

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α

ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

«ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ
ΑΝΑΚΥΨΕΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε),
ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΥΧΟΝ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ, ΩΣΤΕ ΝΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΝΑΝ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ»

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΗΤΑ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΠΟΡΙΣΜΑ

της Εξεταστικής Επιτροπής

«για τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας»

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΗΤΑ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ
ΑΘΗΝΑ 2026**

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	7
ΜΕΡΟΣ Β΄	51
ΜΕΡΟΣ Γ΄ - ΓΝΩΜΕΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	287
ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	289
ΓΝΩΜΗ α) ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ» και β) ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ».....	397
ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»	467
ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ».....	489
ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»	507
ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	567
ΜΕΡΟΣ Δ΄	807

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ «ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΚΥΨΕΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΥΧΟΝ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ, ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΝΑΝ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ»

ΠΟΡΙΣΜΑ

της Εξεταστικής Επιτροπής

«για τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας»

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

I. Η Εξεταστική Επιτροπή συνεστήθη σύμφωνα με την, από 29 Ιουλίου 2025, απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, η οποία έκανε δεκτή την, από 16 Ιουλίου 2025, πρόταση εξήντα (60) Βουλευτών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», για τη σύσταση, κατά τα άρθρα 68 παρ. 2 του Συντάγματος και 144 επ. του Κανονισμού της Βουλής, Εξεταστικής Επιτροπής για να διερευνήσει όλα τα ζητήματα που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας.

Με την ίδια απόφαση, η Ολομέλεια της Βουλής όρισε τον αριθμό των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής σε τριάντα ένα (31), με εκπροσώπηση κατ' αναλογία της δύναμης όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και των Ανεξαρτήτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 παρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής. Επίσης, έθεσε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη συγκρότηση της Επιτροπής για την ολοκλήρωση των εργασιών της και την υποβολή του Πορίσμάτος της.

Στις 10 Σεπτεμβρίου 2025 διενεργήθηκε κλήρωση, στην Αίθουσα «Προέδρου Δημητρίου Γεωργ. Παπασπύρου» (150) του Μεγάρου της Βουλής των Ελλήνων, μεταξύ των Ανεξαρτήτων Βουλευτών, που δήλωσαν επιθυμία συμμετοχής στην υπό σύσταση Εξεταστική Επιτροπή, από την οποία κλήρωση προέκυψε ότι εκ μέρους των Ανεξαρτήτων Βουλευτών, θα συμμετείχε, ως τακτικό μέλος, ο Ανεξάρτητος Βουλευτής, κ. Αλέξανδρος - Χρήστος Αυλωνίτης, με αναπληρωτή του, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του (άρθρο 35 παρ. 2 ΚτΒ), τον Ανεξάρτητο Βουλευτή, κ. Μιχαήλ Χουρδάκη.

II. Με την υπ' αρ. 9270/6530, από 11 Σεπτεμβρίου 2025, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, κ. Νικήτα Μ. Κακλαμάνη, η οποία ακολούθως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 9435/6629/18.09.2025 απόφαση του Προέδρου της Βουλής, συστάθηκε η Εξεταστική Επιτροπή, της οποίας η τελικώς διαμορφωθείσα σύνθεση ήταν η ακόλουθη:

Από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»

1. Ακτύπης Διονύσιος
2. Αυγερινοπούλου Διονυσία-Θεοδώρα
3. Βλαχάκος Νικόλαος
4. Βρεττάκος Γεώργιος
5. Γκολιδάκης Διαμαντής

6. Δεληκάρη Αγγελική
7. Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα)
8. Καττάτος Παναγής
9. Κουλκουδίνας Σπυρίδων
10. Λαζαρίδης Μακάριος
11. Λιάκος Ευάγγελος
12. Λιβανός Μιχαήλ
13. Λυτρίβη Ιωάννα
14. Μάνη-Παπαδημητρίου Άννα
15. Νικολακόπουλος Ανδρέας
16. Συρεγγέλα Μαρία
17. Φόρτωμας Φίλιππος

Από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»

18. Αποστολάκη Ελένη – Μαρία (Μιλένα)
19. Λιακούλη Ευαγγελία
20. Μουλκιώτης Γεώργιος
21. Πουλάς Ανδρέας

Από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»

22. Κόκκαλης Βασίλειος
23. Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
24. Μπάρκας Κωνσταντίνος

Από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»

25. Καραθανασόπουλος Νικόλαος
26. Μανωλάκου Διαμάντω

Από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»

27. Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»

28. Μπούμπας Κωνσταντίνος

Από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»

29. Ρούντας Γεώργιος

Από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»

30. Καζαμίας Αλέξανδρος

Από τους Ανεξάρτητους Βουλευτές

31. Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε σε Σώμα, κατά τις διαδικασίες του Κανονισμού της Βουλής, τη 15η Σεπτεμβρίου 2025, με την εκλογή του Προεδρείου της. **Πρόεδρος** εξελέγη ο Βουλευτής, κ. Ανδρέας Νικολακόπουλος, **Αντιπρόεδρος** η Βουλευτής, κυρία Μαρία Συρεγγέλα και **Γραμματέας** η Βουλευτής, κυρία Ιωάννα Λυτρίβη.

III. Η Επιτροπή, κατά τις συνεδριάσεις της 18.09.2025, 07.11.2025 και 20.01.2026, ασχολήθηκε με διαδικαστικά θέματα, τον προγραμματισμό του έργου της, καθώς και με την κατάρτιση του καταλόγου των προς εξέταση μαρτύρων και των αιτηθέντων από την Επιτροπή εγγράφων.

Τα Μέλη της Επιτροπής αποφάσισαν ομοφώνως, οι συνεδριάσεις της Επιτροπής να είναι δημόσιες, να γίνεται αναμετάδοσή τους από το τηλεοπτικό κανάλι της Βουλής των Ελλήνων και τα πρακτικά της να αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στα Μέλη της Επιτροπής, καθώς και στους κοινοβουλευτικούς συντάκτες. Επίσης, στα Μέλη της Επιτροπής εδίδοντο εγκαίρως σε φωτοαντίγραφα και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα εισερχόμενα έγγραφα της Επιτροπής.

Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις για τα διάφορα ζητήματα, καθώς και οι καταθέσεις των μαρτύρων περιλαμβάνονται στα τηρηθέντα στενογραφημένα πρακτικά, που ανέρχονται σε περίπου 19.000 σελίδες.

Τέλος, τα Μέλη της Επιτροπής, αποφάσισαν την παραίτησή τους από την κατά το άρθρο 37 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής προβλεπόμενη αποζημίωση.

IV. Στον σχηματισθέντα φάκελο της Επιτροπής, εκτός των πρακτικών των συνεδριάσεών της, που περιλαμβάνουν τις καταθέσεις των εξετασθέντων μαρτύρων, εμπεριέχονται και όλα τα έγγραφα που παρελήφθησαν, κατόπιν σχετικών αιτημάτων της Επιτροπής, είτε κατατέθηκαν κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων είτε απεστάλησαν / κατατέθηκαν στην Επιτροπή, καθώς και όλα τα έγγραφα, που περιέχονταν στην με αριθ. πρωτ. Ειδικής Γραμματείας Προέδρου Βουλής 4153/25.06.2025 δικογραφία, που διαβιβάστηκε από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και ανακοινώθηκε στην Ολομέλεια της Βουλής κατά τη συνεδρίαση ΡΜΓ΄/25.06.2025 και το με αριθ. πρωτ. Ειδικής Γραμματείας Προέδρου Βουλής 4323/02.07.2025 έγγραφο, το οποίο διαβιβάστηκε, επίσης, από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και συσχετίζεται με την με την ως άνω δικογραφία.

Ο πλήρης κατάλογος των εισερχόμενων εγγράφων έχει ως ακολούθως:

Α.Π.	ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ / ΚΑΤΑΘΕΤΩΝ	ΘΕΜΑ
1	17.9.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μείκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
2	18.9.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
3	18.9.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
4	18.9.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μείκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα για μετάφραση εγγράφων
5	18.9.2025	Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Διαμάντω Μανωλάκου - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων και εγγράφων
6	18.9.2025	Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
7	18.9.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
8	18.9.2025	Γεώργιος Ρούντας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ "ΝΙΚΗ"», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
9	18.9.2025	Αλέξανδρος Καζαμίας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων

		ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	
10	18.9.2025	Αλέξανδρος Αυλωνίτης, Ανεξάρτητος Βουλευτής, μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
11	18.9.2025	Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ- ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
12	18.9.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεϊκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
13	18.9.2025	Μακάριος Λαζαρίδης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
14	18.9.2025	Αλέξανδρος Καζαμίας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
15	19.9.2025	Ειδική Γραμματεία Προέδρου Βουλής	Υπ' αριθ. πρωτ. 4153/25.06.2025 δικογραφία και το υπ' αριθ. πρωτ. 4323/02.07.2025 συσχετιζόμενο με την ως άνω δικογραφία έγγραφο
16	19.9.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων
17	23.9.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεϊκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αιτήματα κατάθεσης εγγράφων
18	23.9.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων

		– Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	
19	23.9.2025	Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων
20	24.9.2025	Μακάριος Λαζαρίδης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Επιστολή Προέδρου ΕΛΓΑ & ενημερωτικό σημείωμα ΕΛΓΑ Λάρισας προς Πρόεδρο ΕΛΓΑ
21	24.9.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων
22	24.9.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ προς ΑΑΔΕ για παροχή στοιχείων
23	24.9.2025	Αλέξανδρος Καζαμίας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων
24	24.9.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεικόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Συμπληρωματικό αίτημα κατάθεσης εγγράφων
25	24.9.2025	Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
26	24.9.2025	Νικόλαος Σαλάτας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπ' αριθμ. πρωτ. 55730οικ.18-09-2024 ΚΥΑ των Υπουργών Δικαιοσύνης και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
27	24.9.2025	Νικόλαος Σαλάτας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα (α, β, γ) σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
28	25.9.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κλήσης μάρτυρα
29	25.9.2025	Μακάριος Λαζαρίδης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ	Απόσπασμα πρακτικών της από 22 Σεπτεμβρίου 2025

		ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής
30	25.9.2025	Αλέξανδρος Καζαμίας, Βουλευτής της Κ.Ο «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Υπ' αριθμ. 1793/11.09.2025 Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων (ΑΚΕ)
31	25.9.2025	Γεώργιος Ρούντας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ "ΝΙΚΗ"», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αιτήματα εγγράφων και μαρτύρων
32	25.9.2025	Γεώργιος Ζαλίδης, Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή
33	25.9.2025	Ιωάννης Καϊμακάμης, Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή
34	25.9.2025	Γρηγόριος Βάρρας, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή
35	25.9.2025	Κυριάκος Μπαμπασίδης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
36	26.9.2025	Ελληνικό Γραφείο Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Εισαγγελιών	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
37	26.9.2025	Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
38	30.9.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών (2 usb sticks)
39	30.9.2025	Μακάριος Λαζαρίδης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αντίγραφο αποσπάσματος ΦΕΚ 823Β/12.05.2011 και άρθρο 11 («Σύστημα σήμανσης και καταγραφής αιγοπροβάτων: κωδικοποίηση διατάξεων εθνικής νομοθεσίας»)
40	30.9.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δελτίο Τύπου της ΠΟΓΕΔΥ (26.9.2025)
41	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Έγγραφο (Ι.757/2025 – 16.6.2025) γραφείου Ευρωπαϊκού Εισαγγελέα
42	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Επιστολή (24.10.2023) μέλους του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τον Πρόεδρο του

			Ελεγκτικού Συνεδρίου στην Ελλάδα
43	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
44	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα (και φωτογραφίες) σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
45	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αποφάσεις (4) του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ
46	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Έκθεση ελέγχου ΟΠΕΚΕΠΕ (26.10.2022) επί τεσσάρων καταγγελιών (επισυνάπτονται) σχετικά με αιτήσεις χορήγησης εθνικού αποθέματος
47	30.9.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Επιστολές Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ε. Σημανδράκου προς Υπ.Αγροτ.Αν. και Τροφ. κ. Ε. Αυγενάκη και Υφυπ. παρά τω Πρωθ. Κ. Μπρατάκο και σχετικές σημειώσεις
48	30.09.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Επιστολή (07.05.2024 - με τα σχετικά συνημμένα) μέλους του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου προς την Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην Ελλάδα
49	30.09.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CVRIA – 6 ^ο τμήμα) της 17 ^{ης} Δεκεμβρίου 2020
50	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και ΟΠΕΚΕΠΕ
51	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (31.08.2022) προς το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης περί απαιτήσεων και προδιαγραφών για την πληρωμή έτους ενίσχυσης 2022
52	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση

53	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Επιστολή παραίτησης (29.12.2023) κ. Ευ. Σημανδράκου από τη θέση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ
54	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
55	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
56	30.09.2025	Μιχαήλ Λιβανός, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Έγγραφο ΟΠΕΚΕΠΕ περί ολοκλήρωσης της διαδικασίας έκδοσης πληρωμής Αγροπεριβαλλοντικών M10 & M11 για το 2022 και επισημάνσεις σχετικά με τον έλεγχο του M11 και της δράσης 10.1.09
57	30.09.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
58	01.10.2025	Κυριάκος Μπαμπασίδης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα (α, β, γ) και ένα usb stick (δ)
59	01.10.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Επιστολή εκδήλωσης επιθυμίας προσέλευσης και κατάθεσης στην Εξεταστική Επιτροπή
60	01.10.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεικόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης αντιγράφου της έκθεσης Οικονομικού Έτους 2023, της ΣΟΛ Α.Ε., Φορέα Πιστοποίησης του ΟΠΕΚΕΠΕ
61	2.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δελτίο Τύπου Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ)
62	2.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων

63	2.10.2025	Ελευθέριος Ζερβός, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή
64	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Γνώμη (Δ15/2021) της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων
65	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα έγγραφα ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
66	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (25.11.2020) προς Υπ.Αγροτ. Αν. και Τροφ. περί κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων έτους αιτήσεων 2020
67	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
68	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα έγγραφα ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
69	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
70	2.10.2025	Θεοφάνης Παππάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Επιστολή Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας περί προτεινομένων μελών της Περιφέρειας στην Αγροδιατροφική Σύμπραξη
71	2.10.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» – Μέλος της Επιτροπής	Επιστολές (3) Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Αθ. Καπρέλη προς Υπ. Αγροτ.Αν. και Τροφ.
72	3.10.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κατάθεσης εγγράφων
73	3.10.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών [3 ντοσιέ (α, β, γ) και 1 usb stick (δ)]
74	6.10.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Απάντηση περί αιτηθέντος εγγράφου και χορήγηση αυτού
75	6.10.2025	Διονύσιος Βαλτογιάννης, ανεξάρτητος Βουλευτής	Αίτημα παρακολούθησης των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής
76	6.10.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών (1 usb stick)
77	6.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς	Αίτημα άμεσης κλήτευσης μαρτύρων

		– Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	
78	7.10.2025	Γρηγόριος Βάρρας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Πίνακας με τα συγκεντρωτικά στατιστικά για τα βοσκοτόπια ανά περιφέρεια
79	7.10.2025	Γρηγόριος Βάρρας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση (1 ντοσιέ: υπόμνημα & συνημμένα έγγραφα και 1 usb stick)
80	7.10.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ενημερωτικό σημείωμα ΟΠΕΚΕΠΕ (30.03.2020) προς Υφυπ. Αγροτ. Αν. και Τροφ.
81	9.10.2025	Κυριάκος Μπαμπασίδης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Εντολές ελέγχου οικογένειας Ξυλούρη
82	9.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δύο ηλεκτρονικά μηνύματα στελεχών ΟΠΕΚΕΠΕ
83	10.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη Άμεσων Ενισχύσεων ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή
84	10.10.2025	Δημήτριος Μελάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση (μέσω Google drive)
85	10.10.2025	Δημήτριος Μελάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αίτημα διόρθωσης κατάθεσης
86	14.10.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών (1 usb stick)
87	14.10.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Έγγραφο Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τον Κανονισμό (ΕΕ) αρ.639/2014
88	14.10.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	ΚΥΑ 873/55993/20.05.2015
89	15.10.2025	Αθανάσιος Σαρόπουλος, Πρόεδρος Δ.Ε. ΓΕΩ.Τ.Ε.Ε. Κεντρικής Μακεδονίας	Ανοικτή επιστολή προς τον Πρωθυπουργό για το σκάνδαλο στον ΟΠΕΚΕΠΕ
90	15.10.2025	Γεώργιος Ζαλίδης, Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση

91	15.10.2025	Σταυρούλα Κουρμέντζα, Δ/ντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπ'αρ.πρωτ. 57034/15.09.2022 απόφαση ΟΠΕΚΕΠΕ περί ανάθεσης καθηκόντων στην κα Στ. Κουρμέντζα
92	15.10.2025	Σταυρούλα Κουρμέντζα, Δ/ντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	Βεβαιώσεις εφορίας φορολ. έτους 2023 των Γ. Ξυλούρη, Ελ. Ξυλούρη, Εμμ. Ξυλούρη & Β. Ξυλούρη
93	15.10.2025	Σταυρούλα Κουρμέντζα, Δ/ντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	Αντίγραφο ηλεκτρονικού μηνύματος περί περιστατικού ασφάλειας του ΟΠΕΚΕΠΕ
94	15.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αντίγραφο ηλεκτρονικού μηνύματος περί δεσμεύσεων από πληρωμές Οκτωβρίου για ΕΑΕ2024
95	15.10.2025	Γεώργιος Τσακίρης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή
96	16.10.2025	Νικόλαος Σαλάτας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
97	17.10.2025	Γεωργία Αθανασάκη, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
98	20.10.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών (1 usb stick)
99	20.10.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεικόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης εγγράφων
100	21.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης εγγράφων
101	22.10.2025	Παύλος Σατολιάς, Πρόεδρος Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
102	22.10.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα διενέργειας τεχνικού ελέγχου

103	22.10.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αντίγραφο επιστολής αγροτικών συνεταιρισμών και άλλων φορέων προς ΟΠΕΚΕΠΕ με θέμα την επανεξέταση του πλαισίου λειτουργίας του έργου, που αναφέρεται στην υποβολή των αγροτών κατά την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης
104	22.10.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Στοιχεία βιογραφικού σημειώματος κ. Γ. Κορμέντζα, Κοσμήτορα της Πολυτεχνικής Σχολής
105	22.10.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ανακοίνωση ΟΠΕΚΕΠΕ (15.07.2024) περί έναρξης υποβολής αιτήσεων ΟΣΔΕ
106	22.10.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δελτίο τύπου Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (17.05.2023) περί έναρξης υποβολής αιτήσεων ΟΣΔΕ
107	22.10.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δελτίο τύπου Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (23.05.2024) περί πέντε νέων υπηρεσιών στο gov.gr για την αγροτική επιχειρηματικότητα
108	22.10.2025	Γεώργιος Πιτσιλής, Διοικητής της ΑΑΔΕ	Ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τη χορήγηση στοιχείων στον ΟΠΕΚΕΠΕ
109	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Εμπιστευτική συνοπτική Έκθεση ελέγκτριας ΟΠΕΚΕΠΕ (23.09.2020)
110	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπ'αρ. πρωτ. 75368/17.11.2020 επιστολή Προϊστ. Τμήμ. Παρακολ. Αχρεωστήτως Καταβληθέντων του ΟΠΕΚΕΠΕ περί προτάσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας διεξαγωγής των ελέγχων
111	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Ενημερωτικό σημείωμα της Δ/σης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ περί αποδέσμευσης 5 ΑΦΜ για πληρωμή
112	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της	Ενημερωτικό σημείωμα Δ/σης Εσωτερικού

		Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ περί εκκρεμοτήτων της εν λόγω Δ/σης
113	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Έκθεση αποτελεσμάτων ειδικού ελέγχου της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ
114	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπηρεσιακό σημείωμα ΟΠΕΚΕΠΕ περί διαβίβασης εγγράφου υπαλλήλων της Περιφερειακής Δ/σης Κρήτης
115	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Διαπιστωτική έκθεση καταγραφής κινητών πραγμάτων (αρ. 381)
116	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Αρχεία δεσμεύσεων για τα Κτηνοτροφικά Ψυχανθή & Σανοδοτικά Ψυχανθή
117	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Ομιλία της Θάλειας Λεϊνούδη στην Γενική Συνέλευση του ΠΣΕ- ΟΠΕΚΕΠΕ (21.2.2025)
118	23.10.2025	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ	Αίτημα κλήσης σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής
119	23.10.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Αεροφωτογραφία
120	29.10.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα κλήσης μαρτύρων
121	29.10.2025	Ρόζα Γαργαλάκου, Διευθύνουσα Σύμβουλος της εταιρείας “Neuropublic”	Ηλεκτρονική αλληλογραφία με συνημμένους πίνακες μεταξύ Neuropublic και ΟΠΕΚΕΠΕ
122	29.10.2025	Ελληνικό Γραφείο Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Εισαγγελιών	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
123	29.10.2025	Ρόζα Γαργαλάκου, Διευθύνουσα Σύμβουλος της εταιρείας “Neuropublic”	Αντίγραφο Σύμβασης ΟΠΕΚΕΠΕ & εταιρείας “Neuropublic” (23.06.2023)

124	29.10.2025	Ρόζα Γαργαλάκου, Διευθύνουσα Σύμβουλος της εταιρείας "Neuropublic"	Πρόταση σχετικά με τις ανάγκες σε υλικό, λογισμικό και τηλεπικοινωνιακή υποδομή του ΟΠΕΚΕΠΕ
125	29.10.2025	Γεώργιος Ρούντας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ "ΝΙΚΗ"», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα για κατ'αντιπαράσταση εξέταση μαρτύρων
126	29.10.2025	Αναστάσιος Τρυπιτισίδης, Διευθύνων Σύμβουλος «ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ»	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
127	29.10.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διευκρίνιση σχετικά με την κατάθεσή του
128	29.10.2025	Ιωάννης Καραπποστολάκης, ορκωτός λογιστής ελεγκτής, μέλος ΣΟΛ ΑΕ	Στοιχεία για άδεια εισόδου δικηγόρου του, ως συνοδού κατά την ημερομηνία εξέτασής του
129	30.10.2025	Σπυρίδων Καραμπλιάνης, Cognitera	Αντίγραφο πρακτικού Δ.Σ. της Cognitera (23.10.2025) περί εκπροσώπησης της εταιρίας στην Εξεταστική Επιτροπή
130	30.10.2025	Σπυρίδων Καραμπλιάνης, Cognitera	Εισαγωγική τοποθέτηση με τα αναφερόμενα σε αυτήν έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
131	30.10.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
132	31.10.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος, Μπάρκας Κων/νος, Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης εγγράφων από τις ΔΑΟΚ των Περιφερειών της χώρας
133	3.11.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση (σχετ. 1-6)
134	3.11.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αίτημα χορήγησης των εγγράφων που έχει καταθέσει στην Εξεταστική Επιτροπή
135	3.11.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Απόφαση μετακίνησης για εκτός έδρας υπηρεσίας της Γ.Δ. Διασφάλισης Ποιότητας & Ανταγωνιστικότητας Αγροτικών Προϊόντων

136	3.11.2025	Σπυρίδων - Παναγιώτης Λιβανός, πρώην Υπουργός Αγρ. Αν. & Τροφίμων	Δήλωση κωλύματος εμφάνισής του ως μάρτυρα στην Εξεταστική Επιτροπή και αίτημα για αλλαγή ημερομηνίας
137	4.11.2025	Διαμάντω Μανωλάκου, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΚΚΕ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ερώτηση με αίτημα γραπτής απάντησης του Ευρωβουλευτή του ΚΚΕ κ. Λευτέρη-Νικόλαου Αλαβάνου προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με θέμα την υποχρεωτική δήλωση του ΑΤΑΚ για την πληρωμή των άμεσων ενισχύσεων στους αγρότες
138	4.11.2025	Αικατερίνη Παπαδοπούλου, Προϊσταμένη Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	Ενημέρωση περί της διαβίβασης αιτήματος χορήγησης στοιχείων στην Εξεταστική Επιτροπή
139	4.11.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ερωτήσεις του Βουλευτή κ. Ζεϊμπέκ Χουσεΐν και άλλων Βουλευτών της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχετικά με τον ΟΠΕΚΕΠΕ με συνημμένα σχετικά δημοσιεύματα
140	4.11.2025	Αλέξανδρος Αυλωνίτης, Ανεξάρτητος Βουλευτής, μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα περί γνωστοποίησης χρόνου ομιλίας εισηγητών - μελών της Επιτροπής ανά εξέταση μάρτυρα
141	4.11.2025	Αθηνά Ροντογιάννη, Περιφέρεια Ηπείρου	Ενημέρωση περί της διαβίβασης αιτήματος χορήγησης στοιχείων στην Εξεταστική Επιτροπή
142	4.11.2025	Αθανάσιος Σαρόπουλος, Αν. Προϊστάμενος Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
143	4.11.2025	Αθανασία Ρέππα, πρώην Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
144	4.11.2025	Παναγιώτης Παπαδόπουλος, Πρόεδρος Cognitera	Εκπροσώπηση εταιρείας Cognitera ΑΕ
145	4.11.2025	Δέσποινα Μαρκοπούλου, ορκωτός ελεγκτής λογιστής, ΣΟΛ ΑΕ	Έγγραφο δήλωση ενόψει της εξέτασής της από την Εξεταστική Επιτροπή
146	5.11.2025	Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
147	5.11.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών

148	5.11.2025	Γεώργιος Τσακίρης, πρ. Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Διευκρινίσεις σχετικά με την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή
149	5.11.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Έγγραφο ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (CEB/2024/050/GR/L304LT - CEB/2024/050/GR/LFLT)
150	5.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Χαλκιδικής – Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
151	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Τρικάλων – Περιφέρεια Θεσσαλίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
152	6.11.2025	Γεώργιος Γεωργαντάς, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
153	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Πειραιά – Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
154	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Νήσων – Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
155	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Ιωαννίνων – Περιφέρεια Ηπείρου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
156	6.11.2025	ΔΑΟΚ / ΔΑΟΑ ΠΕ Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
157	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Καστοριάς – Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
158	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Πέλλας – Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
159	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Αργολίδας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
160	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Λακωνίας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
161	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Κορινθίας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
162	6.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Μεσσηνίας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
163	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Μεσσηνίας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
164	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Αρκαδίας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
165	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Διατάξεις του άρθρου 3 (διαχειριστικά σχέδια βόσκησης) του ν.4351/2015
166	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ.πρωτ. 70688/18.09.2019) προς Υπουργό ΑΑΤ περί

			διαβίβασης κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων
167	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Απόφαση (αρ. πρωτ. 873/55993/20.05.2015) του Υπουργού & Αν.Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος & Ενέργειας περί κατανομής βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας και αντίγραφα διατάξεων άρθρων 5 & 6 της εν λόγω ΥΑ
168	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ.πρωτ. 102948/09.08.2016) προς Υπουργό ΑΑΤ περί κατανομής των επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων έτους 2016
169	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ.πρωτ. 53698/15.06.2017) προς Υπουργό ΑΑΤ περί κατανομής των επιλέξιμων βοσκοτόπων της προσωρινής κατανομής της ΚΥΑ 873/55993/20-5-2015 για το έτος 2017
170	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ.πρωτ. 85058/09.10.2018) προς Υπουργό ΑΑΤ περί διαβίβασης κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων
171	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Έγγραφο γραφείου Διοίκησης ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ. πρωτ. 70456/30.10.2020) προς Δ/ση Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ περί ενεργειών για την ορθή εφαρμογή της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων 2020
172	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Ενημερωτικό σημείωμα (αρ. πρωτ. 38433/23.06.2020) Δ/σης Άμεσων Ενισχύσεων & Αγορά και Δ/σης Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ περί κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων

173	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Διατάξεις του άρθρου 32 (ρυθμίσεις βοσκήσιμων γαίων) του ν. 4599/2019 και του άρθρου 11 (διαχειριστικά σχέδια βόσκησης) του ν. 4691/2020
174	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Επιστολές Υπουργού ΑΑΤ προς τους Περιφερειάρχες για τα διαχειριστικά σχέδια και απάντηση από Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
175	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Κιλκίς – Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
176	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Ημαθίας – Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
177	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Επιστολή ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ.πρωτ. 77574/25.11.2020) προς Υπουργό ΑΑΤ περί κατανομής επιλέξιμων βοσκοτοπικών εκτάσεων
178	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Έγγραφο ΟΠΕΚΕΠΕ περί τροποποίησης της εγκυκλίου για τις διαδικασίες ελέγχων του καθεστώτων και μέτρων στήριξης στο πλαίσιο των ΚΑΝ (ΕΕ)
179	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Φλώρινας – Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
180	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Λευκάδας – Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
181	7.11.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
182	7.11.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
183	7.11.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεϊκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
184	7.11.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»,	Ορθή επανάληψη - Προτεινόμενοι μάρτυρες

		μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
185	7.11.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
186	7.11.2025	Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
187	7.11.2025	Αλέξανδρος Καζαμίας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
188	7.11.2025	Γεώργιος Ρούντας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
189	7.11.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αλληλογραφία Βουλευτών Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», Μελών της Εξεταστικής Επιτροπής με Δ/ντα Σύμβουλο ΣΟΛ Crowe A.E. σχετικά με την κατάθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή στην Εξεταστική Επιτροπή
190	7.11.2025	Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Διαμάντω Μανωλάκου - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Προτεινόμενοι μάρτυρες λόγω επικαιροποίησης σχετικού καταλόγου
191	7.11.2025	Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Έγγραφο περί 4 ^{ης} τροποποίησης της εγκυκλίου για τις διαδικασίες ελέγχων του καθεστώτων και μέτρων στήριξης στο πλαίσιο των ΚΑΝ (ΕΕ)
192	7.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών - Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
193	7.11.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ	Έγγραφο – Δήλωση Αντιπροέδρου Βουλής και

		ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Βουλευτή Κιλκίς της ΝΔ κ. Γεώργιου Γεωργαντά
194	10.11.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεϊκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης εγγράφων από ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με τις μεταβιβάσεις δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης στην αγρονομική περιφέρεια των βοσκοτόπων ΠΕ1
195	10.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Ανατολικής Αττικής – Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
196	10.11.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΔ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Διάφορα υπηρεσιακά σημειώματα ΟΠΕΚΕΠΕ και απόσπασμα πρακτικών συνεδρίασης Εξεταστικής Επιτροπής
197	10.11.2025	Σπυρίδων – Παναγιώτης Λιβανός, πρώην Υπουργός Αγροτ. Ανάπτ. και Τροφίμων	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
198	10.11.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΔ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ενημερωτικό σημείωμα (αρ. πρωτ. 54408/23.09.2021) Δ/σης Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ
199	11.11.2025	ΔΑΟΚ ΠΕ Πιερίας – Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
200	11.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Νοτίου Τομέα Αθηνών – Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
201	11.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Άρτας – Περιφέρεια Ηπείρου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
202	11.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών – Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
203	12.11.2025	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση-διάψευση για ισχυρισμούς του μάρτυρα κ. Ιωάννη Κάτρη εις βάρος της
204	12.11.2025	Ιωάννης Κάτρης, Αντιπρόεδρος / νόμιμος εκπρόσωπος εταιρείας Cognitera	Επιστολή Πιστοποιημένων Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων ΟΣΔΕ (ΚΥΔ) προς Πρωθυπουργό / Υπ. Αγρ. Αν. & Τροφ., Υπ. Ψηφ. Διακυβ. και Πρόεδρο ΟΠΕΚΕΠΕ, περί υποβολής δηλώσεων ΟΣΔΕ 2022
205	12.11.2025	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αίτημα περί δήλωσής της (βλ. αρ. πρωτ. 203/12.11.2025)
206	12.11.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ	Αίτημα χορήγησης εγγράφων

		ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	
207	13.11.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	ΥΑ 11226/133908 ΦΕΚ Β3903/2016 «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Βασίλειο Κόκκαλη»
208	13.11.2025	Διαμάντω Μανωλάκου, Βουλευτής της Κ.Ο. του ΚΚΕ , μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Απόφαση ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ.πρωτ.60660/13-08- 2019) περί αποδοχής δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς σε διεθνή ανοιχτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό
209	13.11.2025	Γεώργιος Κέντρος, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Ηλεκτρονική αλληλογραφία στελεχών ΟΠΕΚΕΠΕ περί ΑΦΜ που περιλαμβάνονται σε καταγγελίες και αξιολόγηση 4 καταγγελιών της Δ/σης Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ (αρ. πρωτ. 5930/01.02.2022) σχετικά με αιτήσεις χορήγησης εθνικού αποθέματος
210	13.11.2025	Γεώργιος Κέντρος, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αιγοπρόβατα (2015 – 2024)
211	13.11.2025	Γεώργιος Κέντρος, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Εθνικό απόθεμα
212	13.11.2025	Γεώργιος Κέντρος, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπηρεσιακό σημείωμα ΟΠΕΚΕΠΕ (31.10.2024) σχετικά με τις δεσμεύσεις της πληρωμής Οκτ.2024 και ενημερωτικό σημείωμα ΟΠΕΚΕΠΕ (30.10.2024) περί δεσμεύσεων για την τελική πληρωμή αιτήσεων 2023
213	13.11.2025	Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πίνακας στοιχείων διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών για ΚΥΔ
214	14.11.2025	ΔΑΟΚ ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
215	17.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Δωδεκανήσου – Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
216	18.11.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη Άμεσων Ενισχύσεων ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση επί της μαρτυρικής κατάθεσης του κ. Αντωνίου Τασούλη
217	18.11.2025	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»,	Υπηρεσιακό σημείωμα ΟΠΕΚΕΠΕ περί

		μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	αναγνώρισης και εκκαθάρισης πληρωμής προκαταβολής Δράσης 10.1.09 και Μέτρου 11 έτους 2022
218	18.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών – Περιφέρεια Αττικής	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
219	18.11.2025	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη Άμεσων Ενισχύσεων ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση επί της μαρτυρικής κατάθεσης του κ. Αντωνίου Τασούλη
220	19.11.2025	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση επί της μαρτυρικής κατάθεσης του κ. Αντωνίου Τασούλη
221	19.11.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΔ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Διάφορα δημοσιεύματα σχετικά με τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης
222	19.11.2025	Σταύρος Τζεδάκης, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
223	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Ενημερωτικό σημείωμα κας Μ. Λιονή προς τα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής
224	19.11.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΔ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Εγχειρίδιο Εφαρμογής Υπ.Αγροτ.Αν. & Τροφ. περί συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής αιγοπροβάτων
225	19.11.2025	Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΔ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ενημερωτικό έντυπο Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών περί έναρξης λειτουργίας εκμετάλλευσης αιγών και προβάτων
226	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
227	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Διάφορα έγγραφα σχετικά με τον ορισμό, τη θητεία και τις αρμοδιότητες των Περιφερειάρχων Κρήτης
228	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Διάφορα δημοσιεύματα
229	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Νομοθεσία περί ΟΠΕΚΕΠΕ
230	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης,	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση

		Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	
231	19.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
232	20.11.2025	Γεώργιος Ξυλούρης, παραγωγός	Υπόμνημα προς την Εξεταστική Επιτροπή
233	20.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Κεφαλληνίας – Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
234	20.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Κοζάνης – Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
235	21.11.2025	Αθανάσιος Καπρέλης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπόμνημα προς την Εξεταστική Επιτροπή και συνημμένα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
236	21.11.2025	Σταυρούλα Κουρμέντζα, Δ/ντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
237	24.11.2025	Ελευθέριος Αυγενάκης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
238	24.11.2025	Νικόλαος Μπουνάκης, Διευθύνων Σύμβουλος Proactive ΑΕ, Αναπληρωτής Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΑΣΟΚ	Αίτημα κατάθεσης μαρτυρίας στην Εξεταστική Επιτροπή
239	25.11.2025	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
240	25.11.2025	Ρόζα Γαργαλάκου, εκπρόσωπος εταιρείας NEUROPUBLIC	Επιστολή – αίτημα παραλαβής αντιγράφων πρακτικών και εγγράφων Εξεταστικής Επιτροπής (μαρτυρικές καταθέσεις και κατατεθέντα κ.κ. Βάρρα και Σατολιά)
241	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, παραγωγός	Άδειες κυκλοφορίας Ferrari / Porsche και τιμολόγιο Ferrari
242	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, παραγωγός	Διάφορα δημοσιεύματα
243	26.11.2025	ΔΑΟΚ Π.Ε. Κέρκυρας – Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
244	26.11.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Φωτογραφίες μάρτυρος κυρίας Κ. Σεμερτζίδου με κυβερνητικά στελέχη Ν.Δ.

245	26.11.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Απόφαση του Γραμματέα Πολιτικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας περί περί αναστολή ιδιότητας μέλους της Ν.Δ. κ. Κ. Σεμερτζίδου
246	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, Αγρότισσα	Πληρωμές ετών 2019-2024
247	26.11.2025	Αναστάσιος Τρυππισίδης, Διευθύνων Σύμβουλος «ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ»	Επιστολή – αίτημα παραλαβής αντιγράφων πρακτικών και εγγράφων Εξεταστικής Επιτροπής (μαρτυρικές καταθέσεις και κατατεθέντα κ.κ. Βάρρα και Σατολιά)
248	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, Αγρότισσα	Τιμολόγια αγοράς μηχανημάτων, βεβαίωση ΔΟΥ Κοζάνης & όνομα φίλης της
249	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, Αγρότισσα	Βεβαιώσεις περιουσιακής κατάστασης (2019-2024)
250	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, Αγρότισσα	Τροποποίηση καταστατικού IKE «Χρήστος Μαγειρίας Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία» και καταχώρησή του στο ΓΕΜΗ
251	26.11.2025	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, Αγρότισσα	Κατάσταση οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα - 2024
252	26.11.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Μεταβίβαση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης χωρίς γη έτους 2021 κ. Λάμπρου Αντωνόπουλου
253	26.11.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Ενιαία αίτηση εκμετάλλευσης έτους 2021 κ. Λάμπρου Αντωνόπουλου
254	26.11.2025	Ηλίας Καλφούντζος, Ιδιοκτήτης ΚΥΔ	Υπόμνημα με συνημμένα έγγραφα
255	26.11.2025	ΔΑΟΚ – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
256	26.11.2025	ΔΑΟΚ – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
257	26.11.2025	ΔΑΟΚ – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
258	26.11.2025	ΔΑΟΚ – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών

259	26.11.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ» και Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» περί έκδοσης εντάλματος βίαιης προσαγωγής του κ. Γ. Ξυλούρη
260	27.11.2025	ΔΑΟΚ – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
261	27.11.2025	ΔΑΟΚ – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
262	27.11.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Απάντηση Υφυπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στην υπ. αριθμ. 4643/10.5.2024 Ερώτηση Βουλευτών της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ»
263	27.11.2025	Αθανασία Μιάουρα, χήρα Θεοδώρου Μιάουρα	Ενημερωτική επιστολή
264	27.11.2025	Σπυρίδων Κουλκουδίνας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αντίγραφο ΦΕΚ 147Β/22.01.2015
265	27.11.2025	Σπυρίδων Κουλκουδίνας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αντίγραφο ΦΕΚ 2331Β/07.07.2017
266	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
267	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
268	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
269	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
270	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
271	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση

272	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
273	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
274	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
275	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
276	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
277	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
278	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
279	27.11.2025	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας / ΚΥΔ Λάρισας	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
280	1.12.2025	Δέσποινα Μαρκοπούλου, εκπρόσωπος Σ.Ο.Λ. Α.Ε. (Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.)	Αίτημα περί μη συναίνεσης στη δημόσια μετάδοση της Επιτροπής
281	4.12.2025	Χρήστος Μαγειρίας, κτηνοτρόφος	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την αγορά αυτοκινήτων
282	4.12.2025	Χρήστος Μαγειρίας, κτηνοτρόφος	Δημοσιοποίηση πληρωμών από ΟΠΕΚΕΠΕ (ΕΤΗ 2019- 2024) και διάφορα τιμολόγια αγοράς
283	4.12.2025	Χρήστος Μαγειρίας, κτηνοτρόφος	Κέρδη ΟΠΑΠ
284	4.12.2025	Χρήστος Μαγειρίας, κτηνοτρόφος	Έντυπα επιτόπιου ελέγχου ζωϊκού κεφαλαίου (διάφορα έτη)
285	4.12.2025	Νίκος Παπαστασινόπουλος, Δικηγόρος Χρήστου Μαγειρία	Γνωστοποίηση ποινικών αποφάσεων
286	4.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ	Δημοσίευμα (ανάρτηση facebook)

		ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	
287	4.12.2025	Χρήστος Μαγειρίας, κτηνοτρόφος	Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
288	4.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσιεύματα
289	4.12.2025	Γεώργιος Κέντρος, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπόμνημα με συνημμένα έγγραφα
290	4.12.2025	Χρήστος Μαγειρίας, κτηνοτρόφος	Αντίγραφο μισθωτηρίου αγρών
291	10.12.2025	Ρόζα Γαργαλάκου, Διευθύνουσα Σύμβουλος NEUROPUBLIC	Αίτημα περί γραπτής απάντησης της Εξεταστικής Επιτροπής σχετικά με την παραλαβή αιτούμενων αντιγράφων πρακτικών και εγγράφων της Επιτροπής
292	10.12.2025	Αναστάσιος Τρυπιτισίδης, Διευθύνων Σύμβουλος της ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ	Αίτημα περί γραπτής απάντησης της Εξεταστικής Επιτροπής σχετικά με την παραλαβή αιτούμενων αντιγράφων πρακτικών και εγγράφων της Επιτροπής
293	11.12.2025	Γεώργιος Ξυλούρης, κτηνοτρόφος	Υπόμνημα
294	11.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αντίγραφο προκαταρκτικής εξέτασης (ABM ΕΕΕ 2024/33 του Ελληνικού Γραφείου Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων προς τον Διοικητή της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας
295	11.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσίευμα («Ναυτεμπορική»)
296	12.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Απειλητικά ηλεκτρονικά μηνύματα σε μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής - Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας
297	12.12.2025	Εμμανουήλ Χνάρης, Βουλευτής Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	Αποτελέσματα εθνικών εκλογών (Μάιος 2023) στον Δήμο Μυλοποτάμου
298	12.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσίευμα («Πρώτο Θέμα»)

299	12.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Φωτογραφία
300	12.12.2025	Χρήστος Μπουκώρος , Βουλευτής Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	Δύο Ερωτήσεις του Βουλευτή κ. Χρ. Μπουκώρου προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχετικά με τα κτήματα στη λίμνη Κάρλα
301	12.12.2025	Χρήστος Μπουκώρος , Βουλευτής Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	Ερώτηση του Βουλευτή κ. Χρ. Μπουκώρου προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχετικά με τα κτήματα στη λίμνη Κάρλα
302	12.12.2025	Χρήστος Μπουκώρος , Βουλευτής Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	Δελτίο Τύπου του Βουλευτή κ. Χρ. Μπουκώρου σχετικά με τα κτήματα στη λίμνη Κάρλα
303	12.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Έκθεση βεβαίωσης εγγραφής μήνυσης ή έγκλησης
304	16.12.2025	Εμμανουήλ Χνάρης, Βουλευτής Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
305	16.12.2025	Ανδρονίκη Βασιλούλη, Πρόεδρος Συλλόγου Εργαζομένων ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
306	17.12.2025	Αθανάσιος (Νάσος) Ηλιόπουλος, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», Αναπληρωματικό μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» (ορθή επανάληψη ως προς τον αιτούντα Βουλευτή)
307	17.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσίευμα (“Newsit”)
308	17.12.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Δελτίο Τύπου- Γραφείο Τύπου του Πρωθυπουργού (27.5.2025)
309	17.12.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Διάφορα δελτία τύπου ΟΠΕΚΕΠΕ και ΥΑΑΤ και διάφορα δημοσιεύματα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
310	17.12.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Δημοσίευμα (“ertnews.gr”)

311	17.12.2025	ΑΑΔΕ (Διεύθυνση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Ελέγχων)	Διευκρίνιση επί αιτήματος της Εξεταστικής Επιτροπής στην ΑΑΔΕ (βλ. ΑΠ 88/02.12.2025)
312	17.12.2025	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάθεση επικαιροποιημένου καταλόγου προτεινόμενων μαρτύρων από την Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»
313	17.12.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Διάφορα δημοσιεύματα
314	17.12.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Δηλώσεις Μ. Σενετάκη και βασικά σημεία καταθέσεων αναφορικά με τις εντολές που δόθηκαν από τον Πρωθυπουργό
315	17.12.2025	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Διάφορα δημοσιεύματα
316	17.12.2025	Χρήστος Μπουκώρος, Βουλευτής Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	Αίτημα περί ανάκλησης δήλωσης του κ. Α.Χ. Αυλωνίτη
317	17.12.2025	Χρήστος-Γεώργιος Σκέρτσος, Υπουργός Επικρατείας	Ετήσια Σχέδια Δράσης ΥΑΑΤ (2021-2024)
318	17.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσίευμα ("Documento")
319	17.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Σχόλιο (social media)
320	17.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Φωτογραφίες (2)
321	17.12.2025	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», αναπλ. Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσίευση (facebook - Κυρ. Μητσotάκης)
322	17.12.2025	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	ΦΕΚ 5248/Β/18.09.2024 «Θέση σε επιτήρηση της διαπίστευσης του ΟΠΕΚΕΠΕ για ένα έτος»

323	18.12.2025	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος μαρτύρων
324	18.12.2025	Αθανάσιος (Νάσος) Ηλιόπουλος, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», Αναπληρωματικό μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος μαρτύρων
325	18.12.2025	Στυλιανός Φωτόπουλος, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ», Αναπληρωματικό μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος μαρτύρων
326	18.12.2025	Όμιλος ANT1	Ενημέρωση ως προς την προώθηση του αιτήματος της Εξεταστικής Επιτροπής στη Νομική Διεύθυνση του ANT1
327	18.12.2025	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
328	22.12.2025	Ελευθέριος Ζερβός, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αποστολή στοιχείων και εγγράφων σε συνέχεια της μαρτυρικής κατάθεσής του
329	23.12.2025	Πρωτοδικείο Αθηνών – 16 ^ο Ειδικό Προανακριτικό Τμήμα	Αίτημα περί αποστολής πρακτικού συνεδρίασης της 2/12/2025
330	24.12.2025	Γεώργιος Αποστολάκης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αποστολή στοιχείων και εγγράφων σε συνέχεια της μαρτυρικής κατάθεσής του
331	31.12.2025	ΔΑΟΚ Τριφυλίας Π.Ε. Μεσσηνίας – Περιφέρεια Πελοποννήσου	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
332	31.12.2025	Ανδρονίκη Βασιλούλη, Πρόεδρος Συλλόγου Εργαζομένων ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
333	08.01.2026	Antenna TV Μονοπρόσωπη Α.Ε.	Απάντηση επί αιτήματος Εξεταστικής (ΑΠ 104/18.12.2025)
334	08.01.2026	Ιωάννης Καργιώτης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διευκρίνιση σχετικά με την δυνατότητα κατάθεσής του στην Εξεταστική Επιτροπή
335	12.01.2026	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Επικαιροποιημένος κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
336	12.01.2026	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»,	Επικαιροποιημένος κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων

		μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	
337	12.01.2026	Αλέξανδρος-Χρήστος Αυλωνίτης, Ανεξάρτητος Βουλευτής, μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Διαδικαστική πρόταση
338	13.1.2026	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα περί χορήγησης από τον ΟΠΕΚΕΠΕ της επιστολής παραίτησης της εταιρείας «Leverage Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές ΑΕ» και ζητήματα διοικητικής ευθύνης
339	13.1.2026	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δελτίο Τύπου ΑΑΔΕ (13.01.2026): Απάντηση σε δημοσιεύματα
340	13.1.2026	Φίλιππος Φόρτωμας – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πίνακας «Πληροφοριακά Συστήματα έκδοσης/πληρωμών ενισχύσεων ΚΑΠ – ανά χώρα»
341	14.1.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ και πρώην ΓΓ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Μεταφορά ημερομηνίας κατάθεσης λόγω κωλύματος
342	14.1.2026	Σταύρος Αραχωβίτης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Πίνακας «Κατανομή Εθνικού Αποθέματος 2017 – 2022 σε Ηα (εκτάρια)»
343	14.1.2026	Νικόλαος Μπουνάκης, Διευθύνων Σύμβουλος Proactive ΑΕ, Αναπληρωτής Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΑΣΟΚ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
344	14.1.2026	Σταύρος Αραχωβίτης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Αρ. πρωτ. 391/105604/15.04.2021 υπουργική απόφαση και αρ. πρωτ. 11096/18.02.2022 έγγραφο ΟΠΕΚΕΠΕ με θέμα «πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πιστοποίηση των ΚΥΔ στα πλαίσια του ΟΣΔΕ για τα έτη 2022-2027
345	15.01.2026	Τζανέτος Καραμίχας, πρώην Πρόεδρος ΠΑΣΕΓΕΣ	Αναφορά προς την Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς σχετικά με την ΑΒΜ Γ 2013/1531 ποινική προκαταρκτική δικογραφία σχετικά με την οικονομική

			διαχείριση των αγροτικών συνεταιρισμών
346	15.01.2026	Χαράλαμπος Κασίμης, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Υπόμνημα ενημέρωσης Γεν. Γραμμ. Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ΥΠΑΑΤ
347	15.01.2026	Χαράλαμπος Κασίμης, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Παραρτήματα Ετήσιας Έκθεσης Δραστηριοτήτων ΓΔ Αγροτικής και Γεωργικής Ανάπτυξης της Ευρ.Επιτροπής
348	15.01.2026	Χαράλαμπος Κασίμης, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Συστατική επιστολή για κ. Χ. Κασίμη από τον κ. Phil Hogan, Μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και έγγραφο ΓΔ Αγροτικής και Γεωργικής Ανάπτυξης της Ευρ.Επιτροπής (DS-CDP-2015-04-REV.1)
349	15.01.2026	Χαράλαμπος Κασίμης, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	ΦΕΚ 2223 Β/14.6.2018
350	15.01.2026	Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Διαμάντω Μανωλάκου - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης στοιχείων αναφορικά με την παραίτηση της εταιρείας «Leverage Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές ΑΕ»
351	16.1.2026	Αθανάσιος Τσαυτάρης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Δήλωση – Γνωστοποίηση περί της κλήσης του ενώπιον της Επιτροπής
352	16.1.2026	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Αίτημα χορήγησης πρακτικών και εγγράφων
353	19.1.2026	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα αποστολής εγγράφων στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία
354	20.1.2026	Βασίλειος Κόκκαλης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Υπηρεσιακό σημείωμα ΟΠΕΚΕΠΕ (26/11/2025)
355	20.1.2026	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεικόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»,	Αιτήματα περί εξέτασης μαρτύρων και χορήγησης εγγράφων

		μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	
356	20.12.2026	Ιωάννης Καββαδάς, Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Ενισχύσεων και Πληρωμών της ΑΑΔΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
357	20.1.2026	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
358	20.1.2026	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
359	20.1.2026	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων - Ορθή επανάληψη
360	20.1.2026	Κομνηνός Δελβερούδης, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», Αναπληρωματικό μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα προτεινόμενων μαρτύρων
361	20.1.2026	Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Κατάλογος προτεινόμενων μαρτύρων
362	20.1.2026	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα παροχής στοιχείων
363	22.1.2026	Γρηγόριος Αποστολάκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αρ. 1106/2024 απόφαση ΣΤΕ
364	22.1.2026	Γρηγόριος Αποστολάκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διαβίβαση αναφοράς από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στην Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Καλαμάτας (υπόθεση ΟΕΦ ΕΑΣ Καλαμάτας)
365	22.1.2026	Γρηγόριος Αποστολάκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα περί ΟΣΔΕ 2014-2020
366	22.1.2026	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) - Τιμ. Παπαδόπουλος, Γενικός Δ/ντής Φορολογικών Λειτουργιών & Αναπλ. Γεν. Δ/ντής ΣΔΟΕ ΑΑΔΕ	Απάντηση σε ερώτημα της Εξεταστικής περί γνωστοποίησης ελέγχων κερδών συγκεκριμένων προσώπων

367	26.1.2026	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μεικόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης εγγράφων
368	26.1.2026	Κων/νος Τσιάρας, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
369	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
370	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Έγγραφο Ευρωπαϊκής Επιτροπής - ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΑΑ/2016/013/GR/MIB)
371	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Έκθεση ΟΠΕΚΕΠΕ περί ανάλυσης κινδύνων από την εφαρμοζόμενη μεθοδολογία προσδιορισμού επιλεξιμότητας των βοσκήσιμων γαιών (2/2014)
372	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Μνημόνιο συνεργασίας ΟΠΕΚΕΠΕ & Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης και 1 ^η τροποποίησή του (30.03.2022)
373	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απόφαση περί ανάθεσης έργου «Ανάπτυξη και λειτουργία εφαρμογής υποστήριξης της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης έτους 2022 του ΟΠΕΚΕΠΕ»
374	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απόφαση Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης περί εκκαθάρισης εντολής πληρωμής της ΣΑ Ε063 «Δίκτυα – Επικοινωνίες»
375	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Εξώδικη διαμαρτυρία της Cognitera προς την κα Δ. Χαλικιά
376	26.1.2026	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα χορήγησης στοιχείων από ΟΠΕΚΕΠΕ
377	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Αποτελέσματα αναζήτησης εντύπων διοικητικών ελέγχων
378	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Γραπτή διευκρίνιση επί της κατάθεσής της
379	26.1.2026	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Δήλωση προς την Εξεταστική Επιτροπή

380	26.1.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ.Αν. & Τροφ.	Συνοπτικά στοιχεία για τη στήριξη της κατάθεσής του στην Εξεταστική Επιτροπή (Μέρος 1 ^ο)
381	26.1.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Συνοπτικά στοιχεία για τη στήριξη της κατάθεσής του στην Εξεταστική Επιτροπή (Μέρος 2 ^ο)
382	26.1.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Δημοσίευμα Agrenda (01.08.2021) «Έλεγχοι Επιδοτήσεων»
383	27.1.2026	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Δημοσίευμα από «Εφημερίδα των Συντακτών» (18.07.2021)
384	27.1.2026	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Δελτίο Τύπου Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (14.07.2014)
385	27.1.2026	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Δελτίο Τύπου Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος (28.01.2015)
386	27.1.2026	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Απόφαση του Δικαστηρίου της Ε.Ε. (13.02.2020)
387	27.1.2026	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/1734 της Επιτροπής της 18ης Νοεμβρίου 2020
388	28.1.2026	Αικατερίνη Μπατζελή, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
389	29.1.2026	Στέφανος Τζουμάκας, πρώην Υπουργός Γεωργίας	Ενημερωτικό σημείωμα για την αναγκαιότητα ίδρυσης του ΟΠΕΚΕΠΕ
390	29.1.2026	Στέφανος Τζουμάκας, πρώην Υπουργός Γεωργίας	Κύρια σημεία ομιλίας του στην Εξεταστική Επιτροπή
391	29.1.2026	Στέφανος Τζουμάκας, πρώην Υπουργός Γεωργίας	Ομιλία Στ. Τζουμάκα στην επιστημονική ημερίδα του ΙΣΤΑΜΕ «Αγροτική και Περιφερειακή Ανάπτυξη», Άρτα, Μάιος 1998
392	29.1.2026	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα παροχής στοιχείων
393	29.1.2026	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Στοιχεία για τη γεωργική και την αγροτική ανάπτυξη (30.01.2015)
394	29.1.2026	Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»,	Δημοσίευμα XanthiPress (11.10.2011)

		αναπληρωματικό μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	
395	29.1.2026	Κυριάκος Μπαμπασιδής, πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ	Αίτημα χορήγησης πρακτικών της κατάθεσής του
396	2.2.2026	Γεώργιος Πιτσιλής, Διοικητής Α.Α.Δ.Ε.	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
397	2.2.2026	Αντώνιος Τασούλης, Διευθυντής Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπόμνημα καθώς και νομοθεσία περί λειτουργίας Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)
398	3.2.2026	Δημήτριος Κυριτσάκης, Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου ε.τ	Επιστολή διαμαρτυρίας προς την κα Ζωή Κωνσταντοπούλου
399	3.2.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Συνοπτικά στοιχεία για τη στήριξη της κατάθεσής του στην Εξεταστική Επιτροπή (Μέρος 3ο)
400	3.2.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Βιογραφικό σημείωμα
401	3.2.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Πίνακας: Εκτίμηση απώλειας ενισχύσεων για τους παραγωγούς 2017- 2024
402	3.2.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
403	3.2.2026	Σπυρίδων Μάμαλης, Πρόεδρος ΔΣ ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
404	4.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
405	4.2.2026	Ζωή Πολιτοπούλου, υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ	Υπόμνημα και διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
406	4.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
407	4.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, Προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
408	4.2.2026	Γεώργιος Κορμέντζας, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου	Υπόμνημα
409	4.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών

410	5.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
411	6.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών (ορθή επανάληψη)
412	6.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών (ορθή επανάληψη)
413	7.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
414	9.2.2026	Χαράλαμπος Κασίμης, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	Εισαγωγική ομιλία μάρτυρα και διάφορα κατατεθέντα έγγραφα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
415	10.2.2026	Γεώργιος Στρατάκος, πρώην Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Αίτημα χορήγησης πρακτικών
416	12.2.2026	Αικατερίνη Μπατζελή, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Διάφορα δημοσιεύματα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
417	12.2.2026	Αικατερίνη Μπατζελή, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	ΟΠΕΚΕΠΕ: Εγκύκλιος– εγχειρίδιο διαδικασιών ολοκληρωμένου συστήματος 2010
418	12.2.2026	Σωτήριος Χατζηγάκης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Διάφορα κατατεθέντα σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
419	12.2.2026	Γρηγόριος Βάρρας, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση κ. Γρ. Βάρρας προς την κυρία Δ. Χαλικιά
420	13.2.2026	Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Αίτημα άμεσης έκτακτης σύγκλησης της Εξεταστικής Επιτροπής
421	16.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
422	17.2.2026	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην ΓΓ Υπ. Αγροτ. Αν. & Τροφ.	Συμπληρωματικό υπόμνημα με στοιχεία σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση
423	19.2.2026	Ειδική Γραμματεία Προέδρου Βουλής	Κοινοποίηση επιστολής Βουλευτών της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» προς τον Πρόεδρο της Βουλής με θέμα την πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης του ΟΠΕΚΕΠΕ και τη συνέχιση

			των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής
424	24.2.2026	Αλέξανδρος-Χρήστος Αυλωνίτης, Ανεξάρτητος Βουλευτής, μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση του Ανεξάρτητου Βουλευτή για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής
425	24.2.2026	Αλέξανδρος-Χρήστος Αυλωνίτης, Ανεξάρτητος Βουλευτής, μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Συμπληρωματικό έγγραφο προς ένταξη στην πρότασή του για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής
426	24.2.2026	Βασίλειος Κόκκαλης, Αλέξανδρος Μείκόπουλος, Κωνσταντίνος Μπάρκας - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»- μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση των Βουλευτών της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – Π.Σ.» και της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής
427	24.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων και χορήγηση αυτών
428	24.2.2026	Γεώργιος Ρούντας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση του Βουλευτή της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”» για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής
429	24.2.2026	Κωνσταντίνος Μπούμπας, Βουλευτής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση του Βουλευτή της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ- ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ» για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής
430	24.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Ορθή επανάληψη διαβιβαστικού εγγράφου περί αιτηθέντων από την Εξεταστική Επιτροπή εγγράφων
431	24.2.2026	Μαρία – Ελένη (Μιλένα) Αποστολάκη, Ευαγγελία Λιακούλη, Γεώργιος Μουλκιώτης, Ανδρέας Πουλάς – Βουλευτές της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση των Βουλευτών της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής
432	24.2.2026	Μακάριος Λαζαρίδης – Βουλευτής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση των Βουλευτών της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής

433	25.2.2026	Σταυρούλα Κουρμέντζα, Δ/ντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	Αίτημα χορήγησης πρακτικών της κατάθεσής του
434	26.2.2026	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	Ορθή επανάληψη για την απάντηση περί αιτηθέντων εγγράφων
435	26.2.2026	Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Διαμάντω Μανωλάκου - Βουλευτές της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής	Πρόταση των Βουλευτών της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ» για το Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής

Όλα τα προαναφερόμενα έγγραφα διανεμήθηκαν σε όλα τα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

V. Η Επιτροπή, προκειμένου να υπάρξει πλήρης διερεύνηση της υπό εξέταση υπόθεσης, σε σαράντα έξι (46), από τις συνολικά σαράντα εννέα (49) συνεδριάσεις, εξέτασε διά ζώσης όλους τους χρήσιμους μάρτυρες, εβδομήντα έξι (76) τον αριθμό, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι, κατά τη σειρά της ημερομηνίας εξέτασής τους:

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΡΤΥΡΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ
1	Ιωάννης Καββαδάς, προσωρινός Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & Γενικός Διευθυντής Οικονομικών και Τεχνικών Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)	24.09.2025
2	Νικόλαος Σαλάτας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	24.09.2025
3	Κυριάκος Μπαμπασίδης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	25.09.2025
4	Ευάγγελος Σημανδράκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	30.09.2025
5	Δημήτριος Μελάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	02.10.2025
6	Θεοφάνης Παπάς, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	02.10.2025
7	Ιωάννης Κουρδής, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	03.10.2025
8	Γρηγόριος Βάρρας, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	07.10.2025
9	Γεωργία Αθανασάκη, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	07.10.2025
10	Πέτρος Τζαβέλλας, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	08.10.2025
11	Ζήνων Βαλμάς, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	08.10.2025
12	Ιωάννης Καϊμακάμης, Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	09.10.2025
13	Αθανασία Ρέππα, πρώην Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	09.10.2025
14	Αθανάσιος Καπρέλης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	14.10.2025
15	Ελευθέριος Ζερβός, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	14.10.2025
16	Γεώργιος Ζαλίδης, Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	15.10.2025
17	Σταυρούλα Κουρμέντζα, Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων ΟΠΕΚΕΠΕ	15.10.2025
18	Αριστέα Βολιτάκη, Διευθύντρια Αγροτικής Ανάπτυξης ΟΠΕΚΕΠΕ	21.10.2025
19	Ανδρονίκη Βασιλούλη, Πρόεδρος Συλλόγου Εργαζομένων ΟΠΕΚΕΠΕ	21.10.2025

20	Παύλος Σατολιάς, Πρόεδρος Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘ.Ε.Α.Σ.)	22.10.2025
21	Γεώργιος Πιτσιλής, Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)	22.10.2025
22	Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένη Διεύθυνσης Άμεσων Ενσχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ	23.10.2025
23	Ρόζα Γαργαλάκου, Διευθύνουσα Σύμβουλος της εταιρείας «NEUROPUBLIC»	29.10.2025
24	Αναστάσιος Τρυπιτσιδής, Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας «ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ»	29.10.2025
25	Σπυρίδων Καραμπλιάνης, νόμιμος εκπρόσωπος εταιρείας «COGNITERA»	30.10.2025
26	Γεώργιος Στρατάκος, πρώην Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	03.11.2025
27	Γεώργιος Τσακίρης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	04.11.2025
28	Κωνσταντίνος Τσιάρας, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	04.11.2025
29	Ελευθέριος Αυγενάκης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	05.11.2025
30	Γεώργιος Γεωργαντάς, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	06.11.2025
31	Μαυρουδής Βορίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	07.11.2025
32	Σπυρίδων – Παναγιώτης Λιβανός, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	10.11.2025
33	Ιωάννης Κάτρης, νόμιμος εκπρόσωπος εταιρείας «COGNITERA»	12.11.2025
34	Ιωάννης Κουφουδάκης, νόμιμος εκπρόσωπος εταιρείας «COGNITERA»	12.11.2025
35	Γεώργιος Αποστολάκης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	13.11.2025
36	Γεώργιος Κέντρος, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	13.11.2025
37	Αντώνιος Τασούλης, Διευθυντής Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων ΟΠΕΚΕΠΕ	18.11.2025
38	Ζωή Πολιτοπούλου, Υπάλληλος Διεύθυνσης Πληροφορικής ΟΠΕΚΕΠΕ	18.11.2025
39	Σταύρος Τζεδάκης, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης στον Τομέα Αγροτικής Οικονομίας	19.11.2025
40	Μαρία Λιονή, Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου	19.11.2025
41	Ανδρέας Στρατάκης, παραγωγός	20.11.2025
42	Καλλιόπη Σεμερτζίδου, παραγωγός	26.11.2025
43	Λάμπρος Αντωνόπουλος, παραγωγός	26.11.2025
44	Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας – Ιδιοκτήτης ΚΥΔ Λάρισας	27.11.2025
45	Δέσποινα Μαρκοπούλου, εκπρόσωπος Σ.Ο.Λ. Α.Ε. (Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.)	02.12.2025
46	Ιωάννης Καραποστολάκης, εκπρόσωπος Σ.Ο.Λ. Α.Ε. (Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.)	02.12.2025
47	Νικόλαος Μπουνάκης, Διευθύνων Σύμβουλος εταιρείας «PROACTIVE», Αναπληρωτής Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΑΣΟΚ	04.12.2025

48	Χρήστος Μαγειρίας, παραγωγός	04.12.2025
49	Γεώργιος Ξυλούρης, παραγωγός	11.12.2025
50	Εμμανουήλ Χνάρης, πρώην Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης στον πρωτογενή τομέα	12.12.2025
51	Χρήστος Μπουκώρος, Βουλευτής	12.12.2025
52	Γεώργιος Μυλωνάκης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	17.12.2025
53	Χρήστος - Γεώργιος Σκέρτσος, Υπουργός Επικρατείας	17.12.2025
54	Σταύρος Παπασταύρου, Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	18.12.2025
55	Ιωάννης Μπρατάκος, πρώην Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	18.12.2025
56	Αντώνιος Μωυσίδης, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	12.01.2026
57	Ιωάννης Καργιώτης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	12.01.2026
58	Ειρήνη Κατσινοπούλου, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	13.01.2026
59	Άννα Μαρία Γιάντση, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	13.01.2026
60	Σταύρος Αραχωβίτης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	14.01.2026
61	Τζανέτος Καραμίχας, πρώην Πρόεδρος ΠΑΣΕΓΕΣ	15.01.2026
62	Χαράλαμπος Κασίμης, πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	15.01.2026
63	Ιωάννης Γκόλιας, πρώην Υπουργός Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας	19.01.2026
64	Παναγιώτης Σκουρλέτης, πρώην Υπουργός Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας	19.01.2026
65	Παναγιώτης Λαφαζάνης, πρώην Υπουργός Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας	20.01.2026
66	Γρηγόριος Αποστολάκος, πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	22.01.2026
67	Αλέξανδρος Οφίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	22.01.2026
68	Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ	26.01.2026
69	Μόσχος Κορασίδης, πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	26.01.2026 & 03.02.2026
70	Γεώργιος Καρασμάνης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	27.01.2026
71	Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	27.01.2026
72	Αικατερίνη Μπατζελή, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	28.01.2026
73	Γεώργιος Ανωμερίτης, πρώην Υπουργός Γεωργίας	28.01.2026
74	Στέφανος Τζουμάκας, πρώην Υπουργός Γεωργίας	29.01.2026
75	Αλέξανδρος Κοντός, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	29.01.2026
76	Σωτήριος Χατζηγιάκης, πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	03.02.2026

Επιπλέον, ο μάρτυρας, κ. Ηλίας Καλφούντζος, αν και κλήθηκε νομίμως να καταθέσει ενώπιον της Επιτροπής (αρ. πρωτ. 80/20.11.2025), δεν προσήλθε επικαλούμενος το δικαίωμα σιωπής και μη αυτοενοχοποίησης του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, σύμφωνα με το άρθρο 223 παρ. 4 ΚΠΔ (αρ/ πρωτ. 254/26.11.2025).

Επίσης, οι μάρτυρες, κ.κ. Ευάγγελος Αποστόλου και Αθανάσιος Τσαυτάρης, αν και κλήθηκαν νομίμως να καταθέσουν ενώπιον της Επιτροπής (αρ. πρωτ. 111/22.12.2025 και αρ. πρωτ. 121/14.01.2026, αντίστοιχα), δεν προσήλθαν επικαλούμενοι λόγους υγείας.

VI. Κατόπιν σχετικών αιτημάτων της Εξεταστικής Επιτροπής, κατά τις συνεδριάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2025 και της 3ης Φεβρουαρίου 2026, η Ολομέλεια της Βουλής με αποφάσεις της κατά τις συνεδριάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2025 και της 4ης Φεβρουαρίου 2026, αντίστοιχα, ενέκρινε την παράταση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, διαδοχικά, έως την 15η Φεβρουαρίου 2026 και, τελικά, την 27η Φεβρουαρίου 2027, με σκοπό την ολοκλήρωση των εργασιών της Επιτροπής και τη σύνταξη του Πορίσμάτος της.

Η Εξεταστική Επιτροπή εργάσθηκε με εντατικούς ρυθμούς, σε πολύωρες συνεδριάσεις (σύνολο περίπου 350 ωρών), προκειμένου να δυνηθεί να εξετάσει ενδελεχώς όλες τις πτυχές της υπόθεσης αυτής.

Τέλος, κατόπιν της λεπτομερούς μελέτης όλων των τεθέντων υπ' όψιν της Επιτροπής στοιχείων, την αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων και όλου του αποδεικτικού υλικού, η Εξεταστική Επιτροπή «για τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας», κατέληξε στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

- I. Εισαγωγικά
- II. Περιεχόμενο εντολής για την Εξεταστική Επιτροπή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

- I. «Τεχνική Λύση» - Κατανομή βοσκοτόπων σε κτηνοτρόφους της χώρας
- II. Αποφάσεις κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων
- III. Νομιμότητα εφαρμογής «τεχνικής λύσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Ειδικότερα το ζήτημα της διαγωνιστικής διαδικασίας για την επιλογή του τεχνικού συμβούλου το έτος 2021

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ - ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΛΕΓΧΩΝ - ΕΛΕΓΧΟΙ

- I. Εγκύκλιος για τις «Διαδικασίες Ελέγχων του Καθεστώτος της Βασικής Ενίσχυσης και των Λοιπών Καθεστώτων & Μέτρων Στήριξης στα Πλαίσια των Καν. (ΕΕ) 1306/2013 & 229/2013»
- II. Παρεμβάσεις σε ελέγχους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΒΟΣΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ – ΕΠΙΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Ειδικά οι επισυνδέσεις, που αναφέρεται το όνομα του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ – ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΑ ΑΦΜ

Ειδικά το ζήτημα παρέμβασης του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λευτέρη Αυγενάκη, στην αποδέσμευση ΑΦΜ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η – ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΛΟΙΠΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΕ ΟΠΕΚΕΠΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΜΕΡΟΣ Α

Ι. Εισαγωγικά

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 4739/24-06-2025 ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου διαβίβασε αμελλητί, χωρίς να προβεί σε καμία αξιολόγηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, των άρθρων 1 και 4 του Ν. 3126/2003 «περί ευθύνης Υπουργών» και του άρθρου 153 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής, όπως ισχύει, επικυρωμένα αντίγραφα της με Α.Β.Μ. Ε.Ε.Ε. 2024/98 ποινικής δικογραφίας, που υποβλήθηκε από τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες Ευγενία Κυβέλου και Ελένη Σίσκου, κατά των πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 1) Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη και 2) Ελευθερίου Αυγενάκη.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης που διενεργείται από το Ελληνικό Γραφείο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για τη διακρίβωση τυχόν τέλεσης των ακόλουθων αξιόποινων πράξεων: α) απιστία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., από την οποία προκλήθηκε ζημία άνω των 120.000 ευρώ, κατά συναυτουργία, κατ' εξακολούθηση, β) συνέργεια στην ως άνω πράξη, κατ' εξακολούθηση και γ) εγκληματική οργάνωση, προέκυψαν στοιχεία που σχετίζονται με τους δύο ως άνω πρώην Υπουργούς, τα οποία υποβλήθηκαν χωρίς οποιαδήποτε αξιολόγηση, προκειμένου να διαβιβαστούν στη Βουλή πριν τη λήξη της τρέχουσας δεύτερης τακτικής βουλευτικής συνόδου (άρθρα 86 παρ.1,2 Σ. και παρ. 4 1,2,3,4 του Ν 3126/2003).

Κατόπιν της με αρ. πρωτ. 4869/16-07-2025 σχετικής πρότασης της κοινοβουλευτικής ομάδας της Νέας Δημοκρατίας, στις 15 Σεπτεμβρίου του 2025 συγκροτήθηκε Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για να διερευνήσει όλα τα ζητήματα που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας.

Η Νέα Δημοκρατία, πιστή διαχρονικά στις αρχές της διαφάνειας και της νομιμότητας, πρότείνει την σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, προκειμένου να διερευνήσει εις βάθος με χρονική άνεση τα διαχρονικά προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ, να καλέσει και να εξετάσει δεκάδες ουσιώδεις μάρτυρες, προκειμένου να συνταχθεί εν συνεχεία ένα πόρισμα που θα μπορέσει να βοηθήσει ουσιαστικά τόσο στο δύσκολο έργο της Δικαιοσύνης στο ποινικό σκέλος της υπόθεσης αυτής, αλλά και στην διοικητική μεταρρύθμιση που απαιτείται στο εσωτερικό του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να καταστεί εκ νέου ένας αξιόπιστος μηχανισμός καταβολής αγροτικών ενισχύσεων και να βρεθούν οι μόνιμες διαρθρωτικές λύσεις, ώστε οι πάνω από 600.000 αγρότες και κτηνοτρόφοι που κάθε χρόνο λαμβάνουν επιχορηγήσεις από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, να συνεχίσουν να τις λαμβάνουν νόμιμα και με διαφάνεια.

Παρουσιάζοντας όλο το φάσμα των διαχρονικών λειτουργικών, θεσμικών και τεχνικών προβλημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω δημόσιων συνεδριάσεων, δόθηκε η δυνατότητα σε όλους τους πολίτες της χώρας να μπορέσουν να παρακολουθήσουν τις εργασίες

της Εξεταστικής Επιτροπής και να αποκτήσουν πλήρη γνώση για την υπόθεση αυτή, διαλύοντας κάθε υπόνοια για συγκάλυψη, όπως κακόπιστα ισχυρίζονται τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Η Εξεταστική Επιτροπή επέτρεψε να διερευνηθούν όλες οι πτυχές των παθογενειών του συστήματος και όχι μόνο τυχόν ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων, να προστεθούν νέοι μάρτυρες στον αρχικά εγκεκριμένο κατάλογο μαρτύρων με χρονική άνεση, η οποία δεν θα μπορούσε να υπάρξει σε αντίστοιχη Προκαταρκτική Επιτροπή λόγω της εξαλείψεως του αξιοποιήσιμου για μία εκ των πράξεων, που αναφέρεται στο διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Αντιθέτως, βάσει του Κανονισμού της Βουλής, εφόσον βρεθούν αποχρώσεις ενδείξεις για ποινικές ευθύνες, τότε μπορεί να ζητηθεί η σύσταση Προκαταρκτικής Επιτροπής.

Τα αιτήματα δε των εισηγητών των κομμάτων αντιπολίτευσης αναφορικά με την κατ' αντιπαράσταση εξέταση μαρτύρων, όπως π.χ. Βορίδη – Βάρρα, Αυγενάκη – Σημανδράκου, Τυχεροπούλου – Μπαμπασίδη κ.λπ., απορρίφθηκαν διότι στερούνταν ειδικής, σαφούς και επαρκούς αιτιολογίας, καθόσον δεν προσδιορίστηκαν τα συγκεκριμένα και ουσιώδη σημεία αντίφασης των καταθέσεων, τα οποία θα μπορούσαν να αρθούν αποκλειστικώς μέσω κατ' αντιπαράσταση εξέτασης, ούτε τεκμηριώθηκε ότι η εν λόγω διαδικασία θα προσέθετε ουσιώδη αποδεικτική αξία σε σχέση με το ήδη συλλεχθέν αποδεικτικό υλικό και τις μαρτυρικές καταθέσεις. Αντιθέτως, η αποδοχή των αιτημάτων για κατ' αντιπαράσταση εξέταση θα οδηγούσε σε αδικαιολόγητη επιβράδυνση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, χωρίς αντίστοιχη συμβολή στην ουσιαστική διακρίβωση των ερευνώμενων πραγματικών περιστατικών.

Όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω, οι εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής διήρκησαν πέντε (5) μήνες, σε πενήντα (50) πολύωρες συνεδριάσεις (ξεπέρασαν τις 350 ώρες), οι μάρτυρες που κατέθεσαν ανήλθαν σε 76 (από τους οποίους οι 55 της περιόδου 2019 - 2025), τα έγγραφα που παρελήφθησαν, κατόπιν σχετικών αιτημάτων της Επιτροπής, καθώς και εκείνα που είτε κατατέθηκαν κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων είτε απεστάλησαν - κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους μάρτυρες ανήλθαν σε χιλιάδες (υπήρξαν πάνω από 420 καταθέσεις εγγράφων με δεκάδες – εκατοντάδες σελίδες το καθένα), ενώ οι σελίδες των πρακτικών από τις συζητήσεις και τις καταθέσεις των μαρτύρων ξεπέρασαν τις 20.000. Κατέθεσαν δε όλα τα ουσιώδη πρόσωπα για την υπόθεση και από τις μαρτυρικές καταθέσεις έχουν αποσαφηνιστεί πλήρως τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ και έχει διαμορφωθεί σαφής εικόνα. Τα αιτήματα προσθήκης λοιπών μαρτύρων, οι οποίοι ουδόλως έχουν να εισφέρουν οποιοδήποτε νέο στοιχείο και παράτασης της Εξεταστικής Επιτροπής από τα κόμματα της αντιπολίτευσης είναι απολύτως προσχηματικά και μοναδικός στόχος είναι η δημιουργία εντυπώσεων και η πολιτική εκμετάλλευση.

Κατόπιν όλων αυτών, το παρόν πόρισμα της Νέας Δημοκρατίας είναι δομημένο σε δύο διακριτά, αλλά αλληλένδετα μέρη.

Στο πρώτο μέρος αναπτύσσεται αναλυτικά το σκεπτικό της επιλογής της Εξεταστικής Επιτροπής, ως του κατάλληλου θεσμικού εργαλείου για τη διερεύνηση της υπόθεσης. Παρατίθενται τα επιχειρήματα που τεκμηριώνουν ότι το ζήτημα του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν μπορούσε να περιοριστεί σε μια στενή ποινική αξιολόγηση συγκεκριμένων πράξεων ή προσώπων, αλλά απαιτούσε συνολική διερεύνηση σε βάθος χρόνου. Παρουσιάζονται στοιχεία που δείχνουν ότι τα προβλήματα στη λειτουργία του συστήματος πληρωμών

και ελέγχου των αγροτικών ενισχύσεων έχουν ιστορική διαδρομή και διαμορφώθηκαν μέσα από σωρευτικές διοικητικές, οργανωτικές και πολιτικές επιλογές. Υπό αυτό το πρίσμα, η Εξεταστική Επιτροπή κρίθηκε ως το θεσμικά ενδεδειγμένο μέσο για να φωτιστούν όλες οι πτυχές της υπόθεσης, χωρίς χρονικούς ή θεματικούς περιορισμούς, καθώς και για να αποτυπωθεί πλήρως η εικόνα της λειτουργίας του Οργανισμού.

Το δεύτερο μέρος του Πορίσματος επικεντρώνεται στην ουσία της έρευνας: την αποτύπωση, μέσα από τις καταθέσεις των μαρτύρων και τα έγγραφα που προσκομίστηκαν, του διαχρονικού και διακομματικού χαρακτήρα των προβλημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Με συστηματική παράθεση αποσπασμάτων και αναφορών, το κείμενο αναδεικνύει ότι οι δυσλειτουργίες δεν εντοπίζονται σε μία μόνο κυβερνητική περίοδο, αλλά εκτείνονται σε διαφορετικές χρονικές φάσεις και διοικήσεις. Μάρτυρες που υπηρέτησαν σε καίριες θέσεις, υπηρεσιακά στελέχη, πρώην διοικήσεις και πολιτικά πρόσωπα περιγράφουν επαναλαμβανόμενες αδυναμίες: ελλείψεις ελέγχων, διοικητικές στρεβλώσεις, προβλήματα μηχανοργάνωσης, καθυστερήσεις, ασάφειες αρμοδιοτήτων.

Μέσα από αυτή τη συγκριτική και διαχρονική ανάγνωση των καταθέσεων, το πόρισμα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το πρόβλημα υπερβαίνει τις εκάστοτε κυβερνητικές θητείες και αποτυπώνει ένα σύστημα που λειτούργησε με παθογένειες και εντός του Οργανισμού οι οποίες αναπαράγονταν ανεξαρτήτως πολιτικού συσχετισμού.

Συνολικά, το πόρισμα στοχεύει να συνδυάσει τη θεσμική επιχειρηματολογία με την αποδεικτική ύλη που συγκεντρώθηκε, διαμορφώνοντας μία ενιαία θέση: από τη μία, γιατί η επιλογή της Εξεταστικής Επιτροπής κρίθηκε αναγκαία και πρόσφορη και από την άλλη, γιατί τα στοιχεία που ήρθαν στο φως επιβεβαιώνουν ότι η κρίση αξιοπιστίας του ΟΠΕΚΕΠΕ έχει ρίζες βαθιές, διαχρονικές και διακομματικές.

II. Περιεχόμενο εντολής για την Εξεταστική Επιτροπή

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 4869/16.7.2025 πρόταση σύστασης Εξεταστικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας, όπως αυτή υπερψηφίστηκε από την Ολομέλεια της Βουλής στις 29 Ιουλίου 2025, η Εξεταστική Επιτροπή κλήθηκε να διερευνήσει και να εξετάσει, ενδεικτικά, τα ακόλουθα ζητήματα:

Α) Την αποσαφήνιση του εύρους των παθογενειών στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Β) Την εφαρμογή επί σημαντικού χρονικού διαστήματος της λεγόμενης «τεχνικής λύσης» για τον καθορισμό των ενισχύσεων στους κτηνοτρόφους σε συνδυασμό με την καθυστέρηση της υλοποίησης των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης.

Γ) Τον τρόπο αξιοποίησης των νέων ψηφιακών εργαλείων, του δασολογίου και του κτηματολογίου στο ελεγκτικό έργο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Δ) Τον έλεγχο των πεπραγμένων των εκάστοτε διοικήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ και των πολιτικών ηγεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ε) Τον έλεγχο αναφορικά με το ποιοι ζήτησαν και διενέργησαν διασταυρωτικούς ελέγχους, πόσοι τέτοιοι έλεγχοι έγιναν και ποιο το αποτέλεσμα αυτών αλλά και η διάρκειά τους, όπως επίσης ποιο ήταν το σύστημα επιλογής ελέγχων και εάν εφαρμοζόταν με συνέπεια.

ΣΤ) Η σχέση του ΟΠΕΚΕΠΕ με τον «Τεχνικό Σύμβουλο» και οι αιτίες της σχέσης αυτής, οι ενέργειες που έγιναν ή δεν έγιναν ώστε να μπορέσει ο ΟΠΕΚΕΠΕ να λειτουργεί με μεγαλύτερη αυτάρκεια, καθώς και η τυχόν ύπαρξη οικονομικών ή άλλων συμφερόντων που διεκδικούν συμμετοχή στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ και ασκούν διαχρονικά αθέμιτη επιρροή σε αυτόν.

Ζ) Τα αίτια επιβολής των δημοσιονομικών διορθώσεων στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στόχος μας ήταν η ενδελεχής διερεύνηση όλων των ανωτέρω παραμέτρων, προκειμένου να αποκατασταθεί η αξιοπιστία του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να συνιστά έναν αξιόπιστο και αποτελεσματικό μηχανισμό για το σύνολο των παραγωγών της χώρας.

Πλην, όμως, το περιεχόμενο της εξέτασης των μαρτύρων, αλλά και εν γένει της Εξεταστικής Επιτροπής, συνδέθηκε σε μεγάλο βαθμό με τον έλεγχο περί ποινικής ευθύνης πολιτικών προσώπων, τα οποία αναφέρονταν στην δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας που διαβιβάστηκε αμελλητί στην Βουλή των Ελλήνων, με μοναδική τους πρόθεση, στο πλαίσιο μικροκομματικών σκοπιμοτήτων, να συνδέσουν πολιτικά πρόσωπα της παράταξής μας χωρίς καμία απόδειξη, να διαστρεβλώσουν την αλήθεια και να δημιουργήσουν το αφήγημα περί δήθεν υπάρξεως μίας «γαλάζιας συμμορίας».

Στο σκέλος της ποινικής διερεύνησης, η Επιτροπή μας δεν δύναται ούτε δικαιούται να υποκαταστήσει τη Δικαιοσύνη, η οποία κινείται με ταχείς ρυθμούς για την αναζήτηση των ποινικών ευθυνών όλων όσοι έλαβαν παράνομα κοινοτικές επιδοτήσεις ή συνέδραμαν σε αυτό, αλλά τα συμπεράσματα της Επιτροπής μπορούν να συμβάλλουν στην καλύτερη διερεύνηση των διοικητικών αστοχιών και κενών του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι οποίες έδωσαν την ευκαιρία σε ορισμένους παραγωγούς να πράξουν απάτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Ι. «Τεχνική Λύση» - Κατανομή βοσκοτόπων σε κτηνοτρόφους της χώρας

Ι.Α. Το 2014, κατ' εξουσιοδότηση του Κανονισμού 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 347/549 της 17.12.2013) «σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 2.8 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου», του Κανονισμού 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 347/671 της 17.12.2013) «για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου» και του Κανονισμού 1310/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 347/865 της 17.12.2013) «σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή τους για το έτος 2014 και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την εφαρμογή τους κατά το έτος 2014», εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 22172/23.12.2014 (Β' 3464) Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Γεώργιου Καρασμάνη, περί εφαρμογής κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων δημοσίων βοσκοτόπων σε γεωργούς που δηλώνουν κτηνοτροφική εκμετάλλευση στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχων για το μεταβατικό έτος 2014, πριν από την εφαρμογή της νέας προγραμματικής περιόδου της ΚΑΠ 2015-2021.

Η απόφαση αυτή προέβλεπε τον τρόπο και τις διαδικασίες κατανομής των επιλέξιμων εκτάσεων των δημόσιων βοσκοτόπων στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις της χώρας που δηλώθηκαν στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχων (ΟΣΔΕ) για το έτος 2014 και ελήφθη λόγω της αδυναμίας των Δήμων και των Περιφερειών να αναλάβουν περαιτέρω την εξειδικευμένη κατανομή σε επιλέξιμες και μη εκτάσεις βοσκοτόπων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα σε αυτήν. Η Υπουργική Απόφαση αυτή ίσχυε για το έτος 2014, έτος ολοκλήρωσης του προγράμματος δράσης για τους ελληνικούς βοσκοτόπους (action plan) και μεταβατικό έτος της προγραμματικής περιόδου της ΚΓΠ 2009-2013. Η κατανομή των εκτάσεων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους έγινε με αλγοριθμικό τρόπο και ως εκ τούτου καθιερώθηκε ως «Τεχνική Λύση».

Ι.Β. Εν συνεχεία, το 2015 εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 873/55993/20.5.2015 (ΦΕΚ Β' 942) Κοινή Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, κ. Παναγιώτη Λαφαζάνη και του Αναπληρωτή Υπουργού, κ. Ιωάννη Τσιρώνη, με την οποία καθορίστηκαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και η διαδικασία κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων και βοσκήσιμων γαιών εν γένει στους κτηνοτρόφους της χώρας.

Η υπ' αριθμ. 873/55993/20.5.2015 Κ.Υ.Α. όριζε την επιλεξιμότητα των βοσκοτόπων, την επιλεξιμότητα των κτηνοτρόφων για την κατανομή εκτάσεων βοσκοτόπων, την αναλογία κατανομής βοσκοτόπων, τα ειδικότερα κριτήρια και τους κανόνες κατανομής βοσκοτόπων, τη διαδικασία κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων, καθώς και τις υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων. Με βάσει αυτή την Κ.Υ.Α., ένας κτηνοτρόφος αποκτά δικαιώματα στην βασική ενίσχυση, εφόσον διαθέτει εκτάσεις, διότι η Κοινή Αγροτική Πολιτική που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της ως άνω Κ.Υ.Α., πρώτο έτος εφαρμογής της νέας προγραμματικής περιόδου της ΚΑΠ, προέβλεπε ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε κτηνοτρόφους που δεν διαθέτουν εκτάσεις. Επομένως, η λεγόμενη «τεχνική λύση» εξυπηρετούσε έναν κτηνοτρόφο που ξεκινά την ζωϊκή εκμετάλλευσή του, ωστόσο δεν έχει ιδιωτικές εκτάσεις. Εάν δεν χορηγούνταν σε αυτόν τον κτηνοτρόφο εκτάσεις, δεν θα μπορούσε να αποκτήσει δικαιώματα και με αυτόν τον τρόπο δεν θα είχε πρόσβαση στο καθεστώς της βασικής ενίσχυσης.

Μεταξύ άλλων, με την ανωτέρω Κ.Υ.Α. προβλέφθηκε ότι επιλέξιμος κτηνοτρόφος είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει μητρώο κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης στην Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων (ΚΒΔ), εκτρέφει άνω των τριών (3) Μονάδων Μεγάλων Ζώων (ΜΜΖ) αιγών, προβάτων ή βοοειδών κάθε είδους και φυλής και υποβάλλει ή έχει υποβάλει στο παρελθόν δήλωση ενιαίας ενίσχυσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκτρέφει ζώα, των οποίων η εκμετάλλευση εντάσσεται σε μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας, όπου απαιτείται και ενισχύεται η χρήση βοσκοτόπου.

Καθορίστηκε η αναλογία κατανομής βοσκοτόπων (ή πυκνότητα βόσκησης), προκειμένου να γίνεται ορθολογική χρήση και αξιοποίηση της έκτασης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής και του εκτρεφόμενου είδους ζώου και διαιρέθηκε η χώρα ανά χωρικές ενότητες.

Συγκεκριμένα, για τις χωρικές ενότητες της νησιωτικής Ελλάδας και της Κρήτης, λόγω των ξηροθερμικών συνθηκών και της χαμηλής παραγωγικότητας που είχε παρατηρηθεί μέχρι τότε, καθορίστηκε για την μεν Κρήτη αναλογία κατανομής κατά 10% χαμηλότερη από την μέση αναλογία της χώρας, για τη δε νησιωτική Ελλάδα κατά 20% χαμηλότερη.

Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των χωρικών ενοτήτων νησιωτικής Ελλάδας και της Κρήτης και προκειμένου να μην εξαντλείται το απόθεμα βοσκοτόπων στις ενότητες αυτές, ορίστηκε περιοριστικά μόνο ως προς αυτές τις δύο χωρικές ενότητες η απαγόρευση κατανομής τυχόν αποθέματος βοσκοτόπων, το οποίο εντοπίζεται στην νησιωτική Ελλάδα και στην Κρήτη σε κτηνοτρόφους, οι οποίοι έχουν την έδρα τους είτε σε άλλο νησί ή στην Ηπειρωτική Ελλάδα, ως εκ τούτου ένας κτηνοτρόφος που δήλωνε την έδρα της κτηνοτροφικής του εκμετάλλευσης, για παράδειγμα, στην Στερεά Ελλάδα, δεν δικαιούτο να λάβει βοσκοτόπο που εντοπιζόταν στην Κρήτη.

Τα ειδικότερα κριτήρια, οι κανόνες και οι διαδικασίες για την κατανομή βοσκοτόπων προσδιορίστηκαν στα άρθρα 5 και 6 της ως άνω Κ.Υ.Α.

Δικαίωμα για κατανομή και χρήση βοσκοτόπου μέσω της «τεχνικής λύσης» είχαν όσοι κτηνοτρόφοι είχαν υποβάλλει αίτηση κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων μέσω των πιστοποιημένων φορέων υποβοήθησης αγροτών στην εφαρμογή Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης («αίτηση ΟΣΔΕ»).

Σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 5 της Κ.Υ.Α., όπως ίσχυε μέχρι και την τροποποίηση αυτού το 2021, κατά προτεραιότητα κατανέμεται η απαραίτητη έκταση βοσκότοπου σε κτηνοτρόφους που συμμετέχουν σε μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας, από τα οποία προβλέπεται η χρήση βοσκότοπου, με αναλογία κατανομής εντός των ορίων που προβλέπονται από τα αντίστοιχα μέτρα.

Κατόπιν, προτεραιότητα χρήσης των βοσκότοπων έχουν οι κτηνοτρόφοι, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή μέλη συνεταιρισμών που διατηρούν την έδρα της εκμετάλλευσής τους στην Τοπική/Δημοτική Κοινότητα, στην οποία βρίσκεται ο βοσκότοπος.

Σε περίπτωση ύπαρξης περίσσειας βοσκότοπου σε Τοπική - Δημοτική Κοινότητα του οικείου Δήμου, το πλεόνασμα διατίθεται κατά προτεραιότητα, σε κτηνοτρόφους των όμορων Τοπικών - Δημοτικών Κοινοτήτων. Αν συνεχίζει να υπάρχει περίσσεια, το πλεονάζον τμήμα μπορεί να κατανεμηθεί και σε κτηνοτρόφους ή μέλη συνεταιρισμών άλλων περιοχών και άλλων Δήμων όμορων ή μη, εντός των ορίων της οικείας Χωρικής Ενότητας ή του ίδιου νησιού αν πρόκειται για περιοχές της νησιωτικής Ελλάδας.

Εφόσον υπάρχει έλλειμμα ικανής έκτασης βοσκότοπου στην οικεία Τοπική - Δημοτική Κοινότητα, για την κάλυψη των αναγκών των κτηνοτρόφων που έχουν την έδρα της εκμετάλλευσής τους στην εν λόγω Τοπική - Δημοτική Κοινότητα, είναι δυνατή η κατανομή βοσκότοπου από όμορες Τοπικές - Δημοτικές Κοινότητες. Αν συνεχίζει να υπάρχει έλλειμμα βοσκότοπου, αυτό μπορεί να καλυφθεί με κατανομή βοσκότοπου και από άλλες περιοχές που βρίσκονται στα όρια της οικείας Χωρικής Ενότητας ή του ίδιου νησιού αν πρόκειται για περιοχές της νησιωτικής Ελλάδας.

Εφόσον κάποιος κτηνοτρόφος χρειαζόταν περισσότερη έκταση βοσκότοπου για την κάλυψη της κτηνοτροφικής του εκμετάλλευσης από την έκταση που του χορηγήθηκε από την απόφαση κατανομής, τότε μπορούσε να αιτηθεί χορήγηση επιπρόσθετης έκτασης βοσκότοπου, από όσες περιοχές υπάρχει απόθεμα, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 5. Η εν λόγω παράγραφος δεν αφορά την απόφαση περί κατανομής επιλέξιμων δημόσιων βοσκότοπων, αλλά αφορά όσους κτηνοτρόφους έχουν ήδη λάβει ενίσχυση μέσω «τεχνικής λύσης», ωστόσο τους χορηγήθηκε μικρότερη έκταση βοσκότοπου από αυτήν που ζητήθηκε και είναι απαραίτητη για την κτηνοτροφική του εκμετάλλευση. Αυτοί οι κτηνοτρόφοι έχουν δικαίωμα να κάνουν ένσταση περί χορήγησης επιπλέον έκτασης βοσκότοπου από τις περιοχές που υπάρχει απόθεμα. Εάν γίνει δεκτή η ένστασή τους, τότε ενεργοποιείται η παρ. 6 του άρθρου 5 και τους χορηγείται επιπλέον επιλέξιμη έκταση βοσκότοπου. Σε αυτή την περίπτωση εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις περί μετακινούμενων κτηνοτρόφων, δηλαδή θα πρέπει αφενός η επιπλέον έκταση να βρίσκεται εντός της ίδιας χωρικής ενότητας ή άλλης χωρικής ενότητας στην Ηπειρωτική Ελλάδα και αφετέρου να αποδεικνύεται η μετακίνησή τους.

Ι.Γ. Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να γίνει μνεία και να αποσαφηνιστεί η διαφορά μεταξύ των κτηνοτρόφων που αιτούνται κατανομή επιλέξιμων δημόσιων βοσκότοπων και των μετακινούμενων κτηνοτρόφων.

Όπως προελέχθη, η ΚΑΠ 2015-2021 όριζε ότι η βάση για την εξασφάλιση πλήρους χρηματοδότησης από την Κ.Α.Π. είναι η κατοχή επιλέξιμης για την καταβολή άμεσων ενισχύσεων γεωργικής έκτασης και η εφαρμογή από τους παραγωγούς των στοιχειωδών υποχρεώσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης που αποτελούσαν αναπόσπαστο στοιχείο της πολιτικής πριν από την αναθεώρηση του 2013. Δεδομένου ότι η χώρα μας κατά την περίοδο 2015-2020 είχε επιλέξει, όσον αφορά το καθεστώς βασικής ενίσχυσης, να εφαρμόζει το περιφερειακό σύστημα, προσδιορίζοντας τρεις αγρονομικές περιφέρειες (βοσκοτόπων, αρόσιμων εκτάσεων και μόνιμων καλλιεργειών), έπρεπε να ρυθμιστεί ο τρόπος που οι επιλέξιμες εκτάσεις βοσκοτόπων θα κατανέμονταν στους κτηνοτρόφους, προκειμένου οι τελευταίοι να ενεργοποιούν τα δικαιώματά τους και να έχουν πρόσβαση στις ενισχύσεις. Αυτό ακριβώς ρύθμιζε η «τεχνική λύση». Την κατανομή επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων σε κτηνοτρόφους, οι οποίοι δεν διέθεταν τις απαιτούμενες εκτάσεις βοσκοτόπων για την κτηνοτροφική τους εκμετάλλευση και την ενεργοποίηση δικαιωμάτων τους, προκειμένου να λάβουν βασική ενίσχυση.

Υπάρχει, ωστόσο, μία ειδικότερη κατηγορία κτηνοτρόφων: Οι μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι. Ο όρος «μετακινούμενος κτηνοτρόφος» αναφέρεται στους κτηνοτρόφους που πραγματοποιούν εποχιακές μετακινήσεις κοπαδιών μεταξύ ορεινών και πεδινών βοσκοτόπων, αξιοποιώντας φυσικούς πόρους, οι οποίοι ανέρχονται στους 3.000 περίπου στην Ελλάδα.

Κάθε χρόνο, κατά την υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, οι κτηνοτρόφοι δηλώνουν και την ιδιότητά τους ως μετακινούμενοι. Μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι νοούνται όσοι μετακινούν το κοπάδι τους από θερινό (σε ορεινές περιοχές) σε χειμερινό βοσκότοπο (σε πεδινές περιοχές). Πράγματι αυτοί οι κτηνοτρόφοι δηλώνουν εκτός του βασικού τους στάβλου και τον στάβλο προορισμού κατά την μετακίνηση. Κατά την κατανομή βοσκοτόπων λαμβάνεται υπόψη το ζωϊκό κεφάλαιο του βασικού στάβλου (προς αποφυγή διπλομέτρησης των ζώων). Οι κτηνοτρόφοι λαμβάνουν έκταση προκειμένου να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματά τους ή να καλύψουν σε έκταση τις δεσμεύσεις - απαιτήσεις των Μέτρων Αγροτικής Ανάπτυξης. Για την μετακίνηση του κοπαδιού τους οι κτηνοτρόφοι απευθύνονται στις κατά τόπους Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) για την έκδοση σχετικής αδείας μετακίνησης. Η πραγματική μετακίνηση του ζωϊκού κεφαλαίου ελέγχεται αποκλειστικά από τις αρμόδιες ΔΑΟΚ.

Σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 4 της Κ.Υ.Α., όπως ίσχυε έως και το 2021, τυχόν περίσσεια βοσκοτόπων σε χωρικές ενότητες με περισσότερη έκταση βοσκοτόπων από αυτή που προκύπτει από την αναλογία κατανομής των παρ. 6 και 7 του άρθρου 4 της Κ.Υ.Α., μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως απόθεμα και να κατανεμηθεί σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους που είχαν την έδρα εκμετάλλευσής τους στην ίδια ή άλλη χωρική ενότητα της Ηπειρωτικής Ελλάδας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι το άρθρο αυτό ενεργοποιείται μόνο για όσους κτηνοτρόφους δηλώσουν μετακινούμενοι και αφορά μόνο σε αυτούς.

Ι.Δ. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατανομής των επιλέξιμων βοσκοτόπων, η κατανομή αυτή υπογραφόταν από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εάν δεν είχε υπογραφεί από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη, πρόβλεψη, η οποία εισήχθη με την υπ' αριθμόν 1123/126631/20.11.2015 (Β' 2518) Κοινή

Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ι.Ε. Η Κ.Υ.Α. 873/55993/20.5.2015 (Β' 942) εκδόθηκε με σκοπό να υπάρξει ένα ρυθμισμένο πλαίσιο σχετικά με την κατανομή επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων, όπως περιγράφηκε αναλυτικά ανωτέρω, μέχρι την ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Με το άρθρο 3 του ν. 4351/2015 ορίστηκε ότι η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχής. Με τα διαχειριστικά σχέδια ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων.

Η εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ορίστηκε ότι θα ανατίθεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στις Περιφέρειες της χώρας με προγραμματική σύμβαση, η οποία συνάπτεται με την οικεία Περιφέρεια, εγκρίνονται δε με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από γνώμη της αρμόδιας Δασικής Αρχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας. Ως προθεσμία για την ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ορίστηκε η 31η.12.20219.

Στις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 19 του ως άνω ίδιου νόμου, ορίστηκε ότι για τη μεταβατική περίοδο μέχρι την έγκριση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, η κατανομή των επιλέξιμων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας πραγματοποιείται σύμφωνα με την αριθμ. 873/55993/20.5.2015 (Β' 942) Κοινή Απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία τροποποιείται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Μολονότι η διαδικασία για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης νομοθετήθηκε ήδη από το 2015, η προηγούμενη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ουδέν βήμα για την ολοκλήρωση αυτών έκανε, προέβη δε σε παράταση της προθεσμίας ολοκλήρωσης αυτών κατά δύο (2) έτη, ήτοι μέχρι την 31η.12.2021.

II. Αποφάσεις κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων

II.A. Όπως προελέχθη ανωτέρω υπό σημείο I.Δ., σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 6 της Κ.Υ.Α. αν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατανομής των επιλέξιμων βοσκοτόπων του πρώτου εδαφίου δεν υπογραφεί αυτή από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη, η κατανομή υπογράφεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η υπογραφή της κατανομής από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης εισήχθη με την με την υπ' αριθμόν 1123/126631/20.11.2015 (Β' 2518) των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εφαρμόστηκε κατά τη διαδικασία κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων κατά τα έτη 2016 και εφεξής.

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της επιτροπής μας κατατέθηκαν έγγραφα, που αποδεικνύουν ότι όλοι οι Υπουργοί, από την έναρξη ισχύος της ως άνω ΚΥΑ 1123/126631/20.11.2015 (Β' 2518), υπέγραψαν την απόφαση περί κατανομής επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων, την οποία τους εισηγήθηκε ο εκάστοτε Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ. Συγκεκριμένα, κατατέθηκαν τα εξής έγγραφα:

1. Το με αριθμ. πρωτ. 102948/9.8.2016 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ευάγγελο Αποστόλου με θέμα «Κατανομή των επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων έτους 2016».
2. Το με αριθμ. πρωτ. 53698/15.6.2017 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ευάγγελο Αποστόλου με θέμα «Κατανομή των επιλέξιμων βοσκοτόπων της προσωρινής κατανομής της ΚΥΑ 873/55993/20-5-2015 για το έτος 2017».
3. Το με αριθμ. πρωτ. 85058/9.10.2018 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Σταύρο Αραχωβίτη, με θέμα «Διαβίβαση κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων».
4. Το με αριθμ. πρωτ. 70688/18.9.2019 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, με θέμα «Διαβίβαση κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων».
5. Το με αριθμ. πρωτ. 77573/25.11.2020 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, με θέμα «Κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων έτους αιτήσεων 2020».
6. Το με αριθμ. πρωτ. 8208/17.12.2021 έγγραφο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Σπήλιου Λιβανού, με θέμα «Κατανομή επιλέξιμων βοσκοτοπικών εκτάσεων έτους αιτήσεων 2021».
7. Το με αριθμ. πρωτ. 4350/14.10.2022 έγγραφο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Γεωργίου Γεωργαντά, με θέμα «Αίτημα χορήγησης γεωβάσης προς εφαρμογή Κατανομής Βοσκοτόπων»

II.B. Με το έγγραφο υπό στοιχείο α., ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Αθανάσιος Καπρέλης, ενημέρωσε τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ευάγγελο Αποστόλου, ότι για την κατανομή του έτους 2016 προέκυψαν μειώσεις των

επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων στις χωρικές ενότητες της Κρήτης, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ενώ στην χωρική ενότητα της Πελοποννήσου προέκυψε αύξηση. Περαιτέρω, του πρότεινε δύο μεθόδους κατανομής για τις ελλειμματικές χωρικές ενότητες και ο τότε Υπουργός, θέτοντας την λέξη «συμφωνώ» και την υπογραφή τους, επέλεξε την εξής πρόταση: Στους παραγωγούς στην χωρική ενότητα της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης να κατανεμηθεί βοσκότοπος από την χωρική ενότητα της Δυτικής Μακεδονίας, στους δε παραγωγούς στην χωρική ενότητα της Κρήτης να κατανεμηθεί βοσκότοπος από την χωρική ενότητα της Πελοποννήσου.

II.Γ. Με το έγγραφο υπό στοιχείο β., ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Αθανάσιος Καπρέλης, ενημέρωσε τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ευάγγελο Αποστόλου, ότι για την κατανομή του έτους 2017 βρέθηκαν ελλειμματικές χωρικές ενότητες και πρότεινε σε ειδικές περιπτώσεις να γίνει με την διανομή βοσκοτόπου σε άλλη χωρική ενότητα (Χ.Ε.) από αυτή που δηλώνει την εκμετάλλευσή του ο παραγωγός ως εξής:

- Από τη Χ.Ε. Κρήτης στην Χ.Ε. Πελοποννήσου.
- Από τη Χ.Ε. Στερεάς Ελλάδας στη Χ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας.
- Από τη Χ.Ε. Θεσσαλίας στη Χ.Ε. Ηπείρου.
- Από τη Χ.Ε. Κεντρικής Μακεδονίας στη Χ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας.
- Από τη Χ.Ε. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στη Χ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας.
- Στη Χ.Ε. Νησιωτικής Ελλάδας, από τη Ν. Λέσβο στη Ν. Χίο και από τη Ν. Σκόπελο στη Ν. Αλόνησο.

Ο τότε αρμόδιος Υπουργός, ομοίως, έθεσε την λέξη «συμφωνώ» και την υπογραφή του.

II.Δ. Με το έγγραφο υπό στοιχείο γ., ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Αθανάσιος Καπρέλης, διαβίβασε στον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Σταύρο Αραχωβίτη, έναν οπτικό δίσκο με την αναλυτική κατάσταση κατανομής βοσκοτόπων για την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης 2018, σε εφαρμογή της υπ' αριθμ. 873/55993/20.5.2015 ΚΥΑ, ως ίσχυε, ενώ ο Υπουργός έθεσε την λέξη «εγκρίνεται» και την υπογραφή του.

II.Ε. Με το έγγραφο υπό στοιχείο δ., ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Αθανάσιος Καπρέλης, διαβίβασε στον νεοδιορισθέντα Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, την κατανομή επιλέξιμων βοσκοτόπων για το έτος 2019. Το έγγραφο ανέφερε ότι η κατανομή γίνεται κατ' εφαρμογή της αριθμ. 873/55993/20.5.2015 ΚΥΑ, αφορά αποκλειστικά τους επιλέξιμους βοσκοτόπους των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που καταγράφηκαν στο ΟΣΔΕ 2019, με την απαραίτητη επικαιροποίηση της προϋπάρχουσας ισχύουσας κατανομής και ότι, λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων σε ορισμένες χωρικές ενότητες, προτείνεται η κατανομή βοσκοτόπων σε κτηνοτρόφους ως εξής:

- Σε κτηνοτρόφους με έδρα την Χ.Ε. Θεσσαλίας στην Χ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου.
- Σε κτηνοτρόφους με έδρα την Χ.Ε. Κρήτης στην Χ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου, Καρπάθου, Κω και Ρόδου.
- Σε κτηνοτρόφους με έδρα την Χ.Ε. Σαμοθράκης στην Χ.Ε. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Σε κτηνοτρόφους με έδρα την Χ.Ε. Θάσου στην Χ.Ε. Κεντρικής Μακεδονίας.
- Σε κτηνοτρόφους με έδρα την Χ.Ε. Παξών στην Χ.Ε. Ηπείρου.

Ενώ, επιπλέον, για πρώτη φορά από την έναρξη εφαρμογής της Κ.Υ.Α. 873/55993/20.5.2015, γίνεται ρητή μνεία ότι για τη χωρική ενότητα της Κρήτης, λόγω της έντονης έλλειψης επιλέξιμων βοσκοτόπων, αλλά και της μεγάλης αύξησης του ζωικού κεφαλαίου, απαλείφθηκε η εφαρμογή της παρ. 7 άρθρου 4 της Κ.Υ.Α., επομένως για τους νεαράς ηλικίας και νεοεισερχόμενους κτηνοτρόφους με έδρα την Κρήτη η κατανομή βοσκοτόπων υλοποιήθηκε με τον συντελεστή αναλογίας του Εθνικού Μέσου Όρου. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίστηκε για πρώτη φορά, ότι οι κτηνοτρόφοι με έδρα εκμετάλλευσης την Κρήτη δεν θα λάβουν αυξημένες ενισχύσεις, λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης αύξησης ζωικού κεφαλαίου που είχε παρατηρηθεί από το 2017 και εφεξής στην Κρήτη. Ο Υπουργός, κ. Μαυρουδής Βορίδης, κατ' εφαρμογή της παρ. 6 άρθρου 3 της ΚΥΑ 873/55993/20.5.2015, έθεσε τη λέξη «συμφωνώ» και την υπογραφή του.

II. ΣΤ. Με το έγγραφο υπό στοιχείο ε., ο τότε νεοδιορισθείς Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Φάνης Παπάς, διαβίβασε στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, την κατανομή επιλέξιμων βοσκοτόπων για το έτος 2020, ακολουθώντας πιστά το μοτίβο που είχε εδραιωθεί από το έτος 2016 κατ' εφαρμογή της ΚΥΑ 873/55993/20.5.2015. Η εν λόγω κατανομή είχε έναν αυξημένο βαθμό δυσκολίας, διότι ο απερχόμενος Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Γρηγόριος Βάρρας, μολονότι όφειλε να διαβιβάσει στην απόφαση περί κατανομής στον αρμόδιο Υπουργό προ της καταβολής της προκαταβολής του Οκτωβρίου, ουδέποτε το έπραξε παρά προχώρησε την καταβολή της προκαταβολής σύμφωνα με την απόφαση κατανομής του 2019. Το γεγονός αυτό κατατέθηκε από την μάρτυρα της Εξεταστικής Επιτροπής, κυρία Αθανασία Ρέππα, συγκεκριμένα:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: *Ναι, για πείτε μας για το 2020. Ποια κριτήρια εφάρμοσε; Τότε ήταν ο κ. Βάρρας πρόεδρος, έτσι δεν είναι;*

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): *Ναι.*

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: *Για την πληρωμή της προκαταβολής. Τι εντολές σας είχε δώσει τότε; Πείτε μας και τι κάνατε τελικά και εσείς προφανώς.*

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): *Ναι, βέβαια. Για το 2020, επειδή τα πρώτα αποτελέσματα, γιατί για το 2019 μπορεί να μην είχαμε εισηγηθεί την τροποποίηση της υπουργικής απόφασης, είχαμε εισηγηθεί όμως ελέγχους σε αιτούντες γεωργούς, κτηνοτρόφους, δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα, όπως και διενεργήθηκαν. Τον Δεκέμβριο του 2020, λοιπόν, είχαμε τα πρώτα αποτελέσματα από αυτούς τους ελέγχους. Εγώ τότε ήμουν η προϊσταμένη στις άμεσες ενισχύσεις. Συντάχθηκε...*

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Συγγνώμη που σας διακόπτω. Τέτοιοι έλεγχοι γινόνταν τα προηγούμενα χρόνια;

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Θα σας πω. Γίνονταν όταν μας το επέτρεπε η δύναμη του προσωπικού και οι συνθήκες. Αυτό γιατί; Διότι οι υποχρεωτικοί έλεγχοι που είχε να διενεργήσει η χώρα, είναι πάρα πολύ μεγάλοι σε αριθμό. Και με το υφιστάμενο προσωπικό δεν μπορούν να καλύπτονται οι υποχρεωτικοί και μία σειρά ελέγχων, επιπλέον έλεγχοι, σε πολύ μεγάλο αριθμό. Ξαναγυρίζουμε λίγο, λοιπόν, σε αυτό που λέγαμε. Τον Δεκέμβριο του 2020 συντάχθηκε ενημερωτικό σημείωμα.

Τα έγγραφα θα τα καταθέσω στο τέλος, για να μην χάνω τη σκέψη μου.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Ναι.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Ευχαριστώ.

Υπήρξε, λοιπόν, ενημερωτικό σημείωμα προς τη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ που ενημερώναμε για τα ευρήματα αυτών των ελέγχων, που αφορούσαν και σε παραστατικά χρήσης των αγροτεμαχίων και σε κτηνοτρόφους.

Μέσα από την αποτύπωση των ευρημάτων, προέκυπτε και καταγραφόταν ότι είχε παρατηρηθεί μια αύξηση του ζωικού κεφαλαίου το έτος εκείνο. Και στη συνέχεια υπήρχαν και προφορικές συναντήσεις με τη διοίκηση και με όλες τις υπόλοιπες υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ για να συζητήσουμε το τι θα κάνουμε για την τεχνική λύση, να τροποποιηθεί η απόφαση, να μπουν κάποια μέτρα, πώς μπορούμε, τέλος πάντων, να διαχειριστούμε αυτό το θέμα.

Επειδή γίνονταν συσκέψεις και ξανά γίνονταν συσκέψεις χωρίς να προχωρούν τα πράγματα, χωρίς να παίρνουμε σαφείς οδηγίες από τον Πρόεδρο, συντάχθηκε ένα δεύτερο ενημερωτικό σημείωμα, τον Ιούνιο νομίζω του 2020, που εκεί θέταμε τα προβλήματα και κάναμε προτάσεις σε συνεργασία, εγώ ως προϊσταμένη Άμεσων Ενισχύσεων και με τον προϊστάμενο Τεχνικών Ελέγχων, κάναμε από κοινού ενημερωτικό σημείωμα, που ζητούσαμε και θέταμε τα προβλήματα στον Πρόεδρο, με την παράκλησή μας, τα προβλήματα αυτά να φτάσουν στον Υπουργό και να ληφθούν κάποιες αποφάσεις, προκειμένου αυτά να προχωρήσουν και να δούμε πώς θα τα διευθετήσουμε.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Ανταποκρίθηκε ο κ. Βάρρας;

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Θα σας πω αμέσως τι έγινε. Επειδή, όπως είπα και πριν, το πρόγραμμά μας είναι πολύ ασφυκτικό, δυστυχώς, γιατί οι εργασίες είναι τόσες πολλές που πρέπει να γίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα, το να έχουμε έγκαιρα ένα πλαίσιο στο οποίο κινούμαστε είναι πάρα πολύ σημαντικό για εμάς, για όλους τους υπαλλήλους, γιατί γίνεται μία σωστή κατανομή των εργασιών και έχουμε τον χρόνο να την κάνουμε σωστά και να μην κάνουμε τα πράγματα βιασμένα.

Ενώ, λοιπόν, ζητούσαμε από τον κ. Βάρρα στις συναντήσεις του να μεταφέρει το θέμα στον Υπουργό, κάθε φορά που γύριζε και τον ρωτούσαμε «κύριε Πρόεδρε, τι έγινε, συζητήθηκε αυτό το θέμα;», η απάντηση ήταν ότι «όχι, δεν προλάβαμε. Είχαμε άλλα πιο σοβαρά θέματα να συζητήσουμε». Και δυστυχώς, φτάσαμε τον Σεπτέμβριο του 2020, δεν είχε γίνει τίποτα, καμία αλλαγή στον τρόπο κατανομής, δεν είχε γίνει καμία αλλαγή στην Υπουργική Απόφαση, εμείς όμως έπρεπε να προχωρήσουμε στην κατανομή, για να είμαστε σε θέση τον Οκτώβριο να δώσουμε την προκαταβολή.

Ο κ. Βάρρας επέμενε να χρησιμοποιήσουμε την κατανομή του 2019 όπως ήταν, προκειμένου να μην χρειαστεί να συζητήσει εκ νέου με τον Υπουργό.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Αυτή την κατανομή για την οποία κατηγορεί τον κ. Βορίδη στην ουσία ο κ. Βάρρας. Έτσι; Μάλιστα. Το επισημαίνω εγώ αυτό.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Επέμενε πολύ, λοιπόν, να χρησιμοποιήσουμε την ίδια κατανομή. Είχαμε κάνει πάρα πολλές συσκέψεις, πάρα πολλές συναντήσεις με όλες τις διευθύνσεις μαζί, εξηγήσαμε πώς έχουν τα πράγματα, δεν μπορεί η κατανομή να είναι σταθερή. Η απόφαση αναφέρει κριτήρια μειώσεων των εκτάσεων, αν ο παραγωγός έχει μειώσει το κοπάδι του, έχει μειώσει τον αριθμό των ζώων του, πρέπει να δούμε τα καινούρια...

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Πείτε μας απλά, αν θέλετε, το αποτέλεσμα τελικά και που καταλήξατε.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Το αποτέλεσμα, ναι. Συγνώμη που πλατειάζω. Το αποτέλεσμα ήταν να χορηγήσουμε στην προκαταβολή με τα κριτήρια του 2019, να κάνουμε κατανομή για την προκαταβολή του 2020, δεν έγινε κατανομή σε νεοεισερχόμενους και νέους γεωργούς που είχαν αιτήσεις στην Κρήτη. Είχαμε εντολή από τον κύριο Πρόεδρο να μην γίνει κατανομή σε αυτούς τους παραγωγούς, εμείς διαφωνούσαμε, γιατί είναι παράβαση της απόφασης, από τη στιγμή που έχουν δηλώσει ζωικό κεφάλαιο έχουν ενεργές εκμεταλλεύσεις μέσα στην Κτηνιατρική Βάση - και το λέω γιατί είναι πολύ σημαντικό - κοιτούσαμε να είναι ενεργή η εκμετάλλευση, να μην προχωρήσουμε.

Και το αποκορύφωμα όλης αυτής της συνεργασίας ήταν όταν τον Οκτώβριο, λίγες μέρες πριν αποχωρήσει ο κ. Βάρρας, μας έστειλε ένα έγγραφο, το οποίο θα το καταθέσω, στο οποίο αναφέρει ότι μας εγκαλεί - το έγγραφο φέρει ημερομηνία 30 Οκτωβρίου, τέσσερις ή πέντε μέρες μετά την προκαταβολή - ότι θα πρέπει - το έγγραφο απευθύνεται προσωπικά σε μένα - να προβώ σε όλες τις ενέργειες για την κατανομή του 2019 στο 2020, με βάση την Υπουργική Απόφαση».

Τα όσα κατέθεσε η μάρτυρας αποδεικνύονται από το προσκομισθέν έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 70456/30.10.2020 του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Βάρρα, προς την κυρία Ρέππα, με θέμα «Ενέργειες για την ορθή εφαρμογή της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων 2020», με το οποίο ο Πρόεδρος καλεί άμεσα, χωρίς καθυστέρηση και πριν την εξόφληση της πληρωμής της ενιαίας ενίσχυσης του 2020, να προβεί η αρμόδια υπηρεσία στην επανάληψη της κατανομής των δημόσιων βοσκοτόπων με βάση την με αριθμό 873/55993/20.5.2015 ΚΥΑ και την εντολή του Προέδρου για εφαρμογή της κατανομής των δημόσιων βοσκοτόπων για το 2020 με ακριβώς την ίδια διαδικασία κατανομής το 2019.

Περαιτέρω, προκύπτει από το κατατεθέν στην επιτροπή υπ' αριθμ. πρωτ. 38433/23.6.2020 έγγραφο της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς και της Διεύθυνσης Τεχνικών Ελέγχων, ότι ο Πρόεδρος, κ. Βάρρας, είχε ενημερωθεί εγκαίρως για την υπέρμετρη αύξηση ζωικού κεφαλαίου σε κάποιες περιοχές, όπως η Κρήτη και οι υπηρεσίες του πρότειναν ορισμένα μέτρα, που θα περιόριζαν την ανέλεγκτη χορήγηση επιδοτήσεων. Ωστόσο, δεν έλαβε οιοδήποτε μέτρο, αντιθέτως έδωσε εντολή τον Οκτώβριο 2020 να γίνει κατανομή επιλέξιμων βοσκοτόπων με βάση τα στοιχεία που είχαν καταγραφεί το 2019, τα οποία σε κάθε περίπτωση δεν μπορούσε να είναι τα ίδια το 2020.

Μετά την αποχώρηση του κ. Βάρρα, ο νέος Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Παπάς, έπρεπε εντός λίγων ημερών να ελέγξει τι και σε ποιους έχει δοθεί με την προκαταβολή και να προχωρήσει άμεσα στην εξόφληση της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, προκειμένου οι δικαιούχοι να λάβουν εμπρόθεσμα τα ποσά των ενισχύσεών τους. Δεδομένου ότι κανείς νεοεισερχόμενος και νεαρής ηλικίας παραγωγός δεν είχε λάβει προκαταβολή, κατ' εντολή του απελθόντος Προέδρου, και λόγω της υπέρμετρης αύξησης ζωικού κεφαλαίου, διαβίβασε στον Υπουργό κατ' εφαρμογή της ΚΥΑ 873/55993/20.5.2015 την κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων για το έτος 2020, με τα εξής περιοριστικά μέτρα:

- Οι κάτοχοι δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης σε ΠΕ1 (βοσκότοποι) έλαβαν επιλέξιμη έκταση βοσκοτόπων ίση με αυτή που υπολείπεται για την πλήρη ενεργοποίηση δικαιωμάτων, συνυπολογίζοντας και τη δηλωθείσα ιδιότητα/ενοικιαζόμενη έκταση σε ΠΕ1.
- Η έναρξη της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης να είναι προγενέστερη της 31ης Μαΐου του έτους υποβολής της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης για να τύχει κατανομής.
- Για τη χωρική ενότητα της Κρήτης, λόγω της έντονης έλλειψης επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων, αλλά και της υπέρμετρης αύξησης του δηλωθέντος ζωικού κεφαλαίου απαλείφθηκε η εφαρμογή της παραγράφου 7 του άρθρου 4 της ΚΥΑ, η οποία έχει αναφορικά μείωση κατά 10% του εθνικού μέσου όρου με βάση τα βοσκοτόπια.
- Για τους κτηνοτρόφους που λαμβάνουν για πρώτη φορά εκτάσεις βοσκοτόπων χρησιμοποιείται ο συντελεστής χωρικής ενότητας που βρίσκεται η έδρα της εκμετάλλευσης του γεωργού.
- Σε περιοχές με υπέρμετρη αύξηση (Κρήτη) στις απαιτούμενες εκτάσεις βοσκοτόπων θα εφαρμοστεί η μέγιστη κατανομή των είκοσι (20) εκταρίων για τους παραγωγούς χωρίς δικαιώματα βασικής ενίσχυσης.
- Λόγω της έλλειψης σε διαθέσιμες εκτάσεις βοσκοτόπων σε περιορισμένες χωρικές ενότητες έλαβε χώρα η κατά περίπτωση κατανομή βοσκοτόπων και σε άλλες χωρικές ενότητες, είτε νησιωτικές είτε ηπειρωτικής Ελλάδας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, με την απόφαση κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων για το 2020, είναι η πρώτη φορά που λαμβάνονται ουσιαστικά μέτρα για την αντιμετώπιση φαινομένων, όπως η αιφνίδια αύξηση ζωικού κεφαλαίου. Με την εισαγωγή της πρόβλεψης για μέγιστη κατανομή 20 εκταρίων για παραγωγούς χωρίς δικαιώματα βασικής ενίσχυσης σε περιοχές με αύξηση ζωικού κεφαλαίου, περιορίστηκε η αλόγιστη χορήγηση επιδοτήσεων, με αποτέλεσμα εκείνη τη χρονιά οι νεοεισερχόμενοι και οι νεαρής ηλικίας παραγωγοί στην Κρήτη να λάβουν το μέγιστο 4.200 ευρώ επιδότηση.

II. Ζ. Κατά τα έτη 2021 και 2022, λαμβανομένης υπόψη και της τροποποίησης που επήλθε στην ΚΥΑ 873/55993/20.5.2015 με την υπ' αριθμόν 1217/264725/27.9.2021 Κοινή Υπουργική Απόφαση, οι τότε Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με έγγραφα, που απευθύνονταν προς τον εκάστοτε Πρόεδρο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., διαβίβαζαν την κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων για τα έτη 2021 και 2022.

III. Νομιμότητα εφαρμογής «τεχνικής λύσης»

Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η «τεχνική λύση» είναι μια καθόλα νόμιμη διαδικασία, νομοθετήθηκε με την υπ' αριθμόν 873/55993/20.5.2015 (Β' 942) Κοινή Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, κ. Παναγιώτη Λαφαζάνη και του Αναπληρωτή Υπουργού, κ. Ιωάννη Τσιρώνη και ισχύει μέχρι και σήμερα.

Η νομιμότητα της «τεχνικής λύσης» αποδείχθηκε κατά τη διάρκεια της Εξεταστικής Επιτροπής και από τις καταθέσεις όλων των μαρτύρων, οι οποίοι ερωτήθηκαν σχετικά, πλην ενός, του κ. Γρηγορίου Βάρρα, ο οποίος κατά τη διάρκεια της κατάθεσής του στην επιτροπή, είπε: «Αυτό το οποίο είχα ως δασολόγος στο μυαλό ήταν - γιατί πάντα το έψαχνα - τι είναι αυτό, η 'τεχνική λύση', και αν ήταν σύννομο με τις ντιρεκτίβες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Φαινόταν ότι δεν υπήρχε», χωρίς ωστόσο να καταθέσει οποιοδήποτε έγγραφο που να αποδεικνύει τα λεγόμενά του.

Αντιθέτως, οι λοιποί εξεταζόμενοι μάρτυρες κατέθεσαν ότι η «τεχνική λύση» εφαρμόζεται αδιαστίκτως μέχρι και σήμερα, είναι απολύτως νόμιμη και μέρος της διαδικασίας αυτής αποτελεί και η τελική συμφωνία - έγκριση από τον εκάστοτε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης. Η «τεχνική λύση» εφαρμόστηκε δε και από τον μοναδικό μάρτυρα, ο οποίος κατέθεσε περί μη νομιμότητάς της, κ. Γρηγόριο Βάρρα, όπως αποδεικνύεται αφενός από το με αριθμ. πρωτ. 70456/30.10.2020 έγγραφό του προς την κυρία Αθανασία Ρέππα, με το οποίο, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, ο κ. Βάρρας καλούσε τις αρμόδιες υπηρεσίες να προχωρήσουν στην επανάληψη της κατανομής των δημόσιων βοσκοτόπων, με βάση την με αριθμό 873/55993/20.5.2015 Κ.Υ.Α., στην κατανομή των δημόσιων βοσκοτόπων για το 2020 με ακριβώς την ίδια διαδικασία κατανομής με το 2019, αφετέρου από τις καταθέσεις μαρτύρων.

Παρατίθενται κατωτέρω σημεία από καταθέσεις υπηρεσιακών υπαλλήλων, από τα οποία προκύπτει η νομιμότητα της «τεχνικής λύσης»:

α) Από την κατάθεση του Δημήτριου Μελά, πρώην Προέδρου και Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ:

«ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Σάς έγινε μια ερώτηση, προηγουμένως, από τον κ. Καζαμία από την Πλεύση Ελευθερίας, για το ζήτημα της κατανομής των βοσκοτόπων, την περίοδο που ήταν ο κ. Βορίδης Υπουργός. Και δεν σας είδα να απαντάτε ακριβώς.

Δεν ενθυμίζετε ότι το ίδιο ακριβώς είχε εφαρμοστεί επί κ. Αραχωβίτη, όταν με τον κ. Καπρέλη είχαν κάνει την ίδια ακριβώς κατάσταση μεταξύ νησιών, να δώσουν βοσκοτόπια;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Συγνώμη αν δεν έγινα σαφής και καθαρός. Το είπα και πριν ότι έχει συμβεί αρκετές φορές.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Ναι, ήταν πριν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Δηλαδή, υπάρχει μια Υ.Α., που βγήκε στην αρχή. Και αν θέλετε κιόλας, αν το πάμε σε αυτή την κατάσταση της νομιμότητας, η Υ.Α., που είχε βγει τότε, αλλά μεταβλήθηκε λόγω μεταβολής των συνθηκών...

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Ναι.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Η Υ.Α., που είχε βγει τότε, ουσιαστικά έλεγε ότι θα γίνει αυτό το πράγμα τότε, αλλά με την αίρεση ότι μέχρι το 2018 θα έχουν ολοκληρωθεί τα διαχειριστικά σχέδια.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Τα οποία δεν έγιναν ποτέ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ μέχρι το 2018. Έπαιρναν παράταση και έτσι γινόταν και η τροποποίηση.

[...]

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΛΑΧΑΚΟΣ: Μια άλλη ερώτηση. Η πληρωμή της προκαταβολής το 2020 αν θυμόσαστε, που έγινε από τον κ. Βάρρα, έγινε με την εφαρμογή της τεχνικής λύσης που έχουν ειπωθεί τόσα πολλά πράγματα;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Η προκαταβολή βέβαια έγινε με την εφαρμογή της τεχνικής λύσης.

β) Από την κατάθεση του Φάνη Παππά, πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ:

«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Κάνω εγώ την ερώτηση. Ο μάρτυρας θα απαντήσει. Και άλλαξε αυτό το πράγμα με την απόφαση του 2019 από τον κ. Βορίδη. Και σας ρωτώ: Ήταν νόμιμο;

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΠΑΣ (Μάρτυς): Θεωρώ ότι ήταν μια νόμιμη πράξη και κυρίως εξυπηρέτησε τον πραγματικό κτηνοτρόφο, ...»

γ) Από την κατάθεση του πρώην Προέδρου Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., κ. Αθανασίου Καπρέλη:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Διοριστήκατε το 2010 επί κυβερνήσεως ΠΑΣΟΚ για την τριετία 2010-2013 και για το 2016-2019 από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Άρα, είναι έξι χρόνια. Δεν θυμάμαι, όσο κι αν έψαξα, να υπάρχει μακροβιότερος. Άρα, έχετε να μας διαφωτίσετε θεωρώ σε αρκετά πράγματα.

Θα ξεκινήσω με το εξής. Το 2019 προτείνετε στον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Βορίδη τη συγκεκριμένη κατανομή των επιλέξιμων βοσκοτόπων όπου είναι το περίφημο «Σύμφωνο». Είναι έτσι, ναι ή όχι;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Μάλιστα. Του προτείνετε κάποιο εναλλακτικό τρόπο κατανομής;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Όχι. Αυτό τον τρόπο κατανομής των επιλέξιμων βοσκοτόπων τον είχατε εισηγηθεί και συμφώνησαν και οι κ. Αραχωβίτης και Αποστόλου;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Άρα, επί κ. Βορίδη δεν έγινε για πρώτη φορά;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Να αποσαφηνίσω δύο πράγματα. Τεχνική λύση, γιατί όλο μιλάμε για τεχνική λύση, είναι ο μηχανογραφικός τρόπος κατανομής του βοσκότοπου, χωρίς να χρειάζεται παρέμβαση από τον κτηνοτρόφο. Το κράτος αναλαμβάνει να κάνει μηχανογραφικά αυτήν τη δουλειά. Κατανομή βοσκότοπου είναι η

απόδοση επιλέξιμων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους προκειμένου να λάβουν την επιδότηση. Είναι δύο, όχι διαφορετικά, αλλά για να κάνεις την κατανομή πατάς στην τεχνική λύση. Αυτό είναι.

[...]

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Είπατε πριν - σας ρώτησε ο κ. Λαζαρίδης - «συμφωνώ» και το 2019. Και συνεχίστηκε το «συμφωνώ».

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Μέχρι;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Δεν ξέρω αν συνεχίζεται σήμερα, αλλά ξέρω ότι τα τελευταία έγγραφα που μπόρεσα να δω ήταν και με το «συμφωνώ» από τον κ. Παπά.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Ο κ. Παπάς δεν ήταν Υπουργός όμως.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Λέω ο Πρόεδρος, που στέλνει την επιστολή και ζητάει το «συμφωνώ» του Υπουργού.

Ο κ. Βάρρας πλήρωσε το 2019 με την κατανομή που είχαμε κάνει εμείς και είπε στον κ. Παπά μετά...Του λέει ο κ. Παπάς - κάπου το άκουσα - ότι πώς θα πληρώσουμε χωρίς το «συμφωνώ»; «Πλήρωσε με τα στοιχεία του 2019». Αυτή ήταν η οδηγία στον κ. Παπά. Ο κ. Παπάς όμως πήρε το «συμφωνώ» από τον αρμόδιο Υπουργό.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Πώς εξηγείτε το γεγονός τώρα, αφού έγινε με βάση τη δική σας την κατανομή του 2019...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: ...και πάντα Σεπτέμβριο του 2019 και μετά.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Όταν λέμε «2019», εννοούμε Σεπτέμβριο του 2019.

Ο κ. Βάρρας το 2020 έκανε με βάση την προηγούμενη κατανομή. Και με βάση αυτά που λέει για ελέγχους, τότε πώς εκτοξεύθηκε ακόμα περισσότερο το εικονικό ζωικό κεφάλαιο; Δηλαδή, ή η κατανομή ήταν λάθος ή δεν έγιναν αυτοί οι έλεγχοι. Συγγνώμη, έχετε κάποια άλλη επιλογή, κάποια άλλη δυνατότητα, κάποια λογική εξήγηση;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ο κ. Βάρρας πλήρωσε με βάση την κατανομή του 2019. Το 2019 υπήρχε κατανομή. Το 2020 χρησιμοποίησε, χωρίς «συμφωνώ» κανενός Υπουργού - τουλάχιστον έτσι νομίζω -, την ίδια κατανομή του 2019.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Στην οποία ήταν κατά πολύ αυξημένη η Κρήτη.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Και ανέλαβε ο κ. Παπάς, ο οποίος πήρε τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού για να προχωρήσει στην πληρωμή, γιατί είχε παραιτηθεί ήδη ο κ. Βάρρας. Οπότε, σε αυτό το διάστημα πήρε την υπογραφή ο κ. Παπάς.

[...]

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Το είπα και στην εισήγησή μου. Ο νόμος απαγορεύει από την ηπειρωτική Ελλάδα να δώσεις βοσκοτόπια στα νησιά, το ανάποδο δεν το απαγορεύει.

ΖΕΪΜΠΕΚ ΧΟΥΣΕΪΝ: Το κατά παρέκκλιση;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Αυτό το κατά παρέκκλιση είναι ότι με βάση τα δηλωθέντα στοιχεία, ας πιάσουμε την Κρήτη μια και όλα συζητιούνται γύρω από την Κρήτη και ας πούμε ότι όλα είναι πιστευτά και δεν έχω βοσκότοπο να τους δώσω. Τι θα κάνω; Θα μείνουν οι μισοί απ' έξω.

Εφόσον ο νόμος λοιπόν, η υπουργική απόφαση, απαγορεύει από τη Θεσσαλία να πάνε στην Κρήτη, το ανάποδο δεν μου το απαγορεύει, άρα το επεξηγήσαμε με αυτόν τον τρόπο και γι' αυτό ζητείται η σύμφωνη γνώμη κάθε φορά του Υπουργού.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Αντίστοιχα, κάτι παρόμοιο εισηγηθήκατε και στον κ. Βορίδη το 2019.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Βεβαίως.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Μπορείτε να μας πείτε κάτι περισσότερο σε αυτήν την περίπτωση στην οποία η υπέρβαση ήταν εξαιρετικά υψηλότερη και ανήλθε στα 106.939 εκτάρια σε διάφορες χωρικές ενότητες; Δεν σας προβλημάτισε το γεγονός της εκτίναξης του ζωικού κεφαλαίου στην Κρήτη;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Γι' αυτόν τον λόγο σας ενημέρωσα ότι είναι την εποχή στην οποία παραδώσαμε στον κ. Βάρρα μόλις πληρώσαμε τον Οκτώβρη, στις 26-27 Οκτώβρη, την προκαταβολή. Μια εβδομάδα μετά έκανε δεκτές τις παρα αιτήσεις μας και παραδώσαμε στον κ. Βάρρα, όπου τον ενημέρωσα αναλυτικά - και θα σας πω για τις ενημερώσεις παράδοσης - παραλαβής των Προεδρείων - και του είπα: «Εδώ βλέπω μια εκτίναξη, προχώρα να κάνεις έκτακτους ελέγχους».

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Και τους έκανε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ήταν στο ξεκίνημα της δικής του θητείας. Τώρα, εμείς σαν διοίκηση την πρώτη φορά δεν παραλάβαμε από κανένα. Ο κ. Βεργίνης ήταν τότε, ο οποίος όταν πήγα στο γραφείο είχε φύγει για να πολιτευτεί δύο μήνες πριν. Όταν παραδώσαμε στον κ. Αποστολάκο και στους Αντιπροέδρους κάναμε έναν μήνα παράδοση, εγώ προσωπικά, ένα προς ένα τα θέματα. Όταν παραδώσαμε στον κ. Βάρρα είχαμε τουλάχιστον δέκα - δεκαπέντε μέρες παράδοση με τις εκκρεμότητες και το τι πρέπει να προσέξει. Και οι δύο αυτοί Πρόεδροι με έπαιρναν τηλέφωνο για ένα εξάμηνο περίπου για να με ρωτήσουν πώς χειρίζομαι την τάδε υπόθεση ή την άλλη υπόθεση.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Αντίστοιχα, οι αποκλίσεις στην κατανομή του εθνικού αποθέματος από χρονιά σε χρονιά δεν σας προβλημάτιζε; Τι κάνατε γι' αυτό;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Αντίστοιχη;

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Ότι αυξανόταν το απόθεμα, όταν έπαιρναν πάρα πολλοί. Αυτό δεν σας κίνησε την υποψία ότι κάτι γίνεται;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Γι' αυτό είπαμε έκτακτους, έξτρα ελέγχους, εκτός από τους κλασικούς που γίνονται για την ενιαία ενίσχυση. Βλέποντας αυξητική τάση γίνονται και οι έκτακτοι επιτόπιοι έλεγχοι, διοικητικοί και επιτόπιοι

[...]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Όχι. Η παράγραφος 10. Και λέει: «Στην ίδια ή άλλη χωρική ενότητα της ηπειρωτικής Ελλάδας». Έτσι ξεκαθαρίζει. Άρθρο 5, παράγραφος 10. Με άλλα λόγια, δεν μπορεί ούτε και αντιστρόφως να γίνεται με βάση την Κ.Υ.Α. Συνεπώς, η επιστολή που δώσατε στον κ. Βορίδη και την οποία εκείνος υπέγραψε με το περιβόητο «Συμφωνώ» έρχεται σε σύγκρουση με την Κ.Υ.Α. και δεν έχει ισχύ νομική πάνω από την Κ.Υ.Α. Δεν συμφωνείτε;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Δεν συμφωνώ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Γιατί δε συμφωνείτε;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Διότι θεωρήθηκε παρέκκλιση.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Από ποιον θεωρήθηκε; Από ποιον θεωρήθηκε παρέκκλιση;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Το ότι δεν απαγορεύεται, σημαίνει ότι μπορείς να το κάνεις.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ναι, αλλά σας λέω εδώ ότι στο άρθρο 10, λέει ξεκάθαρα ότι δεν μπορείτε σε άλλη χωρική ενότητα της ηπειρωτικής Ελλάδας να...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Για τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους λέτε τώρα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ναι, φυσικά. Για μετακινούμενους κτηνοτρόφους. Και δεν υπάρχει πουθενά η δυνατότητα. Εκεί, αυτό, προσδιορίζεται συγκεκριμένα, ότι δεν είναι δυνατόν σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους να υπάρχει παροχή επιπλέον εκτάσεων σε άλλη χωρική ενότητα της ηπειρωτικής Ελλάδας από τα νησιά. Είναι σαφές. Επομένως, αυτό που μας λέτε είναι νομίζω παραπλανητικό. Και το γεγονός ότι βάλατε τους Υπουργούς να το υπογράψουν δεν καθιστά την Υπουργική αυτή Απόφαση ανώτερη, νομικά, από την Κ.Υ.Α. του 2015. Με άλλα λόγια, δρούσατε με έναν τρόπο ο οποίος δεν προβλέπεται από την Κυβερνητική Απόφαση του 2015.

[...]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Εάν ο Υπουργός δεν ρωτιόταν μπορούσατε εσείς να εφαρμόσετε αυτό το οποίο, εν πάση περιπτώσει, ως δουλειά το έχετε ολοκληρώσει;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Άρα, λοιπόν, η λέξη «συμφωνώ» έχει υποχρεωτικότητα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Εφαρμογής αυτών των προτάσεων που κάναμε.

[...]

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Στα προφορικά που είχαμε κάνει μια συνάντηση του είπαμε, το Προεδρείο, όλοι μαζί: Υπουργέ, εντός των ημερών θα σου φέρουμε μια απόφαση που θα κάνει αυτό, αυτό και αυτό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Με βάση την Κ.Υ.Α.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι. Και είπε, βεβαίως, γιατί τέλειωνε ο χρόνος, έπρεπε να πληρωθούν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Αν δεν το έκανε, δεν θα πληρώνονταν...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Δεν θα πληρώνονταν όσοι δεν έπαιρναν βοσκοτόπο για τα ζώα που δήλωναν.

[...]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ: Εσείς δεν είχατε κάποιο ηθικό δίλημμα να πάτε να πείτε, ενώ ξέρατε ότι θα φύγετε, στον κ. Βορίδη «υπέγραψε αυτό» την τεχνική λύση που του προτείνατε τότε; Γι' αυτό δεν είχατε ένα ηθικό δίλημμα μέσα σας;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ: Όχι. Δηλαδή, θεωρούσατε ότι όλα γινόντουσαν σωστά;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Η εντολή του κ. Βορίδη ήταν πληρώστε. Μέσα στις υποχρεώσεις του «πληρώστε», ήταν και αυτή η επιστολή.

δ) Από την κατάθεση του Προέδρου της ΕΘΕΑΣ, κ. Παύλου Σατολιά:

«**ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ:** Έπαιρνε μαχαίρι και τελικά μετά το ευχαριστώ αποφεύχθηκε από ... Παρακάτω στην ίδια συνέντευξη σας ρωτά ο δημοσιογράφος, τελικά δεν είναι τόσο απλό, εννοώντας την απάτη με τα βοσκοτόπια, όσα είπατε πριν καθώς θα πρέπει και ο Υπουργός να βάλει μια υπογραφή. Απαντάτε, έτσι είναι και δυστυχώς για το 2019 ο κ. Βορίδης την έβαλε. Για το 2022 δεν το έχει κάνει ακόμη και μακάρι να μην τον οδηγήσουν να το πράξει οι διάφοροι διαδρομιστές που θεωρεί ότι είναι μαζί του, αλλά επί της ουσίας υπονομεύουν και τη θέση του και την υστεροφημία του. Την έβαλε και από το 2020 ο κ. Βορίδης, έτσι δεν είναι;»

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΤΟΛΙΑΣ (Μάρτυς): Νομίζω, Υπουργός ήταν. Αυτό που θέλω να πω είναι το εξής, το είπα και πριν, δεν υπάρχει Υπουργός που δεν θα υπογράψει για την κατανομή των βοσκοτόπων και ο κ. Βορίδης και ο οποιοσδήποτε. Δεν είναι το πρόβλημα αυτό, πρέπει να υπογράψει, αλλιώς δεν πληρώνεται η κτηνοτροφία της χώρας, γιατί δεν υπάρχει τεχνική λύση και κατανομή.

[...]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ωραία. Να σας ρωτήσω για έναν από τους Υπουργούς οι οποίοι λέτε ότι γνώριζαν το θέμα, τον κ. Βορίδη, τον οποίο θα έχουμε σε μερικές μέρες εδώ στην Εξεταστική Επιτροπή. Ο κ. Βορίδης ίσως γνωρίζετε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ότι υπέγραψε το περιβόητο «συμφωνώ» το 2019 κατόπιν του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και με αυτόν τον τρόπο υποτίθεται ότι άνοιξε τη δυνατότητα να εφαρμοστεί η τεχνική λύση με διαφορετικό τρόπο από την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου του 2015 και αυτό διέυρνε αν θέλετε τη χαραμάδα που υπήρχε ούτως ώστε να γίνει κακοδιαχείριση και να επεκταθεί η διαφθορά στον οργανισμό. Πιστεύετε

ότι και ο κ. Βορίδης γνώριζε, όταν είχατε συναντήσεις μαζί του, το πρόβλημα του ΟΠΕΚΕΠΕ και ήξερε ότι εσείς του κρούατε τον κώδωνα του κινδύνου, όπως είπατε;

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΤΟΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν ξέρω αν στο συγκεκριμένο θέμα που έχει να κάνει με την κατανομή, γιατί αυτό υπέγραψε όπως είπα πριν, γνώριζε τι μέλλει γενέσθαι και ποια είναι τα απόνερα από κάτω και που θα πήγαιναν τα χρήματα αλλά όμως ξέρω ότι δεν μπορούσε να μην υπογράψει την κατανομή των βοσκοτόπων. Δεν θα παίρναμε από τους 70.000 κτηνοτρόφους κανέναν χρήματα. Αυτό είναι το ένα. Και όπως είπα, δεν είναι το πρόβλημα - να το καταλάβουμε - η υπογραφή ενός Υπουργού. Είναι από κάτω πως ελέγχουμε όλη την πυραμίδα, τα χρήματα αυτά να κατανεμηθούν σωστά. Αν με ρωτάτε αυτό, δεν ξέρω αν είχε προσωπική εμπλοκή ο κ. Βορίδης στον έλεγχο και αν το έκανε με δόλο ή από αυτό, να μοιράσει παραπάνω χρήματα, να το πω.

Όχι, το είπα, κύριε Βουλευτά, ότι δεν υπήρχε περίπτωση να μην υπογράψει κάποιος «τεχνική λύση». Δεν θα πληρώνονταν οι κτηνοτρόφοι. Απλώς έπρεπε να ελεγχθεί από εκεί και κάτω όλο το υπόλοιπο.

[...]

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: Υπήρχε δυνατότητα από τον κ. Βορίδη ή από κάποιον άλλον Υπουργό να μην υπογράψει για την κατανομή των δημοσίων βοσκοτόπων; Είχε κάποια τέτοια δυνατότητα ο Υπουργός και τι θα σήμαινε αυτό για τους αγρότες;

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΤΟΛΙΑΣ (Μάρτυς): Θεωρώ πως όχι, γιατί αυτό δεν θα το δέχονταν οι κτηνοτρόφοι, πολύ απλά. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δεν πρέπει να ελεγχθούν πράγματα, μόνο αυτό. Αλλά δεν μπορεί κανένας Υπουργός να υπογράψει σήμερα μέχρι να τελειώσουμε με όλα τα υπόλοιπα. Ελπίζω να τελειώσουμε σύντομα τα διαχειριστικά σχέδια και να πάμε, πλέον, σε ακριβείς χώρους και βοσκοϊκανότητες των ζώων της χώρας.»

ε) Από την κατάθεση υπαλλήλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, κυρίας Παρασκευής Τυχεροπούλου
«ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Ένα λεπτό. Η κατανομή βοσκοτόπων θεσμοθετήθηκε με την απόφαση αυτή γιατί έπρεπε να βρεθεί μια λύση προκειμένου να ενεργοποιηθούν τα δικαιώματα των κτηνοτρόφων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Σωστά.»

στ) Από την κατάθεση υπαλλήλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, κυρίας Αθανασίας Ρέππτα

«ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Και μια τελευταία ερώτηση, επειδή ο κ. Βάρρας μάς είπε εδώ ότι οι αποφάσεις αυτές που έγραφαν «συμφωνώ» ήταν με μη σύννομο τρόπο και όταν τον ρώτησα γιατί το λέει αυτό, μού είπε δύο πράγματα, το πρώτο ότι ήταν λάθος οι υπουργικές αποφάσεις, αντίκειντο στην ευρωπαϊκή οδηγία, αντίθετες προς τις ευρωπαϊκές οδηγίες. Δηλαδή ότι όλοι οι Υπουργοί που εφάρμοσαν τις υπουργικές αποφάσεις παρανόμησαν, αυτό μου είπε. Και το άλλο, ότι δεν προβλέπεται από πουθενά να υπογράψει ο Υπουργός μαζί με τον πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. σε

έγγραφο. Αυτά τα δύο υποστήριξε. Σε αυτά τι έχετε να πείτε εσείς; Θεωρείτε ότι είναι σωστά;

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Λοιπόν, ο τρόπος κατανομής των δημόσιων εκτάσεων σε μια χώρα αφορά τη χώρα και η χώρα μας έχει εκδώσει την υπουργική απόφαση 873, την οποία εμείς ως υπάλληλοι οφείλουμε να την εφαρμόζουμε.

Σε ό,τι αφορά την υπογραφή του κ. Βορίδη, ο κ. Βορίδης υπέγραψε το έγγραφο με το οποίο συμφωνεί στην κατανομή για το συγκεκριμένο έτος, δεδομένου ότι η απόφαση ορίζει ότι η κατανομή υπογράφεται από τον Υπουργό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Άρα προβλέπεται να υπογράψει.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Ναι, ακριβώς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Εντάξει. Και δεν υπήρχε ποτέ κάποια προσφυγή προς αυτές τις αποφάσεις ότι είναι αντίθετες στην ενωσιακή; Τις υπουργικές αποφάσεις λέω.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΡΕΠΠΑ (Μάρτυς): Όχι, προς τις υπουργικές αποφάσεις όχι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Ωραία, ευχαριστώ.»

ζ) Από την κατάθεση της κυρίας Δήμητρας Χαλικιά:

«ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Ναι, βεβαίως. Αυτό το οποίο διάβασα, ότι ο κ. Βορίδης κατηγορείται για το «συμφωνώ», πραγματικά, σας λέω ότι είναι αστήρικτο και γιατί έχω πολύ...

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Είναι και γελοίο;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Είναι και γελοίο, ναι.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Έτσι νομίζετε.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Λέτε παρακάτω: Ο Βορίδης είναι αθώος. Ο Βορίδης είναι αθώος.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Για το «συμφωνώ».

[...]

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Η ευρωπαϊκή Εισαγγελέας, όμως, για τους Υπουργούς, αναφέρει συγκεκριμένα δύο Υπουργούς, τον κ. Αυγενάκη και τον κ. Βορίδη.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Θα σας πω, θα ξεκινήσω από το τέλος. Εγώ δεν ξέρω, γιατί κατηγορείται ο κ. Αυγενάκης, δεν κατάλαβα. Οπότε δεν μπορώ να τοποθετηθώ γι' αυτό το πράγμα. Αλλά, αν κατάλαβα σωστά, ότι ο κ. Βορίδης πρέπει να ελεγχθεί ποινικά για το «συμφωνώ», διαφωνώ πλήρως. Δεν υπάρχει τίποτα, που να λέει ότι το «συμφωνώ», είναι παράνομο. Αυτό λέω, τώρα για τον κ. Αυγενάκη, δεν μπορώ να σας πω. Δεν ξέρω

[...]

ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ: Όχι, απλώς εγώ το λέω σε εσάς, γιατί καταλαβαίνουμε ότι, όχι απλώς έχετε ασχοληθεί, αλλά έχετε ασχοληθεί σε βάθος, γι' αυτό και το ρωτάμε και νομίζουμε ότι έχετε τη δυνατότητα να μας δια φωτίσετε.

Άρα έχουμε πολιτικές αποφάσεις, άρα έχουμε και πολιτικές ευθύνες, εκεί θέλουμε να καταλήξουμε. Αυτό σημαίνει ότι αυτό που θέλουμε εμείς να αναδείξουμε σε αυτή την Επιτροπή δεν είναι κάτι άλλο, είναι οι πολιτικές ευθύνες που είχαν τα πρόσωπα αυτά που βρίσκονταν σε αυτές τις θέσεις. Καταληκτικά.

Η τεχνική λύση ήταν απαραίτητη λόγω της Κ.Α.Π. για να πληρωθούν οι κτηνοτρόφοι;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Ναι.

[...]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Μας έχει απασχολήσει πάρα πολύ και έχουμε συζητήσει αν μπορούσε να γίνει κατανομή αποθέματος στην Κρήτη από την ηπειρωτική Ελλάδα και από τα υπόλοιπα νησιά -είναι κάτι το οποίο έχουμε συζητήσει πολύ- με βάση την υπουργική απόφαση που έχει υπογράψει ο κ. Λαφαζάνης με τον κ. Τσιρώνη, την 873 του 2015, με βάση την οποία στηρίζει και την κατηγορία της η αντιπολίτευση προς τον κ. Βορίδη. Μπορείτε να μου πείτε αν μπορούσε ή δεν μπορούσε; Γιατί εδώ πέρα γίνεται σκόπιμα, αν θέλετε την άποψή μου, μια σύγχυση με τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους, πως ό,τι ισχύει για τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους ισχύει και για όλους τους κτηνοτρόφους.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Όχι, δεν ισχύει. Είναι άλλο πράγμα οι μετακινούμενοι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Μπορείτε να το ξεκαθαρίσετε αυτό;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Ναι, γι' αυτό σας λέω ότι σε εκείνο το σημείο είναι πολύ κακογραμμένη η Κ.Υ.Α.

Αυτό το οποίο δεν ισχύει είναι να πάρουν βοσκήσιμες, επιλέξιμες, η ηπειρωτική Ελλάδα από τα νησιά και την Κρήτη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Το αντίθετο δεν το απαγορεύει κάπου.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Όχι, δεν το απαγορεύει. Θα έπρεπε όμως να το λέει και ρητά, για να μην υπάρχουν όλα αυτά τα πράγματα. Θα έπρεπε να το λέει. Αλλά, δεν το απαγορεύει. Και γι' αυτό έλεγα προηγουμένως στον κύριο Βουλευτή ότι συμφωνούμε, αλλά εσείς έχετε άλλη προσέγγιση και εγώ άλλη προσέγγιση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Σε ό,τι έχει να κάνει με τους μετακινούμενους;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Είναι άλλο πράγμα οι μετακινούμενοι και δεν πρέπει να τους μπλέκουμε. Οι μετακινούμενοι...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Δεν έχουν σχέση με την τεχνική λύση.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Καμία σχέση. Τι να την κάνουν οι μετακινούμενοι την τεχνική λύση; Τι να την κάνουν;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Πείτε τα στον κ. Λαφαζάνη, που τα υπέγραψε και μας έλεγε ότι όλοι είναι μετακινούμενοι.»

η) Από την κατάθεση του κ. Μόσχου Κορασίδη:

«ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ: Δεν γνωρίζετε.

Θεωρείτε ότι η τεχνική λύση ήταν σύννομη;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Ναι και οι δύο αποφάσεις.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ: Και οι δύο αποφάσεις.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Ναι.»

Ομοίως, ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επί Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, κ. Σταύρος Αραχωβίτης, κατέθεσε ότι «η τεχνική λύση πάντα ήταν σε συνεννόηση και σε εφαρμογή με τις ευρωπαϊκές αρχές και ήταν μια σειρά από ευρωπαϊκές αρχές, οι οποίες έλεγχαν την τεχνική λύση. Ήταν η DgAgri και άλλες αρχές, που και ακόμα ελέγχουν τη νομιμότητα, την καταβολή των επιδοτήσεων κάθε χρόνο και το τυπικό και το ουσιαστικό κομμάτι. Ήταν σε σύμφωνη γνώμη και σε έλεγχο όλα αυτά τα χρόνια και ήταν αυτές οι αρχές, οι οποίες επέβαλαν και το πρόστιμο των 460.000.000, στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, που αφορούσε το 2012–2013. Τα 460 εκατομμύρια αφορούσαν την περίοδο 2012-2013 ακριβώς για την τεχνική λύση, γιατί οι ευρωπαϊκές αρχές δεν συμφωνούσαν με το βοσκότοπο που μοιράστηκε, ως επιλέξιμος, αν ήταν σύμφωνος με τον ορισμό του κανονισμού».

Απ' όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η τεχνική λύση είναι απολύτως νόμιμη, νομοθετήθηκε με την υπ' αριθμόν 873/55993/20.5.2015 Κ.Υ.Α. και εφαρμόζεται έως την ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, όπως ρητά προβλέφθηκε στο άρθρο 19 ν. 4351/2015. Ως προς την ευθύνη του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, λεκτέα τα εξής:

Ένα από τα ζητήματα που τέθηκαν για την ποινική και πολιτική ευθύνη του κ. Βορίδη ήταν το «συμφωνών» που έθεσε στην απόφαση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ για την εφαρμογή της τεχνικής λύσης. Περαιτέρω, όπως προελέχθη, η εφαρμογή της τεχνικής λύσης, δηλαδή της υπ' αριθμ. 873/55993/20.5.2015 Κ.Υ.Α. ήταν υποχρεωτική, το δε άρθρο 19 ν. 4351/2015 καθιέρωνε δέσμια αρμοδιότητα εφαρμογής της έως την ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Άρα, όχι απλά ήταν νόμιμη, ήταν υποχρεωτική εκ του νόμου η εφαρμογή της, η μη εφαρμογή της θα θεμελίωνε αδίκημα παράβασης καθήκοντος.

Στη δε παρ. 3 του άρθρου 6 της ανωτέρω Κ.Υ.Α. προβλεπόταν ρητά ότι εάν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατανομής των επιλέξιμων βοσκοτόπων του πρώτου εδαφίου δεν υπογραφεί αυτή από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη, η κατανομή υπογράφεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Άρα, νομίμως εφαρμόστηκε η τεχνική λύση από τον κ. Βορίδη και νομίμως ετέθη η υπογραφή του στο έγγραφο της κατανομής που του εγχείρισε η τότε διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Υπάρχει, όμως, εδώ πολιτική ευθύνη; Θα μπορούσε να κάνει κάτι διαφορετικό; Εδώ τυγχάνουν λεκτέα τα ακόλουθα:

Η πολιτική ευθύνη δεν αποτελεί αφηρημένη έννοια, αντιθέτως προϋποθέτει πράξη ή παράλειψη αρμοδιότητας ενός Υπουργού που συνδέεται με βλαπτικό αποτέλεσμα. Ο κ. Βορίδης, κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ενήργησε εντός των πλαισίων του νόμου ο οποίος όριζε, ως τρόπο

κατανομή των επιλέξιμων βοσκοτόπων, την τεχνική λύση και σύμφωνα με τις αποφάσεις της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ουδείς το 2019 από τον ΟΠΕΚΕΠΕ πρότεινε κάτι διαφορετικό. Ουδείς, και κυρίως ο κ. Βάρρας, πρότεινε κάτι διαφορετικό για την προκαταβολή της κατανομής του 2020. Μόλις προτάθηκε κάτι διαφορετικό, ο κ. Βορίδης ήταν ο πρώτος που επέβαλλε περιορισμούς στην κατανομή, κατόπιν πρότασης των υπηρεσιών του ΟΠΕΚΕΠΕ και του τότε Προέδρου, κ. Παπά.

Και εν τέλει η τεχνική λύση διατηρείται μέχρι και σήμερα γιατί δεν μπορούν να γίνουν πληρωμές χωρίς αυτήν, εάν δεν ολοκληρωθούν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης. Όσον αφορά τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, όπως αναλύεται κατωτέρω υπό Κεφάλαιο Ε, ο κ. Βορίδης, μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, προέβη σε νομοθετική ρύθμιση προκειμένου το ίδιο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης να μπορεί να τα εκπονεί, ώστε αυτά να ολοκληρωθούν το συντομότερο δυνατό και μάλιστα κατά τη θητεία του υπεγράφη η πρώτη προγραμματική σύμβαση για την εκπόνηση του διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Τέλος, όπως προκύπτει κατωτέρω, οι έλεγχοι επί ημερών Βορίδη πολλαπλασιάστηκαν.

Άρα, ουδεμία πολιτική ευθύνη δύναται να αποδοθεί στον κ. Βορίδη, ο οποίος ενήργησε με μέγιστη επιμέλεια στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Ειδικότερα το ζήτημα της διαγωνιστικής διαδικασίας για την επιλογή του τεχνικού συμβούλου το έτος 2021

Αναφορικά με το ζήτημα παρέμβασης του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, στη διακήρυξη του διεθνούς ηλεκτρονικού ανοικτού διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου για την παροχή των ακολούθων υπηρεσιών για το έτος 2021: 1. Συντήρηση και Υποστήριξη Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων (ΠΣ) ΟΠΕΚΕΠΕ που έχουν αναπτυχθεί από το 2006 έως το 2020 καθώς και Ανάπτυξη και Υποστήριξη Λειτουργίας νέων Πληροφοριακών Συστημάτων ΟΠΕΚΕΠΕ για το έτος 2021, 2. Συντήρηση και Υποστήριξη Λειτουργίας της απαραίτητης πληροφορικής υποδομής των υπηρεσιών του Internet Data Center (I.D.C.), της απαραίτητης πληροφορικής υποδομής της παροχής υπηρεσιών Disaster Recovery Site (D.R.S.) και Business Continuity Plan (B.C.P.) και Παροχή απαραίτητης πληροφορικής υποδομής για την υποβολή των Δηλώσεων Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης έτους 2021.

Κατά τη διάρκεια της από 7 Οκτωβρίου 2025 συνεδρίασης της Εξεταστικής Επιτροπής προέκυψε από τον εξεταζόμενο μάρτυρα, κ. Γρηγόριο Βάρρα, πρώην Πρόεδρο ΟΠΕΚΕΠΕ, η φερόμενη παρέμβαση του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη στην διακήρυξη του διαγωνισμού για το έτος 2021.

Συγκεκριμένα, ο μάρτυρας στο υπόμνημα που κατέθεσε κατά την ως άνω συνεδρίαση, αναφέρει σχετικά με το υπό κρίση ζήτημα τα εξής:

«Από αρχές Μαΐου και φτάνοντας με διαβούλευση το καλοκαίρι του 2020 προσπάθησα να αλλάξω και να βελτιώσω το σύστημα της παροχής υπηρεσιών από τον τεχνικό σύμβουλο και το θέμα των ανισορροπιών στην υποβολή δηλώσεων ΟΣΔΕ και την εμπλοκή του GaiaΕπιχειρείν.

Υπήρξε παρέμβαση του τότε ΥΠΑΑΤ Βορίδη για τη διακήρυξη. Απαίτησε να την πάμε στο γραφείο του πράγμα που πράξαμε παρουσία και των δύο αντιπροέδρων του Οργανισμού. Ζητούσε διορθώσεις. Απαιτούσε το λόγο γιατί και πως την ανέβασε σε διαβούλευση. Ό,τι πιο μοντέρνο και σύγχρονο και λάβαμε υπόψη όλες τις παρατηρήσεις. Αξιότιμοι κύριες και κυρίες της εξεταστικής Επιτροπής με την πείρα και την εμπειρία και συμμετοχή σε πλείστες επιτροπές που έχω σας δηλώνω ρητά και ξεκάθαρα απαγορεύεται η όποια παρέμβαση όσο ανώτερος κι αν είναι σε διαγωνιστική διαδικασία ή να είναι γραμμένη με όρους υπέρ κάποιου. Σε σας πως ορίζεται η παράβαση καθήκοντος και πως εποπτεύων υπουργός σε Οργανισμό. Λόγω της εξουσιαστικής σχέσης έχει το όποιο δικαίωμα παρέμβασης; Εκτιμώ όχι. Πλέον κι αυτό πρέπει να ελέγξετε ζητώντας από ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά έγγραφα κι αλληλογραφία. Ορισμένα θα καταθέσω. Εξάλλου ο κύρος Παπάς Φάνης κατάθεσε ότι είχε άγχος κι αγωνία για τη προκήρυξη. Είχε δίκιο. Η αιτία ποια ήταν την έψαξε; Φαντάζομαι όχι. Αναφέρθηκε από τον τέως ΥΠΑΑΤ ότι τελικά η προκήρυξη Βάρρα ανέβηκε. Θα διαφωνήσω λέγοντας ότι δεν ήμουν γιατί εκτιμώ είχε πολλές παραλλάξεις από την αρχική.

Είναι ηθική αυτοουργία για διάπραξη παράνομης πράξης κάποιου όταν με τη δύναμη της θέσης που κατέχει θέλει να επιβάλει κάτι υπέρ κάποιου άλλου κι όχι υπέρ του Δημοσίου συμφέροντος;

- ✓ Είναι ηθική αυτοουργία για διάπραξη παράνομης πράξης όταν παρεμβαίνει στον Πρόεδρο ενός Οργανισμού εποπτευόμενου από ΥΠΑΑΤ και δεν βρίσκεται στην άμεση οργανωτική και υπηρεσιακή δομή του υπουργείου που προΐσταται και ξεπερνώντας αυτή την οργανωτική ασυνέχεια παρεμβαίνει στην διαδικασία διαγωνιστικής διαδικασίας του αρμόδιου για αυτό Οργανισμού και κοινοποιεί παρατήρηση και μάλιστα αιχμηρή προς τον Πρόεδρο του Οργανισμού για τον χρόνο και το περιεχόμενο γύρω από την προβλεπόμενη δημόσια ανάρτηση της μελλοντικής προκήρυξης σε ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ για τον Τεχνικό Σύμβουλο που θα επιλεγεί.
- ✓ Είναι ηθική αυτοουργία για διάπραξη παράνομης διοικητικής πράξης όταν παρεμβαίνει στον Πρόεδρο ενός Οργανισμού αλλά και στη διοίκηση αυτού εποπτευόμενου από ΥΠΑΑΤ που δεν βρίσκεται στην άμεση οργανωτική και υπηρεσιακή δομή του υπουργείου που προΐσταται, για την εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, ζητώντας αναρμόδια τον φάκελο της μελλοντικής διακήρυξης και με ένα ανεξήγητο και αναρμόδιο και περίεργο τρόπο και τον κρατά στο γραφείο του, λέγοντας στη διοίκηση του Οργανισμού και στον Πρόεδρο αυτού ότι «θα τον αναρτήσεις όποτε σου πω εγώ» και άλλα παραλειπόμενα που δεν τιμούν τη θέση που κατείχε και μάλιστα από αρχές Ιουλίου 2020; Υπάρχουν ηλεκτρονικά μηνύματα με πολύ αγωνία από μεριά διοίκησης και αδιαφορίας από ΥΠΑΑΤ αν και δεν είχε αρμοδιότητα στην διοικητική διαδικασία της προκήρυξης του διαγωνισμού όσο και της επιλογής του Τεχνικού συμβούλου
- ✓ Είναι ηθική αυτοουργία για διάπραξη παράνομης πράξης όταν παρεμβαίνει στον Πρόεδρο ενός Οργανισμού αλλά και στη διοίκηση του εποπτευόμενου από ΥΠΑΑΤ Οργανισμού που δεν βρίσκεται στην άμεση οργανωτική και υπηρεσιακή δομή του υπουργείου που προΐσταται για διαδικασίες που βλάπτουν τον Οργανισμό και δια των πράξεων του και καθιστάμεθα μετά υπόλογοι στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Περαιτέρω, κατά την αρχική του τοποθέτηση στη συνεδρίαση ο μάρτυρας κατέθεσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«...Απαίτησε να την πάνε στο γραφείο του, πράγμα που έπραξαν παρουσία και των δύο αντιπροέδρων του Οργανισμού. Ζητούσε διορθώσεις. Απαιτούσε τον λόγο γιατί και πώς την ανέβασα σε διαβούλευση. Η διαβούλευση – ξέρετε - είναι ό,τι πιο μοντέρνο και σύγχρονο και λάβαμε υπόψη όλες τις παρατηρήσεις ακόμα και της Neuropublic.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Συγγνώμη, τι ανεβάσατε σε διαβούλευση; Δεν το καταλάβαμε αυτό.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Ανέβασε στη διαβούλευση τη διακήρυξη για τον τεχνικό σύμβουλο.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Την προκήρυξη διαγωνισμού;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Ακριβώς. Είναι ο όρος – δόκιμος - που χρησιμοποιείται και λέγεται «διακήρυξη», η προκήρυξη που ξέρουμε αλλού.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ναι, ναι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεχίστε.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Άρα, η διαβούλευση ήταν ένα στοιχείο διαφάνειας και ουσιαστικά ήταν ό,τι πιο μοντέρνο και σύγχρονο και λάβαμε υπόψη όλες τις παρατηρήσεις. Ένα πράγμα το οποίο θέλω να τονίσω σε αυτό είναι ότι δεν υπήρχε «one man show» στην όλη υπόθεση, δηλαδή αυτό το οποίο ακούστηκε εδώ στην Αίθουσα ότι ο Οργανισμός είναι προεδροκεντρικός. Ναι, είναι προεδροκεντρικός. Όμως, εγώ πάντα, σε όποιες συναντήσεις κι αν πήγαινα, είχα και τους δύο Αντιπροέδρους, ένα και, δεύτερον, όλα τα κοινωνούσα στο Δ.Σ. Άρα, αυτό που λεγόταν, η πλήρης διαφάνεια, δηλαδή όλα τα μέλη του Δ.Σ. ήξεραν και την παραμικρή λεπτομέρεια που συνέβαινε για να έχουν γνώση. Αυτό πιστεύω ότι είναι η δημοκρατία.

Αξιότιμοι, κύριοι και κυρίες της Εξεταστικής Επιτροπής, με την πείρα, την εμπειρία και την συμμετοχή στις πλείστες επιτροπές που έχω, σας δηλώνω ρητά και ξεκάθαρα ότι απαγορεύεται η όποια παρέμβαση, όσο ανώτερος και αν είναι, στη διαγωνιστική διαδικασία. Δηλαδή, να το κάνω πιο σαφέστατο, όταν βγαίνει ένας διαγωνισμός είναι δύο πράγματα, τα οποία «σε παίρνω το κεφάλι». Αν είναι φωτογραφικός, αυτό είναι στο πανεπιστήμιο, δηλαδή, αν εμείς θέλουμε να αγοράσουμε ένα όργανο και κάνουμε φωτογραφικό τον διαγωνισμό, τότε εκπίπτει. Και δεύτερον, είναι αν, παραδείγματος χάριν, ο Πρύτανης ή ο Αντιπρύτανης μάς επιβάλλει κάτι, «βάλε αυτό το πράγμα μέσα στο διαγωνισμό», είναι παράνομη πράξη του Πρυτάνεως ή του Αντιπρυτάνεως, άρα εδώ πόσω μάλλον.

Σας θέτω το ερώτημα σε εσάς, τα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου, πως ορίζεται η παράβαση καθήκοντος; Δηλαδή, όταν ένας Υπουργός ζητάει από πρόεδρο εποπτεύοντος Οργανισμού την διακήρυξη και του λέει να κάνει τις παρατηρήσεις, αυτό είναι παρέμβαση ή δεν είναι; Να ξεκαθαριστεί έπειτα και κάτι άλλο ακόμα, ότι εδώ λόγω της εξουσιαστικής σχέσης έχει το όποιο δικαίωμα παρέμβασης; Βέβαια ...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Για διευκρινίστε το, μην κάνετε ερωτήσεις. Καταθέστε το χωρίς ερωτήσεις για να γίνετε κατανοητός. Παρακαλώ, κύριε Βάρρα, μην υποβάλλετε ρητορικά ερωτήματα, καταθέστε αυτό που ξέρετε, για να γίνετε σαφής. Τι θέλετε να πείτε, λοιπόν;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Προφορικά, γραπτώς...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Λίγο ησυχία, θα το διευκρινίσουμε.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Να σας πω κάτι. Σίγουρα έχετε διαβάσει ή έχετε δει την κατάθεση μου στους Ευρωπαϊούς Εισαγγελείς. Απ' ότι είπε πολιτικός Αρχηγός στη Βουλή, όταν γινόταν η συζήτηση, ότι είναι έξι τόμοι αυτό που εστάλη στη Βουλή και ο ένας τόμος είναι η δική μου κατάθεση. Άρα, αντιλαμβάνεστε την επιμέλεια την οποίαν έχω. Οτιδήποτε λέω και πράττω είναι με έγγραφα και στοιχεία. Άρα, τι σημαίνει εδώ; Υπήρχε αλληλογραφία, που μέσα σε αυτή την αλληλογραφία θα τη δείτε, φαίνεται ο παρεμβατικός χαρακτήρας, ο εξουσιαστικός χαρακτήρας. Πώς να το πω πιο απλά; Πρέπει εσείς ως μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου να δείτε τι σημαίνει εποπτεύων, τον ορισμό «εποπτεύων». Γιατί άκουσα με υποτιμητικό τρόπο να αναφέρετε εντός της Αιθούσης του Ελληνικού Κοινοβουλίου η λέξη «ο υφιστάμενος». Δηλαδή, ο Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ υφίσταται; Να καταλάβει τη διαφορά, ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε

εποπτευόμενους οργανισμούς και στο Υπουργείο. Η Γενική Γραμματεία εντέλλεται από τον Υπουργό, ο Πρόεδρος ενός οργανισμού δεν εντέλλεται από τον Υπουργό. Ένα πράγμα το οποίο θέλω να σας τονίσω και για να γίνω πάρα πολύ σαφής, είναι το εξής: Ο Πρόεδρος - δεν ξέρω αν έχει λεχθεί, εδώ μέσα στην Αίθουσα - του ΟΠΕΚΕΠΕ ελέγχεται από δύο Ελεγκτικά Συνέδρια, εκεί είναι υπόλογος, το ευρωπαϊκό και το ελληνικό.

Άρα, με τον χρόνο αυτό καθυστέρησης, γιατί θα το δείτε αυτό το οποίο περιγράψω τώρα μέσα από έγγραφα, ήταν έτοιμη η προκήρυξη του διαγωνισμού για τον τεχνικό σύμβουλο από αρχές Ιουνίου. Λόγω παρεμβάσεων που έγιναν, πήγαινε πίσω. Εδώ εξάλλου σε αυτή την Αίθουσα ο προηγούμενος Πρόεδρος, ο κ. Φάνης Παπάς, κατέθεσε ότι είχε άγχος και αγωνία για την προκήρυξη. Κάπως έτσι άκουσα. Μπορεί να είναι αλλιώς διατυπωμένο από μένα. Θα το δείτε στα Πρακτικά σας. Είχε δίκιο. Η αιτία ποια ήταν; Την έψαξε; Φαντάζομαι όχι.

Αναφέρθηκε από τον τέως ΥΠΑΑΤ ότι τελικά η προκήρυξη Βάρρα ανέβηκε. Αυτό άκουσα. Λοιπόν, θα διαφωνήσω λέγοντας ότι δεν ήμουν, γιατί εκτιμώ ότι αυτή η προκήρυξη του Βάρρα, μαζί με τις όποιες διορθώσεις γινόταν, κατόπιν υπηρεσιών, γιατί τις δίνουμε στις υπηρεσίες, διαβούλευση, ξανά στις υπηρεσίες, ξανά στην ειδική υπηρεσία, να είναι έτοιμη. Δεν μπορώ να δεχτώ ότι ήταν η ίδια, ενδεχομένως.»

Ενώ εξεταζόμενος από τους εισηγητές των κομμάτων επανέλαβε την δήθεν παρέμβαση του πρώην Υπουργού:

«ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Μάλιστα.

Ο κ. Βορίδης είχε δηλώσει: «Με τον κ. Βάρρα είχαμε ένα ζήτημα για την προκήρυξη για έναν τεχνικό σύμβουλο. Εγώ έλεγα να υπάρχει εμπειρία στη διαχείριση ενισχύσεων. Αυτός έλεγε να ανοίξει ο διαγωνισμός. Κανένα άλλο θέμα δεν είχαμε». Ισχύει αυτό; Υπήρχαν και άλλα θέματα - διαφωνίες; Μας είπατε για την τεχνική λύση που σας ζητούσε και διαφωνούσατε.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Ναι, σας είπα δύο πράγματα: Πρώτον, τι λέει μέσα ο κ. Βορίδης; Λέει να είναι ανοικτός ο διαγωνισμός. Αυτό δεν είπα; Είχαμε έναν άνθρωπο. Εγώ πραγματικά δεν είμαι εμμονικός εναντίον ανθρώπων και θέλω να γίνει κατανοητό.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Η μοναδική διαφωνία σας ήταν αυτή δηλαδή;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Ακούστε λίγο. Δεν είμαι εμμονικός εναντίον ανθρώπων και να μην δημιουργηθεί η κακή εντύπωση ότι εγώ ήθελα να διώξει την *Neuropublic* από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Σε έναν διαγωνισμό ανοιχτό μπορούσε το έργο να το έπαιρνε η *Neuropublic*. Θα είχαμε αγαστή και άριστη συνεργασία. Τελεία και παύλα. Αυτό είναι ο επαγγελματισμός και αυτό οι πολιτικοί πρέπει να το καταλάβουν όταν βάζουν τεχνοκράτες και επαγγελματίες.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Η μοναδική διαφωνία σας ήταν αυτή με τον κ. Βορίδη.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Είπα το εξής το οποίο φαίνεται μέσα στις 700 σελίδες του υπομνήματος: Εσείς να απαντήσετε - όχι εσείς ως φυσικό πρόσωπο, το Σώμα, οι Βουλευτές - αν είναι παράβαση καθήκοντος όταν Υπουργός που εποπτεύει έναν οργανισμό δεν έχει αρμοδιότητες. Είναι παράβαση καθήκοντος. Εσείς μου λέτε για διαφωνία. Εγώ έβγαλα έναν διαγωνισμό στη διαβούλευση, τον άνοιξα να έρθει ο οποιοσδήποτε, για να δω τι θα κάνω. Δεν υπήρχε άλλη χρονιά αυτό το πράγμα. Αυτό

είναι η δημοκρατία, κύριε Βουλευτά. Με συγχωρείτε, εγώ την αντιλαμβάνομαι ανοιχτή τη δημοκρατία.»

Παράλληλα, ο κ. Βάρρας κατέθεσε με το υπόμνημά του τις με αριθμ. πρωτ. 60996/28.9.2020 και 66881/19.10.2020 επιστολές προς τον κ. Βορίδη, στα οποία αναφερόταν αφενός ότι ο κ. Βάρρας, ο οποίος τελούσε Πρόεδρος του Οργανισμού τότε, θεωρούσε ότι η εταιρεία που είχε αναλάβει την υπηρεσία του τεχνικού συμβούλου, ήτοι η εταιρεία NEUROPUBLIC A.E., ασκούσε «στρατηγική» μη αρμόζουσα επιρροή στο γίνεσθαι του ΟΠΕΚΕΠΕ και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αφετέρου ότι ο πρώην Υπουργός επιθυμούσε να είναι ενήμερος για τις τροποποιήσεις στην διακήρυξη του διαγωνισμού και να έχει «τον τελευταίο λόγο».

Ωστόσο, δεν κατετέθη κάποιο περαιτέρω έγγραφο, προερχόμενο από τον κ. Βορίδη, το οποίο να επιβεβαιώνει τα λεγόμενα του κ. Βάρρα σε αυτές τις επιστολές ή να αποδεικνύει την μη σύννομη παρέμβαση του κ. Βορίδη στη διακήρυξη του διαγωνισμού. Ερωτηθείς δε από τους εισηγητές και τους βουλευτές των κομμάτων κατά την εξέτασή του με ποιον τρόπο ασκήθηκε αυτή η πίεση και παρέμβαση του πρώην Υπουργού, ο μάρτυρας ουδεμία τεκμηριωμένη απάντηση έδωσε, αντιθέτως παρέπεμπε συνεχώς στο κατατεθέν υπόμνημά του.

Σε κάθε δε περίπτωση και προς απάντηση των ανωτέρω αναφερόμενων ερωτημάτων που έθεσε ο μάρτυρας με το υπόμνημά του περί παράβασης καθήκοντος εκ μέρους του Υπουργού λόγω της παρέμβασης του στην διακήρυξη του διαγωνισμού, λεκτέα τα εξής:

Η έννοια της εποπτείας, όπως ορθώς ορίζεται στο διαβιβαστικό της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ως ευρύτερη έννοια από τον έλεγχο, περιλαμβάνει την παρακολούθηση, τη διατύπωση γνώμης, τις υποδείξεις και τη γνώση των δραστηριοτήτων του εποπτευόμενου φορέα. Ο έλεγχος αφορά την άμεση παρέμβαση του κράτους, π.χ. ως προς τη νομιμότητα, τα οικονομικά ή επιστημονικά στοιχεία. Η αρμοδιότητα ωστόσο σε κάθε περίπτωση παραμένει στον εποπτευόμενο φορέα. Επομένως, η παρέμβαση ενός Υπουργού σε διαγωνιστική διαδικασία της συντήρησης και λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται η έγκαιρη και ορθή κατανομή των κοινοτικών επιδοτήσεων στον πρωτογενή τομέα, κρίνεται απολύτως εύλογη.

Η «παρέμβαση» που άσκησε ο πρώην Υπουργός, κ. Βορίδης, ήταν εντός των πλαισίων της εποπτείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στον ΟΠΕΚΕΠΕ και ήταν απολύτως αναγκαία, ώστε ο διαγωνισμός να είναι διαφανής, ακέραιος και πλήρως ανταγωνιστικός. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγούμαστε και από τα νεότερα στοιχεία που προέκυψαν από την κατάθεση του πρώην Υπουργού, κ. Μαυρουδή Βορίδη, κατά την εξέτασή του στην συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου 2025 της Εξεταστικής Επιτροπής:

«Λόγος για τον οποίο ζητήθηκε η παραίτηση. Είμαστε στις 27 Οκτωβρίου του 2020. Ο κ. Βάρρας δίνει μια συνέντευξη. Καταλαβαίνω ότι δίνει τη συνέντευξη στα "Νέα", εγώ τη διαβάζω - μου τη φέρνουν να τη διαβάσω - στο Agronews. Λέει διάφορα. Και διαβάζω.

Ερώτηση. Περιγράφει ότι έχει μια αντιπαράθεση και τον ρωτάνε: «Σας στηρίζει το Υπουργείο και ο ίδιος ο Υπουργός ΥΠΑΑΤ σ' αυτήν την αντιπαράθεση; Ποια η σχέση σας;».

Αναγιγνώσκω, κύριε Πρόεδρε: «Αυτονόητα η σχέση μου είναι άριστη...» - στις 27 Οκτωβρίου, ναι;- «...καθότι υπάρχει στενή συνεργασία, οι στόχοι είναι κοινοί για την εξυπηρέτηση των αγροτών, ανεξάρτητα από τη φυσιολογική επιμέρους διαφορετική προσέγγιση, όπως στην περίπτωση της διακήρυξης του έργου του τεχνικού συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ. Υπάρχει μια ιδιαίτερη ανησυχία και ευαισθησία από πλευράς Υπουργού σε σχέση με το θέμα, αφού...» ακούστε τώρα «...ο σημερινός τεχνικός σύμβουλος κάκιστα με κύρια ευθύνη προηγούμενων διοικήσεων και πολιτικών τους προϊσταμένων είχε τα τελευταία χρόνια αποκτήσει στρατηγική μη αρμόζουσα επιρροή στο γίνεσθαι του ΟΠΕΚΕΠΕ και του ΥΠΑΑΤ». Στρατηγική μη αρμόζουσα επιρροή. «Παρά την έγκαιρη προετοιμασία και την ολοκλήρωση δημόσιας διαβούλευσης του τεύχους της προκήρυξης του εν λόγω έργου από τις 2 Ιουλίου έχουν χαθεί χωρίς λόγο τρεις πολύτιμοι και κρίσιμοι μήνες οι οποίοι είχαν υπολογιστεί για να ολοκληρωθεί ομαλά η διαγωνιστική διαδικασία». Του λέει ο δημοσιογράφος: «Ξεμπερδεύουμε, άρα, με μικροπολιτικές και παράλληλα συστήματα που εργαλαιοποιούν τον ΟΠΕΚΕΠΕ». «Ο Οργανισμός ανακτά την κυριαρχία του, όσοι αντιληφθούν τη νέα πραγματικότητα μπορεί να καταφέρουν να μείνουν συνεργάτες, ειδάλλως θα αποχωρήσουν με κρότο. Δεν με φοβίζουν προσπάθειες που με στοχοποιούν είτε αυτές που εκπορεύονται από πάνω προς τα κάτω -από πάνω προς τα κάτω- είτε από κάτω προς τα πάνω.»

Τι είναι αυτό; Τι είναι αυτό; Τον φωνάζω Παρασκευή, 30 Οκτωβρίου. «Κάτσε, Πρόεδρε, κάτσε, δική σου η συνέντευξη»; «Ναι, έδωσα». «Απεδόθη σωστά»; «Απεδόθη». «Τα είπες; Δεν τα έχει γράψει μόνος του ο δημοσιογράφος.». «Τα είπα».

Λέω: «Άρα, εμείς έχουμε έναν αντισυμβαλλόμενο, τον τεχνικό σύμβουλο Neuropublic - σωστά; - ο οποίος έχει μη αρμόζουσα επιρροή. Ναι; Το λέει ο Πρόεδρος του Οργανισμού αυτό. Ισχύει;». «Ισχύει».

Του λέω: «Πρόεδρέ μου, σ' ευχαριστώ πάρα πολύ, να 'σαι καλά, θέλω να σηκωθείς, να φωνάξεις τη νομική σου ομάδα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, θα πας στο γραφείο σου και θέλω καταγγελία της σύμβασης ή ενεργοποίηση ρητρών εκ της σύμβασης, έγερση αγωγής αποζημίωσης για τον μη αρμόζοντα χαρακτήρα και την επιρροή και εφόσον υπάρχουν παράνομες ενέργειες, παρακαλώ, μηνυτήρια αναφορά. Ή αντισυμβατικές ή παράνομες θα υπάρχουν. Ή παραβιάζει τη σύμβαση και έχει αποκτήσει μη αρμόζουσα επιρροή ή κάνει παράνομες ενέργειες. Ή καταγγελία ή αποζημίωση ή και μήνυση, διότι καταλαβαίνεις...» του λέω «...ότι εμένα αν με φωνάξει ένας εισαγγελέας αύριο και μου πει: «Κύριε Υπουργέ, εδώ ο Πρόεδρός σου είπε ότι υπάρχει κάποιος ο οποίος έχει μη αρμόζουσα επιρροή στον Οργανισμό», εγώ είμαι Δημόσιο, ποιος έχει μη αρμόζουσα επιρροή στον Οργανισμό; Δεν κατάλαβα και το ξέρω εγώ και το αφήνω; Λέω ότι υπάρχει μη αρμόζουσα επιρροή και συνεχίζω και δεν πειράζει έξω έχει ωραία μέρα;». Ενέργειες αποζημιώσεως, ενέργειες καταγγελίας, αν πρέπει, τι προβλέπει η σύμβαση αν είναι αντισυμβατικές οι συμπεριφορές κι αν έχω παραβίαση του ποινικού νόμου μηνυτήρια αναφορά για τα νόμιμα.

Απάντηση: «Δεν έχω τέτοια στοιχεία». «Παρακαλώ;». «Δεν έχω τέτοια στοιχεία». «Και τι λέμε, Πρόεδρε, τώρα; Πώς το γλιτώνουμε αυτό; Τι κάνουμε; Έχεις και διαγωνισμό που σηκώνεις. Εμείς είμαστε η δημόσια διοίκηση, εμείς είμαστε αμερόληπτοι, εμείς δεν παίρνουμε το μέρος κανενός, αυτές είναι εταιρίες, έχουν τα δικά τους, εμείς έχουμε υποχρέωση να έχουμε απόσταση, δεν είμαστε με τον έναν ή με τον άλλον, δεν είμαστε με κανέναν, εμείς θέλουμε να πάρουμε μια υπηρεσία από τον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με τις αρχές της δημόσιας σύμβασης, αυτή είναι η δουλειά μας.». «Δεν έχω».

«Κύριε Πρόεδρε, να έχουμε κι ένα ερώτημα ακόμα, ένα δεύτερο ερώτημα που μας προκύπτει από τη συνέντευξη». «Δεν με φοβίζουν προσπάθειες που με στοχοποιούν είτε αυτές εκπορεύονται από πάνω προς τα κάτω, είτε από κάτω προς τα πάνω». «Πρόεδρέ μου, από πάνω από σένα ποιος είναι; Δύο, ο Υπουργός και ο Πρωθυπουργός. Σε στοχοποίησε κανένας από εμάς; Καταλαβαίνεις τι λες; Υπάρχει κάτι που θες να μου πεις για τη μεταξύ μας σχέση; Σε πείραξα κάπου; Σου έκανα κάτι κακό; Έχω παρέμβει κάπου; Είναι κάτι το οποίο θέλεις να μου εξομολογηθείς, να μου πεις, να παραπονεθείς;». «Όχι». «Κι εδώ; Ποιος από πάνω σε στοχοποιεί; Συγγνώμη, είναι δυνατόν στον δημόσιο λόγο να λέγονται αυτά; Είναι δυνατόν να ανοίγει τέτοια συζήτηση και να μου λες ότι τώρα εγώ θα παραστήσω ότι δεν το είδα και πες στο προσωπικό να το καταπιεί - δεν είναι ευκολοκατάπιτο - αλλά να το καταπιεί; Το άλλο στο οποίο βγαίνεις και συνομολογείς ότι ένας αντισυμβαλλόμενός σου έχει αθέμιτες καταχρηστικές πρακτικές και δεν κάνεις τίποτα γι' αυτό; Αυτό πώς καταπίνεται; Πώς καταπίνεται αυτό;».

Αυτός είναι ο λόγος της παραίτησης. Γι' αυτό ζητήθηκε. Γι' αυτήν τη συνέντευξη. Και ήρθε εδώ ο κ. Βάρρας να μου πει ότι είμαι εκπρόσωπος συμφερόντων της *Neurorpublic*, σωστά; Τον ρωτήσατε γιατί; Πώς του ήρθε; Τι είπε; Ότι πήγα σε μια εταιρική εκδήλωση της *Neurorpublic* τρία χρόνια μετά; Ο Χαρίσης ήταν εκεί. Υποθέτω ότι θα ήταν κι αυτός εκπρόσωπος συμφερόντων. Μαζί με τον Χαρίση οργανώνουμε τα συμφέροντα της *Neurorpublic*.

Δεν το ξέρατε, κύριε Ηλιόπουλε, αλλά εκεί οδηγεί μια τέτοια προσέγγιση. Πήγα σε μια εταιρική εκδήλωση τρία χρόνια μετά - τρία χρόνια μετά - της *Neurorpublic* κι αυτό σημαίνει ότι είμαι εκπρόσωπος συμφερόντων.

Εσείς, κύριοι συνάδελφοι, φαντάζομαι, ότι δεν πάτε ποτέ σε εκδηλώσεις εταιρειών. Δεν σας έχει καλέσει κανένας ποτέ, δεν έχετε παραστεί, διότι αν παραστείτε θα είστε ύποπτοι ότι κάτι το αθέμιτο διαπράττετε ή θα διαπράξετε ή έχετε διαπράξει επειδή πήγατε σε μια εταιρική εκδήλωση. Μάλιστα.

Και αφού ακούμε αυτά, προσέξτε, ότι είμαι εκπρόσωπος συμφερόντων της *Neurorpublic* - εδώ αρχίζει ο τραγέλαφος πια - η *Neurorpublic*, για να έχουμε καλό ερώτημα, πόσα χρόνια είναι τεχνικός σύμβουλος στον ΟΠΕΚΕΠΕ;

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Από 14 Οκτωβρίου 2010.

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ (Μάρτυς): Από το 2010, ζωή να έχουμε. Εδώ και δεκατρία χρόνια τη βρήκα εγώ μέσα. Εγώ τη *Neurorpublic* τη βρίσκω με δεκατρία χρόνια μέσα κι εγώ εκπροσωπώ τα συμφέροντα της;

Παρεμπιπτόντως, με τον Γαργαλάκο πού γνωριστήκαμε; Ήμασταν μαζί στην ΚΝΕ μικροί; Δίναμε κοινούς αγώνες για τον κομμουνισμό και τον σοσιαλισμό, σωστά; Εκεί γνωριστήκαμε; Εκεί;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ(Πρόεδρος της Επιτροπής): Παρακαλώ, είναι ρητορικές οι ερωτήσεις, δεν χρειάζονται απαντήσεις.

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ (Μάρτυς): Το δε καταπληκτικό σ' αυτήν την ωραία υπόθεση εκπροσώπησης συμφερόντων... Τι συζητάει το Κοινοβούλιο! Συγχωρέστε με, αλλά αυτά ακούστηκαν και πρέπει να πω δυο κουβέντες, δεν δίνω ιδιαίτερη σημασία. Προσέξτε, κάνω εκπροσώπηση συμφερόντων - έτσι; - εγώ, με δεκατρία χρόνια μέσα η *Neurorpublic*; Μάλιστα. Σηκώνουμε την προκήρυξη...

Πόσα; Δέκα όταν ήμουν εγώ. Δέκα. Προσέξτε, σηκώνεται η προκήρυξη. Είναι η πρώτη προκήρυξη που είναι ανταγωνιστική, η πρώτη στην οποία συμμετέχει και δεύτερη εταιρεία.

Κύριε Κόκκαλη, αφού εγώ είμαι εκπρόσωπος συμφερόντων που έκανα ανταγωνιστική προκήρυξη φανταστείτε η δική σας. Μπετόν αρμέ όχι συμφέρον τίποτε κολώνα δεν συζητώ δε για πριν. Μπετόν αρμέ. Πάμε παρακάτω.

Εγώ είμαι εκπρόσωπος συμφερόντων της Neuropublic και σηκώνω προκήρυξη. Σωστά; Σωστά. Ανταγωνιστικοί. Σωστά ναι. Το καλύτερο. Ποιος προσβάλλει την προκήρυξη στην αρχή δημοσίων συμβάσεων τότε, στην ανεξάρτητη αρχή;

Ελέγατε ευλόγως την έχει φτιάξει την προκήρυξη, είναι στημένη και φωτογραφίζει την Neuropublic αφού εγώ εκπροσωπώ συμφέροντα της Neuropublic Σωστό; Σωστό. Έχω φτιάξει μια στημένη να τη φωτογραφίσω. Η Neuropublic προσφεύγει. Αυτός που προσβάλλει την προκήρυξη είναι η Neuropublic.

Καλύτερο για να μην καταπονείται η Επιτροπή το λέω.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Αντέχουμε.

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ (Μάρτυς): Σας σκέφτομαι όμως.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Δεν χρειάζεται έχουμε αντοχές. Πιστέψτε με.

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ (Μάρτυς): Σας σκέφτομαι. Το έχω διαπιστώσει.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Είναι αλήθεια ότι έχουμε αντοχές και δεν χρειάζεται και ένταση στη φωνή. Είμαστε ήρεμοι.

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ (Μάρτυς): Το έχω διαπιστώσει.

Το καλύτερο. Υπάρχει κρίση της Αρχής επί της προκηρύξεως; Τι κάνει; Απορρίπτει την προσφυγή. Τι λέει η Αρχή. Δεν χρειάζεται να το σκεφτείτε εσείς. Είναι ισχυρή και καλή η προκήρυξη αυτών των συμφερόντων που εκπροσωπώ. Ε; Αυτά έχουμε να συζητάμε στο Κοινοβούλιο; Αυτά έχουμε να συζητάμε; Έκανα λέει παράβαση καθήκοντος γιατί ησχολούμην με την προκήρυξη. Ησχολούμην. Ξέρετε γιατί ησχολούμην; Ξέρετε γιατί ησχολούμην; Παράβαση καθήκοντος άκου τώρα. Ο εποπτεύων Υπουργός ασκεί την εποπτεία του και κάνει παράβαση καθήκοντος.

Εδώ αυτό το θέμα με την εποπτεία κύριε Πρόεδρε κάποια στιγμή πρέπει να το λύσουμε. Διότι άμα ασκείς την εποπτεία κάνεις παράβαση καθήκοντος γιατί παρεμβαίνεις στις αρμοδιότητές του άλλου άμα δεν ασκείς την εποπτεία γίνεται κάτι και πας φυλακή γιατί δεν άσκησες την εποπτεία. Ε, όχι. Να οργανωθούμε λίγο. Ή θα ασκούμε την εποπτεία γιατί έχουμε μια αγωνία και πρέπει να κάνουμε τη δουλειά μας και προσέξτε. Η έννοια της ασκήσεως της εποπτείας για να το διευκρινίσουμε και διοικητικά αυτό δεν υποκαθιστά το εκδόν όργανο την απόφαση. Δεν του λέω εγώ τι θα κάνει. Ασκώ την εποπτεία σημαίνει τι: του λέω ότι πρέπει να προσέξεις αυτό και αυτό και μπαίνω σε έναν διάλογο με το διοικητικό όργανο αλλά τελικά προφανώς την διοικητική πράξη θα την εκδώσει το διοικητικό όργανο σύμφωνα με την πεποίθησή του. Τώρα αν υπάρξει δυσαρμονία και διαφωνία μεταξύ εποπτεύοντος και του διοικητικού οργάνου αυτό είναι μια άλλη συζήτηση. Πάντως η αρμοδιότητα παραμένει στο διοικητικό όργανο, είναι σαφές.

Προσέξτε: τι είναι εκείνο που με απασχολεί σε αυτή την προκήρυξη. Εμένα η προτεραιότητα μου πάντοτε και πάντα ήταν να δίνονται οι ενισχύσεις στους αγρότες εμπρόθεσμα προσηκόντως και με ακέραιο τρόπο.

Υπήρχε μια παλαιότερη συζήτηση δεν ξέρω καν πότε έχει φύγει από το τραπέζι και εγώ την θεωρώ και απόλυτα θεμιτή. Δεν θα πω συμφωνώ, διαφωνώ γιατί δεν έχει σημασία μια πολιτική κουβέντα αυτή, είχε ένα σύνθημα, αριστερό σύνθημα ήταν αυτό αλλά και ορισμένοι της δεξιάς το υιοθετούσαν, το ΟΣΔΕ να γυρίσει σπίτι του.

Τι σήμαινε αυτό στην πραγματικότητα; Η κατάργηση των υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου. Οκ. Είναι ένας στόχος πολιτικός εγώ δεν θα πω όχι. Εντάξει. Φωνάζεις. Ποιος είναι υπεύθυνος για να το οργανώσει αυτό; Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι; Να πάρει μια πολιτική κατεύθυνση και να το οργανώσει. Ωραία. Φωνάζεις τον ΟΠΕΚΕΠΕ, φωνάζεις τον Πρόεδρο.

Παιδιά μπορείτε χωρίς τεχνικό σύμβουλο να πληρώσετε; Απάντηση. Όχι. Θέλετε να διώξουμε τον τεχνικό σύμβουλο; Ναι. Να τον διώξουμε; Ναι. Πώς γίνεται αυτό; Πατάμε κουμπί και φεύγει; Δεν γίνεται. Πώς μπορεί να γίνει. Ας συζητήσουμε τι λογισμικό χρειαζόμαστε, να σηκώσουμε μια προκήρυξη για το λογισμικό που θέλουμε, να πάρουμε ανθρώπους που πρέπει να χειρίζονται αυτό το λογισμικό, να δούμε τις προσλήψεις που πρέπει να κάνουμε σ' αυτό, να τις κάνουμε εμπροθέσμως και εγκαίρως, διότι αυτό θέλει κόσμος για να το τρέξει και να το λειτουργήσει, είναι ατελείωτα δεδομένα, να βρούμε χώρο για τις αποθηκεύσεις. Έχουμε λοιπόν να κάνουμε μια μελέτη για να γίνει αυτή η μετάβαση - μεταρρύθμιση. Εντάξει; Ναι. Να την κάνουμε; Να την κάνουμε.

Το έφερε κανείς αυτό; Ο ΟΠΕΚΕΠΕ το έφερε; Να μου πει βρε παιδί μου εγώ έχω μελετήσει και γι' αυτό το λογισμικό, το οποίο χρειάζεται για να μην έχω πια την ανάγκη του τεχνικού συμβούλου κάνει 5 ευρώ, 15 ευρώ, 5.000.000 ευρώ, για να το τρέξω αυτό το πράγμα εγώ χρειάζομαι να προσλάβω 200 πληροφορικούς. Πόσο κάνουν οι πληροφορικοί; Τι κόστος έχει αυτό; Αυτό. Τι άλλο χρειάζομαι. Χρειάζομαι αποθηκευτικούς χώρους για να βάλουμε τα μηχανήματα για να τρέξουν για να κάτσουν οι πληροφορικοί, γραφεία, ιστορίες. Χρειάζομαι κάτι. Το έχω. Θα το βρω. Πόσο κάνει αυτό; Πόσο κάνει ρε παιδιά η μεταρρύθμιση; Τόσο. Πάμε να το ξεκινήσουμε να το κάνουμε; Έχουμε λεφτά; Να βάλουμε, το θεωρούμε σημαντικό. Ποιο είναι το πλεονέκτημα για τον αγρότη; Αυτό, αυτό και αυτό. Πόσο είναι το κόστος; Αυτό. Να το κάνουμε να μην το κάνουμε γίνεται μία στάθμιση, προχωράει. Πότε έγινε αυτή η εργασία και από ποιον; Μου διαφεύγει. Από κανέναν σε μένα. Από κανέναν σε μένα. Πότε ήρθε μια τέτοια πρόταση; Όχι κουβεντολόι, πρόταση. Πάμε να το κάνουμε, να την η πρόταση την μελέτησα, την έφτιαξα είναι έτοιμη πάμε. Ποτέ ήρθε αυτό; Ποτέ. »

Από την κατάθεση του κ. Βορίδη συνάγεται ότι αποκλειστικός στόχος του Υπουργού ήταν να διακηρυχθεί ένας διαγωνισμός, ο οποίος θα ήταν ανταγωνιστικός και πλήρως διαφανής, προκειμένου να κηρυχθεί ανάδοχος του έργου ένας φορέας που θα μπορούσε να διασφαλίσει την έγκαιρη και ορθή κατανομή των επιδοτήσεων. Οι παρεμβάσεις δε που έκανε ως προς τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού ήταν απολύτως εντός των ορίων της εποπτείας που ασκεί το εκάστοτε Υπουργείο σε εποπτευόμενο φορέα του.

Εκ του αποτελέσματος δε ο στόχος του Υπουργού επιβεβαιώθηκε, διότι ο διαγωνισμός που διακηρύχθηκε τον Δεκέμβριο 2020, επί προεδρίας κ. Φάνη Παπά, ήταν ο πρώτος διαγωνισμός που συμμετείχαν δύο εταιρείες, η NEUROPUBLIC A.E. και η ΣΥΝΕΛΙΞΙΣ A.E.. Μάλιστα, απ' όσα έγιναν γνωστά κατά τις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής, η NEUROPUBLIC A.E. προσέφυγε κατά του διαγωνισμού, γεγονός που οδηγεί σε πλήρη αποδόμηση των λεγομένων του κ. Γρηγορίου Βάρρα για το γεγονός ότι ο κ. Βορίδης δήθεν εκπροσωπούσε τα συμφέροντα της εταιρείας αυτής και για το λόγο αυτό του ζήτησε την παραίτησή του. Δέον να σημειωθεί ότι, σε δήλωση του στην ιστοσελίδα «www.bankingnews.com», ο κ. Βάρρας αναφέρει ότι *«όσον αφορά για την διακήρυξη που την εξέηρε ήταν αυτή που είχα στη θητεία μου δημιουργήσει και επιβεβαιώνει με περίτρανο τρόπο ότι αυτή η διακήρυξη άνοιξε τον ανταγωνισμό»*, επομένως οποιαδήποτε συζήτηση για δήθεν παρεμβάσεις από την πλευρά του κ. Βορίδη παρέλκει, καταρρίπτει δε τον έωλο ισχυρισμό του κ. Βάρρα ότι δήθεν ζητήθηκε η παραίτησή του με απαίτηση της εταιρείας «NEUROPUBLICA.E.», λόγω της διακηρύξεως, αφού η διακήρυξη που τελικώς αναρτήθηκε ήταν αυτή που συνέταξε ο κ. Βάρρας. Άρα, είναι προφανώς αβάσιμος ο ισχυρισμός ότι ο κ. Βάρρας απομακρύνθηκε δήθεν για να μπει νέος Πρόεδρος για να φτιάξει άλλη διακήρυξη, αφού τελικά αναρτήθηκε η διακήρυξη Βάρρα.

Επομένως, ουδεμία ποινική ή πολιτική ευθύνη προκύπτει για τον κ. Βορίδη αναφορικά με την παρέμβασή του στη διακήρυξη του διαγωνισμού. Ο κ. Βορίδης ενήργησε στο πλαίσιο της εποπτείας ενός Υπουργού επί των εποπτευόμενων φορέων του ζητώντας ενημέρωση για ένα κρίσιμο ζήτημα λειτουργίας του Οργανισμού προς το σκοπό διασφάλισης της ακεραιότητας, της ανταγωνιστικότητας, αλλά και της γνώσεως και τεχνικής επάρκειας των συμμετεχόντων.

Μία σύντομη αναφορά στο ζήτημα της παραιτήσεως του κ. Βάρρα: Προφανώς, διότι είναι δικαίωμα κάθε πολιτικά προϊστάμενου να ζητά την παραίτηση ενός πολιτικά διορισμένου υφισταμένου του. Ωστόσο, δέον να σημειωθεί ότι ο λόγος της παραιτήσεως του κ. Βάρρα είναι εμφανής και απόλυτα δικαιολογημένος, διότι από την ανωτέρω κατάθεση του Υπουργού και από την συνέντευξη του κ. Βάρρα στο «Agronews» τον Οκτώβριο του 2020, η οποία κατετέθη στην Επιτροπή μας, προκύπτει ότι ο τότε Πρόεδρος, κ. Βάρρας, είχε προχωρήσει σε δημόσιες δηλώσεις για την εταιρεία «NEUROPUBLIC A.E.» - η οποία εταιρεία παρείχε ήδη από το 2010 υπηρεσίες συντήρησης και λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ – ότι είχε αποκτήσει «στρατηγική», μη αρμόζουσα επιρροή στο γίνεσθαι του Οργανισμού και του Υπουργείου και για το λόγο αυτό ο Υπουργός είχε ιδιαίτερη ανησυχία για τον διαγωνισμό. Οι δηλώσεις υπονοούσαν ότι υπήρχαν αθέμιτες πρακτικές εκ μέρους της εταιρείας αυτής, τις οποίες ο Υπουργός και η διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ επέτρεπαν και εξέθεταν σε μεγάλο βαθμό τόσο το Υπουργείο όσο και τον Οργανισμό, γι' αυτό το λόγο – όπως κατέθεσε και ο κ. Βορίδης – ζήτησε την παραίτηση του κ. Βάρρα, ειδικώς διότι οι ισχυρισμοί αυτοί, ενώ μπορούσαν να εκθέσουν το Υπουργείο και τον Οργανισμό, λέγονταν αορίστως και χωρίς να λαμβάνει χώρα οποιαδήποτε νομική ενέργεια κατά της εταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΛΕΓΧΩΝ - ΕΛΕΓΧΟΙ ΟΠΕΚΕΠΕ

I. Εγκύκλιος για τις «Διαδικασίες Ελέγχων του Καθεστώτος της Βασικής Ενίσχυσης και των Λοιπών Καθεστώτων & Μέτρων Στήριξης στα Πλαίσια των Καν. (ΕΕ) 1306/2013 & 229/2013»

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Οργανωτικής Διάρθρωσης και Λειτουργίας των Υπηρεσιών του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως αυτή εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 132537/28.4.2011 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Β' 684), όπως ισχύει, η Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων είναι αρμόδια για την επανεξέταση των αιτημάτων που υποβάλλονται στον Οργανισμό, καθώς και άλλα στοιχεία που δημιουργούν υπόνοιες για παρατυπίες, το σχεδιασμό, την οργάνωση και την αξιολόγηση των τεχνικών ελέγχων, τη διαχείριση των τεχνικών μέσων που απαιτούνται για τους ελέγχους αυτούς, καθώς και την εποπτεία και πιστοποίηση των εξουσιοδοτημένων φορέων, όπως ειδικότερα ορίζεται στο άρθρο 9 του Κανονισμού.

Περαιτέρω, η Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, δια του Τμήματος Ενισχύσεων και Καθεστώτων, είναι αρμόδια για, μεταξύ άλλων, τον έλεγχο των δικαιολογητικών, την έκδοση καταστάσεων πληρωμών, καθώς και την αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών, τον διοικητικό έλεγχο επί των φακέλων πληρωμής που υποβάλλονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις των Περιφερειών και την εισήγηση για την επιβολή κυρώσεων βάσει των αποτελεσμάτων των ελέγχων.

Οι ελεγκτές, τηρούμενων των διατάξεων περί σεβασμού των δικαιωμάτων των ελεγχόμενων, συλλέγουν όλες τις πληροφορίες, κάθε στοιχείο και απόδειξη και προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες εξακριβώσεις όσον αφορά τους ελέγχους που προβλέπονται από τους εφαρμοστικούς Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τον ιδρυτικό νόμο του ΟΠΕΚΕΠΕ και συγκεκριμένα:

- α) Ελέγχουν τα βιβλία και άλλα επαγγελματικά έγγραφα.
- β) Λαμβάνουν φωτοαντίγραφα ή αποσπάσματα των βιβλίων και των επαγγελματικών εγγράφων.
- γ) Ζητούν επί τόπου προφορικές εξηγήσεις από τους ελεγχόμενους ή τους νόμιμους εκπροσώπους των ελεγχόμενων νομικών προσώπων.
- δ) Έχουν πρόσβαση σε όλες τις επαγγελματικές εγκαταστάσεις των ελεγχόμενων και σε χώρους και εγκαταστάσεις των ομάδων παραγωγών και συνεταιριστικών οργανώσεων, γεωργικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές εκμεταλλεύσεις.

Με την υπ' αριθ. 85112/27-7-2015 εγκύκλιο για τις «Διαδικασίες Ελέγχων του καθεστώτος της βασικής ενίσχυσης και λοιπών καθεστώτων & μέτρων στήριξης στα πλαίσια των ΚΑΝ. (ΕΕ) 1306/2013 & 229/2013» (εφεξής καλούμενη ως «Εγκύκλιος Ελέγχων») καθορίστηκαν τα είδη, οι κανόνες και η διαδικασία των εν γένει ελέγχων που διενεργεί ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., σύμφωνα πάντοτε με τα μέτρα ελέγχων που ορίζουν οι Κανονισμοί (ΕΕ) 1306/2013 και 229/2013.

Μεταξύ άλλων, προβλέφθηκαν οι εξής έλεγχοι:

- Διοικητικοί έλεγχοι: Αποτελούν ελέγχους επαλήθευσης των όρων επιλεξιμότητας και κεντρικούς μηχανογραφικούς ελέγχους σε επίπεδο Νομού και επικράτειας, στοχεύουν δε στον εντοπισμό των όποιων παρατυπιών σε σχέση με τα δηλούμενα στοιχεία των ενιαίων αιτήσεων ενίσχυσης που υποβάλλονται από τους γεωργούς.
 - Διασταυρούμενοι έλεγχοι: πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισαγωγής των σχετικών στοιχείων αιτήσεων, διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων του συνόλου των γεωργών της χώρας στην Κεντρική Βάση Δεδομένων.
 - Επιτόπιοι έλεγχοι: Αποσκοπούν στην επαλήθευση των όρων επιλεξιμότητας των αιτήσεων. Διακρίνονται σε κλασικούς επιτόπιους και σε ελέγχους με τηλεπισκόπηση. Ο συνολικός αριθμός των επιτόπιων ελέγχων που διεξάγονται ετησίως στα πλαίσια επαλήθευσης των όρων επιλεξιμότητας, καλύπτει τουλάχιστον το 5% του συνόλου των γεωργών που υποβάλλουν αίτηση:
 - ✓ Για το καθεστώς της βασικής ενίσχυσης, σύμφωνα με τον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.
 - ✓ Για ενίσχυση για γεωργούς νεαρής ηλικίας, σύμφωνα με τον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.
 - ✓ Για στρεμματικές ενισχύσεις στο πλαίσιο προαιρετικής συνδεδεμένης στήριξης, σύμφωνα με τον τίτλο ΙV κεφάλαιο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 στους τομείς : ρύζι, σκληρό σίτο, θηλυκά βοοειδή, βιομηχανική ντομάτα, πορτοκάλια χυμοποίησης, όσπρια ανθρώπινης κατανάλωσης, πρωτεϊνούχα κτηνοτροφικά ψυχανθή, σπόροι σποράς, σπαράγγια, ζαχαρότευτλα, ροδάκινα χυμοποίησης και για τους γεωργούς που εκτρέφουν βοοειδή, δίδεταν ειδικά δικαιώματα με βάση τον καν. (Ε.Κ) 73/2009, και δεν δηλώνουν επιλέξιμες εκτάσεις.
- Στην περίπτωση του επιτόπιου ελέγχου, κατά την έναρξη του ελέγχου στην εκμετάλλευση, η επιτροπή ενημερώνει τον κάτοχο σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του ελέγχου ώστε αυτός να είναι σε θέση να τον παρακολουθήσει και να διαπιστώσει ότι διενεργείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες. Ορίζονται δε τα ειδικότερα σχετικά με τις υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου και ο τρόπος επιλογής των αγροτεμαχίων που θα ελεγχθούν.
- Δευτεροβάθμιοι επιτόπιοι έλεγχοι: Δειγματοληπτικοί επί των ήδη διενεργηθέντων πρωτοβάθμιων επιτόπιων ελέγχων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε ποσοστό μέχρι 1% αυτών και διενεργούνται για τον ποιοτικό έλεγχο των πρωτοβάθμιων.

• **Ειδικά οι έλεγχοι κατόπιν καταγγελίας:**

Στο άρθρο 5 της Εγκυκλίου Ελέγχων προσδιορίστηκαν οι έλεγχοι που διενεργούνται κατόπιν καταγγελίας ή εντολής της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ. Οι έλεγχοι αυτοί διακρίνονται σε διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους και μπορεί κατά περίπτωση να επεκταθούν σε προηγούμενα έτη.

Οι καταγγελίες εξετάζονται, μετά από σχετική έγκριση της Διεύθυνσης Τεχνικών Ελέγχων της Κεντρικής Υπηρεσίας, από διμελή ελεγκτική επιτροπή των Περιφερειακών Υπηρεσιών. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, στις παρακάτω περιπτώσεις,

οι καταγγελίες αποστέλλονται στην Κεντρική Υπηρεσία και από εκεί δίνονται κατευθυντήριες οδηγίες για τις περαιτέρω ενέργειες:

- Όταν η καταγγελία είναι κατά εσωτερικής διαδικασίας ή κατά υπαλλήλου του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- Όταν η καταγγελία αφορά σε θέματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των Περιφερειακών Υπηρεσιών αλλά σε αρμοδιότητες των Δ/σεων της Κεντρικής Υπηρεσίας.
- Σε περιπτώσεις διαπιστωμένης απάτης ή παρατυπίας.
- Εξώδικες αναφορές, έλεγχοι από ανεξάρτητες αρχές, συνήγορο του Πολίτη, ΣΕΕΔ, ΣΔΟΕ κ.λπ.

Τα αποτελέσματα αυτών των ειδικών ελέγχων υπερισχύουν οποιωνδήποτε άλλων ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στους γεωργούς.

Ο επιτόπιος έλεγχος από καταγγελία διενεργείται πάντα παρουσία του καταγγελλόμενου παραγωγού ή εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου του, στα στοιχεία της εκμετάλλευσης που αφορά η καταγγελία.

Ο διοικητικός έλεγχος για τη νομιμότητα των παραστατικών κατοχής των αγροτεμαχίων γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ του εκάστοτε έτους.

Κατά την εξέταση καταγγελιών σχετικών με νόμιμη κατοχή αγροτεμαχίων, για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια, ελέγχεται η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του ιδιοκτήτη του αγροτεμαχίου. Για τα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια ελέγχονται τα παραστατικά ενοικίασης που έχουν

επισυναφθεί στον φάκελο του παραγωγού κατά την υποβολή της ΕΑΕ. Στην περίπτωση που καταγγέλλεται, ότι ο εμφανιζόμενος ως εκμισθωτής δεν κατέχει το αγροτεμάχιο που αναγράφεται στο παραστατικό ενοικίασης, ελέγχεται και η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του εκμισθωτή. Περαιτέρω, ορίστηκε ότι στις περιπτώσεις που τα προσκομισθέντα έγγραφα δημιουργούν αμφιβολίες ως προς την νομιμότητα των πράξεων και δεν καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της κυριότητας ή των ορίων κυριότητας του αγροτεμαχίου, ο Οργανισμός είναι αδύνατον να αποσαφηνίσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Η επίλυση ιδιοκτησιακών ή άλλων παρόμοιων διαφορών μεταξύ των δικαιούχων, αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών και δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

• Οι 3η και 5η Τροποποιήσεις της Εγκυκλίου Ελέγχων

Στις 29 Οκτωβρίου 2020, με το υπ' αριθμόν 70332/29.10.2020 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Γρηγορίου Βάρρα (3η Τροποποίηση), τροποποιήθηκε το άρθρο 5.2 της Εγκυκλίου Ελέγχων ως εξής:

«5.2 ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο ειδικός διοικητικός έλεγχος για την εξέταση καταγγελιών σχετικών με νόμιμη κατοχή αγροτεμαχίων ή στοχευμένων ελέγχων μετά από ανάλυση κινδύνου γίνεται σύμφωνα

με όσα ορίζονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ του εκάστοτε έτους.

1. Για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια, ελέγχεται η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του ιδιοκτήτη του αγροτεμαχίου και προσκομίζονται τα προβλεπόμενα αποδεικτικά νόμιμης κατοχής όπως συμβόλαια, αποδεικτικό μεταγραφής στο υποθηκοφυλακείο, αριθμός κτηματολογίου κ.λπ.

2. Για τα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια ελέγχονται τα παραστατικά ενοικίασης που έχουν επισυναφθεί στο φάκελο του γεωργού κατά την υποβολή της ΕΑΕ. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης δεν καλύπτει τις απαιτήσεις το αγροτεμάχιο μηδενίζεται. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης καλύπτει τις απαιτήσεις τότε ζητείται από τον αιτούντα γεωργό να προσκομίσει σαρωμένα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σε ευκρινή φωτοαντίγραφα μέσω ταχυδρομείου, τα κάτωθι δικαιολογητικά:

α) Βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους του εκμισθωτή.

β) Τίτλους κτηματολογίου (προσωρινούς ή οριστικούς) εφόσον υπάρχουν ή συμβολαιογραφικές πράξεις αγοράς, ή αποδοχής δωρεάς, ή αποδοχής κληρονομιάς, ή γονικής παροχής και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή δικαστικές αποφάσεις και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή παραχωρητήρια και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή διοικητικές πράξεις (Απόφαση Νομάρχη - Περιφερειάρχη, Υπουργική Απόφαση) και τα πιστοποιητικά μεταγραφής - ΦΕΚ δημοσίευσης.

γ) Σε περίπτωση που ο εκμισθωτής είναι Νομικό Πρόσωπο, το καταστατικό του εν λόγω Νομικού Προσώπου, καθώς και νομιμοποιητικά έγγραφα του εκπροσώπου του, που εξουσιοδοτείται να υπογράψει τα μισθωτήρια.

Σε περίπτωση που δεν προσκομίζονται τα αντίστοιχα κατά περίπτωση παραστατικά θα μηδενίζεται το αγροτεμάχιο.

Σε περίπτωση που η έκταση του αγροτεμαχίου που αναφέρεται στο Ε9 ή/και στα παραστατικά του σημείου β), μετά από την εφαρμογή του ποσοστού συνιδιοκτησίας του εκμισθωτή, υπολείπεται της δηλωθείσας στην ΕΑΕ, ως προσδιορισθείσα έκταση στο πλαίσιο του ειδικού διοικητικού ελέγχου, θα καταχωρείται η μικρότερη έκταση που απορρέει από το Ε9 ή το δικαιολογητικό του σημείου β).

Σε περίπτωση που υφίστανται διαφορές στη δηλωθείσα τοποθεσία του αγροτεμαχίου στην ΕΑΕ με τη θέση – τοπωνύμιο που αναφέρεται στο Ε9 ή/και στο δικαιολογητικό του σημείου β) και εφ' όσον το εν λόγω δικαιολογητικό δε συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο με το ΕΓΣΑ 87, οι ελεγκτές θα προσδιορίζουν ως επιλέξιμο το εν λόγω αγροτεμάχιο, εφ' όσον ταυτοποιείται σε επίπεδο δημοτικής κοινότητας. Διαφορές μεταξύ των δηλωθέντων στην ΕΑΕ και της χρήσης της έκτασης που αναφέρεται στο Ε9 (γήπεδο – αρωτραία – δενδρώδης – δασική έκταση – βοσκότοπος) ή/και στο δικαιολογητικό του σημείου β), δε συνεπάγονται κατ' αρχήν απόρριψη του αγροτεμαχίου, αλλά θα αντιμετωπίζονται κατά την κρίση των ελεγκτών, μετά από διερεύνηση που θα έχει ως κύριο κριτήριο την επιλεξιμότητα του αγροτεμαχίου για τη Βασική Ενίσχυση, σύμφωνα με το χαρτογραφικό υπόβαθρο του ΟΠΕΚΕΠΕ και τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες.

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι η συνολική έκταση ενός αγροτεμαχίου που εκμισθώνεται σε περισσότερους του ενός υποβάλλοντες ΕΑΕ, όπως προκύπτει από το

Ε9 ή το δικαιολογητικό του σημείου β), υπερβαίνει το άθροισμα της έκτασης των τμημάτων του εν λόγω αγροτεμαχίου που δηλώνονται από τους μισθωτές στην ΕΑΕ, η προσδιορισθείσα έκταση θα προκύπτει με αναλογική περικοπή της έκτασης που δηλώνεται από τους μισθωτές, ώστε το νέο άθροισμα να ισούται με τη μικρότερη τιμή μεταξύ των αναφερομένων στο Ε9 και το δικαιολογητικό του σημείου β)».

Με την τροποποίηση αυτή προστέθηκε η υποχρέωση του ελεγχόμενου να προσκομίζει, πέραν της βεβαίωσης δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, και τα αποδεικτικά νόμιμης κατοχής, όπως συμβόλαια, αποδεικτικό μεταγραφής στο υποθηκοφυλακείο και αριθμός κτηματολογίου. Περαιτέρω, προβλέφθηκε ότι ο ενοικιαστής ενός αγροτεμαχίου θα πρέπει, πέραν του παραστατικού ενοικίασης, να προσκομίζει και α) Βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους του εκμισθωτή, β) Τίτλους κτηματολογίου (προσωρινούς ή οριστικούς) και γ) σε περίπτωση που ο εκμισθωτής είναι Νομικό Πρόσωπο, το καταστατικό του εν λόγω Νομικού Προσώπου, καθώς και νομιμοποιητικά έγγραφα του εκπροσώπου του, που εξουσιοδοτείται να υπογράψει τα μισθωτήρια.

Ωστόσο, τον Ιανουάριο του 2021, το άρθρο 5 της Εγκυκλίου Ελέγχων επανατροποποιήθηκε με το υπ' αριθμ. 4658/22.1.2021 έγγραφο του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Φάνη Παπά (5^η Τροποποίηση), ως εξής:

«5. ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Πρόκειται για μη τακτικούς, ειδικούς ελέγχους, οι οποίοι διενεργούνται, είτε κατόπιν καταγγελίας, είτε κατόπιν απόφασης της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ σε περιπτώσεις ειδικών ερευνών - στοχευμένων ελέγχων, ή βάσει ανάλυσης κινδύνου.

Τα αποτελέσματα αυτών των ειδικών ελέγχων υπερισχύουν οποιωνδήποτε άλλων ελέγχων, που έχουν διενεργηθεί στους γεωργούς.

Α. ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

Οι καταγγελίες ή κάθε είδους αναφορές υποβάλλονται εγγράφως ή ηλεκτρονικά στο πεδίο ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ της ιστοσελίδας του οργανισμού. Οι τηλεφωνικές καταγγελίες δεν εξετάζονται. Εξετάζονται οι επώνυμες και ανώνυμες καταγγελίες, οι οποίες έχουν υποβληθεί με τους ανωτέρω αναφερόμενους τρόπους στην Υπηρεσία, και ερευνώνται στο εύρος και το βάθος, το οποίο επιτρέπει η αρμοδιότητά της, εφόσον αυτές, στοιχειωδώς, πληρούν σωρευτικά συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ήτοι:

- 1. Στην περίπτωση επώνυμης καταγγελίας να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητα, τον αριθμό τηλεφώνου και την ταχυδρομική ή/και την ηλεκτρονική διεύθυνση του καταγγέλλοντος. Η καταγγελία πρέπει να υπογράφεται και να χρονολογείται.*
- 2. Σε κάθε περίπτωση στο κείμενό της καταγγελίας πρέπει να περιγράφεται η παραβατική συμπεριφορά του καταγγελλόμενου, για την οποία ζητείται ο έλεγχος, το χρονικό σημείο, κατά το οποίο περιήλθε σε γνώση του ενδιαφερομένου, η τυχόν ανάμειξη δικαστικής ή διοικητικής αρχής.*
- 3. Η καταγγελία πρέπει να μην είναι αόριστη, δηλαδή να περιέχει τουλάχιστον έναν ισχυρισμό, ο οποίος, εάν αναχθεί σε έναν κανόνα δικαίου να επιφέρει μία νομική συνέπεια.*

4. Να περιλαμβάνει αρχή αποδείξεως, δηλαδή να περιέχει τουλάχιστον ένα στοιχειώδες αποδεικτικό στοιχείο, από το οποίο να μπορεί να αποδειχθεί η αξιοπιστία της και το οποίο να μπορεί να αποτελέσει «αρχή αποδείξεως» για περαιτέρω έρευνα από την Υπηρεσία.

5. Να μην υποβάλλεται καταχρηστικά, με την έννοια ότι, τα καταγγελλόμενα δεν πρέπει να έχουν επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, εμμένοντας σε ισχυρισμούς, οι οποίοι έχουν ήδη εξεταστεί ή απαντηθεί επαρκώς από την Υπηρεσία, η οποία έχει επιβεβαιώσει τη νομιμότητα των ενεργειών της.

6. Να αφορά έως στα τέσσερα (4) προηγούμενα έτη από το τρέχον έτος αιτήσεων και πάντα εντός της ίδιας προγραμματικής περιόδου

7. Εφόσον η καταγγελία αφορά σε ιδιότητα αγροτεμάχια του καταγγέλλοντα ή σε ακίνητα των οποίων ο καταγγέλλων έχει τη νομή ή κατοχή, πρέπει να συνοδεύεται από αποδεικτικά κυριότητας (π.χ. Ε9 ή τίτλους ιδιοκτησίας νόμιμα μεταγραφμένους) ή αποδεικτικά κτήσης νομής ή κατοχής (π.χ. παραχωρητήρια, μισθωτήρια αναρτημένα στο *taxisnet* κ.τ.λ.), ως προϋπόθεση ύπαρξης έννομου συμφέροντος, καθώς και παραστατικά εντοπισμού των αγροτεμαχίων στην γεωχωρική βάση δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ (πχ. Υποβολή συντεταγμένων κατά ΕΓΣΑ '87, τοπογραφικό διάγραμμα ή κτηματολογικά αποσπάσματα με κορυφές ορίων).

Οι καταγγελίες ή κάθε είδους αναφορές που υποβάλλονται στον ΟΠΕΚΕΠΕ, εξετάζονται από τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες που ανήκει η έδρα εκμετάλλευσης του καταγγελλόμενου – ελεγχόμενου δικαιούχου παραγωγού, ως προς:

- Το περιεχόμενό τους.
- Τους εμπλεκόμενους.
- Τα σχετικά αγροτεμάχια.
- Τα καθεστώτα που αφορούν.
- Τις τυχόν πληρωμές.
- Τους τυχόν ελέγχους που τις αφορούν.
- Το ζωικό κεφάλαιο.

Οι καταγγελίες ή κάθε είδους αναφορές, αφού εξεταστούν ως προς τα ανωτέρω, και κατά την κρίση της Περιφερειακής Υπηρεσίας απαιτηθεί ειδικός διοικητικός ή/και επιτόπιος έλεγχος, διαβιβάζονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη γραμματεία της Διεύθυνσης Τεχνικών Ελέγχων με σχετική εισήγηση για διενέργεια ειδικού ελέγχου που περιλαμβάνει περιγραφή και οποιοδήποτε στοιχείο κρίνεται απαραίτητο, προκειμένου να τεκμηριωθεί η εισήγηση. Η Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων, αφού αξιολογήσει την εισήγηση, προωθεί σχετικό σχέδιο ενεργειών στον Πρόεδρο για έγκριση.

Καταγγελίες ή κάθε είδους αναφορές, οι οποίες δεν απαιτούν ειδικό έλεγχο, απαντώνται από τις αρμόδιες Περιφερειακές Διευθύνσεις, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το θέμα που περιέχεται σε αυτήν και δεν απαιτείται να κοινοποιηθούν στην Κ. Υ.

Οι καταγγελίες ή κάθε είδους αναφορές, οι οποίες, μετά από σχετική αξιολόγηση, κρίνονται ως εμφανώς αόριστες, απροσδιόριστες, ακατάληπτες ή επαναλαμβανόμενες κατά τρόπο καταχρηστικό τίθενται στο αρχείο και δεν απαιτείται να κοινοποιηθούν στην Κ.Υ. Στις επώνυμες καταγγελίες - αναφορές, ενημερώνεται σχετικά ο καταγγέλλων από την αρμόδια Π.Δ. - Π.Μ..

Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, στις παρακάτω περιπτώσεις, οι καταγγελίες αποστέλλονται στην Κεντρική Υπηρεσία (Γραφείο Διοίκησης και Γραμματείας Δ.Σ.) προκειμένου να δοθούν κατευθυντήριες οδηγίες για τις περαιτέρω ενέργειες:

- Όταν η καταγγελία αφορά σε εσωτερική διαδικασία ή στρέφεται και κατά υπαλλήλου του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- Όταν η καταγγελία αφορά σε θέματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των Περιφερειακών Υπηρεσιών αλλά σε αρμοδιότητες των Διευθύνσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας.
- Σε περιπτώσεις διαπιστωμένης απάτης ή παρατυπίας.
- Εξώδικες αναφορές, έλεγχοι από ανεξάρτητες αρχές, συνήγορο του Πολίτη, ΣΕΕΔ, ΣΔΟΕ κ.λπ.

B. ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Οι στοχευμένοι έλεγχοι διενεργούνται κατόπιν απόφασης της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ σε περιπτώσεις ειδικών ερευνών - στοχευμένων ελέγχων, ή βάσει ανάλυσης κινδύνου.

Διακρίνονται σε διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους και μπορεί, κατά περίπτωση, να επεκταθούν έως τέσσερα προηγούμενα έτη από το τρέχον έτος αιτήσεων και πάντα εντός της ίδιας προγραμματικής περιόδου.

Οι στοχευμένοι έλεγχοι εξετάζονται από τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες που ανήκει η έδρα εκμετάλλευσης του καταγγελλόμενου – ελεγχόμενου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση ελέγχου.

5.1 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΠΙΤΟΠΙΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο ειδικός επιτόπιος έλεγχος μπορεί να αφορά είτε σε καταγγελία είτε σε στοχευμένο έλεγχο. Διενεργείται πάντα παρουσία του καταγγελλόμενου/ελεγχόμενου παραγωγού ή εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου του, στα στοιχεία της εκμετάλλευσης που αφορά η καταγγελία/διερεύνηση, κατά περίπτωση. Αν ενδεχομένως λόγω των ευρημάτων κριθεί απαραίτητο να επεκταθεί ο έλεγχος και σε άλλα στοιχεία της εκμετάλλευσης πρέπει να ενημερωθεί η Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων της Κ.Υ. με σχετική εισήγηση, προκειμένου να συνταχθεί σχετική εντολή επέκτασης του ελέγχου και στα λοιπά στοιχεία της εκμετάλλευσης.

Η διαδικασία που ακολουθείται είναι αυτή που περιγράφεται στο κεφάλαιο 2.3. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΕΠΙΤΟΠΙΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ της παρούσης.

5.1.1 ΠΑΡΑΤΥΠΙΑ ΕΚ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

Στην περίπτωση που ο καταγγελλόμενος αιτείται την ειδική ενίσχυση βάμβακος σύμφωνα με τον τίτλο IV κεφάλαιο 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 ή στρεμματικές ενισχύσεις στο πλαίσιο προαιρετικής συνδεδεμένης στήριξης, σύμφωνα με τον τίτλο IV κεφάλαιο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, ή ενίσχυση στα ειδικά μέτρα στήριξης των τοπικών γεωργικών προϊόντων των μικρών νησιών του Αιγαίου

Πελάγους και κατά τον επιτόπιο έλεγχο μετά από καταγγελία ή στοχευμένο έλεγχο διαπιστωθεί διαφορετική από τις αιτηθείσες προς ενίσχυση καλλιέργεια, τότε η παρατυπία αυτή θεωρείται ότι έγινε από πρόθεση.

Παρατυπία εκ προθέσεως θεωρείται η ανεύρεση μικρότερου αριθμού ή ίσου από το 50% των δηλωμένων ζώων, κατά τον επιτόπιο έλεγχο σε σταβλικές εγκαταστάσεις. Σε περίπτωση συστεγαζόμενων, ακολουθείται η ίδια οδηγία για τον κάθε ένα ξεχωριστά.

5.2 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο ειδικός διοικητικός έλεγχος διενεργείται ανάλογα με το είδος επιπρόσθετου ελέγχου, όπως ορίζονται με την παρούσα, και αποσκοπεί στην επαλήθευση ή μη των δηλωθέντων στοιχείων για τη νόμιμη χρήση αγροτεμαχίων, που έχουν υποβληθεί στην ΕΑΕ με ευθύνη του γεωργού. Τα προβλεπόμενα παραστατικά περιγράφονται στην κατ' έτος ΕΓΚΥΚΛΙΟ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ, ενώ δύναται να αναζητηθούν από τον ελεγχόμενο συμπληρωματικά δικαιολογητικά.

Στις περιπτώσεις που τα προσκομιζόμενα έγγραφα δημιουργούν αμφιβολίες, ως προς την νομιμότητα των πράξεων και δεν καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της κυριότητας, νομής ή κατοχής ή των ορίων κυριότητας του αγροτεμαχίου, ο Οργανισμός δεν είναι αρμόδιος να κρίνει σχετικά με τα ως άνω εμπράγματα δικαιώματα. Η επίλυση ιδιοκτησιακών ή εν γένει εμπράγματων δικαιωμάτων μεταξύ των δικαιούχων, αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών και δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Δεν διενεργείται ειδικός διοικητικός έλεγχος στις εκτάσεις βοσκοτόπων που έχουν κατανεμηθεί βάσει της υπ' αρ. 873/55993/20.05.15 Κ.Υ.Α.

Α. ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

Α1. Για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια, για την επιβεβαίωση των δηλωθέντων στοιχείων στην ΕΑΕ διατίθενται από την ΑΑΔΕ σε ηλεκτρονική μορφή τα στοιχεία της βεβαίωσης δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης.

1. Ελέγχεται η ταυτοποίησή των δηλωθέντων στοιχείων στην ΕΑΕ με τα αναγραφόμενα στην βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους αιτήσεων, του ιδιοκτήτη του αγροτεμαχίου.

2. Ελέγχεται η συνολική έκταση ανά ΑΤΑΚ, η τοποθεσία - περιοχή, και το είδος της καλλιέργειας.

Σε περίπτωση αμφιβολιών ή ενδείξεων παρατυπιών η επιτροπή ελέγχου δύναται να αναζητήσει από τον ελεγχόμενο συμπληρωματικά δικαιολογητικά τα οποία είναι η βεβαίωση περιουσιακής κατάστασης και οποιοδήποτε από τα προβλεπόμενα αποδεικτικά νόμιμης κατοχής όπως συμβόλαιο, πιστοποιητικό μεταγραφής στο υποθηκοφυλακείο, αριθμός κτηματολογίου κ.λπ. Τα συμπληρωματικά έγγραφα πρέπει να υποβληθούν εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την λήψη του εγγράφου για προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων. Σε περίπτωση που δεν προσκομίζονται τα αντίστοιχα κατά περίπτωση παραστατικά μηδενίζεται το αγροτεμάχιο.

Α2. Για τα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια, για την επιβεβαίωση των δηλωθέντων στοιχείων στην ΕΑΕ ελέγχεται η ταυτοποίησή τους με τα παραστατικά χρήσης που έχουν επισυναφθεί με ευθύνη του γεωργού στον ηλεκτρονικό φάκελο που συνοδεύει την κατ' έτος υποβληθείσα ΕΑΕ.

1. Προκειμένου να είναι νομότυπο ένα παραστατικό χρήσης μη ιδιόκτητων (ενοικιαζόμενων) αγροτεμαχίων – πρέπει να περιλαμβάνει όσα περιγράφονται στην κατ' έτος ΕΓΚΥΚΛΙΟ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ήτοι

- ✓ να αναγράφονται υποχρεωτικά οι ΑΦΜ ιδιοκτήτη/-τριας και ενοικιαστή/-τριας,
- ✓ να αναγράφονται αναλυτικά τα στοιχεία των αγροτεμαχίων και το Α.Τ.Α.Κ. όπου απαιτείται
- ✓ να περιγράφεται το μίσθιο
- ✓ να αναγράφεται η χρονική περίοδος της μίσθωσης,
- ✓ να έχουν θεώρηση του γνησίου της υπογραφής για καθένα από τους αντισυμβαλλόμενους

2. Αν στον ηλεκτρονικό φάκελο επισυνάπτονται κενά αρχεία, αντί των προβλεπόμενων παραστατικών, στα εν λόγω αγροτεμάχια η ευρεθείσα έκταση μηδενίζεται και δεν γίνονται αποδεκτά μισθωτήρια που θα υποβληθούν στο στάδιο υποβολής ενστάσεων.

3. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης δεν είναι νομότυπο σύμφωνα με τα ανωτέρω, στο/στα εν λόγω αγροτεμάχιο/α που αφορά η ευρεθείσα έκταση θα μηδενίζεται.

Στο στάδιο υποβολής ενστάσεων, γίνονται αποδεκτά μισθωτήρια που θα υποβληθούν και αφορούν στους ίδιους συμβαλλόμενους, στα ίδια στοιχεία αγροτεμαχίων και στην ίδια χρονική περίοδο μίσθωσης.

Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης είναι νομότυπο προσδιορίζεται η ευρεθείσα έκταση λαμβάνοντας υπόψη τα λοιπά στοιχεία του ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της καταγγελίας. Εάν αμφισβητείται η αλήθεια, ή η νομιμότητα της μίσθωσης και υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις απάτης ή πλαστογραφίας ή εικονικότητας σε σχέση με τα δηλωθέντα στοιχεία, αμφιβολίες ή λοιπές ενδείξεις παρατυπιών, η επιτροπή ελέγχου ζητά από τον αιτούντα γεωργό να προσκομίσει ο ίδιος ή ο εκμισθωτής για λογαριασμό του ελεγχόμενου, σαρωμένα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σε ευκρινή φωτοαντίγραφα μέσω ταχυδρομείου, τα κάτωθι δικαιολογητικά:

α) Βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του εκμισθωτή όπως ισχύει 31/5 του έτους αιτήσεων που ελέγχεται. Τα στοιχεία της δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης του εκμισθωτή δύναται να παρέχονται σε ηλεκτρονική μορφή από την ΑΑΔΕ ή

β) Τίτλους κτηματολογίου (προσωρινούς ή οριστικούς) εφόσον υπάρχουν ή συμβολαιογραφικές πράξεις αγοράς, ή αποδοχής δωρεάς, ή αποδοχής κληρονομιάς, ή γονικής παροχής και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή δικαστικές αποφάσεις και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή παραχωρητήρια και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή διοικητικές πράξεις (Απόφαση Νομάρχη - Περιφερειάρχη, Υπουργική Απόφαση) και τα πιστοποιητικά μεταγραφής - ΦΕΚ δημοσίευσης.

γ) Σε περίπτωση που ο εκμισθωτής είναι Νομικό Πρόσωπο, το καταστατικό του εν λόγω Νομικού Προσώπου, καθώς και νομιμοποιητικά έγγραφα του εκπροσώπου του, που εξουσιοδοτείται να υπογράψει τα μισθωτήρια.

Σε περίπτωση που δεν προσκομίζονται τα αντίστοιχα κατά περίπτωση παραστατικά μηδενίζεται το αγροτεμάχιο.

4. Σε περίπτωση που η έκταση του αγροτεμαχίου που αναφέρεται στο Ε9 ή στα παραστατικά του ανωτέρω σημείου, μετά από την εφαρμογή του ποσοστού συνιδιοκτησίας του εκμισθωτή, υπολείπεται της δηλωθείσας στην ΕΑΕ, ως ευρεθείσα έκταση στο πλαίσιο του ειδικού διοικητικού ελέγχου, θα καταχωρείται η μικρότερη έκταση που απορρέει από τα υποβληθέντα κατά περίπτωση δικαιολογητικά του ανωτέρω σημείου.

5. Σε περίπτωση που υφίστανται διαφορές στη δηλωθείσα τοποθεσία του αγροτεμαχίου στην ΕΑΕ με τη περιοχή-θέση-τοπωνύμιο που αναφέρεται στο Ε9 ή/και στο δικαιολογητικό του σημείου β και εφ' όσον το εν λόγω δικαιολογητικό δε συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο με το ΕΓΣΑ 87, η επιτροπή ελέγχου προσδιορίζει ως επιλέξιμο το εν λόγω αγροτεμάχιο, εφ' όσον ταυτοποιείται σε επίπεδο δημοτικής κοινότητας. Διαφορές μεταξύ των δηλωθέντων στην ΕΑΕ και της χρήσης της έκτασης που αναφέρεται στο Ε9 (γήπεδο – αροτραία – δενδρώδης – δασική έκταση – βοσκότοπος) ή/και στο δικαιολογητικό του σημείου β, δε συνεπάγονται απόρριψη του αγροτεμαχίου, αλλά αντιμετωπίζονται κατά την κρίση των ελεγκτών, μετά από διερεύνηση που θα έχει ως κύριο κριτήριο την επιλεξιμότητα του αγροτεμαχίου, σύμφωνα με το χαρτογραφικό υπόβαθρο του ΟΠΕΚΕΠΕ και τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες.

6. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι η συνολική έκταση ενός αγροτεμαχίου που εκμισθώνεται σε περισσότερους του ενός υποβάλλοντες ΕΑΕ, όπως προκύπτει από το Ε9 ή το δικαιολογητικό του σημείου β), υπολείπεται του αθροίσματος της έκτασης των τμημάτων του εν λόγω αγροτεμαχίου που δηλώνονται από τους μισθωτές στην ΕΑΕ, η ευρεθείσα έκταση προκύπτει με αναλογική περικοπή της έκτασης που δηλώνεται από τους μισθωτές, ώστε το νέο άθροισμα να ισούται με τη μικρότερη τιμή μεταξύ των υποβληθέντων κατά περίπτωση δικαιολογητικών του σημείου β. Σε κάθε περίπτωση, με την ολοκλήρωση του ελέγχου, ενημερώνεται ο ελεγχόμενος, προκειμένου να ακολουθήσει η διαδικασία ενστάσεων, όπως προβλέπεται στο Κεφάλαιο 6.

B. ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Στις περιπτώσεις στοχευμένων ελέγχων εξετάζονται αρχικά τα παραστατικά που έχουν επισυναφθεί στο φάκελο του γεωργού κατά την υποβολή της ΕΑΕ. Δεδομένου, ότι επισυνάπτονται υποχρεωτικά μόνο τα μισθωτήρια, ενώ για τα ιδιόκτητα πραγματοποιείται έλεγχος ορθότητας του ΑΤΑΚ, ο έλεγχος διενεργείται ως εξής:

B1. Για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια, ακολουθείται όμοια διαδικασία με των ειδικών ελέγχων καταγγελιών σημείο Α1 του Κεφ 5.2 της παρούσας.

B2. Για τα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια, για την επιβεβαίωση των δηλωθέντων στοιχείων στην ΕΑΕ ελέγχεται η ταυτοποίησή τους με τα παραστατικά χρήσης μη ιδιόκτητων (ενοικιαζόμενων) αγροτεμαχίων που έχουν επισυναφθεί με ευθύνη του γεωργού στον ηλεκτρονικό φάκελο που συνοδεύει την κατ' έτος υποβληθείσα ΕΑΕ.

1. Αν στον ηλεκτρονικό φάκελο επισυνάπτονται κενά αρχεία, αντί των προβλεπόμενων παραστατικών, στα εν λόγω αγροτεμάχια η ευρεθείσα έκταση μηδενίζεται και δεν γίνονται αποδεκτά μισθωτήρια που θα υποβληθούν στο στάδιο υποβολής ενστάσεων.

2. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης δεν είναι νομότυπο σύμφωνα με τα ανωτέρω, στο/στα εν λόγω αγροτεμάχιο/α που αφορά η ευρεθείσα έκταση μηδενίζεται. Στο στάδιο υποβολής ενστάσεων, γίνονται αποδεκτά μισθωτήρια που θα υποβληθούν και αφορούν στους ίδιους συμβαλλόμενους, στα ίδια στοιχεία αγροτεμαχίων και στην ίδια χρονική περίοδο μίσθωσης.

4. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης είναι νομότυπο προσδιορίζεται η ευρεθείσα έκταση λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του μισθωτηρίου. Αν από τα στοιχεία του ελέγχου η επιτροπή ελέγχου έχει τεκμηριωμένα επιφυλάξεις ή ενδείξεις παρατυπιών δύναται να ζητήσει από τον ελεγχόμενο γεωργό επιπλέον παραστατικά που τεκμηριώνουν την ορθή δήλωσή του. Η διαδικασία που ακολουθείται τότε για τη διενέργεια του ελέγχου είναι αυτή που περιγράφεται στο σημείο Α2 της ενότητας 5.2. Σε κάθε περίπτωση, με την ολοκλήρωση του ελέγχου, ενημερώνεται ο ελεγχόμενος, προκειμένου να ακολουθήσει η διαδικασία ενστάσεων, όπως προβλέπεται στο Κεφάλαιο 6.

Γ. ΕΙΔΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ ΣΕ ΚΑΛΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ειδικά στην περίπτωση ενοικιαζόμενων εκτάσεων βοσκοτόπων που δηλώνονται σε καλή γεωργική κατάσταση, για την επιβεβαίωση των δηλωθέντων στοιχείων τους στην ΕΑΕ ελέγχεται η ταυτοποίησή τους με τα παραστατικά χρήσης που έχουν επισυναφθεί με ευθύνη του γεωργού στον ηλεκτρονικό φάκελο που συνοδεύει την κατ' έτος υποβληθείσα ΕΑΕ.

1. Προκειμένου να είναι νομότυπο ένα παραστατικό χρήσης μη ιδιόκτητων (ενοικιαζόμενων) αγροτεμαχίων –πρέπει να περιλαμβάνει όσα περιγράφονται στην κατ' έτος ΕΓΚΥΚΛΙΟ-ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ήτοι

- να αναγράφονται υποχρεωτικά οι ΑΦΜ ιδιοκτήτη/-τριας και ενοικιαστή/-τριας,
- να αναγράφονται αναλυτικά τα στοιχεία των αγροτεμαχίων και το Α.Τ.Α.Κ. όπου απαιτείται
- να περιγράφεται το μίσθιο
- να αναγράφεται η χρονική περίοδος της μίσθωσης,
- να έχουν θεώρηση του γνησίου της υπογραφής για καθένα από τους αντισυμβαλλόμενους

2. Αν στον ηλεκτρονικό φάκελο επισυνάπτονται κενά αρχεία, αντί των προβλεπόμενων παραστατικών, στα εν λόγω αγροτεμάχια η ευρεθείσα έκταση μηδενίζεται και δεν γίνονται αποδεκτά μισθωτήρια που θα υποβληθούν στο στάδιο υποβολής ενστάσεων.

3. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης δεν είναι νομότυπο σύμφωνα με τα ανωτέρω, στο/στα εν λόγω αγροτεμάχιο/α που αφορά η ευρεθείσα έκταση μηδενίζεται. Στο στάδιο υποβολής ενστάσεων, γίνονται αποδεκτά μισθωτήρια που θα υποβληθούν και αφορούν στους ίδιους συμβαλλόμενους, στα ίδια στοιχεία αγροτεμαχίων και στην ίδια χρονική περίοδο μίσθωσης. Επιπλέον θα πρέπει να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παράγραφο 4 που ακολουθεί.

4. Στην περίπτωση που το παραστατικό ενοικίασης είναι νομότυπο η επιτροπή ελέγχου ζητά από τον αιτούντα γεωργό να προσκομίσει ο ίδιος ή ο εκμισθωτής για λογαριασμό του ελεγχόμενου, σαρωμένα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σε ευκρινή φωτοαντίγραφα μέσω ταχυδρομείου, τα κάτωθι δικαιολογητικά:

α) Βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του εκμισθωτή όπως ισχύει 31/5 του έτους αιτήσεων που ελέγχεται. Τα στοιχεία της δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης του εκμισθωτή δύνανται να παρέχονται σε ηλεκτρονική μορφή από την ΑΑΔΕ ή

β) Τίτλους κτηματολογίου (προσωρινούς ή οριστικούς) εφόσον υπάρχουν ή συμβολαιογραφικές πράξεις αγοράς, ή αποδοχής δωρεάς, ή αποδοχής κληρονομιάς, ή γονικής παροχής και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή δικαστικές αποφάσεις και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή παραχωρητήρια και τα πιστοποιητικά μεταγραφής τους ή διοικητικές πράξεις (Απόφαση Νομάρχη - Περιφερειάρχη, Υπουργική Απόφαση) και τα πιστοποιητικά μεταγραφής - ΦΕΚ δημοσίευσης

γ) Σε περίπτωση που ο εκμισθωτής είναι Νομικό Πρόσωπο, το καταστατικό του εν λόγω Νομικού Προσώπου, καθώς και νομιμοποιητικά έγγραφα του εκπροσώπου του, που εξουσιοδοτείται να υπογράψει τα μισθωτήρια.

Σε περίπτωση που δεν προσκομίζονται τα αντίστοιχα κατά περίπτωση παραστατικά μηδενίζεται το αγροτεμάχιο.

5. Σε περίπτωση που η έκταση του αγροτεμαχίου που αναφέρεται στο Ε9 ή στα παραστατικά του ανωτέρω σημείου, μετά από την εφαρμογή του ποσοστού συνιδιοκτησίας του εκμισθωτή, υπολείπεται της δηλωθείσας στην ΕΑΕ, ως ευρεθείσα έκταση στο πλαίσιο του ειδικού διοικητικού ελέγχου, θα καταχωρείται η μικρότερη έκταση που απορρέει από τα υποβληθέντα κατά περίπτωση δικαιολογητικά του ανωτέρω σημείου.

6. Σε περίπτωση που υφίστανται διαφορές στη δηλωθείσα τοποθεσία του αγροτεμαχίου στην ΕΑΕ με τη περιοχή – θέση - τοπωνύμιο που αναφέρεται στο Ε9 ή/και στο δικαιολογητικό του σημείου β και εφ' όσον το εν λόγω δικαιολογητικό δε συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο με το ΕΓΣΑ 87, η επιτροπή ελέγχου προσδιορίζει ως επιλέξιμο το εν λόγω αγροτεμάχιο, εφ' όσον ταυτοποιείται σε επίπεδο δημοτικής κοινότητας. Διαφορές μεταξύ των δηλωθέντων στην ΕΑΕ και της χρήσης της έκτασης που αναφέρεται στο Ε9(γήπεδο – αροτραία – δενδρώδης – δασική έκταση – βοσκότοπος) ή/και στο δικαιολογητικό του σημείου β, δε συνεπάγονται απόρριψη του αγροτεμαχίου, αλλά αντιμετωπίζονται κατά την κρίση των ελεγκτών, μετά από διερεύνηση που θα έχει ως κύριο κριτήριο την επιλεξιμότητα του αγροτεμαχίου, σύμφωνα με το χαρτογραφικό υπόβαθρο του ΟΠΕΚΕΠΕ και τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες.

7. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι η συνολική έκταση ενός αγροτεμαχίου που εκμισθώνεται σε περισσότερους του ενός υποβάλλοντες ΕΑΕ, όπως προκύπτει από το Ε9 ή το δικαιολογητικό του σημείου β), υπολείπεται του αθροίσματος της έκτασης των τμημάτων του εν λόγω αγροτεμαχίου που δηλώνονται από τους μισθωτές στην ΕΑΕ, η ευρεθείσα έκταση προκύπτει με αναλογική περικοπή της έκτασης που δηλώνεται από τους μισθωτές, ώστε το νέο άθροισμα να ισούται με τη μικρότερη τιμή μεταξύ των υποβληθέντων κατά περίπτωση δικαιολογητικών του σημείου β.

Σε κάθε περίπτωση, με την ολοκλήρωση του ελέγχου, ενημερώνεται ο ελεγχόμενος, προκειμένου να ακολουθήσει η διαδικασία ενστάσεων, όπως προβλέπεται στο Κεφάλαιο 6.

5.3 ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΣΕ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑ – ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Εφόσον ο καταγγέλλων έχει αιτηθεί να ενημερωθεί για τα αποτελέσματα του ελέγχου, πρέπει να λάβει απάντηση, από την οργανική μονάδα που διενεργεί τον έλεγχο, μόλις ολοκληρωθεί ο έλεγχος.

Χορήγηση εγγράφων - στοιχείων από την αρμόδια Υπηρεσία :

- χορηγούνται εντός χρονικής προθεσμίας 20 ημερών, όταν πρόκειται για διοικητικά έγγραφα, οδηγίες μελέτες κτλ. ήτοι έγγραφα δημοσιευμένα και με γενικό (όχι εξατομικευμένο) περιεχόμενο
- χορηγούνται μόνο μετά από Εισαγγελική εντολή στην οποία αναγράφονται επακριβώς τα συγκεκριμένα στοιχεία, καθώς και ο λόγος για τον οποίο πρέπει να χορηγηθούν, όταν πρόκειται για ιδιωτικά έγγραφα και στοιχεία που αφορούν προσωπικά δεδομένα που υπάρχουν στην Υπηρεσία π.χ. ιδιωτικά συμφωνητικά μίσθωσης, παραχωρητήρια πορίσματα ελέγχων σε ιδιώτες κ.λπ., εντός χρονικής προθεσμίας 50 ημερών.

5.4 ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΟ

Εφόσον προκύψει εύρημα, η επιτροπή ελέγχου οφείλει να ενημερώνει τον καταγγελλόμενο, με κάθε πρόσφορο τρόπο και με αποδεικτικό παραλαβής, για τα αποτελέσματα του ελέγχου της καταγγελίας, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα της ένστασης εμπρόθεσμα.

Επίσης, ο καταγγελλόμενος έχει το δικαίωμα να λάβει τα στοιχεία του καταγγέλλοντος, καθώς και της καταγγελίας, με την υποβολή σχετικής αίτησης στην Π.Δ.

5.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αμέσως μετά το πέρας του ελέγχου:

α) Η επιτροπή ελέγχου συντάσσει έκθεση ειδικού ελέγχου, σύμφωνα με το πρότυπο του υπ' αριθ.πρωτ. 53793/3-5-12 εγγράφου του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η έκθεση ελέγχου διαβιβάζεται στην Δ/ση Τεχνικών Ελέγχων. Η έκθεση αυτή είναι εμπιστευτική και δεν δύναται να χορηγείται σε τρίτα, πλην του καταγγέλλοντα ή του καταγγελλόμενου πρόσωπα παρά μόνο μετά από αίτηση του όπου θα αναφέρει τους λόγους χορήγησης και θα πιστοποιείται το έννομο συμφέρον του, και εφόσον απαλειφθούν προσωπικά δεδομένα που προστατεύονται ειδικά από την κείμενη νομοθεσία (π.χ. ΑΦΜ, τραπεζικοί λογαριασμοί).

β) Ενημερώνεται το σχετικό αρχείο καταγγελιών που τηρείται στο Τμήμα Σχεδιασμού, Οργάνωσης και Αξιολόγησης των Ελέγχων της Διεύθυνσης Τεχνικών Ελέγχων.

γ) Δημιουργούνται έντυπα ειδικού διοικητικού ή/και επιτόπιου ελέγχου καταγγελίας, και καταχωρούνται τα αποτελέσματα, στην κεντρική βάση δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

δ) Ενημερώνεται ο καταγγελλόμενος με τα αποτελέσματα του ελέγχου, σύμφωνα με το σημείο 5.4.

5.6 ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Οι περιπτώσεις γεωργών για τις οποίες οι υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ μετά από έλεγχο έχουν ενδείξεις για διάπραξη αξιόποινων πράξεων ή υπόνοια εξαπάτησης, αυτές πρέπει να παραπεμφθούν στις δικαστικές Αρχές (αναφορές στις εισαγγελικές αρχές). Για το σκοπό αυτό ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο υπ. αριθ. 115129/5-11-2012 έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ.»

Σύμφωνα με την κατάθεση του πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Παπά, η ανωτέρω 5η τροποποίηση της εγκυκλίου έγινε κατόπιν έντονων διαφωνιών των αγροτών και σχετικής εισήγησης της Νομικής Υπηρεσίας του Οργανισμού.

Η από 15/1/2021 εισήγηση της Νομικής Υπηρεσίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως κατετέθη στην επιτροπή μας, ανέφερε ότι «για νόμιμη και ισχυρή μίσθωση αρκεί η κατοχή του ακινήτου από τον εκμισθωτή, δεν απαιτείται κυριότητα ως προϋπόθεση έγκυρης μίσθωσης.» Επομένως ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν εδύνατο κατ' αρχήν να επιβάλλει κυρώσεις στους μισθωτές, οι οποίοι προσκόμιζαν έγκυρο και ισχυρό συμφωνητικό ενοικίασης, μόνο για τον λόγο ότι δεν προσκόμιζαν και τους τίτλους ιδιοκτησίας του εκμισθωτή.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, στις 17 Δεκεμβρίου 2020 είχε εκδοθεί απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σχετικά με την υπόθεση C-216/19, η οποία έκρινε προδικαστικά ερωτήματα του διοικητικού πρωτοδικείου Βερολίνου (Verwaltungsgericht Berlin). Ένα εκ των ερωτημάτων που είχαν τεθεί, ήταν εάν τα “επιλέξιμα εκτάρια”, κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1307/2013, βρίσκονται στη διάθεση του ιδιοκτήτη τους, όταν δεν υπάρχει δικαίωμα χρήσεως υπέρ τρίτου, και ειδικότερα όταν τρίτος δεν αντλεί συναφές δικαίωμα από τον κύριο επί των επιλέξιμων εκταρίων ή μήπως η έκταση θεωρείται ότι βρίσκεται στη διάθεση τρίτου ή κανενός, όταν ο τρίτος κάνει πράγματι χρήση αυτής στο πλαίσιο γεωργικής δραστηριότητας χωρίς να του έχει χορηγηθεί αντίστοιχο δικαίωμα.

Το Δικαστήριο ερμηνεύοντας τον Κανονισμό (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 608, και διορθωτικό ΕΕ 2016, L 130, σ. 23), έκρινε ότι:

«... Το άρθρο 24, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1307/2013 ορίζει ότι, εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, ο αριθμός των δικαιωμάτων ενισχύσεως που χορηγούνται ανά γεωργό το 2015 ισούται με τον αριθμό επιλεξιμών εκταρίων, τον οποίο δηλώνει ο γεωργός στην αίτησή του ενισχύσεως για το 2015 και τα οποία έχει στη διάθεσή του κατά την ημερομηνία που καθορίζει το κράτος μέλος. Μολονότι διαπιστώνεται ότι η έννοια «στη διάθεσή του» δεν ορίζεται στη διάταξη αυτή, εντούτοις επιβάλλεται η επισήμανση ότι ούτε το άρθρο 24 του κανονισμού 1307/2013 ούτε κάποια άλλη διάταξη της νομοθεσίας της Ένωσης απαιτεί να προσκομίζεται τίτλος ιδιοκτησίας ή οποιαδήποτε αποδεικτικό στοιχείο περί του δικαιώματος χρήσεως προς στήριξη αιτήσεως για τη χορήγηση δικαιωμάτων ενισχύσεως, προκειμένου να αποδειχθεί ότι τα δηλωθέντα επιλέξιμα εκτάρια είναι στη διάθεση του αιτούντος.

Το Δικαστήριο έχει κρίνει συναφώς ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τα δικαιολογητικά και τις αποδείξεις που πρέπει να προσκομίζει ο αιτών τη χορήγηση ενισχύσεων σχετικά με τις εκτάσεις οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της αιτήσεώς του. Εντούτοις, η εκ μέρους των κρατών - μελών άσκηση της διακριτικής τους ευχέρειας σχετικά με τις αποδείξεις που πρέπει να προσκομίζονται προς στήριξη των αιτήσεων χορήγησης ενισχύσεων, ιδίως όσον αφορά τη δυνατότητα να υποχρεώνεται ο αιτών την καταβολή ενισχύσεων να προσκομίζει ισχυρό νομικό τίτλο που να δικαιολογεί το δικαίωμά του χρήσεως των εκτάσεων οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της αιτήσεώς του, πρέπει να είναι σύμφωνη προς τους σκοπούς που επιδιώκονται με τη σχετική ρύθμιση της Ένωσης και προς τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα προς την αρχή της αναλογικότητας.»

Ο πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Παπάς, κατά τη διάρκεια της εξετάσής του κατέθεσε τα εξής:

«Τώρα μου επιτρέπετε να πάω στη διαδικασία της εγκυκλίου. Θα προσπαθήσω να εξαντλήσω τα πάντα, έτσι ώστε και για τις ερωτήσεις να κερδίσουμε χρόνο. Θα πάω στη διαδικασία της εγκυκλίου. Καταρχήν γίνεται πολύς λόγος γι' αυτή την αλλαγή της εγκυκλίου. Σωστά.

Για ποια εγκύκλιο μιλάμε; Την εγκύκλιο που έκανε ο κ. Βάρρας, την τρίτη εγκύκλιο, την έκανε 29-10-2020. Ο κ. Βάρρας δεν ήρθε το 2020. Είχε μάθει ήδη ότι είναι υπό διαδικασία παραίτησης από ό,τι γνωρίζω. Ακούστε. Αφήστε με να πω, περιμένετε λίγο.

Στις 29-10-2020. Η τοποθέτησή του έγινε από τις 19-11-2019. Όλοι οι έλεγχοι δηλαδή επί ημερών του δεν ζητούσαν και τίτλους ιδιοκτησίας. Η εγκύκλιος αυτή αφορούσε μόνο τα βοσκοτόπια; Όχι βέβαια. Ήταν μια εγκύκλιος που έλεγε ότι στον ειδικό έλεγχο, είτε είναι αγροτεμάχιο, είτε καλλιεργείται, είτε όχι, είτε είναι βοσκοτόπος, σε οποιαδήποτε κατηγορία, θα έπρεπε ο αγρότης, όταν θα γινόταν ο έλεγχος - κύριε Μπούμπα, που στις Σέρρες έγινε αυτό με το ΑΤΑΚ - θα έπρεπε οι αγρότες των Σερρών και όπου υπάρχει, να πήγαιναν για τα οποιαδήποτε ενοικιαζόμενα - γιατί τα ιδιόκτητα έτσι κι αλλιώς είναι δικά σου και τα έχεις, στα ιδιόκτητα έτσι κι αλλιώς υποχρεωτικά μπαίνει το ΑΤΑΚ - αγροτεμάχια, όχι να πάει ΑΤΑΚ, που έγινε πόλεμος, αλλά να πάει τίτλους ιδιοκτησίας, δηλαδή ο αγρότης να πάει να βρει τον ιδιοκτήτη και να του πει «Δώσε μου τον τίτλο ιδιοκτησίας σου για να πάω». Διότι διαφορετικά θα μηδενιστεί.

Παρόλα αυτά όμως πώς προέκυψε για μένα. Καταρχήν υπάρχει μια γνωμοδότηση, η 346/1999, η γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία λέει μεταξύ άλλων «το γεγονός ότι η εκμισθώτρια δεν ήταν ιδιοκτήτρια αυτών δεν μπορεί να εμποδίσει την καταβολή της δικαιούμενης ενίσχυσης στον παραγωγό, αφού πουθενά δεν τίθεται σαν προϋπόθεση η κυριότητα του εκμισθωτού επί του εκμισθωμένου αγροτικού ακινήτου».

Ξέρετε, ο πρόεδρος ενός οργανισμού δεν νομοθετεί. Ο πρόεδρος ενός οργανισμού διοικεί τον οργανισμό με βάση τη συγκεκριμένη νομοθεσία και τους συγκεκριμένους κανονισμούς.

Επίσης θα είναι κάτι που θα το καταθέσω στο σύνολο. Υπήρχαν επιστολές από όλη την Ελλάδα, ταυτόχρονα μέσα έχω και μια επιστολή του κ. Μαλλιαρά από τις Σέρρες, που υπήρχε τεράστιο πρόβλημα εάν πραγματικά γινόταν πράξη. Δηλαδή στους διοικητικούς ελέγχους να πάμε και να πούμε στους αγρότες - όχι ΑΤΑΚ, ξεφύγαμε από το ΑΤΑΚ - «Φέρτε τίτλους ιδιοκτησίας για να μπορεί το χωράφι σας να μην μηδενιστεί».

Δεύτερον, ποιο είναι το κορυφαίο; Υπάρχουν εδώ πέρα ερωτήματα. Ξέρετε, έκαναν ερωτήματα οι ελεγκτικές υπηρεσίες, οι περιφερειακές διευθύνσεις, κάνανε ερωτήματα στη νομική υπηρεσία και έχουν συγκεκριμένα ερωτήματα, παραδείγματος χάρη, που έγινε στις 22-12-2020, τι θα κάνουν σε αυτές τις περιπτώσεις. Η νομική υπηρεσία του οργανισμού τι απαντά; Ένα από αυτά. Η νομική υπηρεσία του οργανισμού έρχεται και λέει. Η νομική υπηρεσία τώρα έδωσε απάντημα.

«Προκύπτει ότι η κυριότητα δεν μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση στην έγκυρη σύναψη σύμβασης μίσθωσης, αφού είναι εκμίσθωση αλλότριου πράγματος, κινητού ή ακινήτου. Είναι καθ' όλα έγκυρη. Επομένως ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν δύναται κατ' αρχήν να επιβάλλει κυρώσεις στους μισθωτές οι οποίοι προσκομίζουν έγκυρο και ισχυρό συμφωνητικό ενοικίασης, μόνο για τον λόγο ότι δεν προσκομίζουν τους τίτλους ιδιοκτησίας του εκμισθωτή».

Δηλαδή, πήγαινε ο Ελεγκτής να κάνει τον έλεγχο, με βάση την εγκύκλιο - γιατί δεν είχε αλλάξει - του κ. Βάρρα, έκανε ερώτηση στη Νομική Υπηρεσία του Οργανισμού του και του λέει «Συγνώμη, αλλά δεν μπορείς να το ακυρώσεις. Δεν μπορείς να μηδενίσεις τον αγρότη».

Αυτά θα τα καταθέσω και θα τα έχετε.

(Στο σημείο αυτό ο μάρτυς κ. Θεοφάνης Παπάς καταθέτει τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο της Γραμματείας της Επιτροπής)

Ταυτόχρονα, δεν είναι από μόνο από μία νομική Υπηρεσία, υπάρχουν από διάφορες. Υπάρχουν ακόμα και ενστάσεις αγροτών, που δικαιώθηκαν. Υπάρχει, όμως - απ' ό,τι ξέρω ο κ. Κόκκαλης το κατάθεσε, γιατί το παρακολουθούσα και το έβλεπα - και μια Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, που εκδικάστηκε στις 17/12/2020, που λέει ακριβώς το ίδιο πράγμα.

Επίσης, με την εγκύκλιο που δημιουργήθηκε, που έγινε τέλος πάντων η τροποποίηση επί ημερών μου, ο ελεγκτής, με βάση την πέμπτη τροποποίηση, είχε τη δυνατότητα να ζητήσει την προσκόμιση συμπληρωματικών δικαιολογητικών λόγω αμφιβολιών περί διάθεσης και χρήσης κυριότητας.

Επίσης, υπήρχε - είχα βάλει - στην Εγκύκλιο κάτι που δεν είχε μπει ποτέ. Δύο περιπτώσεις: Μία ήταν η περίπτωση ότι έλεγα «σε περίπτωση αμφιβολιών ή ενδείξεων παρατυπιών, η Επιτροπή Ελέγχου δύναται να αναζητήσει από τον ελεγχόμενο συμπληρωματικά δικαιολογητικά, τα οποία είναι η Βεβαίωση Περιουσιακής Κατάστασης και οποιαδήποτε από τα προβλεπόμενα αποδεικτικά νόμιμης κατοχής από τα Συμβόλαια Πιστοποιητικά Μεταγραφής στο Υποθηκοφυλακείο και αριθμό».

Τι άλλο είχαμε κάνει με αυτή την Εγκύκλιο; Διαφοροποιήσαμε τους ελέγχους. Δηλαδή, κάναμε μια ειδική κατηγορία για τα βοσκοτόπια χωρίς ζωικό κεφάλαιο, για να μπορεί ο Ελεγκτής, σε αυτές τις περιπτώσεις... Καταλαβαίναμε ότι το μεγάλο πρόβλημα ήταν να αποδειχθεί η κυριότητα, αλλά δεν μπορούσαμε σε καμία περίπτωση να είμαστε οι τιμωροί, για άλλη μια φορά, του πραγματικού αγροτικού κόσμου. Γιατί ουσιαστικά εάν ήταν εφαρμόσιμο, τι είναι αυτό, οι αντιδράσεις περί ΑΤΑΚ; Εδώ μιλούσαμε ότι δεν ζητούσαμε κανένα ΑΤΑΚ, ζητούσαμε τίτλους.

Και ακόμα, για πρώτη φορά, στην εγκύκλιο μπαίνει - κλείνοντας όσον αφορά στη διαδικασία της εγκυκλίου - το εξής: Στις περιπτώσεις πέντε, έξι, λέμε «Οι περιπτώσεις γεωργών, για τις οποίες οι Υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά από έλεγχο, έχουν ενδείξεις

για διάπραξη αξιόποινων πράξεων ή υπόνοια εξαπάτησης, αυτές πρέπει να παραπεμφθούν στις δικαστικές αρχές. Αναφορές Εισαγγελικές. Για το σκοπό αυτό, ακολουθείται η διαδικασία που ήδη προβλεπόταν από το 2012.»

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η από 29.10.2020 3η τροποποίηση της Εγκυκλίου Ελέγχων - η οποία ουσιαστικά θα ίσχυε για τους ελέγχους που θα γίνονταν σχετικά με τις αιτήσεις χορήγησης ενιαίας βασικής ενίσχυσης του έτους 2021 και όχι των προηγούμενων ετών - δημιουργούσε τεράστιο πρόβλημα στους μισθωτές αγροτεμαχίων, το οποίο αποτυπωνόταν στις επιστολές του συνόλου των γεωργών. Το θέμα που επεσήμαναν οι εκπρόσωποι του πρωτογενούς τομέα για αδυναμία προσκόμισης τίτλων ιδιοκτησίας των εκμισθωτών, είχε ήδη αποτυπωθεί και κριθεί στην γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους υπ' αριθ. 346/1999, αλλά και στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, όπως αναλύθηκε ανωτέρω.

Για τους λόγους αυτούς, με την υπ' αριθμ. 4658/22.1.2021 5^η τροποποίηση της Εγκυκλίου Ελέγχων, ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, προέβη στις αναγκαίες διορθώσεις του άρθρου 5 της Εγκυκλίου, ώστε να δύνανται οι αρμόδιες υπηρεσίες του Οργανισμού να πραγματοποιούν αποτελεσματικά του απαιτούμενους ελέγχους.

Η Εγκύκλιος Ελέγχων αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα εργαλεία του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς αποτελεί τον πυρήνα των ελέγχων για τις κοινοτικές επιδοτήσεις προς τους γεωργούς.

Το σύνολο των μαρτύρων που ερωτήθηκαν, δήλωσαν ότι η λύση στο πρόβλημα των παράνομων επιδοτήσεων δεν έγκειται στη μη καταβολή των ενισχύσεων, αλλά στους συστηματικούς και διευρυμένους ελέγχους, οι οποίοι θα μπορούσαν να εντοπίσουν τις περιπτώσεις γεωργών, που δηλώνουν ψευδώς ζωικό κεφάλαιο ή/και εκτάσεις, προκειμένου αυτές οι αιτήσεις να μηδενίζονται και να μη καταλήγουν ενισχύσεις σε μη δικαιούχους. Για το λόγο αυτό, όπως προέκυψε και από το σύνολο των μαρτυρικών καταθέσεων, όλοι οι Υπουργοί της παρούσας Κυβέρνησης είχαν δώσει εντολή στον εκάστοτε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ για διευρυμένους ελέγχους.

Παρά την προσπάθεια σύσσωμης της αντιπολίτευσης να καταλογίσει αβασίμα στην Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δήθεν παρεμβάσεις εκ μέρους της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στους ελέγχους, προκειμένου μη δικαιούχοι γεωργοί να λαμβάνουν παράνομα ενισχύσεις, η πραγματικότητα αποτυπώνεται στην με αριθμό Έκθεσης ΟΑ1/4β/22 έκθεση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Στην έκθεση αυτή αντικατοπτρίζονται όλες οι ενέργειες που έγιναν από το 2019 και εφεξής, που ανέλαβε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η υπέρμετρη αύξηση του ζωικού κεφαλαίου, που είχε ήδη παρατηρηθεί από το 2017. Σύμφωνα με την Έκθεση της ΕΑΔ, παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση των ειδικών επιτόπιων ελέγχων του φυτικού κεφαλαίου κατά το έτος 2020, η οποία διατηρήθηκε το 2021, του ζωικού κεφαλαίου το 2021 και των ειδικών διοικητικών ελέγχων τα έτη 2019-2021.

Συγκεκριμένα, το 2019 οι επιτόπιοι έλεγχοι φυτικού κεφαλαίου ανήλθαν σε 53, οι επιτόπιοι έλεγχοι ζωικού κεφαλαίου σε 682 και οι ειδικοί διοικητικοί έλεγχοι σε 1497. Το 2020 οι επιτόπιοι έλεγχοι φυτικού κεφαλαίου ανήλθαν σε 2458, οι επιτόπιοι έλεγχοι ζωικού κεφαλαίου σε 644 και οι ειδικοί διοικητικοί έλεγχοι σε 4170. Ενώ το 2021 οι επιτόπιοι έλεγχοι φυτικού κεφαλαίου ανήλθαν σε 2448, οι επιτόπιοι έλεγχοι ζωικού κεφαλαίου σε 1738 και οι ειδικοί διοικητικοί έλεγχοι σε 11416. Οι ανωτέρω αυξήσεις

των ελέγχων αποδόθηκαν στην εντατικοποίηση των ελέγχων μετά από διαπιστώσεις υπέρμετρης αύξησης του ζωικού κεφαλαίου κυρίως στην περιοχή της Κρήτης, μετά από εντολές διενέργειας ελέγχων από την Οικονομική Αστυνομία.

Η έκθεση της Ε.Α.Δ. επιβεβαιώνει περίτρανα ότι επί Κυβέρνησης Νέας Δημοκρατίας έγινε συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης του φαινομένου της αύξησης ζωικού κεφαλαίου.

II. Παρεμβάσεις σε ελέγχους

Ειδικά όσον αφορά το θέμα των παρεμβάσεων των πολιτικά προϊσταμένων και δη του τέως Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Βορίδη, στη διενέργεια των ελέγχων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ, λεκτέα τα εξής:

Από το σύνολο των εγγράφων και των μαρτυρικών καταθέσεων, που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, ουδεμία παρέμβαση στη Διοίκηση ή/και σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ προέκυψε από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Παρατίθενται αποσπάσματα από μαρτυρικές καταθέσεις σχετικά με τους ελέγχους και τυχόν παρεμβάσεις Υπουργών:

Απόσπασμα από την κατάθεση του κ. Γρηγόριου Βάρρα:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Ωραία.

Να σας ρωτήσω κάτι ακόμα. Ο κ. Βορίδης είχε παρέμβει σε οποιονδήποτε έλεγχο; Ζήτησε ποτέ είτε να ελεγχθεί κάποιος είτε να μην ελεγχθεί; Είχατε ποτέ τέτοια...

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΒΑΡΡΑΣ (Μάρτυς): Από τον ίδιο τον Υπουργό, όχι. Ποτέ.

Ποτέ.»

Απόσπασμα από την κατάθεση του Δημήτριου Μελά:

«ΔΙΟΝΥΣΙΑ-ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Επίσης, σε σχέση με τον διάλογο με τον τότε Υπουργό, τον κ. Βορίδη, ήθελα να ρωτήσω: Είχε δώσει ο κ. Βορίδης ποτέ εντολή για εκτεταμένους ελέγχους επί του θέματος;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Όταν παρουσιάστηκε το πρόβλημα, που φάνηκε ότι έχει αυξηθεί το ποσό, και ενημερώθηκε ο κ. Βορίδης γι' αυτό, είπε στον Πρόεδρο για αυξημένους ελέγχους, για εντατικούς ελέγχους -και νομίζω ότι έγιναν.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ-ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Και σε συνέχεια του θέματος αυτού, είχε ο ίδιος Υπουργός παρέμβει ποτέ σε εσάς προσωπικά, έτσι ώστε να κάνετε ή να μην κάνετε ελέγχους σε συγκεκριμένα πρόσωπα;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς) :Ποτέ.

[...]

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΛΑΧΑΚΟΣ: Κύριε Μελά, επειδή έχουν ακουστεί πάρα πολλά σχετικά με παρεμβάσεις πολιτικών προσώπων, να έρθω επί Υπουργίας κ. Βορίδη. Σας είχε ζητήσει ποτέ να αποδεσμεύσετε ένα ύποπτο ΑΦΜ ή ύποπτα εν γένει;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Πραγματικά λέω, δεν νομίζω ότι ασχολήθηκε ποτέ ο κ. Βορίδης με τα ΑΦΜ. Αν υπήρχαν οποιεσδήποτε άλλες παρεμβάσεις εκτός εμού, δεν το ξέρω. Όμως, δεν ασχολήθηκε ποτέ. Του πήγαινε μια πληροφόρηση, που πήγαινε συνήθως με τον Πρόεδρο - δυο, τρεις φορές είχαμε συναντηθεί στο γραφείο του, όλοι μαζί -, του πήγαινε κάποια δεδομένα και από κει και πέρα αποφασίζονταν στρατηγικές παρεμβάσεις. Δεν νομίζω ότι ασχολούνταν με αυτό ο κ. Βορίδης.»

Απόσπασμα από την κατάθεση του Φάνη Παπά:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Αισθανθήκατε εσείς από την πλευρά του Υπουργού, του κ. Βορίδη, κάποια παρέμβαση, είτε δηλαδή να συνεχιστούν οι έλεγχοι, είτε να μη συνεχιστούν είτε να μη σταλούν στην υπηρεσία;

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΠΑΣ (Μάρτυς): Ποτέ. Εξάλλου, νομίζω ότι ο τρόπος με τον οποίο κάναμε την κατανομή των βοσκοτόπων ήταν ο πιο σκληρός που έχει γίνει ποτέ, με την έγκριση του κ. Βορίδη.»

Απόσπασμα από την κατάθεση του Αθανασίου Καπρέλη:

«ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Μπορείτε να μας πείτε κάτι περισσότερο σε αυτήν την περίπτωση στην οποία η υπέρβαση ήταν εξαιρετικά υψηλότερη και ανήλθε στα 106.939 εκτάρια σε διάφορες χωρικές ενότητες; Δεν σας προβλημάτισε το γεγονός της εκτίναξης του ζωικού κεφαλαίου στην Κρήτη;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Γι' αυτόν τον λόγο σας ενημέρωσα ότι είναι την εποχή στην οποία παραδώσαμε στον κ. Βάρρα μόλις πληρώσαμε τον Οκτώβρη, στις 26-27 Οκτώβρη, την προκαταβολή. Μια εβδομάδα μετά έκανε δεκτές τις παραιτήσεις μας και παραδώσαμε στον κ. Βάρρα, όπου τον ενημέρωσα αναλυτικά -και θα σας πω για τις ενημερώσεις παράδοσης - παραλαβής των Προεδρείων- και του είπα: «Εδώ βλέπω μια εκτίναξη, προχώρα να κάνεις έκτακτους ελέγχους».

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Και τους έκανε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ήταν στο ξεκίνημα της δικής του θητείας. Τώρα, εμείς σαν διοίκηση την πρώτη φορά δεν παραλάβαμε από κανένα. Ο κ. Βεργίνης ήταν τότε, ο οποίος όταν πήγα στο γραφείο είχε φύγει για να πολιτευτεί δύο μήνες πριν. Όταν παραδώσαμε στον κ. Αποστολάκο και στους Αντιπροέδρους κάναμε έναν μήνα παράδοση, εγώ προσωπικά, ένα προς ένα τα θέματα. Όταν παραδώσαμε στον κ. Βάρρα είχαμε τουλάχιστον δέκα-δεκαπέντε μέρες παράδοση με τις εκκρεμότητες και το τι πρέπει να προσέξει. Και οι δύο αυτοί Πρόεδροι με έπαιρναν τηλέφωνο για ένα εξάμηνο περίπου για να με ρωτήσουν πώς χειρίζομαι την τάδε υπόθεση ή την άλλη υπόθεση.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Αντίστοιχα, οι αποκλίσεις στην κατανομή του εθνικού αποθέματος από χρονιά σε χρονιά δεν σας προβλημάτιζε; Τι κάνατε γι' αυτό;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Αντίστοιχη;

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Ότι αυξανόταν το απόθεμα, όταν έπαιρναν πάρα πολλοί. Αυτό δεν σας κίνησε την υποψία ότι κάτι γίνεται;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Γι' αυτό είπαμε έκτακτους, έξτρα ελέγχους, εκτός από τους κλασικούς που γίνονται για την ενιαία ενίσχυση. Βλέποντας αυξητική τάση γίνονται και οι έκτακτοι επιτόπιοι έλεγχοι, διοικητικοί και επιτόπιοι

[...]

Βοά η όλη ιστορία για την εξάρτηση της όλης υπόθεσης και της καταγραφής, δηλαδή, των ποσών των επιδοτήσεων, αλλά και των βοσκοτόπων, βοά ότι γίνονταν συναλλαγές μεταξύ προέδρων, αντιπροέδρων με διάφορους κομματικούς ινστρούχτορες με τα ΚΥΔ και κυρίως με Υπουργούς. Να μην πω τα ονόματα, αυτά που ψάχνουμε, τα ξέρετε, τον κ. Αυγενάκη και τον κ. Βορίδη. Πέστε μου, λοιπόν, εσείς, επειδή δεν συναντήσατε τον κ. Αυγενάκη και συναντήσατε τον κ. Βορίδη, μιλήσατε ποτέ με τον κ. Βορίδη για τέτοια ζητήματα αυτού του είδους, που μόλις σας ανέφερα;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ποτέ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Το όνομά του το ακούσατε ότι μπορούσε να κουβεντιάσει με κάποιους υπαλλήλους κάτι τέτοιο, να επηρεάσει;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

[...]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Και το 2019. Είναι γεγονός αυτό. Γιατί πραγματικά κάποιοι έμειναν πάμπτωχοι από τα δικαιώματα και κάποιοι ξαφνικά βρέθηκαν όπου βρέθηκαν.

Τι ενέργειες λοιπόν, κάνατε γι' αυτούς εσείς;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Τίποτα. Εγώ έφευγα και συμβούλεψα τον κ. Βάρρα να κάνει έξτρα ελέγχους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Εσείς φύγατε. Μέχρι να φύγετε είχατε κάνει έλεγχο;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΡΕΛΗΣ (Μάρτυς): Δεν κάνεις έλεγχο. Πρώτα πληρώνεις την προκαταβολή και μετά μπαίνουμε στους ελέγχους.»

Απόσπασμα από την κατάθεση της Παρασκευής Τυχεροπούλου:

«ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ο κ. Βορίδης, κυρία Τυχεροπούλου γνώριζε την κατάσταση;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Δεν ξέρω. Εγώ δεν είχα ενημερώσει ποτέ τον κ. Βορίδη.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Δεν είχατε συνεργασία μαζί του;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Όχι, όχι.»

Από τις μαρτυρικές καταθέσεις αποδεικνύεται ότι κ. Βορίδης ουδέποτε παρενέβη με οποιονδήποτε τρόπο στους ελέγχους, ούτε ζήτησε να αποδεσμευτούν ή να ελεγχθούν συγκεκριμένα ΑΦΜ. Η 5η δε τροποποίηση της Εγκυκλίου Ελέγχων έγινε σε κάθε περίπτωση μετά τη λήξη της θητείας του στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΒΟΣΚΗΣΗΣ

Λόγω της αναποτελεσματικής αξιοποίησης των βοσκήσιμων γαιών της χώρας, που είχε παρατηρηθεί και η οποία οφειλόταν κυρίως στην έλλειψη πλήρους χαρτογράφησης, οριοθέτησης και αξιολόγησής τους και στην πολυμορφία του ιδιοκτησιακού καθεστώτος που τις χαρακτηρίζει, κρίθηκε αναγκαίο να αποσαφηνιστούν τα όρια των βοσκήσιμων εκτάσεων, η πλειονότητα των οποίων ήταν είτε δασικές εκτάσεις με αραιά ξυλώδη βλάστηση είτε χορτολιβαδικές εκτάσεις.

Με το άρθρο 3 του ν. 4351/2015 θεσμοθετήθηκε η κατάρτιση και έγκριση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, με τα οποία ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων.

Η εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ανατίθεται στις Περιφέρειες της χώρας με προγραμματική σύμβαση, η οποία συνάπτεται με την οικεία Περιφέρεια, ενώ τα διαχειριστικά σχέδια που εκπονούν οι Περιφέρειες, εγκρίνονται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από γνώμη της αρμόδιας Δασικής Αρχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας.

Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης κρίθηκαν απολύτως χρήσιμα για την πλήρη και αντικειμενική απογραφή της φυσιогνωμίας των βοσκήσιμων γαιών με τεχνολογικά μέσα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η χρήση αυτών και να κατανέμονται δίκαιες επιδοτήσεις στους κτηνοτρόφους.

Μολονότι, η νομοθεσία για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης υπήρχε ήδη από το 2015, μόλις το 2017, με την υπ' αριθμόν 1058/71977/03.07.2017 (ΦΕΚ 2331 Β') Κοινή Υπουργική Απόφαση με θέμα «Καθορισμός των Προδιαγραφών και του Περιεχομένου των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α')», ορίστηκε ο τρόπος σύνταξης αυτών.

Ως προθεσμία για εκπόνηση, υποβολή και έγκριση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ορίστηκε η 31η.12.2019. Ωστόσο, δεδομένου ότι μέχρι και έξι (6) μήνες προ της ανωτέρω προθεσμίας, δεν είχε ανατεθεί καν η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, δόθηκε διετής παράταση για την ολοκλήρωσή τους, ήτοι μέχρι την 31η.12.2021 (άρθρο 32 ν. 4599/2019).

Η αδράνεια στη διαδικασία εκπόνησης των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης έγκειτο στην απροθυμία των Περιφερειών να την αναλάβουν, αλλά και στην αδυναμία της Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ να πάρει την πρωτοβουλία εκπόνησης τους κεντρικά μέσω του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης αποτελούσε κανονιστική υποχρέωση της χώρας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς ήταν ο μόνος τρόπος που εγγυόταν την ορθή, δίκαιη και διαφανή κατανομή των κοινοτικών ενισχύσεων.

Η διαχρονική στασιμότητα και οι σημαντικές καθυστερήσεις αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά το πρώτον από τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη. Με το άρθρο 11 του ν. 4691/2020, το οποίο τροποποίησε το άρθρο 3 ν. 4351/2015, εισήγαγε την δυνατότητα ανάληψης ευθύνης εκπόνησης των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σε περίπτωση αδυναμίας σύναψης της προγραμματικής σύμβασης ή λύσης αυτής για οποιονδήποτε λόγο. Η έγκριση των σχεδίων σε αυτή την περίπτωση γινόταν με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μετά από γνώμη της αρμόδιας Δασικής Αρχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας.

Στόχος του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, ήταν η εμπρόθεσμη ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021.

Προς το σκοπό αυτό, ήδη τον Ιούνιο 2020 εστάλησαν από τον κ. Βορίδη επιστολές προς το σύνολο των Περιφερειών για τη σύναψη προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου και της εκάστοτε Περιφέρειας, για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, συνοδευόμενες από προτεινόμενο σχέδιο προγραμματικής σύμβασης.

Μόλις έξι (6) μήνες μετά την αποστολή των προγραμματικών συμβάσεων, τον Δεκέμβριο 2020, υπεγράφη η πρώτη προγραμματική σύμβαση από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη, με την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, ενέργεια η οποία κινείτο στη κατεύθυνση εμπρόθεσμης και επιτυχούς εκπλήρωσης της θεσμικής υποχρέωσης της χώρας, η οποία εκκρεμούσε επί σειρά ετών, έπειτα από την αδικαιολόγητη τετραετή κωλυσιεργία που επέδειξαν οι προηγούμενες ηγεσίες του ΥΠΑΑΤ επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ – ΕΠΙΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Ειδικά οι επισυνδέσεις, όπου αναφέρεται το όνομα του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαυρουδή Βορίδη

Από το σύνολο διακοσίων (200) επισυνδέσεων που περιλαμβάνονται στη δικογραφία, οι οποίες καταγράφηκαν από το 2021 έως το 2025 (συγκεκριμένα κατά τα χρονικά διαστήματα (17-8-2021 έως 26-6-2022 και 19-2-2024 έως 8-1-2025), συνομίλησαν συνολικά περί τα 145 άτομα. Σε αυτές τις επισυνδέσεις, ουδεμία άμεση συνομιλία υπάρχει του κ. Βορίδη, ενώ σε μόλις επτά (7) συνομιλίες τρίτων προσώπων υπάρχει αναφορά στο όνομα του κ. Βορίδη. Όταν ερωτήθηκαν κατά τη διάρκεια εξέτασής τους στην Εξεταστική Επιτροπή αναφορικά με τις επισυνδέσεις αυτές, κατέθεσαν ρητά ότι ουδέποτε μίλησαν ή συνάντησαν τον κ. Βορίδη, καθώς και ότι ουδέποτε τον ενημέρωσαν για όλα όσα συζητούν σε ιδιωτικές τους συνομιλίες. Η έλλειψη οποιασδήποτε συνομιλίας σε επισυνδέσεις τόσο μεγάλου αριθμού εμπλεκόμενων προσώπων όσο και τόσο μεγάλης διάρκειας αποδεικνύουν ότι ο κ. Βορίδης δεν είχε την παραμικρή επαφή με οποιοδήποτε εμπλεκόμενο πρόσωπο ή οποιαδήποτε τυχόν παράνομη ενέργεια έχει διαπραχθεί εκ μέρους αυτών.

Συγκεκριμένα, οι μάρτυρες, κ. Δημήτριος Μελάς, Κυριάκος Μπαμπασίδης, Ελευθέριος Ζερβός και Γεώργιος Ξυλούρης, των οποίων οι τηλεφωνικές κλήσεις περιλαμβάνονται στην δικογραφία, όταν ερωτήθηκαν κατά την διάρκεια της εξέτασής τους στην Εξεταστική Επιτροπή για το εάν έχουν οποιασδήποτε φύσεως σχέση με τον κ. Βορίδη ή εάν τον συνάντησαν ποτέ, κατέθεσαν τα ακόλουθα:

α) Από την κατάθεση του κ. Δημήτριου Μελά:

«**ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ:** Να σας ρωτήσω κάτι άλλο. Ο κ. Βάρρας λέει ότι ήσασταν προνομιακός συνομιλητής και άνθρωπος του τότε Υπουργού, του κ. Βορίδη. Είστε άνθρωπος του κ. Βορίδη; Γνωριζόσασταν πριν πάτε στον ΟΠΕΚΕΠΕ και πριν εκείνος γίνει Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Θα κάνω μία επανάληψη ξεκινώντας.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Όσο πιο σύντομα παρακαλώ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Πολύ σύντομα. Η μόνη επαφή που είχα - και νομίζω αναφέρθηκε και από τον κύριο Υπουργό στο Βήμα της Βουλής - με τον κ. Βορίδη τετ α τετ ήταν στην προεκλογική περίοδο για τις ευρωεκλογές, που θα ήθελα την στήριξή του. Ήταν ένας άνθρωπος που ήταν δημοφιλής και θα μπορούσε πιθανόν να επηρεάσει, να πει κάτι για το πρόσωπό μου. Μου απάντησε, πολύ ειλικρινά, ότι έχω άλλη επιλογή, μπορώ να την αναφέρω κιόλας δεν είναι κάτι κρυφό, την κ. Ασημακοπούλου, αλλά θα δω τι θα κάνω. Πολύ ειλικρινής, πολύ άμεση απάντηση, ούτε εγώ περίμενα κάτι παραπάνω.

Από εκεί και πέρα σίγουρα συναντηθήκαμε σε μια κοπή πίτας.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Αυτό είναι άλλο, σε κοινωνικές εκδηλώσεις.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Δεν είχαμε ούτε κοινό κύκλο ούτε κοινές επαφές.

[...]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Υπήρξατε πολιτικός φίλος του κ. Βορίδη;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ (Μάρτυς): Ποτέ.»

β) Από την κατάθεση του κ. Κυριάκου Μπαμπασίδη:

«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Συνομιλήσατε με τον κ. Μπρατάκο, με τον κ. Παπασταύρου;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Ποτέ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Με τον κ. Βορίδη;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Όχι, ποτέ. Δεν τον ξέρω τον κ. Βορίδη, δεν τον ήξερα καθόλου. Τον κ. Παπασταύρου τον ήξερα από παλιά χρόνια, αλλά δεν έτυχε να...»

γ) Από την κατάθεση του κ. Ελευθέριου Ζερβού:

«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Μάλιστα. Ενδιαφέρον. Πάντως υπάρχει στη δικογραφία ένας διάλογος ο οποίος σας φέρει να είστε μαζί με τον κ. Αυγενάκη την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, 31-12-2024. Θα επανέλθω σε αυτόν τον διάλογο.

Με τον κ. Βορίδη είχατε ποτέ συναντηθεί ή συνομιλήσει τηλεφωνικά στη διάρκεια της θητείας σας ως Αντιπροέδρου;

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΖΕΡΒΟΣ (Μάρτυς): Όχι. Ποτέ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Έχετε μιλήσει ποτέ με τον κ. Βορίδη; Όχι. Έξω από τη διάρκεια της θητείας σας.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΖΕΡΒΟΣ (Μάρτυς): Δεν θυμάμαι αν τον έχω δει σε κάποια εκδήλωση.»

δ) Από την κατάθεση του κ. Γεωργίου Ξυλούρη:

«ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Έχετε απόλυτη εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Ωραία.

Τότε θέλετε να μου εξηγήσετε τον διάλογο που λέτε: «Όχι ρε, μου είπε ο Μάκης μέχρι κόκαλο. Μου είπε ο Μάκης, στείλε τον, μου λέει, σε εμένα αύριο, σήμερα δηλαδή, και πήρε και τον Φλωρίδη. Αν δεν ξεκλώσουν τώρα την Παπανδρέου...», η οποία είναι στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, «από κει έχουμε θέμα. Κατάλαβες;».

Εσείς δηλαδή, την εμπιστοσύνη την ταυτίζεται με το «ξεκλώμα»;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Επικαλούμαι το δικαίωμα της σιωπής.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Επικαλείστε το δικαίωμα της σιωπής. Συνεχίζουμε. Τελικά με τον κ. Βορίδη βρεθήκατε και γιατί μιλάγατε με κωδικούς; Το λέω γιατί λέτε: «την Δευτέρα έχω ραντεβού στην Αθήνα με Βορίδη, μιλήσαμε λίγο και τηλεφωνικά αλλά με κωδικούς».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ούτε βρεθήκαμε, ούτε με κωδικούς μιλήσαμε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Ούτε με κωδικούς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ούτε έχουμε συνομιλίες.....

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Μήπως του δώσατε αριθμούς για το Τζόκερ;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Εγώ δεν παίζω Τζόκερ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν παίζεται Τζόκερ εσείς. Ωραία....

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Μετά που έφυγε από το Υπουργείο Γεωργίας ούτε ξαναμιλήσαμε.

[...]

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Μα, αυτά, κύριε Ξυλούρη, ακούγονται μέσα από τις επισυνδέσεις. Τι να κάνουμε; Αυτά εδώ πέρα που είναι στη δικογραφία: και έτσι ο Μάκης, αλλιώς ο Μάκης...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Τα 6.000 ΑΦΜ, που βγήκαν στη Βουλή και φωνάζανε ένα χρόνο πριν, που έχω στρατολογήσει, που έχω κάνει, που έχω... Όποιος ακούει και με βλέπει και με γνωρίζει τώρα εμένα, ή επίταξα ή στρατολόγησα ή έβαλα ΑΦΜ, να πάει το πρωί στον εισαγγελέα. Δεν θέλω να...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Δεν είμαι μόνο αυτό. Είναι η άνεση και ο τρόπος που μιλούσατε στους παράγοντες, στους Υπουργούς, στους Υφυπουργούς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ποιους Υπουργούς και Υφυπουργούς; Δεν μιλώ εγώ με κανέναν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Στον Μάκη Βορίδη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Δεν μιλούσαμε εμείς. Έφυγε από Υπουργός και δεν ξαναμιλήσαμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Και γι' αυτό που του λέγατε για την Πόπη;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ποια Πόπη;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Την Παπανδρέου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Του Μάκη;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: «Να φύγει η Πόπη, να ησυχάσουμε...».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ποτέ των ποτών δεν υπάρχει τέτοια συνομιλία. Ποτέ. Και ούτε ξαναμιλήσαμε μετά που έφυγε. Εδώ μου χρεώσανε το άγαλμα των συγγενών μου. Το χρεώσανε εμένα αυτό με τον ταύρο στο Υπουργείο Εσωτερικών.

[...]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Ωραία.

Έχετε μια συνομιλία που λέτε ότι μιλάτε με κωδικούς, με τον κ. Βορίδη. Προφανώς ξέρατε ότι ενδεχομένως μπορεί να σας ηχογραφούν και φοβόσασταν. Γιατί, ξέρετε, με κωδικούς συνήθως μιλάνε οι πράκτορες ή όσοι έχουν να κρύψουν πράγματα.

Λοιπόν, τι κωδικούς; Τι ήταν αυτά που μιλάγατε με τον κ. Βορίδη; Με τι κωδικούς μιλάγατε και για ποιο θέμα, με τον κ. Βορίδη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Το διευκρίνισα προηγουμένως. Μετά που έφυγε...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Πείτε το και σε μένα, παρακαλώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ο κ. Βορίδης από το Υπουργείο Γεωργίας, δεν ξαναμιλήσαμε. Δεν ξαναμιλήσαμε ούτε σταθερά, ούτε κινητά, ούτε τίποτα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Αρα, δηλαδή, αυτό το κομμάτι της συνομιλίας το αμφισβητείται; Δεν μιλήσατε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ναι, δεν υπάρχει.

[...]

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Τελευταία φορά που ήρθε ο κ. Βορίδης στην Κρήτη πριν από λίγο καιρό - πριν από ενάμιση, δύο μήνες - πέστε μου αν τον συναντήσατε και αν σας συμβούλεψε να μην έρθετε στην Επιτροπή αυτήν; Πέστε μου ναι ή όχι;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ποτέ των ποτών! Ούτε με συμβούλεψε ούτε τον συναπάντησα.

[...]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ: Δεν μου λες τώρα κάτι άλλο. Εσύ την εποχή που είναι ο Βορίδης Υπουργός έχεις επαφές με το Υπουργείο...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Ας βρεθεί ένας να πει ότι του ζήτησα κάτι ή μου έκανε κάτι ή ότι πήρα ένα ευρώ παραπάνω.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ: Δεν σου λέω εγώ αυτό. Εγώ σου λέω: Έχεις επαφές; Μπαίνεις μέσα στο Υπουργείο; Μιλάς ελεύθερα και του λες ότι εδώ έχουμε θέμα, εκεί έχουμε θέμα, εκεί έχουμε θέμα; Δεν γίνεται αυτό το πράγμα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ (Μάρτυς): Όχι, είχε άλλους συμβουλάτορες ο κ. Βορίδης».

Επειδή από το περιεχόμενο της δικογραφίας, αλλά και του συνόλου των μαρτυρικών καταθέσεων προέκυψε αδιαμφισβήτητο ότι ο κ. Βορίδης ουδεμία αξιόποινη πράξη έχει διαπράξει, όλοι οι εισηγητές και οι βουλευτές των κομμάτων της αντιπολίτευσης εναπόθεσαν τις ελπίδες τους περί εμπλοκής του κ. Βορίδη στην αναφορά του ονόματός του στις επισυνδέσεις, που συμπεριλαμβάνονται στην δικογραφία.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, κατά τη διάρκεια των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, σύσσωμη η αντιπολίτευση, αντί να εστιάζει στα ουσιώδη ζητήματα της ορθής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, επένδυσε σε μία ατελέσφορη συζήτηση γύρω από τις επισυνδέσεις που αναφέρεται το όνομα του πρώην Υπουργού, κ. Βορίδη, προκειμένου να τον συνδέσουν με οποιονδήποτε τρόπο με τα πρόσωπα, που συμμετέχουν σ' αυτές. Στόχος που δεν επετεύχθη, καθώς -όπως κατέθεσαν οι ανωτέρω μάρτυρες- δεν είχαν καμία προσωπική σχέση με τον κ. Βορίδη, πολλώ δε μάλλον δεν συνομίλησαν μαζί του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ

ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΗ ΑΦΜ

I. Το περιεχόμενο των αποδιδόμενων αιτιάσεων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας – ΕΡΡΟ και το αντικείμενο της διερεύνησης

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (European Public Prosecutor's Office – ΕΡΡΟ) με την υπ' αριθ. Ι.000757/12.06.2025 Πρόταση Παραπομπής στις Εθνικές Αρχές (Proposal to refer the case to the National Authorities), υπογεγραμμένη από τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες, κυρίες Ευγενία Κυβέλου και Ελένη Σίσκου, αποδίδει στον πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Λευτέρη Αυγενάκη (περίοδος θητείας στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από 27.06.2023 έως και 14.06.2024), φερόμενη εμπλοκή στα αδικήματα της συνέργειας σε απιστία και της ηθικής αυτοουργίας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά την ανωτέρω πρόταση τα αδικήματα φέρονται να τελέσθησαν από κοινού και κατ' εξακολούθηση, με προκληθείσα ζημία υπερβαίνουσα το συνολικό ποσό των 120.000 ευρώ, σύμφωνα με τον Κανονισμό (άρθρο 22 (1) του Κανονισμού ΕΡΡΟ, 5 (1), 4 (3) και 4.β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 και άρθρα 26^α, 27, 46, 47, 94, 98, 390 του ΠΚ, σε συνδυασμό με τα άρθρα 24 4, 25 1 3 του νόμου 4689/2020.

Κρίσιμο πραγματικό θεμέλιο των ισχυρισμών αυτών παρουσιάζεται ως η δήθεν άσκηση «αφόρητης πίεσης» για αποδέσμευση μπλοκαρισμένων ΑΦΜ, ήδη από την ανάληψη των καθηκόντων του, τον Ιούνιο του 2023 και ιδίως από τον Οκτώβριο του 2023.

Συγκεκριμένα στην εν λόγω Πρόταση Παραπομπής αναφέρεται:

«Όσον αφορά τις εξωτερικές πιέσεις, αυτές προέρχονταν κυρίως από τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριο Αυγενάκη, ο οποίος, αμέσως μόλις ανέλαβε εποπτεύων Υπουργός τον Ιούνιο του 2023, άσκησε πίεση για την αποδέσμευση μπλοκαρισμένων ΑΦΜ. Η πίεση αυτή έγινε «αφόρητη» τον Οκτώβριο του 2023. Τελικά, μην αντέχοντας τις πιέσεις της «πολιτικής ηγεσίας» και μετά από επανειλημμένες εκκλήσεις για παραίτηση από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Γεώργιο Στρατάκο, ο Σημανδράκος υπέβαλε την παραίτησή του, νιώθοντας ότι «αναγκάστηκε να αποχωρήσει από τον Οργανισμό».

Η Εξεταστική Επιτροπή, μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης των μαρτύρων, τη μελέτη του συνόλου των εγγράφων και τη συνεκτίμηση των απομαγνητοφωνημένων πρακτικών των συνεδριάσεων της προβαίνει στα ακόλουθα συμπεράσματα αναφορικά με τον πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Λευτέρη Αυγενάκη.

Η αξιολόγηση γίνεται με βάση: α) τη χρονική ακολουθία των γεγονότων, β) το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, γ) τη συνέπεια και αξιοπιστία των μαρτυρικών καταθέσεων και δ) την ύπαρξη ή μη αντικειμενικών αποδεικτικών στοιχείων.

I.A. Έλλειψη αντικειμενικών αποδεικτικών στοιχείων περί εντολής ή πράξης αποδέσμευσης ΑΦΜ χωρίς έλεγχο

Από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού δεν προέκυψε οποιοδήποτε στοιχείο, το οποίο να αποδεικνύει ότι ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Λευτέρης Αυγενάκης έδωσε εντολή, οδηγία ή κατεύθυνση για:

- Αποδέσμευση ΑΦΜ χωρίς προηγούμενο έλεγχο.
- Πληρωμή μη επιλέξιμων δικαιούχων.
- Παράκαμψη των νόμιμων διαδικασιών του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Δεν εντοπίσθηκε διοικητική πράξη, υπηρεσιακό σημείωμα, ηλεκτρονική αλληλογραφία, προφορική εντολή ή άλλη αποδεικτική ύλη, που να συνδέουν τον π. Υπουργό με παράνομες πληρωμές ή παράκαμψη ελέγχων, ενώ οι σχετικοί ισχυρισμοί ερείδονται κυρίως σε μεταγενέστερες, υποκειμενικές και αντιφατικές αποτιμήσεις μαρτύρων, χωρίς αντικειμενική επιβεβαίωση.

I.B. Πραγματικά δεδομένα, αξιολόγηση αποδείξεων και νομική αποτίμηση

1. Στοιχεία από την κατάθεση του κ. Κυριάκου Μπαμπασίδη (*Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 23.01.2024 έως 31.01.2025 και Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 31.12.2014 έως 21.04.2015 και από 21.07.2022 έως 23.01.2024*) στο Διοικητικό Συμβούλιο και ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής.

1.1. Ιδιαίτερη και καθοριστική σημασία για την αποτίμηση των πραγματικών περιστατικών έχει η κατάθεση του κ. Κυριάκου Μπαμπασίδη, ο οποίος, λόγω της θεσμικής του ιδιότητας, είχε άμεση γνώση της πραγματικής διοικητικής εικόνας του Οργανισμού κατά την περίοδο μετά την αποχώρηση της προηγούμενης διοίκησης.

Η κατάθεσή του παρουσιάζει αυξημένη αποδεικτική βαρύτητα, διότι δεν κινείται σε επίπεδο ερμηνειών ή «εντυπώσεων», αλλά στηρίζεται σε συγκεκριμένα διοικητικά δεδομένα, ενημερωτικά σημειώματα και αριθμητικά αποτελέσματα ελέγχων.

Αποτυπώνει την πραγματική κλίμακα των δεσμευμένων ΑΦΜ, αναδεικνύοντας ότι το πρόβλημα δεν ήταν συγκυριακό ή περιορισμένο (π.χ. 6.000 ή 9.309), αλλά εκτεταμένο (16.560) και χρονικά πολυετές και εισάγει σαφή διάκριση ανάμεσα σε νόμιμες περιπτώσεις που αποδεσμεύονται μετά από έλεγχο και παραβατικές περιπτώσεις που διαβιβάζονται στη Δικαιοσύνη.

1.2. Η «πρώτη επίσημη εικόνα» που δόθηκε στον εποπτεύοντα Υπουργό

Από τα στοιχεία της κατάθεσης Μπαμπασίδη προκύπτει ότι η πρώτη πλήρης και επίσημη ενημέρωση για το ζήτημα των δεσμευμένων ΑΦΜ παρέχεται κατά το έτος 2024, με ενημερωτικά σημειώματα που αποτυπώνουν τον ακριβή αριθμό δεσμευμένων ΑΦΜ (16.560), το ότι μεγάλο μέρος αυτών εκκρεμούσε από το 2020 (δηλαδή παρέμενε επί μακρόν δεσμευμένο) και, κυρίως, ότι η προηγούμενη διοίκηση δεν είχε διασφαλίσει ενιαίο και αξιόπιστο μηχανισμό ελέγχου, αφού ο ίδιος αναφέρει ότι συνέλεξε πολλαπλά αρχεία - λίστες που έπρεπε να ενοποιηθούν.

Αυτό έχει κρίσιμη σημασία για την παρούσα διερεύνηση, διότι εάν η πραγματική έκταση του προβλήματος υποεκτιμήθηκε ή δεν αποτυπώθηκε εγκαίρως, τότε η δημόσια αφήγηση περί δήθεν «στοχευμένης πίεσης» για συγκεκριμένο αριθμό ΑΦΜ δεν στηρίζεται σε πραγματική διοικητική εικόνα, αλλά σε αποσπασματικές - μεταβαλλόμενες εκτιμήσεις.

Εάν, αντιθέτως, το 2024 αποτυπώνεται διοικητικά ότι υπάρχουν 16.560 δεσμευμένα ΑΦΜ, τότε είναι προφανές ότι το θεσμικό ζητούμενο δεν μπορεί να είναι «πληρωμές χωρίς έλεγχο», αλλά ταχεία ολοκλήρωση ελέγχων, αποδέσμευση των νόμιμων και παραπομπή των παραβατικών. Όταν έχεις τόσο μεγάλο αριθμό δεσμευμένων ΑΦΜ, είναι αντικειμενικά αδύνατο – και θεσμικά αδιανόητο να πληρωθούν χωρίς προηγούμενο έλεγχο.

Σύμφωνα με τα συναφή διοικητικά δεδομένα και τα ενημερωτικά σημειώματα του κ. Κυριάκου Μπαμπασιδής:

- Στις 2.3.2024 αναφέρθηκαν 16.560 δεσμευμένα ΑΦΜ.
- Στις 1.4.2024 ενημέρωσε για την πρόοδο των ελέγχων.
- Στις 21.5.2024, από τα 16.548 ΑΦΜ είχαν ελεγχθεί 7.545, εκ των οποίων 6.815 αποδεσμεύθηκαν και 730 παραπέμφθηκαν στη δικαιοσύνη.

Όπως κατέθεσε ο κ. Κυριάκος Μπαμπασιδής, ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, βάσει κοινοτικής νομοθεσίας, τα ΑΦΜ έπρεπε να είναι μπλοκαρισμένα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, και όχι για χρόνια:

«ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): ... Αυτά τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, έπρεπε να είναι μπλοκαρισμένα για ένα εύλογο χρονικό διάστημα, έτσι λέει η διάταξη. Πολλά ήταν από το 2020. Εμείς τα ελέγξαμε όλα, στείλαμε χίλια τετρακόσια ενενήντα επτά, δύο μεγάλες κατηγορίες, στη δικαιοσύνη...».

Και συνεχίζει ο κ. Κυριάκος Μπαμπασιδής στην κατάθεσή του:

«... μεγάλο στοίχημα και προσωπική πρόκληση, τολμώ να πω, αποτελεί το ξεκαθάρισμα και ο αποχαρκτηρισμός των περίπου 16.000 που παραμένουν δεσμευμένα και εξαιρούμενα από πληρωμές ακόμα και από το έτος 2020». Τέσσερα χρόνια. Στη διετία είχαν χάσει οι μισοί τα δικαιώματά τους. Είναι υποχρέωσή μας να ξεχωρίσουμε την ήρα από το στάρι.... Κανένας από εμάς δεν επιθυμεί να βρίσκεται σε μακροχρόνια ομηρία. Ούτε ένας, μα ούτε ένας - το τονίζω - δικαιούχος που άδικα έχει δεσμευτεί» αυτό ήταν το ζητούμενο «ως θύμα μιας κακής νοοτροπίας. Δυστυχώς. ...»

Ειδικότερα στο από 02.03.2024 ενημερωτικό του σημείωμα προς τον Υπουργό αναφέρει ότι τα δεσμευμένα ΑΦΜ ήταν **16.560** και όχι 6.000 ευρώ ή 9.309, όπως ισχυρίζονταν ο Ευάγγελος Σημανδράκος. Υπάρχει λοιπόν ανακολουθία και σοβαρή απόκλιση στον αριθμό των δεσμευμένων ΑΦΜ, που δεν δικαιολογείται. Με το ανωτέρω ενημερωτικό του σημείωμα ο κ. Μπαμπασιδής ενημέρωσε - για πρώτη φορά - τον Υπουργό για τα δεσμευμένα ΑΦΜ (μεταξύ πολλών άλλων θεμάτων – εκκρεμοτήτων, που θα έπρεπε να έχουν υλοποιηθεί) και την άμεση έναρξη της διαδικασίας ελέγχου αυτών, προκειμένου «να αποδεσμευτούν όσα ΑΦΜ δικαιούνται, μετά τον έλεγχο, να πληρωθούν και να αποδεσμευτούν, κάτι που θα συμβεί στο άμεσο χρονικό διάστημα και σε συνεννόηση με την πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΑΤ, να

προχωρήσουμε άμεσα σε νέα συμπληρωματική πληρωμή των αποδεσμευμένων ΑΦΜ». **Αναφέρει συγκεκριμένα, γεγονός που αποδεικνύει την «χαώδη κατάσταση»:** «Μετά από προσωπική εσωτερική έρευνα ... τελικά συγκέντρωσα **13 αρχεία**, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί, τα οποία περιλάμβαναν **20 λίστες με δεσμευμένα ΑΦΜ**», **«Τα μοναδικά ΑΦΜ από όλες τις εγγραφές είναι 16560 σελίδα 3 του πίνακα»**, «Υπολογίζω ότι στην πληρωμή βασικής 2023 θα πετύχουμε να εντάξουμε 6500 με 7000 ΑΦΜ. Αλλά θα μπορώ να είμαι πιο ακριβής μετά από 2 εβδομάδες. Επίσης μιλώντας αρχικά ως **στέλεχος της παράταξης** και ως συνεργάτης σου και δευτερευόντως ως πρόεδρος του Οργανισμού μέλημά μου είναι να σε προστατεύσω τόσο τον εαυτό μου διοικητικά και νομικά όσο και την υπόλοιπη διοίκηση και τον ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμό».

Ανάλογη ενημέρωση για την πορεία του ελέγχου των δεσμευμένων ΑΦΜ έγινε και στη συνέχεια από τον κ. Μπαμπασίδη προς τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη με τα από 01.04.2024 και 21.05.2024 ενημερωτικά του σημειώματα.

Έτσι, από τα 16.548 δεσμευμένα ΑΦΜ ελέγχθηκαν 7.703 ΑΦΜ και από αυτά αποδεσμεύτηκαν 6.815, ενώ 770 διαβιβάστηκαν στον Εισαγγελέα.

Από την κατάθεση και τα έγγραφα του Κυριάκου Μπαμπασίδη προκύπτει ότι η **διοίκηση Σημανδράκου υποεκτίμησε ή δεν αποκάλυψε την πραγματική έκταση των δεσμευμένων ΑΦΜ, ανέχθηκε πολυετείς και αντικοινοτικές δεσμεύσεις, δεν διασφάλισε ενιαίο και αξιόπιστο διοικητικό μηχανισμό ελέγχου και παρέδωσε έναν Οργανισμό σε κατάσταση θεσμικής απορρύθμισης.**

Η μεταγενέστερη αποδέσμευση ΑΦΜ δεν συνιστά πολιτική παρέμβαση, αλλά αναγκαία διοικητική αποκατάσταση νομιμότητας, μετά από έλεγχο, με σαφή διαχωρισμό των παραβατικών περιπτώσεων που διαβιβάστηκαν στη Δικαιοσύνη.

Τα ανωτέρω αποτελούν αντικειμενικό τεκμήριο ότι η αποδέσμευση των ΑΦΜ δεν ήταν «πολιτική εντολή» αλλά διοικητικό αποτέλεσμα ελέγχων και ο ισχυρισμός περί «αδιακρίτου αποδέσμευσης» καταρρίπτεται, αφού σημαντικό μέρος των περιπτώσεων διαβιβάστηκε σε εισαγγελικές/δικαστικές αρχές.

1.3. Συνεδρίαση Διοικητικού Συμβουλίου της 31ης Ιανουαρίου 2024

Μάλιστα, όπως, εισηγείται ο τότε Πρόεδρος του Οργανισμού κ. Μπαμπασίδης στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 31ης Ιανουαρίου 2024, για την εκκαθάριση των δεσμευμένων ΑΦΜ : «... το θέμα **είναι εξόχως πολιτικό, άμεσα διοικητικό** και εν μέρει και υπαρξιακό για τον Οργανισμό. Αφορά σε χιλιάδες παραγωγούς, χιλιάδες οικογένειες, οι οποίες άλλες διαμαρτύρονται, άλλες διερωτώνται για ποιο λόγο δεν μετέχουν στην πληρωμή, είναι δεσμευμένοι δηλαδή και εξαιρούνται των πληρωμών... Διότι με το ξεκαθάρισμα αυτής της κατάστασης θα ξεκαθαριστούν και οι παραγωγοί που αδίκως είναι δεσμευμένοι και καταστρέφονται τόσα χρόνια και θα πρέπει να ελεγχθούν και να αποκατασταθεί το πρόβλημα. Όσοι προσέβλεπαν δια της απάτης, δια παρανομιών, σε παράνομο όφελος να οδηγηθούν στη δικαιοσύνη... Η διενέργεια μιας προκαταρκτικής δεν σημαίνει ότι πρέπει να το δεσμεύουν κιόλας... Δημιουργεί όμως αυτή η κακή κατάσταση ήδη τεράστια προβλήματα στην ίδια την αγροτική οικονομία και στις ίδιες τις οικογένειες των ανθρώπων, όχι αυτών που δικαίως, ... αλλά έστω και τους ενός αδίκου δεσμευμένου...».

Το ζήτημα λοιπόν της εκκαθάρισης των δεσμευμένων ΑΦΜ προσλαμβάνει χαρακτήρα **πολυεπίπεδο και θεσμικά κρίσιμο**, καθώς, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, είναι *«εξόχως πολιτικό, άμεσα διοικητικό και εν μέρει υπαρξιακό για τον Οργανισμό»*.

Η εισήγηση αυτή δεν κινείται στο επίπεδο επιμέρους πληρωμών ή μεμονωμένων περιπτώσεων, αλλά αποτυπώνει τη συστημική διάσταση του προβλήματος: αφορά χιλιάδες παραγωγούς και οικογένειες, οι οποίοι είτε διαμαρτύρονται είτε εύλογα διερωτώνται για ποιο λόγο παραμένουν εκτός πληρωμών, τελούν δηλαδή σε καθεστώς δέσμευσης χωρίς να έχει προηγηθεί η οριστική κρίση της περίπτωσης τους. Ο ίδιος ο Πρόεδρος επισημαίνει ότι η παρατεταμένη αυτή κατάσταση οδηγεί σε οικονομική και κοινωνική εξόντωση ακόμη και ενός και μόνο αδίκως δεσμευμένου παραγωγού, γεγονός ασύμβατο με τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της αναλογικότητας.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η σαφής διάκριση που εισάγει ο κ. Κυριάκος Μπαμπασίδης μεταξύ:

α) Των παραγωγών που έχουν δεσμευθεί αδίκως και οφείλουν, μετά τον έλεγχο, να αποκατασταθούν άμεσα.

β) Εκείνων που προσδοκούσαν, «δια της απάτης και δια παρανομιών», σε παράνομο όφελος και οι οποίοι ρητώς αναφέρεται ότι πρέπει να οδηγηθούν στη Δικαιοσύνη.

Η διάκριση αυτή καταδεικνύει ότι το ζητούμενο της εισήγησης δεν ήταν η πληρωμή χωρίς έλεγχο, αλλά ακριβώς το αντίθετο: η ενεργοποίηση ουσιαστικών και ταχέων ελέγχων, ώστε να αποκατασταθεί η νομιμότητα, τόσο υπέρ των νόμιμων δικαιούχων, όσο και υπέρ του δημοσίου συμφέροντος.

Περαιτέρω, η επισήμανση ότι *«η διενέργεια μιας προκαταρκτικής δεν σημαίνει ότι πρέπει να δεσμεύουν κιόλας»* αναδεικνύει ένα κρίσιμο διοικητικό σφάλμα προηγούμενων περιόδων: τη μετατροπή της δέσμευσης από προσωρινό μέτρο ελέγχου σε μακροχρόνια κατάσταση ομηρίας, χωρίς σαφή χρονικό ορίζοντα και χωρίς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας.

Η εισήγηση αυτή επεξηγεί πλήρως και τεκμηριώνει τον λόγο για τον οποίο ο π. Υπουργός, κ. Λευτέρης Αυγενάκης, ζήτησε την επίσπευση και ολοκλήρωση των ελέγχων των χιλιάδων δεσμευμένων ΑΦΜ. Σε κανένα σημείο **δεν γίνεται λόγος για άσκηση πίεσης προς πληρωμή χωρίς έλεγχο, αλλά αντιθέτως για θεσμική ευθύνη της διοίκησης να επιλύσει μια κατάσταση που είχε ήδη προκαλέσει σοβαρές δυσλειτουργίες στην αγροτική οικονομία και στην αξιοπιστία του ίδιου του Οργανισμού.**

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά τη συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 2024, υιοθέτησε την εισήγηση αυτή με ευρεία πλειοψηφία, με μόνη αρνητική ψήφο εκείνη του εκπροσώπου του ΓΕΩΤΕΕ. Στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου συμμετείχαν, πέραν των λοιπών μελών, εκπρόσωποι της ΑΑΔΕ, του Υπουργείου Οικονομικών, των εργαζομένων, καθώς και δύο εκπρόσωποι του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η ευρεία αυτή πλειοψηφία καταδεικνύει ότι η επιτάχυνση και ολοκλήρωση των ελέγχων αντιμετωπίστηκε συλλογικά και θεσμικά ως αναγκαία διοικητική επιλογή και όχι ως προϊόν παράνομης ή μεμονωμένης πολιτικής παρέμβασης. Αντιθέτως, επιβεβαιώνεται ότι στόχος ήταν η άρση της αδικαιολόγητης ομηρίας των δικαιούχων, η αποκατάσταση της νομιμότητας και η προστασία τόσο της αγροτικής οικονομίας, όσο και της θεσμικής αξιοπιστίας του ΟΠΕΚΕΠΕ.

1.Γ. Κατάθεση Ευάγγελου Σημανδράκου - Όψιμη επίκληση «πίεσης» και ουσιώδεις αντιφάσεις

1. Χρονική στιγμή εμφάνισης του ισχυρισμού περί «πίεσης»

Ο Ευάγγελος Σημανδράκος, κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά και αμέσως μετά την αποχώρησή του δεν προέβη σε οποιαδήποτε καταγραφή ή καταγγελία περί άσκησης πίεσης από τον π. Υπουργό για αυθαίρετη αποδέσμευση ΑΦΜ.

Ο ισχυρισμός περί «αφόρητης πίεσης» διατυπώνεται για **πρώτη φορά** στην **τρίτη** κατά σειρά από 26.2.2025 Ένορκη Κατάθεσή του.

Ακολουθεί αυτούσια παράθεση του κειμένου από την από 26 Φεβρουαρίου 2025 ένορκη εξέτασή του (τρίτη κατά σειρά):

ΕΡΩΤΗΣΗ: *Η λάθος αυτή πληρωμή έπαιξε ρόλο στην απομάκρυνσή σας από τον ΟΠΕΚΕΠΕ;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: *Όχι δεν έπαιξε κανένα ρόλο. Τον Οκτώβριο του 2023, όμως, η πίεση έγινε αφόρητη από τον κ. Αυγενάκη επειδή δεν πληρώθηκαν και πάλι τα 6.000 ΑΦΜ και την μετέφερε και σε άλλους στην Κυβέρνηση και είδα ότι με τους ανθρώπους του Μπαμπασίδη μέσα στον ΟΠΕΚΕΠΕ και την παράκαμψή μου από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΑΤ δεν ήταν πλέον ασφαλές το περιβάλλον, για να κάνω σωστά τη δουλειά μου και ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε πολλαπλούς κινδύνους.*

Πρέπει να σημειώσω ότι από τα μέσα Νοεμβρίου η πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλει την παραίτησή τους, καθ' υπόδειξη και κατόπιν πιέσεων του Στρατάκου με εντολή Αυγενάκη. Ο δε Στρατάκος μου έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις λέγοντας ότι πρέπει να παραιτηθώ και πραγματοποιήσαμε τουλάχιστον 3 συναντήσεις».

Αντιθέτως στα πέντε (5) συνολικά ενημερωτικά σημειώματα (7 Ιουλίου 2023, 28 Ιουλίου 2023, 27 Οκτωβρίου 2023, 30 Οκτωβρίου 2023, 22 Δεκεμβρίου 2023), που απέστειλε στον Υπουργό ουδεμία αντίστοιχη αναφορά γίνεται.

Η όψιμη αυτή μεταβολή της αφήγησης, χωρίς παράλληλη ύπαρξη αντικειμενικών αποδεικτικών στοιχείων, αποδυναμώνει ουσιαστικά τη βασιμότητα του ισχυρισμού.

1.1. Ασυνέπειες ως προς τον αριθμό και τη φύση των ΑΦΜ

Από τις ίδιες τις καταθέσεις και επιστολές του Ευάγγελου Σημανδράκου προκύπτουν σοβαρές και ανεξήγητες αποκλίσεις ως προς τον αριθμό των δεσμευμένων ΑΦΜ (6.000 – 9.309 – 16.560), καθώς και ως προς τη φύση αυτών (δεσμευμένα ΑΦΜ έναντι μη επιλέξιμων).

Ειδικότερα:

α) Στην από **26.2.2025** ένορκη κατάθεσή του ο κ. Ευάγγελος Σημανδράκος αναφέρει ότι τα δεσμευμένα ΑΦΜ ήταν **6.000 μοναδικά ΑΦΜ** περίπου και ότι είχε αναθέσει τον έλεγχο στον αρμόδιο τότε αντιπρόεδρο Μπαμπασίδη.

β) Στη συνέχεια και πάλι στην από 26.02.2025 ένορκη κατάθεσή του αναφέρει **διαφοροποιημένα**: «Ο έλεγχος των δικαιολογητικών ολοκληρώθηκε ένα χρόνο μετά και το Δεκέμβριο του 2023 οριστικοποιήθηκαν 3 αρχεία:

Αρχείο αποδεσμευμένων ΑΦΜ, με περίπου 1200 εγγραφές. Πρόκειται για τα ΑΦΜ, που προσκόμισαν δικαιολογητικά και έγινε έλεγχος από τους υπαλλήλους των αρμοδίων Διευθύνσεων....

Αρχείο 2300 δεσμευμένων ΑΦΜ, τα οποία δεν προσκόμισαν καθόλου δικαιολογητικά. Πρόκειται δηλαδή για όσους παραγωγούς δεν απάντησαν στην πρόσκληση του ΟΠΕΚΕΠΕ να προσκομίσουν δικαιολογητικά....

Αρχείο δεσμευμένων ΑΦΜ, τα οποία εμπλέκονται σε υποθέσεις που διερευνώνται από την ελληνική δικαιοσύνη και την οικονομική αστυνομία.

Από διάφορους ελέγχους το 2022 και το 2023 αποδείχθηκε ότι η δέσμευση ήταν ορθή, μια και μικρός αριθμός από τους δικαιούχους του 2021, που προσκόμισαν δικαιολογητικά, μπόρεσε να αποδείξει τη νόμιμη χρήση των εκτάσεων».

γ) Για πρώτη φορά την **30^η Οκτωβρίου 2023** ενημερώνει τον Υπουργό «... σας πληροφορώ ότι από τους 9.309 που δεν καταβλήθηκαν ενισχύσεις γιατί δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας 5.586 (63%) προέρχονταν από τις 4 περιφερειακές ενότητες Λασιθίου, Ηρακλείου, Ρεθύμνου και Χανίων», χωρίς όμως να αναδεικνύει το πρόβλημα και να ενημερώνει για τους ελέγχους.

δ) Στην από 4 Νοεμβρίου 2023 επιστολή του προς τον κ. Γιάννη Μπρατάκο, πρώην Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργό, ο κ. Ευάγγελος Σημανδράκος φέρεται να είχε αναφερθεί στις πληρωμές του 2023, τονίζοντας ότι «στην πληρωμή αυτή δεν καταβλήθηκαν **ενισχύσεις σε 9.309 ΑΦΜ** διότι δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, εκ των οποίων οι 5.586 ΑΦΜ, δηλαδή το 63%, προέρχονταν από τις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες Κρήτης», ήτοι κάνει λόγο πάλι για **9.309 ΑΦΜ που «δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας»**. Στο σημείο αυτό δεν αναφέρεται σε δεσμευμένα ΑΦΜ αλλά σε μη επιλέξιμα, δηλαδή σε ΑΦΜ που δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του καθεστώτος ενίσχυσης, τα οποία σε κάθε περίπτωση, αφού δεν ήταν επιλέξιμα, δεν έπρεπε να πληρωθούν.

ε) Στην από 8 Δεκεμβρίου 2023 έτερη επιστολή του προς τον κ. Γιάννη Μπρατάκο καμία αναφορά δεν κάνει στα ΑΦΜ, αλλά αναφέρεται στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για να αποκατασταθεί η εικόνα του.

Η έλλειψη σαφούς και συνεκτικής εικόνας για το πραγματικό αντικείμενο των ισχυρισμών καταρρίπτει την υποτιθέμενη παρέμβαση του π. Υπουργού. Άλλωστε τόσο από τις καταθέσεις των μαρτύρων ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, όσο από τα κατατεθέντα έγγραφα (ενημερωτικά σημειώματα της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ) προκύπτει ότι η κατεύθυνση που δόθηκε από τον π. Υπουργό, κατά την επίμαχη περίοδο, αφορούσε την **ολοκλήρωση των ελέγχων, την αποδέσμευση των νόμιμων περιπτώσεων και τη διαβίβαση των παρανόμων στη Δικαιοσύνη.**

Ουδέποτε ζητήθηκε από τον π. Υπουργό πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ χωρίς έλεγχο, αντιθέτως ζητήθηκε η επιτάχυνση και ολοκλήρωση των ελέγχων και δόθηκε σαφής κατεύθυνση, ήτοι αποδέσμευση των νόμιμων ΑΦΜ και διαβίβαση των παρανόμων στη Δικαιοσύνη. Η κατεύθυνση αυτή επιβεβαιώνεται επιπροσθέτως από τα αποτελέσματα των ελέγχων (αποδεσμεύσεις και διαβιβάσεις σε εισαγγελικές αρχές).

1.2. Περιγραφή της «πίεσης» ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής – Λόγοι παραίτησης Ευάγγελου Σημανδράκου

Κατά την κατάθεσή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, ο κ. Ευάγγελος Σημανδράκος περιγράφει την πίεση ως **έμμεση**, μέσω δημοσίων δηλώσεων, τρίτων προσώπων ή συνεργατών, χωρίς να προσδιορίζει συγκεκριμένη πράξη, χρόνο, τρόπο ή αποδέκτη εντολής.

Σε κρίσιμες ερωτήσεις Βουλευτών, παραδέχεται ότι δεν γνωρίζει τους «πραγματικούς λόγους» της αποχώρησής του και ότι δεν υπήρξε ρητή προσωπική εντολή από τον Υπουργό για αποδέσμευση ΑΦΜ χωρίς έλεγχο.

Συγκεκριμένα στην κατάθεσή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής σε ερωτήσεις Βουλευτών ο κ. Σημανδράκος αναφέρει τα κάτωθι:

«ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Στέλνει μια επιστολή ο Υπουργός προς τον Πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., του αναφέρει μια επιχειρηματολογία, απαντά ο Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. για ποιο λόγο έγινε αυτό, κρίνεται αν ήταν εσφαλμένη ή όχι και μετά υπάρχει άλλη διαδικασία που μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος. Αυτή είναι η διαδικασία. Ούτε μέσω τηλεφώνων, ούτε διά εκπροσώπων, ούτε μέσω διαφόρων πιέσεων.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Εγώ σας ρωτάω για τους πραγματικούς λόγους. Ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι....

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Μα δεν μου είπαν ποτέ τους πραγματικούς λόγους.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Εσείς δεν μπορούσατε να αντιληφθείτε εκεί.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι;

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Δεν ξέρω, εσάς ρωτάω. Πού να ξέρω, εγώ δεν ήμουν πρόεδρος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Μα πρέπει να ρωτήσετε τον κ. Αυγενάκη γι' αυτό, ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Τον κ. Αυγενάκη, θα τον ρωτήσουμε, αλλά ρωτάμε και εσάς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν ξέρω ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Δεν γνωρίζετε δηλαδή;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι.»

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Να σας ρωτήσω κάτι. Έγινε ποτέ μνεία σε εσάς για πληρωμές των δεσμευμένων ΑΦΜ ότι πρέπει να πληρωθούν;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, μέσω των συνεργατών του έγινε, βέβαια.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ποιων συνεργατών;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Του κ. Στρατάκου.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ο κ. Στρατάκος σας είπε, δηλαδή, «Προχωρήστε και πληρώστε».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι «προχωρήστε», αλλά ότι κάτι πρέπει να κάνουμε με τα δεσμευμένα ΑΦΜ.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Κάτι πρέπει να κάνουμε με τα δεσμευμένα ΑΦΜ.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Τι σχέση;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Είναι άλλη περίπτωση αυτή τώρα. Εγώ λέω για το σύνολο των... Για το θέμα του Ξυλούρη...

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Εντάξει. Εγώ, τώρα, λέω για το μέρος. Δεν λέω για το σύνολο. Για το σύνολο καταλάβαμε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Το σύνολο... Κοιτάξτε. Αφού φαίνεται ότι ήθελε να πληρώσει τα δεσμευμένα ΑΦΜ από τις δηλώσεις που έχει κάνει στον Τύπο και αυτά που ειπώθηκαν μετά το 2023, το 2024.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ωραία. Αυτή η παρέμβαση, λοιπόν...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Μισό λεπτό. Ήθελα κάτι να σας πω ακόμα. Ναι. Θα το θυμηθώ.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Αυτή η παρέμβαση, λοιπόν, που γίνεται είτε με τις απαξιωτικές δηλώσεις στον Τύπο, είτε με την επίκαιρη ερώτηση και την απάντησή του...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Έχω να πω και το εξής. Μισό λεπτό.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Θέλω να ρωτήσω. Αφορά τα 6.000 ΑΦΜ. Εγώ θέλω να σας ρωτήσω, αν έχει σχέση με την υπόθεση Ξυλούρη και ποιος ο ρόλος του κ. Μπαμπασίδη στην υπόθεση ελέγχου του κ. Ξυλούρη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι. Καταρχήν, μετά το 2023, το 2024, στο πρώτο ΔΣ που έγινε, σαν θέμα έκτακτο ήρθε η αποδέσμευση των δεσμευμένων ΑΦΜ. Θα σας το καταθέσω.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Όσον αφορά του Ξυλούρη, που είπατε προηγουμένως, υπήρχαν συχνές τηλεφωνικές κλήσεις του κ. Στρατάκου σε μένα, ότι θα πρέπει να πληρωθεί ο Γιώργος.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ποιος είναι ο Γιώργος;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ο Ξυλούρης. Εγώ απαντάω ποιος είναι. Ο Ξυλούρης.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Εντάξει. Εγώ ρωτάω, γιατί ξέρετε καμιά φορά ρωτάς ποιος είναι κάποιος και δεν σου απαντάνε. Τώρα ξέρουμε ότι είναι ο κ. Ξυλούρης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Συζητήθηκε πάρα πολλές φορές να πληρωθεί ο Ξυλούρης.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ο Γιώργος ήταν φίλος; Γιατί τον λέτε με το μικρό όνομα, ας πούμε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Αυτός που σας μετέφερε την τηλεφωνική κουβέντα μεταξύ...

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Στρατάκου. Του κ. Στρατάκου. Είναι φίλος του κ.

Στρατάκου, λοιπόν, για να τον λέει Γιώργο και σας λέει να τον πληρώσετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Φαντάζομαι πως ναι.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ωραία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Μιλάτε και λέτε στις 4 Νοεμβρίου ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο μόνος διαπιστευμένος οργανισμός πληρωμών της χώρας. Και στις 8 Δεκεμβρίου 2023 ακολουθεί και άλλη επιστολή. Ενώ παίρνετε συγχαρητήρια σε ό,τι αφορά την πληρωμή, αλλά και όλα τα κακώς κείμενα στον Οργανισμό, μέσα σε λίγες μέρες σάς εξαναγκάζουν σε παραίτηση.

Και εγώ θέλω να σας ρωτήσω το εξής: Όπως είπατε και εσείς, αλλά φαίνεται και από το διάγραμμα του Οργανισμού, το εθνικό απόθεμα περιορίστηκε το 2022 μέχρι και τριάντα φορές, εδώ μιλάμε δινόταν κυρίως για βοσκότοπους σε Λασιθί, Ηράκλειο, Χανιά και Ρέθυμνο, αυτό είναι μια αλήθεια.

Αυτά τα δεσμευμένα ΑΦΜ που ήταν κάπου στις εννέα χιλιάδες και κάτι, έχω το νούμερο ακριβώς 9.309, τα 5586, δηλαδή σε ποσοστό 63%, ήταν στην Κρήτη. Αυτό τώρα με το χέρι στην καρδιά δεν δυσαρέστησε τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Κρητικό, που εκλέγεται στο Ηράκλειο, τον κ. Αυγενάκη, αφού τα 2/3 των δεσμευμένων ΑΦΜ ήταν από την Κρήτη; Κι έχουμε και τη μείωση του αποθέματος τριάντα φορές λιγότερο, που δόθηκε για βοσκοτόπια. Πείτε μου;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, φαντάζομαι ότι τον δυσαρέστησε αυτό το γεγονός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ: Αυτός ήταν ο λόγος που σας ανάγκασε να παραιτηθείτε, κύριε Πρόεδρε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Εγώ σας είπα προηγουμένως, όσον αφορά τη διαδικασία της παραίτησης, ότι ποτέ δε μου δόθηκε η δυνατότητα να δώσω εξηγήσεις και να μου πει πραγματικά τον λόγο.

Όμως, όπως έχω πει και στο παρελθόν, η πίεση για τα έξι χιλιάδες ΑΦΜ πάνω κάτω, γιατί κάπου εκεί είναι τα ΑΦΜ, μετά από κάθε πληρωμή είναι λίγο πιο πάνω ή λίγο πιο κάτω, ήταν ουσιαστικά και ο λόγος με τον οποίο αυξήθηκαν οι πιέσεις και οι εντάσεις του κ. Αυγενάκη, είτε ο ίδιος μέσω του τύπου είτε δια μέσω άλλων ανθρώπων, όπως του κ. Στρατάκου και εμμέσως και του κ. Μπαμπασίδη, ο οποίος έχει την πολιτική γραμμή του ΥΠΑΑΤ.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Είπατε ότι η στάση του κ. Αυγενάκη άλλαξε απέναντι στο πρόσωπό σας μετά την ιστορία με το εθνικό απόθεμα στην Κρήτη, θεωρείτε ότι χάσατε τη θέση σας, επειδή θέλατε να ελέγξετε τις παρανομίες στο εθνικό απόθεμα που - πιστεύω εγώ - είναι η καρδιά του σκανδάλου;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, το εθνικό απόθεμα είναι ένα μεγάλο ζήτημα το οποίο προσπαθήσαμε να το ξεδιαλύνουμε και είχε πολλά απόνερα, είχε

πολλές επιπτώσεις σε πολύ κόσμο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Βεβαίως. Κύριε Πρόεδρε, μία τελευταία ερώτηση θα ήθελα να κάνω και να κλείσω με αυτήν.

Ήθελα να σας ρωτήσω με βάση τα όσα είπατε για τον κ. Αυγενάκη και **τις αντιστάσεις που έφερε στην προσπάθειά σας να ελέγξετε κάποια ύποπτα ΑΦΜ**, θεωρείτε - εκ των υστέρων αυτό - ότι ο διορισμός του ως νέου Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης με εκλογική περιφέρεια και καταγωγή από την Κρήτη σχετιζόταν με το γεγονός ότι η Κρήτη είχε τις περισσότερες -με μεγάλη διαφορά- περιπτώσεις ύποπτων δηλώσεων;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν μπορώ να το πω αυτό. Όχι, δεν μπορώ να το πω αυτό.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε μάρτυς, θέλω να είστε πολύ συγκεκριμένος, μιας και εδώ είναι μια διαδικασία πολύ προσεκτική και προφανώς για αυτά τα οποία λέτε, κρίνεστε από πολλούς φορείς.

Καταρχήν, μιλάμε τόσες ώρες και δεν μας έχετε απαντήσει σε κάτι καίριο. Αν είχατε πειστεί από τον κύριο Υπουργό, από τον κ. Αυγενάκη, για την απελευθέρωση χωρίς κανέναν έλεγχο ΑΦΜ, που όπως έχετε καταθέσει και στην δική σας ένορκη κατάθεση πριν από λίγο καιρό. Ισχύει κάτι τέτοιο; Αυτή είναι η ερώτησή μου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Θα ξαναπώ. Όταν κάποιος βγαίνει στον Τύπο και κάθε μέρα χαρακτηρίζει - εύχομαι μέσα από την καρδιά μου να μην το πάθετε καμιά φορά εσείς αυτό - με τα χειρότερα λόγια, με τον χειρότερο τρόπο, μόνο και μόνο εκμεταλλευόμενος μία θέση εξουσίας που έχει χωρίς να υπάρχει άλλος λόγος πέρα από την πληρωμή η οποία έγινε με τα χαρακτηριστικά τα συγκεκριμένα, με τη δέσμευση βοσκοτόπια χωρίς ζώα, λέγοντας ότι το 63% είναι στην Κρήτη, τι άλλο συμβαίνει και βγαίνει και κάνει αυτές τις δηλώσεις; Πείτε μου.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Με ποιο τρόπο έγινε αυτό το οποίο εσείς καταγγέλλετε; Δεν μας εξηγείτε. Είναι μια υπόθεση δική σας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Έπειτα διαμέσου - ξαναλέω - του Στρατάκου και του κ. Μπαμπασίδη, συνεχώς υπήρχε στο τραπέζι της συζήτησης πώς θα πληρωθούν τα δεσμευμένα ΑΦΜ και κακώς κρατιούνται ΑΦΜ. Αυτό τουλάχιστον γνωρίζω εγώ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Πώς είχατε πειστεί δεν μας απαντάτε όμως από τον Υπουργό; Συγκεκριμένα πώς πειστήκατε προσωπικά;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Αυτά που έλεγε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Από τις δηλώσεις του δημόσια;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Γιατί, λίγο είναι αυτό;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Προσωπικά πειστήκατε από τον ίδιο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Με συγχωρείτε, λίγο είναι αυτό; Τι με ρωτάτε τώρα;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Εγώ λέω από τον κ. Αυγενάκη - και είμαι συγκεκριμένος - είχατε πειστεί;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Είχα πειστεί. Σας το είπα. Πόσες φορές να σας το πω;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Αν, ναι, με ποιο τρόπο; Από δηλώσεις του γενικά;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Αυτή είναι η απάντησή μου.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Άρα δεν είχατε πειστεί προσωπικά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Αυτή είναι η απάντησή μου. Το έχω πει τόσες φορές.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Κύριε Σημανδράκο, έχετε εγχειρίσει σήμερα στην Επιτροπή μας τις επιστολές τις οποίες έχετε αποστείλει, τις περιβόητες επιστολές, οι οποίες έχουν διαρρεύσει και στον Τύπο, το γνωρίζετε, και είναι οι επιστολές οι οποίες απευθύνονται και στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη και βεβαίως, με τον χαρακτηρισμό «εμπιστευτικό» 4-11-2023 στον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ τον κ. Γιάννη Μπρατάκο.

Οι επιστολές αυτές ανέφεραν στην πραγματικότητα το πρόβλημα το οποίο εμείς εντοπίζουμε κι εσείς είπατε απαντώντας και σε όλους τους συναδέλφους ότι στην πραγματικότητα από τα ΑΦΜ τα οποία δεν είχαν πληρωθεί, μια μερίδα, ένα τμήμα των ΑΦΜ αυτών αφορούσαν την περιοχή της Κρήτης, απ' όπου και κατάγεται ο κ. Αυγενάκης, και από τότε ξεκινήσατε να έχετε στην πραγματικότητα

τα προβλήματα προσωπικά εσείς. Είναι έτσι;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Από τα εννιά χιλιάδες τόσα ΑΦΜ, λοιπόν, τα πέντε χιλιάδες ήταν από την Κρήτη. Τότε ο Αυγενάκης τα έβαλε μαζί σας. Σωστά κατάλαβα;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Σωστά κατάλαβα.

Όταν, λοιπόν, ο Αυγενάκης τα έβαλε μαζί σας, εσείς προσπαθήσατε να αμυνθείτε και να πείτε: «Ναι, αλλά υπάρχει και μια διαδικασία την οποία δεν μπορούμε να την υπερβούμε». Έχετε και ένα σημείωμα εδώ πίσω που μας δώσατε και λέτε τη σειρά των ενεργειών σας. Λέτε: «Εγώ δεν θα γίνω εξιλαστήριο θύμα», «δεν μπορώ να υπερβώ τη διαδικασία» και «αν δεν πληρώσουμε τώρα, δεν θα πληρώσουμε ποτέ, γιατί επίκεινται αλλαγές με τον Αυγενάκη».

Σωστά το κατάλαβα και αυτό;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Σωστά.

Στο διά ταύτα από αυτά που μας είπατε, εγώ καταλαβαίνω ότι ο Αυγενάκης γνώριζε το θέμα. Κάνατε επιστολή στον Αυγενάκη. Σωστά;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Ναι, γνώριζε.

Ο κ. Μπρατάκος, στον οποίο απευθυνθήκατε με επιστολή, γνώριζε το θέμα.

Σωστά;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Σωστά.

Ο κ. Στρατάκος που σας τηλεφώνησε, γνώριζε το θέμα, ότι εννιά χιλιάδες τόσα ΑΦΜ είχαν πεταχτεί έξω, γιατί δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις και γιατί δεν έπρεπε να πληρωθούν. Σωστά;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ: Το δεύτερο σκέλος της ερώτησης ήταν ότι λέτε «πίεστηκα από τον κ. Αυγενάκη πολύ» ή μάλλον «έγινε αφόρητη η πίεση». Υπάρχει κάτι, δηλαδή η γραπτή εντολή; Έχουμε κάποιο μήνυμα; Ή είναι ο λόγος σας απέναντι στον λόγο τον δικό του;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Εσείς είδατε στην πραγματικότητα το τι συνέβαινε στον Τύπο. Με αυτά που έλεγε ο κ. Αυγενάκης, με το χέρι στην καρδιά, πιστεύετε ότι δεν δέχτηκα πίεση από τον κ. Αυγενάκη; Από αυτά που βλέπετε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ: Το τι πιστεύει ο καθένας από εμάς. Εδώ δεν είναι το τι πιστεύω εγώ ή εσείς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Το έχω απαντήσει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ: Υπάρχει μια διαδικασία που ακολουθείται.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε μάρτυρα, μην κάνετε πάλι ερωτήσεις. Σας ρώτησε κάτι. Αν ξέρετε, απαντάτε. Δεν ξέρετε, δεν κάνετε.

Έχετε άλλη ερώτηση;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ: Όχι, δεν έχω άλλη ερώτηση.

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Είχατε ενημερώσει με κάποιον τρόπο την πολιτική ηγεσία και συγκεκριμένα τον Υπουργό για τα προβλήματα που είχατε αντιμετωπίσει;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Και, επίσης, με ποιον τρόπο ενημερώσατε τον Υπουργό;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Για ποιον Υπουργό λέτε τώρα;

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Για τον κ. Αυγενάκη νομίζω. Σε αυτόν αναφέρεστε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Εγώ είχα και τον κ. Γεωργαντά Υπουργό. Με τον κ. Γεωργαντά υπήρχε μια άριστη συνεργασία, υπήρχε σε εβδομαδιαία βάση η συζήτηση των προβλημάτων και ο προγραμματισμός που γινόταν και, από εκεί και πέρα, με τον κ. Αυγενάκη η επικοινωνία ήταν πάρα πολύ δύσκολη. Δηλαδή να σας πω...

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Ρωτάω συγκεκριμένα. Τον είχατε ενημερώσει για τα προβλήματα που εντοπίσατε και αν ναι, με ποιον τρόπο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Πώς να τον ενημερώσω, άμα δεν μπορούσα να τον βρω. Άμα δεν μπορούσα να τον βρω, πώς να τον ενημερώσω; Ό,τι έκανα το έκανα δια των επιστολών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Δεν τον έβρισκε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν με δεχόταν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Δεν τον δεχόταν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Όταν κάποιος...

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Κύριε συνάδελφε, ρωτάω αν ενημερώθηκε.

Δεν ρώτησα αν τον έβρισκε. Αν ενημερώθηκε και με ποιον τρόπο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Να σας πω. Όταν ο Υπουργός, που είναι εποπτικός φορέας του ΟΠΕΚΕΠΕ, σε αυτόν ουσιαστικά έπρεπε να δίνουμε λόγο, έτσι, εποπτεία- δεν σηκώνει το τηλέφωνο να πει ότι «Κύριε Πρόεδρε, θέλω την παραίτησή μου γι' αυτόν και γι' αυτόν τον λόγο» και βάζει διαμεσολαβητή, καταλαβαίνετε ότι δεν υπάρχει πεδίο επικοινωνίας και δεν ευθύνομαι γι' αυτό εγώ.

ΑΝΝΑ ΜΑΝΗ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Άρα, λέτε λόγω έλλειψης επικοινωνίας δεν τον ενημερώσατε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Σας είπα, όσες ενημερώσεις γίνονταν σε σοβαρά θέματα υπήρχαν οι επιστολές.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το απάντησε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ (Μάρτυς): Και ευτυχώς υπάρχουν επιστολές και είναι καταγεγραμμένες.

Συμπερασματικά από τις απαντήσεις του στις ερωτήσεις των Βουλευτών διαφαίνεται ότι ουδέν έγγραφο, ουδεμία εντολή υφίστανται από τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη για αποδέσμευση των ΑΦΜ χωρίς έλεγχο.

Επίσης, αντίθετα με τα όσα ισχυρίζεται ο κ. Ευάγγελος Σημανδράκος περί δήθεν άγνοιάς του περί των λόγων της παραίτησής του, αποδεικνύεται ότι ο Υπουργός τη ζήτησε για συγκεκριμένους λόγους. Ειδικότερα:

Ι.Δ. Λόγοι παραίτησης Σημανδράκου – Καταθέσεις Σαλάτα – Χαλικιά - Κέντρου:

1. Κατά τη θητεία του στον ΟΠΕΚΕΠΕ σημείωσε μία σειρά από άστοχες – διοικητικά λανθασμένες ενέργειες:

Καταρχάς, ήταν προβληματικές οι **πληρωμές του Ιουνίου και του Οκτωβρίου του 2023**, παρά τις προσπάθειες της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Έγιναν λανθασμένες πληρωμές την περίοδο 2022 και 2023.

Ο έλεγχος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, εντόπισε τεράστιο σφάλμα στις πληρωμές του 2022. Η απόκλιση ήταν περίπου 52.000.000 ευρώ. Και γι' αυτό το σφάλμα επιβλήθηκε πρόστιμο 170.000.000 ευρώ.

Χαρακτηριστική αναφορά έκανε και ο πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Κυριάκος Μπαμπασίδης στην από 25.09.2025 κατάθεσή του. Συγκεκριμένα είπε στη εξέτασή του ως μάρτυρας: ... Ο άλλος λόγος ήταν ότι έγινε μια λάθος πληρωμή τον Ιούνιο του 2023. Τότε, στις πληρωμές ήταν η κυρία Τυχεροπούλου. Δόθηκε λάθος πληρωμή στην αρχή. Δηλαδή, ποια αρχή; Τον Γενάρη. Δεν δηλώθηκε αυτή η λάθος πληρωμή, γιατί

λάθος πληρωμές γίνονται, αλλά υπάρχει μια διαδικασία πώς δηλώνεις τις λάθος πληρωμές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

... Έγινε, λοιπόν, μία λάθος πληρωμή. Απεκρύφθη αυτή η λάθος πληρωμή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ήρθε σε τακτικό έλεγχο το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τον Γενάρη και στις 19 Μαρτίου και ζήτησε τέσσερα ΑΦΜ...»

«Τα 52.000.000, λοιπόν, είναι η λάθος πληρωμή που έκανε η διευθύντρια, την οποία αναφέραμε. Ήρθε ο έλεγχος του ευρωπαϊκού... Δεν δηλώθηκε και αυτό είναι το πρόβλημα. Δεν δηλώθηκε. Αποκρύφθηκε. Είναι μεγάλο παράπτωμα. Λάθη γίνονται συνέχεια. Είναι μεγάλο παράπτωμα να μην δηλωθεί, γιατί υπάρχει διαδικασία να βελτιωθεί η κατάσταση όταν υπάρχει λάθος. Δεν δηλώθηκε. Και όταν ήρθε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επί θητείας μου, έναν χρόνο μετά, να κάνει έλεγχο γι' αυτήν την πληρωμή, ζήτησε τέσσερα ΑΦΜ που είχαν αποκλίσεις από 42 ευρώ ως 246 ευρώ. Τόσο μικρές αποκλίσεις. Και το τελικό αποτέλεσμα βγήκε – ακούστε – 63.000.000. Κάναμε ένσταση και στη διμερή το φτάσαμε στα 52.000.000».

Τις λανθασμένες πληρωμές τόνισε και ο **φορέας πιστοποίησης: διαπίστωσε διενέργεια πληρωμών με συστηματικό λάθος** (δημοσιονομικό λάθος 63.035.249,77 ευρώ).

Τα **πρόστιμα της Επιτροπής (2025/1147 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουνίου 2025)** αφορούν **δαπάνες του ΟΠΕΚΕΠΕ του οικονομικού έτους 2023**, δηλαδή **δαπάνες που έγιναν το 2022**, την περίοδο της Προεδρίας του κ. Ευάγγελου Σημανδράκου:

Έγιναν πληρωμές με εντολές του (**“Εντέλλεσθαι”**) για την αναγνώριση και εκκαθάριση πληρωμών **31.000.000 ευρώ** περίπου (30 Σεπτεμβρίου 2022 και 12 Δεκεμβρίου 2022). Δηλαδή, παρά την αρνητική εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας ο κ. Σημανδράκος – ανατιολόγητα - έδωσε εντολή να γίνουν οι πληρωμές αυτές.

Υπέγραψε συμβάσεις με τεχνικούς συμβούλους χωρίς να υπάρχουν σαφή παραδοτέα για την αποτελεσματική λειτουργία των Ενιαίων Αιτήσεων Ενισχύσεων (ΕΑΕ) και τις σωστές πληρωμές. Επίσης, ερωτηματικά εγείρει ο μεγάλος αριθμός των συμβάσεων, οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν και οι τρόποι που αυτές συνήφθησαν.

Ο κ. Ευάγγελος Σημανδράκος απέφευγε συστηματικά να παραδώσει στοιχεία **στο φορέα πιστοποίησης**, που ήταν το **Σώμα Ορκωτών Λογιστών (ΣΟΛ)**, ενώ του τα ζητούσαν επανειλημμένως γραπτώς, με αποτέλεσμα να διακινδυνεύσει η διαπίστευση του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ως εκ τούτου, το Μάιο του 2024 η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (**DG AGRI**) έθεσε τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε καθεστώς Επιτροπείας.

Υπήρξε **προβληματική η συνεργασία του με τους υπηρεσιακούς παράγοντες** του ΟΠΕΚΕΠΕ, τόσο στην κεντρική υπηρεσία, όσο και στις περιφερειακές διευθύνσεις. Θεωρούσε την πλειονότητα αυτών, είτε μη ικανούς, είτε ότι επιχειρούσαν να σαμποτάρουν την προσπάθεια του ίδιου, με αποτέλεσμα να συνεργάζεται με μικρή ομάδα υπαλλήλων (3 ατόμων), όπως καταθέτει ο ίδιος στην από 25.2.2025 ένορκη κατάθεσή του.

Δεν υπάρχει **καταγεγραμμένη προσπάθεια εκ μέρους του για την αναδιάρθρωση του ΟΠΕΚΕΠΕ**, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια, η εύρυθμη λειτουργία και η αποτελεσματικότητα του Οργανισμού (πληρωμές παλαιών ετών, πληροφοριακό σύστημα ΟΠΕΚΕΠΕ, έλλειψη προσωπικού πληροφορικής, απεξάρτηση από εταιρείες,

μεταφορά στο gov.gr, διαφάνεια και ενημέρωση των δικαιούχων αγροτών, απουσία τηλεφωνικού κέντρου εξυπηρέτησης πολιτών, φόρμα καταγγελιών, κ.λπ.), παρά τις έγγραφες αναφορές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Υπήρξε αναίτια **καθυστέρηση ελέγχου χιλιάδων δεσμευμένων ΑΦΜ**. Ο όρος **«δεσμευμένα ΑΦΜ»** αφορά περιπτώσεις κατά τις οποίες, λόγω δικαστικής ή φορολογικής εκκρεμότητας ή ακόμη και κατόπιν ανώνυμων καταγγελιών, αναστέλλεται η πληρωμή επιδοτήσεων προς δικαιούχους.

Η δημόσια διοίκηση έχει σαφή υποχρέωση να προβαίνει άμεσα σε διοικητικό έλεγχο, να αξιολογεί τη νομιμότητα της δέσμευσης, να διαπιστώνει αν αφορά πράγματι τον δικαιούχο και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, να αποδεσμεύει την πληρωμή.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο 85112/27-07-2025, ο ΟΠΕΚΕΠΕ όφειλε να ολοκληρώνει τον έλεγχο εντός του έτους αιτήσεων, δηλαδή έως την 31η Μαΐου.

Συνεπώς, η απαίτηση του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, Λευτέρη Αυγενάκη τον Οκτώβριο του 2023, να υποβάλει παραίτηση ο κ. Σημανδράκος, ήταν θεσμικά και πολιτικά δικαιολογημένη.

1.1. Από τις κάτωθι μαρτυρικές καταθέσεις αποδεικνύονται με σαφήνεια τα ανωτέρω λεχθέντα:

- Κατάθεση Νικολάου Σαλάτα (Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 31.01.2025 έως 23.05.2025): Από την κατάθεση του μάρτυρα Νικολάου Σαλάτα προκύπτει σαφώς ότι τα προβλήματα που αναδείχθηκαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα συνδέονται πρωτίστως με διοικητικές και λειτουργικές δυσλειτουργίες του Ευάγγελου Σημανδράκου. Ο μάρτυρας αναφέρθηκε σε λάθη και προβληματικές πληρωμές, καθώς και σε ελλείμματα ελέγχου και οργάνωσης, τα οποία τοποθετούνται χρονικά σε συγκεκριμένη περίοδο διοίκησης του Οργανισμού.

Χαρακτηριστικά κατέθεσε ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής: **«Θα ήθελα να σας πω ότι όλη αυτή η συμπεριφορά του κ. Σημανδράκου αποκάρδιωσε πολλά άτομα του ΟΠΕΚΕΠΕ ικανά, τα οποία με την κινητικότητα έφυγαν. Δεκαπέντε με είκοσι άτομα. Υπάρχουν τα ονόματα».**

«Βλέπω, λοιπόν, τι είναι η κυρία Τυχεροπούλου. Τον Ιούλιο του 2022 ανέλαβε Πρόεδρος στον ΟΠΕΚΕΠΕ μετά από ΑΣΕΠ ο κ. Σημανδράκος. Δέκα μέρες μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, διαπίστωσε - δεν ξέρω πώς, γιατί εγώ δεν έκανα καμία αλλαγή στον ΟΠΕΚΕΠΕ τρεισήμισι μήνες που έμεινα - ότι η κυρία Τυχεροπούλου η οποία ήταν προϊσταμένη, όχι διευθύντρια, στο Τμήμα Εκπαίδευσης, ήταν ικανή να γίνει προσωρινή διευθύντρια - έτσι τους λέμε, δεν υπάρχουν διευθυντές, γιατί οι διευθυντές μέχρι να γίνουν οι κρίσεις, λέγονται προσωρινοί διευθυντές - της πιο νευραλγικής επιτροπής του ΟΠΕΚΕΠΕ, η οποία διοχετεύει στους αγρότες 2 δισεκατομμύρια ευρώ τον χρόνο.

Μετά από πέντε μήνες, όταν προέκυψε ένα πρόβλημα πληρωμής στην Περιφέρεια Αττικής και Νήσων, που όλοι οι ελεγκτές έλεγαν ότι δεν έπρεπε να γίνει αυτή η πληρωμή - ένας ελεγκτής, δεύτερος ελεγκτής, τρίτος ελεγκτής, τα έχω όλα εδώ τα χαρτιά να σας τα φέρω -, η διευθύντρια είπε ότι δεν το υπογράφει. Τι έγινε; Αρρώστησε η διευθύντρια για είκοσι ημέρες. Πράγματι

έκανε μια επέμβαση στον καρπό. Δεν ξέρω αν ήταν επείγουσα ή όχι, πάντως την έκανε η γυναίκα την επέμβαση, γιατί τα έχω τα χαρτιά, τα είδα. Την αναπλήρωσε η κυρία Τυχεροπούλου, έγιναν οι πληρωμές 5,5 εκατομμύρια και μετά ξαναήρθε πάλι στη θέση της.

Και το τρίτο, ότι τον Μάρτιο του 2023 πλέον της δίνει και τη δεύτερη διεύθυνση, όχι μόνο την πρώτη, **η οποία διοχετεύει 1 δισεκατομμύριο ευρώ τον χρόνο.**

Έγινε κάτι που **δεν είχε γίνει ποτέ.** Ποτέ δεν είχε ένας διευθυντής δύο διευθύνσεις, είχε μία. Ποτέ δεν είχαν αυτές τις διευθύνσεις άτομα μη πτυχιούχοι ΑΕΙ. Η κυρία ήταν ΤΕΙ. Αυτό δεν ήταν παράνομο, ήταν παράτυπο όμως! Κι όμως, είχε και τις δύο διευθύνσεις».

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ρητή τοποθέτηση του μάρτυρα ως προς τον χαρακτήρα της έρευνας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, την οποία αξιολόγησε ως κατευθυνόμενη, αποδεχόμενος πλήρως ότι υπήρξε συγκεκριμένη κατεύθυνση της έρευνας σε συνεργασία με υπηρεσιακό πρόσωπο (Τυχεροπούλου), γεγονός που εγείρει σοβαρά ζητήματα αντικειμενικότητας και θεσμικής ουδετερότητας.

Καταθέτει ο μάρτυρας: «Και το πιο παράξενο είναι το εξής. Γιατί θέλανε - επιστολή του κ. Πασχάλη ήταν, επί σκοπόν - να υπογράψει ο κ. Τσιάρας την κοινή υπουργική απόφαση ... για να αποσπαστεί η κ. Τυχεροπούλου στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Και το παράξενο - θα σας δώσω κι αυτό το χαρτί - το οποίο για μένα είναι - δεν ξέρω, εσείς έχετε κάνει και Υπουργοί, αν συμβαίνει - **όλοι οι υπηρεσιακοί παράγοντες να λένε ότι δεν επιτρέπεται να αποσπαστεί διότι δεν έχει πτυχίο νομικής, τέσσερα άτομα, και να υπογράψει ο Υπουργός μετά.** Δεν ξέρω. Θα σας το αφήσω κι αυτό. Να σας διαβάσω και τα ονόματα των υπαλλήλων που γράψανε. Στις 5-9-2024 «με επιφύλαξη, διότι **δεν κατέχει τον απαιτούμενο βασικό τίτλο σπουδών, είτε νομικής, είτε οικονομικών**», Α. Διαλέτη. Στις 5/9 πάλι «επιφύλαξη», ομοίως, Β. Αναγνωστοπούλου. Στις 9/9, «επιφυλάσσομαι», Β. Παπανότη. Πέρασε μία εβδομάδα και η φίλη του κ. Φλωρίδη, η κ. Γιαβή, είπε κι αυτή «ομοίως».

Έτσι, λοιπόν, ο κ. Πασχάλης πίεζε τον κ. Τσιάρα να παρανομήσει κι αυτός. Είναι πράγματα παρανοϊκά για μένα αυτά. Δηλαδή, αν έχετε κάποια απορία και λέτε συμβαίνουν αυτά, θα τα διαβάσετε και θα τα δείτε. Κι όχι μόνον αυτό. Όταν ο κ. Πασχάλης έστειλε την επιστολή στον κ. Τσιάρα επί τω τέλει να υπογράψει αυτή την κοινή υπουργική απόφαση γιατί είναι πολύ απαραίτητη η κυρία Τυχεροπούλου στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, πώς το έμαθε ο κ. Βαγιανός, δικηγόρος της κυρίας Τυχεροπούλου, κι έδωσε συνέντευξη στο ΜΕΓΑ και είπε το πόσο άκαρδος είναι ο κ. Τσιάρας που δεν υπογράφει για την υπάλληλο που έχει υπογράψει ο κ. Φλωρίδης να πάει στην θέση αυτή και πόσο εγώ πάλι δεν κάνω καλά τα καθήκοντα που δεν αφήνω τον κ. Τσιάρα. Καταλαβαίνετε το μέγεθος της κατάστασης; Αυτό είναι θράσος. Αυτό γεννά, για μένα, μεγάλες ευθύνες. Καλά, ο κ. Φλωρίδης είχε κάνει ψευδή βεβαίωση. Δηλαδή είναι επ' αυτόφωρο ψευδής βεβαίωση. Αυτό είναι θέμα πολιτικό. Ας το κοιτάξετε οι πολιτικοί».

Από την εν λόγω κατάθεση δεν προκύπτει καμία αναφορά, ένδειξη ή τεκμήριο πολιτικής εντολής από τον Υπουργό Λευτέρη Αυγενάκη, για αποδέσμευση ΑΦΜ ή για παρεμβάσεις σε πληρωμές ή ελέγχους.

-Κατάθεση Δημήτρας Χαλικιά (Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 14.1.2013 έως 2.5.2014): Τα ανωτέρω επιβεβαιώνει στο πλαίσιο της κατάθεσής της ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής η κυρία Δημήτρα Χαλικιά, η οποία αναφέρθηκε σε, μεταγενέστερες της θητείας της, τεχνικές αστοχίες και διοικητική ανεπάρκεια προσώπων, και ειδικότερα στους προέδρους του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Σημανδράκο (7/22-1/24) και Βάρρα (11/19-11/20) αλλά και την πρώην προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, κυρία Παρασκευή Τυχεροπούλου.

Καταθέτει χαρακτηριστικά η μάρτυρας: «Σε αυτό το σημείο από την περίοδο 2020 και έπειτα και δεν το συνδέω με την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, το συνδέω με τον Πρόεδρο - και θα σας εξηγήσω - που μπαίνει τότε στον Οργανισμό και τον κ. **Βάρρα**. Σε αυτή την αλυσίδα, λοιπόν, γεγονότων κρίσιμο ρόλο διαδραμάτισε και η ανάδειξη προσώπων **μειωμένης διοικητικής επάρκειας σε καίριες θέσεις ευθύνης είτε σε επίπεδο διοίκησης του Οργανισμού είτε σε επίπεδο υπηρεσιακών στελεχών με καθοριστική επιρροή. Πρόσωπα τα οποία δεν διέθεταν τα αντικειμενικά προσόντα για ουσιαστική διοικητική εξέλιξη, δεν είχαν την απαιτούμενη εμπειρία διαχείρισης σύνθετων δημόσιων συστημάτων και των οποίων η επαγγελματική πορεία δεν δικαιολογούσε τη θέση ισχύος που κατέλαβαν, βρέθηκαν να λαμβάνουν ή να διευκολύνουν αποφάσεις υψηλού θεσμικού και οικονομικού ρίσκου.**

Η διοικητική ανεπάρκεια όμως, δεν νομίζω ότι μπορεί να λειτουργεί ως άλλοθι. Ένας διοικητής - και **εδώ αναφέρομαι στον κ. Σημανδράκο** - ή ανώτερο στέλεχος δημόσιου οργανισμού δεν μπορεί θεσμικά να ισχυριστεί ότι **αγνοεί το ισχύον πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, τις θεμελιώδεις αρχές της διαφάνειας και του ανταγωνισμού, τις απαγορεύσεις που αφορούν σύγκρουση συμφερόντων και κατάχρηση θέσης.**

Όταν παρατηρείται συστηματική και επαναλαμβανόμενη απόκλιση από το νόμιμο πλαίσιο, όταν οι ίδιες πρακτικές επαναλαμβάνονται παρά τις προειδοποιήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Φορέα Πιστοποίησης, τις ενστάσεις ή τις εμφανείς θεσμικές ανωμαλίες, τότε η επίκληση άγνοιας παύει να είναι πειστική. Και σε αυτό το σημείο εύλογα τίθεται το ερώτημα αν δεν πρόκειται για άγνοια, τότε τι ακριβώς εξηγεί αυτή η συμπεριφορά;

Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της διαχρονικής ανοχής ήταν η απώλεια θεσμικής αυτονομίας, η αποδυνάμωση των εσωτερικών μηχανισμών ελέγχου και η δημιουργία ενός κλειστού συστήματος αλληλεξαρτήσεων, όπου οι ρόλοι του ελεγκτή και του ωφελομένου συνδέονται επικίνδυνα».

«Έχω καταθέσει μία καταγγελία στην Οικονομική Εισαγγελία τον Ιούλιο του 2025. Γιατί εκεί και όχι στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία; Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι ό,τι έγινε με τις δημόσιες συμβάσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου του κ. Σημανδράκου που ήταν διοικητής, τα πλήρωσε αποκλειστικά με εθνικούς πόρους. Ως εκ τούτου η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν είχε αρμοδιότητα γι' αυτό. Αυτή η καταγγελία διαβιβάστηκε αμέσως, τη χειρίζεται εισαγγελέας πρωτοδικών και είναι σε διαδικασία».

«Είναι ότι η κ. Τυχεροπούλου ξέρει πολύ καλά τι έχει κάνει. Έχει κάνει όργια στον οργανισμό. Η πληρωμή του 2022 χωρίς πληροφοριακό σύστημα και που σήμερα η ίδια η οικονομική εισαγγελία λέει 'δεν μπορώ να ιχνηλατήσω', είναι τραγικό».

Μεταξύ των προβλημάτων που παρατήρησε, και απαντώντας στον εισηγητή της πλειοψηφίας κ. Μ. Λαζαρίδη, είπε ότι **«επί του κ. Σημανδράκου πληρώθηκε τρεις φορές ο ‘πηγαίος κώδικας’**, ενώ κατήγγειλε ότι ο αναπληρωτής της κυρίας Τυχεροπούλου στους ελέγχους, κ. Ν. Σαμαράς, έμπαινε στο **«σύστημα» και «άλλαζε τις αιτήσεις»**.

«ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Υπάρχει ότι ξαναγίνεται η ίδια σύμβαση για τον Πηγαίο Κώδικα με τα παραδοτέα που ήδη έχουν πληρωθεί και αυτή τη φορά πληρώνονται με 596.000 συν ΦΠΑ. Τα παραδοτέα....

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Πόσες φορές πληρώθηκε αυτός ο Πηγαίος Κώδικας;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Τρεις.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Τρεις».

Στην αποπληρωμή του 2021 πληρώθηκαν αυτοί που είχαν κοπεί νομίμως, είπε η κυρία Χαλικιά, διευκρινίζοντας ότι **«αυτό γίνεται στην διοίκηση του κυρίου Σημανδράκου»**. **«Αυτά τα ελέγχει ο διευθυντής. Εκτός εάν έχεις διευθυντή που σου έχει δώσει εντολή ή σε βοηθάει»** προσέθεσε η κυρία Χαλικιά. Διαβεβαίωσε ότι αυτά δεν συνέβαιναν στην περίοδο της δικής της θητείας, ενώ εξέφρασε και την πεποίθησή ότι ουδεμία διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, επέτρεψε να γίνουν κάποια πράγματα. **«Δεν υπήρξε διοίκηση απατεώνων. Εδώ είναι απάτη. Εδώ είναι απιστία. Συγκεκριμένων ανθρώπων, βεβαίως»**.

Καταθέτει η μάρτυρας σε ερώτηση του βουλευτή κ. Μακάριου Λαζαρίδη:

«ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Φαίνεται ότι έχει αρχίσει να αποκτά αυτογνωσία, η κ. Τυχεροπούλου. Ελπίζω ότι κι ο εισαγγελέας που θα την παραλάβει, θα την βάλει στον δρόμο της αυτοκριτικής.

Μαζί με το όνομα της κ. Τυχεροπούλου, θέλω να πω και ένα άλλο όνομα – έχω τα χαρτιά, θα τα βρω και θα σας τα αφήσω - **του κ. Νεκτάριου Σαμαρά. Δεν τον έχετε ξανακούσει. Είναι ο κύριος, ο οποίος είναι αναπληρωτής της κυρίας Τυχεροπούλου στη διεύθυνση άμεσων ενισχύσεων και στους τεχνικούς ελέγχους. Είναι ο κύριος ο οποίος μπαίνει στο σύστημα και αλλάζει τις αιτήσεις. Τα έχω ζητήσει από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Τα έχω. Θα σας τα δώσω.**

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Τι εννοείτε ότι μπαίνει στο σύστημα; Είναι υπάλληλος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Μάλιστα.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Τι εννοείτε ότι μπαίνει στο σύστημα και αλλάζει τις αιτήσεις;

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΛΙΚΙΑ (Μάρτυς): Το 2021, λοιπόν, για την πληρωμή της ενιαίας ενίσχυσης 2021-2022 είχε βγει μια εγκύκλιος, η οποία έλεγε ότι όσοι βάζουν στο σύστημα αιτήσεις οι οποίες δεν συνοδεύονται από συμβόλαια, θα μηδενίζονται και δεν υπάρχει ένσταση. Είναι ρητό στην εγκύκλιο αυτό. **Έτσι, λοιπόν, μπαίνουν στο σύστημα 98 ΑΦΜ από το ΚΥΔ Κοζάνης, τα οποία δεν έχουν συμβάσεις.** Κάνουν ενστάσεις και απαντάει ο τότε πρόεδρος Δημήτρης Μελάς ότι αυτά κόβονται, λυπούμαστε πολύ, είναι ρητό.

Όταν έφυγε ο κ. Μελάς, τον Ιούλιο – νομίζω - του 2022, τον Σεπτέμβριο θα δείτε ότι πληρώνεται ακόμη η ενιαία αίτηση του 2022. Τον Σεπτέμβριο, λοιπόν, θα δείτε από

κάποια που θα σας δώσω, ότι κάποιος κ. Νεκτάριος Σαμαράς έχει μπει μέσα και πληρώνει αυτά τα 98 ΑΦΜ και φαίνεται το όνομά του στην τροποποίηση. Φαίνεται, γιατί δεν σβήνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ αυτό το πράγμα.

Υπάρχει κι ένας άλλος κωδικός, που δεν έχει όνομα. Είναι ο κωδικός 1700. Δεν ξέρω ποιος είναι, αλλά έκανε πάντως και την ίδια δουλειά και αυτός για να προλάβουν να κάνουν γρήγορα. Εν ολίγοις στην αποπληρωμή του 2021 πληρώθηκαν αυτοί που είχαν κοπεί νομίμως. Αυτό γίνεται στην διοίκηση του κ. Σημανδράκου».

-Κατάθεση Γιώργου Κέντρου (Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 23.06.2016 έως 19.11.2019): Ο Γιώργος Κέντρος αναφέρει για τον κ. Ευάγγελο Σημανδράκο, ότι ενώ οι υπηρεσιακοί εισηγήθηκαν στον τελευταίο περισσότερους ελέγχους, με βάση τα ευρήματα, οι έλεγχοι που ζητήθηκαν στο 25% δεν προχώρησαν.

Καταθέτει ο μάρτυρας:

«ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΕΝΤΡΟΣ (Μάρτυς): Κάνετε λάθος. Σε αυτή την έκθεση λέω ότι θα πρέπει να γίνεται καθολικός έλεγχος στο εθνικό απόθεμα και, αν δεν είναι δυνατόν, γιατί δεν φτάνουν οι ελεγκτές, να γίνεται έλεγχος τουλάχιστον στο 25%, με κριτήρια επικινδυνότητας. Αυτή την έκθεση δεν έλαβε υπόψη, δεν έκανε δεκτή ο κ. Σημανδράκος.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ακούστε, κύριε Κέντρο, εσείς προωθείτε στον κ. Σημανδράκο μία έκθεση στην οποία δεν έχετε καμία διορθωτική παρέμβαση στους συναδέλφους σας Παναγόπουλο και Πάντου, που δεν έχουν επισημάνσεις σοβαρές. Και, δεύτερον, κάνετε επισημάνσεις οι οποίες, όπως είπατε, -εσείς είπατε ότι «είναι ρουτίνα για μένα αυτό»- είναι επισημάνσεις ρουτίνας και όχι επισημάνσεις πυρκαγιάς. Γιατί υπήρχε πυρκαγιά στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Έτσι αντιλαμβάνομαι εγώ, με βάση όσα ακολούθησαν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΕΝΤΡΟΣ (Μάρτυς): Καταλαβαίνω ότι μιλάμε για διαφορετικές εκθέσεις, γιατί η μία έκθεση για την οποία μιλάω εγώ είναι η σοβαρή έκθεση, η ουσιαστική, που δεν έκανε τίποτε ο κ. Σημανδράκος, για το εθνικό απόθεμα. Η άλλη είναι αυτή που λέτε, για τον έλεγχο των υπαλλήλων. Εκεί, λοιπόν, οι συνάδελφοι, οι υπάλληλοι, προϊστάμενοι της Διεύθυνσης, έκαναν αυτό που μπορούσαν να κάνουν, με βάση τις αρμοδιότητες. Δεν είναι ούτε εισαγγελείς ούτε τίποτα. Αυτή την έκθεση, τη συγκεκριμένη έκθεση, ο κ. Σημανδράκος την έστειλε στην Αρχή Διαφάνειας. Από την Αρχή Διαφάνειας μέχρι σήμερα δεν έχουμε πάρει κάποια απάντηση (σελ. 271 – 272).

-Κατάθεση Παρασκευής Τυχεροπούλου (Προϊσταμένη Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ) - Αναδίπλωση και αποσαφήνιση – Η «ανύπαρκτη πίεση» που έγινε «απλή πληροφόρηση»: Η μάρτυρας κυρία Παρασκευή Τυχεροπούλου ενώ αρχικά έκανε λόγο για «αφόρητες πιέσεις», σε ερωτήσεις ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής ανασκεύασε, διευκρινίζοντας ότι:

– Ουδέποτε της ζητήθηκε από τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη να «ανοίξει» ή να «ξεκλειδώσει» ΑΦΜ.

– Οι επικοινωνίες αφορούσαν αιτήματα ενημέρωσης και πληροφόρησης για την πορεία των ελέγχων.

Με αντιφατικές τοποθετήσεις ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής και συγκεκριμένα λέγοντας αρχικά ότι:

- Η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης ενημερωνόταν για όλα αυτά τα οποία συνέβαιναν στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Αναφέρει ότι **«ο Αυγενάκης τα ήξερε»**.
- Με συνάντησε μία φορά ο Αυγενάκης όταν ανέλαβε και **«είπε πως ούτε με ξέρει ούτε θέλει να με μάθει»**.
- **«Μέχρι την περίοδο της υπουργοποίησης του κ. Αυγενάκη δεν υπήρχε καμία πίεση για τα ΑΦΜ αυτά τα δεσμευμένα. Στη συνέχεια οι πιέσεις ήταν αφόρητες και οι πιέσεις γίνονταν στη διοίκηση και στη συνέχεια μεταφέρονταν προς τα κάτω. Ο κ. Σημανδράκος δεν έχει πιέσει ποτέ για να πληρωθεί δεσμευμένο ΑΦΜ, ούτε είχε ζητήσει κάποια...»**

Η κυρία Τυχεροπούλου σε ερωτήσεις βουλευτών της Επιτροπής, απαντά:

«ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: Τελευταία ερώτηση. Είπατε ότι σας έχουν ασκηθεί πιέσεις και ιδιαίτερα επί υπουργίας κ. Αυγενάκη για κάποια ΑΦΜ. Ο κ. Αυγενάκης προσωπικά ή κάποιος συνεργάτης του σας ζήτησε να ανοίξετε και να ξεκλειδώσετε κάποιο ΑΦΜ;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Όχι, όχι, δεν είπα ότι ζήτησαν τέτοιο πράγμα. Είπα ότι ζητούσαν πληροφορίες...

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: Σας ζητούσαν πληροφορίες γενικές για κάποιες υποθέσεις.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: Άρα, δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη πράξη, ένα email, ένα sms από τον κ. Αυγενάκη ή κάποιο άλλο πολιτικό πρόσωπο που να σας ζητάει να ανοίξετε; **ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς):** Από τον κ. Αυγενάκη όχι. Είπα, από συνεργάτες του. Δεν είπα ποτέ για τον κ. Αυγενάκη.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: Οι οποίοι σας ζητούσαν να ανοίξετε ΑΦΜ;

ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Μου ζητούσαν πληροφορίες για το πώς έγιναν οι έλεγχοι, εάν είχα εντολή...

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: Τα πολιτικά πρόσωπα, προφανώς, ρωτούν πληροφορίες για υποθέσεις, για να μπορούν να γνωρίζουν και να απαντήσουν και στις ερωτήσεις στη Βουλή. Είναι λογικό, νομίζω, αυτό.

Οι «αφόρητες πιέσεις» λοιπόν που περιγράφησαν αρχικώς **«ήταν ΑΠΛΩΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ** που ζητούσαν οι συνεργάτες του γραφείου Υπουργού».

Σε κάθε περίπτωση η παρακολούθηση της πορείας υποθέσεων, η καταγραφή προβλημάτων και η αναζήτηση πληροφόρησης, με στόχο την ορθή λειτουργία της διοίκησης, αποτελεί ευθύνη κάθε υπουργικού γραφείου και δεν συνιστά παράνομη πράξη.

Επιπροσθέτως σε ερώτηση του βουλευτή κ. Γεωργίου Μουλκιώτη:

«ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): ...μου προωθούσαν αιτήματα πολιτών, που ήταν όμως τα δεσμευμένα ΑΦΜ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Και ζητούσαν αποδέσμευση;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Ζητούσαν...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Χάρη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ (μάρτυς): Όχι ακριβώς. Με ρωτούσαν τι συμβαίνει με αυτούς και γιατί είναι ακόμα δεσμευμένοι και πρέπει να προχωρήσετε, να τελειώσετε, να κάνετε τον έλεγχο. Κι εγώ έλεγα συνέχεια ότι έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος και θα πρέπει να ζητηθούν αχρεωστήτως.

Στο ερώτημα λοιπόν αν ζητούσαν «αποδέσμευση», η ίδια διορθώνει αμέσως με τα ανωτέρω αναφερόμενα.

Προκύπτει με σαφήνεια από την απάντηση της μάρτυρος ότι δεν ζητείται χάρη, δεν ζητείται πληρωμή, δεν ζητείται παράκαμψη ελέγχου. Αντίθετα ζητείται να ολοκληρωθεί ο έλεγχος.

Και προσθέτει κάτι κρίσιμο «Και εγώ έλεγα συνέχεια ότι έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος και θα πρέπει να ζητηθούν αχρεωστήτως». Επομένως, όπου διαπιστώνεται παρανομία, να επιστρέφονται τα χρήματα και να μην γίνεται πληρωμή. Συνεπώς καταρρέει ο ισχυρισμός περί «πίεσης», αφού η ίδια η μάρτυρας αρχικά μιλά για «πιέσεις», αλλά στην εξειδίκευση αποκαλύπτει ότι επρόκειτο για ερωτήματα πληροφόρησης και διοικητικής εκκρεμότητας.

Αυτό δεν είναι πίεση. Είναι εποπτεία, παρακολούθηση υποθέσεων και απαίτηση τήρησης προθεσμιών.

1.2. Επιβεβαίωση των λεγομένων της κ. Παρασκευής Τυχεροπούλου στην κατάθεση κ. Κ. Μπαμπασίδη - Εισήγησή του στο Δ.Σ.

Η κατάθεση της μάρτυρος κυρίας Παρασκευής Τυχεροπούλου «κουμπώνει» απόλυτα με την ανωτέρω αναφερόμενη εισήγηση του κ. Μπαμπασίδη στο Διοικητικό Συμβούλιο (έλεγχος – αποδέσμευση νόμιμων – δικαιοσύνη για παραβατικούς) και τη θέση ότι το πρόβλημα ήταν η καθυστέρηση και η ομηρία, όχι η πληρωμή.

Η Τυχεροπούλου λέει ακριβώς το ίδιο «**να προχωρήσετε, να τελειώσετε, να κάνετε τον έλεγχο**». Από την κατάθεσή της λείπουν πλήρως: **εντολή, κατεύθυνση, απειλή, απαίτηση πληρωμής και αντίθετα υπάρχουν ερωτήματα για καθυστέρηση, αναμονή αποτελέσματος ελέγχου, αναφορά σε αχρεωστήτως καταβληθέντα.**

Συνεπώς αποκλείονται αντικειμενικά η τέλεση των αδικημάτων ηθική αυτοουργία, συνέργεια αλλά και κάθε είδους πολιτική παρέμβαση.

ΙΕ. Λοιπές καταθέσεις μαρτύρων

Οι καταθέσεις λοιπών μαρτύρων ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, προερχόμενων τόσο από τον πολιτικό χώρο όσο και από τη διοικητική και υπηρεσιακή δομή του ΟΠΕΚΕΠΕ, επιβεβαιώνουν με σαφήνεια ότι δεν υπήρξε πολιτική εντολή, παρέμβαση ή πίεση εκ μέρους του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Λευτέρη Αυγενάκη για αποδέσμευση δεσμευμένων ΑΦΜ ή για παράκαμψη των προβλεπόμενων ελέγχων.

Πιο συγκεκριμένα:

Ο κ. Γιάννης Μπρατάκος (Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ από 27.06.2023 έως 28.03.2024), κατά την κατάθεσή του, είπε ξεκάθαρα ότι ουδέποτε του αναφέρθηκε από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Ευάγγελο Σημανδράκο, ότι είχε δεχθεί πιέσεις από τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη ή από οποιονδήποτε άλλο, προκειμένου να αποδεσμευτούν δεσμευμένα ΑΦΜ.

Καταθέτει ο κ. Μπρατάκος:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Στάθηκε καθόλου ο κ. Σημανδράκος στις παθογένειες, στα δομικά προβλήματα ή **σας είπε ο κ. Σημανδράκος ότι δέχεται πιέσεις από τον Υπουργό τον κ. Αυγενάκη για αποδέσμευση δεσμευμένων ΑΦΜ;** Υπήρξε τέτοια προσέγγιση από τον κ. Σημανδράκο ή έμεινε σε αυτά τα οποία μας περιγράψατε μόλις πριν από λίγο;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, έμεινε αποκλειστικά εκεί, γιατί - τώρα εσείς το ζείτε τόσους μήνες εδώ - τα ζητήματα των αγροτικών επιδοτήσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι εξαιρετικά πολύπλοκα. Δηλαδή εμείς δεν είχαμε τον χρόνο τώρα, τρεις Υπουργοί το πώς βρήκαμε και το χρόνο να συναντηθούμε ήταν ζήτημα. Άρα ήταν λίγο ο χρόνος. Μείναμε σε κάτι το οποίο είχε ουσία και θα μπορούσαμε κάτι να κάνουμε, αν μπορούσαμε να βελτιώσουμε τις σχέσεις μεταξύ του Υπουργού και του Προέδρου του Οργανισμού. Δεν μπήκαμε σε καμιά λεπτομέρεια ως προς τα τεχνικά θέματα του Οργανισμού και των πληρωμών και σε κάθε περίπτωση πρέπει να σας πω ότι **δεν μου ετέθη ζήτημα από τον κ. Σημανδράκο για πιέσεις του κ. Αυγενάκη ή του οποιουδήποτε».**

Ιδιαίτερη αποδεικτική σημασία έχει η κατάθεση του μάρτυρα κ. Σταύρου Παπασταύρου (Υπουργός Επικρατείας από 26.06.2023 έως 28.03.2024). ο κ. Παπασταύρου απαντώντας σε ευθεία ερώτηση του βουλευτή κ. Μακάριου Λαζαρίδη, κατέθεσε ρητώς ότι ουδέποτε του αναφέρθηκε από τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ευάγγελο Σημανδράκο οποιαδήποτε πίεση από τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Λευτέρη Αυγενάκη ή συνεργάτες του για επιτάχυνση πληρωμών ή για αποδέσμευση συγκεκριμένων ΑΦΜ.

Αντιθέτως, όπως κατέθεσε ο μάρτυρας, η κατεύθυνση που δόθηκε ήταν σαφής και απολύτως θεσμική: **«προχώρα όπως θεωρείς σωστό και νόμιμο».**

Η μαρτυρία αυτή επιβεβαιώνει ότι δεν υφίσταται οποιαδήποτε πολιτική παρέμβαση ή εντολή για παράνομη αποδέσμευση ΑΦΜ και αποδομεί πλήρως κάθε σχετικό ισχυρισμό περί πιέσεων ή καθοδήγησης από τον τότε Υπουργό.

Καταθέτει ο κ. Παπασταύρου:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Μάλιστα. Εσείς αντιληφθήκατε αφού γίνονταν οι πληρωμές, όπως μας είπατε και που σας ενημέρωσε και ο κ. Σημανδράκος, ποια ήταν ακριβώς η δυσλειτουργία; Τι αντιληφθήκατε, αν υπήρξε συζήτηση σ' αυτές τις δύο συναντήσεις;

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ (Μάρτυς): Έχουμε έναν Υπουργό με έναν επικεφαλής ενός οργανισμού που έχει να κάνει πληρωμές σε εκατοντάδες χιλιάδες αγρότες ύψους 3 δισεκατομμυρίων οι οποίοι δεν μιλιούνται και ο ένας καταλογίζει στον άλλον πράγματα δυσλειτουργικά, ότι δεν κάνει καλά τη δουλειά του. Ήταν μια κατάσταση η οποία δεν μπορούσε να συνεχίσει έτσι και ούτε μπορεί η Προεδρία της Κυβέρνησης να έχει μια

καθημερινή διαμεσολάβηση μεταξύ του προέδρου ενός οργανισμού και του Υπουργείου.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Σας είπε σε αυτές τις συναντήσεις ο κ. Σημανδράκος αν δεχόταν πιέσεις από τον τότε Υπουργό κ. Αυγενάκη, από συνεργάτες του Υπουργού για επιτάχυνση πληρωμών σε συγκεκριμένα ΑΦΜ για αποδέσμευση ΑΦΜ; Σας περιέγραψε κάτι τέτοιο;

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ (Μάρτυς): Όχι, δεν θυμάμαι να μας είπε κάτι τέτοιο, γιατί, όπως σας είπα, τα εννιάμισι χιλιάδες ΑΦΜ που δεν τηρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας δεν αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης ή διαφωνίας. Ήταν: «προχώρα όπως θεωρείς σωστό και νόμιμο».

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι ο μάρτυρας κ. Σταύρος Αραχωβίτης (Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από 29.08.2018 έως 09.07.2019), προερχόμενος από τον ΣΥΡΙΖΑ, πολιτικό χώρο που εισηγήθηκε τη σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής, απέκλεισε την ύπαρξη ποινικών ευθυνών των Υπουργών και αναφέρθηκε αποκλειστικά σε πολιτικές κρίσεις, γεγονός που αναιρεί εκ των έσω το ίδιο το αίτημα περί ποινικής διερεύνησης.

Κατά την κατάθεσή του, τόσο για τον πρώην Υπουργό κ. Μάκη Βορίδη όσο και για τον κ. Λεωτέρη Αυγενάκη, δεν καταλόγισε ποινικές ευθύνες, γεγονός που αναιρεί εκ των έσω το ίδιο το αίτημα περί ποινικής διερεύνησης.

Η διάκριση αυτή, ενισχύει το συμπέρασμα ότι το ζήτημα κινείται στο πεδίο της πολιτικής κριτικής και όχι της ποινικής ευθύνης.

Καταθέτει ο μάρτυρας κ. Στ. Αραχωβίτης:

«ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Σας ρωτάω, κατά την άποψή σας, υπάρχουν ποινικές ευθύνες στον Βορίδη, στον Αυγενάκη και στον Μητσοτάκη για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ναι ή όχι;

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ (Μάρτυς): Θεωρώ ότι ξεκάθαρα υπάρχουν πολιτικές ευθύνες. Οι πολιτικές ευθύνες από τη στιγμή που τεκμηριώνεται...».

Ο μάρτυρας κ. Ιωάννης Κουρδής (Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 23.01.2024 έως 31.01.2025), τοποθετήθηκε ρητά και κατηγορηματικά στο κρίσιμο ζήτημα των δεσμευμένων ΑΦΜ, δηλώνοντας ότι ο κ. Λεωτέρης Αυγενάκης ουδέποτε έδωσε εντολή αποδέσμευσης ΑΦΜ.

Κατέθεσε ότι η σταθερή και επαναλαμβανόμενη οδηγία του Υπουργού Λεωτέρη Αυγενάκη ήταν η διενέργεια αυστηρών ελέγχων, ο διαχωρισμός των περιπτώσεων, οι νόμιμοι δικαιούχοι να πληρώνονται και οι ύποπτες περιπτώσεις να διαβιβάζονται στη δικαιοσύνη.

Κατά την απάντησή του στον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, κ. Μακάριο Λαζαρίδη, δήλωσε: **«Τότε, λοιπόν, σε αυτή τη σύσκεψη, παρουσία και του Υπουργού, του κ. Αυγενάκη, ζητήθηκε με πολύ αυστηρό τρόπο να ελεγχθούν αυτά τα ΑΦΜ, όχι να αποδεσμευτούν, γιατί υπάρχει μια παρανόηση. Να ελεγχθούν.»**

Λίγο αργότερα, ο κ. Ιωάννης Κουρδής αποδομεί ευθέως τον ισχυρισμό περί πολιτικής εντολής αποδέσμευσης ΑΦΜ:

«Το λέω, γιατί αυτό έχει “παίξει” σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ότι ζητήθηκε από τον κ. Μπαμπασίδη να απελευθερώσουμε τα ΑΦΜ. Ποτέ δεν έγινε αυτό».

Και προσθέτει για τον Υπουργό, Λευτέρη Αυγενάκη, ότι ζήτησε αυστηρό έλεγχο των ΑΦΜ και μετά τον διαχωρισμό τους. **«Ύποπτα στη δικαιοσύνη, νόμιμα προς πληρωμή».** Τόνισε ότι όλες οι πληρωμές γίνονταν συστημικά, ότι δεν υπήρξε καμία πληρωμή εκτός συστήματος και ότι οι αγρότες έλαβαν ό,τι δικαιούνταν, χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις. **Επιπροσθέτως** ανέφερε ότι δεν πραγματοποιήθηκε πληρωμή περίπου 52.000.000 ευρώ για «βοσκοτόπους χωρίς ζώα»: **«Τότε, ο κ. Αυγενάκης είχε διαφωνήσει και δεν έγινε αυτή η πληρωμή».**

Χαρακτηριστικά λοιπόν κατάθεσε ο μάρτυρας: «Καταρχάς, να πω ότι δέσμευση ΑΦΜ ως διαδικασία δεν υφίσταται, απλά για λόγους διαφάνειας, όταν υπάρχουν οποιαδήποτε ευρήματα ή ακόμη και μια απλή καταγγελία, ακόμη κι αν είναι αβάσιμη, μέχρι να ελεγχθούν εμείς - οφείλουμε - δεσμεύουμε το ΑΦΜ στην επόμενη πληρωμή, με μοναδικό σκοπό όμως να ελεγχθούν άμεσα. Το να υπάρχουν ΑΦΜ τα οποία είναι δύο και τρία και τέσσερα χρόνια δεσμευμένα, γιατί το ΑΦΜ, δεν πρόκειται για έναν αριθμό, πρόκειται για μια οικογένεια από πίσω και μάλιστα, άνθρωποι οι οποίοι δεν ξέρουν και γιατί δεν πληρώνονται. Είναι υποχρέωση του ελληνικού κράτους, σε όποια του μορφή, να μπορεί να πληροφορήσει και να ψάξει για τον πολίτη και προφανώς, αν είναι ένοχος ή έχει κάποιες ενδείξεις ενοχής, να πάει στα δικαστήρια να ελεγχθεί περαιτέρω. Αν όμως είναι αθώος, δεν είναι άδικο να κρατείται σε ομηρία; Τότε, λοιπόν, σε αυτή τη σύσκεψη, παρουσία και του Υπουργού, του κ. Αυγενάκη, ζητήθηκε με πολύ αυστηρό τρόπο να ελεγχθούν αυτά τα ΑΦΜ, όχι να αποδεσμευτούν, γιατί υπάρχει μια παρανόηση. **Να ελεγχθούν.**

Καταθέτει ο μάρτυρας κ. Κουρδής:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Να ελεγχθούν και ανάλογα με το τι συμβαίνει σε κάθε ΑΦΜ, ή να πάνε ...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΔΗΣ (Μάρτυς): Ακριβώς».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΔΗΣ (Μάρτυς): ...αλλά ασχολήθηκε ο κ. Μπαμπασίδης με την κυρία Κουρμέτζα, που είναι η υπεύθυνη στους τεχνικούς ελέγχους, και άλλα τμήματα βέβαια, αλλά κυρίως αυτή, μετά από μία πιτάνια προσπάθεια μέσα σε τρεις, τέσσερις μήνες είχαμε αποτελέσματα. Θα σας πω περίπου τους αριθμούς, για πάνω από 7.000 δεσμευμένα ΑΦΜ, 1.040, αν θυμάμαι καλά, οδηγήθηκαν προς τη δικαιοσύνη και πάνω από 6.000 ΑΦΜ αποδεσμεύτηκαν και οι άνθρωποι μπήκαν στη διαδικασία των επόμενων πληρωμών. Αυτό πιστεύω ότι πρέπει να κάνει η ελληνική πολιτεία, γενικότερα.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Να σας ρωτήσω και κάτι ακόμα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΔΗΣ (Μάρτυς): Με συγχωρείτε.

Όλη αυτή η τοποθέτηση υπάρχει στο πρώτο Συμβούλιο που κάναμε, που υπήρξε ένα θέμα ολόκληρο, όπου ενημέρωσε ο Πρόεδρος για τη διαδικασία των ελέγχων και το πήραμε ως Απόφαση του Συμβουλίου. Το λέω, γιατί αυτό έχει «παίξει» σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ότι ζητήθηκε από τον κ. Μπαμπασίδη, να απελευθερώσουμε τα ΑΦΜ. Ποτέ δεν έγινε αυτό. Θα το υποβάλω αυτό το συμβούλιο...

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Να το υποβάλετε, παρακαλώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΔΗΣ (Μάρτυς): ... για να φανούν οι τοποθετήσεις και του κ. Μπαμπασίδη και οι δικές μου και όλων εκεί, που μιλάνε για αυστηρό έλεγχο. Λέει και για τον Υπουργό, τον κ. Αυγενάκη, ότι ζήτησε αυστηρό έλεγχο και μετά τον διαχωρισμό τους. Υποπτα στη δικαιοσύνη, νόμιμα προς πληρωμή».

«ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ: Την εποχή που ήσασταν Αντιπρόεδρος στον ΟΠΕΚΕΠΕ, οι αγρότες πληρώθηκαν; Πληρώθηκαν κανονικά; Υπήρξαν μειώσεις; Και για ποιους λόγους; Και αν έμειναν εκκρεμότητες;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΔΗΣ (Μάρτυς): Κατά τη διάρκεια της θητείας μου οι αγρότες πληρώνονταν κανονικά και στην ώρα τους. Όλες οι πληρωμές γίνονταν συστηματικά, καμία πληρωμή δεν έγινε έξω συστηματικά και ό,τι δικαιούνταν οι αγρότες το πήραν. Η μόνη πληρωμή που δεν έγινε ήταν η πληρωμή για βοσκοτόπους χωρίς ζώα, που ήταν περίπου στα 52 εκατομμύρια, αν θυμάμαι καλά, και καλώς δεν έγινε, γιατί όπως προκύπτει ένα σημείο, μια εστία που υπήρχαν παραβατικές συμπεριφορές ήταν αυτοί οι βοσκότοποι χωρίς ζώα. Τότε, ο κ. Αυγενάκης είχε διαφωνήσει και δεν έγινε αυτή η πληρωμή».

Η μάρτυρας κυρία Σταυρούλα Κουρμέντζα (Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ) τοποθετείται ρητά και κατηγορηματικά στο κρίσιμο σημείο της κατάθεσής της ως προς το αν υπήρξε πολιτική εντολή – και δη από τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη – για αποδέσμευση ΑΦΜ.

Σε ερώτηση του βουλευτή κ. Γεωργίου Ρούντα για το αν υπήρξαν πολιτικές πιέσεις ή παρεμβάσεις για αποδέσμευση ΑΦΜ, η κυρία Σταυρούλα Κουρμέντζα απαντά: «Από 1-1-2024 που ανέλαβα εγώ και ουσιαστικά ασχολήθηκα με τα δεσμευμένα ΑΦΜ (...) εγώ δεν δέχτηκα καμία πίεση».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Πάντως εγώ βλέπω γενική ανοργανωσιά στον φορέα, για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τέλος πάντων.

Σύμφωνα τώρα με πλήθος καταθέσεων, υπήρξαν έντονες πολιτικές αντιπαραθέσεις για την αποδέσμευση κάποιων ΑΦΜ. Σε εσάς ή στο προσωπικό της Διεύθυνσής σας έφθασαν ποτέ τέτοιες πιέσεις είτε από μέλη της διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ είτε από εξω-υπηρεσιακούς παράγοντες;

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΥΡΜΕΝΤΖΑ (Μάρτυς): Από 1-1-2024 που ανέλαβα εγώ και ουσιαστικά ασχολήθηκα με τα δεσμευμένα ΑΦΜ, τα οποία – επισημαίνω - ήταν ήδη πληρωμένα και ξαναδεσμευμένα - το μεγάλο θέμα - εγώ δεν δέχτηκα καμία πίεση».

Στην κατάθεσή της, η κυρία Ζωή Πολιτοπούλου (υπάλληλος της Διεύθυνσης Πληροφορικής του ΟΠΕΚΕΠΕ) τόνισε ότι ουδέποτε δέχθηκε οποιαδήποτε πίεση από τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, Λευτέρη Αυγενάκη, ούτε υπήρξε οποιαδήποτε προσέγγιση για να ευνοηθεί η Κρήτη μέσω του συστήματος πληρωμών.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η αναφορά της σε περιστατικό κατά το οποίο ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Ευάγγελος Σημανδράκος, της ζήτησε να αποχωρήσει από δικαστική αίθουσα και να μην καταθέσει υπέρ του Οργανισμού σε εκκρεμή δικαστική υπόθεση, γεγονός που καταγράφεται ως αυτοτελές υπηρεσιακό ζήτημα.

Καταθέτει η μάρτυρας κυρία Πολιτοπούλου:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Σας πίεσε ο κ. Αυγενάκης σε κάτι;

ΖΩΗ ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Όχι, καθόλου. Εμείς αυτό που κληθήκαμε να κάνουμε είναι να κάνουμε σενάρια - επειδή είχαμε δει ότι από τις αιτήσεις οι απαιτήσεις των παραγωγών ήταν διπλάσιες από το διαθέσιμο μπάτζετ, από το διαθέσιμο προϋπολογισμό - για το πώς θα μπορούσε να γίνει η πληρωμή δεδομένου του προϋπολογισμού. Καμία πίεση δεν υπήρχε.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Υπήρχε κάποια προσέγγιση, με ένα ναι με ένα όχι θέλω να μου απαντήσετε, για να ευνοηθεί η Κρήτη;

ΖΩΗ ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Όχι σε καμία περίπτωση, γιατί γενικώς τα καθεστώτα και τα οικολογικά σχήματα έχουν ένα ενιαίο μπάτζετ και κάθε ενέργεια που κανείς επηρεάζει τα πάντα, είναι οι γραμμικές μειώσεις δηλαδή, δεν γίνεται ανά περιοχή.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Η κυρία Τυχεροπούλου, στην οποία εμμέσως πλην σαφώς αναφερθήκατε στον πρόλογό σας, κατέθεσε ότι υπήρχαν άνωθεν εντολές για να προχωρήσουν πληρωμές σε συγκεκριμένους δικαιούχους χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητοι έλεγχοι.

Εσείς ως υπάλληλος της Διεύθυνσης Πληροφορικής έχετε κληθεί να κάνετε τεχνικές παρεμβάσεις στο σύστημα για να απενεργοποιήσετε ή να παρακάμψετε αυτοματοποιημένους ελέγχους, διασταυρωτικούς ελέγχους επιλεξιμότητας λίγο πριν την εκταμίευση;

ΖΩΗ ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΥ (Μάρτυς): Όχι, ποτέ. Αυτό που κάνουμε είναι να βλέπουμε την πληρωμή και αν χρειάζεται να προσθέτουμε ανθρώπους οι οποίοι ίσως δεν πρέπει να πληρωθούν γιατί κάτι μπορεί να μην έχει πάει καλά. Δεν αφαιρούνται έλεγχοι μηχανογραφικοί πριν την πληρωμή».

ΙΣΤ. Ο όρος «Δεσμευμένα ΑΦΜ» - Διαχρονικός χαρακτήρας του ζητήματος των δεσμευμένων ΑΦΜ

Ο όρος «δεσμευμένα ΑΦΜ» στον ΟΠΕΚΕΠΕ αναφέρεται σε ΑΦΜ φυσικών ή νομικών προσώπων, για τους οποίους έχει τεθεί περιορισμός ή απενεργοποίηση πληρωμών επειδή:

- Έχουν υποβληθεί εναντίον τους ανώνυμες ή επώνυμες καταγγελίες.
- Συνήθως εμφανίζονταν πολλαπλώς ως δικαιούχοι σε διαφορετικά αγροτεμάχια – περιοχές.
- Σχετίζονταν με ύποπτα πρότυπα αιτήσεων, χωρίς τεκμηρίωση μίσθωσης ή ιδιοκτησίας.
- Παρουσίαζαν ασυνέπειες σε σχέση με το δηλωμένο ζωικό κεφάλαιο.

Από τις καταθέσεις και τα έγγραφα που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής προκύπτει ότι το ζήτημα των δεσμευμένων ΑΦΜ αποτελεί διαχρονικό διοικητικό πρόβλημα του ΟΠΕΚΕΠΕ, με εκκρεμότητες που ανάγονται σε έτη προγενέστερα της υπουργικής θητείας Αυγενάκη και σε πρακτικές και εκκρεμότητες ήδη από το έτος 2014.

Ο κ. Γεώργιος Στρατάκος (Γενικός Γραμματέας ΥΠΑΑΤ 2019-2025) με το από 18.10.2023 ηλεκτρονικό του μήνυμα προς τον Υπουργό επισημαίνει ότι **από το έτος 2014** εκκρεμούν υποθέσεις «δεσμευμένων ΑΦΜ» και μάλιστα περιπτώσεις ΑΦΜ με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις για τις οποίες εκκρεμεί πληρωμή από το έτος 2014.

Ο κ. Κυριάκος Μπαμπασιδής στο από 22.09.2023 ενημερωτικό του σημείωμα προς τον Υπουργό, ως Αντιπρόεδρος, αναφέρει ότι: *«Θα πρέπει οι πληρωμές παλαιότερων ετών κυρίως 2014–2019 που αφορούν στην παρελθούσα προγραμματική περίοδο, να προγραμματιστούν το συντομότερο δυνατό, καθώς αποτελούν σοβαρή εκκρεμότητα»*. Το ίδιο ακριβώς επισημαίνει, επίσης ως Αντιπρόεδρος, και στο από 21.05.2024 ενημερωτικό του σημείωμα.

Ο κ. Ευάγγελος Σημανδράκος στην από 24.2.2024 κατάθεσή του αναφέρει ότι **από το 2022** υπήρχαν πιέσεις για αποδέσμευση ΑΦΜ, *«με φιλολογία για το πόσο γρήγορα προχωρά ο έλεγχος»*. Ομολογεί, δηλαδή, ότι οι πιέσεις για «την απελευθέρωση των ΑΦΜ» γίνονταν και πριν την ανάληψη των καθηκόντων από τον Υπουργό Λευτέρη Αυγενάκη και μάλιστα συνομολογεί ότι υπήρχαν παράπονα λόγω καθυστέρησης στους ελέγχους. Συνεπώς, υπήρχε πραγματική αιτία και λόγος για «πίεση», αναφορικά με τον χρόνο ολοκλήρωσης των ελέγχων και της απελευθέρωσης των νόμιμων ΑΦΜ, και από προηγούμενους Υπουργούς και στελέχη. Έτσι, ο κ. Λευτέρης Αυγενάκης επιχείρησε να επιλύσει ένα αντικειμενικά υπαρκτό πρόβλημα, ήτοι να αποδεσμεύσει τα νόμιμα ΑΦΜ και να διαβιβάσει στον Εισαγγελέα τα παράνομα, όπως και έπραξε και όχι να παρανομήσει. *«Κατά τη διάρκεια της θητείας μου δεσμεύτηκαν, κατόπιν ελέγχων, 6.000 ΑΦΜ συνολικά. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της παραλαβής των αιτήσεων του 2022 ενημερώθηκαν με κάθε πρόσφορο μέσο οι δικαιούχοι, που ήταν δεσμευμένοι, για τα δικαιολογητικά νόμιμης κατοχής, που έπρεπε να προσκομίσουν προκειμένου να ελεγχθούν. Η πίεση για αυτά τα ΑΦΜ ήταν πολύ μεγάλη τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ με αρκετή φιλολογία γύρω από το πόσο γρήγορα προχωρούσε η διαδικασία ελέγχου, καθώς και το εάν είχαμε δικαίωμα να κρατάμε δεσμευμένα όλα αυτά τα ΑΦΜ...»*, αναφέρει ο κ. Σημανδράκος στην από 24.02.2024 ένορκη κατάθεσή του.

Ι.Θ. Θεσμικό πλαίσιο και όρια υπουργικής εποπτείας

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με διοικητική και επιχειρησιακή αυτοτέλεια. Οι πράξεις δέσμευσης, αποδέσμευσης και πληρωμής ΑΦΜ εκδίδονται αποκλειστικά από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού και φέρουν υπηρεσιακές υπογραφές.

Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ασκεί θεσμική εποπτεία και δεν έχει αρμοδιότητα εκτέλεσης πληρωμών ή έκδοσης ατομικών διοικητικών πράξεων. Ελλείπει αρμοδιότητας, δεν μπορεί να θεμελιωθεί καταλογισμός ευθύνης, ούτε να στοιχειοθετηθεί αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ υπουργικής δράσης και διοικητικού αποτελέσματος.

Ως εκ τούτου, δεν υφίσταται νομική ή διοικητική βάση απόδοσης ευθύνης στον κ. Λευτέρη Αυγενάκη για πράξεις που ανήκουν αποκλειστικά στη σφαίρα αρμοδιοτήτων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ιδιαίτερη αναφορά προς αυτήν την κατεύθυνση έκανε και ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Κυριάκος Μπαμπασιδής, ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, στην εξέτασή του ως μάρτυρας, ο οποίος είπε χαρακτηριστικά σε ερώτηση:

«ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ: Ενημερώσαμε πριν τον Υπουργό; Αυτό σας ρωτάμε. **ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς):** Γιατί να ενημερώσω τον Υπουργό; Για να ασκήσω διοίκηση; Τη διοίκηση την ασκεί ο διοικητής»

Η διαδικασία του ελέγχου των ΑΦΜ, σύμφωνα με εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ, ήταν αποκλειστική αρμοδιότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ και ειδικότερα συγκεκριμένων υπηρεσιών - διευθύνσεων αυτού, χωρίς καμία δυνατότητα ελέγχου από τον εκάστοτε Υπουργό ΥΠΑΑΤ. Συνεπώς, ο Υπουργός δεν μπορούσε να γνωρίζει, εάν και εφόσον η αποδέσμευση των ΑΦΜ έγινε επειδή πληρούσαν τις εκ του νόμου απαιτήσεις ή όχι. Ο Υπουργός δεν μπορούσε να γνωρίζει, ούτε τον ακριβή αριθμό των δεσμευμένων ΑΦΜ, ούτε τους λόγους αποδέσμευσης, αποδεχόμενος ως αληθινή την πληροφόρηση που κάθε φορά του αποστέλλονταν με ενημερωτικά σημειώματα από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

I.I. Αναφορές μαρτύρων στο όνομα του Αυγενάκη – Αίτημα ελέγχου του κ. Λευτέρη Αυγενάκη από την Εξεταστική και απουσία τεκμηρίωσης

Κατά τις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής και βέβαια στη δικογραφία, διατυπώθηκαν από τους μάρτυρες αναφορές στο όνομα του κ. Λευτέρη Αυγενάκη, οι οποίες όμως **δεν συνοδεύτηκαν από συγκεκριμένη πράξη, δεν συνδέθηκαν με διοικητικό έγγραφο – εντολή - υπηρεσιακό σημείωμα - ηλεκτρονική αλληλογραφία, ούτε τεκμηριώθηκαν με αντικειμενικά δεδομένα που να θεμελιώνουν αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ τυχόν αναφοράς και παράνομης αποδέσμευσης.**

Συνεπώς, η Επιτροπή όφειλε να αντιμετωπίσει τέτοιες αναφορές όχι ως «αφήγηση», αλλά ως υπόθεση που απαιτεί συγκεκριμένη αποδεικτική επαλήθευση.

Ο κ. Λευτέρης Αυγενάκης ζήτησε, κατά την κατάθεσή του, η Εξεταστική Επιτροπή να αξιοποιήσει πλήρως τις αρμοδιότητές της και να αναζητήσει στοιχεία, να ελέγξει πραγματικά δεδομένα και να τεκμηριώσει εάν υφίσταται το παραμικρό παράπτωμα εκ μέρους του.

Η δήλωση αυτή έχει ιδιαίτερη θεσμική σημασία, διότι αντιστρέφει το βάρος από το επίπεδο «υπονοουμένων» στο επίπεδο «απόδειξης» και επιβεβαιώνει ότι ο ίδιος επιδιώκει έλεγχο και όχι αποφυγή του.

«Είμαι ως μάρτυρας εδώ με όλη τη διάθεση να βοηθήσω στη διαδικασία. Στο ερώτημά σας σας απάντησα ότι νιώθω πάρα πολύ καλά και απολύτως δικαιωμένος, διότι δεν προέκυψε το παραμικρό στοιχείο παρά τις πιεστικές ερωτήσεις που δέχτηκαν οι δυο-τρεις κομβικοί μάρτυρες που θα μπορούσαν, εάν είχαν στοιχεία, να τα είχαν καταθέσει και σήμερα να βρισκόταν σε ευχάριστη θέση να «πυροβολείτε» -σε εισαγωγικά, πολιτικά πάντα αναφερόμενος- με μεγαλύτερη άνεση. Αυτά, δυστυχώς, δεν σας έδωσαν τα όπλα, διότι δεν υπάρχουν. Φως, διαφάνεια, θεσμικότητα, δικαιοσύνη και δημοκρατία».

«...εννέα θεμελιώδεις, βασικούς λόγους, τεκμηριωμένα και με έγγραφα...»

«...τα Πρακτικά... είναι το πιο επίσημο γραπτό αποδεικτικό στοιχείο...»

Παρά τη ρητή αναφορά δεν προέκυψε κατά τη διάρκεια των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής κατάθεση από οιοδήποτε μάρτυρα ειδικών και στοχευμένων αποδεικτικών στοιχείων που να θεμελιώνουν «εντολή» ή οποιαδήποτε πράξη πολιτικής παρέμβασης.

Αντίθετα, ο κ. Λευτέρης Αυγενάκης κατέθεσε πλήρη τεκμηρίωση για όσα ανέφερε και, επιπλέον, μετά το πέρας της κατάθεσής του, προσκόμισε πακέτο εγγράφων, τα οποία ενισχύουν τη συνοχή των λεγομένων του και λειτουργούν ως αποδεικτικό αντιστήριγμα έναντι αναπόδεικτων ισχυρισμών.

Ο φάκελος αυτός επιτελεί διπλή λειτουργία, καθώς τεκμηριώνει την ακρίβεια της κατάθεσης και αποδομεί το επιχείρημα ότι η υπόθεση στηρίζεται σε «κρυφές» ή «άτυπες» εντολές, αφού η πραγματική διοικητική εικόνα αναδεικνύεται και αποδεικνύεται από έγγραφα και αριθμητικά δεδομένα.

Ο φάκελος εγγράφων που κατέθεσε ο Υπουργός περιλαμβάνει ενδεικτικά:

- Ενημερωτικά σημειώματα/αναφορές σχετικά με την πραγματική κατάσταση.
- Διοικητικά στοιχεία που αποτυπώνουν διαδικασίες και χρονολογική ακολουθία.
- Αποδεικτικά στοιχεία που ανατρέπουν το ενδεχόμενο αυθαίρετης - παράνομης αποδέσμευσης.

Επιπλέον, κατά την εξέταση των μαρτύρων και από τα προσκομιζόμενα έγγραφα ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, αποδεικνύεται ότι ο κ. Λευτέρης Αυγενάκης, κατά τη διάρκεια της υπουργικής του θητείας, προχώρησε σε μία σειρά από ενέργειες προς το όφελος του Οργανισμού.

Α) Ειδικότερα με διάταξη του άρθρου 79 του ν. 5978/2024 (ΦΕΚ Α'27/2024) εδόθη παράταση της προθεσμίας εκπόνησης των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης έως 31.12.2025 με υποχρέωση των Περιφερειών, εντός ενός μηνός από την υπογραφή της σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ, να προχωρήσουν σε ανάρτηση του διαγωνισμού για τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης. Διαφορετικά την ευθύνη εκπόνησης την αναλάμβανε το ΥΠΑΑΤ.

Β) Παράλληλα, συνέχισε την προσπάθεια για την ολοκλήρωση της ένταξης του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ψηφιακή πλατφόρμα του gov.gr. Επέβαλε να εφαρμοστεί πλήρως το gov.gr για όλη την προγραμματική περίοδο 2023-2027, και να χρησιμοποιηθεί, όχι μόνο ως αποθηκευτικός χώρος των δηλώσεων αλλά και ως ένα εργαλείο που θα υποστηρίζει, σε όλα τα στάδια, προς όλους και δωρεάν, τον έλεγχο αυτών γεγονόσ που είναι βασική προϋπόθεση για μία έγκαιρη και σωστή πληρωμή.

Υπενθυμίζεται, ότι το 2022 ολοκληρώθηκε η μεταφορά του ΟΣΔΕ στο κυβερνητικό νέφος, σε εφαρμογή κεντρικής κυβερνητικής απόφασης, στο πνεύμα του ν. 4727/2020 και βάσει σχετικής προεργασίας της προηγούμενης πολιτικής ηγεσίας.

Γ) Επιπλέον, για την αντιμετώπιση του προβλήματος της υποστελέχωσης του νευραλγικού τμήματος πληροφορικής και του εσωτερικού ελέγχου του Οργανισμού, το 2024 ξεκίνησε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πειραιώς και του Πρύτανή του κ. Σφακιανάκη με την υπογραφή σύμβασης μεταξύ του Πανεπιστημίου και του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Δ) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήδη από το 2016, είχε επισημάνει ζητήματα σχετικά με την λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στις 30 Απριλίου 2024, η Επιτροπή, με έγγραφό της, ενημέρωσε ότι η αρμόδια Ελληνική Αρχή Διαπίστευσης του ΥΠΑΑΤ θα πρέπει:

α) Να θέσει άμεσα τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε δωδεκάμηνη επιτήρηση για μη συμμόρφωση με συγκεκριμένα κριτήρια διαπίστευσης.

β) Να καταρτίσει Σχέδιο Δράσης (action plan) για διόρθωση των ευρεθισμών αδυναμιών.

Ο κ. Λευτέρης Αυγενάκης σχεδίασε με τη διοίκηση και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, το Σχέδιο Δράσης (action plan) για την αναδιάρθρωση του Οργανισμού και τη διόρθωση των αδυναμιών που είχε επισημάνει η Επιτροπή.

Ε) Προχώρησε σε σύναψη συμβάσεων με εταιρίες για προμήθεια δορυφορικών εικόνων υψηλής ακρίβειας για καλύτερο έλεγχο των δηλώσεων. Στόχος η διαφάνεια, η ταχύτητα στη διεξαγωγή ελέγχων, ο περιορισμός δηλώσεων ψευδών στοιχείων και η στήριξη των παραγωγών.

ΣΤ) Για πρώτη φορά δημιουργήθηκε η νέα εφαρμογή - πλατφόρμα όπου μπορούν οι πολίτες να υποβάλλουν καταγγελίες ακόμα και ανώνυμες.

Ζ) Επί της θητείας του ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι και πραγματοποιήθηκε πληρωμή των παλαιών ετών αρχής γενομένης από το έτος 2014, συνολικού ποσού ευρώ 1.500.000 ευρώ και συνεχίστηκε η πληρωμή και των υπολοίπων ετών.

Η) Τέλος, επί της θητείας του προκηρύχθηκαν θέσεις μέσω ΑΣΕΠ για πρόσληψη προσωπικού πληροφορικής στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τα ανωτέρω αναφέρονται αναλυτικά στην κατάθεση του μάρτυρα Ιωάννη Κουρδή ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής:

«ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΔΗΣ (μάρτυς): «Θα αναφερθώ κι εγώ **στα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης** τα οποία έχουν πάει πίσω τα τελευταία χρόνια. Δυστυχώς, οι περιφέρειες στις οποίες είχαν ανατεθεί αυτά, τα τελευταία χρόνια και μέχρι 31-12-2023, δεν ανταποκρίθηκαν. Ουσιαστικά, ανταποκρίθηκαν μόλις δύο περιφέρειες. Γι' αυτόν τον λόγο, ο προηγούμενος Υπουργός, ο κ. Αυγενάκης, με νόμο, πήρε τις αρμοδιότητες αυτές από τις περιφέρειες, έτσι ώστε το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να κάνει αυτή την πολύ χρήσιμη και απαραίτητη ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, τουλάχιστον για τον Οργανισμό και **πολύ γρήγορα προχώρησε αυτή η διαδικασία με τον κ. Αυγενάκη**».

«Στις 24 Μαΐου του 2024, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, ο κ. Αυγενάκης, δήλωσε ότι από το 2016 η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε εντοπίσει **δυσλειτουργίες στον ΟΠΕΚΕΠΕ**. Και παρότι το 2023 υπήρξε επιστολή προς την τότε Διοίκηση, αλλά και πίεση από την πολιτική ηγεσία, εντούτοις δεν έγιναν βήματα για τη διόρθωση των δυσλειτουργιών αυτών».

«Εκεί, λοιπόν, εγκρίθηκε πρωτογενώς αυτό **το σχέδιο δράσης** και εκεί είχαμε να επιλέξουμε δύο δρόμους. Την απόλυτη εφαρμογή του σχεδίου δράσης, έχοντας επιτήρηση στον Οργανισμό, που αυτό μας έδινε έναν χρόνο χωρίς κανένα πρόβλημα στο να εξακολουθήσουμε να κάνουμε τις πληρωμές ή το να είμαστε πιο επιθετικοί, να

πούμε ότι θα τα κάνουμε τώρα αλλά με τον κίνδυνο του «ξαφνικού θανάτου», την άρση της πιστοποίησης ανά πάσα στιγμή.

«... φτιάξαμε **μια πλατφόρμα καταγγελιών**. Ξέρετε, ο Οργανισμός δέχεται εκατοντάδες καταγγελίες κάθε χρόνο, δηλαδή σκεφθείτε ότι από πέρυσι, περίπου τέτοια εποχή, που έγινε η πλατφόρμα των καταγγελιών μέχρι σήμερα, υποβλήθηκαν 630 καταγγελίες. Αυτές οι καταγγελίες δεν είναι ενός και δύο ατόμων ΑΦΜ, μιλάμε για δεκάδες έως εκατοντάδες ΑΦΜ και αυτό συμβαίνει για δύο λόγους. Ο πρώτος είναι ότι εμπλουτίζουμε μια καταγγελία».

«Έγιναν όλες οι προσπάθειες για να προσληφθούν διάφορες ειδικότητες αλλά ειδικότερα πληροφορικάριοι».

«Υπάρχει μια σύμβαση για την υποστήριξη της πληροφοριακής υποδομής του ΟΠΕΚΕΠΕ με το Πανεπιστήμιο Πειραιώς **η οποία υπεγράφη από τον κ. Μπαμπασίδη**. Σκοπός αυτής της σύμβασης ήταν η υποστήριξη της Διεύθυνσης Πληροφορικής γιατί, όπως κατ' επανάληψη ανέφερα, υπάρχει υποστελέχωση στη συγκεκριμένη Διεύθυνση και χρειαζόμασταν οποιαδήποτε υποστήριξη».

I.K. Έλλειψη στοιχείων οργανωμένης πολιτικής ή κομματικής δράσης

Από τη συνολική επισκόπηση του αποδεικτικού υλικού που τέθηκε υπόψη της Εξεταστικής Επιτροπής, και ιδίως των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών, των εκθέσεων ανάλυσης των διωκτικών και ελεγκτικών αρχών και των μαρτυρικών καταθέσεων ενώπιον της Επιτροπής δεν προκύπτει η ύπαρξη οργανωμένης πολιτικής ή κομματικής ομάδας ή «συμμορίας», με συμμετοχή, καθοδήγηση ή έστω ανοχή της Κυβέρνησης ή των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που διετελέσαν από το 2019.

Οι σχετικοί ισχυρισμοί δεν συνοδεύονται από συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, δεν τεκμηριώνουν πολιτική ή υπηρεσιακή εντολή, δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη δομημένης ιεραρχίας ή συντονισμένης δράσης, ούτε συνδέονται με συγκεκριμένο οικονομικό ή άλλο όφελος υπέρ των Υπουργών ή τρίτων κατ' εντολή του.

Η χρήση του όρου «συμμορία» στον δημόσιο λόγο δεν βρίσκει έρεισμα στα πραγματικά δεδομένα της δικογραφίας και δεν δύναται να υποκαταστήσει την απαίτηση ύπαρξης αποδείξεων για τη θεμελίωση ευθύνης πολιτικού προσώπου.

Τυχόν ενέργειες ή συμπεριφορές υπηρεσιακών παραγόντων ή πρώην στελεχών και οργάνων διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι οποίες αναφέρονται στη δικογραφία ή προκύπτουν από επιμέρους καταθέσεις, εμφανίζονται ως μεμονωμένες πράξεις, αποσπασματικές και εξατομικευμένες συμπεριφορές.

Οι πράξεις αυτές αποδίδονται σε προσωπικές, κοινωνικές ή τοπικές επιδιώξεις, δεν αποδεικνύεται ότι εντάσσονται σε ενιαίο σχέδιο, δεν συγκροτούν δομημένο ή ιεραρχημένο κύκλωμα πολιτικής φύσεως και δεν συνδέονται αιτιωδώς με πολιτική εντολή, παρέμβαση ή καθοδήγηση του Υπουργού.

Ενδεικτικά, αναφορές από πρόσωπα όπως ο **Λευτέρης Ζερβός, (Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ 23.01.2024 – 31.01.2025), ο Γεώργιος Ξυλούρης κλπ δεν συνοδεύονται από αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι ενήργησαν κατόπιν πολιτικής οδηγίας ή στο πλαίσιο οργανωμένης κομματικής δομής.**

Η απόπειρα συλλογικής απόδοσης ευθύνης σε πολιτικό πρόσωπο, με γενικούς και αόριστους χαρακτηρισμούς, αντιβαίνει στις θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου, όπως η ατομική ευθύνη και η απαίτηση ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας.

Η Εξεταστική Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι ισχυρισμοί περί ύπαρξης «γαλάζιας συμμορίας»:

- Δεν στηρίζονται σε αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία.
- Δεν τεκμηριώνουν οργανωμένη πολιτική ή κομματική δράση.
- Δεν αποδεικνύουν αιτιώδη σύνδεση με τους ΥΠΑΑΤ.
- Δεν μπορούν να θεμελιώσουν πολιτική ή ποινική ευθύνη.

Ως εκ τούτου, οι εν λόγω ισχυρισμοί καταρρίπτονται ως νομικά και πραγματικά αβάσιμοι.

Ι.Λ. Μη στοιχειοθέτηση ποινικής ή πολιτικής ευθύνης

Από τη συνολική αποδεικτική διαδικασία, όπως αυτή διεξήχθη ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, δεν προκύπτει η συνδρομή των προϋποθέσεων για τη θεμελίωση ποινικής ή πολιτικής ευθύνης του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λευτέρη Αυγενάκη.

Ειδικότερα:

1. Έλλειψη αντικειμενικής υπόστασης των αποδιδόμενων πράξεων

Για τη στοιχειοθέτηση συνέργειας ή ηθικής αυτοουργίας σε απιστία απαιτείται συγκεκριμένη πράξη καθοδήγησης ή παρότρυνσης, άμεσα συνδεδεμένη με παράνομη διάθεση πόρων.

Οι αποδιδόμενες αιτιάσεις περί «παρέμβασης», «πίεσης» ή «καθοδήγησης» προς αποδέσμευση ΑΦΜ δεν συνδέονται με συγκεκριμένη διοικητική πράξη, εντολή ή ενέργεια, ικανή να παραγάγει έννομο αποτέλεσμα.

Δεν προέκυψε:

- Έγγραφο εντολή
- Υπηρεσιακό σημείωμα
- Ηλεκτρονική αλληλογραφία
- Ούτε οποιαδήποτε άλλη πράξη εκτελεστικού χαρακτήρα,

που να αποδίδεται στον Υπουργό και να συνδέεται αιτιωδώς με παράνομες πληρωμές ή αποδέσμευση ΑΦΜ χωρίς έλεγχο.

Οι σχετικές αναφορές περιορίζονται σε υποκειμενικές εκτιμήσεις μαρτύρων, διατυπωμένες εκ των υστέρων, χωρίς αντικειμενική επιβεβαίωση και μάλιστα με εμφανείς εσωτερικές αντιφάσεις ως προς τον αριθμό των δεσμευμένων ΑΦΜ, τη φύση τους (δεσμευμένα – μη επιλέξιμα), τον χρόνο και τον τρόπο άσκησης της φερόμενης «πίεσης».

Κατά συνέπεια, δεν πληρούται η αντικειμενική υπόσταση των αποδιδόμενων πράξεων.

2. Απουσία αιτιώδους συνδέσμου

Ακόμη και αν υποτεθεί – quod non – ότι υπήρξαν πολιτικές παρεμβάσεις ή δημόσιες τοποθετήσεις, δεν προκύπτει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ αυτών και οποιασδήποτε συγκεκριμένης παράνομης πληρωμής ή ζημίας των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντιθέτως, από τα στοιχεία της δικογραφίας και τις καταθέσεις προκύπτει ότι οι πράξεις αποδέσμευσης και πληρωμής ΑΦΜ τελούν αποκλειστικά εντός της διοικητικής αρμοδιότητας του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονται από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού και οι πληρωμές φέρουν υπηρεσιακές υπογραφές και ελέγχονται διοικητικά.

Η θεσμική εποπτεία του Υπουργού δεν αρκεί για τη θεμελίωση αιτιώδους συνδέσμου, ελλείψει άμεσης εκτελεστικής αρμοδιότητας.

3. Μη συνδρομή υποκειμενικού στοιχείου (δόλου ή αμέλειας)

Δεν προκύπτει από κανένα αποδεικτικό στοιχείο πρόθεση (δόλος) ή έστω αμέλεια του κ. Λευτέρη Αυγενάκη ως προς την τέλεση πράξεων απιστίας ή συνέργειας σε απιστία.

Αντιθέτως, από το σύνολο των καταθέσεων προκύπτει ότι η κατεύθυνση που δόθηκε αφορούσε την ολοκλήρωση των ελέγχων, την αποδέσμευση μόνο των νόμιμων περιπτώσεων και τη διαβίβαση των παρανόμων στη Δικαιοσύνη.

Η πολιτική απαίτηση για επιτάχυνση διοικητικών διαδικασιών, ιδίως όταν πρόκειται για χρόνιες εκκρεμότητες που ανάγονται σε προγενέστερα έτη, δεν συνιστά ποινικώς κολάσιμη συμπεριφορά.

4. Θεσμικά όρια υπουργικής εποπτείας – Μη προσωποποίηση διοικητικών δυσλειτουργιών

Όπως ρητά προκύπτει από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Υπουργός δεν έχει αρμοδιότητα έκδοσης ατομικών διοικητικών πράξεων, δεν εκτελεί πληρωμές, ούτε δύναται να υποκαταστήσει τα όργανα του Οργανισμού.

Τυχόν διαχρονικές διοικητικές δυσλειτουργίες, καθυστερήσεις ή ελλείψεις του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν μπορούν να προσωποποιηθούν στον εκάστοτε εποπτεύοντα Υπουργό, ελλείψει συγκεκριμένης παράνομης πράξης.

5. Πολιτική εποπτεία - ευθύνη

Η πολιτική πίεση για επίλυση διαχρονικών διοικητικών προβλημάτων δεν μετατρέπεται αυτομάτως σε ποινική ευθύνη χωρίς συγκεκριμένη παράνομη πράξη.

Η πολιτική ευθύνη από την άλλη μεριά δεν είναι αφηρημένη έννοια. Προϋποθέτει συγκεκριμένη υποχρέωση, σαφή παράλειψη και σύνδεση με βλαπτικό αποτέλεσμα

Κατόπιν όλων των ανωτέρω δεν αποδείχθηκε οποιαδήποτε παράνομη εντολή ή παρέμβαση του κ. Λευτέρη Αυγενάκη ή παράλειψη ενέργειάς του με βλαπτικό αποτέλεσμα. Οι ενέργειές του περιορίστηκαν σε θεσμική εποπτεία και απαίτηση ελέγχων νομιμότητας.

Να σημειωθεί ότι ο έλεγχος που διενεργείται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για τα έτη 2020-2022 δεν αντιστοιχούν σε θητεία Αυγενάκη στο ΥΠΑΑΤ. Οι τηλεφωνικές επισυνδέσεις που έχουν καταγραφεί τοποθετούνται χρονικά μετά τον Σεπτέμβριο 2024, δηλαδή μετά το πέρας της θητείας του κ. Αυγενάκη και ενώ βρισκόταν εκτός Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ν.Δ.

Η Εξεταστική Επιτροπή διαπιστώνει ότι:

- Δεν προκύπτουν αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία παράνομης υπουργικής παρέμβασης.
- Οι μαρτυρικές αναφορές εμφανίζουν αντιφάσεις και έλλειψη συγκεκριμενοποίησης.
- Το ζήτημα των δεσμευμένων ΑΦΜ αποτελεί διαχρονικό διοικητικό πρόβλημα.
- Δεν στοιχειοθετείται αντικειμενική ή υποκειμενική υπόσταση των αποδιδόμενων κατηγοριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΛΟΙΠΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΕ ΟΠΕΚΕΠΕ

Κατόπιν των ανωτέρω, αποδείχθηκε πλήρως ότι δεν προκύπτει οιοδήποτε στοιχείο «συμμορίας», με συμμετοχή, καθοδήγηση ή έστω ανοχή των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που διετέλεσαν από το 2019. Ωστόσο, τα κόμματα της αντιπολίτευσης σε μία απέλπιδα προσπάθεια εργαλειοποίησης της υπόθεσης και στοιχειοθέτησης του αφηγήματος περί δήθεν υπάρξεως «γαλάζιας συμμορίας», επιχείρησαν με έωλους ισχυρισμούς να συνδέσουν με την υπό εξέταση υπόθεση και περαιτέρω πολιτικά πρόσωπα, τα οποία είχαν δήθεν εμπλοκή με τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο λόγος για τον κ. Σταύρο Παπασταύρου, πρώην Υπουργό Επικρατείας, τον κ. Μπρατάκο Ιωάννη, πρώην Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ, τον κ. Γεώργιο Μυλωνάκη, Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ, καθώς και τον κ. Χρήστο Γεώργιο Σκέρτσο, Υπουργό Επικρατείας, οι οποίοι ωστόσο με τις καταθέσεις τους στην Επιτροπή μας, διέψευσαν οιονδήποτε ψευδή ισχυρισμό είχε δημιουργήσει η αντιπολίτευση για δήθεν παρέμβασή τους στην υπόθεση.

Α. Κατάθεση μάρτυρα κ. Σταύρου Παπασταύρου

Ήδη από την έναρξη της εισαγωγικής του τοποθέτησης, ο κ. Παπασταύρου οριοθέτησε επαρκώς την περιορισμένη παρέμβασή του στην υπόθεση, η οποία πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά και μόνο για θεσμικούς λόγους, με την συμμετοχή του σε δύο συναντήσεις στο Μέγαρο Μαξίμου, στις 6 Νοεμβρίου και στις 28 Δεκεμβρίου 2023. Μέσα στα καθήκοντά του, όπως δήλωσε, *«ήταν η συνοχή και ενότητα του κυβερνητικού έργου»* και ως εκ τούτου κρίθηκε σκόπιμη η παρουσία του, λόγω του θέματος των συναντήσεων.

Αφορμή για τη διεξαγωγή των συναντήσεων στάθηκε η επιστολή που απέστειλε ο τότε Πρόεδρος του Οργανισμού, κ. Σημανδράκος, ο οποίος βρισκόταν σε μία «αντιδικία», όπως τη χαρακτήρισε ο μάρτυρας, με τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό, κ. Αυγενάκη. Συγκεκριμένα, αντικείμενο συζήτησης ήταν η διάρρηξη των μεταξύ τους σχέσεων, υπό το πρίσμα ότι αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να διαιωνιστεί και θα πρέπει να δοθεί μία λύση. *(«Συμμετείχα σε δύο συναντήσεις που έγιναν τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2023 με τον κ. Σημανδράκο...μετά από μια επιστολή που είχε στείλει ο ίδιος. Στην οποία επιστολή επισήμαινε τη διαφοροποίηση που είχε, τη διένεξη που είχε, την αντιδικία, θα έλεγα, που είχε με τον τότε Υπουργό τον κ. Αυγενάκη»* και στη συνέχεια: *(«Αυτές τις δύο συναντήσεις είχα σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Δεν έχω οποιαδήποτε άλλη άμεση, έμμεση σχέση με πληρωμές, με σύστημα πληρωμών, με τη λειτουργία του Οργανισμού. Αυτά.»)*. Διευκρίνισε μάλιστα ότι, αντικείμενο της συζήτησης δεν ήταν τα 9,5 χιλιάδες ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας -για τα οποία έκανε λόγο ο κ. Σημανδράκος στην επιστολή του-, αλλά ότι ως προς αυτό το θέμα η κατεύθυνση που δόθηκε στον τότε Πρόεδρο ήταν «να τηρηθεί η νομιμότητα».

Ο ίδιος ενημερώθηκε προσωπικά για την διάρρηξη των σχέσεων του κ. Σημανδράκου με τον κ. Αυγενάκη, κατά την πρώτη συνάντηση που είχαν στις 6 Νοεμβρίου 2023 - υπήρχαν, ωστόσο και σχετικά δημοσιεύματα στον Τύπο-, ενώ για τις περιπτώσεις εκείνων που εκμεταλλεύτηκαν τις παθογένειες, ενημερώθηκε για πρώτη φορά όταν

έφτασε η δικογραφία στη Βουλή. Εν συνεχεία, επεσήμανε ότι δεν ακολούθησε καμία προσωπική του ανάμειξη με τα ζητήματα του Οργανισμού, ούτε προχώρησε στην δρομολόγηση κάποιας ενέργειας, σε συνέχεια των συναντήσεων, για την διαχείριση των σχέσεων Σημανδράκου - Αυγενάκη («Όχι, εγώ δεν είχα. Εγώ ασχολήθηκα στα πλαίσια αυτών των δύο συναντήσεων και μόνο»).

Ξεκαθάρισε, επίσης, ότι ουδέποτε ζήτησε ο ίδιος από τον κ. Σημανδράκο να παραιτηθεί από τη θέση του Προέδρου, αλλά ότι αυτή η ενέργεια ήταν ένα αναμενόμενο αποτέλεσμα του ισχυρού κλονισμού που είχε πλέον επέλθει στη σχέση του με τον κ. Αυγενάκη, ο οποίος καθιστούσε ιδιαιτέρως δυσχερή την εύρεση μίας κοινής γραμμής επικοινωνίας («Κατά συνέπεια, όλοι συμφωνήσαμε ότι, όταν υπάρχει διένεξη ενός επικεφαλής, ενός Οργανισμού τόσο σημαντικού, που έχει τη διαχειριστική ικανότητα για να πληρώνει εκατοντάδες χιλιάδες αγρότες και μιλάμε για επιδοτήσεις που φτάνουν τα 3 δις και βλέπουμε τα προβλήματα που δημιουργούνται τώρα από την κατάσταση τη σημερινή, ή θα πρέπει να βρεθεί ένας τρόπος επικοινωνίας του επικεφαλής του Οργανισμού με τον Υπουργό, ή αναγκαστικά θα πρέπει να παραιτηθεί ή να φύγει ένας από τους δύο. Αυτή η συζήτηση και σ' αυτό συμφωνήσαμε. Νομίζω ότι και στην κατάθεση και ο ίδιος είπε ότι δεν πήγαινε άλλο, «δεν θα ήμουν ποτέ εσαεί, αλλά αυτό το πράγμα είχε καταντήσει να είναι πολύ ψυχοφθόρο».

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Οπότε εκεί καταλήξατε...

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ (Μάρτυς): Ότι αφού δεν μπορεί να βρεθεί αυτή η γραμμή επικοινωνίας...

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Ήταν πλέον σαφές ότι είχαν διαρραγεί στον απόλυτο βαθμό οι σχέσεις τους.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ (Μάρτυς): Όχι, οι σχέσεις είχαν διαρραγεί το Νοέμβριο. Τον Δεκέμβριο είχαν φτάσει...»).

Ερωτώμενος σχετικά με το αν έχει δεχθεί ο ίδιος αιτήματα ικανοποίησης πληρωμών, ο μάρτυρας αρνήθηκε κατηγορηματικά λέγοντας ότι δεν έχει «καμία άμεση ή έμμεση σχέση με αιτήματα πληρωμών» ενώ δεν παρέλειψε να τονίσει και τη διαχρονικότητα των παθογενειών του αγροτικού τομέα, οι οποίες, όπως δήλωσε «είναι γνωστές τα τελευταία τριάντα χρόνια» («Είπα ότι επί τριάντα χρόνια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μας στέλνει πρόστιμα. Αυτό δεν είναι αλήθεια; Αυτό δεν γίνεται; Αυτό πού οφείλεται; Οφείλεται στο ότι δεν κάνουμε κάτι καλά»).

Σημαντική είναι, επίσης, η αναφορά του στις ενέργειες της Κυβέρνησης για την οριστική αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων. Ο μάρτυρας ανέδειξε την πρόταση του Πρωθυπουργού για σύσταση διακομματικής επιτροπής, προκειμένου να υπάρξει εθνική συναίνεση, καθώς και την προώθηση της μεταφοράς των ελέγχων στην ΑΑΔΕ («Η ΑΑΔΕ αντικειμενικά είναι ένας Οργανισμός αποτελεσματικός όπου έχει διαφάνεια, χρήση ψηφιακών λειτουργιών και έχει μια μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα»). Όπως σαφώς προκύπτει από την κατάθεσή του, ο Πρωθυπουργός πρότεινε τη σύσταση διακομματικής επιτροπής με διακομματικό προεδρείο για την ολιστική αναδιάρθρωση του πρωτογενούς τομέα («ώστε να μπορέσουμε να αναδιαρθρώσουμε τον πρωτογενή τομέα, θέλω να ελπίζω ότι θα έχει τη μέγιστη δυνατή συναίνεση»). Για λόγους πληρότητας, θα πρέπει να σημειωθεί και η παραδοχή του μάρτυρα ότι, παρά τις προσπάθειες, η κυβέρνηση δεν πέτυχε πλήρως τον στόχο της εξυγίανσης στον συγκεκριμένο τομέα.

Εκ των ανωτέρω, προκύπτει ότι η ενασχόληση του μάρτυρα κ. Παπασταύρου με την υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ εξαντλείται αποκλειστικά στην εκ της θεσμικής του ιδιότητας παρουσία του στις δύο συναντήσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, με αφορμή την διαχείριση της κρίσεως στις σχέσεις του Προέδρου του Οργανισμού και του αρμόδιου Υπουργού.

Β. Κατάθεση μάρτυρα κ. Ιωάννη Μπρατάκου

Σε άμεση συνάφεια με τα ανωτέρω θέματα κινήθηκε και η εξέταση του δεύτερου μάρτυρα της ίδιας ημέρας (18ης Δεκεμβρίου 2025), του κ. Μπρατάκου, ο οποίος, όπως δήλωσε, είχε μία εξίσου περιορισμένη ανάμειξη με την κρίσιμη υπόθεση και αυτή αφορούσε τη συμμετοχή του στις δύο ως άνω συναντήσεις, στα πλαίσια της κρίσης της περιόδου Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2023 (*«Πριν από αυτό και μετά από αυτό, δεν είχα καμία εμπλοκή με θέματα Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ή αγροτικής ανάπτυξης»*).

Συγκεκριμένα, ο μάρτυρας κατέθεσε ότι η παρέμβαση σε επίπεδο Προεδρίας της Κυβέρνησης εκκίνησε μετά την παραλαβή της επιστολής του κ. Σημανδράκου στις 4 Νοεμβρίου 2023, η οποία περιέγραφε μια τη διάρρηξη της σχέσης του με τον Υπουργό. Συγκεκριμένα, η εν λόγω επιστολή έθιγε τρία καίρια ζητήματα: **1)** την ύπαρξη εννέα χιλιάδων τριακοσίων εννέα ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, **2)** την «πολύ κακή» σχέση με τον Υπουργό, κ. Αυγενάκη και **3)** το τρίτο σημείο ήταν η αίτηση ακρόασης του κ. Σημανδράκο προς τον κ. Μπρατάκο.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνάντησης στις 6 Νοεμβρίου 2023, ο κ. Σημανδράκος έκανε λόγο για μια «εξαιρετικά δυσλειτουργική σχέση» που είχε με τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό, κ. Αυγενάκη. Περίπου ένα μήνα μετά, στις 8 Δεκεμβρίου 2023, ακολούθησε δεύτερη επιστολή, με την οποία ο κ. Σημανδράκος ζητούσε από τον μάρτυρα *«να υπάρξει μια διαμεσολάβηση, η οποία θα οδηγήσει σε αποκατάσταση της δημόσιας εικόνας του Οργανισμού...»* και έτσι πραγματοποιήθηκε η δεύτερη συνάντηση της 28^{ης} Δεκεμβρίου 2023, η οποία *«ήταν σχεδόν διαδικαστική, γιατί μετά επήλθε την επόμενη ημέρα η παραίτησή του»*. Επιβεβαιώνει, δε, ότι δεν ζητήθηκε ποτέ από τον κ. Σημανδράκο να παραιτηθεί, αλλά ότι ήταν αναμενόμενο πώς επίκειται η παραίτησή του, αφού πλέον είχαν ολοκληρωθεί οι πληρωμές και δεν άντεχε άλλο το κλίμα, όπως αυτό είχε διαμορφωθεί.

Ο μάρτυρας διευκρίνισε, επίσης, ότι κατά τη διάρκεια των συναντήσεων δεν ετέθη ζήτημα από τον κ. Σημανδράκο για πιέσεις εκ μέρους του κ. Αυγενάκη σε σχέση με την αποδέσμευση ΑΦΜ, ενώ παράλληλα δεν υπεισήλθαν σε ζητήματα τεχνικής φύσεως, αλλά η συζήτηση επικεντρώθηκε στις πιθανότητες βελτίωσης της σχέσης των δύο κυρίων. Σε ερώτημα δε που του τέθηκε σχετικά με το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, που έγινε την 28^η Δεκεμβρίου 2023, ότε και επήλθαν διοικητικές αλλαγές, παρά την απουσία του κ. Σημανδράκου, αρνήθηκε κατηγορηματικά ότι έχει οποιαδήποτε ανάμειξη.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην άμεση αντίδραση του Πρωθυπουργού, ο οποίος, όταν ενημερώθηκε για την ύπαρξη των ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, έδωσε σαφή εντολή για πιστή τήρηση της νομιμότητας και των προβλεπόμενων εκ του νόμου διαδικασιών (*«ότι προβλέπει η νομιμότητα, ότι*

προβλέπουν οι διαδικασίες του ΟΠΕΚΕΠΕ, ότι προβλέπουν οι διαδικασίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης»). Η στάση αυτή αποδεικνύει ότι η κεντρική πολιτική κατεύθυνση ήταν η θεσμική θωράκιση του Οργανισμού, έναντι πιέσεων ή παρεκκλίσεων.

Η κατάθεση του μάρτυρα ανέδειξε τη γνώση του Πρωθυπουργού και της κυβέρνησης για τις ιστορικές, διαχρονικές παθογένειες του χώρου («Ο Πρωθυπουργός προφανώς ήξερε τις παθογένειες τις διαχρονικές»). Ο κ. Μπρατάκος αναγνώρισε, επίσης, ότι έχουν γίνει σημαντικά λάθη και ότι η προσπάθεια διόρθωσης είναι σε εξέλιξη, συνδέοντας την επικρατούσα κατάσταση με οργανωμένα σχέδια «επιτηδείων».

Ως προς τις ενέργειες διαχείρισης, ο μάρτυρας εστίασε στην μέριμνα εκ μέρους της Κυβέρνησης για τη διασφάλιση της πιστοποίησης του Οργανισμού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να μην διακυβευτούν οι ενισχύσεις των υγιών αγροτών. Όπως κατέθεσε *«Αυτό που με απασχολούσε ήταν η πιστοποίηση του Οργανισμού... και να μην υπάρξει η άρση δυνατότητας πληρωμών των υγείων κτηνοτρόφων και αγροτών»*. Παράλληλα, ανέδειξε την ψηφιοποίηση ως το κλειδί για την αντιμετώπιση της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς, τονίζοντας ότι *«όσο περισσότερο ψηφιοποιούμε... τόσο πιο τίμια και πιο διαφανή θα είναι τα πράγματα»*.

Γ. Κατάθεση μάρτυρα κ. Γεωργίου Μυλωνάκη

Ήδη από την εισαγωγική του τοποθέτηση, ο Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ, επεσήμανε το ειδικό βάρος του κύκλου των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, καθώς, σύμφωνα με τον ίδιο, η αποτελεσματική διερεύνηση της ουσίας των διαχρονικών παθογενειών, απαλλαγμένη από πολιτικές σκοπιμότητες και επικοινωνιακά τεχνάσματα, είναι καθοριστικής σημασίας για το μέλλον του πρωτογενούς τομέα και των εκατοντάδων χιλιάδων επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται σε αυτόν.

Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε στη διαχρονικότητα των διαρθρωτικών προβλημάτων και των παθογενειών του ΟΠΕΚΕΠΕ, αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι ήδη από το 1996, έχουν λάβει χώρα στην Ελλάδα δημοσιονομικές διορθώσεις που ξεπερνούν τα 2,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Το μέγεθος αυτό, όπως υπογράμμισε, αποδεικνύει ότι οι παθογένειες προϋπήρχαν κατά πολύ της παρούσας κυβερνητικής θητείας. Παράλληλα, ο μάρτυρας σημείωσε ότι αντίστοιχα προβλήματα, έστω και μικρότερης εμβέλειας, καταγράφονται και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που καταδεικνύει την εν γένει συστημική πολυπλοκότητα του αντικειμένου των αγροτικών ενισχύσεων.

Περαιτέρω, ανέδειξε εναργώς ότι, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η ανάγκη εκσυγχρονισμού της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτέλεσε, ήδη από το 2019, βασική προτεραιότητα της Κυβέρνησης και μία από τις κομβικές κατευθυντήριες γραμμές που δόθηκαν από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό προς τους Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης.

Σχετικώς, ο κ. Γεώργιος Μυλωνάκης παρουσίασε μία σειρά από παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν από το 2019 και μετά, επισημαίνοντας ότι, παρά τις δυσκολίες, υπήρξε ουσιαστική βελτίωση και πρόοδος, αναφέροντας ενδεικτικά: την ολοκλήρωση των δασικών χαρτών, την προώθηση του Κτηματολογίου, την παράδοση σχεδίων βόσκησης και μητρώων κτηνοτροφικών μονάδων, την μετάβαση σε ψηφιακό

κυβερνητικό νέφος, την κατάργηση ρυθμίσεων που επέτρεπαν επιδοτήσεις σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα, καθώς και την έναρξη διασταυρωτικών ελέγχων που οδήγησαν στην επιβολή ποινικών κυρώσεων από το έτος 2010.

Αναγνώρισε, ωστόσο, ότι η συνθετότητα των λειτουργικών συστημάτων πληρωμών σε συνδυασμό με τις διαχρονικές παθογένειες δεν επέτρεψαν την επίτευξη του στόχου της συνολικής αναβάθμισης των συστημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ, με αποτέλεσμα η Κυβέρνηση, *«αντιλαμβανόμενη ότι έφτασε ο κόμπος στο χτένι»*, όπως σημείωσε χαρακτηριστικά, να ανακοινώσει στις 27 Μαΐου του 2025 τη μετάβαση του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, που κατά τεκμήριο διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία των ελέγχων.

Η απόφαση αυτή παρουσιάστηκε ως έμπρακτη παραδοχή ότι οι μέχρι τότε προσπάθειες δεν επαρκούσαν και ότι απαιτείται πλέον ριζική αναδιοργάνωση. Ο Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό τόνισε ότι η επιλογή της ΑΑΔΕ έγινε ακριβώς λόγω της τεχνογνωσίας της σε ελέγχους, διασταυρώσεις και αξιόπιστες πληρωμές, απορρίπτοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον ισχυρισμό περί συγκάλυψης ή αποποίησης ευθυνών εκ μέρους της Κυβέρνησης. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και το σχέδιο των σαράντα πέντε (45) σημείων πλήρους εξυγίανσης, το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και το δεύτερο σχέδιο δράσης που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2025. Ο μάρτυρας σημείωσε ότι η παρούσα κυβέρνηση, παρά τις αστοχίες που αναγνωρίζει, είναι η πρώτη που προχώρησε σε δομικές λύσεις και όχι σε αποσπασματικές παρεμβάσεις και κατέθεσε ότι το κρίσιμο ζήτημα είναι η αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος αγροτικών ενισχύσεων, προς όφελος των έντιμων παραγωγών, των διασταυρώσεων και των δίκαιων και έγκαιρων πληρωμών. και όχι η δημιουργία ποινικών εντυπώσεων χωρίς τεκμήρια.

Διέκρινε επίσης μεταξύ, αφενός της πολιτικής ευθύνης σε συνδυασμό με διοικητικές αδυναμίες και αφετέρου της συνδρομής προϋποθέσεων για την στοιχειοθέτηση ποινικής ευθύνης. Όπως κατέστησε σαφές, η ύπαρξη διαρθρωτικών προβλημάτων ή ακόμα και κυβερνητικών αστοχιών δεν συνεπάγεται άνευ ετέρου την θεμελίωση ποινικών ευθυνών των αρμόδιων Υπουργών. Ο κ. Μυλωνάκης επεσήμανε επίσης ότι, ουδέποτε προέκυψε οποιοδήποτε στοιχείο που να συνδέει υπουργούς με εγκληματική δράση, παρεμβάσεις σε ελέγχους ή χειραγώγηση πληρωμών. Αντιθέτως, οι έρευνες που βρίσκονται σε εξέλιξη αφορούν κατά κανόνα επιτήδειους ιδιώτες, ψευδείς δηλώσεις και εκμετάλλευση αδυναμιών του συστήματος, πολλές από τις οποίες ανάγονται χρονικά πολύ πριν το 2019. Χαρακτηριστικά ανέφερε ότι οι διασταυρωτικοί έλεγχοι που ξεκίνησαν τα τελευταία χρόνια οδήγησαν ενώπιον της ποινικής δικαιοσύνης υποθέσεις που ανάγονται ακόμη και στο 2010, γεγονός που καταρρίπτει το αφήγημα περί «νεόκοπου» σκανδάλου συγκεκριμένης κυβερνητικής περιόδου. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στη χρόνια εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον τεχνικό σύμβουλο, στοιχείο που –κατά τον μάρτυρα– αποτελεί διαχρονικό δομικό πρόβλημα.

Αναφορικά με το ζήτημα που ανέκυψε με το «σημείωμα» του κ. Βάρρα, ο μάρτυρας κατέθεσε τα εξής:

Αρχικά επισήμανε ότι το σημείωμα πλέον βρίσκεται στη διάθεση της Εξεταστικής Επιτροπής, καθώς το διαβίβασε ο ίδιος στα μέλη της, άμεσα μόλις του ζητήθηκε στις 6 Οκτωβρίου 2025 και ως εκ τούτου όλοι μπορούν να λάβουν γνώση του περιεχομένου του και να δουν αν τελικά φέρει τα χαρακτηριστικά ενός υπηρεσιακού υπομνήματος ή αν είναι απλώς ένα άτυπο σημείωμα. Επιβεβαίωσε επίσης ότι, από την επισκόπηση του εγγράφου προκύπτει ότι δεν φέρει αριθμό πρωτοκόλλου, δεν έχει αποδέκτη ούτε

έχει εκδοθεί από κάποιον δημόσιο φορέα και ως εκ τούτου δεν αποτελεί επίσημο έγγραφο, το οποίο δήθεν απέκρυψε, ενώ υπογραμμίζει ότι ο ίδιος ο συντάκτης του, το χαρακτηρίζει ως «ενημερωτικό σημείωμα». Ως προς την ουσία του, ο κ. Μυλωνάκης επισήμανε ότι δεν περιλαμβάνει αναφορές σε ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων.

Ξεκαθαρίζει ότι το ζήτησε από τον κ. Βάρρα σε συνάντηση που είχαν στις 28 Μαΐου του 2025 και του εστάλη μέσω διαδικτυακής εφαρμογής στο κινητό του στις 15 Ιουνίου του 2025.

Ο λόγος για τον οποίο το ζήτησε, διευκρινίζει, είναι ότι την περίοδο εκείνη (Μάιος 2025), το θέμα των αγροτικών επιδοτήσεων κυριαρχούσε στην επικαιρότητα και ήθελε να ενημερωθεί προσωπικά για το θέμα λειτουργίας του συστήματος πληρωμών. Υπενθυμίζει δε ότι λίγες μέρες πριν, στις 19 Μαΐου του 2025, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία με ανακοίνωσή της είχε γνωστοποιήσει ότι πραγματοποίησε επιτόπιους ελέγχους στα γραφεία του Οργανισμού. Λίγες ημέρες αργότερα ακολούθησε η παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, του κ. Νίκου Σαλάτα, ως αποτέλεσμα του μπαράζ επιθετικών ανακοινώσεων μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Ο μάρτυρας ευλόγως κατέθεσε ότι υπό τη συνδρομή των ανωτέρω δεδομένων, το μεμπτό και αξιοπερίεργο θα ήταν να μην έχει ζητήσει ενημέρωση.

Παραλλήλως, προσθέτει ότι και ο κ. Βάρρας του διαμήνυσε ότι έπρεπε να συναντηθούν, καθώς είχε κάποιες πληροφορίες ότι επίκειται νέο πρόστιμο σε βάρος της χώρας.

Ως προς την περιβόητη τηλεφωνική επικοινωνία του με τον κ. Σαλάτα, η οποία ως γεγονός έλαβε αξιοσημείωτη έκταση στον δημόσιο διάλογο, ξεκαθάρισε κατηγορηματικά ότι ουδέποτε τον απείλησε, αλλά ούτε τον έψεξε για διάθεση παρακώλησης του έργου της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, αλλά τουναντίον του ζήτησε να υπάρχει αρμονική συνεργασία μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, υπενθυμίζοντάς του ότι δεν είναι συμβατή με την κυβερνητική πολιτική η προβολή μιας εικόνας αντιδικίας ανάμεσα στον ΟΠΕΚΕΠΕ και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, καθώς αποτελεί αυτονόητη υποχρέωση όλων των φορέων της διοίκησης να συνεργάζονται με τις Εισαγγελικές Αρχές. Συνεπώς, η Νέα Δημοκρατία, όχι μόνο δεν είχε διάθεση να συγκαλύψει και να μην επιτρέψει στους Ευρωπαίους Εισαγγελείς να κάνουν τους απαιτούμενους ελέγχους, αλλά αντίθετα, απαίτησε από τον κ. Σαλάτα να γίνουν αυτοί οι έλεγχοι.

Επιπλέον, ο Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ, τόσο στο πλαίσιο της εισαγωγικής του τοποθέτησης, όσο και κατά τη διάρκεια της υποβολής ερωτήσεων, υπήρξε κατηγορηματικός στο ότι δεν θα μπορούσε να έχει λάβει καμία ενημέρωση για το περιεχόμενο νόμιμων επισυνδέσεων, οι οποίες περιλαμβάνονται στη δικογραφία του ΟΠΕΚΕΠΕ πολλώ δε μάλλον δεν θα μπορούσε να είχε ενημερώσει κανέναν. Η δήλωση αυτή εκφράστηκε επανειλημμένως, και με απόλυτη σαφήνεια καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης του μάρτυρα, και συνάδει πλήρως με τις απαντήσεις που είχε δώσει σε απαντήσεις του σε επίκαιρες ερωτήσεις που του είχαν τεθεί στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Διευκρίνισε, επίσης, μετ' επιτάσεως ότι, ο Βουλευτής κ. Μπουκώρος ουδέποτε αναφέρθηκε στον ίδιο ή στην Προεδρία της Κυβέρνησης, υποστηρίζοντας ότι η αντιπολίτευση παραποιεί τεχνηέντως τις δηλώσεις του βουλευτή, επιχειρώντας ακόμη μία φορά να διαστρεβλώσει την αλήθεια, με όχημα ορισμένα «ευφάνταστα δημοσιεύματα».

Η θέση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς καταρρίπτει κάθε ισχυρισμό περί γνώσης ή δήθεν συγκάλυψης εκ μέρους του Μεγάρου Μαξίμου. Ο μάρτυρας επισήμανε ότι επιχειρείται να στηθεί από την πλευρά της αντιπολίτευσης ένα αφήγημα αντίστοιχο με παλαιότερες πολιτικές υποθέσεις, χωρίς πραγματικά στοιχεία, βασισμένο σε υπαινιγμούς και όχι σε αποδείξεις.

Συνολικά, από την συνολική επισκόπηση της κατάθεσης του μάρτυρος δεν προκύπτουν ενδείξεις ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών του για την υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς τα προβλήματα του Οργανισμού, όπως αποδεικνύεται και από πληθώρα μαρτυρικών καταθέσεων, είναι δομικής φύσεως, διαχρονικής εμβέλειας και αποτέλεσμα διακομματικής ευθύνης και πλημμελούς διαχείρισης. Ομοίως, η αποστολή του άτυπου ενημερωτικού σημειώματος στον Υφυπουργό παρά τω πρωθυπουργώ και η περιέλευση εις γνώση του των διαλαμβανόμενων σε αυτό πραγματικών περιστατικών, δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλώς ικανό έρεισμα για συζήτηση στοιχειοθέτησης ποινικής ευθύνης, καθώς έλαβε χώρα καθαρά για λόγους προσωπικής του ενημέρωσης για ένα κυρίαρχο ζήτημα επικαιρότητας, ενώ δεν γίνεται καμία αναφορά σε αυτό για στοιχειοθέτηση ποινικών αδικημάτων.

Δ. Η κατάθεση του μάρτυρα κ. Χρήστου Γεωργίου Σκέρτσου

Ο μάρτυρας προσδιόρισε τον ρόλο του ως αμιγώς επιτελικό και πολιτικό, χωρίς δηλαδή να έχει αναπτύξει κανενός είδους επιχειρησιακή εμπλοκή στον πυρήνα λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ (με ζητήματα που να αφορούν ελέγχους, πληρωμές, διοικητικές πράξεις, διαχείριση φακέλων). Ειδικότερα επισήμανε ότι: *«Αυτό που θέλω να τονίσω είναι ότι σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη συζήτηση -η οποία είναι πολύ σοβαρή και δικαίως απασχολεί τη Βουλή- δεν έχω καμία τυπική ή ουσιαστική αρμοδιότητα επί των θεμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Θα ήθελα να πω ότι δεν έχω συμμετάσχει, έως σήμερα, ποτέ στις συσκέψεις που αφορούν τα αντικείμενα οργάνωσης ή δυσλειτουργιών του ΟΠΕΚΕΠΕ. Δεν έχω ανταλλάξει μηνύματα, δεν έχω λάβει αλληλογραφία, δεν έχω έρθει σε επαφή ποτέ με τις διοικήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ.. Δεν γνωρίζω τους ανθρώπους ούτε κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ούτε και μετά την άσκηση των καθηκόντων τους».*

Επανάλαβε ότι δεν είχε προσωπική γνώση για επιμέρους χειρισμούς (π.χ. γιατί ή πώς κινήθηκαν συγκεκριμένες διαδικασίες, ποια υπηρεσιακά βήματα ακολουθήθηκαν ή ποια έγγραφα διαβιβάστηκαν), τονίζοντας ότι *«δεν έλαβα δηλαδή εκείνη την περίοδο ή δεν συμμετείχα σε συζητήσεις με τους αρμόδιους Υπουργούς που υπηρέτησαν κατά σειρά, σε σχέση με τα προβλήματα που εντοπίστηκαν στη συνέχεια γύρω από τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ».*

Παράλληλα, τοποθετήθηκε δημόσια ως προς τη φύση του προβλήματος, χαρακτηρίζοντας την υπόθεση ως σοβαρή αστοχία της δημόσιας διοίκησης και της κυβερνητικής λειτουργίας, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι *«τα συστημικά ελλείμματα τα οποία οδήγησαν στις προβληματικές κατανομές ενισχύσεων ήταν η έλλειψη βασικών μητρώων τα οποία να διαλειτουργούν για να μπορούν να γίνονται διασταυρωτικοί έλεγχοι. Δεν υπήρχε δηλαδή κτηματολόγιο, δεν υπήρχαν δασικοί χάρτες, δεν υπήρχαν διαχειριστικά σχέδια βόσκησις έως το 2019, δεν υπήρχαν ψηφιακά μητρώα για τις καταγραφές των κτηνοτρόφων και των κοπαδιών. Επομένως, ήταν πάρα πολύ*

δύσκολο να γίνουν αυτοί οι αναγκαίοι έλεγχοι που είναι, επαναλαμβάνω, τρομερά σημαντικοί, πολύ σημαντικοί, για να μπορεί να επιτελεί με δικαιοσύνη και διαφάνεια η Δημόσια Διοίκηση και ειδικά το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και ο ΟΠΕΚΕΠΕ αυτές τις ενέργειες».

Η κατάθεσή του είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την ανάδειξη του διαχρονικού χαρακτήρα των διαρθρωτικών προβλημάτων του πρωτογενούς τομέα, καθώς υπογράμμισε ότι από τις αρχές των δεκαετιών 1990/2000 υπήρχαν καταλογισμοί και σωρευτικές συστάσεις/επιστολές προς τις ελληνικές κυβερνήσεις, με ιδιαίτερη αναφορά ότι αφορούν κυβερνήσεις διαφορετικών κομμάτων και ότι μεγάλο μέρος της σχετικής αλληλογραφίας εντοπίζεται πριν το 2019.

Ειδικότερα σημείωσε ότι «από τη δεκαετία του '90 -πριν το 2000- έως και σήμερα, έχουν καταλογιστεί, έχουν γίνει δημοσιονομικές διορθώσεις, ύψους 2,7 δισεκατομμυρίων ευρώ για λανθασμένες αγροτικές ενισχύσεις. Αυτά είναι διοικητικές ενέργειες που έχουν γίνει από την ευρωπαϊκή κοινότητα, από την ευρωπαϊκή επιτροπή. Δεν είναι η Ελλάδα η μόνη χώρα που έχει υποστεί τέτοιες διοικητικές κυρώσεις». Η συγκεκριμένη αναφορά λειτουργεί ως πυρήνας πορισματικής διαπίστωσης περί συστημικών αδυναμιών που προϋπήρχαν της τρέχουσας περιόδου.

Ο μάρτυρας ανέδειξε ότι, ακριβώς λόγω της έντασης και βαρύτητας των προβλημάτων, υπήρξε εντονότερη κεντρική εμπλοκή/ενασχόληση σε επίπεδο Προεδρίας της Κυβέρνησης. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε σε συγκέντρωση στοιχείων/δεδομένων και σε ενεργοποίηση μηχανισμών ενημέρωσης, καθώς και σε κατάθεση συγκεκριμένων «σχεδίων δράσης» στην Επιτροπή, ως αποτύπωση κυβερνητικών πρωτοβουλιών για τη διαχείριση των διαρθρωτικών αδυναμιών.

Μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι «η χώρα χάρη στους στόχους πολιτικής που έχει θέσει μέσα από το Εθνικό Σχέδιο Ελλάδα 2.0 για να αποκτήσει για παράδειγμα κτηματολόγιο που δεν είχε επί 200 χρόνια, από συστάσεως της ελληνικής δημοκρατίας, να αποκτήσει δασικούς χάρτες, που επίσης δεν είχε ποτέ, να αποκτήσει διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, να αποκτήσει ψηφιακά μητρώα και εργαλεία για την καλύτερη παρακολούθηση και εποπτεία των κτηνοτροφικών μονάδων, αυτά πλέον είναι έργα τα οποία έχουν δρομολογηθεί και παραδίδονται εντός της τρέχουσας θητείας».

Σε σχέση και με τις ενέργειες που έχουν γίνει σχετικά με την επιστροφή ενισχύσεων, ο μάρτυρας ανέφερε ότι *«αυτήν τη στιγμή ελέγχονται πάνω από 7.000 ΑΦΜ και έχουν παραπεμφθεί με ποινικές ευθύνες πάνω από 2.000 και έχουν καταλογιστεί ποσά ύψους 48 εκατομμυρίων ευρώ. Αυτή είναι γνώση που έχω. Επομένως, η ελληνική πολιτεία αυτήν τη στιγμή κάνει και με το παραπάνω τη δουλειά της για να ανακτήσει την όποια ζημία έχει υποστεί το ελληνικό δημόσιο».*

Συνολικά, από την κατάθεση του κ. Σκέρτσου προκύπτει ότι η επικρατούσα κατάσταση προέκυψε ως αποτέλεσμα της σωρευτικής επίδρασης χρόνιων θεσμικών αδυναμιών, κανονιστικών επιλογών, διοικητικών περιορισμών και ελλιπούς κρατικής υποδομής, σε ένα περιβάλλον αυξημένων απαιτήσεων και ελέγχων. Η ευθύνη, όπως αναδεικνύεται, δεν μπορεί να αποδοθεί μονοσήμαντα σε μία περίοδο ή σε συγκεκριμένα πρόσωπα, αλλά αφορά ένα διαχρονικό σύστημα λειτουργίας, το οποίο δεν αναμορφώθηκε έγκαιρα και σε βάθος, με αποτέλεσμα τα γνωστά προβλήματα να οξυνθούν και να καταστούν σήμερα εμφανή σε όλη τους την έκταση.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η προσπάθεια επικράτησης της θεωρίας περί δήθεν «συγκάλυψης» της υπόθεσης του ΟΠΕΚΕΠΕ από την πλευρά της αντιπολίτευσης, απέτυχε, μέσα από την ανάδειξη των πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης και των μεταρρυθμιστικών αποφάσεων στις οποίες έχει προχωρήσει για την εξυγίανση του αγροτικού ζητήματος πληρωμών.

Από τις καταθέσεις των ως άνω πολιτικών προσώπων, αλλά και από το σύνολο των μαρτύρων, δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να μπορεί να συνδέσει τους κ. Παπασταύρου, κ. Μπρατάκο, κ. Μυλωνάκη και κ. Σκέρτσο με την ουσία της υπόθεσης του ΟΠΕΚΕΠΕ, που ήταν άλλωστε εκτός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους. Αξίζει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι η παρουσία τους στην Εξεταστική Επιτροπή ήταν καταλυτικής σημασίας, αφενός για την ανάδειξη των πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης και αφετέρου για την πραγματική αποτύπωση της έκτασης της επαφής τους με την υπόθεση, η οποία περιορίστηκε αυστηρά στα πλαίσια του θεσμικού τους ρόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

Από όλα τα παραπάνω στοιχεία, αλλά και την ενδελεχή εξέταση της δικογραφίας και την αξιολόγηση των σχετικών εγγράφων, καθώς και των διαλαμβανομένων διαλόγων στις εκθέσεις απομαγνητοφώνησης, αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, την επισκόπηση του συνόλου των μαρτυρικών καταθέσεων που δόθηκαν στα πλαίσια των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, καθώς και των μέχρι σήμερα τεθέντων υπόψιν στοιχείων, διαπιστώνονται τα κάτωθι:

Όπως, επισημάνθηκε ήδη ανωτέρω, ο στόχος της Εξεταστικής Επιτροπής ήταν η ενδελεχής διερεύνηση όλων των εκείνων των παραμέτρων, που οδήγησαν στην παγίωση της προβληματικής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να αποκατασταθεί η αξιοπιστία του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να συνιστά έναν αξιόπιστο και αποτελεσματικό μηχανισμό για το σύνολο των παραγωγών της χώρας.

Πλην, όμως, ήδη με την έναρξη των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής και καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης των μαρτύρων, εκτυλίχθηκε μία ενορχηστρωμένη προσπάθεια από την πλευρά των κομμάτων της αντιπολίτευσης, ούτως ώστε να συνδεθούν συγκεκριμένα πολιτικά πρόσωπα με την τέλεση ποινικών αδικημάτων, υπό το φως συκοφαντικών και παραπλανητικών ισχυρισμών, χωρίς καμία απόδειξη, επιχειρώντας αποκλειστικά να διαστρεβλώσουν την αλήθεια και να δημιουργήσουν το αφήγημα περί δήθεν υπάρξεως μίας «γαλάζιας συμμορίας», αλλά και της «επιχείρησης συγκάλυψης»

Ειδικότερα, γίναμε μάρτυρες μίας πρωτοφανούς «λασπολογίας» από εκπροσώπους της αντιπολίτευσης, οι οποίοι, μολοντί δεν μπορούσαν να επικαλεστούν κάποιο ικανό επιχείρημα προς επίρρωση των αιτιάσεών τους, εξακολουθούσαν να επιδίδονται στην υποστήριξη των ψευδών και αβάσιμων ισχυρισμών τους, έχοντας μία συγκεκριμένη στοχοθεσία: να εντυπωθεί στην κοινή γνώμη ότι συγκεκριμένα πολιτικά πρόσωπα είχαν δήθεν άμεση εμπλοκή στην υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ, είτε υπό την εκδοχή της απόκρυψης της αλήθειας ή υπό τη μορφή της άμεσης συμμετοχής.

Η ανωτέρω προσπάθεια αποδείχθηκε αλυσιτελής και τούτο διότι, από την συνολική επισκόπηση των μαρτυρικών καταθέσεων, αλλά και των συνημμένων εγγράφων που κατατέθηκαν στα πρακτικά, δεν προέκυψε κάποια ένδειξη/στοιχείο που να επιβεβαιώνει τη γνώση ή έτι περαιτέρω την άμεση εμπλοκή των ως άνω προσώπων στην υπόθεση.

Ως προς το ζήτημα της στοιχειοθέτησης ποινικής και πολιτικής ευθύνης εκ μέρους των δύο πρώην Υπουργών, κ. Μαυρουδή Βορίδη και Ελευθέριου Αυγενάκη, λεκτέα τα εξής:

Από τις μαρτυρικές καταθέσεις διαπιστώνεται ξεκάθαρα ότι κ. Βορίδης ουδέποτε παρενέβη στη διεξαγωγή των ελέγχων, ούτε επεδίωξε να αναμειχθεί με ελέγχους ή αποδεδειγμένες συγκεκριμένων ΑΦΜ. Περαιτέρω, όπως ήδη αναλύθηκε επαρκώς ανωτέρω, η εφαρμογή της τεχνικής λύσης δεν εναπόκειτο στη διακριτική ευχέρεια του πρώην Υπουργού, αλλά αντίθετα, αποτελούσε υποχρεωτική επιλογή, η παράλειψη της οποίας θα δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για την εκ μέρους του στοιχειοθέτηση του

ποινικού αδικήματος της παράβασης καθήκοντος (259 ΠΚ). Αναφορικά δε με την πράξεις ασκήσεως εποπτείας στην διαγωνιστική διαδικασία της συντήρησης και λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη και ορθή κατανομή των κοινοτικών επιδοτήσεων στον πρωτογενή τομέα, κρίνεται απολύτως εύλογη και αναγκαία, στα πλαίσια της εκ μέρους του άσκησης της ορθής διοικητικής εποπτείας.

Ομοίως και στην περίπτωση του κ. Αυγενάκη, προκύπτει, από το συνδυασμό των αποδεικτικών στοιχείων, ότι δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί η ειδική υπόσταση του αδικήματος της συνέργειας ή/και της ηθικής αυτουργίας σε απιστία. Τούτο διότι οι αβασίμως αποδιδόμενες σε αυτόν πράξεις, απορρέουν αποκλειστικά και μόνο από τηλεφωνικές επικοινωνίες τρίτων προσώπων και όχι κάποια δική του ενέργεια ή άλλο στοιχείο (λ.χ. έγγραφο, εντολή, επικοινωνία). Το γεγονός δε της παρότρυνσης εκ μέρους του Υπουργού προς τους αρμόδιους για ολοκλήρωση των ελέγχων, την αποδέσμευση και πληρωμή μόνο των ΑΦΜ που πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις, την διατήρηση της δέσμευσης και ταυτόχρονα την αποστολή στη Δικαιοσύνη των ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις, δεν στοιχειοθετεί ποινικά ελέγξιμη πράξη, αλλά ενέργεια πλήρως προσανατολισμένη με το καθήκον άσκησης της διοικητικής εποπτείας, όπως αυτή αναλύθηκε παραπάνω.

Εν κατακλείδι, «γαλάζια συμμορία» δεν νοείται χωρίς την απόδοση ποινικών ευθυνών σε πολιτικά πρόσωπα.

Άλλο και τελείως διάφορο το ζήτημα των διαχρονικών δυσλειτουργιών του το ζήτημα των διαχρονικών δυσλειτουργιών του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι οποίες περιγράφονται κατωτέρω στο Μέρος Β του παρόντος.

Για τον κ. Βορίδη, μετά από την εξαντλητική εξέταση μαρτύρων στην Εξεταστική Επιτροπή, ουδείς ευρέθη να καταθέσει ή εξ ουδενός εγγράφου προέκυψε ότι διασπάθισε δημόσιο χρήμα ή έδωσε σε οποιονδήποτε παράνομη εντολή, ότι βοήθησε οποιονδήποτε να λάβει το παραμικρό ποσό παράνομης ενίσχυσης.

Για τον κ. Αυγενάκη, με σαφήνεια προέκυψε ότι αποκλειστική του μέριμνα ήταν η ορθή και νόμιμη καταβολή των ενισχύσεων στους νόμιμους δικαιούχους και ουδέν αποδεικτικό στοιχείο κατετέθη στην Εξεταστική Επιτροπή περί του αντιθέτου.

Για τον κ. Μυλωνάκη, απεδείχθη ότι ουδεμία συμμετοχή είχε σε οποιαδήποτε απόπειρα συγκαλύψεως οιασδήποτε πτυχής της υποθέσεως. Ομοίως, με ακρίβεια περιεγράφηκε ο περιορισμένος ρόλος των κ.κ. Παπασταύρου, Μπρατάκου και Σκέρτσου, για τους οποίους ουδέν προέκυψε.

Αντιθέτως, άπαντες συνεργάστηκαν με την Εξεταστική Επιτροπή, εισφέροντας πολύτιμα στοιχεία για την άρτια διεκπεραίωση της εντολής που έλαβε από την Ολομέλεια της Βουλής.

Κατά συνέπεια, και μετά τον εξαντλητικό έλεγχο της υπόθεσης, η Επιτροπή μας καταλήγει ότι δεν προέκυψε ποινική ευθύνη για οποιονδήποτε εκ των προαναφερόμενων Υπουργών που έπραξαν το κάθε τι δυνατό, προκειμένου να διασφαλίσουν την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Οργανισμού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

I. Καταγραφή Μαρτυρικών Καταθέσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β – ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΜΒΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

I. Έλλειψη ειδικών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης-η «τεχνική λύση»

II. Έλλειψη Δασικών Χαρτών-Μη ολοκλήρωση Κτηματολογίου

III. Υποστελέχωση του Οργανισμού

IV. Ο τεχνικός σύμβουλος

V. Κέντρα Υποβολής Δηλώσεων – Gov.gr

VI. Η παρακολούθηση της φυτικής καλλιέργειας-Monitoring

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ – ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

I. Οι παθογένειες στη λειτουργία του Οργανισμού και πολιτικές – διοικητικές ευθύνες

II. Διαπιστώσεις της Επιτροπής

III. Κρίση της Επιτροπής

IV. Τεκμηρίωση των διαχρονικών και διακομματικών προβλημάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΜΕΡΟΣ Β

Ι. Καταγραφή μαρτυρικών καταθέσεων

Το δεύτερο μέρος του πορίσματος των μελών της Νέας Δημοκρατίας στην Εξεταστική Επιτροπή για τον ΟΠΕΚΕΠΕ βασίζεται αποκλειστικά στα πρακτικά των συνεδριάσεων, στα έγγραφα που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής και στις καταθέσεις των εξετασθέντων μαρτύρων. Δεν περιλαμβάνει αξιολόγηση εξωκοινοβουλευτικών πληροφοριών, ούτε στηρίζεται σε μη εισαχθέντα αποδεικτικά στοιχεία.

Εξ αρχής καθίσταται σαφές ότι, σύμφωνα με το άρθρο 86 του Συντάγματος, τον Κανονισμό της Βουλής και τη θεσμική αποστολή των Εξεταστικών Επιτροπών, η παρούσα Έκθεση δεν αποδίδει ποινικές κατηγορίες ούτε προβαίνει σε δικανική κρίση. Αξιολογείται αποκλειστικά εάν, από τις καταθέσεις και τα στοιχεία που προέκυψαν, αναφύονται ενδείξεις πράξεων ή παραλείψεων που ενδέχεται να υπάγονται σε ποινικές διατάξεις του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα και χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης από τα αρμόδια δικαστικά όργανα.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται είναι αυστηρά νομική και τεχνοκρατική. Κάθε κεφάλαιο αποτυπώνει τον πραγματολογικό πυρήνα των καταθέσεων, τα κρίσιμα σημεία που αναδείχθηκαν κατά τις συνεδριάσεις, τις ενδεχόμενες αντιφάσεις ή σημεία διασταύρωσης και την πιθανή υπαγωγή συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών σε ποινικές διατάξεις, αποκλειστικά υπό την επιφύλαξη της αρμοδιότητας της Δικαιοσύνης.

Διακρίνεται ρητώς μεταξύ πολιτικής, διοικητικής και ποινικής ευθύνης. Η ύπαρξη οργανωτικών αδυναμιών, διοικητικών αστοχιών ή συστημικών δυσλειτουργιών δεν ταυτίζεται αυτομάτως με πλήρωση αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων ποινικού αδικήματος. Η αξιολόγηση της συνδρομής δόλου, αιτιώδους συνάφειας και συγκεκριμένης υπηρεσιακής υποχρέωσης ανήκει αποκλειστικά στα αρμόδια δικαστικά όργανα.

Σκοπός της παρούσας Έκθεσης είναι η συστηματική και νηφάλια καταγραφή των ευρημάτων που προέκυψαν από τις συνεδριάσεις της Εξεταστικής Επιτροπής, ώστε να αποτυπωθεί με σαφήνεια το σύνολο των ζητημάτων που υπερβαίνουν τα όρια της κοινοβουλευτικής αξιολόγησης και καθιστούν αναγκαία την περαιτέρω δικαστική διερεύνηση.

Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε με αποκλειστικό γνώμονα τη θεσμική ευθύνη, τη διασφάλιση της νομιμότητας και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός των ορίων που θέτει το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής.

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Καββαδά, Προσωρινού Προέδρου του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)

Από την κατάθεση του κ. Ιωάννη Καββαδά προκύπτει ότι ανέλαβε καθήκοντα προσωρινού Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ στις 3 Σεπτεμβρίου 2025, δηλαδή σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο των περισσότερων γεγονότων που τελούν υπό διερεύνηση. Καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασής του, ο μάρτυρας τοποθετήθηκε εντός του περιορισμένου πλαισίου των αρμοδιοτήτων του και της περιόδου θητείας του, δηλώνοντας επανειλημμένα άγνοια ως προς αποφάσεις, ελέγχους ή παραλείψεις προγενέστερων χρονικών διαστημάτων.

Η κατάθεσή του λειτούργησε πρωτίστως ως περιγραφή της κατάστασης που παρέλαβε και της προσπάθειας διασφάλισης της επιχειρησιακής συνέχειας του Οργανισμού.

Κατάθεση μάρτυρα Νικολάου Σαλάτα, Πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Αντιθέτως, η κατάθεση του κ. Νικολάου Σαλάτα είχε έντονα καταγγελτικό χαρακτήρα και περιλάμβανε σοβαρές αιτιάσεις κατά προσώπων και θεσμικών παραγόντων. Ο μάρτυρας προέβη σε αναφορές περί κατάχρησης εξουσίας, παράβασης καθήκοντος και χειραγώγησης ελέγχων, αποδίδοντας ευθύνες τόσο σε υπηρεσιακά στελέχη όσο και σε Ευρωπαϊούς Εντεταλμένους Εισαγγελείς.

Κατάθεση μάρτυρα Κυριάκου Μπαμπασίδη, πρώην Αντιπροέδρου και Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο μάρτυρας Κυριάκος Μπαμπασίδης, πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κατά την περίοδο από 24 Ιανουαρίου 2024 μέχρι τις 25 Ιανουαρίου 2025, επιβεβαίωσε την πάγια θέση της Κυβέρνησης ότι ο Οργανισμός «*δεν έχει την ευθύνη να μετράει ζώα. Η ευθύνη ανήκει στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών*».

Αποδομώντας την περί αντιθέτου θέση κομμάτων της αντιπολίτευσης και δη του ΠΑΣΟΚ, εξήγησε ότι ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στο νομό Ρεθύμνου κ. Μανώλης Χνάρης, ο οποίος διετέλεσε εντεταλμένος σύμβουλος σε θέματα πρωτογενούς τομέα την περίοδο 2018 – 2019, καθώς και Αντιπεριφερειάρχης πρωτογενούς τομέα Κρήτης τις περιόδους 3/2017 - 8/2018 και 9/2019 - 4/2021, αρμόδιος για τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της Κρήτης, προφανώς και γνώριζε για την μεγάλη αύξηση στον αριθμό των ζώων και δεν έπραξε τίποτα επί τούτου.

Μάλιστα, φέρεται το καλοκαίρι του 2020 να είχε ενημερωθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για τις παρανομίες και την ανάγκη διασταύρωσης στοιχείων, ενώ τη δική του σημασία έχει η αποκάλυψη ότι την ευθύνη καταγραφής του αριθμού των ζώων την είχε εκχωρήσει στις Περιφέρειες από το 2011 η τότε υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης κυρία Μιλένα Αποστολάκη, εισηγήτρια του ΠΑΣΟΚ στην παρούσα Εξεταστική Επιτροπή.

Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι επί των ημερών του «ουδεμία παράνομη πράξη έγινε και καμία πληρωμή δεν έγινε που να μην είναι νόμιμη», ενώ ξεκαθάρισε ότι δεν υπήρξαν πολιτικές παρεμβάσεις για την επίλυση προβλημάτων που ανέκυπταν.

Επίσης, αναδεικνύοντας τη διαχρονικότητα του προβλήματος, υπογράμμισε ότι, αν το κράτος κατά τα προηγούμενα χρόνια, ως όφειλε, είχε ολοκληρώσει τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, «δεν θα ήμασταν σήμερα εδώ», στη σημερινή κατάσταση.

Όσον αφορά τις επισυνδέσεις στις οποίες εμπλέκεται, ο κ. Μπαμπασίδης τόνισε πως «σε όλους αυτούς που ακούγονται να συνομιλούν μαζί μου, τους έχουν βγει αχρεώσητα 20.000 - 30.000, μέχρι και 120.000». Άρα, όχι μόνον δεν ωφελήθηκαν, αλλά έχασαν κιόλας επί της ουσίας.

Επισήμανε δε ότι «όλα τα αποτελέσματα αυτά, ειδικά αυτών που ακούγονται στις επισυνδέσεις, όταν έβγαине ο έλεγχος, τα κοινοποιούσα στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία».

Ο κ. Μπαμπασίδης, όσον αφορά την πραγματική κλίμακα των δεσμευμένων ΑΦΜ, ανέδειξε ότι το πρόβλημα δεν ήταν συγκυριακό ή περιορισμένο, αλλά εκτεταμένο και διάρκειας πολλών ετών.

Αναφέρθηκε δε σε διευθυντές του Οργανισμού που «δέσμευαν ΑΦΜ χωρίς να είναι αιτιολογημένα, μόνο και μόνο με την προσωπική τους εκτίμηση. Και αυτό μπορεί να ισχύσει για ένα εύλογο χρονικό διάστημα, όπως λέει ο κανονισμός, και όχι για τρία, τέσσερα, πέντε χρόνια».

Για την πορεία του ελέγχου των δεσμευμένων και σε ερώτηση αν είχε ενημερώσει τον Υπουργό, απάντησε αρνητικά: «Γιατί να ενημερώσω τον Υπουργό; Για να ασκήσω διοίκηση; Τη διοίκηση την ασκεί ο διοικητής».

Κατάθεση μάρτυρα Ευάγγελου Σημανδράκου, πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την αρχή της εισαγωγικής του τοποθέτησης, ο μάρτυρας αρνήθηκε ότι τηρούσε εμπιστευτικό πρωτόκολλο στον Οργανισμό, όπως είχε υποστηρίξει ο κ. Μπαμπασίδης, ενώ στη συνέχεια διέψευσε τους ισχυρισμούς του κ. Σαλάτα ότι «ότι βούλιαξε ο Οργανισμός» και ότι η εποχή Σημανδράκου έφερε την καταστροφή. Επισήμανε, επίσης, την ευθύνη που φέρουν τα Κέντρα Υποβολής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.) ως προς τον τρόπο σύνταξης μίας δήλωσης, τονίζοντας ότι η θεσμοθέτηση αυτής της ευθύνης, θα μπορούσε να επιλύσει σε σημαντικό βαθμό το πρόβλημα.

Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στην πιλοτική εφαρμογή του monitoring καθώς και στη μετάπτωση των αιτήσεων στο gov.gr «Εγώ σε όλη τη διάρκεια της θητείας μου, όλα τα δεδομένα πήγαιναν στο gov και όλες οι πληρωμές έγιναν στο gov».

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, δεν γνώριζε την κυρία Τυχεροπούλου από το παρελθόν, ενώ η τοποθέτησή της και σε δεύτερη διεύθυνση έγινε «διότι υπήρχε ασθένεια από τη διευθύντρια, οπότε έπρεπε να τρέξει η πληρωμή και τοποθετήθηκε για είκοσι μέρες για να μπορεί να γίνει η πληρωμή», επισημαίνοντας ότι το φαινόμενο αυτό - της προσωρινής τοποθέτησης σε δύο θέσεις - έχει παρατηρηθεί και σε άλλους οργανισμούς.

Ανέδειξε επίσης και την προσπάθεια που έγινε όταν ήταν υπουργός ο κ. Γεωργαντάς, προκειμένου να περιοριστούν οι ανακριβείς δηλώσεις: *(«ότι θα προσπαθήσουμε να περιορίσουμε και να πατάξουμε τις δηλώσεις που είναι με βοσκοτόπια χωρίς ζώα, εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις ή υπάρχουν κάποια κενά - εν πάση περιπτώσει - εκεί»)*.

Παραδέχτηκε, επίσης, ότι όταν υπέβαλε αίτηση για Πρόεδρος του Οργανισμού ήταν διαχειριστής κατά 50% της εταιρείας SP Agro και στη συνέχεια, όταν επελέγη ως Πρόεδρος, μεταβίβασε το ποσοστό του στο συνέταιρό του. Επέστρεψε στην εταιρεία του, εξαγοράζοντας εταιρικά μερίδια, ένα χρόνο μετά την αποχώρησή του από τη θέση του Προέδρου.

Από την εξέταση του μάρτυρα προέκυψε ότι στις δραστηριότητες της εταιρείας του, όπως αποτυπώνονται στο ΓΕΜΗ, προβλέπεται και η δυνατότητα διατήρησης Κέντρου Υποβολής Δηλώσεων, ωστόσο ο κ. Σημανδράκος αρνήθηκε ότι έχει ενεργοποιήσει οποιαδήποτε σχετική δραστηριότητα. Όταν, επίσης, ερωτήθηκε από τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, ποιοι ήταν η πραγματικοί λόγοι της παραίτησής του, είπε ότι δεν τους γνωρίζει.

Ένα ακόμη σημείο της κατάθεσης αφορά το πεδίο των λεγόμενων «ύποπτων» ή «δεσμευμένων» ΑΦΜ, η πρακτική που περιγράφει συνίστατο στη μη πληρωμή πριν από την ολοκλήρωση ελέγχου. Ειδικά ως προς την αναφορά σε «6.000 ΑΦΜ», ο μάρτυρας διευκρίνισε ότι δεν επρόκειτο για ήδη ελεγμένα και τεκμηριωμένα παράνομα ΑΦΜ, αλλά για ΑΦΜ με ενδείξεις που απαιτούσαν περαιτέρω επαλήθευση. Περιέγραψε, δηλαδή, μία στάση αποτροπής αχρεωστήτως καταβολών. *(«ό,τι είχε εύρημα πήγαινε στη Δικαιοσύνη»)*.

Ως προς το πρόσωπο που αναφέρεται ως «Ξυλούρης», ο μάρτυρας κατέθεσε ότι το εν λόγω πρόσωπο μετέβαινε επανειλημμένα στον Οργανισμό, πλην όμως *«όσο ήμουν εκεί δεν έχει πληρωθεί»*, και ότι υπήρξε εντολή ελέγχου, την οποία *«προσυπέγραψε ο κ. Μπαμπασίδης»*. Περαιτέρω, ο μάρτυρας ανέφερε ότι κατέθεσε στην Επιτροπή ενημερωτικό σημείωμα και συναφή έγγραφα για τον έλεγχο και την αποτροπή πληρωμής.

Ιδιαίτερης μνείας χρήζει η ενότητα περί χρήσης της λεγόμενης «τεχνικής λύσης», την οποία οι ερωτώντες συνέδεσαν με δυνατότητα δήλωσης βοσκοτόπων χωρίς κατοχή ζώων μετά το 2017, ενώ ο μάρτυρας απάντησε ότι *«άνοιξε κερκόπορτα»* και ότι αυτό έγινε *«κακώς»*. Η περιγραφή αναδεικνύει, σε επίπεδο γενικής αφήγησης, πεδίο δυνητικών καταχρήσεων από δικαιούχους και δυσλειτουργία στο σύστημα επιδοτήσεων διαχρονικά. Εντούτοις, η κατάθεση παραμένει γενική ως προς συγκεκριμένους δράστες, δηλώσεις, πληρωμές και ποσά.

Κατάθεση μάρτυρα Δημητρίου Μελά, πρώην Αντιπροέδρου και εν συνεχεία Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ

Η κατάθεσή του εν λόγω μάρτυρα έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς αφορά πρόσωπο που κατείχε κορυφαία εκτελεστική και διοικητική θέση στον Οργανισμό κατά κρίσιμα χρονικά διαστήματα, με άμεση εποπτεία επί διαδικασιών ελέγχου, πληρωμών ενισχύσεων, διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων και συνεργασίας με την πολιτική ηγεσία του αρμόδιου Υπουργείου.

Από το σύνολο της κατάθεσης του κ. Μελά προκύπτει ότι ο μάρτυρας επιχείρησε να διαχωρίσει τη διοικητική και πολιτική ευθύνη από την ποινική, δηλώνοντας επανειλημμένα ότι κατά τη θητεία του δεν διέταξε, δεν ενέκρινε και δεν υλοποίησε παράνομες πληρωμές, ούτε έδωσε εντολές προς υπαλλήλους για παράκαμψη ελέγχων ή ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένων δικαιούχων. Η θέση αυτή διατυπώθηκε κατηγορηματικά και αφορά πρωτίστως το πεδίο της προσωπικής του ποινικής ευθύνης.

Ο μάρτυρας επιβεβαίωσε ότι κατά τη θητεία του υφίσταντο σοβαρές και διαχρονικές αδυναμίες στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, ιδίως ως προς την επικαιροποίηση γεωχωρικών υποβάθρων, τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος, την πληρότητα - επάρκεια ελέγχων και τον χρονικό περιορισμό εντός του οποίου καλούνταν να ολοκληρωθούν. Αναγνώρισε ότι οι καθυστερήσεις στο κλείσιμο του ΟΣΔΕ περιόριζαν αντικειμενικά τον χρόνο ουσιαστικών ελέγχων πριν τις πληρωμές, σημείο που είχε, κατά την κατάθεση, επισημανθεί επανειλημμένα και από ευρωπαϊκά όργανα.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η κατάθεση αναφορικά με δεσμευμένα και αποδεσμευόμενα ΑΦΜ δικαιούχων. Ο μάρτυρας επιβεβαίωσε ότι συγκεκριμένα ΑΦΜ, τα οποία είχαν εντοπιστεί ως ύποπτα σε προγενέστερο χρόνο, ελέγχθηκαν και πληρώθηκαν μετά την ολοκλήρωση των σχετικών ελέγχων. Παράλληλα, δήλωσε ότι ουδέποτε έλαβε ή μετέφερε εντολή πολιτικού προϊσταμένου για αποδέσμευση ή πληρωμή συγκεκριμένων ΑΦΜ, αναφέροντας ρητώς ότι ο τότε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μάκης Βορίδης είχε ζητήσει αυξημένους και εντατικούς ελέγχους όταν ενημερώθηκε για τη διόγκωση του προβλήματος.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτούν οι απαντήσεις του μάρτυρα για τη διαδικασία των συνδεδεμένων ενισχύσεων και τον ρόλο της Κτηνιατρικής Βάσης Δεδομένων. Ο κ. Μελάς περιέγραψε ότι η πληρωμή των συνδεδεμένων ενισχύσεων βασίζεται σε στοιχεία που δηλώνονται από κτηνοτρόφους και πιστοποιούνται από αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες Περιφερειακών Ενοτήτων, τα οποία στη συνέχεια αντλεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ από κεντρική βάση δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η παραδοχή αυτή αναδεικνύει ότι η αλυσίδα ευθύνης δεν περιορίζεται αποκλειστικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά εκτείνεται και σε άλλα διοικητικά επίπεδα.

Η κατάθεση περιλαμβάνει αναφορές στον προκάτοχο κ. Γρηγόρη Βάρρα, με επιβεβαίωση ότι κατά την περίοδο της προεδρίας του μάρτυρα είχαν ήδη εντοπιστεί προβληματικά ΑΦΜ και τεθεί σε διαδικασία ελέγχου, καθώς και ότι τα σχετικά ΑΦΜ διαβιβάστηκαν στις αρμόδιες υπηρεσίες του Οργανισμού και ακολουθήθηκαν οι προβλεπόμενες διαδικασίες.

Το σημείο αυτό αναδεικνύει θεσμική συνέχεια γνώσης των προβλημάτων και καθιστά αναγκαία τη διαχρονική αποτίμηση της διαχείρισης των ίδιων ή παρόμοιων φαινομένων.

Ως προς καταγγελίες για την περιοχή της λίμνης Κάρλας και δηλώσεις εκτάσεων από παραγωγούς χωρίς πραγματική σχέση με αυτές, ο μάρτυρας δήλωσε ότι δεν είχε άμεση γνώση συγκεκριμένων περιπτώσεων κατά τη θητεία του, παραδέχθηκε όμως ότι το σύστημα, όπως λειτουργούσε, παρουσίαζε εγγενείς αδυναμίες ως προς άμεση και αυτοματοποιημένη επαλήθευση τέτοιων δηλώσεων.

Η παραδοχή αυτή επαναφέρει ζήτημα συστημικής λειτουργίας και, εφόσον συνδεθεί με συγκεκριμένη ζημία ή κίνδυνο ζημίας για την περιουσία του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης ως προς πράξεις ή παραλείψεις προσώπων με διαχειριστική ευθύνη. Η σχετική αξιολόγηση απαιτεί πλήρη πραγματολογική τεκμηρίωση (συγκεκριμένες πληρωμές, ποσά, υπαίτιες πράξεις - παραλείψεις, γνώση και σκοπός).

Ο μάρτυρας επιβεβαίωσε ότι κατά την ανάληψη καθηκόντων του βρέθηκε αντιμέτωπος με άμεση λήξη ισχύουσας σύμβασης τεχνικού συμβούλου, γεγονός που, κατά τα λεγόμενά του, καθιστούσε δυσχερή τη διενέργεια πληρωμών χωρίς προσωρινή λύση, ενώ παράλληλα κινήθηκαν διαδικασίες διεθνούς διαγωνισμού, οι οποίες δεν μπορούσαν αντικειμενικά να ολοκληρωθούν εντός του απαιτούμενου χρονικού πλαισίου.

Οι παραδοχές αυτές εγείρουν ζήτημα περαιτέρω αξιολόγησης της διαχρονικής επιλογής διατήρησης καθεστώτος λειτουργικής εξάρτησης από εξωτερικό τεχνικό σύμβουλο.

Ως προς τηλεφωνικές επικοινωνίες και καταγεγραμμένες συνομιλίες που έχουν περιληφθεί σε δικογραφία, ο μάρτυρας δήλωσε ότι δεν προκύπτει από αυτές εντολή ή παρέμβαση για παράνομες πληρωμές, χωρίς όμως να αμφισβητεί την ύπαρξη επαφών μεταξύ υπηρεσιακών στελεχών και τρίτων.

Κατάθεση μάρτυρα Θεοφάνη Παπά, πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση του κ. Παπά προκύπτει ότι ο ίδιος αναγνώρισε την ύπαρξη διαχρονικών αδυναμιών στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, ιδίως ως προς τα πληροφοριακά συστήματα, τη διασταύρωση δεδομένων, την επάρκεια των ελέγχων και τη λειτουργική εξάρτηση του Οργανισμού από εξωτερικούς παρόχους τεχνικών υπηρεσιών. Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι τα προβλήματα αυτά προϋπήρχαν της δικής του διοίκησης και δεν περιορίζονταν χρονικά στη θητεία του.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν οι απαντήσεις του μάρτυρα σχετικά με τη διαδικασία διαχείρισης δεσμευμένων ΑΦΜ. Ο κ. Παπάς ανέφερε ότι οι σχετικές αποφάσεις αποτελούν υπηρεσιακές ενέργειες και δεν λαμβάνονται προσωπικά από τον Πρόεδρο του Οργανισμού.

Από την κατάθεση του μάρτυρα προκύπτει αναφορά σε περιστατικά υποβολής δηλώσεων ενίσχυσης χωρίς πλήρη γνώση ή συναίνεση των ενδιαφερομένων παραγωγών, καθώς και σε ζητήματα λειτουργίας συγκεκριμένων Κ.Υ.Δ. Η αναφορά αυτή δεν θεμελιώνει από μόνη της ποινική ευθύνη, αποτελεί όμως κρίσιμο σημείο διερεύνησης ως προς τη λειτουργία των Κ.Υ.Δ. και τη δυνατότητα ύπαρξης οργανωμένων πρακτικών καταστρατήγησης των ελέγχων.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η αναφορά του μάρτυρα σε επικοινωνία του με υπηρεσιακό παράγοντα του ΟΠΕΚΕΠΕ για υπόθεση συγγενικού του προσώπου. Ο ίδιος υποστήριξε ότι η επικοινωνία αυτή πραγματοποιήθηκε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν κατείχε θεσμική ιδιότητα εντός του Οργανισμού και περιορίστηκε σε αίτημα ενημέρωσης.

Ο μάρτυρας αναφέρθηκε, επίσης, στη λειτουργική εξάρτηση του Οργανισμού από εξωτερικούς παρόχους τεχνικών υπηρεσιών και πληροφοριακών συστημάτων, επισημαίνοντας ότι οι σχετικές αποφάσεις είχαν διαχρονικό χαρακτήρα.

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Κουρδής, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Η εν λόγω συνεδρίαση επικεντρώθηκε, μεταξύ άλλων, στη λειτουργία και επάρκεια των ελέγχων, στη σχέση του Οργανισμού με τον τεχνικό σύμβουλο και το πληροφοριακό σύστημα ΟΣΔΕ, στη συνεργασία με άλλους φορείς (ιδίως ΑΑΔΕ), στη διαχείριση ευρωπαϊκών επισημάνσεων - πορισμάτων (με ειδική αναφορά στην DG AGRI και στο Action Plan), στη διαχείριση παρατυπιών (αχρεωστήτως καταβληθέντα, «λάθος γραμμή» πληρωμής 2022), καθώς και σε επιμέρους ζητήματα που τέθηκαν από μέλη της Επιτροπής (LEADER, «βοσκότοποι χωρίς ζώα», εκπροσώπηση του Οργανισμού σε αντιδικίες, καταγγελίες και δειγματοληπτικοί έλεγχοι).

Σε κρίσιμα σημεία, ο μάρτυρας περιέγραψε θεσμική προσέγγιση: ανέφερε ως πάγια τη συνεργασία με ΑΑΔΕ και λοιπούς φορείς (δασαρχεία κ.λπ.), απέδωσε καθυστερήσεις στον όγκο υποθέσεων, δήλωσε ότι δεν διαφοροποιούσε αποφάσεις από υπηρεσιακές εισηγήσεις και υποστήριξε ότι σε περίπτωση διαπίστωσης «περίεργης συμπεριφοράς» θα κινούνταν ο ίδιος προς διαλεύκανση. Παράλληλα, ανέδειξε ως διαχρονικό πρόβλημα τη δομική εξάρτηση του Οργανισμού από ιδιώτη τεχνικό σύμβουλο λόγω υποστελέχωσης, ιδίως στη Διεύθυνση Πληροφορικής.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η αναφορά του μάρτυρα σε πορίσματα και ευρωπαϊκές επισημάνσεις, με ειδική μνεία σε έγγραφο - επισήμανση της DG AGRI, το οποίο, κατά τα λεγόμενά του, αποτύπωνε προβλήματα (ενδεικτικά: «μη συστημικές πληρωμές», ζητήματα «εντέλλεσθε», μη χορήγηση στατιστικών στοιχείων στον πιστοποιητικό φορέα) και οδήγησε στη σύνταξη Action Plan. Ο μάρτυρας περιέγραψε ότι επί της περιόδου της διοίκησης και με τον τότε Υπουργό κ. Λευτέρη Αυγενάκη υπήρξε μετάβαση στις Βρυξέλλες και ότι σημειώθηκε πρόοδος στην υλοποίηση επιμέρους σημείων.

Περαιτέρω, ανέφερε ότι ζητήθηκαν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά από «τη λανθασμένη πληρωμή που έγινε το 2022 με τη λάθος γραμμή», υπογραμμίζοντας ότι η «ποινή» δεν αφορούσε το λάθος καθαυτό, αλλά το ότι «απεκρύφθη η αλήθεια». Η διατύπωση αυτή δεν κατονομάζει πρόσωπα, εισάγει όμως στοιχείο προς διερεύνηση ως προς τυχόν υπηρεσιακή ή διοικητική συμπεριφορά απόκρυψης ουσιαστών στοιχείων έναντι αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων.

Η Επιτροπή, στο παρόν στάδιο, καταγράφει την αναφορά ως ισχυρισμό του μάρτυρα που χρήζει διασταύρωσης με το έγγραφο της DG AGRI, το Action Plan, τα πρωτόκολλα ανταλλαγής στοιχείων με πιστοποιητικούς φορείς, καθώς και τα υπηρεσιακά έγγραφα που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη «λάθος γραμμή» του 2022, ώστε να εξατομικευθεί τυχόν υπαίτια συμπεριφορά και να αξιολογηθεί εάν αναφύονται ενδείξεις ποινικής ευθύνης συγκεκριμένων προσώπων.

Σημαντικό μέρος της συζήτησης αφορούσε τη δομική εξάρτηση από τον τεχνικό σύμβουλο και ζητήματα επιχειρησιακού ελέγχου του συστήματος. Στη συνεδρίαση τέθηκαν από μέλη της Επιτροπής θέσεις περί «εξωγενούς παράγοντα» και λειτουργίας

εταιρικών σχημάτων που φέρονται να είχαν καθοριστικό ρόλο στη λειτουργία κρίσιμων διαδικασιών.

Ο μάρτυρας δεν υιοθέτησε ως τετελεσμένο ποινικό γεγονός τις αιτιάσεις περί «bypass», επιβεβαίωσε όμως τον πυρήνα του θεσμικού προβλήματος: ότι ο τεχνικός σύμβουλος είναι διαχρονικά αναγκαίος για τη λειτουργία του Οργανισμού και ότι δεν είναι θεσμικά ορθό η λειτουργικότητα ενός δημόσιου οργανισμού να εξαρτάται σε τέτοιο βαθμό από ιδιώτη, διευκρινίζοντας ότι η συνέργεια πρέπει να είναι επικουρική και όχι πρωταγωνιστική.

Κατά τη συνεδρίαση τέθηκε ζήτημα κυριότητας του λογισμικού ΟΣΔΕ, με τον μάρτυρα να απαντά ότι «*επί των ημερών μας... το λογισμικό είναι του Οργανισμού*» και ότι αυτό συνέβη «*για πρώτη φορά... το 2024*». Η αναφορά χρήζει περαιτέρω διερεύνησης ως προς το ακριβές νομικό και πραγματικό περιεχόμενο της «κυριότητας» και του «πλήρους ελέγχου λειτουργίας», ιδίως σε σχέση με το αν, σε προγενέστερο χρόνο, τρίτοι είχαν de facto έλεγχο κρίσιμων λειτουργιών. Πάντως, από μόνη της η διαπίστωση μεταβολής καθεστώτος το 2024 δεν αρκεί για να θεμελιώσει ένδειξη αξιόποινης πράξης χωρίς σύνδεσμο με συγκεκριμένες παράνομες πληρωμές, δικαιούχους και ποσά.

Ως προς την «τεχνική λύση» και τους «βοσκότοπους χωρίς ζώα», ο μάρτυρας απάντησε ότι το πλαίσιο επιτρεπόταν και εφαρμοζόταν, συμφώνησε ότι καταργήθηκε και ανέφερε ότι όταν τέθηκε το θέμα δεν πληρώθηκαν τα σχετικά χρήματα, με αναφορά ότι επρόκειτο για 52.000.000 ευρώ. Από την παρούσα συνεδρίαση δεν προκύπτουν εξατομικευμένες ενδείξεις ως προς συγκεκριμένα πρόσωπα ή συγκεκριμένες πληρωμές, πέραν της αναφοράς στο μη πληρωθέν ποσό. Συνεπώς, καταγράφεται ως πεδίο που χρήζει διασταύρωσης με δεδομένα δηλώσεων, ζωικού κεφαλαίου, υποβάθρων και αποτελεσμάτων ελέγχων.

Ο μάρτυρας ανέφερε ότι καταγγελίες ελέγχονταν όλες και ότι για τον έλεγχο δείγματος πληρωμών (3% έως 5%) υφίσταται αλγόριθμος επιλογής, τον οποίο περιέγραψε ως μη επιδεχόμενο παρέμβαση. Δήλωσε επίσης ότι δεν έχει συνολική εικόνα επάρκειας του συστήματος, πλην όμως το χαρακτήρισε ως εγκεκριμένη μεθοδολογία συμμόρφωσης σε ευρωπαϊκούς κανόνες.

Η κατάθεση αυτή δεν περιγράφει, από την πλευρά του μάρτυρα, μηχανισμό χειραγώγησης ελέγχων. Ωστόσο, το κρίσιμο ζήτημα για την Επιτροπή είναι και η ακεραιότητα των δεδομένων εισόδου, οι δυνατότητες τροποποιήσεων πριν την επιλογή δείγματος και η πραγματική δυνατότητα παράκαμψης μέσω εξωτερικών δομών. Τα στοιχεία αυτά δεν αποδεικνύονται από την παρούσα συνεδρίαση και απαιτούν τεχνική διερεύνηση.

Ο μάρτυρας ανέφερε συνεργασία με ορκωτούς λογιστές, ελεγκτικούς μηχανισμούς και ανταλλαγή εγγράφων με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, με παροχή στοιχείων «*χωρίς αποκλεισμό*» και «*διάθεση συνεργασίας*». Από την κατάθεση δεν προκύπτει ένδειξη παρεμπόδισης ελέγχου ή άρνησης συνδρομής από τον μάρτυρα.

Ο μάρτυρας ανέφερε ότι κατά καιρούς υπήρχαν τηλεφωνικές κλήσεις «*από όλους τους χώρους*» για «πληροφορίες», χωρίς, κατά τα λεγόμενά του, αιτήματα «*εξυπηρέτησης*», «*προτεραιότητας*» ή «*ρουσφετιού*». Η κατάθεση δεν αποδίδει σε συγκεκριμένα πολιτικά πρόσωπα αίτημα παράνομης ωφέλειας, ούτε περιγράφει συγκεκριμένη υπηρεσιακή πράξη κατόπιν πολιτικής πίεσης.

Καταγράφηκαν αναφορές μελών της Επιτροπής σε τρίτα πρόσωπα (κατά την περιγραφή που αποτυπώθηκε στα Πρακτικά) στο πλαίσιο πολιτικής αντιπαράθεσης, με τον μάρτυρα να τοποθετείται σε γενικό επίπεδο. Οι αναφορές αυτές, όπως διατυπώθηκαν, έχουν χαρακτήρα ισχυρισμών χωρίς αποδεικτική εξειδίκευση εντός της συνεδρίασης. Κατά συνέπεια, δεν δύνανται να αξιολογηθούν ως ενδείξεις ποινικής ευθύνης συγκεκριμένων προσώπων χωρίς πρόσβαση σε δικογραφικά στοιχεία, πορίσματα, δεδομένα δηλώσεων, διαδρομές πληρωμών και τυχόν οικονομικές ροές. Παρά ταύτα, η συζήτηση αναδεικνύει την ανάγκη συστηματικής διερεύνησης της λειτουργίας του συστήματος Κ.Υ.Δ. και των ροών αμοιβών - προμηθειών, στο μέτρο που ενδέχεται να συνδέονται με παράνομες πρακτικές, εφόσον αυτές τεκμηριωθούν.

Τέθηκε ζήτημα κατά το οποίο Πρόεδρος Οργανισμού φέρεται να εκπροσώπησε τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε δικαστική αντιδικία χωρίς το νομικό τμήμα. Ο μάρτυρας δήλωσε ότι δεν το γνώριζε και ότι διαφωνεί, θεωρώντας ότι η εκπροσώπηση πρέπει να γίνεται με συνοδεία του νομικού τμήματος και άσκηση κάθε ένδικου μέσου. Το περιστατικό, εφόσον επιβεβαιωθεί, χρήζει διερεύνησης ως προς την τήρηση θεσμικών εγγυήσεων εκπροσώπησης και προστασίας συμφερόντων του Οργανισμού.

Ο μάρτυρας περιέγραψε τον μηχανισμό επικάλυψης αγροτεμαχίων ως λόγο «παγώματος» αιτήσεων μέχρι την κρίση της διαφοράς και ανέφερε μεθόδους διαπίστωσης (υπόβαθρα, δορυφορικές εικόνες κ.λπ.). Η περιγραφή αποδίδει λειτουργική διαδικασία και δεν συγκροτεί ένδειξη παρανομίας από τον μάρτυρα. Παράλληλα, αναδεικνύει ότι το ιδιοκτησιακό κενό αποτελεί δομικό παράγοντα κινδύνου, ο οποίος, υπό συνθήκες δόλιας εκμετάλλευσης, μπορεί να οδηγήσει σε ψευδείς δηλώσεις και παράνομη είσπραξη ενισχύσεων, άρα σε πεδίο ποινικής διερεύνησης έναντι ιδιωτών αιτούντων ή τυχόν συνεργών, εφόσον προκύπτουν συγκεκριμένα περιστατικά εξαπάτησης.

Κατάθεση μάρτυρα Γρηγορίου Βάρρα, πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Η εξέταση του ως μάρτυρα επικεντρώθηκε, μεταξύ άλλων, στη λειτουργία και τον ρόλο του τεχνικού συμβούλου, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της διοίκησης, στη διενέργεια ελέγχων, στη διαχείριση πληροφοριακών συστημάτων και δεδομένων, καθώς και σε ζητήματα πολιτικών και διοικητικών παρεμβάσεων που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής.

Από τη συνολική κατάθεση του κ. Βάρρα προκύπτει ότι, κατά τη θητεία του, είχε γνώση σειράς ζητημάτων που άπτονται της λειτουργίας του Οργανισμού, ιδίως της εφαρμογής της λεγόμενης «τεχνικής λύσης», της σχέσης του ΟΠΕΚΕΠΕ με τον τεχνικό σύμβουλο, της διενέργειας ή μη ουσιαστικών ελέγχων, καθώς και της διαχείρισης ευαίσθητων πληροφοριακών δεδομένων. Ο μάρτυρας ανέφερε ρητώς ότι ο τεχνικός σύμβουλος (Neuropublic), σε συνεργασία με την εταιρεία Gaia Επιχειρείν, είχε αποκτήσει εκτεταμένο ρόλο και πρόσβαση σε κρίσιμες λειτουργίες, γεγονός που, κατά τα λεγόμενά του, συνέβαλε καθοριστικά στη συνολική δυσλειτουργία του Οργανισμού.

Μέσα από το ενημερωτικό του σημείωμα δε αποτυπώνει με απόλυτη σαφήνεια τις βαρύτερες ευθύνες της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ κατά την περίοδο 2015 έως 2019. Καταγράφει με λεπτομέρεια το ιστορικό από την κατάρτιση της σύμβασης του 2014 μεταξύ Οργανισμού και της εταιρείας ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε., καθώς και τις συνθήκες υπό τις οποίες διαχειρίστηκαν τα ΟΣΔΕ. Από την ανάλυσή του προκύπτει ότι, κατά τη

διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, η διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ – σε στενό συντονισμό με την τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – προχώρησε σε παράνομες μεθοδεύσεις και απατηλές συμβάσεις δικαιοχρησίας, που οδήγησαν σε συγκρούσεις με τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.) και τεράστια αναστάτωση στους παραγωγούς.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η κατάθεση ότι, κατά την προσπάθειά του να επανεξετάσει τη νομιμότητα και τη συμβατότητα της «τεχνικής λύσης» με το ενωσιακό δίκαιο, προέβη σε ανάπτυξη μεθοδολογίας σε πληροφοριακό σύστημα το οποίο – κατά δήλωσή του – δεν ήταν συνδεδεμένο με το κεντρικό σύστημα του Οργανισμού, προκειμένου να αποφευχθεί διαρροή της μεθόδου. Η παραδοχή αυτή εγείρει ζήτημα ως προς τη θεσμική κανονικότητα της διαχείρισης υπηρεσιακών δεδομένων και διαδικασιών και ως προς την τήρηση των κανόνων διοικητικής λειτουργίας και ασφάλειας πληροφοριών, ιδίως όταν πρόκειται για δεδομένα άμεσα συνδεδεμένα με κοινοτικές ενισχύσεις.

Παράλληλα, ο μάρτυρας κατέθεσε ότι είχε γνώση καθυστερήσεων στη διενέργεια διαγωνισμών για τον τεχνικό σύμβουλο, καθώς και γνώση συνθηκών υπό τις οποίες, μετά την αποχώρησή του, προκηρύχθηκε σχετικός διαγωνισμός. Οι αναφορές αυτές, σε συνδυασμό με όσα κατέθεσε για μεταγενέστερες εξελίξεις (π.χ. προσωρινή ανάδειξη αναδόχου και μη ανάληψη καθηκόντων λόγω εμπλοκών - πιέσεων), αναδεικνύουν πεδίο που συνδέεται με την εύρυθμη λειτουργία διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων, χωρίς η Επιτροπή, στο παρόν στάδιο, να προβαίνει σε συγκεκριμενοποίηση ποινικής αξιολόγησης, ελλείψει πλήρους εγγραφικού υλικού.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, κατά την εξέταση του μάρτυρα, καταγράφηκαν επανειλημμένες αναφορές σε αδυναμία μνήμης ως προς κρίσιμα διοικητικά γεγονότα (ενδεικτικά: αριθμός - περιεχόμενο συνεδριάσεων Δ.Σ. για την τεχνική λύση, ακριβής εφαρμογή εγκυκλίων ελέγχου, συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση αύξησης αιτήσεων κατανομής βοσκοτόπων).

Από την κατάθεση του κ. Βάρρα προκύπτουν αιχμές – χωρίς αποδείξεις - ως προς τη λειτουργία και συμπεριφορά συγκεκριμένων εταιρειών που ανέλαβαν ρόλο τεχνικού συμβούλου (Neuropublic, Gaia Επιχειρείν), με ισχυρισμούς περί υπέρμετρης επιρροής, πρόσβασης σε κρίσιμα δεδομένα και ουσιαστικής υποκατάστασης εσωτερικών μηχανισμών.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίας Αθανασάκη, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η κατάθεση της μάρτυρος Γεωργίας Αθανασάκη, η οποία, ως Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, φέρεται να είχε γνώση ή/και αρμοδιότητα επί κρίσιμων θεμάτων που αφορούσαν τους ελέγχους, τις πληρωμές και τη λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων. Από τα Πρακτικά προκύπτει εικόνα περιορισμένης ή αποσπασματικής ανάληψης ευθύνης σε κρίσιμα ζητήματα, καθώς και επανειλημμένη επίκληση αδυναμίας ανάκλησης συγκεκριμένων ενεργειών ή αποφάσεων.

Ως εκ τούτου, με βάση τα Πρακτικά της συνεδρίασης της 7ης Οκτωβρίου 2025, δεν προκύπτει, στο παρόν στάδιο και χωρίς πρόσβαση στο σύνολο του εγγραφικού υλικού, ασφαλής εξατομικευμένη θεμελίωση ποινικής ευθύνης συγκεκριμένου προσώπου.

Κατάθεση μάρτυρα Πέτρου Τζαβέλα, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο κ. Πέτρος Τζαβέλας ήταν Αντιπρόεδρος στον Οργανισμό από τον Νοέμβριο του 2019 μέχρι τον Νοέμβριο του 2022. Έναν μήνα μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, συνέστησε ομάδα εργασίας από τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων με την «Κτηματολόγιο Α.Ε.», προκειμένου να βοηθηθεί η διαδικασία διεξαγωγής των ελέγχων.

Ένα από τα μεγάλα εγχειρήματα με τα οποία ασχολήθηκε, όπως δήλωσε, ήταν η σύσταση ομάδας εργασίας από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με το τότε Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, ούτως ώστε να μπορέσει να προχωρήσει γρήγορα η μετάβαση της υποδομής στο G-cloud, κάτι το οποίο θα συνέβαλε και στην εξοικονόμηση πόρων. Περαιτέρω, αναφέρθηκε στον Σεπτέμβριο του 2021, όταν και πραγματοποιήθηκε παρουσίαση - ενημέρωση στον Υπουργό κ. Λιβανό, όλων των προβλημάτων και ευρημάτων με την αύξηση των ζώων, αλλά και για το πώς θα μπορούσε να αυστηροποιηθεί το πλαίσιο για τα ζώα. Ο Υπουργός ήταν απολύτως σύμφωνος και όντως, ακολούθησε η τροποποίηση με Κ.Υ.Α.

Ανέδειξε, επίσης, ότι ουδέποτε ασκήθηκε οποιαδήποτε πίεση από τους Υπουργούς με τους οποίους συνεργάστηκε (Βορίδη, Λιβανό, Γεωργαντά) ή τα περιβάλλοντα αυτών, είτε για αποδέσμευση ΑΦΜ, είτε προς οιαδήποτε κατεύθυνση. Αντιθέτως, όπως υποστήριξε, ήταν πολύ θερμοί και σύμφωνοι με τον επιδιωκόμενο εξορθολογισμό του συστήματος και τα διάφορα σχέδια που προτείνονταν προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ακολουθεί σχετικό απόσπασμα:

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Ωραία. Εσείς αισθανθήκατε ποτέ από αυτούς τους τρεις Υπουργούς ή από τα περιβάλλοντά τους κάποια πίεση, κατεύθυνση;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Για αποδέσμευση ενδεχομένως δεσμευμένων ΑΦΜ ή οτιδήποτε άλλο;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ (Μάρτυς): Όχι, καμία.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Καμία.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι, καμία.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Δεν είχατε ποτέ, δηλαδή, πιεστεί για κάτι ή «κάνε εκείνο» ή «κάνε το άλλο»;

ΠΕΤΡΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν υπήρχε τίποτα τέτοιο. Καμία πίεση. Κατηγορηματικά καμία πίεση, ίσα-ίσα, δηλαδή, μπορώ να πω ότι πηγαίναμε τα projects και από κει και πέρα και εκείνοι μας έλεγαν «ο.κ, προχωράμε ή τι χρειάζεστε να βοηθήσουμε».

Κατά τη διάρκεια της κατάθεσής του, επιβεβαίωσε επίσης το πρόβλημα της υποστελέχωσης του Οργανισμού, ιδίως στον κλάδο της Πληροφορικής, ενώ υποστήριξε ότι η μετάβαση του Οργανισμού στην ΑΑΔΕ, αποτελεί την πλέον κατάλληλη στρατηγική επιλογή.

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Να σας ρωτήσω κάτι ακόμα. Πιστεύετε ότι η απόφαση της Κυβέρνησης να μεταφερθεί στην ουσία ο ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, κινείται στη σωστή κατεύθυνση; Και σε κάθε περίπτωση, επί δικών σας ημερών, είχε συζητηθεί ποτέ η

εξεύρεση μιας διαφορετικής λύσης από αυτές τις οποίες έχουμε τώρα; Για πείτε μας, σας παρακαλώ.

ΠΕΤΡΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ (Μάρτυς): 100%, ναι. Και μάλιστα αυτό ήταν επίσης ένα άλλο *site project*, ας πούμε, το οποίο προσπαθήσαμε να προχωρήσουμε. Απλά δεν ήταν ίσως ώριμο.....»

Κατάθεση μάρτυρα Ζήνωνος Βαλμά, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Η κατάθεση του μάρτυρα κ. Βαλμά, που διετέλεσε Αντιπρόεδρος του Οργανισμού το χρονικό διάστημα (22-3-2021 έως 20-7-2022), λειτουργεί συμπληρωματικά προς την πρώτη κατάθεση της ίδιας μέρας του κ. Τζαβέλλα.

Ήδη από την αρχή της εισαγωγικής του τοποθέτησης επισήμανε και ο ίδιος την υποστελέχωση του Οργανισμού, καθώς και όλες τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν, ώστε να εξασφαλιστεί περισσότερος παραγωγικός χρόνος για το προσωπικό (ψηφιοποιήσεις αρχείων, διαχείριση τηλεφωνικής και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, συνδρομή από υπαλλήλους της περιφέρειας, συνεργασία με την ΑΑΔΕ για web services κ.λπ.).

Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στην πολύ καλή συνεργασία που ανέπτυξε με τους Υπουργούς, κ. Λιβανό και Γεωργαντά, ο οποίος διέθετε σχετική εμπειρία λόγω της θητείας του στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Τόνισε, επίσης, ότι ούτε εκείνος έγινε δέκτης πίεσης σχετικά με ζητήματα πληρωμών ή ελέγχου ΑΦΜ.

«ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Πίεσεις για θέματα και αυτά είχατε; Δηλαδή...

ΖΗΝΩΝ ΒΑΛΜΑΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν είχαμε καμία πίεση. Ειδικά με τον κ. Γεωργαντά, γνώριζε και τα θέματα που προερχόταν από το Ψηφιακής, αν δεν κάνω λάθος...»

Ειδικά για τον κ. Λιβανό, δήλωσε πως «Ο κ. Λιβανός είχε μια στρατηγική διαφάνειας και ήθελε να γίνει εντατικοποίηση των ελέγχων».

Κατάθεση μάρτυρα Αθανασίας Ρέππα, πρώην Διευθύντριας αρμόδιας Διεύθυνσης του ΟΠΕΚΕΠΕ

Κατά τη συνεδρίαση της 9ης Οκτωβρίου 2025 εξετάστηκαν ως μάρτυρες η κ. Αθανασία Ρέππα και ο κ. Ιωάννης Καϊμακάμης, στο πλαίσιο διερεύνησης ζητημάτων που άπτονται της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, της διαχείρισης κοινοτικών και εθνικών πόρων, της κατανομής βοσκοτόπων και εθνικού αποθέματος, καθώς και της αποτελεσματικότητας και ακεραιότητας των ελεγκτικών μηχανισμών του Οργανισμού. Η συνεδρίαση απέκτησε ιδιαίτερη σημασία, καθώς οι καταθέσεις αφορούσαν εκτεταμένες χρονικές περιόδους, κρίσιμες διοικητικές πρακτικές και θεματικές που απασχολούν και δικαστικές αρχές, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Από την εκτενή κατάθεση της κ. Ρέππα προκύπτει ότι υπηρέτησε επί μακρό χρονικό διάστημα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ως διευθύντρια σε καίρια υπηρεσιακή μονάδα, με αρμοδιότητες που συνδέονταν άμεσα με ελέγχους επιλεξιμότητας, διασταυρωτικούς και επιτόπιους ελέγχους, καθώς και με την εφαρμογή υπουργικών αποφάσεων για κατανομή βοσκοτόπων και χορήγηση ενισχύσεων. Η μάρτυρας ανέφερε κατ'

επανάληψη ότι δεν έχει περιέλθει στην αντίληψή της πολιτική παρέμβαση στη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ ή υπόδειξη από πολιτικά πρόσωπα για τέλεση παράνομων ή μη σύννομων ενεργειών. Παράλληλα, υποστήριξε ότι οι διαδικασίες κατανομής και ελέγχου ερείδονταν στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, με ειδική αναφορά στην υπουργική απόφαση 873/2015, και ότι οι εκάστοτε Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης ενήργησαν εντός του θεσμικού πλαισίου, παρέχοντας τη σύμφωνη γνώμη ή υπογραφή τους όπου απαιτούνταν.

Ωστόσο, από το σύνολο των απαντήσεων της αναδεικνύεται, όπως καταγράφεται στα Πρακτικά, δυσχέρεια ή αποφυγή σαφούς τοποθέτησης επί κρίσιμων ζητημάτων ουσίας, ιδίως ως προς: (α) τη διάκριση μεταξύ παρατυπίας και απάτης, (β) την ύπαρξη ή μη οργανωμένων πρακτικών καταστρατήγησης κανόνων, και (γ) τη δυνατότητα εντοπισμού συγκεκριμένων περιπτώσεων σοβαρής ζημίας σε βάρος του Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μάρτυρας, μολονότι αναγνώρισε μεγάλο αριθμό παρατυπιών ετησίως και ανακτήσεις ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων, απέφυγε να προσδιορίσει συγκεκριμένα περιστατικά που να περιγράφονται ως απάτη μεγάλης κλίμακας, παραπέμποντας επανειλημμένα στην κρίση των δικαστικών αρχών.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν οι αναφορές της κ. Ρέππα στη διαδικασία δέσμευσης και αποδέσμευσης ΑΦΜ, στους ελέγχους που προηγούνται των πληρωμών και στη διαχείριση περιπτώσεων όπου έχουν εντοπιστεί ευρήματα. Η κατηγορηματική δήλωσή της ότι **δεσμευμένα ΑΦΜ δεν πληρώνονται** και ότι η αποδέσμευση λαμβάνει χώρα μόνο μετά την ολοκλήρωση ελέγχων, αποτελεί κρίσιμο σημείο αξιολόγησης.

Αναφορικά με πολιτικά πρόσωπα που μνημονεύθηκαν κατά τη συνεδρίαση, και ιδίως τον πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Μάκη Βορίδη, η κατάθεση της κ. Ρέππα δεν παρέχει στοιχεία που να τεκμηριώνουν άμεση ή έμμεση παρέμβαση υπέρ παράνομων πρακτικών. Αντιθέτως, η μάρτυρας υποστήριξε ότι η υπογραφή ή η ένδειξη «συμφωνών» σε έγγραφα κατανομής ερείδεται σε πρόβλεψη του ισχύοντος πλαισίου και ότι δεν υπήρξε προσφυγή ή δικαστική αμφισβήτηση της νομιμότητας των σχετικών αποφάσεων, κατά τα λεγόμενά της (*«Από τον Υπουργό. Είναι υπουργική απόφαση και αφορά στην κατανομή των βοσκοτόπων. Εκεί, λοιπόν, προβλέπεται ότι η κατανομή αυτή των εκτάσεων στους κτηνοτρόφους υπογράφεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, κάθε χρόνο όλοι οι Υπουργοί έχουν βάλει...»*).

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Καϊμακάμη, υπηρεσιακό στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ

Η κατάθεση του κ. Ιωάννη Καϊμακάμη, όπως αποτυπώνεται στα Πρακτικά, εντάσσεται στο ίδιο πλαίσιο αξιολόγησης. Από όσα καταγράφονται, δεν αναδείχθηκαν συγκεκριμένες ομολογίες ή καταγγελίες που να θεμελιώνουν άμεσες ενδείξεις τέλεσης ποινικών αδικημάτων εκ μέρους του. Εντούτοις, εφόσον ο μάρτυρας κατείχε θέση που του επέτρεπε γνώση κρίσιμων διαδικασιών ή πιθανών αποκλίσεων από το θεσμικό πλαίσιο, η αξιολόγηση της κατάθεσής του δεν μπορεί να γίνει αυτοτελώς, αλλά απαιτεί συσχέτιση με λοιπά στοιχεία (έγγραφα υπηρεσίας, αρμοδιότητες, ροές υπογραφών, αποφάσεις, τεχνικά δεδομένα συστήματος και πορίσματα ελέγχων), ώστε να αποσαφηνιστεί η τυχόν γνώση, συμμετοχή ή παράλειψη ενέργειας σε κρίσιμα συμβάντα.

Κατάθεση μάρτυρα Αθανασίου Καπρέλη, υπηρεσιακού στελέχους του ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση του κ. Καπρέλη προκύπτει ότι κατείχε θέση με ουσιώδεις υπηρεσιακές αρμοδιότητες σε κρίσιμους τομείς της λειτουργίας του Οργανισμού, σε χρονικό διάστημα κατά το οποίο είχαν ήδη επισημανθεί προβλήματα ως προς την αποτελεσματικότητα των ελέγχων, τη διασταύρωση δηλώσεων και τη διαχείριση δεσμευμένων ΑΦΜ. Ο μάρτυρας αναγνώρισε την ύπαρξη διαρθρωτικών αδυναμιών, όπως υποστελέχωση, πολυπλοκότητα διαδικασιών και εξάρτηση από τεχνικά συστήματα και τρίτους παρόχους.

Αξιοσημείωτο είναι ότι σύμφωνα με τον μάρτυρα, το 2010 επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, όταν η ΠΑΣΕΓΕΣ κατέρρεε ως τριτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση και αδυνατούσε να ανταποκριθεί στον ρόλο του Φορέα Συντονισμού, αποφασίστηκε η ίδρυση ανώνυμης εταιρείας με τη συμμετοχή μελών της ΠΑΣΕΓΕΣ, δηλαδή αγροτικών συνεταιρισμών, της Αγροτικής Τράπεζας και της NEUROPUBLIC ΑΕ, και η νέα αυτή εταιρεία θα οριζόταν Φορέας Συντονισμού του ΟΣΔΕ! Δηλαδή, με απλά λόγια, αυτοί που υπερχρέωσαν τις ενώσεις και το τριτοβάθμιο όργανό τους συμμετείχαν εξ ιδρύσεως στο νέο κεφάλαιο με πρωταγωνιστή το σύστημα ΠΑΣΟΚ.

Ο πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ επί ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ κ. Καπρέλης, αναφέρθηκε σε παραβατικές συμπεριφορές υπαλλήλων και Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων που αποτελούν τη μήτρα του προβλήματος, ξεκαθάρισε ότι ο Οργανισμός λαμβάνει στοιχεία από τις Κτηνιατρικές Βάσεις Δεδομένων των Περιφερειών, απόφαση που φέρει την υπογραφή της τότε υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και σήμερα εισηγήτριας του ΠΑΣΟΚ κυρίας Μιλένας Αποστολάκη και τέλος επιβεβαίωσε ότι οι Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ Αποστόλου και Αραχωβίτης πρώτοι συμφώνησαν με την τεχνική λύση για την κατανομή των βοσκοτοπιών.

Ωστόσο, από το σύνολο της κατάθεσης δεν προκύπτει σαφής αποτύπωση συγκεκριμένων ενεργειών που έλαβε για την άμεση αποκατάσταση διαπιστωμένων δυσλειτουργιών ή για την ενημέρωση αρμοδίων πειθαρχικών ή εισαγγελικών αρχών, παρά τη γνώση προβληματικών ή δυνητικά παράτυπων πρακτικών.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν οι αναφορές του μάρτυρα σε περιπτώσεις αποκλίσεων δηλώσεων από τα πραγματικά δεδομένα και σε καθυστερήσεις ολοκλήρωσης ελέγχων ή αποδεσμεύσεων ΑΦΜ. Το ζήτημα αυτό αποτελεί κομβικό σημείο διασταύρωσης με λοιπά στοιχεία (υπηρεσιακά έγγραφα, εντολές πληρωμής, πράξεις αποδέσμευσης, τεχνικά δεδομένα συστήματος).

Κατάθεση μάρτυρα Ελευθερίου Ζερβού, πρώην Αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο κ. Ζερβός επικαλέστηκε τον θεσμικό χαρακτήρα και τη βραχεία διάρκεια της θητείας του, καθώς και το γεγονός ότι οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονταν ομόφωνα. Αναγνώρισε ότι δεχόταν επικοινωνίες και πιέσεις από πολιτικά πρόσωπα διαφόρων πολιτικών χώρων, τις οποίες, κατά δήλωσή του, αντιμετώπιζε θεσμικά.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχουν οι αναφορές σε ενδεχόμενη ένταξη εκπρόθεσμων δηλώσεων σε καθεστώς εμπρόθεσμης υποβολής.

Κατά τη συνεδρίαση μνημονεύθηκαν, επίσης, πολιτικά και διοικητικά στελέχη, μεταξύ των οποίων οι Λευτέρης Αυγενάκης, Κυριάκος Μπαμπασιδής και Ιωάννης Κουρδής, σε σχέση με ζητήματα διορισμών, επικοινωνιών και φερόμενων παρεμβάσεων. Οι αναφορές αυτές, όπως αποτυπώνονται στα πρακτικά, δεν συνιστούν από μόνες τους ένδειξη ποινικής ευθύνης.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Ζαλίδη, Αναπληρωτή Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ και Αντιπροέδρου

Από την κατάθεση του πρώτου μάρτυρα, Γεωργίου Ζαλίδη, ο οποίος κατείχε τη θέση του Αντιπροέδρου και, για ορισμένο χρονικό διάστημα, του αναπληρωτή Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκύπτει σαφής και επανειλημμένη παραδοχή ότι, κατά τα έτη 2016 έως και 2024, υφίσταντο σοβαρές και διαχρονικές δυσλειτουργίες στα συστήματα ελέγχου του Οργανισμού, ιδίως ως προς τα γεωχωρικά δεδομένα, τους διασταυρωτικούς ελέγχους, την αξιοπιστία των εθνικών βάσεων δεδομένων ζωικού κεφαλαίου και την επάρκεια του πληροφοριακού συστήματος για την καταχώριση και τεκμηρίωση ελέγχων. Ο μάρτυρας αναγνώρισε ότι τα ευρήματα των ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων (DG AGRI), της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), καθώς και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, οδήγησαν στη σύνταξη δύο διαδοχικών action plans, εκ των οποίων το δεύτερο αφορά ιδίως την περίοδο 2023 – 2024 και ζητήματα που άπτονται του ζωικού κεφαλαίου και των βοσκοτόπων.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η παραδοχή του μάρτυρα ότι, μετά την έφοδο των ελεγκτικών αρχών και ιδίως μετά την παρέμβαση των ελληνικών δικτυακών αρχών, προέκυψαν «χιλιάδες νέα ευρήματα», τα οποία δεν είχαν προηγουμένως καταχωριστεί στα πληροφοριακά συστήματα του Οργανισμού και τα οποία καθιστούν αναγκαία την αναδρομική επανεκτέλεση διασταυρωτικών ελέγχων για τα έτη 2016 έως και 2020. Η διαπίστωση αυτή, σε συνδυασμό με τη ρητή αναφορά του μάρτυρα ότι το πληροφοριακό σύστημα δεν διέθετε έως πρόσφατα τη δυνατότητα καταχώρισης όλων των απαιτούμενων ελέγχων, δημιουργεί ενδείξεις ότι κατά τα προαναφερθέντα έτη πραγματοποιήθηκαν πληρωμές κοινοτικών ενισχύσεων χωρίς την πλήρη και σύννομη προηγούμενη διενέργεια των προβλεπόμενων ελέγχων.

Ο ίδιος μάρτυρας αναφέρθηκε ρητώς σε δημοσιονομικές διορθώσεις ύψους περίπου 415.000.000 ευρώ, οι οποίες, όπως κατέθεσε, βαρύνουν τελικώς τον Έλληνα φορολογούμενο. Η παραδοχή ότι τα ποσά αυτά δεν κατευθύνθηκαν στους δικαιούχους αγρότες, σε συνδυασμό με τη δήλωση ότι «δεν πήγαν τα χρήματα εκεί που έπρεπε να πάνε», χωρίς ωστόσο να κατονομάζονται συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα, συγκροτεί ένδειξη ύπαρξης σοβαρής ζημίας του Δημοσίου και των κοινοτικών οικονομικών συμφερόντων.

Σημαντικό στοιχείο της κατάθεσης του κ. Γεωργίου Ζαλίδη συνιστά επίσης η αναφορά του σε δεσμεύσεις περίπου 40.000 ΑΦΜ αιτούντων στο πλαίσιο των οικολογικών σχημάτων, λόγω «παραστατικών μη σύννομων». Η παραδοχή ότι οι συγκεκριμένοι καθολικοί μηχανογραφικοί έλεγχοι διενεργήθηκαν, όπως ο ίδιος δήλωσε, για πρώτη

φορά υπό τη δική του επίβλεψη, γεννά εύλογα ερωτήματα ως προς το εάν, κατά τα προηγούμενα έτη, παραστατικά αντίστοιχης φύσεως είχαν γίνει αποδεκτά χωρίς επαρκή έλεγχο.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι από την κατάθεσή του μάρτυρα δεν προκύπτει ομολογία τέλεσης αξιόποινης πράξης, πλην όμως αναδεικνύεται η ιδιότητά του ως ανώτατου διοικητικού στελέχους ΟΠΕΚΕΠΕ σε κρίσιμο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο, όπως ο ίδιος παραδέχθηκε, το σύστημα λειτουργούσε με σοβαρές ελλείψεις.

Κατάθεση μάρτυρα Σταυρούλας Κουρμέντζα, Υπαλλήλου με θέση ευθύνης στη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση της κ. Κουρμέντζα προκύπτει επιβεβαίωση συστημικών αδυναμιών ως προς την επάρκεια ελέγχων, τη λειτουργία των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ) και τη διάκριση αρμοδιοτήτων μεταξύ ελεγκτικού μηχανισμού και εμπλεκόμενων στη διαδικασία υποβολής - διαχείρισης δηλώσεων. Από τα λεγόμενά της συνάγεται ότι συγκεκριμένα Κ.Υ.Δ., με αναφορές σε περιοχές όπως η Κρήτη και η Λάρισα, έχουν απασχολήσει δικογραφίες, στοιχείο που ενισχύει την ανάγκη διερεύνησης πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων ή οργανωμένων πρακτικών καταστρατήγησης των ελέγχων, εφόσον αυτό τεκμηριωθεί από τα αρμόδια όργανα.

Παράλληλα, η μάρτυρας αναφέρθηκε σε ελλείψεις προσωπικού (ιδίως ελεγκτών και στελεχών πληροφορικής) και στην πολυπλοκότητα των οικολογικών σχημάτων, τα οποία, σωρευτικά, δύνανται να δημιουργούν περιβάλλον αυξημένου κινδύνου απάτης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στις αναφορές της μάρτυρος ότι από συγκεκριμένα έγγραφα που προσκόμισε (με μνεία βεβαίωσης φορολογικής αρχής) δεν προκύπτει ούτε ο χρόνος λήψης απόφασης πληρωμής, ούτε το όργανο που έλαβε απόφαση αποδέσμευσης συγκεκριμένων ΑΦΜ. Η επιμονή της ότι «*η απόφαση δεν ελήφθη από την ίδια*» και ότι «*ερωτάται ως λάθος πρόσωπο*» αναδεικνύει, κατά τα περιγραφόμενα, ζήτημα διοικητικής ιχνηλασιμότητας και σαφούς απόδοσης αρμοδιότητας - ευθύνης στη διαδικασία αποδέσμευσης και πληρωμής.

Η μάρτυρας αναφέρθηκε ειδικότερα σε περίπτωση (Γιώργος Ξυλούρης), όπου επιβεβαίωσε ότι ΑΦΜ ήταν δεσμευμένο, ότι πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι εκ των υστέρων και ότι ποσά περίπου 30.000 ευρώ χαρακτηρίστηκαν ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Το στοιχείο αυτό είναι κρίσιμο ως προς την ανάγκη διερεύνησης της ακολουθίας «έλεγχος → απόφαση → πληρωμή» και του κατά πόσον, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, εφαρμόστηκε πρακτική «πληρωμή → εκ των υστέρων έλεγχος → ανάκτηση».

Η κατάθεση της μάρτυρος περιλαμβάνει αναφορές σε συνομιλίες - επικοινωνίες μεταξύ στελεχών, με μνεία προσώπων της διοικητικής ιεραρχίας. Ανεξαρτήτως της αξιολόγησης ύφους ή «οικειότητας», η Επιτροπή καταγράφει ότι η ύπαρξη άτυπων διαύλων επικοινωνίας, όταν συνδέεται (αν συνδέεται) με χειρισμούς εκτός τυπικής διαδικασίας, αποτελεί σημείο που απαιτεί διασταύρωση με αντικειμενικά δεδομένα (έγγραφα, εντολές, ίχνη συστήματος, πρωτόκολλα).

Επιπλέον, η μάρτυρας αναφέρθηκε σε επικοινωνία με Κ.Υ.Δ. για ζητήματα αιτήσεων και monitoring, με μνεία προσώπου (κ. Τριανταφυλλόπουλος) ως στελέχους Ένωσης. Η Επιτροπή σημειώνει ότι, εφόσον από δικογραφικό υλικό προκύψουν μηχανισμοί

«διευκόλυνσης» αμφίβολων αιτήσεων μέσω ενδιάμεσων, τότε θα μπορούσαν να εξεταστούν από τις αρμόδιες αρχές πράξεις όπως απάτη, ψευδής βεβαίωση (κατά περίπτωση) ή μορφές συμμετοχής (ηθική αυτουργία - συνέργεια), με πλήρη εξατομίκευση πραγματικών περιστατικών και ρόλων.

Κοινός παρονομαστής των καταθέσεων είναι η αναφορά σε πολλαπλές εισαγγελικές έρευνες (Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και ελληνικές αρχές) και αιτήματα παροχής στοιχείων. Η Επιτροπή καταγράφει ως κρίσιμο την αναφορά του κ. Ζαλίδη ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει δημοσίως καταγγείλει εμπόδια στην παροχή στοιχείων από προηγούμενη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, με μνεία στον τότε Πρόεδρο.

Κατά τη συνεδρίαση της 21ης Οκτωβρίου 2025 εξετάστηκαν ως μάρτυρες η κ. Αριστέα Βολιτάκη, υπό την ιδιότητά της ως Διευθύντρια Αγροτικής Ανάπτυξης και η κ. Ανδρονίκη Βασιλούλη, υπό την ιδιότητά της ως Προέδρου του Συλλόγου Εργαζομένων ΟΠΕΚΕΠΕ και ως εκπροσώπου των εργαζομένων στο Διοικητικό Συμβούλιο. Οι καταθέσεις τους αποκτούν ιδιαίτερη σημασία λόγω της πολυετούς υπηρεσιακής της εμπειρίας (άνω των είκοσι ετών), χωρίς ωστόσο να έχουν ασκήσει εκτελεστικές ή αποφασιστικές αρμοδιότητες ως προς πληρωμές, ελέγχους ή διοικητικές πράξεις καταβολής ενισχύσεων.

Κατάθεση μάρτυρα Αριστέας Βολιτάκη, Διευθύντριας Αγροτικής Ανάπτυξης ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση της μάρτυρος προκύπτουν αναφορές σε διοικητικές διαδικασίες που σχετίζονται με τη διαχείριση αιτήσεων ενίσχυσης, τη λειτουργία ελεγκτικών μηχανισμών και τη διοικητική αλυσίδα λήψης αποφάσεων, ιδίως ως προς την αποδέσμευση ή πληρωμή οικονομικών ενισχύσεων. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτούν οι επισημάνσεις της μάρτυρος ως προς την περιορισμένη δυνατότητα προσδιορισμού του αρμόδιου οργάνου που έλαβε συγκεκριμένες αποφάσεις, καθώς και ως προς την απουσία σαφούς τεκμηρίωσης της χρονικής ακολουθίας ενεργειών σε επιμέρους περιπτώσεις. Τα στοιχεία αυτά αναδεικνύουν ζήτημα διοικητικής ιχνηλασιμότητας, το οποίο, εφόσον επιβεβαιωθεί από έγγραφα ή τεχνικά δεδομένα, δύναται να συνδέεται με πλημμελή τήρηση διαδικασιών ελέγχου ή εποπτείας.

Η επισήμανση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω της φύσης του Οργανισμού ως φορέα διαχείρισης κοινοτικών πόρων, όπου η ύπαρξη πλήρους τεκμηρίωσης των διοικητικών ενεργειών αποτελεί βασική προϋπόθεση νομιμότητας και ελέγχου.

Από την κατάθεση της μάρτυρος προκύπτει επίσης αναφορά σε περιπτώσεις δεσμευμένων ΑΦΜ, στις οποίες πραγματοποιήθηκαν εκ των υστέρων έλεγχοι και ανακτήσεις ποσών που χαρακτηρίστηκαν ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Η επιβεβαίωση ύπαρξης τέτοιων διαδικασιών καθιστά κρίσιμο το ζήτημα της ακολουθίας ενεργειών μεταξύ ελέγχου, διοικητικής απόφασης και πληρωμής. Τα ανωτέρω δεν θεμελιώνουν αυτοτελώς ποινική ευθύνη συγκεκριμένου προσώπου στο παρόν στάδιο, αλλά αποτελούν κρίσιμα σημεία διασταύρωσης που ανήκουν στην αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών.

Η μάρτυρας προέβαλε, επίσης, επανειλημμένως ότι δεν ήταν αρμόδιο όργανο λήψης συγκεκριμένων αποφάσεων που τέθηκαν υπό εξέταση, στοιχείο που, εφόσον

επιβεβαιωθεί από αντικειμενικά δεδομένα, περιορίζει την προσωπική της ποινική έκθεση.

Κατάθεση μάρτυρα Ανδρονίκης Βασιλούλη, Προέδρου Συλλόγου Εργαζομένων ΟΠΕΚΕΠΕ

Από το σύνολο της κατάθεσης της κ. Βασιλούλη προκύπτει ότι η ίδια δεν αναγνώρισε ύπαρξη οργανωμένης εγκληματικής δομής εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ με συμμετοχή υπαλλήλων του Οργανισμού. Δήλωσε ρητώς ότι, από όσα έχουν περιέλθει στην αντίληψή της, δεν έχει διαπιστωθεί εμπλοκή εργαζομένων σε πράξεις διαφθοράς ή απάτης, επισημαίνοντας ότι, εφόσον αποδειχθεί τέτοια εμπλοκή, πρέπει να εφαρμοστούν οι προβλεπόμενες ποινικές και πειθαρχικές διαδικασίες.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτούν οι παραδοχές της μάρτυρος περί διαχρονικής και σοβαρής υποστελέχωσης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ιδίως μετά το έτος 2014, μη αναπλήρωσης οργανικών θέσεων και συνακόλουθης αδυναμίας πλήρους και έγκαιρης διενέργειας ελέγχων.

Η ίδια συνέδεσε τις δομικές αυτές αδυναμίες με ελλείψεις στα πληροφοριακά συστήματα, με προβλήματα στο χαρτογραφικό υπόβαθρο, με ανεπαρκείς διασταυρωτικούς ελέγχους και με την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης ύψους περίπου 415.000.000 ευρώ.

Η μάρτυρας περιέγραψε περιβάλλον εντός του οποίου «κενά» μπορούσαν να αξιοποιηθούν από τρίτους. Η διαπίστωση αυτή δεν αποδίδει άμεση ευθύνη σε συγκεκριμένα πρόσωπα, αλλά αναδεικνύει αντικειμενικό πλαίσιο κινδύνου που χρήζει θεσμικής και δικαστικής αξιολόγησης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η επιβεβαίωση της μάρτυρος ότι τον Ιανουάριο 2024 τέθηκαν ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου ζητήματα που αφορούσαν δεσμευμένα και αποδεσμευόμενα ΑΦΜ. Η ίδια δήλωσε ότι επέλεξε να ψηφίσει λευκό, θεωρώντας το θέμα υπηρεσιακής φύσεως και όχι αρμοδιότητας Δ.Σ.

Το στοιχείο αυτό είναι κρίσιμο, διότι:

- Καταδεικνύει γνώση του ανώτατου διοικητικού οργάνου για ζητήματα υψηλού δημοσιονομικού κινδύνου.
- Συνδέεται με κίνδυνο απώλειας πιστοποίησης του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- Αφορά ενδεχόμενη έκθεση του Δημοσίου σε σοβαρές δημοσιονομικές συνέπειες.

Η μάρτυρας δήλωσε ρητώς ότι δεν έχει γνώση πολιτικών παρεμβάσεων ή άνωθεν πιέσεων για πληρωμές ή αποφυγή ελέγχων.

Η κ. Βασιλούλη ανέφερε ότι ούτε η ίδια, ούτε ο Σύλλογος Εργαζομένων προσέφυγαν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, παρά τη γνώση ότι βρισκόταν σε εξέλιξη σχετική διερεύνηση.

Κατάθεση μάρτυρα Παύλου Σατολιά, Προέδρου Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ)

Ο Παύλος Σατολιάς, κτηνοτρόφος επί 29 έτη, Πρόεδρος του Συνεταιρισμού Καλαβρύτων και Πρόεδρος της Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ) από το 2020, τοποθετήθηκε ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αξιοποιώντας τη μακρόχρονη επαγγελματική και θεσμική του εμπειρία στον αγροτικό χώρο. Τόνισε ότι η παρουσία του δεν αποσκοπεί σε προσωπική προβολή, αλλά στην ανάδειξη παθογενειών που, κατά την εκτίμησή του, ταλανίζουν τον ΟΠΕΚΕΠΕ επί σειρά ετών.

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση, εξέφρασε έντονη ανησυχία για τον κίνδυνο παύσης ή αναστολής των αγροτικών ενισχύσεων, επισημαίνοντας ότι μια τέτοια εξέλιξη θα είχε σοβαρότατες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες για τους παραγωγούς, τους συνεταιρισμούς και την περιφερειακή ανάπτυξη. Υπογράμμισε ότι η διασφάλιση της ομαλής ροής των ευρωπαϊκών ενισχύσεων αποτελεί ζήτημα εθνικής σημασίας.

Ο μάρτυρας χαρακτήρισε την υφιστάμενη κατάσταση ως «σκάνδαλο», υποστηρίζοντας ότι επί μακρόν λειτουργούσε ένας οργανωμένος μηχανισμός καταχρήσεων, με τη συμμετοχή στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ, ορισμένων Κ.Υ.Δ. και ιδιωτικών συμφερόντων. Σύμφωνα με την κατάθεσή του, ο μηχανισμός αυτός επέτρεψε τη διοχέτευση σημαντικών ευρωπαϊκών πόρων σε μη δικαιούχους, εις βάρος των πραγματικών παραγωγών. *(«Όποια ΚΥΔ έδιναν την κατεύθυνση ότι «εμείς εδώ θα κάνουμε αυτό για σένα, αλλά θα βγάλεις και εσύ κάτι για μένα», γιατί αυτό κυκλοφορεί, εκεί πραγματικά ξέφυγε η κατάσταση»).*

Ως ενδεικτικό παράδειγμα ανέφερε το ζήτημα του εθνικού αποθέματος τον Δεκέμβριο του 2020, όταν, κατά τους ισχυρισμούς του, ζητήθηκαν περίπου 140.000.000 ευρώ, ποσό που υπερέβαινε το 10% του συνολικού φακέλου ενισχύσεων, ενώ στη συνέχεια επεστράφη μέρος του κατόπιν αντιδράσεων. Τόνισε ότι οι ισχυρισμοί του συνοδεύονται από έγγραφη τεκμηρίωση, την οποία κατέθεσε στην Επιτροπή.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη διαχρονικότητα των προβλημάτων. Υποστήριξε ότι οι παθογένειες δεν περιορίζονται σε μία συγκεκριμένη κυβερνητική περίοδο, αλλά εκτείνονται σε βάθος χρόνου, παρά τις επανειλημμένες αλλαγές πολιτικής και διοικητικής ηγεσίας. Κατά την άποψή του, η διατήρηση συγκεκριμένων δομών και προσώπων στο εσωτερικό του Οργανισμού εμπόδισε τη θεσμική ανασυγκρότηση και τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου. *(«Αλλά εγώ δεν αναιρώ το είπα και στα χαρτιά μου το έχω περιγράψει και το '17 και '18 είχαμε ζητήματα. Μας κάνανε μηνύσεις το '18. Δεν ήταν η Νέα Δημοκρατία»).*

Σημαντικό μέρος της τοποθέτησής του αφιερώθηκε στην εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από ιδιωτικούς τεχνικούς συμβούλους. Ο κ. Σατολιάς υποστήριξε ότι η έλλειψη επαρκών κρατικών ψηφιακών υποδομών και η μεταφορά κρίσιμων λειτουργιών σε ιδιωτικούς φορείς αποδυνάμωσε τον δημόσιο έλεγχο, δημιούργησε συνθήκες αδιαφάνειας και επέτρεψε τη συγκέντρωση ευαίσθητων δεδομένων αγροτών εκτός κρατικού ελέγχου. Παράλληλα, εξέφρασε ανησυχία για τη χρήση των δεδομένων αυτών σε εμπορικές δραστηριότητες.

Αναφερόμενος στη συμμετοχή των συνεταιρισμών στο σχήμα ΓΑΙΑ, σημείωσε ότι η αρχική πρόθεση ήταν ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών, η τεχνολογική αναβάθμιση και η ενίσχυση της διαφάνειας. Ωστόσο, κατά την εκτίμησή του, το εγχείρημα σταδιακά

απομακρύνθηκε από τους αρχικούς του στόχους και κυριάρχησε η λογική του ιδιωτικού κέρδους, με αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του ρόλου των συνεταιρισμών.

Παρά την κριτική του, ο μάρτυρας αναγνώρισε ότι κατά καιρούς υπήρξαν θετικές παρεμβάσεις και προσπάθειες εκσυγχρονισμού. Ειδική μνεία έκανε στην ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων, στη λειτουργία πλατφορμών μέσω του gov.gr και στην επιτυχή διαχείριση των δηλώσεων κατά την περίοδο της πανδημίας. Σύμφωνα με την κατάθεσή του, οι παρεμβάσεις αυτές απέδειξαν ότι, όταν υπάρχει πολιτική βούληση και θεσμικός συντονισμός, το σύστημα μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Ωστόσο, επισήμανε ότι οι θετικές αυτές πρωτοβουλίες δεν απέκτησαν μόνιμο χαρακτήρα, με αποτέλεσμα την επανεμφάνιση προβλημάτων τα επόμενα έτη. Ιδιαίτερα για την περίοδο 2023 – 2024, έκανε λόγο για επιστροφή σε πρακτικές παλαιότερων δεκαετιών, με καθυστερήσεις, τεχνικά προβλήματα και αβεβαιότητα ως προς τις πληρωμές.

Ο κ. Σατολιάς, αποδόμησε πλήρως τους ισχυρισμούς της αντιπολίτευσης επιβεβαιώνοντας τις βασικές θέσεις της Νέας Δημοκρατίας σχετικά με τις παθογένειες στο σύστημα των αγροτικών επιδοτήσεων. Ο μάρτυρας αποκάλυψε την προβληματική κατάσταση που δημιουργείται με τον τεχνικό σύμβουλο, σημειώνοντας ότι, ανοίγοντας το λογισμικό του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο σύμβουλος παρουσίαζε τη δική του εταιρία. Μάλιστα, έκανε γνωστό ότι ο ίδιος διαχρονικά μετέφερε τα προβλήματα σε όλους τους πολιτικούς χώρους.

Κλείνοντας την τοποθέτησή του, ο κ. Σατολιάς υπογράμμισε ότι η ΕΘΕΑΣ έχει καταθέσει συγκεκριμένες, τεκμηριωμένες προτάσεις προς την πολιτική ηγεσία για τη βελτίωση της διαδικασίας αιτήσεων και πληρωμών. Τόνισε ότι βασικός στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου, διαφανούς και αξιόπιστου ΟΠΕΚΕΠΕ, με ισχυρούς ελέγχους, σταθερό θεσμικό πλαίσιο και προσανατολισμό στην εξυπηρέτηση των πραγματικών παραγωγών και της εθνικής οικονομίας.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Πιτσιλή, Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)

Ο Γεώργιος Πιτσιλής, Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, προσήλθε ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, προκειμένου να τοποθετηθεί για τη σχέση της ΑΑΔΕ με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και για τη διαδικασία ενδεχόμενης ένταξής του στην οργανωτική της δομή.

Κατά την τοποθέτησή του, διευκρίνισε εξ αρχής ότι, κατά τον χρόνο της συνεδρίασης, ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είχε ενταχθεί θεσμικά στην ΑΑΔΕ. Τόνισε ότι δεν είχε εκδοθεί ακόμη η αναγκαία νομοθετική ρύθμιση και, ως εκ τούτου, η Αρχή δεν είχε αρμοδιότητα επί της λειτουργίας του Οργανισμού. Στο πλαίσιο αυτό, επισήμανε ότι δεν μπορεί να αποδίδεται στην ΑΑΔΕ ευθύνη για ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ πριν από την ολοκλήρωση της ένταξής του.

Ο μάρτυρας ανέφερε ότι μεταξύ της ΑΑΔΕ και του ΟΠΕΚΕΠΕ υπήρχε υπηρεσιακή επικοινωνία και ανταλλαγή εγγράφων. Δήλωσε ότι είχε στη διάθεσή του σχετική αλληλογραφία, την οποία κατέθεσε στα πρακτικά της Επιτροπής, προκειμένου να υπάρχει πλήρης και τεκμηριωμένη εικόνα για τη συνεργασία των δύο φορέων.

Απαντώντας σε ερωτήσεις βουλευτών, επιβεβαίωσε ότι, εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η θεσμική μεταφορά του Οργανισμού, η ΑΑΔΕ δεν έχει διοικητικό ρόλο στη λειτουργία του.

Ο κ. Πιτσιλής αναφέρθηκε επίσης, στη δυνατότητα που διαθέτει η ΑΑΔΕ σε θέματα διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων και διασταύρωσης στοιχείων. Τόνισε ότι η Αρχή έχει εμπειρία στην αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και βάσεων δεδομένων, γεγονός που μπορεί να αξιοποιηθεί σε περίπτωση ένταξης του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στη σημασία της διασταύρωσης πληροφοριών από διαφορετικές πηγές. Υποστήριξε ότι, μέσω των συστημάτων της ΑΑΔΕ, μπορεί να διευκολυνθεί ο έλεγχος στοιχείων που σχετίζονται με δηλώσεις και διοικητικά δεδομένα, στο μέτρο που αυτό προβλέπεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Ο μάρτυρας σημείωσε ότι, η διαδικασία ένταξης του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί σύνθετη διοικητική μεταβολή και δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς προετοιμασία. Επισήμανε ότι απαιτείται σαφής καθορισμός αρμοδιοτήτων και διαδικασιών, ώστε να αποφευχθούν επικαλύψεις και ασάφειες.

Αναφέρθηκε επίσης στη σημασία της οργανωτικής σταθερότητας. Τόνισε ότι οι συχνές αλλαγές στη διοικητική δομή των φορέων δυσχεραίνουν την εφαρμογή πολιτικών και τη λειτουργία των υπηρεσιών. Κατά την άποψή του, η ύπαρξη σταθερού πλαισίου διευκολύνει τον προγραμματισμό και την αποτελεσματικότητα.

Σε ό,τι αφορά τα πληροφοριακά συστήματα και τα δεδομένα, ο κ. Πιτσιλής επισήμανε ότι η ΑΑΔΕ λειτουργεί με συγκεκριμένους κανόνες ασφάλειας και προστασίας πληροφοριών, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Υπογράμμισε ότι οποιαδήποτε μεταφορά ή διασύνδεση δεδομένων πρέπει να γίνεται με θεσμικές εγγυήσεις.

Παράλληλα, ανέφερε ότι η εφαρμογή των διαδικασιών της ΑΑΔΕ στον αγροτικό τομέα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των παραγωγών και τις ανάγκες της αγροτικής οικονομίας, ώστε να μην δημιουργηθούν πρόσθετες δυσκολίες στις συναλλαγές τους με τη διοίκηση.

Ο μάρτυρας τόνισε ότι σκοπός της ενδεχόμενης ένταξης του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ είναι η βελτίωση της λειτουργίας του συστήματος και η ενίσχυση της αξιοπιστίας του, χωρίς να επιβαρυνθούν οι συνεπείς δικαιούχοι. Δήλωσε ότι η Αρχή δεν αντιμετωπίζει τη διαδικασία με τιμωρητική λογική, αλλά με στόχο τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των κανόνων.

Κλείνοντας, υπογράμμισε τη διάθεση της ΑΑΔΕ να συνεργαστεί με την Εξεταστική Επιτροπή και τα αρμόδια Υπουργεία. Τόνισε ότι η επιτυχία της ένταξης του ΟΠΕΚΕΠΕ προϋποθέτει σαφές θεσμικό πλαίσιο και οργανωμένη μετάβαση, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του συστήματος αγροτικών ενισχύσεων.

Κατάθεση μάρτυρα Παρασκευής Τυχεροπούλου, πρώην Προϊσταμένης Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς ΟΠΕΚΕΠΕ

Η μάρτυρας εργάζεται στον ΟΠΕΚΕΠΕ από το 2002. Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς διετέλεσε από τον Οκτώβριο του 2022 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023. Στην κατάθεσή της ουσιαστικά επιβεβαίωσε τις παθογένειες που διαχρονικά υπονόμισαν τη λειτουργία του Οργανισμού.

Όπως υποστήριξε, μία από τις βασικές αιτίες που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση αποτέλεσε το γεγονός ότι πολλά δικαιώματα εθνικού αποθέματος συγκεντρώνονται σε «κλειστές ομάδες» αιτήσεων από συγκεκριμένες περιοχές ή Κ.Υ.Δ., με εμπλοκή υπαλλήλων του Οργανισμού, τεχνικών συμβούλων και Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων.

Όπως προκύπτει από την κατάθεση της μάρτυρος, οι παθογένειες του Οργανισμού δεν εμφανίστηκαν ξαφνικά το 2022 και το 2023, κάτι που διαπιστώνεται σε εκθέσεις του φορέα πιστοποίησης και σε ελέγχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαχρονικά.

Συγκεκριμένα, σε εκθέσεις του φορέα πιστοποίησης γίνεται λόγος για οριακή λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή του ενδογενούς ελέγχου των διαδικασιών του Οργανισμού. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι αυτό που εντόπισε η κ. Τυχεροπούλου και όλοι όσοι εργαστήκαν κάνοντας ελέγχους στον Οργανισμό, είναι μια εκτεταμένη απάτη, η οποία δεν αφορά μόνο το εθνικό απόθεμα, αλλά απλώνεται σε όλες τις ενισχύσεις που δίνει ο Οργανισμός. Υπογραμμίζει δε ότι το μέγεθος αυτής της απάτης δεν μπορεί να καλυφθεί παρά μόνο αν υπάρχει στήριξη από παράγοντες εντός του Οργανισμού και ενδεχομένως και έξω από αυτόν.

Επιπλέον, από την κατάθεση της κ. Τυχεροπούλου προκύπτει ότι τα προβλήματα τα οποία διαπιστώνονται, τα διαπιστώνει διαχρονικά και ο Συνήγορος του Πολίτη. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στην ιστορικότητα των ερευνών του για το ΟΣΔΕ και επισημαίνεται ότι πάντα υπήρχαν προβλήματα στην διαδικασία αίτησης ΟΣΔΕ.

Με τη συγκεκριμένη μαρτυρία, αποδεικνύεται ότι το πρόβλημα πήρε διαστάσεις επί της Κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ. Και συγκεκριμένα, όπως είπε η κ. Τυχεροπούλου, από το 2015 και μετά, όταν η *«τροποποίηση της Υπουργικής Απόφασης για την εφαρμογή της τεχνικής λύσης που επέτρεψε την ενεργοποίηση δικαιωμάτων με βοσκοτόπια σε καλή γεωργική κατάσταση, χωρίς την κατοχή ζωικού κεφαλαίου ήταν αυτή που έδωσε το σύνθημα για να ξεκινήσει αυτή η ιστορία»*. Επισήμανε παράλληλα ότι η εν λόγω τροποποίηση προβλεπόταν στον Κανονισμό, ωστόσο ο Κανονισμός είναι κάτι γενικότερο και δεν θα μπορούσε να προβλέψει τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα.

Τα έγγραφα που κατατέθηκαν στην Επιτροπή αποδεικνύουν ότι η ίδια ακριβώς μέθοδος — η διανομή βοσκοτόπων από την ηπειρωτική χώρα προς νησιωτικές περιοχές — είχε εγκριθεί με την ένδειξη «συμφωνών» από τον κ. Ευάγγελο Αποστόλου το 2016 και επαναλήφθηκε το 2017 και το 2018, με την υπογραφή του κ. Σταύρου Αραχωβίτη. Αποδεικνύεται περίτρανα ότι η κατανομή βοσκοτόπων δεν ξεκίνησε επί Νέας Δημοκρατίας, αλλά εφαρμόστηκε ήδη από την προηγούμενη κυβέρνηση.

Όσον αφορά την τροποποίηση της Υπουργικής Απόφασης το 2021, ώστε να μην μπορούν όσοι έχουν ενεργοποιήσει δικαιώματα με ιδιωτικό βοσκότοπο να ζητάνε βοσκοτόπια από την τεχνική λύση, από την κατάθεση της κ. Τυχεροπούλου προκύπτει

ότι «ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση», καθώς με αυτό τον πλασματικό τρόπο μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε διογκωθεί τόσο πολύ ο αριθμός των βοσκοτοπικών δικαιωμάτων στην περιοχή, ειδικά στην περιοχή της Κρήτης. Επισημαίνει περαιτέρω ότι από το 2021 και μετά σταδιακά σταματάει αυτή η στρέβλωση. Κατάσταση η οποία σταματά οριστικά το 2022 που δεν δόθηκε απόθεμα σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα και με τη νέα ΑΤΑΚ το 2023.

Από την κατάθεση της μάρτυρος, ως προς τον εάν δέχτηκε πιέσεις από την πολιτική ηγεσία για να προχωρήσει σε τέλεση ή μη κάποιας πράξης, προκύπτει ότι λάμβανε κάποια ερωτήματα από τους συμβούλους του Υπουργού κ. Αυγενάκη, οι οποίοι ζητούσαν ενημέρωση – και μόνο ενημέρωση - για την πορεία των διενεργούμενων ελέγχων. Στην ερώτηση αν ο κ. Αυγενάκης προσωπικά ή κάποιος συνεργάτης του, της άσκησαν πιέσεις για αποδέσμευση ελεγχόμενων ΑΦΜ, η κυρία Τυχεροπούλου απάντησε «όχι. Δεν είπα ότι ζήτησαν τέτοιο πράγμα».

Ως προς το αν ο κ. Βορίδης, γνώριζε την κατάσταση, προκύπτει σαφώς ότι η μάρτυρας δεν είχε ενημερώσει ποτέ ούτε είχε κάποια συνεργασία μαζί του.

Παρόλο δε που κλήθηκε κατ' επανάληψη να αποκαλύψει ονοματεπώνυμα, διευθύνσεις και τηλέφωνα στελεχών της Νέας Δημοκρατίας ή της Κυβέρνησης από το 2019 μέχρι σήμερα, που δήθεν εμπλέκονται στην υπόθεση, δεν το έκανε. Περιορίστηκε να πει πως «προκύπτει με σαφήνεια αυτό που ονομάζω κύκλωμα και σύστημα... Σας έχει μοιραστεί η πρώτη μου έκθεση. Όταν θα τη διαβάσετε θα διαπιστώσετε και ποιο είναι το κύκλωμα» και παρέπεμψε σε ενημερωτικό που είχε αποστείλει στον κ. Βάρρα. Σύμφωνα με αυτό, την **«εγκληματική οργάνωση την απαρτίζουν ο τεχνικός σύμβουλος, τα Κ.Υ.Δ. και υπάλληλοι του Οργανισμού»!** Επί της ουσίας, κατέρριψε για μια ακόμα φορά τις θέσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης για «γαλάζιο σκάνδαλο» και «γαλάζιες ακρίδες».

Σχετικά με τη διαδικασία κατανομής του Εθνικού Αποθέματος, προκύπτει - σύμφωνα με τη μάρτυρα - ότι ο τρόπος κατανομής του εθνικού αποθέματος τα έτη 2017, 2018 και 2019 αποτελεί το βασικότερο κίνητρο αυτής της καιροσκοπικής και αντιπαραγωγικής και εις βάρος του κοινοτικού ταμείου διαδικασίας εκ μέρους των αιτούντων. Έτσι προκύπτει πολλά δικαιώματα του εθνικού αποθέματος να εμφανίζουν το φαινόμενο «της κλειστής ομάδας ή προέλευσης» των αιτήσεων από συγκεκριμένη περιοχή ή Κ.ΥΔ. και εφόσον οι επιτήδριοι το επιχείρησαν το 2018 και το 2019 και πέτυχε επανήλθαν το 2020 με δριμύτητα και θράσος χωρίς να δείχνουν ότι κάτι τους επηρεάζει. Περαιτέρω επισημαίνει ότι ενώ το πρόβλημα εντοπίστηκε ως σημαντικό από το 2017 κανένα ειδικό μέτρο δεν το αντιμετώπισε, με αλλαγή της εγκυκλίου του ΟΣΔΕ για να αποθαρρύνει τους επίδοξους να τροποποιούν το Ε9 κατά βούληση ή της εγκυκλίου των ειδικών διοικητικών ελέγχων που θα επέτρεπε στους ελεγκτές να ζητούν στοιχεία πέρα από το Ε9 για να αξιολογούν την αλήθεια των κρίσιμων εγγραφών που περιείχε. Όλα τα παραπάνω συνιστούν σε αρκετές περιπτώσεις σοβαρές παρατυπίες και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις συστηματική απάτη, δικαιώματα από εθνικό απόθεμα σε κλειστές ανακυκλούμενες ομάδες ή συγγενείς, οι οποίες μεμονωμένα ή οργανωμένα φαίνεται να ασκούν όλο και πιο φανερά πίεση σε διάφορα επίπεδα από ΚΥΔ έως υπαλλήλους, διαχέοντας φόβο.

Αναφορικά με την απόφαση για μετάβαση των συστημάτων του Οργανισμού στο κυβερνητικό νέφος (gov.gr), όπως συμπεραίνεται από την κατάθεση της κ. Τυχεροπούλου, ήταν μια απόφαση στη σωστή κατεύθυνση της εξυγίανσης, η οποία ωστόσο είχε αυξημένο βαθμό δυσκολίας στην υλοποίηση και συνάντησε μεγάλες αντιδράσεις εντός και εκτός του Οργανισμού. Η αντίδραση εντός του Οργανισμού ήλθε από τους υπαλλήλους του Τμήματος Άμεσων Ενισχύσεων, αλλά και από την πλευρά του τεχνικού συμβούλου. Όχι απαραίτητα άμεσα αλλά και έμμεσα. Εκτός Οργανισμού υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη αντίδραση από τα Κέντρα Υποβολής Δηλώσεων, η οποία αποτυπώθηκε και από διάφορα έντυπα, κυρίως, αγροτικές εφημερίδες. Η κ. Τυχεροπούλου επισημαίνει ότι επρόκειτο για ένα πολύ μεγάλο βήμα εκσυγχρονισμού, για το οποίο θα έπρεπε να έχει δοθεί χρόνος προσαρμογής όχι μόνο στον Οργανισμό, αλλά και στους ανθρώπους έξω, ο οποίος ποτέ δεν δόθηκε.

Για την εντολή δέσμευσης ΑΦΜ και μη πληρωμή αυτών, η μάρτυρας ανέφερε ότι υπήρχε ένα αρχικό αρχείο δύο χιλιάδων είκοσι ενός (2.021) δεσμεύσεων για το οποίο ο κ. Γεωργαντάς είχε ζητήσει από τον κ. Μελά, κατά την εξόφληση του Ιουνίου 2022, να δεσμευτούν για να ελεγχθούν περαιτέρω. Συνολικά οι ΑΦΜ, τους οποίους η κ. Τυχεροπούλου παρέδωσε ως δεσμευμένους όταν απομακρύνθηκε από τη Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων, ήταν πέντε χιλιάδες τετρακόσια τριάντα (5.330). Ο αριθμός αυτός προέκυψε από το αρχικό αρχείο και ΑΦΜ οι οποίοι βρίσκονταν σε έρευνες της Οικονομικής Αστυνομίας, σε έρευνες του ΣΔΟΕ, σε έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Για όλους αυτούς τους δεσμευμένους ΑΦΜ δεν δόθηκε ποτέ εντολή για καμία αποδέσμευση.

Η κ. Τυχεροπούλου αρνήθηκε να δώσει ευθείες απαντήσεις για την υπόθεση της 78χρονης από την Κοζάνη, την οποία είχε δικαιώσει σε ιεραρχικές προσφυγές και για την οποία ο εισαγγελέας ζήτησε επιστροφή περίπου 1.000.000 ευρώ. Αρχικά δήλωσε άγνοια και στη συνέχεια επέμεινε ότι *«πολύ σωστά πληρώθηκε»*, ενώ εξέφρασε την *«ειλικρινή λύπη της»* για τη *«μεγάλη ταλαιπωρία ανθρώπων που δεν χρωστάνε τίποτα»*.

Επιχείρησε εξάλλου να μεταφέρει την ευθύνη σε υπηρεσιακούς παράγοντες και να εμφανιστεί ως διωκόμενη, αποδίδοντας την κριτική που δέχεται σε *«προσωπικές επιθέσεις»*. Ενδεικτική είναι η αναφορά της στο *«προχωρημένο της ηλικίας του κ. Σαλάτα»*, που *«ίσως συνέβαλε στο να παραπλανηθεί»*, φράση που ερμηνεύεται ως διάθεση προσωπικής απαξίωσης.

Άξιο αναφοράς, εξάλλου, είναι ότι μέσα από την εμπιστευτική έκθεση που κατέθεσε το 2020, αναγνώρισε ότι το ελάχιστο – πολλές φορές εικονικό ή και μηδενικό – κόστος ενοικίασης των βοσκοτόπων, σε συνδυασμό με τα 21,5 ευρώ ανά στρέμμα που αποδίδονται μέσω της κατανομής εθνικού αποθέματος, λειτουργεί ως το βασικό κίνητρο για το «κυνήγι» των λεγόμενων δικαιωμάτων «joker».

Κατάθεση μάρτυρα Ρόζας Γαργαλάκου, Διευθύνουσας Συμβούλου Neuropublic A.E.

Η μάρτυρας εξετάστηκε επί ζητημάτων που αφορούν τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος του ΟΠΕΚΕΠΕ, τις συμβάσεις ανάπτυξης και συντήρησης εφαρμογών, τη διαχείριση του χαρτογραφικού υποβάθρου, τη διαδικασία εξαγωγής δειγματοληπτικών ελέγχων, τις απευθείας αναθέσεις, καθώς και

ισχυρισμούς περί αθέμιτης επιρροής και τεχνικού ελέγχου κρίσιμων πληροφοριακών λειτουργιών.

Υποστήριξε ότι η εταιρεία Neugorpublic περιοριζόταν αποκλειστικά στην ανάπτυξη, συντήρηση και τεχνική υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων, ότι ο πηγαίος κώδικας παραδιδόταν στον ΟΠΕΚΕΠΕ και ότι ο Οργανισμός αποκτούσε πλήρη πνευματικά δικαιώματα μετά την πληρωμή των σχετικών συμβάσεων.

Επιπλέον, αρνήθηκε κατηγορηματικά:

- Διατήρηση αποκλειστικού ελέγχου ή «κλειδιών» κρίσιμων λειτουργιών
- Δυνατότητα παρέμβασης σε ατομικές δηλώσεις ΑΦΜ
- Δυνατότητα χειραγώγησης της εξαγωγής δειγματοληπτικών ελέγχων.

Η κ. Γαργαλάκου αρνήθηκε ότι η εταιρεία είχε δυνατότητα υπόδειξης αγροτεμαχίων ή επηρεασμού της διαδικασίας ελέγχου και απέδωσε τυχόν παρατυπίες σε υποβολή ψευδών δηλώσεων από τρίτα πρόσωπα, επικαλούμενη σχετική δικογραφία περί οργανωμένης δράσης ομάδας που υπέβαλε πλαστά μισθωτήρια.

Η μάρτυρας αναγνώρισε τη λήψη απευθείας αναθέσεων, υποστηρίζοντας ότι αυτές δημοσιοποιούνταν κανονικά και αφορούσαν τεχνικές ανάγκες.

Η μάρτυρας αρνήθηκε ισχυρισμούς περί «αθέμιτης επιρροής» που φέρεται να διατυπώθηκαν από άλλον μάρτυρα, δηλώνοντας πρόθεση δικαστικής προσφυγής.

Κατάθεση μάρτυρα Αναστασίου Τρυπιτσιδίου, Διευθύνοντος Συμβούλου GAIA Επιχειρείν

Από την κατάθεση του κ. Αναστασίου Τρυπιτσιδίου δεν προκύπτει παραδοχή τέλεσης αξιόποινης πράξης ούτε συγκεκριμένη πράξη ή παράλειψη που να στοιχειοθετεί πλήρωση αντικειμενικής υπόστασης ποινικής διάταξης.

Συνεπώς, με βάση τα πρακτικά της συνεδρίασης της 29ης Οκτωβρίου 2025 δεν προκύπτουν άμεσες και εξατομικευμένες ενδείξεις ποινικής ευθύνης σε βάρος των εξετασθέντων μαρτύρων. Ανακύπτουν, ωστόσο, αντιφατικοί ισχυρισμοί μεταξύ μαρτύρων, ιδίως ως προς ζητήματα τεχνικού ελέγχου και επιρροής. Επίσης, ζητήματα απευθείας αναθέσεων και τεχνικής διαχείρισης απαιτούν συσχέτιση με συμβατικό και οικονομικό υλικό για να εξαχθεί ασφαλής κρίση.

Κατάθεση μάρτυρα Σπυρίδωνος Καραμπλιάνη, Διευθύνοντος Συμβούλου και νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας Cognitera (2020 – 2024)

Από την κατάθεση του κ. Σπυρίδωνος Καραμπλιάνη προκύπτει ότι η εταιρεία Cognitera, της οποίας υπήρξε Διευθύνων Σύμβουλος και νόμιμος εκπρόσωπος έως το 2024, ανέλαβε κατά τα έτη 2022 και 2023 έργα που αφορούσαν την υποβολή αιτήσεων Ε.Α.Ε., την υλοποίηση υποσυστήματος πληρωμών και τον υπολογισμό δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης και εθνικού αποθέματος. Ο μάρτυρας αναγνώρισε τη λήψη απευθείας αναθέσεων, μεταξύ άλλων ύψους 62.500 ευρώ και 30.000 ευρώ από την Κοινωνία της Πληροφορίας, 30.000 ευρώ από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και μεταγενέστερη αγορά πηγαίου κώδικα ύψους περίπου 600.000 ευρώ.

Από την κατάθεση του μάρτυρα δεν προκύπτει παραδοχή συμμετοχής του σε συμπαιγνία ή συμφωνία με δημόσιο λειτουργό προς βλάβη του Δημοσίου, πλην όμως καταγράφεται η ύπαρξη διαδοχικών αναθέσεων σε χρονική συγκυρία όπου, κατά τα λεγόμενα άλλων μαρτύρων, υπήρχε πίεση για έγκαιρη εκκαθάριση και πληρωμή ενισχύσεων.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η παραδοχή του μάρτυρα ότι η εταιρεία του είχε αναλάβει τον υπολογισμό δικαιωμάτων για το έτος 2022 και είχε υλοποιήσει τον αλγόριθμο πληρωμών. Επιπλέον, ανέφερε ότι η «λάθος πληρωμή» του Ιουνίου 2023 οφειλόταν στη χρήση παλαιότερης έκδοσης δικαιωμάτων αντί της ορθής έκδοσης.

Η Επιτροπή, στο παρόν στάδιο, καταγράφει ότι το περιστατικό συνιστά κρίσιμο τεχνικό κόμβο διασταύρωσης: ποιος όφειλε να διασφαλίσει την ορθή έκδοση δικαιωμάτων, ποιος ενέκρινε, ποιος εκτέλεσε, και ποια ήταν η διαδικασία ελέγχου πριν την πληρωμή.

Ο κ. Καραμπλιάνης υποστήριξε ότι υπήρχε πλήρης ιχνηλασιμότητα κινήσεων στο σύστημα και ότι «δεν υπήρχαν κενά που να μπορούν να αξιοποιηθούν από απατεώνα μετά το κλείσιμο του συστήματος». Η δήλωση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι ενώπιον της Επιτροπής έχει γίνει αναφορά σε δικογραφίες που αφορούν χιλιάδες ΑΦΜ και εκμετάλλευση «κενών» ή αποκλίσεων λειτουργίας.

Ιδιαίτερη αξιολόγηση απαιτείται ως προς την αναφορά του μάρτυρα ότι «δουλεύαμε με την υποσχετική», σε σχέση με έργο που, κατά τα λεγόμενά του, συμβασιοποιήθηκε μεταγενέστερα της υλοποίησής του.

Η Επιτροπή καταγράφει το σημείο ως ενδεχόμενο πεδίο διασταύρωσης με τη χρονική ακολουθία: υπηρεσία – παραλαβή – πληρωμή – σύμβαση.

Ως προς τη σχέση της Cognitera με Κ.Υ.Δ., ο μάρτυρας παραδέχθηκε ότι μέτοχοι της εταιρείας έλαβαν συμβάσεις, οι οποίες - κατά δήλωσή του - «δεν υλοποιήθηκαν». Η διαπίστωση αυτή, ανεξαρτήτως της περαιτέρω πραγματικής έκτασης των συμβάσεων, θέτει ζήτημα εξέτασης πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων ή προνομιακής θέσης πρόσβασης σε τεχνικές δυνατότητες - δεδομένα.

Κατάθεση μάρτυρα Γεργίου Στρατάκου, πρώην Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο μάρτυρας Γεώργιος Στρατάκος διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για δύο θητείες: από τις 7 Αυγούστου του 2019 έως τις 6 Απριλίου του 2021 και η εν συνεχεία από τις 28 Ιουλίου του 2023 έως και τις 27 Ιουνίου του 2025.

Συμμετείχε σε θεσμικές συσκέψεις στο πλαίσιο ενημέρωσης για τα ζητήματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είτε στο Υπουργείο, είτε στο Μέγαρο Μαξίμου.

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση εστίασε στη θεσμική του αναρμοδιότητα για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς ο Οργανισμός δεν ανήκε στο αντικείμενο των καθηκόντων του και αρνήθηκε την οποιαδήποτε παρέμβασή του ή το εν γένει συσχετισμό του με κάποια έκνομη ενέργεια («Ο Οργανισμός δεν ήταν στις αρμοδιότητές μου και ουδέποτε άσκησα

πίεση. Ουδέποτε έδωσα εντολή. Ουδέποτε έκανα την παραμικρή παρέμβαση στη διοίκηση να κάνει κάποια έκνομη πράξη»).

Εν συνεχεία, δήλωσε ότι όσα κατέθεσε ο κ. Σημανδράκος για δήθεν άσκηση πίεσης εκ μέρους του και του κ. Μπαμπασίδη προς όφελος του κ. Ξυλούρη δεν είναι αληθή. Αιτιολόγησε την απάντησή του, επικαλούμενος τη γνωριμία του με τον κ. Ξυλούρη, που έχει προκύψει λόγω των πολλαπλών θεσμικών ρόλων του τελευταίου και ισχυρίστηκε ότι η πρόθεσή του ήταν αποκλειστικά και μόνο ενημερωτικού χαρακτήρα, ώστε να μάθει πότε θα ολοκληρωθεί ο έλεγχος του δεσμευμένου ΑΦΜ του κ. Ξυλούρη και δεν αποσκοπούσε στο να πληρωθεί το συγκεκριμένο ΑΦΜ. Σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα, ανέφερε επίσης ότι ουδέποτε επικοινωνήσε με κάποιον Υπουργό, για να του θέσει το συγκεκριμένο ζήτημα (*«Γνωρίζετε πολύ καλά ότι όταν υπάρχει μια διαδικασία ελέγχου, αυτή πρέπει να ολοκληρώνεται μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα. Ο κ. Ξυλούρης δεν είχε απάντηση σε αυτό το ερώτημα, το έθεσε σε μένα και εγώ με τη σειρά μου το έθεσα στον κ. Σημανδράκο, χωρίς ποτέ να πάρω απάντηση, χωρίς ποτέ να πάρω ούτε καν ένα χρονοδιάγραμμα, όχι μόνο για το ζήτημα του δεσμευμένου ΑΦΜ του κ. Ξυλούρη, γιατί εκείνη την εποχή ήταν στην επικαιρότητα το θέμα των 16.500 ΑΦΜ που ήταν στην ίδια λογική. Ποτέ δεν δέχτηκα καμία απάντηση και ποτέ δεν λάβαμε ένα χρονοδιάγραμμα για το τι πρόκειται να κάνει ο Οργανισμός με όλα αυτά τα δεσμευμένα ΑΦΜ»*).

Σημαντική αναφορά της κατάθεσής του είναι η κατηγορηματική άρνηση του μάρτυρα, όταν του υποβλήθηκε ερώτηση σχετικά με το αν είχε αναπτύξει επικοινωνία με το Μέγαρο Μαξίμου για θέματα πληρωμών ή υποθέσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ (*«Ουδέποτε δέχτηκα από ανθρώπους που υπηρετούν στο Μέγαρο Μαξίμου το οποιοδήποτε αίτημα σχετικά με αυτό το οποίο με ρωτήσατε. Συμμετείχα, βεβαίως, σε θεσμικές συσκέψεις στα πλαίσια μιας γενικότερης ενημέρωσης που κάναμε για τα ζητήματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Όσες φορές χρειάστηκε να παρέμβω, ανέπτυξα ζητήματα τα οποία άπτονται της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και σας το λέω κατηγορηματικά ουδέποτε είχα την οποιαδήποτε όχληση»*). Ομοίως, δήλωσε ότι ουδέποτε είχε λάβει οδηγίες ή εντολές από την ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης για παρέμβαση σε κάποια διαδικασία του Οργανισμού.

Εν συνεχεία, σε ερώτηση σχετική με την πραγματική αιτία της παραίτησής του, ο μάρτυρας αναφέρθηκε αποκλειστικά και μόνο σε λόγους πολιτικής ευθιξίας, λόγω της συμπερίληψης του ονόματός του στους διαλόγους που είδαν το φως της δημοσιότητας και αρνήθηκε οποιονδήποτε συσχετισμό του με τα θέματα που άπτονται του αντικειμένου έρευνας της Εξεταστικής Επιτροπής.

Επιβεβαίωσε και ο ίδιος την υποχρεωτικότητα της εφαρμογής της τεχνικής λύσης, μέχρι την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης (*«Αυτό που θέλω να πω είναι ότι με βάση τον νόμο που σας ανέφερα πριν, μέχρι την ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, που γνωρίζουμε όλοι πολύ καλά ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί, υπάρχει νομική υποχρέωση να εφαρμόζεται η 873»*).

Κατά το στάδιο υποβολής των ερωτήσεων, είχε την ευκαιρία να τονίσει και την πολύ καλή συνεργασία που ανέπτυξε με τον Υπουργό κ. Αυγενάκη (*«είχαμε μια εξαιρετική - θα έλεγα- υπηρεσιακή σχέση και έμαθα πάρα πολλά πράγματα από αυτόν»*).

Σημείωσε, επίσης, ότι προοδευτικά στους ελέγχους που έγιναν από την DG ARGI διαπιστώνεται πολύ σημαντική βελτίωση και ότι πλέον σχεδόν το 90% των στοιχείων του Omnibus έχει ενταχθεί στη βάση δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Τσακίρη, πρώην υπηρεσιακός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο Γεώργιος Τσακίρης κατέθεσε ότι υπηρέτησε ως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης περίπου έναν μήνα, μεταξύ των δύο εκλογικών αναμετρήσεων, με διορισμό στις 26 Μαΐου και θητεία περίπου 20 εργάσιμων ημερών, ενώ μάλιστα τις τελευταίες δύο ημέρες απουσίαζε και παρέδωσε διαδικτυακά λόγω διεθνούς συνεδρίου. Δήλωσε ότι δεν είχε προηγούμενη ή άλλη σχέση με κυβερνητικές θέσεις ή τη διοίκηση του Υπουργείου, ούτε γνωριμίες με πολιτικά πρόσωπα, και ότι θεωρεί πως επιλέχθηκε με τεχνοκρατικά κριτήρια, επικαλούμενος την ακαδημαϊκή του ιδιότητα και διαδρομή.

Τόνισε ότι, λόγω του εξαιρετικά περιορισμένου χρόνου και της πολυπλοκότητας του Υπουργείου (πολλαπλές Γενικές Γραμματείες και εποπτευόμενοι φορείς), ήταν αντικειμενικά αδύνατο να ασχοληθεί σε βάθος με τη λειτουργία όλων των θεμάτων και ειδικά των εποπτευόμενων οργανισμών, οι οποίοι, όπως είπε, λειτουργούν αυτόνομα. Ανέφερε ότι η εντολή της υπηρεσιακής κυβέρνησης ήταν να χειριστεί τα επείγοντα - καθημερινά ζητήματα «για τη συνέχεια του Κράτους».

Ως προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, κατέθεσε ότι η επαφή του περιορίστηκε σε 3 – 4 συναντήσεις, κυρίως για την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. και την ανάγκη έκδοσης εφαρμοστικών αποφάσεων εντός καταληκτικών προθεσμιών, ώστε να υπάρχει πλαίσιο για τις αιτήσεις ενισχύσεων. Ανέφερε ότι λειτούργησε «θεσμικά», με παρουσία νομικών συμβούλων και υπηρεσιακών παραγόντων, και ότι άσκησε πίεση ώστε να ολοκληρωθούν οι απαιτούμενες αποφάσεις, τις οποίες υπέγραψε και οι οποίες, όπως είπε, είναι σε ΦΕΚ. Ειδικά ανέφερε ότι στο Υπουργικό Συμβούλιο έκανε σχετική εισήγηση και ότι θυμάται ημερομηνίες 9 και 12 Ιουνίου ως χρονικά ορόσημα προετοιμασίας - εισήγησης.

Σε ερώτηση για ανακοίνωση του Υπουργείου στις 22 Ιουνίου 2023 (τρεις ημέρες πριν τις εκλογές), που ανέφερε ως μοναδική πύλη εισόδου το gov.gr και υποχρέωση του ΟΠΕΚΕΠΕ να δημιουργήσει API με διαδικασίες ελέγχου - ασφάλειας, ο μάρτυρας δήλωσε ότι η δική του επιδίωξη ήταν οι αιτήσεις να έχουν μία είσοδο στο gov.gr, ώστε να είναι σαφές ότι τα στοιχεία των αγροτών δεν περνούν μέσα από «δαιδαλώδεις διαδικασίες» ή μη κρατικές υπηρεσίες. Δήλωσε ότι τα περί τεχνικών συμβούλων «δεν του δημιουργούσαν την αίσθηση ότι όλα πάνε καλά», αλλά επίσης είπε ότι από τις συζητήσεις προέκυψε συμφωνία προς την κατεύθυνση της μίας εισόδου, χωρίς να επιβεβαιώνει ότι ο τότε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ ζητούσε «μετάπτωση».

Σε σειρά ερωτήσεων για το αν εντοπίστηκαν προβλήματα - δυσλειτουργίες, ο κ. Τσακίρης επανέλαβε ότι, λόγω της σύντομης θητείας, δεν μπορούσε να αντιληφθεί «ακριβώς» τι συνέβαινε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ούτε να έχει «αξιόπιστη γνώμη» για το αν «βαίνουν καλώς». Είπε ότι δεν εντόπισε συγκεκριμένα προβλήματα, αλλά εξέφρασε σταθερά την άποψη ότι η δομή του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν στρεβλή και ότι ο οργανισμός «από την αρχή» θα έπρεπε να έχει περισσότερη εσωτερική τεχνογνωσία και να μη στηρίζεται «απόλυτα» σε μεγάλα σχήματα, με την «εποπτεία» να βρίσκεται υπό τον ΟΠΕΚΕΠΕ και όχι των ιδιωτών. Στην ίδια λογική, δήλωσε ότι υποστηρίζει «κρατικές»

δομές και διαφάνεια, και ότι δεν τον βρίσκουν σύμφωνο «δικλείδες που ανήκουν στους ιδιώτες».

Για την κρίση καθυστερήσεων πληρωμών (εξόφληση 2024 και προκαταβολή 2025), δήλωσε ότι τη συνδέει με την ανάγκη καλύτερης οργάνωσης - τεχνογνωσίας και μίλησε για «γκρίζα περιοχή» των ελέγχων που παίρνουν χρόνο, λέγοντας ότι πρέπει να υπάρξουν αλλαγές - βελτιώσεις και ότι κατανοεί την αγωνία των παραγωγών.

Σε ερώτηση για συλλογή αιτήσεων εκτός gov.gr με πρόσβαση της Gaia Επιχειρείν, ο μάρτυρας, χωρίς να θυμάται ημερομηνία, είπε ότι ενδέχεται να μην ήταν δική του απόφαση με την έννοια ότι δεν ήταν κάτι που ο ίδιος «ήθελε», αλλά κάτι που «έπρεπε να υπογραφεί για να προχωρήσουν τα πράγματα» ή ήταν ήδη έτοιμο από προηγούμενη διοίκηση.

Κατέθεσε ότι δέχθηκε φορείς όπως η ΕΘΕΑΣ και το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, άκουσε αιτήματα και ότι «κάποια» υιοθετήθηκαν ως λογικά. Επιβεβαίωσε ότι οι αγρότες του εξέφρασαν αγωνία για καθυστερήσεις πληρωμών, καθώς και για ζημιές από καιρικά φαινόμενα στη Βόρεια Ελλάδα και την ανάγκη καταγραφών από τον ΕΛΓΑ.

Κατάθεση μάρτυρα Κωνσταντίνου Τσιάρα, Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Η κατάθεση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Κώστα Τσιάρα ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αποτύπωσε με σαφήνεια το πλαίσιο διαχρονικών προβλημάτων που χαρακτήριζαν τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά και τις παρεμβάσεις που δρομολογήθηκαν από τον Ιούνιο του 2024 και μετά για την αντιμετώπισή τους.

Ο Υπουργός ξεκαθάρισε από την αρχή ότι η ανάληψη των καθηκόντων του συνοδεύτηκε από συγκεκριμένη πολιτική εντολή: *«Στις 14 Ιουνίου 2024, ο Πρωθυπουργός της χώρας μου ανέθεσε τα καθήκοντα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων»*, είπε. Όπως τόνισε, *«μου έδωσε μια σαφή εντολή να δω το ζήτημα του ΟΠΕΚΕΠΕ για το οποίο όπως ξέρετε είχε δημιουργηθεί αρκετός θόρυβος όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα»*.

Αναλύοντας τα αίτια της σημερινής κατάστασης, ο κ. Τσιάρας μίλησε ρητά για διαχρονικότητα των προβλημάτων: *«Μα, πρόκειται περί διαχρονικότητας.»* Όπως εξήγησε, η Ελλάδα επί σειρά ετών δεν συμμορφωνόταν πλήρως με τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, γεγονός που οδήγησε σε επαναλαμβανόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις. *«Για ποιον λόγο αποφασίστηκε η μετάβαση-απορρόφηση-ενσωμάτωση του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Α.Α.Δ.Ε.; Ακριβώς για να αντιμετωπιστεί αυτή η παθογένεια, αυτό το σύνολο των διαχρονικών προβλημάτων, μέσα ουσιαστικά από μια αρχή που έχει βαρύ θεσμικό κύρος, έχει υψηλού επιπέδου ελεγκτικούς διασταυρωτικούς ελέγχους, έχει τη δυνατότητα του εσωτερικού ελέγχου, ούτως ώστε να μην επαναληφθούν φαινόμενα, όπως αυτά που βλέπαμε να επαναλαμβάνονται σχεδόν από τη σύσταση του ΟΠΕΚΕΠΕ»*, εξήγησε χαρακτηριστικά.

Κομβικό στοιχείο της κατάθεσής του αποτέλεσε η παραδοχή ότι το πρόβλημα δεν περιοριζόταν στη διοίκηση του Οργανισμού, αλλά αφορούσε ευρύτερες θεσμικές αδυναμίες της Πολιτείας: *«Δεν ήταν μόνο ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ. όλο αυτό το οποίο γινόταν. Είμαστε αντιμετώπι με μια σειρά παθογενειών που αφορούν στην ίδια την*

ελληνική πολιτεία.» Και συνέχισε: «Όταν δεν υπάρχει Κτηματολόγιο, όταν δεν υπάρχουν Δασικοί Χάρτες, όταν δεν υπάρχουν Ειδικά Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης, Βοσκοτοπικοί χάρτες με άλλα λόγια, αντιλαμβάνεται κανείς ότι δεν υπάρχει και η πραγματική δυνατότητα από την πλευρά του ΟΠΕΚΕΠΕ να αντιμετωπίσει τα ζητήματα».

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην απουσία επαρκών ελεγκτικών μηχανισμών: «Ο βασικός λόγος είναι ότι δεν υπήρχαν εκτεταμένοι διασταυρωτικοί έλεγχοι που θα μπορούσαν να αποδείξουν ότι κάποιοι επαίρναν παράνομα επιδοτήσεις που δεν δικαιούνται», σημείωσε.

Στο πλαίσιο αυτό, περιέγραψε τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την υλοποίηση του Action Plan, το οποίο ξεκίνησε με 45 σημεία και έφτασε τα 54, με στόχο την αποτροπή απώλειας της πιστοποίησης του Οργανισμού. Όπως υπογράμμισε, ο κίνδυνος ήταν υπαρκτός: «Ποιος ήταν μεγαλύτερος κίνδυνος από τη στιγμή που είχαμε έναν Οργανισμό, ο οποίος παρέμενε σε μια παθογένεια, η οποία κάθε φορά υποδεικνυόταν από τις συνεχείς και επαναλαμβανόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις; Να χάσει ο Οργανισμός την πιστοποίηση».

Παράλληλα, ανέφερε ότι δόθηκε εντολή για ενδεδειγμένους ελέγχους πριν από κάθε πληρωμή, ενώ καταγγελίες διαβιβάζονταν άμεσα στη Δικαιοσύνη και στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Σε ερώτηση για το αν υφίσταται σκάνδαλο, απάντησε: «Προφανώς, ο καθένας μπορεί να έχει τη δική του ερμηνεία. Εγώ θεωρώ ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι μια εξόχως προβληματική υπόθεση, αν με ρωτάτε. Είναι μια εξόχως προβληματική υπόθεση».

Από τη συνολική αποδεικτική διαδικασία και ιδίως από την κατάθεση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προκύπτει ότι τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν συνιστούν συγκυριακό φαινόμενο, αλλά διαχρονική παθογένεια, συνδεδεμένη με ελλείψεις ελεγκτικών εργαλείων, κενά και διαχρονική μη συμμόρφωση σε ευρωπαϊκές παρατηρήσεις. Η κυβερνητική παρέμβαση από τον Ιούνιο του 2024 και μετά, με την υλοποίηση Action Plan, την ενίσχυση των διασταυρωτικών ελέγχων, τη διαβίβαση υποθέσεων στη Δικαιοσύνη και την απόφαση ενσωμάτωσης του Οργανισμού στην ΑΑΔΕ, συνιστά συντεταγμένη προσπάθεια θεσμικής ανασυγκρότησης. Στόχος είναι η οριστική υπέρβαση παθογενειών δεκαετιών, η αποκατάσταση της διαφάνειας και η απρόσκοπτη διασφάλιση των ευρωπαϊκών πόρων προς τους έντιμους Έλληνες παραγωγούς.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Γεωργαντά, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο μάρτυρας ξεκίνησε την κατάθεσή του με μια επισκόπηση των συνθηκών που επικρατούσαν κατά την περίοδο ανάληψης των καθηκόντων του ως Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τον Φεβρουάριο του 2022. Ο κ. Γεωργαντάς τόνισε πως ανέλαβε σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο, αρχικά λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, η οποία δημιούργησε τον κίνδυνο επισιτιστικής κρίσης, με την απουσία τεχνικού συμβούλου στον ΟΠΕΚΕΠΕ λόγω δικαστικών εμπλοκών των εταιρειών που διεκδικούσαν το έργο, καθώς και την πρώτη χρονιά εφαρμογής της νέας Κ.Α.Π., που αποτελούσε μια ιδιαίτερα σύνθετη μεταρρύθμιση.

Οι δύο βασικές προτεραιότητες της περιόδου αυτής είναι η ενίσχυση της λειτουργικής αυτονομίας του ΟΠΕΚΕΠΕ και η στήριξη της πραγματικής παραγωγικής δραστηριότητας, μέσω της χορήγησης επιδοτήσεων σε πραγματικούς αγρότες-κτηνοτρόφους.

Το 2022 ολοκληρώθηκε η μεταφορά του ΟΣΔΕ στο κυβερνητικό νέφος, σε εφαρμογή κεντρικής κυβερνητικής απόφασης, στο πνεύμα του ν. 4727/2020 και βάσει σχετικής προεργασίας της προηγούμενης πολιτικής ηγεσίας. Η υλοποίηση της ψηφιακής μεταρρύθμισης του Οργανισμού συντελέστηκε με την υπογραφή της απόφασης με τίτλο «*Ηλεκτρονική υποβολή Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ.Ε.)*» των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΚΥΑ υπ' αρ. 1573/14-04-2022, ΦΕΚ Β' 1844).

Βασική στόχευση της, σύμφωνα με τον κ. Γεωργαντά, ήταν η άρση του καθεστώτος εξάρτησης του Οργανισμού, που τον εμπόδιζε να λειτουργεί με πραγματική αυτονομία όσον αφορά την ψηφιακή του υποδομή. Μακροπρόθεσμα αυτό θα οδηγούσε στο να θέσει τον Οργανισμό υπό πλήρη δημόσιο έλεγχο, ώστε να λειτουργεί με διαφάνεια, αξιοκρατία και λογοδοσία.

Το 2022 καταργείται ο Φορέας Συντονισμού, ρόλος που είχε αναλάβει η «GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ», βασικός μέτοχος, μάλιστα, της οποίας ήταν ο τεχνικός σύμβουλος του Οργανισμού. Ο εν λόγω φορέας, από το 2014, οπότε και καθιερώθηκε, συμμετείχε μαζί με τα ΚΥΔ στη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης. Για τις υπηρεσίες του, κάθε αγρότης επιβαρυνόταν, υποχρεωτικά, με ποσό, ύψους 5 - 7 ευρώ, ανά αίτηση, κατ' έτος. Μετά την κατάργησή του, σταμάτησε η οικονομική επιβάρυνση των αγροτών για την υποβολή της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης, και με τον τρόπο αυτό, εξοικονομήθηκαν, κατ' έτος, 4.500.000, περίπου, ευρώ, από το συνολικό κόστος της διαδικασίας, που αφορά πάνω από 600.000 αγρότες της χώρας. Πλέον οι υπηρεσίες που, άλλως, θα παρείχε ο Φορέας, καλύπτονται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, στο πλαίσιο και των προβλεπόμενων του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Οργανισμού και του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Στο σχέδιο της νέας Κ.Α.Π. περιόδου 2023 - 2027, το οποίο εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2022, προστέθηκε σαφής πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία ως βοσκότοποι νοούνται μόνο οι εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για τη βόσκηση ζωικού κεφαλαίου. Με την πρόβλεψη αυτή, πλέον, μόνο όσοι κατέχουν ζωικό κεφάλαιο μπορούν να αιτηθούν δικαιώματα βοσκοτόπου.

Με την 9η τροποποίηση της εγκυκλίου για τους ελέγχους του καθεστώτος της βασικής ενίσχυσης και λοιπών καθεστώτων και μέτρων στήριξης (αρ. πρωτ. Εγκυκλίου 54538/01-09-2022), επιχειρήθηκε αυστηροποίηση των ελέγχων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ψευδείς δηλώσεις επιτηδείων και η εκ μέρους τους δημιουργία τεχνητών συνθηκών, για παράνομη είσπραξη επιδοτήσεων, ειδικά ως προς το εθνικό απόθεμα. Στο πλαίσιο αυτό, δόθηκε μεγάλη έμφαση στον έλεγχο των τίτλων ιδιοκτησίας και στους ισχυρισμούς περί νομής, με σκοπό να αποδεικνύεται ποιοι από τους αιτούντες ενίσχυση είχαν, όντως, στην ιδιοκτησία τους τον ιδιωτικό βοσκότοπο που δήλωναν και ποιοι, από την άλλη, δήλωναν ψευδώς δημόσιες εκτάσεις ως ιδιωτικές. Συγκεκριμένα, προβλέφθηκε ότι για την επιβεβαίωση των δηλωθέντων στοιχείων στην αίτηση ενίσχυσης, απαιτείται ισχυρός νομικός τίτλος και, έτσι, ελέγχονται όλα εκείνα τα δικαιολογητικά που πιστοποιούν την ιδιοκτησία της

δηλουμένης έκτασης (συμβόλαια, μεταγραφή, κτηματολόγιο, Ε9, ιδιωτικά συμφωνητικά), ενώ εφόσον κριθεί απαραίτητο ελέγχεται και η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης προηγούμενων και επόμενων ετών από το συγκεκριμένο έτος ελέγχου, για την απόδειξη νομής.

Στο μεταβατικό έτος, πριν την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π., αποφασίστηκε η τροποποίηση της ΚΥΑ του 2015, για την κατανομή βοσκοτόπων, μέσω τεχνικής λύσης, στο πνεύμα της υπό εφαρμογή νέας ΚΑΠ. Συγκεκριμένα, με την ΚΥΑ του Δεκεμβρίου του 2022, η παρ. 12 του άρθρου 5 της αρχικής ΚΥΑ διαμορφώθηκε ως εξής: «12. Στους κτηνοτρόφους που κατέχουν ή μισθώνουν βοσκήσιμες γαίες κατανέμονται επιλέξιμες εκτάσεις μόνο για το μέρος που υπολείπεται για την πλήρη ενεργοποίηση των δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης περιφέρειας βοσκότοπου (ΠΕ1). Οι ιδιωτικές εκτάσεις που δηλώθηκαν κατά το χρόνο απόκτησης των δικαιωμάτων βοσκότοπου εξαιρούνται από την κατ' έτος απαίτηση κατανομής της παρούσας. Η ανωτέρω εξαίρεση από την κατ' έτος απαίτηση κατανομής δεν εφαρμόζεται για τις ιδιωτικές εκτάσεις που είχαν δηλωθεί από κτηνοτρόφους, που από το έτος ενίσχυσης 2021 και εφεξής, (α) διαθέτουν πάνω από 100 αιγοπρόβατα ή 15 βοοειδή κατά περίπτωση και (β) λαμβάνουν συνδεδεμένη ενίσχυση ή τεκμηριώνουν την παραγωγική δραστηριότητά τους βάσει ετήσιου κύκλου εργασιών μεγαλύτερου ή ίσου των 2.000,00 ευρώ».

Πρακτικό αποτέλεσμα της τροποποίησης του 2022 ήταν ότι ένας κτηνοτρόφος, που δήλωνε ιδιωτικό βοσκότοπο, μπορούσε να συμμετάσχει στην κατανομή βοσκοτόπων, μέσω τεχνικής λύσης, μόνο αν συνέτρεχαν στο πρόσωπό του τρεις προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, ο κτηνοτρόφος έπρεπε α) να αποδεικνύει την ιδιοκτησία ή νομή επί του ιδιωτικού βοσκότοπου, στο πλαίσιο των αυστηρών ελέγχων που καθιερώθηκαν με την τροποποίηση της εγκυκλίου ελέγχων, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Σημειώνεται ότι η τροποποίηση της εγκυκλίου για τους ελέγχους του Σεπτεμβρίου 2022 προηγήθηκε χρονικά της τροποποίησης της ΚΥΑ για την κατανομή βοσκοτόπων, μέσω τεχνικής λύσης, β) να διαθέτει ζωικό κεφάλαιο και γ) να αποδεικνύει ελάχιστη παραγωγή γάλακτος ή κρέατος είτε μέσω λήψης συνδεδεμένης ενίσχυσης είτε βάσει συγκεκριμένου ελάχιστου τζίρου, ώστε να διασταυρώνεται, με τον τρόπο αυτό, η πραγματική κατοχή ζωικού κεφαλαίου. Συνέπεια των παρεμβάσεων αυτών ήταν η τεράστια μείωση της κατανομής εθνικού αποθέματος για το έτος 2022.

Με το Μέτρο 22, που δόθηκε για την ενίσχυση αγοράς ζωοτροφών, το 2023, εισήχθη ως προϋπόθεση, η ύπαρξη ελάχιστου τζίρου. Αποτέλεσμα της καθιέρωσης της προϋπόθεσης αυτής ήταν ότι από τους 87.086, που αιτήθηκαν την ενίσχυση του εν λόγω μέτρου, δικαιώθηκαν, τελικά, μόνο οι 68.180, καθώς οι υπόλοιποι δεν κάλυπταν, κατά κύριο λόγο, την ελάχιστη προϋπόθεση πραγματικής παραγωγής.

Κατάθεση μάρτυρα Σπυρίδωνος - Παναγιώτη Λιβανού, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο μάρτυρας κατά την κατάθεσή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αναφέρθηκε τεκμηριωμένα στον διαχρονικό χαρακτήρα των παθογενειών του συστήματος αγροτικών ενισχύσεων καθώς και τις συγκεκριμένες ενέργειες της δικής του θητείας που είχαν ως στόχο την εξυγίανσή του.

Εξαρχής, προσδιόρισε με σαφήνεια το χρονικό πλαίσιο της θητείας του (5 Ιανουαρίου 2021 – 8 Φεβρουαρίου 2022) και υπογράμμισε ότι η εμπλοκή του με το ζήτημα του ΟΠΕΚΕΠΕ υπήρξε σύντομη χρονικά αλλά έντονη ως προς το περιεχόμενο και τις μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες. Από την αρχική του τοποθέτηση κατέστησε σαφές ότι το αντικείμενο της κατάθεσής του δεν είναι η απόδοση ευθυνών με όρους πολιτικής αντιπαράθεσης, αλλά η ανάδειξη της αλήθειας γύρω από ένα σύστημα που επί σειρά ετών λειτουργούσε με σοβαρές στρεβλώσεις.

Κατά την κατάθεσή του, ανέφερε ότι τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν συνδέονται με μία συγκεκριμένη Κυβέρνηση ή μεμονωμένη πολιτική απόφαση, αλλά συνιστούν συσσωρευμένο αποτέλεσμα μακροχρόνιων παραλείψεων, αδράνειας και θεσμικών αδυναμιών. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στα στατιστικά στοιχεία που αφορούν την περίοδο από το 2015 και έπειτα, τα οποία αποκαλύπτουν αφύσικες αυξήσεις στο δηλωθέν ζωικό κεφάλαιο και στο εθνικό απόθεμα.

Ο μάρτυρας κατέθεσε συγκεκριμένα ότι, πληροφορούμενος από διάφορες πηγές ότι ολοένα και πιο συχνά στις επιδοτήσεις υπήρχαν εστίες διαφθοράς, ψευδών και εικονικών δηλώσεων, κάτι το οποίο ακούμε δεκαετίες, όταν ενημερώθηκε επαρκώς και απέκτησε ολοκληρωμένη εικόνα για τους μηχανισμούς, διαπίστωσε ότι έπρεπε να αλλάξει ριζικά ο τρόπος λειτουργίας του οργανισμού αυτού. Εάν δεν γινόταν αυτό, η παράνομη κατανομή και διασπάθιση πόρων, που γινόταν αμέσως ορατή από τη ραγδαία αύξηση δεικτών, δηλώσεων και ποσοστών κατανομής ανά έτος και περιφέρεια, θα αποκτούσε ανεξέλεγκτες διαστάσεις, ιδίως στην Κρήτη αλλά και σε άλλες περιφέρειες. Λόγω δε του δομικού χαρακτήρα των προβλημάτων, οι όποιες παρεμβάσεις δεν θα έπρεπε να περιοριστούν στην αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών με πυροσβεστικό τρόπο, αλλά θα έπρεπε να έχουν ριζικό και μακρόπνοο χαρακτήρα, ώστε να μεταρρυθμιστεί εκ βάθρων ο οργανισμός αυτός. Ένα εκ των δομικών προβλημάτων ήταν και το πλήθος αλληλοεπικαλυπτόμενων ελεγκτικών μηχανισμών και άρα ο κατακερματισμός της ελεγκτικής διαδικασίας που συνεπαγόταν, πλην της αναπόφευκτης διάθεσης σημαντικού ύψους από τους διαθέσιμους πόρους, το ακριβώς αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, ήτοι την καθυστέρηση στην αποτελεσματικότητα των ελέγχων.

Η ανάλυση των στοιχείων αυτών καταδεικνύει ότι το λεγόμενο σκάνδαλο του είναι ΟΠΕΚΕΠΕ διαχρονικό, συστημικό και διακομματικό, με ρίζες που εκτείνονται πολύ πριν από τη θητεία της εξεταζόμενης κυβέρνησης. Παράλληλα, από τη μαρτυρία προκύπτει με σαφήνεια ότι κατά την περίοδο 2021 – 2022 υπήρξε εντατικοποίηση των ελέγχων, νομοθετικές παρεμβάσεις με μετρήσιμα αποτελέσματα και πολιτικές πρωτοβουλίες που στόχευαν στη διαφάνεια και στη θεσμική θωράκιση του Οργανισμού.

Η αύξηση των ελέγχων, η ανάκτηση δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ για το Δημόσιο και η σύγκρουση με παγιωμένα συμφέροντα αποτελούν απτά τεκμήρια πολιτικής βούλησης για εξυγίανση και όχι στοιχεία συγκάλυψης. Ως εκ τούτου, από το σύνολο της μαρτυρίας δεν προκύπτουν ποινικές ευθύνες υπουργών της κυβέρνησης, αλλά αντιθέτως αναδεικνύεται προσπάθεια αντιμετώπισης ενός βαθιά ριζωμένου προβλήματος.

Μάλιστα ο κ. Λιβανός κατέθεσε ότι όταν πληροφορήθηκε την κατάσταση κατά τα ανωτέρω, του κατέστη σαφές ότι η ανάγκη άμεσων χειρισμών ήταν παρούσα και επιτακτική, ενώ σημείωσε ότι σκοπός ήταν, να αποφευχθεί η απώλεια πόρων και

ταυτόχρονα, να ληφθούν μέτρα με στοχευμένο τρόπο. Επί θητείας του, προέβη σε συστηματικές παρεμβάσεις σε πολλά επίπεδα, δίνοντας τις αναγκαίες κατευθύνσεις τόσο για τις βραχυπρόθεσμες όσο και για τις μακροπρόθεσμες τομές. Για παράδειγμα ως προς το θέμα του κατακερματισμού των ελεγκτικών μηχανισμών ο μάρτυρας κατέθεσε ότι προς αντιμετώπιση του ανωτέρω προβλήματος, κατέληξε με τους συνεργάτες του στη λύση της ενοποίησης των μηχανισμών διά της δημιουργίας μιας Κεντρικής Υπηρεσίας Ελέγχων. Στόχος τους ήταν τότε, όπως ανέφερε, η στελεχιακή και τεχνική ενδυνάμωση της υπηρεσίας.

Συμπερασματικά, η κατάθεση του κ. Λιβανού λειτουργεί ως κρίσιμο αποδεικτικό υλικό για τον διαχρονικό χαρακτήρα των παθογενειών του ΟΠΕΚΕΠΕ και τεκμηριώνει ότι οι ευθύνες εντοπίζονται πρωτίστως σε ένα δυσλειτουργικό σύστημα και όχι σε μεμονωμένες κυβερνητικές πράξεις.

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Κάτρη, νομίμου εκπροσώπου εταιρείας «COGNITERA»

Ο κ. Κάτρης διαθέτει διαχρονική παρουσία γύρω από τον πρωτογενή τομέα και εμπειρία στην ΠΑΣΕΓΕΣ, ως άμισθος συνεργάτης και μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου και της «ΑΓΡΟΓΗΣ» μαζί με τον κ. Κορασίδα.

Κατά το στάδιο της υποβολής ερωτήσεων, ο μάρτυρας τάχθηκε υπέρ της άποψης περί της διαχρονικότητας των προβλημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ, επισημαίνοντας ότι πραγματική πρόοδος σημειώθηκε κατά το έτος 2022, επί Κυβερνήσεως της Νέας Δημοκρατίας (*«Και σας το είπε, νομίζω, και ο κ. Γεωργαντάς, ήταν η μόνη χρονιά που δεν εφαρμόστηκε γραμμική μείωση από τους παραγωγούς που κατείχαν δικαιώματα υπέρ του αποθέματος»*). Ερωτώμενος σχετικά με τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν εκ μέρους των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων, τις χαρακτήρισε *«λυσσαλέες»* (*«Έβγαζαν στην εφημερίδα «σε αδιέξοδο οι ενισχύσεις», καταστροφολογία. Έγραφαν τα σφάλματα, δεν υπάρχουν φίλτρα, δεν υπάρχουν...» και «Εμείς την επόμενη μέρα από τα δημοσιεύματα ανεβάζαμε βίντεο με τις λειτουργίες της εφαρμογής στο γον που τα αντέκρουε αυτά, ότι όχι μόνο τα έκανε, ήταν και το δυνατό σημείο.»*).

Στην κατάθεση καταγράφονται, επίσης, συγκεκριμένες παρεμβάσεις κατά την περίοδο διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίες παρουσιάζονται ως προσπάθειες περιορισμού φαινομένων καταχρήσεων και εξορθολογισμού της διαδικασίας. Οι παρεμβάσεις αυτές αφορούν κυρίως τη μείωση των κινήτρων για τεχνητή διόγκωση ζωικού κεφαλαίου, τον περιορισμό της διανομής του εθνικού αποθέματος βοσκοτόπων, τη μεταρρύθμιση της πλατφόρμας υποβολής αιτήσεων μέσω gov.gr, καθώς και πρωτοβουλίες για επίλυση χρόνιων συγκρούσεων στον Οργανισμό. Ενδεικτικά, η παρέμβαση το 2022 του Υπουργού κ. Γεωργαντά και η συνακόλουθη μετάβαση στο κυβερνητικό νέφος (gov.gr), καθώς και η προτροπή του Υπουργού κ. Αυγενάκη για επίλυση της δικαστικής διαμάχης των τεχνικών συμβούλων (*«Αφήστε τα δικαστήρια και πρέπει να βρούμε μία λύση για τον Οργανισμό»*).

Συνολικά, από την κατάθεση του κ. Κάτρη προκύπτει ότι **οι πρακτικές και οι δυσλειτουργίες εκτείνονται χρονικά από το 2006, εντείνονται ιδίως την περίοδο 2014 – 2017** και συνδέονται με εσωτερικές οδηγίες, διοικητικές επιλογές, καθυστερήσεις, αδυναμία διασταυρωτικών ελέγχων και θεσμική αδράνεια. Ωστόσο, δεν σταματούν το 2017, αλλά συνεχίζονται τουλάχιστον έως το 2019. Η συσσώρευση

αυτών των παραγόντων, όπως περιγράφονται, οδήγησε στη δημιουργία κενού ελέγχου και στην εμφάνιση φαινομένων καταχρηστικών δηλώσεων και στρεβλώσεων στη διαχείριση των ενισχύσεων, πρόχειρες διοικητικές λύσεις, εσφαλμένες εσωτερικές οδηγίες, καθυστερήσεις στις διαδικασίες και αδυναμία έγκαιρης αναγνώρισης του προβλήματος. Η συσσώρευση αυτών των στοιχείων, σε συνδυασμό με την απουσία σταθερών και αποτελεσματικών μηχανισμών διασταυρωτικού ελέγχου, παρουσιάζεται ως το υπόβαθρο πάνω στο οποίο αναπτύχθηκαν φαινόμενα καταχρηστικών δηλώσεων και στρεβλώσεων, ενώ η μη αναγνώρισή των προβλημάτων από τα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ που κατέθεσαν στην Εξεταστική δυσχεραίνει και την επίλυσή τους.

Ο κ. Κάτρης με την κατάθεσή του ουσιαστικά κατέρριψε τους ισχυρισμούς της αντιπολίτευσης περί «γαλάζιου σκανδάλου», τονίζοντας ότι οι παράνομες πράξεις δεν οργανώθηκαν από κόμματα, εξηγώντας πως το κενό που υπήρχε στο σύστημα είτε από την ανοχή, είτε από την αδιαφορία των υπευθύνων, λειτούργησε ως «κερκόπορτα» για επιτήδειους που το εκμεταλλεύθηκαν. Όπως είπε, «όλο αυτό ξεκίνησε από τα επιλέξιμα πρόβατα», όταν κτηνοτρόφοι δήλωναν πλασματικά γεννήσεις και αυξήσεις ζωικού κεφαλαίου, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο, αφού μόνο ο ΟΠΕΚΕΠΕ μπορούσε να διασταυρώσει τα στοιχεία.

Οι πρώτες πράξεις αντιμετώπισης παθογενειών υλοποιούνται κατά τη διακυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, όπως αναφέρθηκαν ανωτέρω.

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Κουφουδάκη, νομίμου εκπροσώπου εταιρείας «COGNITERA»

Ο μάρτυρας Ιωάννης Κουφουδάκης, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και από κοινού νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας Cognitera, κατέθεσε ενώπιον της Επιτροπής παραθέτοντας την επαγγελματική του διαδρομή και τη σχέση του με το οικοσύστημα εταιρειών που συνεργάζονται διαχρονικά με τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος της Semantics A.E. από το 2008, ενώ το 2012, όπως ανέφερε, η εταιρεία αυτή συγχωνεύθηκε με τη Neuropublic, στην οποία επέστρεψε ως στέλεχος πληροφορικής, σηματοδοτώντας και την πρώτη ουσιαστική εμπλοκή του με έργα που αφορούσαν τον πρωτογενή τομέα και την αγροδιατροφή. Το 2014 ανέλαβε Διευθύνων Σύμβουλος της Gaia Επιχειρείν, θέση στην οποία παρέμεινε έως το καλοκαίρι του 2018. Στη συνέχεια μετακινήθηκε για σύντομο χρονικό διάστημα εκ νέου στη Neuropublic και στο τέλος του 2019 αποχώρησε πλήρως από τον συγκεκριμένο επιχειρηματικό όμιλο. Από τον Νοέμβριο του 2022 προσελήφθη στην Cognitera και από τον Νοέμβριο του 2024 έγινε μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου, θέση την οποία διατηρεί ως και σήμερα.

Αναφορικά με τη σχέση της Cognitera με τον ΟΠΕΚΕΠΕ, υποστήριξε κατηγορηματικά ότι έως και τον Δεκέμβριο του 2022 η εταιρεία δεν είχε τον ρόλο «τεχνικού συμβούλου», αλλά παρείχε και παρέδιδε αποκλειστικά λογισμικό και συναφείς πληροφοριακές υπηρεσίες. Διευκρίνισε ότι ο όρος «τεχνικός σύμβουλος» δεν ταυτίζεται με την απλή ανάπτυξη ή συντήρηση λογισμικού, αλλά περιλαμβάνει ένα ευρύτερο πλέγμα υποστηρικτικών ενεργειών εντός του Οργανισμού, κάτι που, όπως είπε, δεν ίσχυε για την Cognitera εκείνη την περίοδο. Τόνισε επίσης ότι, υπό την ιδιότητά του ως προγραμματιστή στο παρελθόν, δεν είχε εικόνα για συγκεκριμένες παρεμβάσεις ή

διοικητικές ενέργειες που σχετίζονται με επίμαχες πληρωμές και ότι δεν διαθέτει σήμερα πρόσβαση σε αρχειακό υλικό ώστε να εισφέρει λεπτομέρειες για ζητήματα που ρωτήθηκε.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη μετάβαση των πληροφοριακών συστημάτων στο κυβερνητικό νέφος (G-Cloud), την οποία χαρακτήρισε κομβική για τη διαφάνεια και τον εκσυγχρονισμό. Υποστήριξε ότι η επιλογή της μεταφοράς των δηλώσεων και των εφαρμογών στο cloud αποτελεί πολιτική και κυβερνητική απόφαση στρατηγικής σημασίας και όχι επιλογή ιδιωτικής εταιρείας, καθώς καμία εταιρεία δεν μπορεί να καθορίζει μονομερώς τις προδιαγραφές ενός δημόσιου διαγωνισμού. Κατά την άποψή του, η μετάβαση αυτή ενισχύει τον έλεγχο και δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη ανοχής σε παραβατικές συμπεριφορές.

Ως προς την μετοχική σύνθεση και τη διοικητική διάρθρωση της Cognitera, ο μάρτυρας ανέφερε ότι διορίσθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2024 και προσδιόρισε ως μεγαλομέτοχο την εταιρεία Software Hub με ποσοστό 51%, ενώ ως λοιπούς βασικούς μετόχους ανέφερε τις εταιρείες ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ ΡΟΔΟΠΗΣ και ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ ΚΟΖΑΝΗΣ. Απαντώντας σε ερωτήσεις περί «κρυφών» προσώπων πίσω από τα εταιρικά σχήματα, δήλωσε ότι δεν υπάρχει κάτι κρυφό και ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ, τα φυσικά πρόσωπα που εμφανίζονται είναι συγκεκριμένα και γνωστά, απορρίπτοντας κάθε υπόνοια περί αφανούς μεγαλοεπιχειρηματία.

Από το σύνολο της κατάθεσής του προκύπτει ότι η συμβολή του επικεντρώνεται σε τεχνικές και διοικητικές πτυχές και όχι σε περιγραφή πολιτικών εντολών ή εμπλοκής υπουργών σε παράνομες πράξεις. Δεν κατέθεσε γνώση περί συγκεκριμένων υπουργικών παρεμβάσεων ή οδηγιών που να στοιχειοθετούν ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Αποστολάκη, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο κ. Γεώργιος Αποστολάκης κατέθεσε ότι η τοποθέτησή του στον ΟΠΕΚΕΠΕ πραγματοποιήθηκε το 2015, αρχικά στη θέση του Γενικού Διευθυντή, κατόπιν πρότασης του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Ευάγγελου Αποστόλου. Εν συνεχεία, και πάλι κατόπιν πρότασης του τελευταίου, τοποθετήθηκε Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, με συντονιστικό ρόλο στις Διευθύνσεις Πληροφορικής και Τεχνικών Ελέγχων, τις οποίες χαρακτήρισε κρίσιμες για τη λειτουργία του Οργανισμού, καθώς υποστηρίζουν το σύνολο του μηχανισμού πληρωμών.

Κατά τη διάρκεια της εξέτασής του, επισήμανε τη διαχρονικότητα των προβλημάτων του Οργανισμού, αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι *«πάντα υπήρχαν προβλήματα»*. Περιέγραψε, επίσης, το δυσχερές θεσμικό και οικονομικό περιβάλλον της περιόδου των μνημονίων, αναφέροντας στιγμές κατά τις οποίες ο Οργανισμός στερήθηκε ρευστότητας. Τόνισε, επίσης, ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ τελούσε υπό συνεχή εποπτεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με συχνούς ελέγχους, καθώς και υπό τακτική συνεργασία με την OLAF και το εσωτερικό Τμήμα Καταπολέμησης της Απάτης. Κομβικό στοιχείο της κατάθεσης αποτέλεσε το ζήτημα των **βοσκοτόπων και της λεγόμενης «τεχνικής λύσης»**, το οποίο, όπως κατέθεσε, γνώριζε ήδη από την αυτοδιοικητική του εμπειρία. Υποστήριξε ότι το πρόβλημα δεν ήταν περιστασιακό, αλλά εγγενές στην **αρχιτεκτονική της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής**, ιδίως λόγω της εκτατικής κατανομής δικαιωμάτων.

Αναφορικά με την κατανομή των βοσκοτόπων, ανέφερε ότι υπήρχε μια Υπουργική Απόφαση δυνάμει της οποίας η κατανομή των βοσκοτόπων έπρεπε να υπογράφεται από την Περιφέρεια, ενώ σε διαφορετική περίπτωση, υπογράφεται από τον Υπουργό η κατανομή, σύμφωνα με την ίδια Κ.Υ.Α.

Κατέθεσε ρητά ότι ουδέποτε δέχτηκε πιέσεις ή οδηγίες από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου ότι το Μέγαρο Μαξίμου σχετικά με τον χειρισμό συγκεκριμένων φακέλων πληρωμών ή προσώπων.

Η κατάθεση αναδεικνύει με σαφήνεια ότι τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι **διαχρονικά και υπερκομματικά**. Ο ίδιος ανέφερε ότι ήδη από την περίοδο της θητείας του στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είχε διαπιστώσει τις ίδιες δυσλειτουργίες στη διαχείριση των βοσκοτόπων: «Από τότε παρατηρήσαμε ότι δεν πήγαινε, το ξέραμε όλοι και ο ΟΠΕΚΕΠΕ {.....}».

Επιπλέον, χαρακτήρισε το πρόβλημα ως αποτέλεσμα της ίδιας της δομής της Κ.Α.Π., σημειώνοντας: «Θεωρώ ότι το πρόβλημα υπάρχει, μάλλον γεννιέται σε μεγάλο βαθμό από την ίδια την αρχιτεκτονική κατανομής δικαιωμάτων» ενώ επισήμανε ότι η τεχνική λύση εφαρμόστηκε με τη γνώση και ανοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «Περνούσε και με την έγκριση ή την ανοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής».

Σύμφωνα με τον ίδιο, η εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τεχνικούς συμβούλους δεν αποτέλεσε επιλογή συγκεκριμένης διοίκησης ή κυβέρνησης, αλλά διαχρονική αναγκαιότητα, υπογραμμίζοντας ότι ούτε κατά τη θητεία του ούτε σήμερα μπορεί ο Οργανισμός να λειτουργήσει χωρίς αυτούς.

Από το σύνολο της κατάθεσης προκύπτει με σαφήνεια ότι η σημερινή κατάσταση στον ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αποτελεί αποτέλεσμα αιφνίδιας δυσλειτουργίας ή μεμονωμένων ενεργειών συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, αλλά συνιστά τη συσσώρευση **διαχρονικών και δομικών παθογενειών**, οι οποίες αναπαράγονταν επί σειρά ετών εντός ενός ιδιαίτερα σύνθετου θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου.

Οι βασικές παθογένειες εντοπίζονται, αφενός, στην **ανεπάρκεια και τη μη έγκαιρη ανανέωση κρίσιμων υποδομών**, όπως το χαρτογραφικό υπόβαθρο, η αξιοπιστία των κτηνιατρικών και περιφερειακών βάσεων δεδομένων, καθώς και η απουσία ολοκληρωμένων εργαλείων κρατικής διαχείρισης (κτηματολόγιο, δασικοί χάρτες, διαχειριστικά σχέδια βόσκησης). Οι ελλείψεις αυτές ήταν γνωστές, είχαν επανειλημμένα επισημανθεί από ευρωπαϊκούς ελέγχους και δεν αντιμετωπίστηκαν ολιστικά, κυρίως λόγω θεσμικής πολυπλοκότητας και περιορισμών δημοσιονομικής φύσεως.

Αφετέρου, αναδεικνύεται η **εγγενής δυσκολία εφαρμογής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής**, ιδίως στο σκέλος της κατανομής και ενεργοποίησης δικαιωμάτων, όπου επιλογές του ενωσιακού κανονιστικού πλαισίου — όπως η επιλεξιμότητα βοσκοτόπων χωρίς ζωικό κεφάλαιο και η λεγόμενη «τεχνική λύση» — δημιούργησαν πεδία αυξημένου διοικητικού κινδύνου. Οι επιλογές αυτές δεν ήταν εθνικές πρωτοβουλίες, αλλά εφαρμόστηκαν με τη γνώση, την έγκριση ή την ανοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και είχαν ήδη υιοθετηθεί και από άλλα κράτη-μέλη.

Παράλληλα, η λειτουργία του Οργανισμού στηρίχθηκε διαχρονικά σε **εξωτερικούς τεχνικούς συμβούλους**, γεγονός που καταδεικνύει τόσο την τεχνική πολυπλοκότητα

του αντικειμένου όσο και τη διαχρονική αδυναμία ανάπτυξης επαρκούς in house διοικητικής και τεχνολογικής επάρκειας.

Επιπλέον, από την κατάθεση προκύπτει ότι οι **έλεγχοι, οι αδυναμίες και οι κίνδυνοι απάτης** δεν ήταν άγνωστοι ούτε αποκρύπτονταν. Αντιθέτως, αποτελούσαν αντικείμενο συνεχούς εποπτείας από τα ευρωπαϊκά όργανα, με τακτικούς ελέγχους, παρατηρήσεις και συστάσεις. Ωστόσο, το γεγονός ότι οι παθογένειες αυτές αντιμετωπίζονταν κυρίως με **διορθωτικές και αποσπασματικές παρεμβάσεις**, και όχι με διαρθρωτικές λύσεις, συνέβαλε στη διαιώνισή τους.

Συνεπώς, η επικρατούσα κατάσταση προέκυψε ως αποτέλεσμα της **σωρευτικής επίδρασης χρόνιων θεσμικών αδυναμιών, κανονιστικών επιλογών, διοικητικών περιορισμών και ελλιπούς κρατικής υποδομής**, σε ένα περιβάλλον αυξημένων απαιτήσεων και ελέγχων. Η ευθύνη, όπως αναδεικνύεται, δεν μπορεί να αποδοθεί μονοσήμαντα σε μία περίοδο ή σε συγκεκριμένα πρόσωπα, αλλά αφορά ένα **διαχρονικό σύστημα λειτουργίας**, το οποίο δεν αναμορφώθηκε έγκαιρα και σε βάθος, με αποτέλεσμα τα γνωστά προβλήματα να οξυνθούν και να καταστούν σήμερα εμφανή σε όλη τους την έκταση.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Κέντρου, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο κ. Γεώργιος Κέντρος, γεωπόνος, έχοντας μακρά και συνεχόμενη υπηρεσιακή και διοικητική παρουσία στον ΟΠΕΚΕΠΕ από την ίδρυσή του το 2001. Υπηρέτησε, μεταξύ άλλων, ως Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου, Διευθυντής ΟΣΔΕ, Άμεσων Ενισχύσεων, Τεχνικών Ελέγχων και Πληροφορικής, Περιφερειακός Διευθυντής, καθώς και ως Αντιπρόεδρος του Οργανισμού την περίοδο 2016 – 2019.

Από την κατάθεσή του και το υπόμνημα που κατέθεσε προκύπτει ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτούργησε επί σειρά ετών χωρίς πλήρες, επικαιροποιημένο και αξιόπιστο χαρτογραφικό υπόβαθρο. Ιδίως πριν το 2010, οι πληρωμές διενεργούνταν σε μεγάλο βαθμό με αλφαριθμητικά δεδομένα και όχι με γεωχωρική τεκμηρίωση, γεγονός που αύξανε δραματικά τον κίνδυνο επικαλύψεων, εικονικών εκτάσεων και μη μοναδικότητας δηλώσεων.

Η χώρα τέθηκε σε action plan την περίοδο 2006 – 2008 λόγω σοβαρών ευρημάτων των ευρωπαϊκών ελεγκτικών αρχών, τα οποία οδήγησαν σε εξάμηνη αναστολή πληρωμών κατά το 2009 – 2010. Το χαρτογραφικό υπόβαθρο που παρελήφθη το 2009 από την ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε. δεν ήταν πλήρως ολοκληρωμένο και δεν ανανεωνόταν εγκαίρως ανά τριετία, παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις των ευρωπαϊκών οργάνων.

Κατά την περίοδο 2011 – 2013, η ανάθεση της υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης στην ΠΑΣΕΓΕΣ, με κόστος περίπου 35.000.000 ευρώ ετησίως, κρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως έμμεση εθνική επιδότηση, ενώ το σύστημα χαρακτηρίστηκε δυσλειτουργικό και κοστοβόρο. Στη συνέχεια, με το μοντέλο Κ.Υ.Δ. - Φορέα Συντονισμού (2014 – 2020), και με πολιτική επιλογή του ΥΠΑΑΤ, αυξήθηκε δραστικά ο αριθμός των Κ.Υ.Δ. από περίπου 115 σε περίπου 400 - 450, στο πλαίσιο του λεγόμενου «ανοίγματος της αγοράς».

Από το 2018 και μετά, κατόπιν ευρωπαϊκών πιέσεων για ανοικτά δεδομένα, όλοι οι παραγωγοί και όλα τα Κ.Υ.Δ. είχαν πρόσβαση στο σύνολο του χαρτογραφικού

υποβάθρου της χώρας, γεγονός που, κατά τον μάρτυρα, άλλαξε ριζικά τη φύση των κινδύνων ελέγχου. Το 2022, με την ανάληψη του πληροφοριακού συστήματος από την εταιρεία Cognitera A.E., καταγράφηκαν σοβαρές δυσλειτουργίες τόσο στην υποβολή των Ενιαίων Αιτήσεων Ενίσχυσης όσο και στις πληρωμές, λόγω μη έγκαιρης ύπαρξης ενιαίου και λειτουργικού πληροφοριακού συστήματος.

Κατά την εφαρμογή της Κ.Α.Π. 2023 – 2027, η χώρα επέλεξε εξαιρετικά μεγάλο αριθμό οικολογικών σχημάτων (84–87 υπομέτρα), επιλογή που – κατά τον κ. Κέντρο – υπερέβη κατά πολύ τις ελεγκτικές και διοικητικές δυνατότητες του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ως αποτέλεσμα, ο Οργανισμός τέθηκε σε action plan πιστοποίησης από το 2024 (έτος αιτήσεων 2022) και σε δεύτερο action plan ελέγχων από το 2025, κατόπιν ελέγχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα έτη 2023 – 2024, όπου διαπιστώθηκαν πληρωμές χωρίς πλήρη τήρηση διαδικασιών και περιπτώσεις πληρωμών με «εντέλλεσθε».

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η παραδοχή του μάρτυρα ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ ουδέποτε διέθετε διαχρονικά δυνατότητα ουσιαστικών διασταυρώσεων με κρίσιμες κρατικές βάσεις δεδομένων, όπως το Κτηματολόγιο και η Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων, ενώ λειτουργούσε με έντονη και διαρκή υποστελέχωση (περίπου 520 υπάλληλοι έναντι 1.700 οργανικών θέσεων).

Από το υπόμνημα και την κατάθεση του κ. Γεωργίου Κέντρου προκύπτει σαφώς ότι οι παθογένειες του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αποτελούν προϊόν μίας μόνο περιόδου ή μίας διοίκησης. Αντιθέτως, εκκινούν από την ίδρυση του Οργανισμού, διατρέχουν όλες τις προγραμματικές περιόδους της Κ.Α.Π. και συνδέονται με αποφάσεις Υπουργών και διοικήσεων διαφορετικών πολιτικών περιόδων.

Ο ίδιος ο μάρτυρας αναφέρει ρητά ότι τα προβλήματα που διαπίστωσε κατά τη θητεία του «δεν ήταν μόνο στην περίοδο που ήμουν Αντιπρόεδρος, ήταν και πριν, είναι και μετά», ενώ στο υπόμνημα επισημαίνεται ότι η μη υλοποίηση του Οδικού Χάρτη Πληροφοριακών Συστημάτων 2016 – 2019, παρότι είχε εγκριθεί υπηρεσιακά, οφειλόταν σε πολιτική απόφαση του ΥΠΑΑΤ λόγω κόστους περίπου 20.000.000 ευρώ.

Η ευθύνη, συνεπώς, δεν αποδίδεται μονομερώς, αλλά προκύπτει ως σωρευτικό αποτέλεσμα πολιτικών επιλογών, διοικητικών παραλείψεων και διαχρονικής έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού, ανεξαρτήτως Κυβέρνησης.

Ο κ. Γεώργιος Κέντρος καταθέτει και τεκμηριώνει και στο υπόμνημά του ότι, κατά τη θητεία του ως Διευθυντής, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ εντόπισε και κατέγραψε σοβαρό και συστηματικό φαινόμενο αδικαιολόγητης αύξησης δηλωθέντος ζωικού κεφαλαίου, ιδίως αιγοπροβάτων, το οποίο δεν τεκμηριωνόταν από αντικειμενικά δεδομένα (κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, βοσκοϊκανότητα, ελέγχους πεδίου). Τα αναφερόμενα προκύπτουν και από το υπόμνημα με παράρτημα το οποίο κατέθεσε ο κ. Κέντρος προς την εξεταστική Επιτροπή.

Το φαινόμενο αυτό συνδέθηκε ρητά με τη διόγκωση της επιλεξιμότητας, τη στρέβλωση της κατανομής των βοσκοτόπων και την παράνομη ή καταχρηστική χορήγηση δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα. Οι σχετικές Εκθέσεις Εσωτερικού Ελέγχου διαβιβάστηκαν θεσμικά στη Διοίκηση του Οργανισμού και συγκεκριμένα στον Πρόεδρο κ. Σημανδράκο - τα αναφερόμενα προκύπτουν και από το υπόμνημα με παράρτημα, το οποίο κατέθεσε ο κ. Κέντρος προς την εξεταστική Επιτροπή.

Στις Εκθέσεις αυτές επισημαινόταν ότι η αύξηση των δηλωθέντων ζώων δεν συμβάδιζε με τα διαθέσιμα ελεγκτικά δεδομένα, υπογραμμιζόταν ο άμεσος κίνδυνος καταστράτηγησης του Εθνικού Αποθέματος και ζητούνταν ρητά άμεσες διοικητικές παρεμβάσεις, όπως στοχευμένοι έλεγχοι, πάγωμα διαδικασιών και επανεξέταση δικαιωμάτων.

Παρά ταύτα, ο κ. Σημανδράκος, αν και είχε πλήρη και θεσμική γνώση των ανωτέρω ως αποδέκτης των Εκθέσεων Εσωτερικού Ελέγχου, δεν διέταξε καθολικό ή στοχευμένο έλεγχο, δεν ανέστειλε τη χορήγηση δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα, δεν ενημέρωσε ελεγκτικές ή εισαγγελικές αρχές και επέτρεψε τη συνέχιση των ίδιων πρακτικών.

Η αδράνεια αυτή, όπως προκύπτει από το σύνολο των στοιχείων, δεν συνιστά πολιτική κρίση αλλά διοικητική παράλειψη εν γνώσει.

Επιπλέον, ο κ. Σημανδράκος ισχυρίστηκε ότι τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ οφείλονται αποκλειστικά στο παρελθόν και στην «τεχνική λύση». Ο ισχυρισμός αυτός διαψεύδεται από την κατάθεση του κ. Κέντρου, καθώς τα σοβαρότερα προβλήματα πιστοποίησης και ελέγχου εντοπίζονται την περίοδο 2022 – 2023, δηλαδή επί προεδρίας Σημανδράκου, και συνδέονται με πληρωμές χωρίς πλήρη τήρηση διαδικασιών, ελλείψεις στα πληροφοριακά συστήματα και πληρωμές με «εντέλλεσθε».

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ουδέποτε διέθετε πλήρη δυνατότητα διασταύρωσης με κρίσιμες βάσεις δεδομένων, όπως το Κτηματολόγιο και η Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων. Οι δημόσιες εκτάσεις παραλήφθηκαν για πρώτη φορά το 2024, ενώ το ΑΤΑΚ κατέστη ουσιαστικά λειτουργικό μετά το 2018.

Παρά τα αντικειμενικά αυτά δεδομένα, ο κ. Γρηγόρης Βάρρας παρουσίαζε εικόνα πλήρους ελεγκτικής επάρκειας, ενώ ο κ. Κέντρος καταγράφει μετρήσιμα και τεκμηριωμένα μεγέθη προβλημάτων, όπως κυρώσεις ύψους 145.000.000 ευρώ σε παραγωγούς για την περίοδο 2015 – 2024, αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά ύψους 160.000.000 και δύο ενεργά action plans.

Από το σύνολο των στοιχείων που περιγράφει και αξιολογεί ο κ. Γεώργιος Κέντρος προκύπτει ότι **δεν υφίσταται σαφής και τεκμηριωμένη ιχνηλασιμότητα στις διαδικασίες δέσμευσης - αποδέσμευσης ΑΦΜ. Δεν προκύπτει ποιο όργανο έλαβε τις σχετικές αποφάσεις, ούτε ο χρόνος λήψης τους, ενώ σε πολλές περιπτώσεις οι έλεγχοι διενεργήθηκαν εκ των υστέρων, μετά την πραγματοποίηση των πληρωμών.** Το περιβάλλον αυτό, όπως περιγράφεται, συνιστά καθεστώς εκ των υστέρων νομιμοποίησης, όπου οι πληρωμές προηγούνται, οι έλεγχοι ακολουθούν και τα ποσά χαρακτηρίζονται αχρεωστήτως καταβληθέντα εκ των υστέρων, αντιστρέφοντας τη νόμιμη ακολουθία ελέγχου και πληρωμής.

Κατάθεση μάρτυρα Αντωνίου Τασούλη, Διευθυντή Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο κ. Αντώνιος Τασούλης διαθέτει πολυετή υπηρεσία στον Οργανισμό από το 2002, καθώς έχει διατελέσει Προϊστάμενος στο Τμήμα Προϋπολογισμού και Εσόδων και ως εκ τούτου διαθέτει πλήρη γνώση του αντικειμένου και της θεσμικής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η κατάθεσή του ξεκινά με αναλυτική παρουσίαση της οργανωτικής διάρθρωσης της Διεύθυνσης Πληρωμών, στοιχείο κρίσιμο για την κατανόηση των

πραγματικών αρμοδιοτήτων της. Ο μάρτυρας τονίζει ότι η Διεύθυνση Πληρωμών δεν έχει καμία εμπλοκή στον καθορισμό των επιλέξιμων δικαιούχων, στον υπολογισμό των ενισχύσεων ή στη διενέργεια ελέγχων, αλλά περιορίζεται αποκλειστικά στη λογιστική καταχώριση και την εκτέλεση πληρωμών βάσει αναγνωρισμένων και εκκαθαρισμένων φακέλων.

Η περιγραφή αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς αποδομεί πλήρως το αφήγημα περί δυνατότητας παρέμβασης στις πληρωμές από πολιτικά πρόσωπα. Ο κ. Τασούλης εξηγεί ότι καμία εντολή πληρωμής δεν εκδίδεται χωρίς πλήρη φάκελο, ο οποίος φέρει τις απαιτούμενες υπογραφές των αρμόδιων υπηρεσιακών στελεχών. Σε περίπτωση οποιασδήποτε απόκλισης μεταξύ των στοιχείων του φακέλου, της εντολής πληρωμής και του τραπεζικού αρχείου, η πληρωμή ακυρώνεται αυτομάτως και επιστρέφεται στην αρμόδια Διεύθυνση για διόρθωση. Η διαδικασία αυτή, όπως περιγράφεται, δεν αφήνει κανένα περιθώριο αυθαίρετης ή πολιτικά κατευθυνόμενης παρέμβασης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά η αναλυτική αναφορά του μάρτυρα στο ζήτημα των πληροφοριακών συστημάτων και της τεχνικής διαδικασίας εκτέλεσης των πληρωμών. Ο Τασούλης διαψεύδει κατηγορηματικά τους ισχυρισμούς περί «δισκετών» ή χειροκίνητων παρεμβάσεων, επισημαίνοντας ότι η συγκεκριμένη πρακτική έχει καταργηθεί από το 2007. Οι πληρωμές πραγματοποιούνται μέσω κρυπτογραφημένων αρχείων, τα οποία παράγονται αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα και αποστέλλονται στις τράπεζες μέσω ασφαλών διαύλων επικοινωνίας. Η ύπαρξη πολλαπλών επιπέδων ασφαλείας αποκλείει τη δυνατότητα αλλοίωσης των στοιχείων.

Κεντρικό σημείο της μαρτυρίας του κ. Τασούλη είναι η αναφορά στο σφάλμα ύψους περίπου 52.000.000 ευρώ, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο έντονης πολιτικής και δημόσιας αντιπαράθεσης. Η υπόθεση αφορούσε στην διαπίστωση υπέρβασης ανωτάτου ορίου πληρωμής στο καθεστώς της πράσινης ενίσχυσης και υψηλότερο ποσό πληρωμής, βάσει στατιστικών στοιχείων προηγούμενων ετών, στο καθεστώς της βασικής ενίσχυσης.

Ο μάρτυρας εξηγεί με τεχνικούς όρους ότι το σφάλμα αυτό οφειλόταν σε λανθασμένη χρήση γραμμής δικαιωμάτων προηγούμενου έτους (2021 αντί 2022) κατά τον υπολογισμό των ενισχύσεων. Το κρίσιμο στοιχείο, ωστόσο, είναι ότι το σφάλμα αυτό δεν μπορούσε να εντοπιστεί από τη Διεύθυνση Πληρωμών, καθώς εμπίπτει στο στάδιο της αναγνώρισης και εκκαθάρισης της δαπάνης, το οποίο ανήκει σε άλλες υπηρεσιακές μονάδες.

Ο κ. Τασούλης καταθέτει επίσης ότι, μόλις διαπιστώθηκαν ενδείξεις υπέρβασης, ενημέρωσε άμεσα τη διοίκηση του Οργανισμού και τις αρμόδιες διευθύνσεις. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι δεν υπήρξε απόκρυψη ή ανοχή, αλλά αντίθετα υπηρεσιακή εγρήγορση. Οι αποφάσεις που ακολούθησαν ελήφθησαν εντός του διοικητικού πλαισίου του ΟΠΕΚΕΠΕ και όχι σε πολιτικό επίπεδο. Επισημαίνεται ότι σε κανένα σημείο της μαρτυρίας δεν προκύπτει εμπλοκή υπουργού ή πολιτικού προσώπου στη διαχείριση του ζητήματος.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η αναφορά του μάρτυρα στη διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Ο Τασούλης εξηγεί ότι η ανάκτηση αποτελεί νομική υποχρέωση που απορρέει από το ενωσιακό δίκαιο και ότι η μη ενεργοποίησή της θα είχε σοβαρές δημοσιονομικές συνέπειες για τη χώρα. Η περιγραφή της διαδικασίας, η οποία περιλαμβάνει καταγραφή οφειλών, ειδοποίηση δικαιούχων και

συμψηφισμούς, αναδεικνύει τη λειτουργία θεσμικών μηχανισμών διόρθωσης και όχι πολιτική διαχείριση ή συγκάλυψη.

Η μαρτυρία του κ. Τασούλη αναδεικνύει επίσης τον διαχρονικό χαρακτήρα των προβλημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο μάρτυρας επισημαίνει ότι ο Οργανισμός λαμβάνει λογιστική εκκαθάριση από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις χρήσεις, γεγονός που αποδεικνύει ότι, παρά τις επιμέρους αστοχίες, δεν υφίσταται συστηματική παραβίαση των κανόνων. Οι έλεγχοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου παρουσιάζονται ως πάγια διαδικασία και όχι ως ένδειξη πολιτικού σκανδάλου.

Από την κατάθεση προκύπτει επίσης ότι οι δυσλειτουργίες του ΟΠΕΚΕΠΕ συνδέονται με χρόνιες αδυναμίες της δημόσιας διοίκησης, όπως η έλλειψη επαρκούς στελέχωσης, οι περιορισμένοι τεχνικοί πόροι και η πολυπλοκότητα του ενωσιακού πλαισίου. **Τα στοιχεία αυτά υπερβαίνουν τη θητεία οποιασδήποτε κυβέρνησης και επιβεβαιώνουν ότι το πρόβλημα είναι συστημικό και όχι πολιτικό.**

Κατάθεση μάρτυρα Ζωής Πολιτοπούλου, Υπαλλήλου Διεύθυνσης Πληροφορικής ΟΠΕΚΕΠΕ

Η μάρτυρας Ζωής Πολιτοπούλου, η οποία είναι υπάλληλος του ΟΠΕΚΕΠΕ από το 2009 και προσλήφθηκε μέσω προκήρυξης ΑΣΕΠ, κατά την κατάθεσή της, περιγράφει ένα πλαίσιο λειτουργίας όπου οι ρόλοι είναι σαφώς κατανοημένοι, οι αρμοδιότητες συγκεκριμένες και η πολιτική ηγεσία απουσία από την επιχειρησιακή εκτέλεση. Επισημαίνει, ωστόσο ότι, ο Οργανισμός είναι ιδιαίτερα υποστελεχωμένος σε σχέση με αντίστοιχους οργανισμούς. **Ερωτώμενη για παρεμβάσεις υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης, ανέφερε ότι δεν συμμετέχουν ούτε στον καθορισμό επιλέξιμων δικαιούχων ούτε στον υπολογισμό των ενισχύσεων, αλλά ούτε και στην εκτέλεση των πληρωμών, αρμοδιότητες που ανήκουν αποκλειστικά στις υπηρεσίες του Οργανισμού.**

Σημαντικό στοιχείο της μαρτυρίας είναι η επαναλαμβανόμενη αναφορά σε τεχνικές ανεπάρκειες των πληροφοριακών συστημάτων, οι οποίες δεν αποτελούν προϊόν πρόσφατων αποφάσεων, αλλά συσσωρευμένων ελλειμμάτων πολλών ετών. Η ίδια αναγνωρίζει ότι η μετάβαση μεταξύ διαφορετικών πλατφορμών, οι αλλαγές τεχνικών αναδόχων και η έλλειψη πλήρως ολοκληρωμένου συστήματος ελέγχου δημιούργησαν ένα περιβάλλον αυξημένου λειτουργικού κινδύνου, χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται πολιτική ή ποινική ευθύνη υπουργικών προσώπων. Τόνισε ότι για τον λόγο αυτό είναι ευτυχές το ότι τώρα υπάρχουν πληροφορικά συστήματα με τη σύμβαση 2023 - 2027.

Η κατάθεση της μάρτυρος αποκαλύπτει επίσης ότι οι υπηρεσιακές αποφάσεις λαμβάνονταν εντός της διοικητικής ιεραρχίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, με ευθύνη προϊσταμένων διευθύνσεων και τεχνικών στελεχών. Ουδέποτε γίνεται λόγος για πολιτικές πιέσεις, εντολές ή παρεμβάσεις εκτός του οργανισμού. Αντιθέτως, περιγράφεται ένα σύστημα στο οποίο οι ίδιοι οι υπάλληλοι καλούνταν να διαχειριστούν προβλήματα χωρίς επαρκή εργαλεία, συχνά με αυτοσχεδιασμούς που στόχευαν στην απρόσκοπτη καταβολή των ενισχύσεων προς τους δικαιούχους.

Η μάρτυρας αναφέρεται σε παλαιότερες εκκρεμότητες, οι οποίες είχαν συσσωρευτεί και δεν είχαν επιλυθεί εγκαίρως, γεγονός που ενισχύει το συμπέρασμα ότι **το λεγόμενο «σκάνδαλο ΟΠΕΚΕΠΕ» δεν μπορεί να αποδοθεί σε μία συγκεκριμένη πολιτική ηγεσία**. Η μάρτυρας καταθέτει ότι το πρόβλημα ήταν δομικό. Συγκεκριμένα, ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα έπρεπε να λειτουργεί με τον τρόπο που λειτουργούν αντίστοιχοι Οργανισμοί της Βόρειας Ευρώπης και η Κύπρος δηλαδή, θα έπρεπε να υπάρχουν όλα τα δεδομένα και θα έπρεπε κανονικά ο δικαιούχος να βλέπει ένα υπόβαθρο και να σχεδιάζει το αγροτεμάχιό. Εάν υπήρχε Κτηματολόγιο, κτηνιατρική βάση, Ε9 και εάν ήταν όλα διασυνδεδεμένα, θα μπορούσε η Υπηρεσία να προβαίνει ελέγχους, τους οποίους προβλέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντ' αυτού ο ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν υποχρεωμένος να λαμβάνει αγνώστου ποιότητας δεδομένα από άλλες υπηρεσίες, και να πρέπει πάνω σε αυτά τα δεδομένα να εκτελούν αυτά που προβλέπουν οι κοινοτικοί κανονισμοί.

Άρα, καταθέτει η μάρτυς, ότι εξ αυτού του λόγου, οπουδήποτε θα μπορούσε κάποιος να επέμβει. Ο Οργανισμός, ωστόσο δεν επεμβαίνει σε δεδομένα, καθώς τα δεδομένα είναι δύο ειδών είτε προέρχονται από τους ίδιους τους παραγωγούς που κάνουν τις αιτήσεις τους με φορείς ή χωρίς φορείς είτε online είτε μέσω υποβολής δηλώσεων και έρχονται και από άλλες βάσεις δεδομένων και από άλλους δημόσιους φορείς.

Η μάρτυρας κατέθεσε επίσης ότι δεν είχε γνώση κλίματος φόβου και απειλών όπως κατέθεσε η κυρία Τυχεροπούλου. Ως προς το εάν έχει δεχθεί η ίδια εκφοβισμούς κατέθεσε ότι αυτό συνέβη μόνο μία φορά και συγκεκριμένα από τον κ. Σημανδράκο, στις 16 Δεκεμβρίου 2022, αναφορικά με μία υπόθεση αγωγής απέναντι σε ένα μέσο ηλεκτρονικό, ισχυριζόμενη ότι ο κ. Σημανδράκος την κάλεσε στο τηλέφωνο και της έδωσε εντολή να φύγει από την αίθουσα και να μην καταθέσει υπέρ του Οργανισμού. Περαιτέρω, φέρεται να συνδέει με αυτό το περιστατικό την υπηρεσιακή της μετακίνηση λίγες μέρες μετά σε τμήμα το οποίο δεν είχε καν πληροφοριακό σύστημα, επειδή είχε τελικά καταθέσει στο Δικαστήριο. Στην υπόθεση αυτή μάρτυρας του αντιδίκου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Πανάγου, ήταν ο υπάλληλος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Μόσχος Κορασίδης.

Κατάθεση μάρτυρα Σταύρου Τζεδάκη, Αντιπεριφερειάρχη Κρήτης στον Τομέα Αγροτικής Οικονομίας

Η κατάθεση του κ. Σταύρου Τζεδάκη αναπτύχθηκε γύρω από μια κεντρική θέση: ότι η Περιφέρεια Κρήτης, μέσω των κτηνιατρικών υπηρεσιών της, δεν έχει αρμοδιότητα «καταμέτρησης» των ζώων με σκοπό τη χορήγηση επιδοτήσεων και ότι ο καθ' ύλην αρμόδιος για τις πληρωμές, τους ελέγχους επιλεξιμότητας και την επιδοματική διάσταση είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Στο πλαίσιο αυτό, επιδίωξε να διαχωρίσει την υγειονομική - κτηνιατρική λειτουργία (προστασία δημόσιας υγείας, ζωνόσοι, σφαγεία) από τη λειτουργία του συστήματος ενισχύσεων.

Χαρακτηριστική είναι η διατύπωση που επέλεξε σε σημείο της συζήτησης περί αρμοδιότητας του τοπικού γραφείου του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπου απεδόθη από τον μάρτυρα ο ρόλος «καταμέτρησης» στον Οργανισμό: *«Αυτοί μετράνε τα πρόβατα»*.

Παράλληλα, σε επαλειμμένες απαντήσεις, ο μάρτυρας τόνισε ότι οι έλεγχοι της Περιφέρειας αφορούν υγειονομικούς σκοπούς και όχι τη διενέργεια ελέγχων με κριτήριο την πληρωμή ενισχύσεων: *«Η περιφέρεια εμπλέκεται στο κομμάτι των αρμοδιοτήτων που αφορούν τη δημόσια υγεία... οποιουδήποτε ελέγχους κάνει η*

περιφέρεια... τους κάνει για υγειονομικούς λόγους. Δεν κάνει ελέγχους η περιφέρεια, δηλαδή, προκειμένου να πληρώσει επιδοτήσεις».

Ωστόσο, η συνολική εικόνα της κατάθεσης - ιδίως μέσα από το περιεχόμενο των ερωτήσεων και την αλληλουχία των απαντήσεων - καταδεικνύει ότι, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο ο μάρτυρας επιχειρεί να περιγράψει τις αρμοδιότητες της περιφέρειας, οι περιφερειακές υπηρεσίες αποτελούν θεμελιώδη και αναγκαίο κρίκο στη διαδικασία δημιουργίας, λειτουργίας και επικαιροποίησης του μηχανισμού πιστοποίησης ζωικού κεφαλαίου.

Αυτό προκύπτει, πρώτον, από την ίδια την παραδοχή ότι η Περιφέρεια «*κάνει καταγραφή*», έστω στο πλαίσιο των κτηνιατρικών της καθηκόντων: «*Η περιφέρεια κάνει την καταγραφή που λέτε για το θέμα το υγειονομικό.*» και συμπληρωματικά: «*Έχει ένα 3% υποχρέωση να ελέγξει με βάση τη νομοθεσία...*» καθώς και: «*Τηρεί μια ιχνηλασιμότητα, η οποία ξεκινά από τον στάβλο μέχρι το τραπέζι*».

Η ιχνηλασιμότητα, η κτηνιατρική επιτήρηση και η καταγραφή δεν είναι επικοινωνιακές έννοιες. Συνιστούν παραγωγή, τήρηση και επικαιροποίηση δεδομένων που, στο διοικητικό πεδίο, λειτουργούν ως «εγγυήσεις πραγματικότητας» για το ζωικό κεφάλαιο που κινείται, μεταβιβάζεται, απογράφεται και εν τέλει εμφανίζεται ως υφιστάμενο.

Δεύτερον, προκύπτει από την περιγραφή του τρόπου έναρξης εκμετάλλευσης και της σχέσης της κτηνιατρικής διαδικασίας με τον κωδικό εκμετάλλευσης. Στο πλαίσιο ερώτησης για το αν γεγονότα (γέννηση / θάνατος / πώληση) δηλώνονται στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ο μάρτυρας περιέγραψε τον βασικό μηχανισμό: «*Όταν ανοίγει ένας κωδικός εκμετάλλευσης... βάσει νομοθεσίας... οι κτηνιατρικές υπηρεσίες... ανοίγουν τον κωδικό EL. Μετά τον κωδικό EL γίνεται η απογραφή του ζωικού κεφαλαίου...*» Η αλληλουχία που ο ίδιος περιγράφει είναι αποκαλυπτική: πρώτα ο κωδικός EL, μετά η απογραφή, και κατόπιν η δήλωση/καταχώριση. Επομένως, η Περιφέρεια μέσω των κτηνιατρικών υπηρεσιών δεν είναι περιφερειακός παρατηρητής, αλλά ενεργός κρίκος της «πρώτης πόρτας» του συστήματος, προκειμένου να γίνει η καταγραφή του ζωικού κεφαλαίου.

Τρίτον, προκύπτει από το σκέλος των μεταβιβάσεων. Ενώ ο μάρτυρας αρχικά επιχειρεί να μετατοπίσει τη συζήτηση, τελικώς καταθέτει ρητά ότι **για να μπορέσει κάποιος να αποκτήσει ζώα - να εισέλθει στην παραγωγική διαδικασία απαιτείται υγειονομικό πιστοποιητικό, το οποίο εκδίδεται από την Περιφέρεια και προϋποθέτει έλεγχο: «Υπάρχει το υγειονομικό πιστοποιητικό που πρέπει να βγάλει η περιφέρεια και ο έλεγχος των ζώων, το οποίο μεταβιβάζει».**

Ακολούθως, για το ερώτημα «ποιος υπογράφει - ποιος εγκρίνει» την καταχώριση του ζωικού κεφαλαίου μετά την απογραφή, ο μάρτυρας απαντά: «*Περνάει στο πληροφοριακό σύστημα τα ζώα και εγκρίνονται από την Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων.*» Το σημείο αυτό είναι καίριο: η «έγκριση» αποδίδεται στην Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων. Στη διοικητική πραγματικότητα, αυτό σημαίνει ότι η βάση λειτουργεί ως μηχανισμός επιβεβαίωσης - αποδοχής δηλώσεων που αποτυπώνουν το ζωικό κεφάλαιο. Οι χειριστές της βάσης δεδομένων όμως είναι υπάλληλοι της περιφέρειας, αφού η αρμοδιότητα του κτηνιατρικού μητρώου έχει μεταβιβαστεί από το υπουργείο στην περιφέρεια.

Τέταρτον, το ζήτημα του κωδικού EL και της «ενεργοποίησης δικαιωμάτων» καταδεικνύει την άμεση συσχέτιση των περιφερειακών πράξεων με την επιδοματική λειτουργία. Ο μάρτυρας, διατυπώνει ρητά ότι χωρίς κωδικό EL «δεν ξεκινάει» η διαδικασία: *«Χωρίς κωδικό EL δεν ξεκινάει. Ο κωδικός EL είναι το πρώτο πράγμα...»*

Στην ίδια αλληλουχία, ο μάρτυρας αναγνωρίζει ότι η χορήγηση του κωδικού EL συνδέεται με πράξεις - υποχρεώσεις της Περιφέρειας: *«Ε, ναι, βάσει της νομοθεσίας δεν μπορεί να μην χορηγήσει. Όταν πας την άδεια σταβλικής εγκατάστασης στην περιφέρεια και δώσεις τα στοιχεία...»*.

Προστίθεται, περαιτέρω, ως αυτοτελές πραγματικό περιστατικό, το ειδικό σκέλος της κατάθεσης που αφορά τις προσωπικές δημόσιες δηλώσεις του μάρτυρα και την προσωπική του σχέση με την τεχνική λύση. Ο κ. Τζεδάκης αφενός τοποθετείται δημόσια υπέρ της κατεύθυνσης οι ενισχύσεις να συνδέονται με την παραγωγή, δηλώνοντας: *«Αν δείτε δημοσιεύσεις μου και τι λέω στους αγροτοκτηνοτρόφους είναι ότι η επιδότηση πρέπει να πάει στην παραγωγή. Τελειώσαμε! ... Το καταθέτω μέρα-νύχτα αυτό που σας λέω»*.

Αφετέρου, στο πλαίσιο των ερωτήσεων του εισηγητή της Ν.Δ., αναγνώρισε ότι λαμβάνει επιδότηση επί σειρά ετών και ότι μέρος του βοσκοτόπου του καλύπτεται μέσω εφαρμογής της «τεχνικής λύσης»: *«Κύριε Λαζαρίδη, λαμβάνω επιδότηση πολλά χρόνια τώρα από τις αρχές του 2000... Ένα μέρος του βοσκοτόπου μου είναι ιδιόκτητος και τα υπόλοιπα μου τα βάζει μόνος του ο ΟΠΕΚΕΠΕ με την εφαρμογή της τεχνικής λύσης, όπου πληρώνει και το τέλος βόσκησης, όπως κάνουν όλοι οι παραγωγοί»*.

Η κατάθεση του κ. Τζεδάκη, ανεξαρτήτως της επιχειρούμενης αποποίησης επιδοματικής αρμοδιότητας, αναδεικνύει έντονα τη διαχρονικότητα των παθογενειών μέσω τριών αξόνων: (α) διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, (β) τεχνική λύση - κατανομές βοσκοτόπων, (γ) διοικητική κουλτούρα κατακερματισμού ευθύνης.

Πρώτον, ως προς τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης προκύπτει ότι το ζήτημα είναι πολυετές και ότι υπήρξαν διαδοχικές προσπάθειες, αναφορές σε προγραμματικές και χρονικές αλληλουχίες. Τα σχέδια αυτά ήταν «βασικό εργαλείο» για να μειωθούν οι κίνδυνοι «από τις τρύπες που δημιουργήθηκαν» στο σύστημα: *«Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης... ενώ σας ανέθεσε το Υπουργείο... γιατί δεν τα κάνατε... ήταν ένα βασικό εργαλείο... να μειώσουμε τους κινδύνους αυτούς... αλλά τα επιστρέψατε πίσω;»* Ο μάρτυρας απαντά με επίκληση ευθύνης Υπουργείου: *«Με ευθύνη του Υπουργείου δεν έγινε. Θα σας τα καταθέτω στα Πρακτικά»* προσπαθώντας να απαλλάξει από τις ευθύνες της την Περιφέρεια για την μη ολοκλήρωση των σχεδίων.

Δεύτερον, σε σχέση με τις πολιτικές αποφάσεις περί βοσκοτόπων και την αποσύνδεση βοσκοτοπικών εκτάσεων από το πραγματικό ζωικό κεφάλαιο, ο μάρτυρας αποδίδει τη ρίζα του προβλήματος σε αποφάσεις που εκτείνονται σε μεγάλο χρονικό βάθος: *«Δόθηκαν εκατομμύρια στρέμματα βοσκοτοπικά χωρίς ζωικό κεφάλαιο.»* και, σε χρονική αποτύπωση: *«Ξεκίνησε η απόφαση το 2017 μέχρι το 2020»*.

Η αναφορά αυτή, ως έχει, θεμελιώνει τον ισχυρισμό ότι η στρέβλωση δεν αποτελεί στιγμιαίο γεγονός, αλλά συστηματική - πολυετή πρακτική με διαδοχικές φάσεις, άρα με διαχρονικό χαρακτήρα, η οποία ξεκίνησε επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ και σταμάτησε επί κυβερνήσεως Νέας Δημοκρατίας.

Τρίτον, ως προς την κουλτούρα κατακερματισμού ευθύνης, ιδιαίτερη αξία έχει ο διάλογος με τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας. Ο μάρτυρας, απαντώντας περί ενημέρωσης πολιτικών προσώπων - ηγεσίας, επιχειρεί να οριοθετήσει τη δουλειά του εκτός «μέτρησης αιγοπροβάτων»: *«Δεν είναι η δουλειά μου να μετράω αιγοπρόβατα. Αυτός που μετράει αιγοπρόβατα είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ για να δίνει επιδοτήσεις».*

Η απάντηση αυτή, όμως, αντιπαραβάλλεται με το θεσμικό - κανονιστικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων που αναδεικνύεται στην ίδια συνεδρίαση. Ο κ. Λαζαρίδης επισημαίνει: *«Η κτηνιατρική βάση δεδομένων, σύμφωνα με κοινή υπουργική απόφαση από το 2011, ανήκει σ' εσάς»* και ακολούθως: *«Σύμφωνα με το ΦΕΚ αρμοδιοτήτων σας, έχετε τη διαχείριση και την καταγραφή του μητρώου κτηνοτρόφων. Ναι ή όχι;»*

Παράλληλα, αντίστοιχη θεσμική ανάδειξη αρμοδιοτήτων γίνεται και από εταίρο βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, ο οποίος αναγνώσκει από τον Οργανισμό της Περιφέρειας και από τροποποίηση του Ιουνίου 2025, αποδίδοντας ρητά στην κτηνιατρική υπηρεσία «προστασία και καταγραφή του ζωικού κεφαλαίου»: *«Η διαχείριση και καταγραφή του μητρώου κτηνοτρόφων...»* και: ***«Η πρώτη αρμοδιότητα ... είναι η προστασία και καταγραφή του ζωικού κεφαλαίου σε όλη την περιφέρεια ... καταγραφή του ζωικού κεφαλαίου σε όλη την περιφέρεια».***

Η παραπάνω αντιπαράθεση αναδεικνύει ένα βασικό στοιχείο διαχρονικής παθογένειας: όταν η διοίκηση λειτουργεί με πραγματικές αρμοδιότητες καταγραφής - διαχείρισης δεδομένων, αλλά πολιτικά παρουσιάζεται ως «μη αρμόδια» για τον πυρήνα του προβλήματος, τότε δημιουργείται θεσμικό κενό λογοδοσίας που επιτρέπει τη διόγκωση στρεβλώσεων.

Κατάθεση μάρτυρα Μαρίας Λιονή, Αντιπεριφερειάρχη Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου

Η κατάθεση της κ. Μαρίας Λιονή αναπτύχθηκε σε ένα διπλό πλαίσιο: αφενός, προσπάθεια αποσαφήνισης ότι οι Περιφέρειες δεν εμπλέκονται θεσμικά στο σκέλος της υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) και στο Εθνικό Απόθεμα, αφετέρου, αναγνώριση ότι οι υπηρεσίες της Περιφέρειας (ΔΑΟΚ - Κτηνιατρική) αποτελούν κρίσιμο κρίκο στη δημιουργία και λειτουργία της «εικόνας» του ζωικού κεφαλαίου μέσω της κτηνιατρικής βάσης και των διαδικασιών που την τροφοδοτούν.

Στο πρώτο σκέλος, η κ. Λιονή ήταν κατηγορηματική ως προς το ότι οι διαδικασίες επιδότησης δεν «περνούν» από τις Περιφέρειες. Σε ερωτήσεις σχετικά με ΟΣΔΕ και Εθνικό Απόθεμα απάντησε αρνητικά, ενώ προχώρησε και σε προσωπική παραδοχή άγνοιας: *«Το θέμα των επιδοτήσεων και των αιτήσεων ΟΣΔΕ περνάει από τις περιφέρειες;»* – *«Όχι.»* *«Το ζήτημα του Εθνικού Αποθέματος περνάει από τις περιφέρειες;»* – *«Όχι. Εγώ προσωπικά, σας λέω, ότι μέχρι πρότινος δεν ήξερα τι είναι το Εθνικό Απόθεμα.»* Στο δεύτερο σκέλος, δηλαδή εκεί όπου εξετάστηκε η πραγματική «διοικητική αλυσίδα» των δεδομένων, η κατάθεση φωτίζει τα ουσιώδη: την κτηνιατρική βάση δεδομένων, την πρόσβαση των υπηρεσιών, την τροφοδότηση της βάσης και τη χρήση της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας έθεσε ως αφετηρία το θεσμικό ερώτημα περί αρμοδιότητας ΔΑΟΚ και, κατ' επέκταση, περί ελέγχου της κτηνιατρικής βάσης: «Θέλω να μου πείτε σας παρακαλώ πολύ ποιος Αντιπεριφερειάρχης ο Χωρικός ή ο Θεματικός έχει την αρμοδιότητα των ΔΑΟΚ, κατά συνέπεια και τον έλεγχο της Κτηνιατρικής Βάσης Δεδομένων». Η κ. Λιονή προσπάθησε να διαχωρίσει τη «διοικητική ευθύνη» από τη λειτουργική συνεργασία, καταθέτοντας ότι η διοικητική ευθύνη είναι στον Χωρικό, ενώ υπάρχει συνεργασία με Θεματικούς - υπηρεσίες: «Σας λέω ότι τη διοικητική ευθύνη την έχει ο Χωρικός.» «Έχει και συνεργάζεται ο εκάστοτε Θεματικός... Έχουμε καλή συνεργασία προς το καλό της περιφέρειας.» Όταν όμως το ερώτημα οδηγήθηκε ειδικά στο «ποιος έχει τον έλεγχο» της κτηνιατρικής βάσης, η μάρτυρας δεν επιβεβαίωσε ότι ο έλεγχος βρίσκεται στην Περιφέρεια, αλλά τον απέδωσε στο Υπουργείο: «Δεν ξέρω αν έχει τον έλεγχο της Κτηνιατρικής Βάσης Δεδομένων... Τον έλεγχο της Κτηνιατρικής Βάσης Δεδομένων τον έχει το Υπουργείο. Ξέρω τώρα από τους κτηνιάτρους».

Στο ίδιο σημείο, η μάρτυρας έδωσε μια ευρύτερη θεσμική εξήγηση για τη δομή της Περιφέρειας ως «νέου θεσμού» και για την υποστελέχωση που κληρονομήθηκε και εντάθηκε μετά το 2011, κάτι που, κατά την ίδια, επηρέασε τη διοικητική επάρκεια ελέγχων: «Αναλάβαμε σαν νέος θεσμός Περιφέρειας το 2011... δεν ξέραμε καλά καλά... ποιες είναι οι αρμοδιότητές μας... Έφευγαν πάρα πολλοί, με αποτέλεσμα να παραλάβουμε υπηρεσίες πάρα πολύ αποδυναμωμένες.»

Η περιγραφή αυτή δεν είναι απλή «δικαιολογία». Αποτελεί κατάθεση για μια διαχρονική αδυναμία του μηχανισμού ελέγχου, η οποία, όταν συνδυάζεται με μεγάλα οικονομικά αντικείμενα, δημιουργεί πεδίο υψηλού κινδύνου. Το πιο κρίσιμο, όμως, ως προς το ζητούμενο της Επιτροπής (ζωικό κεφάλαιο – πιστοποίηση – χρήση των δεδομένων), προκύπτει από τις απαντήσεις που έδωσε η μάρτυρας. Τέθηκε καθαρά το ερώτημα αν η βάση δεδομένων των ζώων που δηλώνονται στις ΔΑΟΚ και λαμβάνουν κωδικό EL χρησιμοποιείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η μάρτυρας απάντησε καταφατικά: «Αυτή η βάση δεδομένων για τα ζώα που δηλώνονται στα ΔΑΟΚ και παίρνουν τον επονομαζόμενο κωδικό “EL”, χρησιμοποιείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ;» «Μάλιστα.» «Απ' ό,τι γνωρίζω από τις υπηρεσίες, ναι, χρησιμοποιείται».

Στην ίδια αλληλουχία, αναδύεται ένα στοιχείο που έχει ιδιαίτερη βαρύτητα: η μάρτυρας αναφέρει ότι υπήρξε περίοδος όπου «άνοιγαν δικαιώματα επιδότησης χωρίς ζώα», την οποία χαρακτηρίζει ως «μεγάλο χρονικό διάστημα»: «Υπήρχε ένα χρονικό διάστημα που άνοιγαν δικαιώματα επιδότησης χωρίς ζώα. Μιλάμε για μεγάλο χρονικό διάστημα».

Το σημείο αυτό είναι εξαιρετικά χρήσιμο, διότι επιβεβαιώνει ότι οι στρεβλώσεις δεν είναι συγκυριακές και ότι το σύστημα, σε κάποια φάση, παρήγαγε επιδοματικά αποτελέσματα αποσυνδεδεμένα από πραγματικό ζωικό κεφάλαιο.

Περαιτέρω, από την εξέταση προκύπτει ότι οι ΔΑΟΚ δεν είναι «απ' έξω» ως προς την πρόσβαση στην κτηνιατρική βάση. Σε ερώτηση του εισηγητή του ΣΥΡΙΖΑ, η μάρτυρας κατέθεσε ότι υπήρχε πρόσβαση και ότι λίγοι υπάλληλοι είχαν «κλειδί» για καταχωρίσεις: «Έχουν πρόσβαση γενικά οι ΔΑΟΚ στην κτηνιατρική βάση δεδομένων;» «Σας είπα ναι. Ανάλογα τρεις, τέσσερις υπάλληλοι είχαν κλειδί και μπορούσαν να μπουν να κάνουν τις καταχωρήσεις».

Η κατάθεση αυτή έχει καθαρό θεσμικό νόημα: η Περιφέρεια (μέσω των υπηρεσιών της) δεν είναι μόνο «θεσμός που ακούει», είναι φορέας που, με συγκεκριμένους ανθρώπους και κωδικούς πρόσβασης, πραγματοποιεί καταχωρίσεις. Άρα, συμμετέχει ενεργά στη λειτουργική εικόνα του συστήματος.

Στο ίδιο πλαίσιο, η μάρτυρας επανήλθε στην παραδοχή περιορισμένης - δευτερογενούς γνώσης για ειδικότερα ζητήματα και κατέθεσε ότι η γνώση της είναι επίκτητη και δευτερογενής: *«Τι γνώση έχω τώρα, είναι επίκτητη και δευτερογενής»*. . και επανέλαβε ότι ακόμη και τότε δεν μπορούσε να δώσει ακριβή απάντηση για το Εθνικό Απόθεμα: *«Ακόμα και τώρα αν με ρωτήσετε τι είναι το εθνικό απόθεμα, δεν μπορώ να σας δώσω ακριβή απάντηση.»*

Τέλος, στο σκέλος της διοικητικής επάρκειας και της εποπτείας ελέγχων, τέθηκε το ερώτημα αν υπήρχε ενημέρωση - πρωτόκολλο για επαρκές ποσοστό ελέγχου και τι ενέργειες έγιναν για την επίτευξή του. Η μάρτυρας δήλωσε ότι δεν υπήρξε τέτοια ενημέρωση από την κτηνιατρική υπηρεσία: *«Υπήρχε κάποιο υγειονομικό πρωτόκολλο; Σας ενημέρωσε η κτηνιατρική σας υπηρεσία;» «Όχι.»*

Παράλληλα, η μάρτυρας ανέδειξε ως σταθερό, διαχρονικό πρόβλημα την υποστελέχωση και τις εκκλήσεις προς το Υπουργείο για ενίσχυση σε κτηνιάτρους: *«Από το 2011... ζητούσαμε εναγωνίως από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης να μας βοηθήσει σε κτηνιάτρους... Θυμάμαι επί κ. Σκανδαλίδη...»*

Η συγκεκριμένη αναφορά αποτελεί ιδιαίτερα χρήσιμο υλικό για τη θεμελίωση της άποψης ότι οι παθογένειες είχαν μακρά διάρκεια και ότι η επάρκεια ελέγχου στο πεδίο επηρεάστηκε καθοριστικά από τη στελέχωση.

Κατάθεση μάρτυρα Ανδρέας Στρατάκης, παραγωγού

Ο κ. Ανδρέας Στρατάκης ασχολείται ενεργά με το συνεταιριστικό κίνημα από το 2000. Έχει εκλεγεί σε διάφορα συνεταιριστικά και συνδικαλιστικά όργανα ενώ διετέλεσε και πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηρακλείου την περίοδο 2012 – 2019. Στο πλαίσιο αυτό έχει κατά καιρούς επισκεφθεί και τον ΟΠΕΚΕΠΕ για θέματα που αφορούν τον Νομό του, το Ηράκλειο, για παραγωγούς. Θεσμικά, έχει μιλήσει με αρκετές ηγεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, στο πλαίσιο της θεσμικής εκπροσώπησης του συνεταιριστικού χώρου και των αγροτικών προβλημάτων.

Η κατάθεση του κ. Στρατάκη αναδεικνύει με σαφήνεια ότι το ζήτημα των παθογενειών του ΟΠΕΚΕΠΕ και του συστήματος αγροτικών επιδοτήσεων δεν εμφανίζεται ως συγκυριακό ή περιορισμένο σε μία συγκεκριμένη κυβερνητική περίοδο, αλλά ως φαινόμενο με έντονη διαχρονικότητα και σαφή διακομματική διάσταση. Ο μάρτυρας τοποθετεί το πρόβλημα σε βάθος δεκαετιών και αποδίδει ευθύνη συνολικά στο πολιτικό σύστημα και ιδίως στα κόμματα που άσκησαν εξουσία.

Η χρονική αφετηρία τοποθετείται ήδη στη δεκαετία του 1980. Ο ίδιος δηλώνει ότι *«Λαμβάνει επιδοτήσεις από το 1985, έχει ιστορικά δικαιώματα»*, ενώ σε άλλο σημείο ξεκαθαρίζει: *«έχω πει ότι από τη δεκαετία του '80 [...] οι επιδοτήσεις που δίνονταν είχαν κάποια θέματα. Από τη δεκαετία του '80»*. Η διατύπωση αυτή, επίσης, μεταφέρει το πρόβλημα στις πρώτες φάσεις εφαρμογής των κοινοτικών ενισχύσεων, δηλαδή σε περίοδο κατά την οποία κυβερνούσε το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου – κόμμα με το οποίο ο ίδιος συνδέεται πολιτικά στο παρελθόν, καθώς δηλώνει: *«Ψηφίζαμε το*

ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου, πιστέψαμε στον Ανδρέα Παπανδρέου». Η αναφορά αυτή αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, διότι δεν αποδίδει ευθύνη σε πολιτικό αντίπαλο, αλλά τοποθετεί τις «παθογένειες» ήδη από την εποχή που ο ίδιος στήριζε πολιτικά το κυβερνών κόμμα.

Η διακομματική διάσταση αποτυπώνεται ακόμη πιο καθαρά, όταν ο μάρτυρας μιλά για «παθογένειες χρόνων» και προσθέτει: *«εάν υπήρχε από πάντα, απ' όλες τις κυβερνήσεις ένα ενδιαφέρον παραπάνω»*. Η φράση *«απ' όλες τις κυβερνήσεις»* δεν αφήνει περιθώριο παρερμηνείας. Σε άλλο σημείο διευρύνει ακόμη περισσότερο την ευθύνη, λέγοντας: *«Είπα προηγουμένως για το πολιτικό σύστημα και ιδιαίτερα τα τρία κόμματα που έχουν κυβερνήσει τη χώρα μας ότι εάν είχαν λίγο παραπάνω ενδιαφέρον, θα ήταν τα πράγματα πολύ διαφορετικά»*.

Η τοποθέτηση αυτή ενισχύεται από την αποδόμηση της λογικής της μονοκομματικής ερμηνείας. Ο ίδιος αναφέρει χαρακτηριστικά: *«Επειδή η Κρήτη ήταν “ροζ” το 2019, κάτι έχει κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ με τις επιδοτήσεις. Επειδή ήταν “πράσινη” πιο μπροστά, κάτι έχει κάνει το ΠΑΣΟΚ. Επειδή μετά έγινε “μπλε”, κάτι έκανε η Νέα Δημοκρατία. [...] Δεν είναι έτσι»*.

Υπάρχουν επίσης συγκεκριμένες αναφορές σε επιμέρους κυβερνητικές περιόδους, με αναφορές σε συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές. Για την περίοδο διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ αναφέρει: *«Είναι και επιδοτήσεις οι οποίες ήταν χωρίς ζώα. Μόνο να έχεις γη. [...] Αυτό ήταν κάτι το οποίο το κάνατε εσείς επί των ημερών σας. Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ [...] Εμείς πάντα φωνάζαμε να επιδοτείται η παραγωγή, το προϊόν και όχι η γη»*. Εδώ αποδίδεται ρητά πολιτική επιλογή σχεδιασμού ενισχύσεων στην τότε κυβέρνηση. Στο ίδιο πλαίσιο σημειώνει: *«οι αιτήσεις του 2019 και η όποια αύξηση έγιναν επί Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ»*, αναφερόμενος στην αύξηση των αιτήσεων εκείνης της χρονιάς. Επιπλέον, μιλά για ρυθμιστική παρέμβαση της ίδιας περιόδου: *«όταν ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ μας υποχρέωσε, αν παίρνεις επάνω από 5.000 ευρώ επιδότηση, υποχρεωτικά είχες, νόμιμα»* κτηνοτροφική μονάδα. Παράλληλα, για τα Κ.Υ.Δ. επισημαίνει: *«Όταν δόθηκαν το 2016, 2017, “πάρτε κόσμε”, πήγαινες στο περίπτερο και έπαιρνες μια άδεια και έφευγες. Τότε [...] φωνάζαμε “αυτό που κάνετε, θα οδηγήσει σε ένα αδιέξοδο”*». Η περίοδος 2016–2017 εντάσσεται επίσης στη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και παρουσιάζεται ως κομβική για τη χαλάρωση προϋποθέσεων. Η περίοδος 2016 – 2017 αντιστοιχεί επίσης σε συγκεκριμένη κυβερνητική φάση, με τον μάρτυρα να καταγγέλλει χαλαρή αδειοδότηση και προειδοποίηση για μελλοντικά προβλήματα.

Ταυτόχρονα, δηλώνει ρητά ότι πριν από την ίδρυση του Οργανισμού *«πριν την ίδρυση του ΟΠΕΚΕΠΕ δίνονταν επιδοτήσεις έτσι»*, ενώ για τη μετέπειτα λειτουργία του σημειώνει: *«μετά την ίδρυση του ΟΠΕΚΕΠΕ νομίζω ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είχε και τα απαραίτητα εργαλεία»*. Αναφέρει μάλιστα ότι κρίσιμα εργαλεία *«όπως είναι το κτηματολόγιο [...] όπως είναι οι βοσκήσιμες γαίες, [...] ακόμα δεν έχουν γίνει»*. Η χρήση του «ακόμα» υποδηλώνει μακροχρόνια εκκρεμότητα, που διαπερνά περισσότερες από μία κυβερνητικές θητείες.

Ιδιαίτερο βάρος έχει η γενική αποτίμηση: *«Οι παθογένειες χρόνων, η αδιαφορία»*. Προκύπτει, δηλαδή, το αποτέλεσμα συσσωρευμένων αδυναμιών και ελλείψεων πολιτικής βούλησης σε βάθος χρόνου.

Συνολικά, από την κατάθεση του κ. Στρατάκη μπορούν να εξαχθούν τα εξής. Αρχικά, προκύπτει μια εικόνα ενός συστήματος που οδηγήθηκε σταδιακά στη σημερινή του κατάσταση μέσα από διαχρονικά συσσωρευμένες αδυναμίες, θεσμικά κενά και πολιτικές επιλογές δεκαετιών. Όσα περιγράφει ο κ. Στρατάκης ως παθογένειες παρουσιάζονται ως διαχρονικά χαρακτηριστικά του τρόπου με τον οποίο οργανώθηκε και λειτούργησε το σύστημα των αγροτικών επιδοτήσεων, τοποθετώντας την πρώτη ρίζα του προβλήματος ήδη στη δεκαετία του 1980. Χαρακτηριστικά αναφέρει ότι *«από τη δεκαετία του '80 [...] οι επιδοτήσεις που δίνονταν είχαν κάποια θέματα»* γεγονός που σημαίνει ότι ο πυρήνας του προβλήματος δεν αφορά μόνο τον ΟΠΕΚΕΠΕ ως οργανισμό, αλλά τον συνολικό τρόπο με τον οποίο σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε το καθεστώς ενισχύσεων από τα πρώτα χρόνια. Η έννοια των «ιστορικών δικαιωμάτων» καταδεικνύει ένα σύστημα που κληροδοτεί δικαιώματα από παλαιότερες περιόδους χωρίς, ενδεχομένως, να αντανάκλα την τρέχουσα παραγωγική πραγματικότητα.

Δεύτερη παθογένεια εντοπίζεται να είναι ο αποσυνδεδεμένος χαρακτήρας ορισμένων επιδοτήσεων από την πραγματική παραγωγή. Ο κ. Στρατάκης σημειώνει ότι υπήρχαν *«επιδοτήσεις οι οποίες ήταν χωρίς ζώα. Μόνο να έχεις γη»*, προσθέτοντας ότι *«Εμείς πάντα φωνάζαμε να επιδοτείται η παραγωγή, το προϊόν και όχι η γη»*. Η επιδότηση της κατοχής γης, χωρίς ουσιαστική σύνδεση με παραγωγική δραστηριότητα, δημιουργεί αντικίνητρα για πραγματική παραγωγή και ανοίγει πεδίο για τυπικές δηλώσεις, όπου ανταμείβεται η επιλέξιμη επιφάνεια και όχι η ουσιαστική αγροτική δραστηριότητα και δυναμική.

Ως τρίτη σοβαρή αδυναμία επισημαίνονται τα ελλιπή εργαλεία ελέγχου από πλευράς ΟΠΕΚΕΠΕ και Δημοσίου. Ο κ. Στρατάκης επισημαίνει ότι *«μετά την ίδρυση του ΟΠΕΚΕΠΕ, νομίζω ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είχε και τα απαραίτητα εργαλεία για να μπορέσει ευθύς εξ αρχής να υπάρχει κάτι το οποίο να είναι πεντακάθαρο»*, ενώ προσθέτει ότι κρίσιμες υποδομές *«όπως είναι το κτηματολόγιο [...] όπως είναι οι βοσκήσιμες γαίες [...] ακόμα δεν έχουν γίνει»*. Η απουσία ολοκληρωμένου κτηματολογίου και σαφώς οριοθετημένων βοσκήσιμων εκτάσεων δημιουργεί γκρίζες ζώνες ως προς την επιλεξιμότητα. Όταν το κράτος δεν διαθέτει πλήρη και διασταυρώσιμα δεδομένα για τη γη και τις χρήσεις της, το σύστημα στηρίζεται σε δηλώσεις που είναι δύσκολο να ελεγχθούν με ακρίβεια. Αυτό, χωρίς να σημαίνει απαραίτητα δόλο, δημιουργεί ένα πεδίο ασάφειας που μπορεί να αξιοποιηθεί καταχρηστικά.

Τέταρτη παθογένεια αφορά τον τρόπο αδειοδότησης και λειτουργίας των Κ.Υ.Δ. Η αναφορά ότι επί ΣΥΡΙΖΑ *«Όταν δόθηκαν το 2016, 2017, "πάρτε κόσμε", πήγαινες στο περίπτερο και έπαιρνες μια άδεια και έφευγες»* υποδηλώνει υπερβολική χαλάρωση προϋποθέσεων και πληθωρισμό δομών υποβολής δηλώσεων. Όταν οι φορείς που διαχειρίζονται αιτήσεις πολλαπλασιάζονται χωρίς αυστηρό πλαίσιο ελέγχου, αυξάνεται η πιθανότητα αστοχιών, ελλιπών ελέγχων ή ακόμα και συστηματικών στρεβλώσεων. Αναφέροντας στην κατάθεσή του *«αυτό που κάνετε, θα οδηγήσει σε ένα αδιέξοδο»*, συνδέει την επιλογή εκείνης της περιόδου με μεταγενέστερα προβλήματα.

Πέμπτη διάσταση είναι η πολιτική και διοικητική αδράνεια για *«παθογένειες χρόνων»*. Ο κ. Στρατάκης αναφέρει ότι *«εάν υπήρχε από πάντα, απ' όλες τις κυβερνήσεις ένα ενδιαφέρον παραπάνω, θα ήταν τα πράγματα πολύ διαφορετικά»*. Επομένως, υπογραμμίζει την έλλειψη συστηματικής μεταρρυθμιστικής προσπάθειας σε βάθος

χρόνου. Όταν προβλήματα είναι γνωστά αλλά δεν αντιμετωπίζονται με ολοκληρωμένο σχέδιο, συσσωρεύονται με μια διογκωμένη κρίση αξιοπιστίας.

Συνδυαστικά, οι παραπάνω παράγοντες, δηλαδή τα ιστορικά δικαιώματα που μεταφέρονται αυτόματα, οι επιδοτήσεις που δεν είναι συνδεδεμένες με την παραγωγή, η έλλειψη εργαλείων χαρτογράφησης και ελέγχου, η «χαλαρή» αδειοδότηση Κ.Υ.Δ. και η διαχρονική έλλειψη επαρκούς θεσμικής θωράκισης, φαίνεται να συνδιαμόρφωσαν ένα σύστημα ευάλωτο σε στρεβλώσεις.

Επομένως, η σημερινή κατάσταση φαίνεται να είναι η κορύφωση μιας πορείας δεκαετιών, όπου κάθε περίοδος άφηνε άλυτες εκκρεμότητες για την επόμενη. Έτσι, το σύστημα έφθασε στα όριά του λόγω της μακροχρόνιας συνύπαρξης θεσμικής ανεπάρκειας, πολιτικής ανοχής και διοικητικής ασάφειας.

Κατάθεση μάρτυρα Καλλιόπης Σεμερτζίδου, παραγωγού

Η μάρτυρας δήλωσε ότι είναι αγρότισσα από το 2017 σε περίπου 350 στρέμματα στην Κοζάνη και σε μικρότερο βαθμό στην Καστοριά. Τόνισε ότι δεν έχει καμία θεσμική ή υπηρεσιακή σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ, πέραν της ιδιότητάς της ως δικαιούχου αγροτικών ενισχύσεων, τις οποίες λαμβάνει κατόπιν υποβολής δηλώσεων ΟΣΔΕ μέσω γεωπόνου - συμβούλου.

Ανέφερε ότι πρόσφατα πραγματοποιήθηκε εκτενής έλεγχος από αρμόδια ελεγκτικά όργανα κατά τον οποίο εξετάστηκαν αναλυτικά τα αγροτεμάχιά της και τα δηλωθέντα στοιχεία. Σε σχέση με τα ποσά που έλαβε, κατέθεσε αναλυτικά στοιχεία ανά έτος: 3.450 ευρώ το 2019, 4.052 ευρώ το 2020, 8.684 ευρώ το 2021, 14.127 ευρώ το 2022, 50.965 ευρώ το 2023 και 54.829 ευρώ το 2024 και αιτιολόγησε τις αυξήσεις δηλώνοντας ότι τα ποσά αυτά συνδέονται με την αύξηση της καλλιεργούμενης έκτασης.

Αναφορικά με τα δημοσιεύματα περί πολυτελών αυτοκινήτων, διευκρίνισε ότι στο όνομά της δεν διαθέτει ακίνητα ή πολυτελή οχήματα, παρά μόνο ένα μηχανάκι. Τα οχήματα που προβλήθηκαν ανήκουν, κατά δήλωσή της, στον σύντροφό της Χρήστο Μαγειρία, ο οποίος τα είχε αποκτήσει πριν από τη γνωριμία τους (η Ferrari το 2004 και η Porsche το 2016). Υποστήριξε ότι δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ των επιδοτήσεων 2019 - 2024 και των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων.

Για το πόρισμα της Αρχής για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος ανέφερε ότι βασίζεται, κατά την άποψή της, σε υπόνοιες και δημοσιεύματα και ότι δεν της έχει γνωστοποιηθεί άσκηση ποινικής δίωξης. Εξέφρασε την αίσθηση ότι στοχοποιείται δημόσια χωρίς να έχει εμπλακεί σε παράνομη δραστηριότητα.

Ως προς την πολιτική της δραστηριοποίησης, επιβεβαίωσε ότι ήταν Συντονίστρια Γυναικείας Επιχειρηματικότητας και Κοινοτικών Πόρων στη Γραμματεία Αγροτικών Φορέων της Νέας Δημοκρατίας, υποψήφια βουλευτής το 2019 και υποψήφια στις περιφερειακές εκλογές το 2023. Δήλωσε ότι παραιτήθηκε αυτοβούλως για να προστατεύσει την παράταξη από στοχοποίησης.

Από την εξέτασή της από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής επισήμανε το ύψος των επιδοτήσεων, τη διαχείριση των αιτήσεων, τη σχέση με το πόρισμα της Αρχής και τις πολιτικές της διασυνδέσεις. Ζήτησε διευκρινίσεις για τα συνολικά ποσά που έλαβε η

ίδια και η οικογένειά της, για τον αριθμό ζώων των συγγενών της (περίπου 800 - 1.000 βοοειδή), καθώς και για τη διακίνηση χρημάτων μεταξύ λογαριασμών. Η μάρτυρας επέμεινε ότι μπορεί να απαντήσει μόνο για τα δικά της ποσά και ότι δεν έχει γνώση λεπτομερειών για οικονομικές πράξεις άλλων μελών της οικογένειας.

Από τα μέλη της Επιτροπής τέθηκαν στην μάρτυρα ερωτήσεις επί τη βάσει αποσπάσματα του πορίσματος αναφορικά με τα θέματα τεχνητής διακίνησης κεφαλαίων και εικονικών τιμολογίων. Η μάρτυρας αρνήθηκε ότι τα στοιχεία αυτά σχετίζονται με τις επιδοτήσεις της και δήλωσε άγνοια για συγκεκριμένες αναφορές, προτρέποντας να κληθεί ο σύντροφός της για εξηγήσεις επί των δικών του οικονομικών δραστηριοτήτων.

Επιπλέον, ερωτήθηκε αν αξιοποίησε την κομματική της θέση για ευνοϊκή μεταχείριση. Απάντησε αρνητικά, διευκρινίζοντας ότι ο ρόλος της στη Γραμματεία ήταν διαμεσολαβητικός υπέρ των αγροτών και όχι εργαλείο προσωπικού οφέλους. Δήλωσε ότι δεν είχε απευθείας επαφές με πολιτική ηγεσία ή υπηρεσιακά στελέχη για τις δικές της επιδοτήσεις.

Ερωτώμενη σχετικά με την ουσία της αγροτικής της δραστηριότητας, τον έλεγχο που διενεργήθηκε και το κατά πόσο διαπιστώθηκαν παρατυπίες, η μάρτυρας επανέλαβε ότι ο έλεγχος ήταν εξονυχιστικός και δεν κατέδειξε αποκλίσεις, υποστηρίζοντας ότι οι δηλώσεις της ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Από την κατάθεσή της δεν προκύπτει καμία αναφορά σε παρέμβαση ή εντολή Υπουργού υπέρ της ίδιας ή συγγενών της. Η ίδια δήλωσε ότι δεν είχε απευθείας επαφές με την πολιτική ηγεσία για τις επιδοτήσεις της. Δεν κατονόμασε κανέναν υπουργό, ούτε περιέγραψε μηχανισμό πολιτικής καθοδήγησης. Αντιθέτως, παρουσίασε τη διαδικασία ως τυπική, μέσω συμβούλου και με βάση τις δηλώσεις ΟΣΔΕ.

Η περιγραφή της διαδικασίας ελέγχου και η απουσία αναφοράς σε πολιτική παρέμβαση ενισχύουν το συμπέρασμα ότι, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη δική της περίπτωση, δεν στοιχειοθετείται εμπλοκή υπουργικών προσώπων. Επιπλέον, η ίδια τόνισε ότι η οικογένειά της είναι τρίτης γενιάς κτηνοτρόφοι, στοιχείο που υποδηλώνει ότι οι πρακτικές και οι δομές στον αγροτικό χώρο προϋπήρχαν των πρόσφατων κυβερνήσεων.

Με βάση τα όσα κατέθεσε, η ίδια δεν αποδέχεται καμία παρανομία εκ μέρους της. Τα ποσά που δήλωσε για τον εαυτό της είναι σαφώς χαμηλότερα από τα συνολικά που αποδίδονται στην οικογένεια. Ωστόσο, η αδυναμία ή απροθυμία της να δώσει σαφείς απαντήσεις για τις οικονομικές ροές στο στενό οικογενειακό περιβάλλον και η παραπομπή σε τρίτα πρόσωπα ενδέχεται να αφήνουν σκιές ή αμφιβολίες ως προς τον βαθμό γνώσης ή εποπτείας που είχε.

Κατάθεση μάρτυρα Λάμπρου Αντωνόπουλου, παραγωγού

Ο κ. Αντωνόπουλος, ο οποίος κλήθηκε με την ιδιότητα του παραγωγού, δήλωσε πως είχε κάνει μια αίτηση για να λάβει μέρος του εθνικού αποθέματος το 2020, αποκλειστικά και μόνο μία φορά. Συμπλήρωσε, επίσης, ότι δεν έχει εικόνα για τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς δεν είναι το αντικείμενό του επαγγελματικά αυτό, οπότε δεν έχει ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις.

Ειδικότερα, η μόνη περίπτωση κατά την οποία υπέβαλε αίτηση για κατανομή εθνικού αποθέματος, μολονότι δεν είχε ακόμη ζώα, έγινε στα πλαίσια ενός προγράμματος για νέους αγρότες και κτηνοτρόφους ηλικίας μέχρι 41 ετών, αφού είχε αναγκαστεί να κλείσει την επιχείρησή του, ως ηλεκτρολόγος μηχανικός, λόγω της πανδημίας. **Την εν λόγω αίτηση υπέβαλε μέσω του Κ.Υ.Δ. «Γαλακτοκομική Συνεργατική ΙΚΕ» ιδιοκτησίας του κ. Ξυλούρη, τον οποίο, ωστόσο, αρνήθηκε κατηγορηματικά ότι γνωρίζει, ενώ ισχυρίστηκε ότι η επιλογή του συγκεκριμένου Κ.Υ.Δ. έγινε τυχαία.**

Εν συνεχεία, δήλωσε ότι εξεπλάγη όταν διαπίστωσε το καλοκαίρι του 2025 ότι υπήρχαν δημοσιεύματα με τα οποία επιχειρούνταν να συνδεθεί το πρόσωπό του με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και υποστήριξε πως αισθάνθηκε την ηθική υποχρέωση να επιστρέψει τα χρήματα και για να μην υπάρχει καμία σκιά στο πρόσωπό του και για να μην στοχοποιείται η παράταξή του (ΠΑΣΟΚ) μέσω του προσώπου του (δηλώνοντας παράλληλα πλήρη άγνοια για την από 04/12/2024 απόφαση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ για επιστροφή χρημάτων αχρεωστήτως καταβληθέντων) μεταξύ των οποίων είναι και τα δικά του 15.556 ευρώ, δήλωσε ότι δεν γνώριζε τίποτα.

Σημειώνεται επίσης ότι, **αναφορικά με τη μεταβίβαση των 37,16 δικαιώματων βασικής ενίσχυσης χωρίς γη, με μοναδιαία αξία 198,25 στον υιό του κ. Ξυλούρη το 2021**, απάντησε ότι δεν προχώρησε σε καμία τέτοια μεταβίβαση. Θεώρησε, υποστήριξε, ότι αφού δεν υπέβαλε εκ νέου αίτηση, δεν θα ανέκυπτε κάποιο ζήτημα (ο εισηγητής της πλειοψηφίας κ. Λαζαρίδης κατέθεσε το σχετικό έγγραφο). Αναφέρει, επίσης, ότι αυτό που γνώριζε, με επιφύλαξη, ήταν ότι αν δεν ενεργοποιήσεις τα δικαιώματα για κάποια χρόνια, επιστρέφουν στο εθνικό απόθεμα.

Περαιτέρω, **σχετικά με την ενιαία δήλωση εκμετάλλευσης - εθνικό απόθεμα έτους 2021** που παρουσίασε και κατέθεσε ο εισηγητής της πλειοψηφίας, κ. Λαζαρίδης, αρνήθηκε ότι έχει υποβάλει σχετική δήλωση.

Από την συνολική επισκόπηση της κατάθεσης του ως άνω μάρτυρα, ανακύπτουν ερωτήματα και σε σχέση με τα κάτωθι ζητήματα:

-Αναφορικά με τον κ. Γεώργιο Λαμπράκη, ο οποίος έχει το Κ.Υ.Δ. «Αγροτική Πρόοδος» που είναι το μεγαλύτερο στην Κρήτη με 15.000 αιτήσεις, καταθέτει ότι τον γνωρίζει μόνο ως λογιστή - οικονομολόγο και όχι υπό την ιδιότητά του ως ιδιοκτήτη Κ.Υ.Δ.

-Αναφορικά με τον κ. Γιάννη Κυριακάκη, Τομεάρχη του ΠΑΣΟΚ στον Μεσσαρά, έχει διαβάσει δημοσιεύματα αλλά δε γνωρίζει εάν οι πράξεις για τις οποίες διώκεται είναι κακοουργηματικού χαρακτήρα.

-Δήλωσε ότι δεν έχει μιλήσει ποτέ με υπηρεσιακό παράγοντα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Δεν γνωρίζει κανένα στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ ούτε στο Ηράκλειο ούτε στην Αθήνα, δεν άσκησε καμία πίεση και δεν έχει την αρμοδιότητα και την εξουσία να ασκήσει οποιαδήποτε πίεση. Δεν γνωρίζει μέλη διοικήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ ουδέποτε γνώριζε, και δεν είχε ποτέ σχέση με Υφυπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης.

Για την αύξηση του ζωικού κεφαλαίου στην Κρήτη ενημερώθηκε από τα δημοσιεύματα, δεν είχε προσωπική γνώση Αυτό που είχε συζητηθεί σε διάφορες συζητήσεις ήταν η αύξηση του κόστους παραγωγής, η λειψυδρία που επηρεάζει τις παραγωγές κ.λ.π.

-Αναφορικά με την επιλογή της Τήνου για την αίτηση βασικής ενίσχυσης, δήλωσε ότι μέσα στον φάκελο με τα χαρτιά που του δόθηκαν από το Κ.Υ.Δ. και τα δικαιολογητικά τα οποία προσκόμισε, υπήρχε και αυτή η δήλωση για την Τήνο. Δεν έδωσε σημασία στην τοποθεσία, γνώριζε, μόνο ότι του παραχωρούνται κάποια δικαιώματα σε κάποιες εκτάσεις για να μπορέσει να επιδοτηθεί. Ενώ δεν αποποιείται την ευθύνη των όσων υπογράφει, παραδέχεται ότι εξέτασε πλημμελώς το περιεχόμενο του φακέλου, κατά την εξέτασή του από τον κ. Ξανθόπουλο.

Δημήτριος Ντογκούλης, Προέδρου Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας – Ιδιοκτήτης ΚΥΔ Λάρισας

Ο κ. Ντογκούλης κατέθεσε με την ιδιότητα του Προέδρου του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας – Ιδιοκτήτη Κ.Υ.Δ. Λάρισας. Είναι γεωπόνος, μελετητής και ιδιοκτήτης Κ.Υ.Δ., καθώς και Πρόεδρος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας και Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Φορέων Αγροτικής Συμβουλευτικής (ΠΕΦΑΣΥ) από το 2019. Περιέγραψε αναλυτικά τη λειτουργία του συστήματος υποβολής δηλώσεων καλλιέργειας (ΟΣΔΕ) από το 2014 έως σήμερα, δίνοντας έμφαση στον ρόλο των ΚΥΔ και στον τρόπο που αυτά εντάχθηκαν στο σύστημα μετά την κατάρρευση του συνεταιριστικού μοντέλου της ΠΑΣΕΓΕΣ το 2012.

Ανέφερε ότι το 2014 πιστοποιήθηκαν τα πρώτα ανεξάρτητα Κ.Υ.Δ., μεταξύ αυτών και το δικό του, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, με μαζική συλλογή εξουσιοδοτήσεων αγροτών. Παράλληλα, δημιουργήθηκε ένα σύστημα συντονισμού με επικεφαλής τη Gaia Επιχειρείν, βασικό μέτοχο της οποίας ήταν η Neugorpublic, τεχνικός σύμβουλος του ΟΠΕΚΕΠΕ ήδη από το 2007. Περιέγραψε τη διάκριση μεταξύ Κ.Υ.Δ. Α΄ και Β΄ βαθμού, τα οποία παρείχαν την ίδια υπηρεσία αλλά με άνιση πρόσβαση και πλεονεκτήματα υπέρ των φορέων που συνδέονταν με τη Gaia.

Κατέθεσε ότι τα ανεξάρτητα Κ.Υ.Δ. υποχρεώθηκαν να υπογράψουν σύμβαση με τον φορέα συντονισμού, καταβάλλοντας 10,55 ευρώ ανά δήλωση καλλιέργειας, υπό την απειλή απώλειας της πιστοποίησης. Περιέγραψε επίσης ότι κατά την έναρξη του συστήματος οι δηλώσεις καλλιέργειας ήταν «προδεσμευμένες» στους φορείς Β΄ βαθμού, γεγονός που δυσχέρανε τη λειτουργία των ανεξάρτητων Κ.Υ.Δ.

Στη συνέχεια, ανέλυσε την εξέλιξη του συστήματος έως το 2017, οπότε – όπως είπε – άρχισαν σοβαρές δυσλειτουργίες μετά τη διάσπαση της Gaia Επιχειρείν και τη δημιουργία νέων σχημάτων (Ένωση Αγρινίου, Cognitera). Το 2020 έληξε η σύμβαση τεχνικού συμβούλου και φορέα συντονισμού, με αποτέλεσμα ο ΟΠΕΚΕΠΕ να μείνει χωρίς βασική τεχνική υποστήριξη. Το 2021 έγινε απόπειρα δημιουργίας νέου μοντέλου με Φορείς Παροχής Υπηρεσιών, η οποία τελικώς εγκαταλείφθηκε, και επανήλθε εκτάκτως η Gaia με απόφαση πολιτικής ηγεσίας.

Το 2022 πραγματοποιήθηκε η μεταφορά του ΟΣΔΕ στο GOV, την οποία ο μάρτυρας δήλωσε ότι υποστήριξε ενεργά. Ωστόσο, κατέθεσε ότι το σύστημα αποδείχθηκε ελλιπές και προβληματικό, με αποτέλεσμα σοβαρές καθυστερήσεις, τεχνικά σφάλματα και μη ολοκληρωμένες πληρωμές που εκκρεμούν από το 2022. Το 2023 η εφαρμογή της νέας ΚΑΠ σε ήδη δυσλειτουργικό σύστημα, κατά τον μάρτυρα, οδήγησε σε συνολική κατάρρευση της επιχειρησιακής ικανότητας του Οργανισμού.

Ο κ. Ντογκούλης επισήμανε εκτεταμένα προβλήματα στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία αφορούσαν κυρίως τη δομή του συστήματος, την τεχνική υποστήριξη και τη διοικητική επάρκεια. Ανέφερε ανισότητες στη μεταχείριση των ΚΥΔ, εξάρτηση από ιδιώτες τεχνικούς συμβούλους, έλλειψη εναλλακτικών λύσεων και επιβολή όρων συνεργασίας χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στα προβλήματα του πληροφοριακού συστήματος, τόσο πριν όσο και μετά τη μεταφορά στο GOV, κάνοντας λόγο για ελλιπές λογισμικό, καθυστερημένες ή ανύπαρκτες εφαρμοστικές εγκυκλίου, τεχνικά σφάλματα που δεν επιλύθηκαν, καθώς και πληρωμές που παραμένουν «κολλημένες» επί σειρά ετών. Ανέφερε επίσης ότι τα ΚΥΔ λειτουργούσαν υπό ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα, χωρίς επαρκή εργασία και με συνεχή αλλαγή κανόνων.

Από την κατάθεσή του προκύπτει ότι ο μάρτυρας θεωρεί τις δυσλειτουργίες του ΟΠΕΚΕΠΕ διαχρονικές και δομικές. Περιέγραψε ένα σύστημα που βασίστηκε επί χρόνια σε συγκεκριμένους ιδιώτες παρόχους, χωρίς θεσμική θωράκιση, χωρίς επαρκή εσωτερική τεχνογνωσία και χωρίς σταθερό πλαίσιο λειτουργίας. Η συνεχής αλλαγή μοντέλων (φορέας συντονισμού, ΦΠΥ, επιστροφή στον προηγούμενο φορέα, μεταφορά στο GOV) παρουσιάστηκε ως ένδειξη έλλειψης στρατηγικού σχεδιασμού.

Επιπλέον, υπογράμμισε τη χρόνια αδυναμία του Οργανισμού να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ιδίως μετά το 2023, καθώς και την απουσία έγκαιρων κανονιστικών και εφαρμοστικών πράξεων. Οι παθογένειες αυτές, κατά τον μάρτυρα, δεν αφορούν μεμονωμένες διοικήσεις αλλά διατρέχουν όλη την προηγούμενη δεκαετία.

Ο μάρτυρας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ οδηγήθηκε σε λειτουργικό αδιέξοδο λόγω συνδυασμού θεσμικών επιλογών, τεχνικής ανεπάρκειας και υπερβολικής πολυπλοκότητας του αντικειμένου που κλήθηκε να διαχειριστεί. Τόνισε ότι τα Κ.Υ.Δ. λειτούργησαν ως κρίσιμος ενδιάμεσος μηχανισμός, καλύπτοντας κενά του Οργανισμού και απορροφώντας μεγάλο μέρος της πίεσης, χωρίς όμως να έχουν τα μέσα ή την εξουσία να διορθώσουν τις βασικές αδυναμίες του συστήματος.

Χωρίς να αποδώσει προσωπικές ή ποινικές ευθύνες, διατύπωσε την άποψη ότι η εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. σε ένα ήδη προβληματικό πληροφοριακό και διοικητικό περιβάλλον υπερέβη τις δυνατότητες του ΟΠΕΚΕΠΕ, οδηγώντας σε καθυστερήσεις, δυσλειτουργίες και οικονομικές επιπτώσεις για τους παραγωγούς. Η κατάθεσή του συνολικά συγκλίνει στο συμπέρασμα ότι απαιτείται ριζική επανεξέταση του τρόπου οργάνωσης, τεχνικής υποστήριξης και διακυβέρνησης του Οργανισμού.

Από τις απαντήσεις του κ. Ντογκούλη προκύπτει με σαφήνεια ότι **τα Κ.Υ.Δ. δεν μπορούν συλλήβδην να θεωρηθούν η «μήτρα του κακού»**, καθώς ο θεσμικός τους ρόλος είναι τεχνικός και εκτελεστικός: η δήλωση καλλιέργειας υποβάλλεται **πάντα παρουσία, με τη ρητή βούληση και την υπογραφή του παραγωγού**, ο οποίος φέρει πρωτογενή ευθύνη για το περιεχόμενό της, συμπεριλαμβανομένης της δήλωσης βοσκοτόπων και ζωικού κεφαλαίου. Ο μάρτυρας αποκλείει κατηγορηματικά το ενδεχόμενο μαζικής αυθαίρετης δήλωσης στοιχείων από τα Κ.Υ.Δ. χωρίς γνώση των παραγωγών.

Ταυτόχρονα, αναγνωρίζει ότι **υπήρξαν συγκεκριμένα Κ.Υ.Δ. που λειτούργησαν προβληματικά**, ακόμη και ως «βιομηχανίες εικονικών δηλώσεων», τα οποία συγκέντρωναν δυσανάλογα μεγάλο αριθμό αιτήσεων από απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές και εμφάνιζαν επαναλαμβανόμενα μοτίβα μετακίνησης δηλώσεων σε όλη τη χώρα. Για τα ΚΥΔ αυτά ο κ. Ντογκούλης κάνει λόγο για **οργανωμένη και μη τυχαία πρακτική**, την οποία θεωρεί απολύτως κατακριτέα και δηλώνει ότι έπρεπε να είχε ελεγχθεί και αποβληθεί εγκαίρως από το σύστημα.

Κεντρικό στοιχείο των απαντήσεων του είναι ότι το πραγματικό πρόβλημα **δεν εντοπίζεται στον θεσμό των Κ.Υ.Δ. καθ' εαυτόν**, αλλά **1) στην απουσία αυστηρού και λειτουργικού νομικού πλαισίου πιστοποίησης και ελέγχου των Κ.Υ.Δ., 2) στην έλλειψη ουσιαστικών εργαλείων ελέγχου (π.χ. επαλήθευση μισθωτηρίων, ζωικού κεφαλαίου) και 3) κυρίως στη δομική αδυναμία του ΟΠΕΚΕΠΕ να λειτουργήσει αυτοδιοίκητα και ανεξάρτητα**.

Ο κ. Ντογκούλης επισημαίνει ότι η **τεχνική λύση δεν συνιστά από μόνη της σκάνδαλο**, αλλά μετατρέπεται σε προβληματική πρακτική όταν συνδυάζεται με **ανύπαρκτο ή εικονικά δηλωμένο ζωικό κεφάλαιο**, χωρίς επαρκή θεσμικά στεγανά. Αντίστοιχα, απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι η κατανομή βοσκοτόπων από την ηπειρωτική στη νησιωτική χώρα έγινε εις βάρος των κτηνοτρόφων, υποστηρίζοντας ότι βασίστηκε σε διοικητικές αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις του ΥΠΑΑΤ λόγω πραγματικής ανεπάρκειας επιλέξιμων εκτάσεων στα νησιά.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά η θέση του για τον **ρόλο του τεχνικού συμβούλου**: αναγνωρίζει ότι ήταν αναγκαίος, αλλά ταυτόχρονα **αποτέλεσε μέρος του προβλήματος**, καθώς η διαχρονική μονοπωλιακή του θέση δημιούργησε **σχέσεις εξάρτησης, αδιαφάνειας και αδυναμία ελέγχου** από τον Οργανισμό. Κατά τον μάρτυρα, το κρίσιμο σφάλμα ήταν ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν διέθετε τα φίλτρα, την τεχνική επάρκεια και τη θεσμική αυτονομία για να επιβάλει όρους και να ελέγξει αποτελεσματικά τον τεχνικό σύμβουλο.

Τέλος, από τις απαντήσεις του προκύπτει ότι α) οι έλεγχοι ήταν διαρκείς αλλά ανεπαρκείς τα έτη έντονης υποστελέχωσης, β) η μεταφορά της διαδικασίας στο gov.gr ήταν **ορθή και αναγκαία πολιτική επιλογή**, αλλά εφαρμόστηκε σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες (νέα Κ.Α.Π., τεχνική πολυπλοκότητα) και γ) ότι η καθυστέρηση πληρωμών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ συνιστά **βαριά θεσμική αποτυχία**, με σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες.

Συνολικά, ο κ. Ντογκούλης τοποθετεί το πρόβλημα του ΟΠΕΚΕΠΕ σε επίπεδο **συστημικής και διαχρονικής δυσλειτουργίας**, όπου συνυπάρχουν: 1) αδύναμος έλεγχος παραγωγών, 2) παθολογικά Κ.Υ.Δ., 3) τεχνικός σύμβουλος με υπερβολική ισχύ, και 4) ένας Οργανισμός χωρίς επαρκή αυτονομία, στελέχωση και εργαλεία.

Από την κατάθεση του κ. Ντογκούλη εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι δυσλειτουργίες του ΟΠΕΚΕΠΕ συνιστούν **συστημική αποτυχία διακυβέρνησης** και όχι μεμονωμένο σκάνδαλο, ενώ τα Κ.Υ.Δ. λειτούργησαν περισσότερο ως μέρος μόνο ενός προβληματικού συστήματος παρά ως πηγή των προβλημάτων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Κ.Υ.Δ. του κ. Ντογκούλη κάνει δήλωση ΟΣΔΕ συγγενικό πρόσωπο της βουλευτού του ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΑΛ στην Λάρισα, κυρία Ευαγγελία Λιακούλη.

**Κατάθεση μάρτυρα Δέσποινας Μαρκοπούλου, εκπροσώπου Σ.Ο.Λ. Α.Ε.
(Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.)**

Η κυρία Μαρκοπούλου κατέθεσε ενώπιον της Επιτροπής υπό την ιδιότητά της ως επικεφαλής του Φορέα Πιστοποίησης για τα οικονομικά έτη 2021 – 2023, διευκρινίζοντας εξ αρχής ότι δεν ήταν επικεφαλής ελεγκτικού μηχανισμού του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά επικεφαλής του σχήματος των Συνεργαζόμενων Ορκωτών Λογιστών που είχε αναδειχθεί κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας. Υπέγραφε τις εκθέσεις πιστοποίησης στο πλαίσιο του θεσμικού ρόλου που προβλέπει το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Όπως εξήγησε, ο Φορέας Πιστοποίησης λειτουργεί στο πλαίσιο του Single Audit Approach, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να βασίζεται στις εργασίες του για την εκκαθάριση των λογαριασμών (ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ) των οργανισμών πληρωμών. Ο έλεγχος που διενεργούσε δεν ήταν forensic audit, δηλαδή δεν είχε ως κύριο σκοπό τη διερεύνηση απάτης, αλλά τη διατύπωση γνώμης επί της αξιοπιστίας και της κανονικότητας των λογαριασμών, βάσει συγκεκριμένων ετήσιων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς τη μεθοδολογία, τη δειγματοληψία και τη μορφή της έκθεσης.

Αναφορικά με τη χρήση 2022, επιβεβαίωσε ότι διατυπώθηκε «γνώμη με επιφύλαξη». Διευκρίνισε ότι τα αχρεωστήτως καταβληθέντα αποτελούν προβλεπόμενη διαδικασία στο ευρωπαϊκό σύστημα πληρωμών και ότι σε έναν τόσο μεγάλο οργανισμό, με χιλιάδες δικαιούχους και πολλαπλά μέτρα, είναι αναμενόμενο να εντοπίζονται λάθη ή και περιπτώσεις μικροπαρατυπιών. Ωστόσο, στα ευρήματα του ελέγχου καταγράφηκαν σημαντικές λανθασμένες πληρωμές, μεταξύ των οποίων και ποσό που προσδιορίστηκε περί τα 52.000.000 – 60.000.000 ευρώ, καθώς και περιπτώσεις πληρωμών χωρίς επαρκείς ελέγχους.

Επιπλέον, εντοπίστηκαν ζητήματα που άπτονταν των κριτηρίων διαπίστευσης του Οργανισμού. Τα ευρήματα αυτά αποτυπώθηκαν στην έκθεση και συνδέθηκαν με επισημάνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ως προς την αναστολή της διαπίστευσης και το Σχέδιο Δράσης (Action Plan) ανέφερε ότι η διαδικασία αυξημένης εποπτείας δεν ξεκίνησε αποκλειστικά από τη συγκεκριμένη έκθεση, αλλά αποτελούσε συνέχεια παρατηρήσεων προηγούμενων ετών. Από το 2022 είχε ήδη προταθεί η υπαγωγή του ΟΠΕΚΕΠΕ σε επιτήρηση, ενώ τα ευρήματα του Φορέα Πιστοποίησης συνέβαλαν επικουρικά στην ενίσχυση των ανησυχιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κατά την αποτίμησή της, τα προβλήματα δεν ήταν συγκυριακά αλλά σωρευτικά και διαχρονικά.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στις δυσκολίες άντλησης στοιχείων. Επιβεβαίωσε ότι υπήρχαν καθυστερήσεις στην παροχή δεδομένων προς τον Φορέα Πιστοποίησης και ότι αυτές δεν περιορίζονταν σε ένα πρόσωπο ή μία διεύθυνση, αλλά αφορούσαν συνολικά τον Οργανισμό, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών όπως η Πληροφορική. Τόνισε ότι γενικώς υπήρχε δυσχέρεια στην έγκαιρη χορήγηση στοιχείων, χωρίς όμως να αποδώσει δόλο. Το στοιχείο αυτό αναδεικνύει, κατά την ουσία της κατάθεσής της, προβλήματα εσωτερικής οργάνωσης, ροής πληροφόρησης και υποστήριξης της ελεγκτικής διαδικασίας.

Σε σχέση με τις αποχωρήσεις και τις μετακινήσεις στελεχών, υποστήριξε ότι η απώλεια έμπειρων στελεχών από θέσεις ευθύνης και η αντικατάστασή τους από νέα πρόσωπα επιβραδύνει αναπόφευκτα τις διαδικασίες και επηρεάζει τη λειτουργική επάρκεια ενός

οργανισμού. Δεν το θεώρησε μοναδική αιτία των προβλημάτων, αλλά παράγοντα που συνέβαλε στη διεύρυνσή τους, υποδηλώνοντας οργανωτική αστάθεια και έλλειψη διοικητικής συνέχειας.

Ως προς το μητρώο οφειλετών, δεν το χαρακτήρισε συνολικά ως δομικό και χρόνιο πρόβλημα, αν και αναγνώρισε ότι τα ευρήματα του ελέγχου ανέδειξαν αδυναμίες. Για την περίοδο μετά το 2023 δήλωσε ότι δεν είχε γνώση.

Σχετικά με τα πληροφοριακά συστήματα, κατέθεσε ότι δεν είχε απευθείας επαφή με τον τεχνικό σύμβουλο και ότι όλα τα αιτήματα στοιχείων υποβάλλονταν θεσμικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Δεν διαπίστωσε ότι το σύστημα λειτουργούσε ως «μαύρο κουτί», ούτε ότι υπήρχε απόκρυψη δεδομένων. Υπογράμμισε όμως ότι, σύμφωνα με τα κριτήρια διαπίστευσης, ο Οργανισμός οφείλει να διαθέτει ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα με πλήρες audit trail και επαρκείς ασφαλιστικές δικλείδες, αναγνωρίζοντας εμμέσως τη σημασία της θεσμικής και τεχνικής επάρκειας των συστημάτων για τη διατήρηση της διαπίστευσης.

Κατηγορηματικά δήλωσε ότι κατά τον έλεγχό της δεν διαπίστωσε στοιχεία δόλου, υπεξαίρεσης ή πολιτικής παρέμβασης για παράνομες πληρωμές. Αν είχε εντοπίσει τέτοια στοιχεία, θα τα είχε καταγράψει και θα είχε ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα ευρήματα, κατά τη δική της αξιολόγηση, αφορούσαν κυρίως λογιστικές αδυναμίες, ελλείψεις τεκμηρίωσης και μη συμμόρφωση διαδικασιών.

Επιπροσθέτως, αναφέρθηκε και σε εξωγενείς παράγοντες, όπως οι αλλαγές στους κανονισμούς της ΚΑΠ, οι επιπτώσεις της πανδημίας, η έλλειψη προσωπικού και η ανάγκη ταχείας καταβολής ενισχύσεων στους αγρότες, οι οποίοι επιβάρυναν τη λειτουργία του Οργανισμού.

Μέσα από την εξέτασή της η κυρία Μαρκοπούλου προσδιόρισε με σαφήνεια το χρονικό και θεσμικό πλαίσιο των ελέγχων που διενήργησε ως εκπρόσωπος των Συνεργαζόμενων Ορκωτών Λογιστών στον ΟΠΕΚΕΠΕ, διευκρινίζοντας ότι αφορούσαν τα οικονομικά έτη 2021, 2022 και 2023 (με το οικονομικό έτος να εκκινεί στις 16 Οκτωβρίου και να λήγει στις 15 Οκτωβρίου του επόμενου έτους). Για κάθε χρήση εκδόθηκε ελεγκτική γνώμη, ωστόσο γνώμη με επιφύλαξη διατυπώθηκε μόνο για το οικονομικό έτος 2023.

Η επιφύλαξη, όπως εξήγησε, στηρίχθηκε σε δύο συγκεκριμένα ευρήματα: πρώτον, σε λανθασμένη πληρωμή που πραγματοποιήθηκε βάσει εσφαλμένης γραμμής πληρωμών, ύψους – σύμφωνα με τους τότε υπολογισμούς του Οργανισμού – περίπου εξήντα και πλέον εκατομμυρίων ευρώ· και, δεύτερον, στη διαπίστωση ότι σε συγκεκριμένα μέτρα είχαν πραγματοποιηθεί πληρωμές χωρίς επαρκείς ελέγχους. Η ίδια διευκρίνισε ότι η επιφύλαξη αφορούσε τόσο την πληρότητα των ελέγχων όσο και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών δαπανών.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στο ότι ο Φορέας Πιστοποίησης δεν δήλωσε γενικευμένα αδυναμία επιβεβαίωσης της νομιμότητας όλων των δαπανών, αλλά αδυναμία επιβεβαίωσης της συγκεκριμένης πληρωμής και των διαδικασιών που συνδέονταν με μέτρα όπου διαπιστώθηκαν ανεπαρκείς έλεγχοι. Επισήμανε ότι, λόγω έλλειψης αξιόπιστων και επαρκών πληροφοριακών δεδομένων, δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί η ορθότητα συγκεκριμένων ποσών. Το ζήτημα αποδόθηκε κυρίως σε αδυναμίες των πληροφοριακών συστημάτων και σε ελλείψεις τεκμηρίωσης.

Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία με τον Οργανισμό, κατονόμασε τους προϊσταμένους των βασικών διευθύνσεων (Τεχνικών Ελέγχων, Άμεσων Ενισχύσεων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Πληρωμών) με τους οποίους συνεργάστηκε κατά τα επίμαχα έτη, επισημαίνοντας ότι υπήρξαν μεταβολές προσώπων κατά τη διάρκεια των χρήσεων και ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το ίδιο πρόσωπο κατείχε ταυτόχρονα δύο θέσεις ευθύνης για ορισμένο διάστημα (Παρασκευή Τυχεροπούλου). Διευκρίνισε επίσης ότι η έκθεση για το οικονομικό έτος 2023 υποβλήθηκε τον Μάρτιο του 2024, σύμφωνα με την προβλεπόμενη προθεσμία.

Αναγνώρισε ότι ζητήθηκαν στοιχεία, τα οποία είτε δεν παραδόθηκαν είτε παραδόθηκαν με σημαντικές καθυστερήσεις, αποδίδοντας το γεγονός σε γενικότερη έλλειψη πόρων και λειτουργικές δυσχέρειες. Παρά τις ελλείψεις, υποστήριξε ότι τα διαθέσιμα δεδομένα επαρκούσαν, ώστε να διαμορφωθεί τεκμηριωμένη ελεγκτική γνώμη.

Τέλος, ως προς το ερώτημα αν οι περιορισμοί στην παροχή στοιχείων οφείλονταν σε διοικητική ανεπάρκεια ή σε συνειδητή επιλογή της διοίκησης ή των προϊσταμένων, απέκλεισε ρητά την εκδοχή δόλου. Υπογράμμισε ότι οι διαπιστωμένες αδυναμίες σχετίζονταν με δυσχέρειες συστημάτων και στελέχωσης και όχι με πρόθεση απόκρυψης, τονίζοντας ότι, κατά την εκτίμησή της, ο ΟΠΕΚΕΠΕ πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ενιαία διοικητική οντότητα και όχι ως άθροισμα μεμονωμένων ευθυνών.

Συνολικά, από την κατάθεσή της προέκυψε εικόνα ενός μεγάλου οργανισμού με διαχρονικές διοικητικές και ελεγκτικές αδυναμίες, προβλήματα συμμόρφωσης με τα κριτήρια διαπίστευσης, οργανωτική αστάθεια και σημαντικές δυσχέρειες στη διαχείριση και τεκμηρίωση πληρωμών. Ωστόσο, στο πλαίσιο του δικού της ελέγχου, δεν τεκμηριώθηκε ύπαρξη οργανωμένου δόλου ή πολιτικής καθοδήγησης παράνομων ενεργειών, αλλά κυρίως συστημικά διαχειριστικά ελλείμματα που οδήγησαν σε αυξημένη ευρωπαϊκή εποπτεία.

Κατάθεση του κ. Καραποστολάκη, εκπροσώπου Σ.Ο.Λ. Α.Ε. (Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.)

Ο κ. Ιωάννης Καραποστολάκης κατέθεσε ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής υπό την ιδιότητά του ως ορκωτού ελεγκτή λογιστή, μέλους της ελεγκτικής εταιρείας ΣΟΛ Α.Ε. επί περίπου εικοσιπέντε έτη, με ανώτατες σπουδές οικονομικής κατεύθυνσης και μεταπτυχιακή εξειδίκευση στην οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων. Τόνισε εξ αρχής ότι το έργο του ορκωτού ελεγκτή δεν είναι απλώς τεχνικό αλλά κατεξοχήν θεσμικό, καθώς υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον και διέπεται από αυστηρό εθνικό και ενωσιακό κανονιστικό πλαίσιο, ιδίως τον ν. 4449/2017, τον Κώδικα Δεοντολογίας της IFAC και τα διεθνή πρότυπα ελέγχου και διασφαλιστικών εργασιών.

Στο πλαίσιο αυτό, ανέφερε ότι η ΣΟΛ Α.Ε., κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σύμφωνα με τον ν. 4412/2016, ορίστηκε ως φορέας πιστοποίησης του ΟΠΕΚΕΠΕ για τα οικονομικά έτη 2021 έως και 2023, με δικαίωμα ετήσιας προαίρεσης. Διευκρίνισε ότι το αντικείμενο του έργου δεν αφορούσε έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού, αλλά τον έλεγχο των λογαριασμών των ταμείων ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ, δηλαδή τη νομιμότητα, κανονικότητα και ορθότητα των σχετικών δαπανών. Κάθε οικονομικό έτος ορίζεται ενωσιακά από 16

Οκτωβρίου έως 15 Οκτωβρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους, ενώ ο έλεγχος για το πρώτο έτος ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2021.

Ο μάρτυρας εξήγησε ότι ο θεσμός του φορέα πιστοποίησης προβλέπεται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελεί βασικό στοιχείο του συστήματος Single Audit Approach. Οι εκθέσεις του φορέα πιστοποίησης χρησιμοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να αξιολογήσει τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και να αποφασίσει, εάν απαιτούνται πρόσθετοι έλεγχοι ή μέτρα. Ανάλογα με τα ευρήματα, η Επιτροπή μπορεί να προχωρήσει, μεταξύ άλλων, σε εκκαθάριση ή μη των λογαριασμών, σε συστάσεις, σε δημοσιονομικές διορθώσεις, σε επιβολή προστίμων, σε απαίτηση διορθωτικών ενεργειών μέσω action plan, ακόμη και σε αναστολή πληρωμών ή άρση της διαπίστευσης του Οργανισμού Πληρωμών.

Η εργασία της ΣΟΛ Α.Ε. πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Αναθέσεων Διασφάλισης 3000, τις ετήσιες κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το ισχύον κάθε φορά εθνικό κανονιστικό πλαίσιο. Ο έλεγχος ήταν δειγματοληπτικός και βασίστηκε σε μεθοδολογική προσέγγιση που περιλάμβανε κατανόηση της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, ανάλυση διαδικασιών, αξιολόγηση κινδύνων και έλεγχο πληρωμών, με στόχο να διαπιστωθεί, εάν οι διαδικασίες του Οργανισμού είναι επαρκείς και λειτουργούν αποτελεσματικά προς διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, ο μάρτυρας υπογράμμισε ότι ο ρόλος του φορέα πιστοποίησης δεν εκτείνεται σε αποφάσεις διοίκησης ή διαχείρισης των πόρων, ούτε σε αξιολόγηση της κρατικής πολιτικής, αλλά περιορίζεται αυστηρά στα προβλεπόμενα κανονιστικά κριτήρια.

Μετά την υποβολή των εκθέσεων της ΣΟΛ Α.Ε., η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε στην εκκαθάριση των λογαριασμών της Ελλάδας για τα οικονομικά έτη 2021, 2022 και 2023, αποδεχόμενη τις διαπιστώσεις του φορέα πιστοποίησης. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων βεβαίωσε για κάθε έτος την εμπρόθεσμη και καλή εκτέλεση του έργου, ενώ και ο ΟΠΕΚΕΠΕ αποδέχθηκε τη θεσμική ορθότητα και πληρότητα των ελέγχων, καθώς και τα ευρήματα που του γνωστοποιήθηκαν.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε ο μάρτυρας στα σημαντικότερα ευρήματα της έκθεσης του οικονομικού έτους 2023. Σε αυτά περιλαμβάνονται ζητήματα που επηρέαζαν σοβαρά την ορθότητα και τη νομιμότητα των δαπανών, όπως εσφαλμένες πληρωμές που δεν είχαν διορθωθεί, πληρωμές σε δικαιούχους χωρίς επαρκείς ελέγχους μέσω διαδικασίας «εντέλλεσθε», πληρωμές με λανθασμένη γραμμή δικαιωμάτων που δεν είχαν καταστεί αχρεώστητες, καθώς και προβλήματα στα πληροφοριακά συστήματα, δεσμευμένα ΑΦΜ, αδυναμίες της οργανωτικής δομής και ελλείψεις σε προσωπικό.

Παράλληλα, επισήμανε ότι πολλά από τα προβλήματα αυτά έχουν διαχρονικό χαρακτήρα. Ανέφερε ενδεικτικά ζητήματα που επανεμφανίζονται διαχρονικά, όπως τα προβλήματα με το κτηματολόγιο, τα μισθωτήρια, τα βοσκοτόπια, την εποπτεία φορέων, τις ελλείψεις στο κανονιστικό πλαίσιο των μέτρων και τη μη ολοκλήρωση των προβλεπόμενων action plans. Τα θέματα αυτά, όπως τόνισε, δεν είχαν επιλυθεί έως την ημερομηνία χορήγησης της έκθεσης και συνέχισαν να επηρεάζουν τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο ίδιος απέφυγε να διατυπώσει αξιολογικές κρίσεις πέραν του θεσμικού του ρόλου, ωστόσο από την κατάθεσή του προκύπτει σαφώς ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ παρουσίαζε σοβαρές και μη θεραπευμένες χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες. Υπογράμμισε ότι από

το οικονομικό έτος 2024 και εφεξής, η εξέταση και αξιολόγηση των εν λόγω ζητημάτων εμπίπτει στην αρμοδιότητα του νέου φορέα πιστοποίησης, της ΕΔΕΛ, κλείνοντας την τοποθέτησή του με τη διαβεβαίωση ότι το έργο της ΣΟΛ Α.Ε. εκτελέστηκε με πλήρη συμμόρφωση προς το εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο και με σεβασμό στις αρχές της ανεξαρτησίας, της αντικειμενικότητας και της επαγγελματικής δεοντολογίας.

Συμπερασματικά, από την κατάθεση του κ. Καραποστολάκη αλλά και από τις απαντήσεις που έδωσε κατά την εξέτασή του από τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας Μακάριο Λαζαρίδη προκύπτει ως ενιαίο και σαφές συμπέρασμα ότι κατά τη διάρκεια της θητείας του ως ορκωτού ελεγκτή και φορέα πιστοποίησης στον ΟΠΕΚΕΠΕ δεν εντόπισε ούτε αποδείξεις δόλου, ούτε οργανωμένη εγκληματική δραστηριότητα, ούτε πολιτικές παρεμβάσεις ή πιέσεις σχετικά με παράνομες πληρωμές.

Ο ίδιος επιμένει ότι τα ευρήματα που κατέγραψε αφορούσαν σοβαρές αλλά θεσμικές και διαρθρωτικές αδυναμίες του Οργανισμού – όπως έλλειψη προσωπικού, συχνές αλλαγές διοίκησης, προβληματικές διαδικασίες, δυσλειτουργικά πληροφοριακά συστήματα και μεγάλες καθυστερήσεις στην παροχή στοιχείων – τις οποίες κατέγραψε πλήρως και χωρίς καμία απόκρυψη στις εκθέσεις του.

Υπογραμμίζει ότι ο ρόλος του ήταν αυστηρά θεσμικός: δεν είχε ούτε αρμοδιότητα ούτε δυνατότητα να επέμβει διοικητικά ή να αποδώσει ευθύνες, παρά μόνο να καταγράψει τα προβλήματα, ώστε να ενεργοποιηθούν οι προβλεπόμενοι μηχανισμοί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Υπουργείο.

Σε σχέση με την κ. Τυχεροπούλου, δηλώνει κατηγορηματικά ότι ουδέποτε του γνωστοποιήθηκε καταγγελία, υποψία απάτης ή οργανωμένου σχεδίου, ούτε ενημερώθηκε για επιστολές ή καταγγελίες προς τρίτους, ενώ οι μεγάλες καθυστερήσεις στην παροχή στοιχείων και τα ελλιπή αρχεία (όπως ένα μη τεκμηριωμένο excel για δεσμευμένα ΑΦΜ) τα αποδίδει στη συνολική δυσλειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ και όχι σε μεμονωμένο πρόσωπο.

Τελικό συμπέρασμα της κατάθεσής του είναι ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ παρουσίαζε επί χρόνια σοβαρές εγγενείς αδυναμίες και διοικητική ανεπάρκεια, οι οποίες δικαιολογούν την επιτήρηση του Οργανισμού, χωρίς όμως ο ίδιος – με βάση όσα γνώριζε και όσα του κοινοποιήθηκαν – να μπορεί να τεκμηριώσει ύπαρξη εγκληματικής οργάνωσης ή συνειδητής πολιτικής καθοδήγησης παράνομων πληρωμών.

Κατάθεση μάρτυρα Νικολάου Μπουνάκη, Διευθύνοντος Συμβούλου εταιρείας «PROACTIVE», Αναπληρωτής Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΑΣΟΚ

Ο κ. Ν. Μπουνάκης κατέθεσε με την ιδιότητα του Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας «PROACTIVE», καθώς και του Αναπληρωτή Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης του ΠΑΣΟΚ.

Ξεκίνησε την κατάθεσή του με εκτενή αναφορά στο επιστημονικό και επαγγελματικό του υπόβαθρο, επιδιώκοντας να θεμελιώσει ένα ισχυρό πλαίσιο προσωπικής και επαγγελματικής αξιοπιστίας. Δηλώνει σπουδές στις γεωπονικές και οικονομικές επιστήμες, με εξειδίκευση στην αγροτική οικονομία, τη διοίκηση και τις διεθνείς σχέσεις, καθώς και πολυετή ακαδημαϊκή εμπειρία στη διδασκαλία και στη διεθνή επιστημονική δημοσίευση. Παρουσιάζει την ίδρυση και ανάπτυξη της εταιρείας Proactive ως απάντηση σε θεσμικό κενό που δημιουργήθηκε μετά τη μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής

αγροδιατροφικής πολιτικής το 2004, υποστηρίζοντας ότι η εταιρεία του δραστηριοποιείται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, σε αντικείμενα όπως οι πιστοποιήσεις ποιότητας, τα επιχειρησιακά σχέδια και τα προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ. Τονίζει, μάλιστα, ότι δεν έχει λάβει δημόσιες αναθέσεις και ότι η δραστηριότητα ως Κ.Υ.Δ. αποτελεί μικρό μόνο μέρος του συνολικού κύκλου εργασιών. Η εκτενής αυτή αυτοπαρουσίαση λειτουργεί αφενός ως άμυνα απέναντι στη δημόσια κριτική και αφετέρου ως έμμεση αποστασιοποίηση από την εικόνα του «παραδοσιακού μεσάζοντα επιδοτήσεων», επιχειρώντας να εμφανίσει τον ρόλο του Κ.Υ.Δ. ως δευτερεύοντα και καθαρά τυπικό.

Ο πυρήνας της κατάθεσης αφορά την κατηγορία ότι μέσω του Κ.Υ.Δ. της Proactive δηλώθηκαν δημόσιες εκτάσεις στην περιοχή της λίμνης Κάρλας. Ο κ. Μπουνάκης απορρίπτει κατηγορηματικά τον ισχυρισμό, υποστηρίζοντας ότι η επίμαχη δήλωση υποβλήθηκε από συγκεκριμένη παραγωγό, συνοδευόμενη από ηλεκτρονικό μισθωτήριο κατατεθειμένο στην ΑΑΔΕ. Επιπλέον, τονίζει ότι το πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν επιτρέπει τη δήλωση δημόσιων εκτάσεων, γεγονός που, κατά τον ίδιο, σημαίνει ότι η έκταση εμφανιζόταν ως ιδιωτική τη στιγμή της καταχώρισης. Παράλληλα, περιορίζει τη θεσμική ευθύνη των Κ.Υ.Δ. στη λήψη και καταχώριση των δηλώσεων, απορρίπτοντας την υποχρέωση ουσιαστικού ελέγχου των τίτλων ιδιοκτησίας. Με αυτόν τον τρόπο μεταθέτει το βάρος της διερεύνησης στο κράτος και στις αρμόδιες υπηρεσίες, θέτοντας το ερώτημα πώς είναι δυνατόν μια έκταση να ενοικιάζεται και να δηλώνεται με πλήρη φορολογικά στοιχεία, εάν πράγματι είναι δημόσια. Η υπερασπιστική του γραμμή βασίζεται αποκλειστικά στην έννοια της διαδικαστικής συμμόρφωσης και όχι στην άσκηση ουσιαστικής κρίσης.

Σημαντικό μέρος της κατάθεσης αφιερώνεται στη δημόσια και μιντιακή στοχοποίηση που, όπως υποστηρίζει, υπέστη ο ίδιος προσωπικά. Αναφέρεται σε δημοσιεύματα που τον εμφάνιζαν να δηλώνει χιλιάδες στρέμματα στην Κάρλα, προσκομίζοντας στοιχεία με τα οποία επιχειρεί να αποδείξει ότι δεν λαμβάνει επιδοτήσεις ως φυσικό πρόσωπο και ότι τα ελάχιστα ποσά που έχουν αναφερθεί αφορούν μέλη του οικογενειακού του περιβάλλοντος. Σε αυτό το σημείο η κατάθεση αποκτά σαφή πολιτική διάσταση, καθώς δηλώνει ανοιχτά την ιδιότητά του ως Αναπληρωτής Γραμματέας Αγροτικής Ανάπτυξης του ΠΑΣΟΚ και στενού πολιτικού φίλου του Νίκου Ανδρουλάκη. Ο ίδιος παρουσιάζει τη «στοχοποίησή» του ως απόπειρα πολιτικής εργαλειοποίησης της υπόθεσης, αφήνοντας υπαινιγμούς για επιλεκτική εστίαση στο πρόσωπό του, τη στιγμή που, κατά τους ισχυρισμούς του, δεκάδες Κ.Υ.Δ. από όλη τη χώρα προέβαιναν σε αντίστοιχες δηλώσεις στην περιοχή της Κάρλας. Έτσι, ενώ αρχικά επιχειρεί να υποβαθμίσει την πολιτική του ταυτότητα, αυτή καταλήγει να αναδεικνύεται σε κεντρικό στοιχείο της αντιπαράθεσης.

Η εξέταση του μάρτυρα από τον εισηγητή και τους βουλευτές της πλειοψηφίας, οι ερωτήσεις των οποίων εστίασαν σε ζητήματα ουσιαστικής ευθύνης και εσωτερικών αντιφάσεων, ήταν αρκετά χρήσιμες. Επισημαίνεται ότι ο ιδιοκτήτης ενός Κ.Υ.Δ. φέρει συνολική ευθύνη για τη λειτουργία του, ανεξαρτήτως εσωτερικής κατανομής αρμοδιοτήτων, ενώ αναδεικνύεται η προφανής αναντιστοιχία μεταξύ δηλώσεων μικρής έκτασης στην Κρήτη και μεγάλης έκτασης στην Κάρλα, στοιχείο που όφειλε να εγείρει υποψίες. Τίθεται επίσης ζήτημα μη κατάθεσης τοπογραφικού διαγράμματος, παρά το μέγεθος της έκτασης και τη γεωγραφική απόσταση, καθώς και θέμα συνεργασίας με πρόσωπο που φέρεται να εμπλέκεται σε κύκλωμα παράνομων επιδοτήσεων έως το 2023. Η πίεση των ερωτήσεων αναδεικνύει μια κρίσιμη αντίφαση: ενώ ο Μπουνάκης

προβάλλει υψηλή επιστημονική επάρκεια και βαθιά γνώση του συστήματος, ταυτόχρονα επικαλείται πλήρη άγνοια για ουσιώδεις ανωμαλίες, μεταθέτοντας την ευθύνη είτε στον παραγωγό είτε στο πληροφοριακό σύστημα.

Κατά την εξέτασή του ο κ. Μπουνάκης διατύπωσε με συνέπεια τη θέση ότι δεν είχε προσωπική γνώση ούτε άμεση εμπλοκή στη συγκεκριμένη δήλωση αγροτεμαχίου στη λίμνη Κάρλα, υποστηρίζοντας ότι η αίτηση καταχωρίστηκε από συνεργάτη του Κ.Υ.Δ. βάσει των στοιχείων που προσκόμισε η αιτούσα. Αναγνώρισε ότι το μηνιαίο μίσθωμα των δύο ευρώ για έκταση 338 στρεμμάτων είναι εξαιρετικά χαμηλό, διευκρίνισε όμως ότι δεν είχε δει ο ίδιος το μισθωτήριο κατά τον χρόνο υποβολής και ότι δεν είχε αρμοδιότητα να ελέγξει την οικονομική λογικότητα του παραστατικού, εφόσον αυτό ήταν κατατεθειμένο στην ΑΑΔΕ και γινόταν αποδεκτό από το πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Τόνισε επανειλημμένα ότι η ευθύνη για τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων ανήκει στις αρμόδιες κρατικές αρχές και όχι στα ΚΥΔ, τα οποία, κατά τον ίδιο, λειτουργούν αποκλειστικά ως φορείς καταχώρισης.

Σε ό,τι αφορά τη χωρική υπόδειξη της έκτασης, ο μάρτυρας ανέφερε ότι δεν κατατέθηκε τοπογραφικό διάγραμμα, αλλά η δήλωση πραγματοποιήθηκε μέσω του χαρτογραφικού υποβάθρου του ΟΠΕΚΕΠΕ με χρήση ΑΤΑΚ, το οποίο, όπως εξήγησε, εμφανίζει αυτόματα τα όρια του ακινήτου. Υποστήριξε ότι η αιτούσα υπέδειξε την έκταση μέσω του συστήματος και ότι ο υπάλληλος προχώρησε στη μέτρηση και καταχώριση με τα εργαλεία που παρέχει η πλατφόρμα. Παρά τις επισημάνσεις περί ύπαρξης κτηματολογίου και χαρακτηρισμού της έκτασης ως δημόσιας, ο Μπουνάκης επέμεινε ότι, εφόσον το σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ εμφάνιζε την έκταση ως ιδιωτική λόγω ύπαρξης ΑΤΑΚ, το Κ.Υ.Δ. δεν είχε δυνατότητα ή αρμοδιότητα να αμφισβητήσει τον χαρακτήρα της.

Σχετικά με τη συνεργασία του με τον κ. Κουτσάκη, παραδέχθηκε μακροχρόνια επαγγελματική σχέση, αρχικά ως υπαλλήλου της εταιρείας του σε τεχνικά ζητήματα και στη συνέχεια ως εξωτερικού συνεργάτη με ατομική επιχείρηση έως το 2023. Δήλωσε ότι όλες οι οικονομικές συναλλαγές μεταξύ τους καλύπτονται από συμβάσεις, τιμολόγια και συγκεκριμένα παραδοτέα που αντιστοιχούν σε αιτήσεις, τα οποία, όπως ανέφερε, έχουν ήδη κατατεθεί τόσο στην ΑΑΔΕ και στον ΟΠΕΚΕΠΕ όσο και στις αρμόδιες αστυνομικές και δικαστικές αρχές. Αναγνώρισε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις καταβλήθηκαν ποσά πριν την έκδοση των αντίστοιχων τιμολογίων, στο πλαίσιο προκαταβολών έναντι παρεχόμενων υπηρεσιών, πρακτική που χαρακτήρισε συνήθη στο πλαίσιο επαγγελματικών συνεργασιών, υποστηρίζοντας ότι τα συνολικά ποσά δικαιολογούνται από τον αριθμό και το κόστος των αιτήσεων που διαχειριζόταν ο συνεργάτης.

Απέναντι στις αιτιάσεις περί ευθύνης λόγω της ιδιότητάς του ως ιδιοκτήτη του Κ.Υ.Δ. και λόγω της επιστημονικής και πολιτικής του εμπειρίας, ο κ. Μπουνάκης αρνήθηκε ότι είχε γνώση ή ότι συγκάλυψε παράνομες πρακτικές, επισημαίνοντας ότι, εάν είχε τέτοια εμπλοκή, δεν θα βρισκόταν ενώπιον της Επιτροπής ως μάρτυρας. Δήλωσε ότι έχει δώσει εντολές και κατευθύνσεις στους συνεργάτες του και ότι έχουν εφαρμοστεί εσωτερικοί έλεγχοι, χωρίς ωστόσο να αποκλείει το ενδεχόμενο να προκύψουν και άλλες προβληματικές περιπτώσεις στο πλαίσιο των γενικότερων ελέγχων που βρίσκονται σε εξέλιξη. Παράλληλα, τόνισε ότι είναι απολύτως διαθέσιμος σε κάθε έλεγχο και ότι θεωρεί πως η πλήρης διερεύνηση της υπόθεσης ανήκει στη δικαιοσύνη,

υπογραμμίζοντας ότι οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες κάθε εμπλεκόμενου φορέα καθορίζονται από συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο.

Τέλος, ο κ. Μπουνάκης τόνισε ότι «η τεχνική λύση είναι νόμιμη», τινάζοντας στον αέρα το αφήγημα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Μάλιστα εμφανίστηκε να διαφωνεί με την πρόταση του κόμματός του για σύσταση προανακριτικής επιτροπής, αναφέροντας ότι δεν είναι σαφές σε ποιο αδίκημα θα μπορούσαν να παραπεμφθούν οι υπουργοί, από την στιγμή – άλλωστε - που νωρίτερα είχε ξεκαθαρίσει ότι η τεχνική λύση ήταν νόμιμη.

Συνολικά από την κατάθεση προκύπτει ότι ο κ. Μπουνάκης επιχειρεί να κινηθεί αυστηρά εντός ενός πλαισίου τυπικής νομιμότητας, αποποιούμενος κάθε ουσιαστική ευθύνη για τις δηλώσεις που διεκπεραιώθηκαν μέσω του Κ.Υ.Δ. του. Ωστόσο, η εικόνα αυτή έρχεται σε σύγκρουση με την ιδιότητά του ως ιδιοκτήτη και πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου, με τις εμφανείς ασυμμετρίες και ενδείξεις κινδύνου στις δηλώσεις, καθώς και με τη συνεργασία του με πρόσωπα που ελέγχονται ποινικά για συναφείς υποθέσεις.

Σε πολιτικό επίπεδο, το γεγονός ότι πρόκειται για ενεργό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ δεν τεκμηριώνει αυτομάτως κομματική ευθύνη, επιβαρύνει όμως την υπόθεση ως προς την ανάγκη αυξημένης θεσμικής επιμέλειας. Τελικά, η κατάθεση, αντί να αποσυνδέσει πλήρως τον μάρτυρα από την υπόθεση, αναδεικνύει τις δομικές παθογένειες του συστήματος των Κ.Υ.Δ. και το θολό όριο μεταξύ τυπικής διαδικασίας και ουσιαστικής ευθύνης, αφήνοντας ανοιχτό το ερώτημα κατά πόσο η επίκληση της άγνοιας μπορεί πράγματι να θεωρηθεί επαρκής άμυνα.

Κατάθεση μάρτυρα Χρήστου Μαγειρία, παραγωγού

Ο κ. Μαγειρίας κατέθεσε με την ιδιότητα του κτηνοτρόφου - παραγωγού. Δήλωσε ότι δεν είχε υποβάλει ποτέ ψευδή δήλωση και ότι είχε ελεγχθεί επανειλημμένως από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και άλλες ελεγκτικές αρχές (2007, 2009, 2011, 2014, 2018, 2019, καθώς και το 2021 και 2025 για συγγενικά πρόσωπα), χωρίς – κατά τα λεγόμενά του – να διαπιστωθούν παραβάσεις.

Ανέφερε συγκεκριμένα στοιχεία της εκμετάλλευσής του: περίπου 290 βοοειδή (κατά τον χρόνο της κατάθεσης, μαζί με παράγωγα), 60 αιγοπρόβατα και 272 στρέμματα καλλιεργήσιμης γης με μηδική, ενταγμένα σε προγράμματα βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. Δήλωσε ότι οι ενισχύσεις που έλαβε την περίοδο 2019 – 2025 ανήλθαν συνολικά σε περίπου 593.000 ευρώ (μέσος όρος περίπου 98.500 ευρώ ετησίως), προερχόμενες από βασική ενίσχυση, συνδεδεμένες, πράσινες ενισχύσεις και βιολογικά, καθώς και από επιδοτήσεις βόειου κρέατος και πρόβειου γάλακτος.

Ισχυρίστηκε ότι είχε προσκομίσει και ότι προτίθετο να καταθέσει πλήρη παραστατικά (τιμολόγια ζωοτροφών, παραγωγής γάλακτος και κρέατος), επισημαίνοντας ότι οι συνολικές δαπάνες της εκμετάλλευσης υπερέβαιναν τις επιδοτήσεις. Αναφέρθηκε επίσης σε εκτεταμένους αιφνιδιαστικούς ελέγχους από Δ.Ο.Υ., Οικονομική Αστυνομία και Δίωξη Οικονομικού Εγκλήματος (Οκτώβριος 2025), οι οποίοι – σύμφωνα με την κατάθεσή του – κατέληξαν στη διαπίστωση ότι η εκμετάλλευση ήταν πραγματική και λειτουργική. Τέλος, απέρριψε κατηγορίες περί παράνομης περιουσίας (π.χ. πολυτελές όχημα), εξηγώντας ότι οι σχετικοί πόροι προήλθαν από παλαιά αποζημίωση απαλλοτρίωσης οικογενειακού ακινήτου.

Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι είχε στοχοποιηθεί από δημοσιεύματα και δημόσιο λόγο που τον παρουσίαζαν ως «μεγαλοκτηνοτρόφο – ωφελημένο» χωρίς, κατά την άποψή του, πραγματική βάση. Θεώρησε ότι η σύγχυση μεταξύ διαφορετικών οικογενειακών εκμεταλλεύσεων (της δικής του και συγγενικών προσώπων) οδήγησε σε τεχνητή διόγκωση ποσών και υπονοιών. Επισημάνε προβλήματα στη λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών, ιδίως όταν – όπως ισχυρίστηκε – εκδόθηκε βιαστικό πόρισμα περί δέσμευσης λογαριασμών, βασισμένο σε υπόνοιες και όχι σε τεκμηριωμένα ευρήματα. Υποστήριξε ότι οι δεσμεύσεις λογαριασμών συνιστούσαν υπέρμετρο και πρόωρο μέτρο, ιδίως όταν οι επιδοτήσεις που λάμβανε δεν είχαν δεσμευτικό χαρακτήρα, καθώς δεν αφορούσαν επενδυτικά ή αναπτυξιακά προγράμματα του Πυλώνα II.

Αναγνώρισε ότι οι μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες αποτελούσαν συχνότερα αντικείμενο ελέγχου, αλλά θεώρησε ότι, στη δική του περίπτωση, οι έλεγχοι τροφοδοτήθηκαν από πολιτικοποιημένη στοχοποίηση και παραπληροφόρηση. Αν και δεν προέβη σε συστηματική θεσμική κριτική, από την κατάθεσή του αναδείχθηκαν έμμεσα ορισμένες παθογένειες: η αδυναμία σαφούς διάκρισης μεταξύ νόμιμων μεγάλων εκμεταλλεύσεων και πραγματικά εικονικών περιπτώσεων, η υπερβολική εξάρτηση από δημοσιεύματα ή υποψίες για την ενεργοποίηση βαριών μέτρων (όπως η δέσμευση λογαριασμών) και η έλλειψη ταχείας και επαρκώς τεκμηριωμένης ενημέρωσης των ελεγχόμενων για τα πορίσματα.

Επιπλέον, αναδείχθηκε η αδυναμία του συστήματος να προστατεύσει τη φήμη κτηνοτρόφων οι οποίοι, ενώ ελέγχθηκαν και ουσιαστικά απαλλάχθηκαν, παρέμειναν εκτεθειμένοι σε δημόσια απαξίωση. Ο μάρτυρας ανέφερε ότι, στο πλαίσιο των συνδικαλιστικών του καθηκόντων, είχε συναναστραφεί θεσμικά με πολιτικά πρόσωπα, όπως τους πρώην υφυπουργούς Κόκκαλη και Σκρέκα, καθώς και ότι ήταν γνωστός ως συνδικαλιστής και στους κ. Βορίδη και Αυγενάκη. Υποστήριξε ότι οι επαφές αυτές περιορίζονταν σε υπηρεσιακές συναντήσεις, ημερίδες και παράδοση αιτημάτων του αγροτικού και του κτηνοτροφικού κόσμου. Τόνισε ότι δεν διατηρούσε προσωπικές σχέσεις, ούτε είχε ιδιωτική επικοινωνία ή ιδιαίτερη εγγύτητα με πολιτικά πρόσωπα.

Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις της οικογένειας διαχειριστής ήταν κάθε φυσικό πρόσωπο που κατείχε την αντίστοιχη μονάδα. Ανέφερε ότι η κ. Σεμερτζίδου ήταν διαχειρίστρια αποκλειστικά σε ΙΚΕ που είχε συσταθεί τον Φεβρουάριο του 2024 και αφορούσε δραστηριότητα ενοικίασης αυτοκινήτων και μηχανών. Τόνισε ότι η ιδιότητά της αυτή ήταν απολύτως νόμιμη, δηλωμένη στο ΓΕΜΗ και πλήρως διαφανής, ενώ υποστήριξε ότι δεν είχε καμία διαχειριστική ή άλλη εμπλοκή στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις ούτε του ίδιου ούτε των λοιπών μελών της οικογένειας.

Ο μάρτυρας ανέφερε ότι κατά το παρελθόν, και ειδικότερα γύρω στο 2017 – 2019, ο ίδιος δήλωνε περίπου 120 βοοειδή και η μητέρα του περίπου 220. Υποστήριξε ότι το ζωικό κεφάλαιο μεταβάλλεται διαρκώς λόγω γεννήσεων, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ακριβή ανάκληση αριθμών σε βάθος χρόνου. Όταν του επισημάνθηκαν σημαντικές αποκλίσεις στα δηλωθέντα στοιχεία του 2024, ισχυρίστηκε ότι δεν μπορούσε να αναφέρει αριθμούς χωρίς τα επίσημα έγγραφα μπροστά του και ότι οι δηλώσεις του αποτύπωναν πάντα τα πραγματικά και νόμιμα δεδομένα.

Ανέφερε ότι είχε ελεγχθεί το 2018 από κοινό κλιμάκιο ΣΔΟΕ και ΟΠΕΚΕΠΕ για το σύνολο της οικογένειας, με βάση καταγγελίες που αφορούσαν μεγάλο αριθμό κτηνοτρόφων στον νομό Τρικάλων. Υποστήριξε ότι οι έλεγχοι αυτοί δεν κατέληξαν σε καταλογισμό εις βάρος του και ότι οι υποθέσεις που προέκυψαν οδηγήθηκαν στη Δικαιοσύνη, όπου ο ίδιος αθώωθηκε τελεσίδικα με περισσότερες της μίας αποφάσεις.

Σε αναφορές ελέγχων που έκαναν λόγο για τριγωνικές μεταβιβάσεις ζώων και εικονικές εκμεταλλεύσεις συγγενικών προσώπων, ο μάρτυρας αντέτεινε ότι τα πορίσματα αυτά ήταν ασαφή ή εσφαλμένα. Ισχυρίστηκε ότι υπήρχαν τιμολόγια αγοράς και νόμιμες μεταβιβάσεις ζώων, οι οποίες είχαν καταγραφεί στο ηλεκτρονικό μητρώο και επιβεβαιωθεί σε μεταγενέστερους ελέγχους. Υποστήριξε ότι οι αναφορές περί συγγενικών προσώπων χωρίς ζώα δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα ή είχαν ήδη καταρριφθεί δικαστικά.

Ειδικά για την αδελφή του, υποστήριξε ότι είχε αποχωρήσει από το επάγγελμα και είχε πωλήσει τα ζώα της νόμιμα, ενώ για τον συγγενή του που αναφερόταν στα πορίσματα, ισχυρίστηκε ότι οι έλεγχοι δεν τεκμηρίωναν τις αιτιάσεις περί ανυπαρξίας υποδομών ή ζώων. Τόνισε επανειλημμένα ότι οι υποθέσεις αυτές είχαν κριθεί από τα δικαστήρια με αθωωτικές αποφάσεις. Ο μάρτυρας ανέφερε ότι σε κτηνοτροφικές μονάδες ελευθέρας βοσκής υπήρχαν πάντοτε απώλειες ζώων λόγω επιθέσεων άγριων ζώων ή επιπλοκών κατά τον τοκετό. Υποστήριξε ότι τέτοιες απώλειες δηλώνονταν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, με ελέγχους από τον ΕΛΓΑ, φωτογραφική τεκμηρίωση, κτηνιατρικές εκθέσεις και καταβολή παραβόλων. Ισχυρίστηκε ότι δεν μπορούσε να αναφέρει ακριβή αριθμό απωλειών ανά έτος ή ανά μονάδα, αλλά ότι οι απώλειες αυτές δεν υπερέβαιναν, κατά μέσο όρο, ορισμένες δεκάδες ζώων συνολικά.

Τόνισε ότι ουδέποτε έλαβε επιδότηση για «ανύπαρκτα ζώα» και ότι η ανωτέρα βία δεν λειτουργούσε αυτόματα, αλλά μόνο μετά από επιτόπιο έλεγχο και επιβεβαίωση των πραγματικών περιστατικών. Ο μάρτυρας αναφέρθηκε σε στοιχεία που αφορούσαν επιδοτήσεις της περιόδου 2019 – 2024, υποστηρίζοντας ότι τα ποσά που του αποδίδονταν προσωπικά ήταν σαφώς μικρότερα από τα συνολικά ποσά που αναφέρονταν για το σύνολο της οικογένειας. Ισχυρίστηκε ότι τα οικονομικά του δεδομένα ήταν αποτυπωμένα λογιστικά και φορολογικά και ότι τελούσαν υπό τον έλεγχο των αρμόδιων αρχών.

Σε ερωτήσεις για τη δυνατότητα αποταμίευσης μεγάλων ποσών, υποστήριξε ότι η οικογένειά του διέθετε νόμιμα εισοδήματα από παλαιότερα έτη, αποζημιώσεις, τραπεζικές καταθέσεις και γονικές παροχές, οι οποίες είχαν δηλωθεί κανονικά στην Εφορία. Τόνισε ότι οι γονικές παροχές από τη μητέρα του ήταν νόμιμες, βασίζονταν σε αποθεματικό που είχε δημιουργηθεί διαχρονικά και δηλώνονταν μέσω του τραπεζικού συστήματος, ενώ οι τροποποιητικές δηλώσεις έγιναν κατόπιν λογιστικής υπόδειξης και όχι για απόκρυψη στοιχείων.

Ο μάρτυρας ανέφερε ότι λάμβανε ενισχύσεις από τον Πυλώνα II για βιολογική κτηνοτροφία και βιολογική γεωργία. Υποστήριξε ότι είχαν πραγματοποιηθεί σημαντικές πωλήσεις βιολογικών προϊόντων, χωρίς όμως να προσκομίσει άμεσα τα σχετικά παραστατικά, δηλώνοντας ότι θα τα κατέθετε μεταγενέστερα στην Επιτροπή.

Τέλος, ο μάρτυρας υποστήριξε ότι είχε κινηθεί νομικά κατά δημοσιευμάτων και προσώπων που τον ενέπλεκαν σε υποθέσεις παρανομίας, αναφέροντας ότι είχε ήδη καταθέσει μήνυση κατά συγκεκριμένου προσώπου ή φορέα. Τόνισε ότι

επιφυλασσόταν για περαιτέρω δικαστικές ενέργειες, προκειμένου να προστατεύσει την τιμή και την υπόληψή του.

Ο κ. Μαγειρία προέβαλε σταθερά την εικόνα νόμιμου και πραγματικού παραγωγού, με μακρά παρουσία στον κλάδο, ο οποίος θεώρησε ότι υφίστατο άδικη στοχοποίηση λόγω του μεγέθους της εκμετάλλευσής του και συγγενικών ή πολιτικών συνδέσεων. Δεν αποδέχθηκε την ύπαρξη γενικευμένου σκανδάλου στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αφήνοντας ανοιχτό μόνο το ενδεχόμενο μεμονωμένων περιπτώσεων. Υποστήριξε ότι η εκάστοτε κυβερνητική πολιτική επέδειξε μηδενική ανοχή και ότι οι έλεγχοι διενεργήθηκαν για να αποκαλυφθεί η αλήθεια και όχι για να συγκαλυφθούν παρανομίες. Ταυτόχρονα, διαχώρισε τη θέση του από οποιαδήποτε πολιτική παρέμβαση ή προνομιακή μεταχείριση, δηλώνοντας ότι ούτε ο ίδιος ούτε η σύντροφός του αξιοποίησαν κομματικές γνωριμίες.

Επιπλέον, κατά την εξέτασή του, προέκυψε ότι ο μάρτυρας απάντησε αναλυτικά, παραθέτοντας αριθμητικά στοιχεία, αποδεχόμενος τον έλεγχο και δεσμευόμενος για την κατάθεση εγγράφων. Δεν προέκυψε από τις απαντήσεις του παραδοχή παράνομης πράξης ή παραδοχή πολιτικής παρέμβασης. Ωστόσο, η εμφανώς υπερασπιστική στάση του, η επίκληση προσωπικών δυσκολιών και η απόδοση των ελέγχων κυρίως σε στοχοποίηση και παραπληροφόρηση άφησαν ανοιχτό το ερώτημα κατά πόσον το σύστημα ελέγχου διέθετε επαρκή διαφάνεια και ταχύτητα, ώστε να αίρονται έγκαιρα τέτοιες υπόνοιες.

Οι βουλευτές της πλειοψηφίας στην Εξεταστική Επιτροπή πρότειναν οι καταθέσεις τόσο του κυρίου Μαγειρία όσο και άλλων μαρτύρων που φέρονται να κέρδισαν ποσά μέσω τυχερών παιγνίων να οδηγηθούν στην Οικονομική Εισαγγελία και σε κάθε αρμόδιο αρχή για περαιτέρω διερεύνηση *[έγινε με το έγγραφο με ΑΠ: αριθμό πρωτοκόλλου 88/2-12-2025 επιστολή στον Διοικητή της ΑΑΔΕ κ. Γεώργιο Πιτσιλή, σχετικά με τη νομιμότητα των κερδών που φέρονται να έχουν ληφθεί από τυχερά παίγνια από τους κ.κ. Ανδρέα Στρατάκη και Χρήστο Μαγειρία.]*

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Ξυλούρη, παραγωγού

Ο μάρτυρας βρέθηκε στο επίκεντρο της διερεύνησης ως ύποπτος για τη λήψη παράνομων επιδοτήσεων εκατομμυρίων ευρώ μέσω ενός δικτύου ψευδών δηλώσεων. Βασικό χαρακτηριστικό της συνεδρίασης υπήρξε η επιλογή του μάρτυρα να επικαλεστεί κατ' επανάληψη το «δικαίωμα της σιωπής», αρνούμενος να απαντήσει επί της ουσίας στην πλειονότητα των ερωτήσεων που αφορούσαν τη φερόμενη εμπλοκή του σε παράνομες ενέργειες, επικαλούμενος την ιδιότητα του κατηγορουμένου ή υπόπτου, παρόλο που, όπως προέκυψε κατά τη διαδικασία, δεν του είχε επιδοθεί επισήμως κλήση από τις δικαστικές αρχές κατά τον χρόνο της εξέτασης.

Παρά τη γενικευμένη άρνηση απαντήσεων, από τις επιλεκτικές τοποθετήσεις του μάρτυρα και τη ροή της εξέτασης αναδείχθηκαν σημαντικά στοιχεία. Από την κατάθεση προέκυψαν στοιχεία που τεκμηριώνουν τη διαχρονικότητα των προβλημάτων και την ευθύνη προηγούμενων κυβερνήσεων στη διόγκωση του συστήματος των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.). Καταγράφηκε ότι η τότε κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ (2015 - 2019) προχώρησε σε μια ανεξέλεγκτη αύξηση των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων, γεγονός που αποτέλεσε την «κερκόπορτα» για τις εικονικές δηλώσεις. Όπως

σημειώθηκε χαρακτηριστικά, «ο ΣΥΡΙΖΑ "άνοιξε τις πύλες" αυξάνοντας τον αριθμό των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων από 85 σε 350 - 400».

Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι κατά την ίδια περίοδο, η λεγόμενη «τεχνική λύση» για τα βοσκοτόπια χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο παράνομης κατανομής εκτάσεων. Ο μάρτυρας επιβεβαίωσε την ύπαρξη του μηχανισμού της «Τεχνικής Λύσης», παραδεχόμενος ότι στο πλαίσιο των δηλώσεων ΟΣΔΕ, το σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ κατένειμε αυτομάτως εκτάσεις σε απομακρυσμένες περιοχές (όπως Χίο και Πάρο) για την κάλυψη του ζωικού κεφαλαίου παραγωγών της Κρήτης. Ανέφερε χαρακτηριστικά: («Μου τα έβαλε η τεχνική λύση... Εδώ κρατούμε ένα χαρτί και λέμε Χίο, Πάρο... και είναι τεχνική λύση. Δεν έβαλα στο Ε9 μου ποτέ μου».) Η παραδοχή αυτή καταδεικνύει μια δομική παθολογία του συστήματος, όπου η ηλεκτρονική διαχείριση των βοσκοτόπων χρησιμοποιήθηκε ενδεχομένως για τη νομιμοποίηση επιδοτήσεων χωρίς πραγματικό αντίκρισμα σε γη, ευθύνη που ο μάρτυρας απέδωσε αποκλειστικά στη «πληροφορική του ΟΠΕΚΕΠΕ».

Επιπρόσθετα, αναφερόμενος στα χρέη της οργάνωσης ΚΣΟΣ, της οποίας προεδρεύει, ο μάρτυρας ανέδειξε τη διαχρονική αδιαφορία των κυβερνήσεων για την εξυγίανση των συνεταιρισμών.

Αναδείχθηκαν οι ρίζες του μάρτυρα σε τοπικά κομματικά δίκτυα του ΠΑΣΟΚ στην Κρήτη, τα οποία φαίνεται να παρείχαν κάλυψη επί σειρά ετών. Ο εισηγητής της πλειοψηφίας υπογράμμισε τη σχέση του μάρτυρα με τον πρώην Γραμματέα του ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου, κ. Αντωνόπουλο, ενώ καταγγέλθηκε ότι το 2021 πραγματοποιήθηκε «αυθαίρετη μεταφορά δικαιωμάτων» από συγκεκριμένο Συνεταιρισμό που ελέγχεται από στελέχη του ίδιου χώρου.

Η Επιτροπή διερεύνησε τις φήμες και τις αναφορές περί συγγενικής σχέσης («κουμπριάς») και πρόσβασης του μάρτυρα στο Μέγαρο Μαξίμου. Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι η σχέση του με τον νυν Πρωθυπουργό περιορίζεται σε μια τυπική γνωριμία το 2017, ενώ αρνήθηκε ότι ο ίδιος ο Κυριάκος Μητσοτάκης είναι κουμπάρος του. Ωστόσο, επιβεβαίωσε ότι ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης είχε παντρεύσει τον αδελφό του.

Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς περί συγκάλυψης, από την κατάθεση του μάρτυρα προέκυψε ότι επί διακυβέρνησης Νέας Δημοκρατίας ελήφθησαν αυστηρά μέτρα ελέγχου και περικοπών, τα οποία έθιξαν άμεσα τα συμφέροντα του ίδιου και της οικογένειάς του.

Ο μάρτυρας παραδέχθηκε ότι ο πρώην Υπουργός κ. Λιβανός εφάρμοσε αυστηρή πολιτική, αποκλείοντας παρεμβάσεις και κόβοντας παράτυπες ενισχύσεις, γεγονός που προκάλεσε τη δυσaréσκειά του. Ο μάρτυρας επιβεβαίωσε ότι από το 2022 και μετά, επί διακυβέρνησης Ν.Δ., τα ΑΦΜ της οικογένειάς του δεσμεύτηκαν και υποβλήθηκαν σε εκτεταμένους ελέγχους, γεγονός που οδήγησε σε καταλογισμούς αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ύψους 120.000 ευρώ ανά έτος. Ο μάρτυρας παραδέχθηκε ότι ο πρώην Υπουργός κ. Λιβανός προέβη σε ενέργειες εξορθολογισμού, «κλείνοντας τις πόρτες» σε παρεμβάσεις και κόβοντας πληρωμές αγροαπαύσεων που δεν πληρούσαν τα κριτήρια. Χαρακτηριστικά ανέφερε: («Τα χαρτιά που ήρθαν στα χέρια μου ήρθαν με απόφαση Λιβανού, ότι δεν ξαναπληρώνεται αγροαπάυση στα χέρια μου... Αυτός έκλεισε τις πόρτες».) Οι ομολογίες του μάρτυρα περί δέσμευσης των λογαριασμών του και οι αναφορές σε «πόρτες που έκλεισαν» από

Υπουργούς της Νέας Δημοκρατίας, καταδεικνύουν ότι η πολιτεία έχει πάψει να ανέχεται πρακτικές του παρελθόντος. Τα προβλήματα που κληροδοτήθηκαν αντιμετωπίζονται πλέον μέσω θεσμικών ελέγχων, οδηγώντας στη δικαιοσύνη υποθέσεις που χρόνιζαν, διαψεύδοντας στην πράξη την αίσθηση ατιμωρησίας.

Κατά την εξέταση, ο μάρτυρας προέβη σε ρητή παραδοχή της μη υποβολής δήλωσης «Πόθεν Έσχες» από το έτος 2021, παρά τη νομική του υποχρέωση ως διαχειριστής συνεταιριστικών οργανώσεων. Χαρακτήρισε το γεγονός ως «δικό του λάθος», στοιχείο που ωστόσο εντείνει τις υποψίες για αδιαφανή οικονομική διαχείριση, σε συνδυασμό με τις αναφορές μελών της Επιτροπής σε πορίσματα της Αρχής για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος.

Αναφορικά με τα πολυτελή οχήματα που του αποδίδονται, ο μάρτυρας υποστήριξε ότι το όχημα μάρκας Jaguar ήταν παλαιό μοντέλο (του 1999) χαμηλής αξίας, το οποίο κατέληξε για παλιοσιδέρα: (*«Ένα χιλιάρικο του '99 μοντέλο. Σε υπόγειο γκαράζ παρατημένη... και την πούλησα παλιοσιδέρα στην Ιταλία»*). Για το όχημα μάρκας Porsche, ανέφερε ότι ανήκει στον γιο του και αγοράστηκε έναντι 47.000 ευρώ το 2019: (*«Του γιού μου είναι... Την πήρε το 2019... Με 47.000 ευρώ»*).

Η παρούσα κρίση και η δράση των κυκλωμάτων παράνομων ενισχύσεων αποτελούν το τελικό στάδιο μιας αιτιώδους διαδρομής, η οποία ξεκίνησε από τη συστηματική αποδυνάμωση των ελέγχων κατά την περίοδο 2015 - 2019. Η πολιτική επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ για τον πολλαπλασιασμό των Κ.Υ.Δ. και η στρεβλή εφαρμογή της «τεχνικής λύσης» δημιούργησαν ένα «θερμοκήπιο» διαφθοράς. Περαιτέρω, η εξέταση ανέδειξε σοβαρές ενδείξεις για διακομματική ευθύνη και εμπλοκή στελεχών άλλων πολιτικών χώρων σε πρακτικές καταστρατήγησης των κανονισμών. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά σε αυθαίρετες μεταφορές δικαιωμάτων που συνδέονται με τον πρώην Γραμματέα του ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου, κ. Αντωνόπουλο, με τον μάρτυρα να αρνείται να δώσει εξηγήσεις για τη συγκεκριμένη εμπλοκή (*«Ο κ. Αντωνόπουλος, κύριε Ξυλούρη, ισχυρίστηκε ότι δεν είχε γνώση για τη μεταφορά των δικαιωμάτων στον γιο σας τον Βασίλη και ότι το κάνατε αυθαίρετα εσείς μέσα από το Κ.Υ.Δ. σας. Τι ισχύει τελικά; [...] Κύριε Λαζαρίδη, δεν μπορώ να απαντήσω»*). Το γεγονός αυτό υποδεικνύει την ύπαρξη ενός διαχρονικού πλέγματος εξυπηρητήσεων που υπερβαίνει τα κομματικά στεγανά και εκμεταλλεύεται την κομματική ιδιότητα για την κάλυψη παρανομιών.

Καθίσταται σαφές ότι κατά την τρέχουσα περίοδο, οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ενεργοποιήθηκαν, οδηγώντας σε δεσμεύσεις λογαριασμών και καταλογισμούς προστίμων ακόμα και σε πρόσωπα που φέρονται να διαθέτουν συνδικαλιστική ισχύ. Η «σιωπή» του μάρτυρα ενώπιον της Επιτροπής, σε συνδυασμό με τις παραδοχές για τους ελέγχους που υφίσταται, επιβεβαιώνει ότι η διερεύνηση της υπόθεσης από τη Δικαιοσύνη βρίσκεται σε εξέλιξη και παράγει αποτελέσματα, διαψεύδοντας την αίσθηση ατιμωρησίας.

Τα προβλήματα που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση δεν ήταν τυχαία, αλλά το αποτέλεσμα μιας διαχρονικής πολιτικής ανοχής και θεσμικών κενών που κληρονομήθηκαν από το παρελθόν. Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, μέσω της ανάδειξης αυτών των υποθέσεων και της παραπομπής τους στη Δικαιοσύνη, προχωρά στην αναγκαία κάθαρση. Η μετάβαση σε ένα ψηφιακά θωρακισμένο και διαφανές σύστημα (μέσω ΑΑΔΕ και αυστηρών διασταυρώσεων) αποτελεί τη μοναδική απάντηση στις παθογένειες δεκαετιών, διασφαλίζοντας ότι οι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα καταλήγουν αποκλειστικά στους πραγματικούς δικαιούχους αγρότες.

Από την ακροαματική διαδικασία και την εξέταση του μάρτυρα, ο οποίος σύμφωνα με τα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας που κατατέθηκαν στην Επιτροπή φέρεται ως «ηγετικό μέλος εγκληματικής οργάνωσης» για απάτες σχετικές με επιχορηγήσεις, προέκυψε μια σαφής εικόνα συστηματικής άρνησης συνεργασίας. Ο μάρτυρας τήρησε στάση σιωπής καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασής του, αρνούμενος να απαντήσει επί της ουσίας στις ερωτήσεις των μελών της Επιτροπής (*«Επικαλούμαι το δικαίωμα σιωπής»*, *«Δεν θα μπω στη διαδικασία εγώ να αυτοκατηγορηθώ για πράγματα που δεν έχω γνώση»*).

Λόγω της άρνησης του μάρτυρα να συνεργαστεί, η Επιτροπή, με πρωτοβουλία των μελών της Ν.Δ., αποφάσισε την άμεση «διαβίβαση των στοιχείων στον Εισαγγελέα», σηματοδοτώντας το τέλος της περιόδου ασυλίας για τέτοιου είδους κυκλώματα.

Κατάθεση μάρτυρα Εμμανουήλ Χνάρη, πρώην Αντιπεριφερειάρχη Κρήτης στον πρωτογενή τομέα

Ο κ. Χνάρης Εμμανουήλ, ως Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης, υποστήριξε ότι η Περιφέρεια Κρήτης και ο ίδιος, δεν είχαν αρμοδιότητα επί του ελέγχου, της καταμέτρησης ζωικού κεφαλαίου για σκοπούς επιδοτήσεων ή της κατανομής/χορήγησης ενισχύσεων. Το παρουσίασε ως ζήτημα καθαρής κατανομής ρόλων μεταξύ ΟΠΕΚΕΠΕ – Υπουργείου – λοιπών φορέων. Ειδικότερα ανέφερε ότι: *«Εγώ σαν αντιπεριφερειάρχη πρωτογενή τομέα δεν είχα καμία αρμοδιότητα για την καταμέτρηση των ζώων. Σας τα ανέλυσα παρακάτω. Είπα προηγουμένως... Επειδή είπατε το 2021 και το 2019. Εγώ το 2019 δεν είχα καμία αρμοδιότητα. Ούτε καν αντιπεριφερειάρχη ήμουν. Και επειδή επικαλείστε το 2021 πρέπει να ξέρετε -επειδή είστε από αγροτικό νομό και λογικά πρέπει να το ξέρετε- ότι οι ενεργοποιήσεις δικαιωμάτων, κύριε Πρόεδρε, ξεκινούν από τον Μάη κάθε έτους. Άρα, το 2021 που λέτε εσείς ότι είχε τον μεγαλύτερο αριθμό αιγοπροβάτων η Κρήτη, εγώ δεν ήμουν καν αντιπεριφερειάρχης. Είχα βγει από τον Απρίλιο»*.

Επιπλέον, σε ερωτήσεις που του τέθηκαν για ειδικές εκθέσεις ή στοιχεία, δήλωσε ότι δεν είχε γνώση και ότι κρίσιμες βάσεις δεδομένων (ιδίως η κτηνιατρική βάση) υπάγονται στο Υπουργείο, με αποτέλεσμα η ουσιαστική εποπτεία να βρίσκεται κεντρικά.

Μέσα από την κατάθεση του μάρτυρα προέκυψαν στοιχεία προς επίρρωση της διαχρονικότητας των παθογενειών του Οργανισμού, με αναφορές 1) στην τεχνική λύση (της οποίας ο ίδιος και άλλα συγγενικά του πρόσωπα έχουν κάνει χρήση ως κτηνοτρόφοι): την περιέγραψε ως διαδικασία αυτοματοποιημένης κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων - στρεμμάτων, σε πλαίσιο που ο παραγωγός δεν γνωρίζει εκ των προτέρων τόπο - χρόνο κατανομής σημειώνοντας ότι *«είναι άλλο είναι να επιδοτούνται τα ζώα γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση λανθασμένα τις ενισχύσεις της δίνει στα στρέμματα. Κι εδώ υπάρχει μεγάλη κερκόπορτα, που παίρνουν δικαιώματα κάποιοι, βοσκοτόπια χωρίς ζώα. Είναι μια μεγάλη κερκόπορτα την οποία θα πρέπει να κλείσουμε κάποια στιγμή [...] Και ξαναλέω, η αυτοματοποιημένη κατανομή βοσκοτόπων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε τόπο σε χρόνο που δεν ξέρει καν ο ίδιος ο παραγωγός είναι νόμιμη, διαχρονικά νόμιμη! Τώρα, το ΠΑΣΟΚ υιοθέτησε την πρόταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέας για να διερευνηθούν τυχόν ευθύνες. Αυτό έχω να πω, τίποτα λιγότερο,*

τίποτα περισσότερο», 2) την μεταβολή επιλεξιμοτήτων: απέδωσε την ανάγκη εμφάνισης της τεχνικής λύσης σε αλλαγές επιλεξιμότητας που δημιουργήσαν κενό μεταξύ δικαιωμάτων και επιλέξιμων βοσκοτόπων, αναφέροντας χαρακτηριστικά «ενώ αυτή τη στιγμή είναι χιλιάδες εκτάσεις, κύριε Πρόεδρε μη επιλέξιμες, τα ζώα στην ουσία βόσκουν εκεί, ενώ ο ΟΠΕΚΕΠΕ τις βγάζει μη επιλέξιμες. Και επειδή εγώ το ήξερα το πρόβλημα, ήμουν όταν ο τότε Υπουργός κ. Βορίδης είπε να αναλάβουν οι περιφέρειες, η πρώτη Περιφέρεια που είπε ότι ναι, εμείς θα αναλάβουμε τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, είμαστε εμείς». Κατά το μάρτυρα, αυτό το κενό για τις επιλεξιμότητες, στη συνέχεια επιχειρήθηκε να καλυφθεί και 3) διάκριση νόμιμης εφαρμογής – καταστρατήγησης: σημείωσε ότι άλλο είναι η νόμιμη τεχνική λύση και άλλο η καταστρατήγησή της, με αναφορά σε «παράθυρα» που σχετίζονται με δικαιολογητικά (π.χ. ενοικιαστήρια - πιστοποιητικά) και πρακτικές παραγωγών, όπως ανέφερε: «οι επιδοτήσεις δίδονται βάσει στρεμμάτων και όχι ζώων. Για αυτό κάνω αυτή την επισήμανση και ο λόγος που βρισκόμαστε σήμερα εδώ είναι γιατί η Ευρωπαϊκά Εισαγγελέας έχει βρει κάποιες περιπτώσεις οι οποίες έχουν να κάνουν με πλαστά, με την καταστρατήγηση της τεχνικής λύσης. Πολλοί, αυτοί που είναι στη δικογραφία, με πλαστά πιστοποιητικά, πλαστά Ε9. Προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν τις ενισχύσεις».

Παράλληλα, τοποθετήθηκε πολιτικά ότι η στοχοποίησή του εντάσσεται σε λογική συμψηφισμού, αποδίδοντας κίνητρο σε πολιτικές αντιπαραθέσεις. Στο σκέλος αυτό, ο μάρτυρας ανέφερε την ανάγκη θεσμικής συνέχειας και σταθερότητας πολιτικής ηγεσίας στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης για την ολοκλήρωση κρίσιμων εργαλείων όπως τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, αφήνοντας να εννοηθεί ότι οι καθυστερήσεις συνδέονται και με συχνές αλλαγές πολιτικής ηγεσίας.

Επιπλέον, με την επιμονή του ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης έχουν την πλήρη εικόνα των βάσεων δεδομένων, κατευθύνει την πορισματική αξιολόγηση προς την ανάγκη ενίσχυσης - ενεργοποίησης του κεντρικού ελέγχου και όχι μετακύλισης ευθύνης σε περιφερειακά επίπεδα.

Συμπερασματικά, η κατάθεση του μάρτυρα ενισχύει την άποψη ότι η κατάσταση στον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι συνέπεια θεσμικών κενών και εργαλειακών λύσεων που, ενώ εμφανίστηκαν ως τεχνική διευκόλυνση, επέτρεψαν στη συνέχεια περιθώρια καταστρατήγησης. Ειδικότερα, πάνω σε αυτή την διαπίστωση συμπέρανε ότι «αν είχαμε σήμερα σαν χώρα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, τώρα το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν θα υπήρχε». Όταν η κεντρική εποπτεία δεν ενεργοποιείται εγκαίρως, όταν κρίσιμες βάσεις δεδομένων δεν αξιοποιούνται για έγκαιρη ανίχνευση ανωμαλιών, και όταν ο σχεδιασμός (διαχειριστικά σχέδια) καθυστερεί, τότε το σύστημα γίνεται ευάλωτο σε πρακτικές που αλλοιώνουν τον σκοπό των ενισχύσεων.

Κατάθεση μάρτυρα Χρήστου Μπουκώρου, Βουλευτή

Ο μάρτυρας κατέθεσε ότι έχει υποβάλει τουλάχιστον τρεις κομβικές καταγγελίες, μία το 2018, μία το 2021 και μία το 2025, οι οποίες καλύπτουν σωρευτικά μεγάλο χρονικό διάστημα (ο ίδιος το προσδιόρισε ως οκταετία) αναφέροντας συγκεκριμένα ότι «την πρώτη το 2018, στον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, τον κ. Ευάγγελο Αποστόλου, τη δεύτερη καταγγελία μου στις 6 Ιουλίου του 2021, στον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, τον κ. Σπήλιο Λίβανο, και την τρίτη επίσης τεκμηριωμένη καταγγελία μου, τον προηγούμενο μήνα αν δεν με απατά η μνήμη μου, στον Υπουργό

Αγροτικής Ανάπτυξης, τον κ. Τσιάρα. Οι καταγγελίες αυτές που έχουν μια διαχρονικότητα και κανένα ίχνος κομματικής υστεροβουλίας, καθότι κατατέθηκαν και επί ΣΥΡΙΖΑ και επί Νέας Δημοκρατίας, χωρίς ποτέ να εξετάσω ποιος έχει την ευθύνη του τομέα της Αγροτικής Ανάπτυξης, οδήγησαν όμως σε σημαντικά αποτελέσματα».

Ανέφερε επίσης ότι από καταγγελίες - παρεμβάσεις προέκυψαν ενέργειες όπως «πάγωμα ΑΦΜ» και πρόστιμα (όπως ειπώθηκε στην Επιτροπή).

Εντάσεις για την κλήτευση - εξέτασή του: έθεσε ζήτημα επιλεκτικής εστίασης στο πρόσωπό του σε σχέση με άλλους που ακούγονται σε συνομιλίες, θέλοντας να αποδείξει ότι δεν υπάρχει βάση ενοχής, αλλά πολιτική ή επικοινωνιακή στόχευση. Το κρισιμότερο υλικό που προκύπτει από την κατάθεση του μάρτυρα για τη διαχρονικότητα είναι ότι οι καταγγελίες του δεν είναι «της στιγμής», αλλά εκτείνονται σε περίοδο που καλύπτει και προγενέστερα έτη. Για παράδειγμα, επισήμανε ότι «από το 2017 ξεκινούν αυτές οι πλαστές δηλώσεις και μέχρι το 2025 κι ενόσω έχει ξεσπάσει το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, συνεχίζουν να δηλώνονται ακόμα χιλιάδες στρέμματα. Το πρόβλημα είναι διαχρονικό. Πάει σε βάθος χρόνου κι έχει να κάνει με το γεγονός ότι δεν εκτιμούμε και τόσο πολύ τη δημόσια περιουσία σε αυτή τη χώρα και δεν την αξιοποιούμε όπως θα πρέπει».

Επίσης, με το επιχείρημα ότι στην πολιτική όλα κρίνονται εκ του αποτελέσματος, υπονοεί ότι η ύπαρξη παθογενειών δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά, αλλά με διοικητική συνέπεια και σταθερή εφαρμογή. Σε ό,τι αφορά την «πηγή ενημέρωσης», κατέθεσε ότι επρόκειτο για προφορική ενημέρωση σχετικά με ύπαρξη δικογραφίας - στοιχείων, ενώ επέμεινε ότι δεν προέκυψε παρεμπόδιση εισαγγελικών ερευνών ή συσκότιση, στοιχείο που αξιοποιείται για να αποδομηθεί η εικόνα «παρέμβασης» στο έργο της Δικαιοσύνης, σημειώνοντας χαρακτηριστικά «ότι το να κατονομάσω εγώ μια κυβερνητική πηγή εφόσον από την χρονική αλληλουχία των γεγονότων αποδεικνύεται περίτρανα ότι δεν υπήρξε καμία προσπάθεια συσκότισης εισαγγελικής έρευνας, δεν θα κάνω τίποτα άλλο παρά να συσκοτίσω το αντικείμενο της επιτροπής σας [...] ήμουν αδιώκτης των κυκλωμάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Δεν ξέρω πολλούς Βουλευτές - εκτός αν μου διαφεύγει κάτι - να έχουν κάνει τόσο τεκμηριωμένες καταγγελίες που έχουν οδηγήσει σε τέτοια αποτελέσματα, σε συλλήψεις, σε εξάρθρωση εγκληματικών συμμοριών. Έχει συνέχεια αυτό το πράγμα και δεν ξέρουμε που θα φτάσει».

Η κατάθεση του μάρτυρα είναι χρήσιμη στο σκέλος των ενεργειών, γιατί παρουσιάζει ένα «μοτίβο» πολιτικού χειρισμού: αναφορά σε πολλαπλές παρεμβάσεις προς το αρμόδιο Υπουργείο και σε συγκεκριμένη καταγγελία που, κατά τον ίδιο, είχε αποτελέσματα. Παράλληλα, η αναφορά ότι οι καταγγελίες οδήγησαν σε ελέγχους - πάγωμα ΑΦΜ - πρόστιμα αποτυπώνει ότι υπήρξε μηχανισμός ανταπόκρισης, όταν υπήρξε τεκμηριωμένο σήμα κινδύνου.

Από την συγκεκριμένη κατάθεση προκύπτει ότι η σημερινή κρίση δεν είναι αποτέλεσμα ενός τυχαίου περιστατικού, αλλά συνέπεια συσσωρευμένης δυσλειτουργίας, την οποία ο ίδιος περιγράφει μέσω επαναλαμβανόμενων παρεμβάσεων και καταγγελιών σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Όταν οι ενδείξεις κακοδιοίκησης εμφανίζονται σε περισσότερες περιόδους, και όταν χρειάζονται επαναλαμβανόμενες πολιτικές παρεμβάσεις για να κινητοποιηθούν έλεγχοι, τότε επιβεβαιώνεται ότι το σύστημα είχε ενσωματωμένες αδυναμίες (στην εποπτεία, στη διασταύρωση δεδομένων, στη

διοικητική συνέχεια). Αυτές οι αδυναμίες είναι που επιτρέπουν, τελικά, να διαμορφώνεται η κατάσταση που εξετάζει η Επιτροπή.

Κατάθεση μάρτυρα Αντώνιου Μωυσίδη, πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση του ως άνω μάρτυρα προέκυψε ότι, ο ίδιος από την πρώτη στιγμή που ανέλαβε καθήκοντα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, εντόπισε διαχρονικά προβλήματα στον Οργανισμό, τα οποία σχετίζονταν, κατά την κρίση του, κυρίως με την έλλειψη αυτονομίας του Οργανισμού στο να υποδέχεται, να διαχειρίζεται και να αξιολογεί τα στοιχεία των αιτήσεων ΟΣΔΕ. *(«Επιτρέψτε μου, αυτό τελείως επιγραμματικά, για να δείτε κάτω από ποιες συνθήκες δουλέψαμε. Έρχεται η περίοδος των capital control, του δημοψηφίσματος, της παραίτησης της Κυβέρνησης, της υπηρεσιακής Κυβέρνησης στην οποία παραιτείται ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και αναλαμβάνει ο υπηρεσιακός Υπουργός, ο κ. Μελάς Δημήτρης. Μετά τις εκλογές ορκίζεται η Κυβέρνηση, έρχεται ξανά ο Υπουργός, ο κ. Αποστόλου, ζητά την παραίτηση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ, και την ξαναορίζει, αν θυμάμαι καλά την ημερομηνία, στις 20 του Οκτώβρη, αποσύροντας τους δύο Αντιπροέδρους της πρώτης περιόδου και ορίζοντας δύο νέους Αντιπροέδρους. Στη διάρκεια αυτών των δύσκολων καταστάσεων, των αλλαγών κ.λπ., πέρα από τη μνημονιακή λεγόμενη περίοδο, προσπαθούσαμε να αναλάβουμε πρωτοβουλίες για την ανασύνταξη ή εν πάση περιπτώσει, πρωτοβουλίες για να προλάβουμε να πληρώσουμε τους αγρότες».*

Προσδιόρισε την πολυπλοκότητα των αιτήσεων ΟΣΔΕ ως κύρια αιτία δημιουργίας και αναγκαιότητας λειτουργίας των Κ.Υ.Δ. – τα οποία χαρακτήρισε «μέγγενη» - , λέγοντας ότι θεωρεί σφάλμα το γεγονός ότι η αίτηση αυτή πρέπει να συνδυάζεται με πλήθος εγγράφων και στοιχείων για τα οποία πρέπει να γίνει αντιπαραβολή με άλλα κρατικά αρχεία και Οργανισμούς. Ανέφερε τα κριτήρια ποιοτικού ελέγχου των Κ.Υ.Δ. που εφαρμόζονταν στην περίοδο θητείας του, η παράλειψη των οποίων θα οδηγούσε σε διακοπή λειτουργίας του Κ.Υ.Δ., παραδεχόμενος όμως ότι δεν υπήρξε ποτέ πρόβλεψη συνυπαιτιότητας των Κ.Υ.Δ. για τυχόν στρεβλώσεις ή ανακρίβειες που παρουσίαζαν οι αιτήσεις.

Προσδιόρισε, επίσης, την ύπαρξη τεχνικού συμβούλου ενοχλητική μεν για τη δική του αντίληψη, αλλά απολύτως απαραίτητη με τα δεδομένα υποστελέχωσης και έλλειψης τεχνικών υποδομών που παρουσιάζει ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Επίσήμανε και αυτός τα προβλήματα που δημιουργούσε η έλλειψη κτηματολογίου και σχεδίων βόσκησης για την ορθή κατανομή των επιδοτήσεων και ανέφερε ότι την περίοδο διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ διατυπώνονταν η «ευχή» επιστροφής της αίτησης ΟΣΔΕ στον Οργανισμό, για την υλοποίηση όμως της οποίας δεν υπήρχε καμία κρατική στρατηγική. **Σε σχετικές ερωτήσεις ο μάρτυρας απάντησε ότι επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ δεν υπήρχε κάποιο πλάνο, κάποιο master plan για την αυτονομία του ΟΠΕΚΕΠΕ, παρόλο που η «επιστροφή των ΟΣΔΕ στο σπίτι τους» εμφανιζόταν ως ευκτέος στόχος.**

Παραδέχτηκε ότι υπήρξε κομματικό στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ και δήλωσε ότι ο ίδιος επιχείρησε να οργανώσει και διαβιβάσει στην τότε Κυβέρνηση προτάσεις για τον εντοπισμό των προβληματικών λειτουργιών του Οργανισμού και την πιθανή βελτίωση των προβλημάτων, αλλά τα πάντα όλα κατά τη διάρκεια της θητείας του παρέμειναν όπως προκύπτει από την κατάθεσή του «στατικά», ελλείψει σχετικής πολιτικής

βούλησης, την οποία ο μάρτυρας δικαιολόγησε ως απόρροια των περιορισμών που είχε η χώρα στο πλαίσιο των μνημονίων και εξαιτίας της πολιτικής αναταραχής που επικράτησε στην χώρα κατά την χρονική περίοδο από την πρώτη προς τη δεύτερη θητεία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

Τέλος, χαρακτήρισε τη «τεχνική λύση» ως μέσο απαραίτητο για να μην χαθούν κατά την περίοδο που εφαρμόστηκε οι επιδοτήσεις από την Ε.Ε. σε σχέση με τους Έλληνες αγρότες. (*«Την πήραμε ως δεδομένη. Εγώ δεν θυμάμαι να ασχοληθήκαμε επισταμένα με μια απόφαση η οποία προηγήθηκε μάλιστα της δικής μου περιόδου.»*). Αξιολογώντας δε τον σχεδιασμό αυτό είπε: *«Σε ό,τι αφορά την «τεχνική λύση» κι από όλα όσα άκουσα και στη διάρκεια της Επιτροπής και των εξετάσεων και μετά έκατσα και διάβασα κάποια πράγματα, φαίνεται ότι στη συγκεκριμένη στιγμή δεν ήταν λάθος. Με την έννοια ότι αν δεν υπήρχε η «τεχνική λύση», δεν θα πληρώνονταν ένας αριθμός κτηνοτρόφων.»*).

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Καργιώτη, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση δήλωσε τα εξής: *«Εγώ διορίστηκα στον ΟΠΕΚΕΠΕ ως Αντιπρόεδρος και μετά, άλλαξα θέση και έγινα Γενικός Διευθυντής. Έμεινα περίπου δύο χρόνια - λίγο λιγότερο - οπότε παραιτήθηκα και έφυγα. Υπήρξα και την περίοδο της προεδρίας του κ. Μωυσίδη και την περίοδο της προεδρίας του κ. Καπρέλη»*.

Στη συνέχεια της κατάθεσής του, ο μάρτυρας ανέφερε ότι **κατά τη διάρκεια της θητείας του είχε εντοπίσει προβλήματα στα θέματα προσωπικού, χρηματοδότησης, αποσπάσεων του προσωπικού σε άλλους φορείς και οργανισμούς**, συμπληρώνοντας ότι: *«δεν υπήρχαν χρήματα για εκσυγχρονισμό και για αλλαγές οι οποίες απαιτούσαν έξοδα πολλά»*. Αναφέρθηκε ειδικότερα στο πρόβλημα βελτίωσης της μηχανογράφησης, τη βελτίωση των υποβάθρων που είχε ο Οργανισμός, τη συνεργασία με τους τεχνικούς συμβούλους και την ανανέωση του εξοπλισμού του ΟΠΕΚΕΠΕ. (*«Ναι, υπήρχαν τέτοια προβλήματα και πολλά δυσεπίλυτα, από τους καταλογισμούς που υπήρχαν από την εποχή Χατζηγάκη ακόμα και μετά, προβλήματα που σχετίζονταν με τον εξοπλισμό και τον εκσυγχρονισμό, προβλήματα που σχετίζονταν με τις περιφερειακές υπηρεσίες, οι οποίες σε πολλά σημεία ήταν σχετικά αδύναμες..... Έλλειψη προσωπικού και εξοπλισμού. Και προβλήματα τα οποία σχετίζονταν, τότε, εκείνη την εποχή λόγω των μνημονίων, με τις μετακινήσεις, με τα έξοδα, με τις δαπάνες, τα οποία με πολύ δυσκολία μπορούσαμε να κάνουμε.»*).

Ο ως άνω μάρτυρας στην κατάθεσή του εστίασε στη διαχρονικότητα των προβλημάτων του Οργανισμού σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης, με κυριότερο την έλλειψη αυτονομίας και την έλλειψη βάσεων δεδομένων (Κτηματολόγιο, χάρτες βόσκησης κ.λπ.) οι οποίες θα βοηθούσαν τον Οργανισμό να επιτελέσει μόνος ή με την περιορισμένη βοήθεια τεχνικού συμβούλου, το έργο του.

Αναφέρθηκε και αυτός στο θέμα της υποστελέχωσης και στην αδυναμία αναβάθμισης του προσωπικού και των συστημάτων μηχανογράφησης στον Οργανισμό και έδωσε εξηγήσεις για τον τρόπο λειτουργίας του Οργανισμού σε σχέση με τον τεχνικό σύμβουλο. Επίσήμανε την ανανέωση των υποβάθρων επί των οποίων εργάζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως βασικό παράγοντα βελτίωσης των ελέγχων από πλευράς του Οργανισμού.

Εξέφρασε την άποψη ότι τα προβλήματα οφείλονται στην έλλειψη γενικότερης πολιτικής στρατηγικής για τον αγροτικό τομέα και υπερτόνισε ότι, διαχρονικά, το ενδιαφέρον όλων των κυβερνήσεων περιοριζόταν απλώς και μόνο στην έγκαιρη καταβολή των επιδοτήσεων, χωρίς να επενδύουν στον εκσυγχρονισμό και στην καλύτερη στελεχειακή διάρθρωση του Οργανισμού. Τόνισε, επίσης, **τη διαχρονική έλλειψη σχεδιασμού για το τι αγροτική οικονομία θέλουμε. Ανέφερε χαρακτηριστικά: («... δεν υπάρχει μπούσουλας πού πρέπει να επενδύσουμε, πώς, για πόσο χρόνο, με τι ελέγχους και με τι αποδόσεις. Άρα ο εύκολος μπούσουλας είναι να μοιράσουμε λεφτά. ... Άμα υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός, περιλαμβάνει μέσα τα στάδια ελέγχου και επανατροφοδότησης και αξιολόγησης, εάν ο στόχος επιτυγχάνεται ή δεν επιτυγχάνεται. Άρα περιορίζει αισθητά -να μην πω ολοκληρωτικά- τις οποιεσδήποτε τάσεις ή ευκαιρίες για απάτες ή για εκμετάλλευση.»).**

Ειδικά για την περίοδο θητείας του, που αφορά περίοδο που κυβερνούσε την χώρα ο ΣΥΡΙΖΑ, εξήγησε ότι είχαν διατυπωθεί διάφορες ιδέες, οι οποίες όμως παρέμειναν στις καλένδες, χωρίς η τότε πολιτική ηγεσία να δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να τις ακούσει, πολλώ δε μάλλον να τις εφαρμόσει. Δικαιολόγησε δε εν μέρει, την αδιαφορία της τότε Κυβέρνησης στο γεγονός ότι η χώρα ζούσε υπό τον έλεγχο των μνημονίων.

Κατάθεση μάρτυρα Ειρήνης Κατσινοπούλου, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Στην εισαγωγική της τοποθέτηση η μάρτυρας ανέφερε ότι: «...οι πολιτικές αποφάσεις για την καινούργια τότε ΚΑΠ, της καινούργιας τότε προγραμματικής περιόδου, είχαν ήδη ληφθεί και δημοσιευθεί με την υπουργική απόφαση του Ιανουαρίου του 2015, πριν τις εκλογές δηλαδή, επί υπουργίας κ. Καρασμάνη που ήταν οι εθνικές επιλογές για την Κοινή Αγροτική Πολιτική. Αυτή την απόφαση, λοιπόν, την ήδη ειλημμένη, έπρεπε να τη μεταφράσουμε σε εφαρμόσιμο σύστημα κατανομής διαχείρισης και ελέγχων των κοινοτικών ενισχύσεων σε κάθε δικαιούχο. Σχετικά με το επίμαχο θέμα των φορέων α' και β', δηλαδή των Κ.Υ.Δ. και του Gaia Επιχειρείν που ήταν ο φορέας συντονισμού, υπήρχε ήδη απόφαση από το 2014. Άρα, λοιπόν, με ένα θεσμικό πλαίσιο ήδη διαμορφωμένο και καθορισμένο με λεπτομερείς κανόνες. ... σε ένα ασφυκτικό δημοσιονομικό πλαίσιο επιτήρηση, Τρόικα, capital control, δημοψήφισμα, εκλογές, που σημαίνει υπηρεσιακή κυβέρνηση έστω σύντομη όσο ήταν, ... πολύ λίγα πράγματα ... συνολικά η Διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ θα μπορούσε να κάνει με τη βούλησή της και ελεύθερη περιορισμών για θέματα που είχε εντοπίσει ή υποψιαζόταν».

Για τα σφάλματα υπολογισμού στις επιδοτήσεις έτους 2015 και για το αν υπήρξε πολιτική πίεση το 2015 να διενεργηθούν οι έλεγχοι γρήγορα χωρίς τις απαραίτητες διασταυρώσεις, η μάρτυρας απάντησε: «... όταν έχεις μια νέα ΚΑΠ που είχε πολλές αλλαγές, η βασική ήταν ότι από την ενιαία ενίσχυση συνολικά περάσαμε σε ενίσχυση ανά τρεις Περιφέρειες, δηλαδή αροτραίες, βοσκότοπους, δενδρώδεις, υπήρχε η ανάγκη να δημιουργηθεί ένα νέο μοντέλο και να αποδοθούν σωστά σε κάθε δικαιούχο οι ενισχύσεις. ... Συνήθως η πληρωμή γίνεται σε δύο δόσεις. Γίνεται μια προκαταβολή ... ούτως ώστε να έχει την ευχέρεια και ο κάθε δικαιούχος, αλλά και ο Οργανισμός με επιπρόσθετους ελέγχους να ελέγξει τα στοιχεία, ούτως ώστε η οριστική πληρωμή ή εκκαθάριση που γινόταν σε εύλογο χρονικό διάστημα ένα, δύο μήνες, αν θυμάμαι καλά, να γίνει σωστά, όσο γινόταν πιο σωστά... Το πρώτο είναι ότι οι έλεγχοι γίνονται δειγματοληπτικά, ούτως η άλλως είναι αδύνατον μέσα σε αυτό το σύντομο διάστημα

λίγων μηνών, ούτε καν ολόκληρου ημερολογιακού έτους, να γίνει ατομικός έλεγχος σε 650.000, αν θυμάμαι καλά, δικαιούχους. Εκείνο που ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία, ήταν η χρηματοδότηση των επιτόπιων ελέγχων μέσα σε ασφυκτικά δημοσιονομικά περιθώρια. Δεν υπήρχε η ευχέρεια του Οργανισμού να στέλνει και να αποδίδει πολλά εκτός έδρας και βεβαίως δεν υπήρχε καθόλου η δυνατότητα πρόσληψης έκτακτου προσωπικού, όπως γινόταν παλιότερα, για να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες αυτής της υποχρέωσης». Στη συνέχεια δε πρόσθεσε: «... η χρηματοδότηση της ΚΑΠ ήταν μειωμένη από αποφάσεις στο δημοσιονομικό πλαίσιο δηλαδή, όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά συνολικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν περιορισμένο. Επιπλέον υπήρχε η ρήτρα της σύγκλισης, αυτή ήταν η νομοθετική ρύθμιση, δηλαδή ήθελαν οι ανισότητες που υπήρχαν των ιστορικών δικαιωμάτων, δηλαδή άνθρωποι με την ίδια παραγωγή, ας πούμε κτηνοτρόφοι με αιγοπρόβατα έπαιρναν πολύ διαφορετικά ποσά μεταξύ τους. Έπρεπε, λοιπόν, όλα αυτά να συγκλίνουν σταδιακά σε ένα και μοναδικό ποσό με μία ομαλή ή λιγότερο ομαλή μετάβαση, μειώνοντας κάθε χρόνο τις ενισχύσεις που λάμβαναν».

Για τη λειτουργία των τεχνικών συμβούλων, Gaia Επιχειρείν και Neuropublic, η μάρτυρας κατέθεσε: «... δεν υπήρχε τρόπος - δυνατότητα οποιαδήποτε λειτουργίας των υπηρεσιών του ΟΠΕΚΕΠΕ να γίνει αυτόνομα. Έπρεπε να προσφεύγουμε κάθε φορά στις υπηρεσίες του τεχνικού συμβούλου.» συμπληρώνοντας ότι ο Οργανισμός ήταν σαφώς εξαρτημένος από τους τεχνικούς συμβούλους».

Η μάρτυρας σε σχετική ερώτηση κατέθεσε ότι η τεχνική λύση ήταν μία αναγκαιότητα για να πληρωθούν επιδοτήσεις τις περιόδου που θεσπίστηκε, οι οποίες άλλως πως θα χανόντουσαν. Δήλωσε ότι η λύση αυτή δεν ήταν υποχρεωτική από την Ε.Ε., αλλά εφαρμόστηκε για να μην χαθούν επιδοτήσεις. Για την διεύρυνση του συστήματος κατανομής, δηλαδή του τεχνικού τρόπου κατανομής, για το πώς θα γινόταν η απόκτηση του δικαιώματος από τους κτηνοτρόφους στην τεχνική λύση, δήλωσε ότι δεν υποδείχθηκε με κάποιον συγκεκριμένο τρόπο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά ότι επιλέχθηκε από την Ελληνική πολιτική, με γνωστοποίηση προς τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, οι οποίοι συναίνεσαν. Είπε ότι κατά την άποψή της η τεχνική λύση δεν έπρεπε να επεκταθεί και σε μη όμορους νομούς. Παραδέχτηκε για άλλη μία φορά ότι η εφαρμογή της ΚΑΠ ήταν υποχρέωση της χώρας.

Σε ερώτηση για το αν κατά την περίοδο θητείας της έγινε πρόταση προς την πολιτική ηγεσία για αλλαγή του μοντέλου που υπήρχε μέχρι τότε, το οποίο όπως παραδέχτηκε δεν ερχόταν από το ΣΥΡΙΖΑ, αλλά ερχόταν από το παρελθόν, κυρίως ως προς την κατεύθυνση της απεξάρτησης του Οργανισμού από τον τεχνικό σύμβουλο, η μάρτυρας απάντησε: «Προφανώς και το είπαμε. Το συζητήσαμε. Όχι ότι δεν ήταν γνώσης ο κ. Αποστόλου. Το ξέραμε. Βοούσε το σώμα του αγροτικού κόσμου εδώ και πολλά χρόνια για την εξάρτηση από την Neuropublic. Και αν θυμάμαι καλά, επειδή τότε συστήθηκαν πολλές ομάδες εργασίας, η πρώτη πάντως που φροντίσαμε να κάνουμε ήταν μια ομάδα εργασίας που θα αναζητούσε τον ιδανικό τρόπο για την απεμπλοκή του Οργανισμού από τις υπηρεσίες του τεχνικού συμβούλου και με έναν ομαλό τρόπο. Όμως, εδώ θα ήθελα να προσθέσω κάτι. Δεν είμαι ειδικός της πληροφορικής σε καμία περίπτωση, ωστόσο θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν από την Επιτροπή σας ότι οποιαδήποτε αλλαγή σε ένα τέτοιας έκτασης και πολύπλοκο πληροφοριακό σύστημα χρειάζεται βάθος χρόνου. Στον ΟΠΕΚΕΠΕ δεν υπάρχει δυνατότητα, γιατί υπήρχε μια κόκκινη γραμμή:

Κάθε χρόνο, πληρωμές. Άρα, λοιπόν, το να βρεις τον τρόπο της μετάβασης από ένα συγκεκριμένο πληροφοριακό σύστημα και τις υπηρεσίες του τεχνικού συμβούλου σε ένα άλλο και ταυτόχρονα να μπει στο άλλο χωρίς τρανταγμούς και κυρίως υπονόμηση των ενισχύσεων των αγροτών, ήταν ένα εξαιρετικά περίπλοκο στοίχημα, τέλος πάντων, που δεν μπορούσε να κερδηθεί μέσα σε λίγους μήνες. Αν θέλετε τη γνώμη μου, ούτε σε διάρκεια έτους. Χρειαζόταν σχεδιασμός ετών με συντονισμό πολλών, ακόμη και Υπουργείων που εμπλέκονται στην κατοχή της γης κλπ.. ... Αν επιχειρείτο βίαια και πρόχειρα σίγουρα θα οδηγούσε σε μη πληρωμή, όχι σε καθυστέρηση (εννοεί των αγροτών). Δηλαδή, δεν μπορώ να φανταστώ τι κατάσταση θα δημιουργούταν. Αυτό ήταν το στοίχημα εξάλλου που εμείς ζητούσαμε να λύσει η συγκεκριμένη επιτροπή. Να εισηγηθεί μάλλον, όχι να λύσει».

Επίσης, σε έτερο σημείο της κατάθεσής της για το θέμα των περιθωρίων «διαφθοράς» που υφίσταντο τότε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, η μάρτυρας απάντησε: « ... Κατά τη γνώμη μου, ήδη η συμμετοχή του της εταιρείας τεχνικού συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, σαν μέτοχος το Gaia Επιχειρείν, ήταν προβληματική. Απορώ γιατί δεν ελέγχθηκε ποτέ. Έχω την εντύπωση ότι θα έπρεπε να είναι απαγορευτική αυτή η σχέση. Δεν μπορεί, δηλαδή, ο σύμβουλος ενός Οργανισμού να συμβουλεύει και να παρέχει τεχνογνωσία και σε εκείνους, οι οποίοι ελέγχονται από τον Οργανισμό. Καταλαβαίνετε το ασύμβατο: ελεγχόμενοι και ελέγχων. Αυτό, όμως, θα ήταν μία πολιτική απόφαση την οποία δεν μπορούσε να την πάρει ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Ήταν θέμα Υπουργείου και συνολικά κυβερνητικό, όχι τόσο του ΣΥΡΙΖΑ, γιατί – ξαναλέω - το Gaia Επιχειρείν το βρήκαμε ήδη συγκροτημένο και λειτουργών. Δεν το ιδρύσαμε εμείς».

Σε ερώτηση για την αντίφαση που παρουσιάζει η δική της θέση με την τότε πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος όχι μόνο δεν περιόρισε τα Κ.Υ.Δ., αλλά τα αύξησε κιόλας σε 500, η μάρτυρας απάντησε: «Όταν κάνεις, ... εφαρμοσμένη πολιτική, ... πρέπει να λαμβάνεις υπόψη σου και τους καταναγκασμούς της περιόδου, τα πλαίσια, τους κινδύνους και όλα αυτά. Είναι άλλο πράγμα να χαράξεις αγροτική πολιτική θεωρώ όμως ότι οι προσπάθειες που έγιναν ήταν ακριβώς για να υπηρετήσουν με τον ένα και τον άλλο τρόπο αυτή την πολιτική θέση, η οποία ήταν σταθερή και πριν και μετά την ανάληψη της Κυβέρνησης».

Συμπληρώνοντας δε την άποψή της ως προς τη διαχρονικότητα των προβλημάτων του Οργανισμού, η μάρτυρας είπε: «Όταν, λοιπόν, έχεις θεμελιακά στην Κοινή Αγροτική Πολιτική μια ενίσχυση αυτού και όχι της παραγόμενης ποσότητας, καταλαβαίνετε ότι το κρίσιμο ζήτημα είναι να θωρακίσεις το κτηματολόγιο, ... της χώρας σου, ούτως ώστε να μη γίνεται καμία λαθροχειρία ούτε στην ιδιοκτησία ούτε στα μισθωτήρια. Όταν, λοιπόν, έχει φτάσει η Ελλάδα, που το κτηματολόγιο όφειλε να το έχει καταρτίσει από τον προπροηγούμενο αιώνα, να μην γνωρίζει ποια είναι η δημόσια γη. Θυμάμαι ότι ψάξαμε να βρούμε και είχαμε ανακαλύψει περί τους είκοσι κάτι φορείς που κατείχαν δημόσια γη και οι οποίοι δεν συναντώνται πουθενά, δεν υπήρχε κανένας συντονιστής, κανένας εποπτεύων, του τι γίνεται με αυτή τη δημόσια γη καταπατάται, αξιοποιείται, ποιος την έχει. Δεύτερον, δεν έχεις δασικούς χάρτες, δεν μπορείς να ορίσεις που είναι δάσος και πού όχι, γιατί μιλάγατε για τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, αλλά το διαχειριστικό σχέδιο είναι τρίτο στη σειρά που πρέπει να γίνει. Όταν, λοιπόν, δεν έχεις οριοθετήσει τι είναι δάσος με χάρτες, όμως, πάνω σε γεωφυσικά δεδομένα, γεωχωρικά δεδομένα, άρα, λοιπόν, να καθορίσεις δασολογίο, που σημαίνει τι κάνεις που μέσα στο δάσος και τι επιτρέπεται. Στο τέλος κάνεις διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, δηλαδή, σε

αυτά που προκύπτουν από δασικούς χάρτες και δασολόγιο και απομένουν ως βοσκήσιμες εκτάσεις, τι διαχειριστικό σχέδιο κάνεις, ούτως ώστε να αποδίδονται, γιατί υπάρχει και μία διαφορά, είναι άλλο πράγμα τι είναι βοσκήσιμη έκταση στη χώρα μας με τις ιδιαιτερότητες της εκτατικής αιγοπροβατοτροφίας και άλλο πράγμα το τι είναι επιλέξιμο, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό».

Περιέγραψε την αδυναμία του Οργανισμού από πλευράς μισθολογίου να απορροφήσει στελεχιακό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης, γεγονός που καθιστά μη υλοποιήσιμη την προοπτική της πλήρους αυτονομίας του Οργανισμού και απαραίτητη την εμπλοκή στα θέματα του Οργανισμού του τεχνικού συμβούλου, για τον οποίο εν αντιθέσει με ότι κατέθεσαν άλλοι μάρτυρες θεωρεί ότι θέτει τον Οργανισμό υπό καθεστώς εξάρτησης.

Και αυτή η μάρτυρας επισήμανε τις ελλείψεις δεδομένων για την άρτια διεξαγωγή των διασταυρωτικών ελέγχων (κτηματολόγιο κ.λπ.) και την παράλειψη πρόβλεψης της ΚΑΠ αναφορικά με τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού γεωγραφικού τοπίου, γεγονός που βελτιώθηκε στην πορεία με τον Κανονισμό Omnibus.

Έδωσε έμφαση στην πολιτική αναστάτωση που επικράτησε κατά τις περιόδους θητείας ΣΥΡΙΖΑ σε συνδυασμό με τους περιορισμούς που έθεταν τα μνημόνια, γεγονότα που κατηύθυναν τον Οργανισμό στο να επιδιώκει αποκλειστικά και μόνο την έγκαιρη πληρωμή των ενισχύσεων, χωρίς άλλες δυνατότητες για εκσυγχρονισμό και δομικές αλλαγές εντός του συστήματός του. Από την κατάθεσή της δε κατέστη εμφανές ότι στη δική της συνείδηση αιτία για όλες τις παθογένειες του Οργανισμού, αποτελεί αυτή καθ' αυτή η εφαρμογή της ΚΑΠ.

Η ως άνω μάρτυρας, η οποία δήλωσε ενεργό μέλος του ΣΥΡΙΖΑ, αναφέρθηκε για άλλη μία φορά στις διαχρονικές παθογένειες του Οργανισμού τις οποίες συσχέτισε με την έλλειψη πολιτικής βούλησης, την ανάγκη υπακοής στους κανόνες που θέτει η Ε.Ε. και στην αδυναμία εξεύρεσης κατάλληλων πόρων για δομικές αλλαγές.

Περιέγραψε την αδυναμία του Οργανισμού από πλευράς μισθολογίου να απορροφήσει στελεχιακό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης, γεγονός που καθιστά μη υλοποιήσιμη την προοπτική της πλήρους αυτονομίας του Οργανισμού και απαραίτητη την εμπλοκή στα θέματα του Οργανισμού του τεχνικού συμβούλου, για τον οποίο εν αντιθέσει με ότι κατέθεσαν άλλοι μάρτυρες θεωρεί ότι θέτει τον Οργανισμό υπό καθεστώς εξάρτησης.

Κατάθεση μάρτυρα Άννας Μαρίας Γιάντση, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Στην εισαγωγική της τοποθέτηση είπε, ότι την περίοδο θητείας της είχε υπό την εποπτεία της τη διεύθυνση του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης τα προγράμματα του Πυλώνα II, τη διεύθυνση πληροφορικής και ζητήματα του τμήματος της ΜΑΕΣΕ, που ήταν η μονάδα συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Όπως είπε: «ήταν μια πάρα πολύ δύσκολη χρονιά το 2015. Όπως θυμόμαστε ήταν η αλλαγή της κυβέρνησης, τον Γενάρη αν θυμάμαι καλά, ήταν η χρονιά που στον ΟΠΕΚΕΠΕ το διάστημα που ήμασταν ήταν δύσκολη περίοδος, γιατί ήταν τότε η περίοδος με τα μνημόνια, με τον έλεγχο της τρόικας. ... το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στην αρχή ήταν ένα νέο ενιαίο Υπουργείο με το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Το οποίο αυτό άλλαξε πορεία και μετά ορίστηκαν νέες διοικήσεις, σε μία από τις οποίες αποτελούσα και εγώ μέλος της διοίκησης. Θυμάμαι ότι ήταν μια δύσκολη χρονιά και μια κομβική χρονιά, καθώς ήταν η

κατανομή των δικαιωμάτων για τη νέα ΚΑΠ και για αυτό που είναι μέχρι σήμερα και μας ακολουθεί».

Ανέφερε ότι μετά τη θητεία της στον ΟΠΕΚΕΠΕ ορίστηκε πρόεδρος, σε άλλον φορέα του Υπουργείου Γεωργίας, στο Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών. Ανέφερε ότι δεν ήταν μέλος του ΣΥΡΙΖΑ, είπε όμως σε έτερο μέρος της κατάθεσής της, ότι ήταν μέλος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων και ότι σήμερα ως μέλος είναι γραμμένη στη Νέα Δημοκρατία.

Μιλώντας για τη συμμετοχή τεχνικού συμβούλου στο δικό της πεδίο δραστηριότητας, ανέφερε ότι ο τεχνικός σύμβουλος είχε υλοποιήσει το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα που πλήρωνε το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης και ότι όσον αφορά τη Διεύθυνση Πληροφορικής, υπήρχαν συστήματα της Διεύθυνσης Πληροφορικής, όπως και της Μονάδας Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν, 10 υποέργα πληροφοριακών συστημάτων, στα οποία δεν συμμετείχε τεχνικός σύμβουλος. Ανέφερε ότι η Διεύθυνση Πληροφορικής του Οργανισμού είχε αξιόλογο προσωπικό, πληροφορικάριους, αλλά ότι στο σύνολο του Οργανισμού υπήρχε υποστελέχωση.

Σε ερώτηση για την κατάσταση του ΟΣΔΕ, του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου κατά το χρόνο θητείας της και για το αν τότε υπήρξαν καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση των αιτήσεων των αγροτών, η μάρτυρας απάντησε ότι οι πληρωμές έγιναν αργότερα. Ανέφερε ότι εκείνη την περίοδο η τότε διοίκηση παρέλαβε και νέους φορείς για την υποβολή των δηλώσεων και ότι ήταν η περίοδος που οι κτηνοτρόφοι καταχωρούσαν το ζωικό τους κεφάλαιο, τη σταβλική τους εγκατάσταση, τον ιδιωτικό βοσκότοπο αν είχαν, για να μπορέσει να γίνει η κατανομή.

Επίσης, συμπληρώνοντας για το αν είχε αντιληφθεί ατασθαλίες στον Οργανισμό ή για την εξάρτηση του Οργανισμού από τον τεχνικό σύμβουλο είπε: «Είχα αντιληφθεί ότι σίγουρα χρειαζόταν να στέλνονται οδηγίες από την υπηρεσία, από τις αρμόδιες υπηρεσίες-διευθύνσεις οδηγίες, ούτως ώστε να τρέχουν πληρωμές, διορθώσεις. Οπότε, υπήρχε μια άμεση συνεργασία της υπηρεσίας με τον τεχνικό σύμβουλο. Άρα, το πώς θα το εκλάβει τώρα κάποιος αυτό, αν είναι άρρηκτα συνδεδεμένος ο οργανισμός ή εξαρτημένος, αυτό είναι στην κρίση του καθενός. Όταν υπάρχει μια συνεργασία και σε μια ιδιωτική εταιρεία με τον external πληροφορικάριο που έχουμε, θα δώσουμε, θα πάρουμε, θα δώσουμε, θα πάρουμε. Έτσι το κατανοώ εγώ. Όσον αφορά, όμως, το πώς γινόντουσαν όλες αυτές οι εργασίες και τα υπόλοιπα χρόνια και πώς εξελίχθηκε αυτή η συνεργασία και αν οδηγείται σε μια πλήρη εξάρτηση ή όχι, εγώ δεν μπορώ να το απαντήσω. Υπήρχε συνεχόμενη συνεργασία με τον τεχνικό σύμβουλο. Αυτό είναι κάτι που μπορώ να πω με βεβαιότητα».

Για τις ανάγκες του ΟΠΕΚΕΠΕ στον τομέα της πληροφορικής κατά την περίοδο θητείας της, η μάρτυρας απάντησε: «...Η Διεύθυνση Πληροφορικής. Οι ανάγκες της ήταν να υπάρχει σύστημα το οποίο θα υποστηρίζει τον έλεγχο και τις πληρωμές της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης, το σύστημα βασικά υποβολής της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης και ότι ακολουθείται και το σύστημα του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Αυτές ήταν οι βασικές ανάγκες της Διεύθυνσης Πληροφορικής. Η διεύθυνση του προγράμματος, του ίδιου του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης που ήταν μια άλλη διεύθυνση, ήταν η διεύθυνση η οποία έλεγχε τις παρτίδες, τους φακέλους που ερχόντουσαν προς έλεγχο και πληρωμή στον ΟΠΕΚΕΠΕ..... μας το έλεγαν πάντα οι διευθυντές των υπηρεσιών, ενημερώνανε ότι υπάρχει υποστελέχωση, θα θέλαμε κι άλλους πληροφορικάριους.

Νομίζω, αργότερα η συνέχιση της διοίκησης το άκουσα να το αναφέρει και στην επιτροπή ότι είχαν κάνει και το έγγραφο προς το υπουργείο που ζητούσαν περισσότερο προσωπικό και στην Διεύθυνση Πληροφορικής».

Σε ερώτηση για τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, η μάρτυρας απάντησε: «Δεν γνωρίζω γιατί, αλλά σίγουρα έπρεπε να ολοκληρωθούν. Εξ όσων θυμάμαι το 2014, στις αρχές του 2015 ήταν να βγουν τα προσωρινά διαχειριστικά σχέδια βόσκησης. Αν θυμάμαι καλά, ήταν να βγουν προσωρινά δηλαδή να ξεκινήσει. Επίσης, νομίζω αν θυμάμαι καλά ότι η υποχρέωσή μας ήταν από πολύ πιο πριν να έχουμε διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, και στην πορεία των ετών έχουμε και καταλογισμούς για το ότι δεν γίνανε τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης».

Σε ερώτηση για την ιεράρχηση των προβλημάτων ΟΠΕΚΕΠΕ, η μάρτυρας απάντησε: «Δηλαδή, αν είχαμε Κτηματολόγιο, ξαναλέω, Δασικό Κτηματολόγιο, Περιουσιολόγιο Ε9, ελεγχόμενο σωστά, θα χρειαζόταν λιγότερο προσωπικό για να κάνει όλους αυτούς τους διοικητικούς ελέγχους».

Συμπερασματικά και με δεδομένο το μικρό χρονικό διάστημα που η ως άνω μάρτυρας υπηρέτησε στον Οργανισμό, η μαρτυρία της δεν πρόσθεσε κάτι περισσότερο σε σχέση με τη συζήτηση περί της διαχρονικότητας των προβλημάτων που αντιμετώπιζε και αντιμετωπίζει ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Και αυτή, όπως και άλλοι μάρτυρες προσδιόρισε την έλλειψη του κτηματολογίου και των σχεδίων βόσκησης ως μία από τις ρίζες του προβλήματος, επικρίνοντας και την ΚΑΠ η οποία διαχωρίζει τις ενισχύσεις από τον παράγοντα του ζωικού κεφαλαίου. Αναφέρθηκε, επίσης, στο ζήτημα της υποστελέχωσης του Οργανισμού και τόνισε ως αυτονόητη, συνακόλουθη και απαραίτητη με τις συνθήκες που υπήρχαν κατά τον χρόνο θητείας της την εξάρτηση του Οργανισμού από τον τεχνικό σύμβουλο.

Η μάρτυρας υπεραμύνθηκε της ορθής λειτουργίας των Κ.Υ.Δ., υποστηρίζοντας ότι οι παρατυπίες αφορούν μικρό αριθμό αυτών, εν αντιθέσει με την πλειονότητα των εν λόγω επαγγελματιών που ενεργούν νομότυπα και με γνώμονα το συμφέρον των αγροτών – πελατών τους. Εστίασε επίσης στο κλίμα πολιτικής αναστάτωσης που επικρατούσε κατά την περίοδο της θητείας της, το οποίο εμπόδισε την εκπόνηση νέων σχεδίων βελτίωσης των παθογενειών του Οργανισμού και υποστήριξε ότι η διοίκηση θητείας της, συνέχισε να εργάζεται με ένα μοντέλο εργασίας που προϋπήρχε και το οποίο και η ίδια αποδέχτηκε.

Κατάθεση μάρτυρα Σταύρου Αραχωβίτη, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στις 14.01.2026, ο μάρτυρας κ. Σταύρος Αραχωβίτης, εξετάστηκε υπό την ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, για το δεκάμηνο από το τέλος Σεπτεμβρίου 2018 μέχρι τις εκλογές του έτους 2019.

Σε ερώτηση που του τέθηκε αναφορικά με την τεχνική λύση, απάντησε: «Να πούμε δυο πράγματα για την τεχνική λύση: Η τεχνική λύση πάντα ήταν σε συνεννόηση και σε εφαρμογή με τις ευρωπαϊκές αρχές και ήταν μια σειρά από ευρωπαϊκές αρχές, οι οποίες έλεγχαν την τεχνική λύση. Ήταν η Dg Agri και άλλες αρχές, που και ακόμα ελέγχουν τη νομιμότητα, την καταβολή των επιδοτήσεων κάθε χρόνο και το τυπικό και το ουσιαστικό κομμάτι... Άρα, λοιπόν, αν σε μια προσπάθεια να καταργηθεί η τεχνική λύση, πηγαίναμε

σε μονομερή αλλαγή του ορισμού και βάζαμε εκτάσεις, σύμφωνα με το 1307 του κανονισμού, ήταν πολύ πιθανό η επιτροπή με την οπτική της να μας έβαζε πρόστιμα ίδια με αυτά του 2012 - 2013, στα οποία θα έπρεπε πάλι να ακολουθήσουμε τη διαδικασία μετά τον κανονισμό omnibus, που άλλαξε το 2017 να πάμε πάλι στα ευρωπαϊκά δικαστήρια και να φτάσουμε πάλι στο 2020 να κερδίσουμε τα πρόστιμα, με τον νέο ορισμό. Αυτή είναι η ιστορία με την τεχνική λύση».

Σε ερώτηση εισηγητή για το αν κακώς κατηγορήθηκε ο κ. Βορίδης και από τον ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ και όλα τα κόμματα, για την αδυναμία αλλαγής της τεχνικής λύσης, ο μάρτυρας απάντησε: «Το “Συμφωνώ” το οποίο υπέγραψα εγώ είναι σε εφαρμογή -αυτό γράφει το «Συμφωνώ» που υπέγραψα εγώ - της 873 ΚΥΑ και σύμφωνα με τα κριτήρια. Δεν ξέρω τι υπέγραψε ο κ. Βορίδης. Θα το δείτε εσείς».

Το ίδιο ακριβώς «συμφωνώ» υπέγραψε και ο κ. Βορίδης, βάση της 873 ΚΥΑ!

Με αυτόν τον τρόπο, ο πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, κ. Σταύρος Αραχωβίτης αποδόμησε οριστικά το αφήγημα της αντιπολίτευσης για την εφαρμογή της λεγόμενης «τεχνικής λύσης». Παραδέχθηκε ευθέως ότι αυτή δεν μπορούσε να αλλάξει, καθώς οποιαδήποτε απόπειρα μεταβολής της θα οδηγούσε σε σοβαρές κυρώσεις και πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε ερώτηση εισηγητή για το ποια ήταν τα προβλήματα εκείνα του ΟΠΕΚΕΠΕ, που κατά τη διάρκεια, από το 2015 και μετά είχε εντοπίσει, ο μάρτυρας απάντησε: «...ο ΟΠΕΚΕΠΕ είχε ένα μεγάλο ζήτημα ... Ήταν αυτό της υποστελέχωσης. Όταν άλλες χώρες με περίπου ίδιο αριθμό παραγωγών έχουν πολύ μεγαλύτερο αριθμό... Για μένα ήταν το βασικό... το ένα ήταν η πληροφορική του, το προσωπικό του και η διεύθυνση πληροφορικής του να ενδυναμωθεί, και το δεύτερο το νομικό κομμάτι, το οποίο ήταν απαραίτητο για να θωρακιστεί ο οργανισμός στους ελέγχους τους οποίους έκανε.... Το βασικό κομμάτι το οποίο μας απασχόλησε ήταν τα τρία σημεία: Το ένα η πληροφορική του οργανισμού, έτσι ώστε να μπορεί να έχει πλήρως τον έλεγχο του μηχανογραφικού συστήματος. Το δεύτερο να έχει επαρκές προσωπικό για να μπορεί να κάνει αξιόπιστους ελέγχους στο πεδίο και το τρίτο η νομική του θωράκιση. Ήταν τα τρία σημεία».

Συμπερασματικά και συνοψίζοντας τα βασικά σημεία της κατάθεσης του ως άνω, ο μάρτυρας επαλήθευσε τη διαχρονικότητα των προβλημάτων έλλειψης κτηματολογίου, διαιριστικών σχεδίων βόσκησης και υποστελέχωσης του Οργανισμού, ενώ σε σχέση με επιμέρους εξειδικευμένα θέματα, επισήμανε : α) ότι οι παραδοξότητες που παρουσιάζουν το σχέδιο της τεχνικής λύσης και ο τρόπος κατανομής του εθνικού αποθέματος είναι απόρροια της ισχύουσας από το έτος 2003 ΚΑΠ την οποία η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ όφειλε να σεβαστεί, β) ότι υπήρχε αναγκαιότητα εφαρμογής της τεχνικής λύσης για να μπορέσουν οι Έλληνες αγρότες να πάρουν επιδότηση, δεδομένου του τρόπου που η ΚΑΠ προσδιόριζε την έννοια των βοσκοτόπων, η οποία απέχει από τον τρόπο που στην χώρα μας ασκείται το επάγγελμα – δραστηριότητα - της κτηνοτροφίας, η οποία σε μεγάλο βαθμό αφορά σταυλισμένα ζώα και όχι ζώα ελεύθερας βοσκής, γ) ότι το εθνικό απόθεμα αφορά μόνο δημόσιες εκτάσεις τις οποίες μοιράζει το κράτος και δεν αφορά ιδιωτικούς βοσκοτόπους, οι οποίοι όμως σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να ταυτίζονται με τη δημόσια γη με επίκληση όμως ψευδών στοιχείων ιδιωτικότητας, δ) ότι η τεχνική λύση λειτούργησε πάντα σε συνεννόηση με τις ευρωπαϊκές αρχές, οι οποίες επικρότησαν την εφαρμογή της, ε) ότι ο κανονισμός Omnibus που πρόσθεσε γη στο εθνικό απόθεμα δεν μπορούσε να εφαρμοστεί

αυτόματα, διότι έπρεπε να γίνουν τεχνικές εφαρμογές που απαιτούσαν χρόνο, προσωπικό και δαπάνες μη διαθέσιμες κατά την περίοδο των μνημονίων, στ) ότι η συμμετοχή τεχνικού συμβούλου ήταν απαραίτητη για την υποδοχή και επεξεργασία των δηλώσεων των αγροτών ελλείψει τεχνικής και στελεχιακής αυτονομίας του Οργανισμού να επιτελέσει αυτό το έργο και ότι στην λειτουργία του τεχνικού συμβούλου δεν είχαν παρατηρηθεί συνθήκες που να δημιουργούν ασυμβίβαστα και ζ) ότι ο δανεισμός του Οργανισμού από την τράπεζα Πειραιώς, ήταν μία συνήθης συνθήκη προκειμένου οι πληρωμές των αγροτικών επιδοτήσεων να γίνονται στην ώρα τους και να μην επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό.

Κατάθεση μάρτυρα Τζανέτου Καραμίχα, πρώην Πρόεδρος ΠΑΣΕΓΕΣ

Ο μάρτυρας **Τζανέτος Καραμίχας**, εξετάστηκε υπό την ιδιότητα του Προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ από το 2000 μέχρι το 2017.

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ ο μάρτυρας δήλωσε: «*Η σχέση της ΠΑΣΕΓΕΣ με τον ΟΠΕΚΕΠΕ χρονολογείται πριν από το 2000 από την περίοδο περίπου, αν θυμάμαι καλά, που ιδρύθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ, δηλαδή, που καταργήθηκαν οι άλλοι Οργανισμοί που ασχολούνταν με τις επιδοτήσεις, ο Οργανισμός βάμβακος, ο Οργανισμός ελαιολάδου, καπνού. Από τότε που δημιουργήθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ περίπου εκείνη την περίοδο άρχισε να ασχολείται η ΠΑΣΕΓΕΣ και να συγκεντρώνει τις αιτήσεις των παραγωγών για το ΟΣΔΕ. Αυτή η σχέση τελείωσε το 2014... Μέχρι το 2006 τα προβλήματα με τον ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν πολλά... Δεν είχε τη δυνατότητα ο ΟΠΕΚΕΠΕ να στηρίξει αυτό το πολύπλοκο έργο της συγκέντρωσης των αιτήσεων των παραγωγών, αλλά ήταν για τα προβλήματα της χώρας, γενικά του Υπουργείου Γεωργίας, της χώρας. Δεν υπήρχε Κτηματολόγιο, δεν υπήρχαν δασικοί χάρτες, δεν είχαν χαρτογραφηθεί οι χορτολιβαδικές εκτάσεις για την κτηνοτροφία. Αυτά γινόντουσαν, κατά κάποιο τρόπο, κατά τη δήλωση του καθενός. Η οποία βεβαίως είχε και το χαρακτηριστικό ότι μέχρι το 2006 οι πιο πολλές επιδοτήσεις αποδίδονταν με βάση τα κιλά που δήλωνε ο κάθε παραγωγός ή τα κοπάδια που δήλωνε αντίστοιχα ο κτηνοτρόφος. Όλο αυτό το σύστημα το οποίο δεν ήταν ψηφιοποιημένο, δεν είχε το χαρτογραφικό υπόβαθρο όπως σας είπα πριν, είχε δημιουργήσει πολλές στρεβλώσεις. ... Έλεγχοι γίνονταν, αλλά όταν ερχόταν ο κοινοτικός έλεγχος να δει τα προβλήματα δεν καθόταν να πάει σε κάθε κοπάδι για να δει αν ο Καραμίχας έχει τα ζώα που δηλώνει. Έτσι; Ερχόταν να δει το σύστημα. Ο κοινοτικός έλεγχος δεν έλεγχε απευθείας τον παραγωγό. Ερχόταν να δει αν το σύστημα έχει αξιοπιστία. Διαπίστωνε ότι δεν υπάρχει αξιοπιστία και κάθε χρόνο περίπου έπεφτε ένας καταλογισμός. Οι καταλογισμοί δηλαδή ήταν, θα έλεγα, σε ετήσια βάση. Αυτό το 2006 όμως τελείωσε, ό,τι παθογένεια υπήρχε δηλαδή μέχρι εκείνη την περίοδο».*

Σε ερώτηση εισηγητή, ο μάρτυρας παραδέχτηκε ότι είναι μέλος του ΠΑΣΟΚ: «***Ναι, είμαι μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1977, όταν δημιουργήθηκε η πρώτη οργάνωση στον νομό μου.***»

Η κατάθεσή του ως άνω μάρτυρα δεν προσέθεσε κάτι σημαντικό σε σχέση με τη διαχρονικότητα των προβλημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθόσον αναλώθηκε, κυρίως, στην αναφορά καταστάσεων και συνθηκών που ίσχυαν έξω και πέραν από τις δραστηριότητες του Οργανισμού και σε πολλές περιπτώσεις, σε χρονικό διάστημα πριν την ίδρυσή του.

Αυτό που βέβαια έγινε σαφές και από την κατάθεση του ως άνω μάρτυρα είναι η αδήριτη αλήθεια, ότι η χώρα μας την ώρα που η Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτούσε ενέργειες και δράσεις που προϋπόθεταν καλή οργάνωση του εκάστοτε κράτους - μέλους, η Ελλάδα, δεν διέθετε βασικά εργαλεία για να παρακολουθήσει τις ευρωπαϊκές εξελίξεις και να υλοποιήσει τα σχέδια που απαιτούσε η ΕΕ, σε σχέση με την εναρμόνισή της σε θέματα αγροτικής πολιτικής, έχοντας έλλειψη κτηματολογίου και αδυναμία προσδιορισμού των περιοχών βόσκησης σύμφωνα και με τις προϋποθέσεις που έθετε η Ε.Ε., αλλά και των ευρύτερα καλλιεργήσιμων στο πλαίσιο της αγροτικής παραγωγής περιοχών.

Ο μάρτυρας τοποθετήθηκε ξεκάθαρα ότι η πρόσληψη τεχνικού συμβούλου για την υποβολή και επεξεργασία των αιτήσεων ενίσχυσης ήταν μονόδρομος από την έναρξη ακόμα της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ εξήγησε ότι οι δημόσιες υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένου του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είχαν τα τεχνικά μέσα ούτε το προσωπικό για να επιτελέσουν αυτό το έργο και είπε ότι ακόμα και σήμερα, κατά την εκτίμησή του, η συνδρομή τεχνικού συμβούλου στο πλαίσιο και του νέου ψηφιοποιημένου περιβάλλοντος παραμένει απαραίτητη. Θεώρησε δόκιμη πρακτική την καταβολή αμοιβής στον τεχνικό σύμβουλο για τις υπηρεσίες που παρέχει στους αγρότες και τόνισε ότι η αφαίρεση της αμοιβής αυτής από τα ποσά των επιδοτήσεων κατά τη γνώμη του δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Προέβη σε μία μακρά περιγραφή των συνθηκών που δημιουργήθηκε, λειτούργησε και αναπτύχθηκε η ΠΑΣΕΓΕΣ, υπεραμύνθηκε της σπουδαιότητας που είχε ο συγκεκριμένος φορέας στη διαμόρφωση επωφελούς πολιτικής για τον αγροτικό κόσμο στις διασκέψεις των Βρυξελλών, αλλά δεν μπόρεσε να μην παραδεχτεί ότι ο εν λόγω φορέας αποτελούσε σημείο απορρόφησης κομματικών φίλων, αλλά και φυτώριο μετέπειτα εξέλιξης στελεχών της πολιτικής εξουσίας και του εν γένει κρατικού μηχανισμού.

Για τα θέματα ελέγχου της ακρίβειας των επιδοτήσεων κατά την περίοδο θητείας του ως προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση και βαρύτητα στον «κοινωνικό» έλεγχο που κατά τη γνώμη του εξασφάλιζε ένα ελάχιστο πλαίσιο διαφάνειας, ο οποίος προέκυπτε στο πλαίσιο της δημοσιότητας που λάμβαναν οι λεπτομέρειες των επιδοτήσεων σε εμφανή σημεία των κοινοτικών καταστημάτων στα χωριά και στις εκάστοτε τοπικές περιφέρειες.

Κατάθεση μάρτυρα Χαράλαμπου Κασίμη, πρώην Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στις 15.01.2026, ο μάρτυρας κ. Χαράλαμπος Κασίμης, εξετάστηκε υπό την ιδιότητα του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Διαχείρισης των Κοινοτικών Πόρων, για την περίοδο από τον Μάρτιο του 2015 έως τον Ιούλιο του 2019.

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση, ο μάρτυρας είπε ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν ήταν στις αρμοδιότητες του πλην, όμως, εκ των πραγμάτων από τη στιγμή που ήταν Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης των Κοινοτικών Πόρων χρειάστηκε κάποια στιγμή να έχει μία συνεργασία με τη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ και πάλι με κάποια στελέχη.

Για την άποψη του μάρτυρα για το αν η τεχνική λύση, η οποία ακολουθήθηκε από το 2015 και μετά, έπρεπε να συνεχιστεί, ο μάρτυρας απάντησε: «*Νομίζω ήταν κάτι αναπόφευκτο και ήταν κάτι αναπόφευκτο διότι μετά το σχέδιο δράσης και την αφαίρεση ενός εκατομμυρίου -άλλοι γράφουν 1,4 εκατομμύρια εκτάρια ... πάνω από ένα εκατομμύριο-, προφανώς υπήρχε πρόβλημα για την κατανομή των ενισχύσεων στους κτηνοτρόφους. Άρα, εδώ έχουμε να κάνουμε με ένα σοβαρό πολιτικό και κοινωνικό πρόβλημα που έπρεπε να διαχειριστεί η Κυβέρνηση ασχέτως πολιτικής ή κομματικού προσανατολισμού ... θα έλεγα ότι η δική μου πολιτική άποψη είναι ότι η τεχνική λύση είναι μια πολιτική λύση, με την έννοια δηλαδή ότι η πολιτική ηγεσία αποφασίζει και αναλαμβάνει την ευθύνη επίλυσης ενός πολιτικού, κοινωνικού προβλήματος.*».

Σε ερώτηση γιατί δεν προχώρησε στην εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης κατά την περίοδο της θητείας του, ο μάρτυρας απάντησε: «*Για να διαμορφωθούν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης ήταν απαίτηση προφανώς, προϋπόθεση μάλλον, να λυθούν και κάποια άλλα ζητήματα, ένα εκ των οποίων ήταν... το Κτηματολόγιο και οι δασικοί χάρτες ήταν ένα από τα προβλήματα, αλλά κατά την άποψή μου τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης απαιτούσαν και την επανένταξη του 1 περίπου εκατομμυρίου βοσκοτόπων που θα προέκυπταν από τη λύση omnibus. Αυτό ήταν η μεγάλη πρόκληση και για το οποίο σας ενημερώνω -το ξέρετε- ότι το omnibus ψηφίστηκε τον Δεκέμβριο του 2017 και μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2018 ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία, τροποποιήθηκαν στο σημείο εκείνο οι εθνικές επιλογές και, όπως λέει ο ίδιος ο κ. Βορίδης σε απάντησή του στη Βουλή, ξεκίνησε η διαδικασία να γίνουν οι προετοιμασίες από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για την ένταξη των βοσκοτόπων αυτών, των επιλέξιμων πλέον βοσκοτόπων, στα ορθοφωτογραφικά υπόβαθρα του ΟΠΕΚΕΠΕ, για να μπορέσει κανείς να σχεδιάσει, να προχωρήσει στα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης.*».

Συμπερασματικά, η κατάθεση του ως άνω μάρτυρα, όπως και του προηγούμενου της ίδιας ημέρας, δεν πρόσθεσε κάτι νέο ως προς τα θέματα που εξετάζονται σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ, κυρίως εξαιτίας του γεγονότος της αναρμοδιότητας που είχε ο συγκεκριμένος στα ζητήματα που άπτονταν του τρόπου λειτουργίας και διαχείρισης του Οργανισμού.

Το ενδιαφέρον της κατάθεσης του ως άνω μάρτυρα, πέραν της γενικής επανάληψης που εμπεριέχει των προβλημάτων που παρουσίαζε η χώρα εξαιτίας της έλλειψης κτηματολογίου, δασικών χαρτών κ.λπ., τα οποία και αυτός επισήμανε εμφαντικά.

Κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Γκόλια, πρώην υπηρεσιακού Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στις 19.01.2026, ο μάρτυρας κ. Ιωάννης Γκόλιας, κατέθεσε υπό την ιδιότητα του Υπηρεσιακού Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο οποίο είχε ενσωματωθεί τότε και το Αγροτικής Ανάπτυξης, για το χρονικό διάστημα από 28 Αυγούστου μέχρι 23 Σεπτεμβρίου του έτους 2015, δηλαδή για είκοσι οκτώ (28) μέρες.

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση, ο μάρτυρας είπε: «*Θα αναφερθώ μόνο στο διάστημα αυτών των 28 ημερών, δεδομένου ότι από τη δική μου ειδικότητα και επαγγελματική δραστηριότητα δεν ασχολούμαι με τα θέματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Σε αυτές τις 28 μέρες σε αυτό το Υπουργείο υπήρχαν δύο Αναπληρωτές Υπουργοί, ο*

ένας ήταν ο κ. Μουσουρούλης που είχε τα θέματα Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ο άλλος ήταν ο κ. Μελάς, ο οποίος είχε τα θέματα Αγροτικής Ανάπτυξης. Είχαν αρμοδιότητες πολλές, εγώ συνυπέγραφα μόνο σε περίπτωση που υπήρχε κομμάτι νομοθετικού έργου ή σε περίπτωση που υπήρχε αντιπροσώπευση της Ελλάδας στο εξωτερικό. Η εντολή που είχαμε πάρει βεβαίως από τον Πρωθυπουργό τότε ήταν το ότι προχωράμε μόνο τα επείγοντα θέματα, μόνο όσα έπρεπε άμεσα να επιληφθούμε και να δούμε πώς θα τα αντιμετωπίσουμε, παρουσία της Ελλάδας σε fora στο εξωτερικό και οτιδήποτε ήταν επείγον. Με αυτή τη λογική, λοιπόν, στη διάρκεια των 28 αυτών ημερών στο κομμάτι αυτό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δεν υπήρξε καμία δική μου εμπλοκή και απόφαση, πέραν εκείνων οι οποίες είχαν να κάνουν με τους μετακλητούς υπαλλήλους, γιατί οτιδήποτε είχε σχέση με το προσωπικό, το οποίο προσλαμβανόταν ή έφευγε από το Υπουργείο αυτό, ήταν στη δική μου αρμοδιότητα. Επομένως κάποιοι μετακλητοί που έφυγαν και ήρθαν, κάποια τηλέφωνα κ.λπ.. Ήρθαν μία, δυο Αποφάσεις τότε, να ορίσω Επιτροπή ΚΑΠ, να ορίσω την πολιτική της Ελλάδας. Είπα ότι αυτά είναι σοβαρά θέματα και δεν ήθελα να προκαταλάβω τον επόμενο Υπουργό, ο οποίος θα ήταν εκλεγμένος και εν πάση περιπτώσει θα έχει άλλη τελείως αποστολή από τη δική μου. Άρα, δεν έχω να πω κάτι σε σχέση με αυτό. Δεν μου προέκυψε κανένα θέμα επείγον, το οποίο να με βάλει σε κάποια λογική σε σχέση με αυτό που συζητάτε εδώ σήμερα».

Ο μάρτυρας εξήγησε στην Επιτροπή ότι κατά την περίοδο θητείας του ασχολήθηκε αποκλειστικά με τα ζητήματα που συνδέονται με την ενέργεια και το περιβάλλον και με κάποια θέματα χωροταξίας. Ως εκ τούτου, οι εισηγητές δεν προχώρησαν σε εξέτασή του για τα θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Κατάθεση μάρτυρα Παναγιώτη Σκουρλέτη, πρώην Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στις 19.01.2026, ο μάρτυρας Παναγιώτης Σκουρλέτης, κατέθεσε υπό την ιδιότητα του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης Ενέργειας και Περιβάλλοντος από τις 18 Ιουλίου του 2015 μέχρι και τις 28 Αυγούστου 2015.

Στην εισαγωγική του τοποθέτηση ανέφερε ότι με βάση τα ΦΕΚ των αρμοδιοτήτων του δεν είχε καμία ενασχόληση, ενημέρωση, αλλά και αρμοδιότητα, καθώς υπήρχε Αναπληρωτής Υπουργός για τα θέματα τα οποία σχετίζονται με τον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, πολύ δε περισσότερο με τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ανέφερε μάλιστα ότι: «...Ψάχνοντας τώρα στη «Διαύγεια», δεν υπάρχει, αυτόν τον έναν μήνα και κάτι μέρες, η οποιαδήποτε απόφαση, που να φέρει την υπογραφή μου, που να σχετίζεται με τα θέματα του αγροτικού τομέα, πολύ δε περισσότερο με τα θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ».

Ωστόσο, χαρακτήρισε την περιβόητη τεχνική λύση «πολιτική επιλογή ώστε να μη χαθούν πόροι», επιβεβαιώνοντας ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ εμπνεύστηκε ένα μοντέλο διαχείρισης των επιδοτήσεων, το οποίο γέννησε αρκετά προβλήματα. Η ομολογία αυτή αναιρεί το αφήγημα περί άγνοιας ή τεχνικής αναγκαιότητας και μετατρέπει το ζήτημα σε καθαρά πολιτική ευθύνη.

Ενόψει των ως άνω δεδομένων, μολοντί υπήρξε συζήτηση πολιτικού περιεχομένου, φτάνοντας ακόμα και σε επίπεδο αντιπαράθεσης, ο ως άνω μάρτυρας δεν κατέθεσε επί θεμάτων που να αφορούν ζητήματα που άπτονται του τρόπου λειτουργίας και των διαχρονικών παθογενειών του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Κατάθεση μάρτυρα Παναγιώτη Λαφαζάνη, πρώην Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στις 20.01.2026, ο μάρτυρας Παναγιώτης Λαφαζάνης, εξετάστηκε υπό την ιδιότητα του Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στην πρώτη Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ για την περίοδο από τον Φεβρουάριο του έτους 2015 έως τον Ιούλιο του έτους 2015.

Ο ως άνω μάρτυρας στην εισαγωγική του τοποθέτηση προέβη σε μία σειρά δηλώσεων, κρίσεων και αναφορών πολιτικού κυρίως περιεχομένου. Από το σύνολο της κατάθεσής του προέκυψε μία βαθιά πεποίθηση του μάρτυρα περί της διαχρονικότητας της διαφθοράς σε όλους τους τομείς της δημόσιας διοίκησης ακόμα και κατά την περίοδο Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ της οποίας και ο ίδιος ήταν μέλος, την οποία αυτή κυβέρνηση ο μάρτυρας κατηγορεί ως συμβιβασμένη και απρόθυμη να προβεί σε ριζοσπαστικές αλλαγές συγκρουόμενη με το κατεστημένο της τότε εποχής και με το διευθυντήριο των Βρυξελλών.

Ο μάρτυρας παραδέχεται ότι η «τεχνική λύση» αποτέλεσε κατά την περίοδο που εκπονήθηκε το μοναδικό εύστοχο «τέχνασμα» που θα μπορούσε να εξασφαλίσει την ομαλή ροή των επιδοτήσεων στους αγρότες, ούσα παράλληλα και σε συμφωνία με τις τότε προδιαγραφές και απαιτήσεις που έθεταν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί για την ομαλή συνέχιση καταβολής των αγροτικών ενισχύσεων.

Ο μάρτυρας παραδέχεται επίσης την επιλογή προσώπων της δημόσιας διοίκησης κατά τα χρόνια διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ με κομματικά κριτήρια και επιβεβαιώνει την αδυναμία του ΟΠΕΚΕΠΕ να λειτουργήσει χωρίς τη σύμπραξη τεχνικού συμβούλου, μολοντί ο ίδιος δηλώνει αντίθετος προς την πραγματικότητα αυτή.

Για μεγάλο μέρος των ζητημάτων που άπτονται προβλημάτων λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία αφορούσαν και την περίοδο δικής του θητείας ως Υπουργού, αλλά και εν γένει για ζητήματα του αγροτικού τομέα της περιόδου θητείας του, δηλώνει, είτε απουσία γνώσης, είτε έλλειψη «αφοσίωσής» του ως προς την επίλυση των ζητημάτων αυτών, επικαλούμενος το επιχείρημα – δικαιολογία – ότι ως υπουργός «υπερυπουργείου» ο ίδιος ήταν υποχρεωμένος να ασχοληθεί τότε, με σημαντικότερα για την οικονομική επιβίωση της χώρας ζητήματα, όπως ήταν τα θέματα ενέργειας και άλλα, κατά τη γνώμη του σημαντικότερα από αυτά που αφορά η διενεργούμενη Εξεταστική.

Κατάθεση μάρτυρα Γρηγορίου Αποστολάκου, πρώην Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση του κ. Γρηγορίου Αποστολάκου, ο οποίος διετέλεσε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του 2013 έως τον Μάρτιο του 2015, προκύπτει ότι η διοίκηση του Οργανισμού κατά την περίοδο αυτή συγκροτήθηκε στο πλαίσιο κυβέρνησης συνεργασίας και λειτουργούσε υπό την άμεση εποπτεία της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι η διοίκηση εκείνης της περιόδου επιδίωξε την τήρηση της νομιμότητας και του δημοσίου συμφέροντος, ενώ περιέγραψε ως ιδιαίτερα απαιτητικό το περιβάλλον λειτουργίας λόγω των συχνών ελέγχων των ευρωπαϊκών αρχών, ιδίως σε σχέση με τη διαχείριση των βοσκοτόπων.

Κατά τον ίδιο, το ζήτημα των επιλέξιμων εκτάσεων βοσκής αποτελούσε ήδη από τότε διαρθρωτικό πρόβλημα, το οποίο είχε οδηγήσει σε επανειλημμένους ελέγχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και σε σημαντικές δημοσιονομικές πιέσεις. Παράλληλα, τόνισε ότι ο Οργανισμός διέθετε αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό, πλην όμως αντιμετώπιζε σοβαρή υποστελέχωση, η οποία, κατά την εκτίμησή του, οφείλεται σε διαχρονικές επιλογές της πολιτείας που αποδυνάμωσαν τη λειτουργική του επάρκεια.

Ως προς φαινόμενα παραβατικότητας, ο μάρτυρας ανέφερε ότι κατά τη διάρκεια της θητείας του εντοπίζονταν μεμονωμένες περιπτώσεις απάτης ή καταχρηστικής συμπεριφοράς από δικαιούχους, οι οποίες -κατά την κατάθεσή του- αντιμετωπίζονταν άμεσα μέσω διοικητικών και ποινικών διαδικασιών. Υποστήριξε ότι δεν υφίστατο συστηματική ή οργανωμένη παρανομία εντός των υπηρεσιών του Οργανισμού κατά το συγκεκριμένο διάστημα.

Αναφορικά με τον ρόλο του ΟΠΕΚΕΠΕ στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ο μάρτυρας διευκρίνισε ότι ο Οργανισμός δεν συμμετείχε στη διαμόρφωση της εθνικής διαπραγματευτικής θέσης αλλά λειτουργούσε ως εκτελεστικός μηχανισμός εφαρμογής των αποφάσεων της πολιτικής ηγεσίας. Δήλωσε ότι κατά την αποχώρησή του ο Οργανισμός παραδόθηκε χωρίς σοβαρές εκκρεμότητες, πλην διαδικαστικών θεμάτων που αφορούσαν τη συνέχεια της διοίκησης.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται από τον μάρτυρα στην αποκαλούμενη «τεχνική λύση» για τη διαχείριση των βοσκοτόπων, την οποία χαρακτήρισε αναγκαία επιλογή της πολιτικής ηγεσίας προκειμένου να αποφευχθεί η πλήρης απώλεια ενισχύσεων για μεγάλο αριθμό παραγωγών. Ο ίδιος επισήμανε ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν συμμετείχε στον σχεδιασμό της λύσης αυτής αλλά στην εφαρμογή της, ενώ σημείωσε ότι είχε προσωρινό χαρακτήρα, ο οποίος ωστόσο παρατάθηκε λόγω μη ολοκλήρωσης βασικών θεσμικών εργαλείων, όπως οι δασικοί χάρτες, το κτηματολόγιο και τα διαχειριστικά σχέδια βοσκής.

Σε σχέση με τον τεχνικό σύμβουλο του Οργανισμού, ο μάρτυρας αναγνώρισε ουσιαστική εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από εξωτερική τεχνική υποστήριξη, την οποία απέδωσε στην έλλειψη επαρκών υποδομών και εξειδικευμένου προσωπικού πληροφορικής. Ανέφερε ότι κατά την ανάληψη των καθηκόντων του υπήρχε ήδη ενεργή σύμβαση, ενώ η νέα σύμβαση που συνήφθη κατά τη θητεία του προέκυψε κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας και ελέγχθηκε από τα αρμόδια θεσμικά όργανα. Κατά την εκτίμησή του, το υπάρχον προσωπικό δεν θα μπορούσε να υποκαταστήσει τον τεχνικό σύμβουλο χωρίς σημαντική ενίσχυση πόρων.

Όσον αφορά τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.), ο μάρτυρας περιέγραψε τη μετάβαση σε σύστημα πιστοποιημένων φορέων, το οποίο εφαρμόστηκε κατόπιν υπουργικής εντολής με στόχο τον εξορθολογισμό του κόστους και της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης. Ανέφερε ότι πραγματοποιήθηκε διαδικασία πιστοποίησης με έλεγχο επάρκειας των υποψήφιων φορέων και ότι αρχικά εγκρίθηκε περιορισμένος αριθμός εξ αυτών.

Τέλος, ο μάρτυρας απέδωσε τα σοβαρά προβλήματα που εμφανίστηκαν μεταγενέστερα στον Οργανισμό σε διαχρονική θεσμική αποδυνάμωση και όχι σε πράξεις ή παραλείψεις της διοίκησης κατά τη δική του περίοδο. Υποστήριξε ότι η κρίση του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί αποτέλεσμα συσσωρευμένων προβλημάτων διοικητικής επάρκειας, υποστελέχωσης και ανεπαρκούς θεσμικής στήριξης από το κράτος.

Κατάθεση μάρτυρα Αλέξανδρου Οφίδη, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την κατάθεση του κ. Αλεξάνδρου Οφίδη, ο οποίος διετέλεσε Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ από τις αρχές του 2013 έως τις αρχές του 2015, προκύπτει ότι κατά τη διάρκεια της θητείας του ο Οργανισμός πραγματοποίησε τις πληρωμές των ετών 2013 και 2014 χωρίς προβλήματα και χωρίς παρατηρήσεις ή κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο μάρτυρας υποστήριξε ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν υπέπεσε στην αντίληψή του ύπαρξη παράνομων πληρωμών, εικονικών δικαιούχων ή άλλων σοβαρών παθογενειών, ενώ δήλωσε ότι η γνώση του για μεταγενέστερα ζητήματα περιορίζεται σε όσα έχουν δημοσιοποιηθεί από τα μέσα ενημέρωσης.

Ως προς τη λειτουργία των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, ο μάρτυρας ανέφερε ότι κατά τη θητεία του εφαρμόζονταν κανονικά επιτόπιοι και διασταυρωτικοί έλεγχοι, οι οποίοι —κατά την εκτίμησή του— επαρκούσαν για την αποτροπή παρατυπιών, ενώ σε περιπτώσεις αποκλίσεων λαμβάνονταν διορθωτικά μέτρα, όπως περικοπή ή αναστολή ενισχύσεων. Εξέφρασε επίσης ιδιαίτερα θετική άποψη για το επίπεδο κατάρτισης των υπαλλήλων του Οργανισμού, τους οποίους χαρακτήρισε επιστημονικά επαρκείς και ικανούς να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους.

Σε σχέση με το πληροφοριακό σύστημα, ο μάρτυρας δήλωσε ότι το θεωρούσε επαρκώς προστατευμένο και θωρακισμένο έναντι εξωτερικών παρεμβάσεων, χωρίς να έχει αντιληφθεί περιστατικά αλλοίωσης δεδομένων ή παραβίασης της ασφάλειας του συστήματος. Παράλληλα, υποστήριξε ότι κατά τη δική του περίοδο δεν υφίστατο ουσιαστική εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον τεχνικό σύμβουλο, καθώς —όπως ανέφερε— ο Οργανισμός παρείχε τα απαραίτητα δεδομένα και η περαιτέρω επεξεργασία πραγματοποιούνταν από τον σύμβουλο χωρίς να εκχωρείται σε αυτόν ο έλεγχος των πληρωμών.

Αναφορικά με την καταβολή των ενισχύσεων του 2013, ο μάρτυρας υποστήριξε ότι πραγματοποιήθηκε χωρίς συμμετοχή του τεχνικού συμβούλου στο συγκεκριμένο σκέλος της επεξεργασίας των βοσκοτόπων, μετά από παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση των γεωχωρικών δεδομένων και της επιλεξιμότητας των εκτάσεων. Επισήμανε ότι η πληρωμή πραγματοποιήθηκε με χρήση μεθόδων τηλεπισκόπησης και εσωτερικών διαδικασιών του Οργανισμού, γεγονός που —κατά τον ίδιο— επέτρεψε την έγκαιρη καταβολή των ενισχύσεων.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην εφαρμογή της λεγόμενης «τεχνικής λύσης» για τα βοσκοτόπια, την οποία χαρακτήρισε αναγκαία διοικητική επιλογή προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρωμή των κτηνοτρόφων που δεν διέθεταν επαρκείς επιλέξιμες εκτάσεις. Κατά την περιγραφή του, η λύση αυτή βασίστηκε σε υπουργική απόφαση και προέβλεπε γεωγραφική κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων μεταξύ περιοχών, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των δικαιούχων με πραγματικό ζωικό κεφάλαιο. Υποστήριξε ότι επρόκειτο για προσωρινό μέτρο, εφαρμοσθέν κυρίως για το έτος 2014.

Ως προς τη δημιουργία των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.), ο μάρτυρας ανέφερε ότι η διαδικασία ξεκίνησε κατόπιν έγγραφης εντολής της πολιτικής ηγεσίας και υλοποιήθηκε μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας πιστοποίησης φορέων. Σύμφωνα με την κατάθεσή του, σημαντικός αριθμός υποψηφίων φορέων υπέβαλε αίτηση, εκ των οποίων επιλέχθηκαν όσοι πληρούσαν αυστηρά τεχνικά και οργανωτικά κριτήρια, όπως επαρκής εξοπλισμός, εκπαιδευμένο προσωπικό και κατάλληλες υποδομές. Ο

μάρτυρας δήλωσε ότι πραγματοποίησε προσωπικές επισκέψεις σε ορισμένα ΚΥΔ και διαπίστωσε ικανοποιητικό επίπεδο λειτουργίας.

Σε σχέση με τη διαδικασία υποβολής δηλώσεων πριν τη δημιουργία των Κ.Υ.Δ., ανέφερε ότι το 2013 οι δηλώσεις πραγματοποιήθηκαν μέσω της ΠΑΣΕΓΕΣ χωρίς προβλήματα, ενώ για το 2014 επελέγη, κατόπιν διαγωνισμού, η κοινοπραξία Gaia Επιχειρείν για τον συντονισμό των φορέων υποδοχής. Ο μάρτυρας δήλωσε ότι η επιλογή ήταν ομόφωνη από το διοικητικό συμβούλιο και ότι η συνεργασία κατά τη διάρκεια της θητείας του εξελίχθηκε χωρίς εμφανείς δυσλειτουργίες, επισημαίνοντας ότι δεν υπήρχε άλλος υποψήφιος φορέας στη συγκεκριμένη διαδικασία.

Ερωτηθείς για τον βαθμό επιρροής της εν λόγω κοινοπραξίας ή για πιθανή εξάρτηση του Οργανισμού από αυτήν, ο μάρτυρας δήλωσε ότι δεν είχε γνώση της μετοχικής της σύνθεσης ούτε συγκεκριμένων προβλημάτων συνεργασίας. Παράλληλα, ανέφερε ότι είχε ζητήσει από τις υπηρεσίες του Οργανισμού να εξετάσουν τη δυνατότητα ανάληψης των σχετικών εργασιών από τον ίδιο τον ΟΠΕΚΕΠΕ, πλην όμως —όπως κατέθεσε— έλαβε απάντηση ότι, λόγω των απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Οργανισμός δεν διέθετε επαρκείς πόρους και υποδομές για την πλήρη υποκατάσταση του τεχνικού συμβούλου.

Τέλος, ως προς το ζήτημα της στελέχωσης και της διοικητικής λειτουργίας, ο μάρτυρας ανέφερε ότι δεν υπήρχε ανάγκη αλλαγής των διευθυντικών στελεχών κατά τη λήξη της θητείας τους, καθώς —κατά την εκτίμησή του— επρόκειτο για ικανά και αξιόπιστα στελέχη. Επισημάνε ότι η διοίκηση δεν προχώρησε σε σχετικές διαδικασίες επαναξιολόγησης, δεδομένου ότι η δική της θητεία έβαινε προς ολοκλήρωση.

Κατάθεση μάρτυρα Δημήτρα Χαλικιά, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ

Η μάρτυρας Δημήτρα Χαλικιά εξέθεσε σειρά πραγματικών περιστατικών που αφορούν τη λειτουργία του Οργανισμού, την Τεχνική Λύση, τη διαχείριση του Εθνικού Αποθέματος, τις διαδικασίες πληρωμών, τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος, τη σύγκρουση συμφερόντων και τη διαχείριση δημοσίων συμβάσεων.

Η μάρτυρας ανέφερε ότι υπηρέτησε ως Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 15.01.2013, με αρμοδιότητα τους Τεχνικούς Ελέγχους και την υλοποίησή των έργων ΕΣΠΑ που είχε λάβει ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως Δικαιούχος από το Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση ΕΣΠΑ 2007 - 2013. Ειδικότερα ασχολήθηκε με το πρόβλημα των βοσκήσιμων γαιών και το Σχέδιο Δράσης της χώρας έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παραιτήθηκε τον Ιούνιο του 2013 μετά την αποχώρηση της ΔΗΜΑΡ από την Κυβέρνηση και παρέμεινε στον Οργανισμό μετά από αίτημα του τότε Υπουργού και του τότε Προέδρου για να μπορέσει να ολοκληρώσει το Σχέδιο Δράσης προς την ΕΕ. Παρέμεινε στον Οργανισμό ως τεχνοκρατικό στέλεχος έως το 2014, οπότε και παραιτήθηκε, λόγω σοβαρής θεσμικής και πολιτικής διαφωνίας. Έκτοτε, όπως κατέθεσε, παρακολουθεί συστηματικά και σε βάθος τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, διαθέτοντας πλήρη γνώση τόσο των διοικητικών όσο και των τεχνικών και πληροφοριακών διαδικασιών του. Συγκεκριμένα, υπέβαλε υποψηφιότητα στον διαγωνισμό του ΑΣΕΠ για την πλήρωση θέσης Αντιπροέδρου στον ΟΠΕΚΕΠΕ και βρέθηκε στον κατάλογο των τριών επιτυχόντων, βάση του οποίου επιλέγει ο αρμόδιος Υπουργός.

Από την κατάθεση προκύπτει ότι η μάρτυρας διαθέτει διαχρονική και επιχειρησιακή γνώση του ΟΠΕΚΕΠΕ, με ειδική έμφαση:

- Στη λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων πληρωμών.
- Στη διαχείριση των αιτήσεων ΟΣΔΕ/ΕΑΕ.
- Στην αρχιτεκτονική ελέγχων (διοικητικοί, επιτόπιοι, διασταυρωτικοί).
- Στα ζητήματα πηγαίου κώδικα, δικαιωμάτων χρήσης, πρόσβασης και ασφάλειας.
- Στα θέματα του Νόμου 4412/2016 των δημοσίων συμβάσεων.

Η μάρτυρας επαναλαμβάνει, ως κεντρική θέση, ότι ο Οργανισμός κατέστη «όμηρος» ιδιωτικών σχημάτων, εξαιτίας της διαχρονικής ανάθεσης κρίσιμων λειτουργιών σε εξωτερικούς αναδόχους, τα σχήματα των οποίων χαρακτηρίζονται από σύγκρουση συμφερόντων. Οι τεχνικοί Σύμβουλοι συγκεντρώνουν στην αρχή τεχνική ισχύ (πηγαίος κώδικας, βάσεις δεδομένων, υποσυστήματα) και, μετά πολιτική ισχύ, καθότι τους δίνεται η δυνατότητα να «εκβιάζουν» τον Οργανισμό.

Η θέση αυτή, όπως διατυπώνεται, δεν αποτελεί απλή πολιτική εκτίμηση: συνδέεται με συγκεκριμένα πραγματικά σημεία (πηγαίος κώδικας, συμβάσεις για υποσυστήματα, έλλειψη εσωτερικής δυνατότητας ελέγχου). Τεκμηριώνεται με συμβάσεις - παραδοτέα, και εγείρει ζήτημα δομικής αδυναμίας της Αναθέτουσας Αρχής να ασκήσει ουσιαστικό έλεγχο, άρα και ζήτημα χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Η μάρτυρας υποστηρίζει ότι η «σύγκρουση συμφερόντων» δεν είναι γενική έννοια αλλά συγκεκριμένο πλέγμα ρόλων, όπου οι ίδιοι άνθρωποι - φορείς βρίσκονται:

- Σε θέσεις επιρροής (τεχνικοί σύμβουλοι/εμπειρογνώμονες).
- Σε εταιρείες που λαμβάνουν συμβάσεις.
- Σε δομές που λειτουργούν ως Κ.Υ.Δ. (άρα έχουν άμεση επιχειρησιακή πρόσβαση - εμπλοκή με το ΟΣΔΕ).

Παράλληλα, ανέδειξε περιπτώσεις πολλαπλών ρόλων συγκεκριμένων στελεχών που είχαν ρόλο εξουσίας τόσο στον ΟΠΕΚΕΠΕ (ως πρώην Αντιπρόεδροι), στην συνέχεια στην NEUROPUBLIC, στη συνέχεια στην GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ και μετά μεταπήδησαν στην εταιρεία COGNITERA στην ΕΘΕΑΣ

Η μάρτυρας περιέγραψε την ουσία του «κάθετου conflict»: ο «τεχνικός σύμβουλος» και οι «εκτελεστές - ωφελούμενοι» (Κ.Υ.Δ. - συνδεδεμένοι φορείς) βρίσκονται στον ίδιο όμιλο συμφερόντων.

Η μάρτυρας ανέπτυξε περαιτέρω το ζήτημα της σύγκρουσης συμφερόντων, καταθέτοντας ότι πρόσωπα τα οποία είχαν ταυτόχρονα ρόλο σε Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.), συμμετοχή σε εταιρικά σχήματα όπως η Cognitera και η Agrogenesis, καθώς και θεσμική ή άτυπη επιρροή στον ΟΠΕΚΕΠΕ, λειτουργούσαν σε ασύμβατους ρόλους. Σύμφωνα με την κατάθεσή της, η σύγκρουση αυτή δεν συνιστούσε μεμονωμένο ή τυχαίο φαινόμενο, αλλά διαρκές και ανεκτό μοτίβο, το οποίο επηρέαζε άμεσα τη λειτουργία του Οργανισμού. Η μάρτυρας προσκόμισε σχετικά υπομνήματα due diligence, πίνακες μετοχικών συνδέσεων και αναφορές στο εφαρμοστέο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο.

Η συνύπαρξη ρόλων (ανάδοχος - τεχνικός σύμβουλος - εμπειρογνώμων – Κ.Υ.Δ.) στον ίδιο τομέα και την ίδια χρονική περίοδο, δημιουργεί σοβαρή ένδειξη παραβίασης της αρχής αμεροληψίας και ίσης μεταχείρισης, αλλά και κινδύνου αθέμιτης πρόσβασης σε πληροφορίες - τεχνικές παραμέτρους.

Αν οι «μικρές» απευθείας αναθέσεις σε συνδεδεμένες εταιρείες (μέτοχοι – φίλιες Κ.Υ.Δ.) αφορούν αντικείμενα που εμπεριέχονται στα παραδοτέα «μεγάλης» σύμβασης προς τον κύριο ανάδοχο, τότε ανακύπτει ισχυρή ένδειξη κατάτμησης και/ή διπλής χρηματοδότησης του ίδιου αντικειμένου. Αυτό απαιτεί εισαγγελική και ελεγκτική διερεύνηση.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο ζήτημα του πηγαίου κώδικα του πληροφοριακού συστήματος του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η μάρτυρας κατέθεσε ότι το ίδιο αντικείμενο πληρώθηκε τρεις φορές: μία φορά μέσω της Κοινωνίας της Πληροφορίας και δύο φορές από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Οι πληρωμές αυτές πραγματοποιήθηκαν μέσω τεμαχισμού του αντικειμένου και απευθείας αναθέσεων ύψους 15.000 έως 35.000 ευρώ σε εταιρείες συνδεδεμένες με την Cognitera. Σύμφωνα με την κατάθεσή της, οι πληρωμές αυτές έγιναν εν γνώσει του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελου Σημανδράκου. Τα σχετικά στοιχεία τεκμηριώνονται από πίνακες συμβάσεων και καταγγελίες που έχουν κατατεθεί τόσο στην Εισαγγελία όσο και στον OLAF

Η μάρτυρας αναφέρθηκε αναλυτικά στο Μνημόνιο Συνεργασίας με την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ), στο οποίο προβλεπόταν ρητώς ότι ο ανάδοχος όφειλε να παραδώσει στον ΟΠΕΚΕΠΕ:

- Τον πηγαίο κώδικα.
- Τα συνοδευτικά πληροφοριακά συστήματα, χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση για τον Οργανισμό.

Παρά τη ρητή αυτή πρόβλεψη, η παράδοση του πηγαίου κώδικα ουδέποτε ενσωματώθηκε στις σχετικές συμβάσεις, και ιδίως στις δύο απευθείας αναθέσεις της ΚτΠ προς την εταιρεία COGNITERA.

Η μάρτυρας τόνισε ότι η παράλειψη αυτή δεν ήταν τυπική, αλλά ουσιαστική, καθώς ακύρωνε το βασικό σκοπό του Μνημονίου. Η μη ενσωμάτωση ρητής συμβατικής υποχρέωσης παράδοσης πηγαίου κώδικα, ενώ αυτή προβλέπεται στο Μνημόνιο Συνεργασίας, συνιστά σοβαρή απόκλιση από το συμφωνημένο θεσμικό πλαίσιο.

Η μάρτυρας εξήγησε ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ, παρότι υπήρχαν οι προαναφερθείσες συμβάσεις, αντί να επιλέξει να ζητήσει διευκρινήσεις με την ΚτΠ ούτως ώστε να ζητηθεί και να παραδοθεί ο πηγαίος κώδικας, σύμφωνα με το Μνημόνιο Συνεργασίας, επέλεξε να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσιότητα για το ζήτημα του πηγαίου κώδικα, με το επιχείρημα του κατεπείγοντος. Η θετική γνωμάτευση της ΕΑΔΗΣΥ, η οποία όμως δεν ενημερώθηκε πως ήδη είχαν προϋπάρξει δυο απευθείας αναθέσεις για το ίδιο αντικείμενο, βάση Μνημονίου Συνεργασίας με την ΚτΠ, χρησιμοποιήθηκε ως άλλοθι κατά τη μάρτυρα, για να επιτραπεί μια σύμβαση, για την οποία εάν η ΕΑΔΗΣΥ είχε όλα τα πραγματικά δεδομένα δεν θα προχωρούσε σε θετική γνωμοδότηση σύμφωνα πάντα με την μάρτυρα.

Η ύπαρξη δικαστικών εμποδίων, κύριο επιχείρημα του ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν νομιμοποιεί αυτομάτως πρακτικές που οδηγούν σε υποκατάσταση κανονικών διαδικασιών με κατεπείγουσες ή αποσπασματικές αναθέσεις - παραλαβές. Εάν δε η πίεση συνοδεύτηκε από πλημμελή τεκμηρίωση, ανακύπτει ζήτημα παράκαμψης ελέγχων, κατάτμησης αντικειμένου και διασπάθιση δημοσίου χρήματος εφόσον το περιεχόμενο του πηγαίου κώδικα πληρώθηκε για δεύτερη φορά.

Περιγράφει, επίσης, ότι ο διαγωνισμός που αναφέρεται είναι αυτός που δημοσιεύθηκε από τον κ. Μελά και ο οποίος βρισκόταν σε δικαστικές διαδικασίες. Ωστόσο και, παρόλο την ανάθεση της σύμβασης για τον πηγαίο κώδικα, η διοίκηση Σημανδράκου δεν προχώρησε σε ακύρωση του ήδη εκκρεμή διαγωνισμού, ο οποίος βρισκόταν ενώπιον της Δικαιοσύνης.

Αντιθέτως, μετά τη δικαστική κρίση που επέτρεπε την πρόοδο ενός εκ των τριών τμημάτων του διαγωνισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ, με μη ομόφωνη απόφαση, αποδέχθηκε πρακτική, σύμφωνα με την οποία, τα σχετικά κονδύλια, ύψους 845.000 ευρώ κατευθύνθηκαν εκ νέου στην ίδια εταιρεία (COGNITERA). Έτσι λοιπόν, ο πηγαίος κώδικας και τα συνοδευτικά του συστήματα πληρώθηκαν για τρίτη φορά.

Η ταυτόχρονη χρήση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσιότητα και η μη ακύρωση εκκρεμούς διαγωνισμού, σε συνδυασμό με επαναλαμβανόμενη χρηματοδότηση του ίδιου αντικειμένου προς τον ίδιο οικονομικό φορέα, δημιουργεί ισχυρές ενδείξεις καταστρατήγησης των κανόνων δημοσίων συμβάσεων.

Η μάρτυρας διευκρίνισε ρητώς, απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις Βουλευτών, ότι ο πηγαίος κώδικας ήταν τυπικά ιδιοκτησία του ΟΠΕΚΕΠΕ, πλην όμως ο Οργανισμός κάθε έτος τον επαναγοράζε από τον εκάστοτε τεχνικό σύμβουλο.

Η πρακτική αυτή ακολουθήθηκε τόσο επί NEUROPUBLIC όσο και επί COGNITERA, με αποτέλεσμα:

- Ο Οργανισμός να μην έχει ουσιαστική, διαρκή και ανεμπόδιστη πρόσβαση.
- Να εξαρτάται επιχειρησιακά από τον ανάδοχο για κάθε τροποποίηση ή έλεγχο.
- Να πληρώνει επανειλημμένα για περιουσιακό στοιχείο που τυπικά του ανήκε.

Η μάρτυρας επισημαίνει ότι αυτή η επαναγορά του πηγαίου κώδικα ακύρωνε στην πράξη την έννοια της δημόσιας ιδιοκτησίας και καθιστούσε τον Οργανισμό λειτουργικά όμηρο του τεχνικού συμβούλου.

Η ετήσια επαναγορά πηγαίου κώδικα που ανήκει τυπικά στο Δημόσιο συνιστά σοβαρή ένδειξη κακοδιοίκησης και ενδεχόμενης οικονομικής ζημίας του Δημοσίου.

Η μάρτυρας καταθέτει τα έγγραφα σύστασης των Επιτροπών αξιολόγησης και παραλαβής και αναφέρεται σε επαναληπτικό μοτίβο υπηρεσιακών προσώπων. Κατονομάζει ως πρόσωπα που αξιολογούν για αναθέσεις αλλά και που παραλαμβάνουν παραδοτέα των Τεχνικών Συμβούλων:

- Την κυρία Τυχεροπούλου.
- Τον κ. Θεοδωρόπουλο.
- Τον κ. Κουντούρη.

Η διαρκής συμμετοχή των ίδιων προσώπων σε επιτροπές παραλαβής, εφόσον συνοδεύεται από:

- Συστηματικές παραλαβές με ελλιπή τεκμηρίωση.
- Παραλαβές έργων που δεν μπορούν να λειτουργήσουν επιχειρησιακά.
- Παραλαβές με χρονικά - τεχνικά μη ρεαλιστικούς όρους, δημιουργεί ισχυρή ένδειξη ανάγκης διερεύνησης για **πλημμελή ή εικονική παραλαβή** και συνακόλουθες ευθύνες.

Ως κεντρικό σημείο της παρούσας αποτύπωσης η μάρτυρας επισημαίνει το εξής: ότι επί διοίκησης Σημανδράκου παραλαμβάνονται μελέτες – έργα - παραδοτέα, ενώ ταυτόχρονα – ιδίως μέσω υπηρεσιακών ισχυρισμών της κυρίας Τυχεροπούλου σε μεταγενέστερο χρόνο – δηλώνεται ότι **δεν υπάρχει πληροφοριακό σύστημα** για να καταχωριστούν - τεκμηριωθούν ευρήματα ελέγχων, την στιγμή που η ίδια έχει προχωρήσει σε οριστική παραλαβή των πληροφοριακών συστημάτων ελέγχου και αυτά έχουν πληρωθεί. Στο ίδιο πλαίσιο, η μάρτυρας αναφέρθηκε σε υπηρεσιακό σημείωμα της Π. Τυχεροπούλου, με ημερομηνία 14.02.2024, στο οποίο δηλώνεται ότι δεν υπήρχε σύστημα ελέγχων στον ΟΠΕΚΕΠΕ επί τρία έτη. Η μάρτυρας επισήμανε τη σοβαρή αντίφαση του ισχυρισμού αυτού με το γεγονός ότι η ίδια είχε παραλάβει συμβάσεις ύψους 599.000 και 845.000 ευρώ που αφορούσαν τον πηγαίο κώδικα και τα συστήματα ελέγχου.

Η αντίφαση έχει δύο διαστάσεις:

- **Διοικητική - πραγματική:** αν έγιναν έλεγχοι, οφείλουν να παράγουν ίχνος (εντολές, πρακτικά, εκθέσεις, μεθοδολογία, τεκμήρια).
- **Πληροφοριακή:** αν δεν υπάρχει υποσύστημα καταχώρισης, τότε είτε οι έλεγχοι δεν μπορούν να τεκμηριωθούν είτε δεν έγιναν όπως παρουσιάζονται.

Η μάρτυρας συνδέει το σημείο αυτό με το ευρύτερο πρόβλημα των πληροφοριακών υποδομών και της αδυναμίας του Οργανισμού να ελέγξει με ίδια μέσα.

Η ταυτόχρονη (α) παραλαβή μελετών - έργων και (β) δήλωση αδυναμίας καταχώρισης - διασταύρωσης ευρημάτων λόγω ανυπαρξίας συστήματος, δημιουργεί εύλογη υποψία ότι:

- Παραλαμβάνονται έργα χωρίς πραγματική επιχειρησιακή αξιοποίηση, ή/και
- Δηλώνονται έλεγχοι χωρίς επαρκές αποδεικτικό υπόβαθρο.

Εφόσον από τα στοιχεία προκύπτει ότι δεν υφίστανται τα προβλεπόμενα παραστατικά ελέγχων (εντολές, πρακτικά, εκθέσεις ανά δικαιούχο, μεθοδολογία, συσχέτιση με τεκμήρια), και ταυτόχρονα έχουν γίνει υπηρεσιακές ενέργειες (δεσμεύσεις ΑΦΜ, αναφορές ολοκλήρωσης ελέγχων κ.λπ.), **τίθεται θέμα που πρέπει να διερευνηθεί από Εισαγγελία ως ενδεχόμενη παράβαση καθήκοντος, ψευδής βεβαίωση, απιστία ή/και συναφή αδικήματα (ανάλογα με τα πραγματικά).**

Από τις απαντήσεις της μάρτυρος προς τα μέλη της Επιτροπής, ιδίως κατόπιν θεματικών ερωτήσεων Βουλευτών, προκύπτει ότι η λεγόμενη «τεχνική λύση» συνιστούσε μια διαδικασία προσωρινής διαχείρισης και παράκαμψης δομικών προβλημάτων. Η μάρτυρας υποστήριξε πως η «τεχνική λύση» από το 2015 και έπειτα, ήταν μια νόμιμη διαδικασία η οποία λειτούργησε με την σύμφωνη γνώμη της Ε.Ε. με

στόχο την δυνατότητα ενεργοποίησης των Δικαιωμάτων των Ελλήνων κτηνοτρόφων και λειτούργησε ως υποκατάστατο θεσμικών εργαλείων (χωρίς όμως να θεραπεύει το πρόβλημα στη ρίζα του)που όφειλε να διαθέτει το ΥΠΑΑΤ σε συνεργασία με τις Περιφέρειες και τους Δήμους, δηλαδή καταγραφή των υφιστάμενων βοσκήσιμων γαιών ανά νομό , σχέδια διαχείρισης βοσκήσιμων γαιών, μέτρηση βοσκοικανότητας

Υποστήριξε, **με ρητές αναφορές σε άρθρα της παρακάτω νομοθεσίας που διέπει το καθεστώς των βοσκήσιμων γαιών.**

Σύμφωνα με τη νομοθεσία, προβλεπόταν η συγκρότηση **επιτροπών σε κάθε Περιφέρεια**, οι οποίες θα λειτουργούσαν **υπό την ευθύνη του οικείου Περιφερειάρχη**. Οι επιτροπές αυτές είχαν αρμοδιότητα την **καταγραφή του συνόλου των βοσκήσιμων γαιών κάθε Περιφέρειας**, ανεξαρτήτως αν οι εκτάσεις αυτές ήταν επιλέξιμες ή μη επιλέξιμες για το ΟΣΔΕ. Οι Επιτροπές αυτές ουδέποτε λειτουργήσαν και ανάλογοι κατάλογοι δεν παραδόθηκαν ποτέ στο ΥΠΑΑΤ.

Η **ευθύνη με το «ΣΥΜΦΩΝΩ»** , του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων περιοριζόταν αποκλειστικά στην **επικύρωση ενιαίου καταλόγου**, στον οποίο αποτυπωνόταν το **σύνολο των διαθέσιμων βοσκήσιμων εκτάσεων ανά Περιφέρεια**, σε επίπεδο στρεμμάτων.

Ο κατάλογος αυτός:

- **Δεν αφορούσε κατανομή εκτάσεων σε κτηνοτρόφους.**
- **Δεν επηρέαζε** τον αριθμό στρεμμάτων που δηλώνει ή λαμβάνει κάθε παραγωγός.
- **Δεν συνδεόταν με πληρωμές ενισχύσεων.**

Κατά συνέπεια, η υπογραφή του Υπουργού **δεν μπορούσε να αυξήσει ή να μειώσει** τα στρέμματα που «διακινούνται» σε επίπεδο ατομικού δικαιούχου και **δεν είχε καμία δημοσιονομική επίπτωση.**

Στην πράξη, επρόκειτο για **διοικητική επιβεβαίωση** μιας εργασίας καταγραφής που είχε ανατεθεί να υλοποιηθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, **χωρίς όμως ο Οργανισμός να διαθέτει τη σχετική αρμοδιότητα** ως προς τον χαρακτηρισμό και την καταγραφή του συνόλου των βοσκήσιμων γαιών. Για τον λόγο αυτό, η καταγραφή αυτή **δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί** χωρίς την ύπαρξη **ρητής διοικητικής και πολιτικής επικύρωσης** από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η ευθύνη του Υπουργού ήταν **θεσμική και επιβεβαιωτική**, όχι εκτελεστική, και δεν συνδεόταν με πληρωμές, αλλά με τη **νομιμοποίηση μιας διοικητικής βάσης δεδομένων** που απαιτούνταν για να μπορεί οποιαδήποτε περαιτέρω διαδικασία να σταθεί νομικά.

Η μάρτυρας ανέφερε ότι κατά την προεδρία του Δημήτρη Μελά εφαρμόστηκε ρήτρα καταστρατήγησης για το Εθνικό Απόθεμα, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο προκειμένου να αποκλειστούν περιπτώσεις τεχνητής δημιουργίας προϋποθέσεων απόκτησης δικαιωμάτων Στο πλαίσιο αυτό διενεργήθηκαν ειδικοί διοικητικοί και επιτόπιοι έλεγχοι σε δυνητικούς δικαιούχους, ενώ περιπτώσεις που δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις αποκλείστηκαν από πληρωμή. **Η μάρτυρας τόνισε ότι μέχρι και τον Ιούλιο του 2022 το σύστημα λειτουργούσε** και παράγαγε νόμιμα αποτελέσματα, γεγονός που τεκμηριώνεται από τα έγγραφα ελέγχων και τις σχετικές εγκυκλίους που

κατέθεσε. Σύμφωνα δε με την Έκθεση της Αρχής Διαφάνειας η οποία προχώρησε σε έλεγχο του Οργανισμού το 2023, οι έλεγχοι σταμάτησαν το 2022.

Στο πλαίσιο αυτό, η μάρτυρας αναφέρθηκε αναλυτικά στην υπόθεση 89 ΑΦΜ που υποβλήθηκαν μέσω του Κ.Υ.Δ. Κοζάνης της ΕΑΣ Αγρινίου. Όπως κατέθεσε, οι αιτήσεις αυτές δεν περιλάμβαναν επισυναπτόμενες συμβάσεις ενοικίασης αγροτεμαχίων, κατά παράβαση της Εγκυκλίου ΟΣΔΕ 2021, η οποία προέβλεπε ρητά ότι σε περίπτωση μη ταυτόχρονης υποβολής μισθωτηρίων το αγροτεμάχιο μηδενίζεται και δεν πληρώνεται. Για τον λόγο αυτό, τα εν λόγω ΑΦΜ δεν πληρώθηκαν έως τον Ιούλιο του 2022. Η μάρτυρας επισήμανε ότι η απόφαση αυτή αποτελούσε ορθή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου.

Κατά την κατάθεσή της, η μάρτυρας ανέφερε ότι μετά την αποχώρηση του Δημήτρη Μελά και την αντικατάστασή του από τον Ευάγγελο Σημανδράκο, η εν λόγω διοικητική πρακτική ανετράπη. Συγκεκριμένα, κατέθεσε ότι ο αναπληρωτής προϊστάμενος κ. Σαμαράς Νεκτάριος εισέλθει στο πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ και προχώρησε σε πληρωμή των ΑΦΜ που είχαν απορριφθεί διοικητικά, χωρίς να υπάρχει νέα νόμιμη πράξη. **Η μάρτυρας τόνισε ότι οι πληρωμές αυτές πραγματοποιήθηκαν κατά παράκαμψη των προβλεπόμενων ελέγχων και διαδικασιών. Τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία κατατέθηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή με ρητό αίτημα διαβίβασής τους στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές.**

Η μάρτυρας αναφέρεται, επίσης, σε εσωτερική ηλεκτρονική αλληλογραφία (Νοέμβριος 2020) σχετικά με περιστατικά ασφάλειας. Δηλώνει πως τα έγγραφα αυτά της τα χορήγησε ο κ. Μαχλέρας Φραγκίσκος, τέως υπεύθυνος ασφάλειας στον ΟΠΕΚΕΠΕ, με την άδεια να χρησιμοποιήσει το όνομά του δηλώνοντας πως είναι στην διάθεση της Εξεταστικής επιτροπής και του Εισαγγελέα.

Η μάρτυρας επικαλείται συγκεκριμένη διατύπωση από τον «κάτοχο πληροφορίας» - υπεύθυνο ασφάλειας: ότι δίνονται στοιχεία χωρίς ενημέρωση - σύμφωνη γνώμη και ότι ο τότε Πρόεδρος ανέφερε πως έχει λάβει αντίγραφο:

- Του **τεστ πληρωμής**.
- Καθώς και της **πληρωμής προκαταβολής**.

Παράλληλα, έχει τεθεί (και από τα συναφή έγγραφα που έχουν προσκομισθεί σε άλλες διαδικασίες) ότι ο τότε Πρόεδρος φέρεται να αφαίρεσε - διατήρησε εξοπλισμό - δεδομένα.

Η λήψη αντιγράφων δεδομένων πληρωμών (τεστ και πραγματικά δεδομένα προκαταβολής) εκτός θεσμικών διαδικασιών και χωρίς άδεια/καταγραφή, αποτελεί συμβάν ύψιστου κινδύνου για:

- Προστασία προσωπικών δεδομένων δικαιούχων.
- Ακεραιότητα συστήματος πληρωμών.
- Πιθανή μη εξουσιοδοτημένη χρήση.

Τα πραγματικά αυτά περιστατικά, εφόσον επιβεβαιωθούν, συνιστούν ενδείξεις πράξεων που πρέπει να διερευνηθούν για ενδεχόμενα ποινικά αδικήματα (παραβίαση ασφάλειας πληροφοριών, παράνομη κατοχή κρατικού εξοπλισμού - δεδομένων, παράβαση καθήκοντος, υπεξαίρεση δημόσιας περιουσίας). Ενημερώνει πως η σχετική καταγγελία και τεκμηρίωση κατατέθηκαν και στον OLAF.

Τέλος, η μάρτυρας αναφέρθηκε στην κατάθεση του κ. Μ. Ζαλίδη ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, την οποία χαρακτήρισε ψευδή. Συγκεκριμένα, κατέθεσε ότι ο εν λόγω μάρτυρας δήλωσε ότι δεν εργάστηκε ποτέ για τις βοσκήσιμες εκτάσεις, ότι δεν υπέβαλε μήνυση κατά του ΟΠΕΚΕΠΕ και ότι δεν μετέβη ποτέ στις Βρυξέλλες για τα σχετικά ζητήματα. Η μάρτυρας κατέθεσε ότι οι δηλώσεις αυτές είναι αναληθείς, καθώς τα σχετικά γεγονότα έλαβαν χώρα παρουσία της, κατά τη διάρκεια της θητείας της ως Αντιπρόεδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Από το σύνολο της κατάθεσης της μάρτυρος και των προσκομισθέντων εγγράφων προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις για παράκαμψη ελέγχων, παράνομες πληρωμές, σύγκρουση συμφερόντων, κατακερματισμό συμβάσεων, υπεξαίρεση πληροφοριακών συστημάτων και ψευδείς καταθέσεις ενώπιον της Βουλής, ζητήματα τα οποία χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης από τις αρμόδιες αρχές.

Κατάθεση μάρτυρα Μόσχου Κορασίδη, πρώην Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Από την κατάθεση του κ. Μόσχου Κορασίδη, ο οποίος υπηρέτησε επί μακρόν στον ΟΠΕΚΕΠΕ σε θέσεις ευθύνης και διετέλεσε Α' Αντιπρόεδρος και κατόπιν Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προκύπτει ότι ο μάρτυρας επιχείρησε να παρουσιάσει τον εαυτό του ως πρόσωπο με καθοριστική εμπειρία στη λειτουργία του Οργανισμού και γνώση των θεσμικών διαδικασιών από την ίδρυσή του. Τόνισε ότι από το 2012 και μετά δεν είχε ενεργό ρόλο στον ΟΠΕΚΕΠΕ, μολοντί διατηρούσε οργανική σχέση, και υποστήριξε ότι η σημερινή κρίση είναι αποτέλεσμα μεταγενέστερων εξελίξεων.

Κατά τη διάρκεια της εξέτασης, ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας Μακάριος Λαζαρίδης υπέβαλε σειρά ερωτήσεων που στόχευαν τόσο στη διαχρονική λειτουργία του Οργανισμού όσο και σε συγκεκριμένες υποθέσεις. Σε ερώτηση σχετικά με το πότε εμφανίστηκαν φαινόμενα καταστρατήγησης των ενισχύσεων, ο μάρτυρας τοποθέτησε την έναρξη της «εκτροπής» μετά το 2017, με ένταση από το 2019 και κορύφωση μετά το 2023, αποσυνδέοντας σαφώς τη δική του περίοδο ευθύνης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα απέκτησε η εκτενής συζήτηση για την υπόθεση Μιάουρα, η οποία τέθηκε επανειλημμένα από τον κ. Λαζαρίδη. Ο μάρτυρας περιέγραψε την υπόθεση ως χαρακτηριστικό παράδειγμα διοικητικής δυσλειτουργίας, αναφέροντας ότι ο συγκεκριμένος παραγωγός αντιμετώπισε σοβαρά προβλήματα από αποφάσεις και παραλείψεις της διοίκησης, τα οποία —κατά την εκτίμησή του— είχαν δραματικές συνέπειες. Παράλληλα, υποστήριξε ότι η υπόθεση ανέδειξε αδυναμίες συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών και έλλειψη σαφούς διοικητικής ευθύνης, **χωρίς ωστόσο να αποδώσει συγκεκριμένες προσωπικές ευθύνες σε πρόσωπα ή να τεκμηριώσει πλήρως τους ισχυρισμούς του με συγκεκριμένα διοικητικά στοιχεία.**

Στην ίδια ενότητα ερωτήσεων, ο μάρτυρας προέβη σε γενικευμένες αναφορές περί «ομάδων» που λειτουργούσαν εντός ή γύρω από τον Οργανισμό, χωρίς να κατονομάζει συγκεκριμένα πρόσωπα, γεγονός που δημιουργήσε την εικόνα ότι διαθέτει γνώση αλλά αποφεύγει την πλήρη εξειδίκευση.

Σε ό,τι αφορά τον ρόλο των φορέων υποβολής δηλώσεων και των τεχνικών συνεργατών, ο μάρτυρας αναφέρθηκε εκτενώς στην κοινοπραξία GAIA Επιχειρείν, υποστηρίζοντας ότι επρόκειτο για επιλογή που προέκυψε στο πλαίσιο συγκεκριμένων πολιτικών αποφάσεων και ότι αρχικά η συνεργασία δεν εμφάνιζε εμφανείς δυσλειτουργίες. Παράλληλα, αναφέρθηκε στη Neurorpublic ως τεχνικό σύμβουλο που επεξεργαζόταν δεδομένα του ΟΣΔΕ, παρουσιάζοντας τον ρόλο της κυρίως ως τεχνικής υποστήριξης και όχι ως φορέα λήψης αποφάσεων.

Ωστόσο, σε ερωτήσεις που αφορούσαν τον βαθμό εξάρτησης του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον τεχνικό σύμβουλο και τη δυνατότητα του Οργανισμού να λειτουργήσει αυτόνομα, ο μάρτυρας υποστήριξε ότι η πολυπλοκότητα των συστημάτων και οι απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιστούσαν αναγκαία την εξωτερική τεχνική υποστήριξη, χωρίς να αναγνωρίζει σαφώς ότι η εξάρτηση αυτή ενδέχεται να δημιουργούσε κινδύνους για τη διαφάνεια και τον έλεγχο των διαδικασιών.

Σημαντική ήταν η αποφυγή του μάρτυρα να τοποθετηθεί συγκεκριμένα για την εταιρεία Cognitera. Παρά τις σχετικές αναφορές κατά τη συζήτηση, ο ίδιος δεν προέβη σε ουσιαστική αξιολόγηση του ρόλου της, ούτε επιβεβαίωσε ή διέψευσε πληροφορίες για ενδεχόμενη εμπλοκή της σε κρίσιμες διαδικασίες του Οργανισμού, περιοριζόμενος σε γενικές διατυπώσεις περί τεχνικών συνεργασιών.

Σε ερωτήσεις για τον τρόπο λειτουργίας των ελέγχων και την αξιοπιστία των διαδικασιών, ο μάρτυρας απέδωσε ιδιαίτερη σημασία σε εγκυκλίους που, κατά την άποψή του, περιόρισαν την ελεγκτική δυνατότητα των υπαλλήλων. Υποστήριξε ότι συγκεκριμένες διοικητικές αποφάσεις αφαίρεσαν από τους ελεγκτές τη δυνατότητα περαιτέρω διερεύνησης, γεγονός που — κατά τον ίδιο — συνέβαλε στη δημιουργία περιβάλλοντος αδυναμίας εντοπισμού παρατυπιών.

Στο πλαίσιο της κατάθεσής του, ο μάρτυρας αναφέρθηκε και στην εφαρμογή της «τεχνικής λύσης» για τους βοσκοτόπους, την οποία παρουσίασε ως αναγκαίο μέτρο για την πληρωμή των κτηνοτρόφων, υποστηρίζοντας ότι βασίστηκε σε πολιτικές αποφάσεις και σε ανάγκη προσαρμογής στις ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Παράλληλα, περιέγραψε την εξέλιξη των μηχανισμών κατανομής ενισχύσεων, αναφέροντας ότι μετά το 2022 εμφανίστηκαν νέες μορφές εκμετάλλευσης του συστήματος μέσω άλλων κατηγοριών επιδοτήσεων, όπως οι δηλώσεις ελαιοκαλλιεργειών και τα οικολογικά σχήματα.

Σε ερώτηση για το εάν οι πρακτικές αυτές ήταν γνωστές σε ανώτερα επίπεδα διοίκησης, ο μάρτυρας δήλωσε ότι «όλοι γνώριζαν», χωρίς να προσδιορίσει ποιοι ακριβώς, αφήνοντας να εννοηθεί ότι υπήρχε ευρεία γνώση των προβλημάτων χωρίς σαφή ανάληψη ευθύνης.

Ιδιαίτερη αναφορά προκάλεσε η τοποθέτησή του σχετικά με τη μαρτυρία της Δήμητρας Χαλικιά, για την οποία ισχυρίστηκε ότι περιείχε ανακριβή στοιχεία, χωρίς όμως να παρουσιάσει συγκεκριμένα αποδεικτικά δεδομένα που να τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό του.

Στο δεύτερο μέρος της κατάθεσης, που πραγματοποιήθηκε σε μεταγενέστερη συνεδρίαση, ο μάρτυρας επανήλθε σε ζητήματα θεσμικής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ και υποστήριξε ότι η μεταφορά του Οργανισμού στην ΑΑΔΕ αποτελεί λύση ανάγκης

για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος, αν και — κατά την άποψή του — δεν αποτελεί μόνιμη ή επιθυμητή λύση για την αγροτική πολιτική της χώρας.

Επιπλέον, αναφέρθηκε σε διασταυρωτικούς ελέγχους που αποκάλυψαν εκτεταμένες παρατυπίες σε άλλες κατηγορίες ενισχύσεων, επιχειρώντας να δείξει ότι το πρόβλημα δεν περιορίζεται στους βοσκοτόπους αλλά αφορά συνολικά το σύστημα επιδοτήσεων.

Συνολικά, από την κατάθεση προκύπτει ότι ο μάρτυρας επιχείρησε να παρουσιάσει μια εικόνα διαχρονικής εκτροπής του συστήματος μετά τη δική του περίοδο ευθύνης, αποδίδοντας τα προβλήματα σε μεταγενέστερες διοικήσεις, σε πολιτικές αποφάσεις και σε θεσμικές αδυναμίες, ενώ σε κρίσιμα σημεία απέφυγε να κατονομάσει πρόσωπα ή να αναλάβει συγκεκριμένη ευθύνη για πράξεις ή παραλείψεις της περιόδου που ο ίδιος συμμετείχε στη διοίκηση.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Καρασμάνη, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο μάρτυρας διετέλεσε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης από τις 10 Ιουνίου του 2014 έως τις 29 Ιανουαρίου του 2015 και ανέδειξε τις διαχρονικές ευθύνες που οδήγησαν στις παράνομες επιδοτήσεις.

Όσον αφορά τη διαχείριση των βοσκοτόπων, επί θητείας του, όπως είπε, το βασικό συμπέρασμα είναι ότι *«δεν θα χρειαζόταν σήμερα να συζητάμε για το σκάνδαλο της διαχείρισης των κοινοτικών ενισχύσεων και επιδοτήσεων, εάν είχε ακολουθηθεί ο δρόμος που χαράξαμε προ δεκαετίας. Και αν τηρείτο πιστά το νομικό πλαίσιο που είχε υιοθετηθεί τότε, το οποίο έδινε πλήρη και ουσιαστική λύση στο ακανθώδες θέμα της διαχείρισης των βοσκοτόπων. Τίποτε άλλο δεν χρειαζόταν, καθώς όλες οι κινήσεις εκείνης της εποχής έγιναν με τη σύμφωνη γνώμη και τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής»*.

Το πρόβλημα, όπως εξήγησε, με βάση τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις, ήταν ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε προβεί στη μείωση στο μισό των γεωργικών επιλέξιμων προς επιδότηση βοσκήσιμων εκτάσεων, που σε συνδυασμό με τον αριθμό των εκτρεφόμενων ζώων αποτελούσαν τις προϋποθέσεις για την είσπραξη από τους Έλληνες κτηνοτρόφους των κοινοτικών ενισχύσεων και επιδοτήσεων. Με άλλα λόγια, σύμφωνα με τον μάρτυρα, ο πρωτογενής τομέας είχε να αντιμετωπίσει *«μια τεράστια συρρίκνωση στις επιδοτήσεις των κτηνοτρόφων, που με μαθηματική ακρίβεια θα οδηγούσε όχι στην περαιτέρω συρρίκνωση, αλλά στον αφανισμό της»*.

Τότε, ως ο αρμόδιος Υπουργός και τους συνεργάτες του, αφενός υιοθέτησαν το Action Plan της Κομισιόν που είχε ημερομηνία λήξης 31 Δεκεμβρίου του 2014, με βασικό στόχο την πλήρη καταγραφή των επιλέξιμων βοσκοτόπων σε ολόκληρη την Ελλάδα, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αφετέρου και εξέδωσαν απόφαση στις 23 Δεκεμβρίου του 2014 κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων δημοσίων βοσκοτόπων σε γεωργούς που δήλωναν κτηνοτροφική εκμετάλλευση στο ΟΣΔΕ μόνο για το έτος 2014, προχωρώντας σε μια συντεταγμένη κατανομή των δημοσίων βοσκοτόπων, που γινόταν μόνο σε κτηνοτρόφους που διέθεταν ζώα.

Σύμφωνα με τον κ. Καρασμάνη, επί των ημερών του, στο Υπουργείο, τόσο οι επιλέξιμες προς ενίσχυση εκτάσεις βοσκοτόπων, όσο και οι συνολικές εκτάσεις προς βόσκηση επιλέξιμες, ήταν συγκεκριμένες και αποτυπώνονταν στο χαρτογραφικό υπόβαθρο, με βάση το οποίο λειτουργούσε ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Γεγονός που, παράλληλα, διασφάλιζε και την εξισωτική αποζημίωση με κοινοτικούς πόρους στους αγρότες και κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνταν σε ορεινές περιοχές.

Δηλαδή, η τεχνική λύση, όπως κατάθεσε συμπερασματικά, που εφαρμόσε, είχε ημερομηνία λήξης την 31η Δεκεμβρίου 2014, όταν έληγε και το σχέδιο δράσης, ώστε το 2015 να γίνουν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης. *«Με άλλα λόγια, η τεχνική λύση ξεκίνησε επί Καρασμάνη και έληξε επί Καρασμάνη»*, τόνισε χαρακτηριστικά.

Ο μάρτυρας άφησε σαφείς αιχμές για την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ που ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας αμέσως μετά τη θητεία του, καθώς *«από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης χάσαμε ένα δισεκατομμύριο από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Τη χάσαμε γιατί δεν ασχολήθηκε κανένας. Ήταν αποσβολωμένοι με τα γεγονότα του 2015. Αυτό το ένα δις λοιπόν πέρασε ως γέφυρα στο νέο πρόγραμμα»*.

Δήλωσε δε βέβαιος ότι, εάν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης ολοκληρώνονταν και εφαρμόζονταν μέσα στο 2015 και είχαν τηρηθεί πιστά οι δεσμεύσεις μας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, ούτε κουβέντα θα χρειαζόταν να γίνεται σήμερα για το θέμα του ΟΠΕΚΕΠΕ *«Εμείς, τότε, το ακανθώδες αυτό το θέμα των βοσκοτόπων - που φυσικά δεν προέκυψε τότε, ούτε το δημιουργήσαμε εμείς, το βρήκαμε - αποφασίσαμε ότι δεν πρόκειται να το κρύψουμε κάτω από το χαλί. Αντιθέτως, το βγάλαμε στο φως, στη διαφάνεια, το αναδείξαμε. Προσπαθήσαμε να το λύσουμε και να δώσουμε στους κτηνοτρόφους τις μέγιστες δυνατές επιδοτήσεις με το μεγαλύτερο ποσοστό των εξισωτικών αποζημιώσεων που τους αναλογούσαν. Κοπιάσαμε, δράσαμε, φέραμε αποτελέσματα. Το τρένο μπήκε ξανά στις ράγες και αποφεύχθηκε ο εκτροχιασμός. Ολοκληρώσαμε το Action Plan και αφήσαμε την παρακαταθήκη και την τελική διευθέτηση με τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης. Αν είχαν εκδοθεί και εφαρμοστεί, σήμερα δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα»*, σημείωσε.

Ο μάρτυρας αναφέρθηκε εξάλλου στη μεγάλη καθυστέρηση εξόφλησης της πληρωμής της βασικής ενίσχυσης του 2015, που έγινε τον Ιούνιο του 2016, καθώς και στα *«πολλά μεγάλα παράπονα από πλευράς παραγωγών»* για τις δηλώσεις ΟΣΔΕ.

Κατάθεση μάρτυρα Κωνσταντίνου Σκανδαλίδη, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Πρώτον, σημείωσε ότι ανέλαβε το Υπουργείο στην *«σκληρή αρχή του μνημονίου»* και έθεσε ως προτεραιότητα τη ρευστότητα των αγροτών μέσω έγκαιρων επιδοτήσεων - ενισχύσεων. Ανέφερε ότι μέσω ΟΠΕΚΕΠΕ έγιναν πληρωμές που συνήθως καθυστερούσαν μήνες, με πληρωμή τον Οκτώβριο 2010 και αντίστοιχα τα δύο επόμενα έτη. Παραδέχθηκε, επίσης, ότι υπήρχαν *«σημαντικές δυσκολίες»*.

Δεύτερον, αναφέρθηκε στο μητρώο αγροτών: είπε ότι συνέχισε την προεργασία της προηγούμενης Υπουργού (κυρίας Κ. Μπατζελή) και προχώρησε προσπάθεια εξυγίανσης - αναδιοργάνωσης του ΕΛΓΑ, θέτοντας σε λειτουργία το μητρώο αγροτών, το οποίο— κατά δήλωσή του —έμεινε *«ως τώρα αναξιοποίητο»*. Υποστήριξε ότι από

το 2015 οι επιδοτήσεις έπρεπε να συνδεθούν με τον «ενεργό αγρότη» και ότι ένα ολοκληρωμένο - επιβαλλόμενο μητρώο θα μπορούσε να προσδιορίζει θεσμικά ποιος είναι ενεργός αγρότης, αντί να «αφήσει αυτό τον ρόλο» σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ που— κατά την εκτίμησή του —οδήγησαν στο «σημερινό σκάνδαλο». Επισήμανε ως παράδειγμα ότι «ένα σωστό μητρώο» δεν θα επέτρεπε δηλώσεις βοσκοτόπων χωρίς ζώα και λήψη επιδοτήσεων χωρίς πραγματική δραστηριότητα.

Τρίτον, ανέφερε ότι για την έγκαιρη πληρωμή των αγροτών συνάντησε «τεράστιες δυσκολίες» και ότι ήταν υποχρεωμένος να βρίσκει χρήματα από την Αγροτική Τράπεζα για να κινείται ο Οργανισμός Πληρωμής. Δήλωσε ότι ανανέωσε για δύο χρόνια την ομάδα διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ που είχε επιλεγεί από την κυρία Μπατζελή (αναφέροντας ονομαστικά τους κ. Κορασίδη και Κορμέντζα), και ότι διατήρησε αντίστοιχη συνέχεια και σε ΕΛΓΑ, γραμματείς και ακόμη και στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες (Μελάς από εποχή Ν.Δ). Εξήγησε ότι το έκανε για λόγους αποτελεσματικότητας (ώστε να κλείσει θέματα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή χωρίς «άκαιρες αναστατώσεις») αλλά και ως θέση αρχής απέναντι στη «γάγγραινα» της ασυνέχειας του κράτους, όπου με κάθε αλλαγή αλλάζουν ακόμη και στελέχη - διευθυντές, με αποτέλεσμα επαναλήψεις νομοθετημάτων - αποφάσεων.

Τέταρτον, τοποθετήθηκε για τη σύμβαση ΠΑΣΕΓΕΣ – Υπουργείου σχετικά με τις αιτήσεις ΟΣΔΕ: ανέφερε ότι το 2009 υπήρχε μεγάλο πρόβλημα και ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε βέτο να μην επαναληφθεί παρέμβαση στις αιτήσεις και απαίτησε «σταθερή δομή» υποβολής. Κατά δήλωσή του, προκρίθηκε τριετής σύμβαση ΠΑΣΕΓΕΣ με Ε.Α.Σ., με νομοθετική ρύθμιση δημόσιας σύμβασης και τίμημα 35.000.000 ευρώ ετησίως, με αποτέλεσμα για τα έτη 2011 – 2013 να μην υπάρξει ιδιαίτερο πρόβλημα στη συλλογή αιτήσεων. Πρόσθεσε ότι έδωσε ρητή εντολή ελέγχου για αποφυγή διπλής χρέωσης παραγωγών και ότι υπήρξε αποτέλεσμα, ενώ ανέφερε ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ έθεσε τέσσερις μεγάλες Ε.Α.Σ. εκτός συστήματος. Δήλωσε ότι δεν υπήρξαν «θέματα οργανωμένης απάτης» όπως «παρακολουθούμε τώρα», στην οποία «συμμετέχει η διοίκηση».

Πέμπτον, αναφέρθηκε στα βοσκοτόπια και τη διαφορά ορισμού μεταξύ μεσογειακού βοσκότοπου και βορείων χωρών. Δήλωσε ότι το θέμα το χειρίστηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ με συνεχή επαφή και ότι στη θητεία του δεν υπήρξαν «ελλειμματικές πληρωμές», ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε μεγάλους καταλογισμούς (2010 – 2012). Ανέφερε ότι το ζήτημα αντιμετωπίστηκε νομικά και ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δικαίωσε τη χώρα, υποχρεώνοντας την Επιτροπή να επιστρέψει 460.000.000 ευρώ το 2020. Έθεσε ως ερώτημα τι απέγιναν αυτά τα 460.000.000 και υποστήριξε ότι ακόμη και μικρό μέρος τους, αν είχε διατεθεί στον εκσυγχρονισμό του ΟΠΕΚΕΠΕ, «δεν θα φτάναμε στο σημερινό μπάχαλο». Συμπλήρωσε ότι παρέλαβαν επίσης πάνω από 400.000.000 καταλογισμούς και ότι έδωσε μάχη να μην υλοποιηθούν, χαρακτηρίζοντας το θέμα «εθνικό».

Τέλος, συνέδεσε τη δική του εμπειρία από τα Κ.Ε.Π., λέγοντας ότι το 2011 είχαν προνοήσει να μετεξελιχθούν σε «αγροτικά Κ.Ε.Π.» με κατάλληλη υποδομή μέσω προγραμματικής σύμβασης (Περιφερειακή Διοίκηση – Νομαρχία - ΕΑΣ), αλλά το θέμα «παραπέμφθηκε στις καλές δες» και επανέρχεται σήμερα ως πρόταση. Στην κατακλείδα, τόνισε ότι υπήρχαν και τότε προβλήματα, παρατυπίες και καταλογισμοί, αλλά ότι «δεν έχουν σχέση» με όσα αναφέρονται σήμερα, και ότι η Επιτροπή πρέπει να λάβει κρίσιμη απόφαση για τη συνέχεια.

Επιπλέον, σε μια κυνική ομολογία προχώρησε το ιστορικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Στην κατάθεσή του αποκάλυψε ότι «έκλεινε τα μάτια» σε παραβάτες παραγωγούς, καθώς η μόνη τους «ποινή» ήταν η αφαίρεση της δυνατότητας να ενταχθούν σε πρόγραμμα επιδοτήσεων. «Δεν τους στέλναμε στην ελληνική Δικαιοσύνη... Οι παραβάτες παραγωγοί που αποκαλύπτονταν, δεν έπαιρναν τις επιδοτήσεις. Τους αφαιρούσαμε την δυνατότητα να μπουν στο πρόγραμμα. Οι παρατυπίες αυτές τότε ήταν μεμονωμένες και τις αντιμετωπίζαμε επί τόπου», τόνισε.

Κατάθεση μάρτυρα Αικατερίνης Μπατζελή, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Η μάρτυρας, που υπηρέτησε από τη θέση της Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από τον Οκτώβριο του 2009 μέχρι το Σεπτέμβριο του 2010, έκανε γνωστό ότι πάντα υπήρχαν προβλήματα και παραβάσεις και αναφέρθηκε σε μια σειρά προβλημάτων που αντιμετώπισε, όπως η διαπίστευση του Οργανισμού πληρωμών.

Συγκεκριμένα, επισήμανε ότι ο φορέας πιστοποίησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι ορκωτοί λογιστές - διότι ετησίως γινόταν έλεγχος από ορκωτούς λογιστές - τον Φεβρουάριο του 2008 αρνήθηκαν να δώσουν την πιστοποίηση στον Οργανισμό, λόγω έλλειψης στοιχείων και της πληρότητας των φακέλων πληρωμής της ενιαίας ενίσχυσης όπως αυτή είχε αλλάξει μετά το 2006.

Η επιτήρηση στην οποία βρέθηκε ο Οργανισμός, σύμφωνα με τη μάρτυρα, οδήγησε στο κλείδωμα των επιδοτήσεων προς τους αγρότες από τον Απρίλιο του 2008. Οι καταλογισμοί έφταναν τα 415.000.000 λόγω παρατυπιών, ελλειμματικών ελέγχων που είχαν εντοπιστεί, από την εφαρμογή της βασικής ενίσχυσης, όχι ανά κιλό.

Η κυρία Μπατζελή αποκάλυψε ότι αν και κατά τη δική της περίοδο υπήρχαν αγροτικές κινητοποιήσεις τότε δεν είδε τους αγρότες και τους κτηνοτρόφους ο τότε πρωθυπουργός κ. Γιώργος Παπανδρέου, ενώ η ίδια δεν τον ενημέρωσε ποτέ για παραβατικές συμπεριφορές αγροτών και κτηνοτρόφων που πήγαιναν στην Ελληνική Δικαιοσύνη.

Παραδέχθηκε, εξάλλου, ότι υπήρξαν παραβατικοί αγρότες, που παραπέμφθηκαν στη Δικαιοσύνη, χωρίς να ενημερώνεται ο πρωθυπουργός, ενώ έγιναν και διορθώσεις λογαριασμών. Για παράδειγμα, έκανε λόγο για ελαιόδεντρα που από ένα νησί είχαν φτάσει στη Θεσσαλία, καθώς και για «πολύ μεγάλο παραγωγό σε βραχώδεις περιοχές στην Υλίκη, που καλλιεργούσε αρδευόμενο βαμβάκι».

Επίσης, αναφορικά με την ΑΓΡΟΓΗ, σημείωσε ότι ενσωματώθηκε μέσα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, στο τμήμα μηχανογράφησης, ενώ για τον τεχνικό σύμβουλο στον Οργανισμό παραδέχθηκε ότι δεν υπήρχε επί τηρείας της και επανήλθε το 2011, επί υπουργίας Μιλένας Αποστολάκη, διά μέσου του κοινοπρακτικού σχήματος ΠΑΣΕΓΕΣ - Neugropublic.

Η μάρτυρας ανέφερε ότι θα ήταν διαφορετικά, αν υπήρχε αντίδραση από την περίοδο 2016 - 2017 για την αύξηση ζωικού κεφαλαίου και αν το κράτος τηρούσε τις διαδικασίες. Επισήμανε χαρακτηριστικά ότι εάν υπήρχε το μητρώο, το Κτηματολόγιο και όχι η «φιλοδοξία» να μεταφερθούν από εκείνη την περίοδο οι εκτάσεις προς βόσκηση πέρα των όμορων νομών και δημοτικών ενοτήτων, δεν θα υπήρχε το τωρινό αποτέλεσμα.

Σχετικά με τον ΕΛΓΑ, η κυρία Μπατζελή σημείωσε ότι αυτός αποζημιώνει αρρώστιες και όχι μεγάλες φυσικές καταστροφές. Η φυσική καταστροφή, εξήγησε, είναι του κράτους και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτίμησε δε ότι, εάν θέλουμε να διατηρήσουμε υγιή τον ΕΛΓΑ, να μην φορτώνεται με δαπάνες που θα χρειαστεί για να συνεχίσει να είναι αντικειμενικός, να αυξηθούν οι επιδοτήσεις και οι παρακρατήσεις από τους αγρότες. Και αυτό, διότι ήδη είναι πολύ υψηλό το κόστος τους με μια σειρά από παρακρατήσεις.

Κατάθεση μάρτυρα Γεωργίου Ανωμερίτη, πρώην Υπουργού Γεωργίας

Στις 28.01.2026, ο μάρτυρας κ. Γεώργιος Ανωμερίτης, εξετάστηκε υπό την ιδιότητα του πρώην Υπουργού Γεωργίας, για την περίοδο από τον Οκτώβριο του έτους 1998 έως τον Οκτώβριο του έτους 2001.

Η κατάθεση του ως άνω μάρτυρα και σε μία γενική θεώρηση των πραγμάτων, δεδομένου ότι ο ίδιος δεν ήταν Υπουργός κατά τα χρόνια λειτουργίας του Οργανισμού, επανέλαβε τα εξής σημαντικά που έχουν αναφερθεί και από άλλους μάρτυρες: **α)** Ότι η δημιουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτέλεσε απόρροια της υποχρέωσης που έθεσε η ΕΕ να δημιουργηθούν σε όλα τα κράτη – μέλη της ΕΕ, οργανωμένα μηχανογραφικά συστήματα κατανομής και διαχείρισης των επιδοτήσεων, **β)** ότι η σύμπραξη τεχνικού συμβούλου ήταν απαραίτητη από το πρώτο στάδιο λειτουργίας του Οργανισμού, αλλά και η λειτουργία των Κ.Υ.Δ. μεταγενέστερα, λόγω της πολυπλοκότητας των αιτήσεων ΟΣΔΕ, **γ)** ότι στα παλαιότερα χρόνια, η ακρίβεια και διαφάνεια στην κατανομή των επιδοτήσεων εξασφαλιζόταν μέσω της δημοσιότητας των στοιχείων στην κοινότητα, γεγονός που δημιουργούσε συνθήκες «κοινωνικού ελέγχου» και **δ)** ότι η τακτική εναλλαγή Υπουργών και στελεχών διοίκησης στο αρμόδιο Υπουργείο και στις υπηρεσίες που ασχολούνται με τα θέματα του αγροτικού τομέα, λειτουργεί ανασταλτικά ως προς την άσκηση ωφέλιμης αγροτικής πολιτικής και ως προς την διασφάλιση συνθηκών διαφάνειας στα θέματα που αφορούν τους κοινοτικούς πόρους.

Ο κ. Ανωμερίτης εκτίμησε ότι με την μεταφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, το σύστημα των αγροτικών ενισχύσεων θα πάει καλύτερα «αδειάζοντας» έτσι την κυρία Αποστολάκη η οποία στο παρελθόν είχε δηλώσει ότι δεν εμπιστεύεται την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

Κατάθεση μάρτυρα Στέφανου Τζουμάκα, πρώην Υπουργού Γεωργίας

Στις 29.01.2026, ο μάρτυρας κ. Στέφανος Τζουμάκας, εξετάστηκε υπό την ιδιότητα του πρώην Υπουργού Γεωργίας, για την περίοδο από τις 21 Ιανουαρίου του έτους 1996 έως τις 30 Οκτωβρίου του έτους 1998.

Ο ως άνω μάρτυρας αναφέρθηκε σε μία γενική κατάσταση πριν από την λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, η οποία σύμφωνα και με τα λεγόμενά του προσομοίαζε με συνθήκες «ζούγκλας» (*«Είχα δηλώσει τότε στη Βουλή ότι δεν παρέλαβα Υπουργείο και ότι παρέλαβα ένα λογιστήριο. Διότι το Υπουργείο, όπως είδα και από άλλους συναδέλφους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είχαν πολιτικές σε διάφορους τομείς των Υπουργείων τους κι εμείς δεν είχαμε παρά μόνο ονομαστικές διευθύνσεις κατά κάποιον τρόπο και ο κεντρικός μηχανισμός ήταν η Γενική Διεύθυνση, η λεγόμενη ΔΙΔΑΓΕΠ, η οποία*

οργάνωνε όλο το σύστημα των επιδοτήσεων με έναν τρόπο αδιαφανή και χωρίς κανένα έλεγχο»).

Κατά τους δικούς του ισχυρισμούς, ολόκληρο το σύστημα των Ευρωπαϊκών θεσμών που χειρίζεται τα θέματα του αγροτικού τομέα, ήδη από την εποχή της Ε.Ο.Κ. είναι διεφθαρμένο και διάτρητο, όσον αφορά τον ορθό έλεγχο κατανομής των κοινοτικών πόρων, για τους οποίους οι ισχυρές και μεγάλες χώρες προσπαθούν να εξασφαλίσουν την μερίδα του λέοντος, θέτοντας κριτήρια που ελαχιστοποιούν τη δυνατότητα ουσιαστικής ενίσχυσης των μικρών χωρών. Αλλά και σε εθνικό επίπεδο, ο μάρτυρας παρουσιάζει τη δική μας χώρα ως μία «υπανάπτυκτη» και άκρως παραβατική οικονομία, στην οποία, σε σχέση με τον αγροτικό τομέα, κυριαρχούν τα καρτέλ, οι τοπικές «μαφίες» και το δίκαιο του ισχυρού.

Ο μάρτυρας καταγγέλλει διαχρονικές και διακομματικές ευθύνες οι οποίες υπάρχουν στο σύστημα των ενισχύσεων του πρωτογενούς τομέα και με έναν «αφοριστικό» θα έλεγε κανείς λόγο, μοιάζει να μην πιστεύει ότι οι παθογένειες αυτές μπορούν να αλλάξουν στο εγγύς ή στο απώτερο μέλλον.

Κατάθεση μάρτυρα Αλέξανδρου Κοντού, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο κ. Αλέξανδρος Κοντός, ως πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης σε κρίσιμη περίοδο διαμόρφωσης του μηχανισμού επιδοτήσεων, περιέγραψε ένα σύστημα που ήδη από τα πρώτα στάδια λειτουργίας του παρουσίαζε δομικές αδυναμίες ως προς την εποπτεία, τον έλεγχο και τη διασταύρωση στοιχείων.

Χαρακτηριστικά ανέφερε ότι, «*οι παραπάνω προβλέψεις*», *εννοώντας τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις επιδοτήσεις, «καταργούνται στην πράξη. Πρώτον, γιατί με τη σύμπραξη και τη συμπαιγνία κάποιων παραγωγών και εμπόρων, που μοιράζονταν τις επιδοτήσεις σε πολλές περιπτώσεις και μάλιστα, σε βασικά αγροτικά προϊόντα, όπως το ελαιόλαδο και το βαμβάκι, δηλώνονταν ψευδώς πολύ περισσότερα από τα παραχθέντα κιλά».*

Ο μάρτυς ανέδειξε περαιτέρω, τη δυσκολία ουσιαστικού ελέγχου της ροής δηλώσεων και πληρωμών, γεγονός που δημιούργησε σημαντικά προβλήματα και τις αντιδράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ώστε, σε συνδυασμό με την έλλειψη ελέγχων «στην περίοδο 1997 – 2003 η έλλειψη αυτή οδήγησε σε καταλογισμούς από την Ευρωπαϊκή Ένωση, που ξεπερνούσαν το ένα δισεκατομμύριο ευρώ. Το ακόμη σοβαρότερο, όμως, είναι ότι η παράβαση των κοινοτικών κανονισμών οδηγούσε σε υπαρκτό κίνδυνο περικοπής μέρους ή ακόμη και του συνόλου των ευρωπαϊκών ενισχύσεων του πρώτου πυλώνα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής».

Επίσης ο μάρτυς αναφέρθηκε και στον αυξανόμενο ρόλο ενδιάμεσων μηχανισμών (κέντρα δηλώσεων, τεχνικοί σύμβουλοι), σημειώνοντας, ωστόσο, χαρακτηριστικά ότι κατά την άποψή του, «*η χρησιμοποίηση εξωτερικού συνεργάτη ο οποίος είχε γνώση του μηχανογραφικού υποβάθρου καταβολής των επιδοτήσεων ήταν απαραίτητη*». Ο μάρτυς επισήμανε ακόμα και την απομάκρυνση της διοικητικής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ από την άμεση πολιτική καθοδήγηση και τη σταδιακή διαμόρφωση ενός πλαισίου στο οποίο η διαχείριση των ενισχύσεων στηριζόταν σε ενδιάμεσες δομές, με αποτέλεσμα ο ελεγκτικός μηχανισμός να μην αναπτύσσεται στον ίδιο βαθμό.

Η κατάθεσή του δεν περιορίστηκε σε περιγραφή επιμέρους περιστατικών, αλλά αποτύπωσε την αρχιτεκτονική ενός μηχανισμού που αναπτύχθηκε ταχύτερα από τους μηχανισμούς ελέγχου που τον συνόδευσαν.

Η μαρτυρία του κ. Κοντού έχει ιδιαίτερη βαρύτητα ως προς τη διαχρονικότητα. Περιγράφει τη γέννηση και την εξέλιξη ενός μοντέλου διαχείρισης των αγροτικών ενισχύσεων που θεσμοθετήθηκε με στόχο την επιτάχυνση των πληρωμών, στηρίχθηκε σε εξωτερικές και διαμεσολαβητικές δομές και δεν συνοδεύτηκε όμως από ισόρροπη ενίσχυση των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών.

Η σταδιακή παγίωση αυτών των επιλογών, σε διαφορετικές πολιτικές περιόδους, δημιούργησε ένα σύστημα διοικητικής αδράνειας και εξαρτήσεων, όπου οι ευθύνες κατακερματίζονταν και η ουσιαστική λογοδοσία καθίστατο δυσχερής.

Η κατάθεσή του, επομένως, δεν αποδίδει ευθύνη σε μία συγκεκριμένη διακυβέρνηση, αλλά καταδεικνύει ότι το πρόβλημα έχει βαθιές ρίζες στη θεσμική εξέλιξη του Οργανισμού. Χαρακτηριστικό είναι το απόσπασμα της απάντησης του σε σχέση με την «τεχνική λύση» σημειώνοντας ότι *«εάν η τεχνική λύση έγινε μετά από έγκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου με την τεχνική λύση να μπορέσουν να πληρωθούν κάποιες επιδοτήσεις, διότι κάποια βοσκοτόπια δεν ήταν επιλέξιμα και ήταν μονόδρομος, πιστεύω ότι έπρεπε να γίνει, αλλά να μπουν ασφαλιστικές δικλείδες»*.

Ο μάρτυρας αναγνώρισε ότι υπήρξαν προσπάθειες βελτίωσης της λειτουργίας και ενίσχυσης της εποπτείας κατά τη διάρκεια της θητείας του. Ωστόσο, κατέστη σαφές ότι οι παρεμβάσεις αυτές δεν μπορούσαν να ανατρέψουν άμεσα μια ήδη παγιωμένη λειτουργική δομή.

Η κατάθεσή του αναδεικνύει ότι η δομή του μηχανισμού πληρωμών και η σχέση του με τους ενδιάμεσους φορείς και τους ελεγκτικούς μηχανισμούς αποτέλεσαν κρίσιμο παράγοντα στη διαμόρφωση του συνολικού πλαισίου λειτουργίας του Οργανισμού. Στο πλαίσιο αυτό χαρακτηριστικά ανέφερε ότι *«δεν είχε ελεγκτικούς μηχανισμούς, δηλαδή δεν είχε ελεγκτές που θα έπρεπε να κάνει τους απαραίτητους ελέγχους. Δεν είχε υπηρεσίες στην περιφέρεια γι' αυτό και το αποκεντρώσαμε και σε κάθε περιοχή της Ελλάδας δημιουργήθηκαν γραφεία του ΟΠΕΚΕΠΕ. Και δεν είχε -αν θέλετε- και τη δυνατότητα να διαμορφώσει ένα αποτελεσματικό, ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των επιδοτήσεων που θα επέτρεπαν ο ΟΠΕΚΕΠΕ να λειτουργεί αποτελεσματικά»*.

Η διαπίστωση αυτή εναρμονίζεται με τη συνολική εικόνα που ανέδειξε η Εξεταστική Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία οι παθογένειες του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν προέκυψαν αιφνιδίως, αλλά εξελίχθηκαν σταδιακά μέσα σε ένα περιβάλλον ατελούς θεσμικής θωράκισης, παρά και τις εντατικές προσπάθειες που είχαν γίνει για την αντιμετώπιση του ζητήματος την περίοδο 2004 - 2009.

Κατάθεση μάρτυρα Σωτηρίου Χατζηγάκη, πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ο μάρτυρας ανέλαβε το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τον Ιανουάριο του 2009 και παρέμεινε εκεί μέχρι τις εκλογές, τον Σεπτέμβριο του 2009.

Κατά την περίοδο των οκτώ περίπου αυτών μηνών, όπως υποστήριξε, δεν αντιμετώπισε απολύτως κανένα πρόβλημα όσον αφορά στη λειτουργία και στην απόδοση του ΟΠΕΚΕΠΕ. Αντίθετα, σημείωσε, ο ΟΠΕΚΕΠΕ επί των ημερών του λειτούργησε απολύτως εύρυθμα, βγαίνοντας μάλιστα τότε από την επιτήρηση που είχε μπει το 2008. Πέτυχε μάλιστα να δεχθεί και τα συγχαρητήρια της Επιτρόπου της Ε.Ε., κυρίας Μάριαν Φίσερ Μπόελ.

Στην περίοδο της Υπουργίας του δύο ήταν τα βασικά ζητήματα τα οποία τον απασχόλησαν.

Το πρώτο αφορούσε στις αποζημιώσεις των αγροτών, που αποδεδειγμένα είχαν πληγεί από τις σφοδρές θεομηνίες του 2008, καθώς και από τις ζημιές που είχαν υποστεί από τη μεγάλη παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 και του 2009.

Το δεύτερο θέμα που αντιμετώπισε, σύμφωνα με τον ίδιον, είχε σχέση με την προσπάθεια του Υπουργείου για τη δημιουργία αγροτικού Κτηματολογίου, με βασικό μέσο την ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε.

Ο μάρτυρας, με την υπ' αριθμ. από 18.3.2009 επιστολή του στην τότε Επίτροπο Γεωργίας αιτιολογούσε - κατά τα λεγόμενά του - επαρκώς τους λόγους για τους οποίους χορηγήθηκαν αποζημιώσεις ύψους 425.000.000 ευρώ στους αγρότες που επλήγησαν από τις θεομηνίες και από την οικονομική κρίση των ετών 2008 και 2009. Ένα μέρος, μάλιστα, από της χορηγηθείσες αποζημιώσεις θα καλύπτονταν από δάνειο 425.000.000 ευρώ που συνήψε ο ΕΛΓΑ με το Ελληνικό Δημόσιο. Επισήμανε ακόμη πως τα προς αποζημίωση χρηματικά ποσά ήταν γνήσιες πραγματικές αποζημιώσεις που προβλέπονταν από τον ισχύοντα Κανονισμό της νομοθεσίας του ΕΛΓΑ. Συνεπώς, δεν αποτελούσαν ενισχύσεις για τις οποίες θα έπρεπε να ακολουθηθεί η διαδικασία της προηγούμενης κοινοποίησης και έγκρισης της Επιτροπής.

Η τότε, λοιπόν, η Ελληνική Κυβέρνηση, σημείωσε ο κ. Χατζηγάκης, προχώρησε στην παροχή αποζημιώσεων τηρώντας απαρέγκλιτα τη διαδικασία που προβλέπεται από την ευρωπαϊκή και την ελληνική νομοθεσία.

Η επόμενη Κυβέρνηση, όπως είπε, στο θέμα των 425.000.000 δεν έκανε απολύτως τίποτα. Ήταν ένα μεγάλο θέμα για το οποίο έπρεπε να σταθεί με θάρρος απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να μπορέσει να το λύσει αυτό το θέμα. Δεν έκανε τίποτε.

Η απόφαση ενίσχυσης των αγροτών με αυτά τα 425.000.000 ευρώ, που είναι γνωστά και ως «πακέτο Χατζηγάκη», για ζημιές που υπέστησαν το 2008 και το 2009, κρίθηκε εκ των υστέρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως παράνομη κρατική ενίσχυση που νόθευσε τον ανταγωνισμό. Όμως, κατά την δική του προσέγγιση και της τότε κυβέρνησης, δεν υπήρχε νόθευση του ανταγωνισμού.

Η δεύτερη σοβαρή αδυναμία που ταλαιπώρησε την ελληνική γεωργία, εκτίμησε ο κ. Χατζηγάκης, προήλθε από την έλλειψη καθορισμού χρήσεων γης. Στην απουσία αυτού του σχεδίου απέδωσε τη γιγάντωση των παράνομων επιδοτήσεων και στη συνέχεια αργότερα την «κραιπάλη» του ΟΠΕΚΕΠΕ. Εξήγησε, ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επιχείρησε με το πρόγραμμα ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε. να λύσει το πρόβλημα αυτό. Κρίθηκε πως είναι ανάγκη να καθοριστούν επιτέλους και στην Ελλάδα ζώνες χρήσεως γης, διότι έπρεπε η πολιτεία και οι πολίτες να γνωρίζουν ποια γη είναι αγροτική, ποια είναι δασική και ποια είναι βοσκότοποι.

Ο μάρτυρας επισήμανε ότι επί των ημερών της τότε Κυβέρνησης προχώρησε η ρύθμιση των αγροτικών και των δασικών εκτάσεων. Η αγροτική γη προσδιορίστηκε με την ΑΓΡΟΓΗ και έτσι λύθηκε αυτό το ζήτημα. Οι δασικές εκτάσεις καθορίστηκαν με τους δασικούς χάρτες και έμειναν οι βοσκοτόποι. Θα έπρεπε κανονικά να οριοθετηθούν από τις επόμενες κυβερνήσεις, δυστυχώς, όμως, δεν έγινε τίποτα και έτσι προέκυψε το πρόβλημα των αχαρτογράφητων βοσκοτόπων.

Όσον αφορά τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ο κ. Χατζηγάκης υποστήριξε πως, όταν ανέλαβε τον Ιανουάριο του 2009 Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, οι υπηρεσίες του δεν ήταν κατάλληλα στελεχωμένες και είχε σταλεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση το αίτημα να γίνουν προσλήψεις, οι οποίες προχώρησαν στη συνέχεια. Πάντως, δεν υπήρξε θέμα ΟΠΕΚΕΠΕ επί θητείας του -τόνισε- διότι ως «σύμβουλος», βοηθός του ΟΠΕΚΕΠΕ έγινε η ΑΓΡΟΓΗ, στην οποία μεταφέρθηκε όλο το έργο της ψηφιοποίησης, το οποίο και υλοποιήθηκε επιτυχώς.

Σύμφωνα με τις εξηγήσεις που έδωσε ο μάρτυρας, υπήρχε μία εκκρεμότητα ως προς τον παραλήπτη του έργου της ΑΓΡΟΓΗΣ. Μέχρι τότε, υπογράμμισε, καμία Κυβέρνηση δεν είχε τολμήσει να βάλει «το δάχτυλο επί τον τύπον των ήλων» και να πει ότι είναι ή ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή τα ιδιωτικά συμφέροντα διότι είχαν πίεση. Ο ίδιος πίστευε ότι και ιδεολογικά και πρακτικά το θέμα του ΟΠΕΚΕΠΕ έπρεπε να δοθεί σε μία εταιρεία δημοσίου συμφέροντος, όπως ήταν η ΑΓΡΟΓΗ. Και με αυτόν τον τρόπο η ΑΓΡΟΓΗ προχώρησε, έκανε σημαντικό έργο και κάποια στιγμή διακόπηκε αυτό, δόθηκε σε διάφορους άλλους ιδιωτικούς παράγοντες και -όπως είπε- «τότε χάθηκε η μπάλα».

Το μεγάλο πρόβλημα που δημιουργήθηκε από το κλείσιμο της ΑΓΡΟΓΗΣ από το ΠΑΣΟΚ, κατά τον μάρτυρα, είναι ότι δεν υπήρξε ρύθμιση στο ζήτημα της ψηφιοποίησης των χαρτογραφικών υποβάθρων, στα βοσκοτόπια. Υπήρξε ένα κενό, ανέφερε και αυτό, είπε, έπρεπε εάν συνέχιζε να λειτουργεί η ΑΓΡΟΓΗ να το λύσει. Δεν λύθηκε, πήγε στις καλένδες και φτάσαμε σήμερα σε αυτή την κατάσταση. Ο κ. Χατζηγάκης εκτίμησε ότι η επόμενη Κυβέρνηση δεν ήθελε να συνεχιστεί το καθεστώς της δημόσιας εκπροσώπησης των θεμάτων που αφορούσαν όλα αυτά τα ζητήματα. Είχε μια άλλη πολιτική. *«Από κει και πέρα βγάλτε τα συμπεράσματά σας τι έκανε και γιατί το έκανε»*, τόνισε χαρακτηριστικά. Ξεκαθάρισε δε ότι δεν ήταν στις προθέσεις της Νέας Δημοκρατίας να κλείσει την ΑΓΡΟΓΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΜΒΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

- I. Έλλειψη ειδικών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης - η «τεχνική λύση»
- II. Έλλειψη Δασικών Χαρτών-Μη ολοκλήρωση Κτηματολογίου
- III. Υποστελέχωση του Οργανισμού
- IV. Ο τεχνικός σύμβουλος
- V. Κέντρα Υποβολής Δηλώσεων – Gov.gr
- VI. Η παρακολούθηση της φυτικής καλλιέργειας-Monitoring

Η παρούσα ενότητα αποσκοπεί στην σταχυολόγηση των βασικών παθογενειών, οι οποίες ευνόησαν διαχρονικά την έλλειψη συγκρότησης μηχανισμών ουσιαστικών και διαφανών ελέγχων, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην παγίωση της νοσηρής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως αυτή αναδείχθηκε μέσα από το έργο της Εξεταστικής Επιτροπής. Τα εν λόγω προβλήματα αποτυπώθηκαν εναργώς, αν όχι από όλους, τουλάχιστον από τη συντριπτική πλειονότητα των εβδομήντα έξι (76) μαρτύρων, υπό το διαφορετικό πρίσμα του καθενός και ανεξάρτητα από την ιδιότητα υπό την οποία κλήθηκαν προς κατάθεση, γεγονός που οδηγεί αναντίρρητα στον συμπέρασμα ότι πρόκειται για αντικειμενικής φύσεως ζητήματα δομικού χαρακτήρα. Ωστόσο, το γεγονός ότι οι παθογένειες αυτές αντιμετωπίζονταν κυρίως με **διορθωτικές και αποσπασματικές παρεμβάσεις**, και όχι με διαρθρωτικές λύσεις, συνέβαλε στη διαιώνισή τους.

Ακολουθεί η επιμέρους ανάλυση των παθογενειών που αξίζει να επισημανθούν, με παράλληλη παράθεση σχετικών αποσπασμάτων από τις μαρτυρικές καταθέσεις, προς επίρρωση των διαλαμβανομένων στοιχείων.

I. Η έλλειψη ειδικών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης - η «τεχνική λύση»

Δυνάμει του ν. 4351/2015 «*Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας και άλλες διατάξεις*» προβλέφθηκε η κατάρτιση ειδικών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης (Άρθρο 3) με προθεσμία εκπόνησης έως την 31η-12-2025, η οποία δύναται να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Πάντως όχι πέραν της 31ης-12-2026. Στο άρθρο 19§5 του ως άνω νόμου ορίζεται ρητά ότι «α) Η κατανομή των επιλέξιμων βοσκότοπων στους κτηνοτρόφους της χώρας, πραγματοποιείται σύμφωνα με την αριθμ. 873/55993/20.5.2015 (B 942) κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία τροποποιείται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων».

Η διάταξη αυτή παραπέμπει, επομένως, ευθέως στην εφαρμογή της **τεχνικής λύσης**, η οποία δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Υπουργού, αλλά, αντίθετα θεμελιώνει υποχρέωση προς πράξη, η παράλειψη της οποίας οδηγεί στη στοιχειοθέτηση του αδικήματος της παράβασης καθήκοντος (**Βορίδης Μ.:** «Συγγνώμη. Αυτό καθιστά υποχρεωτική την εφαρμογή της τεχνικής λύσης. Όποιος δεν την εφαρμόσει διαπράττει ευθέως παράβαση καθήκοντος.»).

Ειδικότερα, η «τεχνική λύση», που ήταν η κεντρική κατανομή βοσκοτόπων μόνο σε κτηνοτρόφους, επέτρεπε σε περιφέρειες όπου η βοσκήσιμη γη δεν επαρκούσε για το τοπικό ζωικό κεφάλαιο, να «δανειστούν» εκτάσεις από αλλού. Αποτέλεσε έναν μηχανισμό κατανομής ενισχύσεων, αρχικά προσωρινού χαρακτήρα, - η πρώτη πρόβλεψη ήταν να εφαρμοστεί για έναν χρόνο -, από τον οποίο όμως εν τέλει δεν κατέστη εφικτή η απεμπλοκή, μέχρι την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης (**Τζεδάκης Σ.:** «Αυτό που πρέπει να γίνει -το είπα και πριν- είναι η ολοκλήρωση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης για να ξέρουμε σε κάθε περιφέρεια της χώρας ποιες είναι οι πραγματικές βοσκήσιμες γαίες, ποια είναι η βοσκοϊκανότητα, η κάθε περιφέρεια να έχει τα στρέμματα της, να ενοικιάζει στους παραγωγούς της. Μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορεί, κατά τη γνώμη μου, η «τεχνική λύση» να φύγει τελείως από τη μέση. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση θα υπάρχει πρόβλημα απώλειας πόρων»).

Το γεγονός, όμως, ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν καταρτιστεί τα ειδικά διαχειριστικά σχέδια βόσκησης είχε ως συνέπεια τη δημιουργία θεσμικών κενών και εργαλειακών λύσεων που, ενώ εμφανίστηκαν ως τεχνική διευκόλυνση, επέτρεψαν στη συνέχεια περιθώρια καταστρατήγησης (**Χνάρης Ε.:** «αν είχαμε σήμερα σαν χώρα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, τώρα το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν θα υπήρχε», **Γιαντσή Α.Μ.:** «η υποχρέωσή μας ήταν από πολύ πιο πριν να έχουμε διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, και στην πορεία των ετών έχουμε και καταλογισμούς για το ότι δεν γίνανε τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης.»). Αυτή η εγγενής δυσκολία εφαρμογής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ιδίως στο σκέλος της κατανομής και ενεργοποίησης δικαιωμάτων, οδήγησε σε επιλογές του ενωσιακού κανονιστικού πλαισίου - όπως η επιλεξιμότητα βοσκοτόπων χωρίς ζωικό κεφάλαιο και η λεγόμενη «τεχνική λύση», οι οποίες εν τέλει δημιούργησαν πεδία αυξημένου διοικητικού κινδύνου. Οι επιλογές αυτές δεν ήταν εθνικές πρωτοβουλίες, αλλά εφαρμόστηκαν με τη γνώση, την έγκριση ή την ανοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και είχαν ήδη υιοθετηθεί και από άλλα κράτη-μέλη. Η απουσία των ειδικών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης τονίστηκε από πολλούς μάρτυρες, τόσο ως βαρύνουσας σημασίας έλλειψη διαρθρωτικού χαρακτήρα,

όσο και ως δικαιολογητικό θεμέλιο παράτασης της εφαρμογής της τεχνικής λύσης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρωμή των κτηνοτρόφων που δεν διέθεταν επαρκείς επιλέξιμες εκτάσεις. Η τεχνική λύση, χαρακτηρίστηκε μάλιστα, από αρκετούς μάρτυρες ως αναγκαία λύση (**Αποστολάκος Γ.:** «ήταν επιβαλλόμενη»).

Πλήρης ήταν επίσης η παραδοχή από τον πρώην πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. επί ΣΥΡΙΖΑ (2016-2019) κ. Αθανάσιο Καπρέλη ότι ο ίδιος εισηγήθηκε το «συμφωνώ» - για την κατανομή των βοσκοτοπιών - στον νέο, τότε, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μάκη Βορίδη. Κατά την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή, ο μάρτυρας παραδέχθηκε ότι δεν αναζήτησε εναλλακτικό τρόπο, αλλά εφάρμοσε την ίδια υπουργική απόφαση που είχαν ακολουθήσει και οι πρώην Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης του ΣΥΡΙΖΑ, κ. Ευάγγελος Αποστόλου και Σταύρος Αραχωβίτης, δηλαδή αυτή της «τεχνικής λύσης» για την κατανομή των βοσκοτόπων. Μάλιστα, όπως έχει αποκαλυφθεί στον Τύπο, με αντίστοιχα «συμφωνώ» είχαν υπογράψει και οι πρώην Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ, την στιγμή που η αντιπολίτευση κατηγορεί μόνο τον κ. Βορίδη, για κάτι που και οι ίδιοι «εμπνεύστηκαν», υπέγραψαν και εφάρμοσαν!

Προς επίρρωση των ανωτέρω, ακολουθούν σχετικά αποσπάσματα από τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής:

Κέντρος Γ.: «Σκάνδαλο όσον αφορά στα βοσκοτόπια, για μένα, δεν υπάρχει για την τεχνική λύση, γιατί ήταν αναγκαίο κακό για να πληρωθούν οι αγρότες. Η τεχνική λύση δινόταν μόνο στους παραγωγούς, στους κτηνοτρόφους και σε κανέναν άλλον. Άρα, αυτοί οι άνθρωποι, αν δεν γινόταν αυτό το σύστημα, δεν θα έπαιρναν τις επιδοτήσεις τους».

Τασούλης Α.: «Οφείλονταν σε εργαλεία τα οποία δεν είχε το κράτος-μέλος και σε διασταυρώσεις που δεν μπορούσε να κάνει το κράτος-μέλος, όπως το Κτηματολόγιο για παράδειγμα, το οποίο οδηγούσε σε πρόσπιμα. Και αυτά είναι παθογένειες οι οποίες είναι αρκετά χρόνια.....Από όσο γνωρίζω, αν και δεν είναι της αρμοδιότητάς μου, ο αγροτικός χώρος είναι αρκετά χαμηλά στην κτηματογράφηση» και παρακάτω: «Η χώρα δεν έχει κτηματολόγιο, δεν έχει διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, δεν έχει βοσκοτοπικούς χάρτες, δηλαδή εργαλεία τα οποία είναι απαραίτητα και θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προϋπόθεση για να μπορέσουν να γίνουν ασφαλείς πληρωμές. Ευελπιστούμε και θεωρούμε τη μετάβαση στην ΑΑΔΕ ως μια πάρα πολύ καλή λύση. Επιτέλους ο Οργανισμός θα γίνει ανεξάρτητη αρχή».

Πολιτοπούλου Ζ.: «Κοιτάξτε να δείτε ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. έτσι όπως έπρεπε να δουλεύει που υπάρχουν κάποιοι οργανισμοί που δουλεύουν με αυτόν τον τρόπο κυρίως της Βόρειας Ευρώπης και η Κύπρος κανονικά θα έπρεπε να είχε γίνει και τέτοια εισήγηση από τις αρμόδιες διευθύνσεις, θα έπρεπε κανονικά να βλέπει ένα υπόβαθρο και να πηγαίνει ο αγρότης να σχεδιάζει το αγροτεμάχιό του και εφόσον υπήρχε Κτηματολόγιο, Ε9 όλα να είναι διασυνδεδεμένα η ΚΒΔ, η κτηνιατρική βάση όλα αυτά να έρχονται έτοιμα και εμείς να ερχόμαστε να κάνουμε ελέγχους, τους οποίους προβλέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Εμείς τώρα αντί αυτού ερχόμαστε να πάρουμε δεδομένα, από άλλες υπηρεσίες, τα οποία έχουν μια ποιότητα δεν θα την κρίνω και θα πρέπει πάνω σε αυτά τα δεδομένα να κάνουμε αυτά που προβλέπουν οι κοινοτικοί κανονισμοί. Άρα μπορείτε να φανταστείτε πού οπουδήποτε θα μπορούσε κάποιος να επέμβει» και παρακάτω: «Έχουμε κτηματολόγιο το οποίο αυτήν τη στιγμή στις αγροτικές περιοχές είναι στο 40%. Έχουμε ένα περιουσιολόγιο με το οποίο προσπαθούμε να κάνουμε δουλειά».

II. Έλλειψη Δασικών Χαρτών - Μη ολοκλήρωση Κτηματολογίου

Είναι γεγονός ότι από τη συνολική επισκόπηση των καταθέσεων προκύπτει ότι η δυσλειτουργική κατάσταση στον ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν οφειλόταν μόνο σε πλημμέλειες και σφάλματα της εκάστοτε διοίκησης, αλλά και σε θεσμικές αδυναμίες της πολιτείας, οι οποίες στην ουσία δημιούργησαν πρόσφορο έδαφος ευδοκίμησης παρατυπιών ή/και παράνομων πράξεων, αφού καθιστούσαν ιδιαίτερος δυσχερή τη διεξαγωγή διασταυρωτικών ελέγχων από την πλευρά του Οργανισμού (**Κάρης Ι.** «Υπήρχε ένα κενό στο σύστημα. Αυτό το κενό το εκμεταλλεύτηκαν επιτήδειοι, με την ανοχή ή την αδιαφορία των αρμοδίων»).

Οι ελλείψεις αυτές ήταν γνωστές, είχαν επανειλημμένα επισημανθεί από ευρωπαϊκούς ελέγχους και δεν αντιμετωπίστηκαν ολιστικά, κυρίως λόγω θεσμικής πολυπλοκότητας και περιορισμών δημοσιονομικής φύσεως. Μία περίπτωση σημαντικής έλλειψης είναι και η απουσία ολοκληρωμένων εργαλείων κρατικής διαχείρισης, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα την μη ολοκλήρωση του κτηματολογίου και την έλλειψη επαρκούς χαρτογραφικού υποβάθρου, λόγω της απουσίας δασικών χαρτών.

Πράγματι, όταν δεν έχει προηγηθεί η κατάρτιση Δασολογίου, η οριοθέτηση δηλαδή των δασικών εκτάσεων - περιοχών με βάση τα γεωφυσικά και γεωχωρικά δεδομένα **Κέντρος Γ.:** «γεωχωρική αίτηση σημαίνει κτηματολόγιο», με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν σαφής προσανατολισμός αναφορικά με τον χαρακτηρισμό μίας έκτασης ως δασικού ή μη χαρακτήρα, δυσχεραίνεται αντιστοίχως και το εγχείρημα της κατάρτισης διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, αφού δεν μπορούν να καθοριστούν ούτε οι βοσκήσιμες εκτάσεις που απομένουν. Δεν είναι δύσκολο, επομένως, να αντιληφθεί κανείς ότι αυτά τα δύο είναι αλληλένδετα μεταξύ τους. Ελλείψει των ανωτέρω στοιχείων, ήταν αδύνατο για τον Οργανισμό να μπορέσει να προβεί σε επαρκείς ελέγχους επαλήθευσης στοιχείων, με δεδομένο ότι ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων γινόταν «κατά τη δήλωση του καθενός» (**Αποστολάκης Γ.** «Κοιτάξε να δείτε, το υπόβαθρο - να το πω έτσι - δεν είχε επικαιροποιηθεί, αν θέλετε, ή δεν είχε διασταυρωθεί με ιδιοκτησίες και με Κτηματολόγιο. Οπότε αυτή η δήλωση γινόταν από τον ίδιο τον παραγωγό με δική του ευθύνη, γιατί -δεν ξέρω το ρήμα τώρα- υπέχει και υπεύθυνης δήλωσης η δήλωσή του αυτή. Προσκόμιζε το Ε9, έλεγε «Αυτό είναι το χωράφι το δικό μου» και το υποδείκνυε κιόλας και το σχεδιάζαν» και παρακάτω «Εγώ θέλω να πω, δηλαδή, ότι υπήρχαν τέτοιες αδυναμίες, ελλείψεις παντού, και στο προσωπικό, που δεν έφτανε, και στις υποδομές που λέγαμε, όταν δεν υπάρχει επικαιροποιημένο Κτηματολόγιο, δεν υπάρχει καν Κτηματολόγιο.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, ακολουθούν σχετικά αποσπάσματα από τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής:

Κασινοπούλου Ε.: «Όταν, λοιπόν, δεν έχεις οριοθετήσει τι είναι δάσος με χάρτες, όμως, πάνω σε γεωφυσικά δεδομένα, γεωχωρικά δεδομένα, άρα, λοιπόν, να καθορίσεις δασολόγιο, που σημαίνει τι κάνεις που μέσα στο δάσος και τι επιτρέπεται. Στο τέλος κάνεις διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, δηλαδή, σε αυτά που προκύπτουν από δασικούς χάρτες και δασολόγιο και απομένουν ως βοσκήσιμες εκτάσεις, τι διαχειριστικό σχέδιο κάνεις, ούτως ώστε να αποδίδονται, γιατί υπάρχει και μία διαφορά, είναι άλλο πράγμα τι είναι βοσκήσιμη έκταση στη χώρα μας με τις ιδιαιτερότητες της εκτατικής αιγοπροβατοτροφίας και άλλο πράγμα το τι είναι επιλέξιμο, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό».

Καραμίχας Τζ.: «Δεν είχε τη δυνατότητα ο ΟΠΕΚΕΠΕ να στηρίξει αυτό το πολύπλοκο έργο της συγκέντρωσης των αιτήσεων των παραγωγών, αλλά ήταν για τα προβλήματα της χώρας, γενικά του Υπουργείου Γεωργίας, της χώρας. Δεν υπήρχε Κτηματολόγιο, δεν υπήρχαν δασικοί χάρτες, δεν είχαν χαρτογραφηθεί οι χορτολιβαδικές εκτάσεις για την κτηνοτροφία. Αυτά γινόντουσαν, κατά κάποιο τρόπο, κατά τη δήλωση του καθενός. Η οποία βεβαίως είχε και το χαρακτηριστικό ότι μέχρι το 2006 οι πιο πολλές επιδοτήσεις αποδίδονταν με βάση τα κιλά που δήλωνε ο κάθε παραγωγός ή τα κοπάδια που δήλωνε αντίστοιχα ο κτηνοτρόφος. Όλο αυτό το σύστημα το οποίο δεν ήταν ψηφιοποιημένο, δεν είχε το χαρτογραφικό υπόβαθρο όπως σας είπα πριν, είχε δημιουργήσει πολλές στρεβλώσεις...».

Κασίμης Χ.: «Για να διαμορφωθούν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης ήταν απαίτηση προφανώς, προϋπόθεση μάλλον, να λυθούν και κάποια άλλα ζητήματα, ένα εκ των οποίων ήταν...το Κτηματολόγιο και οι δασικοί χάρτες ήταν ένα από τα προβλήματα, αλλά κατά την άποψή μου τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης απαιτούσαν και την επανένταξη του 1.000.000, περίπου, βοσκοτόπων που θα προέκυπταν από τη λύση omnibus».

Τσιάρας Κ.: «Όταν δεν υπάρχει Κτηματολόγιο, όταν δεν υπάρχουν Δασικοί Χάρτες, όταν δεν υπάρχουν Ειδικά Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης, Βοσκοτοπικοί χάρτες με άλλα λόγια, αντιλαμβάνεται κανείς ότι δεν υπάρχει και η πραγματική δυνατότητα από την πλευρά του ΟΠΕΚΕΠΕ να αντιμετωπίσει τα ζητήματα».

Σκέρτσος Χ.Γ.: «ήταν η έλλειψη βασικών μητρώων τα οποία να διαλειτουργούν για να μπορούν να γίνουν διασταυρωτικοί έλεγχοι. Δεν υπήρχε δηλαδή κτηματολόγιο, δεν υπήρχαν δασικοί χάρτες, δεν υπήρχαν διαχειριστικά σχέδια βόσκησης έως το 2019, δεν υπήρχαν ψηφιακά μητρώα για τις καταγραφές των κτηνοτρόφων και των κοπαδιών. Επομένως, ήταν πάρα πολύ δύσκολο να γίνουν αυτοί οι αναγκαίοι έλεγχοι που είναι, επαναλαμβάνω, τρομερά σημαντικοί, πολύ σημαντικοί, για να μπορεί να επιτελεί με δικαιοσύνη και διαφάνεια η Δημόσια Διοίκηση»

Βάρρας Γ.: «Και ενισχύσεων. Δεν έχει τον ελεγκτικό χαρακτήρα να αποφανθεί αν μια έκταση είναι δασική ή όχι και εκεί ήταν το μεγάλο πρόβλημα, κύριοι Βουλευτές, ότι τα λεγόμενα ΔΑ τα καθόριζαν και είχαν δεσμευμένους τους ανθρώπους, οπότε είχαν μια άλλη αντίληψη περί των εκτάσεων που δεν ήταν... Δηλαδή δεν μπορούσε υπάλληλος ή διευθυντής του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. να χαρακτηρίζει μια έκταση δασική ή όχι».

Κέντρος Γ.: «Ζητήσαμε το 2018, αν δεν κάνω λάθος -θα το βρω- από διάφορα δασαρχεία να μας δώσουν τις δασικές εκτάσεις, τις δημόσιες δασικές. Όλοι μας απάντησαν ότι δεν διαθέτουν τέτοια στοιχεία, δυστυχώς. Ζητούσαμε στο Κτηματολόγιο, δεν είχε διαθέσιμα. Ζητούσαμε στα δασαρχεία, δεν είχαν διαθέσιμα» **και παρακάτω:** «Αγροτικό Κτηματολόγιο: Βρισκόμαστε στο 40% σήμερα. Η αίτηση είναι γεωχωρική. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ζητάει, απαιτεί, η αίτηση να είναι γεωχωρική. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι ο παραγωγός δείχνει, ψηφιοποιεί το τεμάχιό του και αυτόματα καταχωρείται, παίρνει την έκταση. Δεν βάζεις τίποτα χειροκίνητα. Παίρνει τα στοιχεία από το ΚΕΠΥΟ. Το μόνο που βάζεις είναι η καλλιέργεια. Τίποτα άλλο. Τρίτο bullet είναι οι δημόσιες εκτάσεις: Σας είπα ότι το 2024 το πήραμε. Μέχρι τότε, ο καθένας θα μπορούσε να κάνει τα παιχνίδια του. Δασικοί Χάρτες: Δεν υπάρχουν ακόμα κυρωμένοι Δασικοί Χάρτες σε μας. Δηλαδή, έχουμε ζητήσει και παίρνουμε απαντήσεις ότι δεν είναι έτοιμα ακόμα» και **στη συνέχεια:** «Γιατί; Γιατί από το Κτηματολόγιο δεν έχουμε στοιχεία, η αγροτική γη είναι στο 40%, απ' ό,τι έχουμε ενημερωθεί τώρα τελευταία, τις

δημόσιες εκτάσεις τις πήραμε για πρώτη φορά πέρσι από το Κτηματολόγιο. Δηλαδή, μέχρι πέρσι ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε δεν είχε δημόσιες εκτάσεις ποιες ήταν χαρτογραφημένες. Το ΑΤΑΚ άρχισε να δουλεύει από το 2018 και μετά. Πριν το 2018 οι απαιτήσεις που ζητούσαμε ήταν σε χαρτιά, δηλαδή, συμβόλαια και ενοικιαστήρια. Φανταστείτε 650.000 αιτήσεις, με ένα «κάρο» χαρτιά από πίσω, ποιος θα προλάβει να τα ελέγξει αυτά».

III. Υποστελέχωση Οργανισμού

Στις ανωτέρω παθογένειες έρχεται για να προστεθεί και η ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος της υποστελέχωσης του ΟΠΕΚΕΠΕ, η οποία δυσχέρανε εν τοις πράγμασι ακόμη περισσότερο τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων, με αποτέλεσμα ο Οργανισμός να οδηγείται σταδιακά στην διοικητική αποξήλωσή του.

Η έλλειψη μάλιστα ενός ικανού αριθμού υπαλλήλων, πέρα από την αντικειμενική ανεπάρκεια ως προς την ορθή λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών, δημιουργούσε και το πρόσφορο έδαφος για την ευδοκίμηση ανακριβών - ψευδών δηλώσεων.

Το εν λόγω ζήτημα επισημάνθηκε, επίσης, από αρκετούς μάρτυρες, κυρίως από εκείνους που είχαν εκ της ιδιότητά τους ή εκ της θέσεως τους την ευκαιρία/δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με την ενδοιπηρεσιακή πλευρά του Οργανισμού, τη διοικητική του δομή και την κατανομή των αρμοδιοτήτων του προσωπικού.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, ακολουθούν σχετικά αποσπάσματα από τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής:

Τζαβέλας Π.: «Εξ όσων γνωρίζω, με την υποστελέχωση που έχει ο Οργανισμός, αν μιλάμε για 650.000 αιτήσεις, βάσει του τότε που θυμάμαι, θα ήταν πρακτικά αδύνατον να είμαστε εντός χρονοδιαγράμματος».

Καπρέλης Α.: «λόγω υποστελέχωσης, δεν προλαβαίναμε να τελειώσουμε μέχρι τον Δεκέμβρη, που γινόταν η εξόφληση της βασικής, τους ελέγχους» και παρακάτω: «Αυτό που είχαμε διαπιστώσει είναι ότι υπήρχε μια εξάρτηση του Οργανισμού από τις εταιρείες – αναπτόφρευκτα- λόγω της υποστελέχωσης του προσωπικού».

Ζερβός Ε.: «Το έχουν πει όλοι γιατί είναι γεγονός. Όταν υπάρχει, λοιπόν, υποστελέχωση του οργανισμού, κάποιοι επιτήδριοι ενδεχομένως να βρουν και ένα πάτημα ή ένα διάτρητο σημείο να παρανομήσουν»

Βολιτάκη Α.: «Θα επαναλάβω, λοιπόν, σημεία που τα είπα και προηγουμένως σε άλλες τοποθετήσεις ότι προβλήματα τα οποία έχουν σιγά-σιγά φέρει τον οργανισμό στην κατάσταση που είναι σήμερα είναι η σημαντική υποστελέχωση, η σημαντική έλλειψη εργαλείων, για να μπορούμε να ολοκληρώνουμε εγκαίρως και εγκύρως τους ελέγχους μας, δυσλειτουργίες σε επίσημες βάσεις δεδομένων, που θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για την ολοκλήρωση των ελέγχων μας» και παρακάτω: «Η υποστελέχωση σήμερα έχει οδηγήσει σε εξουθενωτικές συνθήκες εργασίας, σε αυξανόμενη πίεση και άγχος στους εργαζόμενους που παραμένουν. Οι εργαζόμενοι στον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ελεγκτές οι οποίοι πλέον εργάζονται στην πλειοψηφία των περιπτώσεων πέραν του ωραρίου τους, για να ολοκληρώσουν κάθε είδους ελέγχους, δασταυρωτικούς, επιλεξιμότητας, διοικητικούς, επιτόπιους, γεωχωρικούς και ελέγχους πληρωμών, σε ένα περιβάλλον πολύπλοκο, ρυθμιζόμενο από ευρωπαϊκούς και εθνικούς κανόνες.....γιατί όντας τόσο υποστελεχωμένος καλούμαστε να διαχειριστούμε

ένα αρκετά δαιδαλώδες πρόγραμμα, χωρίς να έχουμε τα εργαλεία που απαιτούνται: κτηματολόγιο, χαρτογραφικοί χάρτες, ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα που να ισχύει και να μας εξασφαλίζει τη δουλειά μας. Εμείς θέλουμε να είμαστε σίγουροι για το προϊόν της εργασίας μας».

Λιονή Μ.: «Αναλάβαμε σαν νέος θεσμός Περιφέρειας το 2011... δεν ξέραμε καλά καλά... ποιες είναι οι αρμοδιότητές μας... Έφευγαν πάρα πολλοί, με αποτέλεσμα να παραλάβουμε υπηρεσίες πάρα πολύ αποδυναμωμένες.»

Γιαντσή Α.Μ.: «Δηλαδή, αν είχαμε Κτηματολόγιο, ξαναλέω, Δασικό Κτηματολόγιο, Περιουσιολόγιο Ε9, ελεγχόμενο σωστά, θα χρειαζόταν λιγότερο προσωπικό για να κάνει όλους αυτούς τους διοικητικούς ελέγχους.»

IV. Ο τεχνικός σύμβουλος

Σε κομβικής σημασίας εξελίχθηκε και η συζήτηση αναφορικά με τον ρόλο του τεχνικού συμβούλου και κυρίως τη δομική εξάρτηση του Οργανισμού από τον τελευταίο. Στη συνεδρίαση τέθηκαν από μέλη της Επιτροπής θέσεις περί «εξωγενούς παράγοντα» και λειτουργίας εταιρικών σχημάτων που φέρονται να είχαν καθοριστικό ρόλο στη λειτουργία κρίσιμων διαδικασιών.

Από την αξιολόγηση των καταθέσεων αλλά και την εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού διαπιστώθηκε, ότι ο τεχνικός σύμβουλος είναι διαχρονικά αναγκαίος για τη λειτουργία του Οργανισμού και ότι δεν είναι θεσμικά ορθό η λειτουργικότητα ενός δημόσιου οργανισμού να εξαρτάται σε τέτοιο βαθμό από έναν ιδιώτη. Αναγνωρίστηκε, δηλαδή, ότι ήταν αναγκαίος, αλλά ταυτόχρονα **αποτέλεσε μέρος του προβλήματος**, καθώς η διαχρονική μονοπωλιακή του θέση δημιούργησε **σχέσεις εξάρτησης, αδιαφάνειας και αδυναμία ελέγχου** από τον Οργανισμό.

Αναδείχθηκε, επομένως, ότι η συνέργεια του Οργανισμού με τον ιδιώτη πρέπει να είναι επικουρικής φύσεως και όχι πρωταγωνιστικής σημασίας. (**Σπ. Λιβανός:** «Είχε προσλάβει ουσιαστικά το κράτος, ο ΟΠΕΚΕΠΕ, έναν τεχνικό σύμβουλο, για να μπορέσει να κάνει τη δουλειά των πληροφορικάριων, που δεν μπορούσαν να κάνουν μόνοι τους οι υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ»).

Στην ίδια κατεύθυνση παρεμβάσεων από την πλευρά της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας ήταν και η σημαντική προσπάθεια για την προετοιμασία και τη δημιουργία ενός νέου πλαισίου διαγωνισμού τεχνικών συμβούλων για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ούτως ώστε ο οργανισμός να μην είναι δέσμιος αποκλειστικά μίας εταιρείας. Στόχος ήταν προφανώς η δημιουργία ενός διαφανούς, λειτουργικού και συμμετοχικού διαγωνιστικού πλαισίου. Απώτερος στόχος ήταν να μπορέσει ο ΟΠΕΚΕΠΕ να πάρει τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου με το χαμηλότερο κόστος. Οι αλλαγές, λοιπόν, στο οργανόγραμμα, η προσπάθεια ολοκλήρωσης των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, η μετατροπή σε ανεξάρτητη αρχή, η χρήση του OpenGov (όπως θα αναλυθεί παρακάτω) και η προκήρυξη των ανοικτών διαγωνισμών συνέθεσαν μια δέσμη κρίσιμων μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων, οι οποίες στόχευαν στην αναδιάρθρωση του Οργανισμού.

Λιβανός Σπ.: «Η στρατηγική μας στον διαγωνισμό, ασχέτως εξέλιξης, στο τέλος του 2020 και του 2021, ήταν μέσα στη χρονιά που διανύουμε, το 2020-2021 δηλαδή, να βγει ένας διαγωνισμός για δυο χρόνια -όχι για έναν, όπως έβγαине όλες τις

προηγούμενες χρονιές- και παράλληλα, εάν προλαβαίναμε, πάλι μέσα στο 2021 να κάνουμε τον διαγωνισμό της επόμενης πενταετίας, έτσι ώστε να μην υπάρχει αυτός ο ασφυκτικός εναγκαλισμός και η εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον τεχνικό σύμβουλο» και παρακάτω: «Δηλαδή, οι πληρωμές γίνονταν, οι αιτήσεις γίνονταν. Πλην όμως, αυτό θα έπρεπε να είχε μεταφερθεί στον ίδιο τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή στο OpenGov. Και ο σύμβουλος, που πάντα θα ήταν απαραίτητος και χρήσιμος, να έβγαине με έναν διαγωνισμό περισσότερων χρόνων, για να είναι -όπως και στις ιδιωτικές εταιρείες, αλλά και σε άλλους φορείς του δημοσίου- ένας τεχνικός σύμβουλος».

Παπάς Θ.: «Μέσα σε λίγες μέρες καταφέραμε να δημοσιεύσουμε τη διακήρυξη του διαγωνισμού, ενός διαγωνισμού ανοιχτής διαδικασίας για τον τεχνικό σύμβουλο του 2021. Σε αυτόν τον διαγωνισμό για πρώτη φορά στην ιστορία του οργανισμού συμμετέχουν δύο εταιρείες. Διαχρονικά, όλα τα προηγούμενα χρόνια, ήταν μόνο μία εταιρεία. Για πρώτη φορά συμμετέχουν δύο εταιρείες» και παρακάτω: «Ο κ. Βορίδης η αγωνία που είχε ήταν ότι έπρεπε να κάνουμε διαγωνισμό, κάτι που δεν είχε γίνει, και να είναι ένας διαγωνισμός από τη μία που σίγουρα όποιος θα ήταν ο τελικός ανάδοχος να υπάρχουν οι προϋποθέσεις εκείνες ώστε το έργο να ολοκληρωθεί και να έχει αποτέλεσμα και από την άλλη ο διαγωνισμός αυτός να μην είναι περιοριστικός. Δεν είναι τυχαίο ότι για πρώτη φορά συμμετέχουν δύο εταιρείες, πέραν της μίας».

V. Κέντρα Υποβολής Δηλώσεων – Gov.gr

Εξίσου σημαντική παθογένεια αποτέλεσε ο τρόπος αδειοδότησης και λειτουργίας των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων. Η αναφορά ότι επί ΣΥΡΙΖΑ «Όταν δόθηκαν το 2016, 2017, “πάρτε κόσμε”, πηγαινες στο περίπτερο και έπαιρνες μια άδεια και έφευγες» του μάρτυρα **Στρατάκη Α.**, υποδηλώνει υπερβολική χαλάρωση προϋποθέσεων και πληθωρισμό δομών υποβολής δηλώσεων.

Καταγράφηκε, ειδικότερα, ότι η τότε κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ (2015 - 2019) προχώρησε σε μια ανεξέλεγκτη αύξηση των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων, γεγονός που αποτέλεσε την «κερκόπορτα» για τις εικονικές δηλώσεις. Όπως σημειώθηκε χαρακτηριστικά, «ο ΣΥΡΙΖΑ “άνοιξε τις πύλες” αυξάνοντας τον αριθμό των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων από 85 σε 400 - 450». Την καθοριστική συμβολή της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ στη διαμόρφωση των παθογενειών που σήμερα διερευνώνται στον ΟΠΕΚΕΠΕ, παραδόχθηκε ο πρώην αντιπρόεδρος του Οργανισμού, κ. Γιώργος Κέντρος. Ουσιαστικά οι ενέργειες εκείνης της περιόδου άνοιξαν τον δρόμο στην εξάπλωση των σκοτεινών Κ.Υ.Δ., πολλά από τα οποία σήμερα ερευνώνται από τη Δικαιοσύνη.

Με δεδομένο ότι οι φορείς που διαχειρίζονταν αιτήσεις πολλαπλασιάστηκαν χωρίς αυστηρό πλαίσιο ελέγχου, αυξήθηκε η πιθανότητα αστοχιών, ελλειπών ελέγχων ή ακόμα και συστηματικών στρεβλώσεων. Ο ίδιος μάρτυρας ανέφερε στην κατάθεσή του ότι πίστευε πως αυτή η πρακτική, «θα οδηγήσει σε ένα αδιέξοδο», συνδέοντας την επιλογή εκείνης της περιόδου με μεταγενέστερα προβλήματα.

Άξια αναφοράς είναι και η δημόσια ομολογία του αναπληρωτή τομεάρχη Αγροτικής Ανάπτυξης του ΠΑΣΟΚ και στενού φίλου και υποστηρικτή του προέδρου της αξιωματικής αντιπολίτευσης, κ. Νίκου Μπουνάκη, ότι το δικό του Κέντρο Υποδοχής Δηλώσεων, είναι αυτό που δηλώνει δημόσιες εκτάσεις στη λίμνη Κάρλα. Την ώρα που το ΠΑΣΟΚ καταγγέλλει «σκάνδαλα» στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αποδεικνύεται πως το δικό του

κομματικό σύστημα ήταν αυτό που εκμεταλλευόταν δημόσια γη για να παίρνει παράνομες επιδοτήσεις.

Πράγματι, τα Κ.Υ.Δ. λειτούργησαν ως κρίσιμος ενδιάμεσος μηχανισμός, καλύπτοντας κενά του Οργανισμού και απορροφώντας μεγάλο μέρος της πίεσης, χωρίς όμως να έχουν τα μέσα ή την εξουσία να διορθώσουν τις βασικές αδυναμίες του συστήματος. **Επιπλέον, έγινε σαφές από την διαδικασία της εξέτασης των μαρτύρων ότι υπήρξαν συγκεκριμένα Κ.Υ.Δ. που λειτούργησαν προβληματικά**, ακόμη και ως «βιομηχανίες εικονικών δηλώσεων», τα οποία συγκέντρωναν δυσανάλογα μεγάλο αριθμό αιτήσεων από απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές και εμφάνιζαν επαναλαμβανόμενα μοτίβα μετακίνησης δηλώσεων σε όλη τη χώρα.

Καθοριστικής σημασίας ήταν η απόφαση της μετάβασης της υποβολής των αιτήσεων ενιαίας ενίσχυσης και όλων των δεδομένων για τις πληρωμές των αγροτών στο gov.gr, δηλαδή δίχως να απαιτείται η υποβολή να γίνεται μέσω Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων, κι επομένως δίχως κόστος για τους αγρότες. Πρόκειται για μία κεντρική κυβερνητική απόφαση, με νόμο μάλιστα του 2020, ώστε όλες οι υπηρεσίες να μεταφερθούν σταδιακά στο κρατικό νέφος (cloud). Στόχος αυτής της μετάβασης ήταν η ενίσχυση της διαφάνειας, η άμεση και δίκαιη διαχείριση μέσω των διαδικτυακών υπηρεσιών, η απευθείας πρόσβαση στο σύστημα αιτήσεων των αγροτών, δίχως να απαιτούνται ενδιάμεσοι (Κ.Υ.Δ.). Ο μάρτυρας κ. Γεωργαντάς τόνισε πως η μεταρρύθμιση αυτή συνάντησε ισχυρές αντιδράσεις, κυρίως από μέρος των Κ.Υ.Δ.

(«Μέρος των Κ.Υ.Δ., αριθμός Κ.Υ.Δ., από την πρώτη στιγμή δεν είδε αυτήν τη μετάβαση ως κάτι που έπρεπε να υποστηριχθεί. Είχα δημόσιες αντιδράσεις, οι οποίες θεωρώ ότι ήταν αδικαιολόγητες.»).

Προς επίρρωση των ανωτέρω, ακολουθούν σχετικά αποσπάσματα από τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής:

Σατολιάς Π.: «Στείλαμε, λοιπόν, στο γραφείο του Πρωθυπουργού, το 2021, πάλι την αίτηση -εξελιγμένη μορφή, για να λέω την αλήθεια, αυτής που εμείς είχαμε παρουσιάσει- και είδαμε με χαρά το 2022 ότι η εξελιγμένη μορφή ανέβηκε στο σύστημα. Όλοι οι Έλληνες αγρότες έκαναν την αίτησή τους μέσω του «Gov.gr» μια χαρά. Τέτοια εποχή, σήμερα που μιλούμε, είχαν πάρει τις προκαταβολές -το γνωρίζετε-, στις 18 του μηνός, κύριοι, κανονικά».

Γεωργαντάς Γ.: «Ήταν κάτι που άρχισε να ωριμάζει ως μια αναγκαιότητα, η οποία να μου επιτρέψετε να πω δύο πράγματα τώρα, δεν βοηθάει απλά στη διαφάνεια, βοηθάει σε ένα νέο πεδίο, όπου με τις διαδικτυακότητες που μπορεί να γίνουν μέσω του Gov μπορεί να έχουμε μια άμεση και δίκαιη διαχείριση όλων των καταστάσεων, μια αμεσότερη πρόσβαση του κάθε αγρότη προς τον Gov, προς τις υπηρεσίες που παρέχει ο ΟΠΕΚΕΠΕ. ή και το Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης συνολικά και αυτός ήταν και ο τελικός στόχος της προσπάθειας» και παρακάτω: «Εάν λειτουργούσε όπως πρέπει να λειτουργήσει το Gov και όπως θα ολοκληρωθεί στη μετάβασή του, δεν θα χρειάζονται υπηρεσίες πολλές από ιδιώτες. Αυτό είναι ξεκάθαρο.» και «Έγινε, θυμάμαι, μια κοινή δήλωση πολλών ΚΥΔ τότε, οι οποίοι μιλούσαν για την ανεπάρκεια της μετάβασης αυτής, για τον προβληματικό τρόπο με τον οποίο αυτή επιχειρείται. Οφείλω να πω και κάτι άλλο. Μερικά από τα Κ.Υ.Δ. αυτά είναι στα ελεγχόμενα σήμερα. Δεν θέλω να πω τίποτε περισσότερο».

Γεωργαντάς Γ.: «Φανταστείτε τώρα μια διαλειτουργικότητα άμεση του Γον με το Κτηματολόγιο, μια διαλειτουργικότητα άμεση του Γον με την ΑΑΔΕ. Επίσης, βεβαίως, ανά πάσα στιγμή μπορεί να έχουμε την πλήρη εικόνα όλων των δεδομένων, όλων των αρχείων. Γιατί, ξέρετε, για να γίνει και η αγροτική πολιτική πρέπει να έχουμε και σωστά τα δεδομένα που δυστυχώς δεν υπάρχουν, δεν υπήρχαν μέχρι πρόσφατα».

Η κυβέρνηση, μέσω της μετάβασης του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, επιχειρεί να σπάσει έναν μηχανισμό - δίκτυο διασυνδέσεων και αλληλεξαρτήσεων που συνθέτουν «πράσινες» εταιρείες, «πράσινα» Κ.Υ.Δ. και «τεχνικές λύσεις» έμπνευσης στελεχών του ΠΑΣΟΚ, που οδήγησε τελικά στον καταλογισμό εκατοντάδων εκατομμυρίων προστίμων.

Για παράδειγμα, πίσω από το δίκτυο των Cognitera, ΜΕΣΥΝΕΛ, AGROPOINT και ΑΓΡΟΓΕΝΕΣΙΣ, αποδείχθηκε ότι βρίσκεται η Ένωση Αγρινίου του κ. Παναγιώτη Κουτσουπιά, στελέχους του ΠΑΣΟΚ, που διατέλεσε σε επιτελικές θέσεις του κόμματος τόσο επί της αείμνηστης Φώφης Γεννηματά και επί Ανδρουλάκη. Δεν πρόκειται για μια απλή όσο εταιρική σύμπτωση, αλλά για ένα πλέγμα «πράσινων» διασυνδέσεων που αξιοποίησε τον ΟΠΕΚΕΠΕ για ίδιο όφελος.

Προφανώς δεν ήταν τυχαία και η αγωνιώδης προσπάθεια του ΠΑΣΟΚ να αποφύγει την κλήση στην Επιτροπή του CEO της Cognitera, κ. Κοφουδάκη.

VI. Η παρακολούθηση της φυτικής καλλιέργειας - Monitoring

Πρόκειται για μία διαδραστική ουσιαστικά λειτουργία η οποία είναι και αξιόπιστη, αλλά ταυτόχρονα δίνει και τη δυνατότητα των παρεμβάσεων από τους παραγωγούς για να μπορούν να διορθώσουν όποιο λάθος υπάρχει και έγινε ίσως από αστοχία στη δήλωση. Ξεκίνησε δοκιμαστικά το 2022, επί κυβερνήσεως Νέας Δημοκρατίας και πλέον εφαρμόζεται σε πανελλαδική εμβέλεια. (**Γεωργαντάς Γ.:** «Θέλω να πιστεύω ότι έχει φθάσει στο σημείο αυτό που έπρεπε, της τελειοποίησής του, γιατί καταλαβαίνετε ότι το 2022 ξεκίνησε. Αλλά είναι μια πραγματική τομή και αυτή ουσιαστική, η οποία υποστηρίχθηκε από την Κυβέρνηση για να παρέχουμε μεγαλύτερη διαφάνεια στην φυτική καλλιέργεια»).

Βορίδης Μ.: «Το monitoring σου δίνει και μια άλλη δυνατότητα: Να παρακολουθείς τις καλλιεργητικές πρακτικές. Δεν είναι, δηλαδή, ότι απλώς βλέπεις το συγκεκριμένο χωράφι αν πράγματι καλλιεργείται με τον τρόπο που σου λένε ότι καλλιεργείται. Βλέπεις και αν το έσπειρε, αν το πότισε, αν μεγαλώνει, αν μεγαλώνει σύμφωνα με τη φροντίδα την καλλιεργητική που πρέπει να έχει. Άρα, όλο αυτό φτιάχνει μια πολύ μεγάλη βάση καλών καλλιεργητικών πρακτικών που, θεωρώ ότι, μπορεί να συνδεθεί με μια σειρά από πράγματα και θα έπρεπε να πάμε σε αυτήν την κατεύθυνση».

Λιβανός Σπ.: «Είναι πολύ σημαντικό το monitoring, το αντιλαμβάνεστε γιατί και είναι και πάρα πολύ χρήσιμο εργαλείο και χρησιμοποιείται στις μέρες μας και ειδικά σε περιοχές, ας πούμε, όπως Natura κ.λπ., μπορείς να ελέγξεις και να δεις πολλά πράγματα».

Κέντρος Γ.: «Όχι μόνο μέσω των ζώων. Υπάρχει και άλλος ένας τρόπος. Πάρα πολλοί πήγαν και δήλωσαν... αλλά ευτυχώς εκεί υπάρχει το monitoring και τους περισσότερους απ' αυτούς τους έπιασε. Πήγαν και δήλωσαν στα βοσκοτόπια ρίγανη, αρωματικά φυτά, αγριελιές, αλλά ευτυχώς αυτό το μαγικό monitoring τούς έπιασε» και

παρακάτω: «Σας λέω ότι κανονικά, πλέον, πρέπει να λειτουργήσουν άλλα μέτρα. Το ένα είναι το *monitoring* που πλέον πιάνουμε αυτούς οι οποίοι δηλώνουν βοσκοτόπια σε καλή κατάσταση» και «Κάναμε πρώτα πιλοτικά και μετά καθολικά από το 2023».

Συνεπώς, η επικρατούσα κατάσταση προέκυψε ως αποτέλεσμα της **σωρευτικής επίδρασης χρόνιων θεσμικών αδυναμιών, κανονιστικών επιλογών, διοικητικών περιορισμών και ελλιπούς κρατικής υποδομής**, σε ένα περιβάλλον αυξημένων απαιτήσεων και ελέγχων. Η ευθύνη, όπως αναδεικνύεται, δεν μπορεί να αποδοθεί μονοσήμαντα σε μία περίοδο ή σε συγκεκριμένα πρόσωπα, αλλά αφορά ένα **διαχρονικό σύστημα λειτουργίας**, το οποίο δεν αναμορφώθηκε έγκαιρα και σε βάθος, με αποτέλεσμα τα γνωστά προβλήματα να οξυνθούν και να καταστούν σήμερα εμφανή σε όλη τους την έκταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

Η παρούσα Έκθεση συντάσσεται κατόπιν της ολοκλήρωσης των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής για τη διερεύνηση ζητημάτων που αφορούν τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ).

Η Επιτροπή, σύμφωνα με την εντολή της Ολομέλειας της Βουλής, συγκροτήθηκε με σκοπό τη σε βάθος διερεύνηση όλων των πτυχών μιας υπόθεσης που έπληξε σοβαρά την αξιοπιστία του Οργανισμού και, κατ' επέκταση, την εμπιστοσύνη των αγροτών και της κοινωνίας συνολικά στο σύστημα διαχείρισης των κοινοτικών ενισχύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από ευρεία συναίνεση ως προς την ανάγκη πλήρους διαφάνειας και ουσιαστικού ελέγχου, γεγονός που αποτυπώθηκε και στη σε μεγάλο βαθμό συμφωνία των κομμάτων αναφορικά με τους μάρτυρες που κλήθηκαν να καταθέσουν.

Μετά από πέντε (5) μήνες εντατικών εργασιών, κατά τη διάρκεια των οποίων κατέθεσαν δεκάδες μάρτυρες, οι οποίοι είτε είχαν θεσμική αρμοδιότητα, είτε άμεση γνώση της λειτουργίας του Οργανισμού σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, προκύπτει ένα σαφές και αδιαμφισβήτητο συμπέρασμα: οι ευθύνες για τη δυσλειτουργία του συστήματος πληρωμών των αγροτικών ενισχύσεων είναι διαχρονικές και διακομματικές.

Οι καταθέσεις που έγιναν ενώπιον της Επιτροπής επιβεβαίωσαν με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο ότι τα προβλήματα στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αποτελούν προϊόν μιας συγκεκριμένης περιόδου ή πολιτικής διαχείρισης, αλλά εδράζονται σε χρόνιες παθογένειες, οι οποίες αναπαράγονταν ανεξαρτήτως κυβερνητικών εναλλαγών.

I. Οι παθογένειες στη λειτουργία του Οργανισμού και πολιτικές – διοικητικές ευθύνες

Ειδικότερα, από τη συστηματική επισκόπηση των **Ετήσιων Εκθέσεων Δραστηριοτήτων της DG AGRI για τα έτη 2010 έως και 2024**, προκύπτει μια ανησυχητική εικόνα συστημικών δυσλειτουργιών στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Υπογραμμίζεται, πως κάθε αναφορά στον ΟΠΕΚΕΠΕ επαναλαμβάνει *«το πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης και τη σημασία της εύρυθμης λειτουργίας των Οργανισμών Πληρωμών στο σύστημα ελέγχου της ΚΑΠ»*.

Άλλωστε η συστηματική καταγραφή από το EUR-Lex και το Official Journal of the European Union, όλων των Εκτελεστικών Αποφάσεων - Αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που επιβάλλουν καταλογισμούς (financial corrections - exclusions from Union financing) στο πλαίσιο της Κ.Α.Π. για την περίοδο 2005–2019 - με απομόνωση του ποσού που αφορά την Ελλάδα σε κάθε απόφαση - **καταγράφει ποσό καταλογισμών περί τα 2,9 δις ευρώ.**

Κατά την περίοδο δηλαδή δεκαεσσάρων ετών, η Ελλάδα υπέστη σωρευτικούς δημοσιονομικούς καταλογισμούς στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, οι οποίοι οδήγησαν σε επιστροφή προς το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο ποσού που ισοδυναμεί με το σύνολο της ετήσιας Ενιαίας Ενίσχυσης που λαμβάνει η χώρα, προσαυξημένο κατά επιπλέον περίπου 700.000.000 ευρώ.

Το μέγεθος αυτό αποτυπώνει διαχρονικές αδυναμίες του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, με άμεση δημοσιονομική επίπτωση. Ουσιαστικά, σε βάθος δεκαεσσάρων ετών, το ελληνικό Δημόσιο απώλεσε πόρους αντίστοιχους με ένα πλήρες έτος άμεσων ενισχύσεων προς τον αγροτικό τομέα, πλέον σημαντικής επιπλέον επιβάρυνσης. **Η διαπίστωση αυτή δεν συνιστά λογιστική λεπτομέρεια, αλλά ζήτημα θεσμικής επάρκειας, αξιοπιστίας διαχείρισης και προστασίας των ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων.** Πρόκειται για διαχρονική διοικητική ανεπάρκεια που κόστισε στη χώρα πραγματικούς πόρους. Πόρους που θα μπορούσαν να είχαν μείνει στην ελληνική ύπαιθρο, στους παραγωγούς, στην περιφέρεια.

Σύμφωνα πάντα με την Ετησία Έκθεση Δραστηριοτήτων της DG AGRI, το πρόβλημα του ΟΠΕΚΕΠΕ κορυφώνεται το έτος ΟΣΔΕ 2022 και 2023. Συγκεκριμένα αναφέρεται: Παράρτημα 7 – Μέρος 3.4, που αφορά ειδικά τον Οργανισμό Πληρωμών GR01 – ΟΠΕΚΕΠΕ, προκύπτει μια συνεκτική και ανησυχητική εικόνα συστημικών δυσλειτουργιών, οι οποίες δεν περιορίζονται σε μεμονωμένες παρεμβάσεις αλλά διαπερνούν οριζόντια το σύνολο της αρχιτεκτονικής διαχείρισης και ελέγχου της ΚΑΠ στην Ελλάδα.

Το ίδιο το κείμενο της Επιτροπής αποτυπώνει με σαφήνεια την έκταση του προβλήματος: *«Υπάρχουν αρκετά οριζόντια ζητήματα στον Οργανισμό Πληρωμών GR01-ΟΠΕΚΕΠΕ που απαιτούν προσοχή. Όπως περιγράφεται στην ενότητα 2.1.4, έχουν υπάρξει σοβαρά προβλήματα συμμόρφωσης του Οργανισμού Πληρωμών με τα κριτήρια διαπίστευσης, τα οποία – σύμφωνα με τον Φορέα Πιστοποίησης – δεν έχουν ακόμη αποκατασταθεί. Επιπλέον, ο Φορέας Πιστοποίησης ανέφερε σειρά ευρημάτων που συνδέονται με τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών».*

Η διατύπωση αυτή είναι ιδιαίτερα βαρύνουσα. Δεν γίνεται λόγος για τεχνικές ατέλειες, αλλά για ζητήματα που άπτονται των ίδιων των κριτηρίων διαπίστευσης, δηλαδή των θεμελιωδών προϋποθέσεων λειτουργίας ενός Οργανισμού Πληρωμών στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης. Το γεγονός ότι τα προβλήματα *«δεν έχουν ακόμη αποκατασταθεί»* σημαίνει ότι η απόκλιση δεν ήταν παροδική **αλλά διαρκής.**

Στον τομέα των άμεσων ενισχύσεων (ABB03), η εικόνα είναι ακόμη πιο αποκαλυπτική. Η Έκθεση καταγράφει ότι *«ο Οργανισμός Πληρωμών GR01-ΟΠΕΚΕΠΕ έχει υψηλά ποσοστά σφάλματος στις άμεσες ενισχύσεις για το οικονομικό έτος 2023 και ότι «συνολικά, για τις άμεσες ενισχύσεις (ABB03), η Ελλάδα βρίσκεται στο 6,38% προσαρμοσμένο ποσοστό σφάλματος, πολύ πάνω από το επίπεδο ουσιαστικότητας».*

Το 6,38% δεν είναι απλώς αριθμητική απόκλιση· υπερβαίνει σαφώς το αποδεκτό όριο και τοποθετεί την Ελλάδα σε καθεστώς αυξημένου δημοσιονομικού κινδύνου.

Στην αγροτική ανάπτυξη (ABB04), οι διαπιστώσεις της DG AGRI το 2022 και 2023 το ποσοστό σφάλματος ανέρχεται σε 2,81%.

Αντίστοιχα, στα μέτρα οίνου (ABB02), το «ποσοστό σφάλματος είναι πάνω από το επίπεδο ουσιαστικότητας», ενώ οι έλεγχοι της DG AGRI «κατέγραψαν αδυναμίες στις διοικητικές επαληθεύσεις» και «**το προσαρμοσμένο ποσοστό σφάλματος για τα μέτρα οίνου βρίσκεται στο 3,77%**».

Ακόμη και αν το ποσό που βρίσκεται σε κίνδυνο θεωρείται κάτω από το κατώτατο όριο de minimis, **η ποιοτική διαπίστωση παραμένει: οι ελεγκτικοί μηχανισμοί δεν λειτουργούν με την απαιτούμενη επάρκεια.**

Η ίδια η Έκθεση συνοψίζει το πρόβλημα με τρόπο που δεν επιδέχεται παρερμηνειών: «Δεδομένου ότι υπάρχουν πολλαπλά οριζόντια ζητήματα και πολλά μέτρα στον ΟΠΕΚΕΠΕ με πολύ υψηλά ποσοστά σφάλματος, το κράτος - μέλος οφείλει να θέσει σε εφαρμογή στοχευμένα διορθωτικά μέτρα...» και «πρέπει να διασφαλίσει την παρακολούθηση των αιτιών των ελλείψεων» στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023 – 2027».

Η συνολική εικόνα, δεν παραπέμπει σε μεμονωμένες αστοχίες αλλά σε διαρθρωτική απορρύθμιση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, με ταυτόχρονη συσσώρευση δημοσιονομικού κινδύνου σε πολλαπλές γραμμές χρηματοδότησης. Η Επιτροπή καταγράφει επαναλαμβανόμενα ευρήματα από τον Φορέα Πιστοποίησης και από ίδιους ελέγχους της DG AGRI, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα προβλήματα ήταν γνωστά, τεκμηριωμένα και διαχρονικά.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αντιμετώπιζε απλώς αυξημένα ποσοστά σφάλματος, **αλλά βρισκόταν σε κατάσταση πολλαπλής κανονιστικής απόκλισης:** ζητήματα διαπίστευσης, υψηλά προσαρμοσμένα ποσοστά σφάλματος σε βασικές παρεμβάσεις, αδυναμίες διοικητικών επαληθεύσεων και ανάγκη επιβολής στοχευμένων διορθωτικών μέτρων από το κράτος - μέλος. Πρόκειται για συνθήκη που, υπό κανονικές συνθήκες χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ενεργοποιεί αυξημένη θεσμική επιτήρηση και αυστηρή παρακολούθηση συμμόρφωσης .

Ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο στον αγροτικό διοικητικό μηχανισμό της χώρας είναι η ανακύκλωση προσώπων και συμφερόντων. Το φαινόμενο ξεκινά από την ΑΓΡΟΓΗ, συνεχίζεται μέσω θέσεων στον ΟΠΕΚΕΠΕ, επεκτείνεται σε πολιτικές τοποθετήσεις σε θέσεις γενικών γραμματέων και καταλήγει στη στελέχωση νεοϊδρυθέντων φορέων και εταιρειών **από τα ίδια πρόσωπα που διατέλεσαν διοικητικά στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή σε πολιτικές θέσεις του ΥΠΑΑΤ.**

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, ο Οργανισμός μακριά από τα δίκτυα διαμεσολάβησης που, εδώ και δεκαετίες, καθόριζαν τη σχέση του ΥΠΑΑΤ με τους αγρότες. **Δίκτυα που ενεργοποιούνταν μέσω προσώπων που είχαν περάσει από τη διοίκηση του Οργανισμού και αργότερα «αξιοποιούσαν» τη γνώση και τις σχέσεις τους για να δραστηριοποιηθούν σε έργα και μελέτες του ΟΠΕΚΕΠΕ.** Από προέδρους συνεταιρισμών μέχρι την ίδια την ΠΑΣΕΓΕΣ – μια ιστορική αλλά προβληματική μορφή αγροτικής εκπροσώπησης – ολόκληρος ο μηχανισμός λειτούργησε περισσότερο ως εργαλείο αναπαραγωγής συμφερόντων, παρά ως θεσμός προώθησης της αγροτικής ανάπτυξης.

Επιπροσθέτως, τα ευρήματα σχετικά με τις:

1) Εταιρεία NEUROPUBLIC (ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ) - ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ - ΠΑΣΕΓΕΣ καθώς και

2) Εταιρεία COGNITERA με τις εταιρείες ΑΡΩΓΗ-AGROGENESIS (Κοζάνης, Ροδόπης, Λάρισας, Πιερίας, Αγρινίου, Καλαμάτας , Κορίνθου, Χανιά), όλες Εταιρείες της Ένωσης Αγρινίου, οι οποίες είναι μέτοχοι της Cognitera Α.Ε. και ταυτόχρονα διατηρούν Κ.Υ.Δ., ενώ παράλληλα παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες μέσω συμβάσεων απ' ευθείας ανάθεσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ, **αναδεικνύουν σοβαρές συγκρούσεις συμφερόντων σύμφωνα με τον Ν. 4412/2016 (άρθρο 24), τον Κανονισμό (Ε.Ε., Ευρατόμ) 2018/1046 (άρθρο 61) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 για την ΚΑΠ.**

Τα παραπάνω , άφησαν ανεξίτηλο το αποτύπωμά τους – χαραγμένο όχι στην πρόοδο, αλλά στις καθυστερήσεις, την αδιαφάνεια, τις στρεβλώσεις και την απαξίωση.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ παρέμεινε θεσμικά καθηλωμένος, τεχνολογικά εξαρτημένος, διοικητικά απαξιωμένος και εθνικά εκτεθειμένος. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει ανάγκη από θεσμικό εξορθολογισμό, διαφάνεια στη διαχείριση των κονδυλίων, αξιοκρατία στις τοποθετήσεις και δημοκρατικό έλεγχο σε κάθε βήμα της διοίκησης.

II. Διαπιστώσεις της Επιτροπής

Από την ενδελεχή εξέταση των εγγράφων που κατατέθηκαν, των μαρτυρικών καταθέσεων και της διοικητικής πρακτικής που αποτυπώνεται διαχρονικά, η Επιτροπή καταλήγει στις ακόλουθες βασικές διαπιστώσεις:

- 1. Θεσμική εκτροπή του Οργανισμού:**
Ο ΟΠΕΚΕΠΕ απομακρύνθηκε σταδιακά από τον θεσμικό του ρόλο ως Αρχή Πληρωμών και λειτούργησε με πρακτικές που δεν διασφαλίζουν νομιμότητα, διαφάνεια και ίση μεταχείριση των δικαιούχων.
- 2. Υπονόμευση των πληροφοριακών συστημάτων:**
Διαπιστώθηκε χρήση εξωσυστημικών ή παράλληλων εργαλείων για κρίσιμες διοικητικές πράξεις (διορθώσεις, πληρωμές, επανεντάξεις), χωρίς επαρκή τεκμηρίωση και χωρίς δυνατότητα ουσιαστικού ελέγχου.
- 3. Ακύρωση διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων:**
Οι έλεγχοι είτε παρακάμφθηκαν είτε αλλοιώθηκαν εκ των υστέρων, ενώ καταχρηστική χρήση ιεραρχικών προσφυγών χρησιμοποιήθηκε για την ανατροπή νόμιμων και οριστικών διοικητικών πράξεων.
- 4. Βαριά διοικητική ευθύνη των διοικήσεων:**
Οι διαδοχικές διοικήσεις του Οργανισμού δεν αποκατέστησαν τη θεσμική λειτουργία, δεν έλαβαν επαρκή διορθωτικά μέτρα και ανέχθηκαν πρακτικές αντίθετες στο ενωσιακό και εθνικό κανονιστικό πλαίσιο.
- 5. Κανονικοποίηση παραβατικών πρακτικών:**
Οι ανωτέρω πρακτικές επαναλήφθηκαν συστηματικά και αντιμετωπίστηκαν ως «συνήθης διοικητική πρακτική», γεγονός που οδήγησε σε γενικευμένη θεσμική αποσύνθεση.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΓΝΩΜΕΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

**ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ Κ.Ο.
«ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΕΛΕΝΗΣ – ΜΑΡΙΑΣ (ΜΙΛΕΝΑΣ) ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΛΙΑΚΟΥΛΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗ
ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΥΛΑ

A.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I.- Στις 16-6-2025 με το υπ' αριθμ. 367/16.6.2025 έγγραφό τους, οι Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες διαβίβασαν, δια του Αρείου Πάγου, στη Βουλή των Ελλήνων ποινική δικογραφία που είχε σχηματιστεί στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και η οποία είχε λάβει αριθμό ABM EEE 2024/98 (Reference Number 1299/2024).

Η διαβιβασθείσα δικογραφία αφορούσε τη διερεύνηση ενδεχόμενης τέλεσης, σε βαθμό κακουργήματος, των αδικημάτων:

α) της απιστίας σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την οποία προκλήθηκε ζημία άνω των 120.000 ευρώ, κατά συναυτουργία και κατ' εξακολούθηση,

β) της συνέργειας στην ανωτέρω πράξη, επίσης κατ' εξακολούθηση, και

γ) της συγκρότησης και συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση

(άρθρα 26α, 27, 47, 94, 98, 187 παρ. 1 και 390 παρ. 1 και 2 ΠΚ, καθώς και άρθρα 24 παρ. 4 και 26 παρ. 1 και 3 του ν. 4689/2020).

Όπως ρητώς αναφερόταν στο διαβιβαστικό έγγραφο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης είχαν προκύψει στοιχεία που σχετίζονταν με τους πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων **Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη** και **Ελευθέριο Αυγενάκη**, αναφορικά με το αδίκημα της συνέργειας σε απιστία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά διαβιβάστηκαν στη Βουλή χωρίς αξιολόγηση, σύμφωνα με τη συνταγματική υποχρέωση του άρθρου 86 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος και τις διατάξεις του ν. 3126/2003.

Μαζί με τη δικογραφία συνυποβλήθηκαν η από 16.6.2025 απόφαση του 10ου Μόνιμου Τμήματος της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και η από 12.6.2025 πρόταση του Ελληνικού Γραφείου Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων προς το ίδιο Τμήμα, αμφότερες στην αγγλική γλώσσα λόγω του κατεπείγοντος.

Η ως άνω δικογραφία με ABM EEE 2024/98 προέκυψε κατόπιν χωρισμού από την ευρύτερη ποινική δικογραφία με ABM EEE 2024/33, η οποία είχε σχηματιστεί για τη διερεύνηση σειράς σοβαρών αδικημάτων, μεταξύ των οποίων απάτη σχετική με επιχορηγήσεις, δωροληψία και δωροδοκία υπαλλήλου, συγκρότηση και ένταξη σε εγκληματική οργάνωση και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο της διερεύνησης συσχετίστηκαν πολυάριθμες καταγγελίες και δικογραφίες, ενώ η προκαταρκτική εξέταση συνοδεύτηκε από εκτεταμένες άρσεις απορρήτου τηλεφωνικών επικοινωνιών. Η αξιοποίηση του αποδεικτικού υλικού οδήγησε, σύμφωνα με τα 848/2025 και 1662/2025 βουλεύματα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών, στην ανάδειξη σοβαρών και συγκλονιστών ενδείξεων τέλεσης κακουργηματικών πράξεων.

Ιδίως από τις απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες, μελών της διοίκησης καθώς υψηλόβαθμων υπηρεσιακών παραγόντων του ΟΠΕΚΕΠΕ με πολιτικά πρόσωπα, συνεργάτες τους, γεωργοκτηνοτρόφους, και Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, Γεωργικούς Συμβούλους, αναδείχθηκε εικόνα συστηματικής παραβίασης των διατάξεων, με αποκλειστικό σκοπό την παράνομη λήψη κοινοτικών ενισχύσεων και την παράκαμψη των μηχανισμών ελέγχου επιλεξιμότητας.

Ιδιαίτερη σημασία είχαν και οι καταθέσεις των πρώην Προέδρων του ΟΠΕΚΕΠΕ, Γρηγορίου Βάρρα και Ευάγγελου Σημανδράκου, οι οποίες, σε συνδυασμό με το λοιπό αποδεικτικό υλικό της δικογραφίας, οδήγησαν τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες να προτείνουν την παραπομπή της υπόθεσης στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 34 παρ. 1 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής, ήδη πολύ πριν τη διαβίβαση της σχετικής ποινικής δικογραφίας στη Βουλή, είχε αναδείξει με συνέπεια και επιμονή το ζήτημα της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ και τις σοβαρές παθογένειες του συστήματος καταβολής των αγροτικών ενισχύσεων.

Ειδικότερα, με σειρά μέσων κοινοβουλευτικού ελέγχου, όπως ερωτήσεις, παρεμβάσεις στην Ολομέλεια της Βουλής, καθώς και με επίκαιρη ερώτηση που απηύθυνε προσωπικά ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής Νίκος Ανδρουλάκης, προς τον Πρωθυπουργό κ. Κυριάκο Μητσοτάκη στις 13-1-2025 και η οποία συζητήθηκε στην Ολομέλεια της Βουλής στις 27-1-2025, το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής είχε θέσει εγκαίρως και τεκμηριωμένα την κυβέρνηση ενώπιον των πολιτικών και θεσμικών της ευθυνών.

Οι παρεμβάσεις αυτές δεν περιορίστηκαν σε γενικές επισημάνσεις, αλλά αφορούσαν συγκεκριμένα ζητήματα κακοδιοίκησης, ελλιπούς ελέγχου και θεσμικής αποδυνάμωσης του ΟΠΕΚΕΠΕ, προειδοποιώντας για τους σοβαρούς κινδύνους διαφθοράς και απώλειας κοινοτικών πόρων, οι οποίοι τελικώς επιβεβαιώθηκαν με τον πλέον emphaticό τρόπο από τα ευρήματα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ζήτησε την Επιτήρηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Μάιο του 2024.

II.- Για όλους τους ανωτέρω λόγους, η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής κατέθεσε στις 15.7.2025 πρόταση για τη σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προκαταρκτικής Εξέτασης κατά των πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μαυρουδή Βορίδη και Ελευθερίου Αυγενάκη, σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος και τον ν. 3126/2003.

Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε από την κυβερνητική πλειοψηφία, η οποία, αντί της προβλεπόμενης ποινικής διερεύνησης στη βάση της διαβιβασθείσας από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δικογραφίας, επέλεξε τη σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής μέσω μιας άκυρης κοινοβουλευτικής διαδικασίας, που χαρακτηρίστηκε από σοβαρές θεσμικές παρεκκλίσεις.

Η κυβερνητική μεθόδευση κατά τη σχετική διαδικασία, με την εκτεταμένη χρήση επιστολικής ψήφου, την απουσία μεγάλου αριθμού βουλευτών από την Ολομέλεια και την αυθαίρετη ερμηνεία του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής περί απαρτίας με σκοπό να θεωρηθεί απορριφθείσα ως προδήλως αβάσιμη η πρόταση για τη σύσταση προανακριτικής επιτροπής και να μην μπορεί να επανεισαχθεί προς συζήτηση σε μελλοντική συνεδρίαση της Βουλής, συνιστά σοβαρή αλλοίωση της κοινοβουλευτικής

λειτουργίας, πρωτοφανή υποβάθμιση του ρόλου της Βουλής και εν τέλει θεσμική εκτροπή.

Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω διαδικασία δεν συνιστά απόφαση ληφθείσα υπό τις προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 86 του Συντάγματος, δεν παράγει δεδικασμένο και δεν κωλύει επόμενη Βουλή να αποφασίσει τη σύσταση Επιτροπής Προκαταρκτικής Εξέτασης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο Σύνταγμα και τον νόμο.

Η επιλογή της εξεταστικής επιτροπής από τη Νέα Δημοκρατία αποτέλεσε συνειδητή πολιτική απόφαση υποκατάστασης της προσήκουσας διαδικασίας προκαταρκτικής εξέτασης με συγκεκριμένο αντικείμενο διερεύνησης ποινικών ευθυνών, όπως αυτές περιγράφονταν στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, και για συγκεκριμένους Υπουργούς, από μία διαδικασία γενικού χαρακτήρα με αχανές χρονικό αντικείμενο.

Με τον τρόπο αυτό, η κυβερνητική πλειοψηφία χρησιμοποίησε το άρθρο 86 του Συντάγματος, για να προστατεύσει πρώην μέλη της Κυβέρνησης και συγκεκριμένα τους κ.κ. Βορίδη και Αυγενάκη από τη διερεύνηση των ενδεχόμενων ποινικών τους ευθυνών από τη Δικαιοσύνη. Η επιλογή αυτή συνιστά σοβαρή θεσμική εκτροπή, πλήττει την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη λειτουργία του κράτους δικαίου.

Η ανωτέρω κυβερνητική μεθόδευση έρχεται να προστεθεί στη σωρεία περιπτώσεων καταστρατήγησης του άρθρου 86 του Συντάγματος εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας, με στόχο τη συγκάλυψη των κυβερνητικών ευθυνών, τόσο στο πλαίσιο του εγκλήματος των Τεμπών όσο και στο υπό εξέταση σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Συγκεκριμένα η κυβερνητική πλειοψηφία προχώρησε σε βολικές ερμηνείες της συνταγματικής διάταξης προκειμένου είτε να αποφευχθεί πλήρως η όποια διερεύνηση ποινικών ευθυνών Υπουργών της Κυβέρνησης, είτε με την εφεύρεση του λεγόμενου «μοντέλου Τριαντόπουλου» να παραγκωνιστεί πλήρως ο συνταγματικός ρόλος του Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της διαδικασίας προκαταρκτικής εξέτασης για την ύπαρξη τυχόν ποινικών ευθυνών Υπουργών.

B.- ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

I.- Η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή συστάθηκε βάσει της από 29 Ιουλίου 2025 απόφασης της Ολομέλειας της Βουλής των Ελλήνων, η οποία ελήφθη κατόπιν πρότασης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας.

Κατόπιν της διεξαχθείσας ονομαστικής ψηφοφορίας, η πρόταση έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία, σύμφωνα με το άρθρο 68 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 144 του Κανονισμού της Βουλής. Συγκεκριμένα, η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας υπερψηφίστηκε από το σύνολο των βουλευτών της συμπολίτευσης, τους βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας και ανεξάρτητους βουλευτές και έλαβε συνολικά 166 ψήφους.

Σε εκτέλεση της ανωτέρω απόφασης της Ολομέλειας, η Εξεταστική Επιτροπή συστάθηκε και συγκροτήθηκε με την 9270/6530/11.9.2025 απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Η Επιτροπή αποτελείται από 31 μέλη, με εκπροσώπηση όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, καθώς και των ανεξάρτητων βουλευτών, κατ' αναλογία της κοινοβουλευτικής τους δύναμης, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κανονισμού της Βουλής.

Με την ίδια απόφαση της Ολομέλειας τέθηκε αρχική προθεσμία τριών (3) μηνών από τη συγκρότηση της Επιτροπής για την ολοκλήρωση των εργασιών της και την υποβολή του πορίσματός της, η οποία στη συνέχεια παρατάθηκε για ακόμα δύο (2) μήνες με σχετική απόφαση της Επιτροπής.

II.- Ήδη από την έναρξη των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, η στάση της κυβερνητικής πλειοψηφίας της Νέας Δημοκρατίας, διά των ορισθέντων από αυτήν μελών της, κατέστησε σαφές ότι ο πραγματικός σκοπός της συγκρότησής της δεν ήταν η ουσιαστική διερεύνηση της αλήθειας για τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ ούτε η ανάδειξη πολιτικών και διοικητικών ευθυνών για το εκτεταμένο σκάνδαλο των παράνομων αγροτικών επιδοτήσεων, αλλά η πλήρης συγκαλύψη.

Κατά την πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής, η κυβερνητική πλειοψηφία επέλεξε να συγκροτήσει το Προεδρείο αποκλειστικά από βουλευτές της, απορρίπτοντας το αίτημα των βουλευτών της αντιπολίτευσης για διακομματική σύνθεση.

Η επιλογή αυτή δεν αποτέλεσε απλώς μία διαδικαστική απόφαση, αλλά την πρώτη σαφή ένδειξη μιας συνολικής μεθόδευσης πλήρους ελέγχου της Εξεταστικής Επιτροπής από την κυβερνητική πλειοψηφία, με στόχο τον περιορισμό του εύρους της διερεύνησης, τη διαχείριση της πληροφορίας και, τελικώς, την αποφυγή ουσιαστικών συμπερασμάτων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην απόδοση πολιτικών ή ποινικών ευθυνών.

Με τον τρόπο αυτό, ήδη από την έναρξη των εργασιών της, η Εξεταστική Επιτροπή στερήθηκε ουσιαστών θεσμικών εγγυήσεων ανεξαρτησίας και αξιοπιστίας, που απαιτούνται για την εκπλήρωση της συνταγματικής της αποστολής.

III.- Η καταχρηστική άσκηση των αρμοδιοτήτων της Εξεταστικής Επιτροπής από την κυβερνητική πλειοψηφία επιβεβαιώθηκε με τον πλέον σαφή τρόπο μέσω της αδικαιολόγητης απόρριψης των προτάσεων της αντιπολίτευσης για την κλήση κρίσιμων μαρτύρων, απολύτως αναγκαίων για την πληρότητα της αποδεικτικής διαδικασίας και τη διερεύνηση της αλήθειας.

Συγκεκριμένα, χωρίς καμία απολύτως αιτιολογία, η πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας απέρριψε την πρόταση να κληθούν ως μάρτυρες πρόσωπα που υπείχαν άμεση πολιτική ευθύνη κατά την εξεταζόμενη περίοδο, και συγκεκριμένα:

- ο Πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης,
- οι πρώην Υφυπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ.κ. Ιωάννης Οικονόμου, Κωνσταντίνος Σκρέκας, Φωτεινή Αραμπατζή, Σίμος Κεδίκογλου, Γεώργιος Στύλιος, Διονύσιος Σταμενίτης.

Η άρνηση εξέτασης των ανωτέρω προσώπων στέρησε από την Επιτροπή τη δυνατότητα διερεύνησης της κυβερνητικής εποπτείας, των πολιτικών επιλογών και των διοικητικών κατευθύνσεων που συνδέονται άμεσα με τα ερευνώμενα γεγονότα.

Ιδιαίτερης σημασίας υπήρξε και η άρνηση της πλειοψηφίας να κληθούν ως μάρτυρες οι πρώην γενικοί γραμματείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης κ.κ. Κωνσταντίνος Μπαγινέτας και Δημήτριος Παπαγιαννίδης υπεύθυνοι την περίοδο 2019-2024 για την εφαρμογή της ΚΑΠ, αλλά και στελέχη και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ με πρωταγωνιστικό ρόλο στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Η μη κλήση των ανωτέρω

προσώπων παρακώλυσε ευθέως τη διερεύνηση της εσωτερικής λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ και των μηχανισμών ελέγχου.

Αποκαλυπτική της στάσης της κυβερνητικής πλειοψηφίας υπήρξε και η επανειλημμένη άρνησή της να κληθούν πρόσωπα με κεντρικό ρόλο στο υπό διερεύνηση σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως οι κ.κ. Γεώργιος Ξυλούρης και Ανδρέας Στρατάκης, οι οποίοι τελικώς κλήθηκαν μόνον κατόπιν της έντονης πίεσης από τα κόμματα της αντιπολίτευσης αλλά και της κοινωνικής κατακραυγής.

Επιπλέον, η πλειοψηφία απέρριψε την πρόταση του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, να κληθούν ως μάρτυρες πρόσωπα απολύτως απαραίτητα για τη διερεύνηση των θεμάτων που εξέταζε η Επιτροπή και συγκεκριμένα, η πλειοψηφία απέρριψε την κλήση ως μαρτύρων των κάτωθι:

- Θεοδωρόπουλος Παναγιώτης, Τοπογράφος, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ ΚΥ
- Καλλιούρης Γρηγόρης, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Κρήτης
- Σεραφειμίδου Ελβήρα, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Διευθύντρια ΟΠΕΚΕΠΕ Κεντρικής Μακεδονίας
- Κώστας Αλεξόπουλος, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Διευθυντής ΟΠΕΚΕΠΕ Κρήτης
- Μάκης Αλεξανδρόπουλος, Πρώην Γεν. Διευθυντής Κτηνιατρικής ΥΠΑΑΤ
- Τρουλινός Γιάννης, Διευθυντής πολιτικού γραφείου Γιάννη Κεφαλογιάννη
- Κεφαλογιάννης Νίκος,
- Σαλμάς Μάριος, Ανεξάρτητος Βουλευτής.
- Γαργαλάκος Τάσος, Ιδρυτής NEUROPUBLIC
- Σταματάκη Κλαίρη, Μέλος ΔΣ NEUROPUBLIC
- Ιωάννης Μαυρούδης Διευθύνων Σύμβουλος 2018-2022 GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
- Έλλη Τσιφόρου Διευθύνουσα Σύμβουλο 2022-2024 GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
- Μπαρλιάς Χρήστος, Αντιπρόεδρος GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
- Αντωνιάδης Χριστόδουλος Μέλος ΔΣ GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
- Χλύκας Νικόλαος Ιδιοκτήτης ΚΥΔ
- Καλφούτζος Ηλίας, ΚΥΔ Θεσσαλίας
- Κωνσταντινίδης Ευθύμης, ΚΥΔ Κρήτης
- Πλατής Μιχαήλ, ΚΥΔ Κρήτης
- Χατζάκης Γεώργιος, ΚΥΔ Κρήτης
- Τσιρώνης Γιάννης Αναπληρωτής Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2016-2018
- Τελιγορίδου Ολυμπία Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2018-2019
- Κόκκαλης Βασίλης, Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2016-201
- Στουπής Νίκος, πρώην ΓΓ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης 2016
- Καρχιρίμανης Αλέξανδρος, Εκπρόσωπος Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος

- Σπυρίδης Ευθύμιος, Μέλος ΔΣ ΟΠΕΚΕΠΕ, Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ
- Βαλλιώτης Αθανάσιος, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Διευθυντής ΟΠΕΚΕΠΕ Λάρισας
- Καρκαλέτσου Μαγδαληνή, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Επικεφαλής Εσωτερικού Ελέγχου ΟΠΕΚΕΠΕ
- Ζαφειρίου Βασιλική, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ, Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ
- Λαμπρόπουλος Αποστόλης, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ, Υπάλληλος στην ΜΕΑ, Πρώην Γενικός Διευθυντής ΟΠΕΚΕΠΕ
- Μαχλέρας Φραγκίσκος – Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων ΟΠΕΚΕΠΕ.
- Μπαχάρης Νίκος, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων
- Αδαμοπούλου Καλλιόπη, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Προϊσταμένη Τμήματος Ελέγχων
- Γιώργος Τσιγκάκης, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Κρήτης
- Παπαθανασίου Χαριτίνη, Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ Διεύθυνση Ηπείρου – Δ. Μακεδονίας
- Βαρυτίμου Φωτεινή, πρώην Πρόεδρος Συλλόγου Εργαζομένων ΟΠΕΚΕΠΕ
- Μόσχος Δημήτρης Πρόεδρος Συνδέσμου Ελληνικής Κτηνοτροφίας
- Καπούνης Δημήτρης Πρόεδρος Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου
- Κουνάβη Μαρία, Διευθύντρια Ελέγχων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης
- Παπουτσή Σίσσυ, Διευθύντρια Ελέγχων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης
- Μαγειρία Ανθούλα, Παραγωγός
- Ανεστίδης Κώστας, Αγροτοσυνδικαλιστής

Περαιτέρω, η πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας απέρριψε, χωρίς καμία απολύτως αιτιολογία, την πρόταση του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής για κατ’ αντιπαράσταση εξέταση κρίσιμων μαρτύρων, των οποίων οι καταθέσεις παρουσίαζαν ευθεία και ουσιώδη αντίφαση μεταξύ τους, όπως ενδεικτικά των κ.κ. Μωυσίδη-Καπρέλη, Αραχωβίτη-Βορίδη, Σαλάτα - Μυλωνάκη, Σημανδράκου - Μπρατάκου, Σημανδράκου - Αυγενάκη, Σημανδράκου - Στρατάκου.

Η κατ’ αντιπαράσταση εξέταση των μαρτύρων κρίνεται εν προκειμένω ιδιαίτερα ουσιώδης, κρίσιμη και καθοριστική, καθώς από τα πρακτικά της συζήτησης προκύπτει αβίαστα ότι μεταξύ των ενδεικτικά, ως άνω, προτεινόμενων μαρτύρων, κατατέθηκαν διαμετρικά αντίθετα γεγονότα και διαφορετικές εκδοχές ως προς κρίσιμα ζητήματα διοικητικών ενεργειών, χρονικής αλληλουχίας αποφάσεων και γνώσης ή μη συγκεκριμένων υπηρεσιακών πράξεων, που δεν αφήνουν κανένα περιθώριο ερμηνείας περί άλλης αντίληψης ή τυχόν διαφορετικής προσέγγισης, αλλά πρόκειται καταφανώς περί ψευδών καταθέσεων, τις οποίες υποχρεούταν η Επιτροπή για νομικούς και ουσιαστικούς λόγους να διερευνήσει σε βάθος, ήτοι για να διαμορφώσει θέση και να εξάγει πόρισμα περί αυτού, αλλά περαιτέρω και να ασκήσει όλα τα νόμιμα δικαιώματά της εναντίον των ψευδομαρτύρων.

Η συγκάλυψη αυτών των αντιφατικών καταθέσεων, συνιστά πολιτική αλλά και νομική ευθύνη της πλειοψηφίας της αρμόδιας επιτροπής, η οποία ελέγχεται για την απόφασή της, καθώς δεν έπραξε αυτά που έπρεπε αν και είχε τη δυνατότητα, αλλά πρωτίστως επειδή είχε την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να ερευνήσει την ψευδομαρτυρία που ενώπιόν της, πανθομολογούμενα, συντελέστηκε.

Σε πλήρη αντίθεση με τα ανωτέρω, η Εξεταστική Επιτροπή, με αποκλειστική ευθύνη της κυβερνητικής πλειοψηφίας, προχώρησε στην κλήτευση μαρτύρων με πολύ σύντομη παρουσία και αποτύπωμα στον ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά και στην κλήτευση πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ του προηγούμενου αιώνα, όπως οι κύριοι Ανωμερίτης και Τζουμάκας, οι οποίοι δεν έχουν οποιαδήποτε σύνδεση αλλά και γνώση για το ερευνώμενο σκάνδαλο. Η επιλογή αυτή καταδεικνύει την πρόθεση μετατόπισης της συζήτησης από το πραγματικό αντικείμενο της έρευνας και την καλλιέργεια ενός τεχνητού συμψηφισμού ευθυνών, με αποτέλεσμα να επικρατήσει ο απόλυτος ευτελισμός της διαδικασίας, εξαιτίας των «αδιάφορων» αυτών μαρτύρων που η ίδια η πλειοψηφία που τους πρότεινε, ελάχιστα ασχολήθηκε μαζί τους.

IV.- Από το σύνολο όλων των ανωτέρω προκύπτει αβίαστα ότι η Εξεταστική Επιτροπή, όπως συγκροτήθηκε και λειτούργησε, δεν επιτέλεσε τον συνταγματικό της σκοπό, δηλαδή την ουσιαστική διερεύνηση των πραγματικών περιστατικών και την ανάδειξη ευθυνών, αλλά λειτούργησε ως επικοινωνιακός αντιπερισπασμός της Νέας Δημοκρατίας και «πλυντήριο» ευθυνών των πρωταγωνιστών της υπόθεσης, μετά την πρωτοφανή καταστρατήγηση του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής προκειμένου να αποτραπεί η σύσταση προανακριτικής επιτροπής για την διερεύνηση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των πρώην υπουργών κ. Βορίδη και κ. Αυγενάκη, με βάση την δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Τα ανωτέρω, βέβαια, δεν είναι κάτι πρωτόγνωρο. Κατά την επταετία της διακυβέρνησης Νέας Δημοκρατίας, ο θεσμός των Εξεταστικών Επιτροπών έχει πλήρως ευτελιστεί, όπως παραδέχθηκε και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης λέγοντας πως η Εξεταστική Επιτροπή για το έγκλημα των Τεμπών «δεν ήταν η καλύτερη στιγμή της Βουλής».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η διενέργεια Εξεταστικής Επιτροπής για τη διερεύνηση του σκανδάλου των υποκλοπών, από την οποία απουσίαζαν βασικοί μάρτυρες (πολλοί εκ των οποίων και οι ίδιοι θύματα παράνομης παρακολούθησης μέσω της ΕΥΠ και του παράνομου λογισμικού Predator). Ιδιαίτερως αποκαλυπτικά υπήρξαν και τα όσα προέκυψαν μεταγενέστερα από την ακροαματική διαδικασία ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών κατά την εκδίκαση της σχετικής υπόθεσης, σύμφωνα με την οποία οι βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας κατά την συνεδρίαση της Εξεταστικής Επιτροπής της 22ας Σεπτεμβρίου 2022 υπέβαλαν ερωτήσεις για τις οποίες ο μάρτυρας είχε προηγουμένως προετοιμαστεί από εμπλεκόμενο πρόσωπο που στη συνέχεια κατέστη κατηγορούμενος. Η δε μετέπειτα σιωπή της κυβερνητικής πλειοψηφίας απέναντι στις συγκεκριμένες αποκαλύψεις ενισχύει την εικόνα της οργανωμένης μεθόδευσης συγκάλυψης.

Αλλά και η Εξεταστική Επιτροπή για το έγκλημα των Τεμπών, με την παρελκυστική κλήση ως μαρτύρων προσώπων που δεν είχαν καμία γνώση της τρέχουσας κατάστασης του σιδηροδρομικού δικτύου και ταυτόχρονο αποκλεισμό μαρτύρων κομβικής σημασίας για

τη διαλεύκανση της υπόθεσης, με στόχο η σύγκρουση το μοιραίο βράδυ να αποδοθεί αμιγώς σε ανθρώπινο λάθος και να ξεπλυθούν οι ευθύνες μελών της Κυβέρνησης.

Μέσα σε αυτό τα πλαίσιο, το ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής, με αίσθημα θεσμικής ευθύνης, κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια εντός της Εξεταστικής Επιτροπής για την ανάδειξη των πραγματικών υπευθύνων του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ. Το αφήγημα της κυβερνητικής πλειοψηφίας περί «διαχρονικών παθογενειών» και γενικευμένου συμψηφισμού κατέρρευσε, ακόμη και μέσα από καταθέσεις μαρτύρων που προέρχονταν από τον χώρο της Νέας Δημοκρατίας.

Επισημαίνουμε δε, ότι συνέπεια των ανωτέρω μεθοδεύσεων, και ιδίως της επιλογής της Εξεταστικής Επιτροπής ως υποκατάστατου της προβλεπόμενης ποινικής διερεύνησης, με αποκλειστική ευθύνη της κυβερνητικής πλειοψηφίας, ήταν να επέλθει παραγραφή των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών του κ. Μαυρουδή Βορίδη, γεγονός που συνιστά βαρύ πλήγμα στο κράτος δικαίου και στην εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς αλλά και να επίκειται κίνδυνος παραγραφής των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών του κ. Ελευθερίου Αυγενάκη.

Γ.- ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΕΣΑ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Στο παρόν κεφάλαιο εκθέτουμε και αξιολογούμε τα βασικότερα σημεία των μαρτυρικών καταθέσεων ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής σε συνδυασμό με τα αποδεικτικά στοιχεία και τα ευρήματα της με αριθμό ABM ΕΕΕ 2024/98 – Reference Number 1299/2024 ποινικής δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, η οποία διαβιβάστηκε στην Επιτροπή με το υπ' αριθμ. 6041/19.9/2025 έγγραφο του προϊσταμένου της Ειδικής Γραμματείας του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων. Ειδικότερα εκθέτουμε τα εξής:

1.- Γρηγόριος Βάρρας (Πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ):

Ο Γρηγόριος Βάρρας, στην κατάθεσή του ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, υποστήριξε ότι, κατά τη θητεία του, αντιμετώπισε έντονες πιέσεις προκειμένου να προχωρήσουν πληρωμές τις οποίες ο ίδιος αξιολογούσε ως μη σύννομες, ιδίως σε σχέση με τη λειτουργία του τεχνικού συμβούλου και τον τρόπο οργάνωσης και ελέγχου των διαδικασιών. Στο ίδιο πλαίσιο, κατέθεσε ότι η επιμονή του σε αυστηρότερους ελέγχους, στη διαφάνεια και στον περιορισμό πρακτικών που δημιουργούσαν αυθαίρετες δυνατότητες παρέμβασης σε κρίσιμες διαδικασίες, προκάλεσε αντίδραση εντός και εκτός του Οργανισμού. Μάλιστα αποκάλυψε σημαντικές λεπτομέρειες για τις πιέσεις που δέχθηκε από πολιτικούς και επιχειρηματικούς κύκλους. Τους περιγράφει ως ένα «τέρας» (που λειτουργούσε με τις πλάτες του Βορίδη και του Αθανασά), το οποίο του την είχε «στημένη».

Ο μάρτυρας απέδωσε την απομάκρυνσή του στον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μ. Βορίδη και στον Διευθυντή του γραφείου του κ. Αθανασά, υποστηρίζοντας ότι η απόφαση λήφθηκε εσπευσμένα, αμέσως μετά από πρωτοβουλίες ελέγχου και παρεμβάσεις για διαφάνεια στη διαδικασία επιλογής τεχνικού συμβούλου. Κατέθεσε συγκεκριμένα ότι ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Μάκης Βορίδης, ήταν ο εκτελεστής της απομάκρυνσης του, κατ' απαίτηση της εταιρείας Neuropublic,

επειδή διεξήγαγε αυστηρούς ελέγχους, «ξεκάρφωνε ανομίες» και γενικότερα «έκανε καλά τη δουλειά του».

Οι αναφορές του κ. Βάρρα ανέδειξαν ένα δίκτυο αλληλοεξυπηρετήσεων μεταξύ του κ. Βορίδη, του τότε Αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά και υπηρεσιακών παραγόντων που συνδέονταν με επιχειρηματικά συμφέροντα. Οι σχέσεις αυτές, βαθιά διαπλεκόμενες, δημιούργησαν ένα παρακρατικό μηχανισμό επιρροής, ο οποίος επιχείρησε να ελέγξει τον ΟΠΕΚΕΠΕ, να χειραγωγήσει το εθνικό απόθεμα και να μετατρέψει τα ευρωπαϊκά κονδύλια σε μηχανισμό πολιτικής πελατείας.

Χαρακτηριστικό του βάθους του δικτύου είναι ότι ο κ. Βάρρας δέχθηκε πιέσεις από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Στράτακο προκείμενου να σταματήσει ο έλεγχος που ασκούσε ο ΟΠΕΚΕΠΕ στη σύζυγο του κ. Γεωργίου Ξυλούρη (ο ρόλος του οποίου θα εκτεθεί αναλυτικά κατωτέρω).

Ο κ. Βάρρας αναφέρθηκε στην έκδοση εγκυκλίου με στόχο την αυστηροποίηση και τη θωράκιση των ελέγχων με ενσωμάτωση της ανάλυσης κινδύνου. Υποστήριξε ότι η εγκύκλιος αντιμετωπίστηκε ως «εμπόδιο» και ότι, μετά την απομάκρυνσή του, ακολούθησαν ταχείες τροποποιήσεις από την επόμενη διοίκηση. Μάλιστα ο κύριος Βάρρας διερωτήθηκε πως ο επόμενος Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ και σημερινός Βουλευτής της ΝΔ, Θ. Παπάς πρόλαβε να αναθεωρήσει δύο φορές την εγκύκλιό του παρά το γεγονός ότι έμεινε στην διοίκηση του Οργανισμού μόνο δυόμιση μήνες, ενώ ο ίδιος ο κ. Βάρρας εξέδωσε την πρώτη του εγκύκλιο 7 μήνες αφότου ανέλαβε την διοίκηση του Οργανισμού.

Τέλος, ο κ. Βάρρας κατέθεσε ρητά ότι το «συμφωνώ» του κ. Βορίδη ήταν συμφωνία σε μια έκνομη ενέργεια κατανομής του εθνικού αποθέματος και παράνομων επιδοτήσεων.

Η κατάθεση του κ. Βάρρα δεν περιορίζεται σε γενικές εκτιμήσεις, αλλά περιλαμβάνει συγκεκριμένες περιγραφές ενεργειών, χρονικών συσχετισμών και διοικητικών παρεμβάσεων.

Στο σημείο αυτό σημειώνουμε ότι τα παραπάνω είχε καταθέσει ο κ. Βάρρας και στα πλαίσια της διενεργούμενης από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προκαταρκτικής εξέτασης, η οποία διαβιβάσθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή όπως ανωτέρω αναφέρουμε και αποτελεί αποδεικτικό υλικό της διενεργούμενης διαδικασίας. Ειδικότερα:

- Στην από 18-11-2025 Ένορκη Εξέταση του ανέφερε ότι διετέλεσε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ από τις 19/11/2019 έως τις 10/11/2020, οπότε και παραιτήθηκε κατόπιν απαίτησης του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαυρουδή Βορίδη. Η παραίτησή του, όπως δηλώνει, οφειλόταν σε σειρά ενεργειών του που στόχευαν στη διαφάνεια, τη νομιμότητα και τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του Οργανισμού. Συγκεκριμένα, καταθέτει ότι οι λόγοι που ζητήθηκε η παραίτησή του ήταν ότι μεριμνούσε αποκλειστικά για τα συμφέροντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αγροτών και τη νομιμότητα και διαφάνεια των σχετικών διαδικασιών, ότι προχώρησε σε προκήρυξη ανοικτής διαδικασίας για επιλογή νέου Τεχνικού Συμβούλου το 2021, με σκοπό να διασφαλιστεί υγιής ανταγωνισμός και όχι αποκλειστικότητα της Neuropublic, ότι προσπάθησε να περιορίσει τις αυθαίρετες εξουσίες της ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ και ότι έδωσε εντολές ελέγχων ενισχύσεων που δίνονταν χωρίς τις νόμιμες προϋποθέσεις και προσπάθησε να θεσπίσει ορθολογικές διαδικασίες ελέγχου. Καταθέτει επίσης ότι υπήρξαν στοχευμένες ενέργειες υπονόμευσής του, όπως καθυστέρηση πληρωμών με εντολή του αντιπροέδρου κ. Μελά,

ώστε να πληγεί η εικόνα του και η αποτελεσματικότητα του στην διοίκηση του Οργανισμού.

Ακόμα καταθέτει ότι κατά τη διάρκεια της θητείας του εντόπισε σημαντικές αποκλίσεις στα δεδομένα εκτάσεων και ζώων, που πρόδιδαν ανορθολογική και ενδεχομένως προβληματική λειτουργία. Ζήτησε από τη Διεύθυνση Εσωτερικών Ελέγχων να διερευνήσει καταγγελία για κύκλωμα στην Κρήτη, προσδιορίζοντας 99 ΑΦΜ με βάση συγκεκριμένα κριτήρια κινδύνου. Ο έλεγχος ανατέθηκε σε επιτροπή υπό την Καλλιόπη Αδαμοπούλου. Παρά τις αρχικές αναφορές για δυσκολίες, έλαβε έκθεση από άλλη υπάλληλο μέλος της επιτροπής, την Παρασκευή Τυχεροπούλου, η οποία φαινόταν να έχει ελέγξει σε βάθος όλα τα ΑΦΜ, αποκαλύπτοντας σοβαρά ευρήματα.

Ο μάρτυρας επισημαίνει επίσης ότι είχε ζητήσει να διερευνηθούν και άλλες σχετικές καταγγελίες, μεταξύ των οποίων και ανώνυμη καταγγελία για βοσκοτόπια στη Φθιώτιδα. Από τον σχετικό έλεγχο, διαπιστώθηκε περίπτωση εκμίσθωσης εκτάσεων από αποβιώσαντα, με τις ενισχύσεις να καταλήγουν σε συγγενείς ιδιοκτήτη ΚΥΔ και συγγενείς υπαλλήλων ΟΠΕΚΕΠΕ, υπόθεση που οδηγήθηκε στη δικαιοσύνη.

Συνολικά, ο μάρτυρας παρουσιάζει την απομάκρυνσή του ως αποτέλεσμα των συγκρούσεών του με ένα «σύστημα» εσωτερικό και εξωτερικό του Οργανισμού, το οποίο ενοχλήθηκε από τις προσπάθειες διαφάνειας και λογοδοσίας.

Ειδικότερα ο μάρτυρας αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Την 19/11/2019 ... ορίστηκα Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ. Την 10/11/2020 δημοσιεύτηκε η παραίτηση μου όπως μου είχε ζητηθεί και έγινε αποδεκτή από τον υπουργό κ. Βορίδη. Κατωτέρω θα γίνουν κατανοητοί οι λόγοι της απαίτησης του για την παραίτησή μου... Θεωρώ ότι οι λόγοι που μου ζητήθηκε να παραιτηθώ ήταν οι εξής: α) μεριμνούσα αποκλειστικά για τα συμφέροντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αγροτών και τη νομιμότητα και διαφάνεια των σχετικών διαδικασιών, β) η αντίδραση του τεχνικού Συμβούλου (Neurorpublic) στην προσπάθειά μου να υπάρξει διαφάνεια και υγιής ανταγωνισμός στην επιλογή Τ.Σ. για το 2021 (καταρτίστηκε η προκήρυξη με συμμετοχή όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών, κατά τρόπο που να μπορούν να συμμετέχουν και άλλοι, πλην την Neurorpublic, ανέβηκε προς διαβούλευση στην διαύγεια, τα σχόλια που έγιναν ελήφθησαν υπόψιν), γ) προσπάθησα να εκλογικεύσω και να περιορίσω αυθαίρετες εξουσίες της ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ και του Τ.Σ. επί της διαδικασίας, πχ η ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ στην on line αίτηση έδινε τη δυνατότητα μέσω λογισμικού της Neurorpublic μία IP να υποβάλει όχι περισσότερες από 5 αιτήσεις, απαγόρευση που δεν βασιζόταν σε οποιαδήποτε διάταξη και ζητήσαμε να αρθεί (υπάρχει σχετική αλληλογραφία και εισήγηση της νομικής υπηρεσίας), δ) Έδωσα εντολές ελέγχων για ενισχύσεις που δίδονταν χωρίς τις νόμιμες προϋποθέσεις, εξέτασα τις διαδικασίες ελέγχου από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, που δεν ήταν αποτελεσματικές και προσπάθησα να δημιουργήσω εγχειρίδια, που να περιγράφουν τις διαδικασίες ελέγχου κατά τρόπο ορθολογικό. Όλα αυτά ενόχλησαν και προκάλεσαν τις έντονες αντιδράσεις ενός συστήματος εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ, που ήλεγχε τον Οργανισμό και επιδίωξε την απομάκρυνσή μου»,

«Το πρώτο 10ημερο του Φεβρουαρίου πληροφορήθηκα ότι ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. κ. Μελάς, έδωσε εντολή στην κα Ρέππα, Προϊσταμένη της Δ/σης Άμεσων Ενισχύσεων, να καθυστερήσει, χωρίς οποιαδήποτε αιτία, την προγραμματισμένη πληρωμή ειδικού καθεστώτος, ώστε να προκληθεί ανησυχία στους δικαιούχους και αρνητική δημοσιότητα προς το πρόσωπό μου»,

«Πρέπει να σημειώσω τα εξής ως προς την Τεχνική Λύση: Το 2014, είχαν μειωθεί σημαντικά οι εκτάσεις των επιλέξιμων βοσκότοπων, κατόπιν ελέγχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που δεν δεχόταν σε όλες τις περιπτώσεις τα ακολουθούμενα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ κριτήρια επιλεξιμότητας. Ο τότε ΥΠΑΑΤ κ. Καρασμάνης, με την συνυπογραφή και των δύο Γ.Γ. του Υπουργείου, προέβη στην εφαρμογή της Τεχνικής Λύσης προβλέποντας ρητά στην από 12/12/2014 Υ.Α. ότι επρόκειτο να εφαρμοστεί μόνον για το 2014. Εφαρμόστηκε τότε ως λύση ανάγκης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρωμή των ενισχύσεων του 2014 στους κτηνοτρόφους που είχαν πολλά ζώα χωρίς αντίστοιχες εκτάσεις, η οποία έπρεπε να καταβληθεί μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου»,

«Συγκεντρώνοντας στοιχεία σχετικά με την δραστηριότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ (πχ εκτάσεις ανά περιφέρεια, ζώα ανά περιφέρεια, κριτήρια κινδύνου για την διεξαγωγή ελέγχων, κλπ) και συγκρίνοντας αυτά σε διαφορετικές βάσεις δεδομένων, διαπίστωσα εικόνα ανορθολογική σε πολλές περιπτώσεις, που έχρηζε διερεύνησης (πχ δηλώνονταν μεγάλες εκτάσεις ως ιδιωτικοί βοσκότοποι στην Κρήτη κ.α.)»,

«Με την 32834/27-5-2020 εντολή προς την Διεύθυνση Εσωτερικών Ελέγχων ανέθεσα στην ανωτέρω Διεύθυνση την διερεύνηση καταγγελίας του κ. Καλιούρη, σχετικά με τον τρόπο δράσης κυκλώματος στην Κρήτη.

Κατόπιν ανάλυσης κινδύνου και χρησιμοποιώντας κριτήρια, όπως το μέγεθος των εκτάσεων που δηλώνονταν ως μισθωμένοι ιδιωτικοί βοσκότοποι και τη δήλωση βοσκοτόπων σε περιοχές μακριά από την βασική εγκατάσταση των μισθωτών κτηνοτρόφων, προσδιόρισα μία λίστα 99 ΑΦΜ, προκειμένου να γίνουν από την Δ/ση Εσωτερικών Ελέγχων οι πρώτοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι. Η εντολή δόθηκε στις αρχές Σεπτεμβρίου 2020. Για τον σκοπό αυτό, συγκροτήθηκε επιτροπή με πρόεδρο την Καλλιόπη Αδαμοπούλου. Η κα Αδαμοπούλου μου δήλωνε ότι ο έλεγχος ήταν δυσχερής και απαιτούσε πολύ χρόνο και κατόπιν αυτού αύξησα τον αριθμό των μελών της επιτροπής προς επιτάχυνση των ελέγχων. Από διάφορες συζητήσεις εντός του Οργανισμού μου είχε δημιουργηθεί η υποψία ότι η κα Ρέππα προσπαθούσε να επηρεάσει τον έλεγχο, παρότι δεν είχε καμία αρμοδιότητα.

Η κα Αδαμοπούλου αρχικά ήταν στη Δ/ση Εσωτερικών Ελέγχων και με τις κρίσεις επί τηθείας μου τοποθετήθηκε στη Δ/ση Τεχνικών Ελέγχων.

Μετά από λίγες ημέρες μου παραδόθηκε από την κα Αδαμοπούλου η έκθεση ελέγχου και ένας σφραγισμένος φάκελος, που μου είπε ότι προέρχεται από μία εκ των υπαλλήλων, που είχαν ορισθεί στην επιτροπή, την κα Παρασκευή Τυχεροπούλου, με την οποία δεν είχα καμία συναναστροφή. Με ξάφνιασε το γεγονός ιδιαίτερα και ρώτησα την κα Αδαμοπούλου, για ποιο λόγο η συγκεκριμένη υπάλληλος ενήργησε κατ' αυτόν τον τρόπο. Την ρώτησα συγκεκριμένα, για τι άτομο πρόκειται, μήπως δεν συνεργάζεται ή αν έχει κάποιο πρόβλημα; Μου απάντησε ότι δεν ίσχυε τίποτα από αυτά, ότι δεν είχε οποιοδήποτε πρόβλημα. Άνοιξα παρουσία της τον φάκελο και της είπα ότι δεν είχε διαφορά με την έκθεση που και αυτή μου παρέδωσε, καθώς δεν ήθελα να την ενημερώσω για το περιεχόμενο του φακέλου. Όταν διάβασα το περιεχόμενο του φακέλου βρέθηκα ενώπιον άλλης εκπλήξεως, καθώς διαπίστωσα ότι ένα άτομο είχε ελέγξει και τα 99 ΑΦΜ, πηγαίνοντας μάλιστα 5 χρόνια πίσω, ήταν δηλαδή σα να έλεγξε ουσιαστικά 500 ΑΦΜ. Η έκπληξή μου οφειλόταν στο γεγονός ότι είχα στο μυαλό μου τις δυσχέρειες, που μου είχαν προβληθεί από την κα Αδαμοπούλου κατά την ανάθεση των ελέγχων»,

«Ναι και είχε σοβαρά ευρήματα, τα οποία είτε έχρηζαν περαιτέρω ελέγχου, είτε έπρεπε να παραπεμφθούν στον αρμόδιο Εισαγγελέα εξ αρχής. Η εμπειρία μου μου επέτρεπε αυτές τις διαπιστώσεις, το συμπέρασμα μου άλλωστε ενισχύθηκε και από την σύγκριση του ελέγχου αυτού με την έκθεση, που μου είχε παραδοθεί από την κα Αδαμοπούλου. Σας έχω εγχειρίσει αντίγραφα και των δύο εγγράφων, από τα οποία μπορείτε να εξάγετε τα δικά σας συμπεράσματα.

Κατόπιν σχετικής καταγγελίας που αφορούσε 2 ή 3 ΑΦΜ, που παρέπεμψε στον Εσωτερικό Έλεγχο και αφού ενημερώθηκα από τους υπαλλήλους της Δ/σης αυτής ότι πρόκειται για ΑΦΜ που ελέγχονται στην «καταγγελία της Φθιώτιδας» (ανώνυμη καταγγελία που αφορούσε βοσκοτόπια στη Φθιώτιδα), ανέθεσα στην κα Τυχεροπούλου τον σχετικό έλεγχο. Ο έλεγχος αυτός διαπίστωσε ότι άτομο, που είχε αποβιώσει, φερόταν να εκμισθώνει εκτάσεις βοσκοτόπων στο Γράμμο, που δηλώνονταν για την λήψη ενισχύσεων από συγγενείς ιδιοκτήτη ΚΥΔ, οι οποίοι, από ότι έμαθα, παραπέμφθηκαν στο ακροατήριο και εκκρεμεί η εκδίκαση της υπόθεσης».

- Από την από 28-11-2025 Συμπληρωματική Ένορκη Εξέταση του Γρηγορίου Βάρρα προκύπτει ότι, κατόπιν σχετικών καταγγελιών, αποφάσισε να προχωρήσει σε δειγματοληπτικό έλεγχο 99 ΑΦΜ. Ωστόσο, όπως σημειώνει, η προσπάθειά του αυτή συνάντησε έντονες αντιστάσεις εντός του Οργανισμού, ειδικά από τη Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων Αθανασία Ρέππα και τον Αντιπρόεδρο Δημήτρη Μελά, ο οποίος ήταν αποκλειστική επιλογή του τότε ΥΠΑΑΤ κ. Βορίδη και ήταν προνομιακός συνομιλητής τόσο αυτού όσο και άλλων και άλλων πολιτικά διορισμένων αξιωματούχων. Η Ρέππα φέρεται να προσπάθησε να περιορίσει τον έλεγχο μόνο στο έτος αίτησης 2020, να επηρεάσει τη σύνθεση των επιτροπών και να εμποδίσει τη διενέργεια ουσιαστικών ελέγχων. Ο μάρτυρας αποδίδει αυτές τις ενέργειες σε απόπειρα συγκάλυψης παρατυπιών που είχαν συντελεστεί στο παρελθόν, όταν η ίδια είχε την ευθύνη κατανομής του Αποθέματος. Παρά τις αντιδράσεις, προχώρησε σε σειρά ενεργειών για την αυστηροποίηση των ελέγχων αλλάζοντας τη σχετική εγκύκλιο προκειμένου να γίνεται ουσιαστικός έλεγχος για το Εθνικό Απόθεμα, εξέδωσε νέες εντολές ελέγχων, προχώρησε σε δέσμευση πληρωμών για ύποπτες αιτήσεις για πάνω από 4.000 ΑΦΜ και σε αποστολή πορισμάτων στη Δικαιοσύνη. Καταθέτει συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως αυτή του Ξυλούρη στην Κρήτη, που αποδεικνύουν, κατά τη γνώμη του, συστηματική καταστρατήγηση των κανονισμών.

Ο μάρτυρας καταθέτει ακόμα ότι μετά την απομάκρυνσή του από τον Οργανισμό, οι εντολές του αναιρέθηκαν και δεν εφαρμόστηκαν και οι προσπάθειες ελέγχου υπονομεύτηκαν Συγκεκριμένα ο κ. Μελάς αφαίρεσε φακέλους από αρμόδιους ελεγκτές και σταμάτησε τους ελέγχους, ενώ έδωσε εντολή για επανάληψη ολοκληρωθέντων ελέγχων και μαζί με την Κ. Ρέππα προχώρησε στην πληρωμή πολλών από τους δεσμευμένους ΑΦΜ χωρίς να ολοκληρωθούν οι έλεγχοι. Ο κ. Βάρρας κατέληξε λοιπόν ότι υπήρξε συστηματική προσπάθεια παρέμβασης και αποτροπής ουσιαστικού ελέγχου, με στόχο την παρεμπόδιση της αποκάλυψης παρατυπιών. Ο ισχυρισμός του αυτός επιβεβαιώθηκε αργότερα από την δημοσίευση του εγγράφου της 83241/ 16.12.2020 που υπογράφεται από τον Φάνη Παπά και αναιρεί τις εντολές δέσμευσης και ελέγχου του Βάρρα.

Ειδικότερα ο μάρτυρας αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Μετά από σχετικές με την κατανομή του Εθνικού Αποθέματος καταγγελίες για εμπλοκή τοπικών ΚΥΔ, υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, ενδεχομένως και μελών της Διοίκησης αλλά και του Τεχνικού Συμβούλου (ΤΣ) αποφάσισα το καλοκαίρι του 2020, μετά την ολοκλήρωση της υποβολής των δηλώσεων ΟΣΔΕ 2020, εν μέσω Covid 19, να προχωρήσω σε έναν δειγματοληπτικό έλεγχο, προκειμένου να αποκτήσω ίδια άποψη και να λάβω τα κατάλληλα μέτρα περιορισμού της κλοπής κοινοτικών πόρων από τους νόμιμους δικαιούχους παραγωγούς και κτηνοτρόφους.»

«Στο πλαίσιο αυτό, προέβην σε ανάλυση κινδύνου με τα εξής κριτήρια (περιπτώσεις ΕΑΕ, που παρουσίαζαν αυξημένο κίνδυνο να συνιστούν απάτη): i. Αιτήσεις για Εθνικό Απόθεμα με ιδιωτικά βοσκοτόπια χωρίς ζώα, ii. Έδρα των αιτούντων μακριά από την τοποθεσία των βοσκοτόπων, iii. Αιτήσεις, στις οποίες δηλώνονταν βοσκοτόπια, σε περιοχές, όπου υπήρχαν βοσκήσιμες γαίες και λίγα ζώα (νησιά του Αιγαίου, Βόρεια και Δυτική Ελλάδα, Θεσσαλία κλπ)

iv. Αιτήσεις, που είχαν υποβληθεί από δικαιούχους και ΚΥΔ για Εθνικό Απόθεμα το 2019 και το 2020 με βάση ιδιωτικά βοσκοτόπια (ιδιότητα ή ενοικιαζόμενα από τρίτους), χωρίς ζώα συνήθως και σχετικά με τις οποίες είχαν υποβληθεί περισσότερες καταγγελίες, με κύριο χαρακτηριστικό ότι η έδρα των αιτούντων ήταν μακριά από την έδρα των αγροτεμαχίων των βοσκοτόπων.»

«...είχα αρχίσει να μην εμπιστεύομαι κανέναν εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, πόσο μάλλον εκτός. Ήμουν πολύ επιφυλακτικός. Ετοίμαζα και την προκαταβολή του Οκτωβρίου 2020, που μου την είχαν «στημένη» να μη πετύχει, ώστε να εισπράξω μια αποτυχία, που θα χρησιμοποιούσαν απέναντι στον Πρωθυπουργό και η οποία θα διευκόλυνε την απομάκρυνσή μου.»

«Τον Αύγουστο ζήτησα από τη Διεύθυνση Πληροφορικής να εντοπίσει αιτήσεις (ΑΦΜ), εφαρμόζοντας στο πληροφοριακό σύστημα τα προαναφερθέντα κριτήρια. Σημειώνω ότι ο έλεγχος επρόκειτο να διενεργηθεί με πλήρη μυστικότητα. Δεν είχα ενημερώσει τη Δ/ση Τεχνικών Ελέγχων και ο λόγος ήταν αφενός μεν να αποφύγω τη διαρροή κι αφετέρου να μην υπάρξει παρέμβαση από τον Α' Αντιπρόεδρο, Μελά Δημήτρη και μου ασκηθεί πίεση εντός και εκτός Οργανισμού, δεδομένου ότι ο Δ. Μελάς ήταν αποκλειστική επιλογή για την εν λόγω θέση από τον τότε ΥΠΑΑΤ κ. Βορίδη και ήταν προνομιακός συνομιλητής τόσο αυτού όσο και του Δ/ντή του, κ. Θεοδόση Αθανασά, καθώς και του Γ.Γ. ΥΠΑΑΤ κ. Γεωργίου Στρατάκου, που κι αυτός ήταν επιλογή του ΥΠΑΑΤ, όπως και ο τότε Γενικός Διευθυντής ΟΠΕΚΕΠΕ Λαμπρόπουλος Απόστολος.»

«...με τυχαία δειγματοληπτική επιλογή, κατάρτισα στις 20 Αυγούστου 2020 το συνημμένο δείγμα 99 ΑΦΜ προς έλεγχο.»

«Στις 4 Σεπτεμβρίου 2020 με το Αριθ. Πρωτ. 54953 έγγραφο έδωσα εντολή σε πενταμελή ομάδα για τον έλεγχο των 99 ΑΦΜ για τα έτη 2019 και 2020.»

«Αμέσως, η νέα Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων κα Ρέππα, η οποία είχε τοποθετηθεί στη θέση αυτή επί θητείας μου, μετά από κρίσεις κι απόφαση του Δ.Σ. έφερε σε διάφορα θέματα προσκόμματα για τη σύνθεση της Επιτροπής, αλλά και τον τρόπο ελέγχου και ζητούσε παράλληλα ο έλεγχος να περιοριστεί μόνο στο έτος 2020, γιατί προφανώς στην κατανομή του Εθνικού Αποθέματος 2019 ήταν αυτή υπεύθυνη ως τότε Διευθύντρια Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς. Η αντίδρασή της ήταν αδικαιολόγητη και με γέμισε υποψίες.»

«...διαπίστωσα ότι η κα Ρέππα Αθανασία, ως Δ/ντρια Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς είχε εισηγηθεί την κατανομή του Εθνικού Αποθέματος 2019, αλλά και προηγούμενων ετών.»

«Περαιτέρω γνωρίζοντας ότι ένας υπάλληλος η διευθυντής δεν μπορεί να διακινδυνεύει να εμφανίζει προσκόμματα σε έγγραφες εντολές του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, θεώρησα ότι είχε σε αυτό την βοήθεια ή παρότρυνση του Α αντιπροέδρου Μελά Δημήτρη.»

«...η κυρία Ρέππα είχε τακτικά πολύωρες συνεργασίες με τον κύριο Μελά, γεγονός που δεν δικαιολογούσε η άσκηση των καθηκόντων τους. Παράλληλα ο κύριος Μελάς, με πίεζε να κάνω κατανομή Εθνικού αποθέματος, εμφανίζοντας αυτό ως επιτακτική ανάγκη, κάτι που δεν έκανα ακόμα για τον πολύ απλό λόγο ότι δεν κατανοούσα τον τρόπο με τον οποίο γινόταν η κατανομή μέχρι τότε. Πίστευα ότι έπρεπε να υπάρξει μεθοδολογία, ώστε με συγκεκριμένο αλγόριθμο να γινόταν η κατανομή με ορθολογικό και δίκαιο τρόπο, κάτι που δεν φαινόταν να γίνεται μέχρι τότε.»

«...η κυρία Ρέππα διατύπωνε την αντίθεσή της στην συμμετοχή ορισμένων ελεγκτών στην επιτροπή ελέγχου και ζητούσε την απομάκρυνση τους από αυτήν με πρόσχημα την απασχόληση τους σε άλλες εργασίες.»

«...τόσο η κυρία Ρέππα όσο και ο κύριος Μελάς εξέφραζαν αντιρρήσεις και για την δεύτερη παράγραφο της εντολής ελέγχου, σύμφωνα με την οποία, “...ως προς το αν υπήρξε κάποιου είδους συστηματική καταστρατήγηση ή ελλείψεις στην διαδικασία που την επέτρεψαν και ως εκ τούτου, σε ποιες πιθανές άλλες περιπτώσεις και με ποια κριτήρια να επεκταθεί αυτός ο έλεγχος, προς διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος” ζητώντας επίμονα να αφαιρεθεί, διότι αυτό αποτελούσε δήθεν αρμοδιότητα του εσωτερικού ελέγχου αγνοώντας συστηματικά ότι ο πρόεδρος είναι υπεύθυνος για το σύνολο της αρμοδιότητας του ΟΠΕΚΕΠΕ και ότι μάλιστα η εντολή μου ήταν *ad hoc*.»

«...εν αναμονή της φημολογούμενης απομάκρυνσης μου, προσπαθούσα να καθυστερήσουν και να ακυρώσουν τον έλεγχο.»

«Όταν, όμως παρέλαβα από την κα Αδαμοπούλου, σε κλειστό φάκελο, τους ελέγχους της κας Τυχεροπούλου, που είχε μόνη ολοκληρώσει τον έλεγχο και των 99 ΑΦΜ και μάλιστα για τα πέντε παρελθόντα έτη, με σημαντικότερα ευρήματα, αντιλήφθηκα ότι οι εισηγήσεις που δέχτηκα για την ορθή επανάληψη της αρχικής εντολής απέβλεπαν στην πραγματικότητα στον περιορισμό των ελέγχων και την αποτροπή του εντοπισμού παρατυπιών.»

«...με την προσθήκη άλλων 6 ελεγκτών τελικά κάθε ελεγκτής έλεγξε μόνος του 9 ΑΦΜ και δεν μπορούσε να έχει ευρύτερη εικόνα, όπως ήθελα, για να δει ότι κάποιοι ήταν συστηματικοί τροφοδότες ιδιωτικών βοσκοτόπων από καταπατήσεις δημοσίων εκτάσεων. Έτσι στην χαρακτηριστική περίπτωση του Ξυλούρη Βασιλείου από το Ηράκλειο Κρήτης, εκμισθωτή ιδιωτικών βοσκοτόπων εκτάσεως 5986 στρεμμάτων στην κορυφή Γράμμου σε 9 διαφορετικούς παραγωγούς από το Ηράκλειο, οι παραγωγοί κατανεμήθηκαν μεταξύ έξι ελεγκτών και έτσι δεν μπορούσε να γίνει αντιληπτό το μέγεθος των ιδιωτικών βοσκοτόπων που είχε εκμισθώσει.»

«...οι παρανομούντες ήξεραν τα περιορισμένα χαρακτηριστικά του προκαθορισμένου οπτικού διοικητικού ελέγχου και φρόντιζαν για την τυπική εκπλήρωσή τους. Γι’ αυτόν ακριβώς τον λόγο, θεωρώ ότι έγινε η παρέμβαση και της Ρέππα. Δεν ήθελε να ενταχθούν στον τρόπο ελέγχου νέοι τρόποι ουσιαστικών διασταυρωτικών ελέγχων...»

«...προσπαθούσε πιέζοντας την Αδαμοπούλου να έχει τον έλεγχο της κατάστασης και να ενημερώνει τον Αντιπρόεδρο Μελά. Άλλωστε, η μονότονη επιμονή της στο θεωρημένο απλά μισθωτήριο ή στην απλή αναφορά του Ε9, για την απόδειξη της χρήσης των αγροτεμαχίων...»,

«...σκέπτομαι ότι η ανεύρεση ισχυρών εγγράφων για την απόδειξη της κατοχής των ιδιωτικών βοσκοτόπων ήταν επιβεβλημένη.»,

«...ο έλεγχος περιορίστηκε στο 2020, μόνο σε διοικητικό έλεγχο των παραστατικών χρήσης, που ήδη είχαν καταθέσει οι παραγωγοί, ακολουθώντας πιστά την εντολή της προηγούμενης χρονιάς, για το 2019, που είχε εκδοθεί από τον προηγούμενο πρόεδρο κ. Α. Καπρέλη με αριθμό 80895/17-10-2019, που έδινε εντολή στους ελεγκτές να περιορίζονται μόνο στα έγγραφα, τα οποία κατέθεσαν οι παραγωγοί. Οι ελεγκτές δεν ήλεγχαν, εάν ο βοσκότοπος είναι δημόσιος, αλλά περιορίζονταν στον έλεγχο του μισθωτηρίου. Επιπλέον, ακολουθούσαν τους διασταυρωτικούς ελέγχους που βασίζονταν στα στοιχεία, που είχαν καταθέσει οι παραγωγοί...»,

«Δηλαδή, με την πρόταση της Ρέππα, περιορίζεται το έργο των ελεγκτών: 1) Αφού η σύνταξη των αποτελεσμάτων κατευθύνεται επί προετοιμασμένου και προκαθορισμένου πίνακα, που είχε προετοιμασθεί στο ενδιάμεσο των δύο εντολών και στον οποίο αναγραφόταν πέρα από τους 9 παραγωγούς ανά ελεγκτή και τι ακριβώς θα ελεγχόταν, στόχος του οποίου ήταν να μην εντοπισθούν οι παρατυπίες, 2) Ανέτρεπε τον εντοπισμό κοινών ευρημάτων από τους ελεγχόμενους, όπως εντόπισε η κα Τυχεροπούλου, καθώς επίσης και στην συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ ελεγκτών, για να μην δημιουργηθεί αμφισβήτηση για την διαδικασία, που εφαρμοζόταν τα προηγούμενα χρόνια.»,

«...μετά την απομάκρυνσή μου από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, η Ρέππα συνέχισε να ενεργεί προς την κατεύθυνση του περιορισμού των ελέγχων για το Εθνικό Απόθεμα με τις σχετικές εισηγήσεις της, με αποτέλεσμα την έγγραφη αντίδραση των ελεγκτών...»,

«...προχώρησα στα επόμενα βήματα.... 1. Άλλαξα την εγκύκλιο ελέγχων, προκειμένου να γίνεται ουσιαστικός έλεγχος των καταγγελιών για το Εθνικό Απόθεμα. 2. Οργάνωσα τον πρώτο συστηματικό έλεγχο επιτόπιο έλεγχο στην Κέα την 1 η Οκτωβρίου 2020, που οδήγησε σε σοβαρά ευρήματα, τα οποία παρέπεμψα στη δικαιοσύνη. 3. Έδωσα εντολή στις 6 Οκτωβρίου 2020 για ειδικούς ελέγχους περιλαμβάνοντας και επιτόπιο έλεγχο για τα 99 ΑΦΜ στις ΠΔ δυτικής Μακεδονίας – Ηπείρου, Κρήτης και Αιγαίου, των οποίων δέσμευσα την πληρωμή στην προκαταβολή 2020. 4. Έδωσα νέα εντολή ελέγχου για ειδικό έλεγχο 140 ΑΦΜ σε όλη την Ελλάδα με ιδιωτικούς βοσκοτόπους 127.577 στρεμμάτων και τα δέσμευσα από την προκαταβολή του 2020. 5. Έδωσα εντολή για έλεγχο για 208 επί πλέον ΑΦΜ με σχετικά μεγάλα ποσά αι προχώρησα στη δέσμευσή τους από την προκαταβολή του 2020. 6. Έδωσα εντολή για άλλους δύο ειδικούς ελέγχους από 7 έως 31 Οκτωβρίου 2020 με βάση την προηγούμενη εμπειρία σε 3 και 8 άτομα από ειδική ανάλυση κινδύνου, που επιβεβαίωσε προφορική καταγγελία και τα αποτελέσματα αυτών έστειλα στη δικαιοσύνη. 7. Έδωσα στις 4 Νοεμβρίου 2020 εντολή για ελέγχους σε επιπλέον 64 ΑΦΜ με υπερβολικό αριθμό ζώων και εντολή για δέσμευση από την κατανομή και την πληρωμή της Εξισωτικής Αποζημίωσης και της εξόφλησης της βασικής ενίσχυσης τον Δεκέμβριο, πράγμα το οποίο έπραξαν και για άλλα 4.000 ΑΦΜ με απομακρυσμένες εκτάσεις βοσκοτόπων από την Κρήτη, καθώς και 50 ΑΦΜ που αφορούσαν την καταγγελία Καλιούρη.»,

«...μετά την αποτυχημένη προσπάθεια της Ρέππα να εμποδίσει τους ελέγχους, ήρθε αδικαιολόγητα η παρέμβαση του Αντιπροέδρου κ. Μελά για έλεγχο της κατάστασης, που έγινε στο τέλος και γραπτά, γιατί προφανώς καθυστερούσε η απομάκρυνσή μου, όπως ήλπιζε.»,

«...μετά την αποχώρησή μου, οι εντολές μου δεν εφαρμόστηκαν από τους Μελά και Ρέππα, ενώ ο Μελάς αφαίρεσε από την αρμόδια ελέγκτρια όσους φακέλους είχε ελέγξει εκ των 140 ΑΦΜ, στα οποία αναφέρθηκαν προηγουμένως και σταμάτησε τον έλεγχο για τους υπόλοιπους.»,

«έδωσε εντολή για επανάληψη των ολοκληρωθέντων ελέγχων και προχώρησε με τη Ρέππα στην πληρωμή πολλών από τους δεσμευμένους ΑΦΜ χωρίς να ολοκληρωθούν οι έλεγχοι.»,

«...προκρίθηκε πρώτα να σταματήσουν οι έλεγχοι στο δείγμα των 140 ΑΦΜ και στη συνέχεια να τροποποιηθεί η εγκύκλιος για επανάληψη των ελέγχων που είχαν ήδη γίνει.»,

- Από την από 29-11-2025 Συμπληρωματική Ένορκη Εξέταση του Γρηγορίου Βάρρα προκύπτει ότι η λεγόμενη «τεχνική λύση» εφαρμόστηκε πρώτη φορά το έτος 2014, και σκοπό είχε να επιτρέψει τη δίκαιη και αναλογική κατανομή των επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας, με βάση τον αριθμό των εκτρεφόμενων ζώων, έως ότου ολοκληρωθούν τα προβλεπόμενα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης. Ο ίδιος επισημαίνει ότι η λύση αυτή είχε εγκριθεί από την Κομισιόν για περιορισμένο χρονικό διάστημα, και μάλιστα υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικοί μηχανισμοί θα λειτουργούσαν με διαφάνεια, αντικειμενικότητα και γεωχωρική τεκμηρίωση.

Ωστόσο, σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρα, κατά την περίοδο 2016–2019, η τεχνική λύση φέρεται να μετατράπηκε σε εργαλείο παράνομης απόσπασης ενισχύσεων, λόγω σειράς παρατυπιών: έγιναν αποδεκτοί δικαιούχοι Εθνικού Αποθέματος πέραν των νεοεισερχομένων, παραβιάστηκαν γεωγραφικοί περιορισμοί κατανομής, παρατηρήθηκε πλασματική αύξηση δηλώσεων ζώων, δηλώθηκαν δημόσιες και ιδιωτικές εκτάσεις ως βοσκότοποι χωρίς επαρκή έλεγχο και κατανεμήθηκαν δικαιώματα ακόμη και σε άτομα χωρίς ζώα. Παράλληλα, ο αλγόριθμος που είχε δημιουργήσει και διαχειριζόταν ο τεχνικός σύμβουλος χρησιμοποιήθηκε επιλεκτικά ώστε να κατανέμονται ορεινές εκτάσεις σε κατοίκους πεδινών περιοχών για να λαμβάνουν εξισωτικές ενισχύσεις εις βάρος πραγματικών ορεινών κτηνοτρόφων.

Η αλλοίωση της κατανομής, κατά τον μάρτυρα, ενορχηστρώθηκε εσωτερικά, με διευθετήσεις μεταξύ ΟΠΕΚΕΠΕ και τεχνικού συμβούλου, και καλυπτόταν θεσμικά μέσω υπηρεσιακών σημειωμάτων προς την πολιτική ηγεσία χωρίς καμία αξιολόγηση επιπτώσεων. Από το 2016 ως το 2019, υποβλήθηκαν κάθε χρόνο εισηγητικά σημειώματα με τα οποία υιοθετούνταν χωρίς έλεγχο αδικαιολόγητα αυξημένοι αριθμοί ζώων. Ως αποτέλεσμα, εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα βοσκοτόπων κατανεμήθηκαν σε περιφέρειες όπως η Κρήτη, η Ανατολική Μακεδονία και η Θράκη, σε βάρος άλλων περιοχών, με πλήρη παράκαμψη των θεσπισμένων περιορισμών και χωρίς οποιαδήποτε τεκμηρίωση ή έλεγχο.

Ειδικότερα, ο μάρτυρας αναφέρει χαρακτηριστικά:

«...η τεχνική λύση εφαρμόστηκε πρώτη φορά τον 12/2014 και συνιστούσε την κατανομή, με τη βοήθεια της γεωχωρικής τεχνολογίας, δημοσίων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους

με βάση τα ζώα τους. Ουσιαστικά, η κατανομή φεύγει από τον παραδοσιακό της χαρακτήρα και γίνεται τεχνικά. Επειδή, όμως υπάρχει στενότητα διαθέσιμων επιλέξιμων βοσκότοπων λόγω του action plan, η επίτευξη της κατανομής απαιτεί αλγόριθμο και γι' αυτό το τελικό αποτέλεσμα ονομάζεται λύση, δηλαδή επέρχεται λύση για τους κτηνοτρόφους, με βάση τα ζώα τους και την περιοχή, που δραστηριοποιούνται. Τον αλγόριθμο αυτόν, τουλάχιστον από το 2015, τον δημιουργεί ο τεχνικός σύμβουλος, ο οποίος προβαίνει και στην κατανομή, που υποβάλει στη συνέχεια ο ΟΠΕΚΕΠΕ στο ΥΠΑΑΤ για έγκριση.».

« Την περίοδο 2016-2019 έξι παράγοντες συμβάλλουν στη μετατροπή της τεχνικής λύσης σε εργαλείο απόσπασης παράνομων ενισχύσεων. Συγκεκριμένα : 1. Δικαιούχοι Εθνικού Αποθέματος είναι οι νεοεισερχόμενοι στη γεωργία και όχι μόνο οι νέοι σε ηλικία, 2. Παραβιάζεται ο κανόνας ότι δεν μπορούν να ενεργοποιούνται δικαιώματα σε περιφέρεια διαφορετική εκείνης, στην οποία χορηγήθηκαν, οπότε για παράδειγμα, στους κτηνοτρόφους Κρήτης δεν θα μπορούσαν να κατανεμηθούν βοσκότοποι που βρίσκονται σε άλλο νησί, 3. Η πλασματική αύξηση των ζώων οδηγεί σε αυξημένη κατανομή μέσω της τεχνικής λύσης, οπότε υπάρχει κίνητρο για αφύσικη αύξηση του αριθμού των ζώων σε ορισμένες περιοχές, όπως πράγματι παρατηρήθηκε στη συνέχεια, 4. Από το 2017 οι νέες εκτάσεις, που κατέστησαν επιλέξιμες μετά την απόφαση του ΔΕΕ και εντάσσονται στο ΣΑΑ, γίνονται αντιληπτές από ορισμένα ΚΥΔ και προτείνονται από αυτά, ώστε να συμπεριληφθούν στις αιτήσεις ως βοσκότοποι σε καλή γεωργική κατάσταση και να δηλωθούν ως ιδιωτικές στα Ε9, 5. Από το 2017 στις δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων προστίθενται και ιδιωτικές εκτάσεις γης, κυρίως στα νησιά, που δεν δηλώνονται από τους ιδιοκτήτες τους στο ΟΣΔΕ, 6. Η κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων περιλαμβάνει και τους κατόχους δικαιωμάτων ΕΑ χωρίς ζώα. 7. Από το 2015 και μετά ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν κάνει κανέναν έλεγχο στα δικαιώματα από βοσκοτόπια χωρίς ζώα.

Στην κατάσταση αυτή προστέθηκε και η επιλεκτική κατανομή, μέσω του αλγόριθμου της τεχνικής λύσης, αγροτεμαχίων ημιορεινών περιοχών σε κατοίκους πεδινών περιοχών, για να λαμβάνουν εξισωτική αποζημίωση, εις βάρος παραγωγών και κτηνοτρόφων, που έμεναν μόνιμα σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές και στους οποίους κατανέμονταν αγροτεμάχια, που βρίσκονταν σε πεδινές περιοχές. Αυτή η διαδικασία είχε προστεθεί στον αλγόριθμο και επιλεκτικά τα ΚΥΔ ή υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ έδιναν την πληροφορία προτίμησης στον Τεχνικό σύμβουλο, που έκανε την κατανομή».

«...οι υπεύθυνοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, γνωρίζοντας όλα τα κενά στη διαδικασία, που περιέγραψα, μεθόδευσαν, μέσω υπηρεσιακών σημειωμάτων προς την πολιτική ηγεσία, την αλλοίωση της κατανομής των δημοσίων βοσκοτόπων. Ειδικότερα, αφού γίνονταν οι εσωτερικές διευθετήσεις μεταξύ ΟΠΕΚΕΠΕ και τεχνικού συμβούλου, υποβαλλόταν την τελευταία στιγμή πάντα, υπηρεσιακό σημείωμα – εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία για αποδοχή παράτυπων διευθετήσεων, ώστε να υπάρχει κάλυψη, χωρίς όμως αυτές οι εισηγήσεις να περιλαμβάνουν στοιχειώδη, έστω, μελέτη των επιπτώσεων».

«2016: Αρχίζει η αυξημένη δήλωση ζώων και δημιουργούνται συνθήκες καταστρατήγησης της απόφασης του 2015 στην Κρήτη. Ενώ διαπιστώνεται αδικαιολόγητη και αφύσικη αύξηση του αριθμού των ζώων, που δηλώνονται σε συγκεκριμένες περιφέρειες (Κρήτη, Ανατολική Μακεδονία και Θράκη), ο πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, αντί να ελέγξει το φαινόμενο αυτό, χωρίς καμία μελέτη προτείνει στον αρμόδιο Υπουργό, είτε σημαντική οριζόντια μείωση των ενισχύσεων όλων των κτηνοτρόφων των συγκεκριμένων περιφερειών είτε μεγαλύτερη συμμετοχή τους στην τεχνική λύση, ακόμη και με την

κατανομή βοσκοτόπων εκτός της Περιφέρειας, κατά παράβαση της ισχύουσας ΚΥΑ. Είναι προφανές ότι και οι δύο αυτές λύσεις απέβαιναν σε βάρος των κτηνοτρόφων, οι οποίοι δήλωναν τον αριθμό των ζώων, που πράγματι εξέτρεφαν. Στο πλαίσιο αυτό υποβάλλεται στον ΥΠΑΑΤ από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ το από 09/08/2016 εισηγητικό σημείωμα με το οποίο υιοθετήθηκε χωρίς έλεγχο ο αδικαιολόγητα αυξημένος αριθμός των ζώων, με αποτέλεσμα να κατανεμηθούν στους κτηνοτρόφους της Κρήτης επί πλέον 80.000 στρέμματα από την Περιφέρεια της Πελοποννήσου και 19.500 στρέμματα στους κτηνοτρόφους της ΑΜΘ από την περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας.

2017: Συνεχίζεται η αυξημένη δήλωση ζώων και έχουμε νέα καταστρατήγηση της απόφασης του 2015 με διάφορες αλλαγές χωρίς να δίνονται στοιχεία, σκόπιμα κατά την άποψή μου, κατ' αναλογία όσων συνέβαιναν, με το Εθνικό Απόθεμα. Υποβάλλεται το δεύτερο εισηγητικό σημείωμα υιοθέτησης του αυξημένου αριθμού ζώων αντί του ελέγχου.

2018: Δηλώνεται ακόμη μεγαλύτερος αριθμός ζώων και συνεχίζεται η καταστρατήγηση της υπουργικής απόφασης με διάφορες αλλαγές. Υποβάλλεται στην πολιτική ηγεσία το τρίτο σημείωμα υιοθέτησης του αυξημένου αριθμού ζώων αντί του ελέγχου χωρίς οποιαδήποτε στοιχεία. Μόνο για την Κρήτη γίνεται εισήγηση να κατανεμηθούν επιπλέον 296,000 στρέμματα από την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Την ίδια περίοδο γίνονται μαζικά αιτήσεις για Εθνικό Απόθεμα για βοσκοτόπια χωρίς ζώα.

2019: Συνεχίζεται η αλόγιστη αυξημένη δήλωση ζώων και η καταστρατήγηση της υπουργικής απόφασης με διάφορες αλλαγές. Υποβάλλεται στο ΥΠΑΑΤ το τέταρτο εισηγητικό σημείωμα, με το οποίο υιοθετείται χωρίς έλεγχο ή οποιαδήποτε άλλα στοιχεία ο αδικαιολόγητα αυξημένος αριθμός ζώων. Μόνο για την Κρήτη έπρεπε να κατανεμηθούν επί πλέον 1.075.000 στρέμματα από την Πελοπόννησο, τη Ρόδο, την Κάρπαθο και τη Δυτική Μακεδονία)».

2.- Ευάγγελος Σημανδράκος (πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ):

Η κατάθεση του Ευάγγελου Σημανδράκου ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αναδεικνύει, με συγκεκριμένα περιστατικά, την ύπαρξη πιέσεων για αποδέσμευση και πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ, τη σύγκρουση της διοίκησης με εσωτερικούς μηχανισμούς αντίστασης στους ελέγχους, καθώς και τη χρονική συνάφεια μεταξύ μη συμμόρφωσης σε πολιτικές πιέσεις και στοχευμένης απαξίωσης και απομάκρυνσης.

Ο μάρτυρας απέδωσε ευθέως ευθύνες, καταγγέλλοντας τον τότε Υπουργό, Λευτέρη Αυγενάκη, ότι τον εξώθησε σε παραίτηση μέσω μεθοδευμένης δημόσιας απαξίωσης. Αιτία, όπως ανέφερε, ήταν η άρνησή του να ενδώσει στις πιέσεις για την πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ, το 63% των οποίων ήταν στην Κρήτη, εκλογική περιφέρεια του Υπουργού. Ο κ. Σημανδράκος κατονόμασε τον Γενικό Γραμματέα, Γιώργο Στρατάκο, ως τον ενδιάμεσο που πίεζε για την πληρωμή συγκεκριμένων συμφερόντων, όπως του κ. Ξυλούρη. Η πίεση αυτή επιβεβαιώθηκε από το γεγονός ότι αμέσως μετά την απομάκρυνσή του, ο αντικαταστάτης του, Κυριάκος Μπαμπασίδης, έφερε το θέμα προς πληρωμή στο Δ.Σ., επικαλούμενος «άνωθεν πολιτική εντολή». Ιδιαίτερα κρίσιμο στοιχείο της κατάθεσης αποτελεί η αναφορά του μάρτυρα ότι είχε ενημερώσει θεσμικά το Μέγαρο Μαξίμου, με γραπτές αναφορές (4.11.2023 και 8.12.2023), για τις πιέσεις που δεχόταν, τις επιπτώσεις στη διεθνή αξιοπιστία του Οργανισμού έναντι των ελέγχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τη σύνδεση των πιέσεων με μη καταβολή ενισχύσεων σε χιλιάδες ΑΦΜ.

Ο μάρτυρας κατέστησε σαφές ότι είχε ενημερώσει προσωπικά τους κ.κ. Μπρατάκο, Παπασταύρου και Βορίδη, εκτιμώντας ότι γνώριζε και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός. Τέλος κάνει λόγο για αντίσταση πολλών υπαλλήλων απέναντι στους ελέγχους και στην εξυγίανση του οργανισμού.

Η μαρτυρία του σκιαγράφησε ένα καθεστώς που, ενώ γνώριζε τα δομικά προβλήματα του Οργανισμού, επέλεγε συνειδητά να απομακρύνει όποιον δεν συμμορφωνόταν με τις πολιτικές εντολές εξυπηρέτησης συμφερόντων.

Σημειώνουμε ότι ο ίδιος ο Ευάγγελος Σημανδράκος στην από 25.2.2025 κατάθεσή του στα πλαίσια της διενεργούμενης από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προκαταρκτικής εξέτασης αναφέρεται σε συντονισμένη προσπάθεια της ομάδας που λειτουργούσε εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ να καθυστερήσει τις πληρωμές ώστε να προκληθεί πρόβλημα και να πετύχουν την απομάκρυνσή του από τη θέση του Προέδρου καθώς «δεν ήταν διαχειρίσιμος». Καταθέτει συγκεκριμένα: «...Έχοντας αποτύχει να εμποδίσουν την προκαταβολή της βασικής ενίσχυσης τον Οκτώβρη του 2022 κι αφού οι αντιδράσεις του συστήματος εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν κατάφεραν να εμποδίσουν την εγκατάσταση συστημάτων στο γον, αποφάσισαν να εντείνουν τις προσπάθειες τους, προκειμένου να εμποδίσουν την πληρωμή της προκαταβολής των Αγροπεριβαλλοντικών Μέτρων στο τέλος Νοεμβρίου του 2022. Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού ήταν ως εκείνη τη στιγμή ο Αντώνης Κοροβέσης, ο οποίος με δική του πρωτοβουλία συγκεντρώνει συγκεκριμένους ελεγκτές από την περιφέρεια στην ΚΥ προκειμένου να βοηθήσουν στον έλεγχο της πληρωμής των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης. Ωστόσο, τελικά αποδείχθηκε ότι αυτό ήταν μια συντονισμένη προσπάθεια πρόκλησης αδιεξόδου. Χαρακτηριστικά παραθέτω έγγραφο των ελεγκτών που είχαν συγκεντρωθεί στην Κεντρική Υπηρεσία, το οποίο συντάχθηκε με καθοδήγηση των διευθυντών Αριστέας Βολιτάκη, Ελβίρας Σεραφειμίδου, Χαριτίνης Παπαθανασίου και Αντώνη Τασούλη οι οποίοι προφασίστηκαν και αρνούνταν να προβούν στον έλεγχο του δείγματος. Να σημειώσω εδώ ότι το σύστημα Πληρωμών στο γον είχε ελλείψεις αλλά δεν ήταν τέτοιες που εμπόδιζαν τον έλεγχο του δείγματος και την πληρωμή των δικαιούχων στην ώρα τους.... υπήρχε η διαβεβαίωση από τον Δ/ντή της Πληροφορικής (Κουντούρη) και τον Δ/ντή Τεχνικών Ελέγχων (Θεοδωρόπουλο), ότι η πληρωμή ήταν σωστή. Επίσης με διαβεβαίωσαν ότι οι έλεγχοι στο δείγμα θα μπορούσαν να γίνουν, έστω με περισσότερο κόπο, από τους ελεγκτές και δεν είχαν οποιαδήποτε βάση οι ισχυρισμοί, που συμπεριλαμβάνονταν στο έγγραφο. Τα δεδομένα που ζητούσαν υπήρχαν στον διασταυρωτικό έλεγχο αλλά δεν υπήρχαν σε απεικόνιση, γεγονός που προσέθετε απλώς μία επιπλέον δουλειά. Αλλωστε, μετά την επέμβαση του ΥΠΑΑΤ, οι έλεγχοι και η πληρωμή πραγματοποιήθηκαν κανονικά, γεγονός που αποδεικνύει ότι επρόκειτο για προφάσεις. ενώ κανένα πρόβλημα δεν διαπιστώθηκε στην πορεία σχετικά με την ορθότητα της πληρωμής. Σημειώνω επίσης ότι επρόκειτο για πληρωμή προκαταβολής και τυχόν αστοχίες θα μπορούσαν να διορθωθούν κατά την εκκαθάριση τον Ιούνιο.....Συνεχίζοντας, ως την συγκεκριμένη πληρωμή, μετά από αυτή την αντίθεση που σας περιέγραψα εξαιτίας της καθυστέρησης, που είχε προκληθεί, απευθύνθηκα στο Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής στην ΕΕ (Κώστα Μπαγινέτα) για να λάβουμε έγκριση, προκειμένου να πληρώσουμε τους παραγωγούς μετά τις 30/11 (ουσιαστικά προκαταβολή μπορούσε να πληρωθεί και μετά τις 30 Νοεμβρίου). Επίσης, λόγω των συντονισμένων αντιδράσεων, απευθύνθηκα στον τότε υπουργό κ. Γιώργο Γεωργαντά, προκειμένου να δώσει έγγραφη εντολή, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για τη νομιμότητα της πληρωμής αργότερα από τις 30 Νοεμβρίου 2022. Ήταν μια ξεκάθαρα συντονισμένη αντίδραση, προκειμένου να ακυρώσουν το εγχείρημα της μετάβασης στο γον και να καταφέρουν με

αυτό τον τρόπο να δημιουργήσουν αναστάτωση και δυσaréσκεια, ώστε στο τέλος να επιτύχουν την απομάκρυνση μου, καθώς δεν ήμουν διαχειρίσιμος από αυτούς.....».

Στη συνέχεια αναφέρει τα ακόλουθα ως προς την αυστηροποίηση των εγκυκλίων ελέγχων, για την οποία ακολούθησε το παράδειγμα του προκατόχου του Γρ. Βάρρα: «...Αλλωστε συνέχισα τους ελέγχους για το εθνικό απόθεμα και τον τρόπο που αυτό είχε κατανεμηθεί, προσπαθώντας παράλληλα να διακρίνω, ποια ήταν η σχέση των διευθυντών, που εμφανίζονταν ως ομάδα σε αυτή την υπόθεση. Προκειμένου μάλιστα να ελέγξω την επίπτωση της εφαρμογής των εγκυκλίων Τεχνικών Ελέγχων, του Βάρρα και της δικής μου, στα αποτελέσματα των ελέγχων, που είχαν διεξαχθεί, έδωσα εντολές για επανάληψη ελέγχων υποθέσεων, που είχαν εντοπιστεί μετά από ανάλυση κινδύνου και είχαν ελεγχθεί παλαιότερα, πριν την τροποποίηση της εγκυκλίου που είχε κάνει ο Βάρρας ή μετά την τροποποίηση αυτής και πριν την δική μου. Στις περιπτώσεις αυτές, ενώ οι αρχικοί έλεγχοι κατέληξαν χωρίς ευρήματα, κατόπιν διεξαγωγής ελέγχου βάσει της εγκυκλίου μου, που απαιτούσε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις την προσκομιδή ισχυρών στοιχείων για την απόδειξη νόμιμης κατοχής, όπως η εγκύκλιος του Βάρρα, προέκυψαν σοβαρές ενδείξεις απάτης σε βάρος του Οργανισμού. Διαπίστωσα έτσι, ότι οι υποθέσεις μου για ύπαρξη ανοχής και συνεννόησης στελεχών του Οργανισμού με τα ΚΥΔ ήταν ορθές, με χαρακτηριστικές τις περιπτώσεις της Δυτικής Μακεδονίας (υπεύθυνη η Χαριτίνη Παπαθανασίου που είχε εγκρίνει Κρητικούς με βοσκοτόπια στη Δυτ. Μακεδονία) και του Αιγαίου, όπου πολλούς ελέγχους πραγματοποιούσαν η Σταυρούλα Κουρμέτζα και η Μαρία Μέξα ... γιατί ενώ η παρατυπία ήταν εξόφθαλμη, καλύπτονταν πίσω από τη διατύπωση της εγκυκλίου με σκοπό να περάσει η αίτηση τον έλεγχο...».

Για τους ελέγχους στην Κρήτη και την περίπτωση της οικογένειας Ξυλούρη, κατέθεσε τα ακόλουθα: «...Επίσης, διέταξα και έκτακτους ελέγχους για τον υπερβολικό αριθμό ζώων στην Κρήτη, όμως παρά την σωστή ανάλυση κινδύνου δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα, όπως κατάλαβα πολύ αργότερα και από περιστατικά λίγο πριν απομακρυνθώ, στις περιπτώσεις των ελέγχων στα ζώα υπήρχε πιθανά ενημέρωση των ελεγχόμενων και μετακινήσεις ζώων από τον ένα παραγωγό στον άλλο, για να μην έχουν επιπτώσεις. Η αντίσταση για την διενέργεια ελέγχων στα ΑΦΜ Κρητικών ήταν πολύ μεγάλη. Ένα χαρακτηριστικό περιστατικό είναι η υπόθεση του Γεωργίου Ξυλούρη και των συγγενών του για τους οποίους υπήρχαν διάφορες καταγγελίες για υπερβολικό αριθμό ζώων, καθώς επίσης και εκτάσεων, που είχαν δηλώσει σε Χίο και Πάρο και δεν τους ανήκαν. Εκτός του ίδιου, που είχε έρθει περισσότερες φορές στο γραφείο μου ζητώντας να πληρωθούν οι αιτήσεις τους, ο Μπαμπασιδής μαζί με τον Στρατάκο, Γενικό Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ, μου ζήτησαν επίσης να προχωρήσει ο Οργανισμός στις πληρωμές. Ο Στρατάκος είχε κατ' επανάληψη απευθυνθεί σε εμένα ζητώντας μου με επιμονή να προχωρήσουμε στην πληρωμή. Τους απάντησα ότι ο μόνος τρόπος να πληρωθεί ήταν κατόπιν ελέγχου και εφόσον δεν υπάρξουν ευρήματα. Ο Ξυλούρης ήθελε να πληρωθεί κυρίως η ενίσχυση για την βιολογική κτηνοτροφία και ζητούσε ο έλεγχος να περιοριστεί σε αυτό. Το ίδιο και ο Μπαμπασιδής, ενώ εγώ επέμενα ότι ο έλεγχος έπρεπε να γίνει σε όλη την εκμετάλλευση και εξέδωσα την σχετική εντολή, Ο Μπαμπασιδής μου είπε ότι έχει κάνει τον έλεγχο η Κουρμέτζα και ότι τον διαβεβαίωσε ότι δεν υπάρχουν εκτάσεις εκτός Κρήτης. Αρνήθηκα να αλλάξω την εντολή ελέγχου με ορθή επανάληψη και του ζήτησα να το σημειώσει ο ίδιος στην εντολή ελέγχου και να το υπογράψει, εφόσον είχε αυτή την βεβαιότητα, όπως και έκανε. Επισημαίνω ότι του είχα δώσει την δυνατότητα να επιλέξει ο ίδιος τους ελεγκτές και είναι αυτοί οι οποίοι αναφέρονται στην σχετική εντολή μου. Η δική μου χειρόγραφη επισημείωση, όπως με ρωτάτε, είναι η εξής: 'Μετά τη διαπίστωση ότι το 2023 δεν

διαθέτουν αγροτεμάχια εκτός Κρήτης, παρακαλώ: α) να προχωρήσετε με βάση την εισήγηση του Αντιπροέδρου και β) η Δ/ση Τεχνικών Ελέγχων να με ενημερώσει εάν τα προηγούμενα χρόνια διέθεταν εκτάσεις εκτός Κρήτης για να εκτιμηθεί συνολικά η κάθε περίπτωση σε σχέση με άλλους ελέγχους'. Το αποτέλεσμα του ελέγχου παραδόθηκε στον Μπαμπασίδη και δεν το έχω, νομίζω ότι οι ελεγκτές δεν διαπίστωσαν ευρήματα, Πλην όμως υπήρξε ενημερωτικό σημείωμα της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, το οποίο κοινοποιήθηκε τόσο σε μένα όσο και στον Μπαμπασίδη, από το οποίο προέκυπτε ότι υπήρχαν εκτάσεις εκτός Κρήτης, οπότε δεν μπορούσαν να προχωρήσουν οι πληρωμές, αν δεν ελέγχονταν οι τίτλοι κατοχής για το σύνολο της εκμετάλλευσης. Τότε επικοινωνήσα μαζί μου ο Ξυλούρης και μου είπε ότι ο Μπαμπασίδης τον ενημέρωσε ότι δεν μπορούσε να πληρωθεί, αν η «Τυχεροπούλου δεν καταπιεί» το ενημερωτικό. Έτσι δεν έγινε η πληρωμή τους εκείνο το διάστημα, όπως επιθυμούσε ο Στρατάκος και ο Μπαμπασίδης....».

Μην αντέχοντας την πίεση της πολιτικής ηγεσίας και μετά από συνεχόμενες πιέσεις από τον Γενικό Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ Γεώργιο Στρατάκο, που ζητούσε την παραίτησή του, ο Ευ. Σημανδράκος υπέβαλε τελικά την παραίτησή του, για την οποία στην από 26.2.2025 ένορκη κατάθεσή του αναφέρει ότι «εξαναγκάστηκε να αποχωρήσει» από τον Οργανισμό: «...Τον Οκτώβριο του 2023, όμως, η πίεση έγινε αφόρητη από τον κ. Αυγενάκη επειδή δεν πληρώθηκαν και πάλι τα 6.000 ΑΦΜ και την μετέφερε και σε άλλους στην Κυβέρνηση και είδα ότι με τους ανθρώπους του Μπαμπασίδη μέσα στον ΟΠΕΚΕΠΕ και την παράκαμψή μου από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΑΤ δεν ήταν πλέον ασφαλές το περιβάλλον για να κάνω σωστά την δουλειά μου ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε πολλαπλούς κινδύνους. Πρέπει να σημειώσω ότι από τα μέσα Νοέμβριου η πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλει την παραίτησή τους, καθ' υπόδειξη και κατόπιν πιέσεων του Στρατάκου με εντολή Αυγενάκη. Ο δε Στρατάκος μου έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις λέγοντας ότι πρέπει να παραιτηθώ και πραγματοποιήσαμε τουλάχιστον 3 συναντήσεις, στις δυο εκ των οποίων ήταν παρών και ο Μπαμπασίδης και στην μια εκ των τριών ο Γλετζάκης. Έτσι, στις 27 ή 28 Δεκεμβρίου, με παράνομη εισήγηση της Γενικής Διευθύντριας Όλγας Μωραΐτου και την σύμφωνη γνώμη της Νομικής Υπηρεσίας και ενώ εγώ έλειπα σε υποχρέωση εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ γνωστή στα μέλη του ΔΣ (τους έγινε ενημέρωση), συγκάλεσαν Διοικητικό Συμβούλιο, που προέδρευε ο υπό παραίτηση Μπαμπασίδης και προχώρησαν σε αλλαγές των τριών Διευθυντών, που δεν ευθυγραμμίζονταν με το όλο κλίμα. Τότε, μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας υπέβαλα την παραίτηση μου εξαναγκαζόμενος σε έξοδο από τον Οργανισμό....».

Την όλη κατάσταση και ιδίως την αφόρητη πίεση που του ασκούσε η ως άνω ομάδα προσώπων με επικεφαλής τον Υπουργό Ελ. Αυγενάκη, ο Ευάγγελος Σημανδράκος τα είχε γνωστοποιήσει στον Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό Ιωάννη Μπρατάκο με τις από 4.11.2023 και 8.12.2023 Αναφορές του, ενώ είχαν πραγματοποιηθεί σχετικά και δύο συσκέψεις στο Μ. Μαξίμου με την συμμετοχή των Ι. Μπρατάκου, Στ. Παπασταύρου και Μ. Βορίδη, στην δεύτερη εκ των οποίων ζητήθηκε η παραίτηση του Ευ. Σημανδράκου, όπως ο τελευταίος αναφέρει στο από 30.6.2025 email του προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, που προστέθηκε στην δικογραφία. Στο ως άνω email επισυνάπτονται τα δύο σχετικά έγγραφα, στα οποία περιγράφεται η αφόρητη πίεση που υφίστατο ο Ευ. Σημανδράκος από τον Ελ. Αυγενάκη και τους συνεργάτες του λόγω των ελέγχων που είχε διατάξει και οι οποίοι κατέληξαν σε μη καταβολή ενισχύσεων προς χιλιάδες ύποπτα ΑΦΜ, η πλειοψηφία των οποίων προερχόταν από τους τέσσερις νομούς της Κρήτης.

Ειδικότερα στην από 4-11-2023 εμπιστευτική επιστολή του προς τον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργό κ. Ιωάννη Μπρατάκο, ο κ. Σημανδράκος αναφέρει επί λέξει:

«...Ο Οργανισμός αλλά και εγώ προσωπικά βαλλόμαστε από έωλες καταγγελίες – δηλώσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μέσω των ΜΜΕ....
...Ειδικότερα για το σημείο 3 - μη καταβολή ενισχύσεων σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα - σας πληροφορώ ότι από τους 9.309 που δεν καταβλήθηκαν ενισχύσεις γιατί δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας 5.586 (63%) προέρχονταν από τις τέσσερις περιφερειακές ενότητες Λασιθίου, Ηρακλείου, Ρεθύμνου και Χανίων. Τη Δευτέρα, 30 Οκτωβρίου 2023, το πρωί στις 12.00 επικοινωνήσα μαζί μου πάλι ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΑΑΤ κ. Γιώργος Στρατάκος και μου ζήτησε εκ μέρους του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, για λόγους που έχουν σχέση με την πληρωμή της προκαταβολής, την υποβολή της παραίτησης όλων των μελών του ΔΣ και των εκλεγμένων από τους εργαζόμενους και το ΓΕΩΤΕΕ περιλαμβανομένων. Αξιότιμε κ. Υπουργέ, έχοντας αίσθημα ευθύνης για το έργο που έχω οριστεί να επιτελέσω, για το σημαντικό έργο που ο Οργανισμός υλοποιεί, γνωρίζοντας τον αντίκτυπο που το έργο του έχει στο κοινωνικό σύνολο, στην αγροτικό κόσμο και εν τέλει στο Κυβερνητικό έργο, αρνήθηκα καθώς η παραίτησή μου τον μόνο που εξυπηρετεί είναι αυτόν που την απαίτησε, χωρίς να είναι γνωστοί οι λόγοι και οι σκοποί του.....Είναι προφανές πως δεν είναι εφικτό το έργο αυτό να διαβάλλεται και να υπονομεύεται από δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού, οι οποίες είναι δεδομένο πως λαμβάνονται υπόψη από τις ελεγκτικές υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της οποίας αρμοδιότητα είναι να διασφαλίσει την σύννομη διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Επειδή ο αρμόδιος πολιτικός προϊστάμενός μου, ουδέποτε από την ημερομηνία ανάληψης των καθηκόντων του επιδίωξε θεσμικά να επικοινωνήσει μαζί μου, αλλά και επειδή η εν γένει δημόσια συμπεριφορά του και οι δηλώσεις του δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία του Οργανισμού.....σας ζητώ ακρόαση προκειμένου να σας δοθούν όλες οι πληροφορίες που χρειάζεστε...».

Στην από 8.12.2023 αναφορά του ο Ευ. Σημανδράκος επανέρχεται με τα ακόλουθα ζητώντας στήριξη και διαμεσολάβηση προς τον αρμόδιο Υπουργό που δεν δεχόταν καν να συνομιλήσει μαζί του ήδη από την πρώτη μέρα που ανέλαβε (!!): «.....την ίδια ημέρα, που μαζί με την επιτροπή διαπίστευσης του Οργανισμού (η οποία αποτελείται από στελέχη του ΥΠΑΑΤ) και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούσαμε να δώσουμε την καλύτερη εντύπωση στους ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δίνοντας τεκμηριωμένες απαντήσεις στα ερωτήματά τους, υπήρχε δημοσίευμα της εφημερίδας «ΝΕΑ ΚΡΗΤΗ» με δηλώσεις του κ. Υπουργού όπως : «Θέλουμε να δημιουργήσουμε από 'δω και πέρα έναν νέο ΟΠΕΚΕΠΕ, πέρα από τις αγκυλώσεις και τη σαπίλα που τον χαρακτηρίζει σε επίπεδο προέδρου και κεντρικών διοικητικών στελεχών του». Επισημαίνω ότι το αντικείμενο και το πρόγραμμα ελέγχου των ελεγκτών της Ε.Ε. ήταν σε γνώση του κ. Υπουργού, καθώς όχι μόνο κοινοποιούνται τα έγγραφα αρμοδίως αλλά και η επιτροπή διαπίστευσης αναφέρεται απ' ευθείας στον ίδιο.....σας ζητώ να υπάρξει μια διαμεσολάβηση η οποία θα οδηγήσει σε αποκατάσταση της δημόσιας εικόνας του Οργανισμού προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προς το κύρος του και την εγκυρότητα του έργου του».

Μετά την εκδίωξή του από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Ευ. Σημανδράκος καταθέτει ότι η επόμενη διοίκηση, δηλαδή ο νέος Πρόεδρος Κυριάκος Μπαμπασιδής μαζί με τους Κέντρο, Κουρμεντζά και Βολιτάκη, προχώρησε στην πληρωμή των αγροτών, των οποίων τα ΑΦΜ είχαν προηγουμένως μπλοκαριστεί: «.....Στην συνέχεια, σύμφωνα με τα όσα έχω ακούσει και διαβάσει, ο Μπαμπασιδής με τους νέους Διευθυντές Κέντρο, Κουρμέτζα και Βολιτάκη,

προχώρησε στην αποδέσμευση και πληρωμή ΑΦΜ. Θεωρώ ότι, ειδικά η Κουρμέτζα στην Τεχνικών Ελέγχων έπαιξε καθοριστικό ρόλο σε αυτό λόγω της συνεργασίας της με τον Μπαμπασίδη, ως υπεύθυνη του γραφείου του και άνθρωπος της εμπιστοσύνης του. Επίσης ήταν εκείνη που ισχυριζόταν ότι είχε ελέγξει 2.500 αιγοπρόβατα στην εκμετάλλευση του Ξυλούρη μέσα σε ένα βράδυ.....». Αναφέρει τέλος για την Αθανασία Ρέππα: «...Θα ήθελα να σταθώ στην περίπτωση της υπαλλήλου Αθανασίας Ρέππα, καθώς ήταν μεγάλη μου έκπληξη η αντίδραση που συνάντησα μέσα στο Διοικητικό Συμβούλιο από την Σπεντζάρη και τον Μπαμπασίδη για να προχωρήσουμε στην διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης εις βάρος της συγκεκριμένης υπαλλήλου. Είχαν προκύψει πολύ σοβαρά ευρήματα για το ρόλο που είχε στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος από το πόρισμα της επιτροπής, που είχε συσταθεί κατόπιν της αντίστοιχης εντολής του υπουργού Γ. Γεωργαντά. Ενώ τα ευρήματα της Επιτροπής ήταν ξεκάθαρα και ήταν περισσότερο από προφανής η ανάμειξή της στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος, στο διοικητικό συμβούλιο συνάντησα συντονισμένη αντίσταση απέναντι σε κάθε προσπάθεια να διερευνηθεί η υπόθεση και να αναζητηθούν ευθύνες. Να σημειώσω, χωρίς να μπορώ να το διασταυρώσω, ότι φημολογούνταν πως την καθοδηγούσε ο Μπαμπασίδης».

3.- Παρασκευή Τυχεροπούλου (Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ):

Η κατάθεση της πρώην προϊσταμένης της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, Παρασκευής Τυχεροπούλου, ανέδειξε τη διαφθορά που επικρατούσε στο εσωτερικό του ΟΠΕΚΕΠΕ καθώς και το κλίμα εκφοβισμού που ήταν κυρίαρχο. Η κυρία Τυχεροπούλου περιέγραψε με λεπτομέρειες την ύπαρξη μιας «κλειστής ομάδας πίεσης» που ασκούσε εκφοβισμό και ψυχολογική βία σε εργαζόμενους που αντιδρούσαν σε αδιαφανείς πρακτικές. Μίλησε συγκεκριμένα για απειλές κατά της ζωής του που δέχθηκε ο υπάλληλος του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Κρήτη Γρηγόρης Καλλιούρης, ο οποίος πρώτος εντόπισε τις παρατυπίες και τις ανακρίβειες στους ελέγχους, καθώς ακόμα και με συγκεκριμένα παραδείγματα για το πώς διαδοχικές διοικήσεις του Οργανισμού προσπαθούσαν να την εμποδίσουν να κάνει την δουλειά της. Ανέφερε ονομαστικά τον Γ. Ξυλούρη, ως ένα από τα κεντρικά πρόσωπα στο καθεστώς εκφοβισμού της.

Η κ. Τυχεροπούλου παρουσίασε στην επιτροπή αναλυτικά παραδείγματα από ελέγχους όπου παραγωγοί από την Κρήτη δήλωναν βοσκοτόπια σε διάφορα νησιά της χώρας χωρίς να έχουν τίτλους κτήσης. Η μάρτυρας περιέγραψε ένα πανίσχυρο σύστημα συγκροτημένο γύρω από πρόσωπα των προηγούμενων διοικήσεων, του κ. Μελά, του κ. Παπά (σημερινού Βουλευτή της ΝΔ), του κ. Μπαμπασίδη και του κ. Σαλάτα, που εμποδίζαν κάθε προσπάθεια ελέγχου, αλλοίωναν αποτελέσματα, παρενέβαιναν στις διαδικασίες πληρωμών και εκδίκονταν όσους υπαλλήλους προσπαθούσαν να κάνουν σωστά τη δουλειά τους με συνεχείς μετακινήσεις.

Η κ. Τυχεροπούλου ανέφερε συγκριμένα ότι η διοίκηση Παπά, της ζήτησε να παραδώσει όλους τους φακέλους με τους ελέγχους που είχε κάνει και αναδείκνυαν παρατυπίες και ανακρίβειες στις δηλώσεις. Οι φάκελοι της ζητήθηκαν αμέσως μόλις ανέλαβε ο νέος Πρόεδρος. Μάλιστα όλα όσα είχε ελέγξει, δόθηκαν για επανέλεγχο και πολλοί από τους ελέγχους άλλαξαν ριζικά περιεχόμενο. Η κ. Τυχεροπούλου κατονόμασε την κ. Ρέππα ότι ήταν εκείνη που άλλαζε τα πορίσματα των ελέγχων και έδινε υποθέσεις για επανεξέταση με σκοπό τη μεταβολή των αποτελεσμάτων ενώ ανέφερε ότι ο προϊστάμενος του

λογιστηρίου, κ. Τασούλης ζήτησε τη μετάθεσή της σε άλλο τμήμα στο οποίο δεν θα είχε καμία πρόσβαση στους ελέγχους.

Ακόμη, προχώρησε σε μια σοβαρή αποκάλυψη που αφορά την περίοδο της διοίκησης Μπαμπασιδή: κατά την διάρκεια της διοίκησης Μπαμπασιδή υπήρξαν έντονες πιέσεις για αποδέσμευση ΑΦΜ που αφορούσαν τον κτηνοτρόφο Ξυλούρη. Η κ. Τυχεροπούλου περιέγραψε ακόμη απειλές, παρακολουθήσεις και προσπάθειες εξόντωσής της από την διοίκηση Μπαμπασιδή, ενώ έκανε λόγο για απροκάλυπτη εχθρική στάση της διοίκησης όταν επιχείρησε να καταθέσει στοιχεία στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Ο κ. Μπαμπασιδής σύμφωνα με όσα κατάθεσε η κ. Τυχεροπούλου, έδειχνε ιδιαίτερη δυσaráσκεια για τον ορισμό της ως συνεργάτιδας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Δεν δίστασε, μάλιστα, να ανοίξει το ερμάριο της με την παρουσία δικαστικού επιμελητή, ο οποίος όμως όπως έγραψε στην έκθεσή του, το βρήκε ήδη ανοιχτό, δηλαδή παραβιασμένο. Με βάση, μάλιστα όσα βρέθηκαν εκεί της ασκήθηκαν πειθαρχικές διώξεις.

Σχετικά με τα 4 ΑΦΜ που προσκόμισε η κ. Κουρμέτζα και ισχυρίστηκε ότι παρατύπως πληρώθηκαν από Τυχεροπούλου-Θεοδωρόπουλο και Σημανδράκο, τα 3 από τα 4 δεν περιλαμβάνονταν στα δεσμευμένα, όπως κατέθεσε η κ. Τυχεροπούλου, ενώ το 4ο ΑΦΜ ήταν του Βασίλειου Ξυλούρη, του γιου του Γεωργίου Ξυλούρη, για το οποίο η ίδια είχε ενημερώσει με σημείωμα τον προϊστάμενο του λογιστηρίου ότι είναι στα δεσμευμένα προκειμένου να μην πληρωθεί και παρ' όλα αυτά πληρώθηκε!

Ιδιαίτερη βαρύτητα είχε η αναφορά της στο λάθος της πληρωμής των 52 εκατομμυρίων ευρώ, λάθος που, όπως υπογράμμισε, θα μπορούσε να έχει εντοπιστεί από το λογιστήριο και τον προϊστάμενό του κ. Τασούλη όπως παραδέχθηκε στην κατάθεσή του, λόγω και των αχρεωστήτως που περιείχε η λάθος πληρωμή, ο οποίος, ωστόσο, ουδέποτε ελέγχθηκε, σε αντίθεση με την ίδια, που αντιμετώπισε πειθαρχικές διώξεις εξαιτίας αυτής της πληρωμής. Μάλιστα, η διοίκηση έσπευσε να αποδώσει την ευθύνη στον Οργανισμό καλύπτοντας τον τεχνικό σύμβουλο που έκανε το σφάλμα.

Η κ. Τυχεροπούλου έκανε λόγο για αντίδραση εντός και εκτός του Οργανισμού στην προσπάθεια μετάβασης των πληρωμών μέσω gov.gr, ενώ στάθηκε και στην υπόθεση των δεσμευμένων ΑΦΜ του 2021 που, σύμφωνα με τα λεγόμενά της, παραβιάστηκαν με πληρωμές σε συγκεκριμένα πρόσωπα, μεταξύ αυτών και του Βασίλη Ξυλούρη, χωρίς να δοθούν ποτέ επαρκείς εξηγήσεις.

Στο τέλος της κατάθεσής της επισήμανε ότι το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας ήταν σε γνώση του τι συνέβαινε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, οι δε πρώην Υπουργοί Λ. Αυγενάκης και Γ. Γεωργαντάς γνώριζαν το τι συμβαίνει στον Οργανισμό αλλά μόνο ο δεύτερος έδειξε ουσιαστικό ενδιαφέρον για την εξυγιάνσή του.

Η κ. Τυχεροπούλου αποκάλυψε ότι αφότου ανέλαβε ο κ. Αυγενάκης ο κ. Ξυλούρης άρχισε να έρχεται ολοένα και πιο συχνά στον ΟΠΕΚΕΠΕ δείχνοντας ότι διαδραματίζει κεντρικό ρόλο εντός του Οργανισμού. Η μάρτυρας αποκάλυψε τέλος ότι ο Υπουργός Τσιάρας αρνήθηκε να υπογράψει την απόσπασή της στην Εισαγγελία, ενώ την παρότρυνε να «φύγει στο εξωτερικό», στοιχείο που προκαλεί ερωτήματα για τις πραγματικές πολιτικές προθέσεις κάλυψης ή αποσιώπησης των γεγονότων.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι η κ. Τυχεροπούλου είχε αποστείλει το από 23-9-2020 εμπιστευτικό έγγραφο προς τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Γρηγόριο Βάρρα από το οποίο προέκυπτε ότι υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις συστηματικών παρατυπιών και αδυναμιών στον έλεγχο των αιτήσεων για κατανομή του εθνικού αποθέματος, οι οποίες

απειλούσαν την ορθότητα των πληρωμών και τη διαφάνεια της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, στο ανωτέρω έγγραφο η κ. Τυχεροπούλου επεσήμανε τα εξής βασικά συμπεράσματα:

- Οι αιτούντες ή όποιος υπέβαλλε για λογαριασμό τους τις αιτήσεις φαίνεται να γνώριζαν σε βάθος τις διαδικασίες και τα βήματα των διασταυρωτικών ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ, γεγονός που τους επέτρεπε να παρακάμπτουν τυπικά τις προβλέψεις του συστήματος και να υποβάλλουν αιτήσεις χωρίς ουσιαστική γεωργική δραστηριότητα, με μόνο στόχο τη λήψη υψηλών ενισχύσεων. Αυτό υπονόμει την αξιοπιστία του μηχανισμού ελέγχου.
- Πολλές εκτάσεις που πριν το 2020 ήταν δηλωμένες ως δημόσιοι βοσκότοποι εμφανίζονταν αιφνιδίως ως ιδιωτικοί, χωρίς να τεκμηριωνόταν επαρκώς η μεταβολή αυτή. Μάλιστα, οι φερόμενοι ιδιοκτήτες βρίσκονταν συχνά εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά και δεν είχαν καμία πραγματική σύνδεση με τις εκτάσεις αυτές, τις οποίες δήλωναν ως μισθωμένες σε τρίτους για τη λήψη εθνικού αποθέματος.
- Οι αιτήσεις βασίζονταν σε δηλώσεις βοσκοτόπων σε «καλή γεωργική κατάσταση» χωρίς ζώα, προκειμένου να μην απαιτείτο καμία γεωργική δραστηριότητα. Το εξαιρετικά χαμηλό κόστος υποβολής τέτοιων αιτήσεων, σε συνδυασμό με τις υψηλές απολαβές από το εθνικό απόθεμα, λειτουργούσε ως κίνητρο για αλυσιδωτές εικονικές πράξεις και μεταβιβάσεις δικαιωμάτων, πολλές από τις οποίες φαίνεται να συνδέονταν με οικογενειακές ή γνωστές σχέσεις.
- Πολλές από τις επίμαχες αιτήσεις είχαν υποβληθεί ηλεκτρονικά ή μέσω συγκεκριμένων Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ), γεγονός που υποδήλωνε πιθανή γνώση εκ των έσω ή καθοδήγηση ως προς τον τρόπο υποβολής των αιτήσεων ώστε να φαίνονταν τυπικά ορθές ενώ στην πραγματικότητα ήταν ψευδείς.
- Ακόμη και όταν διενεργείτο οπτικός διοικητικός έλεγχος και εντοπίζονταν παρατυπίες, υπήρχαν περιπτώσεις όπου, μετά από ενστάσεις, οι αιτήσεις εγκρίνονταν τελικά και οι ενισχύσεις καταβάλλονταν, παρά τις αρχικές επισημάνσεις για παραβάσεις.

Μάλιστα, η κ. Τυχεροπούλου καταλήγει στο ανωτέρω έγγραφό της υπογραμμίζοντας ότι οι διαπιστώσεις της αφορούν σε σοβαρές παρατυπίες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, συστηματικές πρακτικές απάτης, οι οποίες ασκούν πίεση σε διάφορα επίπεδα του συστήματος, προκαλώντας κλίμα φόβου και αποτρέποντας ουσιαστικό έλεγχο. Για τον λόγο αυτό, επισημαίνει ότι επέλεξε να απευθυνθεί με εμπιστευτικό έγγραφο στον Πρόεδρο, προκειμένου να προστατευθεί τόσο η ίδια όσο και η έρευνα που πιθανώς θα ακολουθήσει, αποφεύγοντας τον κίνδυνο να χαθεί κάθε δυνατότητα αποτελεσματικής διερεύνησης μέσω απλής κοινοποίησης

Συγκεκριμένα, το ανωτέρω από 23-9-2020 εμπιστευτικό έγγραφο της κ. Παρασκευής Τυχεροπούλου προς τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Γρηγόριο Βάρρα αναφέρει επί λέξει:

«Προς Πρόεδρο ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Γρηγόρη Βάρρα

Διαμέσου της συντονίστριας της ομάδας έργου κα. Αδαμοπούλου

Σε εφαρμογή

Της με αριθμό 54953/4.92F074504770020 απόφασης του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και του αρχείου των 99 ΑΓΜ για έλεγχο που το συνόδεuan

Της ορθής επανάληψης της στις 14.09.2020 με βάση την οποία μου κοινοποιήθηκε δείγμα 9 ΑΦΜ για έλεγχο από τη συντονίστρια κ. Αδαμοπούλου στις 14.09.2020 και των ευρημάτων ελέγχου που προέκυψαν από:

Τις 4.9.2020 έως τις 14.09.2020 για τα 99 ΑΦΜ

Τις 16.9.2020 έως τις 17.09.2020 για τα 9 ΑΦΜ

Σας επισυνάπτω:

Α) Τα στοιχεία ελέγχου για τα 9 ΑΦΜ με βάση τις οδηγίες της 14.09.2020 για οπτικό διοικητικό έλεγχο ο οποίος χωρίς περαιτέρω εμβάθυνση δεν μπορεί από μόνος του να οδηγήσει στον εντοπισμό παρατυπιών που υπάρχουν σε δικαιούχους, οι οποίοι φαίνεται να έχουν συμπληρώσει με τον “κατάλληλο” τυπικό τρόπο τα δικαιολογητικά που υπέβαλαν με την ΑΕΕ 2020. Αποτέλεσμα, “καλύπτουν” τυπικά τα 9 σημεία ελέγχου του αρχείου όπως μου δόθηκε. Για τα 9 ΑΦΜ του αρχείου της 14.9.2020 προτείνω να μην περιληφθούν στην προκαταβολή πληρωμής, γιατί ο απλός οπτικός διοικητικός έλεγχος, δεν δίνει την απαιτούμενη ασφάλεια για τις συγκεκριμένες περιπτώσεις για την ορθή πληρωμή τους και χρειάζεται περαιτέρω έλεγχος (Πίνακας Ι).

Β) Εμπιστευτική συνοπτική έκθεση προσωρινών συμπερασμάτων με σημαντικά ευρήματα από τον συνδυαστικό έλεγχο των 99 ΑΦΜ στοιχείων των αιτήσεων τους από προηγούμενα έτη, για τα οποία ευρήματα θεωρώ ότι είναι αναγκαίο να ενημερωθεί η Διοίκηση, λόγω αύξησης της συχνότητας εμφάνισής τους μεταξύ 2018-2019 και 2020. Στην έκθεση περιέχονται χαρακτηριστικά παραδείγματα περιπτώσεων που κατά τη γνώμη μου μπορούν να βοηθήσουν στο σχεδιασμό περαιτέρω ελέγχου ιδιαίτερα όσον αφορά τον έλεγχο των αιτήσεων που υποβλήθηκαν για λήψη εθνικού αποθέματος το 2020.

Συνημμένα

1. Πίνακας Ι αποτελεσμάτων οπτικού διοικητικού ελέγχου 9 ΑΦΜ για 2020.
2. Εσώκλειστη, εις χείρας Προέδρου, εμπιστευτική συνοπτική έκθεση προσωρινών συμπερασμάτων από τον έλεγχο των 99 ΑΦΜ συνοδευόμενη από τον Πίνακα ΙΙ με πληροφορίες ελέγχου.

Εμπιστευτική Συνοπτική Έκθεση

Κύριε Πρόεδρε

Σε εφαρμογή:

Της με αριθμό 54953/4.92F074504770020 απόφασης του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και του αρχείου των 99 ΑΦΜ για έλεγχο που το συνόδευσαν, έχω να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

- 1) Αμέσως μετά την απόφασή σας, της 4.9.2020, ξεκίνησα τον έλεγχο και των 99 ΑΦΜ με βάση τα στοιχεία και τις λεπτομέρειες που υπάρχουν στο πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ, δηλαδή τις αιτήσεις ΟΣΔΕ των παραγωγών, τα επισυναπτόμενα δικαιολογητικά, τα δικαιώματα και τις πληρωμές. Σκοπός μου ήταν να διαπιστώσω εάν υπάρχουν κάποιες κοινές ενδείξεις ή ευρήματα ώστε να συστηματοποιήσω τον έλεγχο για γρήγορη ολοκλήρωση. Πράγματι, από τις δύο πρώτες ημέρες που εξέτασα σχετικά γρήγορα τα στοιχεία από τις ΑΕΕ για τα 99 ΑΦΜ διαπίστωσα τέτοια κοινά, δηλαδή επαναλαμβανόμενα ευρήματα και τα οποία ομαδοποιημένα αναλύονται στο σημείο 3 που ακολουθεί.

2) Στις 14.9.2020 λάβαμε τη νέα τροποποιημένη απόφαση -ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ- ειδικού οπτικού διοικητικού ελέγχου με επείγον την ολοκλήρωση του ελέγχου για το έτος 2020 ως τις 21.9.2020, προκειμένου οι έλεγχοι αυτοί να ενσωματωθούν έγκαιρα στο αρχείο των διασταυρωτικών ελέγχων ενόψει της επικείμενης πληρωμής της προκαταβολής του 2020. Σε αυτή τη νέα διαδικασία ελέγχου, μου δόθηκαν από την συντονίστρια της ομάδας ελέγχου κ. Αδαμοπούλου, τα 9 ΑΦΜ του Πίνακα Ι και τα οποία έλεγξα με οπτικό διοικητικό έλεγχο όσον αφορά το 2020 κατά τη διάρκεια της ημέρας. Τα αποτελέσματα του οπτικού διοικητικού ελέγχου και για τα 9 ΑΦΜ βρίσκονται στον πίνακα με τα σχόλια ελέγχου. Επειδή τα 9 ΑΦΜ περιλαμβάνονται και στον Πίνακα ΙΙ όπου υπάρχουν τα ευρήματα για τα 99 ΑΦΜ, εισηγούμαι κανένας από τους 9 να μην λάβει προκαταβολή 2020, να δεσμευτεί ώστε να δοθεί η δυνατότητα πλήρους ελέγχου και καταχώρησης αποτελεσμάτων τους από τα οποία τελικά θα εξαρτηθεί η κατανομή εθνικού αποθέματος 2020 που αιτούνταν και η πληρωμή τους.

3) Από τη μεθοδολογία ομαδοποίησης κοινών σημείων ελέγχου από τις 4.9.2020 έως 14.9.2020 για τα στοιχεία των αιτήσεων στις ΑΕΕ και των 99 ΑΦΜ προκύπτουν σημαντικά προβλήματα παρατυπιών αλλά και κάποιες αδυναμίες στο σύστημα ελέγχου του Οργανισμού για συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως καταγράφονται ενδεικτικά παρακάτω:

i) εκμισθωτές ιδιόκτητων βοσκοτόπων φαίνονται να είναι ιδιοκτήτες βοσκοτόπων σε διαφορετικά νησιά τα οποία μάλιστα δεν δηλώνουν ως κατοικία.

ii) Κάποιοι φερόμενοι ιδιοκτήτες ιδιωτικών βοσκοτόπων εμφανίζονται να ενοικιάζουν εκτάσεις σε τρίτους, εκτάσεις για να λάβουν εθνικό απόθεμα, είτε δεν δηλώνουν δικές τους εκτάσεις για να τύχουν της κατανομής βοσκοτόπων από την τεχνική λύση.

iii) Ίδια χαρτογραφικά εμφανίζουν σε διαφορετικούς ιδιοκτήτες μόνιμων βοσκοτόπων σε αμέσως συνεχόμενες χρονιές και όλες αυτές οι αλλαγές συνοδεύονται από συμφωνητικά με σκοπό την λήψη εθνικού αποθέματος με δήλωση ενεργοποίησης δικαιωμάτων γη σε καλή γεωργική κατάσταση χωρίς ζώα, ενώ δεν ασκούν καμία γεωργική δραστηριότητα.

iv) Σχεδόν όλες οι επίμαχες ΑΕΕ έχουν υποβληθεί on line ή από συγκεκριμένα ΚΥΔ, ένδειξη ιδιαίτερης πληροφόρησης ως προς την "κατασκευή" αυτών των αιτήσεων που συνδυάζονται με τη λήψη εθνικού αποθέματος (εντοπίστηκαν πολλές συνωνυμίες πιθανά συγγενών, ακόμη και στη θεώρηση του γνησίου της υπογραφής)

v) Για κάποιους από τους ελεγχόμενους είχε γίνει οπτικός διοικητικός έλεγχος το 2019 και ενώ αρχικά δεσμεύτηκαν και δεν έλαβαν προκαταβολή, στη συνέχεια αυτός ο διοικητικός έλεγχος αναιρούνταν από ένσταση και η κατανομή εθνικού αποθέματος και η πληρωμή γινόταν κανονικά.

Χαρακτηριστικά ευρήματα ελέγχου

A. Ιδιοκτήτες βοσκοτόπων (a la cart)

A.1.1. Η Βαμβουκά Μαρία με ΑΦΜ 064040521 φέρεται ως ιδιοκτήτρια ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Τήλο που ενοικιάζεται στον Ματθαίου Βασίλειος με 041847196 παραγωγή από το Ρέθυμνο.

A.1.2. Η Βαμβουκά Μαρία με ΑΦΜ 064040521 φέρεται ως ιδιοκτήτρια ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Αμοργό που ενοικιάζει στην ΜΑΒΗ ΕΛΕΝΗ με 120021493 παραγωγό από Ρέθυμνο.

A.1.3. Η Βαμβουκά Μαρία με ΑΦΜ 064040521 φέρεται ως ιδιοκτήτρια ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Αμοργό που ενοικιάζει στην Δημαλάκη Καλλιόπη με 155380902 με 155380902 παραγωγό από Ρέθυμνο.

Σημείωση: Η Βαμβουκά Μαρία, παραγωγός από το Ρέθυμνο, είναι κάτοχος δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης ΠΕ1 από το 2015, ποτέ πριν δεν είχε δηλώσει στις ΑΕΕ των προηγούμενων ετών, ως όφειλε, εφόσον είναι ιδιοκτησία της οι ιδιωτικοί βοσκότοποι στα νησιά της Τήλου και της Αμοργού. Η Βαμβουκά Μαρία, παραγωγός από το Ρέθυμνο, και για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων της το 2018 και 2019 τυγχάνει κατανομής βοσκοτόπων από την τεχνική λύση!!

A.2.1. Ο Νύκταρης Νικόλαος με ΑΦΜ 043631713 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Ίο που ενοικιάζει στο Νικολόπουλο Αντώνιο με ΑΦΜ 134498835 παραγωγός από το Ρέθυμνο.

A.2.2. Ο Νύκταρης Νικόλαος με ΑΦΜ 043631713 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Ίο που ενοικιάζει στην Πατινάκη Ειρήνη με ΑΦΜ 145801477, παραγωγό από το Ρέθυμνο.

A.2.3. Ο Νύκταρης Νικόλαος με ΑΦΜ 043631713 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Ίο που ενοικιάζει στον Νικολόπουλο Θεμιστοκλή με ΑΦΜ 134469342, παραγωγό από το Ρέθυμνο.

A.2.4. Ο Νύκταρης Νικόλαος με ΑΦΜ 043631713 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Άνδρο που ενοικιάζει στον Γεραρχάκη Χαράλαμπο με ΑΦΜ 169091144, παραγωγό από το Ρέθυμνο.

Σημείωση: Ο Ο Νύκταρης Νικόλαος με ΑΦΜ 043631713, παραγωγός από το Ρέθυμνο, είναι κάτοχος δικαιώματος ενιαίας ενίσχυσης ΠΕ1 από το 2015, ποτέ πριν δεν είχε δηλώσει στις ΑΕΕ των προηγούμενων ετών ως όφειλε, εφόσον είναι ιδιοκτησία του οι ιδιωτικοί βοσκότοποι στα νησιά της Ίου και της Άνδρου. Ο Ο Νύκταρης Νικόλαος με ΑΦΜ 043631713, παραγωγός από το Ρέθυμνο και για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων του από το 2018 και 2019 τυγχάνει κατανομής βοσκοτόπων από την τεχνική λύση.

A.3.1. Ο Ξυλούρης Χαράλαμπος με ΑΦΜ: 052763013 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη ΦΛΩΡΙΝΑ που ενοικιάζει στην Ράμπου Μαρία με ΑΦΜ: 128558070 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.3.2. Ο Ξυλούρης Χαράλαμπος με ΑΦΜ: 052763013 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη ΦΛΩΡΙΝΑ που ενοικιάζει στην Ανυφαντάκη Καλλιόπη με ΑΦΜ: 133565215 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.3.3. Ο Ξυλούρης Χαράλαμπος με ΑΦΜ: 052763013 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη ΦΛΩΡΙΝΑ που ενοικιάζει στον Χαραλαμπάκη Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 137218177 ο οποίος είναι παραγωγός στο Ηράκλειο. Στον Χαραλαμπάκη Εμμανουήλ του έχει γίνει ο συνηθισμένος διοικητικός έλεγχος με βάσει το 78327/09.10.2019 έγγραφο της Διοίκησης ναι – ενεργοποιεί δικαιώματα με βοσκοτόπια χωρίς ζώα.

A.3.4. Ο Ξυλούρης Χαράλαμπος με ΑΦΜ: 052763013 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη ΦΛΩΡΙΝΑ που ενοικιάζει στην Ξυλούρη Μαρία με ΑΦΜ: 141374122 η

οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο. Στη Ξυλούρη Μαρία της έχει γίνει ο συνηθισμένος διοικητικός έλεγχος με βάσει το 78327/09.10.2019 έγγραφο της Διοίκησης ναί – ενεργοποιεί δικαιώματα με βοσκοτόπια χωρίς ζώα.

Σημείωση: Ενώ ο Ξυλούρης Χαράλαμπος είναι παραγωγός στο Ρέθυμνο και είναι κάτοχος δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης ΠΕ1 από το 2015, ποτέ πριν δεν είχε δηλώσει στις ΑΕΕ των προηγούμενων ετών, ως όφειλε εφόσον είναι ιδιοκτησία του οι ιδιωτικοί βοσκότοποι στη Φλώρινα μετέχει στην τεχνική λύση το 2018 και 2019 και του γίνεται κατανομή βοσκοτόπων για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων του.

A.4.1. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στον Πατραμάνης Ιωάννης με ΑΦΜ: 034376496 ο οποίος είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.4.2. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στην Κρουσανιωτάκη Ευαγγελία με ΑΦΜ: 100125137 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.4.3. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στον Καλουδάκη Νικόλαο με ΑΦΜ: 118912854 ο οποίος είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.4.4. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στην Δημαλάκη Καλλιόπη με ΑΦΜ: 155380902 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.4.5. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στην Μακράκη Ειρήνη με ΑΦΜ: 163354160 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.4.6. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στην Δημαλάκη Χριστίνα με ΑΦΜ: 163354160 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

A.4.7. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκότοπου στην Καστοριά που ενοικιάζει στον Μανιαδάκη Δημήτριο με ΑΦΜ: 165297051 ο οποίος είναι παραγωγός στο Ηράκλειο.

Σημείωση: Ενώ ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 είναι παραγωγός Ηρακλείου και είναι κάτοχος δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης ΠΕ1 από το 2015 και ποτέ πριν δεν είχε δηλώσει στις ΑΕΕ των προηγούμενων ετών ως όφειλε, εφόσον είναι ιδιοκτησία του οι ιδιωτικοί βοσκότοποι στη Καστοριά μετέχει στη τεχνική λύση του 2018 και 2019 και του γίνεται κατανομή των βοσκοτόπων για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων του.

Ανάλογα είναι και τα ευρήματα για τους:

A.5.1. Η Κλάδου Μαρία με ΑΦΜ: 045567429 φερόμενη ως κάτοχος ιδιωτικών βοσκοτόπων στα Αντικύθηρα 3 και 2 βοσκοτόπους στα Κύθηρα. Η Κλάδου Μαρία με ΑΦΜ: 045567429 μετά από τηλεφωνική επικοινωνία με αρμόδιους στα Κύθηρα, δεν εντοπίστηκε ή αναγνωρίστηκε ως κάτοχος των ιδιωτικών βοσκοτόπων στα νησιά Κύθηρα και Αντικύθηρα.

A.6.1. Ο Βαμβουκάς Ιωάννης με ΑΦΜ: 048026329 φερόμενος ως κάτοχος ιδιωτικών βοσκοτόπων στην Ανάφη. Με συνωνυμία (ίδιο επίθετο) ο Βαμβουκάς Νικόλαος με ΑΦΜ: 072474697 φερόμενος ως κάτοχος ιδ. Βοσκοτόπων στην ΚΕΑ όπου μετά από

τηλεφωνική επικοινωνία με αρμόδιους στην ΚΕΑ δεν εντοπίστηκε ή αναγνωρίστηκε ως κάτοχος ιδ. Βοσκοτόπων στο νησί της ΚΕΑΣ επισημαίνουμε την συνωνυμία (ίδιο επίθετο) με την Βαμβουκά Μαρία με ΑΦΜ: 064040521 φερόμενη ιδιοκτήτρια ιδιωτικών βοσκοτόπων σε Τήλο και Αμοργό. Παραπάνω περιπτώσεις Α.1.1., Α.1.2 & Α.1.3.

Α.7.1. Η Μανουσάκη Ζαφειρένια – Εμμανουέλα με ΑΦΜ: 132989340 φερόμενη ως κάτοχος ιδιωτικών βοσκοτόπων στην Καστοριά.

Β. Εναλλαγή αγροτεμαχίων μεταξύ ενοικιαστή και αρχικού ιδιοκτήτη για την απόκτηση εθνικού αποθέματος (carousel δικαιωμάτων).

Β.1.1. Η Κοκκίνου Ελένη με ΑΦΜ: 079847024 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Αμοργό που ενοικιάζει στην Άννα Μαρία ΣΤΟΙÇA με ΑΦΜ: 155018593 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο και η οποία έχει κάνει αίτηση και δήλωση το 2019 και της έγινε η κατανομή εθνικού αποθέματος και πληρώθηκε κανονικά. Οι ίδιες εκτάσεις βοσκοτόπων στην Αμοργό έχουν δηλωθεί το 2020 πάλι από την Κοκκίνου Ελένη με ΑΦΜ: 079847024 στον Κωστάκης Ιωάννης με ΑΦΜ: 066364492 ο οποίος και έχει αιτηθεί εθνικό απόθεμα για το 2020 ενώ τα δικαιώματα της Άννας Μαρία ΣΤΟΙÇA με ΑΦΜ: 155018593 που κατανεμήθηκαν από το εθνικό απόθεμα το 2019, ύψους 7.361,42 ευρώ, παραμένουν ενεργά και θα μπορούσαν να μεταβιβασθούν.

Β.1.2. Η Κοκκίνου Ελένη με ΑΦΜ: 079847024 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στην Αμοργό που ενοικιάζει στην Κοκκίνου Ελένη με ΑΦΜ: 169085580 η οποία είναι παραγωγός στο Ηράκλειο και η οποία έλαβε εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώθηκε (υπάρχει και έντυπο διοικητικού ελέγχου).

Β.2.1. Η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη Φλώρινα που ενοικιάζει στον Μαρκάκης Ιωάννης με ΑΦΜ: 164252176 παραγωγό στο Ρέθυμνο και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώνεται έχοντας δηλώσει ζώα: Το 2020 ο Μαρκάκης Ιωάννης με ΑΦΜ: 164252176 υποβάλλει αίτηση με τα ίδια χαρτογραφικά αλλά με ιδιοκτήτη τον Νύκταρη Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 072667089 ενώ δηλώνει ζώα.

Β.2.2. Η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη Φλώρινα που ενοικιάζει στον Μαρκάκης Δημήτριος με ΑΦΜ: 164294597 παραγωγό στο Ρέθυμνο και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώνεται έχοντας δηλώσει ζώα: έχει γίνει διοικητικός έλεγχος από Τζετζαϊλίδη Μαρία και έχει πληρωθεί κανονικά. Το 2020 ο Μαρκάκης Δημήτριος με ΑΦΜ: 164294597 υποβάλλει αίτηση με τα ίδια χαρτογραφικά αλλά με ιδιοκτήτη τον Νύκταρη Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 072667089 ενώ δηλώνει ζώα.

Β.2.3. Η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη Φλώρινα που ενοικιάζει στον Οικονομάκης Δημήτριος με ΑΦΜ: 164273786 παραγωγό στο Ρέθυμνο και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώνεται έχοντας δηλώσει ζώα: Έχει γίνει διοικητικός έλεγχος από Τζετζαϊλίδη Μαρία και έχει πληρωθεί κανονικά. Το 2020 ο Οικονομάκης Δημήτριος με ΑΦΜ: 164273786 υποβάλλει αίτηση με τα ίδια χαρτογραφικά αλλά με ιδιοκτήτη τον Νύκταρη Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 072667089 ενώ δηλώνει ζώα.

Β.2.4. Η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη Φλώρινα που ενοικιάζει στον Καλαϊντζάκης Δημήτριος με ΑΦΜ:

169062580 παραγωγό στο Ρέθυμνο και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώνεται έχοντας δηλώσει ζώα: έχει γίνει διοικητικός έλεγχος από Τζετζαϊλίδη Μαρία και έχει πληρωθεί κανονικά. Το 2020 ο Καλαϊντζάκης Δημήτριος με ΑΦΜ: 169062580 υποβάλλει αίτηση με τα ίδια χαρτογραφικά αλλά με ιδιοκτήτη τον Νύκταρη Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 072667089 ενώ δηλώνει ζώα.

B.2.5. Η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στη Φλώρινα που ενοικιάζει στον Καλαϊντζάκης Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 169062591 παραγωγό στο Ρέθυμνο και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώνεται έχοντας δηλώσει ζώα: Το 2020 ο Καλαϊντζάκης Εμμανουήλ υποβάλλει αίτηση με τα ίδια χαρτογραφικά αλλά με ιδιοκτήτη του Νύκταρη Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 072667089 ενώ δηλώνει ζώα.

Σημείωση: Η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 υποβάλλει ΑΕΕ 2019 αναφέροντας ιδιότητα βοσκοτόπια και λαμβάνει εθνικό απόθεμα 32.539,52 ευρώ χωρίς να δηλώνει καθόλου ζώα χωρίς παραστατικό για τα 1.021 στρέμματα που δηλώνει. Το παραστατικό ιδιοκτησίας Ε9 που δηλώνεται για την απόδειξη της ιδιοκτησίας δεν επισυνάπτεται. Όμως φαίνεται στο σύστημα με έντυπο διοικητικού ελέγχου με ημερομηνία ελέγχου 22.11.2019 η αίτηση 2019 θεωρείται αποδεκτή και λαμβάνει εξόφληση το Δεκέμβριο. Το 2020 η Καλαϊντζάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 131466659 δηλώνει και πάλι τις ίδιες εκτάσεις βοσκοτόπων των 1.021 στρεμμάτων ως ιδιοκτήτες χωρίς όμως να υπάρχει το παραστατικό ιδιοκτησίας Ε9 που αναφέρεται. Η αίτηση του 2020 φαίνεται ως οριστική.

B.3.1. Η Συνολάκη Δήμητρα με ΑΦΜ: 120005432 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στα Κύθηρα τον οποίο ενοικιάζει στον Συνολάκης Κωνσταντίνος με ΑΦΜ: 072667772 παραγωγό στο Ρέθυμνο, και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και πληρώνεται έχοντας δηλώσει ζώα: Το 2020 υποβάλλει αίτηση με τα ίδια χαρτογραφικά για τη λήψη ενίσχυσης. Την ίδια χρονιά το 2019 ο Συνολάκης Κωνσταντίνος με ΑΦΜ: 672667772 φέρεται ως ιδιοκτήτης ιδιωτικού βοσκοτόπου στα Κύθηρα που ενοικιάζει στον Βασιλάκης Εμμανουήλ με ΑΦΜ: 169086841 παραγωγό από το Ρέθυμνο και ο οποίος λαμβάνει εθνικό απόθεμα το 2019 και δεν πληρώνεται όμως (άρα πως έλαβε προκαταβολικά εθνικό απόθεμα το Νοέμβριο του 2019) γιατί δεν έχει παραστατικό κατοχής των εκτάσεων που δηλώνει και με εξέταση ένστασης στις 27.4.2020 δικαιώνεται και είναι έτοιμος για πληρωμή.

Γ. Ενοικιαστήρια με ελάχιστα ή και μηδενικά μισθώματα (real estate ιδιωτικών βοσκοτόπων)

Γ.1.1. Η Καρατζή Ιωάννα με ΑΦΜ: 11894826 κάτοικος Ηρακλείου ενοικιάζει ιδιωτικό βοσκότοπο στην Καστοριά στην Χριστοφίδου Θεοδώρα κάτοικος Ηρακλείου με ΑΦΜ: 028076133 410 στρέμματα για δύο χρόνια από 1.1.2019 έως 31.12.2020 για 60 ευρώ το έτος δηλαδή για 0,15 ευρώ το στρέμμα (0,146 ευρώ).

Γ.1.2. Ο Ξυλούρης Βασίλειος με ΑΦΜ: 074504770 κάτοικος Ηρακλείου ενοικιάζει ιδιωτικό βοσκότοπο στην Καστοριά στον Χρονάκη Φίλιππο κάτοικος Ηρακλείου με ΑΦΜ: 157267490 444 στρέμματα για δύο χρόνια από 1.1.2019 έως 31.12.2020 για 60 ευρώ το έτος δηλαδή για 0,14 ευρώ το στρέμμα (0,135 ευρώ).

Δ. ΑΤΑΚ κατά περίπτωση και κάθε χρήση (for every one, for every use)

Δ.1.1. Η Ξωχάκη Αναστασία με ΑΦΜ: 116667098 φερόμενη κάτοχος ενός ελαιώνα και τριών βοσκοτόπων στη Λέσβο και ενός βοσκοτόπου στη Κρήτη εμφανίζει για όλα το ίδιο ακριβώς ΑΤΑΚ το 01153525638 και τα οποία ενοικιάζει στον Χατζάκης Γεώργιος με ΑΦΜ: 068064153 ο οποίος αιτήθηκε εθνικό απόθεμα το 2019 αφού το ενοικιαστήριο έγινε αποδεκτό μιας και στον έλεγχο του ΑΤΑΚ πέρασε τυπικά, ήταν απλά έγκυρο, και δεν εξετάστηκε πόσες επαναλήψεις υπήρχαν ούτε οι γεωχωρικά αφορούσαν εντελώς ξεχωριστές και απομακρυσμένες περιοχές. Πράγμα που γνώριζαν οι συντάκτες του συμφωνητικού και υποβολής αιτήσεων.

Ε. Συμπεράσματα ελέγχου - ευρήματα

Από τα παραπάνω προσωρινά ευρήματα υπάρχουν τρία γενικά σοβαρά συμπεράσματα - ευρήματα στα οποία κατέληξα όταν μου δόθηκε και το 2ο αρχείο με τα 9 ΑΦΜ από την συντονίστρια κ. Αδαμοπούλου και διαπίστωσα ότι πολλοί διασταυρωτικοί έλεγχοι μπορούν να παρακαμφθούν τυπικά, όπως περιγράψω στη στήλη παρατηρήσεων του πίνακα 1. (πίνακας).

1ο Συμπέρασμα: Οι διασταυρωτικοί έλεγχοι και οι διαδικασίες είναι γνωστές στους υποβάλλοντες τις αιτήσεις, ώστε να μπορούν να τους ξεπερνούν εύκολα. Επομένως οι υποβάλλοντες τις αιτήσεις (οι ίδιοι ή όποιος για λογαριασμό τους την υποβάλει ή τους υποστηρίζει να την υποβάλουν) γνωρίζει τις διαδικασίες των χειριστών και εκλεκτών του οργανισμού ή των χειριστών του τεχνικού συμβούλου στην κατασκευή του προγράμματος ελέγχου. Έτσι γνωρίζουν πώς ξεπεράσουν τους ελέγχους 1 και 9 όπως συνέβη στις περισσότερες περιπτώσεις με χαρακτηριστικότερες τις Β.2.1 έως Β.1.5 και Δ.1.1. Το εντυπωσιακό της υποβολής όλων αυτών των αιτήσεων είναι ότι αν και αφορούν μεγάλα ποσά λήψης δικαιωμάτων εθνικού αποθέματος, που ξεπερνούν κατά πολύ το Μ.Ο. των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης των παραγωγών της χώρας, υποβάλλονται on line σε αντίθεση με ό,τι συνήθως συμβαίνει, δικαιούχοι με υψηλά δικαιώματα καταφεύγουν συνήθως στην υποβολή μέσω ΚΥΔ.

2ο Συμπέρασμα: Οι βοσκότοποι που φέρονται και χαρακτηρίζονται ή παρουσιάζονται ως ιδιωτικοί βοσκότοποι σήμερα στη μεγάλη πλειοψηφία των 99 ΑΦΜ που ελέγχθηκαν πριν από το 2020 και το 2019, δηλαδή το 2018 και το 2017, ήταν δημόσιοι. Οι εκτάσεις αυτές συμμετείχαν στην τεχνική λύση, δηλαδή αναδιανεμόνταν από κοινού σε κτηνοτρόφους με βάση τα κριτήρια της τεχνικής λύσης (ζώα και δικαιώματα ΠΕ3) και είναι απορίας άξιο πώς μετά εμφανίζονται ως ιδιωτικοί βοσκότοποι από κατόχους που βρίσκονται πολλές εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά και ποτέ δεν τους έχουν επισκεφτεί. Από την εξέλιξη αυτή της κατάστασης δημιουργούνται ταυτόχρονα τρία πολύ σοβαρά ερωτήματα:

-Πώς η υπηρεσία δέχεται a priori όλες αυτές τις επαναλαμβανόμενες πράξεις χαρακτηρισμού δημόσιων βοσκοτόπων ως ιδιωτικών χωρίς να συμβουλευτεί έστω και δειγματοληπτικά τα κατά τόπους δασαρχεία, ως αρμόδια υπηρεσία, που τηρούν αρχείο ιδιωτικών βοσκοτόπων, αλλά και το κτηματολόγιο, μιας και ανάμεσα στις εκτάσεις ιδιωτικών βοσκοτόπων που δηλώθηκαν ως ενοικιαζόμενες, υπάρχουν εκτάσεις που ανήκουν σε νησιά όπου υπάρχει κτηματολόγιο (Β.3.1).

-Πώς γνωρίζουν ακριβείς λεπτομέρειες της διαδικασίας της τεχνικής λύσης οι φερόμενοι ως κάτοχοι των ιδιωτικών βοσκοτόπων, ότι δηλαδή από την τεχνική λύση εξαιρούνται οι

ιδιωτικοί βοσκότοποι, οπότε παρουσιάζουν ένα τυπικό ενοικιαστήριο που ξεπερνά τις διαδικασίες 1 έως 9, δεσμεύουν μια περιοχή αυθαίρετα, όποια θέλουν, εκτοπίζοντας τους υπόλοιπους κτηνοτρόφους που έχουν ανάγκη των εκτάσεων, των οποίων η διάθεση των βοσκοτόπων από την τεχνική λύση όλο και μειώνεται λόγω εφαρμογής συντελεστή απομείωσης ή προσαρμογής των εκτάσεων που απομένουν αναλογικά με τις ανάγκες.

-Πώς εντοπίζουν τις «εν δυνάμει» με κενά για μετατροπή περιοχές από τόσο μεγάλη απόσταση και μάλιστα να γνωρίζουν τις χαρτογραφικές συντεταγμένες με ακρίβεια. Χωρίς τη συνδρομή χειριστών της τεχνικής λύσης και χαρτογραφικού υποβάθρου, αυτό είναι αδύνατο στις περισσότερες περιπτώσεις. Το οξύμωρο που παρουσιάζεται αρκετές φορές είναι κτηνοτρόφοι κάτοχοι δικαιωμάτων να λαμβάνουν βοσκοτόπια από την τεχνική λύση ενώ ταυτόχρονα οι ίδιοι να εμφανίζονται ως ιδιοκτήτες ιδιωτικών βοσκοτόπων που ενοικιάζουν σε τρίτους (τις περισσότερες φορές συγγενείς ή γνωστούς) για λήψη εθνικού αποθέματος, το οποίο μάλιστα μετά από λίγο μεταβιβάζουν σε άλλο γνωστό τους ώστε να χάνονται τα ίχνη.

3ο Συμπέρασμα: Ο τρόπος κατανομής του εθνικού αποθέματος τα έτη 2017, 2018 και 2019 αποτελεί το βασικότερο κίνητρο αυτής της καιροσκοπικής και αντιπαραγωγικής και εις βάρος του κοινοτικού ταμείου διαδικασίας εκ μέρους των αιτούντων, διότι:

-οι περισσότεροι αιτούντες ενεργοποιούν τα ιδιωτικά βοσκοτόπια με γη σε καλή γεωργική κατάσταση χωρίς ζώα, επομένως χωρίς καμιά ελάχιστη δραστηριότητα, για την αποφυγή υποβάθμισης του βοσκοτόπου, πράγμα που είναι αντίθετο για τον Κανονισμό και τις εθνικές διατάξεις,

-το ελάχιστο ως φερόμενο κόστος για την ενοικίαση των βοσκοτόπων, που δεν είναι πολλές φορές πραγματικό (δηλαδή εικονικό ή μηδενικό), σε σχέση με το 21,5 ευρώ ανά στρέμμα κατανομής εθνικού αποθέματος λειτουργεί ως το βασικό κίνητρο για το κυνήγι του “joker” των δικαιωμάτων του εθνικού αποθέματος. Στην περίπτωση Δ.1.1. για 444 στρέμματα θα κατανεμηθεί εθνικό απόθεμα περίπου 10.000 ευρώ με κόστος μόνο το «χαρτί» σύνταξης του συμφωνητικού, δηλαδή 60 ευρώ, και κανένα άλλο κόστος, αφού καμιά επίσκεψη για εργασία δεν θα γίνει από τον αιτούντα για τον βοσκότοπο στην Καστοριά,

-οι σοβαρότατες ασάφειες και παραλείψεις στο εθνικό θεσμικό καθεστώς

- ενεργοποίησης με τη χρήση βοσκοτόπου ως γη σε καλή γεωργική κατάσταση
- του μη περιορισμού της δυνατότητας μεταβίβασης των δικαιωμάτων εθνικού αποθέματος π.χ. για 5 τουλάχιστον χρόνια για τους νεοεισερχόμενους,

έχουν οδηγήσει στη δημιουργία σοβαρής στρέβλωσης – κάποιος με 60 ευρώ να λαμβάνει εθνικό απόθεμα 10.000 ευρώ και την επόμενη χρονιά λόγω της επικείμενης νέας ΚΑΠ να τα μεταβιβάζει έναντι 20.000 έως 25.000 ευρώ, δηλαδή με 60 ευρώ να λαμβάνει συνολικά 30.000 με 35.000 ευρώ. Πραγματικό joker!

Έτσι προκύπτει πολλά δικαιώματα εθνικού αποθέματος να εμφανίζουν το φαινόμενο της «κλειστής ομάδας ή προέλευσης» των αιτήσεων από συγκεκριμένη περιοχή ή ΚΥΔ και εφόσον το επιχείρησαν το 2018 και το 2019 και πέτυχε, επανήλθαν το 2020 με δριμύτητα και θράσος χωρίς να δείχνουν ότι κάτι τους επηρεάζει.

Όλα τα παραπάνω συνιστούν σε αρκετές περιπτώσεις σοβαρές παρατυπίες και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις συστηματική απάτη (δικαίωμα από εθνικό απόθεμα σε κλειστές

ανακυκλούμενες ομάδες – ή συγγενείς) οι οποίες, μεμονωμένα ή οργανωμένα, φαίνεται να ασκούν όλο και πιο φανερά πίεση σε διάφορα επίπεδα, από ΚΥΔ έως και υπαλλήλους, διαχέοντας “ΦΟΒΟ” σε όσους ασχολούνται ουσιαστικά με το θέμα, επιδιώκοντας με αυτό τον τρόπο την κατά το δυνατόν μόνο τυπική ενασχόλησή τους, τη δοκιμασία της οποίας (δηλαδή του τυπικού ελέγχου) γνωρίζουν ότι μπορούν να ξεπεράσουν εύκολα.

Για τους λόγους αυτούς απευθύνθηκα με εμπιστευτικό έγγραφο σε εσάς, κ. Πρόεδρε, γιατί θεωρώ ότι η απλή κοινοποίηση δημιουργεί κίνδυνο σε αυτούς που ασχοληθήκαμε αλλά κυρίως θα χαθεί το πλεονέκτημα της έρευνας που ενδεχόμενα γίνει από εδώ και πέρα».

4.- Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος (Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ):

Ιδιαίτερα αποκαλυπτικό της οργανωμένης απόπειρας συγκάλυψης από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία υπήρξε το γεγονός ότι, με απόφασή της, δεν κλήθηκε ως μάρτυρας ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής ο κ. Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος.

Ο κ. Θεοδωρόπουλος, υπάλληλος του ΟΠΕΚΕΠΕ προσληφθείς μέσω διαδικασίας ΑΣΕΠ τον Οκτώβριο του 2004, τοποθετήθηκε το 2008 στη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων και Πληροφοριακών Συστημάτων του Οργανισμού, δηλαδή σε κομβική υπηρεσιακή θέση με άμεση γνώση των διαδικασιών ελέγχου, διασταύρωσης στοιχείων και επεξεργασίας δεδομένων που συνδέονται με την καταβολή αγροτικών ενισχύσεων.

Ο ίδιος είχε ήδη κληθεί και εξεταστεί από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, δίνοντας τις από 11.3.2025 και 13.3.2025 ένορκες καταθέσεις του, οι οποίες περιλαμβάνονται στη διαβιβασθείσα ποινική δικογραφία. Πρόκειται, συνεπώς, για μάρτυρα με άμεση υπηρεσιακή γνώση κρίσιμων πτυχών της υπόθεσης, του οποίου οι καταθέσεις κρίθηκαν ιδιαίτερα σοβαρές ώστε να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο ποινικής έρευνας.

Οι ένορκες καταθέσεις του αποτυπώνουν, με συγκεκριμένα παραδείγματα και υπηρεσιακά έγγραφα, ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο:

- α) τροποποίηση ελεγκτικών διαδικασιών κατά τρόπο που αποδυνάμωνε τους ουσιαστικούς ελέγχους,
- β) καθυστερήσεις ή αναπροσαρμογές ελέγχων μετά από αλλαγές διοίκησης,
- γ) εισαγωγή τυπικών ή ατελέσφορων διαδικασιών που δεν οδηγούσαν σε ουσιαστική διακρίβωση παρατυπιών,
- δ) οργανωμένες αντιστάσεις ή παρεμβάσεις σε ελέγχους που αφορούσαν το Εθνικό Απόθεμα και δηλώσεις βοσκοτόπων.

Ειδικότερα, αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των ελέγχων που έκανε ο ΟΠΕΚΕΠΕ ο Π. Θεοδωρόπουλος στην από 11.3.2025 κατάθεσή του ανέφερε τα εξής «...επί προεδρίας κ. Γρ. Βάρρα τροποποιήθηκε η εγκύκλιος ελέγχων (85112/2015) και πλέον απαιτούνταν ισχυρά παραστατικά νόμιμης κατοχής κατά τη διενέργεια ειδικών διοικητικών ελέγχων. Η εγκύκλιος αυτή τροποποιήθηκε ξανά μετά την απομάκρυνση του Γρ. Βάρρα, επί προεδρίας Θ. Παπά, όπου τοποθετήθηκε το διαζευκτικό ή στην απαίτηση εγγράφων, δηλαδή προσκόμιση ισχυρών παραστατικών νόμιμης κατοχής ή Ε9, καθιστώντας τα επί της ουσίας ισοδύναμα. Το σχέδιο της εν λόγω τροποποίησης φέρει, όπως διαπίστωσα αργότερα, τις υπογραφές Καλλιόπης Αδαμοπούλου (προϊσταμένης τμήματος Αξιολόγησης Ελέγχων της Δ/σης Τεχνικών Ελέγχων), Αθανασίας Ρέππα (Δ/ντριας) και του τότε Προέδρου Θεοφάνη Παππά...».

Σε ό,τι μάλιστα αφορά τους ελέγχους που είχε διατάξει πριν την απομάκρυνσή του ο Γρ. Βάρρας, αυτοί φαίνεται πως καθυστέρησαν να ξεκινήσουν για περίπου τρεις μήνες, με στόχο να ξεκινήσουν μετά την αποχώρησή του και την αλλαγή της διαδικασίας ελέγχου, ώστε να καλυφθούν οι παραβάτες. Αναφέρει σχετικά στην ως άνω κατάθεσή του ο Π. Θεοδωρόπουλος: «....στις 06/10/2020 είχε εκδοθεί η υπ' αριθμ. 63176/06-10-2020 εντολή ειδικού ελέγχου από το γραφείο Διοίκησης και τον τότε πρόεδρο Δρ. Γρ. Βάρρα προς την περιφερειακή Δ/ση Ηπείρου και Δυτ. Μακεδονίας (Δ/ντρια Χαριτίνη Παπαθανασίου), για τον έλεγχο 43 ΑΦΜ ως επί τω πλείστον με έδρα στην Κρήτη, που δήλωναν αγροτεμάχια στη Δυτική Μακεδονία. Ο έλεγχος διεξήχθη από το γραφείο Κοζάνης και διήρκησε από την 07/01/2021 έως την 09/09/2021, δηλαδή, εννιά μήνες μέχρι τη σύνταξη της έκθεσης ελέγχου. Η τελική έκθεση ελέγχου (51556/09-09-2021) δεν μου εστάλη ούτε μου κοινοποιήθηκε εξαρχής, παρότι τότε διατελούσα αναπληρωτής Δ/ντής της Δ/σης Τεχνικών Ελέγχων. Όταν το αντιλήφθηκα, τηλεφώνησα στη Δ/ντρια Χ. Παπαθανασίου να μου την αποστείλει, όπως και έγινε. Εξ όσων θυμάμαι, την εν λόγω έκθεση την είχε ζητήσει και η Οικονομική Αστυνομία σε κάποια έρευνά της. Αποτελεί απορίας άξιο το γεγονός ότι μια εντολή του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ άργησε τρεις μήνες να ξεκινήσει να εκτελείται (06-10-2020 – 07-01-2021) από την αρμόδια Δ/ση. Επίσης, εντελώς συμπτωματικά, ο έλεγχος φαίνεται ότι έγινε με βάση τη νέα τροποποίηση και αυτό φαίνεται από τα αποτελέσματα της έκθεσης ελέγχου, όπου πχ για τη δικαιούχο Παπαδάκη Δήμητρα με ΑΦΜ 070997199 (σελ. 12, 13, 14 έκθεσης) προκύπτει ότι οι εκτάσεις της είναι ορθές, διότι στο Ε9 του εκμισθωτή της, Ξυλούρη Αναστάσιου, οι δηλούμενες σε αυτό εκτάσεις υπερκαλύπτονται! Παρότι δηλ. ζητήθηκαν και ισχυροί τίτλοι, όπως αναφέρει η έκθεση, οι ελεγκτές αρκέστηκαν στη διασταύρωση με τα Ε9, που απεστάλησαν και τα δηλούμενα αγροτεμάχια της γεωργού θεωρήθηκαν ορθά. Αυτό προφανώς ήταν το αποτέλεσμα της εφαρμογής της ισχύουσας τότε εγκυκλίου για τους ελέγχους...».

Σχετικά με τους ελέγχους που δρομολόγησε η διοίκηση Σημανδράκου, οι οποίοι τελικά οδήγησαν στην αποπομπή του όταν ανέλαβε το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ο Ελ. Αυγενάκης, καθώς και σχετικά με την οργανωμένη αντίσταση που συνάντησαν οι έλεγχοι εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, καταθέτει τα ακόλουθα ο Π. Θεοδωρόπουλος στην από 11.3.2025 έκθεση ένορκης εξέτασης μάρτυρα: «....Συχνό λ.χ. ήταν το φαινόμενο να εισάγονται υποτιθέμενες διαδικασίες ελέγχου, προκειμένου να φανεί ότι γίνονταν ελεγκτικές ενέργειες, οι οποίες όμως απείχαν πολύ απ' την ουσία και δεν οδηγούσαν πουθενά. Χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα, ήταν οι έλεγχοι, που εισήγαγε η Α. Ρέππα, με πρόεδρο τον Δ. Μελά, για τον έλεγχο τίτλων, όπου δόθηκε εντολή στις περιφερειακές δ/σεις να αποστέλλουν τα στοιχεία των ελεγχόμενων στις κατά τόπους Δ.Ο.Υ., προκειμένου να κάνουν εκείνες έλεγχο τίτλων. Η παραπάνω διαδικασία προφανώς δεν απέφερε τίποτα, ενώ παράλληλα έβαλε το προσωπικό του ΟΠΕΚΕΠΕ σε έναν κυκεώνα αλληλογραφίας με τις ΔΟΥ. Οι ΔΟΥ στη συντριπτική τους πλειοψηφία, δεν απάντησαν ποτέ τίποτα, άλλες απάντησαν ότι δεν έχουν τέτοια αρμοδιότητα, ενώ ελάχιστες έστειλαν απλώς ένα ιστορικό. Ειδικά για τους συγκεκριμένους ελέγχους, υπάρχει μήνυμα αλληλογραφίας της ελεγκτή, Χουδαλάκη Στέλλας του ΝΓ Χανίων του ΟΠΕΚΕΠΕ, που εξηγεί στην Α. Ρέππα το ανούσιο των εν λόγω ελέγχων, το οποίο και σας εγχειρίζω. Σε αντίστοιχες περιπτώσεις ανούσιων ελέγχων υπήρξε και αντίδραση από ελεγκτές, οι οποίοι μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας απέστειλαν τις ενστάσεις και τις απόψεις τους για το ανούσιο του πράγματος και του ελέγχου. Επίσης, έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο να εκτελείται ένας έλεγχος, οι ελεγχόμενοι να απορρίπτονται και να πρέπει να επιστρέψουν ενισχύσεις και με την αλλαγή μιας διοίκησης (φαινόμενο ιδιαίτερα συχνό

στον ΟΠΕΚΕΠΕ) να εκδίδει η νέα διοίκηση εκ νέου εντολή (ενδεχομένως με νέα εγκύκλιο και ίσως και με νέες επιτροπές ελέγχου), να διενεργείται ο έλεγχος και οι ελεγχόμενοι να δικαιώνονται. Τον Νοέμβριο του 2021, έπειτα από επίμονες δικές μου πιέσεις και με δική μου πρωτοβουλία αλλά και επικοινωνία με το Κτηματολόγιο, εστάλησαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ γεωχωρικά και αλφαριθμητικά οι εκτάσεις του λειτουργούντος κτηματολογίου κυριότητας φορέων του Ελληνικού Δημοσίου. Με τα παραπάνω δεδομένα πραγματοποίησα μια σειρά ελέγχων, σχετικά με τους αιτούντες Εθνικό Απόθεμα 2021. Από τους ελέγχους μου προέκυψε σημαντικός αριθμός δικαιούχων, που οι δηλούμενες εκτάσεις τους εμπίπτουν στις παραπάνω εκτάσεις του κτηματολογίου, παρότι εκείνοι τις δήλωναν στο ΟΣΔΕ είτε σαν ιδιοκτήτες είτε σαν μισθωμένες από φυσικά πρόσωπα. Τα αποτελέσματα εστάλησαν στη Δ/ντρια μου Α. Ρέππα, στον Δ/ντή Άμεσων Ενισχύσεων Φ. Μαχλέρα, στον Πρόεδρο Δ. Μελά, στον Αντιπρόεδρο Π. Τζαβέλλα, στην προϊσταμένη τμήματος διαχείρισης δικαιωμάτων Ι. Μαρούλη και στην Κυριακή Βιτζηλαίου. Επιπλέον στις 08/12/2021 απέστειλα το υπ' αριθμ. 76705 ενημερωτικό σημείωμα προς τον Πρόεδρο κ. Μελά και τον Αντιπρόεδρο κ. Τζαβέλλα αναφορικά με τα αποτελέσματα των προαναφερθέντων διασταυρωτικών ελέγχων, το οποίο υπογράφει αρμοδίως η Προϊσταμένη της δ/σης κ. Ρέππα, με σκοπό η Διοίκηση να δώσει οδηγίες στη δ/ση για τον χειρισμό των αποτελεσμάτων. Το εν λόγω έγγραφο κοινοποιήθηκε και στις δ/σεις άμεσων ενισχύσεων και αγροτικής ανάπτυξης. Σε επόμενο χρόνο, η δ/τρια μου κ. Ρέππα, μου είπε ότι η εν λόγω διαδικασία πρέπει να σταματήσει, διότι της τηλεφώνησε η προϊσταμένη της νομικής υπηρεσίας του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Α. Μάνου, η οποία είχε τηλεφωνικά μιλήσει με κάποια νομικό του κτηματολογίου, ότι δεν μπορούν να αποκλειστούν οι παραπάνω δικαιούχοι από τις ενισχύσεις, διότι οι εγγραφές αυτές του κτηματολογίου δεν είναι οριστικές, σύμφωνα με όσα ορίζει η νομοθεσία του κτηματολογίου (πρέπει να παρέλθει επταετία από τις πρώτες εγγραφές χωρίς αμφισβήτηση ή κάτι τέτοιο), συνεπώς σταμάτησα τις ενέργειες. Εξάλλου, (δεν θυμάμαι σε ποιο χρονικό διάστημα αλλά σίγουρα μεταγενέστερο του παραπάνω) έθεσα το θέμα στη μικτή νομική και νομοτεχνική επιτροπή, για την εγκυρότητα των εγγραφών, του λειτουργούντος κτηματολογίου και για το αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον αποκλεισμό από ενισχύσεις, εφόσον δεν υπάρχει ταύτιση των δικαιούχων με τις εγγραφές του κτηματολογίου. Εξ όσων θυμάμαι, το περιεχόμενο του πρακτικού της επιτροπής ευθυγραμμιζόταν με την παραπάνω άποψη Θέλω να σημειώσω ότι τον Σεπτέμβριο του 2021 εντόπισα δηλώσεις βοσκοτόπων στο Γαϊδουρονήσι (Χρυσή) από ΑΦΜ με έδρα την Κρήτη, ως μισθωμένα με κυκλικές μισθώσεις. Συνέταξα σχετικό αναλυτικό έγγραφο με λεπτομερή παρουσίαση των ευρημάτων προς τη Διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, τη Δ/ντρια μου και την κ. Αδαμοπούλου Καλλιόπη. Δεν γνωρίζω αν διατάχθηκε σχετικός έλεγχος (σας εγχειρίζω τα σχετικά έγγραφα). Θέλω επίσης να αναφερθώ σε επιτόπιους ελέγχους που διενήργησαν υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Κω και την Κάλυμνο, κατόπιν παραγγελίας του Εισαγγελέα Πλημ/κών Κω. Όπως ανέφεραν οι ελεγκτές, στους ελέγχους αυτούς παρευρίσκονταν υπάλληλοι των ΚΥΔ, ως εκπρόσωποι των ελεγχόμενων. Αυτοί υποδείκνυαν στους ελεγκτές τις ελεγχόμενες εκτάσεις με τη χρήση GPS, γεγονός, που αντιλαμβάνονται οι ελεγκτές, πλην όμως δεν το κατέγραφαν στις εκθέσεις τους, γιατί δεν απαγορευόταν απ' την εγκύκλιο. Έτσι, οι έλεγχοι αυτοί εμφανίζονταν χωρίς ευρήματα. Τον Απρίλιο του 2022 η περιοχή των Δωδεκανήσων, εκτός της Κω, εντάχθηκε στην ανάρτηση του κτηματολογίου. Το καλοκαίρι του 2022 ενημέρωσα τον κ. Σημανδράκο, που είχε ήδη αναλάβει πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ και του πρότεινα για τους ελέγχους, που συμπεριλαμβάνονταν στην παραγγελία του Εισαγγελέα της Κω, να κάνουμε διασταυρωτικούς ελέγχους, με βάση τα στοιχεία του Κτηματολογίου. Από τους ελέγχους αυτούς, που διενήργησα, αφού προηγουμένως συνεννοήθηκα με τον

Πταισματοδίκη Κω, ο οποίος εκτελούσε την εισαγγελική παραγγελία και μετά την αποστολή των σχετικών στοιχείων από το Κτηματολόγιο τον Οκτώβριο του 2022, διαπίστωσα ότι στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, δεν υπήρχε ταύτιση μεταξύ των δηλώσεων ΟΣΔΕ και των αντίστοιχων εγγραφών στο κτηματολόγιο. Τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου ελέγχου απεστάλησαν στον Πταισματοδίκη Κω τον επόμενο μήνα. Ωστόσο, επειδή δεν είχε προχωρήσει η κτηματογράφηση στο νησί της Κω και η απάντηση του Πταισματοδικείου ήταν να γίνει ο έλεγχος με βάση τα στοιχεία του κτηματολογίου, ο κ. Μπαμπασίδης, ως αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, αρμόδιος για τις Δ/σεις Τεχνικών Ελέγχων και Άμεσων Ενισχύσεων, επικοινωνήσε με το Πταισματοδικείο Κω και συνεννοήθηκε ώστε, ειδικά για το νησί της Κω, ο έλεγχος να γίνει με βάση τα στοιχεία του παλιού Κτηματολογίου. Για τον λόγο αυτόν, ενέκρινε τη μετάβαση στο νησί της Κω των υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, της κ. Κουρμέντζα και της κ. Πιστόλη, ώστε να κάνουν τους ελέγχους στο Υποθηκοφυλακείο της Κω. Αυτό προφανώς ήταν μια πολύ χρονοβόρα διαδικασία και μέχρι τις 28/12/2023, που εγώ ήμουν στη θέση του Δ/ντή Τεχνικών Ελέγχων, δεν είχα λάβει τα αποτελέσματα των σχετικών ελέγχων, ώστε να τα διαβιβάσω στο Πταισματοδικείο Κω και ούτε πλέον είμαι σε θέση να γνωρίζω ποια ήταν η εξέλιξη. Αξίζει, πάντως να σημειωθεί ότι έως και την εξόφληση των πληρωμών του έτους 2023 τα συγκεκριμένα ΑΦΜ ήταν δεσμευμένα, προκειμένου να μην πληρωθούν. Στις 18/01/2024 παρέδωσα στην κ. Σταυρούλα Κουρμέτζα, η οποία με αντικατέστησε στη θέση του Προϊστάμενου της Δ/σης, τους ελέγχους, που είχα διενεργήσει μέχρι τότε....».

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και στην από 13.3.2025 συμπληρωματική κατάθεση του μάρτυρα Π. Θεοδωρόπουλου, ο οποίος αναφέρει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα για την απομάκρυνση του Ευ. Σημανδράκου από τον Ελ. Αυγενάκη: «.....Τον Οκτώβριο του 2023, νομίζω στις 20/10, ο Υφυπουργός ΑΑΤ κ. Κελέσης συνεχάρη τον πρόεδρο κ. Σημανδράκο για τις πληρωμές και του ζήτησε να τον βοηθήσει να συνταχθεί δελτίο τύπου του ΥΠΑΑΤ, σχετικά με την επιτυχή ολοκλήρωση των πληρωμών. Παρόλα αυτά, από τη Δευτέρα 23/10/2023, ο κ. Σημανδράκος άρχισε να δέχεται πιέσεις από την ηγεσία του ΥΠΑΑΤ να υποβάλει την παραίτησή του. Σημειώνω, ότι κατά την προκαταβολή του Οκτωβρίου 2023, ως Δ/ντής Τεχνικών Ελέγχων είχα αποστείλει αρχείο προς τις άμεσες ενισχύσεις και τη Δ/ση πληρωμών με τα ΑΦΜ των γεωργών προς δέσμευση. Επρόκειτο για εκατοντάδες ΑΦΜ από υποθέσεις, που είχαν ήδη διαβιβαστεί στις εισαγγελικές αρχές ή στην οικονομική αστυνομία, μεταξύ αυτών και τα 635 ΑΦΜ της υπόθεσης των ΕΛΤΑ..... Στις 28/12/2023 πραγματοποιήθηκε ΔΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ, χωρίς σε αυτό να προεδρεύει ο κ. Σημανδράκος αλλά ο αναπληρωτής του κ. Μπαμπασίδης. Το ΔΣ αποφάσισε τη μετακίνηση 3 διευθυντών, της κ.Τυχεροπούλου από Δ/ντρια άμεσων ενισχύσεων σε Δ/ντρια εσωτερικού ελέγχου, του κ. Κουντούρη από Δ/ντή Πληροφορικής σε Δ/ντή της ΠΔ Αττικής και Νήσων και εμού από Δ/ντή Τεχνικών Έργων σε Δ/ντή πληροφορικής. Στις θέσεις μας τοποθετήθηκαν αντίστοιχα ο Γ. Κέντρος (άμεσων ενισχύσεων) και η Σ. Κουρμέτζα (Τεχνικών ελέγχων). Επίσης, τοποθετήθηκε η Α. Βολιτάκη από Δ/ντρια Αττικής και νήσων σε Δ/ντρια Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας, θέση που μέχρι τότε κατείχε η κ. Τυχεροπούλου με παράλληλα καθήκοντα. Την ίδια μέρα επίσης ο κ. Σημανδράκος υπέβαλε την παραίτησή του και τοποθετήθηκε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ ο κ. Μπαμπασίδης.....».

5.- Αθανάσιος Καπρέλης (πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ κατά τις περιόδους από 1/3/2010 ως 14/1/2013 και από 22/6/2016 ως 19/11/2019):

Η τοποθέτησή του στη θέση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν πολιτική απόφαση του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, κ. Αποστόλου. Η έλλειψη διαφάνειας, ελέγχου και λογοδοσίας στον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά τη περίοδο της διοίκησής του είχε ως αποτέλεσμα τη μη ενσωμάτωση 8 εκατομμυρίων στρεμμάτων επιπλέον επιλέξιμων βοσκοτόπων με χαμηλή ξυλώδη βλάστηση σε εφαρμογή του Κανονισμού Omnibus (τέλος του 2017). Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής μέχρι το 2019-2020 ήταν η εκτόξευση εθνικού αποθέματος με βοσκοτόπια χωρίς ζώα αυτές τις χρονιές. Από τις απαντήσεις του κατέστη σαφές ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ διοικούνταν «στο περίπου», χωρίς ουσιαστικό έλεγχο. Ένας δημόσιος οργανισμός που διαχειριζόταν εκατομμύρια ευρώ κοινοτικών πόρων λειτουργούσε με προχειρότητα και αδιαφορία την εσωτερική του δομή.

Κατά τη μαρτυρική του κατάθεση ο κ. Καπρέλης δεν απάντησε πειστικά στις ερωτήσεις που του τέθηκαν από το ΠΑΣΟΚ και άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης, για τη διαχείριση των ευρωπαϊκών ενισχύσεων, για την διαδικασία εφαρμογής της τεχνικής λύσης και την κατά παρέκκλιση κατανομή βοσκοτόπων που περιλαμβάνονταν στις εισηγήσεις του προς τους υπουργούς καθώς και την καταπάτηση δημόσιων βοσκοτόπων, τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων και την εσωτερική λειτουργία του Οργανισμού, παρά την πολυετή θητεία του στον Οργανισμό.

6.- Δημήτριος Μελάς (πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κατά την περίοδο 2021 - 2022).

Από την κατάθεση του πρώην Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Δ. Μελά προέκυψε σειρά έκνομων ενεργειών και παροχής διευκολύνσεων σε τρίτα πρόσωπα εις βάρος των συμφερόντων του Οργανισμού. Ο πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν παρείχε επαρκείς και πειστικές εξηγήσεις ως προς το περιεχόμενο των διαλόγων που προέκυψαν από το αποδεικτικό υλικό και αφορούσαν επικοινωνίες του με συγγενικό του πρόσωπο και άλλους συνομιλητές. Οι διάλογοι που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας καταδεικνύουν ένα δίκτυο επιλεκτικών και προνομιακών εξυπηρετήσεων και αδιαφανών σχέσεων, την ώρα που εκκρεμούσαν καταγγελίες και έλεγχοι για πληρωμές. Από το περιεχόμενο των συνομιλιών αυτών προκύπτει εικόνα παροχής διευκολύνσεων, η οποία συνδέεται ακόμα και με τη λήψη ακριβού δώρου.

Ειδικότερα, ερωτηθείς σχετικά με δώρο που φέρεται να έλαβε κατόπιν εξυπηρέτησης «καλού φίλου», ισχυρίστηκε ότι δεν επρόκειτο για ανταπόδοση στο πλαίσιο των καθηκόντων του, αλλά για προσωπική μεσολάβηση στην εύρεση ακινήτου. Το ίδιο το δώρο, κατά τους ισχυρισμούς του, ήταν χαμηλής αξίας (ρολόι τύπου swatch από την Ιταλία)!!!. Η απαράδεκτη αυτή αιτιολόγηση, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας του αντικειμένου, δεν αίρει το ζήτημα δεοντολογίας και ενδεχόμενης σύγκρουσης συμφερόντων που ανακύπτει όταν επικεφαλής οργανισμού διαχείρισης κοινοτικών πόρων εμφανίζεται να αποδέχεται παροχές από πρόσωπα τα οποία συνδέονται με υποθέσεις ή διοικητικές διευκολύνσεις.

Περαιτέρω, ο μάρτυρας υποστήριξε ότι δεν έχει σημασία το περιεχόμενο των τηλεφωνικών του συνομιλιών αλλά το αν οι επίμαχες πράξεις πράγματι τελέστηκαν. Η θέση αυτή παραγνωρίζει ότι ακριβώς η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ, επικοινωνιών και

διοικητικών ενεργειών αποτελεί αντικείμενο της ποινικής αξιολόγησης, η οποία ήδη διενεργείται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και το γεγονός ότι, ενώ ο κ. Μελάς έλαβε τον Νοέμβριο του 2021 καταγγελίες που αφορούσαν συγκεκριμένα 1200 περίπου ΑΦΜ, η εντολή για ελέγχους δόθηκε, κατά τα προκύπτοντα, τον Ιούνιο του 2022, δηλαδή περίπου επτά μήνες αργότερα και λίγο πριν την αποχώρησή του από τον Οργανισμό. Η χρονική αυτή υστέρηση εγείρει σοβαρά ερωτήματα ως προς την αμεσότητα και αποτελεσματικότητα της διοικητικής αντίδρασης, ιδίως σε υποθέσεις που αφορούν ενδεχόμενη απάτη σε βάρος κοινοτικών πόρων.

Τέλος, ο μάρτυρας δεν παρείχε ουσιαστικές απαντήσεις για την περίοδο 2019–2020, κατά την οποία η κατανομή του Εθνικού Αποθέματος έλαβε εξαιρετικά εκτεταμένες διαστάσεις παράτυπων κατανομών από τον Οργανισμό.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι χαρακτηριστικές της δράσης του κ. Μελά είναι οι διαπιστώσεις της συμπεριλαμβανόμενης στην δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας από 24.10.2022 υποβλητικής αναφοράς της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων, η οποία προέβη σε άρσεις τηλεφωνικού απορρήτου προς διερεύνηση καταγγελιών: *«...Από την ακρόαση των συνομιλιών του, προκύπτει η πραγματοποίηση επικοινωνίας του με πληθώρα από ιδιώτες που δραστηριοποιούνται πανελλαδικά στον αγροτικό κτηνοτροφικό τομέα, στους οποίους λόγω της θέσης του, καταφέρνει να παρέχει εξυπηρετήσεις, συνήθως είτε υπό τη μορφή της ένταξής τους στο πρόγραμμα ενισχύσεων και της σχετικής πληρωμής τους, δίχως αυτοί να δικαιούνται κάτι τέτοιο, είτε μέσω της «προσεκτικής» διαχείρισης των μελλοντικών ελέγχων που πρόκειται να δεχθούν στους βοσκότοπους τους από υπαλλήλους του ίδιου οργανισμού, ώστε να μην εντοπίζονται ελλείψεις. Ειδικά για τα ζητήματα των πληρωμών, προκύπτει πως για την επίλυσή τους επικοινωνεί απευθείας με τον καθ' ύλην αρμόδιο υπάλληλο ΜΑΧΛΑΙΡΑ Φραγκίσκο, ο οποίος αντιστοιχεί στο Διευθυντή Άμεσων Ενισχύσεων του Οργανισμού. Σε ορισμένες από τις παραπάνω περιπτώσεις, για τις εξυπηρετήσεις που προσφέρει, φέρεται πως λαμβάνει δώρα ιδίως οικονομικού χαρακτήρα. Παράλληλα, όπως προκύπτει από τις συνομιλίες του, χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης διάλογοι που πραγματοποιεί με έτερο υπάλληλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. από τους οποίους φαίνεται πως πρόκειται να λάβει χρηματικό ποσό ύψους 24.260 ευρώ από τον ίδιο τον Οργανισμό. (Σχετ. η υπ' αριθ. 4996 συνομιλία στη σελ. 31 της από 21-08-2022 έκθεσης ψηφιακού δίσκου της υπ' αριθ. 6946558005 τηλεφωνικής σύνδεσης.) Σημειώνεται ότι ο ΜΕΛΑΣ Δημήτριος γενικώς είναι ιδιαίτερα προσεκτικός όταν αναφέρεται σε εξυπηρετήσεις - παρεμβάσεις που του ζητούνται και μάλιστα χρησιμοποιεί συχνά για τις επικοινωνίες του διαδικτυακές κρυπτογραφημένες εφαρμογές και συγκεκριμένα τη «Signal» και τη «WhatsApp»...».*

7.- Κυριάκος Μπαμπασιδής (Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ 2022-2024, προσωρινός πρόεδρος 2024-2025):

Κατά την κατάθεσή του πρώην Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκου Μπαμπασιδή αναδείχτηκε το πλέγμα μεθοδεύσεων σχετικά με τους ελέγχους στον οργανισμό του ΟΠΕΚΕΠΕ. Από την εξέταση του κ. Μπαμπασιδή προέκυψε ότι οι αγρότες συχνά ενημερώνονταν εκ των προτέρων για επικείμενους ελέγχους, ειδικά καταγγελιών, γεγονός που αλλοιώνει πλήρως την αξιοπιστία των διαδικασιών και τους βοηθούσε να προετοιμάζονταν για να μην βρεθεί «καμία αναντιστοιχία» σε σχέση με την δήλωσή τους.

Γεγονός που πιστοποιεί την συνειδητή συμμετοχή στελεχών του Οργανισμού στη συγκάλυψη παρατυπιών και απατών.

Στην εξέτασή του, ο Κυριάκος Μπαμπασιδής, δηλωμένος φίλος της ΝΔ, προσπάθησε να υποβαθμίσει τις σχέσεις του με το Μέγαρο Μαξίμου και την κυβέρνηση, χαρακτηρίζοντάς τις ως τυπικές, ακόμα και μπροστά σε απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες που αποκαλύπτουν το ακριβώς αντίθετο. Κατά την κατάθεσή του αποδείχθηκε η ενεργός υπονόμηση των ελεγκτικών μηχανισμών, καθώς παραδέχθηκε ότι ενημέρωνε εκ των προτέρων τους ελεγχόμενους. Η μαρτυρία του κ. Μπαμπασιδή, παρά τις προσπάθειές του για το αντίθετο, επιβεβαίωσε την ύπαρξη ενός μηχανισμού συγκάλυψης εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος προστάτευε τους παραβάτες και τιμωρούσε όσους προσπαθούσαν να αποκαλύψουν την απάτη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο κ. Μπαμπασιδής παραδέχθηκε ακόμα ότι επικοινωνήσε ο ίδιος με τον κ. Ξυλούρη τάχα για να κατευνάσει διαμάχη του τελευταίου με την υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, την κα Τυχεροπούλου, η οποία συνέβαλε καθοριστικά στην αποκάλυψη του σκανδάλου. Η κα Τυχεροπούλου καταγγέλθηκε από τον κ. Ξυλούρη κατόπιν ελέγχων που γίνονταν στα ΑΦΜ της οικογένειάς του. Αντί να προστατεύσει την ακεραιότητα της υπηρεσίας, ο κ. Μπαμπασιδής παραδέχτηκε ότι ενημέρωνε τον κ. Ξυλούρη και σχεδίαζε πειθαρχικές διώξεις κατά της υπαλλήλου, λέγοντας μάλιστα «τώρα θα δει, τώρα θα μάθει».

Οι αποκάλυψεις αυτές καταδεικνύουν την αδιαφάνεια και την υπονόμηση των ελεγκτικών μηχανισμών προς όφελος συγκεκριμένων συμφερόντων στενά συνδεδεμένων με τη Νέα Δημοκρατία. Η κατάθεση του κ. Μπαμπασιδή είναι ενδεικτική του τρόπου λειτουργίας του Οργανισμού την περίοδο διακυβέρνησης της ΝΔ. Εξυπηρετήσεις, κομματικά ρουσφέτια, ενημέρωση των «φίλων» για επικείμενους ελέγχους ακόμα και διώξεις σε υπαλλήλους που προσπαθούσαν να κάνουν τη δουλειά τους.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με την από 5-2-2025 Έκθεση Επισκόπησης και Ανάλυσης Απομαγνητοφώνησης Συνομιλιών της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία συντάχθηκε στα πλαίσια προκαταρκτικής έρευνας κατόπιν της από 29-7-2024 και με ΑΒΜ ΕΕΕ2024/33 παραγγελίας του Ελληνικού Γραφείου Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων και περιέχονται στην ανωτέρω δικογραφία, για τον Κυριάκο Μπαμπασιδή προκύπτουν οι κάτωθι διαπιστώσεις: «Από τις καταγεγραμμένες συνομιλίες και την εν γένει έρευνα της Υπηρεσίας μας, προέκυψε ότι ο ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ Κυριάκος του Αριστείδη (...) αποτελούσε τον πρόεδρο του ΔΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ, θέση την οποία κατείχε από τον Ιανουάριο του 2024 και ήταν χρήστης τηλεφωνικής σύνδεσης ενεργοποιημένης στο όνομα της συζύγου του Γκοτσοπούλου Νίκης.

Από την ακρόαση των συνομιλιών του, προέκυψε πως σπανίως προβαίνει σε απλές εξυπηρετήσεις ιδιωτών οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις αιτήσεις τους προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως για παράδειγμα να κάνει δεκτή εκπρόθεσμη αίτηση την οποία «θα περάσει με δική του ευθύνη».

Επιπλέον, χρήζει διερεύνησης μια σειρά συνομιλιών του με την προϊσταμένη της Διεύθυνσης Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κουρμεντζά Σταυρούλα, με την οποία διατηρεί στενές σχέσεις. Κατά τις συνομιλίες τους αυτές, αναφέρεται πως και ο ίδιος ο Μπαμπασιδής αποσκοπεί στη λήψη επιδότησης μέσω του οργανισμού, ως κάτοχος

εκτάσεων σε περιοχές της Αχαΐας. Η Κουρμεντζα μεταξύ άλλων του επισημαίνει πως έλεγξε τα αγροτεμάχια που είχε δηλώσει, τα οποία «βρίσκονται σε βουνό αλλά θα του τα πρασινίσει», εννοώντας πιθανότατα πως η περιοχή των εκτάσεων εγείρει προβληματισμούς ως προς την επιλεξιμότητά και τις εν γένει προϋποθέσεις που πρέπει να τηρηθούν ώστε να γίνει δεκτή και να εγκριθεί η ενίσχυση.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και ορισμένες συνομιλίες του οι οποίες αφορούν καταγγελία προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ (κοινοποιηθείσα και στην ευρωπαϊκή εισαγγελία) σχετικά με ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου από οικογένειες (150 ΑΦΜ) που κατοικούν στην περιοχή των Ζωνιανών Κρήτης. Από τις συνομιλίες αυτές φαίνεται πως υπάρχει μια προσπάθεια καθυστέρησης του ελέγχου αρκετούς μήνες πριν, με τον ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗ να αναφέρει χαρακτηριστικά: « να συζητήσουμε, τι θα κάνουμε με κείνο τον έλεγχο των εκατό πενήντα; Γιατί δεν μπορώ να το τραβήξω άλλο. Κάποια στιγμή πρέπει να γίνει έλεγχος» και τελικά ο έλεγχος ξεκινάει κατόπιν απόφασης του ιδίου την 8-1-2025.

Τέλος, άξιοι μνείας είναι και οι διάλογοι με τον ΞΥΛΟΥΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ με τον οποίο φαίνεται πως διατηρεί καλές σχέσεις. Κατά τις συνομιλίες του αυτές, ο Ξυλούρης ζητάει από τον ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗ να παρέμβει στην διεθύντρια της περιφερειακής διεύθυνσης ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ, ΣΕΡΑΦΕΙΜΙΔΟΥ ΕΛΒΗΡΑ ώστε να μην κληθεί να επιστρέψει χρήματα που έχει λάβει ήδη ως ενίσχυση (αχρεωστήτως κατβληθέντα). Μάλιστα, προκύπτει πράγματι συνομιλία του ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗ προς τη ΣΕΡΑΦΕΙΜΙΔΟΥ και μετέπειτα στον ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ Κων/νο, Διευθυντή ΟΠΕΚΕΠΕ Πιερίας, στους οποίους αναφέρει ότι για τον ΞΥΛΟΥΡΗ έχει ενδιαφερθεί ο ίδιος ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ του Υπουργείου, ΣΤΡΑΤΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, καθώς και λοιπά πολιτικά πρόσωπα.

Συγκριτικά με τον αντιπρόεδρο του οργανισμού, ΖΕΡΒΟ Ελευθέριο, ο ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ επιδεικνύει ιδιαίτερη προσοχή κατά τις συνομιλίες του. Αρκετές φορές αποφεύγει να συνομιλεί μέσω συμβατικών κλήσεων και προτιμά είτε τη χρήση διαδικτυακών εφαρμογών (WhatsApp), επισημαίνοντας στο συνομιλητή του : «πάρε με στο πράσινο», είτε δια ζώσης συναντήσεις».

8.- Ελευθέριος Ζερβός (Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ):

Η κατάθεση του κ. Ζέρβου είναι χαρακτηριστική της λειτουργίας του ΟΠΕΠΕ κατά την επταετή διακυβέρνηση της ΝΔ. Κομματάρχες με στενή σχέση με πολιτικούς προοισταμένους σε κρίσιμες θέσεις ευθύνης να διαχειρίζονται εκατομύρια ευρώ που θα έπρεπε να καταλήγουν στους αγρότες.

Κατά την εξέτασή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, ο μάρτυρας επέλεξε κατ' επανάληψη να επικαλεστεί το δικαίωμα της σιωπής ή να δηλώσει ότι δεν θυμόταν τίποτε σε σχέση με κρίσιμες συνομιλίες που περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ιδίως όταν οι ερωτήσεις αφορούσαν απομαγνητοφωνημένους διαλόγους του με ιδιώτες, στελέχη ΚΥΔ και πρόσωπα που συνδέονται με υποθέσεις ελέγχων και πληρωμών ενισχύσεων.

Παρά το γεγονός ότι δεν αμφισβήτησε τη γνησιότητα των διαλόγων που του αποδόθηκαν, απέφυγε να παράσχει ουσιαστικές διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενό τους, περιοριζόμενος στη δήλωση ότι δεν τους ανακαλεί στη μνήμη του. Η στάση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να μην δώσει εξηγήσεις στην Επιτροπή ως προς το περιεχόμενο εκατοντάδων συνομιλιών, από τις οποίες, κατά τα αναφερόμενα στη δικογραφία,

προκύπτουν ενδείξεις ενεργούς εμπλοκής του σε ζητήματα αναζήτησης και κατανομής βοσκοτόπων, διαχείρισης πληρωμών και επικοινωνίας με πρόσωπα που τελούσαν υπό έλεγχο.

Ιδίως δεν δόθηκαν εξηγήσεις για τις συνομιλίες του με ιδιώτες που αναζητούσαν μαζικά εκτάσεις βοσκοτόπων μερικών χιλιάδων στρεμμάτων σε άλλες περιοχές της χώρας, ούτε για τις επαφές του με ιδιοκτήτες ΚΥΔ και τον πρόεδρο της οργάνωσης των ΚΥΔ - ΠΕΦΑΣΥ με τους οποίους παραδέχθηκε ότι διατηρούσε επαφή, χωρίς όμως να αιτιολογήσει το περιεχόμενο και τον σκοπό των συχνών επικοινωνιών. Παράλληλα, απέφυγε να τοποθετηθεί επί των αναφορών σε παρεμβάσεις για πληρωμές - «σφηνωμένα» ΑΦΜ- και δεσμευμένα ΑΦΜ, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων συγγενικών του προσώπων.

Αντιθέτως, σε επιμέρους ερωτήσεις που αφορούσαν συγκεκριμένες πληρωμές οικείων του, απάντησε με σαφήνεια, γεγονός που καταδεικνύει ότι είχε γνώση του περιεχομένου των σχετικών συνομιλιών.

Επιπλέον, ο ίδιος αναγνώρισε την πολιτική του διαδρομή και τη στενή σχέση του με τη Νέα Δημοκρατία, αναφέροντας ότι υπήρξε μέλος της ΟΝΝΕΔ και της ΝΟΔΕ Ηρακλείου, ενώ παραδέχθηκε τη στενή του σχέση με τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Ελευθέριο Αυγενάκη.

Με την επιλογή του να μην παράσχει ουσιαστικές απαντήσεις επί κρίσιμων αποδεικτικών στοιχείων, ο μάρτυρας επιχείρησε να περιορίσει σημαντικά τη δυνατότητα της Επιτροπής να διερευνήσει τον πραγματικό του ρόλο στην υπό εξέταση υπόθεση. Ωστόσο, το περιεχόμενο των επισυνδεδεσών, σε συνδυασμό με τις λοιπές μαρτυρικές καταθέσεις, συγκροτεί αυτοτελές αποδεικτικό υλικό, το οποίο δεν τυγχάνει αμφισβήτησης.

Ειδικότερα, από την ακρόαση των συνομιλιών του, όπως αυτές περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, προέκυψαν συχνές επικοινωνίες του με ιδιώτες που δραστηριοποιούνταν ιδίως σε περιοχές της Κρήτης στον αγροτικό κτηνοτροφικό τομέα, ο ίδιος κατάγεται ομοίως από την Κρήτη και συγκεκριμένα από την περιοχή των Ζωνιανών, στους οποίους λόγω της θέσης του, κατάφερνε να παρέχει εξυπηρετήσεις, συνήθως υπό την μορφή παρεμβάσεων σε επικείμενους ελέγχους που επρόκειτο να δεχθούν για τους βοσκοτόπους ή για το ζωικό κεφάλαιο που πιθανότατα είχαν δηλώσει ψευδώς ότι κατέχουν.

Οι παρεμβάσεις αυτές συνίσταντο ιδίως στην εκ των προτέρων ενημέρωση των ελεγχόμενων για τους επικείμενους ελέγχους, ώστε εκείνοι να προλάβουν να «προετοιμαστούν» καταλλήλως, συγκεντρώνοντας για παράδειγμα το αναγκαίο ζωικό κεφάλαιο που υπολείπετο σε σχέση με το δηλωθέν, από τρίτους κτηνοτρόφους και τοποθετώντας τα απαραίτητα ενώτια στα ζώα. Επιπροσθέτως, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κ. Ζερβός φρόντιζε να επικοινωνεί απευθείας με τους αρμόδιους υπάλληλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, ζητώντας τους να παρακάμψουν τους ελέγχους και, εάν αυτό δεν ήταν εφικτό, να τους καθυστερήσουν ή έστω και είναι «επιεικείς» κατά τις διαπιστώσεις τους.

Παράλληλα, φρόντιζε να παρέχει συμβουλές που δε συνάδαν με τα καθήκοντα και το ρόλο του, σε φιλικά του πρόσωπα τα οποία είχαν καταγωγή από την Κρήτη ώστε αυτά να ελάμβαναν επιδοτήσεις από το πρόγραμμα ενισχύσεων, τις οποίες δε δικαιούνταν καθώς δήλωναν ψευδώς ανύπαρκτες εκτάσεις ή ζωικό κεφάλαιο. Για παράδειγμα, σε ορισμένες συνομιλίες του επισήμαινε σε άτομα που αιτούνταν επιδότηση πως ήταν

προτιμότερο να δήλωναν ότι είχαν υψηλότερο αριθμό ζώων από τον πραγματικό, παρά να δήλωναν ότι κατείχαν ανύπαρκτες καλλιεργήσιμες εκτάσεις, αναφέροντας πως στην πρώτη περίπτωση εάν δέχονταν έλεγχο αρκούσε να «δανειστούν» τα ζώα που υπολείπονταν από ένα τρίτο, άτομα, ενώ στη δεύτερη περίπτωση ήταν αρκετά ευκολότερο να διαπιστωνόταν η παρανομία τους.

Άξια μνείας είναι η περίπτωσης ανώνυμης καταγγελίας η οποία φαίνεται πως είχε περιέλθει στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και αναφερόταν σε ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου από οικογένειες που κατοικούσαν στην περιοχή των Ζωνιανών Κρήτης. Μέσω μιας σειράς συνομιλιών, ο κ. Ζερβός προσπαθούσε να ματαιώσει τους εν λόγω ελέγχους, αναφέροντας μάλιστα ότι λόγω εντοπιότητας ο ίδιος θα «ξεφτιλιστεί» ενώπιον των συγχωριανών του. Επειδή τελικώς δεν κατέστη δυνατό να αποφευχθεί η διενέργεια των ελέγχων, ο κ. Ζερβός κατέφυγε στην εκ των προτέρων ειδοποίηση αρκετών «Ζωνιανών», με τους οποίους μάλιστα συζητούσε ότι η διαφορά του δηλωθέντος ζωικού κεφαλαίου από του πραγματικού είναι τόσο υψηλή, που θα απαιτηθεί μεταφορά ζώων ακόμα από έτερες περιοχές της Κρήτης.

Όπως προκύπτει από τις επισυνδέσεις ο Ζερβός ήταν σημείο αναφοράς για τις διευθετήσεις και τις παρεμβάσεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ για τα θέματα της εκλογικής περιφέρειας του Λ. Αυγενάκη, λειτουργούσε κατ' εντολή του έχοντας αποκτήσει συντονιστικό ρόλο, αφού από τις συνομιλίες προκύπτει ότι συντόνιζε τον άλλο Αντιπρόεδρο Γ. Κουρδή και την Γενική Διευθύντρια Μελίτινη Οικονομάκη και οι δύο επιλογές του Λ.Αυγενάκη και τοποθετημένοι από αυτόν στην Διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Παρά την ένταξη συγγενικών του προσώπων στο πρόγραμμα ενισχύσεων όπως αναφέρθηκε παραπάνω, από τη συνολική έρευνα της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων προέκυψε πως οι εξυπηρετήσεις του κ. Ζερβού σε τρίτα πρόσωπα αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη σχέσεων ιδίως με ισχυρά πρόσωπα του αγροτικού κτηνοτροφικού τομέα της Κρήτης και στο εν γένει προσωπικό του όφελος. Χαρακτηριστική ήταν και η φράση του: «εγώ θέλω να φτιάχνω τον κόσμο τώρα, να μου χρωστάνε αυτοί μετά».

Σημειώνεται ότι ο κ. Ζερβός αρκετές φορές κατά τις συνομιλίες του απέφευγε να αναφέρεται σε καταστάσεις που ήταν πιθανώς παράνομες ή δεν άρμοζαν στο ρόλο του ως αντιπρόεδρος του οργανισμού και φρόντιζε να επισημαίνει στους συνομιλητές του «να μην του λένε τέτοια πράγματα από το τηλέφωνο» και να προτιμούν τη χρήση διαδικτυακών κρυπτογραφημένων εφαρμογών όπως είναι η «Viber» ώστε να μην είναι δυνατή η καταγραφή των διαλόγων τους από τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας.

Επίσης, ο κ. Ζερβός ερωτηθείς για την εμπλοκή του σε αποδεσμεύσεις ΑΦΜ με βάση παλαιότερες συνεντεύξεις του στις οποίες εμφανιζόταν να “πανηγυρίζει” για την αποδέσμευση οκτώ χιλιάδων δεσμευμένων ΑΦΜ στην Κρήτη, απέφυγε να δώσει οποιαδήποτε απάντηση επικαλούμενος ότι δεν είχε εκτελεστικές αρμοδιότητες.

Ο κ. Ζερβός επιλέχθηκε με κομματικά κριτήρια, ως ο αντ' αυτού του Υπουργού Λ. Αυγενάκη καθώς ήταν στενός συνεργάτης του και κομματάρχης του. Προχωρούσε σε σειρά ενεργειών με βάση τις εντολές που λάμβανε για να εξυπηρετηθούν οι φίλοι και γνωστοί του ίδιου του Υπουργού. Στο σημείο αυτό, ενδεικτικά παραθέτουμε τις ακόλουθες συνομιλίες του κ. Ελευθερίου Ζερβού, ο οποίος φαίνεται να κανονίζει την κατά παράκαμψη της νομιμότητας πληρωμή σε φίλους του Υπουργού κ. Αυγενάκη, εν γνώσει μάλιστα του τελευταίου:

(α) Στις 14.9.2024, μιλώνοντας με τον Γ. ΒΙΕΝΑΡΑΚΗ:

«Z: Ο ΝΤΟΓΚΟΥΛΗΣ είναι βρώμα να τον ξέρεις.

B: Είναι βρώμα αλλά έχεις φίλο συ

Z: Τι;

B: Τον είχε φίλο ο ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ και συ.

Z: Εγώ δεν τον έχω φίλο, εμείς δεν πολυμιλούμε.

B: Εγώ βρε του 'λεγα ότι είναι βρώμα ο ΝΤΟΓΚΟΥΛΗΣ, τέλος πάντων.

Z: Εεε είναι, ναι είναι, είναι παρτάκιας να στο πώ αλλιώς.

B: Ναι

Z: Αύριο είναι εδώ πέρα ένα κοπέλι ο Ηλίας ο Καλφούτζος

B: Ναι

Z: Τον έχεις ακούσει;

B: Τον έχω ακούσει

Z: Λοιπόν αυτός είναι άνθρωπος του Λευτέρη, αυτός είναι κανονικός φίλος του Λευτέρη, όμως δεν είναι γιαλατζή και είναι από τα μεγάλα ΚΥΔ.

B: Ναι

Z: Είναι μετά το Ντογκούλη είναι αυτός.

B: Το πρόβλημα είναι ότι πρέπει να τον επιάσεις τον Ηλία τον Καλφούτζο να δούμε τι δικαιώματα έχει να μην παίρνουν οι Ζωνιανοί, να τα πάρουν με δέκα ευρώ, να σου κανονίσω εγώ να τα πουλήσουμε με 30 ευρώ.

Z: Άκουσε, άκουσε με λίγο θα πα, αύριο θα σου κάνω εγώ με τον Ηλία τον ΚΑΛΦΟΥΤΖΟ, θα μιλήσετε μαζί, θα τα κανονίσετε και θα δούμε τα υπόλοιπα».

(β) Στις 17.10.2024 σε ομαδική κλήση με τον Ηλία Καλφούντζο και τον Εμμανουήλ Πετράκη:

«Π: Έλα φίλε.

Z: Σ 'ακούει ο Ηλίας είναι στη γραμμή, ο ΚΑΛΦΟΥΝΤΖΟΣ.

Π: Αα.

Z: Ηλία;

K: Καλημέρα.

Π: Έλα Ηλία Καλημέρα. Τι κάνεις;

K: Ωραία.

Π: Έπρεπε να σε μεθύσουμε προχθές στο τραπέζι του ΑΥΓΕΝΑΚΗ καλά

K: Ναι.

Π: Θα κλείσουμε το θέμα.

Π: Τι γίνεται;

Ζ: Αυτός, αυτός ήτανε ο οδηγός. Γι' αυτό δεν έπινε.

Π: (γέλια) Καλά είσαι;

Κ: Ωραία.

Π: Ρε φίλε μου είχε τάξει ο ΒΕΝΙΕΡΗΣ κάτι μεταβιβάσεις σ' εμένα, ότι θα, είχε πει ο Λευτέρης ότι θα' δινες εσύ, και έχω τη κόρη μου τώρα εκεί, ένα σύντεκνο μου κάτι ξαδέρφια και πάνε οι μέρες...

Κ: Πόσα στρέμματα θες;

Π: Ε δεξ. Θέλω ρε παιδί μου, όσα, όσα έχεις. Είναι ξαδέρφια μου, οι σύντεκνοι, η κόρη μου.

Κ: Ε περιμ, περίμενε, περίμενε. Πόσα, ε, πόσα θέλεις; Μη λες όσα έχω.

Π: Ρε παιδί μου οσ, πόσο τε, πόσα έχεις εσύ; Λιακό, πεντακόσια;

Κ: Πεντακόσια θα σου βρω.

Ζ: Θες.

Π: Ωραία ότι μου βρεις. Ότι μου βρεις Ηλία. Θα μιλήσουμε με τον Γιώργο που να ξέρει ο Γιώργος ότι θα τις πάρω εγώ. Να πάνε στα ονόματα...

Ζ: Ηλία; Ηλία;

Κ: Ναι

Ζ: Ηλία, μ' ακούς;

Ζ: Θέλω να τον βοηθήσεις τον Μανώλη γιατί μιλήσαμε και με τον Λευτέρη τώρα. Ο Μανώλης είναι δικός μας άνθρωπος, ο κι εντάξει, επειδή δεν μπορούν αν βρούν και είσαι εσύ φίλος και σου χω και εμπιστοσύνη.

Κ: Ντάξει.»

(γ) Στις 17.10.2024, μιλώντας και πάλι με τον Ηλία Καλφούντζο ζητά να τακτοποιήσει τους φίλους του Ελ. Αυγενάκη:

«Ζ: Έλα

Κ: Έλα. Τι θες να κάνω;

Ζ: Έλα. Ναι, ναι βοήθα τον, είναι του Λευτέρη άνθρωποι αυτοί ναι. Αυτοί είναι εε.

Κ: Θα

Ζ: Είναι, είναι δικοί μας.

Κ: Θα κόψω απ' τον τέτοιο

Ζ: Από ποιόν;

Κ: Απ' τον Γρύλλο

Ζ: Εε ντάξει

Κ: Κοίταξε, να σου πω κάτι;

Z: Κόψε λίγα από

K: Ο Γρύλλος ζήτησε τρεις χιλιάδες στρέμματα. Έτσι;

Z: Άσε ρε μαλάκα που, νταξ. Σιγά μη, μη ζητήσει τον κόσμο όλο.

K: Τον δώσω δύο και χίλια στον άλλο άμα θες μπορώ

Z: Μμ μμ. Ναι ναι κάντο έτσι, κάντο έτσι ναι. Δυο και να τους καλύψουμε όλους. Κι α του πω γω του...

K: Ναι

Z: ... Λευτέρη ότι τους καλύψαμε όλους να το ξέρει...»

Περαιτέρω, σε συνομιλία του με τον Νικόλαο Κεφαλογιάννη (αδελφό του Υπουργού Πολιτικής Προστασίας Γ. Κεφαλογιάννη) στις 03/01/2025, ο κ. Ζερβός ενημερώνει τον κ. Κεφαλογιάννη για ανώνυμη καταγγελία που αφορά 150 άτομα από δύο οικογένειες των Ζωνιανών: Παπαδάκη και Καββαλου, που φέρονται να έχουν δηλώσει υπερβολικό αριθμό ζώων. Η καταγγελία υποβλήθηκε τον Μάιο του 2024, όταν ο Ελ. Αυγενάκης ήταν Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και επίσης υπεύθυνος να επιβλέπει τον ΟΠΕΚΕΠΕ και ο Ζερβός ήταν υπεύθυνος για τον Τεχνικό Έλεγχο και τις Διευθύνσεις Άμεσων Ενισχύσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ. **Όπως απερίφραστα αναφέρει στον Νικόλαο Κεφαλογιάννη ο κ. Ζερβός, ο ίδιος μαζί με τον ΥΠΑΑΤ Ελ. Αυγενάκη απέκρυψαν την καταγγελία επί μακρό χρονικό διάστημα, με σκοπό να παρεμποδίσουν τον έλεγχο, αλλά τώρα «ήρθε το πλήρωμα του χρόνου» και θα γίνει ο έλεγχος:**

«Z. Εδώ υπάρχει ένα θέμα, δεν ξέρω αν το γνωρίζεις.

K. Για πες.

Z. Όταν είχε γίνει η εκδήλωση με τον ΑΥΓΕΝΑΚΗ και τον αδερφό σου στα Ζωνιανά τότε.

K. Ναι, ναι.

Z. Ήσουν και εσύ; Δεν θυμάμαι.

K. Ε βέβαια, βέβαια.

Z. Μπράβο ναι, λοιπόν μετά από δέκα δεκαπέντε μέρες ήρθε μια καταγγελία τότε από κάτι αριστερούς μάλλον ήταν και ο ΣΜΠΟΚΟΣ μέσα ο Βασίλης.

K. Ναι.

Z. Και βάλαν όλους τους ΠΑΠΑΔΑΚΗΔΕΣ μέσα και όλους του ΚΑΒΒΑΛΗΔΕΣ.

K. Ναι.

Z. Εκατόν πενήντα άτομα καταγγελία να γίνει έλεγχος στα πρόβατά τους, γιατί είναι έτσι, γιατί είναι αλλιώς, γιατί είναι αλλιώςτικά.

K. Ναι.

Z. Εμείς τότε με τον Λευτέρη το ‘χαμε κρύψει ρε παιδί μου, το ‘χαμε πάει παρά πίσω.

K. Ναι.

Z. Τώρα ήρθε το πλήρωμα του χρόνου...»

Ζ. Τι γίνεται;

Κ. Κάτι μου, καλέ μωρέ Λευτέρη, κάτι μου 'πανε για ελέγχους για όλους τους ΚΑΒΒΑΛΗΔΕΣ για κάτι τέτοια.

Ζ. Κοίτα να δεις αυτό ήτανε, Λεωνίδα ήτανε μια καταγγελία, που είχε έρθει, την είχαμε κρύψει με τον ΑΥΓΕΝΑΚΗ τώρα εφτά μήνες, οχτώ;

Κ. Ναι μου το 'χες πει εμένα, άμα θυμάσαι.

Την ίδια ημέρα ο κ. Ελευθέριος Ζερβός καλεί άλλα δύο τουλάχιστον πρόσωπα και τους λέει πως ο ίδιος και ο Ελευθέριος Αυγενάκης φρόντισαν να αποκρύψουν αυτή τη καταγγελία: α) Η μια συνομιλία είναι με τον Λεωνίδα Κάββαλο, στην οποία τον ενημερώνει πως αυτός και ο Αυγενάκης κρύβουν την καταγγελία επί 7 - 8 μήνες και ότι το όνομα του συνομιλητή του συμπεριλαμβάνεται στη καταγγελία. β) Η έτερη συνομιλία με τον Κωνσταντίνο Παρασύρη στις 03-1-2025, στην οποία λέει πως κρύβει τη καταγγελία μαζί με τον Αυγενάκη εδώ και 8 μήνες:

«....Γιατί είχε γίνει μια καταγγελία όταν είχε έρθει τότε ο ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ με τον ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ στο χωριό Ε μετά από δέκα μέρες έγινε μια καταγγελία, ε επίτηδες το κάναν, καρφωτή, για τους ΠΑΠΑΔΑΚΗΔΕΣ και τους ΚΑΒΒΑΛΗΔΕΣ, ότι και καλά έχουνε σε παράνομα πρόβατα μαλακίες, εκατόν πενήντα άτομα, το 'χα κρύψει εγώ με τον ΑΥΓΕΝΑΚΗ και λέγαμε άστο παραπίσω λέει, θα γίνει κάνας έλεγχος και τα λοιπά και τα λοιπά και τα λοιπά. Τώρα έφυγε ο Αυγενάκης, εμάς μας έχει ζητήσει και τις παραιτήσεις από τώρα, έχουνε φαγωθεί να κάνουν έλεγχο. Πήρα και τον ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ του λέω, εδώ πέρα είναι εκατόν πενήντα άτομα και δεν έχει πιάσει τους ΠΑΡΑΣΥΡΗΔΕΣ. Φαντάζεσαι να γίνει μια στιγμή να κάνουν και μια καταγγελία για τους ΠΑΡΑΣΥΡΗΔΕΣ να κάνουν αυτό το πράγμα; Έχει στοχοποιηθεί το χωριό. Και τώρα θα ξεκινήσουνε, έχουν ξεκινήσει.....Και όπου μπο, άμα ακουστείς τώρα στο καφενείο και επειδή θα, θα ακούσεις, η υπόθεση αυτή είναι οχτώ μήνες. Οχτώ μήνες τον έχω βάλει στο συρτάρι και εγώ και ο άλλος Λευτέρης. Ωραία και ο ένας έφυγε και τον άλλον θέλουν να τον διώξουνε. Και τώρα θέλουν αν τον το διώξουνε, να τα τώρα, τα τα χάλια...»

Την προηγούμενη ημέρα για το ίδιο θέμα είχε μιλήσει με τον Γρύλλο Παπαδάκη στον οποίο ο Ελευθέριος Ζερβός αναφέρει ότι: «Οι χωριάτες τώρα, αυτό που πρέπει να καταλάβουν είναι ότι... όσο ο Αυγενάκης και ο Ζερβός ήταν όπως ήταν, το έκαναν για 7 μήνες...»

Από το σύνολο των ανωτέρω συνομιλιών, σε συνδυασμό με τη στάση του μάρτυρα ενώπιον της Επιτροπής, προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι ο Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ζερβός παρενέβαινε στη λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών, είτε μέσω εκ των προτέρων ενημέρωσης ελεγχόμενων προσώπων είτε μέσω καθυστέρησης ή απόκρυψης καταγγελιών. Οι δε αναφορές του ότι ήταν σε συνεννόηση με τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αυγενάκη, καθώς και η παραδοχή περί απόκρυψης καταγγελίας επί μακρό χρονικό διάστημα, καθιστούν επιβεβλημένη τη περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης, σε σχέση με τις ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες του εντολέα του κ. Λ.Αυγενάκη.

9.- Θεοφάνης Παππάς (πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ):

Κατά την κατάθεσή του ο Βουλευτής της ΝΔ και πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Θεοφάνης Παππάς παραδέχτηκε ότι η κατανομή των βοσκοτόπων και του Εθνικού Αποθέματος του έτους 2020 έφερε την υπογραφή και την έγκριση του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μ. Βορίδη. Από την κατάθεσή του προκύπτει ότι η σχετική υπουργική υπογραφή δεν συνιστούσε τυπική πράξη χωρίς γνώση του περιεχομένου, αλλά ενσωμάτωνε πλήρη αποδοχή της κατανομής των βοσκοτόπων και του εθνικού αποθέματος. Ιδιαίτερη σημασία είχε η αναφορά του ίδιου του κ. Παππά στον ρόλο του κ. Βορίδη. Ο κ. Παππάς αποκάλυψε ότι ο κ. Βορίδης είχε συμφωνήσει απολύτως και υπέγραψε ως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης την κατανομή των βοσκοτόπων. Η παραδοχή αυτή αποδομεί το επιχείρημα ότι πρόκειται για μία μεμονωμένη υπογραφή του 2019. Όπως προκύπτει από την κατάθεση, υπήρξε και έγκριση το 2020, με πλήρη γνώση της κατανομής των βοσκοτόπων και του Εθνικού Αποθέματος. Κατέθεσε δε στην Εξεταστική το με αριθμό έγγραφο 77573/25.11.2020 με το οποίο ζητούσε την κατά παρέκκλιση έγκριση, το περιβόητο «*Συμφωνώ*» από τον Μ. Βορίδη. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο έγγραφο αυτό ο ίδιος επεσήμαινε σοβαρές παρατυπίες, υπογραμμίζοντας για παράδειγμα, ότι ο «*ο αριθμός των ζώων αυξήθηκε υπέρμετρα*», χωρίς παρά όλα αυτά να προτείνει κανένα μέτρο ελέγχου ή περιορισμού πριν την κατανομή στα πλαίσια της τεχνικής λύσης, αλλά αντιθέτως ζητώντας την έγκριση του υπουργού. Την ίδια στιγμή, ο κ. Παππάς επιχείρησε να εμφανιστεί ως «προστάτης» των αγροτών, διατυπώνοντας απόψεις για τον τρόπο λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, τις οποίες όμως δεν εφάρμοσε κατά τη διάρκεια της θητείας του ως πρόεδρος. Παρέμειναν χωρίς απάντηση: η αποδέσμευση δεσμευμένων ΑΦΜ και η πληρωμή ενισχύσεων σε υπό έλεγχο δικαιούχους, η αφαίρεση φακέλων ελέγχου και η ακύρωση αυστηρών διαδικασιών μέσω τροποποίησης εγκυκλίων του Οργανισμού, η εκτόξευση των βοσκοτόπων χωρίς ζώα τα έτη 2020 και 2021, παρά την υποτιθέμενη κάθετη αντίθεσή του και η κατανομή του Εθνικού Αποθέματος τον Δεκέμβριο του 2020, όταν πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη γραμμική μείωση.

Ο κ. Παππάς δεν απάντησε με πειστικότητα για την αποδέσμευση δεσμευμένων ΑΦΜ και την καταβολή ενισχύσεων σε δικαιούχους που τελούσαν υπό έλεγχο, δεν τοποθετήθηκε ουσιαστικά ως προς την αφαίρεση ή διαχείριση φακέλων ελέγχου και την τροποποίηση εγκυκλίων που είχαν θεσπιστεί για την αυστηροποίηση των διαδικασιών, δεν έδωσε σαφείς απαντήσεις για την εκτόξευση των δηλωθέντων βοσκοτόπων χωρίς ζώα κατά τα έτη 2020 και 2021, παρότι δήλωσε ότι διαφωνούσε κάθετα με τέτοιες πρακτικές, δεν ανέλαβε ευθύνη για την κατανομή του Εθνικού Αποθέματος τον Δεκέμβριο του 2020, περίοδο κατά την οποία εφαρμόστηκε σημαντική γραμμική μείωση.

Από την μεταγενέστερη δημοσιοποίηση του με αριθμό 83241/16.12.2020 εγγράφου, λίγο μετά δηλαδή από την αποστολή 77573/25.11.2020 εγγράφου για έγκριση από τον κ. Μάκη Βορίδη, για την κατά παρέκκλιση κατανομή των βοσκοτόπων στα πλαίσια της τεχνικής λύσης για το 2020, όπου αναιρεί όλες τις δεσμεύσεις και τους ελέγχους του προηγούμενου προέδρου κ. Γ. Βάρρα για 4.000 ΑΦΜ, προκύπτει ότι ήταν πλήρως συντονισμένος από την αρχή της ανάληψης των καθηκόντων του, τον Νοέμβριο του 2020, με τον μηχανισμό που λειτουργούσε εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ και δημιουργούσε τις προϋποθέσεις και τις συνθήκες για την λήψη παράνομων ενισχύσεων..

Τέλος, ιδιαίτερη σημασία έχει η παραδοχή του ότι οι Περιφέρειες δεν είχαν καμία αρμοδιότητα στη διαδικασία καταβολής άμεσων ενισχύσεων. Η τοποθέτηση αυτή αποσαφηνίζει θεσμικά το ζήτημα αρμοδιότητας και επιβεβαιώνει ότι η ευθύνη για τη διαχείριση και κατανομή των ενισχύσεων βαρύνει αποκλειστικά τον ΟΠΕΚΕΠΕ και την εποπτεύουσα πολιτική ηγεσία, καταρρίπτοντας έτσι το αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας.

10.- Γεώργιος Στρατάκος (Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης 2019-2021 & 2023-2025):

Στη μαρτυρική του κατάθεση ο πρώην Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Γεώργιος Στρατάκος, ανέφερε ότι ανέλαβε τα καθήκοντά του κατόπιν απευθείας επικοινωνίας με τον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Μαυρουδή Βορίδη. Δήλωσε επίσης ότι συμμετείχε σε συσκέψεις στο Μέγαρο Μαξίμου για ζητήματα αγροτικής πολιτικής, αν και κατά τους ισχυρισμούς του δεν είχε θεσμική αρμοδιότητα επί της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ωστόσο, η εικόνα αυτή δεν εναρμονίζεται με τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία. Από τις καταθέσεις των πρώην Προέδρων του ΟΠΕΚΕΠΕ, τις ένορκες καταθέσεις ενώπιον της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, καθώς και από το υλικό των νόμιμων επισυνδέσεων που περιλαμβάνεται στη δικογραφία, προκύπτει ότι ο κ. Στρατάκος εμφανίζεται να παρεμβαίνει επανειλημμένα σε ζητήματα πληρωμών, αποδέσμευσης ΑΦΜ και χειρισμού συγκεκριμένων υποθέσεων. Ο κ. Στρατάκος επιβεβαιώνει, με τις ενέργειες του για σειρά ετών κατά την θητεία του, τον συντονιστικό ρόλο του στην κατά παράβαση του νόμου διευθέτηση θεμάτων σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τόσο κατά την περίοδο υπουργίας Μ. Βορίδη όσο και κατά την περίοδο υπουργίας Λ. Αυγενάκη.

Ιδίως αναφέρεται ότι άσκησε πιέσεις για την πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ, μεταξύ των οποίων και υποθέσεις που σχετίζονταν με την οικογένεια Ξυλούρη, ενώ φέρεται να διαδραμάτισε ρόλο στις πιέσεις που ασκήθηκαν προς τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ευάγγελο Σημανδράκο για την υποβολή της παραίτησής του. Η χρονική σύμπτωση των παρεμβάσεων αυτών με κρίσιμες φάσεις ελέγχων και δεσμεύσεων πληρωμών δημιουργεί εύλογα ερωτήματα ως προς τον πραγματικό βαθμό εμπλοκής του.

Ο κ. Στρατάκος κατά την κατάθεσή του δεν έδωσε πειστικές απαντήσεις για τις συνεχείς και επαναλαμβανόμενες συνομιλίες του καθώς και τις συναντήσεις του με τον κ. Ξυλούρη. Αντίθετα, προέκυψε ότι ουσιαστικά είχε αναλάβει τον ρόλο να καθησυχάζει τον κ. Ξυλούρη, ανεχόμενος ακόμα και φράσεις όπως «αν την είχα σκοτώσει την Τυχεροπούλου, θα είχα γλυτώσει», φράσεις όπως «κλάδεμα υπουργών» ή «καθάρισμα της μπουγάδας».

Τέλος, στην κατάθεσή του ο κ. Στρατάκος απέφυγε να δώσει καθαρές και συγκεκριμένες απαντήσεις για τα αποσπάσματα των επισυνδέσεων, στα οποία αναφέρεται στη συνομιλία του με τον αποκαλούμενο «μεγάλο», πρόσωπο που, όπως προκύπτει, έχει ήδη καλέσει ο τότε Υπουργός Παιδείας Κυριάκος Πιερρακάκης.

Στη συνέχεια της ίδιας συνομιλίας, ο κ. Στρατάκος δηλώνει ότι «το έχει πάρει πάνω του» να λύσει το θέμα και, αν δεν επιτευχθεί η επιθυμητή έκβαση, «θα κινηθεί να τον απειλήσει». Πρόκειται για διατύπωση που δεν επιδέχεται παρερμηνειών και προκαλεί εύλογα ερωτήματα για το περιεχόμενο και το εύρος των παρεμβάσεων που περιγράφονται.

Σε άλλο σημείο γίνεται αναφορά σε συνάντηση που «θα γίνει με τον Κυριάκο», χωρίς όμως να δοθεί η παραμικρή εξήγηση για το ποιος είναι ο «Κυριάκος» στον οποίο αναφέρεται. Παρά τις σχετικές ερωτήσεις, δεν υπήρξε καμία αποσαφήνιση.

Ο κ. Στρατάκος δεν αρνήθηκε το περιεχόμενο των επισυνδεδεσών, προσπαθώντας όμως να τις αποδώσει σε απλές “κουβέντες” ανάμεσα σ’αυτόν και τον κ. Ξυλούρη, ισχυριζόμενος ότι ποτέ αυτά δεν μεταφράστηκαν σε πράξεις. Επίσης, ο κ. Στρατάκος δεν έδωσε απαντήσεις για την έλλειψη ενεργειών του απέναντι στην κατακόρυφη αύξηση του ζωικού κεφαλαίου που ήταν σε γνώση του λόγω της θέσης του ως Γενικού Γραμματέα.

Η επιλεκτική σιωπή και η άρνηση συγκεκριμενοποίησης κρίσιμων προσώπων δεν συνιστούν απλή ασάφεια, αλλά σοβαρό έλλειμμα διαφάνειας. Όταν σε καταγεγραμμένες συνομιλίες γίνεται λόγος για απειλές, για «ανάληψη» επίλυσης ζητημάτων και για επαφές με πολιτικά πρόσωπα, η άρνηση να δοθούν ονόματα και εξηγήσεις δεν μπορεί να θεωρηθεί τυπική παράλειψη, αλλά επιλογή για να προστατευθούν πολιτικά πρόσωπα.

11.- Γεώργιος Γεωργαντάς (Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης 2023 -2024):

Στην μαρτυρική του κατάθεση ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Γεωργαντάς, εξέθεσε ανεπανόρθωτα τον διάδοχό του στο υπουργείο Λευτέρη Αυγενάκη, καθώς όπως κατέθεσε κάθε προσπάθεια εκσυγχρονισμού του Οργανισμού και αποσύνδεσή του από τον τεχνικό σύμβουλο και τα ιδιωτικά συμφέροντα, εγκαταλείφθηκε συνειδητά από την επόμενη ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Γεωργαντάς επιβεβαίωσε ότι η μετάβαση του ΟΣΔΕ στο gov .gr που θα αποτελούσε μια κεντρική μεταρρύθμιση για τη διαφάνεια και τον έλεγχο των επιδοτήσεων υπονομεύθηκε. Ο κ. Αυγενάκης, όμως, εγκατέλειψε τη μεταρρύθμιση για να επαναφέρει τον παλαιό μηχανισμό, δηλαδή τον μηχανισμό εξάρτησης των αγροτών από τον τεχνικό σύμβουλο. Σύμφωνα με τον Γεωργαντά η νέα πλατφόρμα που αυτός είχε καθιερώσει και ουσιαστικά λειτουργούσε χωρίς τεχνικό σύμβουλο και με πλήρη διαφάνεια, δεν άρεσε στον τεχνικό σύμβουλο.

Σχετικά με τα δεσμευμένα ΑΦΜ, ο Γεωργαντάς αποκάλυψε ότι το 2022 είχαν δεσμευθεί 2.021 ΑΦΜ που συνδέονταν με ύποπτες αιτήσεις και παράνομες επιδοτήσεις. Από τα ΑΦΜ αυτά μόνο 91 δικαιούχοι προσκόμισαν στοιχεία σύμφωνα με τον πρώην υπουργό. Μετά την αποχώρησή του από το Υπουργείο, η νέα πολιτική ηγεσία του κυρίου Αυγενάκη προχώρησε στην πληρωμή των δεσμευμένων ΑΦΜ, ακυρώνοντας έτσι τον έλεγχο και την κάθαρση. Σύμφωνα με τον Γεωργαντά, όλα τα ελεγχόμενα στελέχη σε θέσεις ευθύνης του ΟΠΕΚΕΠΕ θα έπρεπε προσωρινά τουλάχιστον να έχουν αντικατασταθεί μέχρι το πέρας των ερευνών.

Επίσης κατέθεσε για την απόφασή του να σταματήσει η κατανομή Εθνικού Αποθέματος σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα, ενώ προώθησε τον έλεγχο της κατανομής βοσκοτόπων καθώς και ενισχύσεων με την ύπαρξη ελάχιστου εισοδήματος και παραγωγής, καθώς και αξιολόγηση αιτημάτων με ιδιωτικούς βοσκότοπους υπό την προϋπόθεση παραγωγής.

Ο Γεωργαντάς στην κατάθεσή του χαρακτήρισε απολύτως νόμιμη και επιβεβλημένη τη διαδικασία πληρωμών που έκανε με «εντέλλεσθε» ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Σημανδράκος. Παράλληλα, κατέθεσε ότι αν παρέμενε στη θέση του και μετά τις εκλογές του 2023 θα επέμενε στην ολοκλήρωση της ψηφιακής μετάβασης στο gov.gr. Έτσι ο Γεωργαντάς όχι μόνο αποδihμισε τα επιχειρήματα του διαδόχου του στο Υπουργείο κ.

Αυγενάκη, αλλά απέδειξε ότι η εγκατάλειψη της μεταρρύθμισης με την μετάβαση στο γον, η πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ χωρίς στοιχεία και η συγκάλυψη ελέγχων στον ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν η πραγματική εικόνα της Διοίκησης Αυγενάκη.

12.- Χρήστος Μπουκώρος (Βουλευτής ΝΔ και πρώην Υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης):

Ο μάρτυρας στην κατάθεσή του επιχείρησε να διαψεύσει τον ανεξάρτητο βουλευτή Μ. Σαλμά, ο οποίος στις 25/9/2025 δήλωσε ότι ο Χ. Μπουκώρος του εκμυστηρεύτηκε πως ενημερώθηκε από τον κ. Μυλωνάκη ότι δεν μπήκε στην κυβέρνηση γιατί ακούγεται στις επισυνδέσεις. Και απ' όσα έχουν γίνει γνωστά, ουδέποτε ο κ. Σαλμάς έχει ανασκευάσει τις δηλώσεις του. Ο μάρτυρας επέλεξε να αφήσει απολύτως αναπάντητα τα ερωτήματα που σχετίζονταν με την ενημέρωσή του από «κυβερνητική πηγή» για την παρακολούθηση του τηλεφώνου του. Πώς γνώριζε η κυβερνητική πηγή για την παρακολούθησή του και πώς γνώριζε η κυβερνητική πηγή για την πορεία της δικογραφίας και την αρχειοθέτησή της; Οι συγκεκριμένες ερωτήσεις δεν απαντήθηκαν στην ποτέ από τον μάρτυρα.

Στην μαρτυρική του κατάθεση ο κ. Μπουκώρος αποδέχτηκε ότι προσπάθησε με επιμονή να μην γίνει έλεγχος για έναν συντοπίτη του ζητώντας από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Δ. Μελά «να τον πετάξει σαν τη τρίχα από το ζυμάρι». Ο κ. Μπουκώρος ισχυρίστηκε ότι δεν άσκησε αντίστοιχες πιέσεις για άλλες υποθέσεις, ωστόσο από τις επισυνδέσεις που διαβάστηκαν πέραν της μεγάλης οικειότητας του με τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Μελά καταγράφεται και έτερη παρέμβασή του με αίτημα, με τον τότε Πρόεδρο του Οργανισμού να του απαντά χαρακτηριστικά *«θα το τσεκάρω γιατί τώρα έδωσα με το φτυάρι καμιά εξηνταριά!»*

13.- Γεώργιος Ξυλούρης (παραγωγός)

Ο Γεώργιος Ξυλούρης, γνωστός από το περιεχόμενο των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών της δικογραφίας, αποτελεί κεντρικό πρόσωπο της υπό διερεύνηση υπόθεσης, καθώς το όνομά του και οι συνομιλίες του εμφανίζονται κατ' επανάληψη σε κρίσιμα σημεία της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ιδίως σε σχέση με παρεμβάσεις σε ελέγχους, πληρωμές ενισχύσεων, δεσμευμένα ΑΦΜ και επικοινωνίες με πολιτικά και υπηρεσιακά πρόσωπα.

Παρά τη βαρύτητα της παρουσίας του στη δικογραφία, η κλήτευσή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής δεν περιλαμβανόταν στον αρχικό κατάλογο μαρτύρων της πλειοψηφίας. Μετά από την επίμονη πίεση του ΠΑΣΟΚ και των υπόλοιπων κομμάτων της αντιπρόλιτευσης η πλειοψηφία αναγκάστηκε να δεχτεί την κλήση του. Ο κ. Ξυλούρης επέλεξε να εμφανιστεί καταθέοντας υπόμνημα και χωρίς ο ίδιος να παραστεί.

Το αίτημα της αντιπολίτευσης για την άμεση αυτοπρόσωπη εμφάνισή του δεν έγινε δεκτό σε πρώτο χρόνο, με αποτέλεσμα ο μάρτυρας να αποστείλει υπόμνημα και να μην προσέλθει κατά την αρχική κλήτευσή του.

Η εμφάνιση ενώπιον της Επιτροπής τελικώς επήλθε μετά από έντονη δημόσια πίεση και ευρεία κοινωνική απαίτηση προκειμένου να καταθέσει ένα πρόσωπο που αναφέρεται κατ' επανάληψη στη δικογραφία και διαδραμάτιζε πρωταγωνιστικό ρόλο στο σκάνδαλο.

Ωστόσο, κατά την εξέτασή του, ο μάρτυρας επικαλέστηκε το δικαίωμα της σιωπής σε σειρά κρίσιμων ερωτήσεων που αφορούσαν το περιεχόμενο των συνομιλιών του, τις επαφές του με πολιτικά πρόσωπα, τη συχνή παρουσία του στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, την εμπλοκή του σε υποθέσεις ελέγχων και πληρωμών, καθώς και τις αναφορές σε παρεμβάσεις προς υπηρεσιακά στελέχη. Το ΠΑΣΟΚ ζήτησε την άμεση ενεργοποίηση όλων των νόμιμων διαδικασιών για την αυτοπρόσωπη εμφάνιση του Γ. Ξυλούρη στην Εξεταστική Επιτροπή του ΟΠΕΚΕΠΕ, συμπεριλαμβανομένης της βίαιης προσαγωγής, όπως προβλέπει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας για μάρτυρες που αρνούνται να καταθέσουν. Το ΠΑΣΟΚ με επιστολή του από 6/10/25 είχε προειδοποιήσει για αυτό το ενδεχόμενο, ζητώντας από την Επιτροπή την άμεση κλήτευσή του. Η στάση του κ. Ξυλούρη υπηρετούσε την ανάγκη της κυβερνητικής πλειοψηφίας να μην απαντήσει ο ίδιος ποια είναι η πραγματική του σχέση με τον Μάκη Βορίδη. Πώς εξηγείται η δωρεά του μπλε ταύρου όταν ο κ. Βορίδης είχε αποχωρήσει από το ΥΠΑΑΤ. Ποιος είναι ο “Μάκης” στους διαλόγους της δικογραφίας. Γιατί οι αναφορές του αντιφάσκουν με τους ισχυρισμούς του κ. Βορίδη ότι δεν ασχολείτο με επιδοτήσεις μετά την αποχώρησή του. Ποιος είναι ο “Γρηγόρης” που φέρεται να του έκλεινε ραντεβού. Γιατί ο Λ. Αυγενάκης τού υπαγόρευε να κάνει μηνύσεις. Ποιες είναι οι “πλάτες” στις οποίες αναφερόταν όταν δήλωνε ότι θα “ξηλώσει” την Ευρωπαϊά Εισαγγελέα Παπανδρέου ή ότι θα “κανονίσει” με το Μαξίμου να μην ελεγχθεί. Πώς είχε πρόσβαση στον κ. Αθανασά, Διευθυντή του Υπουργού Επικρατείας κ. Βορίδη, ο οποίος τον ενημερώνει ότι ο υπεύθυνος για το Ταμείο Ανάκαμψης Γενικός Γραμματέας κ. Παγινέτας, δεν προχωρά αν δε χρηματιστεί.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ο ως άνω κ. Ξυλούρης δεν προέκυψε ότι είχε καταστεί κατά τον χρόνο εξέτασής του ούτε κατηγορούμενος ούτε επισήμως ύποπτος στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, γεγονός που καθιστά την επίκληση του δικαιώματος σιωπής, κατά την κρίση μας, αντίθετη στο νόμο. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του να μην απαντήσει επί της ουσίας σε ερωτήσεις που άπτονταν του πυρήνα της δικογραφίας είχε ως αποτέλεσμα να παραμείνουν αναπάντητα κρίσιμα ζητήματα που συνδέονται με τον ρόλο του στην υπόθεση.

Παρά την επιλογή του μάρτυρα να επικαλεστεί το δικαίωμα της σιωπής και να μην παράσχει ουσιαστικές απαντήσεις στα κρίσιμα ερωτήματα που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, το υλικό της δικογραφίας και ιδίως οι νόμιμες επισυνδέσεις συνιστούν αυτοτελές και απολύτως κρίσιμο αποδεικτικό υλικό για τον πραγματικό ρόλο του Γ. Ξυλούρη και για τον τρόπο με τον οποίο εμφανίζεται να λειτουργεί εντός ενός φερόμενου στη δικογραφία μηχανισμού οργανωμένων παρεμβάσεων σε ελέγχους, πληρωμές και δεσμευμένα ΑΦΜ.

Σημειωτέον ότι ο Γ. Ξυλούρης παραδέχθηκε κατά την εξέτασή του όχι μόνο ότι ανήκει στο χώρο της Νέας Δημοκρατίας, αλλά επιβεβαίωσε παλαιότερη δήλωσή του ότι *«Είμαι στη Νέα Δημοκρατία, εκεί γεννήθηκα, εκεί ανήκω και εκεί θα πεθάνω»*.

Από τις καταγεγραμμένες συνομιλίες και τα λοιπά στοιχεία προκύπτει ότι ο Γεώργιος Ξυλούρης, επιτηδευματίας στον αγροτικοκτηνοτροφικό τομέα στην περιοχή Ηρακλείου Κρήτης και διαχειριστής και μέτοχος της επιχείρησης «ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε. ΚΟΦΙΝΑ», διατηρεί πυκνές και ύποπτες επικοινωνίες με στενά συγγενικά του πρόσωπα, με υπαλλήλους και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, με ιδιώτες του κτηνοτροφικού χώρου, αλλά και με πολιτικά πρόσωπα, στα οποία καταφεύγει με σκοπό

τη διευθέτηση υποθέσεων που τον αφορούν, ιδίως σε σχέση με ελέγχους και πληρωμές ενισχύσεων.

Ιδίως, από το περιεχόμενο των συνομιλιών αναδεικνύονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μοτίβα συμπεριφοράς:

- **Πληροφόρηση για επικείμενους ελέγχους και απόπειρες χειραγώγησής τους**, με συζητήσεις για τρόπους αποτροπής επιπτώσεων και αποφυγής επιστροφών αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

- **Επικοινωνίες με στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ** με σκοπό την άρση ή παράκαμψη ελέγχων και τη πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ.

- **Επίκληση πολιτικής κάλυψης και πρόσβαση σε υψηλόβαθμα πολιτικά πρόσωπα**, με αναφορές σε παρεμβάσεις για τη διαχείριση συγκεκριμένων υποθέσεων.

- **Στοχοποίηση υπηρεσιακών παραγόντων** που ενεργοποιούσαν ελέγχους ή συνεργάζονταν με τις ευρωπαϊκές δικαστικές αρχές, με επαναλαμβανόμενες αναφορές για ενέργειες απομάκρυνσης/δίωξης τους.

Ειδική αναφορά χρήζει η υπόθεση της οικογένειας Ξυλούρη, στο πλαίσιο της οποίας πολλαπλά ΑΦΜ φέρονται να συνδέονται με καταγγελίες και ελέγχους για δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και επιλέξιμων εκτάσεων, συμπεριλαμβανομένων εκτάσεων εκτός Κρήτης, ενώ από τη δικογραφία προκύπτουν πιέσεις και παρεμβάσεις για την πραγματοποίηση πληρωμών, παρά τις ενδείξεις μη επιλεξιμότητας ή την ανάγκη διοικητικών ελέγχων. Συναφώς, αξιολογούνται ως ιδιαίτερως επιβαρυντικές οι συνομιλίες που αναφέρονται σε προσπάθειες απαξίωσης ή απομάκρυνσης υπηρεσιακών στελεχών που εφάρμοζαν ελέγχους (ενδεικτικά της Π. Τυχεροπούλου), καθώς και οι αναφορές για παρεμβάσεις σε επίπεδο πολιτικής ηγεσίας.

Ειδικότερα από το περιεχόμενο των συνομιλιών προκύπτει ότι τόσο ο υπεύθυνος Αντιπρόεδρος επί προεδρίας Ευ.Σημανδράκου και μετέπειτα Πρόεδρος Κ. Μπαμπασίδης, όσο και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης Γεώργιος Στρατάκος, επέμεναν να πληρωθούν μέλη της οικογένειας Ξυλούρη. Μάλιστα, ο Κ. Μπαμπασίδης επιβεβαίωσε εγγράφως ότι «μετά από συστημικό/συστηματικό έλεγχο στα συνημμένα 21 ΑΦΜ, διαπιστώθηκε ότι δεν έχουν γη εκτός Κρήτης, τους έχει αποδοθεί ποσοστό κοινοτικών βοσκοτόπων, επομένως ίσως δεν απαιτείται διοικητικός έλεγχος», ενώ ο Σημανδράκος είχε διατάξει τέτοιο έλεγχο. Τελικά, τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη δεν πληρώθηκαν το 2024, μετά από σχετικό ενημερωτικό σημείωμα της 30ης Νοεμβρίου 2023 από την Παρασκευή Τυχεροπούλου, τότε Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, στο οποίο αναφερόταν ότι τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δεν είχαν υποβληθεί εγκαίρως. Όπως σημείωσε χαρακτηριστικά ο Ευάγγελος Σημανδράκος στην κατάθεσή του, ο Γ. Ξυλούρης ισχυρίστηκε ότι ο Κυριάκος Μπαμπασίδης του είπε πως δεν μπορεί να πληρωθεί «αν η Τυχεροπούλου δεν καταπιεί το ενημερωτικό σημείωμα».

Περαιτέρω, ο Γ. Ξυλούρης εμφανίζεται να επιρρίπτει ευθύνες στην Παρασκευή Τυχεροπούλου, σχετικά με τους ελέγχους. Όπως ανέφερε σε μια συνομιλία με το Γενικό Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ Γεώργιο Στρατάκο, οι ελεγκτές θα έβαζαν την οικογένειά του να επιστρέψει 200.000 ευρώ. Σχετικές αναφορές του Γεωργίου Ξυλούρη στη Παρασκευή Τυχεροπούλου έχουν καταγραφεί και σε συζητήσεις του με τον Ελευθέριο Ζερβό και τον Γεώργιο Στρατάκο. Στο μια από αυτές, ο Γεώργιος Ξυλούρης ρωτά τον Γεώργιο Στρατάκο

αν «έκαναν κάτι για την υπόθεση Τυχέροπούλου», υπονοώντας προφανώς ενέργειες για την απομάκρυνσή της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο Γ. Ξυλούρης επίσης φαίνεται να ενδιαφέρεται για την αντικατάσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέα Πόπης Παπανδρέου, από το γραφείο της ΕΡΡΟ στην Αθήνα, επειδή η εισαγγελική λειτουργός είχε ορίσει την Π. Τυχέροπούλου ως εμπειρογνώμονα σε προκαταρκτική δικογραφία που χειριζόταν η ίδια. Κατά τη συνομιλία του με τη Βασιλική Ζαφειρίου, Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, την ενημερώνει λεπτομερώς για τις ενέργειες εναντίον της Τυχέροπούλου από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη, για τις οποίες, όπως λέει, έχει άμεση πληροφόρηση. **Η Β. Ζαφειρίου εκφράζει την ανησυχία της μήπως χάσουν κάποια στιγμή την πολιτική κάλυψη του Ελ. Αυγενάκη, ενώ στη συνέχεια ο Γ. Ξυλούρης την ενημερώνει για παρέμβαση που έκανε στον Μ. Βορίδη, ο οποίος φέρεται πως επικοινωνήσε με τον Υπουργό Δικαιοσύνης Γ. Φλωρίδη με σκοπό την απομάκρυνση της εισαγγελέως από τη θέση της.** Η συνομιλία έγινε στις 25-10-2024 και το πλέον χαρακτηριστικό σημείο της είναι το εξής:

Ζ: Μην μας αφήσει και φύγει ο Αυγενάκης. Τι θα γίνει.

Ξ: Όχι ρε, όχι ρε μου είπε ο Μάκης μέχρι κόκκαλο. Μου πε ο Μάκης στείλτονε μου λέει σε μένα αύριο, σήμερα δηλαδή. Και πήρε και τον Φλωρίδη. Αν δεν ξεκλωώσουν τώρα την Παπανδρέου από εκεί έχουμε θέμα. Κατάλαβες;

Ζ: Μπορούνε; Αφού είναι Ευρωπαϊά, δεν είναι στην δικαιοδοσία.

Ξ: Ελληνίδα, Ελληνίδα είναι και τοποθετείται από το Υπ. Δικαιοσύνης.

Σε άλλες συνομιλίες του, ο Γεώργιος Ξυλούρης αναφέρεται σε «μήνυση» (πιθανόν εννοεί αγωγή) που έχει καταθέσει κατά της Π. Τυχέροπούλου και του Π. Θεοδωρόπουλου και είναι εξοργισμένος μιλώντας με τον εξ απορρήτων του Υπουργού Ελευθέριο Ζερβό επειδή ενώ ο Ελευθέριος Αυγενάκης τον είχε βάλει να κάνει την μήνυση και μάλιστα προσφέρθηκε να του βάλει και δικηγόρο στη συνέχεια δεν τον υποστήριξε επαρκώς. Φαίνεται πως ο Γ. Ξυλούρης φοβάται αντίθετη αγωγή της Π. Τυχέροπούλου. **Ο στόχος όλων αυτών των κινήσεων, που ενορχηστρώνει ο ίδιος ο Υπουργός, φέρεται να είναι η απομάκρυνση και ο διωγμός ενοχλητικών υπαλλήλων που θέτουν σε κίνδυνο την δράση του κυκλώματος.** Χαρακτηριστικός είναι ο ακόλουθος διάλογος της 15.11.2024:

«Ξ: Και καταστράφηκα απίς και μπήκε ο ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ.

Ζ: Μισό λεπτό.

Ξ: Με βάνει και κάνω της ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ τη μήνυση.

Ζ: Περίμενε ρε φίλε, μισό λεπτό, μη φωνά, μη φωνά.

Ξ: Και αρνείται πως έκαμα τη μήνυση.

Ζ: Να μη φωνάζεις. Μα μη φωνάζεις τώρα, μη φωνάζεις.

Ξ. Αρνείται. Άκουσε να δεις ΖΕΡΒΕ.

Ζ: Ρε συ μισό λεπτό, όχι γιατί, γιατί επιμένεις.

Ξ: Ούτε παρέα κάναμε, ούτε κολλητοί είμαστε.

Ζ: Μα περίμενε γιατί επι, γιατί επιμένεις ότι;

Ξ: Εσύ με πήρες την άλλη φορά.

.....

Ξ: **Εγώ έκαμα τη μήνυση, εγώ έκαμα τη μήνυση στη ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ με το ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟ. Και τη βάλατε και αυτή στο αρχείο έτσι;**

Z: Ποιος σου είπε εσένα ότι δεν κάνουμε τους ελέγχους;

Ξ: **Τη μήνυση δεν θα μου κάνει διακόσιες ενενήντα χιλιάδες αγωγή η ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ και λέει ο ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ πως δεν ξέρει λέει αν έκαμα. Αυτός που ήθελε να μου βάλει δικηγόρους να την κάνω.**

Z: Λοιπόν

Ξ: Είπε ότι δεν ξέρει λέει αν έκανα.

Z: Εγώ σου εξήγησα.

Ξ: Αν έκανα

Z: Πως έγινε το

Ξ: Θα γελάσουμε»

Όπως αναφέρεται στην από 12.6.2025 Πρόταση των Ευρωπαϊκών Εισαγγελέων, αυτή η αγωγή κατατέθηκε, πράγματι, από τον Γεώργιο Ξυλούρη ενάντια στη Παρασκευή Τυχεροπούλου και στον Παναγιώτη Θεοδωρόπουλο, που αναφέρθηκαν από τον Ευάγγελο Σημανδράκο ως δύο από τα μέλη της μικρής ομάδας, στην οποία βασιζόταν όταν ήταν Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η πάση θυσία εκδίωξη της Π. Τυχεροπούλου (καθώς συνεργαζόταν με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία) φαίνεται πως ήταν από τις βασικές προτεραιότητες του εγκληματικού κυκλώματος, καθώς το θέμα της συζητείται σε αρκετές συνομιλίες. Σε επικοινωνία Ξυλούρη – Μπαμπασίδη, επί υπουργίας Τσιάρα, αναφέρονται τα ακόλουθα:

«...Μπαμπασίδης: η κυρία Τυχεροπούλου ζητάει να την παραπέμψω στον Υπουργό, λέει Ξυλούρης: και;

Μπαμπασίδης: Επειδή την παρέπεμψα στο Πειθαρχικό εγώ. Πάρ' τα αρχ.. μου τώρα.

Ξυλούρης: τι ζητά;

Μπαμπασίδης: **να, να ενημερωθεί ο υπουργός ότι την βγάζω σε Πειθαρχικό,. Τώρα που θα την βγάλω κι απ' έξω, ας ενημερωθεί ότι θέλει, τελείωσε αυτό.**

Ξυλούρης: α, να ενημερωθεί ο υπουργός

Μπαμπασίδης: ναι, ναι

Ξυλούρης: α, για να βάλουμε τον Αυγενάκη να πάρει τον Υπουργό, ε; Τον έχει γράψει στα αρχιδ... του τον Αυγενάκη...».

Σε συνομιλία μεταξύ Γ. Ξυλούρη και του Γ.Γ. του ΥΠΑΑΤ Γ. Στρατάκου, ο πρώτος παραπονείται και πάλι για τη συμπεριφορά του Ελ. Αυγενάκη απέναντί του, καθώς παρά το ότι ο Ξυλούρης έκανε την μήνυση σε βάρος της Τυχεροπούλου ο Υπουργός φαίνεται να μην το αναγνωρίζει, ενώ φαίνεται να έχει και κοινωνικές επαφές μαζί της, ενώ ο Γ. Στρατάκος φαίνεται να συμφωνεί:

«...ΞΓ: Σου 'πα ότι με πήρε τηλέφωνο ο Ζερβός;

ΣΓ: Εσένα;

ΚΓ: Ναι

ΣΓ: Πότε

ΞΓ: Είναι, στο 'χω πει ρε μαλάκα. Είναι μία βδομάδα.

ΣΓ: Α ναι και 'γω δεν έκανα τίποτα και τα λοιπά.

ΞΓ: Ναι και αα και εε και δώσε μου τα ΑΦΜ να τα ελέγξω να δω.

ΣΓ: Ναι

ΞΓ: Να σου δώσω του λέω τα ΑΦΜ να τα πας στον Ευρωπαϊό εισαγγελέα όσα δεν επήγες η ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ να τα πας; Από που κι ως που του λέω κουβεντιάζετέ και πιέτε και φάτετε. Με την Τυχεροπούλου και τον Γεωργαντά. Ποιος τα λέει αυτά. Εμένα δεν θα μου λες ποιος τα λέει του λέω ο ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ, ο ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ, ο ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ, η ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ φάγανε στην Κηφισιά, αν ήσουν εσύ ο ΚΟΥΡΔΗΣ, ήταν ένας Αντιπρόεδρος δεν το ξέρω, εμένα βάζετε ρε μπροστά; Να λέει ξέρεις λέει ο, ο ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ δεν ήξερε που 'χει κάμει τη μήνυση. Δεν ήξερε;

ΣΓ: Ωωω είναι μαλάκας.

ΞΓ: Δεν ήξερε; Ρε μαλάκα τρελαίνεσαι έτσι;

ΣΓ: Ναι

ΞΓ: Δεν 'ήξερε; Μπορεί λέει να το ξέχασε. Εγώ βρε δεν του πήγα τη μήνυση και του την έδωσα; Και του 'πα βγάλε την από εντεταλμένο σύμβουλο του Ευρωπαϊού Εισαγγελέα. Να γίνει ξέρεις. Θα τα διορθώσω θα τα φτιάξω. Εσύ δεν εξήτησες του λέω να ελεγχτώ του είκοσι τρία; Εσύ δεν εξήτησες την Παραμονή του Πάσχα; Για καλό λέει το έκανα επειδή ήσουν κοντά στον Υπουργό είπα τα ΑΦΜ σου και του ΓΛΕΤΖΑΚΗ τα ΑΦΜ να ελεγχθούνε...»

Επίσης, σε συνομιλία του Ξυλούρη με τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, που έλαβε χώρα στις 21-11-2024, γίνεται αναφορά σε άλλη δικηγόρο, αναφερόμενη ως «Σωτηρία», που ακολουθώντας προφανώς τις οδηγίες του Μπαμπασίδη συνέταξε εξωδικαστική δήλωση ενάντια στην Π. Τυχεροπούλου για χάρη του Γεωργίου Ξυλούρη, σε μια περίοδο κατά την οποία ο Μπαμπασίδης ήταν Πρόεδρος του Οργανισμού και αφορά έγγραφα που η υπάλληλος είχε κλειδώσει στο προσωπικό της ερμάριο ώστε να μην αφαιρεθούν από τα μέλη του κυκλώματος. **Η εν λόγω υπάλληλος ήταν ένα μεγάλο άγχος για τον Κυριάκο Μπαμπασίδη και στο τέλος της συνομιλίας ο Ξυλούρης του δίνει κουράγιο λέγοντας ότι έχει ραντεβού με τον Μ. Βορίδη και κάποιον «άλλο» ώστε να λύσουν το εν λόγω πρόβλημα και να «ηρεμήσει» ο Μπαμπασίδης:**

«Μ: Μου λέει ο Παναγόπουλος(;) αυτό το παιδί, λέει εγώ που το είδα, λίγο κρυφά, κλεφτά, έχει όλες μου λέει τις ιεραρχικές που ψάχνουμε, γιατί είδα ένα κουτάκι που έγραφε με γράμματα ιεραρχικές.

Ξ: Πω ρε π@@@@@ μου.

Μ: Οτι μου λέει είδα δυο τρεις στα κλεφτά ιεραρχικές απ' την Κοζάνη πάνω από διακόσιες, τριακόσιες χιλιάδες η κάθε μια Γιώργο.

Ξ: Πωωω.

M: Του Σημαντράκου και μου λέει, και έχει και σίγουρα ένα χαρτί που έγραφε ΑΦΜ σωστά.

Ξ: Φαντάσου τώρα τι μπόμπα θα βγάλει στον αέρα, έτσι;

M: Ε ναι.

Ξ: Τώρα είναι η ώρα να τους τελειώσουνε.

M: Ε ναι.

Ξ: Τώρα πρέπει ο Ευρωπαϊκός Εισαγγελέας να τους μαζέψει.

M: Τώρα αύριο θα της στείλουμε εξώδικο, ελάτε τάδε του μηνός να ανοίξουμε το ερμάριο και θα τους κοινοποιήσω εκεί. Θα στείλω τον επιμελητή στην Εισαγγελέα, ότι την ψάχνει να της τον επιδώσει και μου είπαν ότι συχνάζει εδώ.

Ξ: Ναι ε;

M: Τώρα ναι, ναι, ναι. Το έβαζα ήδη, από αύριο το πρωί δέκα – μια θα 'ρθει ο επιμελητής και θα το πάει εκεί, να την ψάξει.

Ξ: Ωω θα σκάσει μπόμπα μεγάλη τώρα, όλα τα έγγραφα.

M: Ε βέβαια θα σκάσει μπόμπα. Εν τω μεταξύ οι Αντιπρόεδροι Αφαντοι.

Ξ: Ναι ε;

M: Αφαντοι.

Ξ: Αφού είναι στο παιχνίδι μέσα ρε.

M: Ναι ρε συ.

Ξ: Τα 'χουνε βρει μετά αυτοί.

M: Αφαντοι. Ναι οι Αντιπρόεδροι άφαντοι και η άλλη η μ@@@@@@@@ να μου κάνει, είναι προσωπικό σου, άκου προσωπικό λέει.

Ξ: Η Μελitίνη.

M: Ναι.

Ξ: Ναι μωρέ 'νταξ. Η Μελitίνη ήταν εισπρακτικός μηχανισμός, έτσι;

M: Ναι, ναι, ναι.

Ξ: Εισπρακτικός μηχανισμός, τέλος πάντων, μη μασάς. Όχι θέλει λίγη ψυχραιμία ακόμη να τα λύσουμε. Εμείς έχουμε ραντεβού την Τετάρτη με τον Βορίδη με τον άλλον. Να τα λύσουμε, να ξεβρωμίσεις και συ να φύγεις από αυτό το άγχος».

Χαρακτηριστικά της άνεσης την οποία έχει ο Γ. Ξυλούρης με την ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης είναι οι συνομιλίες του με τον Γ. Γ. του ΥΠΑΑΤ Στρατάκο στις 14.11.2024, όπου του παραπονείται για την ζημιά που έχει υποστεί από τους ελέγχους της Π. Τυχεροπούλου, λέγοντας ότι «...είκοσι, είκοσι ένα, είκοσι δύο, θα βεβαιώσει και αυτή από τρεις χρονιές τα ίδια. Καταλαβαίνεις έτσι; Θα πάει βάση του Ηρακλείου τα ίδια, τι είχαμε τι χάσαμε. Τέσσερις χρονιές από εκατόν είκοσι, πεντακόσια χιλιάρικά στα σπίτια μας. Δεν υπάρχουν δικαιώματα, τελειώνουμε. Δηλαδή αυτή η ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ, ρε μαλάκα, ειλικρινά αυτή η ΤΥΧΕΡΟΠΟΥΛΟΥ αν την είχα σκοτώσει τώρα θα ήμουν έξω. Θα είχανε φάει και ένα πενηντάρι οι δικηγόροι και είμαστε εντάξει...» χωρίς καμία αντίδραση από τον συνομιλητή του, καθώς και με τον Κ. Μπαμπασίδη στις 21.10.2024, 22:31, όπου ζητά από τον

Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ να αποσύρει τους ελέγχους που τον αφορούν και του αναφέρει ότι έχει ραντεβού με τον Μ. Βορίδη για να τα λύσουν όλα.

Στις 12.9.2024 έχει καταγραφεί συνομιλία μεταξύ Ξυλούρη – Μπαμπασίδη, το περιεχόμενο της οποίας πρέπει ομοίως να αποτελέσει αντικείμενο ειδικότερης διερεύνησης, καθώς αναφέρονται κατά το σημαντικότερο μέρος της τα εξής:

«Ξ. Δεν θέλω να μιλάω από τα τηλέφωνα, πήρανε πάνω από έξι εκατομμύρια, πάνω από έξι εκατομμύρια μέσα στη θητεία τους από αυτές τις πληρωμές.

Μ. Ναι ρε συ σου λέω μα

Ξ. Έξι εκατομμύρια ευρώ.

Μ. Μα αφού της είπε της υπαλλήλου, ξέρω ότι το είπε ο Υπουργός.

Ξ. Α ναι

.....

Ξ. Ρε συ, αλλά θα σου τα πω από κοντά, πάνω από έξι εκατομμύρια λογαριάσανε το σύστημα Αυγενάκη από τις πληρωμές που έκανε από κει τα Λίντερ τουτανά.

Μ. Θα τρελαθώ ρε συ, αλλά το Γιώργο δεν τον περίμενα τόσο κω

.....»

Ξ. Τέλος πάντων, εφόσον στέκει το Μαξίμου και στέκει κι ο Μάκης είσαι βράχος που δεν πέφτει. Λοιπόν πάτα εκεί να τα γαμήσεις όλα.

Στις 18.11.2024 ο Κ. Μπαμπασίδης έχει καταγραφεί να συνομιλεί με την αρμόδια Διευθύντρια Ε. Σεραφειμίδου ζητώντας ευνοϊκή μεταχείριση της οικογένειας Ξυλούρη κατά τους ελέγχους και εκείνη του αναφέρει ότι την έχει ήδη πάρει και ο Γ.Γ. του ΥΠΑΑΤ Γ. Στρατάκος. Μια ώρα αργότερα, ο Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ τηλεφωνεί και στον αρμόδιο για τους ελέγχους στην Πιερία Κ. Αναγνώστου ζητώντας του να αναλάβει ο ίδιος τον έλεγχο στην θέση των ελεγκτριών που τον κάνουν, καθώς για την περίπτωση Ξυλούρη ενδιαφέρονται υψηλά ιστάμενα πρόσωπα (ερωτάται χαρακτηριστικά από τον Αναγνώστου: «Πιέζουνε πολιτικάντηδες μεγάλοι από πίσω; (γέλια) και απαντά «Πολύ μεγάλοι» «Σώπα ρε, τι είναι, Υπουργοί;» και του απαντά «Είναι πολιτικοί, είναι, ναι, ε ναι...».

Αντίστοιχο είναι το περιεχόμενο και συνομιλίες του ίδιου του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Στρατάκου, ανθρώπου του στενού περιβάλλοντος και της απόλυτης εμπιστοσύνης του Μ. Βορίδη, με τον Γ. Ξυλούρη στις 20.10.2024, όπου και οι δύο αναφέρονται στον τελευταίο (Μ. Βορίδη) ως «μεγάλος» και συνεννοούνται για το πώς θα τον βοηθήσει να πληρωθεί (καθώς τα ΑΦΜ της οικογένειάς του είχαν κατά τα ανωτέρω παγώσει): «..... Γ. Στρατάκος: Να στείλεις στην Ελβίρα τα χαρτιά σου - Γ. Ξυλούρης: με έχουν κόψει – Γ. Στρατάκος: Αν δεν τα στείλεις θα πουν «δεν υπάρχουν χαρτιά», να πάρει ο μεγάλος και τον Τσιάρα, τον έχει πάρει ο Πιερρακάκης, να τον πάρει κι ο μεγάλος τον Τσιάρα...».

Συναφής είναι και η συνομιλία τρεις μέρες αργότερα, μεταξύ των ίδιων προσώπων, όπου εκτός από τον «μεγάλο» (που εμφανίζεται ως πολύ πιο σπουδαίος από τον Υφυπουργό ΑΑΤ Χ. Κέλλα), αναφέρεται ως εκ των προσώπων που μεσολαβούν υπέρ τους προς τον Κ. Τσιάρα και ο υπουργός Κυριάκος Πιερρακάκης:

«...Στρατάκος: Εγώ Τρίτη θα μαι Θεσσαλονίκη. Θα της ζητήσω να έρθει εκεί. ..Θα της πω και το ποίημα από κοντά, όχι από το τηλέφωνο.

Ξυλούρης: Είπε μωρέ η Ελένη πως θα τα στείλει αύριο.

Στρατάκος: Να την πάρεις ένα τηλέφωνο έτσι; Λοιπόν να την πάρει η Ελένη ένα τηλέφωνο και να της πει το κινητό σου μου το δώσει ο Στρατάκος

Ξυλούρης: ναι

Στρατάκος: Και μου πε να σου πω ότι θα τα στείλω την ταδε μέρα, ντάξει;

Ξυλούρης: Ε κωλόπαιδα μπλέξαμε, εμπλέξαμε με τον πουστ τον Αυγενάκη.

Στρατάκος: ναι

Ξυλούρης: Το λαμόγιο, μπήκανε με τον ..., όλα τα παιχνίδια να πούμε.

Στρατάκος: Με τον μεγάλο έχεις μιλήσει;

Ξυλούρης: Όχι

Στρατάκος: Πες του να πάρει ένα τηλέφωνο

Ξυλούρης: Να πάρει ποιον, τον Τσιάρα;

Στρατάκος: ναι, ναι ρε

Ξυλούρης: Τον ακούει;

Στρατάκος: ναι ναι

Ξυλούρης: Την Τετάρτη

Στρατάκος: Δηλαδή τον έχει πάρει ο Πιερακάκης, να τον πάρει και ο μεγάλος για να μπορέσω εγώ τη Δευτέρα να πάω στο γραφείο του, να του το πω, ξέρω ότι σ' έχουν ενοχλήσει από δω κι από δω γι αυτόν τον άνθρωπο. Λοιπόν το παίρνω πάνω μου να το λύσω; Και άμα μου πει ναι άστα μετά, τι θα κάνω δική μου δουλειά. Γιατί αλλιώς θα κινηθώ να απειλήσω κι αλλιώς θα κινηθώ μόνος μου, το καταλαβαίνεις.

Ξυλούρης: Ο Γκέλας ρόλο παίζει;

Στρατάκος: Όχι ρε μαλάκα, τι να παίζει

Ξυλούρης: Τίποτα

Στρατάκος: κάνε λίγο αυτή την κίνηση

Ξυλούρης: θα την κάνω και θα σε πάρω το βράδυ

Στρατάκος: Και πες του μου πε και ο Γιώργος ρε παιδί μου, μίλησα με τον Γιώργο και μου πε, να χει ένα τέτοιο και από τον Υπουργό, γιατί αλλιώς θα κινηθεί σε μια περίπτωση, αλλιώς θα κινηθεί στην άλλη. Γιατί αν μου δώσει το οκ, εγώ θα πάω πάνω και θα κάνω φασαρία.

Ξυλούρης: Ναι

Στρατάκος: Αν δεν μου δώσει το οκ θα πάω πάνω στο ψιλό έτσι, ψιλό γιουβέτσι, εντάξει;»

Από το σύνολο των ανωτέρω αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία περιλαμβάνονται αυτούσια στη διαβιβασθείσα δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, προκύπτει ότι ο Γ. Ξυλούρης δεν εμφανίζεται ως ένας τυχαίος παραγωγός, αλλά ως κεντρικό πρόσωπο σε όσα περιγράφονται στη δικογραφία ως οργανωμένες πρακτικές παρεμβάσεων σε ελέγχους, πληρωμές και διοικητικές διαδικασίες. Η άνεση με την οποία συνομιλεί με διοικούντες τον ΟΠΕΚΕΠΕ, οι αναφορές σε πολιτική κάλυψη, οι πιέσεις κατά υπηρεσιακών παραγόντων και ακόμη και οι αναφορές σε παρεμβάσεις σε επίπεδο πολιτικής ηγεσίας, καθιστούν επιτακτική την πλήρη και σε βάθος διερεύνηση των αναφερόμενων στη δικογραφία εγκληματικών πράξεων, καθώς και της ενδεχόμενης εμπλοκής υπηρεσιακών και πολιτικών προσώπων.

14.- Ανδρέας Στρατάκης

Κατά την εξέταση του κ. Ανδρέα Στρατάκη, αγροτοσυνδικαλιστή, Αντιπροέδρου της Κοινοπραξίας Συνεταιριστικών Οργανώσεων Σουλτανίνας (ΚΣΟΣ) και υποψήφιου βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας το 2019, αναδείχθηκαν κρίσιμες πτυχές που αφορούν τη στενή του σχέση με πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στη δικογραφία.

Ερωτηθείς αν, βάσει των νόμιμων επισυνδέσεων, ο στενός του φίλος και Πρόεδρος της ΚΣΟΣ Γεώργιος Ξυλούρης λειτουργούσε θεσμικά, απέφυγε να τοποθετηθεί και αρνήθηκε να σχολιάσει συμπεριφορές που περιγράφονται εκτενώς στη δικογραφία.

Ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε η περιγραφή της σχέσης του με τον πρώην Υπουργό κ. Βορίδη. Ο μάρτυρας κατέθεσε ότι δεν τον γνώριζε πριν το 2019, ωστόσο, μετά την ανάληψη καθηκόντων ως σύμβουλός του, οι σχέσεις τους εξελίχθηκαν σε φιλία και εν συνεχεία σε κουμπαριά. Η εξέλιξη αυτή, από άγνωστοι σε στενούς οικογενειακούς φίλους, αναδεικνύει έναν κύκλο σχέσεων με την ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση.

Σε ό,τι αφορά τη στενή του σχέση με τον κ. Ξυλούρη, Πρόεδρο της ΚΣΟΣ, ο κ. Στρατάκης δήλωσε ότι δεν γνωρίζει αν οι ενέργειες του τελευταίου συνδέονται με παράνομες πρακτικές, παρά το πλήθος καταγεγραμμένων συνομιλιών που περιλαμβάνονται στη δικογραφία και αφορούν ελέγχους, επιδοτήσεις και παρεμβάσεις.

Αναφορικά με τις δηλώσεις βοσκοτόπων σε Χίο και Πάρο, που φέρονται να πραγματοποιήθηκαν μέσω ΚΥΔ που συνδέεται με τον κ. Ξυλούρη και αφορούν συγγενικά του πρόσωπα, ο μάρτυρας δήλωσε πλήρη άγνοια, υποστηρίζοντας ότι δεν γνωρίζει ποιος παρείχε τις σχετικές πληροφορίες στα ΚΥΔ ούτε είχε αντιληφθεί μετακινήσεις του κ. Ξυλούρη στα συγκεκριμένα νησιά.

Ανάλογη στάση τήρησε και ως προς τη διαπιστωθείσα «τρύπα» περίπου 2 εκατομμυρίων ευρώ στην ΚΣΟΣ, οργανισμό στον οποίο ο ίδιος είναι Αντιπρόεδρος και ο κ. Ξυλούρης Πρόεδρος, η οποία είχε ως αποτέλεσμα οι ορκωτοί ελεγκτές να αδυνατούν να διατυπώσουν ελεγκτική γνώμη. Και σε αυτό το ζήτημα δήλωσε άγνοια.

Κατά τη διάρκεια της εξέτασης τέθηκαν συγκεκριμένα ερωτήματα για τον ρόλο του στις συνεργασίες με τον κ. Ξυλούρη, για την πρόσβαση του τελευταίου σε κυβερνητικά κέντρα αποφάσεων, για τον μηχανισμό δήλωσης εκτάσεων σε νησιά μακριά από τον τόπο κατοικίας των παραγωγών, για την οικονομική διαχείριση της ΚΣΟΣ. Σε όλα τα ανωτέρω, ο μάρτυρας δήλωσε ότι δεν γνωρίζει, δεν είχε ενημέρωση ή δεν μπορεί να τοποθετηθεί.

Ιδιαίτερα αποκαλυπτική ήταν ωστόσο η εξέταση του μάρτυρα όταν ερωτήθηκε αν έχει κερδίσει η οικογένειά του τεράστια ποσά σε λαχεία/τυχερά παιχνίδια οπότε απάντησε ότι “Αν ισχύει, αφορά το έτος 2017...” και ότι “Εάν είχε συμβεί, τα χρήματα είναι φορολογημένα, είναι νόμιμα, τελεία και παύλα”, δημιουργώντας πλείστα ερωτηματικά.

Μετά την επιλογή του κ. Ξυλούρη να επικαλεστεί το δικαίωμα της σιωπής, η κατάθεση του κ. Στρατάκη κατέγραψε ένα δεύτερο, συγγενές μοτίβο: όχι σιωπή, αλλά καθολική άγνοια.

15.- Καλλιόπη Σεμερτζίδου – Χρήστος Μαγειρίας

Εκτός των κεντρικών προσώπων που αναδεικνύονται στη δικογραφία, ενώπιον της Επιτροπής προσήλθαν η κ. Καλλιόπη Σεμερτζίδου και ο σύντροφός της κ. Χρήστος Μαγειρίας, σε χρονικό σημείο κατά το οποίο είχε ήδη διαβιβαστεί στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία πόρισμα της Αρχής για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος και είχε διαταχθεί η δέσμευση περιουσιακών τους στοιχείων ύψους τουλάχιστον 1,5 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Αρχής, οι ελεγχόμενοι φέρονται να έχουν εισπράξει κατά το διάστημα 2019–2024 επιδοτήσεις ύψους περίπου 2,6 εκατ. ευρώ, ενώ ερευνώνται για τα κακουργήματα της απάτης και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα. Μεταξύ των δεσμευμένων στοιχείων περιλαμβάνονται πολυτελή οχήματα (Ferrari, Porsche και σειρά άλλων αυτοκινήτων) καθώς και ακίνητα, τα οποία φέρονται να συνδέονται με τις επίμαχες επιδοτήσεις.

Η κ. Σεμερτζίδου, πρώην υποψήφια βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας και συντονίστρια Κοινοτικών Πόρων και Γυναικείας Επιχειρηματικότητας στη Γραμματεία Αγροτικών Φορέων της ΝΔ, επιβεβαίωσε ότι η ίδια και η οικογένειά της έλαβαν σημαντικά ποσά επιδοτήσεων, ενώ για τα ποσά που εισπράχθηκαν από τον σύντροφό της και την εταιρία στην οποία η ίδια είναι διαχειρίστρια δήλωσε άγνοια, παραπέμποντας στον ίδιο.

Παρά τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και τη σοβαρότητα των κατηγοριών, η μάρτυρας υποστήριξε ότι όλα είναι απολύτως νόμιμα και ότι δεν γνωρίζει τίποτα για τις χρηματικές ροές, τις επιδοτήσεις της εταιρίας ή τη διαδρομή των χρημάτων.

Αντίστοιχα, ο κ. Μαγειρίας, κατά την κατάθεσή του ισχυρίστηκε ότι οι δεσμεύσεις αποτελούν αποτέλεσμα βιαστικού πορίσματος της δικαιοσύνης και ότι τα περιουσιακά του στοιχεία προέρχονται από συνεχείς γονικές παροχές μεγάλης αξίας, ιδίως από τη μητέρα του. Δεν προσκόμισε, ωστόσο, επαρκή τεκμηρίωση για το εύρος και τη χρονική ακολουθία των μεταβιβάσεων αυτών.

Επιπλέον, κατά την εξέτασή του δεν κατόρθωσε να προσδιορίσει με σαφήνεια ούτε τον αριθμό των ζώων που διέθετε κατά τα κρίσιμα έτη ούτε τα αντίστοιχα παραστατικά που να τεκμηριώνουν το δηλωθέν ζωικό κεφάλαιο, παρά το γεγονός ότι από προηγούμενους ελέγχους είχαν διαπιστωθεί σοβαρές αποκλίσεις μεταξύ δηλωθέντων και πραγματικών δεδομένων.

Η εικόνα που προέκυψε από τις καταθέσεις τους δεν ήταν εκείνη απλών παραγωγών που τελούν υπό έλεγχο, αλλά προσώπων με έντονη κομματική παρουσία, σημαντική πρόσβαση σε πολιτικά κέντρα και εντυπωσιακή περιουσιακή συσσώρευση κατά το ίδιο χρονικό διάστημα που λάμβαναν υψηλές ενισχύσεις από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η δράση των συγκεκριμένων προσώπων εντάσσεται, κατά την κρίση μας, σε ένα ευρύτερο πλέγμα συμπεριφορών που περιγράφονται στη δικογραφία ως οργανωμένες παράνομες πρακτικές εκμετάλλευσης του συστήματος ενισχύσεων.

Η υπόθεση Σεμερτζίδου – Μαγειρία δεν συνιστά μεμονωμένο περιστατικό, αλλά κρίκο στην αλυσίδα των προσώπων που εμφανίζονται να επωφελήθηκαν από τον ίδιο μηχανισμό παρεμβάσεων, αδιαφάνειας και πολιτικής διασύνδεσης, ο οποίος διερευνάται ήδη από τις ευρωπαϊκές δικαστικές αρχές.

16.- Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης (πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης)

Ο κ. Βορίδης ξεκίνησε την κατάθεσή του δηλώνοντας ότι από τις εργασίες της Επιτροπής «δικαιώνεται» η επιλογή της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας να διερευνήσει την υπόθεση μέσω εξεταστικής επιτροπής και σε βάθος χρόνου.

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνουμε ότι η κοινοβουλευτική πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας είχε προηγουμένως μεθοδεύσει την απόρριψη της πρότασης της αντιπολίτευσης για σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής, επιλογή που είχε ως αποτέλεσμα αφενός μεν την αποστέρηση της δυνατότητας άμεσης διερεύνησης ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των εμπλεκόμενων υπουργών, αφετέρου δε την παραγραφή ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών του. Επομένως, είναι πράγματι λογικό ο κ. Βορίδης να αισθάνεται «δικαιωμένος» από αυτές τις μεθοδεύσεις.

Η κατάθεσή του κ. Βορίδη εξελίχθηκε σε μία συστηματική προσπάθεια να αυτοανακηρυχθεί κριτής της νομιμότητας των πράξεών του, να υποβαθμίσει το περιεχόμενο των νόμιμων επισυνδέσεων και να αποστασιοποιηθεί πλήρως από τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, δηλώνοντας πως δεν υπάρχει σκάνδαλο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο πρώην Υπουργός, υιοθετώντας ρόλο αξιολογητή και όχι εξεταζόμενου, απεφάνθη ότι «έληξε το θέμα της νομιμότητας» και ότι κάθε πράξη του ήταν σύννομη, αποδεικνύοντας στην πράξη την έλλειψη σεβασμού απέναντι στην εξεταστική επιτροπή και τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς.

Ο κ. Βορίδης δήλωσε πως τον δικαίωσε η επιλογή του να τοποθετήσει Γενικό Γραμματέα του υπουργείου τον κ. Στρατάκο, ο οποίος έχει «πολύ καλές σπουδές και γνώσεις στον χώρο». Άρα, η επιλογή του υπουργού «δικαιώθηκε», παρόλο που ο κ. Στρατάκος είναι κεντρικό πρόσωπο των επισυνδέσεων και της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, συνομιλώντας διαρκώς με απόλυτα οικείο τρόπο με τον κ. Ξυλούρη! Μάλιστα, επιχείρησε να δικαιολογήσει τα όσα έχουν αποκαλυφθεί από τις επισυνδέσεις, δηλώνοντας πως πρόκειται για ιδιωτικές συνομιλίες, χωρίς ποινικό ενδιαφέρον.

Είναι σημαντικό όμως να γίνει αναφορά στη συνέντευξη που παραχώρησε ο κ. Βορίδης στον ΣΚΑΙ στις 13/10/2025, στην οποία επεσήμανε ρητά και κατηγορηματικά πως, αφότου έφυγε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης δεν ασχολήθηκε με αγροτικά θέματα. Τη δήλωσή του αυτή επιβεβαίωσε και στην κατάθεσή του στην εξεταστική του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ωστόσο, πλήθος στοιχείων αποδεικνύουν τη συνεχιζόμενη εμπλοκή του σε ζητήματα γεωργίας, διαψεύδοντας τις δηλώσεις του πρώην υπουργού. Αρχικά, στις 5/11/2021, παραμονή αγροτικών κινητοποιήσεων, ο κ. Βορίδης ως Υπουργός Εσωτερικών βρίσκεται σε τραπέζι στο Κολωνάκι με τον κ. Ξυλούρη (παραγωγός) και τον κ. Γλεντζάκη (ΔΣ ΟΠΕΚΕΠΕ). Ο κ. Βορίδης απέδωσε τη σχετική φωτογραφία σε «τυχαία

συνάντηση». Επίσης, σε πλήθος νόμιμων επισυνδέσεων που περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ο κ. Βορίδης αποτελεί το σημείο αναφοράς πολλών αξιωματούχων της ΝΔ που επεδίωκαν τη διευθέτηση υποθέσεων σχετικών με τις αγροτικές επιδοτήσεις. Ενδεικτικά, στη συνομιλία Μπαμπασίδη-Ξυλούρη, ο κ. Ξυλούρης αναφέρει: «Εφόσον στέκει το Μαξίμου και στέκει και ο Μάκης, είσαι βράχος που δεν πέφτει... Θέλει ψυχραιμία, θα το λύσουμε. Έχουμε ραντεβού την Τετάρτη με τον Βορίδη». Επομένως, ο κ. Βορίδης στην περίοδο που ήταν υπουργός επικρατείας, συναντούσε παραγωγούς στο γραφείο του στο Μαξίμου. Σε άλλη συνομιλία Ξυλούρη-Ζαφειρίου (ελέγκτρια ΟΠΕΚΕΠΕ): «Θα έχουμε στήριξη;.... Μου είπε ο Μάκης μέχρι κόκαλο». Σε συνομιλία του κ. Ντογκούλη (μέλος γραμματείας αγροτικού ΝΔ, ιδιοκτήτης ΚΥΔ Λάρισας, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας): «Γι' αυτό σου είπα θέλω την επόμενη εβδομάδα να πάω να βρω λίγο τον Μάκη». Στη συνομιλία Μπαμπασίδη-Καρασαρίνη (γραμματέας αγροτικού τομέα ΝΔ), ο κ. Καρασαρίνης επισημαίνει: «Μόνο με Μαξίμου θα μιλάς... Αυτοί τα κανονίζουν όλα, η τριάδα Σκέρτσος-Γεραπετρίτης-Βορίδης και πρόεδρος. Καλώς ή κακώς τα έχουν αφήσει όλα στον Βορίδη».

Ο κ. Βορίδης αμφισβήτησε την αποδεικτική αξία των συνομιλιών που αποτελούν τμήμα της διαβιβασθείσας δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, υποβαθμίζοντάς τις σε «απλές συνομιλίες τρίτων» και αποδίδοντας τη χρήση τους σε πολιτική στοχοποίηση.

Από όλα τα παραπάνω όμως, επιβεβαιώνεται χωρίς αμφιβολία η εμπλοκή του κ. Βορίδη με αγροτικά ζητήματα και μάλιστα με κομβικό ρόλο, και μετά την αποχώρησή του από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Ιδιαίτερη σημασία είχε η μαρτυρία του πρώην Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Βάρρα, σύμφωνα με την οποία ο τότε Υπουργός παρενέβαινε μετ' επιτάσεως στη διακήρυξη του διαγωνισμού για τον τεχνικό σύμβουλο, ζητώντας να έχει τον «τελευταίο λόγο». Ο κ. Βορίδης παραδέχθηκε ότι ασχολήθηκε προσωπικά με την προκήρυξη, ισχυριζόμενος ότι το έπραξε για να διασφαλίσει τις έγκαιρες πληρωμές. Δεν εξήγησε, ωστόσο, για ποιο λόγο ένας Υπουργός, που ο ίδιος υποστήριξε ότι δεν είναι «Υπουργός ΟΠΕΚΕΠΕ», παρεμβαίνει σε όρους σύμβασης συγκεκριμένου οργανισμού.

Κομβικό είναι και το τμήμα της κατάθεσης του κ. Βάρρα, ο οποίος δήλωσε πως ο κ. Βορίδης απαίτησε την παραίτησή του, γιατί «έκανε καλά τη δουλειά του» και «ξεκάρφωσε ανομίες». Ο ίδιος αποκάλυψε ότι δεχόταν πίεση από τον τεχνικό σύμβουλο, την Neuropublic, για να προχωρήσει σε παράνομες πληρωμές, τις οποίες αρνήθηκε. Η απομάκρυνσή του, όπως ο ίδιος τόνισε, έγινε κατ' απαίτηση της Neuropublic, με εκτελεστή τον Μάκη Βορίδη. Είναι, επομένως, σαφές πως ο πρώην υπουργός λειτουργούσε ως εντολοδόχος του τεχνικού συμβούλου, που σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και πλήθος καταθέσεων στην επιτροπή αποτελεί τον πυρήνα του σκανδάλου.

Σε ό,τι αφορά την υπογραφή και το «συμφωνώ» που έγραψε στην εισήγηση Καπρέλη για την κατανομή βοσκοτόπων, ο πρώην Υπουργός υποστήριξε ότι το έπραξε για να μην κατηγορηθεί για παράβαση καθήκοντος χωρίς να αναφερθεί ότι αποτελούσε κατά παρέκκλιση υπογραφή. Δεν έδωσε όμως πειστική απάντηση για την εκτόξευση της κατανομής των εκτάσεων του Εθνικού Αποθέματος που επήλθε, ούτε για τις επιπτώσεις που αυτή είχε στην ανακατανομή ενισχύσεων.

Υπό το φως όλων των αποδεικτικών στοιχείων που προηγήθηκαν, των διαλόγων που περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, των καταγεγραμμένων

παρεμβάσεων σε ελέγχους, των αναφορών σε πολιτική κάλυψη και των προσπάθειών απομάκρυνσης υπηρεσιακών παραγόντων που ενεργοποιούσαν ελέγχους, η ρητορική περί «λήξης της υπόθεσης» από τον κ. Βορίδη πέφτει στο κενό.

Η πραγματικότητα που αναδύεται από τη δικογραφία δεν είναι μια μεμονωμένη διοικητική αστοχία. Περιγράφει ένα πλέγμα σχέσεων, παρεμβάσεων και διασυνδέσεων, στο οποίο πρόσωπα που συνομιλούν διαρκώς με την πολιτική ηγεσία εμφανίζονται να επιδιώκουν την παράκαμψη ελέγχων, την άρση δεσμεύσεων, την εξασφάλιση πληρωμών και την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων κομματικών συμφερόντων.

Σε αυτό το περιβάλλον, ο κ. Βορίδης αναφέρεται ως σημείο αναφοράς στις συνομιλίες και διατηρεί στενή πολιτική και προσωπική σχέση με πρόσωπα που βρίσκονται στον πυρήνα της υπόθεσης και είναι πρωταγωνιστές της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτό του Γεωργίου Ξυλούρη.

Με βάση το σύνολο των στοιχείων που έχουν προηγηθεί, καθίσταται σαφές ότι η υπόθεση ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αφορά απλώς αγρότες που αυθαιρέτησαν, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο κ. Βορίδης. Αφορά έναν φερόμενο στη δικογραφία μηχανισμό οργανωμένων παρεμβάσεων, ένα «εγκληματικό κύκλωμα», που λειτουργούσε με πολιτικές διασυνδέσεις και με πολιτική κάλυψη στο υψηλότερο επίπεδο και με στόχο την παράκαμψη των ελέγχων και τη διασφάλιση παράνομων ενισχύσεων εκατομμυρίων ευρώ.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι η συνολική αποτίμηση του ρόλου του κ. Βορίδη στην υπό διερεύνηση υπόθεση αναφορικά με τις ειδικότερες πράξεις και παραλείψεις του θα εκτεθεί αναλυτικά κατωτέρω στο κεφάλαιο των συμπερασμάτων.

17.- Ελευθέριος Αυγενάκης (πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων):

Η κατάθεση του κ. Αυγενάκη ενώπιον της Επιτροπής επιβεβαίωσε το βάθος της θεσμικής εκτροπής και του κομματικού ελέγχου που χαρακτήρισε τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ κατά τη διάρκεια της υπουργικής του θητείας.

Ο ίδιος επέμεινε να αυτοπροσδιορίζεται ως «μάρτυρας», υποστηρίζοντας ότι δεν υπάρχει κατηγορητήριο σε βάρος του. Παρέλειψε, ωστόσο, να αναφέρει ότι οι Ευρωπαίοι Εισαγγελείς διαβίβασαν στη Βουλή δικογραφία, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν ενδείξεις τέλεσης των αξιόποινων πράξεων της συνέργειας και της ηθικής αυτοουργίας στην πράξη της απιστίας σε βάρος των συμφερόντων της Ε.Ε., σε βαθμό κακουργήματος, τόσο για τον ίδιο όσο και για τον Μ. Βορίδη. Καθίσταται συνεπώς σαφές ότι η ιδιότητά του ως «μάρτυρα» την όφειλε στην πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας και στην απόφαση της να απορρίψει τη σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής.

Στην διάρκεια της θητείας του ως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο κ. Αυγενάκης προχώρησε σε επιλογές για τη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ με κομματικά αλλά και προσωπικά κριτήρια. Διόρισε ως Πρόεδρο τον κ. Μπαμπασίδη και ως Αντιπροέδρους τους κ.κ. Ζερβό και Κουρδή, πρόσωπα με σαφή κομματική ταυτότητα της Νέας Δημοκρατίας και προσωπική σχέση με τον ίδιο.

Από την άλλη πλευρά, η απομάκρυνση του πρώην Προέδρου κ. Σημανδράκου συνέπεσε χρονικά με την αποδέσμευση χιλιάδων ελεγχόμενων ΑΦΜ και με πληρωμές οικολογικών

σχημάτων ύψους 37 εκατ. Ευρώ που, κατά περίεργη σύμπτωση, κατευθύνθηκαν προς την εκλογική του περιφέρεια του κ. Αυγενάκη.

Από τις νόμιμες επισυνδέσεις προκύπτουν διάλογοι που αναφέρονται σε παρεμβάσεις για αποτροπή ελέγχων και διευθετήσεις, ενώ η επωδός «είναι άνθρωποι του Λευτέρη» επαναλαμβάνεται ως κίνητρο της διοίκησης που διόρισε ο κ. Αυγενάκης. Ο αστυνομικός φρουρός του Υπουργού, Δημήτρης Κουτεντάκης, συνομιλεί με τον Ζερβό λέγοντας του «εσύ που είσαι μέσα στα κόλπα, δώσε στο κοπέλι επιδότηση πέντε-έξι χιλιάρικα». Ο κ. Αυγενάκης δεν αμφισβήτησε την ύπαρξη των συνομιλιών αλλά περιορίστηκε να υποστηρίξει ότι δεν τελέστηκαν οι πράξεις. Ομοίως, ερωτηθείς για τους προκλητικούς διαλόγους που περιλαμβάνονται στις επισυνδέσεις μεταξύ των κ. Ζερβού, κ. Καλφούντζου, κ. Βιεναράκη και άλλων και αφορούν «διευθετήσεις» για πρόσωπα που χαρακτηρίζονται από τους συνομιλητές ως «δικοί του» και «φίλοι» του και κατ'εντολή του πρέπει να εξυπηρετηθούν, ο κ. Αυγενάκης δεν αρνήθηκε με επιχειρήματα ότι οι διάλογοι αφορούσαν στον ίδιο και σε εντολές του.

Ιδιαίτερα σοβαρό είναι το ζήτημα της παρέμβασής του σε σχέση με την υπάλληλο Π. Τυχεροπούλου, η οποία συνεργαζόταν με τις ευρωπαϊκές εισαγγελικές αρχές. Από συνομιλίες που περιλαμβάνονται στη δικογραφία προκύπτει ότι ο κ. Ξυλούρης εμφανίζεται να παροτρύνεται από τον ίδιο τον κ. Αυγενάκη να κινηθεί νομικά εις βάρος της. Όταν ο κ. Αυγενάκης ρωτήθηκε σχετικά, απέφυγε να απαντήσει και παρέπεμψε τα μέλη της Επιτροπής στον ίδιο τον κ. Ξυλούρη.

Περαιτέρω, με έγγραφό της από τον Απρίλιο 2024, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε επισημάνει σοβαρές ελλείψεις στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και προβληματικό διαχωρισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείου και Οργανισμού. Αντί να συμμορφωθεί, ο κ. Αυγενάκης παρενέβη ακόμη περισσότερο, εκδίδοντας εντολή ώστε «καμία εγκύκλιος του ΟΠΕΚΕΠΕ να μην εκδίδεται χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού». Η πρακτική αυτή ενίσχυσε τον πολιτικό έλεγχο επί του Οργανισμού, σε μια περίοδο κατά την οποία ήδη είχαν επισημανθεί ζητήματα ανεξαρτησίας και διαπίστευσης. Το αποτέλεσμα ήταν η απώλεια αξιοπιστίας, η επιτήρηση της χώρας και η ανασφάλεια χιλιάδων παραγωγών.

Μετά τις καταθέσεις των κεντρικών προσώπων της δικογραφίας, η κατάθεση του κ. Αυγενάκη ανέδειξε τον πολιτικό πυρήνα των όσων έχουν ήδη εκτεθεί.

Οι διορισμοί σε καίριες θέσεις της διοίκησης, οι παρεμβάσεις σε διαδικασίες του Οργανισμού, η καταστρατήγηση και αποδυνάμωση των ελέγχων, η συνεχής πίεση για την πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ, η απομάκρυνση του κ. Σημανδράκου σε κρίσιμο χρονικό σημείο, καθώς και η ενίσχυση του άμεσου πολιτικού ελέγχου επί των εγκυκλίων και της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν συνιστούν μεμονωμένα περιστατικά.

Υπό την πολιτική του εποπτεία, διαμορφώθηκε και λειτούργησε ένα συγκροτημένο σύστημα πολιτικής κάλυψης και διοικητικών παρεμβάσεων, το οποίο περιγράφεται στη διαβιβασθείσα δικογραφία ως εγκληματική οργάνωση με οργανωμένη πρακτική παρεμβάσεων σε ελέγχους και πληρωμές, με σαφή ιεραρχική διασύνδεση διοίκησης και πολιτικής ηγεσίας.

Όπως και για τον κ. Βορίδη, ο ρόλος και οι ευθύνες του κ. Αυγενάκη στην υπό διερεύνηση υπόθεση θα εκτεθεί αναλυτικά κατωτέρω στο κεφάλαιο των συμπερασμάτων.

18.- Κώστας Τσιάρας (Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων):

Ο κ. Τσιάρας στη μαρτυρική του κατάθεση, μετά από επτά έτη διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, ανέφερε χαρακτηριστικά «είχαμε έναν Οργανισμό, ο οποίος παρέμενε σε μια παθογένεια, η οποία κάθε φορά υποδεικνυόταν από τις συνεχείς και επαναλαμβανόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις». Παρόλα αυτά, η προσωπική του στάση ήταν καθοριστική καθώς απέκρυψε επί δέκα ημέρες την παραίτηση του κ. Καϊμακάμη, κάτι για το οποίο δεν έδωσε εξηγήσεις. Είναι χαρακτηριστικό της αντίληψης για την αποτελεσματικότητα και τη λειτουργία του κράτους η αποστροφή του κ. Τσιάρα ότι ήταν απολύτως αποδεκτός ο τρόπος διορισμού ενός υψηλά αμειβόμενου κυβερνητικού αξιωματούχου μετά από μια τυχαία συνάντηση σε μια αγροτική έκθεση. Παράλληλα, δεν θεώρησε ότι συνιστούσε πρόβλημα ούτε το γεγονός ότι ένα κρατικός αξιωματούχος εκτελούσε τα καθήκοντά του σε μερική απασχόληση ούτε ότι ο ίδιος αξιωματούχος διατηρούσε παράλληλα επιχειρηματική δραστηριότητα με την οποία λάμβανε επιδοτήσεις. Για τον κ. Τσιάρα, κάτι τέτοιο δεν συνιστά σύγκρουση συμφερόντων αλλά σημαντική εμπειρία. Στη συνέχεια της κατάθεσής του, ο Υπουργός ισχυρίστηκε ότι δεν είχε αρμοδιότητα να ελέγξει τον αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ζερβό, όταν αποκαλύφθηκαν οι συνομιλίες του από τις νόμιμες επισυνδέσεις, από τις οποίες προκύπτουν βάσιμες ενδείξεις για τέλεση παρανόμων πράξεων, ακόμα κι αν ο ΟΠΕΚΕΠΕ βρισκόταν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Επίσης ο Υπουργός χαρακτήρισε αναγκαία τη λειτουργία των ΚΥΔ, ενώ παραδέχτηκε ότι παρέλαβε αριθμούς που δεν είχαν σχέση με την πραγματικότητα. Παραδέχθηκε δηλαδή πως επί κυβέρνησης Νέας Δημοκρατίας υπήρξαν παραπονημένα στοιχεία για επιδοτήσεις, ζώα και βιολογικά προγράμματα και ενώ δηλώνει ότι ενημέρωσε τον Πρωθυπουργό, τίποτα απολύτως δεν συνέβη.

19.- Γεώργιος Μυλωνάκης (Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ):

Κατά την μαρτυρική του κατάθεση ο κ. Μυλωνάκης υπέπεσε σε επαναλαμβανόμενες αντιφάσεις, αφού ενώ παραδέχθηκε ότι στις 21 Ιουνίου 2024 συνόδευσε τον Πρωθυπουργό σε επίσκεψη στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και επέστρεψε το ίδιο απόγευμα στο Υπουργείο για να συμμετάσχει σε κρίσιμη σύσκεψη για το «κατεπείγον» ζήτημα του έργου των 20 εκατ. ευρώ με συμμετοχή του τεχνικού συμβούλου, ο οποίος κατά δήλωση του κ. Μυλωνάκη κρατούσε τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε ομηρία, στη συνέχεια κατέθεσε ότι δεν θυμόταν αν ενημέρωσε σχετικά τον Πρωθυπουργό. Μετά δε από τη σύσκεψη ο μάρτυρας δεν έκρινε σκόπιμο ότι έπρεπε να αναληφθούν πρωτοβουλίες. Παράλληλα ο κ. Μυλωνάκης παραδέχτηκε ότι η εξάρτηση από τον τεχνικό σύμβουλο αποτέλεσε κρίσιμη παράμετρο στην εξέλιξη του σκανδάλου στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ακόμα, παραδέχτηκε ότι γνώριζε όλα όσα περιγράφονταν στο σημείωμα το οποίο ο ίδιος ζήτησε από τον πρώην Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Βάρρα τον Ιούνιο του 2025. Επέλεξε όμως, σύμφωνα με την κατάθεσή του, να μην ενημερώσει τον Πρωθυπουργό για το τόσο κρίσιμο περιεχόμενο του, το οποίο καταλογίζει σοβαρές ευθύνες στον πρώην Υπουργό κ. Βορίδη και θέτει σοβαρά ζητήματα για τον ρόλο του τεχνικού συμβούλου και την συνολική λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο μάρτυρας επιχείρησε να διαψεύσει τον ανεξάρτητο βουλευτή Μ. Σαλμά ο οποίος στις 25/9/2025 δήλωσε ότι ο Χ. Μπουκώρος του εκμυστηρεύτηκε πως ενημερώθηκε από

τον Μυλωνάκη ότι δεν μπήκε στην κυβέρνηση γιατί ακούγεται στις επισυνδέσεις. Και απ'όσο γνωρίζουμε ουδέποτε ο κ. Σαλμάς έχει ανασκευάσει τις δηλώσεις του.

20.- Άκης Σκέρτσος (Υπουργός Επικρατείας):

Κατά τη μαρτυρική του κατάθεση ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, ο κ. Σκέρτσος ισχυρίστηκε ότι, παρά τον επιτελικό του ρόλο στο συντονισμό του κυβερνητικού έργου, δεν είχε ουσιαστική γνώση, δεν είχε ενημέρωση και δεν είχε εμπλοκή στα τεκταινόμενα στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο κ. Σκέρτσος αν και υποστήριξε ότι δεν γνωρίζει την οικογένεια Ξυλούρη, αναγκάστηκε να επιβεβαιώσει την αυθεντικότητα φωτογραφιών που τον απεικονίζουν μαζί με τον κ. Αυγενάκη και τον κ. Πιερρακάκη, να βρίσκονται στο σπίτι του κ. Μανώλη Ξυλούρη κατά τη διάρκεια προεκλογικής περιόδου στην Κρήτη την περίοδο των ευρωεκλογών του 2024. Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε, ο ίδιος αποδέχθηκε την πρόσκληση χωρίς να γνωρίζει τον οικοδεσπότη, καθ' υπόδειξη τοπικών παραγόντων.

Ο κ. Σκέρτσος κατέθεσε ότι δεν γνώριζε τις διοικήσεις του Οργανισμού, δεν είχε άποψη για τον διορισμό και την απομάκρυνση προέδρων και αντιπροέδρων στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Δίστασε να απαντήσει αν συμφωνεί ή όχι με την απομάκρυνση του διορισμένου μέσω ΑΣΕΠ κ. Σημανδράκου και την αντικατάστασή του από το γαλάζιο στέλεχος Κυριάκο Μπαμπασίδη.

Παράλληλα ο κύριος Σκέρτσος ισχυρίστηκε ότι στις επανειλημμένες επισκέψεις του Πρωθυπουργού στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπου πάντα τον συνόδευε, δεν τέθηκε ποτέ θέμα ΟΠΕΚΕΠΕ. Όμως δημόσιες δηλώσεις του ίδιου του Πρωθυπουργού, μετά από τις παραπάνω επισκέψεις, διαψεύδουν αυτή τη δήλωση, καθώς ο ίδιος ο Πρωθυπουργός αναφερόταν στη λειτουργία του συστήματος επιδοτήσεων, που αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Προβληματική κρίνεται και η επιτηδευμένη άγνοια του υπουργού για τις κρίσιμες συσκέψεις στο Μέγαρο Μαξίμου στις οποίες συμμετείχαν κορυφαία κυβερνητικά στελέχη και στις οποίες συζητήθηκαν ζητήματα άρσης διαπίστευσης δεσμευμένων ΑΦΜ και διοικητικών παρεμβάσεων στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τέλος, ο κύριος Σκέρτσος δεν απάντησε σχετικά με ποια κυβερνητική πηγή ενημέρωσε κυβερνητικό βουλευτή ότι παρακολουθείται.

21.- Ιωάννης Μπρατάκος (πρώην υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ):

Κατά τη μαρτυρική του κατάθεση ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής ο κ. Μπρατάκος επιβεβαίωσε πως είχε ενημερώσει τον Πρωθυπουργό για το περιεχόμενο των συναντήσεων στο Μέγαρο Μαξίμου για τα 9.309 ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια πληρωμής και την πρόθεση του κ. Σημανδράκου να παραιτηθεί εξαιτίας της συμπεριφοράς του κ. Αυγενάκη.

Βάσει της κατάθεσης αυτής προκύπτουν σοβαρά ερωτήματα για τις δηλώσεις του κυρίου Μητσοτάκη ότι δεν είχε καμία ενημέρωση και γνώση για τα ζητήματα σχετικά με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τη δράση της εγκληματικής οργάνωσης που λυμαινόταν τις κοινοτικές επιδοτήσεις και την οποία ανέδειξε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

22.- Σταύρος Παπασταύρου (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας):

Στη μαρτυρική του κατάθεση ο κ. Παπασταύρου ισχυρίστηκε ότι στις δύο συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Μέγαρο Μαξίμου παρουσία των κ.κ. Σημανδράκου, Μπρατάκου και Βορίδη, ο κ. Σημανδράκος ενημέρωσε αποκλειστικά για το σοβαρό θέμα της έλλειψης συνεργασίας με τον αρμόδιο υπουργό, κ. Αυγενάκη. Όπως, όμως, σαφώς προκύπτει από τις επιστολές του κ. Σημανδράκου, αλλά και από την κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή, στη συνάντηση συζητήθηκαν οι προβληματικές πληρωμές ιδιαίτερα στην περιφέρεια Κρήτης όπου και εκλέγεται ο κ. Αυγενάκης. Περαιτέρω, ο κ. Παπασταύρου παραδέχθηκε ότι ο κ. Μητσοτάκης είχε ενημερωθεί από τον κ. Μπρατάκο για το περιεχόμενο αυτών των συναντήσεων.

Τέλος, ο κ. Παπασταύρου παραδέχτηκε ότι η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί σκάνδαλο και ότι οι χειρισμοί της κυβέρνησης σε σχέση με τις διοικήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπήρξαν ατυχείς.

23.- Σταύρος Αραχωβίτης (Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2018 - 2019):

Ο μάρτυρας Αραχωβίτης Ευάγγελος ισχυρίστηκε ότι η απόφασή του να επιτρέψει με υπουργική απόφαση για πρώτη φορά σε κτηνοτρόφους της ηπειρωτικής Ελλάδος να δηλώνουν βοσκότοπους σε νησιά, ήταν νόμιμη. Παραδέχτηκε βέβαια ότι υπήρξε «χυδαία κατάχρηση» με πλαστά Ε9, πλαστά μισθωτήρια και εικονικές συναλλαγές. Σύμφωνα με τα όσα ισχυρίστηκε, το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δημιουργήθηκε μετά το 2019, με αποκλειστική ευθύνη της κυβέρνησης της ΝΔ και του διαδόχου του, κ. Βορίδη, ο οποίος ενημερώθηκε από τον ίδιο για όλα τα σοβαρά ζητήματα που αντιμετώπιζε ο αγροτικός τομέας εκείνη την περίοδο μεταξύ των οποίων τα βοσκοτόπια χωρίς ζώα και το ζήτημα του εθνικού αποθέματος.

24.- Ντογκούλης Δημήτριος (Ιδιοκτήτης ΚΥΔ Λάρισας, Πρόεδρος της Οργάνωσης των ΚΥΔ- ΠΕΦΑΣΥ, Πρόεδρος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδας):

Κατά την μαρτυρική του κατάθεση στην εξεταστική επιτροπή, ο κ. Ντογκούλης, πρόσωπο ιδιαίτερα σημαντικό λόγω των θεσμικών ρόλων που κατέχει ως μέλος της γραμματείας Αγροτικού της ΝΔ και Πρόεδρος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδος με την παράταξη της ΔΑΚΕ, Πρόεδρος της Οργάνωσης των ΚΥΔ- ΠΕΦΑΣΥ και Ιδιοκτήτης ΚΥΔ και Εταιρείας Γεωργικών Συμβουλών, φωτίστηκαν κρίσιμες πλευρές του οργανωμένου μηχανισμού αλλοίωσης, χειραγώγησης και πολιτικής εκμετάλλευσης των αγροτικών επιδοτήσεων, ο οποίος λειτουργούσε εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο κ. Ντογκούλης, προσπάθησε να δικαιολογήσει τα όσα προκύπτουν από τις νόμιμες επισυνδέσεις και τον εμφανίζουν να περιγράφει στον κ. Μπαμπασίδη τον μηχανισμό διαπλοκής, αποκαλώντας τον «γκάνγκστερ», λέγοντας ότι ο χαρακτηρισμός απευθυνόταν στο δυναμικό χαρακτήρα του κ. Μπαμπασίδη και όχι στις πρακτικές που ακολουθούσε.

Ομοίως ο κ. Ντογκούλης, δεν απάντησε τί εννοούσε όταν έλεγε (σύμφωνα με τις επισυνδέσεις που περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας) ότι «

ο κ Μπαμπασίδης από τα 500 χιλιάδικα που παίρνει από μια δουλειά τα 300 τα παίρνει στο χαρτοφύλακα και τα πάει κάπου και προφανώς κάποιος του βάζει πλάτη γι αυτό». Περαιτέρω, ο κ. Ντογκούλης ενώ υποστήριξε ότι εκδίωξε κομβική υπάλληλό του, που ήδη καταδικάστηκε για ζητήματα επιδοτήσεων, παραδέχθηκε ότι ο σύζυγος της εν λόγω υπαλλήλου, παραμένει κανονικά στην εταιρία του και μάλιστα στον κεντρικό ρόλο κομβικού στελέχους της εταιρίας του, ως καταχωρητής. Παραδέχθηκε επίσης ότι υπερασπίστηκε στο δικαστήριο τον καταδικασθέντα κ. Καλφούντζο και ότι ήταν σε στενή συνεργασία με τον κ. Αυγενάκη.

Ο κ. Ντογκούλης, παραδέχθηκε το προνομιακό των σχέσεων του με τον κ. Ζερβό ως μια «ιδιαιτέρη σχέση». Κατά την μαρτυρία του, επιβεβαίωσε ότι το πρόσωπο που αναφέρεται στις νόμιμες επισυνδέσεις του Οκτωβρίου του 2024 ως «Μάκης» είναι ο τότε Υπουργός Επικρατείας και νυν βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Μαυρουδής Βορίδης. Ο τελευταίος αν και είχε αποχωρήσει από τις 5/1/2021 από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, συνέχιζε να ασχολείται με τα ζητήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ και σε αυτόν προσέτρεξε, σύμφωνα με την μαρτυρία του, ο κ. Ντογκούλης για να τον επισκεφθεί στο Μέγαρο Μαξίμου και να διευκρινιστεί με «ποιανού τις πλάτες» κινείται ο Μπαμπασίδης στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Το στοιχείο αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα όσα κατέθεσε ο κ. Βορίδης στην επιτροπή περί μη εμπλοκής του με τα τεκταινόμενα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά την αποχώρησή του από το ΥΠΑΑΤ.

Ακόμα, ο κύριος Ντογκούλης, δεν κατάφερε να δώσει πειστικές απαντήσεις σχετικά με τον τεράστιο αριθμό δημοσίων βοσκοτόπων που δηλώνονταν μέσω του ΚΥΔ του από παραγωγούς χωρίς ζώα. Τέτοια δήλωση έγινε και από τη στενή του συνεργάτιδα κ. Μπεκιάρη, η οποία έλαβε επιδότηση από το εθνικό απόθεμα για βοσκοτόπια χωρίς ζώα που ξεπερνούσε τις 40.000 δηλώνοντας πάνω από 1000 στρέμματα. Ο κ. Ντογκούλης χαρακτήρισε το γεγονός αυτό ως «τυχαίο».

Παράλληλα, η μαρτυρία του κ. Ντογκούλη ήταν καταλυτική σχετικά με τον ρόλο της Neuropublic στο σκάνδαλο. Σύμφωνα με τον μάρτυρα η εταιρία Neuropublic ήταν κυρίαρχη στον οργανισμό σε βαθμό που ασκούσε την επιρροή της για να ακυρώνει διαγωνισμούς όταν θεωρούσε ότι κινδύνευε να τους χάσει, όπως τον διαγωνισμό του 2021. Ο μάρτυρας κατέθεσε ότι η εταιρία Neuropublic ενημέρωνε τα συνδεδεμένα με την ίδια ΚΥΔ μέσω της GAIA Επιχειρείν της οποίας ήταν μέτοχος, παρέχοντας προνομιακή πληροφόρηση για το χρόνο των πληρωμών. Εκβίαζε δε τον Οργανισμό απειλώντας να διακόψει τις πληρωμές. Χαρακτηριστική ήταν η φράση σε γραπτή δήλωσή του την οποία ο ίδιος επιβεβαίωσε σήμερα με την κατάθεσή του «Το ΟΣΔΕ είναι ένα παιχνίδι που παίζεται από πολλούς παίκτες και στο τέλος κερδίζει πάντα ο Γαργαλάκος».

25.- Ρέππα Αθανασία (Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του Οργανισμού):

Στην μαρτυρική της κατάθεση στην Εξεταστική επιτροπή η κ. Ρέππα παρά τον νευραλγικό ρόλο που κατείχε στον ΟΠΕΚΕΠΕ για τη διαχείριση του Εθνικού Αποθέματος υπέπεσε σε σειρά αντιφάσεων και ουσιαστικά ανέδειξε πληθώρα υπηρεσιακών αστοχιών που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ενός οργανωμένου μηχανισμού συγκάλυψης και παρανομίας.

Η Ρέππα, ούσα διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του Οργανισμού, παραδέχθηκε ότι γνώριζε ήδη από το 2020 το γεγονός ότι μία μόνο περιφέρεια απορρόφησε το 68% των ενισχύσεων του Εθνικού Αποθέματος, χωρίς ποτέ να ζητήσει υπηρεσιακή διερεύνηση.

Με αυτό το δεδομένο, απέφυγε να εξηγήσει γιατί δεν ενεργοποίησε τους μηχανισμούς ελέγχου που είχε στη διάθεσή της ως Διευθύντρια Άμεσων Ενισχύσεων και Τεχνικών Ελέγχων.

Σύμφωνα με την κατάθεσή της, ήταν η ίδια η οποία εισηγήθηκε τη ρύθμιση με την οποία έπαψε να θεωρείται ως κριτήριο κινδύνου η μεγάλη απόσταση έδρας της εκμετάλλευσης -κατοικίας- και εκτάσεων που δηλώνονταν για λήψη ενισχύσεων. . Αυτή η ρύθμιση, το λεγόμενο Πρακτικό 13, αποτέλεσε ουσιαστικά την κερκόπορτα για εικονικές δηλώσεις βοσκοτόπων από τη νησιωτική χώρα στη Βόρεια Ελλάδα. Η κ. Ρέππα, επιχείρησε να δικαιολογήσει την εισήγησή της αυτή «ως τεχνική απόφαση», παραβλέποντας το γεγονός ότι αυτή οδήγησε σε μαζικές παράνομες ενισχύσεις και σε μπλοκάρισμα των ουσιαστικών ελέγχων που βρίσκονταν σε εξέλιξη για ύποπτα ΑΦΜ.

Παράλληλα, η Ρέππα επιχείρησε να δικαιολογήσει και την τροποποίηση της εγκυκλίου ελέγχων, που αντικατέστησε τα αποδεικτικά νόμιμης κατοχής εκτάσεων με απλή δήλωση Ε9 λέγοντας ότι «διευκόλυνε τη διαδικασία». Ουσιαστικά όμως η διευκόλυνση που επικαλέστηκε ήταν στην πράξη πολύτιμο εργαλείο παρανομίας στα χέρια του εγκληματικού κυκλώματος που λυμαινόταν τις κοινοτικές επιδοτήσεις.

Η μάρτυς ρωτήθηκε σχετικά με τους ελέγχους και ειδικότερα για τα email προειδοποίησης που είχε λάβει από τα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ κ.κ. Χουδαλάκη και Μανωλαράκη για εικονικούς ελέγχους. Στα μηνύματα αυτά τα στελέχη επισήμαναν στη κ. Ρέππα ότι με βάση τον έλεγχο που πρότεινε η ίδια δεν θα υπήρχε κανένα αποτέλεσμα. Η κ. Ρέππα ουσιαστικά δεν έδωσε καμία απάντηση για το γεγονός ότι δεν προέβη σε καμία ενέργεια παρά τις ανωτέρω ιδιαίτερα σοβαρές προειδοποιήσεις.

Σε σχέση με συγκεκριμένη εντολή ελέγχου για εκτάσεις που καθυστέρησε τρεις μήνες να αρχίσει η μάρτυρας ανέφερε ότι η καθυστέρηση συνέβη διότι έπρεπε να επικαιροποιηθεί η σχετική εγκύκλιος. Όμως η χρονική σύμπτωση ότι ο έλεγχος ξεκίνησε αμέσως μετά την τροποποίηση της εγκυκλίου με βάση την οποία δικαιούταν επιδότηση ο κάτοχος των εκτάσεων απογυμνώνει κάθε προσχηματική δικαιολογία και δείχνει την ισχύ και την δικτύωση της της εγκληματικής οργάνωσης εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η κ. Ρέππα στην κατάθεση της εμφανίστηκε να τα βρίσκει όλα καλά στον ΟΠΕΚΕΠΕ χωρίς να δώσει πειστικές απαντήσεις για όλα όσα περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και αναδεικνύουν την λειτουργία του παράνομου κυκλώματος.

26.- Μαρκοπούλου Δέσποινα (ορκωτή λογίστρια της εταιρείας SOL):

Κατά τη μαρτυρική της κατάθεση ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η κ. Μαρκοπούλου, εκπρόσωπος της ΣΟΛ Α.Ε από το 2021, ανέφερε πως τα βασικά ευρήματα του ελεγκτικού μηχανισμού αφορούσαν τα κριτήρια διαπίστευσης, λανθασμένες πληρωμές καθώς και πληρωμές χωρίς επαρκείς ελέγχους. Η μάρτυς διευκρίνισε ότι ζητούσε στοιχεία απευθείας από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, χωρίς να έχει καμία επαφή με τον τεχνικό σύμβουλο.

Κατά τη διάρκεια της κατάθεσής της έγινε εμφανής η δυσλειτουργική εικόνα του ΟΠΕΚΕΠΕ, όχι λόγω κάποιων αόριστων χρόνιων παθογενειών αλλά λόγω αλληπάλληλων αλλαγών διευθυντών, φαινόμενο που η μάρτυς χαρακτήρισε ως «μη σύνηθες» και λόγω αναξιοκρατίας αφού κατά τη μάρτυρα όσοι αναλάμβαναν δεν είχαν την απαραίτητη εμπειρία.

Επιπρόσθετα, η κα Μαρκοπούλου, σημείωσε πως ήδη από το 2022, εν μέσω συζητήσεων για την άρση της πιστοποίησης του ΟΠΕΚΕΠΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είχε ενημερώσει συστηματικά, τόσο γραπτά όσο και προφορικά, όλους τους προέδρους (Μελά, Σημανδράκο, Μπαμπασιδή), καθώς και το Υπουργείο για τους κινδύνους και τα προβλήματα.

Παράλληλα, η κα Μαρκοπούλου, αποδόμησε το επιχείρημα της πλειοψηφίας περί συνδρομής για τη διαλεύκανση του σκανδάλου, αφού όπως κατέθεσε, δεν της είχαν διαβιβάσει όλες οι καταγγελίες προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, καταγγελίες που έμεναν «έμεναν στο συρτάρι για μήνες» παραβαίνοντας κάθε πρωτόκολλο.

27.- Κορασίδης Μόσχος (Πρώην Αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ & πρώην Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2012 -2015)

Στην μαρτυρική του κατάθεση ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, ο κ. Κορασίδης τόνισε ότι η εγκληματική οργάνωση του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ένα σύστημα με εμπλοκή πολιτικών προσώπων, με μέλη, διοίκηση, νομική κάλυψη και τσιλιαδόρους. Κατά τον Κορασίδη όποιοι έκρυβαν καταγγελίες σαφώς και είναι εμπλεκόμενοι στο σκάνδαλο.

Περαιτέρω, ο Κορασίδης έκανε σαφές στην Επιτροπή ότι κατά την περίοδο της υπουργίας Αυγενάκη, υπήρχε ζήτημα με τα δεσμευμένα ΑΦΜ και την έλλειψη ελέγχων. Παρόλα αυτά, στάθηκε στην προσπάθεια του κ. Λιβανού να μειωθούν τα προβλήματα των αποφάσεων που οδήγησαν στο σκάνδαλο, χαρακτηρίζοντάς την ως «πολύ σημαντική».

Μάλιστα, ο μάρτυρας Κορασίδης παρέθεσε στην επιτροπή παράδειγμα προηγούμενης περίπτωσης ψευδών δηλώσεων κατά το 2011, στη Λάρισα. Τότε, παραγωγοί είχαν κάνει ψευδείς δηλώσεις, κανείς όμως δεν κινήθηκε με σκοπό να συγκαλύψει ενώ δεν πραγματοποιήθηκε καμία πληρωμή. Με το παράδειγμα αυτό, ο κύριος Κορασίδης εξέθεσε το έωλο του επιχειρήματος περί διαχρονικών παθογενειών του οργανισμού, αφού το 2011 ο Οργανισμός λειτούργησε και πάγωσε τις πληρωμές. Αντιθέτως, μετά το 2019, κατά τον Κορασίδη, λαμβάνει χώρα συστηματική κλοπή εισοδημάτων των παραγωγών από το παράνομο κύκλωμα. Ο μάρτυρας έκανε λόγο για κατάχρηση της τεχνικής λύση από το 2019 και μετά, με ανεπαρκείς έως ανύπαρκτους ελέγχους, ενώ χαρακτήρισε ως «μεγάλο πρόβλημα» τη δήλωση βοσκοτόπων χωρίς ζώα στα νησιά που έχουν μόνο ιδιωτικές εκτάσεις και χρησιμοποιούνται πολλά μισθωτήρια.

Μπροστά σε αυτά τα δεδομένα, ο κ. Κορασίδης αναφέρει ότι δεν υπήρχε περίπτωση, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να μην είχε γνώση της αλυσίδας της εγκληματικής οργάνωσης. Ο κ. Κορασίδης τόνισε ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία παρενέβη ακριβώς επειδή οι υπουργοί δεν έκαναν τίποτα ενώ γνώριζαν αφού είχαν δεχθεί σειρά προειδοποιήσεων από αγρότες και συνεταιρισμούς.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε ότι ο κ. Κορασίδης είχε καταθέσει και στα πλαίσια της διενεργούμενης από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προκαταρκτικής εξέτασης. Ειδικότερα,

από την 20-12-2024 ένορκη κατάθεση του μάρτυρα προκύπτει ότι, το 2009 και κατόπιν εφαρμογής του πρώτου ψηφιακού χαρτογραφικού υποβάθρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, 10.000.000 στρέμματα βοσκοτόποι, που δηλώνονταν κυρίως για τη λήψη εξισωτικής αποζημίωσης, χαρακτηρίστηκαν ως μη επιλέξιμοι γιατί αφορούσαν κυρίως εκτάσεις με χαμηλή ξυλώδη μεσογειακή βλάστηση. Αν και πάρθηκε η απόφαση να συμπεριληφθούν

οι εκτάσεις αυτές στις επιλέξιμες η Ε.Ε τελικά υποχρέωσε την Ελλάδα σε υπαναχώρηση και καταλόγισε πρόστιμο 460 εκατομμυρίων ευρώ. Αυτό οδήγησε σε τοπική έλλειψη διαθέσιμων βοσκοτόπων, κάτι που αντιμετωπίστηκε το 2014 με μια μεταβατικού χαρακτήρα «τεχνική λύση», η οποία ήταν σε γνώση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Γνωρίζοντας λοιπόν το θέμα της στενότητας βοσκοτόπων για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων με βοσκότοπο η γεωργική χρήση αποδεικνυόταν μόνο με την βόσκηση. Συνεπώς, αυτό δεν επέτρεπε να χρησιμοποιηθεί βοσκότοπος για ενεργοποίηση δικαιωμάτων, παρά μόνο από κατόχους ζώων.

Αργότερο όμως το ίδιο έτος η απόφαση τροποποιήθηκε ως προς την χρήση βοσκοτόπων για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων και προστέθηκε, εναλλακτικά της βόσκησης, η διατήρηση του βοσκότοπου σε καλή γεωργική κατάσταση. Αυτό αποτελεί και την αρχή της στρέβλωσης, που ακολούθησε στην κατανομή του εθνικού αποθέματος και τη δυνατότητα απόσπασης παράνομα ενισχύσεων.

Ο μάρτυρας καταθέτει ότι το 2017 με τον Κανονισμό OMNIBUS η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγκάστηκε να συμπεριλάβει στις επιλέξιμες εκτάσεις βοσκοτόπων και τις εκτάσεις με χαμηλή φρυγανώδη ή ξυλώδη βλάστηση του μεσογειακού βοσκότοπου. Βάσει του Κανονισμού θα έπρεπε οι εκτάσεις που είχαν εξαιρεθεί από το σχέδιο δράσης της περιόδου 2012-2014, να επανέλθουν ως επιλέξιμες συστηματικά και κεντρικά από τον ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά αυτό δεν συνέβη. Οι εκτάσεις επανήλθαν τμηματικά χωρίς την πρέπουσα δημοσιοποίηση, όσες δημοσιευόντουσαν στον χάρτη, έγιναν αντικείμενο καταπάτησης ή εκμετάλλευσης με παράνομο τρόπο από αιτούντες εθνικό απόθεμα χωρίς γεωργική/κτηνοτροφική δραστηριότητα απλά με τη δήλωση του βοσκότοπου σε καλή γεωργική κατάσταση χωρίς ποτέ να προβαίνουν σε οποιαδήποτε ενέργεια κοπής βλάστησης.

Ο μάρτυρας υποστηρίζει ότι μετά τη δικαίωση της Ελλάδας από το ΔΕΕ για το ζήτημα του ορισμού των βοσκοτόπων και την επιστροφή του προστίμου των 460 εκατομμυρίων, θα έπρεπε αυτόματα να ενσωματωθούν οι επιλέξιμες εκτάσεις στο γεωγραφικό υπόβαθρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κάτι τέτοιο ξεκίνησε επί Βάρρα αλλά δεν ολοκληρώθηκε λόγω της αντικατάστασής του. Με τον τρόπο αυτό την περίοδο 2020-2021 υπήρξε υπερβολική χρήση αυτών των εκτάσεων για απόσπαση εθνικού αποθέματος.

Σε ερώτηση σχετικά με το εάν κρίνει ότι υπήρχε οργανωμένο παράνομο δίκτυο με την συμμετοχή υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, Διοικήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, Τεχνικών Συμβούλων, ορισμένων ΚΥΔ, παραγόντων προσκείμενων στην κυβέρνηση ο κ. Κορασίδης κατέθεσε ότι ύπαρξη τέτοιου δικτύου αποδεικνύεται λόγω 1. της εκτεταμένης χρήσης της μεθόδου, 2. Της συστηματικής ενασχόλησης συγκεκριμένων ΚΥΔ. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν εμφάνισε στοιχεία για την κατανομή του εθνικού αποθέματος μεταξύ 2018 – 2020, παρά μόνο γενικές καταγραφές πράγμα που δείχνει συνειδητή προσπάθεια απόκρυψης από τους υπευθύνους του ΟΠΕΚΕΠΕ για το τι συνέβαινε.

Εκφράζει την έκπληξή του για το ότι παρά τις εκτεταμένες καταγγελίες συνεταιρισμών δεν υπήρξε κατά την επίμαχη περίοδο κανένας ουσιαστικός έλεγχος των καταγγελιών από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Για να καταδείξει την ύπαρξη οργανωμένου σχεδιασμού ο Κορασίδης παραθέτει το τέχνασμα με τις εκτάσεις ελαιώνων, το οποίο και απαιτούσε εμπειρία στο ελαιοκομικό μητρώο ώστε να ταυτοποιούνται ελαιοκομικές εκτάσεις που είτε δεν είχαν δηλωθεί στον ΟΣΔΕ είτε οι κληρονόμοι δεν είχαν κάνει αποδοχή κληρονομιάς. Αυτό

δείχνει πρόσβαση σε αρχεία πέρα του ΟΣΔΕ και εσωτερική συνεννόηση για την ταυτοποίηση εκτάσεων.

Τέλος, ο κ. Κορασίδης αναφέρει ότι οι προκατασκευασμένες εγκύκλιοι, η μεθόδευση ελέγχων και ο περιορισμός των ελεγκτικών δυνατοτήτων των ελεγκτών οδήγησαν στην εγκατάσταση ενός ευρύτατου συστήματος τεχνητών συνθηκών απόσπασης ενισχύσεων από επιτήδειους εις βάρος των παραγωγικών παραγωγών. Με την αλλαγή της ΚΑΠ 2023-2027 αυτό το φαινόμενο ενισχύθηκε και μετακινήθηκε από τα βοσκοτόπια χωρίς ζώα και στα οικολογικά σχήματα.

Στην κατάθεσή του αναφέρθηκε στην εκτίμηση της απώλειας αυτής από το 2017 έως το 2024, εκτιμώντας το συνολικό ύψος της στα 634 εκ ευρώ. Η εκτίμηση του για το 2024 ανέρχεται στα 167 εκ ευρώ, ποσό συναφές με τα 160 εκ ευρώ που προσδιορίστηκαν και ανακοινώθηκαν από την κυβέρνηση για το 2025, με την συνακόλουθη δέσμευσή της ότι θα τα ανακαταλείπει.

28.- Παύλος Σατολιάς (Πρόεδρος ΕΘΕΑΣ)

Σύμφωνα με την κατάθεσή του ως ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ έβλεπαν ανησυχητικά σημάδια στον ΟΠΕΚΕΠΕ από το 2017 και είχαν ενημερώσει τους αρμόδιους υπουργούς του ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ, Βαγγέλη Αποστόλου και Σταύρο Αραχωβίτη αλλά υπήρξε στασιμότητα. Ο «εναγκαλισμός» του τεχνικού συμβούλου και του ΟΠΕΚΕΠΕ», ήταν προβληματικός. «Είχαν φτάσει ακόμη και στους διαδρόμους του υπουργείου να λένε πότε πληρώνει ο Τάσος», κατέθεσε.

Ο κ. Σατολιάς ανέφερε ότι το Εθνικό Απόθεμα «φούσκωσε» πολύ επί διακυβέρνησης ΝΔ, καθώς υπήρξε καθοριστικό κενό στην κατανομή βοσκοτόπων. Εξήγησε πως υπήρξαν διαχρονικές παθογένειες αλλά ο εκτροχιασμός στο εθνικό απόθεμα από το 2019 και μετά ήταν κάτι πρωτοφανές και εξόφθαλμο και για το λόγο αυτό θα έπρεπε είτε ο τεχνικός σύμβουλος είτε η διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ να το εντοπίσει και να το αποτρέψει.

Σημείωσε πως η τεχνική λύση αλλοιώθηκε και παραβιάστηκε η εφαρμογή της, καθώς με όσα ακολούθησαν στις δηλώσεις μπορούσε να εμφανίσει ως ενοικιαζόμενες ή ιδιόκτητες εκτάσεις κάποιος οπουδήποτε. Σημείωσε πως υπήρχαν ΚΥΔ, τα οποία είχαν προνομιακές επαφές και πως αυτά είναι που έχουν μέρος της ευθύνης. Ανέφερε πως ενώ έγιναν καταγγελίες επανειλημμένα, το πρόβλημα δεν λυνόταν ενώ τα τελευταία χρόνια είχε ισχυροποιηθεί πάρα πολύ ο Τεχνικός σύμβουλος. Υποστήριξε πως οι παραγωγοί έχασαν διπλά από τις επιδοτήσεις, γιατί πέρα από τους επιτήδειους είδαν και τις μειώσεις του 3% προκειμένου να μπουν στο Εθνικό Απόθεμα, το οποίο εκτροχιάστηκε κι από 13 – 15 εκ. ευρώ έφτασε να είναι στα 75 εκ. ευρώ.

28.- Εμμανουήλ Χνάρης (Βουλευτής ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής, πρώην Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης):

Κατά τη μαρτυρική του κατάθεση, ο κ. Χνάρης ξεκαθάρισε κατηγορηματικά ότι ως Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης δεν είχε καμία αρμοδιότητα για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ούτε για την καταβολή ενισχύσεων. Κατέθεσε ακόμη ότι δεν είχε καμία εμπλοκή στην κατανομή βοσκοτόπων μέσω της τεχνικής λύσης, δεν είχε πρόσβαση σε κτηνιατρικές βάσεις

δεδομένων, ούτε κωδικούς, ούτε αρμοδιότητα ελέγχου ή απογραφής ζωικού κεφαλαίου, που αποτελεί αποκλειστική υποχρέωση των παραγωγών.

Όπως κατέθεσε ο Βουλευτής οι Περιφέρειες δεν πραγματοποιούν ελέγχους, ούτε έχουν πρόσβαση στα στοιχεία παραγωγής (γάλα, κρέας, δαπάνες ζωοτροφών), τα οποία τηρούνται από άλλους φορείς, κάτι που πιστοποιείται και από το έγγραφο που απέστειλε η Ένωση Περιφερειών Ελλάδος στην Εξεταστική Επιτροπή.

Ο κ. Χνάρης κατήγγειλε την καταστρατήγησή της τεχνικής λύσης, επισημαίνοντας με σαφήνεια ότι άλλο είναι η νόμιμη τεχνική λύση και άλλο η συστηματική καταστρατήγησή της.

29.- Τζεδάκης Σταύρος (Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης):

Κατά τη μαρτυρική του κατάθεση ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής ο κ. Τζεδάκης παρέθεσε λεπτομερώς τις αρμοδιότητές του ως Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης, οι οποίες αφορούν τον σχεδιασμό της αγροτικής πολιτικής του νησιού διασαφηνίζοντας απολύτως ότι ουδεμία σχέση είχε με την καταμέτρηση των ζώων καθώς αυτή είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ και όχι της Περιφέρειας ή κάποιας περιφερειακής υπηρεσίας.

Ο κ. Τζεδάκης επικαλέστηκε το δελτίο τύπου της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, το οποίο ξεκαθαρίζει απολύτως ότι αρμοδιότητα της καταμέτρησης των ζώων έχει ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Επιπρόσθετα, παρέθεσε και ανακοίνωση της ΠΟΔΕΓΥ που με ακρίβεια περιγράφει το ζήτημα της καταμέτρησης.

Από την κατάθεση του μάρτυρα καθώς και από τα στοιχεία που παρέθεσε στην επιτροπή είναι προφανές ότι οι Περιφέρειες σχετίζονται με βάσεις δεδομένων μόνο για υγειονομικούς λόγους και σε επίπεδο δειγματοληπτικών ελέγχων.

Αναφορικά με τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, τα οποία αν υπήρχαν δεν θα μπορούσαν να δράσουν οι επιτήδριοι, ο κ. Τζεδάκης τόνισε ότι η Περιφέρεια Κρήτης σύναψε δύο προγραμματικές συμβάσεις, τόσο το 2021 όσο και το 2023, αλλά δυστυχώς, με ευθύνη του αρμόδιου υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, τα διαχειριστικά σχέδια δεν προχώρησαν.

30.- Μπουνάκης Νικόλαος: (Διευθύνων σύμβουλος Proactive A.E.)

Στην μαρτυρική του κατάθεση ο κ. Μπουνάκης τόνισε κατηγορηματικά ότι ουδέποτε ο ίδιος δήλωσε εκτάσεις στη λίμνη Κάρλα καθώς και ότι ο ίδιος ουδέποτε έλαβε επιδοτήσεις από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Αναφορικά με τις δηλώσεις ΟΣΔΕ που υπέβαλαν παραγωγοί μέσω ΚΥΔ ιδιοκτησίας του, αυτές αφορούσαν αποκλειστικά και μόνο νόμιμα επιλέξιμες εκτάσεις για τις οποίες υπήρχαν θεωρημένοι από τον ΟΠΕΚΕΠΕ χάρτες και είχαν κατατεθεί μισθωτήρια θεωρημένα από την ΑΑΔΕ.

Ο κ. Μπουνάκης έκανε σαφές στην επιτροπή ότι ουδέποτε τόσο ο ίδιος όσο και το ΚΥΔ ιδιοκτησίας του έχουν ελεγχθεί από Οικονομική Αστυνομία, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ή οποιαδήποτε άλλη δημόσια υπηρεσία για παρατυπίες και έκνομες ενέργειες.

Αναφορικά με την υπόθεση του προσωρινά κρατούμενου κ. Κουτσάκη, ο κ. Μπουνάκης κατέθεσε ότι ο κ. Κουτσάκης υπήρξε εξωτερικός του συνεργάτη και υπέβαλε

δηλώσεις με δικούς του κωδικούς, καθώς τον είχε πιστοποιήσει ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Ανέφερε δε ότι η συνεργασία με τον Κουτσάκη διεκόπη το 2023 όταν ο τελευταίος ζήτησε αυξημένη προμήθεια.

Επιπλέον, κατέστη σαφές ότι οι αστυνομικές αρχές ενημέρωσαν τον μάρτυρα πως ο κ. Κουτσάκης δεν ελέγχεται για τη δραστηριότητά του στο ΚΥΔ ιδιοκτησίας του, αλλά πράξεις που αποδίδονται σε εγκληματική οργάνωση στην Πέλλα. Ο μάρτυρας κατέθεσε πως ουδέποτε είχε επαφές με στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ αναφορικά με ζητήματα δηλώσεων ΟΣΔΕ. Υπογράμμισε ακόμη ότι η Οικονομική Αστυνομία δεν του ζήτησε στοιχεία για πελάτες ή υπαλλήλους της εταιρίας του ή για τη δραστηριότητά της, παρά μόνο για τις αιτήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσω των κωδικών του Κουτσάκη.

Ο μάρτυρας επεσήμανε ότι το ΚΥΔ του δεν δέχεται μαζικές αιτήσεις και ως εκ τούτου δεν έχουν εντοπισθεί παρατυπίες, ούτε υπήρξαν στοιχεία που να υποδεικνύουν παράνομες ενέργειες.

31. Σπυρίδων – Παναγιώτης (Σπήλιος) Λιβανός (τέως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)

Ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατέθεσε στην Επιτροπή ότι ήταν ο πρώτος υπουργός που ανέδειξε την παθογένεια που υπήρχε στον ΟΠΕΚΕΠΕ και μετά την ανάληψη των καθηκόντων του το 2021 έμεινε “εμβρόντητος” με όσα είδε να συμβαίνουν στον ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία προσδιόρισε αφενός στην κατακόρυφη αύξηση του αριθμού των αμνοεριφίων και αφετέρου στην υπερβολική εξάρτηση και “εγκλωβισμό” του Οργανισμού στον τεχνικό σύμβουλο και δήλωσε ότι ορθώς η ευρωπαϊκή εισαγγελία ερευνά τα όσα συνέβησαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο κ. Λιβανός επεσήμανε, ότι εξαιτίας των ενεργειών του για την αποκατάσταση της χρηστής λειτουργίας του και την πρόληψη παρατυπιών στον Οργανισμό, λοιδορήθηκε τόσο ο ίδιος όσο και η οικογένειά του και εμφανίστηκε μάλιστα να έχει μετανιώσει την απόφασή του να μην απευθυνθεί στη Δικαιοσύνη για τις απειλές που εκτοξεύονταν σε βάρος του ίδιου και της οικογένειάς του και τις ύβρεις που εξαπέλυε εναντίον του ο Γ. Ξυλούρης. Σχετικά με τις πληρωμές των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ — που αφορούσαν βοσκοτόπια χωρίς ζώα — οι οποίες καταβλήθηκαν επί θητείας Λ. Αυγενάκη και προηγουμένως είχαν μπλοκαριστεί επί κ. Γεωργαντά, από το εθνικό απόθεμα, ο κ. Λιβανός κατέθεσε ότι ορθώς ενήργησε ο κ. Γεωργαντάς, χωρίς να προβεί σε περαιτέρω σχόλιο.

Υπεραμύνθηκε επίσης ο μάρτυρας της προσπάθειάς του για ένταξη των διαδικασιών του ΟΠΕΚΕΠΕ στο κυβερνητικό νέφος (gov.gr) με στόχο τη διαφάνεια, εκφράζοντας ουσιαστικά την απογοήτευσή του για τη μη συνέχιση της προσπάθειας αυτής από τους επόμενους Υπουργούς.

32.- Αντώνιος Τασούλης (Διευθυντής Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.)

Ο Διευθυντής Πληρωμών και υψηλόβαθμο στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ, με βαθιά γνώση των διαδικασιών του Οργανισμού εμφανίστηκε στην Επιτροπή αποποιούμενος κάθε ευθύνη για την ορθότητα διενέργειας των πληρωμών και των εντολών πληρωμής,

χαρακτηρίζοντας μάλιστα ως «παραδρομή» τη σκανδαλώδη περίπτωση των 13.9 εκατ. ευρώ που φερόταν ότι δικαιούται ένας ανυποψίαστος παραγωγός για βιολογικά, ο οποίος δεν είχε εμφανιστεί στη βάση του ΟΣΔΕ από το 2006. Και τούτο ενώ ο μάρτυρας παραδέχθηκε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις ο ίδιος ήταν ο τελευταίος υπογράφων για την πληρωμή ενισχύσεων.

Επίσης, ο μάρτυρας ενώ αρνήθηκε ότι υπάρχει «δισκέτα» με τα στοιχεία των πληρωμών - ισχυριζόμενος ότι η «δισκέτα» έχει καταργηθεί προ ετών, παραδέχθηκε ότι υπάρχουν «λίστες» με ονόματα και στοιχεία εντολών πληρωμών, τα οποία αποκαλούνται όπως παλιότερα, «δισκέτα». Παρά ταύτα, δεν μπόρεσε να αιτιολογήσει πώς αυτές οι λίστες - και μάλιστα σε μορφή pdf, βρέθηκαν στα χέρια του Γ. Ξυλούρη, όπως αναφέρεται στη σχετική δικογραφία και στο πεδίο των επισυνδέσεων.

Δ.- ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Από την εκτίμηση όλων ανεξαιρέτως των αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία περιέχονται στην κατά τα προεκτεθέντα διαβιβασθείσα στην Βουλή δικογραφία, τις μαρτυρικές καταθέσεις ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής και γενικά από όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της επιτροπής προκύπτουν κατά την κρίση μας τα ακόλουθα:

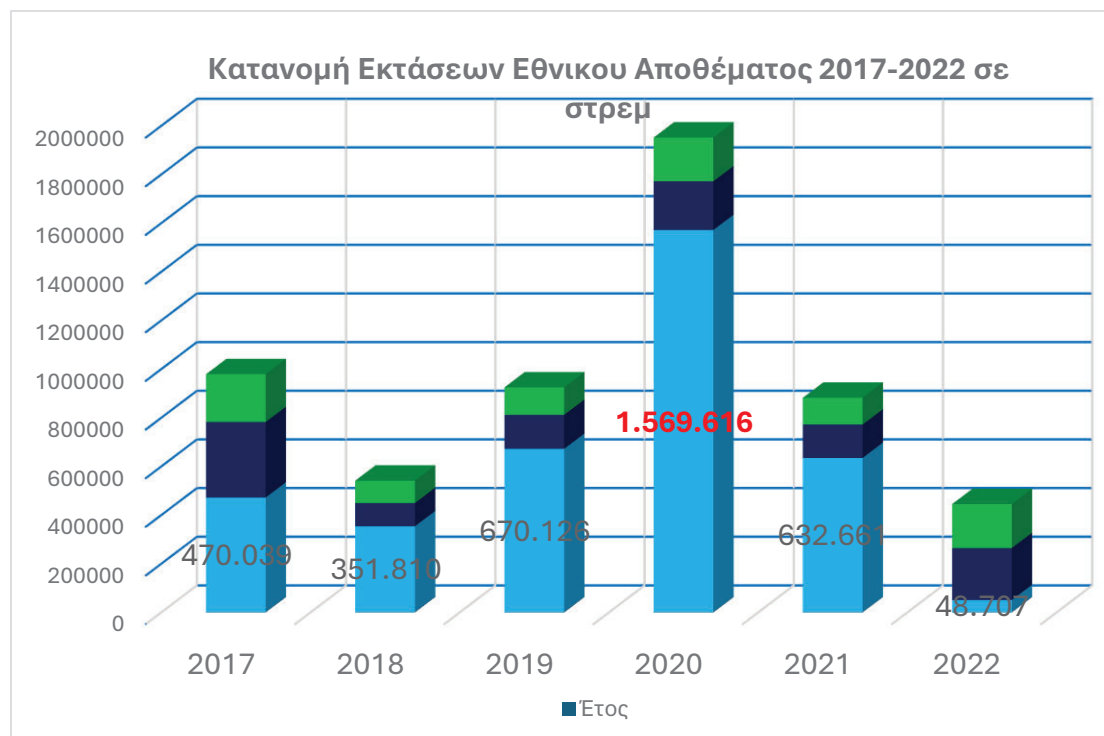
Τουλάχιστον από το έτος 2017, εξελίχθηκε στον χώρο των αγροτικών ενισχύσεων ένα εκτεταμένο, διαρκές και συστηματικό φαινόμενο παράνομης ιδιοποίησης κοινοτικών πόρων, σε βάρος των πραγματικών, ενεργών αγροτών και κτηνοτρόφων της χώρας. Παρά τις επανειλημμένες καταγγελίες, προειδοποιήσεις και παρεμβάσεις αγροτικών φορέων και πολιτικών κομμάτων, με προεξάρχον το ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής, το φαινόμενο αυτό όχι μόνο δεν αναχαιτίστηκε, αλλά παγιώθηκε και διευρύνθηκε.

Οι οικονομικές και θεσμικές συνέπειες υπήρξαν εξαιρετικά σοβαρές: μακροχρόνια οικονομική βλάβη εκατοντάδων χιλιάδων νομοταγών παραγωγών, εκτεταμένη διασπάθιση κοινοτικών κονδυλίων, επιβολή δυσβάστακτων καταλογισμών εις βάρος της χώρας και ουσιαστική απαξίωση της Ελλάδας στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Η ένταση, η έκταση και η χρονική διάρκεια του φαινομένου υπερβαίνουν κατά πολύ τις συνήθεις περιπτώσεις παρατυπιών που καταγράφονται σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παραπέμπουν σε οργανωμένο και διαρκή μηχανισμό παράνομης δράσης.

Ιδίως κατά την περίοδο διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας από το 2019 και μετά, οι ήδη υφιστάμενες στρεβλώσεις όχι μόνο δεν αντιμετωπίστηκαν, αλλά επιτάθηκαν και πολλαπλασιάστηκαν. Τα διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ακραίες και παντελώς αδικαιολόγητες μεταβολές στις πληρωμές δικαιωμάτων ενίσχυσης, ιδίως μέσω της παράνομης και παράτυπης κατανομής του Εθνικού Αποθέματος και της χρήσης εκτάσεων χωρίς πραγματική παραγωγική δραστηριότητα, σε τέτοια κλίμακα ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενο τυχαίων ή μεμονωμένων αποκλίσεων.

Ενδεικτικά, κατά τη θητεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαυρουδή Βορίδη, η χρήση βοσκοτόπων για τη λήψη δικαιωμάτων από το Εθνικό Αποθέμα εκτοξεύθηκε, φθάνοντας σε επίπεδα πενταπλάσια του 2018 και έως και 35 φορές μεγαλύτερη σε σχέση με το 2022, όταν τελικώς ανεστάλη η κατανομή δικαιωμάτων

σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα. Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνουν μία προφανή και συστηματική στρέβλωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

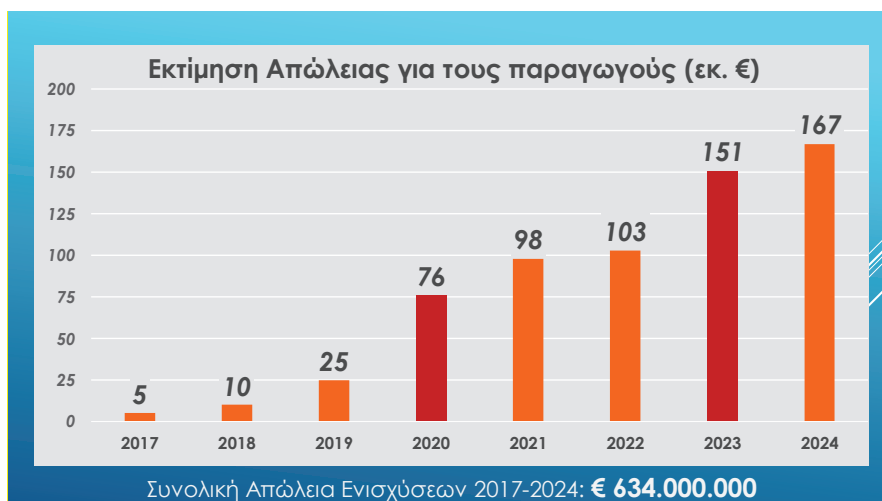
Η ανισοκατανομή των δικαιωμάτων ενίσχυσης και οι πληρωμές που τη συνόδευσαν συνιστούν πασιφανή παραβίαση του σκοπού και των αρχών της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, η οποία δεν θα μπορούσε να έχει πραγματοποιηθεί χωρίς οργανωμένο σχεδιασμό, διοικητική ανοχή και, κατά τα προκύπτοντα από τη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, πολιτική κάλυψη.

Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά τον διατελέσαντα Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Ελευθέριο Αυγενάκη, από τη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας προκύπτει πλήθος σοβαρών ενδείξεων ότι, ήδη από την πρώτη ημέρα ανάληψης των καθηκόντων του, επικεντρώθηκε στην απομάκρυνση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ευάγγελου Σημανδράκου, ο οποίος χαρακτηριζόταν ως «μη συνεργάσιμος», προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρωμή περίπου 6.500 φερόμενων ως δικαιούχων, οι καταβολές προς τους οποίους ήταν μπλοκαρισμένες. Οι εν λόγω πληρωμές είχαν ανασταλεί λόγω ελέγχων για απάτη και ψευδείς δηλώσεις, με τη συντριπτική πλειονότητα των εμπλεκομένων να προέρχεται από την Κρήτη. Η τελική αντικατάσταση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον κ. Κυριάκο Μπαμπασίδη εντάσσεται στο ίδιο πλαίσιο διοικητικών παρεμβάσεων, αντίστοιχο με εκείνο που είχε προηγηθεί κατά τη θητεία του κ. Βορίδη, ο οποίος είχε εξαναγκάσει σε παραίτηση τον επίσης «μη συνεργάσιμο» Πρόεδρο κ. Γρηγόριο Βάρρα.

Η διαρκής διοχέτευση πόρων προς τον παράνομο μηχανισμό είχε ως αναπόφευκτη συνέπεια τη συστηματική μείωση των ενισχύσεων προς τους πραγματικούς, ενεργούς γεωργούς, αλλοιώνοντας τον πυρήνα και τον σκοπό της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, υπονομεύοντας την αγροτική παραγωγή και θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της ελληνικής υπαίθρου.

Τα στοιχεία της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, μαρτυρικές καταθέσεις, έγγραφα, υπηρεσιακές αναφορές και απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες, σε συνδυασμό με όσα προέκυψαν κατά τη λειτουργία της Εξεταστικής Επιτροπής, συγκλίνουν στην ύπαρξη ενός μηχανισμού με όλα τα χαρακτηριστικά εγκληματικής οργάνωσης, με καθετοποιημένη δομή και διαρκή δράση, ο οποίος λειτούργησε με την ανοχή, τη συνδρομή ή και την ενεργή εμπλοκή υπηρεσιακών και πολιτικών παραγόντων. Η μακρόχρονη επιβίωσή του, παρά τις αλλαγές προσώπων και διοικήσεων, επιβεβαιώνει ότι δεν πρόκειται για μεμονωμένες παρεκκλίσεις, αλλά για συστημικό φαινόμενο.

Κατά συνέπεια, προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι η συμπεριφορά στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ, των στελεχών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθώς και των πρώην Υπουργών Μ. Βορίδη και Ελ. Αυγενάκη, δεν περιορίστηκε σε αδράνεια ή αμέλεια, αλλά περιλάμβανε πράξεις και παραλείψεις που επιβάλλεται να αποτελέσουν αντικείμενο πλήρους ποινικής διερεύνησης, τόσο για τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος όσο και για την αποκατάσταση της βαθιά κλονισμένης εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς. Το συνολικό ποσό που απώλεσαν οι παραγωγοί αν και δεν είναι εύκολο να υπολογισθεί μια εκτίμηση το προσδιορίζει στα 634 ε ευρώ από το 2017 έως το 2024.

Ειδικότερα:

1. Το θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο της ΚΑΠ και η κρίσιμη θέση του ΟΠΕΚΕΠΕ

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), η οποία θεσπίστηκε το 1962 από τις έξι ιδρυτικές χώρες της τότε Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, αποτελεί τη μακροβιότερη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βασικούς σκοπούς την εξασφάλιση επάρκειας τροφίμων σε προσιτές τιμές και με ασφάλεια για τους πολίτες, την εξασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τους αγρότες και τη διατήρηση των φυσικών πόρων με σεβασμό στο περιβάλλον. Στη σύγχρονη εκδοχή της, η ΚΑΠ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη βιωσιμότητα, στη στήριξη ακμαίων αγροτικών περιοχών και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε. 2021–2027 προβλέπεται προϋπολογισμός ύψους 336,4 δισ. ευρώ για την ΚΑΠ, εκ των οποίων ποσό 19,6 δισ. ευρώ αφορά την Ελλάδα. Κατ' έτος καταβάλλονται ενισχύσεις περίπου 3 δισ. ευρώ, οι οποίες, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται στο υλικό, αντιστοιχούν περίπου στο 43% του συνολικού

εισοδήματος των αγροτών. Επομένως, η ορθή λειτουργία του εθνικού μηχανισμού πληρωμών και ελέγχων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα τόσο για τη δημοσιονομική ασφάλεια της χώρας όσο και για τη βιωσιμότητα του πρωτογενούς τομέα.

Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα, το οποίο συστάθηκε με τον Ν. 2637/1998 και λειτουργεί από 1.9.2001, τελώντας, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2025 που μεταφέρθηκε στην ΑΑΔΕ, υπό τον άμεσο έλεγχο και την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), ο οποίος διορίζει τον Πρόεδρο και το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έλαβε οριστική διαπίστευση ως οργανισμός πληρωμών στις 2.9.2002 και από το 2005 είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα με ευθύνη για τις επιδοτήσεις της ΚΑΠ, διαχειριζόμενος τις ενισχύσεις των δύο γεωργικών ταμείων ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ, καθώς και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας. Συγκεκριμένα έχει την ευθύνη του ελέγχου και της καταβολής κοινοτικών επιδοτήσεων 3 δις. Περίπου ετησίως σε 900.000 δικαιούχους.

Στους καταστατικούς σκοπούς του Οργανισμού περιλαμβάνονται όχι μόνο η διαχείριση και καταβολή των πιστώσεων, αλλά και η πρόληψη και πάταξη ατασθαλιών, η ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, η τήρηση αρχείων, η αναγνώριση/εκκαθάριση πληρωμών, η διενέργεια κάθε είδους ελέγχων νομιμότητας και η επιβολή κυρώσεων, όπου απαιτείται.

Η οργανωτική δομή περιλαμβάνει κεντρική υπηρεσία και έξι περιφερειακές διευθύνσεις. Ιδίως κρίσιμες, σύμφωνα με το αποδεικτικό υλικό, εμφανίζονται η Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων (σχεδιασμός/αξιολόγηση τεχνικών ελέγχων κ.λπ.) και η Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων & Αγοράς (διαχείριση ενισχύσεων, έκδοση πληρωμών, έλεγχος εγγράφων, προτάσεις ανάκτησης αχρεωστήτως). Κατά δε τον κρίσιμο χρόνο της υπό κρίση υπόθεσης εφαρμόζεται κυρίως ο Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 της 17.12.2013 για τους κανόνες άμεσων ενισχύσεων στο πλαίσιο της ΚΑΠ.

2. Οι μόνιμοι βοσκότοποι, το LPIS και το πρόβλημα επιλεξιμότητας (2009–2014)

Οι μόνιμοι βοσκότοποι στην Ελλάδα είναι κυρίως δημόσια γη. Έως το 2009 η διαχείριση και διάθεσή τους είχε ανατεθεί στην τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία τους διέθετε στους κτηνοτρόφους της περιοχής ανάλογα με το ζωικό τους κεφάλαιο, με πρακτικές που εξασφάλιζαν δημοσιότητα και έλεγχο.

Το 2009 ο ΟΠΕΚΕΠΕ εφάρμοσε σύστημα εντοπισμού αγροτεμαχίων (LPIS), δηλαδή χωρική βάση δεδομένων για την ταυτοποίηση και διαχείριση αγροτεμαχίων στο πλαίσιο των άμεσων ενισχύσεων. Έκτοτε, η κατανομή των δημόσιων βοσκοτόπων όφειλε να γίνεται μέσω LPIS με γεωχωρική απεικόνιση.

Η εξέλιξη αυτή συνδέθηκε με διαφωνία της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τον ορισμό του «μόνιμου βοσκότοπου», καθώς η ερμηνεία της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (DG Agri) θεωρούσε επιλέξιμες αποκλειστικά περιοχές με χόρτα και ποώδη φυτά, αποκλείοντας εκτάσεις με θαμνώδη/ξυλώδη βλάστηση, που χαρακτηρίζουν τον μεσογειακού τύπου βοσκότοπο.

Η Επιτροπή διενήργησε τρεις ελέγχους για τις δαπάνες των ετών 2009–2013 και επέβαλε κατ' αποκοπή διορθώσεις άνω των 460 εκατ. ευρώ, για τεχνικούς λόγους, κυρίως λόγω απόρριψης εκτάσεων που δεν ταίριαζαν στον ορισμό που αυτή είχε υιοθετήσει για τους επιλέξιμους βοσκότοπους, με συνέπεια να αποκλειστούν μεγάλες εκτάσεις και να προκύψει αδυναμία ενεργοποίησης δικαιωμάτων πληρωμής για πραγματικούς κτηνοτρόφους.

Η ελληνική πλευρά, υπό το βάρος του προβλήματος, εκπόνησε σχέδιο δράσης (Action Plan) που εγκρίθηκε το 2012 και ολοκληρώθηκε το 2014, με αποτέλεσμα τη μείωση σχεδόν 50% της επιλέξιμης έκτασης βοσκοτόπων, επιδεινώνοντας τη δυνατότητα ενεργοποίησης δικαιωμάτων από κτηνοτρόφους ιδίως ορεινών περιοχών.

3. Η «τεχνική λύση» του 2014: προσωρινό μέτρο για πραγματικούς κτηνοτρόφους

Το πραγματικό πρόβλημα ενεργοποίησης δικαιωμάτων από πραγματικούς κτηνοτρόφους οδήγησε στην υιοθέτηση της λεγόμενης «τεχνικής λύσης» με υπουργική απόφαση 221/22172/2014 (ΦΕΚ Β' 3464/23-12-2014).

Η αρχική σύλληψη και εφαρμογή της «τεχνικής λύσης» είχε βασικά χαρακτηριστικά:

α) στόχευε στην κάλυψη της έλλειψης επιλέξιμων βοσκοτόπων που προκλήθηκε από τον ευρωπαϊκό ορισμό,

β) προέβλεπε κατανομή μέσω γεωχωρικής τεχνολογίας άλλης επιλέξιμης δημόσιας γης στους Έλληνες κτηνοτρόφους, λαμβάνοντας υπόψη το ζωικό κεφάλαιο,

γ) ίσχυε ρητά μόνο για το 2014 (έτος ολοκλήρωσης του Action Plan),

δ) περιελάμβανε ανώτατο όριο κατανομής τα 330 στρέμματα,

ε) αφορούσε δανεισμό μεταξύ περιοχών σε δύο ζώνες της ηπειρωτικής χώρας,

στ) δεν επέτρεπε δανεισμό επιλέξιμων εκτάσεων μεταξύ νησιωτικών και ηπειρωτικών περιφερειών.

Επομένως, η «τεχνική λύση» του 2014 ήταν προσωρινή, εν γνώσει της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περιορισμένη και συνδεόταν άμεσα με πραγματική κτηνοτροφική δραστηριότητα, δηλαδή αφορούσε πραγματικούς κτηνοτρόφους με αληθινό ζωικό κεφάλαιο. Σε καμία περίπτωση δηλαδή δεν μπορούσε να αποσυνδεθεί από την ύπαρξη πραγματικής κτηνοτροφικής δραστηριότητας και να λειτουργήσει ως αυτόνομο μέσο λήψης ενισχύσεων, όπως έγινε εκ των υστέρων.

4. 2015–2017: Νέος ορισμός για τους βοσκότοπους, σταδιακή ενσωμάτωση νέων εκτάσεων και δημιουργία «παραθύρων».

Με τον Κανονισμό 1307/2013 εισήχθη ευρύτερος ορισμός για τον «μόνιμο λειμώνα και μόνιμο βοσκότοπο», που περιελάμβανε και εκτάσεις με άλλα είδη όπως θάμνοι και δέντρα υπό προϋποθέσεις, καθώς και την πρόβλεψη να είναι εφικτό να περιλαμβάνεται γη που εντασσόταν σε τοπικές πρακτικές βόσκησης.

Κατόπιν αυτής της εξέλιξης, η ιδιωτική εταιρεία «NERCO N. Χλύκας» ανέλαβε τη χαρτογράφηση των περιοχών της Ελλάδας όπου ήταν καθιερωμένες τοπικές πρακτικές βόσκησης, την εκτίμηση της βοσκοϊκανότητας και του φόρτου βόσκησης καθώς και τη

δημιουργία γεωχωρικής βάσης, με αποτέλεσμα να εντοπιστούν περιθώρια αύξησης επιλέξιμων εκτάσεων σε όλους τους νομούς της Ελλάδας.

Ωστόσο, κατά τα αναφερόμενα, η ενσωμάτωση νέων επιλέξιμων περιοχών στο LPIS υπήρξε μερική, σταδιακή και χωρίς επαρκή δημοσιότητα, γεγονός που επέτρεψε σε πρόσωπα με πρόσβαση σε πληροφόρηση να επιχειρήσουν να εξαπατήσουν τα ευρωπαϊκά ταμεία μέσω κατασκευασμένων τίτλων νομής ή ψευδών δηλώσεων κατοχής επί των προσδιορισμένων εκτάσεων, ώστε να αποκτήσουν δικαιώματα πληρωμής από το εθνικό απόθεμα.

Παράλληλα, με τον Ν. 4351/2015 επανακαθορίστηκε η έννοια του μόνιμου βοσκότοπου, προβλέφθηκε κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης βόσκησης από Περιφέρειες έως 31.12.2019, πλην όμως τα σχέδια αυτά δεν έχουν καταρτιστεί επί μία δεκαετία, με συνέπεια να παρατείνεται διαρκώς μεταβατικό καθεστώς προσωρινών κατανομών.

5. Η ΚΥΑ 873/55993/2015 και ο κανόνας της τοπικότητας: ρητές απαγορεύσεις και σαφές πλαίσιο νομιμότητας

Από το 2015 και μέχρι την τροποποίησή της τον Οκτώβριο 2021, η κατανομή επιλέξιμων βοσκοτόπων βασίστηκε στην ΚΥΑ 873/55993/2015 (ΦΕΚ Β' 942/26.5.2015), η οποία χώρισε τη χώρα σε Περιφέρειες/Χωρικές Ενότητες και επέτρεψε κατανομή μόνο εντός της Περιφέρειας εγκατάστασης του κτηνοτρόφου, ή για μετακινούμενους κτηνοτρόφους μεταξύ Περιφερειών της ηπειρωτικής χώρας, υπό όρους.

Ιδίως, προβλεπόταν ρητά ότι τυχόν απόθεμα βοσκοτόπων που εντοπίζεται στη νησιωτική Ελλάδα και στην Κρήτη δεν μπορούσε να κατανεμηθεί σε κτηνοτρόφους με έδρα εκμετάλλευσης σε άλλο νησί ή σε χωρική ενότητα της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Προβλέπονταν επίσης σαφή κριτήρια προτεραιότητας: πρώτα οι κτηνοτρόφοι της Τοπικής/Δημοτικής Κοινότητας, έπειτα όμορων κοινοτήτων, και μόνο κατόπιν εντός των ορίων της Χωρικής Ενότητας ή του ίδιου νησιού (για νησιωτικές περιοχές).

Συνεπώς, κατά το διάστημα ισχύος της ΚΥΑ 873/2015, κάθε κατανομή βοσκοτόπων εκτός Χωρικής Ενότητας, και ιδίως κατανομή προς παραγωγούς της Κρήτης σε Χωρικές Ενότητες της ηπειρωτικής Ελλάδας ή σε άλλα νησιά, ήταν ευθέως παράνομη.

6. Η μετατροπή του μεταβατικού εργαλείου της τεχνικής λύσης σε μηχανισμό: 2016–2019

Το 2017 το Άρθρο 4 του Κανονισμού 1307/2013 τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2393/2017, ενσωματώνοντας και τον βοσκότοπο μεσογειακού τύπου. Ο νέος ορισμός περιλάμβανε γη που καλλιεργείται με ποώδη φυτά φυσικά ή με σπορά, και που δεν έχει συμπεριληφθεί στην αμειψισπορά της εκμετάλλευσης για τουλάχιστον πέντε έτη, γη που δεν έχει οργωθεί για πέντε έτη ή περισσότερο μπορεί να περιλαμβάνει και θάμνους ή/και δέντρα που μπορούν να βόσκονται και που παράγουν ζωοτροφή, υπό την προϋπόθεση ότι η ποώδης βλάστηση παραμένει κυρίαρχη. Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρούν ως μόνιμους λειμώνες και γη που βόσκεται και εντάσσεται σε καθιερωμένες τοπικές πρακτικές.

Ο ως άνω ορισμός έδινε την δυνατότητα στις ελληνικές αρχές να επανεντάξουν σχεδόν 10.000.000 στρέμματα μεσογειακού τύπου βοσκοτόπων που είχαν απενταχθεί βάσει του

προηγούμενου εσφαλμένου ορισμού της Κομισιόν. Ωστόσο, αντί να δοθεί μόνιμη λύση, οι νέες περιοχές εντάχθηκαν σταδιακά, χωρίς διαφάνεια και άρχισαν να δηλώνονται από πρόσωπα με κεντρική πληροφόρηση και εσωτερική γνώση. Η υπουργική απόφαση του 2015 καταστρατηγήθηκε με τρόπο ώστε σε περιοχές με έλλειψη επιλέξιμων εκτάσεων, λόγω των συνεχώς και αφύσικα αυξανόμενων δηλώσεων ζωικού κεφαλαίου, να εμφανίζεται το φαινόμενο κάποιοι να αποκτούν τις αναγκαίες εκτάσεις για να πληρωθούν υποβάλλοντας αιτήσεις για την κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων από άλλες περιοχές της χώρας, ακόμη και εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά. Αυτό τα επόμενα χρόνια έγινε εμφανές σε όλους τουλάχιστον μέσα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά κανένας δεν το αντιμετώπισε.

Το 2016 ο Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Αθανάσιος Καπρέλης εισηγήθηκε και ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων της κυβέρνησης ΣΥ.ΡΙΖ.Α. – ΑΝ.ΕΛΛ. Ευάγγελος Αποστόλου αποδέχθηκε την κατανομή 8.000 εκταρίων δημόσιων βοσκοτόπων σε αγρότες της Κρήτης από την Πελοπόννησο και 1.900 εκταρίων σε αγρότες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης -από τη Δυτική Μακεδονία. Το ίδιο συνέβη και το 2017 και 2018, με περισσότερες περιοχές και μεγαλύτερες κατανομές.

Την περίοδο 2016–2019 συνέβαλαν καθοριστικά στη μετάλλαξη της «τεχνικής λύσης» και του συστήματος κατανομών οι εξής παράγοντες:

- α) Η κατανομή δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα σε «νεοεισερχόμενους» και όχι μόνο σε νέους αγρότες.
- β) Η παραβίαση του κανόνα ότι δεν χορηγούνται/ενεργοποιούνται δικαιώματα σε Περιφέρεια διαφορετική από εκείνη που χορηγήθηκαν, βάσει του οποίου για παράδειγμα, στους κτηνοτρόφους της Κρήτης δεν επιτρεπόταν να κατανεμηθούν βοσκότοποι που βρίσκονται σε άλλο νησί ή στην ηπειρωτική χώρα.
- γ) Η πλασματική και αφύσικη αύξηση δηλώσεων ζωικού κεφαλαίου σε ορισμένες περιοχές, η οποία οδήγησε σε αυξημένη κατανομή μέσω της τεχνικής λύσης.
- δ) Η σταδιακή εισαγωγή νέων εκτάσεων από τον ευρύτερο ορισμό (2017) χωρίς διαφάνεια, γίνονται αντιληπτές από ορισμένα ΚΥΔ και προτείνονται από αυτά, ώστε να συμπεριληφθούν στις αιτήσεις ως βοσκότοποι σε καλή γεωργική κατάσταση και να δηλωθούν ως δήθεν ιδιωτικές στα Ε9.
- ε) Η προσθήκη ιδιωτικών εκτάσεων (κυρίως σε νησιά) που δεν δηλώνονταν από ιδιοκτήτες στις δημόσιες εκτάσεις.
- στ) Η κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων περιλαμβάνει κατόχους δικαιωμάτων εθνικού αποθέματος χωρίς ζώα.
- ζ) Η έλλειψη ουσιαστικών ελέγχων σε δικαιώματα/βοσκότοπους χωρίς ζώα.

Με τον τρόπο αυτό η «τεχνική λύση» και οι κατανομές κατέληξαν να εξυπηρετούν την είσπραξη ενισχύσεων ανεξάρτητα από πραγματική κτηνοτροφική δραστηριότητα, με συνέπεια να πλήττεται η αρχή ότι οι ενισχύσεις προορίζονται για γεωργική δραστηριότητα από ενεργούς αγρότες.

7. Το 2019 ως σημείο καμπής

Μετά την ανάληψη της εξουσίας από τη Νέα Δημοκρατία, η πρώτη απόφαση κατανομής δημοσίων βοσκοτόπων ελήφθη τον Σεπτέμβριο 2019 και αποτέλεσε σημείο καμπής, διότι δεν συνέχισε απλώς τις προηγούμενες αποκλίσεις αλλά τις πολλαπλασίασε, επεκτείνοντας την πρακτική κατανομών εκτός νόμιμης χωρικής αναφοράς σε πολύ μεγάλη κλίμακα, επιτρέποντας την διασπάθιση ευρωπαϊκών πόρων που προορίζονταν για τους πραγματικούς παραγωγούς με αποτέλεσμα τον παράνομο πλουτισμό ενός οργανωμένου κυκλώματος απάτης και ψευδών δηλώσεων.

Η σχετική κατανομή για τους παραγωγούς της Κρήτης, η οποία προτάθηκε από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Αθανάσιο Καπρέλη και εγκρίθηκε από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μ. Βορίδη, με το 70688/18.9.2019 έγγραφο, περιελάμβανε τεράστιες εκτάσεις: 483.950 στρέμματα στη Δυτική Μακεδονία, 381.400 στην Πελοπόννησο, 85.850 στην Κάρπαθο, 29.170 στην Κω και 89.020 στη Ρόδο, δηλαδή συνολικά περισσότερα από 1.000.000 στρέμματα, τα οποία παρανόμως κατανεμήθηκαν σε περιοχές εκτός Κρήτης, δεδομένου ότι η τεχνική λύση βάσει της Υ.Α. που την θέσπισε προέβλεπε κατανομή βοσκοτόπων μόνο εντός της Περιφέρειας εγκατάστασης του κτηνοτρόφου ή μετακινούμενων κτηνοτρόφων μεταξύ Περιφερειών της ηπειρωτικής χώρας.

Με τον τρόπο αυτό δόθηκε δυνατότητα σε χιλιάδες φερόμενους κτηνοτρόφους από την Κρήτη να δηλώσουν βοσκοτόπια σε περιοχές με τις οποίες δεν είχαν καμία απολύτως σχέση.

Η απόφαση αυτή κατανομής προς τους δικαιούχους ειδικά της Κρήτης έκτασης εκτός Κρήτης, η οποία ήταν 25 φορές μεγαλύτερη από την προηγούμενως κατανεμηθείσα, εξίσου παρανόμως, το 2018, που ήταν 40.000 στρέμματα στην Πελοπόννησο, αντικειμενικά διευκόλυνε την παράνομη δράση κυκλωμάτων, πολλαπλασίασε το παράνομο οικονομικό όφελος και προκάλεσε αντίστοιχη περιουσιακή βλάβη τόσο στην Ε.Ε. όσο και στους ενεργούς γεωργούς/κτηνοτρόφους, οι οποίοι έβλεπαν τα δικαιώματά τους να μειώνονται.

Στο σημείο αυτό σημειώνουμε ότι το 2019 και 2020, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δικαίωσε την Ελλάδα σχετικά με την ερμηνεία του όρου «μόνιμος βοσκότοπος» περιλαμβάνοντας και τον μεσογειακό βοσκότοπο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέστρεψε τις δημοσιονομικές διορθώσεις ύψους 460 εκ ευρώ που είχε επιβάλει την περίοδο 2009-2012. Όμως, οι νέες επιλέξιμες περιοχές δεν εντάχθηκαν οργανωμένα και μαζικά στο LPIS του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς ο Πρόεδρος του Οργανισμού Γρηγόριος Βάρρας, που εντόπισε και επεσήμανε αυτά τα θέματα σκοπεύοντας να σταματήσει την εφαρμογή της «τεχνικής λύσης», αντικαταστάθηκε λίγο μετά από τον Θεοφάνη Παππά.

Ο Γρ. Βάρρας διορίστηκε στην θέση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ στις 15.11.2019 και παρέμεινε στην θέση αυτή έως τις 10.11.2020, όταν ο Υπουργός ΑΑΤ Μ. Βορίδης ζήτησε την παραίτησή του. Δύο μήνες πριν την απομάκρυνσή του είχε αποστείλει τα υπ' αριθ. 55940/8.9.2020 και 60996/28.9.2020 έγγραφα προς τον Υπουργό, με τα οποία του επεσήμανε τα ανωτέρω ζητήματα. Όπως ανέφερε στην από 29.11.2024 ένορκη κατάθεσή του, είχε αποφασίσει να μην προτείνει προς τον Υπουργό την κατανομή βοσκοτόπων βάσει της ως άνω πρακτικής για το 2020, ενώ στο δεύτερο από τα ως άνω έγγραφα υπονοεί ότι αντιμετώπισε απόπειρες επιβολής αυτής της λύσης.

8. Καταστρατήγηση του Εθνικού Αποθέματος: δικαιώματα χωρίς ζώα και επιδότηση των μισθωτηρίων συμβολαίων

Στο πλαίσιο της ΚΑΠ, δικαιώματα πληρωμής δύνανται να χορηγούνται και από το Εθνικό Απόθεμα. Το άρθρο 30 του Κανονισμού 1307/2013 επιβάλλει αντικειμενικά κριτήρια, ίση μεταχείριση, αποφυγή στρεβλώσεων και στόχευση σε νέους αγρότες και αγρότες που ξεκινούν γεωργική δραστηριότητα.

Η εφαρμογή των κανόνων αυτών στην Ελλάδα έγινε μέσω των ΥΑ 104/7056/22.1.2015 και 1930/81861/14.8.2015, βάσει των οποίων ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι υπεύθυνος για την καταμέτρηση, την κατανομή και τη διαχείριση των βασικών δικαιωμάτων πληρωμών από το εθνικό απόθεμα.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις του 2015 επέτρεψαν πρακτικά, για πρώτη φορά, σε πρόσωπα που εμφανίζονταν ως νέοι αγρότες ή νεοεισερχόμενοι να αιτούνται κατανομή βοσκοτόπων και δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα δηλώνοντας «γη σε καλή γεωργική κατάσταση» ακόμη και χωρίς ζώα, εκμεταλλευόμενοι το γεγονός ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν θα διενεργούσε αποτελεσματικούς ελέγχους σχετικά με τη νόμιμη κατοχή των δηλωθεισών εκτάσεων.

Οργανωμένες ομάδες αιτούντων που είχαν πρόσβαση σε πληροφορίες για διαθέσιμες εκτάσεις που δεν δηλώνονταν από άλλους, προχώρησαν μέσω ψευδών μισθωτηρίων ή παραχωρητηρίων ή δανείων χρήσης, σε δηλώσεις βοσκοτόπων που στην πραγματικότητα δεν ήταν επιλέξιμοι χωρίς βόσκηση, ενεργοποιώντας παρανόμως δικαιώματα πληρωμής, χωρίς να έχουν καμία παραγωγική δραστηριότητα.

Αυτό ήταν κοινή γνώση σε όλα τα εμπλεκόμενα άτομα, τόσο από την μεριά των αιτούντων και των ΚΥΔ, όσο και των υπευθύνων του ΟΠΕΚΕΠΕ, με αποτέλεσμα όλες αυτές τις περιπτώσεις αυτό που επιδοτούνταν δεν ήταν κάποια γεωργική δραστηριότητα, αλλά τα ίδια τα συμβόλαια μίσθωσης, καθώς αυτή ήταν και η μόνη πραγματική οικονομική δραστηριότητα που λάμβανε χώρα. Η πρακτική αυτή ήταν παράνομη εν γνώσει όλων των εμπλεκομένων και συνιστούσε καταστρατήγηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που επέβαλε την επιδότηση πραγματικής δραστηριότητας, με στόχο την ωφέλεια πραγματικών αγροτών, την πραγματική είσοδο νέων παραγωγών στην γεωργική δραστηριότητα και την ωφέλεια των τοπικών κοινωνιών. Αντιθέτως, η παράνομη αυτή δραστηριότητα ελάμβανε χώρα προς οικονομική βλάβη των αληθινά ενεργών παραγωγών, οι οποίοι υφίσταντο αντίστοιχη μείωση των δικών τους πληρωμών.

Επιπλέον, υπήρχαν πολλές περιπτώσεις όπου το ίδιο αγροτεμάχιο εμφανίζεται σε διαφορετικές χρονιές άλλοτε ως ιδιωτικό και άλλοτε ως δημόσιο (για τεχνική λύση), ενώ εφαρμόζονταν και πρακτικές μεταβίβασης δικαιωμάτων ώστε να δυσχεραίνεται η ιχνηλάτηση.

Από το σύνολο λοιπόν των στοιχείων, υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις περί ύπαρξης ενός οργανωμένου και μεγάλης κλίμακας εγκληματικού σχεδίου κατάχρησης κοινοτικών πόρων, στο οποίο συμμετείχαν στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, και πιστοποιημένα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων με ερευνώμενη συμμετοχή των ιδιωτικών εταιρειών – τεχνικών συμβούλων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

9. Η περίοδος Βάρρα (2019–2020): έναρξη ουσιαστικών ελέγχων, εσωτερική αντίδραση και αυστηροποίηση διαδικασιών

Ο Γρηγόριος Βάρρας διορίστηκε Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ στις 15.11.2019. Όπως ο ίδιος ο Γρ. Βάρρας αναφέρει, αποτέλεσε προσωπική επιλογή του Πρωθυπουργού, ενώ μετά την απομάκρυνσή του από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ανέλαβε θέση Συμβούλου του Πρωθυπουργού. Αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, άρχισε να δέχεται καταγγελίες για παρανομίες στην κατανομή του εθνικού αποθέματος με εμπλοκή διοίκησης και υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, του τεχνικού συμβούλου και συγκεκριμένων ΚΥΔ.

Από το καλοκαίρι 2020 αποφάσισε να εκκινήσει στοχευμένους δειγματοληπτικούς ελέγχους για να ελέγξει τη βασιμότητα των καταγγελιών και να λάβει μέτρα περιορισμού της κλοπής των κοινοτικών πόρων και της βλάβης των νόμιμων δικαιούχων παραγωγών και κτηνοτρόφων. Οι έλεγχοι αυτοί διατάχθηκαν υπό άκρα μυστικότητα καθώς δεν ενημέρωσε σχετικά ούτε την αρμόδια Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων της Αθανασίας Ρέππα για να αποφύγει διαρροές και παρεμβάσεις από τον πρώτο αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτριο Μελά και την ως άνω στενά συνεργαζόμενη με αυτόν Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων. Εξηγεί μάλιστα την απόφασή του αυτή με το αιτιολογικό ότι ο Δημήτριος Μελάς ήταν προσωπική επιλογή του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μαυρουδή Βορίδη για την θέση του Αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και προνομιακός συνομιλητής τόσο αυτού όσο και του Διευθυντή του Γραφείου του Θεοδόση Αθανασά, καθώς και του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ Γεωργίου Στρατάκου που επίσης ήταν προσωπική επιλογή του Μ. Βορίδη, όπως και ο τότε Γενικός Διευθυντής του ΟΠΕΚΕΠΕ Απόστολος Λαμπρόπουλος (βλ. από 28.11.2024 ένορκη κατάθεση Γρ. Βάρρα).

Δηλαδή ο κ. Βάρρας προσπάθησε να φέρει εις πέρας υπό άκρα μυστικότητα τους εν λόγω ελέγχους, αποκρύπτοντάς τους πάση θυσία από το άμεσο περιβάλλον του ΥΠΑΑΤ Μ. Βορίδη για λόγους που ο ίδιος σαφώς καταδεικνύει και που προδήλως πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω, με δεδομένο μάλιστα ότι λίγες εβδομάδες αργότερα κατ' ουσία εκδιώχθηκε, όπως δηλώνει, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στις 4.9.2020 ο Γ. Βάρρας διέταξε ελέγχους σε 99 ΑΦΜ δικαιούχων πληρωμών του εθνικού αποθέματος για τα έτη 2019-2020 και όρισε μία πενταμελή ελεγκτική ομάδα υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ να εκτελέσει τον έλεγχο. Στα εν λόγω ΑΦΜ περιλαμβάνονταν και αρκετά ανήκοντα στην οικογένεια του Γ. Ξυλούρη, προσώπου που όπως προκύπτει από την συνεκτίμηση του αποδεικτικού υλικού και ιδίως των τηλεφωνικών του συνδιαλέξεων, ανήκε στο περιβάλλον του Μ. Βορίδη και είχε στενή σχέση με άμεσους συνεργάτες του.

Όταν πληροφορήθηκαν την διενέργεια των ελέγχων οι ως άνω Δ. Μελάς και Αθ. Ρέππα υπήρξαν έντονες αντιδράσεις. Ειδικότερα η κ. Ρέππα αντιδρούσε τόσο ως προς την συμμετοχή ορισμένων ελεγκτών στην επιτροπή ελέγχου, των οποίων ζητούσε την απομάκρυνση τους από αυτήν, ενώ τόσο η ίδια όσο και ο Δ. Μελάς αντιδρούσαν ιδιαίτερα στο σημείο της εντολής ελέγχου, σύμφωνα με το οποίο η επιτροπή θα έλεγχε το αν υπήρξε κάποιου είδους συστηματική καταστρατήγηση ή ελλείψεις στην διαδικασία που την επέτρεψαν και σε ποιες άλλες περιπτώσεις θα έπρεπε να επεκταθεί ο έλεγχος προς διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος.

Ο κ. Βάρρας φαίνεται πως προσωρινά πείσθηκε ότι η εντολή του θα καθυστερούσε τον έλεγχο με αποτέλεσμα κατόπιν απαίτησης της κ. Ρέππα η ομάδα ελέγχου να αυξηθεί από

5 σε 11 μέλη και ο έλεγχος να περιοριστεί μόνο οπτικό διοικητικό έλεγχο των εγγράφων και μόνο για το έτος 2020. Σύμφωνα με την κατάθεση του Γρ. Βάρρα (28.11.2024), ο πίνακας ελέγχου που προετοιμάστηκε από τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων περιόριζε το αντικείμενο των ελεγκτών σε συγκεκριμένα, τυπικού χαρακτήρα στοιχεία, τα οποία δεν επαρκούσαν για την ουσιαστική ανίχνευση παρατυπιών. Περαιτέρω, η μη ενσωμάτωση πρόσθετων διασταυρωτικών και ουσιαστικών ελέγχων συνέβαλε στη διατήρηση ενός σταθερού και προβλέψιμου πλαισίου ελέγχου, το οποίο μπορούσε να καλύπτεται τυπικά χωρίς να αποκαλύπτονται πιθανές παραβάσεις.

Ενδεικτική της εσωτερικής έντασης που προκάλεσαν οι έλεγχοι είναι η ανταλλαγή εγγράφων της 6.11.2020 μεταξύ του τότε Αντιπροέδρου Δ. Μελά και του Προέδρου Γρ. Βάρρα. Με τα υπ' αριθ. 72439 και 72952 έγγραφά του, ο Αντιπρόεδρος διαμαρτυρήθηκε για τη διενέργεια ελέγχων χωρίς προηγούμενη ενημέρωσή του και αμφισβήτησε τη σχετική αρμοδιότητα του Προέδρου. Ο Γρ. Βάρρας, με το υπ' αριθ. 73127/6.11.2020 έγγραφό του, απάντησε ότι οι έλεγχοι διενεργήθηκαν κατόπιν καταγγελιών και ανάλυσης κινδύνου σε πανελλαδική κλίμακα, επισημαίνοντας ότι έως τότε δεν του είχαν κοινοποιηθεί σχέδια ή αποτελέσματα ελέγχων από τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων, και προειδοποιώντας ότι τυχόν εκ των υστέρων παρεμβάσεις σε υποθέσεις που είχαν διαβιβαστεί στη Δικαιοσύνη θα συνιστούσαν πειθαρχικό και ποινικό ζήτημα.

Στις 23.9.2020 η συντονίστρια της ομάδας ελέγχου Καλλιόπη Αδαμοπούλου παρέδωσε στον Γ. Βάρρα τον φάκελο των εν λόγω ελέγχων, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και ένας σφραγισμένος φάκελος απευθυνόμενος στον ίδιο τον Γ. Βάρρα από το μέλος της ομάδας ελέγχου Παρασκευή Τυχεροπούλου.

Η συγκεκριμένη υπάλληλος διεξήγαγε έρευνα όχι μόνο για το 2020 αλλά σε βάθος πενταετίας και για τα 99 ΑΦΜ, επεκτεινόμενη όχι μόνο σε μακροσκοπικό διοικητικό έλεγχο των εγγράφων, αλλά σε πλήρη ανάλυση και σύγκριση όλων των δικαιολογητικών. Με τον τρόπο αυτό εντόπισε περιπτώσεις συστηματικής απάτης σχετικά με τη διανομή του εθνικού αποθέματος, οι οποίες δεν εντοπίζονταν στον οπτικό έλεγχο.

Η έκθεση της Π. Τυχεροπούλου αποτυπώνει σειρά συγκεκριμένων και τεκμηριωμένων ευρημάτων, τα οποία συγκλίνουν στην ύπαρξη οργανωμένου μηχανισμού καταστρατήγησης του θεσμικού πλαισίου των αγροτικών ενισχύσεων, με σκοπό τη συστηματική λήψη επιδοτήσεων από μη δικαιούχα πρόσωπα.

Εντοπίστηκαν επαναλαμβανόμενες μισθώσεις δήθεν ιδιωτικών βοσκοτόπων σε απομακρυσμένες περιοχές, χωρίς καμία πραγματική σχέση των αιτούντων με τις εκτάσεις, διαδοχική εναλλαγή των ίδιων χαρτογραφικών βοσκοτοπικών υποβάθρων μεταξύ διαφορετικών προσώπων σε συνεχόμενα έτη, χρήση τυπικών συμφωνητικών για ενεργοποίηση δικαιωμάτων ως «γη σε καλή γεωργική κατάσταση» χωρίς ζώα και χωρίς άσκηση οποιασδήποτε γεωργικής δραστηριότητας, καθώς και συγκέντρωση μεγάλου αριθμού αιτήσεων σε συγκεκριμένα ΚΥΔ ή μέσω διαδικτυακής υποβολής, στοιχείο που υποδηλώνει συντονισμένη τεχνική καθοδήγηση.

Από τον έλεγχο 99 ΑΦΜ προέκυψε ότι, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, οι εκτάσεις που εμφανίζονταν ως ιδιωτικοί βοσκότοποι είχαν έως και τα έτη 2018–2019 χαρακτηριστεί και χρησιμοποιηθεί ως δημόσιες εκτάσεις, εντασσόμενες στην «τεχνική λύση» και αναδιανεμόμενες σε πραγματικούς κτηνοτρόφους βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ζωικού κεφαλαίου. Η μεταγενέστερη εμφάνισή τους ως ιδιωτικών δεν συνοδευόταν από

τεκμηριωμένη διοικητική ή ιδιοκτησιακή μεταβολή ούτε προέκυπτε ουσιαστική διασταύρωση με τα κατά τόπους δασαρχεία ή με το Κτηματολόγιο.

Εκτάσεις που μέχρι πρότινος αντιμετωπίζονταν ως δημόσιοι βοσκότοποι, κατανεμόμενοι συλλογικά μέσω της τεχνικής λύσης, εμφανίζονται κατόπιν ως ιδιωτικές, μισθωμένες από πρόσωπα εγκατεστημένα εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά, χωρίς κατοικία, εγκατάσταση ή πραγματική άσκηση κτηνοτροφικής δραστηριότητας στην περιοχή.

Η εξέλιξη αυτή γεννά κρίσιμα ερωτήματα: Πώς αποδεχόταν η αρμόδια υπηρεσία των εκ των υστέρων χαρακτηρισμό δημοσίων βοσκοτόπων ως ιδιωτικών χωρίς ουσιαστικό έλεγχο των αρμόδιων δασικών και κτηματολογικών αρχών, πώς οι φερόμενοι ως κάτοχοι γνώριζαν με ακρίβεια τη λειτουργία της τεχνικής λύσης και την εξαίρεση των ιδιωτικών εκτάσεων, ώστε με τυπικά μισθωτήρια να υπερβαίνουν τους ελέγχους και να δεσμεύουν κατά βούληση συγκεκριμένες γεωχωρικές περιοχές και πώς εντοπίζονταν με ακρίβεια οι «διαθέσιμες» περιοχές με κενά από τόσο μεγάλη απόσταση και οι συγκεκριμένες χαρτογραφικές τους συντεταγμένες, από πρόσωπα χωρίς πρόσβαση στο σύστημα, γεγονός που, στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν μπορεί να εξηγηθεί χωρίς εσωτερική πληροφόρηση ή συνδρομή από χειριστές του συστήματος.

Ιδιαίτερος αποκαλυπτικό είναι το επαναλαμβανόμενο φαινόμενο κατά το οποίο οι ίδιοι κτηνοτρόφοι εμφανίζονται αφενός να λαμβάνουν δημόσιες εκτάσεις μέσω της τεχνικής λύσης και αφετέρου να δηλώνουν ή να εμφανίζονται να ενοικιάζουν σε συγγενικά ή συνεργαζόμενα πρόσωπα, ιδιωτικούς βοσκοτόπους για τη λήψη εθνικού αποθέματος. Σε αρκετές δε περιπτώσεις τα αποκτηθέντα δικαιώματα μεταβιβάζονται ταχύτατα σε τρίτους του ίδιου κύκλου, καθιστώντας δυσχερή την ιχνηλάτηση και συγκροτώντας κλειστές, ανακυκλούμενες ομάδες δικαιούχων.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στον τρόπο κατανομής του Εθνικού Αποθέματος κατά τα έτη 2017–2019, ο οποίος παρείχε ισχυρό οικονομικό κίνητρο για τη συγκεκριμένη πρακτική. Με ελάχιστο ή και μηδενικό πραγματικό κόστος μίσθωσης εκτάσεων, μπορούσαν να ληφθούν σημαντικά ποσά ενίσχυσης, τα οποία στη συνέχεια μεταβιβάζονταν, δημιουργώντας υπερκέρδη. Το μοντέλο αυτό εμφάνισε χαρακτηριστικά «κλειστών ομάδων» αιτούντων, με επαναλαμβανόμενα ΑΦΜ και ενδείξεις συστηματικής πίεσης προς τους ελεγκτικούς μηχανισμούς ώστε οι έλεγχοι να παραμένουν σε τυπικό και προβλέψιμο επίπεδο.

Το σύνολο των παραπάνω ευρημάτων δεν συνιστούσε απλή διοικητική δυσλειτουργία, αλλά περιέγραφε ένα μηχανισμό με ειδική τεχνική γνώση, εσωτερική πληροφόρηση και συντονισμό, με αποκλειστικό σκοπό την παράνομη άντληση κοινοτικών ενισχύσεων.

Με βάση τα ευρήματα αυτά, ο Γ. Βάρρας προχώρησε σε αυστηροποίηση της 85112/27.7.2015 εγκυκλίου ελέγχων, που έγινε με την 70332/27.10.2020 τροποποιητική εγκύκλιο, με την οποία ορίστηκε ότι δεν θα αρκεί για τον έλεγχο η δήλωση περιουσιακής κατάστασης Ε9 των ελεγχόμενων ή απλά μισθωτήρια, αλλά θα πρέπει η νόμιμη κατοχή των βοσκοτόπων να αποδεικνύεται με «ισχυρούς νόμιμους τίτλους».

Επιπλέον, διέταξε νέους στοχευμένους ελέγχους μεταξύ άλλων με τα 63176/6.10.2020 και 70456/30.10.2020 έγγραφά του, ενώ πάγωσε πληρωμές περίπου 4.000 ΑΦΜ και κατέθεσε τις από 26.10.2020, 29.10.2020 και 2.11.2020 μηνυτήριες αναφορές κατά παντός υπευθύνου.

Είναι απολύτως σαφές, τόσο από τις μαρτυρικές καταθέσεις, όσο και από τις εκθέσεις ελέγχου, τις πράξεις δέσμευσης, τις εγκυκλίους και τις μηνυτήριες αναφορές που υπέβαλε ο ίδιος, ότι ο Γρηγόριος Βάρρας επιχείρησε να συγκρουστεί μετωπικά με ένα παγιωμένο σύστημα διαχείρισης των αγροτικών ενισχύσεων, το οποίο λειτουργούσε με όρους ανοχής, επιλεκτικού ελέγχου και συγκάλυψης της διασπάθισης των κοινοτικών ενισχύσεων.

Η απόφασή του να μην εισηγηθεί την ανανέωση της λεγόμενης «τεχνικής λύσης» για τις πληρωμές του 2020, αναγνωρίζοντας ότι είχε μετατραπεί από προσωρινό εργαλείο σε μόνιμο όχημα άντλησης παράνομων ενισχύσεων, συνιστούσε καίριο πλήγμα σε αυτό το σύστημα. Το γεγονός ότι άνω του 60% του Εθνικού Αποθέματος του 2019 κατευθύνθηκε σε μία μόνο περιφέρεια της χώρας, αποτέλεσε για τον ίδιο ένδειξη βαθιάς στρέβλωσης, την οποία επιχείρησε να ανατρέψει.

Οι πρωτοβουλίες του αυτές αποτελούσαν ευθεία απειλή στα θεμέλια της εγκληματικής ομάδας που λυμαινόταν τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Η διενέργεια εκτεταμένων ελέγχων, η δέσμευση ύποπτων ΑΦΜ, η παράκαμψη μιας ελεγκτικής ιεραρχίας που ο ίδιος χαρακτήριζε ως προβληματική και η εκπεφρασμένη πρόθεσή του να επεκτείνει τους ελέγχους σε όλη τη χώρα και σε βάθος ετών, συνιστούσαν ευθεία απειλή για τα συμφέροντα όσων επωφελούνταν από τη διατήρηση του υφιστάμενου καθεστώτος.

Η αλληλουχία των γεγονότων, σε συνδυασμό με την από 18.11.2024 ένορκη κατάθεσή του, καταδεικνύει ότι οι ως άνω ελεγκτικές του παρεμβάσεις και η βούλησή του να ανατρέψει κατεστημένες πρακτικές αποτέλεσαν τον άμεσο λόγο της απομάκρυνσής του από την Προεδρία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Υπό τα δεδομένα αυτά, προκύπτει ότι η σύγκρουσή του με το εσωτερικό κατεστημένο του Οργανισμού και τα συνδεδεμένα με αυτό συμφέροντα αποτέλεσε τον καθοριστικό παράγοντα της απομάκρυνσής του. Αν είχε αφεθεί να ολοκληρώσει το έργο του, η αποκάλυψη του μηχανισμού θα είχε επέλθει πολύ νωρίτερα, η οικονομική ζημία θα είχε περιοριστεί σημαντικά και η χώρα δεν θα είχε εκτεθεί διεθνώς.

10. Η απομάκρυνση Βάρρα

Η πορεία θεσμικής εξυγίανσης που είχε δρομολογηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά τη θητεία του Προέδρου Γρηγορίου Βάρρα ανεκόπη αιφνιδίως με την παραίτησή του στις 10.11.2020, η οποία, κατά τα προκύπτοντα από την αποδεικτική διαδικασία, ήταν αποτέλεσμα εξαναγκασμού από τον πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μ. Βορίδη.

Στην από 18.11.2024 ένορκη κατάθεσή του, ο Γρ. Βάρρας αποδίδει την απομάκρυνσή του από τον κ. Βορίδη στις αντιδράσεις ενός παγιωμένου συστήματος εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ, το οποίο εναντιωνόταν στην προσπάθειά του για δικαιότερη κατανομή του Εθνικού Αποθέματος, στην ενίσχυση των ουσιαστικών ελέγχων, στη δέσμευση ύποπτων ΑΦΜ μέχρι την ολοκλήρωση των ελέγχων, στη θεσμική θωράκιση της διαδικασίας πληρωμών και στον περιορισμό της εξάρτησης του Οργανισμού από τον τεχνικό σύμβουλο και συγκεκριμένους εξωτερικούς φορείς.

Ιδίως, σύμφωνα με την κατάθεσή του, έντονες αντιδράσεις προκάλεσε η πρωτοβουλία του να αναμορφώσει τη διαδικασία επιλογής τεχνικού συμβούλου για το έτος 2021, μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας που θα διασφάλιζε συνθήκες ευρύτερου ανταγωνισμού και

διαφάνειας. Μάλιστα, στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας περιλαμβάνονται έγγραφα του ίδιου προς τον τότε Υπουργό, με τα οποία, επί διάστημα άνω των δύο μηνών, ζητούσε επιτακτικά την έγκαιρη προκήρυξη του σχετικού διαγωνισμού, προειδοποιώντας ότι η καθυστέρηση θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε εκ νέου ανάθεση υπό καθεστώς χρονικής πίεσης. Από τα στοιχεία δεν προκύπτει ότι δόθηκε απάντηση στα σχετικά αιτήματα.

Περαιτέρω, στην από 26.6.2025 δήλωση–αναφορά του προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, ο Γρ. Βάρρας κάνει λόγο για «πόλεμο εξόντωσης» σε βάρος του, περιγράφοντας συντονισμένες ενέργειες υπονόμευσης από στενούς συνεργάτες του κ. Βορίδη, μεταξύ των οποίων στελέχη του Οργανισμού και παράγοντες που σχετίζονταν με τον τεχνικό σύμβουλο και ΚΥΔ.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις ως προς τα αίτια της απομάκρυνσης του Γρηγορίου Βάρρα επιβεβαιώνονται και από τα γεγονότα που ακολούθησαν αμέσως μετά την αντικατάστασή του από τον Θεοφάνη Παπά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της δικογραφίας, σημαντικός αριθμός δεσμευμένων ΑΦΜ αποδεσμεύθηκε και πληρώθηκε πριν ολοκληρωθούν οι έλεγχοι ενώ σε περιπτώσεις ήδη ολοκληρωμένων ελέγχων διατάχθηκαν επαναληπτικοί, κατόπιν εντολής του Δ. Μελά.

Παράλληλα, το κανονιστικό πλαίσιο των ελέγχων τροποποιήθηκε με σειρά εγκυκλίων (4658/22.1.2021, 26457/26.4.2021, 76928/9.12.2021 και 33600/23.5.2022), με αποτέλεσμα την ουσιαστική επαναφορά σε καθεστώς περιορισμένων και τυπικών ελέγχων.

Η μεταβολή αυτή είχε ως συνέπεια ελεγκτικές διαδικασίες να καταλήγουν χωρίς ευρήματα ακόμη και σε περιπτώσεις με εμφανείς ενδείξεις μη επιλεξιμότητας. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 611/28.3.2025 έγγραφο της Ευρωπαϊκής Εντεταλμένης Εισαγγελέως, σε ορισμένους ελέγχους βεβαιώθηκαν αριθμοί ζώων που δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα.

Επιπλέον, οι έλεγχοι που είχαν διαταχθεί πριν την απομάκρυνση του Γρ. Βάρρα φαίνεται ότι καθυστέρησαν να εκκινήσουν επί περίπου τρεις μήνες, με αποτέλεσμα να διενεργηθούν υπό διαφορετικό κανονιστικό και διοικητικό πλαίσιο.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η απομάκρυνση του Γρηγορίου Βάρρα συνέπεσε χρονικά με την αναστολή και αναστροφή της πορείας θεσμικής ενίσχυσης της διαφάνειας και της ουσιαστικής εποπτείας στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Συγκεκριμένα ματαίωσε κατά τον κρίσιμο τότε χρόνο την αποκάλυψη της εν λόγω εγκληματικής οργάνωσης και της δράσης της και έδωσε στους συμμετέχοντες στις εν λόγω αξιόποινες πράξεις διασπάθισης των κοινοτικών πόρων την ευκαιρία να συνεχίσουν ανενόχλητοι τις δραστηριότητές τους.

11. Η περίοδος Σημανδράκου (2022–2024): νέοι έλεγχοι, μπλοκάρισμα χιλιάδων ΑΦΜ, μηνυτήριες αναφορές και πιέσεις για αποδέσμευση

Ο Ευάγγελος Σημανδράκος διορίστηκε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ τον Ιούλιο του 2022, για τριετή θητεία, κατόπιν διαδικασίας επιλογής μέσω ΑΣΕΠ. Στην από 24-2-2025 κατάθεσή του αναφέρει ότι ο τότε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γεώργιος Γεωργαντάς του περιέγραψε πως, μετά την ανάληψη των καθηκόντων του τον Ιανουάριο του 2022, συνάντησε ισχυρή αντίσταση στις προσπάθειες εξυγίανσης από

δίκτυο εντός του Οργανισμού, ιδίως ως προς τον εκσυγχρονισμό των πληροφοριακών συστημάτων και τη μεταφορά τους στο κυβερνητικό νέφος.

Κατά τα αναφερόμενα, ο Υπουργός βρέθηκε αντιμέτωπος με έντονες αντιδράσεις από τον πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Μελά και από διευθυντές τμημάτων του οργανισμού όταν ζήτησε να μην εκδοθούν δικαιώματα Εθνικού Αποθέματος για πάνω από 2.000 αιτούντες, οι οποίοι εμφανίζονταν με βοσκοτόπια χωρίς ζωικό κεφάλαιο και ως προς τους οποίους υφίσταντο καταγγελίες και έλεγχοι. Τελικώς, ενόψει της πίεσης ότι δεν θα γίνουν οι πληρωμές, ο Υπουργός φέρεται να συναίνεσε στην καταβολή των πληρωμών, υπό τον όρο να εξαιρεθούν οι ως άνω περίπου 2.000 αιτούντες και να παραμείνουν τα ΑΦΜ τους μπλοκαρισμένα έως την ολοκλήρωση των ελέγχων.

Η αφετηρία αυτή είναι κρίσιμη, διότι καταδεικνύει ότι ήδη από τα μέσα του 2022 υπήρχε συγκεκριμένος πυρήνας ύποπτων ΑΦΜ, καθώς και πολιτική επίγνωση της ανάγκης να προηγηθούν ουσιαστικοί έλεγχοι πριν από την πληρωμή.

Ο Ευ. Σημανδράκος ανέλαβε σε συνθήκες αμφισβήτησης σχετικά με τη λειτουργία της εφαρμογής ΟΣΔΕ στο gov.gr cloud και την ικανότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ να ανταποκριθεί στη βασική πληρωμή του Οκτωβρίου 2022. Όπως ο ίδιος ανέφερε αντιλήφθηκε εκ των υστέρων ότι υπήρχε σύγκρουση μεταξύ εταιρειών τεχνολογίας γύρω από τον έλεγχο κρίσιμων δεδομένων του Οργανισμού.

Με τη συνδρομή μικρής ομάδας υπηρεσιακών στελεχών, προχώρησε στη συλλογή των αιτήσεων ΟΣΔΕ και έθεσε ως κεντρική προτεραιότητα την αυστηροποίηση των τεχνικών ελέγχων. Συγκεκριμένα, με την υπ' αρ. 54538/1.9.2022 τροποποιήθηκε η σχετική εγκύκλιος, ώστε να ανακοπεί η πρακτική των τυπικών ελέγχων σε δηλώσεις «ιδιωτικών βοσκοτόπων χωρίς ζώα» και να απαιτούνται ισχυρά αποδεικτικά νόμιμης κατοχής/χρήσης, ιδίως για τα δεσμευμένα ΑΦΜ.

Κατά την κατάθεσή του, σε λίστα περίπου 2.000 μπλοκαρισμένων ΑΦΜ που παρέλαβε, ο Ευ. Σημανδράκος προσέθεσε επιπλέον περίπου 2.800 ΑΦΜ που τελούσαν υπό εξέταση από αρμόδιες αρχές, ιδίως στην Κρήτη, καθώς και ΑΦΜ συνδεόμενα με προγενέστερες καταγγελίες. Ενσωμάτωσε επίσης περιπτώσεις που ανάγονταν σε εντολές ελέγχου ήδη από το 2020, καθώς και ΑΦΜ που μπλοκαρίστηκαν κατόπιν εγγράφων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (π.χ. περιπτώσεις ελαιώνων που ψευδώς εμφανίζονταν ως κληρονομιά).

Σε υπόμνημά του προς την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, περιγράφεται ότι από το 2018 ξεκίνησε οργανωμένη προσπάθεια λήψης ενισχύσεων μέσω «τεχνητών συνθηκών», με βασικές μεθόδους τη δήλωση μεγάλων εκτάσεων δημόσιων βοσκοτόπων ως ιδιόκτητων, με τριγωνικές μισθώσεις και μοναδικό τεκμήριο το Ε9 του εκμισθωτή, σε απομακρυσμένες περιοχές (νησιά Αιγαίου, Βόρεια Ελλάδα, ορεινοί όγκοι), χωρίς ζώα και χωρίς πραγματική δραστηριότητα, και τη δήλωση ψευδούς υπερβολικού ζωικού κεφαλαίου ώστε να αποσπώνται εκτάσεις από την τεχνική λύση.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η αναφορά ότι υπήρχε πληροφόρηση για τον τρόπο διενέργειας των ελέγχων και ότι, με βάση τις ισχύουσες οδηγίες, οι ελεγκτές δεν απαιτούσαν συστηματικά τα έγγραφα κατοχής από τους εκμισθωτές, γεγονός που εξηγεί γιατί οι τροποποιήσεις του 2020 (Βάρρας) αναιρέθηκαν το 2021 (διοικήσεις Παπά-Μελά) και χρειάστηκε να επανέλθουν τον Σεπτέμβριο 2022 επί Σημανδράκου.

Συνολικά, κατά την περίοδο Σημανδράκου μπλοκαρίστηκαν περίπου 6.000 ΑΦΜ. Ο ίδιος υπέβαλε, εκπροσωπώντας νομίμως τον ΟΠΕΚΕΠΕ, μηνυτήριες αναφορές (4.11.2022 και 28.11.2022), προτείνοντας και μάρτυρες (μεταξύ άλλων την Π. Τυχεροπούλου και τον Π. Θεοδωρόπουλο), ενώ κινήθηκε και η διαδικασία αναζήτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων (βλ. έγγραφο προς ΣΔΟΕ 58646/30.6.2023).

Χαρακτηριστικό της αποτελεσματικότητας των ενεργειών του ήταν το γεγονός ότι μετά την ολοκλήρωση ελέγχων τον Δεκέμβριο 2023, αποδεσμεύθηκαν περίπου 1.200 ΑΦΜ, ενώ οι υπόλοιπες περιπτώσεις είτε δεν υπέβαλαν καθόλου αιτήσεις, είτε δε προσκόμισαν επαρκή στοιχεία, είτε τελούσαν υπό δικαστική και αστυνομική διερεύνηση.

Οι ενέργειες του όμως, όπως ήταν λογικό, συνάντησαν αντιδράσεις εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Ευ. Σημανδράκος μπόρεσε αρχικά να αντέξει τις αντιδράσεις αυτές και να ξεκινήσει τη μεταφορά δεδομένων του Οργανισμού στο κυβερνητικό νέφος (gov.gr cloud) όσο στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων βρισκόταν ο κ. Γεωργαντάς, ο οποίος του παρείχε πολιτική στήριξη.

Η κατάσταση, ωστόσο, μεταβλήθηκε δραματικά μετά την ανάληψη των καθηκόντων του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από τον Ελευθέριο Αυγενάκη, που έλαβε χώρα στις 27.6.2023. Κατά την κατάθεση του Ευ. Σημανδράκου, από τους πρώτους μήνες της θητείας του ασκήθηκαν πιέσεις για αποδέσμευση μπλοκαρισμένων ΑΦΜ και καταβολή πληρωμών σε πρόσωπα που διερευνώνταν για ψευδείς ή καταχρηστικές δηλώσεις. Οι πιέσεις αυτές, όπως ο ίδιος ο κ. Σημανδράκος καταθέτει, ασκούσαν τόσο από τον ίδιο τον πρώην Υπουργό κ. Αυγενάκη όσο και μέσω του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου κ. Γ. Στρατάκου και κορυφώθηκαν τον Οκτώβριο 2023, όπου έγιναν «αφόρητες».

Στο ίδιο πλαίσιο, ο Ευ. Σημανδράκος αναφέρεται σε συντονισμένη προσπάθεια της ομάδας που λειτουργούσε εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ να καθυστερήσουν οι πληρωμές ώστε να δημιουργηθεί κρίση και να επιτευχθεί η απομάκρυνσή του ως «μη διαχειρίσιμου».

Υπό το βάρος συνεχών πιέσεων εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας και του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου κ. Στρατάκου, που ζητούσε επαναλαμβανόμενα την παραίτηση του, ο κ. Σημανδράκος υπέβαλε τελικά παραίτηση, για την οποία δήλωσε στην ένορκη κατάθεσή του ότι εξαναγκάστηκε να αποχωρήσει.

Ο ίδιος ο πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ είχε γνωστοποιήσει την ανωτέρω κατάσταση στον Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό κ. Ιωάννη Μπρατάκο, ιδίως την αφόρητη πίεση για αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ που ασκούσε η ομάδα προσώπων με επικεφαλής τον πρώην Υπουργό κ. Αυγενάκη, με τις από 4.11.2023 και 8.12.2023 Αναφορές του. Μάλιστα πραγματοποιήθηκαν και δύο συσκέψεις στο Μέγαρο Μαξίμου με τη συμμετοχή κυβερνητικών παραγόντων και συγκεκριμένα των Μ. Βορίδη, Ι. Μπρατάκου, και Στ. Παπασταύρου, στη δεύτερη εκ των οποίων ζητήθηκε η παραίτησή του. Όλα τα παραπάνω τα αναφέρει αναλυτικά ο κ. Σημανδράκος στο από 30.6.2025 email του προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, το οποίο προστέθηκε στη δικογραφία και διαβιβάσθηκε αρμοδίως στην Εξεταστική Επιτροπή.

Είναι προφανές ότι τα ανωτέρω σημεία των ενόρκων καταθέσεων και των από 4.11.2023 και 8.12.2023 Αναφορών του Ευάγγελου Σημανδράκου προς το Μέγαρο Μαξίμου καταδεικνύουν αναντίλεκτα και παραστατικά την δράση μίας οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, με πολιτική κάλυψη που έφτανε ως την κορυφή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και με στόχο την πάση θυσία πληρωμή ποσών που δεν δικαιούνταν στους

εκλεκτούς της, όπως η οικογένεια Ξυλούρη, γεγονός που αποδεικνύεται τόσο από την εκδίωξή του από τον Υπουργό Ελ. Αυγενάκη, όσο και από τις ακόλουθες εξελίξεις μετά τον εξαναγκασμό του σε παραίτηση.

Με απόφαση του κ. Αυγενάκη διορίστηκε νέα διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ στις 22.1.2024, υπό τον Κυριάκο Μπαμπασίδη και με αντιπροέδρους τους Ελευθέριο Ζερβό και Ιωάννη Κούρδη. Ακολούθησαν αποφάσεις με ανακατανομή χαρτοφυλακίων, με κρίσιμες διευθύνσεις να τίθενται υπό τον Ελ. Ζερβό, στενό συνεργάτη του Υπουργού.

Ενώ δεν είχε ολοκληρωθεί ούτε η δικαστική διερεύνηση ούτε οι διοικητικοί έλεγχοι που είχαν παραγγελθεί επί Σημανδράκου, η νέα διοίκηση προχώρησε σε αποδεσμεύσεις και πληρωμές των υπό έλεγχο ΑΦΜ, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τη λήψη επιχορηγήσεων από παραγωγούς που δεν είχαν το σχετικό δικαίωμα. Τη λήψη παράνομων επιχορηγήσεων διευκόλυναν οι ίδιοι, ως επί το πλείστον υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι οποίοι είχαν συνδράμει στο παρελθόν και τα μέλη της προηγούμενης Διοίκησης υπό την προεδρία του Δημήτριου Μελά, έτσι ώστε οι έλεγχοι σε παραγωγούς, που αιτούνταν επιχορήγηση είτε για βοσκοτόπια με ζώα, είτε για βοσκοτόπια χωρίς ζώα, να μη καταλήγουν σε ευρήματα.

Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι, κατά την περίοδο Σημανδράκου, επιχειρήθηκε επαναφορά ουσιαστικών ελέγχων, διεύρυνση των δεσμεύσεων σε χιλιάδες ύποπτα ΑΦΜ και ενεργοποίηση ποινικών και διοικητικών διαδικασιών. Παράλληλα, ιδίως μετά την ανάληψη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από τον Ελ. Αυγενάκη ξεκίνησε μια περίοδος με έντονες πολιτικές πιέσεις προς αποδέσμευση και πληρωμή των υπό έλεγχο ΑΦΜ, η οποία κορυφώθηκε με την απομάκρυνση του κ. Σημανδράκου και ακολούθως με διοικητικές αλλαγές και κινήσεις που οδήγησαν σε αποδεσμεύσεις και πληρωμές των ΑΦΜ αυτών και στη παράνομη λήψη επιδοτήσεων από μη δικαιούχους.

Ο κ. Σημανδράκος, όπως και ο κ. Βάρρας, αποκαλύπτουν ένα δίκτυο ατόμων εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, το οποίο αντιστεκόταν με κάθε τρόπο στην εξυγίανση του Οργανισμού. Μιλούν για μια δομημένη ομάδα με εγκληματική δράση, με συγκεκριμένο τρόπο λειτουργίας αλλά και με πολιτική κάλυψη.

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται πλήρως από το περιεχόμενο των καταγεγραμμένων συνομιλιών που περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Το περιεχόμενο των συνομιλιών αυτών αποδεικνύει ότι συγκεκριμένα υψηλόβαθμα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, πρόσωπα σε υψηλόβαθμες θέσεις ευθύνης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και υπεύθυνοι των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, σύστησαν μία ομάδα, η οποία ενεργούσε οργανωμένα, με σκοπό να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν ή να διευκολύνουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Υπάρχουν επίσης σοβαρές ενδείξεις παρέμβασης από τον Τεχνικό Σύμβουλο στο πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ, έτσι ώστε να αλλάξει η πραγματική εικόνα των αιτήσεων, όπως και των σχετικών συνημμένων εγγράφων και για να παρουσιαστούν οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί ως νόμιμοι δικαιούχοι των αγροτικών ενισχύσεων. Εκπρόσωποι των ΚΥΔ, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως και μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου, συχνά μεσολαβούσαν στον Δημήτριο Μελά με σκοπό να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Αυτό το σύστημα, το οποίο εκμεταλλευόταν την έλλειψη αποτελεσματικών ελέγχων και το οποίο ενισχύθηκε μετά την απομάκρυνση του Γρ. Βάρρα, κυρίως κατά την προεδρία Δ. Μελά,

ήταν που βρήκε απέναντί του ως Υπουργός ο Γεώργιος Γεωργαντάς και προσπάθησε να αντιμετωπίσει.

Από το περιεχόμενο των καταγεγραμμένων αυτών συνομιλιών προκύπτουν σαφείς ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ επιδίωκαν, κατά περίπτωση, την παράκαμψη ή αποδυνάμωση των ελεγκτικών διαδικασιών, φθάνοντας ακόμη και στη λήψη ενεργειών σε βάρος υπαλλήλων που θεωρούνταν υπεύθυνοι για τη διενέργεια ουσιαστικών ελέγχων. Οι ενέργειες αυτές λάμβαναν χώρα είτε κατόπιν πολιτικών παρεμβάσεων, είτε με πρωτοβουλία διοικητικών στελεχών που επιδίωκαν τη διευκόλυνση αιτούντων αγροτικών ενισχύσεων οι οποίοι δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, με στόχο τη συνέχιση πληρωμών σε μη δικαιούχους.

12. Συνολική αποτίμηση περιόδου 2019–2024

Από το σύνολο των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι, κατά την περίοδο 2019–2024, διαμορφώθηκε και λειτούργησε εντός και πέριξ του ΟΠΕΚΕΠΕ ένα οργανωμένο κύκλωμα, στο οποίο φέρονται να συμμετείχαν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στελέχη του Οργανισμού, σε σύμπραξη ή συνεργασία, κατά περίπτωση, με αρμόδιους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εκπροσώπους Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ) και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του Καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης.

Η δράση του κυκλώματος είχε, σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα αποδεικτικά δεδομένα, ως αντικειμενικό αποτέλεσμα:

(α) τη δημιουργία τεχνητών προϋποθέσεων επιλεξιμότητας για την απόκτηση πλεονεκτημάτων βάσει της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), ιδίως μέσω της κατανομής δικαιωμάτων πληρωμής από το Εθνικό Απόθεμα, με τη χρήση ψευδών ή ανακριβών δηλώσεων ως προς τον αριθμό ζώων ή την έκταση, αξιοποιώντας τον μηχανισμό της λεγόμενης «τεχνικής λύσης»,

(β) την αποτροπή ή αποδυνάμωση ουσιαστικών ελέγχων για την ανίχνευση και διερεύνηση περιπτώσεων απάτης, είτε αυτές προέρχονταν από καταγγελίες είτε από δειγματοληπτικούς ή διασταυρωτικούς ελέγχους,

(γ) τη διασφάλιση καταβολής ενισχύσεων σε αιτούντες που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις,

(δ) την αποτροπή ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και την αποφυγή κίνησης διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών προς τον σκοπό αυτό.

Οι πρακτικές αυτές φέρονται να διευκολύνθηκαν, μεταξύ άλλων, με την τροποποίηση ή αποδυνάμωση εγκυκλίων ελέγχου, περιορίζοντας τις ουσιαστικές αρμοδιότητες των ελεγκτών, με την παρεμπόδιση εισαγωγής αποτελεσματικών μεθόδων διασταυρωτικού και γεωχωρικού ελέγχου, την άσκηση πειθαρχικών ή άλλων πιέσεων σε υπαλλήλους που εντόπιζαν παραβάσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, με τη διατήρηση υψηλού βαθμού εξάρτησης του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Τεχνικό Σύμβουλο, γεγονός που καθιστούσε κάθε Διοίκηση ευάλωτη σε πιέσεις υπό την απειλή διατάραξης της έγκαιρης καταβολής των πληρωμών, και με τη διαχρονική παραμονή των ίδιων επικεφαλής σε κρίσιμες Διευθύνσεις, στοιχείο που ενίσχυε τη διοικητική αδράνεια και την εξάρτηση εκάστοτε νέων διοικήσεων.

Η απομάκρυνση των Προέδρων Γρηγορίου Βάρρα και Ευάγγελου Σημανδράκου, μετά από απαίτηση των πολιτικών τους προϊσταμένων Μ. Βορίδη και Λ. Αυγενάκη αντιστοίχως, οι οποίοι ως διοίκηση είχαν δρομολογήσει ουσιαστικούς ελέγχους και δεσμεύσεις ΑΦΜ, συνοδεύθηκε χρονικά από κατάργηση ή αποδυνάμωση ελεγκτικών διαδικασιών και από αποδεσμεύσεις υπό έλεγχο περιπτώσεων.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, αναδεικνύεται η ύπαρξη ενός σταθερού και δομημένου μηχανισμού κατανομής και διαχείρισης ενισχύσεων, ο οποίος αξιοποίησε τη λεγόμενη «τεχνική λύση», το Εθνικό Απόθεμα και τη σταδιακή αποδυνάμωση των ελέγχων ως εργαλεία διοχέτευσης κοινοτικών πόρων σε πρόσωπα που, κατά τα αποδεικτικά στοιχεία, δεν πληρούσαν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.

Η επαναλαμβανόμενη απομάκρυνση διοικήσεων που επιχείρησαν εντατικοποίηση των ελέγχων, η άμεση κατάργηση ή χαλάρωση εγκυκλίων αυστηροποίησης, η αποδέσμευση μεγάλου αριθμού ΑΦΜ πριν την ολοκλήρωση διοικητικών και ποινικών ερευνών, καθώς και οι καταγεγραμμένες παρεμβάσεις πολιτικών και υπηρεσιακών παραγόντων, συγκροτούν ένα συνεκτικό και επαναλαμβανόμενο πραγματικό μοτίβο παροχής πολιτικής κάλυψης στην παράνομη δράση του κυκλώματος.

Ιδίως κατά την περίοδο 2019–2024, υπό την εποπτεία των διατελεσάντων Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων της Νέας Δημοκρατίας, οι διαπιστωμένες στρεβλώσεις όχι μόνο δεν αποκαταστάθηκαν, αλλά, σύμφωνα με τα στοιχεία της δικογραφίας και της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής, παγιώθηκαν.

Τα αποτελέσματα υπήρξαν συγκεκριμένα και μετρήσιμα:

- α) ζημία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ελληνικού Δημοσίου, και
- β) απομείωση των διαθέσιμων πόρων προς όφελος των πραγματικών, ενεργών αγροτών και κτηνοτρόφων της χώρας.

Το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων, και ιδίως οι μαρτυρικές καταθέσεις, τα υπηρεσιακά έγγραφα, οι εσωτερικές αναφορές, οι εγκύκλιοι, οι πράξεις δέσμευσης και αποδέσμευσης, καθώς και οι καταγεγραμμένες συνομιλίες, συγκλίνουν στη διαμόρφωση ενός ενιαίου και συνεκτικού πλαισίου λειτουργίας μιας εγκληματικής ομάδας στον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά την περίοδο 2019–2024.

Ε.- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

I.- Η κυβερνητική συγκάλυψη

Η λειτουργία της Εξεταστικής Επιτροπής κατέδειξε ότι δεν αποτέλεσε εργαλείο αναζήτησης της αλήθειας, αλλά μέρος μιας συνειδητής και οργανωμένης μεθόδευσης της Νέας Δημοκρατίας για την αποτροπή του ελέγχου των πρώην Υπουργών της από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές και τη συγκάλυψη της υπόθεσης του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η κυβερνητική πλειοψηφία, σε πρώτο στάδιο, απέκλεισε την ποινική διερεύνηση, απορρίπτοντας την πρόταση του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής για σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής, μέσω μιας διαδικασίας που δεν πληρούσε τις συνταγματικές και κανονιστικές προϋποθέσεις εγκυρότητας: με εκτεταμένη χρήση επιστολικής ψήφου, με μαζικές απουσίες βουλευτών από την Ολομέλεια και χωρίς να συντρέχουν οι όροι έγκυρης λήψης απόφασης κατά το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής.

Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω διαδικασία δεν συνιστά απόφαση ληφθείσα κατά το άρθρο 86 του Συντάγματος, δεν παράγει δεδικασμένο και δεν κωλύει επόμενη Βουλή να αποφασίσει τη σύσταση Επιτροπής Προκαταρκτικής Εξέτασης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο Σύνταγμα και τον νόμο.

Στη συνέχεια χρησιμοποίησε την Εξεταστική ως υποκατάστατο ελέγχου – πλυντήριο ευθυνών, πλήρως ελεγχόμενο ως προς τη σύνθεση, το εύρος της έρευνας, την επιλογή μαρτύρων και τη διαχείριση του αποδεικτικού υλικού.

Μέσω επιλεκτικών αποκλεισμών, περιορισμού της αποδεικτικής βάσης και συστηματικής μετατόπισης του αντικειμένου της συζήτησης, η Εξεταστική απογυμνώθηκε από τις θεσμικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας που επιβάλλουν το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής. Αντί να λειτουργήσει ως μέσο διαλεύκανσης, λειτούργησε ως μηχανισμός καθυστέρησης και αποδυνάμωσης της έρευνας.

Κατά συνέπεια, η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή επιβεβαίωσε πλήρως ότι στόχος της κυβερνητικής πλειοψηφίας της Νέας Δημοκρατίας δεν ήταν η λογοδοσία, αλλά η συγκάλυψη.

II.– Η εγκληματική οργάνωση

Από το σύνολο των πραγματικών περιστατικών που προέκυψαν τόσο από τη διαβιβασθείσα στη Βουλή ποινική δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ABM EEE 2024/98 – Reference Number 1299/2024), όσο και από τα αποδεικτικά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Εξεταστικής Επιτροπής, προκύπτουν σοβαρές και συγκλίνουσες ενδείξεις ότι κατά την περίοδο 2019–2024 συγκροτήθηκε και λειτούργησε οργανωμένος μηχανισμός παράνομης ιδιοποίησης κοινοτικών πόρων, οι οποίοι καταβάλλονται στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής προς τους Έλληνες γεωργούς και κτηνοτρόφους.

Ο μηχανισμός αυτός, όπως σκιαγραφείται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, εμφανίζει χαρακτηριστικά οργανωμένης εγκληματικής δράσης, με κατανομή ρόλων και διαρκή λειτουργία, και φέρεται ότι περιλάμβανε πρόσωπα από διαφορετικούς κρίκους της αλυσίδας: προέδρους, αντιπροέδρους, μέλη διοικητικών συμβουλίων και διευθυντικά στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπηρεσιακά στελέχη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εκπροσώπους Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, στελέχη φορέων που

σχετίζονται με τον τεχνικό σχεδιασμό και υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του Καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης.

Σκοπός του μηχανισμού ήταν η καταβολή πολύ μεγάλων χρηματικών ποσών, συνολικού ύψους που δεν έχει ακόμη αποτυπωθεί πλήρως αλλά, με βάση τη φύση και την κλίμακα των περιγραφόμενων πρακτικών, ανέρχεται οπωσδήποτε σε δεκάδες εκατομμύρια ευρώ, σε πρόσωπα που εμφανίζονταν ως δικαιούχοι μέσω τεχνητής και εν τέλει απατηλής «πλήρωσης» των νομίμων προϋποθέσεων. Η επίτευξη του σκοπού αυτού φέρεται να στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, σε: (α) κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το Εθνικό Απόθεμα, (β) ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου ή εκτάσεων, (γ) παρεμπόδιση ουσιαστικών ελέγχων ανίχνευσης και διερεύνησης περιπτώσεων απάτης, (δ) ματαίωση ενεργειών ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, και (ε) διοικητικές παρεμβάσεις και οργανωτική εξάρτηση που καθιστούσαν τον ΟΠΕΚΕΠΕ ανεπαρκώς θωρακισμένο έναντι των καταχρήσεων.

Στα στοιχεία της δικογραφίας και στις καταθέσεις ενώπιον της Επιτροπής που αξιολογήθηκαν, αποτυπώνονται πρακτικές διευκόλυνσης της παράνομης δράσης, όπως: περιορισμός των εξουσιών των ελεγκτών μέσω τροποποιήσεων εγκυκλίων και διαδικασιών ελέγχου, παρεμπόδιση εισαγωγής αποτελεσματικών μεθόδων ανίχνευσης και ελέγχου, στοχοποίηση και διώξεις υπαλλήλων που εντόπιζαν παρακάμψεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας μέσω πειθαρχικών ή και ποινικών διαδικασιών, πλήρης τεχνική και λειτουργική εξάρτηση κρίσιμων δομών του ΟΠΕΚΕΠΕ από εξωτερικές τεχνικές υπηρεσίες και συμβούλους, καθώς και παρεμβάσεις σε ελέγχους ή στη ροή πληροφοριών.

Με βάση τα προεκτεθέντα, και με δεδομένο ότι οι διοικήσεις και τα αρμόδια υπηρεσιακά στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ ασκούσαν, κατά νόμο, διαχειριστική εξουσία επί των κοινοτικών ενισχύσεων ύψους περίπου 3 δισ. ευρώ ετησίως, προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι υπηρεσιακά και διοικητικά στελέχη του Οργανισμού, εν γνώσει τους και με επανειλημμένες πράξεις που συγκροτούν εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, προκάλεσαν ιδιαίτερα μεγάλη οικονομική βλάβη στην περιουσία που όφειλαν να διαχειρίζονται επιμελώς, διαθέτοντας παρανόμως και αχρεωστήτως κοινοτικούς πόρους σε πρόσωπα που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

Η ως άνω συμπεριφορά ερείδεται σε συγκεκριμένες μεθοδολογίες καταστρατήγησης της νομιμότητας και σε πρακτικές συστηματικής αποδυνάμωσης των δικλίδων ελέγχου. Ως εκ τούτου, στοιχειοθετούνται, σε επίπεδο σοβαρών ενδείξεων, πράξεις που συναρτώνται με κακουργηματική απιστία κατ' εξακολούθηση σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν απλή διοικητική δυσλειτουργία ούτε «διαχρονική παθογένεια». Συγκροτούν ένα συνεκτικό και επαναλαμβανόμενο μοτίβο ενεργειών και παραλείψεων: κατανομές και πληρωμές χωρίς πραγματική παραγωγική δραστηριότητα, αποδυνάμωση των ελέγχων, παρεμβάσεις για αποδεδειγμένες και στοχοποίηση όσων επιχείρησαν να εφαρμόσουν τη νομιμότητα. Υπό το πρίσμα αυτό, τα ευρήματα της δικογραφίας και της αποδεικτικής διαδικασίας επιβάλλουν την αξιολόγηση του πλαισίου ευθυνών ιδίως ως προς πρόσωπα που είχαν θεσμική αρμοδιότητα εποπτείας και κατεύθυνσης του Οργανισμού.

III.- Ενδείξεις συμμετοχής πολιτικών προσώπων – Ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες των πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη και κ. Ελευθερίου Αυγενάκη

Στο πλαίσιο τέλεσης των ως άνω πράξεων κακουργηματικής απιστίας από διοικούντες και αρμόδια στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκύπτουν κατά την κρίση μας σοβαρές ενδείξεις, οι οποίες αναντίλεκτα χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης από τη Βουλή κατά το άρθρο 86 του Συντάγματος, ότι οι πρώην Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης και κ. Ελευθέριος Αυγενάκης παρείχαν στους φυσικούς αυτουργούς συνδρομή, υλική και ψυχική, με πράξεις και παραλείψεις τους, τόσο πριν από την τέλεση επιμέρους πράξεων όσο και κατά τη διάπραξή τους, συμβάλλοντας καθοριστικά στην επιτυχή ολοκλήρωση των ενεργειών που προκάλεσαν τη βλάβη.

Η συνδρομή αυτή δεν απαιτεί γνώση όλων των ειδικών λεπτομερειών των επιμέρους πράξεων, αλλά αρκεί γνώση του γενικού περιγράμματος της αξιόποινης συμπεριφοράς και πρόθεση συμβολής. Στο πλαίσιο αυτό, από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού (έγγραφα, καταθέσεις, υπηρεσιακές αναφορές, απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες) προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις ότι συγκεκριμένες πολιτικές ενέργειες ή παραλείψεις των ως άνω πρώην Υπουργών συνέβαλαν στη δημιουργία «περιβάλλοντος» ανοχής, καθυστέρησης ή και ευθείας διευκόλυνσης της παράνομης δραστηριότητας, παρέχοντας πολιτική κάλυψη κρίσιμη και πολύτιμη για τη διαρκή λειτουργία του μηχανισμού.

I.- Ειδικότερα ως προς τον πρώην Υπουργό κ. Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη

Από τα στοιχεία της δικογραφίας και ιδίως από τις ένορκες καταθέσεις και τις αναφορές προσώπων που διετέλεσαν Πρόεδροι του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά και από έγγραφα που συνδέονται με κρίσιμες διοικητικές αποφάσεις, προκύπτουν ενδείξεις που καθιστούν ερευνητέα την ενδεχόμενη συνδρομή του πρώην Υπουργού κ. Μ. Βορίδη στις πράξεις απιστίας που τελέστηκαν από διοικούντες και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ. Κατά την ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αποδεικτική διαδικασία, οι ως άνω ενδείξεις όχι μόνο δεν αποδυναμώθηκαν, αλλά αντιθέτως επιβεβαιώθηκαν και ενισχύθηκαν από τις ίδιες τις μαρτυρικές καταθέσεις. Συγκεκριμένα:

(α) Ιδιαίτερα επιβαρυντικές, και από μόνες τους ικανές να θεμελιώσουν ανάγκη περαιτέρω διερεύνησης, είναι οι ένορκες καταθέσεις του πρώην Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Γρηγορίου Βάρρα, σύμφωνα με τις οποίες ο εποπτεύων Υπουργός ουδέποτε υποστήριξε την προσπάθεια εξυγίανσης του Οργανισμού και διενέργειας αποτελεσματικών ελέγχων. Αντιθέτως, όταν ο πρώην Πρόεδρος κ. Βάρρας επιχείρησε να αλλάξει τον τρόπο κατανομής ενισχύσεων, να επανεξετάσει τη σχέση του ΟΠΕΚΕΠΕ με τον τεχνικό σύμβουλο και να προχωρήσει σε ουσιαστικούς ελέγχους με νέες τεχνικές και αλλαγές στις εγκυκλίους, καθώς και σε μπλοκάρισμα πληρωμών σε ύποπτα ΑΦΜ, προκύπτει από την ίδια την ένορκη κατάθεσή του, ότι δέχθηκε έναν οργανωμένο πόλεμο φθοράς από ένα σύστημα εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης διορισμένο από τον ίδιο τον κ. Βορίδη και εν τέλει εξαναγκάστηκε σε παραίτηση από τον πρώην Υπουργό, χωρίς εμφανή λόγο.

(β) Ο ίδιος ο κ. Γρ. Βάρρας αποδίδει ρητά την απομάκρυνσή του στο γεγονός ότι επιχείρησε να ανακόψει παράνομες πρακτικές και να διαφυλάξει τη νομιμότητα. Η απομάκρυνσή του, υπό τα προκύπτοντα, αντικειμενικά διευκόλυνε τη λειτουργία του παράνομου μηχανισμού, διότι απομακρύνθηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ένα πρόσωπο που

εισήγαγε πρακτικές ελέγχου, διαφάνειας και θεσμικής θωράκισης και το οποίο, κατά τα στοιχεία, είχε καταστεί «ενοχλητικό» για το κύκλωμα που επωφελούνταν από τη στρέβλωση των διαδικασιών. Περαιτέρω, στη δικογραφία περιλαμβάνονται αναφορές και δηλώσεις του ίδιου προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, στις οποίες περιγράφεται «πόλεμος εξόντωσης» και αποδίδεται η εσπευσμένη απομάκρυνσή του στο ότι οι «παράνομοι καταχραστές ενισχύσεων» και οι «προστάτες» τους αισθάνθηκαν ότι κινδύνευαν.

(γ) Ερευνητέα, ως πράξη που αντικειμενικά θα μπορούσε να έχει διευκολύνει την παράνομη δράση του κυκλώματος, εμφανίζεται η υπουργική έγκριση κατανομής τεραστίων εκτάσεων βοσκοτόπων προς κτηνοτρόφους της Κρήτης εκτός νησιού, συνολικής έκτασης άνω του 1.000.000 στρεμμάτων (σε περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας, της Πελοποννήσου, της Καρπάθου, της Κω και της Ρόδου). Η απόφαση αυτή, κατά τα στοιχεία και σε συνάρτηση με τους κανόνες επιλεξιμότητας και τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα τότε ΚΥΑ 873/55993/2015, αποκλίνει από τις αρχές επιμελούς διαχείρισης, απαγόρευσης καταστρατήγησης και στήριξης της πραγματικής παραγωγικής δραστηριότητας.

Ο ίδιος επικαλέστηκε ότι συνέχισε την πρακτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ.

Η ΚΥΑ 873/55993/2015 (ΦΕΚ Β 942/26-5-2015) η οποία ίσχυσε μέχρι την τροποποίησή της από την ΚΥΑ 1217/264725/2021 (ΦΕΚ Β 4585/5-10-2021), χώρισε τη Ελλάδα σε 9 Περιφέρειες και επέτρεψε ρητά την κατανομή βοσκοτόπων μόνο εντός της Περιφέρειας εγκατάστασης του κτηνοτρόφου ή μεταξύ Περιφερειών της ηπειρωτικής χώρας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 4 της άνω ΚΥΑ: «Τυχόν απόθεμα βοσκοτόπων το οποίο εντοπίζεται στη νησιωτική Ελλάδα και την Κρήτη δεν μπορεί να κατανεμηθεί σε κτηνοτρόφους που έχουν την έδρα της εκμετάλλευσής τους είτε σε άλλο νησί είτε σε χωρική ενότητα της ηπειρωτικής Ελλάδας», ενώ σύμφωνα με την παρ.10 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «Τυχόν περίσσεια βοσκοτόπων που προκύπτει σύμφωνα με την παρ. 8 χρησιμοποιείται ως απόθεμα και μπορεί να κατανεμηθεί σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους που έχουν την έδρα της εκμετάλλευσής τους στην ίδια ή άλλη Χωρική Ενότητα της Ηπειρωτικής Ελλάδας».

Δηλαδή δεν μπορεί να λάβει χώρα «αερομεταφορά» αμνοεριφίων. Ούτε στα νησιά, ούτε στην Κρήτη. Τα αμνοερίφια δεν μπορούν να αερομεταφέρονται. Κατά συνέπεια, η κατανομή βοσκοτόπων δεν μπορεί να γίνεται με «μεταφορά» τους πάνω από τη θάλασσα, αλλά μόνο εντός νησιών ή σε γειτονικές περιοχές της ηπειρωτικής χώρας. Αυτό είναι αναμφισβήτητο.

Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω ΚΥΑ, έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση νόμου και συνεπώς αποτελεί ουσιαστικό νόμο. Ας σημειωθεί ότι χωρίς αυτή την παράνομη μεταφορά 1.000.000 στρεμμάτων θα ήταν αδύνατη η λήψη τόσο μεγάλων ποσών παρανόμων επιδοτήσεων για ανύπαρκτα βοσκοτόπια και για εκτάσεις χωρίς ζώα. Οι εκτάσεις της Κρήτης απλά δεν έφταναν για μια τέτοιας έκτασης παρανομία.

Η εκ μέρους του κ. Μαυρουδη Βορίδη επίκληση των αντίστοιχων αποφάσεων που έλαβαν οι προκάτοχοι του Υπουργού της Συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ το 2016, 2017 και 2018, οι οποίες έδιναν ομοίως σε Κρήτες βοσκοτόπια εκτός Κρήτης, είναι παραπειστική, αλυσιτελής και αβάσιμη. Ισότητα στην παρανομία, δεν υφίσταται.

Οι αποφάσεις αυτές των προκατόχων του (ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ), παραβιάζουν εξίσου την ως άνω ΚΥΑ.

Επίσης η εκ μέρους του ιδίου επίκληση, ότι η υπογραφή του με την λέξη ΣΥΜΦΩΝΩ, δηλαδή η απόφαση του, ότι δήθεν είναι εσωτερικό έγγραφο, το οποίο δεν παράγει έννομες συνέπειες, όπως και οι αντίστοιχες των προκατόχων του, που τροποποίησαν δήθεν σιωπηρά την εκδοθείσα ΚΥΑ, είναι αβάσιμη.

Το έγγραφο που υπέγραψε ο Μαυρ. Βορίδης, δεν ήταν εσωτερικό έγγραφο. Η υπογραφή Βορίδη είχε ουσιαστικές έννομες συνέπειες και δίνει νομική υπόσταση και ισχύ στη απόφαση. Σύμφωνα με αυτή την απόφαση κατανομής βοσκοτόπων, ακολούθησε η καταβολή προς τους φερόμενους δικαιούχους. Χωρίς υπογραφή Βορίδη, δεν μπορούσε να γίνει η οιαδήποτε καταβολή.

Η εν λόγω επιλογή, στο μέτρο που επέτρεψε την εκμετάλλευση τεράστιας έκτασης εκτός της περιφέρειας εγκατάστασης, αντικειμενικά πολλαπλασίασε τόσο το παράνομο όφελος όσων καταχράστηκαν τις ενισχύσεις όσο και την αντίστοιχη περιουσιακή βλάβη. Με τον τρόπο αυτό προσφέρθηκε άμεση συνδρομή κατά την διάπραξη της πράξεως της απιστίας, εφόσον χωρίς την ως άνω υπουργική έγκριση δεν θα είχε καταστεί δυνατή η εκμετάλλευση από το κύκλωμα αυτής της τεράστιας έκτασης του 1 εκ. στρεμμάτων εκτός της χωρικής περιφέρειας της Κρήτης (και σε μικρότερη έκταση σε άλλες περιοχές).

(δ) Επιβαρυντικό στοιχείο συνιστά, επίσης, η αποτύπωση στη δικογραφία των όσων φέρονται να έλαβαν χώρα μετά την απομάκρυνση του κ. Βάρρα, κατά τις οποίες οι διοικήσεις που ακολούθησαν προχώρησαν σε αποδέσμευση και πληρωμή δεσμευμένων ΑΦΜ, σε επαναληπτικούς ελέγχους ή σε τροποποιήσεις εγκυκλίων που επανέφεραν «χαλαρότερα» πλαίσια ελέγχου, με αποτέλεσμα να καταλήγουν χωρίς ευρήματα έλεγχοι ακόμη και σε προφανείς περιπτώσεις μη επιλεξιμότητας.

(ε) Όλα τα παραπάνω, που συνιστούν σοβαρές ενδείξεις συμμετοχής του πρώην Υπουργού Μ. Βορίδη και παροχής συνδρομής κατά την τέλεση των αξιόποινων πράξεων της απιστίας που διέπρατταν οι Διοικήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ, ενισχύονται από τις απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες που περιλαμβάνονται στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, στις οποίες αποτυπώνεται ότι μέλη του παράνομου κυκλώματος αναφέρονται στην πολιτική κάλυψη και την προστασία που τους παρείχετο ως κρίσιμο παράγοντα συνέχισης της εγκληματικής τους δράσης. Χαρακτηριστικές διατυπώσεις, κατά το περιεχόμενο των συνομιλιών, εμφανίζουν ως δεδομένη την πολιτική κάλυψη και την προστασία που παρέχει η στήριξη υψηλών κέντρων εξουσίας, κάλυψη την οποία τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στο παράνομο κύκλωμα του ΟΠΕΚΕΠΕ αναζητούν διαχρονικά, ακόμα και μετά την απομάκρυνση του κ. Βορίδη από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

ii.- Ειδικότερα ως προς τον πρώην Υπουργό κ. Ελευθέριο Αυγενάκη

Αντίστοιχα, από τα στοιχεία της δικογραφίας και ιδίως από ένορκες καταθέσεις και υπηρεσιακές αναφορές του πρώην Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ευάγγελου Σημανδράκου, καθώς και από απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες και λοιπά έγγραφα, προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις που καθιστούν ερευνητέα την ενδεχόμενη συμμετοχή του πρώην Υπουργού κ. Ελ. Αυγενάκη υπό μορφές συνδρομής και, κατά περίπτωση, ηθικής αυτουργίας. Οι ενδείξεις αυτές επιβεβαιώθηκαν και ενισχύθηκαν από την ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αποδεικτική διαδικασία. Συγκεκριμένα:

(α) Οι ένορκες καταθέσεις του κ. Ευάγγελου Σημανδράκου περιγράφουν την ανοιχτά εχθρική στάση που τήρησε απέναντί του ο κ. Αυγενάκης από την πρώτη ημέρα ανάληψης καθηκόντων του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, που έφτανε έως και την άρνηση της θεσμικής επικοινωνίας μαζί του. Το γεγονός αυτό, κατά τα προκύπτοντα, αποκτά ιδιαίτερη σημασία όταν συνεξετάζεται με την προσπάθεια εξυγίανσης που είχε δρομολογηθεί από τον κ. Σημανδράκο: ενίσχυση ελέγχων, αλλαγές εγκυκλίων προς ουσιαστικότερη εποπτεία, μπλοκάρισμα χιλιάδων ύποπτων ΑΦΜ, μηνυτήριες αναφορές, ενέργειες ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων, καθώς και προσπάθεια απεμπλοκής του ΟΠΕΚΕΠΕ από εξαρτήσεις, μέσω μεταφοράς δεδομένων στο κυβερνητικό νέφος.

(β) Σύμφωνα με τις ένορκες καταθέσεις του κ. Σημανδράκου, ο κ. Αυγενάκης, αμέσως μόλις ανέλαβε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης τον Ιούνιο του 2023, άσκησε πίεση για αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ. Η πίεση αυτή, η οποία ασκούσαν και μέσω του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου κ. Γεωργίου Στρατάκου, έγινε αφόρητη τον Οκτώβριο του 2023. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Σημανδράκος αναφέρει ότι εξαναγκάστηκε σε παραίτηση, «μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας». Η απομάκρυνση του κ. Σημανδράκου από τον κ. Αυγενάκη, αντικειμενικά έλυσε τα χέρια του κυκλώματος που λυμαινόταν τον ΟΠΕΚΕΠΕ και παρείχε σε αυτό πολύτιμη συνδρομή στις πράξεις κατάχρησης των κοινοτικών πόρων.

(γ) Ιδιαίτερης σημασίας είναι οι από 4.11.2023 και 8.12.2023 Αναφορές του κ. Σημανδράκου προς το Μέγαρο Μαξίμου και συγκεκριμένα προς τον Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό κ. Μπρατάκο, στις οποίες περιγράφεται αναλυτικά η πίεση που δεχόταν σε σχέση με μη καταβολή ενισχύσεων σε χιλιάδες ύποπτα ΑΦΜ, με ισχυρή γεωγραφική συγκέντρωση σε συγκεκριμένες περιφέρειες, καθώς και η επίδραση που έχουν δημόσιες δηλώσεις του εποπτεύοντος Υπουργού στη διεθνή αξιοπιστία του Οργανισμού έναντι των ελεγκτικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναφορές αυτές, κατά το περιεχόμενό τους, συνδέουν άμεσα την πολιτική πίεση με το ουσιώδες αντικείμενο της υπόθεσης: τη νομιμότητα καταβολής κοινοτικών ενισχύσεων. Μάλιστα είχαν πραγματοποιηθεί σχετικά και δύο συσκέψεις στο Μ. Μαξίμου με την συμμετοχή των Ι. Μπρατάκου, Στ. Παπασταύρου και Μ. Βορίδη, στην δεύτερη εκ των οποίων ζητήθηκε η παραίτηση του Ευ. Σημανδράκου, όπως ο τελευταίος αναφέρει στο από 30.6.2025 email του προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Σημειώνεται εδώ ότι ο Ελευθέριος Αυγενάκης είχε και δημοσίως καταφερθεί, ακόμα και με βαρύτατα προσβλητικούς χαρακτηρισμούς σε βάρος του Προέδρου του εποπτευόμενου υπ' αυτού ΟΠΕΚΕΠΕ, με προφανή στόχο να τον εκφοβίσει και εξαναγκάσει σε παραίτηση, όπως ο ίδιος υποστηρίζει, φτάνοντας στο σημείο να τον χαρακτηρίσει ως αναξιόπιστο, ανίκανο και με ... «μυαλό τζούφιο» σε τηλεοπτική του συνέντευξη. Όλες οι παραπάνω ενέργειές του εντάσσονται στο πλαίσιο της πολύτιμης συνδρομής, που προσέφερε στο κύκλωμα που λυμαινόταν τον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά την τέλεση των πράξεων απιστίας.

(δ) Η ως άνω περιγραφόμενη πρακτική στοχοποίησης και εκφοβισμού του πρώην Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα εφόσον συνεκτιμηθεί ότι, αμέσως μετά την απομάκρυνση του κ. Σημανδράκου, η επόμενη διοίκηση υπό τον κ. Μπαμπασίδη είχε ως πρώτη προτεραιότητα της, την αποδέσμευση και την πληρωμή των αγροτών των οποίων τα ΑΦΜ είχαν προηγουμένως μπλοκαριστεί, δηλαδή των εκλεκτών του κυκλώματος.

(ε) Περαιτέρω, από τις απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες προκύπτουν ενδείξεις ότι στενοί συνεργάτες του κ. Αυγενάκη, όπως ο κ. Ελευθέριος Ζερβός και ο εκλεκτός του για την προεδρία του οργανισμού κ. Κυριάκος Μπαμπασίδης, είχαν ενεργό ρόλο σε ενέργειες που παρεμποδίζουν ελέγχους, απέκρυπταν ή καθυστερούσαν καταγγελίες, μεθόδευαν πληρωμές σε μη δικαιούχους κατόπιν δικής του εντολής και, μετά την απομάκρυνση του κ. Σημανδράκου, συνέβαλαν στη στοχοποίηση και δίωξη υπαλλήλων που είχαν επιμένει σε ελέγχους και εφαρμογή της νομιμότητας, όπως η κ. Π. Τυχεροπούλου και ο κ. Π. Θεοδωρόπουλος.

Όπως καταδεικνύεται στις συνομιλίες αυτές, οι εν λόγω ενέργειες γίνονται εν γνώσει και κατ' εντολή του Υπουργού Ελ. Αυγενάκη, ο οποίος προσφέρει υψηλή πολιτική κάλυψη, που πρέπει προφανώς να διερευνηθούν και που πάντως παρέχουν σοβαρές ενδείξεις ευθείας εμπλοκής του άλλοτε ως ηθικός αυτουργός (όταν πιέζει και επιτυγχάνει παράνομες πληρωμές από το Δ.Σ. του ΟΠΕΚΕΠΕ) και άλλοτε ως άμεσος ή απλός συνεργός (όταν απομακρύνει τα μη ελεγχόμενα πρόσωπα όπως ο Ευ. Σημανδράκος, ή όταν παρεμποδίζει την διαδικασία των ελέγχων, εξαφανίζει καταγγελίες ή μεθοδεύει διώξεις σε βάρο υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ που ασκούσαν τα καθήκοντά τους (όπως η Π. Τυχεροπούλου και Π. Θεοδωρόπουλος) στην εγκληματική δραστηριότητα του εν λόγω κυκλώματος.

Κατά τα προεκτεθέντα, και από τη συνδυαστική αξιολόγηση του συνόλου των αποδεικτικών στοιχείων που τέθηκαν υπόψη της Εξεταστικής Επιτροπής, προκύπτει ότι οι πρώην Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης και κ. Ελευθέριος Αυγενάκης φέρονται ότι, ενεργώντας με γνώση, παρείχαν συνδρομή κατά τη διάπραξη της πράξης της απιστίας από τους νομίμους εκπροσώπους του ΟΠΕΚΕΠΕ και τους διαχειριστές των κονδυλίων των αγροτικών ενισχύσεων στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ύψους περίπου 3 δισ. ευρώ ετησίως.

Η συνδρομή αυτή συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην έγκριση ή ανοχή παράνομων και καταχρηστικών κατανομών βοσκοτόπων, στη συμβολή τους στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος απουσίας ουσιαστικών ελέγχων μέσω της απομάκρυνσης των «ενοχλητικών» Προέδρων του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγορίου Βάρρα και Ευάγγελου Σημανδράκου, καθώς και σε ενέργειες ή παραλείψεις που αφορούν την στοχοποίηση και τον επιχειρούμενο διωγμό υπηρεσιακών παραγόντων, όπως η κα Π. Τυχεροπούλου, αλλά και την απόπειρα απαξίωσης ή παρεμπόδισης του έργου της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέας Π. Παπανδρέου.

Περαιτέρω, ιδίως ως προς τον κ. Ελευθέριο Αυγενάκη, προκύπτουν ενδείξεις παρακράτησης ή απόκρυψης καταγγελιών, καθώς και άσκησης πιέσεων για αποδέσμευση και καταβολή ενισχύσεων σε πρόσωπα που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Οι πράξεις και παραλείψεις αυτές, κατά τα προκύπτοντα, παρείχαν πολιτική κάλυψη και προστασία στη δράση του παράνομου κυκλώματος, κάλυψη η οποία, όπως προκύπτει και από τις απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες που περιλαμβάνονται στη δικογραφία, ήταν αναγκαία για τη συνέχιση και απρόσκοπτη λειτουργία του.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τις ανωτέρω συμπεριφορές, υπήρξαν πολιτικά πρόσωπα τα οποία, όταν άσκησαν την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προέβησαν σε ενέργειες για τη διαφύλαξη της νομιμότητας και την ενίσχυση των ελέγχων, γεγονός που καταδεικνύει ότι η αδράνεια ή η ανοχή δεν ήταν μονόδρομος, αλλά επιλογή.

Ενόψει των ανωτέρω, και με βάση τα αναλυτικώς προεκτεθέντα, τα οποία στηρίζονται στην ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής αποδεικτική διαδικασία και ιδίως στη διαβιβασθείσα στη Βουλή δικογραφία και στις μαρτυρικές καταθέσεις, προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις τέλεσης, από τους πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαυρουδή Βορίδη και κ. Ελευθερίου Αυγενάκη, της πράξης της συνέργειας σε απιστία κατ' εξακολούθηση, σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ζημία που υπερβαίνει το όριο των 120.000 ευρώ.

Περαιτέρω, ως προς τον κ. Ελευθέριο Αυγενάκη, ειδικά σε σχέση με τις έντονες πιέσεις που φέρεται να ασκήθηκαν για αποδεσμεύσεις ύποπτων ΑΦΜ και καταβολές σε πρόσωπα που δεν πληρούσαν νόμιμες προϋποθέσεις, προκύπτουν επιπρόσθετα ενδείξεις τέλεσης της πράξης της ηθικής αυτουργίας σε απιστία, τετελεσμένης και σε απόπειρα, με ζημία που υπερβαίνει το ίδιο όριο.

Κατά συνέπεια, με γνώμονα την αποκατάσταση της νομιμότητας, τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος, την προστασία των πραγματικών δικαιούχων των αγροτικών ενισχύσεων και την αποτροπή της θεσμικής ατιμωρησίας, καθίσταται προδήλως επιβεβλημένη η διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης κατά το άρθρο 86 του Συντάγματος για τη διερεύνηση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των ως άνω πρώην μελών της Κυβέρνησης, με δυνατότητα περαιτέρω επέκτασης της διερεύνησης σε περίπτωση διαβίβασης ή ανάδειξης νέων στοιχείων για έτερα πολιτικά πρόσωπα ή άλλες αξιόποινες πράξεις.

IV.- Θεσμικά συμπεράσματα

Η υπόθεση του σκανδάλου ΟΠΕΚΕΠΕ ανέδειξε με τον πλέον emphaticό τρόπο σοβαρά και διαρθρωτικά ελλείμματα στο ισχύον συνταγματικό και κανονιστικό πλαίσιο ελέγχου ποινικών ευθυνών πολιτικών προσώπων, καθώς και στη λειτουργία των κοινοβουλευτικών εξεταστικών επιτροπών. Τα ελλείμματα αυτά δεν αποτελούν αφηρημένες θεσμικές αδυναμίες, αλλά λειτούργησαν στην πράξη ως εργαλεία αποφυγής του δικαστικού ελέγχου και υπονόμησης της λογοδοσίας.

Ειδικότερα, η εφαρμογή του άρθρου 86 του Συντάγματος, όπως αποτυπώθηκε στην παρούσα υπόθεση, επιβεβαιώνει ότι το ισχύον καθεστώς ευθύνης Υπουργών εξακολουθεί να παρέχει δυνατότητες πολιτικής διαχείρισης και αποφυγής της ποινικής διερεύνησης πολιτικών προσώπων, όχι μόνο σε υποθέσεις με αποκλειστικά εθνικό ενδιαφέρον αλλά ακόμη και σε υποθέσεις σοβαρής βλάβης των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αποκλειστική αρμοδιότητα της Βουλής να κινήσει τη διαδικασία προκαταρκτικής εξέτασης, σε συνδυασμό με τις ασφυκτικές χρονικές προθεσμίες και τη δυνατότητα της κυβερνητικής πλειοψηφίας να παρεμποδίζει τη διαδικασία, όπως έγινε στην συγκεκριμένη περίπτωση από τη Νέα Δημοκρατία με την χρήση επιστολικής ψήφου, την απουσία μεγάλου αριθμού βουλευτών από την Ολομέλεια και την καταστρατήγηση του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής, δημιουργεί ένα πλαίσιο που δεν εγγυάται την ισότητα των πολιτών απέναντι στον νόμο ούτε την αποτελεσματική απονομή της ποινικής δικαιοσύνης.

Στην παρούσα περίπτωση, η απόρριψη της πρότασης για σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής και η επιλογή της καθυστέρησης της μέσω μιας Εξεταστικής Επιτροπής, με

αντικείμενο τη διερεύνηση της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα και όχι τη διερεύνηση συγκεκριμένων ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών μελών της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, με βάση τη διαβίβασθείσα στη Βουλή δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ανέδειξαν με σαφήνεια ότι το άρθρο 86 του Συντάγματος, αντί να λειτουργεί ως θεσμική εγγύηση, μπορεί να μετατραπεί σε μηχανισμό προστασίας πολιτικών προσώπων και αποτροπής του δικαστικού τους ελέγχου. Το γεγονός αυτό πλήττει ευθέως την αρχή του κράτους δικαίου και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς.

Καθίσταται, συνεπώς, επιτακτική η συνταγματική αναθεώρηση του άρθρου 86, με κατεύθυνση την ουσιαστική αποσύνδεση της ποινικής ευθύνης των Υπουργών από την πολιτική βούληση της εκάστοτε κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας και τη διασφάλιση πραγματικής δυνατότητας δικαστικής διερεύνησης σοβαρών αξιόποινων πράξεων.

Παράλληλα, η λειτουργία της παρούσας Εξεταστικής Επιτροπής ανέδειξε για ακόμη μια φορά τις σοβαρές παθογένειες στον τρόπο συγκρότησης και λειτουργίας των εξεταστικών επιτροπών της Βουλής, οι οποίες επιτρέπουν την αλλοίωση του σκοπού τους και τη μετατροπή τους από εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου σε μέσα πολιτικής διαχείρισης και συγκάλυψης.

Ειδικότερα, η δυνατότητα της κυβερνητικής πλειοψηφίας να ελέγχει πλήρως τη σύνθεση του Προεδρείου, το εύρος του αντικειμένου της έρευνας, την επιλογή ή τον αποκλεισμό κρίσιμων μαρτύρων, τη διαχείριση και τη μη διαβίβαση ουσιαστών εγγράφων, αποδείχθηκε ότι μπορεί να οδηγήσει σε ουσιαστική αποδυνάμωση της αποδεικτικής διαδικασίας και σε στέρηση των θεσμικών εγγυήσεων αμεροληψίας και αποτελεσματικότητας που επιβάλλουν το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής.

Η εμπειρία της παρούσας υπόθεσης καταδεικνύει ότι απαιτείται σαφής θεσμική θωράκιση των εξεταστικών επιτροπών, με διασφάλιση διακομματικής συγκρότησης του Προεδρείου, υποχρεωτική αιτιολόγηση των αποφάσεων αποκλεισμού μαρτύρων και ελάχιστες εγγυήσεις πληρότητας της αποδεικτικής διαδικασίας.

Χωρίς τις εγγυήσεις αυτές, οι εξεταστικές επιτροπές κινδυνεύουν να λειτουργούν όχι ως μέσα διαφάνειας και λογοδοσίας, αλλά ως μηχανισμοί πολιτικής διαχείρισης και συγκάλυψης σοβαρών υποθέσεων δημοσίου ενδιαφέροντος.

Η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ ανέδειξε με τρόπο αδιαμφισβήτητο τα όρια και τις στρεβλώσεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου ελέγχου της εκτελεστικής εξουσίας. Η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους δημοκρατικούς θεσμούς προϋποθέτει γενναίες και ουσιαστικές θεσμικές παρεμβάσεις, οι οποίες θα διασφαλίζουν ότι κανένα πολιτικό πρόσωπο δεν απολαμβάνει προνομιακή μεταχείριση έναντι της ποινικής δικαιοσύνης, καμία κοινοβουλευτική διαδικασία δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο ή εμπόδιο του δικαστικού ελέγχου και καμία σοβαρή υπόθεση διαχείρισης δημοσίου χρήματος δεν μπορεί να συγκαλύπτεται.

V.- Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ – Κινήματος Αλλαγής για τον ΟΠΕΚΕΠΕ

Η κυβερνητική πρωτοβουλία για μεταφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ στην αρμοδιότητα της ΑΑΔΕ δεν συνιστά μεταρρύθμιση. Αντίθετα υποβαθμίζει ουσιαστικά την αγροτική πολιτική της χώρας, αντιμετωπίζοντας τον Οργανισμό ως ένα μηχανισμό πληρωμών παρά ως κρίσιμο εργαλείο άσκησης δημόσιας πολιτικής στον πρωτογενή τομέα. Η μεταφορά αυτή πραγματοποιείται χωρίς ουσιαστικά εχέγγυα διαφάνειας, επαρκή θεσμικά αντίβαρα και υπό την παντελή έλλειψη ουσιαστικού πολιτικού ελέγχου. Ο έλεγχος αυτός καθίσταται απαραίτητος καθώς η φύση της ΑΑΔΕ είναι φορολογικού και εισπρακτικού χαρακτήρα, χωρίς καμία ουσιαστική σχέση με τον πρωτογενή τομέα της χώρας.

Δυστυχώς, για τον αγροτικό κόσμο της χώρας και την ύπαιθρο, δεν είναι ακόμα ξεκάθαρο ποιος φορέας έχει αναλάβει την ευθύνη του στρατηγικού σχεδιασμού της ΚΑΠ. Μπροστά σε αυτό το θολό τοπίο θεσμικών αρμοδιοτήτων, αβεβαιότητας και διοικητικής σύγχυσης το ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής εκφράζει την ανησυχία του για την αποτελεσματικότητα της εθνικής αγροτικής πολιτικής απέναντι σε μια κατακλυσμιαία αλλαγή στην ΚΑΠ και στην τοποθέτηση των εθνικών συμφερόντων στις συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου που πρόκειται να συνάψει η Ευρωπαϊκή Ένωση με την Ινδία, την Ινδονησία, την Αυστραλία. Το προηγούμενο της εν κρυπτώ διαπραγμάτευσης για την Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου Ε.Ε – ΜΕΡΚΟΣΟΥΡ, χωρίς καμία ενημέρωση και προετοιμασία του αγροτικού κόσμου είναι ενδεικτικό.

Σε αυτή τη νέα εποχή για την αγροτική πολιτική σε ενωσιακό επίπεδο, ένας αναπτυξιακός εθνικός οργανισμός για τον πρωτογενή τομέα θα έπρεπε να διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην χάραξη στρατηγικής για την ορατότητα των ελληνικών θέσεων ευρωπαϊκά, για την παραγωγή υψηλής προστιθέμενης αξίας στα ελληνικά προϊόντα, για την ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα της ελληνικής αγροτικής παραγωγής σε δεδομένα κλιματικής κρίσης, για την διατροφική ασφάλεια της χώρας, τη γενεακή ανανέωση του αγροτικού κόσμου, την επιβίωση και αναζωογόνηση της υπαίθρου.

Απέναντι σε αυτή τη θεσμική αποδόμηση και τη στρατηγική απουσία εθνικού σχεδιασμού, το ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής καταθέτει ένα συνεκτικό και εφαρμόσιμο σχέδιο αναδιοργάνωσης του ΟΠΕΚΕΠΕ. Το σχέδιο έξι σημείων περιλαμβάνει:

1. Θεσμική θωράκιση του ΟΠΕΚΕΠΕ ως πραγματικά ανεξάρτητου οργανισμού του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με διακριτές αρμοδιότητες από το Υπουργείο και δικλίδες ασφαλείας για να αποφεύγονται οι παρεμβάσεις από την εκάστοτε πολιτική ηγεσία.
2. Θεσμοθέτηση αντικειμενικών διαδικασιών επιλογής για τις θέσεις Προέδρου, Αντιπροέδρων και Γενικών Γραμματέων του Οργανισμού, με ανοιχτό αξιοκρατικό διαγωνισμό και έγκριση της Βουλής, με πενταετή θητεία.
3. Η τελική έγκριση της σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου να πραγματοποιείται από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.
4. Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του ΟΠΕΚΕΠΕ με επαρκές διοικητικό, τεχνικό και ελεγκτικό προσωπικό, ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία του και η αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων του.
5. Καθιέρωση συστήματος αξιολόγησης για όλες τις θέσεις ευθύνης των υπαλλήλων, με διαφανή και αξιοκρατικά κριτήρια.

6. Διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ με κρίσιμους δημόσιους φορείς, όπως η ΑΑΔΕ, το Κτηματολόγιο, το Δασολόγιο, ο ΕΛΓΑ, ο ΕΦΚΑ, η Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων, το Ελαιοκομικό Μητρώο κ.ά., με στόχο την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της αποτελεσματικότητας των ελέγχων.
7. Απόκτηση πλήρους τεχνολογικής αυτονομίας από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, με την ανάπτυξη και διαχείριση του πληροφοριακού του συστήματος από ίδιες δυνάμεις, απεξαρτημένο από εξωτερικές τεχνικές εταιρείες συμβούλων.

Συνολικά, το σχέδιο του ΠΑΣΟΚ έχει στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ΟΠΕΚΕΠΕ και την εξασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας στη διαχείριση των κοινοτικών ενισχύσεων, ενώ παράλληλα αποτρέπει την υποβάθμιση του ρόλου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τη μεταφορά της διαχείρισης της αγροτικής πολιτικής σε φορείς που δεν διαθέτουν τη αναγκαία εξειδίκευση και στρατηγική κατεύθυνση, εις βάρος των πραγματικών παραγωγών και της βιωσιμότητας της ελληνικής υπαίθρου.

Οι Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Μέλη της Επιτροπής

Αποστολάκη Μιλένα

Λιακούλη Ευαγγελία

Μουλκιώτης Γεώργιος

Πουλάς Ανδρέας

ΓΝΩΜΗ

**α) ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ Κ.Ο.
«ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ –
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΟΚΚΑΛΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΕΪΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΑΡΚΑ**

**και β) ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ Κ.Ο.
«ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Οι υπογράφωντες Βουλευτές, μέλη των Κοινοβουλευτικών Ομάδων του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-Π.Σ. και της ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, που συμμετείχαν στις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής, καταθέτουμε την παρούσα γνώμη, η οποία διατυπώνεται κατόπιν συστηματικής μελέτης του αποδεικτικού υλικού, των καταθέσεων μαρτύρων, των εγγράφων που τέθηκαν στη διάθεση της Επιτροπής και των διαδικαστικών περιστατικών που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Η ελληνική κοινωνία συγκλονίζεται ακόμα από το σκάνδαλο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), αρμοδιότητα του οποίου ήταν να καταβάλει κοντά στα τρία (3) δισεκατομμύρια ευρώ ενισχύσεις ετησίως, σε περίπου εξακόσιες/ους ογδόντα χιλιάδες (680.000) Ελληνίδες και Έλληνες γεωργούς και κτηνοτρόφους. Ένα σκάνδαλο, που αναδείχθηκε από ενδελεχή έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και αφορά, μεταξύ άλλων, καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες, **«κατά την περίοδο 2019-2022, σημαντικός αριθμός ατόμων παρουσιάστηκε ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση Δικαιωμάτων Ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους».**

Καθήκον όλων μας, είναι να στηρίξουμε στην πράξη και όχι στα λόγια, την διερεύνηση της κάθε πτυχής που αφορά στο σκάνδαλο. Αυτός είναι και ο λόγος που ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ κατέθεσαν το υπ. αριθμ. πρωτ. **4737/15-7-25 αίτημα για σύσταση ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης**, με αφορμή την διαβίβαση της ABM Ε.Ε.Ε 2024/98 (Reference Number 1299/2024) ποινικής δικογραφίας, που υποβλήθηκε από τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες Ευγενία Κυβέλου και Ελένη Σίσκου, κατά των πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 1) Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη και 2) Ελευθέριου Αυγενάκη, ζητώντας να διερευνηθούν ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες των ως άνω πρώην Υπουργών.

2. Η ΝΔ έχοντας τεράστιες ευθύνες για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, επιδίωξε εξ αρχής το «μπάζωμα» του σκανδάλου και το «ξέπλυμα» των ευθυνών της Κυβέρνησης και των Υπουργών της. Στο πλαίσιο αυτό, αφενός κατέθεσε αίτημα για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, σε μια προσπάθεια συσκότισης του σκανδάλου, επικαλούμενη διαχρονικές παθογένειες, αφετέρου ευτέλισε το Κοινοβούλιο, μεθοδεύοντας την διαδικασία συζήτησης και ψήφισης, τόσο του αιτήματος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και της ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, όσο και του αιτήματος του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ, για

την σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης. Προκειμένου να αποκρύψει την αλήθεια και κυρίως επειδή ο κ. Μητσοτάκης, όπως αποδείχθηκε, δεν ελέγχει πάνω από τη μισή κοινοβουλευτική του Ομάδα, μέσα από το γνωστό κοινοβουλευτικό «πραξικόπημα», που έλαβε χώρα την 30η Ιουλίου 2025, όταν μόλις 75 Βουλευτές της κυβερνητικής πλειοψηφίας έλαβαν μέρος στην άθλια μεθόδευση που σχεδίασε ο κ. Μητσοτάκης, οι 67 από αυτούς με επιστολική ψήφο, άρα διαμεσολαβημένη από τη γραμματεία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΝΔ, με τους υπόλοιπους 80 να απέχουν από το σχέδιο του, πρόσβαλε, τις Ελληνίδες και τους Έλληνες πολίτες και την ίδια την Ελληνική Δημοκρατία.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι απλώς ένα οικονομικό σκάνδαλο διαφθοράς. Μέσα από τον ογκώδη φάκελο των τριών χιλιάδων (3.000) σελίδων, με τις κρίσιμες μαρτυρίες και τις εκατοντάδες επίμαχες νόμιμες συνακροάσεις, αναδείχθηκε μια **δυσώδης υπόθεση διασπάθισης ενωσιακού χρήματος, με σκοπό τον εκμαυλισμό συνειδήσεων και την εξαγορά ψήφων, προς όφελος της Νέας Δημοκρατίας**. Αποκαλύπτεται η εμπλοκή υψηλόβαθμων κυβερνητικών στελεχών, βουλευτών, «γαλάζιων» παραγόντων σε παράνομες ενισχύσεις, με το μισό Υπουργικό Συμβούλιο να αναφέρεται σε αυτές. Ένα σύστημα διαπλοκής, που ξεκινούσε από την κορυφή της πολιτικής-κομματικής πυραμίδας, εκμαυλίζοντας τους πολίτες με αντάλλαγμα την κομματική τους προτίμηση, με κατάχρηση δεκάδων, πιθανά εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, που έλειψαν από την ύπαιθρο, από τις αγρότισσες και τους αγρότες της πατρίδας, από την αγροτική ανάπτυξη, προκαλώντας τελικά την αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος το 2023.

Αυτό το σκάνδαλο, αποτελεί την «κορυφή του παγόβουνου» στη συστηματική, ενσυνείδητη απαξίωση και κατάρρευση του ΟΠΕΚΕΠΕ, των έξι (6) Προέδρων και των πέντε (5) Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κατά την επταετή (7ετή) διακυβέρνηση της ΝΔ. Έναν ΟΠΕΚΕΠΕ, που «επιβάρυνε» το ελληνικό κράτος, με δημοσιονομική διόρθωση (πρόστιμο) ύψους τετρακοσίων δεκαπέντε (415) εκατομμυρίων ευρώ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από το οποίο σχεδόν το ογδόντα τοις εκατό (80%) του συνολικού καταλογισθέντος προστίμου αναφέρεται στην περίοδο διακυβέρνησης της ΝΔ, με τα μεγαλύτερα ποσά προστίμων, εβδομήντα εννέα (79) εκατ. ευρώ και εβδομήντα έξι (76) εκατ. ευρώ, να αφορούν στρεμματικές ενισχύσεις για τα έτη 2022 και 2023 αντίστοιχα. Μάλιστα, το εν λόγω πρόστιμο συνιστά το εβδομήντα οκτώ τοις εκατό (78%) του συνολικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στα κράτη-μέλη, αναδεικνύοντας το ιδιαίτερο πρόβλημα παράβασης των ευρωπαϊκών κανόνων στη χώρα μας έναντι των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

3. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά την περίοδο διακυβέρνησης της Κυβέρνησης Μητσοτάκη, βίωσε απερίγραπτες καταστάσεις, οι οποίες τον έφεραν στο απόλυτο «ναδίρ», σε ό,τι αφορά στην εγκυρότητα και στη διαφάνεια της καταβολής των ενωσιακών ενισχύσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) προς τις αγρότισσες και τους αγρότες μας και τελικά τον οδήγησαν το 2024, σε καθεστώς επιτήρησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπό τον «πέλεκυ» ενός Action Plan, προκειμένου να αποτραπεί η άρση της διαπίστευσής του, ως Οργανισμού καταβολής των ενωσιακών επιδοτήσεων. Με συνεχείς ελέγχους από τους ενωσιακούς θεσμούς, με τα ήδη επιβληθέντα και τα επαπειλούμενα πρόστιμα από αυτούς, με ματαιώσεις διαγωνισμών και επιλεκτικές απευθείας αναθέσεις για λειτουργίες που σχετίζονται με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης

και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), με ανεπαρκή και εκχωρημένα σε τρίτους πληροφοριακά συστήματα, με καθυστερήσεις στη διαδικασία της υποβολής των δηλώσεων του ΟΣΔΕ και με εντεινόμενη υποστελέχωση. Τα ανωτέρω δε, συνέβησαν σε έναν Οργανισμό που ενώ όφειλε να διαδραματίσει κομβικό ρόλο στην υλοποίηση της ΚΑΠ 2023-2027, τελικά έθεσε σε κίνδυνο όχι μόνο τις καταβολές των επιδοτήσεων, αλλά συνολικά τη βιωσιμότητα του αγροτικού τομέα. Το αντιπαραγωγικό Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο της Κυβέρνησης, για την ΚΑΠ 2023-2027, που σχεδιάστηκε χωρίς ουσιαστική διαβούλευση με τους θεσμικούς φορείς της χώρας και χωρίς να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες του πρωτογενή τομέα, επέτεινε τα προβλήματα.

Τα προλεχθέντα, είναι μόνο το προσκήνιο των δραματικών εξελίξεων για τον Οργανισμό. Το παρασκήνιο είναι δυστυχώς, πιο ζοφερό και επίφοβο για τη χώρα μας. Και αυτό γιατί το πραγματικό διακύβευμα, εν τέλει, δεν είναι απλώς και μόνο, εάν ο ΟΠΕΚΕΠΕ απέτυχε στο να διασφαλίζει την έγκαιρη, έγκυρη και με διαφάνεια καταβολή των ενωσιακών επιδοτήσεων στους αγρότες μας, όσο σημαντικό κι αν είναι αυτό για την επιβίωση του πρωτογενή τομέα. **Το πραγματικό διακύβευμα είναι, αφενός ότι πρόκειται για ένα τεραστίων διαστάσεων σκάνδαλο διαφθοράς και διασπάθισης δημοσίου χρήματος, αφετέρου ότι και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, δοκιμάζονται και κρίνονται οι ίδιοι θεσμοί και βέβαια η ακεραιότητα και η διαφάνεια της Δημόσιας Διοίκησης, αφού εκεί συντελέστηκε μια σταδιακή θεσμική αποδιάρθρωση και μια συστηματική απαξίωση της χρηστής διακυβέρνησης, της διαφάνειας και της λογοδοσίας, σε βάρος των αγροτιστών, των αγροτών μας και των εργαζόμενων του Οργανισμού.** Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη και το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, αποδεικνύεται περίτρανα ότι η Κυβέρνηση της ΝΔ, μετατρέπει την Ελλάδα, σε κράτος παρία και συστημικό κίνδυνο, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε ότι αφορά στη χρηστή διαχείριση των πόρων και κατ' επέκταση των χρημάτων των Ευρωπαϊκών φορολογούμενων.

4. Αυτή η καταστροφική πορεία για την Ελλάδα, δεν μπορεί πλέον να κρυφτεί πίσω από το επικοινωνιακό αφήγημα της Κυβέρνησης Μητσοτάκη, περί «διαχρονικών παθογενειών». Η ελληνική κοινωνία έχει στραμμένο το βλέμμα της, στους σκοτεινούς σχεδιασμούς της Κυβέρνησης στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, που τaráζει συθέμελα το πολιτικό σύστημα, απαιτώντας ειλικρινείς και ξεκάθαρες απαντήσεις, απαιτώντας Δικαιοσύνη. **Η πολιτική ευθύνη συνολικά της κυβέρνησης της ΝΔ και του ίδιου του Πρωθυπουργού είναι αδιαμφισβήτητη. Σε κάθε περίπτωση, οι απαντήσεις πρέπει οπωσδήποτε να δοθούν και να αποκαλύπτουν τους πραγματικούς υπαίτιους, είτε αυτοί είναι μη πολιτικά πρόσωπα, για τα οποία αρμόδια να επιληφθεί είναι η Δικαιοσύνη, με την άσκηση ποινικών διώξεων, είτε πολιτικά πρόσωπα, που είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί, για τη διερεύνηση τυχόν ευθυνών, των οποίων, αρμόδια είναι – σε αρχικό στάδιο- η Βουλή, μέσω της σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια Προκαταρκτικής εξέτασης, για συγκεκριμένα αδικήματα.**

II. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΠΕΚΕΠΕ

1. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ υπήρξε ο διαπιστευμένος εθνικός οργανισμός πληρωμών και ελέγχου των αγροτικών επιδοτήσεων, της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ευρωπαϊκών Κανονισμών για την εκάστοτε προγραμματική περίοδο. Διαχειριζόταν ως εντολοδόχος του ελληνικού δημοσίου και για λογαριασμό της Ελλάδας τις ενισχύσεις των δύο κοινοτικών ταμείων για την χρηματοδότηση των γεωργικών δαπανών του ενωσιακού προϋπολογισμού, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Ιδρύθηκε ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που συστήθηκε το 1998 με τον Νόμο 2637/1998 (ΦΕΚ Α'/200), εποπτευόμενο και ελεγχόμενο από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στόχος του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών ήταν να καταβάλλει έγκαιρα, σωστά και με διαφάνεια τις αγροτικές ενισχύσεις που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον γεωργικό τομέα, ύψους περίπου τριών (3) δισ. ευρώ ετησίως, προς εξακόσιες/ους ογδόντα χιλιάδες (680.000) αγρότισσες/αγρότες και κτηνοτρόφους της χώρας. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει διαχειριστεί πάνω από εβδομήντα (70) δισεκατομμύρια ευρώ σε κοινοτικές επιδοτήσεις από την ίδρυσή του. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν προσδιόριζε, ούτε επενέβαινε στο περιεχόμενο της κοινοτικής πολιτικής για τη γεωργία, αλλά καθόριζε τις πρακτικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με τη χορήγηση των κοινοτικών ενισχύσεων και φρόντιζέστε να υλοποιηθούν όλα όσα προβλέπονται από τα θεσμικά κείμενα που αναφέρονται στην ΚΑΠ.

2. Για την επίμαχη περίοδο, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού ΕΕ 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 347/549), οι Οργανισμοί Πληρωμών είναι υπηρεσίες ή φορείς των κρατών μελών, που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παρ. 1 και το άρθρο 5. Τα κράτη μέλη διαπιστεύουν ως οργανισμούς πληρωμών υπηρεσίες ή φορείς που διαθέτουν διοικητική οργάνωση και σύστημα εσωτερικού ελέγχου τα οποία παρέχουν επαρκή εγγύα για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πληρωμών καθώς και για την κατάλληλη λογιστική καταχώρησή τους. Προς τον σκοπό αυτό, οι οργανισμοί πληρωμών πρέπει να πληρούν τους ελάχιστους όρους διαπίστευσης που θέτει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 στοιχείο α) όσον αφορά το εσωτερικό περιβάλλον, τις δραστηριότητες ελέγχου, την ενημέρωση και επικοινωνία και την παρακολούθηση. Συναφώς, στην ΥΑ με αρ. 104/7056 (ΦΕΚ Β' 147/22/01/2015) «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», αρμόδιος φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού, για τον υπολογισμό, τη χορήγηση και τη διαχείριση των δικαιωμάτων και εν γένει των άμεσων ενισχύσεων, ορίστηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ (άρθρο 8).

3. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά το οριζόμενο στο άρθρο 13 του ν. 2637/1998 τελούσε υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Γεωργίας ενώ σύμφωνα με τις διατάξεις της

παρ. 3 του άρθρου 19 τα μέλη του ΔΣ με τους αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Σκοπός του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2637/1998 ήταν α) η διαχείριση των πιστώσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.), του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) και του Ευρωπαϊκού Αλιευτικού Ταμείου (Ε.Α.Τ.) δυνάμει των Κανονισμών (ΕΚ) 1290/2005 και 1698/2005 του Συμβουλίου, όπως αυτοί ισχύουν, σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και β) Η πρόληψη και η πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος των παραπάνω πιστώσεων, όπως και η ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών, τα οποία έχουν καταβληθεί παρανόμως ή αχρεωστήτως.

Οι αρμοδιότητες του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τα άρθρα 13-29 του Νόμου 2637/1998, ήταν μεταξύ άλλων οι ακόλουθες:

α) Ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π.) του άρθρου 26 του Ν 992/1979 (ΦΕΚ 280/Α), η έγκριση της πληρωμής τους και η έκδοση εντολών πληρωμής σε βάρος του Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. Η τήρηση στοιχείων και αρχείων των γενομένων πληρωμών.

β) Η διενέργεια κάθε είδους ελέγχου σχετικού με τη νομιμότητα των πληρωμών και την κίνηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης.

γ) Η συγκέντρωση των στοιχείων και η πρόταση για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, όπως και η κατάρτιση των ισοζυγίων, ισολογισμού και απολογισμού αποτελεσμάτων χρήσης.

δ) Η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων και η έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της κοινής αγροτικής πολιτικής στον τομέα των εγγυήσεων, τους ελέγχους και τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και αφορούν μέτρα στην εσωτερική αγορά και τις εισαγωγές εξαγωγές, σε εκτέλεση Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και θέματα συνεργασίας με άλλα Υπουργεία και Υπηρεσίες και Οργανισμούς Πληρωμών.

ε) Η έκδοση και η χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγών και εξαγωγών, καθώς και πιστοποιητικών προκαθορισμού της εισφοράς στην εισαγωγή και της επιστροφής κατά την εξαγωγή, η έκδοση αποσπασμάτων αυτών και η εκχώρηση (μεταβίβαση) των πιστοποιητικών σε τρίτους σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ) Η άσκηση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ως εντολοδόχου του Ελληνικού Δημοσίου των αρμοδιοτήτων της αγοράς και εκποίησης προϊόντων της αγοραστικής παρέμβασης, ιδία δε της διενέργειας των διαγωνισμών, της σύναψης των σχετικών συμβάσεων, του ελέγχου των δικαιολογητικών, του προσδιορισμού της τελικής αξίας των εκποιούμενων προϊόντων, της εκκαθάρισης των ποσών για είσπραξη ή επιστροφή διαφορών, της παρακολούθησης των αποθεμάτων, της διαπίστωσης και βεβαίωσης ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων, φθορών ή αλλοιώσεων και της εισήγησης στα αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό κατά περίπτωση.

ζ) Η φύλαξη των εγγυητικών επιστολών και η είσπραξη των εγγυήσεων υπό μορφή μετρητών για την έκδοση των πιστοποιητικών εισαγωγής-εξαγωγής και προκαθορισμού, καθώς και η φύλαξη κάθε άλλης εγγύησης και η αποδέσμευση ή κατάπτωση αυτών.

η) Η συμμετοχή στην κατάρτιση των δανειακών συμβάσεων για τη χρηματοδότηση του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, καθώς και στην κατάρτιση των συμβάσεων καταβολής προμήθειας για τη διαχείριση του ανωτέρω λογαριασμού.

θ) Η κατάρτιση και η σύναψη διοικητικών συμβάσεων που προβλέπονται στα πλαίσια των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων.

ι) Η αποστολή των μηνιαίων καταστάσεων με τα παραστατικά εσόδων - εξόδων για την άσκηση κατασταλτικού ελέγχου του άρθρου 27 του Νόμου 992/1979 στην αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ια) Η συμμετοχή στην εκπροσώπηση στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα εφαρμογής του θεσμού των εγγυήσεων.

4. Η διάρθρωση της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΟΠΕΚΕΠΕ περιλάμβανε:

α) τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (Τμήμα Προγραμματισμού, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης και Τμήμα Επιθεωρήσεων και Δευτεροβάθμιων Ελέγχων),

β) τη Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης (Τμήμα Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Τμήμα Διαχείρισης Προσωπικού, Τμήμα Προμηθειών και Τμήμα Λογιστηρίου και Προϋπολογισμού του Οργανισμού),

γ) τη Διεύθυνση Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων (Τμήμα Προϋπολογισμού και Εσόδων, Τμήμα Λογιστηρίου Πληρωμών Τρίτων, Τμήμα Παρακολούθησης Αχρεωστήτως Καταβληθέντων και Τμήμα Αρχείου Πληρωμών),

δ) τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων (Τμήμα Σχεδιασμού, Οργάνωσης και Αξιολόγησης Ελέγχων, Τμήμα Πολλαπλής Συμμόρφωσης, Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Χαρτογραφικών Δεδομένων, Τμήμα Τηλεπισκόπησης και Γεωπληροφοριακών Συστημάτων και Τμήμα Εποπτείας Φορέων και Πιστοποίησης),

ε) τη Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς (Τμήμα Ενισχύσεων και Καθεστώτων, Τμήμα Διαχείρισης Δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης, Τμήμα Λειτουργίας Αγοράς και Εφαρμογής Παρεμβάσεων, Τμήμα Προγραμμάτων Φορέων),

στ) τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας (Τμήμα Βελτίωσης της Ανταγωνιστικότητας, Τμήμα Βελτίωσης του Γεωργικού Περιβάλλοντος, Τμήμα Ανάπτυξης της Αγροτικής Οικονομίας και Τμήμα Αλιείας),

ζ) τη Διεύθυνση Πληροφορικής (Τμήμα Υποστήριξης Συστημάτων και Εφαρμογών, Τμήμα Ανάπτυξης Εφαρμογών και Ασφάλειας Συστημάτων και Τμήμα Διαχείρισης Δεδομένων και Μητρώων),

η) τις Μονάδες Υποστήριξης της Διοίκησης (Γραφείο Ευρωπαϊκών Θεμάτων, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων και Γραφείο Διοίκησης και Γραμματείας Διοικητικού Συμβουλίου),

θ) τη Μονάδα Ανάπτυξης και Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Έργων,

ι) το Γραφείο Εξυπηρέτησης του Πολίτη και

ια) τη Νομική Υπηρεσία.

Η Περιφερειακή Διάρθρωση του ΟΠΕΚΕΠΕ περιλάμβανε:

α) την Περιφερειακή Διεύθυνση Μακεδονίας - Θράκης,

β) την Περιφερειακή Διεύθυνση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας - Ιονίου,

γ) την Περιφερειακή Διεύθυνση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας,

δ) την Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας,

ε) την Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης και

στ) την Περιφερειακή Διεύθυνση Αττικής & Αιγαίου.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ διοικούνταν από εννεαμελές (9μελές) Διοικητικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από τον Πρόεδρο, τον Α' Αντιπρόεδρο, τον Β' Αντιπρόεδρο, τον Γενικό Διευθυντή, έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, δύο εκπροσώπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, έναν εκπρόσωπο του ΓΕΩΤΕΕ και έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Σημειώνεται ότι για πρώτη και τελευταία φορά, οι θέσεις του Προέδρου και του ενός Αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καλύφθηκαν με τις διαδικασίες ΑΣΕΠ, με την τοποθέτηση αντίστοιχα των κ.κ. Σημανδράκου Ευάγγελου και Μπαμπασίδη Κυριάκου στις 22/7/2022. Ο κ. Σημανδράκος παραιτήθηκε στις 29/12/2023, οπότε τον διαδέχθηκε, με απευθείας τοποθέτηση, ο κ. Μπαμπασίδης, χωρίς να ακολουθηθεί, εκ νέου, η διαδικασία του ΑΣΕΠ.

III. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΙΑ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΒΟΣΚΗΣΗΣ

1. Οι μόνιμοι βοσκότοποι στην Ελλάδα είναι σχεδόν αποκλειστικά δημόσια γη και μέχρι το 2009, η διαχείρισή τους είχε ανατεθεί στις τοπικές αρχές, οι οποίες τους διέθεταν στους κτηνοτρόφους της περιοχής τους, ανάλογα με το ζωικό τους κεφάλαιο. Το 2009, ο ΟΠΕΚΕΠΕ εφάρμοσε το πρώτο σύστημα εντοπισμού αγροτεμαχίων (LPIS), δηλαδή μια χωρική βάση δεδομένων για την ταυτοποίηση και διαχείριση αγροτεμαχίων, στο πλαίσιο των Άμεσων Ενισχύσεων, του Πυλώνα Ι της ΚΑΠ, όπου η κατανομή των δημόσιων μόνιμων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους έπρεπε να γίνεται μέσω του LPIS, με γεωχωρική απεικόνιση.

Η εφαρμογή της «Τεχνικής Λύσης» έχει τις καταβολές της, την περίοδο 2009-2012, όταν ύστερα από ελέγχους της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντόπισε ότι η Ελλάδα είχε δηλώσει ως επιλέξιμες εκτάσεις για ενίσχυση, βοσκοτόπους με ξυλώδη βλάστηση, ενώ με βάση τον τότε ισχύοντα ορισμό των βοσκοτόπων, ως βοσκότοποι θεωρούνταν οι χαμηλές χορτολιβαδικές εκτάσεις και όχι τα θαμνολίβαδα και τα δασολίβαδα, δηλαδή οι παραδοσιακά βοσκήσιμες εκτάσεις στη χώρα μας (Καν. (ΕΕ) 1307/2013). Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε τρεις έρευνες κατά την περίοδο 2009-2012 και επέβαλε στην Ελλάδα πρόστιμα ύψους τετρακόσιων εξήντα έξι (466) εκατομμυρίων Ευρώ, λόγω αδυναμιών στον προσδιορισμό των επιλέξιμων βοσκοτόπων. Μάλιστα, η επιμονή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην εσφαλμένη αυτή ερμηνεία του Κανονισμού και η εφαρμογή της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας

οδήγησε τις ελληνικές αρχές στην εκπόνηση Σχεδίου Δράσης (Action Plan), το διάστημα 2012-2014, που οδήγησε τελικά σε μείωση της έκτασης των βοσκοτόπων κατά δέκα (10) εκατ. στρέμματα περίπου, από τα εικοσιτέσσερα (24) εκατ. στρέμματα συνολικά, που αρχικά δηλώνονταν. Αυτό κυρίως επηρέασε τις ορεινές περιοχές, που εμφάνιζαν μεγαλύτερο έλλειμμα επιλέξιμων βοσκοτόπων, γεγονός που οδηγούσε στη δυσκολία διασφάλισης των ενισχύσεών τους.

Προκειμένου να βρεθεί μια λύση στο πρόβλημα των κτηνοτρόφων που έμειναν χωρίς ενίσχυση, λόγω της μη αναγνώρισης των βοσκοτόπων τους ως επιλέξιμων, **η Κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου, με τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γ. Καρασμάνη υιοθέτησε και εφάρμοσε την «Τεχνική Λύση», δηλαδή μία λύση που επέτρεπε στους κτηνοτρόφους να αιτούνται την κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων σε περιοχές εκτός της περιοχής τους, ώστε να μπορέσουν να διασφαλίσουν τις ενισχύσεις τους.** Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ενημερωθεί για την «Τεχνική Λύση» και είχε επιδείξει ανοχή γ' αυτήν, όπως αποδείχθηκε κατά τους διενεργηθέντες ελέγχους, από τη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG AGRI).

Έτσι, μετά τις Ανακοινώσεις, που απέστειλε το ΥΠΑΑΤ προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την 1η/8/2014, σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης σε εθνικό επίπεδο, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γ. Καρασμάνης, τον Δεκέμβριο του 2014 εξέδωσε Απόφαση (ΥΑ 22172/23-12-2014), στο πλαίσιο του Action Plan για τους βοσκότοπους σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επομένως σε γνώση των υπηρεσιών της. Η Απόφαση αυτή είχε ως βάση το άρθρο 60 του ν. 4264/2014, δυνάμει του οποίου ρυθμιζονταν θέματα διαχείρισης των βοσκοτόπων και ιδίως τα θέματα της κατανομής τους σε ευρύτερη διαδημοτική και περιφερειακή βάση αντί της σε επίπεδο κοινότητας ή δήμου που ίσχυε μέχρι πριν το 2014. Η «τεχνική λύση» Καρασμάνη αφορά στην κατανομή των δημόσιων επιλέξιμων βοσκοτόπων μετά το Action Plan 2012-2014. Ορίζει δύο γεωγραφικές ζώνες στις οποίες εντάσσονται οι περισσότεροι νομοί της χώρας (αλλά όχι όλοι), εκδίδεται στις 23/12/2014, ισχύει μόνο για το έτος 2014 και δεν συμπεριλαμβάνει την Κρήτη και τους νομούς της στις γεωγραφικές ζώνες αλλά ούτε και άλλες νησιωτικές περιοχές. Έδινε δυνατότητα κατανομής επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων των δύο γεωγραφικών ζωνών που όριζε - μία για την ηπειρωτική Ελλάδα και μία για την Πελοπόννησο.

Τρεις μέρες πριν την επικράτηση του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015, με την υπ' αριθ. 104/7056/22-1-2015 Υπουργική Απόφαση («Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν.(ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), καθορίστηκε (Άρθρο 2, παρ. 5, σημείο γ) ως «ελάχιστη δραστηριότητα» για τους βοσκότοπους, η διατήρηση ζωικού κεφαλαίου μηδέν κόμμα επτά (0,7) MMZ/εκτάριο». Δηλαδή η απόφαση, συσχέτισε τις ενισχύσεις του ζωικού κεφαλαίου με εκτάσεις βοσκοτόπων, χωρίς μάλιστα να εξαιρεί από την συσχέτιση αυτή τη σταβλισμένη κτηνοτροφία. Αυτό πρακτικά, σήμαινε ότι προκειμένου να ενισχυθούν οι κτηνοτρόφοι θα έπρεπε να βρεθούν βοσκότοποι για το ζωικό τους κεφάλαιο.

Η «Τεχνική Λύση», συνεχίστηκε και με την ΚΑΠ 2014-2022, την οποία διαπραγματεύτηκε και αποδέχθηκε η Κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου, ως απότοκο της επιλογής της, να εφαρμόσει το σύστημα των τριών (3) Αγρονομικών Περιφερειών

(αρόσιμες εκτάσεις, δενδρώδεις εκτάσεις, βοσκότοποι), στο πλαίσιο των Κανονισμών 1307/2013 και 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τις επιδοτήσεις της ΚΑΠ 2014-2022. Σημειώνεται ότι για την επιλογή αυτή, η τότε Κυβέρνηση δεν έλαβε υπόψη της ότι:

- οι προς ενίσχυση – επιλέξιμοι βοσκότοποι εξακολουθούσαν να είναι περιορισμένοι, εξαιτίας των περιορισμών του ορισμού των μόνιμων βοσκοτόπων που δεν συμπεριελάμβαν τα θαμνολίβαδα και τα δασολίβαδα,
- μόνο το δέκα τοις εκατό (10%) των συνολικών βοσκοτοπικών εκτάσεων ήταν ιδιόκτητα βοσκοτόπια και
- η χώρα δεν διέθετε Κτηματολόγιο, Δασικούς χάρτες και Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης.

Με την ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ στην Κυβέρνηση και προκειμένου να ξεκινήσει το πρώτο έτος εφαρμογής της ΚΑΠ 2014-2020, ως όφειλε πλέον, το ΥΠΑΑΤ εξέδωσε την υπ αριθμ ΥΑ 873/55993/20-5-2015 «Κατανομή βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας», ενημερώνοντας σχετικά και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την οποία ΥΑ διευρυνόταν η «Τεχνική Λύση» Καρασμάνη και δινόταν η δυνατότητα στους κτηνοτρόφους να εξασφαλίζουν βοσκοτόπους μακριά από την περιοχή δραστηριότητάς τους, όταν δεν επαρκούσαν εκεί οι επιλέξιμες εκτάσεις, αντικαθιστώντας τις δύο (2) γεωγραφικές ζώνες της ΥΑ Καρασμάνη (ΥΑ 22172 (ΦΕΚ 3464/23-12-2014) με εννέα (9) χωρικές ενότητες-περιφέρειες, συμπεριλαμβάνοντας τόσο την Κρήτη όσο και την νησιωτική Ελλάδα.

Όμως, η εν λόγω ΥΑ δεν προέβλεπε με σαφήνεια, «Τεχνική Λύση» κατανομής βοσκοτόπων σε άλλες χωρικές ενότητες για τους Κρητικούς κτηνοτρόφους. Το 2016, σύμφωνα με εισήγηση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Καπρέλη στον Υπουργό ΥΠΑΑΤ κ. Αποστόλου προτάθηκε η «κατά παρέκκλιση» της 873/55993/26-5-2015 χορήγηση στους Κρητικούς κτηνοτρόφους 8.000 εκταρίων στην Πελοπόννησο και 1.950 εκταρίων στους κτηνοτρόφους Αν. Μακεδονίας-Θράκης στην Δυτ. Μακεδονία. Με αυτή την πρόταση, όπως σημειώνει, «αποφεύγεται η εναλλακτική της οριζόντιας μείωσης των ενεργοποιημένων δικαιωμάτων, άρα και η μείωση της πληρωμής των κτηνοτρόφων». Η «παρέκκλιση», αυτή, έλυνε το πιεστικό κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα καταβολής των ενισχύσεων στους κτηνοτρόφους σε περιφέρειες όπου διαπιστώνονταν έλλειμμα βοσκοτοπικών εκτάσεων.

Όπως αναφέρθηκε στην Εξεταστική από μάρτυρες όπως οι κ.κ. Καπρέλης, Αποστολάκης και Κέντρος πριν το 2017 και 2018 ενισχύθηκαν οι έλεγχοι και μειώθηκαν οι δηλωμένες εκμεταλλεύσεις και το ζωικό κεφάλαιο στην Κρήτη, με αποτέλεσμα να μειωθούν οι ανάγκες σε επιπλέον βοσκότοπους γεγονός που οδήγησε στην μείωση των απαιτήσεων και την κατανομή δημοσίων βοσκοτόπων εκτός Περιφέρειας Κρήτης το 2017 και 2018.

Επομένως, η διάθεση δημοσίων βοσκοτόπων στους Κρητικούς κτηνοτρόφους μέσω της Τεχνικής Λύσης, βαίνει μειούμενη μέχρι το 2019, ενώ με την Κυβέρνηση της ΝΔ, μετά το 2019, τα πράγματα άλλαξαν και η Τεχνική Λύση «εκτράπηκε» της αποστολής της με σκανδαλώδη τρόπο, ως συνέπεια και της κατακόρυφης πλασματικής αύξησης του ζωικού κεφαλαίου.

Συγκεκριμένα, με βάση στοιχεία που κατέθεσε ο κ. Βορίδης στην Βουλή και αυτά που υποβλήθηκαν μέσω του συστήματος ISAMM2 στην Επιτροπή, μεταξύ 2014-19 το σύνολο των βοσκοτόπων δεν εμφανίζει διαφοροποίηση και κινείται γύρω από το 1.2 εκατ. Ha. Το ίδιο επιβεβαιώνεται και από κατάθεση εγγράφου από τον μάρτυρα κ. Κέντρο στην Εξεταστική (Α.Π. 210/13.11.2025), στο οποίο πάλι οι εκτάσεις κινούνται στα ίδια επίπεδα μέχρι το 2019, αλλά αυξάνονται στο 1.4 εκατ. Ha το 2020 (με αύξηση κυρίως των ιδιωτικών βοσκοτόπων) και στο 1.79 εκατ. Ha το 2024.

Επομένως, τα όποια επιχειρήματα για καταστρατήγηση της Τεχνικής Λύσης από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ δεν έχουν σοβαρή βάση.

Καταστρατήγηση παρατηρείται, αντιθέτως, μετά το 2019 και συνδέεται με την αύξηση του ζωικού κεφαλαίου (αιγοπρόβατα) στην χώρα, και στην Κρήτη ειδικότερα. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην χώρα, σύμφωνα με έγγραφο του κ. Κέντρου, η πρώτη σημαντική αύξηση εμφανίζεται στο 2019, όταν από το σύνολο των 12.9 εκατ. του 2015 και τα 13.5 εκατ. του 2018 το ζωικό κεφάλαιο ανεβαίνει στα 14.4, και εκτινάσσεται στα 16.0 εκατ. τέσσερα χρόνια μετά στα 2022 (αύξηση 18.5%). Στην Κρήτη ειδικότερα, η αύξηση είναι κατακόρυφη από τα 3.3 εκατ. του 2015 και τα 3.5 εκατ. του 2018 στα 4.1 το 2019 και 7.1 το 2022, υπερδιπλασιασμός δηλαδή (103%) μέσα σε τέσσερα (4) χρόνια, όπως προκύπτει από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής (ΟΠΣΚ) του ΥΠΑΑΤ και σύμφωνα με έγγραφο που κοινοποιήθηκε στην Εξεταστική (Α.Π. 89/15.10.2025)

Ενδεικτική της εκτροπής, επί Κυβέρνησης ΝΔ, είναι η πρώτη Απόφαση κατανομής δημοσίων βοσκοτόπων, που ελήφθη τον Σεπτέμβριο του 2019 από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μ. Βορίδη (70688/18-9-2019 ευρισκόμενο στην δικογραφία έγγραφο), που περιλάμβανε τεράστιες εκτάσεις: 48.395 Ha στη Δυτική Μακεδονία, 38.640 στην Πελοπόννησο, 8.585 στην Κάρπαθο, 2.917 στην Κω και 8.902 στη Ρόδο, δηλαδή συνολικά 107.439 Ha, δηλαδή 11 φορές πάνω από το 2016, 13 φορές πάνω από το 2017 και 26 από το 2018. Μάλιστα, σύμφωνα με το παραπάνω έγγραφο, σε κατανομή 117.674 Ha για το σύνολο της χώρας, η Κρήτη απορρόφησε 107.439 Ha, ήτοι το 91,3% το 2019.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, όταν ο διάδοχος του κ. Βορίδη, στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λιβανός, εισήγαγε την ΚΥΑ αριθμ. 1217/264725/2021 (ΦΕΚ Β' 4585/05-10-2021), με τίτλο: «Τροποποίηση της υπ' αρ. 873/55993/20.05.2015 κοινής απόφασης «Κατανομή βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας»», ανέφερε στο από 26/10/2021 σχετικό Ενημερωτικό του Σημείωμα, ότι στόχος της ανωτέρω ΚΥΑ, ήταν να ανατρέψει:

«α) την υπέρμετρη και σε ορισμένες περιπτώσεις αδικαιολόγητη αύξηση του αριθμού των δηλωθέντων αμνοεριφίων και

β) την υπέρμετρη αύξηση των απαιτήσεων σε δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων, από κτηνοτρόφους που παίρνουν δικαιώματα εθνικού αποθέματος με πολυετή συμβόλαια ιδιωτικών εκτάσεων και το επόμενο έτος αιτούνται δημόσιες εκτάσεις,

αποβλέποντας πάλι κατά δήλωσή του “.....να αποθαρρυνθεί ο κτηνοτρόφος που δημιουργεί τεχνητές συνθήκες λήψης κοινοτικών ενισχύσεων και ο κτηνοτρόφος που επιδιώκει “την εύκολη” λήψη ενισχύσεων με την ελάχιστη δυνατή παραγωγική δραστηριότητα.”».

Ακολουθώντας, όμως ο επόμενος Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Γεωργαντάς, με την αριθμ. 1485/391112 (ΦΕΚ Β' 6647/22-12-2022) ΚΥΑ, με την οποία τροποποιήθηκε το άρθρο 5, παρ. 12 της ΚΥΑ 873/55993/15 (ΦΕΚ Β' 942), θέσπισε τη μη εφαρμογή της εξαίρεσης της έκτασης των ιδιωτικών βοσκοτόπων από την ανάγκη κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων για την ενεργοποίηση των βοσκοτοπικών δικαιωμάτων, θέτοντας ελάχιστο μέγεθος ζωικού κεφαλαίου (κατά δήλωση του κτηνοτρόφου) και δηλωμένο κύκλο εργασιών (μεγαλύτερου ή ίσου των 2.000,00 €).

Η νέα τροποποιητική ΚΥΑ υπ' αριθ. 3378/2025 (ΦΕΚ Β' 6327/26-11-2025) για την «εικονική» κατανομή των βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας (τεχνική λύση), από τον νυν Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Τσιάρα, δημοσιεύτηκε με τη διαβεβαίωση ότι θα κατανεμηθούν βοσκότοποι μόνο σε παραγωγικούς αιγοπροβατοτρόφους και ότι τα βοσκοτόπια θα βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από την έδρα του κτηνοτρόφου μέχρι τον όμορο νομό ή εντός Κρήτης για τους Κρητικούς. Αντ' αυτών όμως, όχι μόνο δεν διόρθωσε αδικίες ή στρεβλώσεις, αλλά δημιούργησε νέες και χειρότερες, αφού, ειδικά στην Κρήτη:

- 29.000 άτομα έλαβαν βοσκότοπο, χωρίς να έχουν παραδώσει γάλα ή κρέας,
- 7.000 άτομα έλαβαν βοσκότοπο, με μοναδικό στοιχείο κτηνοτροφικής δραστηριότητας, τιμολόγιο αγοράς ζωοτροφών και
- χορηγήθηκαν βοσκότοποι σε 16.364 κτηνοτρόφους, σε περιοχές εκτός Κρήτης, όπως η Μύκονος, η Κως, η Σάμος, η Χίος, η Αιτωλοακαρνανία και η Πελοπόννησος.

2. Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της Ελλάδας από τη Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ προετοιμάστηκε και εκδόθηκε, τον Δεκέμβριο του 2017 ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 2017/2393 (Κανονισμός OMNIBUS). Με τον Κανονισμό αυτό, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 3, τροποποιήθηκε το Άρθρο 4(1)(η) του Κανονισμού 1307/2013 και έγινε μία σημαντικότερη για τη χώρα μας, όπως και για τις υπόλοιπες χώρες του Νότου της Ευρώπης, αναθεώρηση του ορισμού των βοσκοτόπων για την επίτευξη του οποίου η κυβέρνηση εργαζόταν ήδη από το 2016 οικοδομώντας τις κατάλληλες συμμαχίες με τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου (Ισπανία, Ιταλία). **Συγκεκριμένα, με τον Κανονισμό OMNIBUS διευρύνθηκε ο ορισμός των βοσκοτόπων, δίνοντας τη δυνατότητα να γίνουν επιλέξιμα προς ενίσχυση τα θαμνολίβαδα και τα δασολίβαδα, με άλλα λόγια, «ο μεσογειακός τύπος βοσκοτόπου».**

Με την Απόφαση δε 1152/77796/1.6.2018 του Υπουργού ΑΑΤ και στο πλαίσιο των εθνικών επιλογών για την εφαρμογή των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο ορισμός του μόνιμου βοσκότοπου όπως διαμορφώθηκε στον Κανονισμό Omnibus [άρθ.3 του Καν. (ΕΕ) 2017/2393], ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία. Μάλιστα με βάση το νέο ορισμό, η Ελληνική Δημοκρατία προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την αναίρεση των καταδικαστικών πρωτόδικων αποφάσεων. Οι αποφάσεις επί των αναιρέσεων εκδόθηκαν τον Φεβρουάριο και τον Μάιο του 2020 και δικαίωσαν την Ελλάδα, επιστρέφοντάς της συνολικά τετρακόσια εξήντα έξι (466) εκατ. ευρώ και κατοχυρώνοντας ουσιαστικά την επαναφορά των

περίπου 10 εκατ. στρεμμάτων επιλέξιμων βοσκότοπων που είχαν αποκλειστεί με το «Σχέδιο Δράσης».

Ωστόσο, ενώ οι θετικές συνέπειες αυτής της προσπάθειας της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, που περιελάβανε επιπλέον ελέγχους της επιλεξιμότητας των εκτάσεων, έπρεπε να είχαν αξιοποιηθεί προς όφελος της κτηνοτροφίας μας, η κυβέρνηση της Ν.Δ. φάνηκε ανίκανη να προχωρήσει στις απαραίτητες ενέργειες για την αποτελεσματική υλοποίηση των παραπάνω νομοθετικών πρωτοβουλιών της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ που θα κατέληγαν σε μία λειτουργική εκπόνηση και εφαρμογή των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης.

3. Η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ αναγνωρίζοντας την άμεση και επιτακτική ανάγκη εκπόνησης και εφαρμογής των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, θεσμοθέτησε τον ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α') «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας και άλλες διατάξεις» και ακολούθησε η Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθ. 1058/71977/03.07.2017 (ΦΕΚ 2331 Β') με θέμα «Καθορισμός των Προδιαγραφών και του Περιεχομένου των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α')».
Σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης έπρεπε να εκπονηθούν και να εγκριθούν μέχρι τις 31/12/2019 με διάρκεια ισχύος επτά (7) ετών και τη δυνατότητα για αναθεώρηση και εκ νέου έγκρισή τους μετά το πέρας του διαστήματος αυτού. Λόγω της αδυναμίας ή/και απροθυμίας των Περιφερειών να προχωρήσουν στην εκπόνηση και ολοκλήρωση των ΔΣΒ εντός αυτού του χρονικού διαστήματος, στις 4 Μαρτίου 2019 στον Ν. 4599 (ΦΕΚ 40) με τροποποίηση στο άρθρο 32 δόθηκε νέα παράταση μέχρι 31-12-2021.

Σε απάντηση σε σχετική ερώτηση βουλευτών του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ στις 18-12-2020 (ΚΕ 140/43/6-10-2020) ο υπουργός ΑΑΤ Μ. Βορίδης αναφέρεται στην ΚΥΑ υπ' αριθ. 1058/71977/03.07.2017 ΚΥΑ (Β' 2331) με θέμα «Καθορισμός των Προδιαγραφών και του Περιεχομένου των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α')» επισημαίνοντας ότι «καθορίζει τις προδιαγραφές, το περιεχόμενο και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης καθώς και τις διαδικασίες παρακολούθησης ορθής εφαρμογής τους» και ότι «τα Δ.Σ.Β. βρίσκονται στη φάση υπογραφής της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του ΥΠΑΑΤ και των 13 Περιφερειών της χώρας».

Αντίστοιχα σε ερώτηση βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (9276/4-9-2020) στις 18-12-2020 απαντούσε: «Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., κατόπιν των υπ' αριθ. 51760/2-7-2019 και 28915/11-5-2020 Διακηρύξεων προμήθειας ορθοφωτοχαρτών και διανυσματοποίησης του υποβάθρου αντίστοιχα, αναμένεται να προβεί σε κάλυψη της ανάγκης επικαιροποίησης του χαρτογραφικού υποβάθρου για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, εντός τριετούς κύκλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ευρωπαϊκών Κανονισμών. Σε συνέχεια των πρόσφατων αποφάσεων του Δ.Ε.Ε. στις υποθέσεις C-252/18P και C-797/18P, στο πλαίσιο της προαναφερθείσας επικαιροποίησης του χαρτογραφικού υποβάθρου, προβλέπεται η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνει ο διευρυμένος ορισμός του μόνιμου βοσκότοπου (κανονισμός Omnibus), σύμφωνα με τον οποίο η χρήση του βοσκότοπου αποτελεί βασική παράμετρο εφαρμογής, επί έκτασης με διευρυμένο πλέον είδος φυτοκάλυψης, έναντι της προγενέστερης κατάστασης όπου προσδιορίζονταν ποσοστιαία έκταση επιλέξιμης φυτοκάλυψης. Το συνολικό εύρος των τελικώς κατηγοριοποιησιμων εκτάσεων ως «βοσκήσιμες

εκτάσεις», βάσει των ανωτέρω, προ της υλοποίησης της επικαιροποίησης, αναμένεται να προκύψει από τις σχετικές τεχνικές διαδικασίες και συσχετίσεις, οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία Εθνικής Γεωγραφικής Πληροφοριακής Βάσης δεδομένων, με την ονομασία “Βοσκήσιμες Γαίες Ελλάδας”, επί τη βάσει Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, όπως αυτά περιγράφονται στις σχετικές διατάξεις του ν. 4351/2015, τα οποία τεκμαίρουν τη χρήση των βοσκήσιμων εκτάσεων, ώστε να αξιοποιηθεί στο επικαιροποιημένο Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων».

Στην ίδια κατεύθυνση ο Υπουργός ΑΑΤ Σ. Λιβανός, σε απάντησή του σε ερώτηση βουλευτών του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ (ΑΚΕ 3369/446/18-1-2021) στις 24-2-2021 (58/16697) αναφέρει ότι τα ΔΣΒ «βρίσκονται στην φάση υπογραφής της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΑΑΤ και των Περιφερειών της χώρας» και αναφέρει ότι ήδη είχε υπογραφεί η σύμβαση με την Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας και ενώ με ΔΤ του στις 19-2-2021 αναφέρει ότι συμβάσεις έχουν υπογραφεί και με τις Περιφέρειες Δυτ. Ελλάδας και Κρήτης. Παρ’ όλα αυτά τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης, δεν συντάχθηκαν ούτε στην θητεία του Σ. Λιβανού διατηρώντας ένα θεσμικό κενό και ασάφειες επί των οποίων αναπτύχθηκε το σκάνδαλο και η διαπλοκή.

Τον Απρίλιο του 2024, ο Υπουργός ΑΑΤ Λ. Αυγενάκης επανέφερε το θέμα και σε τηλεδιάσκεψη με τους Περιφερειάρχες έθεσε ως στόχο «την ενεργοποίηση των ΔΣΒ, έως το τέλος του 2024», τον δε Ιούνιο του 2025 ο νυν Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Κ. Τσιάρας, ενώ αρχικά είχε δώσει παράταση για την υλοποίησή τους, έως το τέλος του 2026, στην συνέχεια απέσυρε από τις Περιφέρειες την ανάθεση παίρνοντας πίσω από αυτές και τους σχετικούς, γι’ αυτό το έργο, παρακρατηθέντες πόρους. Μάλιστα, αποφάσισε να αναθέσει την εκπόνησή τους, στην «Κοινωνία της Πληροφορίας Μονοπρόσωπη Α.Ε.», για όλες τις Περιφέρειες, μέσω Προγραμματικής Σύμβασης (Υπουργική Απόφαση 150215/2025 - ΦΕΚ 3018/Β/18-6-2025) ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την «Κοινωνία της Πληροφορίας», το οποίο έργο θα χρηματοδοτηθεί από τα τέλη βόσκησης των Περιφερειών και από πόρους του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.

Εν κατακλείδι, όπως προκύπτει από το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για τον ΟΠΕΚΕΠΕ προς τη Βουλή, η έρευνα δεν εστίασε σε αυτή καθαυτή την «Τεχνική λύση» και στα «Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης», αλλά αποκλειστικά «σε σημαντικό αριθμό ατόμων, που παρουσιάστηκαν ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα. Οι βοσκότοποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν ως επί το πλείστον δημόσια γη, που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους χωρίς ιδιόκτητη γεωργική γη. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους». Στη βάση αυτή, το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αναφέρεται σε «φερόμενη ως δόλια κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το Εθνικό Απόθεμα, που οργανώθηκε με συστηματικό τρόπο και σε ιδιαίτερα μεγάλη κλίμακα από εγκληματικές ομάδες που περιλάμβαναν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στελέχη του Υπουργείου

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπαλλήλους του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και ιδιοκτήτες Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, μέσω των οποίων υποβάλλονται αιτήσεις για επιδοτήσεις».

4. Το Εθνικό Απόθεμα (ΕΑ)

Αποδίδεται στον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ότι άνοιξε τον δρόμο στην χορήγηση Εθνικού Αποθέματος σε νεοεισερχόμενους στην γεωργία, στερώντας το από τους νέους γεωργούς και ότι με αυτή την απόφαση εκτίναξε το ύψος του χορηγούμενου ΕΑ επί της διακυβέρνησής του. Ποια όμως είναι η πραγματικότητα;

Στο πρώτο ζήτημα:

Δικαιώματα βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 30(6) και 30(7β) του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και την υπ' αριθ. 1930/81861/22-07-2015 (ΦΕΚ Β' 1691/14.8.2015) Υπουργική Απόφαση, όπως έχει τροποποιηθεί. Σε αυτή καθορίζονται οι δικαιούχοι του εθνικού αποθέματος και μια σειρά άλλες προϋποθέσεις.

Εκτός από τους γεωργούς νεαρής ηλικίας, δικαιούχοι, σύμφωνα με τον Κανονισμό είναι και οι νεοεισερχόμενοι, κάτι που προβλεπόταν και στην ΥΑ Καρασμάνη 104/2015 (Άρθρο 16, παρ.2) όπου αναφέρεται ότι «Το Εθνικό Απόθεμα χρησιμοποιείται για τη χορήγηση δικαιωμάτων ενίσχυσης, κατά προτεραιότητα σε γεωργούς νεαρής ηλικίας και σε γεωργούς που αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα» αλλά και «(β) σε γεωργούς, ως αντιστάθμιση σε ειδικά μειονεκτήματα (γ) σε γεωργούς, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να λάβουν δικαιώματα βασικής ενίσχυσης λόγω ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων» προβλέψεις που καλύπτουν την χορήγηση ΕΑ και σε δικαιούχους με «χαμένη αξία» δικαιωμάτων του 2014 (Φόρμα 6) τους οποίους κληρονόμησε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και στους οποίους χορήγησε Εθνικό Απόθεμα στην κατανομή του 2017. Στη κατανομή δε του 2017 επέστρεψε και το 2% της αρχικής οριζόντιας περικοπής του 4,5% στους δικαιούχους της βασικής ενίσχυσης.

Επομένως το επιχείρημα ότι κακώς δόθηκε το δικαίωμα χορήγησης Εθνικού Αποθέματος σε νεοεισερχόμενους, είναι αστήρικτο και κόντρα στον Κανονισμό αλλά και στις Υπουργικές Αποφάσεις εφαρμογής του.

Στο δεύτερο ζήτημα:

Για το επιχείρημα ότι επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ εκτινάχθηκε η χορήγηση Εθνικού Αποθέματος, η κατάσταση έχει ως ακολούθως και επιβεβαιώνεται σε απάντηση του υπουργού ΥΠΑΑΤ Λιβανού σε ερώτηση του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ το 2021 (Ερώτηση ΑΚΕ 3369/446/18-1-2021), αλλά και από τους διαθέσιμους πίνακες κατανομής εκτάσεων, δικαιωμάτων και αξίας δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένα:

- Για το 2015 δεν υπάρχουν στοιχεία κατανομής του Εθνικού Αποθέματος. Δεν αναφέρεται αναλυτικά ούτε ο κ. Λιβανός στην παραπάνω απάντησή του στη Βουλή.
- Το 2016 δεν χορηγήθηκε Εθνικό Απόθεμα.
- Το 2017 ενσωματώνει και μία ακόμα χρονιά αιτούντων (του 2016) και επομένως τόσο η αξία δικαιωμάτων (36.19 εκατ.) όσο και οι εκτάσεις (97.719 Ηα) είναι

ανεβασμένα γιατί καλύπτουν δύο χρονιές. Η κατανομή μεταξύ εκτάσεων βοσκοτόπων και αροτραίων καλλιεργειών είναι σχετικά ισορροπημένη. Ισορροπημένη είναι και η αξία των δικαιωμάτων μεταξύ και των τριών περιφερειών ενισχύσεων (βοσκοτόπων, αροτραίων, δενδρωδών), όπως προκύπτει από την απάντηση του κ. Λιβανού .

- Το 2018 εμφανίζεται μία σημαντική συγκράτηση και μείωση στα 18 εκατ. στην αξία δικαιωμάτων Εθνικού Αποθέματος (που αντιστοιχεί σε μία χρονιά συγκριτικά με το 2017) πλην όμως ενισχύεται η κατανομή υπέρ των εκτάσεων βοσκοτόπων αλλά και της αξίας δικαιωμάτων τους.
- Το 2019 η κατάσταση ανατρέπεται. Το Εθνικό Απόθεμα ανεβαίνει στα 24.2 εκατ και διευρύνεται η απόσταση βοσκοτόπων, αροτραίων και δενδρωδών υπέρ των πρώτων.

Πρέπει να διευκρινιστεί ότι το Εθνικό Απόθεμα χορηγείται προς το τέλος του έτους και μετά από ελέγχους, ενστάσεις, προσφυγές συχνά ολοκληρώνεται μέσα στην επόμενη χρονιά.

Επομένως το 2019 η χορήγηση ΕΑ είναι αποκλειστικά χρονιά και ευθύνη της Κυβέρνησης ΝΔ.

- Το 2020 σχεδόν διπλασιάζεται το Εθνικό Απόθεμα στα 45 εκατ., οι εκτάσεις βοσκοτόπων υπερδιπλασιάζονται και κυριαρχούν μεταξύ των τριών αγρονομικών περιφερειών ενισχύσεων (βοσκοτόπων, αροτραίων και δενδρωδών)
- Το 2021 και 2022 ξεκινά η μείωση του Εθνικού Αποθέματος, λόγω της έναρξης ελέγχων από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Βάρρα και την δέσμευση ΑΦΜ που ξεκίνησαν το 2020.
- Σε όλα τα παραπάνω η Κρήτη ενισχύει την θέση της σε αριθμό δικαιούχων, έκταση και αξία δικαιωμάτων, αλλά αυτό κορυφώνεται από το 2019 (απάντηση 58/16697 Λιβανού στις 24-2-2021 σε ερώτηση του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ το 2021 (Ερώτηση ΑΚΕ 3369/446/18-1-2021)).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο πίνακας κατανομής του Εθνικού Αποθέματος στην αγρονομική περιφέρεια των βοσκοτόπων ΠΕ1, όπου η μεταβολή της αξίας δικαιωμάτων της Κρήτης, τόσο ως απόλυτο μέγεθος όσο και ως ποσοστό στο σύνολο της χώρας, εκτινάσσεται κυρίως μετά το 2019 για την Κρήτη. Μάλιστα, ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι η Κρήτη ξεκινά με 10,5% στο σύνολο των δικαιούχων το 2017 και αξία δικαιωμάτων στο 42,7% του συνόλου και φτάνει στο 36% στο σύνολο των δικαιούχων και ποσοστό αξίας δικαιωμάτων του Εθνικού Αποθέματος στους βοσκότοπους στο 84,5%, το 2020.

Κατανομή Εθνικού Αποθέματος 2017-2020 ΠΕ1

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ-ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ-ΚΡΗΤΗ	% ΚΡΗΤΗ-ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΞΙΑ ΕΑ ΣΕ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΥ Σ-ΣΥΝΟΛΟ	ΑΞΙΑ ΕΑ ΣΕ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΥΣ-ΚΡΗΤΗ	% ΚΡΗΤΗ-ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΑ-ΚΡΗΤΗ	% ΚΡΗΤΗ-ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ
2017	45.072	4.736	10,5%	12.735.897,2	5.439.276,7	42,7%	36.192.899,9	6.762.808,2	18,7%
2018	26.694	3.789	14,2%	8.343.044,2	5.925.755,6	71,0%	18.014.228,9	6.736.451,4	37,4%
2019	20.056	4.297	21,4%	14.725.430,1	11.881.882,8	80,7%	24.279.123,2	13.096.362,9	53,9%
2020	23.443	8.433	36,0%	33.019.395,9	27.907.776,1	84,5%	44.998.482,6	30.222.100,9	67,2%
ΑΥΞΗΣΗ 2017-2020		178,1%	342,3%	259,3%	513,1%	197,9%		446,9%	359,4%

- Εάν δε κάποιος παρακολουθήσει την αύξηση του αριθμού των εκμεταλλεύσεων και του ζωικού κεφαλαίου της Κρήτης μεταξύ 2019-2025 θα διαπιστώσει ότι η αύξηση είναι κατακόρυφη από τα 4.1 εκατ. στα 2019, στα 7.1 το 2022 και στα 7.8 στο 2025 (σχεδόν διπλασιασμός 91%) μέσα σε έξι χρόνια, όπως προκύπτει από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ. Αντίστοιχα, σχεδόν διπλασιάζεται και ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων, από 15.4 χιλιάδες σε 28 χιλιάδες. Ενώ τα χρόνια διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, τόσο ο αριθμός εκμεταλλεύσεων όσο και το ζωικό κεφάλαιο, κρατιόντουσαν σταθερά κάτω από τις 15 χιλιάδες και κάτω από τα 4 εκατ. ζώα. Αυτά βεβαιώνονται και σε απάντηση του υφυπουργού ΥΠΑΑΤ Σ. Κελέτση στις 13-06-2024 στην υπ' αριθμ. 4886/24-5-2024 κοινοβουλευτική Ερώτηση. Αυτό βεβαιώνει τις ειδικές συνθήκες που διαμορφώνονται στην Κρήτη μετά το 2019, με οργανωμένο τρόπο, για την απόσπαση/κατάχρηση κοινοτικών ενισχύσεων.
- Ενδιαφέρον έχει ότι σε υπόμνημά του προς την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, ο Ευ. Σημανδράκος (πρώην πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ) αναφέρει ότι από ελέγχους που άρχισαν το 2020 από τον Γ. Βάρρα με βάση καταγγελίες, που εντάθηκαν το καλοκαίρι του 2022, διαπιστώθηκε ότι από το 2018 ξεκίνησε από μικρές ομάδες οργανωμένη προσπάθεια για τη λήψη μέσω δημιουργίας τεχνητών συνθηκών σημαντικών ποσών ενισχύσεων βασικής ενίσχυσης, με απόσπαση κατανομής δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης μέσω του ΕΑ.

Οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνταν, κατά τον κ. Σημανδράκο, ήταν:

- Δήλωση μεγάλων εκτάσεων δημοσίων βοσκοτόπων ως ιδιόκτητων και παρουσίαση της χρήσης τους και κατοχής μέσω τριγωνικών μισθώσεων με μοναδικό έγγραφο ιδιοκτησίας το Ε9 του εκμισθωτή. Επρόκειτο για εκτάσεις πολύ μακριά από την έδρα της εκμετάλλευσης και παρά το ότι πρόκειται για βοσκοτόπους, οι αιτούντες δεν διέθεταν ζώα και τις δήλωναν για γεωργική χρήση ως βοσκότοπους σε καλή γεωργική κατάσταση. Οι φερόμενες ως ιδιόκτητες εκτάσεις βοσκοτόπων εμφανίζονταν σε νησιά του Αιγαίου και στη Βόρεια Ελλάδα σε ορεινές περιοχές όπως ο Γράμμος.
- Δήλωση ψευδούς υπερβολικού αριθμού ζώων, ώστε να αποσπούν αναλογικά εκτάσεις από την Τεχνική Λύση κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων, τα οποία ζώα

τα τοπικά κτηνιατρεία δεν ήλεγχαν αν υπήρχε η δυνατότητα τέτοιων αριθμών κατοχής ζώων.

Συνεπώς, η εκτίναξη του Εθνικού Αποθέματος και η «Κρητική επέλαση» είναι φανερό από τα δεδομένα ότι αποτελεί σκάνδαλο της ΝΔ και όχι του ΣΥΡΙΖΑ.

5. Διαχωρισμός βοσκοτόπων από ζωικό κεφάλαιο

Σύμφωνα με απόψεις και κριτική που εκφράζονται δημόσια, οι ιδιωτικοί βοσκότοποι και ειδικότερα οι βοσκότοποι χωρίς ζώα αποτέλεσαν όχημα ιδιοποίησης Εθνικού Αποθέματος και τούτο γιατί με «ευθύνη ΣΥΡΙΖΑ», όπως αναφέρεται, δημιουργήθηκε η «στρέβλωση» του διαχωρισμού βοσκοτόπων από ζωικό κεφάλαιο, κάτι που επίμονα αναφέρθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή.

- Σε ότι αφορά στην «νομιμότητα» του διαχωρισμού βοσκοτόπων από ζωικό κεφάλαιο για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων που οδήγησε στην τροποποίηση της ΥΑ Καρασμάνη 104/7056/22-1-2015 για τις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής άμεσων ενισχύσεων από την ΥΑ Αποστόλου 1337/2-7-2015, διευκρινίζεται ότι αυτό προέκυψε από το έγγραφο της DG AGRI, DS-CDP-2015-04-rev1 (1) προς όλα τα Κ-Μ της ΕΕ, με βάση το οποίο κρίθηκε απαραίτητο να τροποποιηθούν οι διατάξεις περί των κριτηρίων επιλεξιμότητας των εκτάσεων και να εισαχθούν ελεγκτικά κριτήρια για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 και του 'κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού' (Commission Delegated Regulation) (ΕΥ) Νο 639/2014 για τις άμεσες ενισχύσεις, μέχρι 31-1-2015.

Συγκεκριμένα, στον «κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 639/2014», αναφέρεται χαρακτηριστικά:

- Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, μια «γεωργική δραστηριότητα» δεν απαιτεί την παραγωγή, την εκτροφή ζώων ή την καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων. Οι γεωργοί μπορούν, αντίθετα, να διατηρούν μια γεωργική έκταση σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων ή, για γεωργικές εκτάσεις εκ φύσεως διατηρούμενες σε κατάσταση κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια, να πραγματοποιούν κάποια ελάχιστη δραστηριότητα. Δεδομένου ότι οι δύο τελευταίες δραστηριότητες απαιτούν αμφότερες την ανάληψη δράσης από μέρους του γεωργού, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ένα ενωσιακό πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη θα θεσπίζουν τα περαιτέρω κριτήρια για τις εν λόγω δραστηριότητες.
- Έτσι, στη συνέχεια στο έγγραφο DS_CDP-2015-04 της DG AGRI προς όλα τα Κ-Μ της ΕΕ αναφέρεται στο σημείο 2.1., ότι, για τα κριτήρια διατήρησης της γεωργικής γης σε κατάσταση κατάλληλη για βόσκηση ή καλλιέργεια, «η απαίτηση της 'ελάχιστης δραστηριότητας' σύμφωνα με το σημείο (ii) του Άρθρου 4(1) (c) του Κανονισμού 1307/2013 αποτελεί μίαν εναλλακτική μη-παραγωγικού χαρακτήρα... και αφορά περιοχές που δεν χρησιμοποιούνται για παραγωγή ή δεν είναι γεωργικές περιοχές εκ φύσεως κατάλληλες για βοσκή. Επομένως, τα κριτήρια που πρέπει να γνωστοποιηθούν (στην Ε.Ε.) κάτω από την ερώτηση 1 της φόρμας 17 δεν πρέπει να συνδέονται με την παραγωγή (π.χ. η βόσκηση/ελάχιστες απαιτήσεις πυκνότητας

ζωικού κεφαλαίου, δεν θα πρέπει να αποτελούν σημείο γνωστοποίησης υπό αυτό το σημείο)».

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ανταποκρινόμενη στο παραπάνω έγγραφο της Ε.Ε. (που αγνόησε ο Καρασμάνης) τροποποιεί την ΥΑ 104/7056 (ΦΕΚ 147/22-1-2015) με την ΥΑ 1584/66059 (ΦΕΚ 1337/2-7-2015) (2) στα σημεία που αφορούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των εκτάσεων και εισάγει αυστηρότερα ελεγκτικά κριτήρια για την ομοιόμορφη εφαρμογή τους σε όλη την Ελλάδα. Αξίζει εδώ να διευκρινιστεί ότι οι αλλαγές δεν περιορίζονται μόνο στις επιλογές βοσκότοπων χωρίς ζώα (χωρίς παραγωγή) αλλά αφορούν και στις αρόσιμες καλλιέργειες και στους δενδρώνες χωρίς παραγωγή, υπό την προϋπόθεση ότι οι εκτάσεις βρίσκονται σε «καλή γεωργική κατάσταση», η επιλεξιμότητα αφορά όλο το έτος και ελέγχεται με επιτόπιους ελέγχους.

Συγκεκριμένα, η ΥΑ Αποστόλου καταργεί το σημείο (γ) της παραγράφου 4 του άρθρου 2 της ΥΑ Καρασμάνη, που αφορά στην διαζευκτική αναφορά του ορισμού της γεωργικής δραστηριότητας ως «ελάχιστη δραστηριότητα σε γεωργικές περιοχές εκ φύσεως κατάλληλες για βοσκή ή καλλιέργεια» καθώς και την παράγραφο 5, που διευκρινίζει τι νοείται ως «ελάχιστη δραστηριότητα», και τα αντικαθιστά με την αναλυτική παράγραφο 6 στο άρθρο 40, όπου σημειώνονται τα παρακάτω:

«Για να είναι επιλέξιμες, οι εκτάσεις πρέπει να ανταποκρίνονται στον ορισμό του επιλέξιμου εκταρίου καθ' όλο το ημερολογιακό έτος, εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων. Η επιλεξιμότητα των εκτάσεων ελέγχεται στο πλαίσιο των επιτόπιων ελέγχων του δείγματος ως εξής:

- Α. Για τις αρόσιμες εκτάσεις σε παραγωγή σύμφωνα με την παρ. 4.α του άρθρου 2, ελέγχεται η ύπαρξη καλλιέργειας, ή η συγκομιδή προϊόντων, ή η ύπαρξη υπολειμμάτων καλλιέργειας.
- Β. Για τους βοσκότοπους σε παραγωγή σύμφωνα με την παρ. 4.α του άρθρου 2, η διατήρηση ζωικού κεφαλαίου τουλάχιστον 0,7 ΜΜΖ/εκτάριο.
- Γ. Για τους δενδρώνες σε παραγωγή σύμφωνα με την παρ. 4.α του άρθρου 2, η συγκομιδή ή το κλάδεμα καρποφορίας, ή ο καθαρισμός του υποορόφου του δενδρώνα ετησίως.
- Δ. Για τις αρόσιμες εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση σύμφωνα με την παρ. 4.β του άρθρου 2, η εφαρμογή μίας άρωσης ανά έτος.
- Ε. Για τους βοσκότοπους σε καλή γεωργική κατάσταση σύμφωνα με την παρ. 4.β του άρθρου 2, η κοπή και απομάκρυνση της βλάστησης ώστε η ποώδης βλάστηση να μην υπερβαίνει το ύψος των εβδομήντα εκατοστών.
- ΣΤ. Για τους δενδρώνες σε καλή γεωργική κατάσταση σύμφωνα με την παρ. 4.β του άρθρου 2, ο καθαρισμός του υποορόφου του δενδρώνα ανά 2 έτη ή η εφαρμογή κλαδέματος κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη».

Είναι σημαντικό να ξεκαθαρισθεί αν οι ιδιωτικοί βοσκότοποι και ειδικότερα οι βοσκότοποι χωρίς ζώα αποτέλεσαν το όχημα ιδιοποίησης ΕΑ λόγω της ΥΑ 1584/66059 (ΦΕΚ 1337/2-7-2015) ή αν οι ιδιωτικοί βοσκότοποι, η έκταση των οποίων εκτινάσσεται και σε αυτή την περίπτωση μετά το 2019, αφορούν άλλη μία μορφή δημιουργίας τεχνητών συνθηκών και καταστρατήγησης των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου.

Όπως προκύπτει από πίνακα σε απάντηση του Μ. Βορίδη, υπουργού ΑΑΤ, σε ερώτηση βουλευτών του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ (ΑΚΕ 140/43/6-10-2020) (4), οι δηλωθέντες ιδιωτικοί βοσκότοποι εμφανίζουν άξια αναφοράς αύξηση, κυρίως το 2019 (από 209.102 Ha το 2018 σε 244.178 Ha το 2019). Αυτό επιβεβαιώνεται και σε πίνακα που κατέθεσε ο μάρτυρας Γ. Κέντρος στην Εξεταστική όπου μεταξύ 2019 και 2020 η έκταση των ιδιωτικών βοσκοτόπων αυξάνεται από 262.182 το 2019 σε 360.480 Ha – κοντά στις 100.000 Ha δηλαδή - και σε 512.000 Ha το 2022 – πάνω από 150.000 Ha περίπου- σε τρία χρόνια για να πέσει στην συνέχεια στα 407.538 Ha το 2024. Αν εξετάσουμε την κατανομή των ιδιωτικών βοσκοτόπων σε αυτούς με ζώα και αυτούς χωρίς ζώα προκύπτει ότι και εδώ τόσο οι δικαιούχοι όσο και οι εκτάσεις αυξάνονται κυρίως μετά το 2019 μέχρι το 2024. Μόνη εξαίρεση αυτοί των ιδιωτικών βοσκοτόπων χωρίς ζώα όπου μετά το 2022 εμφανίζεται μια άξια αναφοράς κάμψη σε δικαιούχους αλλά και σε έκταση (λόγω της έρευνας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας).

Ειδικότερα, από επεξεργασία της απάντησης Λιβανού στις 24-2-2021 στην Ερώτηση (ΑΚΕ 3369/446/18-1-2021) βουλευτών του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ για την κατανομή του Εθνικού Αποθέματος σε ιδιωτικούς βοσκότοπους, προκύπτουν τα παρακάτω εξαιρετικά ενδιαφέροντα, για την Κρήτη, στοιχεία:

- Εκτίναξη του αριθμού των δικαιούχων της Κρήτης (αποκλειστικά σχεδόν) από 99 το 2017 σε 120 το 2018 σε 339 το 2019 και σε 701 το 2020.
- Εκτίναξη των εκτάσεων των επιλέξιμων ιδιωτικών βοσκοτόπων τους από 720 Ha το 2017 σε 804 Ha το 2018 σε 4.757 το 2019 και σε 10.508 Ha το 2020.
- Ενώ ακόμα πιο εκκωφαντική είναι η εκτίναξη των ιδιωτικών βοσκοτόπων χωρίς ζώα στην Κρήτη, από 204 Ha το 2017 σε 558 Ha το 2018 σε 2.846 Ha το 2019 και σε 9.383 το 2020.

Από τα ανωτέρω, επιβεβαιώνεται ότι η Κρήτη από το 2019 κυρίως τόσο στην κατανομή του ΕΑ συνολικά όσο και στην κατανομή ΕΑ στους ιδιωτικούς βοσκότοπους αλλά και σε αυτούς χωρίς ζώα, έχει πρωτεύοντα ρόλο.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2019 οι ιδιωτικοί βοσκότοποι της Κρήτης χωρίς ζώα που έλαβαν ΕΑ αγγίζουν το 97% περίπου του συνόλου των ιδιωτικών βοσκοτόπων στην χώρα.

Εκτάσεις ιδιωτικών βοσκότοπων, των γεωργών που έλαβαν εθνικό απόθεμα με εκτάσεις βοσκότοπων στην περιφέρεια των βοσκοτόπων (ΠΕ1), ανά έτος κατανομής

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜ ΟΣ ΔΙΚΑΙΟ ΥΧΩΝ- ΣΥΝΟΛ Ο ΧΩΡΑΣ	ΑΡΙΘΜ ΟΣ ΔΙΚΑΙΟ ΥΧΩΝ- ΚΡΗΤΗ	% ΚΡΗΤΗ- ΣΥΝΟΛ Ο ΧΩΡΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚ ΟΙ ΒΟΣΚΟ ΤΟΠΟΙ- ΣΥΝΟΛ Ο ΧΩΡΑΣ (Ha)	ΙΔΙΩΤΙΚ ΟΙ ΒΟΣΚΟ ΤΟΠΟΙ- ΚΡΗΤΗ (Ha)	% ΚΡΗΤΗ- ΣΥΝΟΛ Ο ΧΩΡΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚ ΟΙ ΒΟΣΚΟ ΤΟΠΟΙ ΧΩΡΙΣ ΖΩΑ- ΚΡΗΤΗ (Ha)	ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΒΟΣΚΟ ΤΟΠΟΙ ΧΩΡΙΣ ΖΩΑ- ΚΡΗΤΗ (Ha)	% ΚΡΗΤΗ- ΣΥΝΟΛ Ο ΧΩΡΑΣ
2017	177	99	55,9%	1032	720	69,8%	308	204	66,4%
2018	178	120	67,4%	1019	804	78,9%	680	558	82,1%
2019	406	339	83,5%	4967	4757	95,8%	2945	2846	96,6%
2020	848	701	82,7%	12455	10508	84,4%	11268	9383	83,3%
Μεταβολή 2017-2020	379%	608%		1107%	1358%		3556%	4488%	

Από την εξέταση των στοιχείων από το 2017, παρατηρούμε ότι οι άξιες λόγου μεταβολές στους ιδιωτικούς βοσκότοπους εμφανίζονται μετά το 2019. Από το 2017 στο 2020, ο αριθμός των δικαιούχων εθνικού αποθέματος στην Κρήτη με χρήση ιδιωτικών βοσκότοπων 7πλασιάστηκε (από 99 σε 701), η έκταση των ιδιωτικών βοσκοτόπων στην Κρήτη 15πλασιάστηκαν, εκ των οποίων αυτοί χωρίς ζώα σχεδόν 46πλασιάστηκαν. Μία αύξηση, η οποία υποδηλώνει κεντρικό σχεδιασμό και την ανοχή τουλάχιστον από τις ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπουργείου και του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς είναι αδύνατον να πέρασαν απαρατήρητες αυτές οι σημαντικές μεταβολές.

Αυτό που αναδεικνύεται από την υπόθεση του σκανδάλου ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ότι επί ΝΔ καταστρατηγήθηκε όχι μόνο η εναρμόνιση με τον ευρωπαϊκό κανονισμό σχετικά με την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας και τον διαχωρισμό βοσκοτόπων από ζωικό κεφάλαιο, αλλά και οι άλλες νομοθετικές εφαρμογές για την άσκηση της αγροτικής πολιτικής όπως η κατανομή του ΕΑ και η εφαρμογή της τεχνικής λύσης.

Βασικό «εργαλείο» υπήρξε αυτό της χαλάρωσης κάθε έννοιας επιτόπιου ελέγχου και νομιμοποιητικών εγγράφων που επέτρεψαν την δημιουργία τεχνητών συνθηκών καταπάτησης του ενωσιακού δικαίου, όπως emphaticά καταγράφεται τόσο στο πόρισμα της ευρωπαϊκής εισαγγελίας όσο και στις καταθέσεις μαρτύρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ - ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΣ

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

1. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 36590/25-6-25 έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης Φλωρίδη Γεώργιου, διαβιβάστηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 86 παρ. 1 και 2 και 83 του Συντάγματος, των άρθρων 1 και 4 του ν. 3126/2003 περί ποινικής ευθύνης Υπουργών και 153 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής, το υπ' αριθμ. πρωτ. 4739/24-6-25 έγγραφο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, καθώς και το με αριθμ. πρωτ. ΓΕΕΕ ΕΜΠ 367/25/19-6-25 έγγραφο του Ελληνικού Γραφείου των Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων με τη συνημμένη ΑΒΜ Ε.Ε.Ε 2024/98 (Reference Number 1299/2024) ποινική δικογραφία, σε αντίγραφο.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 4739/24-6-25 έγγραφο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, υποβάλλονται, χωρίς αξιολόγηση, επικυρωμένα αντίγραφα της με ΑΒΜ Ε.Ε.Ε 2024/98 (Reference Number 1299/2024) ποινικής δικογραφίας, που υποβλήθηκε από τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες Ευγενία Κυβέλου και Ελένη Σίσκου, κατά των πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη και Ελευθέριου Αυγενάκη.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 367/25/19-6-25 έγγραφο του Ελληνικού Γραφείου των Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων στο πλαίσιο της αυτοπρόσωπης προκαταρκτικής εξέτασης, που διενεργείται για την διακρίβωση τυχόν τέλεσης των ακόλουθων πράξεων: α) Απιστία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., από την οποία προκλήθηκε ζημία άνω των 120.000 ευρώ, κατά συναυτουργία, κατ' εξακολούθηση, β) συνέργεια στην ως άνω πράξη, κατ' εξακολούθηση και γ) εγκληματική οργάνωση (άρθρα 26α, 27, 47, 94, 98, 187 παρ. 1 και 390 παρ. 1, 2 ΠΚ και 24 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 3 Ν. 4689/2020), προέκυψαν στοιχεία τα οποία αυτά σχετίζονται με τους πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ.κ. Βορίδη Μαυρουδή και Αυγενάκη Ελευθέριου. Τα στοιχεία αυτά αφορούν συγκεκριμένα για τα αδικήματα της συνέργειας και της ηθικής αυτουργίας σε απιστία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., από την οποία προκλήθηκε ζημία άνω των 120.000 ευρώ - που σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο τυποποιείται ως έγκλημα κακουργηματικού χαρακτήρα. Τα ως άνω στοιχεία υποβάλλονται χωρίς οποιαδήποτε αξιολόγηση προκειμένου να διαβιβαστούν στη Βουλή πριν τη λήξη της τρέχουσας δεύτερης τακτικής βουλευτικής συνόδου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 παρ. 1, 2 του Συντάγματος και 4 παρ. 1, 2, 3, 4 του Ν 3126/2003.

2. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες, η παρούσα υπόθεση προέρχεται από την υπόθεση Ι.001299/2024. Πρόκειται για δικογραφία που σχηματίστηκε κατόπιν καταγγελιών του Γρηγόριου Βάρρα, ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, από τις 19/11/2019 μέχρι τις 10/11/2020 και την οποία αποφάσισαν οι ανωτέρω να διαχωρίσουν με αποκλειστικό σκοπό την άμεση αποστολή αποδεικτικών στοιχείων, που προέκυψαν κατά την πορεία της έρευνας, στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το Άρθρο 86 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος. Τα στοιχεία αυτά αφορούν τους δύο ως άνω πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και

Τροφίμων και αδικήματα που φέρονται να τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Όπως προκύπτει από το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας υπήρξαν **«ισχυρές ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη να τιμωρήσουν υπαλλήλους, τους οποίους θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους που διεξάγονταν».**

Όλα τα ανωτέρω δε, φέρεται να γίνονταν είτε κατ' εντολή Υπουργού για εκλογική επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία, παρέχοντας ενισχύσεις σε αιτούντες που δεν πληρούσαν τα απαραίτητα κριτήρια.

Η έρευνα αφορά, μεταξύ άλλων, καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες, κατά την περίοδο 2019 έως 2022, σημαντικός αριθμός ατόμων παρουσιάστηκε ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα. Οι βοσκότοποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν ως επί το πλείστον δημόσια γη που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους, χωρίς ιδιόκτητη γεωργική γη. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους.

Η φερόμενη ως δόλια κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το εθνικό απόθεμα οργανώθηκε με συστηματικό τρόπο και σε ιδιαίτερα μεγάλη κλίμακα από εγκληματικές ομάδες που περιελάμβαναν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στελέχη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπαλλήλους του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και ιδιοκτήτες Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, μέσω των οποίων υποβάλλονται αιτήσεις για επιδοτήσεις.

3. Όσον αφορά στη νομική κατάταξη των παραπάνω ισχυρισμών, σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξετάζονται τα εξής αδικήματα:

- α) Υπεξαίρεση σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 22(1) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, 4(3) στοιχ. β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.
- β) Συνδρομή σε υπεξαίρεση κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ – Άρθρο 22(1) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, 5(1), 4(3) στοιχ. β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.
- γ) Υποκίνηση στη διάπραξη των παραπάνω αναφερόμενων αδικημάτων – Άρθρο 22(1) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, 5(1), 4(3) στοιχ. β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.
- δ) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με στόχευση στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ – Άρθρο 22(2) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, τα οποία στο εθνικό δίκαιο τυποποιούνται και τιμωρούνται ως:
- ι) Κακουργηματική Απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, τελούμενη από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ [Άρθρα 26α, 27, 94, 98, 390 παρ. 1 και 2 Ποινικού Κώδικα και 24 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 3 του Νόμου 4689/2020].

- ii) Συνέργεια στην κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
- iii) Υποκίνηση στην απιστία, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
- iv) Εγκληματική οργάνωση με σκοπό τη διάπραξη των παραπάνω αδικημάτων–Άρθρα 26α, 27, 187 παρ. 1 ΠΚ.

II. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ-ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ-ΚΕΝΤΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ

1. Σύμφωνα με την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ –συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από συγκεκριμένα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, **ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις. Ειδικότερα, “υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν τις διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη να τιμωρήσουν υπαλλήλους που θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους αυτούς”**. Φέρονται δε, να ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου Υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.

2. Ένα τυπικό παράδειγμα, είναι η περίπτωση του Γεώργιου Ξυλούρη, παραγωγού από την Κρήτη, όπου ο ίδιος όπως και μέλη της οικογένειάς του δήλωναν ψευδή αριθμό ζώων, καθώς και επιλέξιμες εκτάσεις εκτός Κρήτης, στα νησιά Χίο και Πάρο. Τόσο ο τότε Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκος Μπαμπασίδης (διατελέσας αντιπρόεδρος την περίοδο 22/7/22-29/12/23), όσο και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (διατελέσας Γ.Γ την περίοδο Ιουνίου 2019-Ιουνίου 2025) Γεώργιος Στρατάκος, επέμεναν να πληρωθούν τα μέλη της οικογένειας Ξυλούρη. Ο Μπαμπασίδης Κυριάκος επιβεβαίωνε εγγράφως ότι «μετά από συστηματικό έλεγχο 21 ΑΦΜ, διαπιστώθηκε ότι δεν έχουν γη εκτός Κρήτης, τους έχει αποδοθεί ποσοστό κοινοτικών βοσκοτόπων, επομένως ίσως δεν απαιτείται διοικητικός έλεγχος», ενώ ο Σημανδράκος Ευάγγελος ως Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ (διατελέσας Πρόεδρος την περίοδο 21/07/2022–Δεκέμβριος 2023), είχε διατάξει έλεγχο. Εν τέλει, τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη δεν πληρώθηκαν το 2024, μετά από σχετικό ενημερωτικό σημείωμα της 30ης Νοεμβρίου 2023 από την Παρασκευή Τυχεροπούλου, τότε Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, στο οποίο σημειωνόταν ότι τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δεν είχαν υποβληθεί εγκαίρως.

Οι απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες μεταξύ του Γεώργιου Ξυλούρη και του Γεώργιου Στρατάκου τον Νοέμβριο 2024, είναι χαρακτηριστικές της δράσης του συστήματος, εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ. Συγκεκριμένα, ο Γεώργιος Ξυλούρης ρωτούσε τον Γιώργο Στρατάκο για την <<υπόθεση Τυχεροπούλου>>, υπονοώντας προφανώς ενέργειες για την απομάκρυνσή της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Γεώργιος Ξυλούρης επίσης φαίνεται να

ενδιαφέρεται για την αντικατάσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέως Πόπης Παπανδρέου, από το γραφείο της ΕΡΡΟ στην Αθήνα, επειδή εκείνη είχε ορίσει την Παρασκευή Τυχεροπούλου ως εμπειρογνώμονα σε προκαταρκτική δικογραφία που χειριζόταν η ίδια. Κατά τη συνομιλία του, με τη Βασιλική Ζαφειρίου, την τότε Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Γεώργιος Ξυλούρης την ενημερώνει λεπτομερώς για τις ενέργειες εναντίον της Τυχεροπούλου από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη, για τις οποίες, όπως λέει, έχει άμεση πληροφόρηση. Επιπλέον, ενημερώνει την κα Ζαφειρίου για παρέμβαση που έκανε με δική του πρωτοβουλία σε μέλος της Κυβέρνησης, με σκοπό την απομάκρυνση της Παπανδρέου από τη θέση της. Ο Γεώργιος Ξυλούρης αναφέρεται επίσης σε αγωγή που έχει καταθέσει κατά της Παρασκευής Τυχεροπούλου και ισχυρίζεται σε συνομιλία του, ότι ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριος Αυγενάκης, με τον οποίο είχε εξαιρετική σχέση, του ζήτησε να υποβάλει την αγωγή.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι επιβλήθηκε από τη Διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Παρασκευή Τυχεροπούλου, πρώην Διευθύντρια του Οργανισμού και Ειδική Επιστημονική Συνεργάτιδα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και μάρτυρα – κλειδί στο σκάνδαλο με τις αγροτικές επιδοτήσεις, πειθαρχική ποινή στέρησης μισθού και αυτό σε συνέχεια της πειθαρχικής διαδικασίας που είχε ασκήσει ο τέως πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκος Μπαμπασίδης, από τις 24 Σεπτεμβρίου 2024, εις βάρος της, για «παράβαση εχεμύθειας» και για «ανάξια για υπάλληλο συμπεριφορά».

3. Με την υπ' αριθ. πρωτ. 32786/3-6-2024 εντολή του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκου Μπαμπασίδη, η Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης διατάχθηκε να διενεργήσει ειδικό διοικητικό έλεγχο σε 20 παραγωγούς/μέλη της οικογένειας Ξυλούρη για το έτος 2023. Όπως προκύπτει από το σχετικό έγγραφο, η εντολή αυτή δόθηκε έπειτα από αίτημα της Εισαγγελίας ΕΡΡΟ Αθηνών (29/4/2024) για πληροφορίες σχετικά με τους εν λόγω παραγωγούς. Ο έλεγχος ολοκληρώθηκε, και σύμφωνα με την έκθεση με αριθμ. πρωτ. 78309/10-12-2024 της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης, διαπιστώθηκε εκτεταμένη απάτη στις αιτήσεις πληρωμών. Έντεκα από τους ελεγχθέντες είχαν ζητήσει πληρωμές για το 2023, ενεργοποιώντας δικαιώματα χωρίς να κατέχουν τα αντίστοιχα στρέμματα, καθώς είτε είχαν δηλώσει ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια με εκμισθωτές άλλους συγγενείς τους (που και αυτοί τα είχαν δηλώσει ως ιδιόκτητα), είτε δεν είχαν τίτλους ιδιοκτησίας, είτε διέθεταν τίτλους για πολύ μικρότερες εκτάσεις. Αποτέλεσμα ήταν να απορριφθούν όλα τα δηλωμένα αγροτεμάχια, εκτός από τα δημόσια βοσκοτόπια που τους είχαν κατανεμηθεί στο πλαίσιο της «τεχνικής λύσης».

4. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. 62124/10-10-2024 σημείωμα του Προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, που εκδόθηκε έπειτα από εντολή ελέγχου, διενεργήθηκε έλεγχος σε 110 παραγωγούς. Για όσους δεν είχαν προηγουμένως ελεγχθεί, εξετάστηκαν από την υπηρεσία του. Μόνο για λίγα από τα δηλωμένα αγροτεμάχια βρέθηκε αποδεικτικό κυριότητας, με αποτέλεσμα να εγκριθεί μόλις το 5% των εκτάσεων που είχαν δηλωθεί.

5. Σε καταγεγραμμένες συνομιλίες, εμφανίζεται επίσης ο Ελευθέριος Ζερβός, ο οποίος ορίστηκε Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ με απόφαση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ελευθερίου Αυγενάκη (ΦΕΚ 43/23-1-2024), ως στενός συνεργάτης και άνθρωπος απόλυτης εμπιστοσύνης του. Ο Ελευθέριος Ζέρβος συνομιλεί καθημερινά, κυρίως με Κρητικούς, για θέματα ενισχύσεων και ελέγχων ενώ εμφανίζεται συχνά μαζί με τον Ελευθέριο Αυγενάκη σε δημόσιες εκδηλώσεις, κυρίως στην Κρήτη. Σε συνομιλία του με τον κ. Νικόλαο Κεφαλογιάννη, στις 03/01/2025, ο Ελευθέριος Ζερβός που κατάγεται από την περιοχή Ζωνιανά της Κρήτης, ενημερώνει τον κ. Ν. Κεφαλογιάννη για ανώνυμη καταγγελία που αφορά εκατόν πενήντα (150) άτομα από δύο οικογένειες των Ζωνιανών, Παπαδάκη και Καββαλού, που φέρονται να έχουν δηλώσει υπερβολικό αριθμό ζώων. Η καταγγελία αυτή αναφέρθηκε επίσης ότι κοινοποιήθηκε στον Περιφερειακό Διευθυντή Κρήτης, Κωνσταντίνο Αλεξόπουλο.

Σε συνομιλία του με τον Ελευθέριο Ζερβό, που πραγματοποιήθηκε στις 11-12- 2024, ο Αλεξόπουλος Κωνσταντίνος ανέφερε ότι στις 29-07-2024 του ζητήθηκε ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειες της υπηρεσίας του, στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ρεθύμνου. Κατέθεσε ότι γνώριζε για την καταγγελία και ότι είχε εντολή να προχωρήσει σε ελέγχους, αλλά λόγω φόρτου εργασίας θα εκτελούνταν αργότερα. Μάλιστα, στην ίδια συνομιλία, ανέφερε ότι είχε ενημερώσει, την ίδια ημέρα, για την κατάθεσή του την Σταυρούλα Κουρμεντζά, τότε Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος επίσης είχε ενημερώσει τον Κυριάκο Μπαμπασίδη για την κλήτευση του από τον Εισαγγελέα. Πέραν του Μπαμπασίδη Κυριάκου, ενημέρωσε και τον Ελευθέριο Ζέρβο, αφού προηγουμένως είχε ενημερώσει τον Γιάννη Τρουλλινό, χωρίς να είναι ξεκάθαρο γιατί ο τέως πλέον μετά τις αποκαλύψεις, διευθυντής του πολιτικού γραφείου του κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, ενημερώθηκε πριν τον αρμόδιο Αντιπρόεδρο.

6. Σε άλλες καταγεγραμμένες συνομιλίες, ο Κυριάκος Μπαμπασίδης αποδίδει την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ (που βρίσκονται υπό έρευνα για ποινικά αδικήματα), στους Ελευθέριο Ζερβό, Γεώργιο Κέντρο (Διευθυντή Διευθύνσεων Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ), Ζωή Πολιτοπούλου (υπάλληλο της ίδιας Διεύθυνσης). Συγκεκριμένα, στις 14-11-2024, ο Μπαμπασίδης αναφέρει σε άγνωστο συνομιλητή ότι οι Κέντρος και Ζέρβος πλήρωσαν όλα τα ΑΦΜ που είχαν δεσμευτεί από την Εισαγγελία. Στις 13-11-2024 καταγράφεται συνομιλία μεταξύ του Μπαμπασίδη Κυριάκου και του Γιάννη Τρουλλινού, στενού συνεργάτη και τ. διευθυντή του πολιτικού γραφείου του κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, όπου συζητείται η πληρωμή των δεσμευμένων ΑΦΜ. Σύμφωνα με τον Μπαμπασίδη, τα συγκεκριμένα ΑΦΜ πληρώθηκαν κατά την απουσία του στην Ουγγαρία, και αφού η Πολιτοπούλου, ο Γ. Κέντρος και ο Ελ. Ζέρβος “παραποίησαν τα αρχεία”. Αναφέρεται, επίσης, ότι μεταξύ των πληρωμένων ΑΦΜ υπήρχε και παραγωγός από τη Νίσυρο, ο οποίος είχε προκαλέσει επεισόδιο με υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, με τον Τρουλλινό να αναφέρει ότι αυτός ο παραγωγός διαδίδει πως ο Ελ. Αυγενάκης κανόνισε την πληρωμή του.

7. Αυτό το οποίο είναι ιδιαίτερα εμφανές στην περίπτωση των μελών της ομάδας που λειτουργούσε εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ, είναι ότι προσάρμοσαν τις ενέργειές τους ανάλογα με την πορεία των εισαγγελικών ερευνών, προσπαθώντας να δώσουν την εντύπωση ότι τηρούνται οι νόμιμες διαδικασίες. Ωστόσο, ο πραγματικός τους στόχος

δεν ήταν η ουσιαστική εφαρμογή ελέγχων, αλλά η εξασφάλιση της εικόνας της νομιμότητας. Αυτό δημιουργούσε κίνδυνο για την αποτελεσματικότητα των ερευνών, καθώς τα πορίσματα και τα αποτελέσματα των ελέγχων μπορεί να αλλοιώνονται σε συνάρτηση με διαρροές σχετικές με τις έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO).

8. Συμπερασματικά, από όλα τα παραπάνω στοιχεία και ιδίως το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, προκύπτει ότι την περίοδο 2019–2024, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ ενήργησαν σε συντονισμό με αρμόδιους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εκπροσώπους των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (ΟΣΔΕ), και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του Καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης, προκειμένου:

- Να πληρούνται τεχνητά οι προϋποθέσεις για να λάβουν πλεονεκτήματα βάσει της ΚΑΠ, κυρίως με κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το εθνικό απόθεμα, μέσω ψευδών δηλώσεων αριθμού ζώων ή έκτασης.
- Να παρεμποδιστούν οι ουσιαστικοί έλεγχοι μέσω της εφαρμογής της «τεχνικής λύσης».

III.ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Ως προς την αρμοδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα προς το **ΠΔ 97/2017** (Οργανισμός του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων):

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Άρθρο 1

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), αποτελεί ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας. Για την επίτευξη της αποστολής του το Υπουργείο προωθεί:

- 1) Την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων.
- 2) Την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα.
- 3) Την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού.
- 4) Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).
- 5) Την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.
- 6) Την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα.

7) Την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και αλιευτική παραγωγή.

Από το ΥΠΑΑΤ και τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό, όπως αναλύθηκε και ανωτέρω εποπτεύονται και μια σειρά φορέων με τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Ανάμεσα στα εποπτευόμενα από το ΥΠΑΑΤ ΝΠΙΔ είναι και ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων). Μάλιστα το ίδιο το διαβιβαστικό της Εισαγγελίας ορίζει την εποπτεία, ως ευρύτερη έννοια από τον έλεγχο, που περιλαμβάνει παρακολούθηση, διατύπωση γνώμης, υποδείξεις, γνώση των δραστηριοτήτων του Φορέα. Ο δε έλεγχος αναφέρεται στην άμεση παρέμβαση του κράτους, π.χ. ως προς τη νομιμότητα, τα οικονομικά ή επιστημονικά στοιχεία.

Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης)

Ο Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης), ανέλαβε καθήκοντα Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μετά τον διορισμό του από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, με το ΠΔ 83/2019 (ΦΕΚ Α' 121/09.07.2019), θέση την οποία διατήρησε μέχρι την 5η Ιανουαρίου 2021. Το 2019, η κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων σε αγρότες της Κρήτης, η οποία προτάθηκε με το υπ' αριθμ. 70688/18-09-2019 εμπιστευτικό έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Αθανάσιο Καπρέλη, στο οποίο προτείνει «λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων σε ορισμένες Χωρικές Ενότητες» την κατά περίπτωση κατανομή σε άλλες και εγκρίθηκε από τον ΥΠΑΑΤ, Μ. Βορίδη, αντιστοιχούσε σε 48.395 εκτάρια στη Δυτική Μακεδονία, 38.140 στην Πελοπόννησο, 8.585 στην Κάρπαθο, 2.917 στην Κω και 8.902 στη Ρόδο.

Σημειώνεται ότι η δικογραφία Ι.001299/2024 στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, σχηματίστηκε κατόπιν καταγγελιών του Γρηγόριου Βάρρα, ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, από τις 19/11/2019 μέχρι τις 10/11/2020. Από το αποδεικτικό υλικό που συγκεντρώθηκε προέκυψε ότι τους μήνες που προηγήθηκαν της παραίτησής του, από τη θέση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, είχε παραγγείλει μια σειρά ελέγχων, σύμφωνα με κριτήρια ανάλυσης κινδύνου που αφορούσαν μεταξύ άλλων αιτούντες εθνικό απόθεμα με βάση μισθωμένους κυρίως ή και ιδιόκτητους βοσκότοπους μεγάλης έκτασης χωρίς ζώα. Πολλές από τις εκτάσεις αυτές ήταν δημόσιες και είχαν κατανεμηθεί τα προηγούμενα χρόνια στο πλαίσιο της “τεχνικής λύσης” σε κτηνοτρόφους που δεν διέθεταν επαρκείς βοσκοτόπους. Οι εκτάσεις αυτές φέρονται να ήταν γνωστές στον Τεχνικό Σύμβουλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και στα ΚΥΔ (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων), από τους οποίους υπάρχουν ενδείξεις ότι διέρρεαν στους παραγωγούς οι σχετικές πληροφορίες. Ενώ λοιπόν για την πλειοψηφία τουλάχιστον των εκτάσεων αυτών ήταν ευχερές να διαπιστωθεί ο δημόσιος χαρακτήρας τους με τη χρήση γεωχωρικών ελέγχων, **οι έλεγχοι που γίνονταν βασιζόνταν μόνο στη δήλωση περιουσιακής κατάστασης του φερόμενου ως ιδιοκτήτη και μάλιστα μόνο για το ελεγχόμενο έτος καθώς και στο μισθωτήριο συμβόλαιο (σε περίπτωση μισθωμένου βοσκότοπου), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.**

Στις 27-10-2020 (αρ. πρωτ 69823) ο Γρ. Βάρρας τροποποίησε την ανωτέρω εγκύκλιο και παρήγγειλε μια σειρά ελέγχων, οι οποίοι επρόκειτο να διεξαχθούν σύμφωνα με την τροποποιηθείσα από τον ίδιο εγκύκλιο, ώστε να απαιτούνται πλέον ισχυροί νομικοί

τίτλοι για την απόδειξη δικαιωμάτων νόμιμης κατοχής στις βοσκοτοπικές εκτάσεις και όχι μόνο το Ε9. Παράλληλα, πάγωσε την πληρωμή περίπου 4.000 ΑΦΜ που είχαν ήδη ενταχθεί στο καθεστώς ενισχύσεων και αποφάσισε να μην ενημερώσει τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων για να αποφύγει, κατά τον ίδιο, «διαρροές και παρεμβάσεις». Διέταξε ελέγχους σε 99 ΑΦΜ, με ελεγκτική ομάδα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η ομάδα αυτή, μετά από αντιδράσεις, αυξήθηκε από 5 σε 11 μέλη, αλλά περιορίστηκε μόνο σε οπτικό διοικητικό έλεγχο.

Σημειώνεται ότι ο Μ. Βορίδης, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπέγραψε την με αριθμ. 3004/327767 (ΦΕΚ Β' 5176/31-12-2019) Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Αντιπροέδρων του Διοικητικού Συμβουλίου και του Γενικού Διευθυντή του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) - Ν.Π.Ι.Δ.» και κατ' επέκταση την ανάθεση στον Δημήτρη Μελά της άσκησης αρμοδιοτήτων που αφορούν στον τεχνικό έλεγχο και τις άμεσες ενισχύσεις.

Ο Γρηγόριος Βάρρας, βλέποντας τα παράπονα για παρατυπίες στην κατανομή του Εθνικού Αποθέματος, διέταξε ελέγχους βάσει κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου (π.χ. βοσκοτόπια χωρίς ζώα, μακριά από τη μόνιμη κατοικία των αιτούντων).

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στην από 28/11/2024 ένορκη κατάθεσή του, δεν είχε ενημερώσει τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων και ο λόγος ήταν αφενός μεν να αποφύγει τη διαρροή κι αφετέρου να μην υπάρξει παρέμβαση από τον αντιπρόεδρο Δ. Μελά και του ασκηθεί πίεση εντός και εκτός Οργανισμού, δεδομένου ότι ο κ. Μελάς ήταν αποκλειστική επιλογή για την εν λόγω θέση, από τον τότε ΥΠΑΑΤ κ. Βορίδη και ήταν και προνομιακός συνομιλητής, τόσο αυτού όσο και του Δ/ντη του, κ. Θεοδόση Αθανασά καθώς και του Γ.Γ. ΥΠΑΑΤ κ. Γεωργίου Στρατάκου που και αυτός ήταν επιλογή του ΥΠΑΑΤ όπως και ο τότε Γενικός Δ/ντης ΟΠΕΚΕΠΕ Λαμπρόπουλος Απόστολος.

Στις 10-11-2020, ο κ. Βάρρας απομακρύνθηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ καθώς ζητήθηκε από τον τότε Υπουργό (Μ. Βορίδη) η παραίτησή του. Οι δε διάδοχοί του, στη θέση του προέδρου Θεοφάνης Παπάς (διατελέσας Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 2.11.20 έως 26.2.21) και στη θέση αντιπροέδρου Δημήτριος Μελάς (ο οποίος διετέλεσε και πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ Μάρτιος 2021-Ιούλιος 2022) τροποποίησαν εκ νέου την υπ αριθμ 85112/2015 εγκύκλιο, κατόπιν εισηγήσεως της Διευθύντριας Τεχνικών ελέγχων του οργανισμού Αθανασίας Ρέππα επιστρέφοντας στην ουσία στο προηγούμενο καθεστώς των «χαλαρών ελέγχων».

Επιπλέον, αποδέσμευσαν την πληρωμή των υπό έλεγχο ΑΦΜ. Από έλεγχο που διενήργησε το ΣΔΟΕ σε φερόμενους ιδιοκτήτες και μισθωτές βοσκοτοπικών εκτάσεων, ως προς τους οποίους συνέτρεχαν τα κριτήρια ανάλυσης κινδύνου που είχε θέσει ο Γρηγόριος Βάρρας και οι οποίοι είχαν ελεγχθεί χωρίς ευρήματα το 2021 υπό το καθεστώς της υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκυκλίου, όπως ίσχυε μετά την τροποποίηση της από Παπά και Μελά, διαπιστώθηκε ότι τουλάχιστον 18 από αυτούς είχαν επιχορηγηθεί αν και δεν είχαν νόμιμο δικαίωμα. Η λήψη των επιχορηγήσεων από αυτούς φέρεται ότι διευκολύνθηκε από την εφαρμογή της τροποποιηθείσας ως άνω εγκυκλίου και επιπλέον τα όργανα Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ φέρονται ότι δεν αναζήτησαν την επιστροφή των ποσών που αχρεωστήτως καταβλήθηκαν στους ανωτέρω παραγωγούς, ύψους τουλάχιστον οκτακοσίων χιλιάδων τριακοσίων εξήντα επτά (800.367) ευρώ. Σημειωτέον ότι κατά την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία η ζημιά που προκλήθηκε από τη συντονισμένη δράση των μελών της

Διοίκησης και λοιπών στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί επακριβώς διότι εκκρεμούν σχετικοί έλεγχοι.

Είναι χαρακτηριστική η απάντηση του κ. Βορίδη σε κοινοβουλευτική ερώτηση (στις 18-12-2020 ήτοι έναν μήνα μετά την παραίτηση Βάρρα)

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/11476003.pdf>:

«Επίσης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 5.2-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ της ίδιας Εγκυκλίου:

«Ο διοικητικός έλεγχος για τη νομιμότητα των παραστατικών κατοχής των αγροτεμαχίων γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ-ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ του εκάστοτε έτους. Κατά την εξέταση καταγγελιών σχετικών με νόμιμη κατοχή αγροτεμαχίων, για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια, ελέγχεται η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του ιδιοκτήτη του αγροτεμαχίου. Για τα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια ελέγχονται τα παραστατικά ενοικίασης που έχουν επισυναφθεί στον φάκελο του παραγωγού κατά την υποβολή της ΕΑΕ (Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης). Στην περίπτωση που καταγγέλλεται, ότι ο εμφανιζόμενος ως εκμισθωτής δεν κατέχει το αγροτεμάχιο που αναγράφεται στο παραστατικό ενοικίασης, ελέγχεται και η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του εκμισθωτή (...). Στις περιπτώσεις που τα προσκομισθέντα έγγραφα δημιουργούν αμφιβολίες ως προς την νομιμότητα των πράξεων και δεν καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της κυριότητας ή των ορίων κυριότητας του αγροτεμαχίου, ο Οργανισμός είναι αδύνατον να αποσαφηνίσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Η επίλυση ιδιοκτησιακών ή άλλων παρόμοιων διαφορών μεταξύ των δικαιούχων, αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών και δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.».

Εκ των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δεν έχει την δυνατότητα αλλά ούτε και την αρμοδιότητα ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων που περιγράφουν τα υποβληθέντα με τις ΕΑΕ παραστατικά μίσθωσης, παρά μόνο εφόσον ο ιδιοκτήτης/εκμισθωτής προβεί σε καταγγελία, οπότε, με αναφορά στα υποβληθέντα από τον ιδιοκτήτη/εκμισθωτή στοιχεία, δύναται να διενεργηθεί ειδικός διοικητικός έλεγχος που μπορεί να οδηγήσει στην εξαίρεση εκείνων των αγροτεμαχίων που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να μην υπολογιστούν στις ενισχύσεις και ταυτόχρονα να επιβληθούν οι προβλεπόμενες κυρώσεις. Για να είναι δυνατή η διασταύρωση των στοιχείων μισθωμένων βοσκοτόπων, από το έτος ενίσχυσης 2020 είναι υποχρεωτική η αναγραφή στην ΕΑΕ κάθε γεωργού του Α.Τ.ΑΚ. (Αριθμού Ταυτότητας Ακινήτου) κάθε εκμισθωμένου αγροτεμαχίου, όπως αυτό αποτυπώνεται στην περιουσιακή κατάσταση του εκμισθωτή. Το σύνολο των αγροτεμαχίων με τα αντίστοιχα Α.Τ.ΑΚ. διασταυρώνονται μέσω της Α.Α.Δ.Ε., προς επιβεβαίωση της νόμιμης κατοχής τους».

Επίσης, ο κ. Βορίδης ήταν πλήρως ενήμερος για το θέμα, καθώς υπήρχε η κάτωθι έγγραφη καταγγελία προς αυτόν, από την Ένωση Συνεταιρισμών Νήσων Κυκλάδων & Αργοσαρωνικού:

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, 30-10-2020

ΠΡΟΣ

ΑΠ: 83

Ι.ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Υπόψη Υπουργού κ. Μ. Βορίδη
Αχαρνών 2, Τ.Κ. 10176, ΑΘΗΝΑ

2. ΟΠΕΚΕΠΕ

Υπόψη Προέδρου κ. Γ. Βάρρα
Δομοκού 5, Τ.Κ. 10445, ΑΘΗΝΑ

Θέμα: «Διασφάλιση νομιμότητας αγροτικών επιδοτήσεων στις Κυκλάδες»

Αξιότιμοι Κύριοι,

Βρισκόμαστε στη δυσάρεστη θέση να σας μεταφέρουμε το κλίμα έντονης αγανάκτησης που επικρατεί εδώ και καιρό μεταξύ των κτηνοτρόφων-μελών μας για τη δέσμευση και δήλωση στο ΟΣΔΕ 2019 και 2020 εκτάσεων χιλιάδων στρεμμάτων στα νησιά μας, σε βοσκοτοπικές ενότητες από «παραγωγούς» που δεν κατοικούν μόνιμα στα νησιά της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και δεν έχουν ζωικό κεφάλαιο.

Συγκεκριμένα μετά από ενδελεχή επεξεργασία των διασταυρωτικών ελέγχων των αιτήσεων του ΟΣΔΕ 2020, διαπιστώσαμε να δηλώνονται αγροτεμάχια εκτάσεων άνω των 1.000 στρεμμάτων ανά παραγωγό με τον Κωδικό Ποικιλίας 90002 ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ ΣΕ ΚΑΛΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ στα νησιά των Κυκλάδων της ζώνης ευθύνης μας (Άνδρος, Ανάφη, Κέα, Κύθνος, Σίφνος, Σέριφος, Σίκινος, Ίος, Φολέγανδρος, Κίμωλος και Μήλος) από «δικαιούχους και υποψήφιους δικαιούχους επιδοτήσεων στο ΟΣΔΕ» που ενώ η εκμετάλλευσή τους είναι αποκλειστικά στα νησιά μας, η μόνιμη κατοικία τους είναι στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων η Κρήτη.

Το φαινόμενο αυτό έγινε από πέρσι αντιληπτό (αν και ήταν σε μικρή έκταση) από τους κτηνοτρόφους μας κατά την προσθήκη νέων αγροτεμαχίων (τα περισσότερα τοπογραφημένα) όπου με έκπληξη διαπίστωναν κατά τη χαρτογράφηση ότι τα αγροτεμάχια που είχαν μόλις ενοικιάσει ή είχαν αποδεχτεί ως κληρονομιά ήταν ήδη χαρτογραφημένα από άλλους παραγωγούς εκτός Κυκλάδων ως ενοικιαζόμενα. Φέτος όμως το φαινόμενο εκτραχύνθηκε αφού οι αιτήσεις ΟΣΔΕ 2019 «των νεοφερμένων» στις Κυκλάδες απέκτησαν δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα, πληρώθηκαν κανονικά και ...έγιναν φωτεινό παράδειγμα προς μίμηση. Η συνταγή απλή: Μηδενικό ζωικό κεφάλαιο + βοσκότοπος σε καλή κατάσταση (κωδικός ποικιλίας 90002) και εξεύρεση ενός ενοικιαστήριου εκατοντάδων ή και χιλιάδων στρεμμάτων οπουδήποτε.

Χαρακτηριστική είναι και η καταγγελία της ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ, εκείνη την περίοδο, στην οποία περιγράφεται επακριβώς ο τρόπος δημιουργίας τεχνικών συνθηκών για τη λήψη ενισχύσεων, η οποία δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης περί γνώσης ή μη του κ. Βορίδη.

«ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ: Τα βοσκοτόπια να κατανεμηθούν σε όσους πράγματι εκτρέφουν ζώα.

Ένα χρυσοφόρο κύκλωμα λυμαίνεται τα βοσκοτόπια σε περιοχές της χώρα μας, αποκομίζοντας τεράστια κέρδη,...από τα χρήματα που αναλογούν στους κτηνοτρόφους μας.

Η μέθοδος που ακολουθούν εκτυλίσσεται σε τρία στάδια:

1. Αίτηση ΟΣΔΕ που περιλαμβάνει βοσκήσιμη έκταση/βοσκότοπο (από κάποιον που δεν έχει ζώα, δεν έχει δικαιώματα, και που στην πραγματικότητα ουδεμία σχέση έχει με την κτηνοτροφία).

- Η αίτηση γίνεται είτε on-line, είτε σε ΚΥΔ που εξυπηρετεί το εν λόγω κύκλωμα (απαιτείται δηλαδή συνδρομή υπαλλήλου ΚΥΔ ακόμη και στο on-line).

-Κάποιος που έχει σχέση με αυτόν που κάνει την αίτηση (συνήθως συγγενική) του έχει νοικιάσει με μισθωτήριο συνήθως πολύ μικρού τιμήματος την βοσκήσιμη έκταση (αυτό το μισθωτήριο ανεβαίνει στο σύστημα του ΟΣΔΕ). Έχει προηγηθεί δήλωση Ε9 αυτού που θεωρητικά έχει την κατοχή της έκτασης που την μισθώνει στον αιτούντα (προκειμένου να υπάρχει ΑΤΑΚ). Δεν υπάρχει έλεγχος του Ε9 οπότε το κύκλωμα λειτουργεί.

2. Το προηγούμενο βήμα έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτουν αιτήσεις που απαιτούν για να είναι επιλέξιμες προς πληρωμή εκτάσεις βοσκήσιμων γαιών και δικαιώματα.

-Οι εκτάσεις βρίσκονται ακόμη και εκτός Περιφέρειας που γίνεται η εκάστοτε αίτηση με εφαρμογή της Τεχνικής Λύσης.

-Τα δικαιώματα προκύπτουν από την συναφή αίτηση που γίνεται για την χορήγησή τους από το Εθνικό Απόθεμα.

3. Σε συνέχεια λοιπών των βημάτων ένα και δύο, κάποιοι βρίσκονται να έχουν δικαιώματα βοσκότοπου (25 Ευρώ περίπου το στρέμμα συν περίπου συν 10 Ευρώ το στρέμμα μιας και είναι νεοεισερχόμενοι με δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα) σε δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων που δεν τους ανήκουν (ακόμη και εκτός της οικείας Περιφέρειας τους). Εννοείται ότι δεν ασκούν κτηνοτροφική δραστηριότητα, λαμβάνουν κοινοτική επιδότηση παράνομα, εμποδίζουν να ενταχθούν στο σύστημα πραγματικοί νέοι αγρότες, χαλκεύουν την κατανομή δικαιωμάτων μεταξύ των Περιφερειών, δεσμεύουν έστω και εικονικά δημόσιες εκτάσεις.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι το παραπάνω κύκλωμα αποθρασύνθηκε την τελευταία χρονιά (ενδεχομένως και λόγω της επιτυχίας του τα προηγούμενα χρόνια) προκειμένου να δημιουργήσει τελεσίδικες καταστάσεις ενόψει των νέων δικαιωμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου.

Η ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ ζητά:

- Να μην χορηγηθούν σε τέτοιες αιτήσεις δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα.

-Να ελεγχθούν τα μισθωτήρια με εμπλοκή και των Δήμων/Περιφερειών (σίγουρα δεν θα υπάρχει βεβαίωση χαρακτηρισμού βοσκοτόπου μιας και τα μισθωτήρια αφορούν δημόσιες εκτάσεις)

-Να ελεγχθούν για τα προηγούμενα χρόνια όσοι έλαβαν τέτοια δικαιώματα από το Εθνικό Αποθέμα (ειδικά για το 2019, οι φήμες για την Κρήτη/Ηράκλειο είναι εκκωφαντικές).

- Να μην γίνει εφαρμογή της Τεχνικής Λύσης, τουλάχιστον όσο αφορά τέτοιες αιτήσεις.

<https://www.gaia365.gr/protogenis-tomeas/243463/kykloma-ekatommyrion-eyro-apenanti-stoys-ktinotrofoys>».

Άξιο επισήμανσης αποτελεί το γεγονός ότι ο κ. Βορίδης συνέχισε να συμμετέχει σε συσκέψεις για θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ ακόμα και ως Υπουργός Επικρατείας. Στο από 30/06/2025 ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail), ο Ευάγγελος Σημανδράκος (διατελέσας Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Ιούλιο του 2022 μέχρι τον Δεκέμβριο 2023) προς τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες, αναφέρεται σε δύο επιστολές που είχε στείλει στον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ κ. Μπρατάκο Ιωάννη, προκειμένου να τον ενημερώσει για την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ εξαιτίας ατεκμηρίωτων δηλώσεων του τότε υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Αυγενάκη, μετά την πληρωμή της προκαταβολής των άμεσων ενισχύσεων, τον Οκτώβριο του 2023.

Όπως, αναφέρει στο ηλεκτρονικό μήνυμα (email) του, ο κ. Σημανδράκος ενημέρωνε τον κ. Μπρατάκο, ότι εφάρμοσε νέες, αυστηρότερες διαδικασίες ελέγχου, με αποτέλεσμα να μην καταβληθούν ενισχύσεις σε εννέα χιλιάδες, τριακόσια εννέα (9.309) ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, εκ των οποίων ποσοστό εξήντα τρία τοις εκατό (63%) προερχόταν από τις τέσσερις περιφερειακές ενότητες Ν. Λασιθίου, Ηρακλείου, Ρεθύμνης και Χανίων. Αποτέλεσμα αυτών ήταν να ακολουθήσει σύσκεψη του κ. Σημανδράκου με τους κ.κ. Μπρατάκο, Παπασταύρου και Βορίδη, οπότε υπήρξε αναλυτική ενημέρωση του πρώτου προς τους τρεις Υπουργούς, για όλα τα θέματα που απασχολούσαν εκείνη την περίοδο τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Όπως αναφέρει ο κ. Σημανδράκος, τα ανωτέρω πρόσωπα στην επόμενη σύσκεψη της 28ης/12/23, ζήτησαν την παραίτησή του.

Μεταξύ άλλων, πρέπει να σημειωθεί ότι οι ευθύνες του κ. Βορίδη, σε ότι αφορά στην εκτόξευση του ζωικού κεφαλαίου και του κατανεμηθέντος Εθνικού Αποθέματος, περιγράφονται ακροθιγώς από τον διάδοχό του στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λιβανό, στο από 26/10/2021 Ενημερωτικό του Σημείωμα, αναφορικά με «την τροποποίηση της ΚΥΑ για κατανομή των βοσκοτόπων», όπου αναφέρεται:

α) σε υπέρμετρη και σε ορισμένες περιπτώσεις αδικαιολόγητη αύξηση του αριθμού των δηλωθέντων αμνοεριφίων» και

β) σε υπέρμετρη αύξηση των απαιτήσεων σε δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων, από κτηνοτρόφους που παίρνουν δικαιώματα εθνικού αποθέματος με πολυετή συμβόλαια ιδιωτικών εκτάσεων και το επόμενο έτος αιτούνται δημόσιες εκτάσεις», αποβλέποντας πάλι κατά δήλωσή του «.....να αποθαρρυνθεί ο κτηνοτρόφος που δημιουργεί τεχνητές συνθήκες λήψης κοινοτικών ενισχύσεων και ο κτηνοτρόφος που επιδιώκει “την εύκολη” λήψη ενισχύσεων με την ελάχιστη δυνατή παραγωγική δραστηριότητα.”

Χαρακτηριστικά ο κ. Λιβανός στην Εξεταστική Επιτροπή ανέφερε: “Ερχόμενος αντιμέτωπος με τους αριθμούς, έμεινα ειλικρινά εμβρόντητος. Ήταν ηλίου φαεινότερο ότι υπήρχε μια ραγδαία και προφανέστατα αφύσικη αύξηση του αριθμού των αμνοερίφων σε συγκεκριμένες κτηνοτροφικές περιοχές, καθώς επίσης και μια τεράστια αύξηση στην κατανομή του εθνικού αποθέματος. Δηλαδή, το 2020-2021, στην Κρήτη είχαν δηλωθεί στο εθνικό απόθεμα ένα εκατομμύριο τετρακόσιες σαράντα μία χιλιάδες εκατόν εξήντα οκτώ αμνοί. Αμνοερίφια είναι τα μικρά. Τα διακρίνουμε από τα μεγάλα. .. Στην ίδια, λοιπόν, περιφέρεια το 2015, αυτά ήταν εκατόν εβδομήντα οκτώ χιλιάδες. Πάει να πει, δηλαδή, ότι είχαμε μια σωρευτική αύξηση της τάξης του 708%, όταν τον ίδιο χρόνο, ένα από τα βασικά ζητήματα που είχαμε, ως στρατηγικός σχεδιασμός στο Υπουργείο, είναι πώς θα ενισχύσουμε την ελληνική κτηνοτροφία, η οποία έπεφτε. Δηλαδή, ενώ έπεφτε πανελλαδικά η ελληνική κτηνοτροφία, εκεί εμφάνιζαν μια αύξηση 708%. Στα δε ερίφια, η αντίστοιχη αύξηση ήταν 539%.”

Αυγενάκης Ελευθέριος

Ο Αυγενάκης Ελευθέριος, ανέλαβε καθήκοντα Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μετά τον διορισμό του από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, με το Προεδρικό Διάταγμα υπ’ αριθμ. 79/2023 (ΦΕΚ Τεύχος Α’ 121/27.06.2023), θέση που διατήρησε μέχρι την 14η Ιουνίου 2024. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συνομιλία που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ζερβού Ελευθέριου, ορισθέντος Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, με απόφαση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Λευτέρη Αυγενάκη (ΦΕΚ 43/23-1-2024), και του Κ (καταγράφεται το όνομα), ο οποίος καλεί τον κ. Ζερβό για ελέγχους, με τον τελευταίο να του εξηγεί ότι η αρχική καταγγελία (για 150 άτομα) είχε γίνει αφότου ο ίδιος είχε έρθει μαζί με τον Αυγενάκη στα Ζωνιανά. Τον έλεγχο αυτόν τον ανέβαλε όσο μπορούσε για 8 μήνες και είχε ενημερώσει μεταξύ άλλων και τον κ. Αυγενάκη για τον οποίο αναφέρει ότι είπε χαρακτηριστικά “ όταν είχε έρθει, λέει όχι δεν θα γίνει κανένας έλεγχος” “Θα το δούμε κάποια στιγμή να πάει παραπίσω”. Οι συνομιλίες αυτές είναι χαρακτηριστικές της αντίληψης του κ. Αυγενάκη είτε για την καθυστέρηση και αναβολή ορθών ελέγχων, είτε την παντελή έλλειψη αυτών, επιτρέποντας με αυτό τον τρόπο την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνακόλουθα τους Ευρωπαίους (μεταξύ αυτών και τους Έλληνες) φορολογούμενους.

Ο Ευάγγελος Σημανδράκος διορίστηκε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ τον Ιούλιο του 2022, θέση που κατείχε μέχρι τον Δεκέμβριο 2023. Σύμφωνα με την κατάθεσή του, επιχείρησε την εξυγίανση του ΟΠΕΚΕΠΕ και δεν επέτρεψε την έκδοση δικαιωμάτων Εθνικού Αποθέματος σε πάνω από δύο χιλιάδες (2.000) αιτούντες για βοσκότοπους χωρίς ζώα, κατά των οποίων υπήρχαν καταγγελίες ή εκκρεμούσαν έλεγχοι. Μάλιστα την 1η Σεπτεμβρίου 2022 τροποποίησε εκ νέου την υπ’ αριθμ. 85112/2015 εγκύκλιο, επαναφέροντας τα αυστηρά κριτήρια ελέγχου, που είχαν θεσμοθετηθεί, επί προεδρίας του Γρ. Βάρρα στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Ευάγγελος Σημανδράκος επισήμανε ότι ανέλαβε τα καθήκοντά του σε συνθήκες έντονου ελέγχου για τη λειτουργία της εφαρμογής ΟΣΔΕ στο gov.gr cloud, καθώς και για το αν ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα μπορούσε να ανταποκριθεί στην πληρωμή του Οκτωβρίου 2022, που απαιτούσε τη συλλογή και επεξεργασία των αιτήσεων. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, «αρκετά αργότερα

συνειδητοποίησε ότι υπήρχε σύγκρουση» ανάμεσα στη Διοίκηση και την τεχνική λειτουργία της Υπηρεσίας. Ωστόσο, έως το τέλος Αυγούστου κατάφερε να ολοκληρώσει τη συλλογή των αιτήσεων ΟΣΔΕ με μια μικρή ομάδα υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, που στήριξαν τη μεταφορά στο gov.gr cloud.

Παράλληλα, έθεσε ως πρώτη προτεραιότητα την τροποποίηση της εγκυκλίου τεχνικών ελέγχων, ώστε να σταματήσει η πρακτική των τυπικών ελέγχων σε περιοχές που είχαν δηλωθεί ως ιδιωτικοί βοσκότοποι χωρίς ζώα, στις οποίες βασίστηκε η έκδοση δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα. Συνολικά, περίπου 6.000 ΑΦΜ είχαν μπλοκαριστεί κατά την προεδρία του Ευάγγελου Σημανδράκου. Ο έλεγχος των υποστηρικτικών εγγράφων που ζητήθηκε από τους κατόχους των ΑΦΜ ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2022 και επέτρεψε την αποδέσμευση περίπου 1.200 ΑΦΜ, ενώ οι υπόλοιποι περίπου 2.300 δεν υπέβαλαν τα απαιτούμενα έγγραφα ή βρίσκονταν υπό έρευνα είτε από τις δικαστικές αρχές είτε από την Οικονομική Αστυνομία.

Ο Ευάγγελος Σημανδράκος δήλωσε ότι αντιμετώπισε έντονες αντιδράσεις τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ, σχετικά με την ταχύτητα των ελέγχων και το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα. Οι εσωτερικές αντιδράσεις προήλθαν κυρίως από τον Αντιπρόεδρο Κυριάκο Μπαμπασίδη, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τις Διευθύνσεις Άμεσων Ενισχύσεων, Αγορών και Τεχνικών Ελέγχων, καθώς και από Διευθυντές τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων. Οι εξωτερικές πιέσεις προήλθαν κυρίως από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριο Αυγενάκη, ο οποίος, αμέσως μόλις ανέλαβε ως εποπτεύων Υπουργός τον Ιούνιο του 2023, άσκησε πίεση για την αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ. Η πίεση αυτή έγινε «αφόρητη» τον Οκτώβριο του 2023. Τελικά, μην αντέχοντας την πίεση της πολιτικής ηγεσίας, και μετά από επανειλημμένες εκκλήσεις του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιου Στρατάκου, να παραιτηθεί, υπέβαλε την παραίτησή του, δηλώνοντας ότι «εξαναστάθηκε να αποχωρήσει από τον Οργανισμό».

Με βάση την αξιολόγηση των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών, οι οποίες χρησιμοποιούνται νομίμως ως αποδεικτικά στοιχεία στην παρούσα υπόθεση, διαπιστώνεται ότι στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ–συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.

Το σύστημα αυτό ενισχύθηκε μετά την απομάκρυνση του Γρηγόρη Βάρρα, κυρίως κατά την προεδρία του Δημήτρη Μελά. Ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Βαγγέλης Σημανδράκος, κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και έστειλε επιστολές στον τότε υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ Γιάννη Μπρατάκο, ενημερώνοντας για 9.309 ύποπτα ΑΦΜ που αποκλείστηκαν από πληρωμές. Σύμφωνα με τον ίδιο, το πρωθυπουργικό γραφείο γνώριζε για τις παρατυπίες εξ αρχής.

Τα δύο έγγραφα έχουν διαβάθμιση «Εμπιστευτικό» και κοινοποιήθηκαν με ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) που απέστειλε ο κ. Σημανδράκος στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Στο ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) προς τους Εισαγγελείς ο κ. Σημανδράκος επεξηγεί ότι είχε απευθύνει τις δύο επιστολές στον υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ «προκειμένου να τον ενημερώσω για την κατάσταση που είχε

δημιουργηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ εξαιτίας ατεκμηρίωτων δηλώσεων του τότε υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Ελ. Αυγενάκη, μετά την πληρωμή της προκαταβολής των άμεσων ενισχύσεων, τον Οκτώβριο του 2023».

Στην πρώτη από τις δύο επιστολές ο κ. Σημανδράκος ενημερώνει τον κ. Μπρατάκο ότι, την Παρασκευή 27 Οκτωβρίου 2023, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ολοκλήρωσε την πληρωμή της προκαταβολής της βασικής ενίσχυσης σε 538.768 δικαιούχους, δεχόμενος τα συγχαρητήρια του Γενικού Γραμματέα του υπουργείου Γιώργου Στρατάκου και του υφυπουργού Σταύρου Κελέτση. Τον ενημερώνει ακόμη ότι εφάρμοσε νέες, αυστηρότερες διαδικασίες ελέγχου, με αποτέλεσμα να μην καταβληθούν ενισχύσεις σε 9.309 ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας.

Από απάντηση σε κοινοβουλευτική ερώτηση της Νέας Αριστεράς (αρ. πρωτ. 4190/8-4-2024) φαίνεται ότι όταν οδηγήθηκε σε παραίτηση ο κ. Σημανδράκος τον Δεκέμβριο 2023 ήταν δεσμευμένα 16.548 ΑΦΜ (είχαν δεσμευθεί κατά την περίοδο 2019-2022).

Στην πληρωμή του Απριλίου 2024 με τη νέα Διοίκηση του κ. Μπαμπασίδη μετά από έλεγχο σε 7.703 ΑΦΜ εξ αυτών, πληρώθηκαν τα 6.815 (88,5%).

Η απάντηση της ΑΑΔΕ στο αίτημα της Νέας Αριστεράς, μέσω του βουλευτή της Ν. Ηλιόπουλου για τρία επίμαχα ΑΦΜ που περιλαμβάνονται στη δικογραφία για την υπόθεση της εγκληματικής οργάνωσης της Κρήτης με επικεφαλής τον Μύρωνα Χιλετζάκη, γνωστό αγροτοσυνδικαλιστή της ΝΔ, δημιουργεί περισσότερα ερωτήματα και σκιάς ως προς τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ ακόμα και μετά τη μεταφορά του στην ΑΑΔΕ. Από την απάντηση της ΑΑΔΕ προκύπτει ότι για τα συγκεκριμένα ΑΦΜ ενώ εμφανίζονταν ως δεσμευμένα, **πραγματοποιήθηκαν πληρωμές μεταγενέστερα, ιδίως από το 2024 και μετά.** Η αποδέσμευση των ΑΦΜ αυτών έγινε κατόπιν απόφασης του Δ.Σ. του ΟΠΕΚΕΠΕ στις 31/1/2024, επί **διοίκησης Μπαμπασίδη**, με επίκληση πολιτικής εντολής. Ο ίδιος ο κ. Μπαμπασίδης έχει δηλώσει ότι όλα τα δεσμευμένα ΑΦΜ ελέγχθηκαν και τα περισσότερα «νομίμως πληρώθηκαν».

Το ερώτημα που πρέπει να απαντήσει η κυβέρνηση και η ΑΑΔΕ είναι πως κάποια ΑΦΜ δεσμεύτηκαν το 2022, στη συνέχεια πληρώθηκαν για τα έτη 2023-2024 (και 2025;) και στη συνέχεια συλλαμβάνονται ως μέλη εγκληματικής οργάνωσης με φερόμενη λεία περίπου 1,7 εκατ. ευρώ από τις επιδοτήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ.

IV. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ

1. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, με το υπ' αριθμ. 1757/16/6/2025 διαβιβαστικό της προς τη Βουλή περιγράφει ένα εκτεταμένο δίκτυο πολιτικών παρεμβάσεων και διοικητικής κακοδιαχείρισης στον ΟΠΕΚΕΠΕ, που οδήγησε σε απώλεια κοινοτικών πόρων και στην επιβολή προστίμων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Χαρακτηριστική είναι η επισήμανση ότι υπάρχουν ενδείξεις [να μπει το συγκεκριμένο απόσπασμα] πως οι παρεμβάσεις υπουργών στον ΟΠΕΚΕΠΕ και η μαζική εκταμίευση παράνομων επιδοτήσεων εξυπηρέτησαν προεκλογικούς σκοπούς, επηρεάζοντας την εκλογική συμπεριφορά συγκεκριμένων ομάδων, κυρίως σε αγροτικές περιφέρειες. Το γεγονός αυτό δημιουργεί σοβαρό προβληματισμό θεσμικής νόθευσης της πολιτικής διαδικασίας, καθώς τίθεται ζήτημα χειραγώγησης του εκλογικού αποτελέσματος με δημόσιο χρήμα.

2. Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ διαπερνά κάθετα την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, αποτελεί δε απότοκο του “καθεστώτος” Μητσοτάκη. Και αυτό, γιατί φέρεται να εμπλέκονται από τον Πρωθυπουργό, μέχρι Υπουργοί, Γενικοί Γραμματείς και μέλη του κόμματος. Η ανάληψη της πολιτικής ευθύνης από τον ίδιο τον κ. Μητσοτάκη και η αναγνώριση της αποτυχίας της κυβέρνησης καταδεικνύει το γεγονός. Οι συνομιλίες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας και περιέχονται στην υπάρχουσα δικογραφία, παραπέμπουν σε διαδικασίες που εφαρμόζονται στους κόλπους εγκληματικής οργάνωσης.

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2021, ο Σενετάκης Μάξιμος, βουλευτής της ΝΔ και μετέπειτα Υφυπουργός Ανάπτυξης φέρεται να συζητά με τον κ. Μελά Δημήτρη, μεταξύ άλλων, για την εξυπηρέτηση της αίτησης ενός ενδιαφερόμενου του Κ (καταγράφεται το επώνυμο) και συγκεκριμένα για την επιθυμία του τελευταίου να μειωθούν τα ζώα του από τριακόσια τριάντα (330) σε διακόσια σαράντα (240). Ο κ. Μελάς φέρεται να είναι πρόθυμος να “τον φτιάξει”, προτείνοντας στο κ. Σενετάκη να συμβουλευτεί τον ενδιαφερόμενο “να μην γυρίζει και κοκορεύεται στα καφενεία. Γιατί έχουν μείνει πολλοί σαν τον δικό του απ’ έξω”.

Στις 21 Νοεμβρίου 2024, ο Σταμενίτης Διονύσιος, ο οποίος σημειωτέον, πέρα από βουλευτής, ήταν και μέλος της Κυβέρνησης, με την ιδιότητα του Υφυπουργού Ανάπτυξης & τροφίμων, (αρμοδιότητα που άσκησε την περίοδο 6/23-6/25), σε επικοινωνία του με τον κ. Μπαμπασίδη Κυριάκο, φέρεται να κάνει αναφορά στον Β (καταγράφεται το επώνυμο), ο οποίος κατάφερε να μετατρέψει μια έκταση από γλυκό καλαμπόκι σε κανονικό, ζητώντας από τον κ. Μπαμπασίδη να τον ενημερώσει πώς μπορεί να το κάνει και αυτός. Ο κ. Μπαμπασίδης κρατάει επιφύλαξη για το αν γίνεται, αλλά ο κ. Σταμενίτης απαντάει με σιγουριά ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό, ενώ εν κατακλείδι ο κ. Μπαμπασίδης επιμένει ότι αυτό είναι παράτυπο και τον προτρέπει να το κάνει ο ίδιος ο κ. Σταμενίτης από το Υπουργείο.

Στις 25 Φεβρουαρίου 2022 ο Βαλιώτης Αθανάσιος, ο τότε προϊστάμενος Περιφερειακής Μονάδας Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας πραγματοποίησε συνομιλία με το Νασιόπουλο Βασίλειο, διευθυντή του πολιτικού γραφείου του Χρήστου Κέλλα, βουλευτής της ΝΔ και μετέπειτα Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, ο οποίος φέρεται να ζητάει στον κ. Βαλιώτη να κάνει δεκτή μια ένσταση ενός έτερου ιδιώτη του οποίου το αίτημα για να λάβει κοινοτική ενίσχυση απορρίφθηκε από τον Οργανισμό, διότι η δηλωθείσα έκταση χαρακτηρίστηκε ως μη καλλιεργήσιμη. Στις 25 Φεβρουαρίου 2022 ο κ. Βαλιώτης συνομιλεί εκ νέου με τον κ. Νασιόπουλο και αναφέρουν πως τελικά θα είναι δυνατή η ένταξη της παραπάνω περίπτωσης στο πρόγραμμα κοινοτικών ενισχύσεων με μέγιστη δυνατή καταχώρηση τα 7,5 στρέμματα.

Στις 8 Μαρτίου 2022, ο Μπουκώρος Χρήστος, βουλευτής της ΝΔ και μετέπειτα Υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης φέρεται να ρωτάει τον κ. Μελά Δημήτρη, αν έχει απορριφθεί κάποιο αίτημα για την ένταξη στο πρόγραμμα κοινοτικών ενισχύσεων, με τον τελευταίο να φέρεται να απαντάει ότι θα το τσεκάρει “γιατί μόλις έδωσε με το φυτάρι καμιά εξηνταριά”. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο κ. Μπουκώρος σε πρόσφατη συνέντευξή του παραδέχτηκε ότι γνώριζε από κυβερνητικά στελέχη ότι παρακολουθούνταν εδώ και 1,5 χρόνο. Ο κ. Μπουκώρος στις 15 Μαρτίου 2025 υπουργοποιήθηκε, αναλαμβάνοντας καθήκοντα Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η συνομιλία του Χατζηβασιλείου Τάσου, βουλευτή ΝΔ και μετέπειτα μέλους της Κυβέρνησης (Υφυπουργός Εξωτερικών την περίοδο 20/1/25-27/6/25), με τον Μελά Δημήτρη (Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ) στη διάρκεια της οποίας, φέρεται να ρωτάει τον Δ. Μελά για την μεταβίβαση από συζύγους σε συζύγους, με τον τελευταίο να του απαντάει “Αντιλαμβάνεσαι την ευαισθησία του θέματος, πρέπει να γίνει χειρουργικά και χωρίς τυμπανοκρουσίες, λόγω εξυπηρέτησης σε σένα συγκεκριμένα. Γιατί σε καμία περίπτωση δεν θέλω να ανοίξω την πόρτα πουθενά από τη στιγμή που δεν γίνεται αποδεκτό με θεσμική διαδικασία” και τον Τ Χατζηβασιλείου να του απαντάει «Πολύ ωραία, WhatsApp μόνο, έχω καταλάβει, μην λες τίποτα».

Ο Κεφαλογιάννης Ιωάννης, βουλευτής της ΝΔ, και μέλος της Κυβέρνησης σε καίριες θέσεις (Υφυπουργός Μεταφορών την περίοδο 7/7/19-1/9/21, Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας 27/6/23-15/3/25, Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας την περίοδο 15/3/25 μέχρι σήμερα), αναφέρεται πολλάκις στις συνομιλίες των ερευνώμενων από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προσώπων, γεγονός που γεννά ερωτήματα για την γνώση ακόμα και ενδεχόμενη εμπλοκή του εκλεγμένου βουλευτή Ν. Ρεθύμνης στο σκάνδαλο.

Ειδικότερα, στις 13-11-2024, καταγράφεται συνομιλία μεταξύ του Μπαμπασιδής Κυριάκου και του Γιάννη Τρουλλινού, στενού συνεργάτη και διευθυντή του πολιτικού γραφείου του κ. Κεφαλογιάννη, όπου συζητείται η πληρωμή των δεσμευμένων ΑΦΜ. Σύμφωνα με τον κ. Μπαμπασιδής, τα συγκεκριμένα ΑΦΜ πληρώθηκαν κατά την απουσία του και αφού η Πολιτοπούλου, ο Κέντρος και ο Ζέρβος “παραποίησαν τα αρχεία”. Αναφέρεται επίσης ότι μεταξύ των πληρωμένων ΑΦΜ υπήρχε και παραγωγός από τη Νίσυρο, ο οποίος είχε προκαλέσει επεισόδιο με υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο κ. Τρουλλινός αναφέρει ότι αυτός ο παραγωγός διαδίδει πως ο Αυγενάκης κανόνισε την πληρωμή του.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2024 ο Ζερβός επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον Π. Γ (καταγράφεται το επώνυμο) και τον ρωτάει αν είδε τον Βουλευτή Ρεθύμνης Κεφαλογιάννη Ιωάννη με αυτόν, να του ανταποκρίνεται θετικά, λέγοντας πως συζητήθηκε μαζί του και με τον Τρουλλινό για τους ανωτέρω ελέγχους στα Ζωνιανά και για την κατάθεση Αλεξόπουλου Κωνσταντίνου. Μεταξύ άλλων ο Π.Γ αναφέρει ότι είπε στον Κεφαλογιάννη για τους εκατόν σαράντα εφτά (147) ελεγχόμενους στα Ζωνιανά και συγκεκριμένα “Του λέω Γιάννη, Δεν είναι 147 άτομα είναι 400 ψήφοι και αύριο την άλλη μέρα θα βγω στα Ζωνιανά”.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2024, ο Ζερβός Ελευθέριος καλεί τον Π.Γ. και τον ενημερώνει πως τώρα έμαθε ότι ο Μπαμπασιδής Κυριάκος επικοινωνήσε με τον Αλεξόπουλο Κωνσταντίνο και θα στείλει κλιμάκιο του ΟΠΕΚΕΠΕ από την Αθήνα, ώστε μαζί με τους υπαλλήλους κλιμακίου Κρήτης να διενεργήσουν ελέγχους στα Ζωνιανά. Για τον λόγο αυτό λέει στον ΠΓ να ενημερώσει τον Κεφαλογιάννη.

Στις 2 Ιανουαρίου 2025 ο κ. Ζερβός καλεί τον Τρουλλινό Ιωάννη, ο οποίος φέρεται να ισχυρίζεται ότι θα λάβει πολιτική διάσταση το θέμα καθώς είναι ψηφοφόροι του Κεφαλογιάννη. Στις 2 Ιανουαρίου 2025 ο Κ καλεί τον Ζερβό για ελέγχους, με τον τελευταίο να του εξηγεί ότι η αρχική καταγγελία (για 150 άτομα) είχε γίνει αφότου ο ίδιος είχε επισκεφθεί μαζί με τον Αυγενάκη τα Ζωνιανά. Τον έλεγχο αυτόν τον ανέβαλε όσο μπορούσε για 8 μήνες και είχε ενημερώσει τον Βρουχο, Τρουλλινό, Κεφαλογιάννη και Αυγενάκη για τον οποίο αναφέρει ότι είπε χαρακτηριστικά “όταν είχε έρθει, λέει όχι δεν θα γίνει κανένας έλεγχος”, “Θα το δούμε κάποια στιγμή να πάει παραπίσω”.

Σε πολλές μάλιστα συνομιλίες γίνεται αναφορά και στον Κωνσταντίνο Τσιάρα, βουλευτή της ΝΔ και μέλος της Κυβέρνησης (Υπουργός Δικαιοσύνης την περίοδο 9/7/2019 – 26/5/2023, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 14/6/23-μέχρι σήμερα). Σε συνομιλία που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ελ. Ζερβού και Π. Γ. φέρεται ο τελευταίος να λέει ότι θα μιλήσει ο ίδιος με τον Υπουργό, τον Τσιάρα. Ο Ζερβός Ελευθέριος προτείνει στον Π. Γ. να πει στον Υπουργό ότι με τους ελέγχους στοχοποιεί και βάζει το χωριό στο στόχαστρο, η δε αλλαγή αντιπροέδρου που είναι κρητικός και καλύπτει όλη την Κρήτη θα δημιουργήσει μεγάλη ένταση με όλους. Σε άλλη συνομιλία μεταξύ του Γ. Στρατάκου (γ.γ. υπουργείου) και του Γιώργου Ξυλούρη, ερευνώμενου από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προσώπου, φέρεται ο πρώτος εξ αυτών να προτείνει στο δεύτερο «να πάρει ο μεγάλος και τον Τσιάρα, τον έχει πάρει ο Πιερρακάκης, να τον πάρει κι ο μεγάλος τον Τσιάρα», με τον Ξυλούρη Γιώργο να απαντάει «Ενημέρωσα και απείλησα τον Τσιάρα, καταρχήν του λέω δεν θα μου σηκώνεις τη φωνή σου γιατί θα δεις έναν Γ. πολύ αντίθετο απ' ότι έχεις γνωρίσει και μου λέει ο Τσιάρας «συγνώμη, δεν σου φώναξα» και του λέω θα σου κλείσω στο Ηράκλειο τον ΟΠΕΚΕΠΕ».

Ο Ανδρέας Καρασαρίνης, γραμματέας Αγροτικού Τομέα της Νέας Δημοκρατίας, πρώην μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΟΝΝΕΔ και πρώην μεγαλοστέλεχος της ΔΑΠ, που διορίστηκε μετακλητός το 2019 στο γραφείο του πρώην υπουργού Δικαιοσύνης Χαράλαμπου Αθανασίου όταν ήταν β' αντιπρόεδρος της Βουλής, σε συνομιλία του, που πραγματοποίησε 8 Ιανουαρίου 2025 με τον Μπαμπασίδη Κυριάκο, προτείνει στον τελευταίο να μιλάει μόνο με ΜΑΞΙΜΟΥ, καθώς «αυτοί τα κανονίζουν, δεν υπάρχει κάτι η τριάδα εκεί ΣΚΕΡΤΣΟΣ, ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΒΟΡΙΔΗΣ». Ο Καρασαρίνης Ανδρέας εκφράζει επίσης την άποψη ότι λίγο θα μπορούσε και ο ΝΕΖΗΣ και μέχρι εκεί από το κόμμα, αλλά σε καμία περίπτωση δεν πιστεύει ότι ο ΣΜΥΡΛΗΣ μπορεί να πατήσει πόδι. «Καλώς ή κακώς, τα έχουν αφήσει όλα στο ΒΟΡΙΔΗ».

3. Η αναγκαστική εκπαραθύρωση ενός υπουργού και 3 υφυπουργών της κυβέρνησης, δείχνει πως η ιστορία του ΟΠΕΚΕΠΕ θα έχει και πρέπει να έχει πολλά ακόμα επεισόδια. Αυτό που αποδεικνύεται όμως, είναι ότι η Νέα Δημοκρατία, ο αρχηγός της, οι βουλευτές της, οι υπουργοί της αλλά και τα απλά στελέχη και μέλη της, με την ανάληψη της κυβέρνησης το 2019 είχαν μια ιδιοκτησιακή αντίληψη του κράτους. Και από αυτή την λογική δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ, δεδομένου ότι τα χρήματα ήταν πολλά και η κατανομή τους είχε ιδιαίτερη πολιτική και εκλογική σημασία. Τρία (3) δισεκατομμύρια το χρόνο, για δικό τους όφελος, ήταν δύσκολο να βρεθούν από κάποια άλλη πηγή. Από τον πρώτο υπουργό λοιπόν, κ. Βορίδη, ξεκίνησε το σχέδιο διασπάθισης ευρωπαϊκών κονδυλίων και συνεχίστηκε καθ' όλη την επταετία (7 έτη).

Έτσι, το γαλάζιο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, συνεχίστηκε και με τον διάδοχό του στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λιβανό. Συγκεκριμένα, ο κ. Λιβανός, με την ΚΥΑ. υπ' αρ. 1217/264725 (ΦΕΚ Β' 4584/5-10-2021), η οποία τροποποίησε μεταξύ άλλων το άρθρο 4, παρ. 10 της αρχικής ΚΥΑ 873/55993/15 (ΦΕΚ Β' 942), επιτρέποντας την κατανομή βοσκοτόπων και σε άλλη Χωρική Ενότητα, δηλαδή των βοσκοτόπων της Ηπειρωτικής και της Νησιωτικής Ελλάδας σε Κρητικούς κτηνοτρόφους, καθώς μόνο αυτοί εμφάνιζαν μεγάλη - και εν πολλοίς αδικαιολόγητη και αναληθή - αύξηση του αριθμού των νεοεισερχόμενων κτηνοτρόφων και του ζωικού κεφαλαίου σε όλη την Ελλάδα. Μάλιστα, την επόμενη μέρα της δημοσίευσης της ΚΥΑ

στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, στις 6 Οκτωβρίου 2021 ο Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. κ. Δ. Μελάς εξέδωσε ανακοίνωση για την τελική χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα έτους 2020.

Το έτος 2022, επί Υπουργίας Γ. Γεωργαντά, δεσμεύθηκαν 2021 ΑΦΜ αιτούντων που δήλωναν βοσκοτόπους, χωρίς να διαθέτουν ζωικό κεφάλαιο. Συγκεκριμένα, τροποποιήθηκε, επί το αυστηρότερο, η Εγκύκλιος των τεχνικών ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ (αριθ. 54538/1-9-2022) και πλέον απαιτούνταν ισχυροί νομικά τίτλοι ιδιοκτησίας των αιτούμενων δηλωθέντων ιδιωτικών βοσκοτοπικών εκτάσεων. Παράλληλα διεξήχθη πειθαρχικός έλεγχος των υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, που κατείχαν διευθυντικές θέσεις, κατά την περίοδο εμφάνισης αυτής της συγκεκριμένης καταστρατήγησης των προϋποθέσεων χορήγησης ενισχύσεων από το Εθνικό Απόθεμα.

Με την αλλαγή διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ το 2024 όμως και κατόπιν πολιτικής εντολής του νέου Υπουργού κ. Αυγενάκη, ο ΟΠΕΚΕΠΕ προχώρησε στον αποχαρκτηρισμό των δεσμευμένων ΑΦΜ, μετά από απόφαση του ΔΣ του Οργανισμού (Πρακτικό ΔΣ 285/31-1-2024). Αξιοσημείωτο είναι ότι με την απόφαση αυτή του ΔΣ διαφώνησε και την καταψήφισε ο εκπρόσωπος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου, ο οποίος ζήτησε ο ΟΠΕΚΕΠΕ «να προχωρήσει στους ελέγχους που απαιτούνται και στη συνέχεια, όπου βρεθεί ότι πρέπει να αποδεσμευθούν οι λογαριασμοί, να προχωρήσει».

Ο αποχαρκτηρισμός αυτών των ΑΦΜ έγινε μετά από προφανώς ελλιπείς και προσχηματικούς ελέγχους, όπως φαίνεται και από τα πρακτικά της Εξεταστικής Επιτροπής. Συγκεκριμένα, επ' αυτού, ο Βουλευτής της ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ Αθανάσιος (Νάσος) Ηλιόπουλος ανέφερε: «Νομίζω ότι αξίζει να κατατεθεί στα πρακτικά αυτή η αντίφαση ότι με τον κ. Γεωργαντά και τον κ. Σημανδράκο έχουμε έλεγχο σε 2021 ΑΦΜ και πληρώνονται τα 91. Με τις αλλαγές μετά στο Υπουργείο, όταν έχει φύγει ο κ. Γεωργαντάς και φεύγει και ο κ. Σημανδράκος, με αυτά που ακούσαμε χθες από τον κ. Αυγενάκη, από έλεγχο που έγινε σε 7.703 ΑΦΜ πληρώθηκαν τα 6.815. Εδώ κατά τη γνώμη μου υπάρχει μια πολύ συγκεκριμένη αντίφαση».

Το έτος 2022, επί Υπουργίας Γ. Γεωργαντά, τροποποιήθηκε, επί το αυστηρότερο, η Εγκύκλιος των τεχνικών ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ (αριθ. 54538/1-9-2022) και πλέον απαιτούνταν ισχυροί νομικά τίτλοι ιδιοκτησίας των αιτούμενων δηλωθέντων ιδιωτικών βοσκοτοπικών εκτάσεων. Παρ' όλα αυτά, όμως, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής το γεγονός ότι ο κ. Γεωργαντάς, τροποποίησε την ΚΥΑ 873/55993/15 (ΦΕΚ Β' 942) της «Τεχνικής Λύσης», εκδίδοντας την υπ. αρ. 1485/391112 (ΦΕΚ Β' 6647/22-12-2022) ΚΥΑ, **θεσπίζοντας έτσι τη μη εφαρμογή της εξαίρεσης της έκτασης των ιδιωτικών βοσκοτόπων, από την ανάγκη κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων για την ενεργοποίηση των βοσκοτοπικών δικαιωμάτων, γεγονός που εκφράστηκε, επιπρόσθετα, στην περίπτωση της Κρήτης.** Όταν, η προϋπόθεση, που τέθηκε για το ελάχιστο μέγεθος ζωικού κεφαλαίου από το 2021 (κατά δήλωση του κτηνοτρόφου) και για τον δηλωμένο κύκλο εργασιών (μεγαλύτερου ή ίσου των 2.000 €), έδινε, επί της ουσίας, την «επιλογή» στους ιδιοκτήτες ιδιωτικών βοσκοτοπικών εκτάσεων, να σταματήσουν τη δήλωση πιθανών παράνομων ιδιωτικών βοσκοτοπικών εκτάσεων (δηλαδή χωρίς νόμιμους τίτλους ιδιοκτησίας), παρέχοντάς τους τη δυνατότητα, να ενεργοποιούν πλέον τα βοσκοτοπικά τους δικαιώματα αποκλειστικά με νομότυπες δημόσιες εκτάσεις και ζωικό κεφάλαιο (που και πάλι σε πολλές περιπτώσεις, ήταν ψευδές, όπως αναφέρει και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία στο διαβιβασθέν πόρισμά της),

με δεδομένη τη μη βούληση του ΟΠΕΚΕΠΕ να προχωρήσει σε αποτελεσματικούς ελέγχους, λόγω των πολιτικών, διοικητικών παρεμβάσεων και κυκλωμάτων, που είχαν αναπτυχθεί και επιβληθεί, μέσα και γύρω από τον Οργανισμό.

Επιπροσθέτως, από το έτος 2022 μέχρι σήμερα, δεν τηρείται η προβλεπόμενη διαδικασία της κύρωσης της πλασματικής κατανομής των δημόσιων βοσκοτόπων (Τεχνική Λύση) από τις αιρετές Περιφέρειες, παρά το γεγονός ότι αυτή η διαδικασία κύρωσης της κατανομής βοσκοτόπων εφαρμόζονταν μέχρι και το 2021, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 5 του Νόμος 4351/2015, την ΥΑ 915/69142/2018 (ΦΕΚ Β΄ 1812/21-05-2018), όπως το ίδιο ισχύει και με τη διαβίβαση στοιχείων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τέλος, να επισημανθεί ότι από το συνολικό ποσό του προστίμου των 415 εκατ. ευρώ που έχουν επιβληθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη χώρα μας, σύμφωνα με την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2025/1147 της Επιτροπής της 11ης Ιουνίου 2025, το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό του, αφορά στη διακυβέρνηση της ΝΔ και κυρίως την περίοδο μετά το 2022.

Το γεγονός δε, ότι στις πρόσφατες εξελίξεις, για την φερόμενη ως εγκληματική οργάνωση στην Κρήτη, με κομβικό πρόσωπο, τον γνωστό αγροτοσυνδικαλιστή της ΝΔ Μ. Χυλεντζάκη, διαπιστώνεται η ύπαρξη ΑΦΜ που είχαν δεσμευτεί το 2022, αλλά στην συνέχεια, από το 2024 και μετά, αποδεσμεύονται και λαμβάνουν κανονικά ενισχύσεις, αποδεικνύει την ύπαρξη των κυκλωμάτων που λειτούργησαν και εξακολουθούν να λειτουργούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ από το 2019 μέχρι και σήμερα, με άνωθεν κατευθύνσεις και παρεμβάσεις.

4. Όταν ένα κράτος έχει σε κυβερνητικές θέσεις ανθρώπους που εργάζονται μόνο για την δική τους πολιτική επιβίωση, τα συμφέροντα του κόμματός τους και όχι τα συμφέροντα των πολιτών και της Πολιτείας και την θέση τους την χρησιμοποιούν για να κάνουν ρουσφέτια, τότε η πολιτική και κοινωνική καταβαράθρωση είναι πλήρης και χωρίς επιστροφή. Οι διάλογοι Σταμενίτη, Μπουκώρου, Κέλλα, Χατζηβασιλείου δείχνουν πως δεν πήγαν στα υπουργεία να εργαστούν για το καλό της κοινωνίας, για την λύση προβλημάτων της κοινωνίας αλλά για να επανεκλεγούν και να εξασφαλίσουν την δική τους επιβίωση. Κατ' επέκταση και του Μητσοτάκη. Η υπόθεση Αυγενάκη είναι αρκετά διαφορετική. Γιατί με θράσος και οίηση καυχιόταν για την παραβίαση της νομοθεσίας και την αποδέσμευση των δεσμευμένων ΑΦΜ -ενώ ήξερε ότι γινόταν έλεγχος!- και γιατί διαφήμιζε την «λύση» που κατάφερε σε χρονίζον πρόβλημα των αγροτών σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Το πρόβλημα είχε να κάνει με την αποδέσμευση χιλιάδων ΑΦΜ ανθρώπων που πήραν επιδοτήσεις, τα οποία όμως βρισκόταν σε έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ στόχευε και στον αθέμιτο πλουτισμό ημετέρων του κυβερνώντος κόμματος και οδήγησε στην αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος των εθνικών εκλογών το 2023. Εκεί που περιχαρή τα στελέχη της ΝΔ «έκαναν μπλε την Κρήτη». Η τακτική στελεχών της ΝΔ, επιπλέον λειτουργώντας με όρους μαφίας, ήταν οι απειλές κατά της κα. Κοβέσι, επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και των συνεργατών της στην Ελλάδα. Μια συνήθης τακτική, η οποία στηρίζεται από έναν μηχανισμό στον οποίο συμμετέχουν διάφοροι λογαριασμοί στα social media, δημοσιογράφοι, έντυπα, ο οποίος διευθύνεται από το επιτελικό μηχανισμό που είναι εγκατεστημένος στο Μαξίμου. Δεν είναι τυχαίο πως η

Ελλάδα ελέγχεται και για άλλες υποθέσεις για τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση κατήυθνε και άλλα ευρωπαϊκά κονδύλια, όπως προκύπτει από ελληνικά και διεθνή δημοσιεύματα και για τον ΟΠΕΚΕΠΕ και για το Ταμείο Ανάκαμψης.

Μια ακόμα διάσταση του σκανδάλου είναι η ενδεχόμενη εμπλοκή υπαλλήλων υπηρεσιών που διαβεβαίωναν για την ύπαρξη εκμεταλλεύσεων. Την εκτόξευση αιγοπροβάτων στην Κρήτη από δύο κόμμα τέσσερα (2,4) εκατομμύρια από 2015 έως 2019 σε επτά κόμμα οκτώ (7,8) εκατομμύρια αιγοπρόβατα το 2024. Η οσμή του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, δυστυχώς έχει επικαλύψει όλους τους αγρότες της χώρας. Όλες και όλοι πλέον είναι επιφυλακτικοί απέναντι στον αγροτικό κόσμο. Ευθύνη της πολιτείας και του πολιτικού προσωπικού είναι να υπερασπιστούμε την μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών που είναι πραγματικά στην παραγωγή. Που δίνουν καθημερινά τον αγώνα της επιβίωσης απέναντι σε πολλές δυσκολίες.

5. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει τόσο από το δελτίο τύπου της 20ης Μαΐου 2025 της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (<https://www.eppo.europa.eu/en/media/news/greece-epo-probes-opekepe-officials-over-alleged-organised-agricultural-subsidy-fraud>), όσο και από το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας της δικογραφίας για τον ΟΠΕΚΕΠΕ προς τη Βουλή, η έρευνα για την περίοδο 2019-2022, εστίασε στο γεγονός ότι «σε σημαντικό αριθμό ατόμων, που παρουσιάστηκε ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα. Οι βοσκότοποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν ως επί το πλείστον δημόσια γη, που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους χωρίς ιδιόκτητη γεωργική γη. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους». Στη βάση αυτή, το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αναφέρεται σε «φερόμενη ως δόλια κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το Εθνικό Απόθεμα, που οργανώθηκε με συστηματικό τρόπο και σε ιδιαίτερα μεγάλη κλίμακα από εγκληματικές ομάδες που περιλάμβαναν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στελέχη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπαλλήλους του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και ιδιοκτήτες Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, μέσω των οποίων υποβάλλονται αιτήσεις για επιδοτήσεις».

Παρόλα αυτά, η ΝΔ δεν επέλεξε να συμβάλει στην διερεύνηση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά σε μια προσχηματική και μεθοδευμένη επιχείρηση συγκάλυψης με τη σφραγίδα του ίδιου του Κυριάκου Μητσοτάκη. Το γαλάζιο σκάνδαλο και η συγκάλυψη παραμένουν. Το δε σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ συνεχίζεται. Η υπ' αριθ. 3378/2025 (ΦΕΚ Β' 6327/26-11-2025) ΚΥΑ, του κ. Τσιάρα νομιμοποιεί πλήρως το σκάνδαλο. Η πολυδιαφημισμένη «νέα» Τεχνική Λύση της Κυβέρνησης, στην Κρήτη αποδείχθηκε ένα ακόμη κυβερνητικό φιάσκο. Παρουσιάστηκε ως τομή διαφάνειας και διαφημίστηκε ως εργαλείο εξυγίανσης, για την πραγματική καταγραφή του ζωικού κεφαλαίου, την ορθολογική κατανομή των βοσκοτόπων και εν τέλει για τις δίκαιες πληρωμές στους κτηνοτρόφους, αλλά στην πράξη απέτυχε παταγωδώς, καθώς όχι μόνο δεν διόρθωσε αδικίες ή στρεβλώσεις, αλλά δημιούργησε νέες και χειρότερες, αποκαλύπτοντας μια ασύλληπτη πολιτική προχειρότητα, αφού:

- Δεν κατέγραψε θεαματική μείωση του ζωικού κεφαλαίου, το 2025 σε σχέση με το 2024.
- Κατένειμε βοσκοτόπους από την Κρήτη, σε περιοχές στην ηπειρωτική Ελλάδα και στα νησιά.
- Χρησιμοποίησε μη παραγωγικά κριτήρια, για την κατανομή των βοσκοτόπων, με αποκορύφωμα το «κριτήριο» της αγοράς των ζωοτροφών.

Όλα τα ανωτέρω προκύπτουν από την απάντηση της ΑΑΔΕ (Α.Π.Α.Τ.Υ.Ε.Γ.Δ.ΕΛ.Ε.Π 86750 ΕΞ 2026/4-2-2026 έγγραφο) σε μια σειρά ερωτημάτων του Βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, Βασίλη Κόκκαλη, στις 20 Ιανουαρίου, στο πλαίσιο των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής. Μάλιστα, τα ερωτήματα αυτά τα συμπεριέλαβε ο κ. Κόκκαλης και σε Επίκαιρη Ερώτηση, που κατέθεσε προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Κώστα Τσιάρα. Σημειώνεται ότι ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Χρήστος Κέλλας, απαντώντας στη Βουλή, είχε χαρακτηρίσει την σχετική τροποποιητική ΚΥΑ για τους βοσκοτόπους «κρίσιμη θεσμική τομή για τη διαφάνεια, τη δικαιότερη κατανομή των ενισχύσεων και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στον κτηνοτροφικό τομέα». Το δε αρμόδιο Υπουργείο, το Νοέμβριο του 2025, σε σχετική του ανακοίνωση, ισχυριζόταν ότι αυτή η Απόφαση «σηματοδοτεί τη μετάβαση σε κανόνες που στηρίζονται σε πραγματική παραγωγική δραστηριότητα, σε αντικειμενικά δεδομένα και σε πλήρως τεκμηριωμένες διαδικασίες, εξασφαλίζοντας ίσους όρους για όλους τους κτηνοτρόφους της χώρας».

Η Κρήτη, που αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους πυλώνες της αιγοπροβατοτροφίας στη χώρα μας, έγινε από το Επιτελικό Κράτος Μητσοτάκη πεδίο διοικητικού πειραματισμού και επικοινωνιακής φιέστας. Η πραγματικότητα είναι αμείλικτη. Η «νέα» Τεχνική Λύση Τσιάρα δεν έφερε δίκαιη και διαφανή κατανομή των βοσκοτόπων, αντίθετα, επιβεβαίωσε ότι η Κυβέρνηση της ΝΔ λειτουργεί με όρους προχειρότητας, εντυπώσεων και όχι ουσίας. Και πέρα από όλα αυτά, με την «νέα» αυτή Τεχνική Λύση αποδεικνύεται περίτρανα ότι το γαλάζιο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ συνεχίζεται και με τον νυν Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Τσιάρα.

Ένα άλλο στοιχείο που αποδεικνύει τη συνέχιση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ και την προσπάθεια συγκάλυψής του, από πλευράς Κυβέρνησης, αποτελεί το γεγονός της παρόπλισης των στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ που συνέβαλαν στην αποκάλυψη του σκανδάλου και παράλληλα στην τοποθέτηση στις ίδιες ακριβώς θέσεις ευθύνης στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ που έχουν καταγραφεί στις νόμιμες επισυνδέσεις, χωρίς να προηγηθεί καμία διοικητική διερεύνηση πιθανών ευθυνών τους, γεγονός που έχει στηλιτευθεί και από μεγάλη μερίδα του νομικού κόσμου.

V. ΑΞΙΟΠΟΙΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

1. Απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Με τον ν. 2803/2000 «Κύρωση της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων» (Α' 48) προβλέφθηκε το κακούργημα της ευρωπαϊκής απάτης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο τέταρτο παρ. 2 του ν. 2803/2000 (Απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) "1. Όποιος με τη χρήση

πλαστών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων ή με την απόκρυψη ή με την κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης παρασιώπηση πληροφοριών ή με τη μη κατά προορισμό τους χρήση των πόρων που του χορηγήθηκαν ή των πλεονεκτημάτων που είχε νόμιμα αποκτήσει, αχρεωστήτως εισπράττει ή παρακρατεί ή παρανόμως ελαττώνει πόρους του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των προϋπολογισμών, των οποίων η διαχείριση ασκείται από τις Κοινότητες ή για λογαριασμό τους, τιμωρείται με φυλάκιση. 2. Αν η κατά τις προηγούμενες διατάξεις βλάβη υπερβαίνει το ποσό των 25.000.000 δραχμών επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και αν η βλάβη υπερβαίνει το ποσό των 50.000.000 δραχμών επιβάλλεται κάθειρξη.”

Η ανωτέρω διάταξη καταργήθηκε με το με το άρθρο 28 του ν. 4689/2020 (άρθρο 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371). Παράλληλα, όμως, με το άρθρο 24 του ως άνω νόμου 4689/2020 (Επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 3 παρ. 2 στοιχεία α, β και γ, άρθρο 4 παρ. 3 και άρθρο 7 της Οδηγίας) καλύφθηκε η περίπτωση αυτή με την πρόβλεψη ποινής φυλάκισης. Μετετράπη δηλαδή το κακούργημα σε πλημμέλημα. Όμως οι διατάξεις των παρ. 1-4 που τυποποιούν αδικήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε. διαθέτουν ρήτρα επικουρικότητας υπέρ των άρ. 386, 386Α ή 386Β (παρ. 1), 386, 386Α (παρ. 2), άρ. 386, 386Α (παρ. 3) και, τέλος, 375 ή 390 (παρ. 4), εφόσον σ’ αυτές τις διατάξεις του ΠΚ προβλέπονται βαρύτερες ποινές. Τέτοια είναι και η προκείμενη περίπτωση αφού ναι μεν έχουμε έγκλημα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε. πλην όμως εφαρμόζεται το άρ. 390 ΠΚ, το οποίο στην παρ. 2 προβλέπει ποινή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών.

2. Κακουρηγματική απιστία (άρθρο 390 ΠΚ)

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 390 ΠΚ, όπως ισχύει: "1. Όποιος κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης προκαλεί εν γνώσει βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, της οποίας βάσει του νόμου ή δικαιοπραξίας έχει την επιμέλεια ή διαχείριση (ολική ή μερική ή μόνο για ορισμένη πράξη), τιμωρείται με φυλάκιση και αν η ζημία που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή. Αν η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή. 2. Αν η απιστία στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά των ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες (1.000) ημερήσιες μονάδες. Η πράξη αυτή παραγράφεται μετά είκοσι (20) έτη ”.

Η ίδια διάταξη από την 1.7.2019 και μέχρι την τροποποίησή της με το άρ. 94 ν. 4855/2021 είχε ως εξής: «1. Όποιος κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης προκαλεί εν γνώσει βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, της οποίας βάσει του νόμου ή δικαιοπραξίας έχει την επιμέλεια ή διαχείριση (ολική ή μερική ή μόνο για ορισμένη πράξη), τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Αν η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή. 2. Αν η απιστία στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά

των ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες ημερήσιες μονάδες. Η πράξη αυτή παραγράφεται μετά είκοσι έτη».

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απιστίας, απαιτείται αντικειμενικώς:

α) πρόσωπο που έχει την επιμέλεια ή διαχείριση της περιουσίας άλλου. Η τελευταία ιδιότητα μπορεί να πηγάζει από δικαιοπραξία (λ.χ. σύμβαση εντολής, πληρεξουσιότητας, εργασίας) ή εκ του νόμου (όπως στην περίπτωση διαχειριστή νομικού προσώπου) και πρέπει να υπάρχει στο δράστη κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, ενώ η επιμέλεια ή διαχείριση μπορεί να αφορά σε όλη την περιουσία ή σε μέρος της ή και σε μία μόνο πράξη,

β) πράξη ή παράλειψη προκαλούσα ζημία στην περιουσία άλλου. Η πράξη πρέπει να εμφανίζεται ως εξωτερική και δικαιοπρακτική και, κατά κανόνα, τέτοιο χαρακτήρα έχουν οι δικαιοπραξίες (λ.χ. πώληση, δωρεά, μίσθωση κτλ), οι οιονεί δικαιοπραξίες (λ.χ. όχληση, καταγγελία κτλ), οι διαδικαστικές πράξεις (λ.χ. ομολογία αγωγής, παραίτηση από δικόγραφο κ.τλ), οι δικαιοπρακτικές παραλείψεις (λ.χ. σιωπηρή ανανέωση σύμβασης διαρκείας κτλ), χωρίς να αρκεί η ενέργεια υλικών πράξεων, αλλά πρέπει να υπάρχει δυνατότητα πρωτοβουλίας και λήψης αποφάσεων με κίνδυνο και ευθύνη του διαχειριστή και η πράξη ή η παράλειψη να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία, χωρίς όμως σκοπό ιδιοποίησης.

Έτσι, αν η ζημία γίνει με εσωτερική ενέργεια, η οποία δεν εμφανίζεται εξωτερικά ως διαχειριστική πράξη, όπως με ιδιοποίηση ή καταστροφή ξένου πράγματος λαμβάνει τον χαρακτήρα της υπεξαίρεσης ή της φθοράς. Ως περιουσία νοείται η κινητή ή ακίνητη, την οποία ο δράστης διαχειρίζεται ή έχει την επιμέλειά της, γι' αυτό και, όταν πρόκειται περί περιουσίας νομικού προσώπου η περιουσία είναι ξένη για τον διαχειριστή, η δε ζημία μπορεί να είναι θετική ή αποθετική. Συνιστά ζημία και η διακινδύνευση, η οποία πρέπει να προκαλείται με την κατάχρηση της παραπάνω εξουσίας του δράστη και δεν αίρεται η ζημία εκ του ότι ο ζημιωθείς έχει αξίωση αποζημίωσης. Σημειώνεται, τέλος, ότι η πράξη ή η παράλειψη πρέπει να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία άλλου, χωρίς όμως σκοπό νοσησμού, διότι τότε θα έχουμε υπεξαίρεση.

Διακεκριμένη μορφή του εγκλήματος έχουμε στην περίπτωση που η ζημία στρέφεται κατά της περιουσίας του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ και υπερβαίνει τις 120 χιλ. €. Ωστόσο, κατά το άρ. 26 παρ. 3 ν. 4689/2020 η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 390 του Π.Κ. εφαρμόζεται και όταν το προβλεπόμενο σ' αυτές ποινικό αδίκημα στρέφεται κατά της Ε.Ε. Συνεπώς, η κακουργηματική μορφή του εγκλήματος τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση της απιστίας κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., υπό τον όρο βέβαια ότι η ζημία υπερβαίνει το όριο των 120 χιλ. ευρώ. Μάλιστα, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του νομοθέτη στην περίπτωση αυτή για την τιμώρηση του δράστη, αποτυπώνεται στην πρόβλεψη μακρύτερης η παραγραφής, δηλ. 20 ετών (αντί των 15, κατά το άρ. 111 § 2 ΠΚ).

Υποκειμενικώς απαιτείται δόλος, που πρέπει να είναι άμεσος, καθόσον η διατύπωση του παραπάνω άρθρου, είναι "με γνώση" (άρθρο 27 § 2 ΠΚ), ήτοι πρόκειται για έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης, η οποία περιλαμβάνει τη γνώση και τη θέληση επαγωγής της ζημίας, δηλαδή της βλάβης της περιουσίας, αρκούσης και πιθανότητας ως προς την επέλευση του κινδύνου, ενώ τα κίνητρα και ο περαιτέρω

σκοπός είναι αδιάφορα και δεν απαιτείται σκοπός οφέλους. Τέλος, η ζημία πρέπει να οφείλεται στην παραβίαση των κανόνων της επιμελούς διαχείρισης (ΑΠ 593/2019).

3. Ηθική αυτοουργία (άρθρο 46 Π.Κ) και συνέργεια (άρθρο 47 ΠΚ)

i) Σύμφωνα με το άρθρο 46 (Ηθικός αυτοουργός) ΠΚ: “1. Με την ποινή του αυτοουργού τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε. 2. Όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να τελέσει κάποιο έγκλημα, με σκοπό να τον καταλάβει ενώ αποπειράται να τελέσει το έγκλημα ή ενώ επιχειρεί αξιόποινη προπαγανδευτική του πράξη και με τη θέληση να τον ανακόψει από την αποπεράτωση του εγκλήματος, τιμωρείται με την ποινή του αυτοουργού μειωμένη στο μισό.”.

Για την αναγνώριση ηθικής αυτοουργίας κατά το άρθρο 46 παρ. 1 εδ. α΄ πρέπει να συντρέχουν δύο αντικειμενικές προϋποθέσεις, – η πρόκληση σε άλλον απόφασης για τέλεση εγκλήματος, – και η τέλεση άδικης πράξης εκ μέρους του φυσικού αυτοουργού, καθώς και μια υποκειμενική προϋπόθεση, – ο διπλός δόλος του ηθικού αυτοουργού. Νοητή είναι η ηθική αυτοουργία κατά συναυτουργία. Τέλος, ηθική αυτοουργία με παράλειψη είναι δυνατή, εφόσον η παράλειψη έχει χαρακτηριστικά «πράξης» (μια ενέργεια ήταν κοινωνικά αναμενόμενη) και υφίσταται επικοινωνία μεταξύ ηθικού και φυσικού αυτοουργού. Πρέπει μάλιστα εδώ να σημειωθεί ότι δεν απαιτείται απαραίτητα ο ηθικός αυτοουργός να είχε πέρα από την κοινωνική και μια ιδιαίτερη νομική υποχρέωση.

ii) Σύμφωνα με το άρθρο 47 (Άμεσος και απλός συνεργός) ΠΚ, όπως διαμορφώθηκε με το ν. 5090/2025, άρ. 5, «Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 46, με πρόθεση παρέχει άμεση συνδρομή στον δράστη κατά τη διάρκεια αυτής της πράξης και στην εκτέλεση της κύριας πράξης τιμωρείται με την ποινή του αυτοουργού. Αν, εκτός της περίπτωσης του πρώτου εδαφίου, παρέχει με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται ως συνεργός με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).» Η ίδια διάταξη, με ισχύ μέχρι την 30.4.2024 είχε ως εξής: (Συνεργός): «Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, πρόσφερε με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται με μειωμένη ποινή (άρθρο 83). Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει την ποινή του αυτοουργού, αν ο υπαίτιος προσφέρει άμεση συνδρομή κατά την τέλεση και στην εκτέλεση της πράξης, θέτοντας το αντικείμενο της προσβολής στη διάθεση του φυσικού αυτοουργού».

Η ουσιαστική απαξία της συνέργειας έγκειται στην αιτιώδη της συμβολή στην πραγμάτωση της αντικειμενικής υπόστασης, δηλαδή στην τυποποιημένη προσβολή ενός εννόμου αγαθού. Η παρεχόμενη συνδρομή μπορεί να είναι υλική ή ψυχική, θετική ή αποθετική. Η παρεχόμενη συνδρομή μπορεί να συνίσταται και μόνο στην ηθική ενίσχυση του δράστη. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται λόγος για ψυχική συνέργεια. Ψυχική συνέργεια κατά τη νομολογία υφίσταται όταν συντρέχει μια ηθική-ψυχική ενίσχυση της ήδη ειλημμένης απόφασης του αυτοουργού για την τέλεση της άδικης πράξης. Η συνέργεια μπορεί να έχει και μορφή παράλειψης, όπως είναι η συνήθης περίπτωση παράλειψης από πρόσωπο που είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση παρεμπόδισης της συνέργειας σε άδικη πράξη.

VI. ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

1. Με την υπ' αριθμ. 873/55993/2015 ΚΥΑ, για τον προβλεπόμενο τρόπο κατανομής των βοσκοτόπων, όσοι από τους κτηνοτρόφους χρειάζονταν για την κάλυψη των αναγκών τους και επιθυμούσαν να κάνουν χρήση περισσότερης έκτασης βοσκοτόπου, στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης δημόσιου σκοπού, μπορούσαν να αιτηθούν χορήγηση επιπλέον έκτασης βοσκοτόπου από τις περιοχές, όπου υπάρχει απόθεμα, δηλαδή εκτός Χωρικής Ενότητας, αλλά αυτοί υπόκειντο στους όρους των μετακινούμενων κτηνοτρόφων και έπρεπε να αποδεικνύουν και τη μετακίνηση τους. Επίσης, σύμφωνα με την ΚΥΑ 873/55993/2015, η κατανομή των βοσκοτόπων κατ' έτος πραγματοποιείται επί δημόσιων βοσκοτοπικών εκτάσεων.

Σύμφωνα με την εν λόγω υπουργική απόφαση, οι εκτάσεις που συμμετείχαν στην τεχνική λύση το 2016, 2017, 2018 και 2019 ήταν υποχρεωτικά δημόσιοι βοσκότοποι, οι οποίοι με βάση την τεχνική λύση του 2015 είχαν κατανεμηθεί, σύμφωνα με τους ως άνω περιορισμούς. Με την θεσμική παρέμβαση του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο κ. Μ. Βορίδης, αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του και ως εκ του νόμου αποκλειστικά αρμόδιος για τον τρόπο κατανομής βοσκοτόπων, υπέγραψε το υπ' αριθμ. 7688/17-9-2019 εμπιστευτικό έγγραφο με θέμα την "διαβίβαση κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων".

Διά του εγγράφου αυτού, προβλέφθηκε ότι λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων, σε ορισμένες χωρικές ενότητες, εγκρίνεται η κατανομή των βοσκοτόπων σε άλλες χωρικές ενότητες της νησιωτικής και Ηπειρωτικής Ελλάδας, αλλά χωρίς την επιβολή περιορισμών και προϋποθέσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι μεταξύ 2016 και 2019, σύμφωνα με το διαβιβαστικό της Εισαγγελίας εκτινάχθηκε από τα 8000 η απαιτούμενη έκταση (Ha) της κατανομής στην Κρήτη το 2016 σε 106.939 (Ha) το 2019.

Επί της θητείας του κ. Βορίδη, διαπιστώνεται η υποβολή Ψευδών δηλώσεων ΕΑΕ για την κατανομή του εθνικού αποθέματος (ΕΑ), με την συντριπτική πλειοψηφία των δηλούμενων εκτάσεων τα έτη 2020, 2021 για κατανομή στο ΕΑ να αφορά σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα, εκτός της εκάστοτε περιφέρειας, τις οποίες εικονικά εμφάνιζαν ως ιδιωτικές, ενώ οι ίδιες βοσκοτοπικές εκτάσεις, συμμετείχαν στην τεχνική λύση των προηγούμενων ετών, άρα ήταν a priori δημόσιες εκτάσεις που εξυπηρετούσαν τους σκοπούς της κτηνοτροφίας. Πίνακας.

Κρίσιμο στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι οι εκτάσεις αυτές δεν ήταν εφικτό να είναι σε γνώση των αιτούντων - εικονικών παραγωγών, και δη όταν βρίσκονται σε άλλες Χωρικές Ενότητες, μακριά από την έδρα του φερόμενου παραγωγού. Άρα, φέρονται να ήταν γνωστές σε στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στον Τεχνικό Σύμβουλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και στα κατά τόπους ΚΥΔ, μέσω των οποίων διαρρέονταν στους παραγωγούς οι σχετικές πληροφορίες. Έτσι, επί Υπουργίας κ. Μ. Βορίδη, ήδη από το 2019 (η κατανομή του Εθνικού Αποθέματος έγινε από τον Νοέμβριο και μετά από την κυβέρνηση ΝΔ) και κυρίως από το 2020, παρατηρήθηκε αναιτιολόγητο ποσοστό δηλώσεων παραγωγών και αύξηση αξίας των χορηγηθέντων δικαιωμάτων (υπερδιπλασιάστηκαν και τα δύο μεταξύ 2018-2020 ειδικότερα για την Κρήτη), οι οποίοι δήλωσαν για την κατανομή στο Εθνικό Απόθεμα και την λήψη δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης, δημόσιες βοσκοτοπικές εκτάσεις, ως ιδιωτικές, ενώ δεν είχαν ούτε το επάγγελμα του παραγωγού, ούτε τις εν λόγω εκτάσεις στην νόμιμη κατοχή τους.

Κατόπιν αυτών, επί Υπουργίας κ. Μ. Βορίδη:

- α) η απαίτηση από το Εθνικό Αποθέμα εκτοξεύθηκε στα 45 εκατομμύρια ευρώ,
- β) παρατηρήθηκε ανομοιομορφία στην κατανομή του εθνικού αποθέματος, καθώς μία (1) από τις (13) δεκατρείς Περιφέρειες, η Κρήτη έλαβε μεγαλύτερο από το εξήντα επτά τοις εκατό (67%) (!) του συνολικού εθνικού αποθέματος της χώρας όταν το 2017 είχε μόλις δεκαοχτώ τοις εκατό (18%), αυξάνοντας την κατανομή κατά ποσοστό τριακόσια εβδομήντα τοις εκατό (370%) και
- γ) η ανομοιομορφία και η ραγδαία αύξηση έλαβε χώρα, ενώ στην ίδια περιφέρεια, δεν υπήρχαν ελεύθερες εκτάσεις για κατανομή και όλο σχεδόν το μέρος των εκτάσεων χωρίς ζώα, αφορά σε εκτάσεις εκτός αυτής της Χωρικής ενότητας. Τα στοιχεία αυτά είναι εμφανή στον σχετικό πίνακα κατανομής του ΕΑ 2020, που επισυνάπτεται αυτούσιος.

Εν γένει, παρά την εκτεταμένη κατανομή ΕΑ των ετών 2020 και 2021, σε δικαιούχους που δήλωναν αποκλειστικά μόνο βοσκότοπους χωρίς ζώα, (δηλαδή σε καλή κατάσταση), και εξαιρετικά μακριά από την έδρα της εκμετάλλευσης και κατοικίας τους, **δεν έλαβε χώρα καμία ενδεικνυόμενη ενέργεια διερεύνησης και περιορισμού του φαινομένου αυτού.** Αντίθετα, οι διοικητικοί έλεγχοι για τον εντοπισμό των εκτάσεων που συνέβαλαν στην ανισοκατανομή του ΕΑ ήταν αναποτελεσματικοί και ο τρόπος και οι οδηγίες υπό τις οποίες διεξάγονταν δεν λειτούργησαν αποτρεπτικά ή περιοριστικά προς όσους ήθελαν να δημιουργήσουν τεχνητές συνθήκες κατανομής και λήψης ΕΑ. Διαπιστωνόταν η διεξαγωγή αποκλειστικά διοικητικών ελέγχων, γεγονός που πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα της σκόπιμης παράλειψης διεξαγωγής και επιτόπιων ελέγχων, ώστε να διατηρείται η νομιμοφάνεια και ο μη εντοπισμός της τήρησης των βοσκοτόπων σε καλή γεωργική κατάσταση.

Η τήρηση ενός μηχανισμού παραπλανητικών διαδικασιών ελέγχου, ενισχύθηκε με την υπ' αριθ. 4658/22.01.21 5η τροποποίηση της υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκυκλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά τρόπο ώστε να διευκολύνει τις ψευδείς δηλώσεις σε απομακρυσμένες περιοχές, καταργούσε την απαίτηση ελέγχου ισχυρών νομικών εγγράφων, ήτοι τίτλων ιδιοκτησίας, πιστοποιητικά κτηματολογίου για την απόδειξη της νόμιμης κατοχής των εκτάσεων.

Κατόπιν των ανωτέρω συνθηκών, και ενώ είχαν ήδη ξεκινήσει οι πολλαπλές αναφορές του τότε Προέδρου κ. Βάρρα, δεσμεύθηκαν και εξαιρέθηκαν της πληρωμής οι αιτούντες που προέκυψε ότι πληρούσαν τις ανωτέρω τεχνητές συνθήκες για την κατανομή στο ΕΑ, εντούτοις με έγγραφα εσωτερικής αλληλογραφίας και προφορικές άνωθεν εντολές, γινόταν εν συνεχεία αποδέσμευση των πληρωμών, με συνέπεια να πληρώνονται και οι παραγωγοί, ενόσω διαρκούσε ο έλεγχος βάσει καταγγελιών, αγνοώντας τις καταγγελίες και τα ευρήματα. Με τον τρόπο αυτό, η κατανομή θα μπορούσε να περιορίζεται, ενδεικτικά από τα σαράντα πέντε (45) εκ. Ευρώ το 2020 θα μπορούσε να περιοριστεί στα τριάντα δύο (32) εκ ευρώ το 2022, μόνο σε μια από τις δεκατρείς (13) περιφέρειες της Χώρας, όπου είχε παρατηρηθεί η μεγαλύτερη και αναπαισιολόγητη αύξηση των δηλώσεων παραγωγών για συμμετοχή στο ΕΑ.

Εντούτοις, οι πραγματοποιούμενοι έλεγχοι, ήταν όλως ελλιπείς και αναποτελεσματικοί με συνέπεια, παρά την αρχική δέσμευση των ως άνω ποσών, οι αρμόδιες διευθύνσεις Άμεσων Ενισχύσεων και Τεχνικών Ελέγχων, να μην εξαιρέσουν τα παραπάνω ΑΦΜ, ενώ ήταν υπό έλεγχο, από την πληρωμή των δικαιωμάτων και την παράνομη λήψη

των κοινοτικών επιδοτήσεων. Ο Γρηγόριος Βάρρας, διαπιστώνοντας την ψευδή δήλωση ως ιδιωτικών εκτάσεων που ήταν δημόσιοι βοσκότοποι, διέταξε ελέγχους βάσει κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου (π.χ. βοσκοτόπια χωρίς ζώα, μακριά από τη μόνιμη κατοικία των αιτούντων), μη ενημερώνοντας τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων για να αποφύγει διαρροές και παρεμβάσεις και τροποποιώντας στις 29/10/2020, την εγκύκλιο ώστε οι ελεγκτές να ζητούν ισχυρούς τίτλους ιδιοκτησίας και όχι μόνο το Ε9, οδηγώντας σε αναστολή πληρωμής περίπου τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ΑΦΜ που είχαν ήδη ενταχθεί στο καθεστώς ενισχύσεων. Επίσης, ο κ. Βάρρας, ήταν αυτός που το 2020, υπέβαλε διαδοχικές αναφορές στην Εισαγγελία, γνωστοποιώντας ήδη την κατάσταση.

Ο κ. Βορίδης, αντί να ενεργήσει κάθε ενδεικνυόμενη και επιβεβλημένη εκ του νόμου, της εγγυητικής θέσεώς του για την προστασία της αγροτικής παραγωγής και των κοινοτικών ενισχύσεων, συμβάλλοντας έστω στην πρόωρη ανίχνευση και εντοπισμό του φαινομένου, και περιορίζοντας την έκταση της μελλοντικής ζημίας, εντούτοις, φέρεται να προέβη στον εξαναγκασμό της παραίτησής του κ. Βάρρα, (10/11/2020), αμέσως μετά την υποβολή των μηνυτήριων αναφορών, ώστε να διακοπεί ο έλεγχος της ανισοκατανομής του Εθνικού Αποθέματος και της εξ αυτής λήψης παράνομων επιδοτήσεων σε εικονικούς κτηνοτρόφους και επί παράνομων βοσκοτοπικών εκτάσεων, ώστε να εξακολουθήσει το σύστημα της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων από φερόμενους ως κτηνοτρόφους και να συνεχίσουν την λήψη παράνομων κοινοτικών ενισχύσεων.

Προς επίρρωση των ανωτέρω ευθυνών του κ. Βορίδη, ο διάδοχος του κ. Βορίδη στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λιβανός, στο από 26/10/2021 Ενημερωτικό του Σημείωμα, αναφορικά με την «την τροποποίηση της ΚΥΑ για κατανομή των βοσκοτόπων», αναφέρει ότι η εν λόγω τροποποίηση:

α) «αντιμετωπίζει την υπέρμετρη και σε ορισμένες περιπτώσεις αδικαιολόγητη αύξηση του αριθμού των δηλωθέντων αμνοεριφίων» και

β) «αποτρέπει την υπέρμετρη αύξηση των απαιτήσεων σε δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων, από κτηνοτρόφους που παίρνουν δικαιώματα εθνικού αποθέματος με πολυετή συμβόλαια ιδιωτικών εκτάσεων και το επόμενο έτος αιτούνται δημόσιες εκτάσεις», αποβλέποντας πάλι κατά δήλωσή του “.....να αποθαρρυνθεί ο κτηνοτρόφος που δημιουργεί τεχνητές συνθήκες λήψης κοινοτικών ενισχύσεων και ο κτηνοτρόφος που επιδιώκει “την εύκολη” λήψη ενισχύσεων με την ελάχιστη δυνατή παραγωγική δραστηριότητα.”

Την παρέμβαση για διακοπή των ελέγχων από τον κ. Βάρρα, επιβεβαίωσε ο Μ. Βορίδης, ο οποίος ως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δημοσίευσε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 975) το διορισμό του Δημήτρη Μέλα σε θέση ευθύνης για τον τεχνικό έλεγχο και τις άμεσες ενισχύσεις. Περαιτέρω, ο κ. Βορίδης, όρισε στην θέση του Προέδρου τον κ. Θεοφάνη Παπά και Δημήτριο Μελά, προκειμένου να τροποποιήσουν εκ νέου την υπ αριθμ 85112/2015 εγκύκλιο, κατόπιν εισηγήσεως της Διευθύντριας Τεχνικών ελέγχων του οργανισμού Αθανασίας Ρέππα, επιστρέφοντας στην ουσία στο προηγούμενο καθεστώς των χαλαρών διοικητικών ελέγχων, και αποδέσμευσαν την πληρωμή των υπό έλεγχο ΑΦΜ. Ειδικότερα, ο κ. Βορίδης ως Υπουργός είχε την εποπτεία και τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, και επομένως την εποπτεία και τον έλεγχο για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Οργανισμού ως αρμόδιου για τη διαχείριση των πόρων των δύο

Ευρωπαϊκών Ταμείων και την πληρωμή και έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας της πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων καθώς και την τήρηση των όρων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει για τη διαπίστευση.

2. Ο Ελευθέριος Αυγενάκης, από όλα τα παραπάνω φέρεται να συνέχισε την τακτική του κ. Βορίδη, να γνώριζε το σύστημα μη νόμιμης κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων, αποτέλεσμα του οποίου ήταν να εμφανίζονται εικονικά ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων, χωρίς να είναι παραγωγοί και να λαμβάνουν κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι. Συνειδητά φέρεται και ενώ είχαν τεθεί σε γνώση του, να απέκρυπτε καταγγελίες και αναφορές των καταγγελιών και των αναφορών, για τη διαδικασία δημιουργίας συνθηκών τεχνητών επιλεξιμότητας.

Αναφέρεται ρητά στις νόμιμες συνακροάσεις ότι γνώριζε για αναβολή ελέγχων και συναινούσε σε αυτό φερόμενος να αναφέρει ότι «όταν είχε έρθει, λέει όχι δεν θα γίνει κανένας έλεγχος» ή «Θα το δούμε κάποια στιγμή να πάει παραπίσω». Επιπλέον, φέρεται εν γνώσει του να δημιουργούσε ένα σύστημα έλλειψης ορθών ελέγχων, αποτρέποντας την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα φέρεται να άσκησε έντονες πιέσεις στον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελο Σημανδράκο σχετικά με την ταχύτητα των ελέγχων και το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα.

Η πίεση του κ. Αυγενάκη προς τον κ. Σημανδράκο έγινε «αφόρητη» τον Οκτώβριο του 2023, σε διάστημα προεκλογικής περιόδου για τις αυτοδιοικητικές εκλογές, και τελικά τον ώθησε σε παραίτηση, δηλώνοντας ο κ. Σημανδράκος ότι «εξαναγκάστηκε να αποχωρήσει από τον Οργανισμό». Ο κ. Αυγενάκης φέρεται μέσω της πίεσης που άσκησε η οποία οδήγησε στην παραίτηση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ότι κατάφερε να γίνει αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ, ενώ αυτά βρίσκονταν σε έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ο κ. Αυγενάκης φέρεται να παρεμπόδιζε την διερεύνηση της υπόθεσης του εθνικού αποθέματος και την αναζήτηση ευθυνών και με αυτόν τον τρόπο επέτρεψε την διασπάθιση των κοινοτικών πόρων. Επιπροσθέτως ο κ. Αυγενάκης δημόσια υπεραμύνονταν της παρέμβασής του ενώ ήξερε ότι γινόταν έλεγχος και διαφήμιζε την «λύση» που κατάφερε σε χρονίζον πρόβλημα των αγροτών σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ παρά το γεγονός ότι γνώριζε όλα τα προβλήματα που θα δημιουργούσε αυτή η λύση. Ειδικότερα, ο κ. Αυγενάκης ως Υπουργός είχε την εποπτεία και τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, και επομένως την εποπτεία και τον έλεγχο για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Οργανισμού ως αρμόδιου για τη διαχείριση των πόρων των δύο Ευρωπαϊκών Ταμείων και την πληρωμή και έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας της πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων καθώς και την τήρηση των όρων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει για τη διαπίστευση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ - ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Εξεταστική Επιτροπή «για τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας», συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ.πρωτ 9270/11-09-2025 απόφαση του Προέδρου της Βουλής, κατόπιν απόφασης της Ολομέλειας της Βουλής, σύμφωνα με τα άρθρα 68 παρ. 2 εδ. γ' και δ' του Συντάγματος και 144 παρ. 5 εδ. β' του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ), που λήφθηκε κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιουλίου 2025.

Καθήκον της εξεταστικής επιτροπής, ήταν κατά την διάρκεια των εργασιών της, να ενεργήσει σύμφωνα με τις προβλεπόμενες εκ του Κανονισμού της Βουλής, υποχρεώσεις και αρμοδιότητές της, ώστε να καταλήξει σε ασφαλή και δίκαια κρίση, τόσο για ακριβή αίτια, για το σκάνδαλο με απάτη εις βάρος των συμφερόντων της ΕΕ, όσο και για τους υπαίτιους, αποδίδοντας τις προσήκουσες ευθύνες προς τα πολιτικά πρόσωπα, εφόσον διαπιστωθούν.

Η Εξεταστική Επιτροπή συστάθηκε με σκοπό τη διερεύνηση της τήρησης της νομιμότητας κατά την καταβολή των αγροτικών ενισχύσεων, της ορθής λειτουργίας των μηχανισμών ελέγχου του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., εμπλοκής υπηρεσιακών και πολιτικών παραγόντων σε παράνομες πληρωμές, τις σχέσεις πολιτικής ηγεσίας – Διοίκησης Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., του ενδεχομένου σύστασης άτυπων δικτύων διαμεσολάβησης και αθέμιτης επιρροής.

2. Ύστερα από λεπτομερή μελέτη όλων των τεθέντων υπόψη της Επιτροπής στοιχείων, την αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων και του σε γνώση μας αποδεικτικού υλικού, λαμβανομένων συγχρόνως υπόψη του γεγονότος ότι, με απόφαση της πλειοψηφίας της επιτροπής:

α) Από την πρώτη κιόλας συνεδρίαση της Εξεταστικής Επιτροπής, στις 15 Σεπτεμβρίου 2025, αρνήθηκε την πρόταση της μειοψηφίας για διακομματικό προεδρείο, ενώ ταυτόχρονα παρά τα τεκμηριωμένα αιτήματα μελών της αντιπολίτευσης, υπήρξε συστηματική άρνηση της πλειοψηφίας να εγκρίνει αιτήματα κλήτευσης βασικών μαρτύρων, οι οποίοι αναφέρονται ευθέως στη σχετική δικογραφία και θα εισέφεραν κρίσιμα στοιχεία, ήτοι

- Μητσοτάκης Κυριάκος,
- Γεραπετρίτης Γεώργιος,
- Σταμενίτης Διονύσιος,

- Χατζηβασιλείου Αναστάσιος,
- Κεφαλογιάννης Ιωάννης,
- Σενετάκης Μάξιμος,
- Κέλλας Χρήστος,
- Γιόγιακας Βασίλειος,
- Βαλιώτης Αθανάσιος, προϊστάμενος Περιφερειακής Μονάδας Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας
- Αλεξόπουλος Κωνσταντίνος, περιφερειακός διευθυντής ΟΠΕΚΕΠΕ Κρήτης
- Ζαφειρίου Βασιλική, Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ,
- Μελιτίνη Οικονομάκη, μέλος του ΔΣ ΟΠΕΚΕΠΕ, με απόφαση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Λευτέρη Αυγενάκη (ΦΕΚ 43/23-1-2024),
- Παπαδάκης Γρύλος, πρόεδρος κτηνοτροφικού συλλόγου Μυλοποτάμου
- Νασιόπουλος Κωνσταντίνος, διευθυντής του πολιτικού γραφείου του Κέλλα Χρήστου
- Τρουλλινός Ιωάννης, Διευθυντής του πολιτικού γραφείου του Γιάννη Κεφαλογιάννη
- Μπίκας Δημήτρης, πρώην υπάλληλος του ΥΠΑΑΤ
- Μητροδήμος Κώστας, αγρότης από την Λάρισα
- Γκανής Βάιος, αγρότης
- Καλφούντζος Ηλίας, γεωπόνος
- Καπούνης Δημήτρης, πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου

Τα μέλη της Επιτροπής εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ (ΣΥ.ΡΙΖ.Α-Π.Σ.)», από την έναρξη των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, υπέβαλαν:

- το υπ αριθμ 1/17-09-2025 έγγραφο με κατάλογο προτεινόμενων μαρτύρων και το υπ αριθμ 12/18-09-2025 έγγραφο με συμπληρωματικό κατάλογο προτεινόμενων μαρτύρων,
- το υπ αριθμ 183/7-11-25 έγγραφο επικαιροποιημένου καταλόγου προτεινόμενων μαρτύρων,
- το υπ αριθμ 312/ 17-12-2025 έγγραφο επικαιροποιημένου καταλόγου προτεινόμενων μαρτύρων,
- το υπ αριθμ 336/12-1-26 έγγραφο επικαιροποιημένου καταλόγου προτεινόμενων μαρτύρων.

Επίσης και τα μέλη της Επιτροπής από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της «ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ», από την έναρξη των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, υπέβαλαν το υπ αριθμ 7/18-09-2025 έγγραφο με κατάλογο προτεινόμενων μαρτύρων.

Η πλειοψηφία της Εξεταστικής Επιτροπής, κατ' εντολή του Μεγάλου Μαξίμου, επέλεξε να αποκλείσει κρίσιμους μάρτυρες, πρώην Υπουργούς, διευθυντές και συνεργάτες αυτών που σημειωτέον, αναφέρονται στην δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και πρωτοστατούν στις επισυνδέσεις δίνοντας εντολές για να σταματήσουν έλεγχοι, ακόμα και να πληρωθούν άτομα που δεν το δικαιούνταν, αρνήθηκε την κατ' αντιπαράσταση εξέταση μαρτύρων, επιμένοντας στη συσκότιση του σκανδάλου, απαξιώνοντας τη διαδικασία, με προφανή στόχο να «ξεμπερδεύει» όσο το δυνατόν πιο σύντομα. Οι βουλευτές της ΝΔ, σε συμπαιγνία με το «γαλάζιο» προεδρείο, κατέστησαν τη λειτουργία της Επιτροπής προσχηματική.

β) αιτήματα κατάθεσης ουσιαστών εγγράφων, από τα μέλη της Επιτροπής εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-Π.Σ.)» μεταξύ των οποίων:

- το υπ αριθμ 4/18-09-2025 αίτημα μετάφρασης στα ελληνικά των εγγράφων της ABM Ε.Ε.Ε 2024/98(Reference Number 1299/2024) ποινικής δικογραφίας
- το υπ αριθμ 24/24-09-25 αίτημα προσκόμισης της από 30.08.2023 φωτογραφίας ελέγχου με παρακολούθηση εκτάσεων (monitoring), των ηλεκτρονικών ιχνών ανοίγματος ΟΣΔΕ, κάθε σχετικής αλληλογραφίας για διορθωτικές δηλώσεις από 3/9 έως 20/10/2023 και στοιχείων των Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων που έκανα χρήση το διάστημα αυτό
- το υπ αριθμ 17/23-9-25 Αίτημα προσκόμισης στοιχείων δηλώσεων ΟΣΔΕ 2013 - αποζημιώσεις Daniel
- το υπ αριθμ αίτημα περί χορήγησης αντιγράφων της ABM Ε.Ε.Ε 2024/98(Reference Number 1299/2024) ποινικής δικογραφίας
- το υπ αριθμ 60/01-10-205 αίτημα χορήγησης αντιγράφου της έκθεσης Οικονομικού έτους 2023, της ΣΟΛ Α.Ε., φορέα πιστοποίησης του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- το υπ αριθμ 99/20-10-25 Αίτημα χορήγησης, από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων όλων των στοιχείων που καταδεικνύουν τα ποσοστά του ζωικού κεφαλαίου και της παραδοθείσας ποσότητας γάλακτος ανά Περιφερειακή Ενότητα για τα έτη 2015 έως και σήμερα
- το υπ αριθμ 194/10-11-25 Αίτημα χορήγησης στοιχείων από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., σχετικά με τις μεταβιβάσεις δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης στην αγρονομική περιφέρεια των βοσκοτόπων ΠΕ1
- το υπ αριθμ 269/26-11-25 αίτημα των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ και ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ με θέμα: "ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΒΙΑΙΗΣ ΠΡΟΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΞΥΛΟΥΡΗ

αιτήματα κατάθεσης ουσιαστών εγγράφων, από τα μέλη της Επιτροπής εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της «ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ», μεταξύ των οποίων:

- Πρακτικά ΔΣ ΟΠΕΚΕΠΕ για την περίοδο που ερευνά η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και μέχρι σήμερα
- Πλήρες αρχείο επισυνδέσεων
- Αλληλογραφία με Ε.Ε. για Action Plan

- Αλληλογραφία με Ε.Ε για όλα τα θέματα που σχετίζονται με ΟΠΕΚΕΠΕ για ολόκληρη την περίοδο που ερευνά η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και μέχρι σήμερα
- Έγγραφα που αφορούν σχέδιο εξυγίανσης ΟΠΕΚΕΠΕ
- Αποφάσεις για άρση απορρήτου συνομιλιών για όσα πρόσωπα ζητήθηκε και πλήρεις εκθέσεις επισυνδέσεων
- Αποφάσεις για ύψος και κατανομή επιδοτήσεων - ανά περιοχή και είδος - για όλο το ερευνώμενο από την ευρωπαϊκή εισαγγελία διάστημα και μέχρι σήμερα και
- Έγγραφα για τον αριθμό αιγοπροβάτων και εκμεταλλεύσεων ανά έτος της περιόδου 2010-2024, ανά Περιφέρεια και για το σύνολο της χώρας.

ώστε να τελούν σε γνώση των μελών της εξεταστικής επιτροπής, και μέσω αυτών των ουσιαστών στοιχείων, η εξεταστική επιτροπή να διερευνήσει την απόδοση ευθυνών των πολιτικών προσώπων.

γ) Κατά τις συνεδριάσεις της Εξεταστικής Επιτροπής καταγράφηκαν περιστατικά, από το Προεδρείο και συγκεκριμένα περιορισμού χρόνου εξέτασης μαρτύρων, άρνησης συζήτησης αιτημάτων, διακοπών και παρεμβάσεων, τόσο από τον εισηγητή και τα μέλη της πλειοψηφίας, όσο και από το προεδρείο αλλά και εκφοβισμού και απαξίωσης συγκεκριμένων μαρτύρων.

3. Οι ανωτέρω πρακτικές είχαν ως αποτέλεσμα τη δυσλειτουργία της Εξεταστικής Επιτροπής και την περιορισμένη διερεύνηση ουσιαστών πλευρών της υπόθεσης, με κυριότερη την ανάδειξη ουσιαστικών ευθυνών σε πολιτικά πρόσωπα.

Σημειώνεται ότι ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-Π.Σ. και η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ είχαν ταχθεί εξ αρχής κατά της κυβερνητικής πρότασης για σύσταση Εξεταστικής αντί Προκαταρκτικής Επιτροπής, γιατί θεωρούσε ότι η έρευνα της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ σε βάθος 25 ετών, υποβαθμίζει τη σοβαρότητα της υπόθεσης και εξυπηρετεί την αποφυγή ουσιαστικής διερεύνησης ποινικών ευθυνών για πρώην Υπουργούς, οι οποίοι αναφέρονται στη διαβιβασθείσα στη Βουλή δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, απομακρύνοντας τη διερεύνηση των πιο κρίσιμων περιστατικών, που αναδεικνύονται από τη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Η διαφάνεια στη διαχείριση των ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου, και δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο μικροπολιτικών χειρισμών. Όμως, η υπόθεση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δεν διερευνήθηκε πλήρως από την Εξεταστική Επιτροπή, εξαιτίας της προσπάθειας συγκάλυψης και αποσιώπησης των πραγματικών γεγονότων και ευθυνών, λόγω, κατά κύριο λόγο, των περιορισμών που έθεσε η κυβερνητική πλειοψηφία. Η διαδικασία της Επιτροπής υπήρξε από την αρχή πλημμελής, ελλιπής και πολιτικά κατευθυνόμενη από την κυβερνητική πλειοψηφία, γεγονός που εμπόδισε την πλήρη αποκάλυψη κρίσιμων στοιχείων.

Η Κυβέρνηση χρησιμοποίησε την Εξεταστική Επιτροπή, για να περιορίσει τη συζήτηση σε τεχνικές αστοχίες, προκειμένου να αποπροσανατολίσει και όχι για να διαλευκάνει την υπόθεση, δεδομένου ότι υπήρξαν «σκιές» και «κενά» σε όλες τις φάσεις της έρευνας, λειτουργώντας με τρόπο που προστάτευσε πολιτικούς της παράγοντες. Σε κάθε περίπτωση, η Εξεταστική Επιτροπή ανέδειξε τις ευθύνες της Κυβέρνησης, για τη λειτουργία και τον έλεγχο του Οργανισμού και

κατ' επέκταση στο μείζονος σημασίας θέμα διαφθοράς και διασπάθισης δημοσίου χρήματος. Η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί κομβικό παράδειγμα θεσμικής εκτροπής και απορρύθμισης του κράτους υπό τη διακυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Η σύσταση της Εξεταστικής Επιτροπής δεν ήταν επιλογή πολιτικής διαφάνειας, αλλά αποτέλεσμα εξωτερικής πίεσης και συγκεκριμένα της παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

4. Την 3η Φεβρουαρίου 2026 με απόφαση της Κυβερνητικής πλειοψηφίας αποφασίστηκε το κλείσιμο των εργασιών της Επιτροπής. Η απόφαση αυτή δεν σηματοδοτεί απλά την ολοκλήρωση μιας κοινοβουλευτικής διαδικασίας για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Αποτελεί μια ακόμα μεθόδευση της ΝΔ να κλείσει μια βαριά υπόθεση συγκάλυψης, ένα ακόμα κεφάλαιο της γαλάζιας αντίληψης περί εξουσίας: «κάνουμε ό,τι θέλουμε, λογοδοτούμε σε κανέναν». Η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι τεχνικό ζήτημα, ούτε γραφειοκρατικό λάθος και σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για «παθογένεια δεκαετιών», όπως βολεύει να λέγεται από την Κυβέρνηση. Είναι σκάνδαλο με υπογραφή Μητσοτάκη, καθώς ο ΟΠΕΚΕΠΕ μετατράπηκε σε κομματικό φέουδο, σε μηχανισμό εξυπηρετήσεων, σε εργαλείο ρουσφετιού και ελέγχου. Και αντί η κυβέρνηση να δώσει απαντήσεις, έστησε τείχος σιωπής, αρνούμενη να καλέσει όλους τους κρίσιμους μάρτυρες. Αντί να διερευνηθούν οι πολιτικές και ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες, επιχειρήθηκε να ξεπλυθούν.

Η Εξεταστική αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει μια ευκαιρία κάθαρσης, φωτίζοντας διαδρομές χρήματος, αποφάσεων και ευθυνών. Αντ' αυτού η κυβερνητική πλειοψηφία επέλεξε το γνώριμο δρόμο την απαξίωση της διαδικασίας, φοβούμενη προφανώς την πλήρη διερεύνηση, η οποία θα έφτανε σε υψηλά κλιμάκια, φοβούμενη τη διαφάνεια, τη λογοδοσία, την ίδια την αλήθεια.

II. ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων στην Εξεταστική Επιτροπή, προκύπτει αβίαστα ότι το γαλάζιο σκάνδαλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δεν είναι μια απλή «παραφωνία» ή ένα μεμονωμένο «περιστατικό» κακοδιαχείρισης. Είναι σύμπτωμα ενός κράτους που χρειάζεται βαθιά θεσμική επανεκκίνηση, αλλά και μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής κουλτούρας διαφθοράς και διαπλοκής. Από τις υποκλοπές, στα Τέμπη και μέχρι τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., είναι εξοργιστική η έλλειψη λογοδοσίας, η πλήρης ατιμωρησία και η διαρκής συγκάλυψη του Επιτελικού Κράτους της ΝΔ. Το ίδιο και η αίσθηση ότι οι αποφάσεις δεν λαμβάνονται με κριτήριο το συμφέρον της κοινωνίας, αλλά πρωτίστως την εξυπηρέτηση συμφερόντων. Ειδικά, η υπόθεση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. υπερβαίνει την καθαρά τεχνοκρατική ή γραφειοκρατική διαχείριση, αφορά λειτουργίες του κράτους και του πολιτικού συστήματος, που επέτρεψαν ή ανέχθηκαν συστήματα πελατειακής διαχείρισης στους πόρους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Ενός πολιτικού συστήματος που λειτούργησε με όρους παρακράτους και για το οποίο απαιτούνται ριζικές μεταρρυθμίσεις και μια νέα κοινωνική, οικονομική και βέβαια πολιτική θεώρηση για τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος και των πρακτικών ενίσχυσης του αγροτικού τομέα.

1. Ο κ. Σημανδράκος, σε ερώτηση για τη χειραγώγηση από πολιτικά πρόσωπα, αφού αναφέρθηκε σε μια ωμή παρέμβαση του κ. Στρατάκου, υπογράμμισε:

«Όταν, για παράδειγμα, πάει ο πρωθυπουργός ή ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης στη ΔΕΘ και θέλει να γίνει η πληρωμή πριν από τη ΔΕΘ και λες ότι υπάρχουν κάποια ζητήματα αλλά σε πιέζει να την κάνεις την πληρωμή πριν (από τη ΔΕΘ); Γιατί;».

Οι παρεμβάσεις με ενορχηστρωτή το Μέγαρο Μαξίμου είναι αυτές που οδήγησαν τον ΟΠΕΚΕΠΕ να τεθεί υπό επιτροπεία με αποτέλεσμα να βρίσκονται στον αέρα οι πληρωμές των κανονικών αγροτών για χάρη των «γαλάζιων» Φραπέδων και Χασάπηδων. Ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ επιβεβαίωσε, σε όλους τους τόνους την αφόρητη πίεση του Λ. Αυγενάκη για αποδεσμεύσεις «αμαρτωλών» ΑΦΜ, υπό την πλήρη κάλυψη του Μαξίμου και με «μεσάζοντα» τον πρώην γ.γ. του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, Γιώργο Στρατάκο.

Απαντώντας στον βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, Αλ. Μεικόπουλο, επισήμανε ότι, αφού τον εξώθησαν σε παραίτηση οι κ.κ. Μπρατάκος, Παπασταύρου και Βορίδης, όχι μόνο δεν επιλύθηκαν τα προβλήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά ο Οργανισμός έφτασε στο ντροπιαστικό σημείο να στρέφεται εναντίον κορυφαίων θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, υπό την απειλή μηνύσεων. *“ΜΕΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ: Θεωρείτε ότι μετά την απομάκρυνσή σας από τη θέση του Προέδρου έπαψαν να υφίστανται τα προβλήματα για τα οποία αποπεμφθήκατε ή παρέμειναν και εντάθηκαν, με αποκορύφωμα να τεθεί ο Οργανισμός σε επιτήρηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;*

ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ: Εγώ δεν θεωρώ ότι λύθηκε τίποτα από την απομάκρυνσή μου. Εγώ επικαλούμαι στην παραίτηση ότι προβαίνω σε αυτή την ενέργεια για το καλό των αγροτών και ότι εφόσον θεωρείτε ότι είμαι εγώ το πρόβλημα, μπορώ να σας απαλλάξω. Ωστόσο, απ’ ό,τι έχει δείξει η πορεία, δεν ήταν καλύτερα τα πράγματα, διότι ο Οργανισμός στράφηκε εναντίον κάποιων κορυφαίων θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, υπό την απειλή μηνύσεων και συκοφαντιών κ.λπ., που θεωρώ σαν Έλληνας πολίτης ότι κανέναν δεν τιμά -για όλους μας- αυτή η συμπεριφορά. Και βέβαια, έχει καταδικαστεί αυτό. Άκουσα και από τον κ. Λαζαρίδη ότι καταδίκασε αυτή την ενέργεια. Και βέβαια, όλο αυτό που γινόταν -δεν ξέρω κατά πόσο ισχύουν αυτές οι επισυνδέσεις που κυκλοφορούν στον Τύπο- είναι μία εικόνα που δημιουργεί πολλά περισσότερα προβλήματα και πλήττει πάρα πολύ την αξιοπιστία του Οργανισμού.

Εγώ δεν ήμουν ο Πρόεδρος που κλείδωσα τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., όπως είπε ο κ. Σαλάτας ότι πτωχεύσαμε ή κάτι τέτοιο. Ίσα-ίσα, προσπάθησα όσο μπορούσα, με όλες τις δυνάμεις που είχα, να επιτελέσω αυτόν τον ρόλο που μου είχε ανατεθεί. Στην πορεία τα πράγματα έδειξαν άλλα πράγματα από τις επιλογές που έχουν γίνει με τους συγκεκριμένους Προέδρους.”

Μεταξύ άλλων, ο κ. Σημανδράκος, περιέγραψε την τραγική εικόνα με τους εκπροσώπους της αρμόδιας Επιτροπής της Ε.Ε., τον Δεκέμβριο του 2023, να αναρωτιούνται γιατί ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ζητεί από το βήμα της Βουλής την παραίτηση του (τότε) προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και γιατί παρευρίσκονται σε επίσημη συνάντηση οι παραιτηθέντες πρόεδροι του Οργανισμού.

Μια εικόνα εξευτελιστική για τη χώρα και απαξιωτική για τον αγροτικό κόσμο, ο οποίος ήδη πληρώνει τα σπασμένα του «γαλάζιου» πλιάτσικου στις ευρωπαϊκές επιδοτήσεις.

“ΜΕΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ: Υπάρχουν ευθύνες Αυγενάκη ή και άλλων πολιτικών προσώπων, που είτε αναφέρονται είτε όχι στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ;

ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ: Πολιτικές ευθύνες υπάρχουν. Διότι θα σας πω ένα περιστατικό.

Όταν ήρθαν οι Ευρωπαίοι τον Δεκέμβριο του 2023 να παρέχουμε εξηγήσεις -είναι καταγεγραμμένα στα πρακτικά εκείνης της συνάντησης- αυτό το πράγμα που ρώτησαν σε μένα ήταν «για ποιον λόγο ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης ζητάει από το Βήμα της Βουλής την παραίτησή σας;». Το δεύτερο ερώτημα ήταν: «Οι υπόλοιποι τρεις που βρίσκονται εδώ πέρα τι ρόλο έχουν;». Δηλαδή, ο κ. Μπαμπασιδής, η κυρία Μωραΐτου και η κυρία Αθανασάκη, που ήταν παραιτημένοι Αντιπρόεδροι. Είπαν ότι εμείς έχουμε παραιτηθεί, αλλά είμαστε ακόμα εδώ, γιατί είμαστε παραιτημένοι και λειτουργούμε μέχρι να γίνει δεκτή η παραίτηση.

Όπως καταλαβαίνετε, αυτό δεν δείχνει σοβαρή εικόνα στους Ευρωπαίους όταν -αυτά τα πράγματα τα καταθέτω μέσα- υπάρχει τέτοια απάντηση και τέτοια συμπεριφορά σε έναν οργανισμό ο οποίος είναι υπό την επιτήρησή σου.”

2. Την αδικαιολόγητα τεράστια αύξηση του (εικονικού σε μεγάλο βαθμό) ζωικού κεφαλαίου στα χρόνια διακυβέρνησης της ΝΔ κατέδειξε με συγκεκριμένα στοιχεία κατά τη κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ο Γ. Κέντρος, πρώην αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ. Μετά από ερώτηση του εισηγητή του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, Βασίλη Κόκκαλη, ο κ. Κέντρος παρουσίασε την αύξηση του ζωικού κεφαλαίου από το 2019 μέχρι και σήμερα, αύξηση που δεν έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα. Ως εκ τούτου, κατέρρευσε η προσπάθεια από ΝΔ να συνδέσει τις παράνομες επιδοτήσεις με τη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Παράλληλα, από την κατάθεση του κ. Κέντρου, αναδείχθηκε εκ νέου ο ορατός κίνδυνος αναστολής πληρωμών προς τους παραγωγούς, λόγω του «γαλάζιου» σκανδάλου στον ΟΠΕΚΕΠΕ και της διαχειριστικής ανεπάρκειας του «επιτελικού» κράτους. Αντί, λοιπόν, η ΝΔ αναμασάει τα μυθεύματα για την «Τεχνική Λύση» και τις «διαχρονικές παθογένειες», οφείλει να δώσει απαντήσεις στους ανθρώπους του πρωτογενούς τομέα που αγωνιούν για την επιβίωσή τους.

3. Κατά την εξέταση του κ. Σατολιά αξίζουν να επισημανθούν τα όσα ανέφερε ο τελευταίος για την γνώση του Πρωθυπουργού.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Από δημοσίευμα της εποχής του 2021: «Σήμερα έμαθα ότι κάτοικος της Αγίας Παρασκευής πήρε 52.000 ευρώ ενίσχυση από το Εθνικό απόθεμα. Αντί να πάει η γη στους παραγωγούς, πάμε στο αντίθετο. Αυτά τα φαινόμενα πρέπει να τελειώσουν». «Την παραπάνω βόμβα έριξε ενώπιον του πρωθυπουργού, Κυριάκου Μητσοτάκη, κατά τη χθεσινή παρουσίαση της νέας ΚΑΠ στην Τρίπολη, ο πρόεδρος του ΑΓΣ Ένωση Καλαβρύτων και της Νέας ΠΑΣΕΓΕΣ, Πάυλος Σατολιάς».

Μας λέτε, δηλαδή, με λίγα λόγια ότι ήταν ενήμερος και ο Πρωθυπουργός από το 2021.

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΤΟΛΙΑΣ (Μάρτυς): Για να το λέει στη συνέντευξη ότι το είπα ενώπιον εκεί... Δεν θυμάμαι πού το είπα. Το λέγαμε παντού.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Του είχατε θέσει ξανά το ζήτημα αυτό. Τι έκανε; Τι σας είπε ο κύριος Πρωθυπουργός;

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΤΟΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ο κύριος Πρωθυπουργός την τελευταία φορά, πριν ένα χρόνο που πήγαμε και τώρα την άνοιξη, δηλαδή έχουν μεσολαβήσει δύο συναντήσεις τον τελευταίο χρόνο με τον κύριο Πρωθυπουργό, μας είπε ότι το γνωρίζει το ζήτημα, γνωρίζει ότι υπάρχει τέτοιο σοβαρό πρόβλημα και θα κινηθεί προς την κατεύθυνση της λύσης του. Αυτό ήταν τον τελευταίο χρόνο. Και αυτό μας λέγανε -για να είμαι δίκαιος- και όλοι οι Υπουργοί οι τελευταίοι, ότι «ναι, το ξέρουμε, μας έχει δώσει εντολή ο Πρωθυπουργός να λυθεί». Αλλά δεν λύθηκε.

ΧΟΥΣΕΪΝ ΖΕΪΜΠΕΚ: Από τότε είχατε πληροφόρηση για πλαστά ενοικιαστήρια, για fake βοσκοτόπια;

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΤΟΛΙΑΣ (Μάρτυς): Από τότε, από το 2020 που είναι και η συνέντευξη που περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια. Στις 31 Οκτωβρίου του 2020 περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια -το είδατε, το διαβάσατε ακριβώς, ακριβέστατα- το πώς έχει στηθεί. Γιατί είχαν πέσει στην αντίληψή μας τα βοσκοτόπια αυτά χιλιάδων στρεμμάτων που μας είχε κινήσει την περιέργεια. Μαθαίνουμε και εμείς. Δεν είμαστε...Μέσα στην αγορά είμαστε, στην πιάτσα.

III. ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. Παρατυπίες στη διαδικασία καταβολής ενισχύσεων

Από τις καταθέσεις προέκυψαν στοιχεία για:

- καταβολή ενισχύσεων σε δικαιούχους, χωρίς πραγματική αγροτική δραστηριότητα,
- μεταβιβάσεις δικαιωμάτων, χωρίς τήρηση των προϋποθέσεων του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ,
- ελλιπή εφαρμογή των γεωχωρικών ελέγχων,
- υπερσυγκέντρωση ενισχύσεων σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας και ομάδες προσώπων, με συγκεκριμένη πολιτική τοποθέτηση.

2. Ελλείψεις στα συστήματα ελέγχου του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

Από τις καταθέσεις προέκυψαν στοιχεία για:

- κενά στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα του Οργανισμού,
- αδυναμία διασταύρωσης δεικτών πραγματικής καλλιέργειας ή εκτροφής ζωικού κεφαλαίου,
- ελλιπή εποπτεία και ανεπαρκείς έλεγχοι σε συνεργάτες και παρόχους υπηρεσιών (Τεχνικοί Σύμβουλοι, συγκεκριμένα Κ.Υ.Δ.),
- παρατυπίες στη διαδικασία υποβολής των δηλώσεων ΟΣΔΕ.

3. Ευθύνες υπηρεσιακών στελεχών

Από τις καταθέσεις προέκυψαν στοιχεία, σε ότι αφορά συγκεκριμένα υπηρεσιακά στελέχη του Οργανισμού για:

- παράλειψη άσκησης καθηκόντων,
- αποδοχή και πληρωμή ελλιπών φακέλων,
- ανοχή ή συμμετοχή σε πρακτικές διαμεσολάβησης τρίτων προσώπων.

4. Ενδείξεις για δίκτυο διαμεσολάβησης

Από τις καταθέσεις προέκυψαν σοβαρές ενδείξεις λειτουργίας άτυπου «δικτύου διαμεσολαβητών», οι οποίοι:

- υποδείκνυαν και καθοδηγούσαν την σύνταξη και υποβολή δηλώσεων ΟΣΔΕ,
- εισέπρατταν προμήθειες γι' αυτές τις δηλώσεις,
- διευκόλυναν μη νόμιμες μεταβιβάσεις δικαιωμάτων.

γεγονός που κατατείνει στην ύπαρξη «εγκληματικής οργάνωσης», όπως αναφέρεται και στο Διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

5. Πολιτικές ευθύνες

Από τις καταθέσεις προέκυψαν σοβαρές ενδείξεις ότι οι πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από το 2019:

- συμμετείχαν ενεργά, άμεσα ή έμμεσα, στη μη έγκυρη και διαφανή καταβολή των επιδοτήσεων, ευνοώντας συγκεκριμένα πρόσωπα ή ομάδες προσώπων.
- γνώριζαν περιστατικά κακοδιοίκησης ή τουλάχιστον όφειλαν να τα γνωρίζουν,
- δεν άσκησαν επαρκή εποπτεία στον Οργανισμό,
- δεν ενεργοποίησαν ελέγχους όταν υπήρξαν καταγγελίες για παράνομες διαδικασίες,
- επέδειξαν ανοχή σε αδιαφανείς πρακτικές.

6. Ποινικές Ευθύνες

ι. Ο κ. Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης) πρέπει να διερευνηθεί, αν με πράξεις και παραλείψεις του, εκμεταλλευόμενος και καταχρώμενος την θέση ευθύνης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις αποκλειστικές εκ του νόμου και της θέσεώς του αρμοδιότητες, τέλεσε το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας και της συνέργειας σε κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ (άρθρο 390 παρ. 1 και 2 σε συν. με άρ. 46 και 47 ΠΚ) καθώς φέρεται

α) με την διαχειριστική ενέργεια της απόφασης περί κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων και εκτός χωρικής ενότητας, παρείχε την άμεση συνδρομή σε

υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, ΚΥΔ και παραγωγούς, ώστε να εμφανίζονται οι ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων και χωρίς να είναι παραγωγοί να συμμετέχουν στην κατανομή του Εθνικού Αποθέματος, λαμβάνοντας παρανόμως κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι

β) με την εκμετάλλευση της πολιτικής και θεσμικής αρμοδιότητας διόριζε και έπταυε τα θεσμικά όργανα Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ήτοι προέβη σε παύση του κ. Βάρρα από την θέση του Προέδρου, και σε διορισμό άλλου προσώπου της επιλογής του, με σκοπό εν τέλει ως ηθικός αυτουργός να δημιουργεί και να συντηρεί υπό την εποπτεία του ένα σύστημα - μηχανισμό παράνομης κατανομής εθνικού αποθέματος

γ) καταχρώμενος επίσης της πολιτική και θεσμική ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, συνειδητά παρέλειπε να αξιολογεί τις καταγγελίες και αναφορές, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του, και αφορούσαν στην παράνομη κατανομή ΕΑ

δ) συντηρούσε ένα σύστημα κατευθυνόμενων ελέγχων, με την εντολή, ακόμη και προσαρμογής της νομοθεσίας, καθώς τροποποιούνταν εγκύκλιοι, κατά τρόπο που συνδυαστικά με άλλα στοιχεία, παρείχαν κάλυψη στα όργανα των υπηρεσιών ελέγχων και πληρωμών του ΟΠΕΚΕΠΕ

ε) έδωσε εντολή το 2021 για την πληρωμή δικαιούχων ενώ τελούσαν σε έρευνα, παρέχοντας κάλυψη στα όργανα που πραγματοποίησαν τις πληρωμές και ζημιώνοντας τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

Ο κ. Βορίδης, πρέπει να διερευνηθεί αν όσο χρόνο είχε την ιδιότητα του πολιτικού προϊσταμένου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ενεργούσε εκδίδοντας αποφάσεις, που οδηγούσαν σε ευρύ πεδίο παράνομης δήλωσης δημόσιων εκτάσεων, παρέχοντας εντολές στα μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία είχαν εκ της ιδιότητάς τους διακριτούς και αλληλοϋποστηριζόμενους ρόλους, στον συνολικό μηχανισμό της παράνομης κατανομής Εθνικού Αποθέματος, αναπτύσσοντας μια συλλογική δράση με κατανομή ρόλων, διάρκεια στο χρόνο, ιεραρχική δομή και στόχο την διάπραξη σωρείας εγκλημάτων. Ο εν λόγω Υπουργός, καταχρώμενος την πολιτική του ιδιότητα, και προκειμένου να μην διακοπεί η παράνομη λήψη των ενισχύσεων, προέβαινε σε παύσεις θεσμικών μελών, όταν ήταν προ των πυλών η αποκάλυψη της παράνομης δράσης εξ αυτών, ενώ έδινε παράνομες εντολές πληρωμών, σε μέλη της οργάνωσης που ήταν επιφορτισμένα με την πληρωμή των επιδοτήσεων, ώστε να παρέχει πολιτική και νομιμοφανή κάλυψη στα μέλη του ΟΠΕΚΕΠΕ και να επιτυγχάνεται με κάθε μέσο ο σκοπός της πληρωμής των φερόμενων παραγωγών. Ενώ η διατήρηση της δράσης και του παράνομου αυτού μηχανισμού, προϋπέθετε έναν ατελή και νομιμοφανή ελεγκτικό μηχανισμό, που υπό την πολιτική κάλυψη και προστασία του Υπουργού, προέβαινε σε ατελείς, αναποτελεσματικούς και συχνά ψευδείς ελέγχους.

ii. Ο Αυγενάκης Ελευθέριος, πρέπει να διερευνηθεί αν με πράξεις και παραλείψεις του, εκμεταλλευόμενος και καταχρώμενος την θέση ευθύνης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις αποκλειστικές εκ του νόμου και της θέσεώς του αρμοδιότητές, σε συνδυασμό με την πολιτική επιρροή εκ της θέσεώς του, φέρεται να τέλεσε το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας και της συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ καθώς φέρεται να **α)** γνώριζε το σύστημα μη νόμιμης κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων, αποτέλεσμα του οποίου ήταν

να εμφανίζονται εικονικά ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων, χωρίς να είναι παραγωγοί και να λαμβάνουν κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι,

β) με την προφανή δε συνειδητή απόκρυψη των καταγγελιών και των αναφορών, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του, για την ανωτέρω διαδικασία δημιουργίας συνθηκών τεχνητών επιλεξιμότητας, να δημιουργούσε ένα σύστημα έλλειψης ορθών ελέγχων, και έτσι επέτρεπε την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

γ) με την εξώθηση σε παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελου Σημανδράκου στον οποίο ασκούσε αφόρητες πιέσεις σχετικά με την ταχύτητα των ελέγχων και το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα, να άνοιξε τον δρόμο για την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ παρά το γεγονός ότι ακόμη ήταν υπό έλεγχο. Οι πιέσεις αυτές εντάθηκαν προεκλογικά τον Οκτώβριο του 2023, ώστε να προβούν σε πληρωμή όλων των ΑΦΜ, παρά το γεγονός ότι γνώριζε ότι βρίσκονταν στη διαδικασία ελέγχων και ότι ενδεχομένως δεν δικαιούνται την λήψη κοινοτικών ενισχύσεων,

δ) με τις ενέργειες του αυτές να σταμάτησε την διερεύνηση που είχε ήδη ξεκινήσει για την υπόθεση του εθνικού αποθέματος και την αναζήτηση ευθυνών για τις παρατυπίες που είχαν εντοπιστεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ-ΠΡΟΤΑΣΗ

I. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

1. Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι απολύτως «γαλάζιο» και ενορχηστρωμένο από το Μέγαρο Μαξίμου. Οι πολιτικές ευθύνες για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ υπάρχουν και φέρουν φαρδιά – πλατιά τη σφραγίδα του ίδιου του κ. Μητσοτάκη. Πέραν όμως των πολιτικών ευθυνών, υφίστανται ενδείξεις για ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες προσώπων που διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης, γι' αυτό ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ εμμένουν στην άποψή του ότι απαιτείται η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

Ειδικότερα, ο Μ. Βορίδης καταχρώμενος την πολιτική και θεσμική ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, φέρεται να

- παρέλειπε να αξιολογεί τις καταγγελίες και αναφορές, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του και αφορούσαν στην παράνομη κατανομή του Εθνικού Αποθέματος,
- οδήγησε σε δημιουργία τεχνητών συνθηκών παράνομης λήψης κοινοτικών ενισχύσεων, που στηρίχθηκε στην παράτυπη δήλωση βοσκοτοπικών εκτάσεων, εκ μέρους προσώπων που είτε δεν είχαν το επάγγελμα του παραγωγού, είτε δεν διέθεταν βοσκοτοπικές εκτάσεις, είτε το αντίστοιχο ζωικό κεφάλαιο, χωρίς να εξυπηρετούνται οι πραγματικές ανάγκες της τοπικής εκτατικής κτηνοτροφίας,
- άσκησε έμμεση παρέμβαση ώστε να διακοπεί ο έλεγχος των παράνομων επιδοτήσεων και των ψευδών και εικονικών κτηνοτρόφων και βοσκοτοπικών εκτάσεων, προκειμένου να εξακολουθήσει το σύστημα της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων ως ιδιωτικών από φερόμενους ως κτηνοτρόφους και να συνεχίσουν την λήψη παράνομων κοινοτικών ενισχύσεων,
- μεθόδευσε την παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόριου Βάρρα, με στόχο να μην υλοποιηθεί τυπικός και ουσιαστικός έλεγχος σε παράτυπες ενισχύσεις και μεθοδεύσεις,
- παρενέβη είτε άμεσα είτε έμμεσα στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ για την επίτευξη ή την συνέχιση ή τη μη αποκάλυψη των ανωτέρω,
- γνώριζε το σύστημα μη νόμιμης κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων, αποτέλεσμα του οποίου ήταν να εμφανίζονται εικονικά ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων, χωρίς να είναι παραγωγοί και να λαμβάνουν κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι,
- απέκρυπτε συνειδητά τις καταγγελίες και τις αναφορές, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του, για την ανωτέρω διαδικασία δημιουργίας συνθηκών τεχνητών επιλεξιμότητας,

Κατά το χρονικό διάστημα άσκησης των αρμοδιοτήτων του, ο κ. Βορίδης είχε την κατά νόμο ευθύνη εποπτείας του ΟΠΕΚΕΠΕ, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικής λειτουργίας των μηχανισμών ελέγχου. Η ευθύνη αυτή δεν εξαντλείται σε τυπικές πράξεις διοίκησης, αλλά εκτείνεται στη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικών που διασφαλίζουν την ορθή διαχείριση των κοινοτικών πόρων και τη συμμόρφωση της χώρας με το ενωσιακό δίκαιο. Η άσκηση εποπτείας εκ μέρους του κ. Βορίδη υπήρξε ανεπαρκής, καθόσον:

- α) Δεν τεκμηριώνεται η έγκαιρη λήψη ουσιαστικών μέτρων για την αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- β) Δεν διαπιστώνεται η επιβολή σαφούς πλαισίου λογοδοσίας στη διοίκηση του Οργανισμού.
- γ) Δεν προκύπτει ότι αξιοποιήθηκαν πλήρως τα διαθέσιμα διοικητικά και πολιτικά εργαλεία για την πρόληψη κινδύνων δημοσιονομικών διορθώσεων εις βάρος της χώρας.

Η επίκληση της διοικητικής αυτοτέλειας του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αίρει την πολιτική ευθύνη της εποπτεύουσας αρχής, αλλά αντιθέτως καθιστά επιτακτικότερη την ανάγκη ενεργού και ουσιαστικής εποπτείας.

Με βάση τα ανωτέρω, αποδίδονται στον κ. Βορίδη, πέραν των ποινικών ευθυνών που πρέπει να διερευνηθούν, σαφείς και συγκεκριμένες πολιτικές ευθύνες, οι οποίες συνίστανται:

- στην παράλειψη λήψης επαρκών και αποτελεσματικών μέτρων πρόληψης και διόρθωσης,
- στην ανοχή διατήρησης ενός προβληματικού πλαισίου λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ,
- στην αποτυχία διασφάλισης της θεσμικής αξιοπιστίας της χώρας έναντι των ευρωπαϊκών οργάνων.

Οι ευθύνες αυτές είναι αντικειμενικές και προσωποποιημένες, απορρέουν από τη θέση και τις αρμοδιότητες που ασκήθηκαν και δεν συγχέονται με τυχόν ποινικές ευθύνες, η διερεύνηση των οποίων δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος πορίσματος.

Ο Ελ. Αυγενάκης, καταχρώμενος την πολιτική και θεσμική ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, φέρεται να

- παρεμπόδισε τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων και ευνόησε την δημιουργία ενός συστήματος έλλειψης ορθών ελέγχων, αποτρέποντας με αυτό τον τρόπο την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- μεθόδευσε την παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελου Σημανδράκου ανοίγοντας τον δρόμο για την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ,
- παρεμπόδιζε την διερεύνηση της υπόθεσης του εθνικού αποθέματος και την αναζήτηση ευθυνών,

- άσκησε, τον Ιούνιο του 2023, πιέσεις στα όργανα του ΟΠΕΚΕΠΕ, για την αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ, ενώ η πίεση αυτή εντάθηκε προεκλογικά τον Οκτώβριο του 2023, ώστε να προβούν σε πληρωμή όλων των ΑΦΜ, παρά το γεγονός ότι γνώριζε ότι βρίσκονταν στη διαδικασία ελέγχων και ότι ενδεχομένως δεν δικαιούνται την λήψη κοινοτικών ενισχύσεων. Μάλιστα προέβη και σε δημόσιες δηλώσεις για την εν λόγω αποδέσμευση χιλιάδων ΑΦΜ μεσούσης της μακράς προεκλογικής περιόδου, όπερ είναι αδύνατον να διέφυγε της προσοχής του πάντοτε «ανήξερου» Κ. Μητσοτάκη.

Κατά την περίοδο άσκησης των καθηκόντων του κ. Αυγενάκη, ως αρμόδιου Υπουργού, ο ΟΠΕΚΕΠΕ τελούσε υπό την άμεση εποπτεία του Υπουργείου, με τον Υπουργό να φέρει την ευθύνη χάραξης πολιτικής, καθοδήγησης της διοίκησης και διασφάλισης της συμμόρφωσης του Οργανισμού προς το εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο διαχείρισης αγροτικών ενισχύσεων. Η πολιτική αυτή ευθύνη περιλαμβάνει, ιδίως, την υποχρέωση ενεργητικής παρέμβασης σε περιπτώσεις συστημικής δυσλειτουργίας, αυξημένου κινδύνου παρατυπιών και απειλής δημοσιονομικών συνεπειών για το Ελληνικό Δημόσιο.

Κατά την ανωτέρω περίοδο διαπιστώθηκαν:

- σοβαρές αδυναμίες του συστήματος ελέγχου και πιστοποίησης ήταν ήδη γνωστές και τεκμηριωμένες,
- συσσωρευμένες εκκρεμότητες, καταγγελίες και ενδείξεις κακοδιοίκησης, οι οποίες δεν αντιμετωπίστηκαν με δομικό και οριστικό τρόπο,
- έλλειμμα διαφάνειας στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, επαναλαμβανόμενες αστοχίες και διοικητική αναποτελεσματικότητα.

Τα ανωτέρω συνθέτουν εικόνα συνεχιζόμενης θεσμικής δυσλειτουργίας, η οποία δεν μπορεί να αποδοθεί σε απρόβλεπτες ή συγκυριακές αιτίες.

Η άσκηση πολιτικής εποπτείας από τον κ. Λευτέρη Αυγενάκη υπήρξε ουσιωδώς ανεπαρκής, καθόσον:

- α) Δεν προκύπτει η υιοθέτηση ολοκληρωμένου σχεδίου θεσμικής ανασυγκρότησης και εξυγίανσης του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- β) Δεν τεκμηριώνεται η επιβολή αυστηρού πλαισίου ελέγχου και λογοδοσίας στη διοίκηση του Οργανισμού.
- γ) Δεν διαπιστώνεται αποτελεσματική αξιοποίηση των προειδοποιητικών ενδείξεων και των διαθέσιμων εργαλείων πρόληψης κινδύνων παρατυπιών.

Η επιλογή διατήρησης του υφιστάμενου πλαισίου λειτουργίας, παρά την προφανή ανεπάρκειά του, συνιστά πολιτική παράλειψη με θεσμικό βάρος, ιδίως ενόψει της αυξημένης ευθύνης διαχείρισης κοινοτικών πόρων.

Η απουσία αποφασιστικών παρεμβάσεων κατά την εξεταζόμενη περίοδο:

- ενέτεινε τον κίνδυνο δημοσιονομικών διορθώσεων και κυρώσεων εις βάρος της χώρας,
- υπονόμωσε την αξιοπιστία της Ελλάδας έναντι των αρμόδιων ευρωπαϊκών οργάνων,

- συνέβαλε στη διαιώνιση ενός κλίματος θεσμικής ανοχής σε πρακτικές κακής διοίκησης.

Η ευθύνη για τις συνέπειες αυτές δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από την πολιτική ηγεσία που είχε την αρμοδιότητα και τα μέσα να τις αποτρέψει.

Με βάση το σύνολο των ανωτέρω διαπιστώσεων, στον κ. Αυγενάκη, πέραν των ποινικών ευθυνών που πρέπει να διερευνηθούν, αποδίδονται συγκεκριμένες και διακριτές πολιτικές ευθύνες, οι οποίες ερείδονται:

- στην παράλειψη ουσιαστικής άσκησης πολιτικής εποπτείας,
- στην ανοχή συνέχισης σοβαρών διοικητικών παθογενειών,
- στην αποτυχία διασφάλισης της χρηστής διαχείρισης και της θεσμικής αξιοπιστίας του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Οι ευθύνες αυτές είναι αντικειμενικές, απορρέουν από την άσκηση κυβερνητικής αρμοδιότητας και καταγράφονται ανεξαρτήτως τυχόν ποινικών ή άλλων ευθυνών, η διερεύνηση των οποίων δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος πορίσματος.

2. Από τις καταθέσεις μαρτύρων, προκύπτουν με σαφήνεια τα εξής:

- α) Υπήρχε γνώση των προβλημάτων στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. από την πολιτική ηγεσία και τις Διοικήσεις του Οργανισμού.
- β) Η πολιτική εποπτεία ασκούνταν πλημμελώς και επιλεκτικά, χωρίς αντίστοιχη ανάληψη πολιτικής ευθύνης.
- γ) Ο Οργανισμός λειτουργούσε με ανεπαρκείς ελέγχους, εξαρτήσεις από τους εκάστοτε Τεχνικούς Συμβούλους και παρεμβάσεις, που δεν αντιμετωπίστηκαν, άμεσα και αποτελεσματικά, με προφανείς λόγους σκοπιμότητας.

3. Η Εξεταστική Επιτροπή, όπως εξελίχθηκε, με ευθύνη της κυβερνητικής πλειοψηφίας:

- α) Υποβάθμισε σκόπιμα τις ευθύνες της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και συνολικά της Κυβέρνησης στο σκάνδαλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.
- β) Απέφυγε να εξετάσει ποιοι πραγματικά ωφελήθηκαν από το σαθρό σύστημα διαχείρισης των επιδοτήσεων, σε βάρος των έντιμων αγροτών και κτηνοτρόφων.
- γ) Δεν ανέδειξε τις πραγματικές επιπτώσεις στους μικρούς και μεσαίους αγρότες, που αποκλείστηκαν ή έλαβαν περιορισμένες ενωσιακές επιδοτήσεις.

4. Συνοπτικά, το γαλάζιο σκάνδαλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. αποκαλύπτει ένα «σύμπαν» έλλειψης διαφάνειας, απουσίας ελέγχων και κυρίως πολιτικών ευθυνών, που έχουν οδηγήσει σε κατασπατάληση πόρων και κατάχρηση εξουσίας, με την Κυβέρνηση να προσπαθεί να χειραγωγήσει τη δημόσια αίσθηση και να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη. Η συστηματική σύνδεση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. με κομματικά συμφέροντα και συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα, οδήγησαν στην κατασπατάληση ενωσιακών πόρων,

που προορίζονταν για την ενίσχυση του πρωτογενή τομέα. Αυτό το σκάνδαλο είναι το αποτέλεσμα ενός κομματικού και οικονομικού συστήματος, που ευνοούσε τους γαλάζιους αγρότες και ένα ευρύτερο εκλογικό-πελατειακό σύστημα της ΝΔ, ταυτόχρονα με συγκεκριμένες επιχειρηματικές ομάδες, σε βάρος των πραγματικών αγροτών και κτηνοτρόφων.

Όταν μάλιστα, ο Γενικός Διευθυντής της ΕΘΕΑΣ κ. Κορασίδης, κατά την κατάθεσή του στην Εξεταστική, ανέφερε ότι — λόγω της λειτουργίας του προβληματικού συστήματος και της εκμετάλλευσης του από επιτήδειους — πόροι που έπρεπε να κατευθυνθούν σε πραγματικούς αγρότες μεταφέρθηκαν σε άλλους δικαιούχους, με αποτέλεσμα η «αφαίμαξη ενισχύσεων» να φτάσει συνολικά σε περίπου 634 εκατομμύρια ευρώ. Και βέβαια δεν ευσταθεί, θεσμικά, το κυβερνητικό αφήγημα, περί «επιστροφής» των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών των παρανομούντων παραγωγών και των επιβληθεισών προστίμων στη χώρα μας, ως επιδοτήσεις προς τους έντιμους παραγωγούς.

Οι μάρτυρες έφεραν στο φως, όχι μόνο τη δεινή κατάσταση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., αλλά κυρίως την αδιαφορία της Κυβέρνησης Μητσοτάκη να προστατεύσει, επί της ουσίας, τα δικαιώματα των Ελλήνων αγροτών και κτηνοτρόφων και της συνειδητής της επιλογής της να διασφαλίσει συγκεκριμένα συμφέροντα. Τα χρήματα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, τα οποία έπρεπε να στηρίξουν την ελληνική γεωργία και να ενισχύσουν τους αγρότες, κατέληξαν στα χέρια ιδιωτών, επιχειρηματιών και μεσάζοντων, που εκμεταλλεύτηκαν, με πολιτική κάλυψη, το σύστημα χωρίς κανένα έλεγχο, χωρίς καμία λογοδοσία. Η κυβερνητική πλειοψηφία της ΝΔ στην Εξεταστική Επιτροπή για τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., επιχειρεί συστηματικά να την μετατρέψει σε «θεσμικό άλλοθι», σε εργαλείο αποπροσανατολισμού και επικοινωνιακής διαχείρισης, αναζητώντας και εφευρίσκοντας διαχειριστικά λάθη και διοικητικές αστοχίες, σε συνδυασμό με «διαχρονικές παθογένειες» στη λειτουργία του Οργανισμού, κάτι που βρίσκεται σε πλήρη αντίκρουση με τα μέχρι σήμερα παρατεθέντα γεγονότα και στοιχεία. Όπως και σε άλλες Εξεταστικές Επιτροπές (π.χ. Novartis, υποκλοπές), η κυβερνητική πλειοψηφία χρησιμοποιεί τη διαδικασία για να ελέγξει το εύρος της διερεύνησης και να αποτρέψει τον καταλογισμό οποιασδήποτε πολιτικής ή και ποινικής ευθύνης. Όμως, μια Εξεταστική Επιτροπή που δεν αγγίζει τις δομικές αιτίες, που αναδείχθηκαν τα χρόνια διακυβέρνησης της ΝΔ στη λειτουργία του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και δεν αποδίδει ευθύνες στη διαχείριση των επιδοτήσεων, δεν αποτελεί εργαλείο κάθαρσης και βέβαια δεν συνιστά λύση, αλλά είναι μέρος του προβλήματος. Και βέβαια, δεν μπορεί να αποσιωπηθεί, το γαλάζιο σκάνδαλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., με την προσχηματική και επικοινωνιακού χαρακτήρα, υπαγωγή του στην Α.Α.Δ.Ε., όταν μάλιστα μετά τη διαδικασία αυτή διατηρήθηκε, στο μεγαλύτερο βαθμό, η ίδια διοικητική ιεραρχία, που, αναφερόταν στη δικογραφία.

Κομβικό ρόλο στο γαλάζιο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ διαδραμάτισε το Εθνικό Απόθεμα, ένας θεσμός που θεσπίστηκε για να στηρίζει τους νέους και πραγματικούς αγρότες και όχι για να λειτουργεί ως μηχανισμός εξυπηρέτησεων. Μετά το 2019, τα μεγέθη εκτινάσσονται: αυξάνονται οι δεσμεύσεις εκτάσεων, διογκώνονται τα δικαιώματα, μεταβάλλεται η κατανομή των ενισχύσεων. Η αλλοίωση του χαρακτήρα του Εθνικού Αποθέματος δεν είναι τεχνική λεπτομέρεια· είναι πολιτική επιλογή με σαφείς ωφελημένους και χαμένους. Και ενώ οι χαμένοι είναι οι πραγματικοί

παραγωγοί, οι κερδισμένοι είναι οι γαλάζιοι αγροτοπατέρες και ο γαλάζιος κομματικός περίγυρός τους.

Την ίδια στιγμή, το Μέγαρο Μαξίμου δεν είναι άμοιρο ευθυνών. Όταν αλλάζουν αποφάσεις, όταν εκδίδονται εγκύκλιοι, όταν διαμορφώνεται ένα νέο πλαίσιο διαχείρισης που οδηγεί σε εκρηκτική αύξηση μεγεθών και δαπανών, αυτό δεν συμβαίνει εν κενώ. Συμβαίνει με πολιτική καθοδήγηση και κεντρικό σχεδιασμό. Και η ευθύνη είναι στην κορυφή.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, είναι σκάνδαλο της ΝΔ. Και αυτό δεν είναι πολιτικό σύνθημα, είναι πολιτικό συμπέρασμα που προκύπτει από τα ίδια τα στοιχεία. Όλα τα κρίσιμα μεγέθη εκτινάσσονται μετά το 2019. Η προσπάθεια συμψηφισμού μέσω της επίκλησης «διαχρονικών παθογενειών» κατέρρευσε στην ίδια την Εξεταστική Επιτροπή. Η απόδοση ευθυνών στη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ για την «τεχνική λύση», για το Εθνικό Απόθεμα, για τον διαχωρισμό βοσκοτόπων από το ζωικό κεφάλαιο και για τους ιδιωτικούς βοσκότοπους, αποδομήθηκε πλήρως μέσα από τις καταθέσεις και τα προσκομισθέντα στοιχεία. Η πραγματικότητα είναι απλή: όταν οι αριθμοί αλλάζουν τόσο δραματικά σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, δεν μιλάμε για «συνέχεια του κράτους», αλλά για συγκεκριμένη διακυβέρνηση. Και όταν η στρέβλωση αποκτά τέτοια έκταση, δεν πρόκειται για απλή διοικητική αδυναμία, πρόκειται για συνειδητή και καθοδηγούμενη πολιτική επιλογή.

II. ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Σε μια δημοκρατική κοινωνία, οι κοινοβουλευτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων και των Εξεταστικών Επιτροπών, οφείλουν να αποτελούν κορυφαία στιγμή δημοκρατικής λογοδοσίας, ελέγχου, να λειτουργούν ως εγγυητές της διαφάνειας και της ευθύνης, υπερασπίζοντας τα συμφέροντα των πολιτών και στα θέματα σύννομης διαχείρισης των δημόσιων πόρων. Αντ' αυτού, η κυβερνητική πλειοψηφία της ΝΔ, επέλεξε τον ακριβώς αντίθετο «δρόμο», ευτελίζοντας για μια ακόμα φορά τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ δεν θα γίνουν συνένοχοι σε αυτή τη θεσμική εκτροπή. Θα επιμείνουν για πλήρη διερεύνηση, απόλυτη διαφάνεια και απόδοση ευθυνών στο γαλάζιο σκάνδαλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., που διατρέχει όλη την περίοδο διακυβέρνησης της ΝΔ και η «κορυφή» του βρίσκεται στο Μέγαρο Μαξίμου, για να μπει επιτέλους τέλος στη διαχείριση του κράτους ως κομματικού μηχανισμού και λάφυρου από την Κυβέρνηση Μητσοτάκη. Για την ανασυγκρότηση του κράτους και την αποκατάσταση της λειτουργίας των θεσμών, που θα ανατρέψει τη σημερινή συνθήκη εμπεδωμένης ανευθυνότητας και παγιωμένης ατιμωρησίας του Επιτελικού Κράτους της ΝΔ.

2. Το παρόν πόρισμα κατατίθεται στη Βουλή των Ελλήνων ως έκφραση της ευθύνης των κομμάτων της αντιπολίτευσης να υπερασπιστούν την κοινοβουλευτική διαφάνεια, το δημόσιο συμφέρον και την ακεραιότητα της διαχείρισης ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων.

Ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α.-Π.Σ. και η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ θεωρούν ότι το «γαλάζιο» σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, που ξεκίνησε επί θητείας του κ. Βορίδη και συνεχίζεται αδιάλειπτα μέχρι

και σήμερα επί θητείας του κ. Τσιάρα, συνιστά σοβαρό πλήγμα στη νομιμότητα, στη διαχείριση δημόσιου χρήματος και στη σχέση Κράτους-αγροτικού κόσμου. Κρίνουν ότι η έρευνα για τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δεν ολοκληρώθηκε, όπως όφειλε, ότι το σκάνδαλο παραμένει ανοιχτό και ότι απαιτείται επιπλέον διερεύνηση στο πλαίσιο ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης. Γιατί με την επιλογή της ΝΔ, να επιβάλει Εξεταστική αντί Προανακριτικής Επιτροπής για το «γαλάζιο» σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, η Κυβέρνηση απέκλεισε την ποινική διερεύνηση υπουργών και κρατικών λειτουργών, περιορίζοντας τον έλεγχο σε πολιτικές και διαχειριστικές ευθύνες. Η στρατηγική αυτή υπονομεύει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, μετατρέποντας το κοινοβουλευτικό όργανο σε μέσο προστασίας των ισχυρών, αντί για εργαλείο πλήρους ελέγχου και αποκατάστασης της δικαιοσύνης και περιορίζει την ικανότητα της Βουλής να επιτελέσει τον θεσμικό της ρόλο, ως φορέας πλήρους ελέγχου και διαφάνειας. **Η ολοκλήρωση, λοιπόν, της υπόθεσης αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δημόσια Διοίκηση και στην Πολιτεία, αλλά κυρίως προς τον χειμαζόμενο αγροτικό κόσμο.**

Συνεπώς, η σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής κρίνεται επιβεβλημένη, διότι:

- υφίστανται ενδείξεις για ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες,
- τα ελεγχόμενα πρόσωπα διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί
- μόνο η Βουλή διαθέτει συνταγματική αρμοδιότητα διερεύνησης.

Η μη ενεργοποίηση της προβλεπόμενης διαδικασίας συνιστά παράλειψη συνταγματικού καθήκοντος ελέγχου. Σύμφωνα με το άρθρο 86 του Συντάγματος (: Συντ.) «1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων. 2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3. Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση. 3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. [...]».

3. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προαναφερθέντα συνάγεται ότι καθόλη την περίοδο διακυβέρνησης της ΝΔ προκύπτουν αναντίρρητα ενέργειες άξιες διερεύνησης. Και ειδικότερα, δεδομένου ότι με πράξεις και παραλείψεις, οι κ.κ. Μαυρουδής Βορίδης και Ελευθέριος Αυγενάκης φέρονται να ζημίωσαν τους οικονομικούς πόρους της ΕΕ, με σκοπό να ωφελήσουν φυσικά πρόσωπα να λάβουν παράνομες επιδοτήσεις, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ εμμένουν στην άποψή τους όπως, σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και

το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», ως ισχύουν, συσταθεί Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά των:

i) Βορίδη Μαυρουδή (Μάκη), Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων από 09/07/2019 έως 05/01/2021 και

ii) Αυγενάκη Ελευθέριου, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων από 27/06/2023 έως 14/06/2024

για τα αδικήματα της

(i) συνέργειας σε κατάχρηση κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και (ii) ηθικής αυτουργίας στην τέλεση κατάχρησης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [Άρθρο 22 παρ. 1 του Κανονισμού ΕΡΡΟ, 5 παρ. 1, 4 παρ. 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371], τα οποία υπάγονται στο εθνικό δίκαιο τυποποιούνται και τιμωρούνται ως:

(α) Συνέργεια σε κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ (άρθρο. 390 παρ.1 και 2 σε συνδ. με άρθρο. 47 ΠΚ).

(β) Ηθική αυτουργία σε κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ. (άρθρο. 390 παρ.1 και 2 σε συνδ. με άρθρο. 46 παρ. 1 ΠΚ), καθώς και για οποιοδήποτε άλλο έγκλημα προκύψει, κατά την διενεργηθησόμενη Προκαταρκτική Εξέταση.

[Άρθρα 26α, 27, 46 παρ. 1, 47, 94, 98, 390 παρ. 1 και 2 ΠΚ και 24 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 3 του Ν. 4689/2020].

Οι καταθέτοντες Βουλευτές

Κόκκαλης Βασίλειος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

**ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ Κ.Ο.
«ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΑΜΑΝΤΩΣ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ

A. Εισαγωγικά

Η εξέλιξη των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, επιβεβαίωσε, αυτό που από την πρώτη στιγμή ήταν προφανές:

Η πρόταση εκ μέρους της ΝΔ για συγκρότηση Εξεταστικής Επιτροπής, εξυπηρετούσε αποκλειστικά και μόνο τη **συνειδητή πολιτική απόφαση της ΝΔ, να αποφύγει πάση θυσία τη διερεύνηση των ποινικών ευθυνών των Υπουργών της για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.**

Για το λόγο αυτό κατέφυγε αρχικά στις απαράδεκτες μεθοδεύσεις για να αποφύγει ουσιαστικά την ψηφοφορία στην πρόταση για τη συγκρότηση επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης ποινικών ευθυνών των Υπουργών Βορίδη και Αυγενάκη. Πρόκειται για μεθοδεύσεις που τελικά οδήγησαν και στην **πλήρη ακυρότητα της διαδικασίας της ψηφοφορίας στην Ολομέλεια, γεγονός που, όπως από την πρώτη στιγμή επεσήμανε το ΚΚΕ, επιτρέπει την επαναφορά στη συζήτηση του αιτήματος για τη συγκρότηση επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης** για τη διερεύνηση των ευθυνών των ανωτέρω Υπουργών. Η οποία είναι και η μόνη ενδεδειγμένη διαδικασία, με δεδομένο ότι υπάρχει ήδη σχηματισθείσα ποινική δικογραφία, που ερευνά την εμπλοκή συγκεκριμένων προσώπων στο σκάνδαλο, μεταξύ των οποίων και των Υπουργών και αφορά συγκεκριμένες χρονικές περιόδους.

Φυσικά έχουμε πλήρη επίγνωση για τα πολύ συγκεκριμένα όρια που έχουν και οι αντίστοιχες προανακριτικές επιτροπές, αφού και σε αυτή την περίπτωση η συγκρότηση, η λειτουργία, οι ψηφοφορίες κατά τη διάρκεια των εργασιών της, όπως και το τελικό πόρισμά αυτής, υπαγορεύεται από τους κοινοβουλευτικούς συσχετισμούς και φυσικά από την ίδια την κυβερνητική πλειοψηφία, που έχει την απόλυτη ευχέρεια να «αμνηστεύει» τους Υπουργούς της.

Για το λόγο αυτό **το ΚΚΕ επιμένει στην αναγκαιότητα της πλήρους κατάργησης του άρθρου 86 του Συντάγματος και του νόμου περί ευθύνης Υπουργών**, πρόταση που είχε ήδη καταθέσει και στην προηγούμενη συνταγματική αναθεώρηση και η οποία απορρίφθηκε τόσο από τη ΝΔ, όσο από το ΠΑΣΟΚ και τον ΣΥΡΙΖΑ, που σήμερα υποκριτικά καταγγέλλουν τα αποτελέσματά της.

Βεβαίως η όλη εξέλιξη των εργασιών της επιτροπής, επιβεβαίωσε «πανηγυρικά» την εκτίμηση που εξ' αρχής είχαμε, ότι **αποκλειστικός σκοπός της συγκρότησής της ήταν να λειτουργήσει αποπροσανατολιστικά και προς συσκότιση και όχι διερεύνηση των πραγματικών αιτιών και υπευθύνων.**

Προς την κατεύθυνση αυτή βεβαίως συνέβαλε και η αναιτιολόγητη μεν, σκόπιμη δε, διεύρυνση του αντικειμένου της επιτροπής από συστάσεως του Οργανισμού και σε μεγάλη απόσταση από το διερευνώμενο στη δικογραφία χρονικό διάστημα (2019-2024). Πρόκειται για εμφανή προσπάθεια από μεριάς της κυβερνητικής πλειοψηφίας για βολική διάχυση ευθυνών, σε προγενέστερες, υπαρκτές βεβαίως, παθογένειες της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ένα **σκάνδαλο που έχει ξεκάθαρα την υπογραφή της κυβέρνησης της ΝΔ**, σ' αυτή τη δυσώδη βιομηχανία συστηματικών παρανομιών και πελατειακών σχέσεων, με την οποία εξασφαλίζονταν πολιτικά και οικονομικά οφέλη (που δεν δικαιούνταν) υπέρ των κομματικών στελεχών της και άλλων, **σε βάρος της πλειοψηφίας των βιοπαλαιστών αγροτών που στενάζει κάτω από την Κοινή Αγροτική Πολιτική**

(ΚΑΠ) της ΕΕ, την πολιτική της κυβέρνησης και των προηγούμενων κυβερνήσεων. Όπως έχει ξεκάθαρα και τη σφραγίδα της ΕΕ και της ΚΑΠ, που αποτέλεσε όχι μόνο το γόνιμο έδαφος αλλά ήταν και το ίδιο το λίπασμα για την οργιώδη βλάστηση αυτών των παρασιτικών φαινομένων.

Αποκαλυπτικό ακόμα των προθέσεων της κυβέρνησης να συσκοτίσει και όχι να «ρίξει φως», όπως διατείνεται σε όλες τις πτυχές του σκανδάλου, ήταν η γνωστή **απαράδεκτη πρακτική του αποκλεισμού κρίσιμων μαρτύρων.** Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ο αποκλεισμός για παράδειγμα **του Πρωθυπουργού κ. Μητσοτάκη,** όταν η γνώση του για τα τεκταινόμενα στον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι προφανής, όχι μόνο από τις απαντωτές αλλαγές των διοικήσεων του και των Υπουργών, αλλά και από τις τουλάχιστον άξιες διερεύνησης στενές προσωπικές και πολιτικές σχέσεις που διατηρεί με την πλειοψηφία των εμπλεκομένων στην υπόθεση, από έναν τουλάχιστον Υπουργό, τον κ. Λιβανό (όπως ο ίδιος είπε στην Εξεταστική) καθώς και με έναν από τους καταγγέλλοντες του σκανδάλου, που μέχρι σήμερα υπηρετεί ως προσωπικός του σύμβουλος στο Μέγαρο Μαξίμου, κ. Βάρρα. Εξάλλου το γεγονός της γνώσης του Πρωθυπουργού από το 2019 το ομολόγησε σε συνέντευξή του ο Υπουργός Επικρατείας κ. Σκέρτσος, ομολογία που εν συνεχεία επιχείρησε ανεπιτυχώς να ανασκευάσει, καταφεύγοντας και στην κατάθεσή του στην επιτροπή σε αναληθείς και αντιφατικές απαντήσεις.

Ομοίως **μεθόδευση συγκάλυψης αποτελεί ο αποκλεισμός άλλων κρίσιμων μαρτύρων,** όπως οι γενικοί γραμματείς κ. Μπαγινέτας, κ. Παπαγιαννίδης, η εταιρεία ορκωτών λογιστών που παραιτήθηκε από τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ που της είχε ανατεθεί από την ΑΑΔΕ καταγγέλλοντας “υψηλό κίνδυνο απάτης”. Καθώς **και η επίμονη άρνηση για κατ’ αντιπαράσταση εξέταση μαρτύρων,** οι καταθέσεις των οποίων ήταν στη μεγάλη πλειοψηφία τους αλληλοαναιρούμενες, με ορισμένους απ’ αυτούς να φτάνουν στο σημείο να αμφισβητούν ακόμα και όσα με λεπτομέρειες καταγράφονταν στις ιδιαίτερα αποκαλυπτικές τηλεφωνικές τους συνδιαλέξεις, όπως αποτυπώνονταν στα περιλαμβανόμενα στη δικογραφία εκθέσεις των επισυνδέσεων. Χωρίς βεβαίως κανέναν εξ αυτών να επικαλείται και πλαστότητα των σχετικών εγγράφων.

Επίσης **δεν δόθηκαν σημαντικά έγγραφα, τα οποία επανειλημμένα ζητήθηκαν από το ΚΚΕ,** όπως π.χ. το σύνολο των απομαγνητοφωνημένων κειμένων των επισυνδέσεων.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν κάτι παραπάνω από αδιαμφισβήτητη ομολογία ότι ο στόχος της κυβέρνησης δεν ήταν η ανάδειξη της αλήθειας, αλλά η πάση θυσία προστασία του κομματικού μηχανισμού, της διάχυσης των ευθυνών με το πρόσχημα ότι δεν πρόκειται για σκάνδαλο αλλά για διαχρονικές παθογένειες. Εξάλλου **η μεταφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ έχει και ως στόχο την διοικητική συγκάλυψη της διαδρομής του σκανδάλου.**

Επίσης, καθ’ όλη τη διάρκεια εξέλιξης των εργασιών της επιτροπής ήταν εμφανής η προσπάθεια από μεριάς της ΝΔ να αξιοποιήσει επικοινωνιακά επιλεκτικές καταθέσεις μαρτύρων, να στήνει βολικά «δίπολα» μαρτύρων για να παίζεται το παιχνίδι του συμψηφισμού των ευθυνών στη δημιουργία και εκμετάλλευση του βούρκου του ΟΠΕΚΕΠΕ. Και κυρίως όλο αυτό **το επικοινωνιακό παιχνίδι να λειτουργεί αποπροσανατολιστικά προκειμένου να μένουν στο απυρόβλητο οι πραγματικοί υπεύθυνοι και οι αιτίες του σκανδάλου.** Σ’ αυτή την προσπάθεια, βρήκε βολικούς

συμμάχους τα υπόλοιπα κόμματα που συμμετείχαν σ' αυτό το θέατρο των εντυπώσεων, ενώ επιχείρησαν να απομονώσουν το σκάνδαλο σε δευτερεύουσες πτυχές, αποκρύπτοντας συνειδητά ότι αυτό αναπτύχθηκε στο έδαφος της ΚΑΠ που και τα ίδια λιβανίζουν.

Τέλος η προσπάθεια της ΝΔ να χρησιμοποιήσει την εξέλιξη της δικαστικής έρευνας ως άλλοθι για την υπονόμηση και το κλείσιμο των εργασιών της εξεταστικής επιτροπής, χωρίς την εξέταση των παραπάνω κρίσιμων μαρτύρων, αποτελεί κλασικό ελιγμό του αστικού πολιτικού συστήματος για να βγάλει από το κάδρο τις βαθιές ευθύνες των Υπουργών τους, για τις οποίες διατηρείται διαχρονικά «το δικαίωμα της σιωπής».

Για όλους τους παραπάνω λόγους, το ΚΚΕ, μη τρέφοντας βεβαίως αυταπάτες για τα περιθώρια αυτών των κοινοβουλευτικών διαδικασιών δεδομένων και των πολιτικών συσχετισμών, ζήτησε τη συνέχιση των εργασιών της εξεταστικής επιτροπής προκειμένου να γίνει ως όφειλε η εξέταση των παραπάνω μαρτύρων και η κατ' αντιπαράσταση εξέταση ορισμένων εξ αυτών.

Σε κάθε περίπτωση, **οι μέχρι σήμερα εξελίξεις, επιβεβαιώνουν τα βασικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η πρόταση του ΚΚΕ για τη συγκρότηση επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης των ποινικών ευθυνών των Υπουργών της ΝΔ**, σε πλήρη γνώση και με την ανοχή των οποίων, αν όχι υπό την καθοδήγησή τους, έδρασε αυτό το καλά οργανωμένο εγκληματικό κύκλωμα παράνομης απόσπασης αγροτικών επιδοτήσεων. Ο πρωταγωνιστικός ρόλος μιας σειράς τοπικών πολιτικών στελεχών, διευθυντών πολιτικών γραφείων βουλευτών και γνωστών "αγροτοπατέρων" κολαούζων των Υπουργών, που πέρα από τα πάσης φύσεως ίδια οφέλη, αποσκοπούσαν τελικά "επί χρήμασι" να νομιμοποιήσουν στους αγρότες την αντιλαϊκή πολιτική της ΚΑΠ και των κυβερνήσεων, αποτελεί αδιάψευστη απόδειξη της παραπάνω γνώσης και τουλάχιστον ανοχής.

Επί τη βάση αυτών των στοιχείων και των όσων επιπλέον προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία, τεκμηριώνονται τα παρακάτω συμπεράσματά μας.

B. Αιτίες ανάπτυξης του σκανδάλου

1. Το σαθρό έδαφος της ΚΑΠ και η "νομιμοποιημένη" ληστεία

Η εξέλιξη της υπόθεσης του ΟΠΕΚΕΠΕ και τα όσα είδαν το φως της δημοσιότητας κατά τη διάρκεια των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής, δεν αποτελούν μια «παραφωνία» ή ένα τυχαίο «ατυχές γεγονός» στη λειτουργία του αστικού κράτους. Όλη αυτή η δυσωδία δεν αναβλύζει σε κενό αέρος.

Αντιθέτως, αποτελούν τον πλέον αδιάψευστο μάρτυρα της σήψης που γεννά η πολιτική της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία συνδιαμορφώθηκε και υλοποιήθηκε απ' όλες τις μέχρι σήμερα κυβερνήσεις.

Επάνω στο έδαφος της ΚΑΠ της ΕΕ, σε συμφωνία με την Κομισιόν και με στόχο να "πέσει στα μαλακά" το ξεκλήρισμα των πιο ευάλωτων βιοπαλαιστών αγροτών προωθήθηκε, αναπτύχθηκε ένα διαβλητό ιδιωτικοποιημένο σύστημα χορηγήσεων - πληρωμών των αγροτικών επιδοτήσεων, που επί των τελευταίων κυβερνήσεων της ΝΔ, γιγαντώθηκε ως κακοφορμισμένο απόστημα το οποίο αξιοποιήθηκε από επιτήδειους και πολιτικούς της φίλους.

Για το ΚΚΕ, το πραγματικό, το μέγα σκάνδαλο, δεν εξαντλείται στις ποινικές προεκτάσεις της διαχείρισης- οι οποίες βεβαίως είναι υπαρκτές και αποδεδειγμένες-, αλλά εντοπίζεται στον ίδιο τον χαρακτήρα του μονοπωλιακού ανταγωνισμού που χρησιμοποιεί τις επιδοτήσεις ως εργαλείο για να αρπάζουν οι όμιλοι την παραγωγή των αγροτοπαραγωγών σε εξευτελιστικές τιμές, οδηγώντας το λαό στην πείνα και τη φτωχομεσαία αγροτιά στον αφανισμό.

Είναι το σύστημα εκείνο που έχει επιβάλει τις επιδοτήσεις ως ένα μηχανισμό έμμεσης χρηματοδότησης των εμποροβιομηχάνων και των μονοπωλίων. Αντίθετα οδηγούν στην καταλήστευση του βιοπαλαιστή αγρότη, μέσω των χαμηλών τιμών που αυτά επιβάλλουν στα γεωργικά - κτηνοτροφικά προϊόντα, μέσω της πώλησης πανάκριβων λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων κλπ, μέσω των ληστρικών επιτοκίων δανεισμού κλπ.

Η ίδια άλλωστε η κυβέρνηση της ΝΔ, στις πρόσφατες εξαγγελίες της για τα μέτρα στήριξης των αγροτών, προέβη σε μια κυνική ομολογία: παραδέχθηκε ότι από τη στιγμή που καταβάλλονται οι επιδοτήσεις, το αστικό κράτος «αδυνατεί» να παρέχει αναπλήρωση εισοδήματος για τις χαμηλές τιμές που επιβάλλουν οι όμιλοι. Πρόκειται για την απόλυτη επιβεβαίωση ότι οι επιδοτήσεις λειτουργούν ως άλλοθι για να παραμένει ο αγρότης έρμαιο του κόστους παραγωγής και των εκβιασμών της αγοράς.

Πόσο μάλλον που τα ποσά αυτά δεν αποτελούν κάποιου είδους "προίκα" ή δωρεά της ΕΕ, όπως διατείνονται όσοι νυχθημερόν λιβανίζουν την ΚΑΠ. Δεν πρόκειται για χρήματα που παραχωρούνται με γενναιοδωρία από τις Βρυξέλλες, αλλά για κονδύλια που αντλούνται από τα κρατικά έσοδα, στα οποία οι λαοί όπως ο ελληνικός συνεισφέρουν σε πολύ υψηλά ποσοστά, που φθάνουν έως το 95%. Αποτελούν, ουσιαστικά, επιστροφή των ίδιων των πόρων των κρατών-μελών, τα οποία οφείλουν να αποδίδονται στην ώρα τους στους δικαιούχους.

Την τελευταία χρονιά είδαμε καλλιέργειες, όπως το βαμβάκι, το ρύζι, τα σιτηρά, οι πατάτες κ.α., να οδηγούνται σε πλήρη οικονομική καταστροφή. Ακόμα και με την καταβολή των επιδοτήσεων, οι αγρότες δεν μπόρεσαν να καλύψουν ούτε τα βασικά

έξοδα παραγωγής, λόγω της εκτίναξης των τιμών στα εφόδια, την ενέργεια και τα καύσιμα.

Το ΚΚΕ επιμένει—και πλέον το αντιλαμβάνονται πάρα πολλοί αγρότες στα μπλόκα του αγώνα— ότι οι επιδοτήσεις είναι απλώς το «τυρί» στη φάκα. Δίνονται για να ελέγχεται η παραγωγή και να εξασφαλίζουν τα μονοπώλια πάμφθηνες πρώτες ύλες, την ώρα που ο αγρότης δεν μπορεί να καλύψει το τεράστιο κόστος παραγωγής που τα ίδια του επιβάλλουν.

Αυτή είναι η «κανονικότητα» της καπιταλιστικής αγοράς που υπερασπίζονται όλα τα αστικά κόμματα. Μιλάμε για ένα σύστημα οικονομίας και πολιτικής που εντείνει την καταλήστευση του παραγωγού, δημιουργώντας το κατάλληλο υπόστρωμα για να αναπτυχθούν οι λοβιτούρες και οι λαμογιές.

Όταν η ίδια η «νόμιμη» πολιτική είναι μια ληστεία, η «παράνομη» απάτη είναι απλώς η φυσική της συνέχεια.

Η κυβέρνηση της ΝΔ, αλλά και τα υπόλοιπα κόμματα του ευρωμονόδρομου, επιχειρούν να εμφανίσουν τη στάση του ΚΚΕ ως «αντιφατική». Μας εγκαλούν ότι από τη μία πλευρά διεκδικούμε να δίνονται οι επιδοτήσεις στην ώρα τους, να μην περικόπτονται και να πατάσσονται οι όποιες καταχρήσεις, ενώ από την άλλη δηλώνουμε αμετακίνητα αντίθετοι με την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) της ΕΕ.

Αντιφατική δεν είναι η πολιτική του ΚΚΕ, αλλά η ίδια η πραγματικότητα του καπιταλισμού. Που για να υπηρετηθεί η κερδοφορία των εμποροβιομήχανων, στις συνθήκες της διεθνοποιημένης αγοράς, οδηγεί σε συγκέντρωση της αγροτικής παραγωγής σε λιγότερα χέρια, μεγαλύτερο έλεγχο της από τα μονοπώλια και σε ξεκλήρισμα ενός σημαντικού αριθμού βιοπαλαιστών αγροτών και κτηνοτρόφων.

Δηλαδή τα ποσά των επιδοτήσεων, τα δισ. ευρώ που διαφημίζουν οι υπουργοί της κυβέρνησης, αλλά και τα υπόλοιπα αστικά κόμματα, δεν είναι παρά τα "τριάκοντα αργύρια" για αυτή την τεράστια κλοπή.

Βασικός στόχος ήταν ο καθορισμός της τιμής των αγροτικών προϊόντων να γίνεται αποκλειστικά από την αγορά, δηλαδή από τα μονοπώλια, και όχι μέσω κρατικής ή ευρωενωσιακής παρέμβασης.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι η πλειοψηφία των μαρτύρων που κατέθεσαν στην εξεταστική επιτροπή, ακόμα και οι πιο θερμοί υπέρμαχοι της ΚΑΠ της ΕΕ, μεταξύ των οποίων και πρώην Υπουργοί, όπως ο κ. Λιβανός, **αναγκάστηκαν να παραδεχτούν την κριτική που έκανε το ΚΚΕ, στο καθεστώς των αποσυνδεδεμένων από την πραγματική παραγωγή και το ζωικό κεφάλαιο επιδοτήσεων.** Στο οποίο έσπρωξε σταδιακά η ίδια η ΚΑΠ από το έτος 2003 και μέχρι την πλήρη επικράτησή τους το 2013, δίνοντας προτεραιότητα και ευνοώντας τους μεγαλοϊδιοκτήτες γης, ανεξάρτητα αν παράγουν ή όχι, έναντι της πλειοψηφίας των βιοπαλαιστών αγροτών και κτηνοτρόφων, που παλεύουν με νύχια και με δόντια να κρατηθούν στην παραγωγή.

Βεβαίως αυτή τους η «συνειδητοποίηση» και παραδοχή ήρθε με μεγάλη καθυστέρηση και κατόπιν εορτής, αφού πρώτα αγνοήθηκαν επί σειρά ετών οι προειδοποιήσεις του αγροτικού κινήματος που έθεταν ψηλά στις διεκδικήσεις τους το αίτημα της σύνδεσης της επιδότησης με την πραγματική παραγωγή και ζωικό κεφάλαιο.

Και αφού βεβαίως όλα αυτά τα χρόνια εφαρμόστηκαν κατά γράμμα οι καταστροφικές για τους βιοπαλαιστές αγρότες κατευθύνσεις της ΚΑΠ, που, διαμόρφωσαν τα εργαλεία και τους δρόμους διαφθοράς (πχ βοσκοτόπια χωρίς ζώα, “εθνικό απόθεμα”, “τεχνική λύση”) που επέτρεψαν να οργιάσει αυτή η δυσώδης βιομηχανία παράνομης απόσπασης επιδοτήσεων, σε βάρος των πραγματικών βιοπαλαιστών αγροτών.

Αυτή ακριβώς η αποσύνδεση της επιδότησης από την παραγωγή σε συνδυασμό με τις αντιπαραθέσεις μεταξύ των κρατών – μελών της ΕΕ για την κατανομή των επιδοτήσεων με κριτήριο την ενίσχυση των βιομηχανιών και των μονοπωλίων του κλάδου, οδήγησε στις κομβικές αποφάσεις της ΕΕ όπως αυτή για τον αποκλεισμό από την έννοια του επιλέξιμου βοσκότοπου εκτάσεις με ξυλώδη φυτά ή θάμνους, τους λεγόμενους «μεσογειακού τύπου βοσκότοπους», μη λαμβάνοντας ουσιαστικά υπόψη το ιδιαίτερο γεωγραφικό ανάγλυφο και τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στη χώρα.

Έτσι χρησιμοποιώντας ως «δαμόκλειο σπάθη» την απειλή για απώλεια των επιδοτήσεων στην κτηνοτροφία, αφού ολόκληρες Περιφέρειες αφήνονταν, «τεχνητά» και όχι πραγματικά, χωρίς επιλέξιμες βοσκοτοπικές εκτάσεις, υιοθετήθηκε με τις ευλογίες πάντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η περιβόητη «τεχνική λύση», δηλαδή η εικονική κατανομή σε κτηνοτρόφους επιλέξιμων βοσκοτόπων μέσω γεωχωρικής τεχνολογίας, ανάλογα με το ζωικό κεφάλαιο που κατείχαν. Η οποία βεβαίως ξεκίνησε το 2014 ως μια προσωρινή λύση από την τότε συγκυβέρνηση ΝΔ - ΠΑΣΟΚ (Υ.Α 221/22172/2014 -ΦΕΚ Β' 3464/23-12-2014 του ΥΠΑΑΤ Γ. Καρασμάνη) με πρόβλεψη μόνο για εκείνη τη χρονιά, όπως παραδέχτηκε και στην κατάθεσή του ο τότε Υπουργός. Μάλιστα στα επίμονα ερωτήματα αν δικαιολογείται η συνέχισή της μέχρι και σήμερα, όταν ουσιαστικά έχουν εκλείψει όλοι οι λόγοι που κατέστησαν υποτιθέεται αναγκαία τη θεσμοθέτησή της, αναγκάστηκε να παραδεχτεί ότι το μετέπειτα «ξεχειλωμά» της, αποτέλεσε τη βάση για την καταχρηστική αξιοποίησή της από το κύκλωμα των επιτηδείων.

Με βάση αυτό το «ξεχειλωμά» της «τεχνικής λύσης» που ακολούθησε τα επόμενα χρόνια, όπως είναι ήδη γνωστό και έχει αναλυθεί εκτενώς στην αρχική πρότασή μας, κατέστη νόμιμο με διαδοχικές αποφάσεις των κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ και ΝΔ, παραγωγός από την Κρήτη να «βόσκει» τα πρόβατά του στα Άγραφα.

Η έρευνα από τη δικογραφία εστιάζεται στην περίοδο 2019 -2022, οπότε και υπήρξε αλματώδης αύξηση του αριθμού όσων εμφανίζονται ως νέοι ή νεοεισερχόμενοι αγρότες, ζητώντας να πάρουν δικαιώματα επιδότησης σε επιλέξιμες εκτάσεις από το λεγόμενο "Εθνικό Απόθεμα". Πρόκειται δηλαδή για ένα "απόθεμα" που τα κράτη – μέλη δημιουργούν με μια υποχρεωτική ποσοστιαία μείωση στο ανώτατο όριο του βασικού συστήματος πληρωμής επιδοτήσεων, προκειμένου να επιδοτούνται νεοεισερχόμενοι αγρότες που ξεκινούν γεωργική δραστηριότητα. Ως γεωργική δραστηριότητα ορίστηκε, με την υπ' αριθμ. 104/7056/22-1-2015 ΥΑ, μεταξύ άλλων, η διατήρηση γης κατάλληλη για καλλιέργεια, χωρίς καλλιέργεια. Ως κριτήριο επιλεξιμότητας για βοσκοτόπια σε "καλή καλλιεργητική κατάσταση", με βάση την ΥΑ 1584/66059/2015 θεωρείται το κόψιμο και απομάκρυνση χόρτων σε ύψος κάτω των 70 εκατοστών.

Αυτές οι προβλέψεις έδωσαν τη δυνατότητα σε νέους ή δήθεν νεοεισερχόμενους αγρότες να ζητήσουν κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής ενισχύσεων από το εθνικό απόθεμα, χωρίς να διαθέτουν καθόλου ζώα. Πρόβλεψη που συνεχίστηκε και μετά την επανένταξη στους επιλέξιμους βοσκότοπους, εκτάσεων με ξυλώδη ή θαμνώδη

βλάβηση, ακόμα κι αν ήταν προφανές ότι γι' αυτού του είδους τις εκτάσεις δεν υπάρχει άλλος τρόπος να κρατηθούν σε "καλή καλλιεργητική κατάσταση", παρά μόνο με βόσκηση. **Δηλαδή, ήταν εξαρχής αδύνατο να επιτευχθεί από αγρότες που παρουσιάζονταν να ζητούν δικαιώματα στο εθνικό απόθεμα χωρίς καθόλου ζώα!**

Αυτός ο τρόπος κατανομής του εθνικού αποθέματος τα έτη 2017, 2018 και 2019, σε συνδυασμό με τις διάτρητες και εύκολες στο να προσπεραστούν διαδικασίες ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ, αποτέλεσε το βασικότερο κίνητρο γι' αυτή την οργιώδη ανάπτυξη αυτών των φαινομένων.

Έτσι, κατά τα έτη 2019-2022, παρουσιάστηκε μια "βιομηχανία" εικονικών μισθωτηρίων ή παραχωρητηρίων δήθεν ιδιωτικών βοσκοτόπων (οι περισσότεροι αφορούσαν εκτάσεις που τα προηγούμενα χρόνια ως δημόσια βοσκοτόπια μετείχαν στην κατανομή μέσω της "τεχνικής λύσης"), προκειμένου να ενεργοποιηθούν δικαιώματα στο εθνικό απόθεμα, ακόμα και σε περιοχές πολλά χιλιόμετρα μακριά από τη διαμονή των αιτούντων.

Όταν στη συνέχεια, το 2022, έγινε αντιληπτή η παραπάνω πρακτική, νομοθετήθηκε ως προϋπόθεση για να διατηρήσει και να ενεργοποιήσει κάποιος δικαιώματα η ύπαρξη ζώων. Αυτό επέφερε την κατακόρυφη, από τη μια χρονιά στην άλλη, αύξηση του συνολικού αριθμού ζώων που δηλώνονταν, με τα γνωστά κωμικοτραγικά αποτελέσματα.

Ουσιαστικά, με βάση τους κανονισμούς της ΚΑΠ και τις εφαρμοστικές εγκυκλίους των κυβερνήσεων δημιουργήθηκε η εξής δυνατότητα: Από ένα κοπάδι με συγκεκριμένο αριθμό ζώων, να αντλούνται διπλάσιες ή και τριπλάσιες επιδοτήσεις, (με τη μεταβίβαση π.χ. από γονιό στα παιδιά, διατηρώντας δικαιώματα ενίσχυσης οι μεν μέσω βασικής ενίσχυσης οι δε από το εθνικό απόθεμα) και στη συνέχεια αυτές οι πολλαπλάσιες επιδοτήσεις οδήγησαν στον πλασματικό πολλαπλασιασμό των ζώων που δηλώνονταν.

Είναι προφανές ότι όλη αυτή η διαδικασία διευκολύνθηκε από το γεγονός ότι, **με την ανοχή των αντίστοιχων οργάνων της ΕΕ**, ουδέποτε καταρτίστηκαν Σχέδια Βόσκησης για ολόκληρη την επικράτεια, ενώ η διαδικασία ενημέρωσης του γεωχωρικού υποβάθρου του ΟΠΕΚΕΠΕ (LSIS), ήταν τμηματική και χωρίς δημοσιότητα.

Με δεδομένο μάλιστα, ότι αυτή η διαδικασία ανατέθηκε σε μεγάλες μονοπωλιακές επιχειρήσεις, που αποκτούσαν έτσι προνομιακή πρόσβαση σε πολύτιμα δεδομένα και πληροφορίες, καθιστούσε το σύστημα ακόμα πιο διαβλητό. Εξάλλου, η μεγάλη έκταση του φαινομένου, προϋποθέτει συντονισμό, προκειμένου να "μοιραστεί" η πληροφορία για τις διαθέσιμες επιλέξιμες εκτάσεις που εντάσσονταν στο πληροφοριακό σύστημα και τη δήλωσή τους, χωρίς επικαλύψεις, για την "επιτυχή" εφαρμογή της "τεχνικής λύσης".

Κάπως έτσι δημιουργείται η δυνατότητα "παραγωγός" από μια περιοχή να δηλώνει, εμφανίζοντας πλαστά ενοικιαστήρια – παραχωρητήρια, δημόσια βοσκοτόπια σε άλλη, εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά.

Κι αυτό, παρά το γεγονός ότι από το 2017 η "τεχνική λύση" θα μπορούσε να έχει καταργηθεί, καθώς εξέλιπαν οι αιτίες που την επέβαλαν (η ΕΕ ανασκεύασε τον ορισμό

του βοσκότοπου και συμπεριέλαβε ξανά σε αυτόν τις ξυλώδεις εκτάσεις με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2393 της 13ης Δεκεμβρίου 2017).

Έκτοτε το σύνολο των βοσκήσιμων εκτάσεων θα μπορούσε να ενταχθεί αμέσως στο γεωγραφικό υπόβαθρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, πολύ περισσότερο μετά και τη νομική δικαίωση της χώρας το 2020 από το ΔΕΕ στις σχετικές προσφυγές κατά του προστίμου που είχε επιβληθεί, οπότε και εξέλιπε και η τελευταία δικαιολογία για τη συνέχιση εφαρμογής της "τεχνικής λύσης".

Είναι ενδεικτικό ότι στην προσπάθεια υπεράσπισης της υιοθέτησης και επέκτασης αυτών των προβληματικών και ακραία αντιπαραγωγικών κατευθύνσεων, ο πρώην Υπουργός της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ κ. Αραχωβίτης, τοποθετήθηκε υπέρ της νομιμότητας της έγκρισης που έδωσε ο ΥΠΑΑΤ Βορίδης το 2019, σ' αυτήν την εξόφθαλμα καταχρηστική κατανομή Εθνικού Αποθέματος. Δίνοντας βεβαίως βολικό άλλοθι στην κυβερνητική πλειοψηφία να «πανηγυρίζει» για τη δήθεν περίτρηνη παραδοχή και απόδειξη της αθωότητας των Υπουργών της.

Βεβαίως έναν ισχυρισμό που απέχει πολύ από την πραγματικότητα και τα ευρήματα που περιγράφονται με λεπτομέρειες στη δικογραφία, όπως προέκυψαν και από τις καταθέσεις των μαρτύρων στην επιτροπή.

Είναι δεδομένο ότι η κυβέρνηση της ΝΔ γνώριζε πολύ καλά τους δρόμους της διαφθοράς (πχ βοσκοτόπια, “εθνικό απόθεμα”, “τεχνική λύση”) και της ψηφοθηρίας που είχαν ανοίξει οι πολιτικές επιλογές, τόσο οι δικές της όσο και των προηγούμενων κυβερνήσεων, σε ό,τι αφορά τη χορήγηση των επιδοτήσεων μέσω του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Παρά τις προσπάθειες της πλειοψηφίας των μαρτύρων να αποφύγουν ή να συσκοτίσουν το δικό τους μερίδιο ευθυνών στην ανάπτυξη ή στην ανοχή της δράσης του εγκληματικού κυκλώματος, η ύπαρξη και λειτουργία του δεν μπόρεσε από κανέναν να αμφισβητηθεί ουσιαστικά.

2. Η ιδιωτικοποίηση και το πάρτι των «παρασίτων»

Από τις εργασίες της επιτροπής επιβεβαιώθηκε με τον πιο αποκαλυπτικό τρόπο ο ρόλος που έπαιξε το ιδιωτικοποιημένο ουσιαστικά σύστημα καταβολής ενισχύσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Αποτέλεσε κοινή παραδοχή της πλειοψηφίας των μαρτύρων ότι η πρόσδεση του Οργανισμού στον «Τεχνικό Σύμβουλο», είχε πάρει μορφή πλήρους εξάρτησης. Με αποτέλεσμα ο Οργανισμός να μετατρέπεται πολλές φορές σε έρμαιο των εκβιασμών των μεγάλων μονοπωλιακών εταιρειών που κρατούσαν ουσιαστικά «τα κλειδιά» του, αφού μονοπωλούσαν τα πολύτιμα πληροφοριακά συστήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Γύρω από την εκμετάλλευση των πληροφοριακών συστημάτων του ΟΠΕΚΕΠΕ αναπτύχθηκε τεράστιος ανταγωνισμός, μεταξύ των δύο μεγάλων μονοπωλιακών επιχειρήσεων NEUROPUBLIC - GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ και COGNITERA, στον περίγυρο των οποίων αναπτύχθηκαν και οι ανάλογες ομαδοποιήσεις πολιτικών, οικονομικών κλπ. συμφερόντων.

Ο μεγάλος ανταγωνισμός και η διαμάχη που αναπτύχθηκε μεταξύ αυτών των δύο εταιρειών, τελικά κατέληξε σε μεταξύ τους προσωρινό συμβιβασμό, συγκροτώντας

κοινοπραξία, που ανέλαβε ως μοναδική ανάδοχος το διαγωνισμό για τα Πληροφοριακά Συστήματα των ετών 2023-2027. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια της κατάθεσης των νόμιμων εκπροσώπων των εταιρειών, ανακοινώθηκε νέα δικαστική διένεξη μεταξύ των δύο «συνεργατών, για την οποία το έτερο μέρος δήλωνε πλήρη άγνοια.

Με ακόμα πιο μελανά χρώματα περιγράφηκε ο ρόλος των διαφόρων Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων (ΚΥΔ), στα οποία παραδόθηκε με διαδοχικές αποφάσεις των κυβερνήσεων η διαδικασία υποβολής αιτήσεων ΟΣΔΕ, χαρατσώνοντας τους αγρότες για μια υπηρεσία που θα έπρεπε να παρέχεται δωρεάν από το ίδιο το κράτος.

Ο ρόλος των παραπάνω γραφείων αποδείχθηκε καθοριστικός για την «επιτυχία» της δράσης του εγκληματικού κυκλώματος, έχοντας εικόνα για τις επιλέξιμες εκτάσεις της περιφέρειάς τους, που μπορούσαν βεβαίως να την ανταλλάξουν απευθείας με αντίστοιχα γραφεία άλλων περιφερειών (εξάλλου πολλά από αυτά τα κέντρα στην ουσία βρίσκονταν υπό την ίδια "επιχειρηματική ομπρέλα").

Με την ευθύνη όλων των κυβερνήσεων, ο οργανισμός παραδόθηκε στα χέρια των ιδιωτικών εταιρειών που λυμαίνονταν με το αζημίωτο πολύτιμα πληροφοριακά συστήματα και δεδομένα. Πάνω στις πλάτες των αγροτών και του λαού στήθηκε ένας μηχανισμός παρασίτων και μεσαζόντων που τρέφονται από το κρατικό χρήμα και τον μόχθο των παραγωγών.

Η διαπλοκή δεν περιορίζεται μόνο στους υπουργούς που εμπλέκονται στη δικογραφία, αλλά επεκτείνεται. Παρά τις φαινομενικές προσπάθειες «εξυγίανσης», η ουσία ήταν πάντα η αλλαγή του «διαχειριστή» της σπατάλης. Η πλήρης διάλυση των ελεγκτικών μηχανισμών, η υποστελέχωση των υπηρεσιών και η σκόπιμη υποβάθμιση των φυσικών ελέγχων δημιούργησαν το απαραίτητο «κενό» για να δράσουν τα κυκλώματα.

Μάλιστα, η κατεύθυνση της ΕΕ και της ΚΑΠ για το λεγόμενο «monitoring» (δορυφορικοί έλεγχοι), αντί να λύσει το πρόβλημα, το επέτεινε. Χιλιάδες αγρότες, ιδιαίτερα στην Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία, βρέθηκαν απλήρωτοι και εκτεθειμένοι, επειδή το σύστημα απέτυχε να αναγνωρίσει τις καλλιέργειές τους, ενώ την ίδια στιγμή οι «αετονύχηδες» συνέχιζαν να εισπράττουν ενισχύσεις.

Η πρόσφατη τροποποίηση του Κανονισμού της ΚΑΠ [Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1468], η οποία ψηφίστηκε από το Ευρωκοινοβούλιο από όλα τα κόμματα πλην του ΚΚΕ, φέρνει νέες αρνητικές εξελίξεις στο θέμα αυτό, καθώς αντικαθιστά περαιτέρω τους φυσικούς ελέγχους με το δορυφορικό σύστημα παρακολούθησης.

Συμπερασματικά, στο έδαφος πάνω στο οποίο αναπτύχθηκε το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, προέκυψε από τη σύμφυση, τη διαπλοκή που αναπτύχθηκε ανάμεσα στο αστικό κράτος και τις υπηρεσίες του (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, ΟΠΕΚΕΠΕ) με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις ιδιωτικές εταιρείες «τεχνικούς συμβούλους», την Τράπεζα Πειραιώς και τα ΚΥΔ, υπό τις ευλογίες της Ε.Ε.

Είναι χαρακτηριστική η τοποθέτηση στην Εξεταστική Επιτροπή του νόμιμου εκπροσώπου της Cogniterra, ότι «θα μπορούσε από μόνος του ο ΟΠΕΚΕΠΕ να αναπτύξει τα πληροφοριακά συστήματα, χωρίς την αξιοποίηση εξωτερικών τεχνικών συμβούλων, αλλά εάν το έκανε αυτό, τότε εμείς (σ.σ. οι ιδιωτικές εταιρείες) τι θα κάναμε;»

3. Το διάτρητο σύστημα ελέγχων

Ακόμα, καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση δράσης του κυκλώματος έπαιξε και το γεγονός ότι οι επιτόπιοι έλεγχοι που εκτελεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ελάχιστοι, λόγω έλλειψης προσωπικού, αλλά και εξαιτίας του διάτρητου πλαισίου της ΚΑΠ, που προβλέπει "δειγματοληπτικούς" ελέγχους. Όπως επίσης και το γεγονός ότι ως αποδεικτικό της κατοχής μιας έκτασης μπορούσε να προσκομίζεται η δήλωση Ε9, η οποία δεν διασταυρωνόταν ως προς την αξιοπιστία της.

Γι' αυτόν το λόγο, τόσο ο Σύλλογος Εργαζομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ όσο και εργαζόμενοι που ασκούσαν ελεγκτικό έργο είχαν καταγγείλει επανειλημμένα την υποστελέχωση του οργανισμού, όπως και τη χορήγηση επιδότησης με βάση τη δήλωση Ε9.

Οι εργαζόμενοι στον ΟΠΕΚΕΠΕ που έκαναν παρατηρήσεις στο σύστημα και έβαζαν εμπόδια στην ανάπτυξη της απάτης με διάφορους τρόπους υπέστησαν διώξεις και καταχρηστικές συμπεριφορές, μπαίνοντας στο περιθώριο από ένα σύστημα που επένδυε στην απάτη. Αυτό δεν αφορούσε μόνο διευθυντικά στελέχη, αλλά και απλούς υπαλλήλους, χωρίς διευθυντική ιδιότητα, οι οποίοι έβλεπαν τα κακώς κείμενα και κατήγγειλαν τις δυσλειτουργίες. Γύρω από αυτούς τους ανθρώπους στήθηκε από την κρατική εξουσία μια ιδιότυπη «ομερτά» με σκοπό τον παραγκωνισμό τους, φτάνοντας στο σημείο να χαρακτηρίζονται ως «κακά σπυριά», ή ακόμα και ως «γραφικοί» ή «τρελοί», προκειμένου να απονομιμοποιηθεί ο λόγος τους.

Όλα αυτά τα φαινόμενα εντάθηκαν δραματικά κατά την περίοδο της διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, και εξελίσσονται ακόμη και σήμερα. Όποιος υπερασπιζόταν το «νόμιμο» κατέληγε να θεωρείται ο αποδιοπομπαίος τράγος.

Τα μέτρα που προωθεί η κυβέρνηση, όπως οι νέες μορφές αξιολόγησης των δημοσίων υπαλλήλων, αποτελούν αντικείμενο έντονου προβληματισμού, καθώς είναι ορατό ότι θα εντείνουν αυτή την πίεση. Οι φωνές που αντίζουν θα βρίσκονται πλέον υπό το καθεστώς μιας θεσμοθετημένης πειθαρχίας που αποσκοπεί στη σιωπή.

Η καπιταλιστική εξουσία, αναπτυσσόμενη πάνω στο βάθρο της αποξένωσης των εργαζομένων από τα μέσα παραγωγής και τον πλήρη αποκλεισμό τους από τη λήψη αποφάσεων, γίνεται ακόμα πιο αμείλικτη στην προσπάθειά της να διαχειριστεί τις προκλήσεις της πολεμικής προετοιμασίας και των γεωπολιτικών ανταγωνισμών. Αυτή η δυναμική θα επιδεινώνει την κατάσταση, ενώ η ανάδυση νέων σκανδάλων είναι νομοτελειακή.

Στην πραγματικότητα, στον ΟΠΕΚΕΠΕ η παρανομία μετατράπηκε σε μια νέα «κανονικότητα», η οποία ριζώνει διαρκώς στο έδαφος της εκμεταλλευτικής φύσης μιας νομιμότητας που είναι κομμένη και ραμμένη στα μέτρα της κυρίαρχης κοινωνικής τάξης.

Πάνω σε αυτό το έδαφος φύτρωσε το έκτρωμα για το οποίο διάφοροι σήμερα κάνουν ότι πέφτουν απ' τα σύννεφα.

Είναι χαρακτηριστική εξάλλου η μεγάλη αντιπαράθεση που αναπτύχθηκε γύρω από την τροποποίηση της εγκυκλίου (85112/27-7-2015) που αφορά τη διαδικασία διεξαγωγής των ελέγχων, με τις τροποποιήσεις να διαδέχονται η μία την άλλη, ακολουθώντας την ανάλογη διαδοχή των Προέδρων του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπό την επίβλεψη των εκάστοτε υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης.

Πριν αναφερθούμε συγκεκριμένα στις ποινικές ευθύνες, οφείλουμε να θέσουμε εισαγωγικά τρία ζητήματα:

Πρώτον, δεν αναγνωρίζουμε στην ΕΕ καθώς και τα όργανά της, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, το ρόλο του τιμητή και κατήγορου, όταν η ίδια με την πολιτική και τη νομοθεσία της, ιδίως με την εφαρμογή της ΚΑΠ, τους σχετικούς Κανονισμούς, Οδηγίες κ.ά. έχει οδηγήσει και σε κάθε περίπτωση συμβάλει, στα φαινόμενα διαφθοράς, μεταξύ των οποίων και το συγκεκριμένο σκάνδαλο.

Αλλωστε και στην ίδια την Πρότασή της, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποφεύγει επιμελώς να επισημάνει τις προβληματικές κατευθυντήριες γραμμές της ΚΑΠ που αποτελούν τη ρίζα του προβλήματος και της διαφθοράς και περιορίζεται στον εντοπισμό κενών και καταχρηστικών συμπεριφορών στην εφαρμογή της.

Δεύτερον, δεν συμφωνούμε με τον προσδιορισμό ως ζημιωθέντων από το συγκεκριμένο σκάνδαλο των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, που υπηρετεί τα μονοπωλιακά συμφέροντα, ο οποίος αποτυπώνεται και σε σχετικές ποινικές διατάξεις.

Εκείνοι που πραγματικά ζημιώνονται από τέτοια σκάνδαλα δεν είναι οι μονοπωλιακοί όμιλοι, αλλά οι φορολογούμενοι λαοί των κρατών μελών της, συμπεριλαμβανομένων και της Ελλάδας, που σχηματίζουν την "περιουσία" της ΕΕ, καθώς φυσικά και οι πραγματικά δικαιούχοι βιοπαλαιστές αγρότες. Γιατί δεν μπορεί να κρυφτεί ότι τα κριτήρια "επιλεξιμότητας" που οδήγησαν στην περιβόητη "τεχνική λύση" που υιοθετήθηκε το 2014, με υπογραφή του τότε Υπουργού Γ. Καρασμάνη (επί κυβέρνησης ΝΔ – ΠΑΣΟΚ – ΔΗΜΑΡ) και επικαιροποιήθηκε διαδοχικά από τις επόμενες κυβερνήσεις, σε συνεννόηση με την ΕΕ, τα καθορίζει η κερδοφορία των μονοπωλιακών ομίλων.

Αυτή η "επιλεξιμότητα" της ΕΕ, άνοιξε την πόρτα για τις μπίζνες και τις ρεμούλες σε βάρος χιλιάδων βιοπαλαιστών αγροτών. Για την κερδοφορία των λίγων και ισχυρών ζημιώνονται οι πολλοί σε αυτό το σάπιο εκμεταλλευτικό σύστημα, είτε νόμιμα είτε παράνομα. Σε αυτή τη βάση λαμβάνουμε φυσικά υπόψη και αξιολογούμε τα στοιχεία της συγκεκριμένης δικογραφίας για τη θεμελίωση και απόδοση πολιτικών και ιδίως ποινικών ευθυνών σε συγκεκριμένα πρόσωπα.

Τρίτον, παρά το γεγονός ότι από την δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας προκύπτει ότι η διερευνώμενη περίοδος είναι από το 2019 έως και το 2024, **δεν επιβεβαιώνεται να έχει διενεργηθεί έλεγχος για την περίοδο του 2022, παρά το γεγονός ότι και για το 2022 υπήρχαν καταγγελίες** αλλά και είχαν επιβληθεί πρόστιμα από την ΕΕ. Η, κατά τα φαινόμενα, επιλεκτική μεταχείριση της περιόδου, γεννά σοβαρά ερωτήματα για την ίδια την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Οι αντιφατικές και αλληλοαναιρούμενες καταθέσεις κρίσιμων μαρτύρων στην εξεταστική επιτροπή, δεν μπόρεσαν να ανατρέψουν την πληθώρα των στοιχείων που περιλαμβάνονται στη δικογραφία, στα οποία στηρίχθηκε η πρότασή μας για συγκρότηση επιτροπής προκαταρκτικού ελέγχου για τη διερεύνηση ποινικών ευθυνών των δύο Υπουργών. Η προσπάθεια μάλιστα μιας σειράς ελεγχόμενων διευθυντικών

στελεχών και μελών της διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, να διαψεύσουν ή να παραποιήσουν τις ομολογημένες στο πλαίσιο των καταγεγραμμένων συνομιλιών τους ρουσφετολογικές και παράνομες δοσοληψίες με τα διάφορα στελέχη της κυβέρνησης, ξεπερνάει τα όρια του εμπαιγμού, αν όχι της γελοιότητας.

Κοινή συνισταμένη όλων των μαρτυρικών καταθέσεων είναι η αγωνιώδης προσπάθεια ωραιοποίησης και απενοχοποίησης της περιόδου που τους αφορούσε, εγείροντας με αυτό τον τρόπο αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία των καταθέσεων τους. Σε κάθε περίπτωση, έγινε φανερό ότι όλοι τους αποτελούσαν μέρος του προβλήματος και όχι της λύσης του, όπως επιδίωξαν να εμφανιστούν.

Η αναγκαιότητα συνέχισης της λειτουργίας της Εξεταστικής Επιτροπής αλλά και πολύ περισσότερο της συγκρότησης προανακριτικής επιτροπής, προκύπτει από την ανάγκη διερεύνησης της πιθανής ύπαρξης ποινικών ευθυνών και για άλλους υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης, άλλους υπουργούς που εμπλέκονται (πχ οι παρά τω Πρωθυπουργώ), αλλά και για τον ίδιο τον πρωθυπουργό, τον Κ. Μητσοτάκη, υπό τον έλεγχο του οποίου βρίσκεται η υλοποίηση του κυβερνητικού σχεδιασμού.

Ειδικότερα, όσον αφορά τις ποινικές ευθύνες πρώην Υπουργών, προκύπτουν τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του (ιδρυτικού) Ν. 2637/1998 (Φ.Ε.Κ. Α' 200), το οποίο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2732/1999 (Φ.Ε.Κ. Α' 154), συστάθηκε ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.), ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που "... λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Γεωργίας". Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ίδιου νόμου, ο σκοπός του Οργανισμού αυτού ως Ν.Π.Ι.Δ. είναι: "...α) Η διαχείριση των πιστώσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.), του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) και του Ευρωπαϊκού Αλιευτικού Ταμείου (Ε.Α.Τ.) δυνάμει των Κανονισμών ΕΚ 1290/2005 και 1698/2005 του Συμβουλίου, όπως αυτοί ισχύουν, σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας. β) Η πρόληψη και πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος αυτών των πιστώσεων, όπως και η ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών, τα οποία έχουν καταβληθεί παρανόμως ή αχρεωστήτως".

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., όπως αυτές απαριθμούνται στην παρ. 2 του άρθρου 14, περιλαμβάνονται ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π.) του άρθρου 26 του ν. 992/1979, η έγκριση της πληρωμής τους και η έκδοση εντολών πληρωμής σε βάρος του Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. (περ. α), η διενέργεια κάθε είδους ελέγχου σχετικά με τη νομιμότητα των πληρωμών και την κίνηση των διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης (περ. β)... (βλ. ενδεικτικά 9772/2024 ΔΠΡΑΘ)

Άρα και αναφορικά με τα κεφάλαια των ενισχύσεων που πιστώνονται στα κοινοτικά ταμεία για την χρηματοδότηση των γεωργικών δαπανών, το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν διαχειριστής "περιουσίας άλλου" υπό την έννοια του

νόμου περιουσίας. Περαιτέρω, ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. τελεί υπό την διοικητική εποπτεία και έλεγχο του εκάστοτε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρ. 13 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 2637/1998) και εκπροσωπείται νομικά από τον Πρόεδρό του (άρθρ. 21 παρ. 1 Ν. 2637/1998).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 390 ΠΚ, προκύπτει, ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απιστίας, απαιτείται αντικειμενικώς: α) πρόσωπο που έχει την επιμέλεια ή διαχείριση της περιουσίας άλλου, η τελευταία ιδιότητα μπορεί να πηγάζει από δικαιοπραξία (λ.χ. σύμβαση εντολής, πληρεξουσιότητας, εργασίας) ή εκ του νόμου (όπως στην περίπτωση διαχειριστή νομικού προσώπου) και πρέπει να υπάρχει στο δράστη κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, ενώ η επιμέλεια ή διαχείριση μπορεί να αφορά σε όλη την περιουσία ή σε μέρος της ή και σε μία μόνο πράξη, β) πράξη ή παράλειψη προκαλούσα ζημία στην περιουσία άλλου.

Η δε πράξη πρέπει να εμφανίζεται ως εξωτερική και δικαιοπρακτική και, κατά κανόνα, τέτοιο χαρακτήρα έχουν οι δικαιοπραξίες (λ.χ. πώληση, δωρεά, μίσθωση κτλ), οι οιονεί δικαιοπραξίες (λ.χ. όχληση, καταγγελία κτλ), οι διαδικαστικές πράξεις (λ.χ. ομολογία αγωγής, παραίτηση από δικόγραφο κτλ), οι δικαιοπρακτικές παραλείψεις (λ.χ. σιωπηρή ανανέωση σύμβασης διαρκείας κτλ), χωρίς να αρκεί η ενέργεια υλικών πράξεων, αλλά πρέπει να υπάρχει δυνατότητα πρωτοβουλίας και λήψης αποφάσεων με κίνδυνο και ευθύνη του διαχειριστή και η πράξη ή η παράλειψη να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία. Ως περιουσία νοείται η κινητή ή ακίνητη, την οποία ο δράστης διαχειρίζεται ή έχει την επιμέλειά της, γι' αυτό και, όταν πρόκειται περί περιουσίας νομικού προσώπου, η περιουσία είναι ξένη για τον διαχειριστή, η δε ζημία μπορεί να είναι θετική ή αποθετική. Συνιστά ζημία και η διακινδύνευση, η οποία πρέπει να προκαλείται με την κατάχρηση της παραπάνω εξουσίας του δράστη. Γενικά, η δράση του διαχειριστή πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα μιας θεώρησης όλων των παραμέτρων που θα έπρεπε να λάβει υπόψη του ένας συνετός διαχειριστής για να μη ζημιώσει την ξένη περιουσία που διαχειριζόταν.

Εξ άλλου, **είναι δεδομένο ότι η εξεταζόμενη πράξη απιστίας στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου**, καθώς η διαχειριζόμενη περιουσία μεταφέρεται και εγγράφεται σε εθνικούς ειδικούς λογαριασμούς (ΕΛΕΓΕΠ), αποκτώντας εθνικό χαρακτήρα και τελούμενη υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η περιουσία αυτή τελεί υπό διαχείριση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο λειτουργεί μεν κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, αλλά χάριν του δημοσίου συμφέροντος, και ως εκ τούτου συνδέεται νομικά με την περιουσία του Δημοσίου. Επιπροσθέτως, το Ελληνικό Δημόσιο υπέχει οικονομική ευθύνη για την αχρεώστητη ή παρανόμως καταβληθείσα ενίσχυση, καθώς φέρει υποχρέωση επιστροφής σε περιπτώσεις παρατυπιών, γεγονός που συνεπάγεται ότι **η ζημία από παράνομη διαχείριση προκαλείται άμεσα στο Ελληνικό Δημόσιο**. Η ζημία είναι βέβαιη, κατά την έννοια που αποδίδεται στον όρο από τη νομολογία του Αρείου Πάγου, καθόσον προκύπτει σαφής μείωση της αξίας της διαχειριζόμενης περιουσίας και σε κάθε περίπτωση πρόκληση πραγματικού κινδύνου για αυτήν, που συνιστά εν τοις πράγμασι επέλευση βλάβης.

Επομένως: ο εκάστοτε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων βαρύνεται με ιδιαίτερη νομική υποχρέωση για την εποπτεία και τον έλεγχο της σύννομης διαχείρισης των οικονομικών πόρων που κατά νόμο διαχειρίζεται ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. σύμφωνα με τις αρμοδιότητές του. Δηλαδή ευθύνεται μεταξύ άλλων

και για τη μη αποτροπή διαπραχθεισών (τουλάχιστον) από το νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου αξιόποινων πράξεων –από κοινού με τρίτα πρόσωπα ή κατά μόνας - εφόσον αυτές τελούσαν σε γνώση του.

Κατά συνέπεια, ο εκάστοτε Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. υπέχει ευθύνη για οποιαδήποτε εν γνώσει του παρά το νόμο διαχείριση των οικονομικών πόρων που διαχειρίζεται ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Και ο εκάστοτε Υπουργός ΑΑΤ υπέχει ευθύνη για οποιαδήποτε εν γνώσει του παρά το νόμο διαχείριση των οικονομικών πόρων που διαχειρίζεται ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., καθώς και για την παράλειψη παρέμβασης προς αποτροπή αξιοποιώνων πράξεων τρίτων προσώπων κατά την άσκηση αρμοδιοτήτων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., εάν αυτές τελούσαν σε γνώση του.

Για την υπό διερεύνηση περίοδο 2019 – 2024 που αφορά την διαβιβασθείσα δικογραφία, Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων διετέλεσαν, μεταξύ άλλων, οι Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης για την περίοδο από 9-7-2019 έως 5-1-2021 και ο Ελευθέριος Αυγενάκης για την περίοδο από 27-6-2023 έως 14-6-2024.

Ειδικότερα:

1) Για τον πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη:

Προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι συμμετείχε με αξιόποινο τρόπο στο αδίκημα της απιστίας και συγκεκριμένα με ενέργεια, η οποία συνίστατο σε συνυπογραφή του υπ' αρ. πρωτ. 70688/18.08.2019 εμπιστευτικού εγγράφου που του απέστειλε ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Αθ. Καπρέλης, σχετικά με "κατανομή επιλέξιμων βοσκοτόπων" που του διαβιβάστηκε.

Παρ' όλα αυτά, ο τότε ΥΠΑΑΤ Μ. Βορίδης, τελώντας σε γνώση του περιεχομένου του εν λόγω Κανονισμού και της παραβίασης του με βούληση να παραβιασθεί αποδεδειγμένα ο κανόνας που ορίζει ότι δεν μπορούν να ενεργοποιούνται δικαιώματα σε περιοχή διαφορετική εκείνης στην οποία χορηγήθηκαν, με υλική ενέργεια που συνίστατο στην συνυπογραφή του ως άνω εγγράφου που υιοθετούσε την "τεχνική λύση" συνήργησε άμεσα σε διαχειριστική πράξη της περιουσίας τρίτου κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης, σύμφωνα με τους οποίους δεν έπρεπε να εφαρμοστεί η "τεχνική λύση" (ήδη από το 2017 εξέλιπε έστω και η ελάχιστη επίφαση ανάγκης για εφαρμογή της), με αποτέλεσμα τη βέβαιη ζημία της περιουσίας των παθόντων. Η υπογραφή αυτή εκφράζει ακριβώς τη γνώση και βούληση του τότε ΥΠΑΑΤ Μ. Βορίδη να αναλάβει την ευθύνη της διαχειριστικής πράξης αυτής που αποδεδειγμένα αντίκειτο στους κανόνες της επιμελούς διαχείρισης των ενισχύσεων.

Εξάλλου, ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι η υπογραφή του ΥΠΑΑΤ δεν ήταν κατά νόμο προϋπόθεση για την ισχύ της συγκεκριμένης διοικητικής πράξης, ο ΥΠΑΑΤ τελώντας σε γνώση της ψήφισης του Κανονισμού 2017/2393 (OMNIBUS) και με βούληση να παραβιασθεί αποδεδειγμένα ο κανόνας που ορίζει ότι δεν μπορούν να ενεργοποιούνται δικαιώματα ενίσχυσης σε περιοχή διαφορετική εκείνης στην οποία χορηγήθηκαν, παρέλειψε να παρέμβει ασκώντας τον κατά νόμο έλεγχο του εποπτεύοντος, μετά τη διαπίστωση παρά το νόμο έκδοσης διοικητικής πράξης και να ματαιώσει την εφαρμογή της "τεχνικής λύσης", ενώ είχε προς τούτο ιδιαίτερη νομική υποχρέωση.

Περαιτέρω, προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις ότι ο Μ. Βορίδης τελούσε σε γνώση των εκτεταμένων παρανομιών που λάμβαναν χώρα και συνιστούν "παράβαση των κανόνων διαχείρισης" η οποία προκάλεσε βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, υπό την έννοια του άρθρου 390 ΠΚ, αφού, με βάση όχι μόνο μαρτυρικές καταθέσεις, συνομιλίες κλπ. αλλά και συγκεκριμένες πράξεις (διορισμών κοκ), τελικά κατέτεινε στη ματαίωση της άρσης της παράνομης υφιστάμενης κατ' εξακολούθηση παράβασης των κανόνων επιμελούς διαχείρισης περιουσίας άλλου και του βλαπτικού για την ξένη περιουσία αξιόποινου αποτελέσματος, μέσω της επιστροφής στο καθεστώς "χαλαρών" ελέγχων των δικαιολογητικών για την κατανομή ενισχύσεων (απλώς με το Ε9 που δεν αποτελεί τίτλο ιδιοκτησίας και χωρίς να απαιτείται υποβολή μισθωτηρίου ή παραχωρητηρίου) και της τροποποίησης της σχετικής εγκυκλίου.

2) Για τον πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ελευθέριο Αυγενάκη

Προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι **διέπραξε συμμετείχε με αξιόποινο τρόπο στο αδίκημα της απιστίας με ενέργεια.**

Όπως ενδεικτικά, προκύπτουν ενδείξεις ότι άσκησε αφόρητες πιέσεις στον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελο Σημανδράκο να αποδεσμεύσει περί τα 6.000 ΑΦΜ και να πραγματοποιηθούν πληρωμές και σε αυτά, καίτοι είχαν "μπλοκαριστεί" κατόπιν ελέγχων που είχαν πραγματοποιηθεί και δεν είχαν προσκομισθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά (βλ. σχετ. την από 26.02.2025 Έκθεση Ένορκης Εξέτασης Ε. Σημανδράκου "... Τον Οκτώβριο του 2023 η πίεση έγινε αφόρητη από τον κ. Αυγενάκη επειδή δεν πληρώθηκαν και πάλι οι 6.000 ΑΦΜ και τη μετέφερε και σε άλλους στην κυβέρνηση...").

Ταυτόχρονα, **έθεσε στην διάθεση του Κ. Μπαμπασίδη, ως Α' Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ και αρμοδίου για τις Διευθύνσεις Άμεσων Ενισχύσεων και Τεχνικών Ελέγχων (Ορ. βλ. Σχετ. από 24.02.2025 Έκθεση Ένορκης Εξέτασης Ε. Σημανδράκου) την εξουσία πληρωμής ΑΦΜ τα οποία είχε κριθεί ότι δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις ελέγχου, κατά παράβαση των κανόνων καλής διαχείρισης, γεγονός το οποίο τελούσε σε γνώση του, με βούληση να προκληθεί βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, αποτέλεσμα που τελικά επήλθε με την πληρωμή των εν λόγω ΑΦΜ.**

Περαιτέρω προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις ότι **συμμετείχε με αξιόποινο τρόπο στο αδίκημα της απιστίας με παράλειψη και κατά παράβαση ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης**, αφού ενώ ήταν σε γνώση του ενδείξεις για δημιουργίας τεχνητών συνθηκών λήψης ενισχύσεων, παρέλειψε να παρέμβει ασκώντας τον κατά νόμο έλεγχο του εποπτεύοντος, ώστε να ματαιωθεί η αποδέσμευση των σχετικών ΑΦΜ, καίτοι είχε προς τούτο ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, προκαλώντας βέβαιη ζημία περιουσίας άλλου.

Περαιτέρω προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις ότι ο **Ε. Αυγενάκης τελούσε σε γνώση των εκτεταμένων παρανομιών που λάμβαναν χώρα και συνιστούν "παράβαση των κανόνων διαχείρισης"** η οποία προκάλεσε βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, υπό την έννοια του άρθρου 390 ΠΚ και η βούλησή του να εξακολουθήσει η με βεβαιότητα ζημιογόνα διαχείριση περιουσίας άλλου, η οποία φέρεται να εξωτερικεύεται και με υλικές πράξεις και παραλείψεις, όπως προκύπτει από πληθώρα συνομιλιών, για παράδειγμα μεταξύ στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ και διάφορων αγροτικών συνεταιρισμών,

ΚΥΔ, τοπικών παραγόντων της ΝΔ, που περιλαμβάνονται στη δικογραφία και αναφέρθηκαν και κατά τις εργασίες της εξεταστικής επιτροπής.

Με βάση τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι χρειάζεται άμεσα να συγκροτηθεί επιτροπή προκαταρκτικής εξέτασης για τη διερεύνηση των ευθυνών των ανωτέρω Υπουργών.

Δ. Συμπερασματικά

Ομολογία του μεγέθους της κλοπής και η ανάγκη για άμεση επιστροφή των κλεμμένων

Η παραδοχή της κυβέρνησης ότι «εξοικονόμησε» 160 εκατομμύρια ευρώ φέτος αποτελεί την πιο επίσημη ομολογία ότι ανάλογο ήταν το ύψος των κλοπιμαίων - σε ετήσια βάση. Αν αναλογιστεί κανείς την τελευταία εξαετία, μιλάμε για περίπου 1 δισεκατομμύριο ευρώ που αφαιρέθηκε από τους πραγματικούς βιοπαλαιστές αγρότες.

- **Το ΚΚΕ απαιτεί:** Αυτά τα χρήματα να επιστραφούν άμεσα στους αγρότες που παλεύουν να επιβιώσουν και να καλλιεργήσουν ξανά.
- **Αυτή είναι η μόνη εγγύηση ότι τα χρήματα θα φτάσουν στον προορισμό τους.**
- **Η κυβέρνηση να σταματήσει τις προκλητικές μεγαλοστομίες,** να καταβάλλει τώρα αυτά τα χρήματα και στη συνέχεια να τα συμψηφίσει από τους επιτήδειους που λήστεψαν το σύστημα.

Η απάτη που αλλάζει μορφή και το παραμύθι της «εξυγίανσης».

Το ΚΚΕ προειδοποιεί: οι λύσεις που προτείνει η κυβέρνηση, για την αντικατάσταση της «τεχνικής λύσης», δεν πρόκειται να φέρουν καμία κάθαρση. Η απάτη απλώς θα αλλάξει μορφή. Όπως έχει ήδη αποκαλυφθεί το νέο πεδίο δόξης λαμπρό για τις λοβιτούρες είναι η έκδοση εικονικών τιμολογίων ζωοτροφών. Μέσω τεχνητής ροής εξόδων, οι επιτήδριοι θα παραπλανούν τα ψηφιακά συστήματα της ΑΑΔΕ ώστε να εμφανίζονται ως «πραγματικοί κτηνοτρόφοι». Έτσι, θα υφαρπάζουν επιδοτήσεις και δικαιώματα βοσκοτόπων, στερώντας πολύτιμους πόρους από τους βιοπαλαιστές κτηνοτρόφους που πλήττονται από την έλλειψη ελέγχων.

Η κυβέρνηση κοροϊδεύει όταν μιλά για «τάξη», την ώρα που οι καταλογισμοί και τα πρόστιμα της ΕΕ προς την Ελλάδα πέφτουν βροχή. Είναι εξοργιστικό και απαράδεκτο αυτά τα πρόστιμα, που προέκυψαν από τη δική τους πολιτική (έλλειψη σχεδίων βόσκησης, κτηματολογίου κ.ά.), να φορτώνονται στις πλάτες του ελληνικού λαού και των αγροτών.

Σχετικά με τον ΑΤΑΚ, ο μεγαλειώδης αγώνας των αγροτών ήταν αυτός που ανάγκασε την κυβέρνηση να εξαγγείλει το “πάγωμα” προσωρινά της χρήσης του. Έχει άλλωστε αποδειχθεί ότι δεν αποτελεί λύση αλλά μέρος του προβλήματος. Όλα τα «χωράφια της απάτης» διέθεταν κανονικό ΑΤΑΚ και ήταν δηλωμένα στο Ε9, αποδεικνύοντας ότι η

διασύνδεση των βάσεων δεδομένων και η μεταφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ δεν σταματούν τη διαφθορά όταν αυτή είναι δομικό στοιχείο του συστήματος.

Η ΕΕ αποτελεί μέρος του προβλήματος και όχι της λύσης.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία λειτουργεί με τη γνωστή λογική της ΕΕ: να εμφανίζεται ως «προστάτης» των πόρων, ενώ η ίδια η πολιτική της ΕΕ είναι αυτή που γεννά τη διαφθορά. Δεν αποδεχόμαστε το επιχείρημα περί προστασίας των «κοινοτικών πόρων».

Οι πόροι αυτοί δεν είναι ιδιοκτησία των Βρυξελλών. Προέρχονται από την άγρια φορολογική αφαίμαξη των λαών της Ευρώπης, με τον ελληνικό λαό να πληρώνει το 95% των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

Δεν εξομοιώνουμε τις ευθύνες, όμως ο λαός οφείλει να γνωρίζει την αλήθεια: στο έδαφος της αστικής εξουσίας, του καπιταλισμού και της ΚΑΠ, η διαφθορά θα είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα.

Ακόμα και όσοι διαχειρίστηκαν την εξουσία με «καλές προθέσεις», αποδέχτηκαν, σχεδίασαν και υπέγραψαν διατάξεις (πχ “τεχνική λύση” στο όνομα του “καλού” των αγροτών, “βοσκοτόπια χωρίς ζώα”) που έγιναν στη συνέχεια το «νομικό εργαλείο» στα χέρια των τρωκτικών της ΝΔ.

Δεν είναι τυχαίο ότι τέτοιου είδους σκάνδαλα παρουσιάζουν μια περιοδικότητα στο χρόνο και επαναλαμβάνονται από δεκαετία σε δεκαετία, ανεξάρτητα από το ποιος είναι στην κυβέρνηση. Αυτό συμβαίνει γιατί η διαφθορά και η διαπλοκή είναι σύμφυτη με το σύστημα της εκμετάλλευσης, με το απαραίτητο λίπασμα να αποτελούν οι εκάστοτε πολιτικές της ΕΕ και των κυβερνήσεων.

Η μετάβαση προς την πολεμική οικονομία οξύνει περαιτέρω τις αντιθέσεις στο εσωτερικό της ΕΕ, με την εφαρμοζόμενη πολιτική να προσπαθεί μάταια να τις συγκεράσει, παρουσιάζοντας μια εντεινόμενη αντιφατικότητα: Από τη μία πλευρά, υπό τον φόβο ελλείψεων, τίθεται ως στόχος η ανάπτυξη κρίσιμων αποθεμάτων σε βασικά τρόφιμα από την εσωτερική παραγωγή, ενώ από την άλλη επιταχύνεται η ολοκλήρωση διμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες —τύπου Μερκосуόρ— που επιδεινώνουν δραματικά τους όρους αναπαραγωγής των βιοπαλαιστών αγροτών στην Ελλάδα και στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε.

Οι επιλογές αυτές ξεσηκώνουν ήδη θυελλώδεις αντιδράσεις, καθώς είναι βέβαιο ότι με τη νέα αναθεώρηση της ΚΑΠ από το 2027, οι ατομικοί αγροτοπαραγωγοί που εξαρτούν την επιβίωσή τους αποκλειστικά από την καλλιέργεια της γης τους, θα βρεθούν σε ακόμα δυσμενέστερη θέση. Ουσιαστικά, όλες αυτές οι κινήσεις διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω αύξηση της κερδοφορίας των μονοπωλίων και αποτελούν το όχημα για την επιτάχυνση της συγκέντρωσης και του ελέγχου της παραγωγής σε μεγάλους ομίλους.

Από αυτή την άποψη και οι σχετικές “αποκαλύψεις” της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας είναι πολύ βολικές, ώστε να αξιοποιούνται για να γίνονται ευρύτερα αποδεκτές αυτές οι αλλαγές που προωθούνται στις παραπάνω κατευθύνσεις σε βάρος των βιοπαλαιστών αγροτών.

Τα βασικά συμπεράσματα για τον λαό

- **Απαιτείται μεγάλη επιφυλακτικότητα απέναντι σε κάθε επίδοξο διαχειριστή της αστικής εξουσίας.** Το σύστημα δεν διορθώνεται με «καλύτερους» μάντζερ, γιατί η σαπίλα είναι στο DNA του. Αυτό που απαιτείται είναι η ανατροπή του με τη λαϊκή δράση.
- **Η κυβέρνηση δεν μπορεί να αποποιείται τις ευθύνες της** επειδή «έσκασε στα χέρια της η καυτή πατάτα», που δεν θα κρυώσει με επικοινωνιακά τεχνάσματα. Η προσπάθειά της να παρουσιαστεί ως εγγυητής της τάξης είναι προκλητική, καθώς δεν μπορεί να μπει τάξη σε ένα οικοδόμημα που βασίζεται στην εκμετάλλευση. Κοροϊδεύει όταν υπόσχεται κάθαρση.

Η μόνη δύναμη που μπορεί να επιβάλει το δίκαιο είναι ο οργανωμένος αγώνας των αγροτών σε συμμαχία με την εργατική τάξη.

- **Να επιστραφούν τώρα όλα τα κλεμμένα στους αγρότες.**
- **Να καταργηθεί η μεσολάβηση των ιδιωτικών εταιρειών και των παρασίτων με στελέχωση όλων των κρατικών υπηρεσιών**

Το ΚΚΕ στηρίζει τα αιτήματα του κινήματος για ανάσες επιβίωσης, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει και παλεύει για το πρόγραμμά του, το οποίο αποτελεί τη μόνη ρεαλιστική διέξοδο από τη σημερινή σαπίλα του καπιταλισμού. Γιατί μόνο ο Σοσιαλισμός μπορεί να εγγυηθεί:

- **Κοινωνική Ιδιοκτησία στη Γη και τα Μέσα Παραγωγής:** Για να πάψει η γη, της οποίας η χρήση θα παραχωρείται στους αγροτοπαραγωγούς, να είναι αντικείμενο εμπορίου και οι αγρότες να είναι έρμαια των τραπεζών.
- **Κεντρικό Επιστημονικό Σχεδιασμό:** Για να παράγουμε με βάση τις διατροφικές ανάγκες του λαού μας και όχι με βάση τις επιταγές των χρηματιστηρίων εμπορευμάτων.
- **Πλήρη Κρατική Προστασία:** Με κρατικές υποδομές (αρδευτικά, φράγματα) και κατώτατες εγγυημένες τιμές που θα καλύπτουν το κόστος παραγωγής και θα εξασφαλίζουν αξιοπρεπές εισόδημα.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εθελοντικοί παραγωγικοί συνεταιρισμοί των ατομικών αγροτοπαραγωγών, ενταγμένοι οργανικά στον Κεντρικό Επιστημονικό Σχεδιασμό, αποτελούν το όχημα για τη ριζική βελτίωση της ζωής του αγρότη. Με την πλήρη υποστήριξη του εργατικού κράτους, εξασφαλίζουν:

- **Σίγουρη απορρόφηση της παραγωγής:** Η ένταξη στον κρατικό σχεδιασμό εκμηδενίζει την αβεβαιότητα της αγοράς, εγγυώμενη τη διάθεση όλων των προϊόντων για την κάλυψη των λαϊκών αναγκών.
- **Εγγυημένες Τιμές και Εισόδημα:** Με τιμές καθορισμένες από το κράτος που καλύπτουν το κόστος παραγωγής, σπάει οριστικά η αλυσίδα της ληστείας από τα μονοπώλια, τους εμπόρους και τους μεσάζοντες.

- **Καθολική Επιστημονική και Τεχνολογική Υποστήριξη:** Το εργατικό κράτος παρέχει όλη την απαραίτητη τεχνογνωσία, σύγχρονο εξοπλισμό και επιστημονική καθοδήγηση, μετατρέποντας την τεχνολογία από προνόμιο των λίγων σε εργαλείο του βιοπαλαιστή αγρότη.

Έτσι, διασφαλίζεται ότι ο μόχθος του αγρότη δεν γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης, αλλά επιστρέφει στον ίδιο και στο κοινωνικό σύνολο, εξασφαλίζοντας την ευημερία της υπαίθρου.

Οι βιοπαλαιστές αγρότες συμμετέχουν ενεργά στη διακυβέρνηση της χώρας μέσα από τους θεσμούς της εργατικής εξουσίας. Δεν είναι παθητικοί δέκτες αποφάσεων, αλλά συνδιαμορφωτές του σχεδιασμού της παραγωγής.

Ταυτόχρονα, ο βιοπαλαιστής της υπαίθρου θα απολαμβάνει μια αξιοπρεπή ζωή με σύγχρονη Υγεία, Παιδεία και Πολιτισμό. Ο σοσιαλισμός διαμορφώνει μια αναβαθμισμένη ποιότητα ζωής, εξασφαλίζοντας όλες τις απαραίτητες υποδομές ώστε ο αγρότης να μένει στον τόπο του, να δημιουργεί και να ευημερεί, χωρίς να αναγκάζεται να ξενιτεύεται για να συνωστίζεται στα μεγάλα αστικά κέντρα.

20.02.2026

Ν. Καραθανασόπουλος

Δ. Μανωλάκου

**ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ Κ.Ο.
«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΟΥΜΠΑ

Η Εξεταστική Επιτροπή “ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΚΥΨΕΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΥΧΟΝ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ, ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΝΑΝ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ” επιβεβαίωσε το μεγάλο σκάνδαλο διασπάθισης των Ευρωπαϊκών κονδυλίων στον πρωτογενή τομέα. Με οργανωμένο σχέδιο τύπου «πυραμίδας», προς εξυπηρέτηση συγκεκριμένων προσώπων που καπηλεύτηκαν την ιδιότητά τους ή και πρόσωπα που δεν είχαν καμία σχέση με τον αγροτο-κτηνοτροφικό χώρο. Οι καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν επιβεβαίωσαν όλα όσα είχαμε καταγγείλει, ως Κ.Ο., από το έτος 2020 στη Βουλή: Καταπάτηση δημοσίων εκτάσεων, ανύπαρκτος ή πλασματικός έλεγχος σε «φαντάσματα» δικαιούχους, ελλιπή στελέχωση και εξάρτηση του Οργανισμού από ιδιωτικές εταιρείες πληροφορικών συστημάτων.

Η διαφθορά στον ΟΠΕΚΕΠΕ, που από την Ευρωπαϊά Εισαγγελέα χαρακτηρίζεται τύπου «εγκληματικής οργάνωσης», είναι διαχρονική, πλην όμως, κορυφώθηκε τα τελευταία πέντε χρόνια, όπως προκύπτει από τις τηλεφωνικές επισυνδέσεις αλλά και τις μαρτυρίες των εξεταζόμενων στην Επιτροπή. Πρόσωπα σε νευραλγικές θέσεις-“κλειδιά” διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην εγκληματική αυτή, καλά δομημένη σπείρα, που δρούσε με τις πλάτες υπηρεσιακών και πολιτικών-κομματικών παραγόντων. Το κόλπο ήταν τόσο καλά στημένο, που θα το ζήλευε ακόμη και μια μαφιόζικη οργάνωση του υποκόσμου. Ως δικαιούχοι επιδοτήσεων εμφανίζονταν πρόσωπα που δεν είχαν καμία επαφή και σχέση με το αντικείμενο της κτηνοτροφικής και αγροτικής παραγωγής. Στην αντίπερα όχθη, πραγματικοί καλλιεργητές και εκτροφείς ζώων δεν λάμβαναν τα ποσά που δικαιούνταν και οι περικοπές που γίνονταν εις βάρος τους ήταν μεγάλες, προς όφελος τυχάρπαστων απατεώνων. Οι εξεταζόμενοι μάρτυρες έπεσαν συχνά σε πολλές αντιφάσεις ή ενίοτε και σιωπούσαν, χωρίς να πείθουν τους ερωτώντες βουλευτές με λογικά επιχειρήματα.

Κατά τη διενέργεια, όμως, των εργασιών της αρμόδιας, ως άνω, Εξεταστικής Επιτροπής υπήρξαν και ομολογίες, που πραγματικά σπίλωσαν και αμαύρωσαν την εικόνα της Ελλάδας σε όλη την Ευρώπη. Οι καθυστερήσεις στις πληρωμές επέβαλαν περικοπές, εν είδει κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 5, του σχετικού Κανονισμού για υποβολή δηλώσεων ΟΣΔΕ). Αυτό γινόταν σε ετήσια βάση, με αποτέλεσμα, ο ΟΠΕΚΕΠΕ να δανείζεται χρήματα από μεγάλη συστημική τράπεζα και να επιβαρύνονται με υπέρμετρους τόκους τα δημόσια αποθεματικά (ως και 180.000.000 ευρώ ετησίως). Η διαχείριση και η κατανομή γινόταν μέσω ειδικού λογαριασμού εγγυήσεων αγροτικών προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ), με αναγκαστικό δανεισμό, καθώς, συνεχώς, σχεδόν κάθε χρόνο, δεν πραγματοποιούνταν οι πληρωμές στον προκαθορισμένο προβλεπόμενο χρόνο από την Ε.Ε. (καταληκτική ημερομηνία υποβολής δηλώσεων ήταν η 30/6 εκάστου έτους και οι πληρωμές γίνονταν με καθυστέρηση στα τέλη της χρονιάς ή στις αρχές της επόμενης).

Η Ελληνική Λύση είχε αναδείξει το θέμα αυτό και το είχε καταγγείλει στη Βουλή, ακριβώς ένα χρόνο πριν το ξέσπασμα του σχετικού σκανδάλου με το οποίο ασχολήθηκε η Εξεταστική Επιτροπή που κατονομάζεται ανωτέρω και δυστυχώς, επιβεβαιώθηκε. Ο Γεώργιος Ζαλίδης, ομότιμος καθηγητής του ΑΠΘ και σημερινός Α’

Αντιπρόεδρος στον ΟΠΕΚΕΠΕ, σε ερωτήσεις μας, δεν το διέψευσε. Ο Οργανισμός ήταν υποστελεχωμένος, δίχως δικά του πληροφορικά συστήματα, με αποτέλεσμα, να είναι εξαρτώμενος και «δέσμιος» των σχετικών ιδιωτικών εταιρειών, όπως επεσήμανε και η πρώην προϊσταμένη εσωτερικών ελέγχων του οργανισμού, που στη συνέχεια, εκδιώχθηκε για όσους παράνομους και αδόκιμους χειρισμούς αποκάλυψε, κα Παρασκευή Τυχεροπούλου. Εξ' άλλου, η ίδια κατήγγειλε κύκλωμα επίορκων υπαλλήλων, που σε συνεργασία με παραγωγούς, λυμαίνονταν τους Ευρωπαϊκούς πόρους. Όλα όσα γίνονταν ήταν σε γνώση των Γενικών Διευθυντών και προφανώς, και των Προέδρων και Αντιπροέδρων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο πρώην Πρόεδρος του Οργανισμού, Δημήτριος Μελάς και η πρώην Διευθύντρια Άμεσων Ενισχύσεων του εν λόγω Οργανισμού, Αθανασία Ρέππα, δεν έπεισαν το ακροατήριο των μελών της Επιτροπής με τα όσα κατέθεσαν. Μας προξένησε μεγάλη εντύπωση η δήλωση της κας Τυχεροπούλου, για διάρρηξη στο ερμάρειό της, για δέσμευση του ίδιου του ηλεκτρονικού υπολογιστή της και για υπεξαγωγή απορρήτων εγγράφων που κατείχε. Εν προκειμένω, θεωρούμε ότι, όφειλε να έχουν εξεταστεί, ως μάρτυρες, κατ' αντιπαράσταση, η κα Τυχερόπούλου με τον κο Μελά.

Να σημειώσουμε, πως για το ζήτημα αυτό έχει ξεκινήσει ήδη διεξαγωγή δίκης. Κατά την κατάθεσή της στην Επιτροπή, η νυν διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του Οργανισμού, Σταυρούλα Κουρμέντζα, κατέθεσε έγγραφο άκρως εμπιστευτικό που διέρρευσε από άλλη πηγή στον Τύπο. Από αυτό και μόνο η κα Κουρμέντζα κατήγγειλε εμπράκτως τη διαρροή πολύτιμων πληροφοριών από τον Οργανισμό. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει το κύκλωμα με πληροφοριοδότες για καταπάτηση επιλέξιμων και δη, δημόσιων εκτάσεων σε βάρος της εθνικής ακίνητης περιουσίας. Το καλοστημένο αυτό κόλπο φαίνεται ότι είχε μεγάλα «πλοκάμια», καλά συντονισμένα μεταξύ τους.

Ο κ. Ζήνων Βαλμάς (πρώην Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ) δεν απάντησε σε καμία ερώτηση του υπογράφοντα το παρόν, λέγοντας πως: «δεν θυμάται». Η στάση του αυτή μάλιστα, σατιρίστηκε από πολλά ΜΜΕ, με το σκωπτικό σχόλιο ότι ο εν λόγω έπαθε ξαφνικά «αμνησία»! Η Επιτροπή πολλές φορές μετατράπηκε σε θέαμα ("show") μόνο και μόνο για το θεαθήναι και για πολιτικές εντυπώσεις, χωρίς να εμβαθύνει στο αίτιο και στο αιτιατό του σκανδάλου, τις εκτάσεις του οποίου είχε κληθεί να διερευνήσει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν ο μάρτυρας Γεώργιος Ξυλούρης, πανελληνίως γνωστός, ως "φραπές". Ο εν λόγω απάντησε, επί της ουσίας, μόνο στον υπογράφοντα το παρόν, χωρίς να επικαλεστεί το δικαίωμα της σιωπής. Παραδέχτηκε, δηλαδή ότι, πήρε πάνω από 600.000 ευρώ δάνειο, ως Πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού Σουλτανίνας, ενώ, μέχρι και σήμερα, τα περιουσιακά στοιχεία του εν λόγω συνεταιρισμού είναι υποθηκευμένα, λόγω χρεών, σε fund του εξωτερικού. Και όμως, μας προξενεί εντύπωση ότι η δήλωση αυτή πέρασε σχεδόν απαρατήρητη από όλους.

Η Επιτροπή, αντί να εστιάσει στο βάθος της σκευωρίας, μετατράπηκε, δυστυχώς, πολλές φορές, σε «σαπουνόπερα», δίνοντας έμφαση σε πολιτικές «κορώνες» και σε κουτσομπολιά, προς τέρψη της δημοσιότητας και μόνον. Το πολυσυζητημένο και φημισμένο ζεύγος: Μαγειρίας – Σεμερτζίδου, κομματικά στελέχη του κυβερνώντος κόμματος, υπέπεσαν σε πολλές αντιφάσεις. Ο ανωτέρω κτηνοτρόφος δεν έπεισε για τον αριθμό ζωικού κεφαλαίου που κατείχε, ούτε για τις επιδοτήσεις που έλαβαν αυτός, η σύντροφός του και η μητέρα του. Η Πρόεδρος των εργαζομένων στον ΟΠΕΚΕΠΕ, κα Βασιλούλη, σε δικές μας ερωτήσεις, επεσήμανε την αδυναμία του οργανισμού να διενεργήσει διασταυρωτικούς ελέγχους στους εκάστοτε αιτούντες επιδότηση, λόγω

υποστελέχωσης, έλλειψης εξοπλισμού, αλλά και εκφοβισμού, κατά περίπτωση, από υπηρεσιακούς κυρίως και όχι μόνο παράγοντες.

Πολλοί Αριθμοί Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) δεσμεύονταν και ξαφνικά, αποδεσμεύονταν, κατά παραγγελία, όπως έγινε και κατά της διάρκειας της υπουργικής θητείας, του κ. Λευτέρη Αυγενάκη. Δεν είναι τυχαίο, δε, το ότι, η πολιτική ηγεσία (Υπουργοί και Υφυπουργοί) στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αλλά και οι Πρόεδροι και οι Διευθυντές, άλλαζαν, ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτό ερμηνεύεται ως προσπάθεια κέρδους πολύτιμου χρόνου στο στάδιο της προσαρμογής της εκάστοτε νέας ομάδας αρμοδίων διοικούντων, ώστε να ενημερωθούν οι εν λόγω επιτήδριοι υψηλά ιστάμενοι για τα τεκτονόμενα, με σκοπό το ανωτέρω εγκληματικό «κύκλωμα» να κερδίζει χρόνο και χρήμα.

Η λεγόμενη «τεχνική λύση» των βοσκοτόπων «άνοιξε την όρεξη» σε πολλούς επιτήδριους να λάβουν επιδοτήσεις χωρίς να διαθέτουν ζωικό κεφάλαιο. Ενώ, η τεχνική λύση θεσπίστηκε, προσωρινά, επί Υπουργίας κ. Κ. Καρασμάνη (2014), στη συνέχεια, έγινε μόνιμη, προκειμένου να εξυπηρετηθούν κτηνοτρόφοι – απατεώνες, χωρίς να διαθέτουν κτηνοτροφικές Μονάδες και ζώα.

Επί υπουργίας Μαυρουδή Βορίδη, δόθηκε η δυνατότητα, κτηνοτρόφοι, κυρίως από την Κρήτη, να λαμβάνουν Κοινοτικά κονδύλια για βοσκοτόπους που φαινόταν ότι κατείχαν στην υπόλοιπη ηπειρωτική Ελλάδα, και μάλιστα, σε βουνοκορφές, μεγάλου υψομέτρου (Γράμμος & Γρεβενά). Ο πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Βορίδης, με μια απλή απόφαση που έλαβε (ούτε καν εγκύκλιος), άλλαξε (κατά το έτος 2020) Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ), για να μη χαθούν, όπως ισχυρίστηκε, βοσκοτόποι στον Ελλαδικό χώρο. Αυτό κρίνεται όμως ηθικά παράτυπο και δείγμα αδιαφανούς διαχείρισης των περί των ΟΠΕΚΕΠΕ ζητημάτων, καθώς, διευκόλυνε χιλιάδες λαθροχειρίες, τις οποίες επιχείρησαν επιτήδριοι απατεώνες, που επιδίωξαν και έλαβαν παράνομες επιδοτήσεις από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Η συγκεκριμένη απόφαση λήφθηκε, καταχρηστικά, το έτος 2020 και όχι το 2019. Αυτό αποδείχθηκε από έγγραφο που κατέθεσε ο νυν βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος, κ. Φάνης Παπάς, στην Επιτροπή. Η συγκεκριμένη ενέργεια του πρώην υπουργού «άνοιξε διάπλατα το δρόμο» να δηλώνουν βοσκοτόπους πολλοί επιτήδριοι από νησιά, που δεν είχαν ουδεμία σχέση με την κτηνοτροφία, προκειμένου να λάβουν επιδοτήσεις χωρίς να τις δικαιούνται, τις οποίες, ως φαίνεται, έλαβαν. Να τονίσουμε, εδώ, πως εκείνη την εποχή, Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν ο σημερινός βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος, κ. Φάνης Παπάς, ο οποίος είχε κληθεί να καταθέσει ως μάρτυρας.

Όπως γνωρίζουμε, ο Υπουργός, κ. Βορίδης επικύρωσε, λοιπόν, με την υπογραφή του την κατανομή των βοσκοτόπων που του έστειλε ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ. κ. Αθ. Καπρέλης. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2019 ο κ. Αθ. Καπρέλης έστειλε επιστολή στον υπουργό, Μ. Βορίδη, με αρ. πρ. 70688 και με θέμα: «Διαβίβαση κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων». Στην επιστολή αυτή προτείνει: «λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων σε ορισμένες Χωρικές Ενότητες» την κατά περίπτωση κατανομή σε άλλες. Σε 12.947 αιτούντες από την Κρήτη δόθηκαν, παρανόμως, 106.939 εκτάρια (1.069.390 στρέμματα) σε δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησο, Κάρπαθο, Κω και Ρόδο(!). Ο κ. Αθ. Καπρέλης είχε, όμως, χρησιμοποιήσει την ίδια μέθοδο που εξασφαλίζει την υπουργική συναίνεση και με τον αντίστοιχο Υπουργό, επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, κ. Στ. Αραχωβίτη, αλλά για πολύ λιγότερες εκτάσεις, καθώς, δεν υπήρχε τόσο μεγάλη ψευδής αύξηση του ζωικού κεφαλαίου στην Κρήτη, το 2018. Σε έγγραφο με

ημερομηνία 9/10/2018 και αρ. πρωτ. 85058 του ζητεί να εγκρίνει την κατανομή. Όπως προκύπτει από αλληλογραφία μεταξύ της τεχνικής εταιρείας συμβούλου και του ΟΠΕΚΕΠΕ, η έγκριση αφορούσε, μεταξύ άλλων, την απόδοση σε 40 δικαιούχους από την Κρήτη 4.007 εκταρίων στην Πελοπόννησο.

Η κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων εκτός Χωρικής Ενότητας (δηλαδή και εκτός Κρήτης) με τα άρθρα 4 και 5 της ΥΑ 873/55993/15 (ΦΕΚ Β΄ 942) επιτρέπονταν ΜΟΝΟ στους μετακινούμενους κτηνοτρόφους της Ηπειρωτικής Ελλάδας μετά από αίτησή τους και απόδειξη της μετακίνησής τους. Συνεπώς, ο Βορίδης υπέγραψε και επικύρωσε μία παράνομη κατανομή βοσκοτόπων εκτός Κρήτης σε Κρητικούς (δήθεν) κτηνοτρόφους. Θα μπορούσε με απόφασή του (δημοσιευμένη στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθώς, δεν απαιτείται ψήφιση της αλλαγής της στη Βουλή) να τροποποιήσει την ΥΑ και να επιτρέπει στους Κρητικούς να λαμβάνουν βοσκοτόπια σε όλη την Ελλάδα, όπως έκανε ο διάδοχός του, κ. Σπήλιος Λιβανός στις 5 Οκτωβρίου 2021 με την υπ΄ αρ. 1217/264725 (ΦΕΚ Β΄ 4584/5-10-2021) ΚΥΑ, αλλά **ΌΤΙ ΕΙΝΑΙ ΝΟΜΙΜΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΗΘΙΚΟ**.

Ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Λιβανός, όφειλε να διαπιστώσει την καταφανώς ψευδή αύξηση του ζωικού κεφαλαίου στην Κρήτη, που δεν ήταν μόνο στα αμνοερίφια, όπως έλεγε, αλλά κυρίως, στα ενήλικα θηλυκά και παραγωγικά ζώα και ως εκ τούτου, να περιορίσει τους Κρητικούς εντός Κρήτης. Με την ίδια λογική μπορούμε να νομοθετήσουμε ότι επιτρέπεται και η κλοπή, θεσπίζοντάς τη ...νομότυπη, αλλά δεν συμβαδίζει αυτό με το Κράτος Δικαίου... Συνεπώς ευθύνες για αυτή την τροποποίηση της τεχνικής λύσης πρέπει να αποδοθούν και στον τελευταίο. Η αλλαγή της τεχνικής λύσης από τον κ. Λιβανό έκανε εφικτή μια τερατώδη κατανομή δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα για τα έτη 2020 και 2021. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι, στις 5 Οκτωβρίου 2021 δημοσιεύεται η απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και την επόμενη ημέρα, στις 6 Οκτωβρίου 2021, ο τότε Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., κ. Δ. Μελάς, εκδίδει ανακοίνωση για την τελική χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα έτους 2020:

(https://www.agrotypos.gr/files/anakoinosi_xorigisis_vasikis_enisxisis_apo_ea_2020.pdf).

Επίσης, πρόσθετα αποτελέσματα αυτής της τροποποίησης της ΚΥΑ για την εφαρμογή της «τεχνικής λύσης», η οποία έλαβε χώρα το 2021 με κατανομή βοσκοτόπων εκτός Χωρικής Ενότητας, δηλαδή, εκτός Κρήτης, ήταν να γεμίσει το διαδίκτυο και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης με διαφημίσεις για αγοραπωλησίες βοσκοτοπικών δικαιωμάτων, από το 2022 μέχρι και τον Απρίλιο του 2025 και συνεπώς, μετά και την εξασφάλιση της μεταβίβασης πρόσθετων βοσκοτοπικών δικαιωμάτων και για τους παλαιότερους «κτηνοτρόφους» της Κρήτης, να μετατραπούν οι αναληθείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου στην Κρήτη σε παράνομες καταβολές ευρωπαϊκών οικονομικών ενισχύσεων, όπως αποδεικνύεται από σχετικά στοιχεία, που απέστειλε ο ΟΠΕΚΕΠΕ στην αρμόδια Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής. Από το έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ αποδεικνύεται ότι, ενώ οι μεταβιβάσεις βοσκοτοπικών δικαιωμάτων προς την Κρήτη ήταν το 1/20 του συνόλου στην Ελληνική Επικράτεια, στη συνέχεια, το 2016, αυξήθηκαν αλματωδώς, σε περισσότερο από το 1/3 του συνόλου της χώρας μετά την υπογραφή της επίμαχης ΚΥΑ.

Έτσι, λοιπόν, οι επιδοτήσεις που κατανεμήθηκαν σε ανύπαρκτους κτηνοτρόφους περιλάμβαναν εκτάσεις σε μεγάλα υψώματα ή ακόμα και σε λίμνες (λίμνη Κάρλα στη

Θεσσαλία), μέχρι και σε γήπεδα ποδοσφαίρου. Το τραγελαφικό, όμως, είναι, πως έχουμε 34 περιπτώσεις, ως τώρα, όπου κτηνοτρόφοι εμφανίζονται να κατέχουν βοσκοτόπους σε Σκόπια και Αλβανία. Σύμφωνα με το ΦΕΚ που παρουσιάσαμε στην Επιτροπή, έπρεπε να αποδεικνύεται η μετακίνηση των ζώων, πράγμα αδύνατο και παράλογο, κτηνοτρόφος να μετακινήσει το κοπάδι του από την Κρήτη στα Γρεβενά.

Ο πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Γρηγόριος Βάρας, όταν άρχισε να μιλάει για εγκληματική οργάνωση και δέσμευσε ΑΦΜ δικαιούχων, κατατομήθηκε από τη θέση του, όπως ο ίδιος κατήγγειλε, από τον τότε Υπουργό, κο Βορίδη. Στη συνέχεια, ο κος Βάρας, ως γνωστόν, τοποθετήθηκε ως επιστημονικός συνεργάτης του πρωθυπουργού, κου Κ. Μητσοτάκη, στο Μέγαρο Μαξίμου. Από τη νέα του θέση, είναι αδύνατο και παράλογο να μη γνωστοποίησε το τι γινόταν στον Οργανισμό όπου προήδρευε στον πρωθυπουργό, κο Μητσοτάκη. Εν προκειμένω, θεωρούμε ότι όφειλε να έχουν εξεταστεί, ως μάρτυρες, κατ' αντιπαράσταση, ο ως άνω, κος Βάρας με τον κο Βορίδη.

Ο κος Σαλάτας, από την πλευρά του, ως πρώην Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατηγορήσε ως ηθικό αυτουργό για την απομάκρυνσή του από τη θέση Προέδρου στον Οργανισμό τον κο Μυλωνάκη (Υφυπουργός στον πρωθυπουργό), αφήνοντας αιχμές ακόμα και για τον ίδιο τον πρωθυπουργό. Εν προκειμένω, θεωρούμε ότι όφειλε να έχουν εξεταστεί, ως μάρτυρες, κατ' αντιπαράσταση, ο ως άνω, κος Σαλάτας με τον κο Μυλωνάκη.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ ξεπερνά κάθε προηγούμενο στη διασπάθιση Κοινοτικών κονδυλίων, ως καλοστημένη εγκληματική «πυραμίδα». Οι ιδιωτικές εταιρείες ήλεγχαν τη δομή του Οργανισμού, καθώς, εκείνες είχαν τα πληροφορικά συστήματα, όπως τον πηγαίο κώδικα, τον αλγόριθμο του δειγματοληπτικού ελέγχου, την τηλεσκοπική εφαρμογή εποπτείας (monitoring) κ.α. Σε ορισμένες περιοχές της χώρας, γινόταν συνεχής έλεγχος, όπως (πχ) σε Ανατολική και Κεντρική Μακεδονία, ενώ, σε άλλα γεωγραφικά διαμερίσματα, ο έλεγχος ήταν σχεδόν ανύπαρκτος. Άλλωστε, για το λόγο αυτό, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης, κ. Κυριάκος Βελόπουλος, είχε καταθέσει Ερώτηση, τον Απρίλιο του έτους 2020, στον τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, κο Μ. Βορίδη. Παράλληλα, δε, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης ζητούσε διευκρινίσεις για το ρόλο της ΑΑΔΕ στο θέμα των ελέγχων, από τότε.

Σε ό,τι αφορά στο σύστημα για τις διορθώσεις των δηλώσεων ΟΣΔΕ, το εν λόγω, άλλοτε «έπεφτε», και άλλοτε «άνοιγε», και μάλιστα, το ίδιο επαναλήφθηκε πριν από λίγους μήνες (Οκτώβριος 2025). Τη μια μέρα, με email, προέτρεπαν τους δικαιούχους επιδοτήσεων να στείλουν τις διορθώσεις για εξάλειψη σφαλμάτων στις ανωτέρω δηλώσεις προς την εταιρεία Neuropublic, και την άλλη μέρα, να τις στείλουν στην αρμόδια Διεύθυνση του ΟΠΕΚΕΠΕ. Δηλαδή, έγινε ανεκτό, ως μη όφειλε, ένα επιχειρησιακό «αλαλούμ». Το αποτέλεσμα είναι, ακόμα και σήμερα, να μη έχει γίνει αποσφαλμάτωση των δηλώσεων καλλιέργειας.

Η λεγόμενη τηλεσκοπική απεικόνιση (monitoring) δεν λειτουργεί, ακόμα και σήμερα, με ορθό τρόπο. Τα κέντρα υποδοχής δηλώσεων ΟΣΔΕ (ΚΥΔ) έχουν παλαιότερους χάρτες των αγρών και ο Οργανισμός έχει νεώτερους. Έτσι, είναι φύσει αδύνατον να γίνει ορθή απεικόνιση και ουσιαστικός έλεγχος. Η μη σωστή λειτουργία του Οργανισμού, εκ της ιδρύσεώς του, αποδεικνύει, πως το σύστημα ελέγχων ήταν περίπλοκο, χωρίς ουσιαστικά προβλεπόμενα κριτήρια διασταύρωσης ορθότητας των εκάστοτε δηλώσεων. Άλλωστε, δεν υπάρχουν και σήμερα δασικοί χάρτες, ούτε

διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, ενώ, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί το Εθνικό Κτηματολόγιο.

Ο αριθμός ταυτότητας ακινήτων (ΑΤΑΚ), του οποίου η κατάθεση ζητείται από τους αγρότες, δεν είναι δυνατό να ευρεθεί και να κατατεθεί καταλλήλως από πολλούς εξ' αυτών, καθώς, πολλά καλλιεργήσιμα χωράφια είναι «εξ' αδιαιρέτου» και πολλοί εκ των γεωκτημόνων διαμένουν στο εξωτερικό. Για αυτό το λόγο, πολλοί εκ των ιδιοκτητών αυτών των χωραφιών είναι αδύνατον να βρεθούν και οι ενοικιαστές-χρήστες (αγρότες), είναι έκθετοι. Ο ΚΑΕΚ (Κωδικός Αριθμός Εθνικού Κτηματολογίου) για αγροτεμάχια κάτω των 20 στρεμμάτων δεν επιλύει το πρόβλημα, καθώς, το Εθνικό Κτηματολόγιο δεν έχει περαιωθεί σε όλη την Επικράτεια. Όλο αυτό το σκηνικό το επισκιάζει και ο πολυτεμαχισμός σε μικρό κλήρο, κυρίως σε Μακεδονία και Θράκη, αφού, δεν έχουν πραγματοποιηθεί αναδασμοί γης με ευθύνη της Πολιτείας.

Στο θέμα των κτηνοτρόφων, όλοι οι μάρτυρες που κατέθεσαν στην Επιτροπή συμφώνησαν., πως αν είχαν εκπονηθεί διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, δεν θα μπορούσαν να δοθούν Κοινοτικές επιδοτήσεις σε κτηνοτρόφους χωρίς ζωικό κεφάλαιο (κοπάδια), ούτε θα γινόταν καταπάτηση δημοσίων εκτάσεων. Υποτίθεται ότι, πριν από ενάμιση χρόνο, την εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, με κυβερνητική απόφαση, θα την αναλάμβαναν οι Αυτοδιοικητικές Περιφέρειες τη χώρας (Β' Βαθμός Αυτοδιοίκησης). Χωρίς καμία επίσημη δήλωση, όμως, ξαφνικά, αυτά τα σχέδια «πάγωσαν». Τελικά, ανατέθηκε, τον Ιούνιο του 2025, με απόφαση της κυβέρνησης, η εκπόνησή τους στην εταιρεία «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Α.Ε.», που αποτελεί επιτελικό φορέα του ελληνικού Δημοσίου και υπάγεται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Τα χρήματα, τώρα, που χορηγήθηκαν στις κατά τόπου Περιφέρειες, ουδείς δίνει εξηγήσεις πού δαπανήθηκαν και πώς έγινε η διαχείρισή τους (περίπου 25 εκατομμύρια ευρώ). Πιο συγκεκριμένα, το σχετικό ιστορικό έχει ως εξής:

Το 2015, στο ν.4351/2015 (ΦΕΚ Α' 164) για τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης και λόγω των πολύ στενών δημοσιονομικών δυνατοτήτων λόγω του 3^{ου} Μνημονίου, με εισήγηση του κ. Αποστόλου, η Βουλή νομοθέτησε να εκπονηθούν τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης με προκήρυξη διαγωνισμού από τις αιρετές Περιφέρειες και με χρηματοδότηση από τα τέλη βοσκής που θα κατατίθενται στις Περιφέρειες από τους κτηνοτρόφους. Ήταν μία λύση ανάγκης, η οποία, όμως, δεν ήταν πρακτικά δόκιμη, καθώς, οι Περιφέρειες δεν είχαν την τεχνογνωσία και δεν αντιλαμβάνονταν τη σχετική αναγκαιότητα. Παρά ταύτα, καθορίστηκαν οι τεχνικές προδιαγραφές των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης με την ΚΥΑ 1058/71977/3.07.2017 (ΦΕΚ 2331 Β') και η χρηματοδότηση τους εξασφαλίστηκε από τις επιδοτήσεις του ΟΣΔΕ με την ΥΑ 915/69142/18 (ΦΕΚ Β' 1812).

Παρ' όλα αυτά, το 2019, ήταν όλα σχεδόν έτοιμα για να εκπονηθούν τα διετή Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης και να τερματιστεί η προσωρινή «τεχνική λύση» της εικονικής κατανομής των δημόσιων και δημοτικών βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους για τη λήψη των άμεσων ευρωπαϊκών οικονομικών ενισχύσεων. Μακροσκελή επιστολή απέστειλε στις 16-7-2019 στο νέο Υπουργό κ. Βορίδη, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λιβαδοπονικής Εταιρείας και Προϊστάμενος του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών, κ. Θ. Παπαχρήστου και του πρότεινε να προχωρήσει άμεσα στο διαγωνισμό για την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης (Δ.Σ.Β.), όπως πρότεινε και το ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας, λίγο αργότερα με Υπόμνημα προς τον Πρωθυπουργό (κοινοποιήθηκε και στον ΥΠΑΑΤ) με αρ. πρ: 585/29-08-2019. Η διετής

παράταση που έδωσε ο κ. Βορίδης για τα Δ.Σ.Β., μέχρι 31/12/2021 και η επακόλουθη (επταετής συνολικά) αδράνεια των Κυβερνήσεων της ΝΔ αποτελούν το θεμέλιο για την οικοδόμηση του σκανδάλου των επιδοτήσεων των βοσκοτόπων.

Ο ενδιαμέσος φορέας συντονισμού, Α' και Β' βαθμού, ανάμεσα στα ΚΥΔ και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, η εταιρεία «GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ», κατ' άλλους, ήταν απαραίτητη, και κατ' άλλους, όχι. Τα χρήματα που λάμβανε ο εν λόγω φορέας, ως ενδιαμέσος κρίκος, θα μπορούσαν να δοθούν στον αγροτικό τομέα προς αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και να μην επιβαρύνουν τους ίδιους τους αγρότες, όπως υποστήριξαν μάρτυρες στην Επιτροπή, συμμεριζόμενοι τα όσα ισχυρίζονται και πολλοί αγροτο-συνεταιρισμοί. Να σημειώσουμε ότι, προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, κος Γεωργαντάς, ισχυριζόμενος, πως τα κονδύλια που έλαβε η «GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ» καταβλήθηκαν σε αυτήν άσκοπα και μπορούσαν να εξοικονομηθούν για τον πρωτογενή τομέα με μια λελογισμένη διαχειριστική πολιτική.

Να τονίσουμε, επίσης, πως Απόφαση των Υπουργών, Λιβανού και Γεωργαντά έκανε λόγο για προϋπόθεση κύκλου εργασιών τουλάχιστον δυο χιλιάδων ευρώ, ως αποδεικτικό στοιχείο των κτηνοτρόφων σχετικά με την ύπαρξη κοπαδιού.

Σύμφωνα με το δελτίο τύπου της 20^{ης} Μαΐου 2025 της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (<https://www.eppo.europa.eu/en/media/news/greece-eppo-probes-opekepe-officials-over-alleged-organised-agricultural-subsidy-fraud>), αλλά και με το διαδικαστικό υπόβαθρο της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ABM Ε.Ε.Ε 2024/98 - Reference Number 1299/2024 ποινικής δικογραφίας, που υποβλήθηκε από τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες Ευγενία Κυβέλου και Ελένη Σίσκου) και το οποίο υποβλήθηκε στην Βουλή των Ελλήνων με το υπ' αρ. πρωτ. 36590/25-6-25 έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης Γ. Φλωρίδη: «η έρευνα αφορά, μεταξύ άλλων, καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες, κατά την περίοδο 2019 έως 2022, σημαντικός αριθμός ατόμων παρουσιάστηκε ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα. Οι βοσκότοποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν ως επί το πλείστον δημόσια γη που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους, χωρίς ιδιόκτητη γεωργική γη. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους». **Για τον παραπάνω λόγο, αιτηθήκαμε την κλήτευση και του Υπουργού, κ. Φλωρίδη, ως μάρτυρα στην Επιτροπή, προς απόδοση των σχετικών επεξηγήσεων, η οποία όμως, καταχρηστικά, δεν έγινε αποδεκτή.** Αποτελεσματικός τρόπος περιορισμού της συνέχισης της απάτης με τα ιδιωτικά βοσκοτόπια σε κατάσταση διατήρησης με χρήση δημόσιων βοσκοτόπων από την τεχνική λύση, ήταν η τροποποίηση του άρθρου 5, παρ. 12 της ΚΥΑ 873/55993/15 (ΦΕΚ Β' 942) της «τεχνικής λύσης», με την ΚΥΑ 1217/264725 (ΦΕΚ Β' 4584/5-10-2021) από τον Σπήλιο Λιβανό που προσέθεσε την φράση: «Οι ιδιωτικές εκτάσεις που δηλώθηκαν κατά το χρόνο απόκτησης των δικαιωμάτων βοσκότοπου εξαιρούνται από την κατ' έτος απαίτηση κατανομής της παρούσας», με σκοπό τα δικαιώματα που αποκτήθηκαν από το Εθνικό Απόθεμα με ιδιωτικές εκτάσεις (νόμιμες ή παράνομες) να μην μπορούν να ενεργοποιούνται πλέον με δημόσιες εκτάσεις της «τεχνικής λύσης».

Αυτή την ορθή διάταξη της «τεχνικής λύσης» εξουδετέρωσε το επόμενο έτος ο κ. Γ. Γεωργαντάς με δική του νέα τροποποίηση της ΚΥΑ της «τεχνικής λύσης» (υπ' αρ. ΚΥΑ

1485/391112 - ΦΕΚ Β΄ 6647/22-12-2022) που προσέθεσε νέο ένοχο εδάφιο: «η ανωτέρω εξαίρεση από την κατ' έτος απαίτηση κατανομής δεν εφαρμόζεται για τις ιδιωτικές εκτάσεις που είχαν δηλωθεί από κτηνοτρόφους, που από το έτος ενίσχυσης 2021 και εφεξής, (α) διαθέτουν πάνω από 100 αιγοπρόβατα ή 15 βοοειδή κατά περίπτωση και (β) λαμβάνουν συνδεδεμένη ενίσχυση ή τεκμηριώνουν την παραγωγική δραστηριότητά τους βάσει ετήσιου κύκλου εργασιών μεγαλύτερου ή ίσου των 2.000,00 €". Πλέον με εικονική δήλωση 100 αιγοπροβάτων και εικονικό τζίρο 2.000,00€ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ, όσοι με απάτη απέκτησαν τα δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα, κατά τα έτη 2019, 2020, 2021 και 2022 να συνεχίσουν την εξαπάτηση και κατά τα έτη 2023 και 2024 με ψευδές ζωικό κεφάλαιο, όπως ακριβώς περιέγραψε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Εκ των ανωτέρω συμπεραίνουμε ότι η υπ. αρ' 1485/391112 (ΦΕΚ Β΄ 6647/22-12-2022) ΚΥΑ του Γ. Γεωργαντά που τροποποίησε το άρθρο 5, παρ. 12 της ΚΥΑ 873/55993/15 (ΦΕΚ Β΄ 942) της «τεχνικής λύσης», ήταν καθοριστική για τη συνέχιση της διασπάθισης των οικονομικών ενισχύσεων των βοσκοτόπων κατά τα έτη 2023 και 2024.

Επιπρόσθετα και όπως προέκυψε από τις απαντήσεις των Δ/σεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων σε σχετικό ερώτημα της Εξεταστικής Επιτροπής, από το έτος 2022 και μετά, δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία της κύρωσης της εικονικής κατανομής των δημόσιων βοσκοτόπων με την «τεχνική λύση» από τις αιρετές Περιφέρειες, παρ' ότι αυτή η διαδικασία κύρωσης της κατανομής βοσκοτόπων εφαρμόστηκε, μέχρι και το 2021. Αυτή η διαδικασία ήταν ουσιαστική, αφορούσε στον έλεγχο της χωροταξικής κατανομής των δημόσιων βοσκοτόπων με την «τεχνική λύση» με τα ακόλουθα στάδια: (α) αποστολή (μέσω ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής) από τον ΟΠΕΚΕΠΕ των καταστάσεων με την κατανομή των βοσκοτόπων ανά κτηνοτρόφο στην κάθε Περιφερειακή Ενότητα, (β) ανάρτηση - δημοσίευση της κατανομής βοσκοτόπων στην Περιφερειακή Ενότητα, (γ) υποβολή και εξέταση ενστάσεων των ενδιαφερόμενων κτηνοτρόφων για την τροποποίησή της και (δ) θεώρηση - κύρωση της τελικής κατανομής βοσκοτόπων από τον αρμόδιο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη, και συνεπώς δεν μπορούσε να παραληφθεί με την τελική υπογραφή του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως και δεν έγινε αυτό, μέχρι και το 2021. Συνεπώς, ο κ. Γ. Γεωργαντάς ενήργησε υπό το πρίσμα μιας εκδοχής ερμηνείας της παρ. 5, του άρθρου 19, του ν. 4351/2015 (ΦΕΚ Α΄ 164) και της υπ' αρ. 915/69142/18 (ΦΕΚ 1812 Β/21-05-2018) ΥΑ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Η δικαιολογία του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Ε. Σημανδράκου, η οποία ήρθε ως απάντηση στα έγγραφα των αρμόδιων υπηρεσιών των Περιφερειών για την αναζήτηση της κατανομής των βοσκοτόπων του 2022, ήταν η αλλαγή του πληροφοριακού συστήματος, ενώ δόθηκε και μία υπόσχεση για αποστολή των απαιτούμενων στοιχείων στο μέλλον που μέχρι σήμερα δεν πραγματοποιήθηκε. **Γενικότερα, το έτος 2022, υπήρξαν πολλά προβλήματα στη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος του ΟΠΕΚΕΠΕ και δεν διενεργήθηκαν οι προβλεπόμενοι διασταυρωτικοί έλεγχοι, ενώ, παρατηρήθηκαν και πολλά λάθη κατά τις πληρωμές με εσφαλμένη εικόνα δικαιωμάτων έτους 2022, όπως καταγγέλθηκε από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Ν. Σαλάτα, στην Εξεταστική Επιτροπή και επιβεβαιώνεται από το υπ' αρ' 332654/57982/2023/27-11-2023 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη μετά από σχετική έρευνα.** Εν προκειμένω, θεωρούμε ότι

όφειλε να έχουν εξεταστεί, ως μάρτυρες, κατ' αντιπαράσταση, ο ως άνω, κος Σημανδράκος με τον κο Αυγενάκη.

Το νέο σχήμα ΟΠΕΚΕΠΕ – ΑΑΔΕ, ήδη, παρουσιάζει προβλήματα στη λειτουργία του. Ως Ελληνική Λύση, το είχαμε προβλέψει και είχαμε προειδοποιήσει. Οι ορκωτοί λογιστές κατήγγειλαν πως δεν τους δίνονται τα απαιτούμενα οικονομικά στοιχεία λογιστικού ελέγχου. Η ΑΑΔΕ, από την πλευρά της, ισχυρίζεται, πως η εταιρεία «Leverage Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.» θα ελεγχθεί και θα αξιολογηθεί νομικά. Αυτό κατά πολλούς, και από την ίδια την εταιρεία, ερμηνεύεται, ως έμμεση απειλή. Ως Ελληνική Λύση, προτείναμε να κληθούν μάρτυρες στην Επιτροπή και από τις δυο πλευρές, για να διαλευκανθεί το ζήτημα που προέκυψε και πρωτίστως να αποκρυσταλλώσει άποψη η κοινή γνώμη. Ως εκ τούτου, όφειλε να έχουν εξεταστεί, ως μάρτυρες, κατ' αντιπαράσταση, ο Διοικητής της ΑΑΔΕ, κος Πιτσιλής με τους ορκωτούς λογιστές της εταιρείας «Leverage Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.». Το αίτημά μας, δυστυχώς, απορρίφθηκε από την πλειοψηφία. Πάγια τακτική, εξ' άλλου, της κυβέρνησης, όπως έχει πράξει σε άλλες Εξεταστικές Επιτροπές (Τηλεφωνικών υποκλοπών και Τεμπών), είναι να απορρίπτει, συλλήβδην, μάρτυρες που προτείνει η αντιπολίτευση, μη θέλοντας να ακουστούν, για πρακτικούς λόγους.

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Γεωτεχνικών Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΟΓΕΔΥ) ζήτησε το συγκεκριμένο, ως άνω θέμα, να έρθει προς συζήτηση στη Βουλή. Εμείς, ζητήσαμε να συζητηθεί, αλλά και πάλι, όμως, απορρίφθηκε η πρότασή μας από την κυβέρνηση. Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, εκτός από τις περικοπές των Κοινοτικών κονδυλίων, καταρρακώνει και αμαυρώνει την εικόνα της αξιοπιστίας και αξιοκρατίας της χώρας μας σε ολάκερη τη γηραιά ήπειρο, ενώ, παράλληλα, επιβαρύνει και τον κρατικό προϋπολογισμό δια της αύξησης των φόρων που εισπράττονται από τους πολίτες. Αυτό, λοιπόν, εμείς το είχαμε επισημάνει πριν την έναρξη της Εξεταστικής Επιτροπής για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς, δανειζόμαστε, όπως είπαμε, και πληρώνουμε τους αγρότες μέσω του ΕΛΕΓΕΠ, που είναι συνδεδεμένος λογαριασμός με τον κρατικό προϋπολογισμό. Αν οι δηλώσεις ΟΣΔΕ γινόντουσαν στην ώρα τους, δεν θα είχαμε καμία οικονομική επιβάρυνση, ούτε περικοπές κονδυλίων από την Ε.Ε. Το αξιοπερίεργο και ύποπτο είναι, πως έχουμε συνάψει συμφωνία τεσσάρων ετών, αρχής γενομένης από το 2022, με συγκεκριμένη, συστημική τράπεζα. Καίριο ερώτημα είναι, πώς γνωρίζει και θεωρεί βέβαιο η κυβέρνηση ότι θα καθυστερούν οι καταθέσεις των προβλεπόμενων δηλώσεων ΟΣΔΕ, κάθε χρόνο, ξεπερνώντας την καταληκτική ημερομηνία που ορίζει το άρθρο 5, του σχετικού Κανονισμού της Ε.Ε.

Αλγεινή εντύπωση αλλά και υποψία προκαλεί η ραγδαία αύξηση του λεγόμενου εθνικού αποθέματος του έτους 2020 και 2021. Τα επόμενα χρόνια, το εν λόγω απόθεμα πέφτει κατακόρυφα, ως δια μαγείας. Από τα 122 εκατομμύρια εκτάρια στρέμματα, σε λιγότερο από τρία χρόνια, πέφτει, ξαφνικά στα 4 εκατομμύρια εκτάρια-στρέμματα. Αυτό είναι οφθαλμοφανές, πως κάποιοι επιτήδριοι χρησιμοποίησαν το αριθμητικό αυτό μέγεθος και έλαβαν υψηλές επιδοτήσεις σε βάρος πραγματικών καλλιεργητών, στερώντας τους, παράλληλα, τα λεγόμενα «ιστορικά δικαιώματα».

Οι μάρτυρες κύριοι Ντοκούλης και Μπουνάκης δεν έπεισαν ως ιδιοκτήτες ΚΥΔ, για τους διασταυρωτικούς ελέγχους σε αγρούς και βοσκοτόπους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το ότι εντοπίστηκαν Κρητικοί κτηνοτρόφοι να διαθέτουν στην κυριότητά τους σημεία βόσκησης ακόμα και στη λίμνη Κάρλα του Νομού Μαγνησίας. Αυτό βεβαίως το κατήγγειλε ο ίδιος ο βουλευτής και πρώην Υπουργός, κ. Χρήστος

Μπουκώρος, ο οποίος, όμως, στην κατάθεσή του δεν έπεισε για το ότι δεν παρακολουθούσε το τηλέφωνό του, ο «alter ego», του πρωθυπουργού, κος Μυλωνάκης. Ως κόμμα, ζητήσαμε από την Ελληνική Λύση να κληθεί ως μάρτυρας και ο πρώην βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος και νυν ανεξάρτητος, κος Σαλμάς, που στην αρχή, είχε κάνει δημόσια δηλώσεις, πως τηλέφωνα υπουργών και βουλευτών τα παρακολουθούσε το Μαξίμου, μέσω του κου Μυλωνάκη, και κατόπιν τούτου, ανασκεύασε τους ισχυρισμούς του, «παίρνοντας πίσω» τα λεγόμενά του. Η πλειοψηφούσα παράταξη, ως είθισται, απέρριψε και αυτόν το μάρτυρα που προτείναμε.

Η σκευωρία του ΟΠΕΚΕΠΕ έχει βαθιές ρίζες στο παρελθόν, πλην όμως, τα σκάνδαλα και οι ατασθαλίες διογκώθηκαν τα τελευταία πέντε χρόνια. Για αυτό τον λόγο, η εισαγγελία της Ε.Ε. αποφαινεται πως οι εμπλεκόμενοι στο ανωτέρω σκάνδαλο λειτουργούν υπό το σχήμα εγκληματικής οργάνωσης, και ως εκ τούτου, ο ΟΠΕΚΕΠΕ βρίσκεται και σήμερα, υπό τον ποινικό έλεγχο της. Προκαλεί, επίσης, εντύπωση, πως το κομματικό στέλεχος και πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, κος Κοντός, έμπειρος πολιτικός μακράς θητείας, έκανε λόγο, μιλώντας ως μάρτυρας, για ύπαρξη αγροτικού κτηματολογίου, εδώ και πολλά χρόνια, το οποίο, όμως, εξαφανίστηκε. Το είχε επικαλεστεί επί δικής του θητείας για δικαιότερη φορολόγηση των αγροτών και των κτηνοτρόφων. Σε ερώτησή μας, και ο ίδιος απόρησε, γιατί δεν ολοκληρώθηκε. Αν υπήρχε η λεγόμενη «τράπεζα γης», ο έλεγχος θα ήταν πιο αξιοκρατικός και δίκαιος. Στο ίδιο μήκος κύματος και η εταιρεία "ΑΓΡΟ-ΓΗ", που διαλύθηκε, όμως με την κατηγορία κομματικών προσλήψεων, με τη συναίνεση των κομμάτων ΝΔ & ΠΑΣΟΚ. Το αντικείμενό της ήταν η χαρτογράφηση και η τοπογραφική αποτύπωση του αγροτικού κλήρου, που θα συνέδραμε στην ορθή εκμετάλλευση, διανομή και παραγωγή. Από την πλευρά μας, ως Ελληνική Λύση, οφείλουμε να τονίσουμε, πως ζητήσαμε να συνεχιστούν οι εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής, καθώς, έπρεπε να καταθέσουν σημαντικοί μάρτυρες, που θα έδιναν πολλά επιπλέον περαιτέρω στοιχεία. Αυτονόητο είναι, το ότι έπρεπε να κληθεί και ο ίδιος ο πρωθυπουργός, κ. Κ. Μητσοτάκης για να δώσει περαιτέρω στοιχεία.

Ένα από τα μεγαλύτερα «αγκάθια» στην αυτόνομη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ υπήρξε η στενή εξάρτησή του από τις υπηρεσίες του Τεχνικού Συμβούλου και της "GAIA ΕΠΕΙΧΕΙΡΕΙΝ". Η μόνη προσπάθεια απεμπλοκής του Οργανισμού από τα ιδιωτικά συμφέροντα αυτά έγινε, το έτος 2022, επί υπουργικής θητείας Γ. Γεωργαντά. Στο διαβιβαστικό έγγραφο για τη δικογραφία του ΟΠΕΚΕΠΕ, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία περιγράφει αναλυτικά την αλληλεξάρτηση ΟΠΕΚΕΠΕ και ιδιωτικών συμφερόντων: Οι δηλώσεις των αγροτών υποβαλλόταν στο ΟΣΔΕ του ΟΠΕΚΕΠΕ, μέσω πιστοποιημένων ΚΥΔ. Η εταιρεία "GAIA ΕΠΕΙΧΕΙΡΕΙΝ" ήταν ο συντονιστής των ΚΥΔ και όλοι αυτοί είχαν πρόσβαση στις πληροφορίες που σχετίζονται με τους διαθέσιμους επιλέξιμους βοσκοτόπους. Επιπλέον, βασικός μέτοχος της τελευταίας εταιρείας ήταν και παραμένει η εταιρεία "Neurorublic", η οποία, λόγω της αποτυχίας του ΟΠΕΚΕΠΕ να εγκαταστήσει ένα κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα για την υποστήριξη όλων διαδικασιών, μέσω ΟΣΔΕ, έπαιζε, παράλληλα, το ρόλο του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, μέσω σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Σε όλη αυτή την περιγραφή, ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αναγνωρίζει, ρητά ότι, οι μόνες προσπάθειες προς την κατεύθυνση της απεξάρτησης του ΟΠΕΚΕΠΕ από τις υπηρεσίες του Τεχνικού Συμβούλου, έγιναν κατά τη διετία 2022 – 2023.

Όπως είναι σαφές, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, οι ανωτέρω διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αποδεικνύονται αληθείς, μέσα από συγκεκριμένες πολιτικές αποφάσεις, που ελήφθησαν το 2022. Αρχικά, τον Απρίλιο του 2022, αποφασίστηκε και υπογράφηκε από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων η μεταφορά της διαδικασίας υποβολής της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης στο gov.gr (Κ.Υ.Α. υπ' αρ. 1573/14-4-2022, Β' 1844). Η απόφαση αυτή σηματοδότησε μια νέα εποχή για τα πληροφοριακά συστήματα του Οργανισμού, τα οποία έπρεπε να βρίσκονται στο κρατικό κυβερνητικό "νέφος" (g-cloud).

Επιπλέον, το ίδιο έτος, αποφασίστηκε η κατάργηση του φορέα συντονισμού και έτσι, η εταιρεία "GAIA ΕΠΕΙΧΕΙΡΕΙΝ", που είχε το ρόλο αυτό, από το 2014, έπαψε να συμμετέχει στη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης. Τις αρμοδιότητες του φορέα συντονισμού, που αφορούσαν στο συντονισμό των ΚΥΔ, κατά τη συλλογή των αιτήσεων, ανέλαβε έκτοτε ο ίδιος ο ΟΠΕΚΕΠΕ. Πρέπει να σημειωθεί ότι, με την απόφαση αυτή η εταιρεία "GAIA ΕΠΕΙΧΕΙΡΕΙΝ" έπαψε να έχει πλέον πρόσβαση στα δεδομένα των αιτήσεων των αγροτών.

Επιπλέον, επιτεύχθηκε μείωση του συνολικού κόστους για την υποβολή των αιτήσεων ενίσχυσης. Μέχρι την κατάργηση του φορέα συντονισμού, κάθε αγρότης κατέβαλε για τις υπηρεσίες του, υποχρεωτικά, περίπου 5-7 ευρώ ανά αίτηση, κατ' έτος. Το ποσό αυτό, που για το σύνολο των ως άνω 600.000 αιτήσεων που υποβαλλόταν, κατ' έτος, εκτινασσόταν περίπου στα 4,5 εκατομμύρια ευρώ, έχει, έκτοτε, εξοικονομηθεί.

Στο διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας γίνεται, επίσης, εκτενής αναφορά στις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν επιτήδριοι, ώστε να δημιουργήσουν τεχνητές συνθήκες για παράνομη λήψη αγροτικών επιδοτήσεων. Από την εισαγγελική έρευνα προέκυψε ότι η κατανομή μέσω της τεχνικής λύσης δημόσιων βοσκοτόπων σε αγρότες, ανεξάρτητα από την πραγματική κτηνοτροφική τους δραστηριότητα, διευκόλυνε την ψευδή δήλωση αυξημένου αριθμού ζωικού κεφαλαίου, ώστε, να αποκτηθεί πρόσβαση σε υψηλότερες πληρωμές ενισχύσεων. Περαιτέρω, διαπιστώθηκε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, δημόσιοι βοσκότοποι που δηλώνοντας ως ιδιωτικοί από αιτούντες εθνικό απόθεμα, είχαν τα προηγούμενα χρόνια κατανεμηθεί, ως δημόσιοι, στο πλαίσιο τη «τεχνικής λύσης». Από τις συνεδριάσεις της Εξεταστικής Επιτροπής προέκυψε ότι, επί υπουργίας Γ. Γεωργαντά, λήφθηκαν κάποια μέτρα για την πάταξη των συγκεκριμένων φαινομένων καταστρατήγησης των κανόνων για τη χορήγηση αγροτικών επιδοτήσεων.

Μέσω της συντονισμένης αυτής προσπάθειας, αντιμετωπίστηκαν οι περιπτώσεις των επιτήδειων -μη πραγματικών δικαιούχων- που επιδίωκαν τη λήψη εθνικού αποθέματος. Από την παρατήρηση των αριθμητικών στοιχείων που τέθηκαν σε γνώση της Επιτροπής, προέκυψε θεαματική μείωση της χορήγησης δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα, κατά το έτος 2022. Τη συγκεκριμένη χρονιά, μάλιστα, εξ' αιτίας των ανωτέρω μέτρων, δεν χρειάστηκε να γίνει γραμμική μείωση των επιδοτήσεων των υπολοίπων αγροτών, προκειμένου να δοθούν πρόσθετα χρήματα σε αιτούντες εθνικό απόθεμα. Σε σχέση, δε, με τη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, για πρώτη φορά, η επιλογή και ο διορισμός του νέου Προέδρου του ΔΣ του Οργανισμού έγινε με τη συνδρομή του ΑΣΕΠ, σύμφωνα με τις διαδικασίες του Ν.4735/2020. Ο νέος Πρόεδρος διορίστηκε, τότε, με βάση αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια. Όλοι οι υπόλοιποι ήταν τοποθετημένοι με κομματικά και αδιαφανή κριτήρια.

Σημαντικό ρόλο, βεβαίως, διαδραμάτισαν και πολλοί αγροτο-συνεταιρισμοί στη διαδικασία διεκπεραίωσης δηλώσεων ΟΣΔΕ, μέσω ΚΥΔ. Αν είχαμε ένα πιο ισχυρό και υγιές συνεταιριστικό κίνημα, υπό ένα άλλο νομικό πλαίσιο διαχείρισης και λειτουργίας του, θα είχαμε έναν ισχυρότερο πόλο για τη στρατηγική και την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, που θα διασφάλιζε και μια πιο δίκαιη κατανομή των επιδοτήσεων.

Η εταιρεία “COGNITERRA”, που ιδρύθηκε το 2020 από πέντε συνεταιριστικές οργανώσεις, στη συνέχεια, άλλαξε το ιδιοκτησιακό καθεστώς της και η αρχικοί συνεταιριστικοί μέτοχοι συρρικνώθηκαν σε μόλις 20% του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς, η εταιρεία πέρασε σε χέρια ιδιωτικών συμφερόντων. Η εν λόγω εταιρεία ιδρύθηκε στον αντίποδα της Neutropublic για να χτυπήσει το μονοπωλιακό καθεστώς στο χώρο των πληροφοριακών συστημάτων για τη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ. Στη συνέχεια, οι δυο εταιρείες συνεργάστηκαν μεταξύ τους, αλλά παράλληλα, βρίσκονται και σε δικαστική διαμάχη. Οξύμωρο!

Οι αλλοδαποί εργάτες γης έρχονταν από χώρες της άπω Ανατολής (Βιετνάμ – Ταϊλάνδη), μέσω της Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ), αλλά και μέσω κάποιων προσώπων, που ήταν συνεταιριστές. Υπάρχει τηλεφωνική συνομιλία με τον πρώην Πρόεδρο της Ένωσης μικρών Συνεταιρισμών, κο Μύρωνα Χιλεντζάκη, ο οποίος συνομιλεί με τον γνωστό, Γιώργο Ξυλούρη. Αυτό το ερώτημα τέθηκε στον κ. Κορασίδη, στα πλαίσια της κατάθεσής του, ως μάρτυρα, υπό την ιδιότητα του νυν διευθυντή της ΕΘΕΑΣ. Εδώ υπάρχουν υποψίες για κύκλωμα παράνομης διαμεσολάβησης με καταβολή χρηματικών προμηθειών (έκφραση “πεντακοσάρι”). Ο κ. Κορασίδης είπε ότι ταξίδεψε και ο ίδιος σε χώρες της Ασίας, αλλά όλα έγιναν, όπως είπε, με νόμιμες διαδικασίες. Στις επισυνδέσεις όμως, στη συνομιλία Χιλεντζάκη – Ξυλούρη φαίνεται πως κάποιοι χρηματίζονταν για κάθε αλλοδαπό με ποσά 500 ευρώ.

Η κα Δήμητρα Χαλικιά, πρώην Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, απέδωσε ευθύνες στις διοικήσεις, αμφισβητώντας και τις διοικήσεις της περιόδου 2022-2023. Μίλησε για κύκλωμα και υπαλλήλων στον ΟΠΕΚΕΠΕ, εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Ενώ, συνάμα, τόνισε, πως όσοι υπάλληλοι τολμούσαν να μιλήσουν εκδιώχθηκαν. Ως Ελληνική Λύση, υπενθυμίζουμε ότι ζητήσαμε τη σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, με αίτημά μας προς τον Πρόεδρο της Βουλής, κ., Νικήτα Κακλαμάνη, στις 11/6/2025 (αρ. πρ. 3772) και σε αυτήν αναφέρουμε αναλυτικά τους λόγους. Προς αποκατάσταση της αλήθειας ενώπιον του ελληνικού λαού, πρέπει να υπογραμμίσουμε και να τονίσουμε, πως το μεγάλο λάθος της διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, να δώσει επιδοτήσεις μέσω του τεχνικού συμβούλου, κατά το 2023, για το προηγούμενο έτος (2022), αλλά με τα ίδια ακριβώς στοιχεία του 2021, αποκάλυψε στους Ευρωπαίους το μεγάλο σκάνδαλο, μετά το οποίο άρχισαν «να ανοίγουν τα στόματα». Θα μπορούσαμε, δε, να το παραλληλίσουμε, με το μεγάλο σκάνδαλο “colpo grosso” (“καθαρά χέρια”) της Ιταλίας, του 1992, που αποκάλυψε, όπως και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, το σύστημα “Tangentopoli” (η πόλη της δωροδοκίας), όπου, όπως και στην Ελλάδα, αυτό αποκαλύφθηκε τυχαία από λάθος. Το ολίσθημα αυτό του ΟΠΕΚΕΠΕ να δώσει με τα ίδια στοιχεία του 2021 τις επιδοτήσεις της επόμενης χρονιάς, του 2022, είχε ως αποτέλεσμα να μας ανακαλύψουν οι Ευρωπαίοι ελεγκτές. Για αυτό το λόγο, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ζήτησε πίσω 67 εκατομμύρια ευρώ από 196 χιλιάδες Έλληνες αγρότες, και μάλιστα, με εφάπαξ καταβολή. Σε δεύτερο υπολογισμό, ζήτησε, τελικά, πίσω από τους αγρότες 52 εκατομμύρια ευρώ. Έτσι, ξεκίνησε να ξετυλίγεται το κουβάρι της διαπλοκής

και της διαφθοράς στον ΟΠΕΚΕΠΕ, γιατί ποτέ δεν γίνεται κατορθωτό το «τέλειο έγκλημα». Αυτή είναι η πραγματική αλήθεια που συνοδεύει το σκάνδαλο: αποκαλύφθηκε κατά λάθος!

Σοβαρές καταγγελίες έχει κάνει με ανακοινώσεις του, με δημόσιες τοποθετήσεις αλλά και με επιστολή που επέδωσε στον ίδιο τον πρωθυπουργό, ο Πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας, κ. Αθανάσιος Σαρόπουλος. Ως Ελληνική Λύση, ζητήσαμε την κλήτευσή του τελευταίου στην Επιτροπή, η οποία όμως, απορρίφθηκε, για μια ακόμα φορά, από το κυβερνών κόμμα. Άξιον απορίας... Τι ήθελε να κρύψει η κυβέρνηση; Γιατί φοβήθηκαν οι Προεδρεύοντες της Εξεταστικής Επιτροπής τον κ. Σαρόπουλο;

Περαιτέρω, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Φορέων Παροχής Αγροτικών Συμβουλών “κρούει τον κώδωνα του κινδύνου” για το ότι, ακόμη και σήμερα, το νέο σχήμα ΟΠΕΚΕΠΕ – ΑΑΔΕ δεν θα μπορέσει να κάνει άρτιες πληρωμές. Μάλιστα, λέει ότι δόθηκαν πάνω από 90 εκατομμύρια ευρώ για συμβουλές σε αγρότες από κάποια πιστοποιημένα ΚΥΔ, όπου ζητά ενδελεχή έρευνα, καθώς, κάποιες συμβουλές, ενώ ήταν δωρεάν, χρεώνονταν. Παρά ταύτα, εκπρόσωποι του φορέα δεν εκλήθησαν στην Εξεταστική Επιτροπή. Πέραν όμως όλων των υπολοίπων που έπρεπε να κληθούν να καταθέσουν ως κομβικής σημασίας πρόσωπα στην Εξεταστική Επιτροπή, είναι ο ίδιος ο πρωθυπουργός, Κ. Μητσοτάκης (δεν μπορεί να μη γνώριζε τίποτα), καθώς, μετά την απομάκρυνσή του κου Βάρα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τον οποίο “κατατόμησε” ο κ. Μ. Βορίδης, ο κ. Βάρας είναι κοντά στον πρωθυπουργό, καθημερινά στο Μαξίμου, ως επιστημονικός του συνεργάτης.

Δεύτερη επισήμανσή μας είναι το ότι, στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ο Πρόεδρος της ΕΘΕΑΣ, κ. Παύλος Σατολιάς, είπε, πως ενημέρωσε τον ίδιο τον πρωθυπουργό, το 2020, για κτηνοτρόφο απατεώνα, που ενώ έμενε στο Κολωνάκι, έπαιρνε επιδότηση για ανύπαρκτα ζώα στην Αγία Παρασκευή Αττικής (ύψους 50.000 ευρώ). Άρα, ο πρωθυπουργός γνώριζε. Το νέο σχήμα ΟΠΕΚΕΠΕ – ΑΑΔΕ είναι οικονομο-τεχνικό, ενώ, έπρεπε να είναι γεωτεχνικό, όπως ισχυρίζεται ο κ. Σαρόπουλος. Είμαστε η μοναδική χώρα στην Ε.Ε. που δεν έχουμε ανεξάρτητο πιστοποιημένο Οργανισμό αγροτικών και κτηνοτροφικών επιδοτήσεων και εγγυήσεων. Αυτό το εγχείρημα στο οποίο έχει προβεί η κυβέρνηση και το διατυμπανίζει ως ιδεατή λύση, ήταν αναγκαίο για να μη χάσουμε τελείως τις επιδοτήσεις, όχι όμως το ενδεχόμενο. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έπρεπε να είναι ανεξάρτητος Οργανισμός Πιστοποίησης, ελεγχόμενος από την αρμόδια Ευρωπαϊκή Δ/ση της Ε.Ε., “DG AGRI” και έπρεπε να διαθέτει δικό του ανεξάρτητο λογισμικό και ιχνηλασιμότητα χρηματορρών. Κάθε άλλη λύση είναι λύση απελπισίας. Ακόμη και η νέα ΚΑΠ, που διαπραγματεύεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δίδεται σε ιδιωτική εταιρεία για να εκπονηθεί, καθώς, το καθ’ ύλην αρμόδιο Υπουργείο δεν έχει τη δυνατότητα να την εκπονήσει γεωτεχνικά, ως μη όφειλε.

Σημαντικοί επίσης μάρτυρες, που δεν κλήθηκαν, ήταν ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής του ΕΛΓΑ, οι οποίοι ήταν τοποθετημένοι με κομματικά κριτήρια, ενώ, εκκρεμεί να γίνει πρόσληψη μέσω ολοκληρωμένης διαδικασίας ΑΣΕΠ, με διαγωνισμό που διεξήχθη την 12/12/2024.

Θεωρούμε πολύ σημαντικό, το να τονίσουμε πως υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις για συνέχιση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, μέχρι και σήμερα, με το δεδομένο της εφαρμοστικής ισχύος της νέας ΚΥΑ για την τεχνική λύση των κ. κ. Τσιάρα – Παπασταύρου υπ. αρ. 3378/2025 (ΦΕΚ Β΄ 6327/26-11-2025), όπως αποδείχθηκε με

το έγγραφο της ΑΑΔΕ προς την Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής, το οποίο στάλθηκε στις 4-2-2026, δηλαδή, μία ημέρα μετά την τελευταία εξέταση μάρτυρα, το υπάρχει στη διάθεση του Προεδρείου της Επιτροπής, προ της ημ/νίας κατάθεσης των σχετικών πορισμάτων. Ειδικότερα, στην Κρήτη, όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός ψευδών αιγοπροβάτων και ψευδών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, η ΑΑΔΕ πιστοποιεί ότι κατανεμήθηκαν, μέχρι στιγμής, δημόσιοι βοσκότοποι έκτασης 3.323.361 στρεμμάτων σε 18.392 ΑΦΜ αιγο-προβατοτρόφων για το έτος 2025, ενώ, για όλο το 2024, η παλιά ΚΥΑ της «τεχνικής λύσης» κατένειμε, συνολικά, 3.700.678 στρέμματα σε 19.674 ΑΦΜ της Κρήτης. Δηλαδή, η μείωση των κατανεμηθέντων εκτάσεων δημόσιων βοσκοτόπων, από το 2024 στο 2025, ήταν, μόλις 10% και η μείωση των δικαιούχων ΑΦΜ στην Κρήτη μόνον 6,5%, ενώ, η σύγκριση των στοιχείων της συνολικής παραγωγής γάλακτος στο νησί με την υπόλοιπη Ελλάδα έδειχνε ότι απαιτούνταν μείωση των κατανεμηθέντων βοσκοτόπων, κατά 91% για να υπάρχει ίση μεταχείριση. Μία πιθανή πρόσθετη κατανομή βοσκοτόπων για το έτος 2025 (επιτρέπονται συμπληρωματικές πληρωμές μέχρι τις 15/10/2026) θα μειώσει κι άλλο την ελάχιστη αυτή απόκλιση από το 2024... Ακόμη χειρότερα, από τα 18.392 ΑΦΜ της Κρήτης τα 8.275 ΑΦΜ κατέλαβαν δημόσιο βοσκότοπο, χωρίς να παράγουν γάλα ή κρέας, παρά με μόνη βάση την εξίσωση της δήλωσης “Ε1” και των βοσκοτοπικών δικαιωμάτων (άρθρο 4, παρ. 5 της ΚΥΑ).

Επίσης, 16.364 ΑΦΜ με έδρα στην Κρήτη έλαβαν βοσκοτόπια ΕΚΤΟΣ ΚΡΗΤΗΣ σε 28 Περιφερειακές Ενότητες στην Πελοπόννησο, στην Στερεά Ελλάδα, στη Μακεδονία και σε όλα τα νησιά (άρθρο 6, παρ. 20 της ΚΥΑ). Συνεπώς, το 89% των Κρητικών αιγο-προβατοτρόφων πήρε βοσκοτόπια (εξ ολοκλήρου ή συμπληρωματικά) ΕΚΤΟΣ ΚΡΗΤΗΣ...

Έτι περαιτέρω, από τα 16.364 ΑΦΜ, που βγήκαν εκτός Κρήτης, τα 6.996 ΑΦΜ δεν παρήγαγαν γάλα και κρέας και εμφάνισαν μόνο τιμολόγιο αγοράς ζωοτροφών. Τέλος, από τα στοιχεία των ΕΑΕ, του 2025, προκύπτει ότι, δηλώθηκαν στην Κρήτη λιγότερα 571.664 αιγοπρόβατα από το 2024 χωρίς, όμως, να υπάρχει γνωστός λόγος μείωσης, ενώ, από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής (Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων) του ΥΠΑΑΤ η αντίστοιχη μείωση, μέχρι τις 31/12/2025, φτάνει, συνολικά, στα 989.475 αιγοπρόβατα στην Κρήτη, γεγονός που επίσης, πρέπει να διερευνηθεί από ποιες περιοχές και Μονάδες προέρχεται. Τέλος, οφείλουμε στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Σπ. Λιβανός, έπρεπε, σε δημόσια διαβούλευση να προσκαλέσει και τις δυο ενδιαφερόμενες εταιρείες πληροφορικών συστημάτων, που θα υποστήριζαν το έργο του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως όριζε ο δημόσιος διαγωνισμός ανάθεσης για λόγους διαφάνειας και όχι μόνο τη μια εκ των ανωτέρω δυο εταιρειών.

Εν κατακλείδι, το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, ως φαίνεται, θα μας απασχολεί για μεγάλο χρονικό διάστημα γιατί έχει τεράστιες προεκτάσεις. **Σίγουρα, οφείλεται να καταλογιστούν πολιτικές, αλλά και ποινικές ευθύνες σε πολιτικούς αλλά και σε υπηρεσιακούς παράγοντες, αλλά και φυσικά, και σε αγρότες και σε κτηνοτρόφους “ημετέρους”, καθώς και σε κάποιες εταιρείες επεξεργασίας και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, που αποτελούν από κοινού, ένα μεγάλο και σαθρό εγκληματικό κύκλωμα διαφθοράς και διαπλοκής.**

Εν αναμονή της δεύτερης δικογραφίας, το σκάνδαλο συνεχίζεται ως λαβύρινθος. Η νυν Επιτροπή θα έπρεπε να ήταν Προανακριτική ή Επιτροπή Προκαταρκτικής Εξέτασης και όχι Εξεταστική, όπως και είχαμε ζητήσει, για να μπορεί να αποδώσει και ποινικές ευθύνες, αφού, η Εξεταστική δεν μπορεί να αποδώσει καταλογίσει τις τελευταίες. Αυτό, το κυβερνών κόμμα δεν το αποδέχθηκε για να κουκουλώσει το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Το σκάνδαλο συνεχίζεται...

Με τιμή

Κωνσταντίνος Μπούμπας

Εκπρόσωπος της Κ.Ο. της Ελληνικής Λύσης

Βουλευτής Σερρών

**ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ Κ.Ο.
«ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΟΥΝΤΑ

Περιεχόμενα

A)	Εισαγωγή.....	511
B)	Θεσμικό και Νομικό Πλαίσιο Λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ.....	515
Γ)	Σχέση του ΟΠΕΚΕΠΕ με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.....	517
Δ)	Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο, απορρόφηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από την ΑΑΔΕ.....	518
Ε)	Θεσμικές Υποχρεώσεις διαφάνειας και ελέγχου.....	520
ΣΤ)	Χρονική εξέλιξη των επίμαχων γεγονότων.....	522
Ζ)	Μεθοδολογία σκανδάλου.....	524
Η)	Εθνικό Απόθεμα, τί είναι, νομικό πλαίσιο και πώς συσχετίζεται με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.....	527
Θ)	Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, τί είναι, θεσμικό πλαίσιο, αρμοδιότητες, σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και το σκάνδαλο.....	532
Ι)	Τεχνικοί σύμβουλοι, τί είναι και πώς εμπλέκονται στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.....	536
ΙΑ)	Παθογένειες ΟΠΕΚΕΠΕ.....	538
ΙΒ)	Ευρήματα, παραδοχές εξεταστικής επιτροπής του ΟΠΕΚΕΠΕ.....	541
ΙΓ)	Αξιολόγηση ευθυνών της Κυβέρνησης για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.....	551
ΙΔ)	Συνέπειες του σκανδάλου.....	553
ΙΕ)	Συμπεράσματα	556
ΙΣΤ)	Ο πρωτογενής τομέας έρμαιο της κομματοκρατίας.....	559
ΙΖ)	Προτάσεις και θέσεις της ΝΙΚΗΣ για πρωτογενή τομέα.....	563

A) Εισαγωγή

Από το 2019 έως σήμερα, η χώρα διανύει μια περίοδο βαθιάς θεσμικής κόπωσης και πολιτικής απογύμνωσης, με τη διακυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας να σφραγίζει μια πορεία που απομακρύνει την Ελλάδα από την εθνική αυτονομία. Η υπόσχεση «επιτελικού κράτους» μετατράπηκε σε συγκεντρωτισμό, αδιαφάνεια και υποβάθμιση της λογοδοσίας. Σκάνδαλα παρακολουθήσεων, διαρροές προσωπικών δεδομένων και υποθέσεις κακοδιαχείρισης πόρων έπληξαν τον πυρήνα της δημοκρατίας και διέβρωσαν την εμπιστοσύνη των πολιτών. Η παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών στο σκάνδαλο των υποκλοπών δεν ήταν ατύχημα, ήταν σύμπτωμα μιας εξουσίας που φοβάται τον έλεγχο. Το ίδιο και το έγκλημα των Τεμπών, το οποίο χώρισε την ιστορία της Ελλάδας στα δύο! Παράλληλα, νομοθετήματα υπερψηφίστηκαν από την Κυβερνητική πλειοψηφία με σαφές αντεθνικό πρόσημο με ελλιπή διαβούλευση και συχνά χωρίς ουσιαστικό διάλογο, εσπευσμένα, μεταφέροντας κρίσιμες αρμοδιότητες και περιουσία σε μη εκλεγμένα κέντρα. Στα εθνικά ζητήματα κυριάρχησε η ηττοπάθεια, με τη διπλωματία να υποκαθίσταται από σιωπές και «χαμηλούς τόνους» μέσα στα «ήρεμα νερά» της θολής και πονηρής διακήρυξης των Αθηνών και τα κυριαρχικά μας δικαιώματα να αντιμετωπίζονται ως διαπραγματεύσιμα βάρη. Η αποτροπή αντικαταστάθηκε από διαχείριση εντυπώσεων. Την ίδια στιγμή, ο πρωτογενής τομέας αφέθηκε να μαραζώνει. Ο αγρότης, ο κτηνοτρόφος, ο αλιέας έγιναν στατιστικές σε πίνακες κόστους. Η παραγωγή συρρικνώθηκε, οι ενισχύσεις απονευρώθηκαν και η γη έπαψε να θεωρείται εθνικό κεφάλαιο. Στο κενό αυτό εισέβαλαν τα funds. Με κόκκινα δάνεια, εξαγορές και πλειστηριασμούς, απέκτησαν γη, κατοικία και επιχειρήσεις σε τιμές κρίσης. Η οικονομία «αναπτύχθηκε» χωρίς τους Έλληνες μέσα της. Η κοινωνία φτώχυνε, ενώ οι δείκτες ευημερίας στολίστηκαν για τα δελτία τύπου. Η δημοκρατία περιορίστηκε σε τυπικές διαδικασίες. Η ενημέρωση χειραγωγήθηκε, η κριτική στοχοποιήθηκε. Και το κράτος δικαίου έγινε εύκαμπτο εργαλείο εξουσίας. Σήμερα, η εθνική κατάσταση δεν είναι απλώς προβληματική, είναι επικίνδυνη. Γιατί όταν χάνεται η παραγωγή, η κυριαρχία και η εμπιστοσύνη, δεν χάνεται μόνο χρόνος, χάνεται μέλλον των παιδιών μας, το μέλλον της Ελλάδος! Δυστυχώς συνολικά το πολιτικό σύστημα της λεγόμενης τρίτης ελληνικής δημοκρατίας μπορεί φαινομενικά να δείχνει, ότι διαθέτει μία εσωτερική σταθερότητα και εύρυθμη λειτουργία, όμως η πραγματικότητα αποδεικνύει ακριβώς το αντίθετο. Η έντονη απόκλιση ανάμεσα στο πώς πρέπει ιδανικά να λειτουργούν οι δημοκρατικοί θεσμοί με βάση το Σύνταγμα και τους νόμους και στο πώς τελικά λειτουργούν καθημερινά στην πράξη είναι τεράστια. Το πολιτικό σύστημα της λεγόμενης μεταπολιτευτικής κομματοκρατίας, αλλοιώνει συνολικά την πολιτική ζωή και την μετατρέπει σε ένα **στενά ελεγχόμενο τηλεοπτικό διαφημιστικό θέαμα, με έναν εκχυδαϊσμένο και ανύπαρκτο δημόσιο πολιτικό λόγο, χωρίς ανταλλαγή λογικών πολιτικών επιχειρημάτων αλλά με ύβρεις, λασπολογίες και ανυπόστατες κατηγορίες, είναι ήδη μία πραγματικότητα**. Θα μπορούσε κάποιος να παρατηρήσει, ότι η στρεβλή λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών σήμερα λόγω της εκάστοτε κυβερνητικής αυθαιρεσίας, όπως ακριβώς της παρούσας, οδηγεί τελικά στην αυτοαναίρεσή τους.

Σε αυτό το στρεβλό πλαίσιο λειτουργίας θεσμών, άλλη μία υπόθεση διαφθοράς ήλθε να ταραξεί την πολιτική, κοινωνική και εθνική ζωή και πορεία της χώρας μας, το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η υπόθεση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ συνιστά ένα σοβαρό ζήτημα θεσμικής δυσλειτουργίας στη διαχείριση των αγροτικών επιδοτήσεων, με σημαντικές επιπτώσεις τόσο για τα δημόσια οικονομικά όσο και για την αξιοπιστία

της χώρας έναντι των ευρωπαϊκών θεσμών. Αποτελεί μία από τις σοβαρότερες περιπτώσεις διερεύνησης οργανωμένης απάτης με αγροτικές επιδοτήσεις στην Ελλάδα και εκτείνεται χρονικά από το 2019 έως και το 2026. Ήδη από την περίοδο 2019–2022 έχουν καταγραφεί εκτεταμένες παρατυπίες στο σύστημα δηλώσεων ΟΣΔΕ, με ψευδείς ή παραπλανητικές δηλώσεις βοσκοτόπων και αγροτεμαχίων, που οδήγησαν στην παράνομη ενεργοποίηση δικαιωμάτων επιδοτήσεων.

Τα πρώτα προβλήματα εντοπίζονται την περίοδο 2019–2022, όταν καταγράφηκε ότι μεγάλος αριθμός αγροτών δήλωνε παραπλανητικά στοιχεία στο ΟΣΔΕ/ΟΠΕΚΕΠΕ, κυρίως σχετικά με βοσκοτόπια και γεωργικά αγροτεμάχια. Μέσω αυτών των ψευδών δηλώσεων ενεργοποιούνταν δικαιώματα επιδοτήσεων που δεν τους αναλογούσαν. Σε πολλές περιπτώσεις δηλώθηκαν ακόμη και δημόσιες εκτάσεις ή βοσκοτόπια που δεν ανήκαν νόμιμα στους αιτούντες, με τη χρήση πλαστών εγγράφων και ανακριβών πληροφοριών. Τα φαινόμενα αυτά αποτέλεσαν το αρχικό υπόβαθρο που οδήγησε σε εθνικές και ευρωπαϊκές αναφορές για συστηματικές παρατυπίες στη διαχείριση των επιδοτήσεων και άνοιξαν τον δρόμο για επίσημες έρευνες και προανακρίσεις.

Καθοριστική καμπή σημειώθηκε την άνοιξη και κυρίως τον Μάιο του 2025, όταν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) στην Αθήνα ανακοίνωσε ότι διερευνά οργανωμένη απάτη και κατάχρηση κοινοτικών κονδυλίων, με πιθανή εμπλοκή και ανώτερων στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, άτομα εμφανίζονταν ως «νεοεισερχόμενοι αγρότες» προκειμένου να λάβουν δικαιώματα επιδοτήσεων από το εθνικό απόθεμα, τα οποία στη συνέχεια ενεργοποιούσαν μέσω ψευδών δηλώσεων βοσκοτόπων και άλλων στοιχείων. Η EPPO διέταξε εκτεταμένες έρευνες σε Αθήνα και Κρήτη, με συλλογή ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων και τη συνδρομή υπηρεσιών εγκληματολογικών ερευνών και εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας.

Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2025 ακολούθησε μεγάλη επιχείρηση της ΕΛ.ΑΣ. υπό την καθοδήγηση της Διεύθυνσης Καταπολέμησης Οργανωμένου Εγκλήματος. Στις 22 Οκτωβρίου 2025 συνελήφθησαν 37 άτομα σε περιοχές όπως η Θεσσαλονίκη, η Πέλλα, τα Ιωάννινα, η Αττική και η Κρήτη, με κατηγορίες για συμμετοχή σε οργανωμένο κύκλωμα απάτης αγροτικών επιδοτήσεων. Οι αρχές εκτίμησαν ότι το δίκτυο διεκδίκησε παράνομα επιδοτήσεις άνω των 20 εκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων 5 έως 10 εκατομμύρια θεωρούνται παράνομες. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το κύκλωμα είχε ιεραρχική δομή και συνεχή δράση από το 2018 έως τουλάχιστον το 2025, χρησιμοποιώντας ψευδείς δηλώσεις εκτάσεων και βοσκοτόπων, καθώς και τραπεζικούς λογαριασμούς για τη νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων.

Η υπόθεση δεν έκλεισε εκεί. Στις 12 Δεκεμβρίου 2025 πραγματοποιήθηκε νέα επιχείρηση της λεγόμενης «Ελληνικής FBI» στην Κρήτη, με 14 επιπλέον συλλήψεις για συμμετοχή στο ίδιο κύκλωμα απάτης μέσω επιδοτήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Οι συλλήψεις αυτές επιβεβαίωσαν ότι η έρευνα συνεχίζεται και διευρύνεται, με όλο και περισσότερα άτομα να κατηγορούνται για συμμετοχή σε συμμορία που ζημίωσε κοινοτικά και εθνικά κονδύλια.

Παράλληλα, εξελίσσονται και δικαστικές διαδικασίες που αφορούν πρώην στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ. Τον Δεκέμβριο του 2025 αναβλήθηκε για τις 19 Ιανουαρίου 2026 η δίκη δύο πρώην υψηλόβαθμων στελεχών του οργανισμού, του προέδρου και της διευθύντριας τεχνικών έργων, οι οποίοι κατηγορούνται για απόκρυψη στοιχείων και παράβαση καθήκοντος σε σχέση με παρατυπίες στις επιδοτήσεις. Η υπόθεση

σχετίζεται με καταγγελία υπαλλήλου, ο οποίος αποκάλυψε σοβαρές παρατυπίες και την αφαίρεση κρίσιμων δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα του οργανισμού.

Ιδιαίτερη δημοσιότητα έλαβαν και ορισμένα επιμέρους περιστατικά, όπως η λεγόμενη «υπόθεση Φραπές». Σύμφωνα με δημοσιεύματα, πρόκειται για παραγωγό με αδικαιολόγητο πλούτο που εκτιμάται στα 2,5 εκατομμύρια ευρώ, περιλαμβάνοντας πολυτελή αυτοκίνητα και ακίνητα, χωρίς να δικαιολογείται από πραγματική γεωργική δραστηριότητα. Το ίδιο άτομο φέρεται να είχε δηλώσει βοσκοτόπια σε διαφορετικά νησιά χωρίς πραγματική χρήση, στοιχείο που θεωρείται χαρακτηριστικό παράδειγμα πλαστής αίτησης επιδοτήσεων.

Στο ευρύτερο πλαίσιο της υπόθεσης εξετάζεται και η εμπλοκή Κέντρων Υποβολής Δηλώσεων (ΚΥΔ). Σύμφωνα με αναφορές ελληνικών μέσων, η έρευνα επεκτείνεται σε ΚΥΔ που φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς ή παραπλανητικές δηλώσεις παραγωγών, διευκολύνοντας τη νομιμοποίηση αιτήσεων για παράνομες επιδοτήσεις. Ενδεικτική είναι η διερεύνηση ΚΥΔ στο Ηράκλειο Κρήτης, γεγονός που αναδεικνύει τον ρόλο των ενδιάμεσων φορέων στη λειτουργία του συστήματος ΟΣΔΕ και εγείρει ερωτήματα για το αν συνέβαλαν, εσκεμμένα ή μη, στην υποβολή πλαστών δεδομένων.

Η υπόθεση προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί έντονες πολιτικές και θεσμικές αντιδράσεις καθώς, οι ευθύνες της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας είναι ξεκάθαρες, γεγονός το οποίο φάνηκε εξ αρχής από την μεθόδευσή της να εισάγει την υπόθεση σε εξεταστική επιτροπή του άρθρου 68 του Συντάγματος για την διερεύνηση πολιτικών ευθυνών και όχι σε προανακριτική του άρθρου 86 του Συντάγματος για την διερεύνηση ποινικών ευθυνών μελών της Κυβέρνησης. Αντί η Βουλή να συγκροτήσει προανακριτική επιτροπή για να διερευνήσει τις ποινικές ευθύνες των δύο πρώην υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης της Κυβέρνησης, που αναφέρονται ευθέως στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, η κυβέρνηση της ΝΔ επέλεξε και επέβαλε στη Βουλή τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής για την υπόθεση. Ακριβώς αυτή η επιλογή μείωσε δραστικά τις πιθανότητες να εξεταστούν ουσιαστικά οι ποινικές ευθύνες που αναδεικνύονται στο ευρωπαϊκής εμβέλειας σκάνδαλο. Αντίθετα, μετατόπισε την έρευνα σε διαχρονικές ευθύνες και λειτουργίες του οργανισμού στο παρελθόν, με αποτέλεσμα την πιθανή παραγραφή ποινικών ευθυνών των μελών της Κυβέρνησης.

Επιπλέον ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθη η συζήτηση και η ψηφοφορία στη Βουλή των Ελλήνων για τη σύσταση της εξεταστικής ήταν ενδεικτική του πολιτικού αυταρχισμού και συγκεντρωτισμού, της Κυβέρνησης Μητσοτάκη, η οποία λειτουργεί με όρους συγκάλυψης και αυτοπροστασίας υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς. Διεξήχθη μία ψηφοφορία, η οποία υπονόμωσε και διακύβευσε την δημοκρατική αρχή με κατάχρηση επιστολικών ψήφων, οι οποίες έθεσαν σε κίνδυνο τις αρχές της μυστικότητας της ψηφοφορίας, της ελευθερίας της γνώμης των βουλευτών και της ανεξαρτησίας της ψήφου τους.

Ο θεσμός των εξεταστικών επιτροπών στην Ελλάδα θεσπίστηκε ως εργαλείο κοινοβουλευτικού ελέγχου και διαφάνειας, με σκοπό τη διερεύνηση σοβαρών πολιτικών και διοικητικών ζητημάτων. Στην πράξη, όμως, έχει καταστεί πεδίο στείρας κομματικής αντιπαράθεσης, όπου η αναζήτηση της αλήθειας υποχωρεί μπροστά στην πολιτική σκοπιμότητα της κομματοκρατίας. Αντί να λειτουργούν οι εξεταστικές επιτροπές ως μηχανισμοί ουσιαστικής λογοδοσίας, μετατρέπονται σε σκηνές επικοινωνιακής σύγκρουσης, με έμφαση στις εντυπώσεις και όχι στην τεκμηριωμένη

διερεύνηση. Παράλληλα, οι διαδικασίες είναι χρονοβόρες και συχνά δαπανηρές, χωρίς να οδηγούν σε σαφείς πολιτικές ή νομικές συνέπειες. Οι πολιτικές ευθύνες διαχέονται ακυρώνοντας την ποινική λογοδοσία, με αποτέλεσμα να κυριαρχεί στην κοινωνία ένα διάχυτο αίσθημα ατιμωρησίας. Το πολιτικό σύστημα οχυρώνεται πίσω από τα συνταγματικά του προνόμια, ενώ η ουσιαστική κάθαρση παραμένει το ζητούμενο. Οι μάρτυρες και τα στοιχεία αξιοποιούνται πολλές φορές με επικοινωνιακά κριτήρια, και ο δημόσιος διάλογος υποβαθμίζεται σε ανταλλαγή συνθημάτων και καταγγελιών. Αντί να ενισχύεται η εμπιστοσύνη στους θεσμούς, καλλιεργείται περαιτέρω απαξίωση. Εάν δεν υπάρξει θεσμική αναμόρφωση που να διασφαλίζει μεγαλύτερη ανεξαρτησία, διακομματική συνεργασία και πραγματική δέσμευση στη διαφάνεια, οι εξεταστικές επιτροπές θα συνεχίσουν να λειτουργούν περισσότερο ως εργαλεία πολιτικής εκμετάλλευσης παρά ως πυλώνες δημοκρατικού ελέγχου.

Τόσο η επιλογή αυτή καθ' εαυτή της Νέας Δημοκρατίας για εξεταστική επιτροπή όσο και ο τρόπος με την οποία έγινε είναι μια πολιτική μεθόδευση. Είναι μια βαθιά πολιτική πράξη με σαφή στόχευση: τον έλεγχο της ζημιάς, τη διάχυση των ευθυνών και, τελικά, την αποτροπή ουσιαστικής λογοδοσίας, την διακύβευση των θεσμών στον βωμό του κομματικού συμφέροντος.

Δεν αποτελεί μεμονωμένο περιστατικό, αλλά σύμπτωμα ενός ευρύτερου προβλήματος διαφάνειας, λογοδοσίας και θεσμικής εποπτείας στον τομέα των αγροτικών ενισχύσεων. Έχει ήδη προκαλέσει πολιτικές αντιπαραθέσεις και εύλογα αιτήματα για πλήρη διερεύνηση ευθυνών, θεσμική θωράκιση του συστήματος και ουσιαστικό έλεγχο της διαχείρισης κοινοτικών πόρων. Έχουν διατυπωθεί αιτιάσεις προς κυβερνητικά στελέχη για ευθύνες ή παραλείψεις, ενώ στο πλαίσιο της συνεδρίασης της εξεταστικής επιτροπής ζητήθηκε η ακρόαση και εξέταση μαρτύρων στη Βουλή. Παράλληλα, στον δημόσιο πολιτικό λόγο της χώρας ασκείται ακόμη κριτική τόσο στη διοικητική διαχείριση του ΟΠΕΚΕΠΕ όσο και σε καθυστερήσεις ή απόπειρες περιορισμού της πληροφόρησης. Είναι ευνόητο, ότι η χώρα μας έχει διασυρθεί στο εξωτερικό και ότι η αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος επιδοτήσεων προϋποθέτει σαφή απόδοση ευθυνών, ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου, πλήρη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και διασφάλιση, ότι παρόμοια φαινόμενα δεν θα επαναληφθούν. Η προστασία των πραγματικών αγροτών και του δημοσίου συμφέροντος αποτελεί ζήτημα πολιτικής και θεσμικής ευθύνης πρώτης γραμμής. Με τα μέχρι σήμερα επίσημα δεδομένα προκύπτει ότι έχουν ξεκινήσει διεθνείς και εθνικές έρευνες για οργανωμένη απάτη στις αγροτικές επιδοτήσεις, έχουν πραγματοποιηθεί δεκάδες συλλήψεις με κατηγορίες για απάτη και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, ενώ αναμένεται να οδηγηθούν στη Δικαιοσύνη πολλά ακόμη άτομα. Παράλληλα, συνεχίζονται οι δικαστικές διαδικασίες για πρώην στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, με κατηγορίες που αφορούν απόκρυψη στοιχείων και σοβαρές διοικητικές παραλείψεις.

Β) Θεσμικό και Νομικό Πλαίσιο Λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ συστάθηκε με τον ν. 2637/1998 («Σύσταση Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α' 200), ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, διαθέτοντας διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, τελών υπό την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σύμφωνα με τα άρθρα 13 επ. του ανωτέρω νόμου, όπως ισχύει μετά από διαδοχικές τροποποιήσεις, αποστολή του Οργανισμού είναι η διαχείριση, ο έλεγχος και η καταβολή των ενισχύσεων που χρηματοδοτούνται από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της ΚΑΠ, η διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των πληρωμών, η ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και η υποβολή δηλώσεων δαπανών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ εντάσσεται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης κατά την έννοια του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 περί αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας, χωρίς να αποτελεί υπηρεσία της κεντρικής διοίκησης, γεγονός που επιβεβαιώνει τη θεσμική του αυτοτέλεια.

Μαζί με τον ΟΠΕΚΕΠΕ ιδρύθηκαν α) ο ΟΠΙΛΟΓ (Οργανισμός Πιστοποίησης Λογαριασμών) ως ΝΠΔΔ με τον Νόμο 2637/1998 - ΦΕΚ 200/Α/27-8-1998, εποπτευόμενος από τους Υπουργούς Γεωργίας και Δικαιοσύνης με ειδικές αρμοδιότητες στον λογιστικό έλεγχο δημοσίων λογαριασμών, για να ελέγχει και να πιστοποιεί λογαριασμούς που αφορούν δαπάνες χρηματοδοτούμενες από κοινοτικά γεωργικά προγράμματα. Στην ουσία ήταν φορέας για να ελέγχει τον ΟΠΕΚΕΠΕ και β) ο ΟΠΕΓΕΠ (Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών προϊόντων με τον διακριτικό τίτλο AGROCERT) με τον Νόμο 2637/1998 (ΦΕΚ 200/Α/27-8-1998) ως ΝΠΙΔ υπό την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, με σκοπό την προαγωγή και διασφάλιση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων, την προώθηση συστημάτων προστασίας και διαχείρισης της αειφορίας των αγροτικών και δασικών εκμεταλλεύσεων, στην ουσία σκοπός ήταν η πιστοποίηση και ποιοτική αναβάθμιση των γεωργικών προϊόντων.

Η σύγχρονη ίδρυση όμως των ανωτέρω φορέων, έγινε χωρίς συντονισμό με αποτέλεσμα την εφαρμογή πολύπλοκων διατάξεων, οι οποίες τελικά καθυστέρησαν την ουσιαστική λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ για τρία περίπου χρόνια. Να σημειωθεί, ότι τότε καταργήθηκε και η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Αγορών Γεωργικών Προϊόντων των επιδοτήσεων (ΓΕ.ΔΙ.Δ.Α.ΓΕ.Π)¹, η οποία ήταν υπηρεσία εντός του Υπουργείου Γεωργίας και είχε ως αρμοδιότητες τον έλεγχο και την πληρωμή κοινοτικών και εθνικών ενισχύσεων στους αγρότες, γεγονός το οποίο είχε αφήσει ανεξέλεγκτο το τοπίο για τις επιδοτήσεις. Αυτή η προχειρότητα είχε ως αποτέλεσμα την ανυπαρξία του ΟΠΕΚΕΠΕ για τρία χρόνια.

Ως εκ τούτου ο ΟΠΕΚΕΠΕ ξεκίνησε την λειτουργία του ουσιαστικά την 1η Σεπτεμβρίου 2001. Στην φάση αυτή δεν είχε πιστοποιηθεί ακόμη πλήρως από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να κάνει πληρωμές. Την πιστοποίηση αυτή ως οργανισμός πληρωμών την έλαβε στις 2 Σεπτεμβρίου 2002 γεγονός, το οποίο τότε του επέτρεψε να χειρίζεται ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου για τις εκταμιεύσεις επιδοτήσεων. Το 2006, βάσει του Νόμου 3508/2006 άρθρο 3 (ΦΕΚ Α' 249/16.11.2006), ο ΟΠΕΚΕΠΕ ανέλαβε τις αρμοδιότητες της αρχής πληρωμών για τρία βασικά ταμεία της ΕΕ: το

¹ Άρθρο 29 Ν. 2637/1998.

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) για τη στήριξη της αγοράς και τις άμεσες πληρωμές, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) για αναπτυξιακά προγράμματα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ) για πρωτοβουλίες υδατοκαλλιέργειας και παράκτιας ανάπτυξης, σηματοδοτώντας μια διαρθρωτική επέκταση από την προηγούμενη εστίαση μόνο στην καθοδήγηση και τις εγγυητικές ενισχύσεις. Αυτή η νομοθετική ρύθμιση επήλθε για να συμμορφωθεί η Ελλάδα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της αγροτικής ανάπτυξης.

Στην ουσία λοιπόν ο ΟΠΕΚΕΠΕ το 2006 ανέλαβε την διαχείριση των πόρων της ΚΑΠ. Από το 2007 που ετέθη σε πλήρη αναδιάρθρωση λειτουργεί ως ο αποκλειστικός φορέας πληρωμών του πρωτογενούς τομέα, εκπροσωπεί την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για θέματα εγγυήσεων και πληρωμών της ΚΑΠ και μεσολαβεί στις δανειακές συμβάσεις των αγροτών. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν προσδιορίζει ούτε επεμβαίνει στο περιεχόμενο της κοινοτικής πολιτικής για τη γεωργία αλλά καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με τη χορήγηση των κοινοτικών ενισχύσεων και φροντίζει ώστε να υλοποιηθούν όλα όσα προβλέπονται από τα θεσμικά κείμενα που αναφέρονται στην Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργεί, σε ενωσιακό επίπεδο, ως διαπιστευμένος Οργανισμός Πληρωμών κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη χρηματοδότηση, διαχείριση και παρακολούθηση της ΚΑΠ, καθώς και του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, κάθε κράτος μέλος ορίζει και διαπιστεύει έναν ή περισσότερους οργανισμούς πληρωμών που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών, την εκκαθάριση και πληρωμή των ενισχύσεων, την τήρηση αξιόπιστων λογιστικών συστημάτων και την υποβολή λογαριασμών. Η διαπίστευση του ΟΠΕΚΕΠΕ πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπει το ενωσιακό δίκαιο, όπως η ύπαρξη αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ο διαχωρισμός καθηκόντων, η επάρκεια πληροφοριακών συστημάτων και οι διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ εδρεύει στην Αθήνα, έχει 6 Περιφερειακές Διευθύνσεις, 4 Περιφερειακές Μονάδες επιπέδου Υποδιεύθυνσης και 39 Νομαρχιακές Μονάδες επιπέδου Τμήματος. Το διοικητικό του συμβούλιο σήμερα είναι εννεαμελές (απαρτιζόμενο από τους Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο Α΄, Αντιπρόεδρο Β΄, Γενικό Διευθυντή και πέντε τακτικά μέλη) με 5 αναπληρωματικά μέλη.

Γ) Σχέση του ΟΠΕΚΕΠΕ με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Η θεσμική σχέση του **Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)** με το **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)** συγκροτεί ένα θεσμικά οριοθετημένο πλαίσιο διοικητικής εποπτείας και λειτουργικής αυτοτέλειας, το οποίο αποσκοπεί στη νόμιμη, διαφανή και αποτελεσματική εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) στην Ελλάδα, σύμφωνα με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο.

Η σχέση του ΟΠΕΚΕΠΕ με το ΥΠΑΑΤ είναι σχέση διοικητικής εποπτείας και όχι ιεραρχικής υπαγωγής. Το Υπουργείο ασκεί εποπτεία νομιμότητας και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με τον ν. 2637/1998, τον ν. 4270/2014 και το γενικό πλαίσιο του ν. 4622/2019 περί επιτελικού κράτους. Στο πλαίσιο αυτό, το ΥΠΑΑΤ καθορίζει τη στρατηγική και το κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής της ΚΑΠ σε εθνικό επίπεδο, εισηγείται και υποβάλλει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, εκδίδει κανονιστικές πράξεις και κατευθυντήριες οδηγίες, διασφαλίζει τη συμμόρφωση της χώρας με τις υποχρεώσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προβαίνει στη διαπίστευση και παρακολούθηση της λειτουργίας του Οργανισμού Πληρωμών.

Αντιστοίχως, ο ΟΠΕΚΕΠΕ διατηρεί λειτουργική αυτοτέλεια κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Παραλαμβάνει και ελέγχει τις αιτήσεις ενίσχυσης, διενεργεί διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους, εκδίδει πράξεις καταλογισμού και ανάκτησης, εκκαθαρίζει και καταβάλλει τις ενισχύσεις στους δικαιούχους, τηρεί τα απαιτούμενα λογιστικά στοιχεία και υποβάλλει δηλώσεις δαπανών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η εποπτεία του Υπουργείου δεν εκτείνεται σε παρέμβαση σε συγκεκριμένες πράξεις πληρωμής ή ελέγχου, οι οποίες διέπονται από την αρχή της νομιμότητας και το δεσμευτικό ενωσιακό πλαίσιο.

Σε περίπτωση δημοσιονομικών διορθώσεων κατά το άρθρο 52 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται να επιβάλει καταλογισμούς στο κράτος μέλος για πλημμέλειες στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Η διεθνής ευθύνη βαρύνει το κράτος, ενώ η εσωτερική κατανομή ευθυνών ρυθμίζεται από το εθνικό διοικητικό και δημοσιονομικό δίκαιο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και της εποπτείας που ασκεί το ΥΠΑΑΤ επί του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Συνεπώς, η θεσμική σχέση ΟΠΕΚΕΠΕ–ΥΠΑΑΤ συγκροτεί ένα σύστημα διακριτών αλλά συμπληρωματικών αρμοδιοτήτων: το Υπουργείο ασκεί επιτελική, κανονιστική και εποπτική λειτουργία, ενώ ο ΟΠΕΚΕΠΕ ενεργεί ως διαπιστευμένος Οργανισμός Πληρωμών με επιχειρησιακή αυτοτέλεια. Η ισορροπία αυτή, θεμελιωμένη στον ν. 2637/1998 και στους Κανονισμούς (ΕΕ) 2021/2115 και 2021/2116, διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της νομιμότητας, την αρχή της διοικητικής αυτοτέλειας των εποπτευόμενων νομικών προσώπων, την αρχή της διάκρισης μεταξύ χάραξης πολιτικής (policy making) και εκτέλεσης πληρωμών (paying agency function), της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και της αποτελεσματικής απορρόφησης των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Δ) Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο, απορρόφηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από την ΑΑΔΕ

Ύστερα από το σκάνδαλο στον ΟΠΕΚΕΠΕ το οποίο ξεσκέπασε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας, η Νέα Δημοκρατία συρόμενη από τις εξελίξεις, τον διεθνή ευτελισμό της χώρας μας, την πολιτική της ανικανότητα και από την διαφθορά την οποία η ίδια προκάλεσε σε τεράστιο βαθμό, ως μία από τις κυβερνήσεις της μεταπολιτευτικής κομματοκρατίας, θυσιάζοντας την εθνική πρόοδο στον βωμό της ψηφοθηρίας, και χωρίς να μπορεί να κουκουλώσει το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως κάνει για όλα τα σκάνδαλά της, αναγκάστηκε να λάβει μέτρα, φυσικά εκ των υστέρων και μάλιστα άκρως επικοινωνιακά, λόγω ανυπαρξίας πολιτικού οράματος το οποίο την διακατέχει. Συγκεκριμένα η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με τον Νόμο της 5264/2025 (ΦΕΚ Α' 239/19-12-2025) με τίτλο «*Νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, μεταφορά Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και λοιπές διατάξεις*» αποφάσισε την κατάργηση του ΟΠΕΚΕΠΕ ως ξεχωριστού φορέα και τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων, των οργανικών θέσεων του προσωπικού, των περιουσιακών του στοιχείων, των εκκρεμών υποθέσεων του και των λειτουργιών του στην ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων). Πρακτικά αυτό σημαίνει, ότι πλέον ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος είναι φορέας πληρωμής ενισχύσεων, χάνει την ανεξαρτησία του και όλες οι λειτουργίες του από την 01-01-2026 διεκπεραιώνονται από την ΑΑΔΕ, η οποία είναι ένας κατά βάσιν εισπρακτικός μηχανισμός.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, μη έχοντας κανένα απολύτως σχέδιο και υπό την πίεση των αποκαλύψεων του σκανδάλου, κατέφυγε σε αυτήν την πρόχειρη λύση ανάγκης, με την αιτιολογία, ότι δήθεν έτσι αντιμετωπίζονται οι παθογένειες και οι παρανομίες, ότι δήθεν διασφαλίζεται η σωστή, εμπρόθεσμη και δίκαιη κατανομή των αγροτικών ενισχύσεων στους πραγματικούς δικαιούχους αγρότες και ότι γενικά εδραιώνεται η διαφάνεια λόγω των εργαλείων με τους οποίους κάνει ελέγχους η ΑΑΔΕ. Αυτή η κίνηση της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας αποτελεί κυριολεκτικά κοροϊδία προς τον ίδιο τον Ελληνικό λαό. Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ με τις χιλιάδες ψευδείς αιτήσεις για ενισχύσεις δεν είναι μόνο ένα διοικητικό ατόπημα, καθότι ταυτίζεται ο ελέγχων και ο ελεγχόμενος και άρα πώς είναι δυνατόν ένα πρόσωπο να ελέγχει τον εαυτό του, είναι μια βαθιά πληγή στο κύρος της χώρας μας, στην αγροτική παραγωγή και στη δίκαιη κατανομή των κοινοτικών πόρων. Και η ευθύνη δεν βαρύνει μόνο τον οργανισμό που εκτελεί τις πληρωμές. Βαραίνει εξίσου – αν όχι περισσότερο – την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, η οποία είχε στη διάθεσή της όλα τα μέσα να αποτρέψει την απάτη και επέλεξε να μείνει αδρανής.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, ότι η ΑΑΔΕ είναι ουσιαστικά ένα κράτος εν κράτει, με τα μέλη της διοίκησής της να πράττουν ό,τι ακριβώς θέλουν, με τις εξουσίες τους απεριόριστες και μοναδικό όριο τη συνείδησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.4389/2016. Συγκεκριμένα η ΑΑΔΕ δεν υπόκειται σε οποιασδήποτε μορφής εποπτεία ή έλεγχο από την κυβέρνηση αλλά ασκεί πλήρεις αρμοδιότητες και υπερεξουσίες σε όλον τον φοροελεγκτικό και φοροεισπρακτικό μηχανισμό της χώρας. Έχει λειτουργική ανεξαρτησία, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές, ενώ υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Χαρακτηριστικό είναι ότι, σε ερώτηση που ετέθη από την ΝΙΚΗ στον κ. Πιτσιλή, νυν διοικητή της ΑΑΔΕ στην συνεδρίαση της εξεταστικής στις 22-10-2025, για

το πόσες φορές η ΑΑΔΕ έχει έλθει να λογοδοτήσει για τα πεπραγμένα της στην Βουλή των Ελλήνων και να καταθέσει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας από την σύσταση και λειτουργία της το 2017, η απάντηση του κ. Πιτσιλή ήταν, μόνο τρεις φορές. Αυτό το δημοκρατικό έλλειμμα επιτρέπει στην ΑΑΔΕ να λειτουργεί, όπως μόνο η Διοίκησή της κρίνει σκόπιμο, χωρίς να λογοδοτεί στους εκλεγμένους εκπροσώπους του λαού για τις επιλογές και τις προτεραιότητές της.

Δεν είναι υπερβολή αν πούμε, ότι η ΑΑΔΕ (όπως οι τράπεζες και οι *servicers* των κόκκινων δανείων), αποδεδειγμένα αποτελεί έναν από τους πιο απαξιωμένους οργανισμούς στην συνείδηση του κυρίαρχου και ταλαιπωρημένου ελληνικού λαού από την κομματοκρατία και αυτό διότι, δημιουργήθηκε κατ' απαίτηση των δανειστών με το 3ο μνημόνιο, με την εκ του αποτελέσματος –μεταξύ άλλων- «αποστολή» της ήτοι :

- να μην ελέγξει τις λίστες εμβασμάτων Λαγκάρντ και Μπόργιανς ως όφειλε, με αποτέλεσμα η πλειοψηφία των υποθέσεων να παραγραφεί
- να αποφεύγει συστηματικά να πατάξει την παραοικονομία και διαχρονικά να μην ελέγχει τους ισχυρούς
- να συμμετέχει με κάθε τρόπο στην υπερφορολόγηση των πολιτών

Να επισημανθεί, ότι η απόφαση της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας το 2025 να μεταφέρει το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) στην ΑΑΔΕ δεν ήταν απλώς μια διοικητική αναδιάρθρωση, αλλά αποτέλεσε ουσιαστικά την οριστική ταφόπλακα ενός θεσμού που για χρόνια υπήρξε το βασικό εργαλείο της Πολιτείας στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος.

Είναι ξεκάθαρο, ότι η κυβέρνηση δεν επιθυμεί έναν θεσμό ισχυρό, ο οποίος να μπορεί να ενοχλεί. Θέλει μια ήσυχη, διαχειρίσιμη διοίκηση, χωρίς «περιττές» ενοχλήσεις προς ισχυρούς φοροφυγάδες και κυκλώματα διαφθοράς. Ο υπερσυγκεντρωτισμός εξουσιών στην κυβέρνηση, ήτοι σε ένα αυστηρώς Πρωθυπουργοκεντρικό πλαίσιο είναι ξεκάθαρη απόδειξη, ότι στην χώρα υφίσταται έλλειμμα δημοκρατίας, έλλειμμα αντιπροσώπευσης, γιατί η παρούσα κυβέρνηση μετατρέπει τους θεσμούς έρμαιοι στις ορέξεις της για εξουσία.

Σε ό,τι αφορά στον ΟΠΕΚΕΠΕ η ΑΑΔΕ είχε όλα τα εργαλεία. Η ΑΑΔΕ διαθέτει πρόσβαση σε πλήρη φορολογικά μητρώα και δηλώσεις Ε1, Ε9 και Μητρώου Αγροτών. Γιατί δεν εφαρμόστηκε ποτέ μια αυτόματη προληπτική διασταύρωση, ώστε οι ψευδείς δηλώσεις να απορριφθούν πριν την καταβολή των ενισχύσεων; Γιατί χιλιάδες αιτήσεις-«μαϊμού» εγκρίθηκαν και πληρώθηκαν, χωρίς να υπάρξει ούτε μία έγκαιρη παρέμβαση από την ΑΑΔΕ; Προφανώς γιατί έπρεπε να εξυπηρετηθούν κομματικά και ψηφοθηρικά συμφέροντα της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας.

Η ΑΑΔΕ μπορούσε να διασταυρώσει σε πραγματικό χρόνο τα ΑΦΜ των αιτούντων, να ελέγξει αν τα δηλωθέντα εισοδήματα ή η επαγγελματική τους ιδιότητα ταυτίζονταν με την ιδιότητα του αγρότη ή του κτηνοτρόφου. Μπορούσε να διασταυρώσει αν οι δηλωμένες εκτάσεις συνάδουν με τα στοιχεία του Κτηματολογίου, με τους δορυφορικούς ελέγχους, με την πραγματικότητα που αποτυπώνεται στις δηλώσεις Ε1 και Ε9. Αντ' αυτού, αδιαφόρησε. Δεν μπήκε καν στον κόπο να ενεργοποιήσει προληπτικούς μηχανισμούς πριν οριστικοποιηθούν οι αιτήσεις. Αντί η ΑΑΔΕ να λειτουργήσει ως θεματοφύλακας της διαφάνειας, λειτούργησε ως απλός παρατηρητής, ενώ το σκάνδαλο μεγάλωνε διαρκώς. Η συνέπεια είναι, ότι φορτώθηκε η χώρα μας με

την κατηγορία, ότι δεν μπορεί να προστατεύσει τα κοινοτικά κονδύλια και ότι αδικήθηκαν χιλιάδες τίμιοι αγρότες. Και αυτό δεν είναι μόνο ζήτημα κακοδιοίκησης· είναι ζήτημα εθνικής αξιοπιστίας. Και το αποτέλεσμα; Ένα φιάσκο με απάτες, που εκθέτουν διεθνώς τη χώρα και θέτουν σε κίνδυνο την επιστροφή κοινοτικών πόρων.

Η κυβέρνηση, αντί να αναζητήσει λύσεις, προσθέτει άλλο ένα πρόβλημα. Αντί να ζητήσει λογοδοσία, τοποθετεί στην ηγεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ ένα στέλεχος που διαπιστωμένα δεν πέτυχε, έστω σε συλλογικό επίπεδο, να ενεργοποιήσει την ΑΑΔΕ. Ποιο είναι το μήνυμα που στέλνει με αυτό; Ότι η αδράνεια ανταμείβεται. Ότι οι θεσμοί μπορούν να αποτυγχάνουν χωρίς συνέπειες και ότι η κοινωνία πρέπει να ζει με αυτό.

Ε) Θεσμικές Υποχρεώσεις διαφάνειας και ελέγχου

Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) σύμφωνα με την νομοθεσία αποτελεί τον αρμόδιο διαπιστευμένο οργανισμό της Ελληνικής Δημοκρατίας για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την πληρωμή των άμεσων ενισχύσεων και των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Για τον λόγο αυτό η λειτουργία του θεωρητικά διέπεται από αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο, όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, το οποίο επιβάλλει αυξημένες υποχρεώσεις διαφάνειας, ελέγχου, λογοδοσίας και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το βασικό θεσμικό πλαίσιο καθορίζεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής», ο οποίος αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει ότι οι οργανισμοί πληρωμών των κρατών μελών οφείλουν να διαθέτουν αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, ικανά να διασφαλίζουν τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Στο πλαίσιο αυτό, ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει την υποχρέωση να εφαρμόζει ολοκληρωμένο σύστημα διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων, το οποίο καλύπτει το σύνολο των αιτήσεων ενίσχυσης που υποβάλλονται από τους δικαιούχους. Οι διοικητικοί έλεγχοι υποτίθεται, ότι θα πρέπει να περιλαμβάνουν την επαλήθευση της επιλεξιμότητας των αιτούντων, τη διασταύρωση των δηλωθέντων στοιχείων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων (όπως μητρώα ζωικού κεφαλαίου, γεωχωρικά δεδομένα και στοιχεία ιδιοκτησίας ή χρήσης γης), καθώς και τον έλεγχο της τήρησης των ειδικών και γενικών όρων χορήγησης των ενισχύσεων. Παράλληλα, ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει και την ευθύνη διενέργειας επιτόπιων ελέγχων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, είτε δειγματοληπτικά είτε βάσει ανάλυσης κινδύνου, ενώ αξιοποιεί σύγχρονες μεθόδους παρακολούθησης, όπως η τηλεπισκόπηση και το Σύστημα Παρακολούθησης Εκτάσεων (Area Monitoring System – AMS), σύμφωνα με τις προβλέψεις της ενωσιακής νομοθεσίας.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται και στην υποχρέωση διαφάνειας ως προς τη διάθεση των κοινοτικών πόρων. Σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, τα κράτη μέλη οφείλουν να δημοσιεύουν ετησίως πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους των ενισχύσεων της ΚΑΠ, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος, της

τοποθεσίας και του συνολικού ποσού που έλαβαν, καθώς και του είδους των παρεμβάσεων που χρηματοδοτήθηκαν. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ως αρμόδιος οργανισμός, έπρεπε να υλοποιεί την υποχρέωση αυτή μέσω ειδικής διαδικτυακής εφαρμογής, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Στο πεδίο αυτό εφαρμόζεται ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – GDPR), καθώς και ο εθνικός εφαρμοστικός νόμος 4624/2019 (ΦΕΚ Α'137/29.08.2019), ο οποίος αποτελεί το βασικό ελληνικό νομικό πλαίσιο για την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (GDPR - ΕΕ 2016/679). Η δημοσιοποίηση στοιχείων περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία για την εξυπηρέτηση της αρχής της διαφάνειας και της δημόσιας λογοδοσίας, ενώ προβλέπονται ειδικές εγγυήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων.

Σε εθνικό επίπεδο, ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και δεσμεύεται από τις γενικές αρχές της διοικητικής δράσης. Εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999), οι οποίες επιβάλλουν την υποχρέωση αιτιολόγησης των διοικητικών πράξεων, τη διασφάλιση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης, καθώς και την παροχή πρόσβασης των πολιτών σε διοικητικά έγγραφα. Παράλληλα, ο ν. 4727/2020 για την ψηφιακή διακυβέρνηση ενισχύει τις υποχρεώσεις διαφάνειας, τυποποίησης και ηλεκτρονικής δημοσιότητας των διοικητικών διαδικασιών.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει επίσης την υποχρέωση επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις παρατυπιών ή παραβάσεων. Σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης εφαρμόζονται μειώσεις ή αποκλεισμοί ενισχύσεων, ενώ όταν διαπιστώνονται αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, ο οργανισμός υποχρεούται να προβαίνει σε ανάκτηση αυτών. Σε περιπτώσεις σοβαρών παραβάσεων ή υπόνοιες απάτης, οι υποθέσεις διαβιβάζονται στις αρμόδιες εθνικές ή ευρωπαϊκές ελεγκτικές και δικαστικές αρχές, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Τέλος, ο ΟΠΕΚΕΠΕ υπόκειται σε πολυεπίπεδο σύστημα εξωτερικού ελέγχου και εποπτείας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ελέγχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ενώ σε εθνικό επίπεδο υπόκειται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλων αρμόδιων ελεγκτικών μηχανισμών. Η ύπαρξη αυτού του πλέγματος ελέγχων αποσκοπεί στη διασφάλιση της ορθής διαχείρισης των δημόσιων πόρων και της εμπιστοσύνης των πολιτών στη λειτουργία του συστήματος αγροτικών ενισχύσεων.

Συνολικά, ο ρόλος του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν περιορίζεται στην απλή καταβολή ενισχύσεων, αλλά εκτείνεται στη διασφάλιση της διαφάνειας, της νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις επιταγές του ευρωπαϊκού και εθνικού δικαίου. Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ απέδειξε την απαξία του, ακριβώς γιατί προκλήθηκε άνευ προηγουμένου παραβίαση και καταπάτηση, όλου του προαναφερθέντος αυστηρού κοινοτικού θεσμικού πλαισίου για διαφάνεια και έλεγχο.

ΣΤ) Χρονική εξέλιξη των επίμαχων γεγονότων

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι μια υπόθεση κακοδιαχείρισης, παρατυπιών και πολιτικής εκμετάλλευσης στον βωμό της ψηφοθηρίας της διανομής αγροτικών επιδοτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων), όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, είναι ο αρμόδιος φορέας για την καταβολή των ενισχύσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Τα πρώτα σοβαρά ζητήματα εντοπίστηκαν ήδη από τη δεκαετία του 2000, όταν ευρωπαϊκοί έλεγχοι διαπίστωσαν ελλείψεις στους μηχανισμούς ελέγχου και ανακρίβειες στις δηλώσεις καλλιεργήσιμων εκτάσεων και ζωικού κεφαλαίου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέβαλε κατά καιρούς δημοσιονομικές διορθώσεις (πρόστιμα) στην Ελλάδα για αδυναμίες στους ελέγχους και μη συμμόρφωση με τους κοινοτικούς κανονισμούς.

Κατά την περίοδο 2008–2013, στο πλαίσιο των ευρύτερων δημοσιονομικών ελέγχων που συνόδευσαν την οικονομική κρίση, οι έλεγχοι εντάθηκαν και αποκαλύφθηκαν περιπτώσεις εικονικών δηλώσεων βοσκοτόπων και αμφισβητούμενων επιλεξιμοτήτων, με αποτέλεσμα την επιβολή σημαντικών καταλογισμών εις βάρος της χώρας. Το πρόβλημα δεν περιορίστηκε σε μεμονωμένες περιπτώσεις, αλλά αφορούσε συστηματικές αδυναμίες στη χαρτογράφηση και τεκμηρίωση των επιλέξιμων εκτάσεων.

Την περίοδο 2014–2020, με την εφαρμογή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, συνέχισαν να διατυπώνονται καταγγελίες για στρεβλώσεις στη διαδικασία υποβολής δηλώσεων, για ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένων περιπτώσεων και για αδυναμία ουσιαστικής διασταύρωσης στοιχείων. Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί προχώρησαν σε νέους ελέγχους, ενώ η Ελλάδα βρέθηκε αντιμέτωπη με πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ κορυφώθηκε με γεωμετρική πρόοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου διακυβέρνησης της **Νέας Δημοκρατίας (ΝΔ) δηλαδή από το 2019 μέχρι και σήμερα. Η πολιτική φαυλότητα σε βαθμό πολιτικής συγκάλυψης, εκδηλώθηκε με τον πιο απροκάλυπτο τρόπο** κυρίως στα έτη **2023–2025**, με σειρά εξελίξεων που αποκάλυψαν συστηματική **κακοδιαχείριση και απάτη σε ευρωπαϊκά κονδύλια αγροτικών επιδοτήσεων**, καθώς και πολιτικές και δικαστικές επιπτώσεις στο ελληνικό πολιτικό σύστημα. Η κομματοκρατία άλλη μία φορά απέδειξε, ότι έχει ταυτίσει το εθνικό συμφέρον με το κρατικό και το κρατικό συμφέρον με το κομματικό. Οι παράνομες δηλώσεις ΑΦΜ και βοσκοτόπων από αγρότες-«φαντάσματα» με ψευδή στοιχεία για ιδιοκτησία/εκμετάλλευση γης είχαν γίνει καθεστώς. Αυτές οι δηλώσεις ενεργοποίησαν δικαιώματα επιδοτήσεων, αν και δεν υπήρχαν πραγματικές δραστηριότητες ή γη. Σύμφωνα με έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO), τέτοιες πρακτικές διενεργούνταν συστηματικά σε αυτήν την περίοδο και μέχρι το 2024.

Από το 2021 και μετά, η υπόθεση επανήλθε στο προσκήνιο με αφορμή ελέγχους και καταγγελίες για παράτυπες πληρωμές και για ζητήματα που σχετίζονταν με την επιλεξιμότητα βοσκοτόπων, ιδίως σε περιοχές όπου υπήρχαν ασάφειες ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τη χρήση γης. Η δημόσια συζήτηση αναζωπυρώθηκε, με πολιτικές αντιπαραθέσεις, παρεμβάσεις της δικαιοσύνης και αιτήματα για διαφάνεια και εκσυγχρονισμό του συστήματος ελέγχου. Οι εξελίξεις προκάλεσαν πολιτική αντιπαράθεση, ερωτήσεις στη Βουλή και παρεμβάσεις της δικαιοσύνης για διερεύνηση πιθανών ποινικών ευθυνών.

Συνοπτικά το χρονολόγιο του σκανδάλου έχει ως εξής :

-Προγενέστερα ερευνώμενα προβλήματα και έρευνες (2019 – 2023)

Την περίοδο αυτή καταγράφηκε, ότι μεγάλος αριθμός αγροτών στη χώρα δήλωσε παραπλανητικά στοιχεία για βοσκοτόπια και γεωργικά αγροτεμάχια στο ΟΣΔΕ/ΟΠΕΚΕΠΕ, με αποτέλεσμα να ενεργοποιούνται δικαιώματα επιδοτήσεων που δεν τους αναλογούσαν. Ιδιαίτερως σε πολλές περιπτώσεις δηλώθηκαν δημόσιες εκτάσεις ή βοσκοτόπια που δεν ήταν νόμιμα δικαιώματα των αιτούντων, με χρήση πλαστών εγγράφων και πληροφοριών. Αυτή η περίοδος και τα επιγενόμενα σε αυτήν αποτέλεσαν το αρχικό υπόβαθρο έρευνας, το οποίο θα οδηγήσει σε έρευνες και προανακρίσεις, καθώς κατατέθηκαν κρατικές και ευρωπαϊκές αναφορές για συστηματικές παρατυπίες στη διαχείριση των επιδοτήσεων.

-Εμπλοκή Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO) Μαΐος - Ιουνίου 2025

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) στην Αθήνα προχωρά σε ανακοινώσεις για οργανωμένη απάτη και κατάχρηση κονδυλίων, που πιθανώς περιλαμβάνει και ανώτερα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η έρευνα αναφέρεται σε άτομα που παρουσιάστηκαν ως “νεοεισερχόμενοι αγρότες” για να λάβουν δικαιώματα επιδοτήσεων από το εθνικό απόθεμα, τα οποία στη συνέχεια ενεργοποιήθηκαν μέσω ψευδών δηλώσεων βοσκοτόπων και άλλων στοιχείων. Η EPPO διέταξε έρευνες σε Αθήνα και Κρήτη, με συλλογή ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων και εμπλοκή υπηρεσιών εγκληματολογικών ερευνών και εσωτερικών υποθέσεων της ΕΛ.ΑΣ. Τον Ιούνιο η *Ευρωπαϊκή Επιτροπή* επιβάλλει πρόστιμο άνω των **392 εκατ. €** στην Ελλάδα λόγω αδυναμιών και **κακοδιαχείρισης** των αγροτικών επιδοτήσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε προηγούμενα έτη.

Στις 25–26 Ιουνίου **του 2025** η EPPO διαβίβασε στη Βουλή της Ελλάδας δικογραφία. Η δικογραφία που διαβιβάστηκε αφορά στοιχεία για την υπόθεση ΟΠΕΚΕΠΕ, περιλαμβάνοντας καταγραφές, απομαγνητοφωνήσεις και αποσπάσματα που αφορούν τη φερόμενη εμπλοκή δύο πρώην υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης (Μάκης Βορίδης και Λευτέρης Αυγενάκης), καθώς και αναφορές σε βουλευτές άλλων κομμάτων, με αντικείμενο τη διερεύνηση πιθανών ποινικών αδικημάτων όπως απιστία και συνέργεια σε απιστία. Ακολούθησαν παραιτήσεις πολιτικών αλλά και στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως οι Μάκης Βορίδης, Τάσος Χατζηβασιλείου, Διονύσης Σταμενίτης, Χρήστος Μπουκώρος, Γιώργος Στρατάκος, Καλλιόπη Σεμερτζίδου, **Ανδρέας Καρασαρίνης, Γ. Τρουλλινός, Ιωάννης Καϊμακάμης.**

-Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2025: Συγκρότηση εξεταστικής επιτροπής για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και μεγάλη επιχείρηση της ΕΛ.ΑΣ.

Στις 11 Σεπτεμβρίου του 2025 συγκροτήθηκε με βάση τον κανονισμό της Βουλής σχετική εξεταστική επιτροπή με απόφαση που αναρτήθηκε στον ιστότοπο της Βουλής και καθόρισε τα μέλη της για να διερευνήσουν όλα τα ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού και τυχόν ευθύνες από την ίδρυσή του έως σήμερα. Οι εργασίες της εξεταστικής άρχισαν **εντός του Σεπτεμβρίου 2025**, με την πρώτη συνεδρίαση να διεξάγεται στις **19 Σεπτεμβρίου 2025**.

Την χρονική αυτή περίοδο η Ελληνική Αστυνομία υπό την καθοδήγηση της Διεύθυνσης Καταπολέμησης Οργανωμένου Εγκλήματος, εκτελεί εκτεταμένη επιχείρηση σε πολλές περιοχές της Ελλάδας. Συνελήφθησαν 37 άτομα σε Θεσσαλονίκη, Πέλλα, Ιωάννινα,

Αττική και Κρήτη, με κατηγορίες για συμμετοχή σε οργανωμένο κύκλωμα απάτης αγροτικών επιδοτήσεων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις το δίκτυο διεκδίκησε παράνομα πάνω από €20 εκατ. επιδοτήσεις μέσω ψευδών δηλώσεων. Το δίκτυο φέρεται να είχε ιεραρχική δομή και συνεχόμενη δράση από το 2018 μέχρι τουλάχιστον το 2025, χρησιμοποιώντας ψευδείς δηλώσεις γεωργικών εκτάσεων, βοσκοτόπων και τραπεζικούς λογαριασμούς για να “ξεπλύνει” τα χρήματα.

-Δεκέμβριος 2025:

Την περίοδο αυτή έγιναν επιπλέον συλλήψεις στο πλαίσιο μεγάλης επιχείρησης της Ελληνικής Αστυνομίας στην Κρήτη με επιπλέον 14 συλλήψεις για συμμετοχή στο ίδιο κύκλωμα απάτης με επιδοτήσεις από ΟΠΕΚΕΠΕ, οι οποίες έδειξαν, ότι η υπόθεση είχε μεγάλο εύρος και ότι υπήρχε συμμορία, η οποία διέπραττε απάτη εις βάρος κοινοτικών και εθνικών κονδυλίων.

Ζ) Μεθοδολογία σκανδάλου

Αποτυπώνοντας την μεθοδολογία του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, θα μπορούσαμε να πούμε, ότι σχηματίζεται ένας χάρτης, ο οποίος παρουσιάζει ποιοι συμμετείχαν, πώς ενεργούσαν, με ποιες μεθόδους και ποιο ήταν το τελικό αποτέλεσμα. Φαίνεται λοιπόν, ότι γενικά υπήρχε ένα κεντρικό σύστημα και ένας ενδιάμεσος μηχανισμός με συγκεκριμένους τρόπους λειτουργίας σε διάφορες βαθμίδες. Σε όλον αυτό τον μηχανισμό η πολιτική εξουσία ήταν χαρακτηριστικά άφαντη ή μάλλον σκόπιμα αφανής σε βαθμό συγκάλυψης, καθότι από τις μαρτυρίες των προσελθόντων στην εξεταστική επιτροπή, δηλώθηκε σαφέστατα, ότι τόσο ο Πρωθυπουργός και η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αλλά και οι αρμόδιοι Υπουργοί και διοικούντες τον ΟΠΕΚΕΠΕ, γνώριζαν το τί συνέβαινε.

Στο **κεντρικό σύστημα**, ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργεί ως οργανισμός πληρωμής της ΚΑΠ, ο οποίος **διαχειρίζεται και πληρώνει τις αγροτικές επιδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση**, ελέγχοντας ταυτόχρονα, ότι οι αγρότες πληρούν τις προϋποθέσεις για να τις λάβουν. Συγκεκριμένα διαχειρίζεται το Εθνικό Απόθεμα, τα δικαιώματα ενίσχυσης και τις πληρωμές των αγροτών. Ωστόσο, δεν συλλέγει ο ίδιος τις δηλώσεις, αλλά τις λαμβάνει μέσω του ΟΣΔΕ, που στην πράξη τροφοδοτείται από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ). Αυτό σημαίνει, ότι κάθε δήλωση, η οποία θα εισαχθεί στο σύστημα χωρίς ουσιαστικό έλεγχο καταλήγει σε πληρωμή. Για παράδειγμα, δηλώσεις βοσκοτόπων από μικρά ή ανύπαρκτα νησιά στην Κρήτη πληρώθηκαν χωρίς να υπάρχει φυσική παρουσία ζώων ή επιβεβαίωση ιδιοκτησίας. Χαρακτηριστική ήταν η περίπτωση δήλωσης για επιδότηση αναφορικά με καλλιέργεια φακής στο άλσος Ζωγράφου στην Αθήνα.

Στον **ενδιάμεσο μηχανισμό** εντοπίζονται τα ΚΥΔ (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων), που είναι ιδιωτικά ή συνεταιριστικά γραφεία με πιστοποίηση ΟΠΕΚΕΠΕ, έχουν πρόσβαση στο ΟΣΔΕ και αναλαμβάνουν τη συμπλήρωση και υποβολή δηλώσεων σχετικά με εκτάσεις, βοσκοτόπια, αριθμό ζώων, ιδιότητα «νεοεισερχόμενου» και ενεργοποίηση δικαιωμάτων. Τα ΚΥΔ αν και θεσμοθετήθηκαν ως ενδιάμεσοι φορείς για να βοηθούν τους αγρότες στη συμπλήρωση και υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, στην πράξη όμως κατά την διάρκεια λειτουργίας τους και λόγω των αρμοδιοτήτων τους και έχοντας πρόσβαση στο κρίσιμο στάδιο εισαγωγής δεδομένων στο σύστημα ΟΣΔΕ συγκέντρωσαν τεχνική γνώση και λειτουργική εξουσία, με αποτέλεσμα να

μετατραπούν σε αποκλειστικούς διαχειριστές και ρυθμιστές των δηλώσεων των δικαιούχων για επιδοτήσεις. Τα ΚΥΔ παρουσιάστηκαν ως τεχνικοί βοηθοί των αγροτών. Στην πραγματικότητα, όμως, μετατράπηκαν σε ιδιωτικούς διαχειριστές δημόσιου και ευρωπαϊκού χρήματος, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο, χωρίς διαφάνεια, χωρίς λογοδοσία. Τα ΚΥΔ δεν ήταν απλώς γραφεία, ήταν δομικός κόμβος του συστήματος, ο οποίος συγκέντρωνε τεχνική γνώση, πρόσβαση και την δυνατότητα της μαζικής υποβολής χωρίς έλεγχο, χαρακτηριστικά, τα οποία αποδεικνύουν, ότι χωρίς την διαμεσολάβηση των ΚΥΔ το σκάνδαλο δεν θα μπορούσε να λάβει τόσο μεγάλη έκταση. Το κρίσιμο σημείο είναι ότι τα ΚΥΔ δεν ελέγχουν την ιδιοκτησία ή την ύπαρξη ζώων και δεν φέρουν άμεση ποινική ευθύνη εκ των προτέρων, λειτουργώντας έτσι ως τεχνικός διαμεσολαβητής που στην πράξη γίνεται φίλτρο νομιμοποίησης. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ΚΥΔ στην Ήπειρο που κατέθεσαν δηλώσεις για βοσκοτόπια που βρίσκονταν στην Κρήτη ή στη Χίο, χωρίς να υπάρχει κανένα ζώο ή μισθωτήριο, και έλαβαν τις πληρωμές κανονικά.

Το γενικό **σχήμα της απάτης** που αποκάλυψαν οι έρευνες ακολουθεί το μοτίβο: ο «αγρότης» ή δικαιούχος, είτε πραγματικός είτε εικονικός, περνάει από το ΚΥΔ για συμπλήρωση δήλωσης, κατευθύνεται στο ΟΣΔΕ και στον ΟΠΕΚΕΠΕ για έγκριση και τελικά λαμβάνει την επιδότηση. Το σκάνδαλο δεν ήταν μεμονωμένο λάθος, αλλά επαναλαμβανόμενο μοτίβο σε μεγάλη κλίμακα. Για παράδειγμα, υπήρχαν περιπτώσεις, όπου μια ίδια έκταση στη Λέσβο δηλωνόταν ταυτόχρονα από τρεις διαφορετικούς «αγρότες» με διαφορετικούς ΑΦΜ, με αποτέλεσμα να λαμβάνουν πολλαπλές επιδοτήσεις για την ίδια γη.

Οι **συγκεκριμένες μέθοδοι παρανομίας** περιλαμβάνουν:

- **Μέθοδο Α: Νεοεισερχόμενοι αγρότες** – δηλώνονταν άτομα χωρίς πραγματική αγροτική δραστηριότητα που λάμβαναν δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα και ενεργοποιούνταν μέσω ΚΥΔ. Τα ΚΥΔ καθοδηγούσαν τη δήλωση και «έχτιζαν» το προφίλ. Παραδείγματα περιλαμβάνουν νεαρά άτομα σε αστικές περιοχές που εμφανίζονταν ως αγρότες στη Μεσσηνία και έλαβαν επιδοτήσεις χωρίς να έχουν αγροτική δραστηριότητα.
- **Μέθοδο Β: Εικονικά βοσκοτόπια** – δηλώνονταν δημόσιες ή δασικές εκτάσεις, καθώς και βοσκοτόπια σε άλλα νησιά ή νομούς, χωρίς ζώα, μισθωτήρια ή πραγματική χρήση. Κλασικά παραδείγματα είναι βοσκοτόπια από τη Ρόδο να δηλώνονται στην Κέρκυρα ή εκτάσεις στην Κρήτη να καταχωρούνται στην Ήπειρο, με πλήρη αποδοχή των αιτήσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.
- **Μέθοδο Γ: Πολλαπλές δηλώσεις** – ίδια έκταση δηλωνόταν από περισσότερους, ίδια ζώα «μοιράζονταν» σε διαφορετικούς ΑΦΜ. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οικογένειες με 3-4 διαφορετικά ΑΦΜ να δηλώνουν τα ίδια 20 πρόβατα στη Φθιώτιδα και να λαμβάνουν αντίστοιχες επιδοτήσεις για κάθε ΑΦΜ.

Γενικά η συνολική απάτη διενεργήθηκε σε διάφορα επίπεδα. Ειδικότερα :

- Στο πρώτο επίπεδο γινόταν ο εντοπισμός και η επιλογή των εκτάσεων

Το κύκλωμα ξεκινούσε με χαρτογράφηση περιοχών που θα μπορούσαν να δηλωθούν για επιδοτήσεις. Στόχος ήταν δημόσιες, εγκαταλειμμένες ή ιδιοκτησίες άλλων που δεν παρακολουθούνταν στενά. Κάποιες φορές χρησιμοποιούσαν γεωργικές εκτάσεις από

παλιές αιτήσεις, ή ακόμα και αλλοδαπές εκτάσεις που δεν ήταν δηλωμένες στην Ελλάδα, για να δημιουργήσουν «εικονικό φόντο». Το αποτέλεσμα: επιλεγόντουσαν εκτάσεις που μπορούσαν να δηλωθούν ως «καλλιεργούμενες» ή «βοσκοτόπια» χωρίς να κινείται υποψία.

- Στο δεύτερο επίπεδο, γινόταν η κατασκευή των πλαστών δικαιολογητικών

Χρησιμοποιήθηκαν πλαστά συμβόλαια ιδιοκτησίας ή μισθώσεις, Ε9 και άλλες δηλώσεις περιουσίας που είχαν τροποποιηθεί ψηφιακά ή χειρόγραφα, εικονικές δηλώσεις από νεκρούς ή ανύπαρκτα πρόσωπα. Όλα αυτά υποβάλλονταν στον ΟΠΕΚΕΠΕ από τα ΚΥΔ στο σύστημα ΟΣΔΕ για να πιστοποιούν, ότι οι δήθεν «δικαιούχοι» είχαν το νόμιμο δικαίωμα να λάβουν επιδοτήσεις. Το κύκλωμα με τα έγγραφα αυτά προσπαθούσε να κατασκευάζει ανύπαρκτα δικαιώματα, η εγκυρότητα των οποίων δεν ελέγχθηκε ποτέ.

- Στο τρίτο επίπεδο γινόταν η υποβολή των αιτήσεων μέσω των ΚΥΔ

Όπως προαναφέρθηκε τα ΚΥΔ δεν ήταν απλώς γραφεία, ήταν δομικός κόμβος του συστήματος, ο οποίος συγκέντρωνε τεχνική γνώση, πρόσβαση και την δυνατότητα της μαζικής υποβολής χωρίς έλεγχο, χαρακτηριστικά, τα οποία αποδεικνύουν, ότι χωρίς την διαμεσολάβηση των ΚΥΔ το σκάνδαλο δεν θα μπορούσε να λάβει τόσο μεγάλη έκταση. Το κρίσιμο σημείο είναι ότι τα ΚΥΔ δεν ελέγχουν την ιδιοκτησία ή την ύπαρξη ζώων και δεν φέρουν άμεση ποινική ευθύνη εκ των προτέρων, λειτουργώντας έτσι ως τεχνικός διαμεσολαβητής που στην πράξη γίνεται φίλτρο νομιμοποίησης της παρανομίας. Τα μέλη του κυκλώματος χρησιμοποιούσαν ανθρώπους με τεχνικές γνώσεις, οι οποίοι γνώριζαν πώς να υποβάλουν σωστά τις αιτήσεις κάνοντας χρήση ψευδών στοιχείων. Οι αιτήσεις καταχωρούνταν μέσω των ΚΥΔ στο σύστημα ΟΣΔΕ και είχαν ένα κάλυμμα νομιμότητας, στην πραγματικότητα όμως ήταν εντελώς παράνομες.

- Στο τέταρτο επίπεδο γινόταν η λήψη και η διαχείριση των χρημάτων των αιτήσεων

Η κατάθεση των χρημάτων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ γινόταν σε λογαριασμούς τρίτων, συγγενών ή συνεργατών του κυκλώματος. Σκοπός ήταν να μεσολαβούν πολλαπλοί λογαριασμοί για να δυσκολευθεί ο εντοπισμός. Επίσης γινόταν χρήση ανύπαρκτων ή νεκρών προσώπων ως «δικαιούχων». Ο σκοπός εδώ ήταν τα χρήματα των επιδοτήσεων να γίνουν νόμιμα, ώστε να καταλήξουν στα χέρια των μελών του κυκλώματος.

Συνοπτικά, το σκάνδαλο ήταν ολοκληρωμένο και πολυεπίπεδο. Περιείχε επίπεδα, όπως τον εντοπισμό εκτάσεων, την πλαστογράφηση εγγράφων, την υποβολή ψευδών αιτήσεων, τη διαχείριση των χρημάτων και το ξέπλυμα, μέχρι την απόκρυψη στοιχείων και τη συντονισμένη λειτουργία. Δεν ήταν απλώς μια «μεμονωμένη απάτη», αλλά οργανωμένο δίκτυο. Είχε ιεραρχία και ρόλους, εντοπιστές εκτάσεων, δηλαδή να βρίσκουν ποια χωράφια μπορούν να δηλωθούν, άτομα με τεχνική γνώση, για να προετοιμάζουν τα πλαστά στοιχεία, άτομα να καταθέτουν τις δηλώσεις και διαχειριστές χρημάτων.

Ο έλεγχος δεν λειτούργησε σε κανένα επίπεδο, γιατί στον ΟΠΕΚΕΠΕ υπήρχαν ελλείψεις διασταυρώσεις, καθυστερημένοι έλεγχοι και αγνοημένες εσωτερικές καταγγελίες, ενώ τα ΚΥΔ υπέβαλλαν δηλώσεις χωρίς στοιχειώδη έλεγχο και με προφανείς αντιφάσεις, σε κάποιες περιπτώσεις παρέχοντας και ενεργή καθοδήγηση για την παρανόμως κερδισμένη επιδότηση. Ένα παράδειγμα αφορά ΚΥΔ στη

Θεσσαλία που συμπλήρωσε δηλώσεις για βοσκοτόπια χωρίς ζώα και ενθάρρυνε τους δικαιούχους να «διορθώσουν» τις δηλώσεις ώστε να εγκριθούν πληρωμές από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Οι δομικές δυσλειτουργίες του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν χρόνιες και ίσως σκόπιμες από κάποιο σημείο και μετά ακριβώς για να μπορέσει να γίνει πιο εύκολη, η δημιουργία αυτής της δομής . Να επισημάνουμε άλλη μία φορά, ότι η πολιτική εξουσία ήταν χαρακτηριστικά άφαντη ή μάλλον σκόπιμα αφανής σε βαθμό συγκάλυψης, καθότι από τις μαρτυρίες των προσελθόντων στην εξεταστική επιτροπή, δηλώθηκε σαφέστατα, ότι τόσο ο Πρωθυπουργός και η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αλλά και οι αρμόδιοι Υπουργοί και διοικούντες τον ΟΠΕΚΕΠΕ, γνώριζαν το τί συνέβαινε.

Η) Εθνικό Απόθεμα, τί είναι, νομικό πλαίσιο και πώς συσχετίζεται με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ

Η.α) Τι είναι το Εθνικό Απόθεμα, πως δημιουργείται και πώς χρησιμοποιείται

Το Εθνικό Απόθεμα είναι μια δεξαμενή δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης, δηλαδή της κύριας **άμεσης επιδότησης**, την οποία λαμβάνουν οι αγρότες, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία δεξαμενή δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαχειρίζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ στην Ελλάδα. Πρόκειται για δικαιώματα ενίσχυσης τα οποία αφενός μεν παρακρατούνται σε εθνικό επίπεδο αντί να κατανέμονται αυτόματα στους παραγωγούς και αφετέρου δε χρησιμοποιούνται για να δοθούν κατά προτεραιότητα σε επιλέξιμους γεωργούς που δεν είχαν επαρκή δικαιώματα ή ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες (π.χ. νέα γεωργοί, νεοεισερχόμενοι).

Το εθνικό απόθεμα ως δεξαμενή δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης, δημιουργείται από την ποσοστιαία παρακράτηση σε εθνικό επίπεδο ενός μέρους του συνολικού ποσού που διατίθεται για δικαιώματα βασικής ενίσχυσης — παραδείγματος χάριν ένα ποσοστό περίπου 3% του συνολικού πλαισίου, από δικαιώματα που χάνουν παραγωγοί (π.χ. λόγω μη ενεργοποίησης ή απώλειας της επιλεξιμότητας) και από δικαιώματα αξίας μικρότερης από κάποια κατώτατη οροφή (π.χ. κάτω των 250 €). Από αυτές τις ανωτέρω τρεις κατηγορίες συγκεντρώνονται δικαιώματα για την εθνική «δεξαμενή» και κατόπιν κατανέμονται επιλεκτικά στους δικαιούχους με βάση τη σχετική νομοθεσία και τα κριτήρια προτεραιότητας, όπως προαναφέρθηκε.

Η χρήση του εθνικού αποθέματος γίνεται από γεωργούς νεαρής ηλικίας (έως περίπου 40 ετών) που έχουν εγκατασταθεί πρόσφατα, από νεοεισερχόμενους γεωργούς που ξεκινούν για πρώτη φορά γεωργική δραστηριότητα και ενίοτε από παραγωγούς που διευρύνουν την εκμετάλλευσή τους. Στόχος του θεσμού είναι να διευκολύνει την εγκατάσταση νέων αγροτών και τη διαδοχή στις εκμεταλλεύσεις, προωθώντας τη βιώσιμη γεωργική ανάπτυξη και τη γενεαλογική ανανέωση.

Η.β) Νομικό πλαίσιο του εθνικού αποθέματος

Το Εθνικό Απόθεμα δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης, το οποίο διαχειρίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), θεσπίστηκε και λειτουργεί στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εφαρμογής της στο ελληνικό δίκαιο, και αφορά, όπως προαναφέρθηκε στην χορήγηση **δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης**

σε γεωργούς, οι οποίοι πληρούν ειδικά κριτήρια, κυρίως όμως σε **νεοεισερχόμενους και γεωργούς νεαρής ηλικίας**.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η βασική νομική θεμελίωση του εθνικού αποθέματος περιλαμβάνεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, ο οποίος καθόρισε τους κανόνες για τις άμεσες πληρωμές στους γεωργούς για την προγραμματική περίοδο 2015-2022. Με τα άρθρα **4, 21, 24 και 30**, όπου προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία εθνικού αποθέματος μέσω ανάκτησης ή παρακράτησης δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από τα κράτη-μέλη. Ειδικότερα, το άρθρο 23 του Κανονισμού 1307/2013 προέβλεπε την υποχρέωση κάθε κράτους-μέλους να συγκροτεί εθνικό ή περιφερειακό απόθεμα δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης, μέσω γραμμικής μείωσης του εθνικού ανώτατου ορίου έως ποσοστού 3%, με σκοπό την κατανομή δικαιωμάτων σε γεωργούς βάσει αντικειμενικών και αμερόληπτων κριτηρίων. Στο ίδιο άρθρο ορίζεται ότι προτεραιότητα στη χορήγηση δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα παρέχεται ιδίως σε νέους γεωργούς και σε γεωργούς που αρχίζουν για πρώτη φορά γεωργική δραστηριότητα, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις που συνδέονται με διαρθρωτικές ανάγκες ή καταστάσεις ανωτέρας βίας. Συμπληρωματικά, ο **Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013**, και ιδίως τα άρθρα **58 έως 63**, καθορίζει το σύστημα χρηματοδότησης, διαχείρισης και ελέγχου των άμεσων ενισχύσεων, καθώς και τις αρμοδιότητες των οργανισμών πληρωμών. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής εξειδικεύονται περαιτέρω με τον **Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 639/2014**, άρθρα **9 έως 13**, και τον **Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 640/2014**, άρθρα **3 έως 7**, οι οποίοι ρυθμίζουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τους διοικητικούς ελέγχους και τις κυρώσεις. Οι διατάξεις του Κανονισμού 1307/2013 εξειδικεύθηκαν περαιτέρω με τον Κανονισμό (ΕΕ) 639/2014 και τον Κανονισμό (ΕΕ) 641/2014 της Επιτροπής, οι οποίοι ρύθμισαν τις τεχνικές λεπτομέρειες για την κατανομή, τη διαχείριση και τον έλεγχο των δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης και του εθνικού αποθέματος. Από την 1η Ιανουαρίου 2023, το προηγούμενο καθεστώς άμεσων ενισχύσεων αντικαταστάθηκε από το νέο πλαίσιο της ΚΑΠ 2023-2027, με κεντρικό νομοθέτημα τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115, ο οποίος διατηρεί τη λογική του εθνικού αποθέματος μέσω των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων και των εθνικών στρατηγικών σχεδίων, μεταφέροντας στα κράτη-μέλη την ευθύνη εξειδίκευσης και εφαρμογής του μηχανισμού αυτού.

Σε εθνικό επίπεδο, στην ελληνική έννομη τάξη, το ενωσιακό πλαίσιο εφαρμόζεται μέσω της **Υπουργικής Απόφασης 104/7056/21-01-2015 (ΦΕΚ Β' 147/2015)**, όπως ισχύει και τροποποιήθηκε με μεταγενέστερες αποφάσεις, η οποία καθορίζει αναλυτικά τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα. Στα άρθρα **2 έως 6** της εν λόγω ΥΑ ορίζονται οι έννοιες του «ενεργού γεωργού», του «γεωργού νεαρής ηλικίας» και του «νεοεισερχόμενου γεωργού», σύμφωνα με το άρθρο **9** του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013. Επιπλέον, στο άρθρο **7** της ίδιας απόφασης περιγράφεται η διαδικασία δημιουργίας και κατανομής του εθνικού αποθέματος. Η υποβολή των αιτήσεων πραγματοποιείται μέσω της **Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΟΣΔΕ)**, σύμφωνα με τις ετήσιες εγκυκλίους του **ΟΠΕΚΕΠΕ**, ο οποίος λειτουργεί ως **διαπιστευμένος Οργανισμός Πληρωμών** βάσει του άρθρου **7 του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013** και του εθνικού θεσμικού πλαισίου. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ διενεργεί διοικητικούς και διασταυρωτικούς ελέγχους, καθώς και ελέγχους επιλεξιμότητας, σύμφωνα με τα άρθρα **59 και 74** του ίδιου κανονισμού. Τα δικαιώματα που χορηγούνται από το εθνικό απόθεμα προέρχονται από αχρησιμοποίητα ή

ανακτηθέντα δικαιώματα, όπως προβλέπεται στο άρθρο **30 παρ. 3** του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013. Σε περίπτωση υποβολής ανακριβών στοιχείων ή μη τήρησης των προϋποθέσεων, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες **διοικητικές κυρώσεις και ανακτήσεις**, σύμφωνα με τα άρθρα **63 και 64** του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 και τις σχετικές εθνικές κανονιστικές πράξεις. Η εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 και η διαδικασία χορήγησης δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα εξειδικεύθηκε με την **Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. 1930/81861/22.07.2015 (ΦΕΚ Β'1691/14.08.2015)** με τίτλο «Καθορισμός λεπτομερειών εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 1307/2013... σχετικά με τη χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα». Η ως άνω απόφαση αποτέλεσε τη βασική κανονιστική ρύθμιση για τη λειτουργία του θεσμού σε εθνικό επίπεδο και έχει υποστεί πολλαπλές τροποποιήσεις, που αποτυπώνονται σε σειρά ΦΕΚ με επανειλημμένες τροποποιήσεις που καθορίζουν λεπτομέρειες για τη χορήγηση δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα στο ελληνικό πλαίσιο του παλιού κανονισμού 1307/2013 (π.χ. ΦΕΚ Β'2140/2017, ΦΕΚ Β'3622/2017, ΦΕΚ Β'2229/2018, ΦΕΚ Β'5575/2020, ΦΕΚ Β'2795/2021, ΦΕΚ Β'4916/2021, ΦΕΚ Β'4941/2021 και ΦΕΚ Β'2567/2022). Γενικά από τα έτη 2015–2020 η ελληνική εφαρμογή του Εθνικού Αποθέματος συνδεόταν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1307/2013, ο οποίος επίσης προέβλεπε εθνικό απόθεμα δικαιωμάτων. Αναφορικά με την παρούσα κατάσταση και για την νέα προγραμματική περίοδο, το ισχύον εθνικό πλαίσιο εφαρμογής της ΚΑΠ 2023-2027 καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση 519/135068/05.05.2023 (ΦΕΚ Β' 3071/09.05.2023), η οποία ρυθμίζει τις παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων και ενσωματώνει τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου στο ελληνικό διοικητικό σύστημα. Κατά συνέπεια, το εθνικό απόθεμα εξακολουθεί να λειτουργεί ως θεσμοθετημένος μηχανισμός ανακατανομής δικαιωμάτων ενίσχυσης, υπό την ευθύνη του αρμόδιου οργανισμού πληρωμών, με σκοπό τη στήριξη νέων και νεοεισερχόμενων γεωργών και τη διασφάλιση της ορθής και νόμιμης διαχείρισης των πόρων της ΚΑΠ, σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό πλαίσιο.

Η.γ) Πώς λειτουργεί πρακτικά το Εθνικό Απόθεμα

Το Εθνικό Απόθεμα όπως προαναφέρθηκε είναι μια δεξαμενή δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης, δηλαδή της κύριας **άμεσης επιδότησης**, την οποία λαμβάνουν οι αγρότες, από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει ένα συγκεκριμένο τρόπο με τον οποίο λειτουργεί. Εντελώς συνοπτικά και πρακτικά η διαδικασία έχει κάποια στάδια, τα οποία είναι τα εξής :

1. Δήλωση ΟΣΔΕ
2. Επιλογή αίτησης για Εθνικό Απόθεμα
3. Διασταυρωτικοί έλεγχοι (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ, προηγούμενα ΟΣΔΕ)
4. Προσωρινά αποτελέσματα
5. Ενστάσεις (αν χρειαστεί)
6. Οριστική κατανομή & πληρωμή

Δηλαδή το πρώτο βήμα είναι η υποβολή αίτησης στο ΟΣΔΕ (Ενιαίο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου) για να ζητήσουν οι αιτούντες δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα. Αυτό αφορά συνήθως νεοεισερχόμενους αγρότες στη γεωργική δραστηριότητα, νέους σε ηλικία γεωργούς και κατόχους που αιτούνται προσαύξηση της αξίας των δικαιωμάτων τους, όταν και εφόσον προβλέπεται. Μετά έπεται η

κατηγοριοποίηση και επιλογή των αιτήσεων ανάλογα με τον τύπο δικαιούχου. Όπου απαιτείται, γίνονται διασταυρώσεις στοιχείων με άλλες πηγές π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ, προηγούμενα ΟΣΔΕ προκειμένου να επιβεβαιωθεί η επιλεξιμότητα. Επόμενο στάδιο είναι ο καθορισμός της ποσότητας και της αξίας των δικαιωμάτων, τα οποία θα δοθούν σε κάθε επιλέξιμο αίτημα, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά ακολουθούν τα προσωρινά αποτελέσματα και οι ενδεχόμενες ενστάσεις και τέλος μετά την επιτυχή αξιολόγηση των αιτήσεων και των ελέγχων ακολουθεί η κατανομή και ενσωμάτωση στον ατομικό φάκελο του εκάστοτε δικαιούχου των δικαιωμάτων του, με βάση την παραγωγική δραστηριότητα και την επιλεξιμότητα σύμφωνα με το ΟΣΔΕ και το εθνικό πλαίσιο, ώστε να ενεργοποιηθούν και να γίνει η πληρωμή τους.

Η.δ) Ποια η σχέση του με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και ποιες οι συνέπειες

Από την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΡΡΟ) και των ελληνικών Αρχών αποκαλύφθηκε, ότι, είχε συσταθεί οργανωμένη ομάδα, η οποία φέρεται να είχε προβεί σε ψευδείς αιτήσεις επιδοτήσεων μέσω του ΟΣΔΕ, για περιοχές, για βοσκοτόπια, τα οποία είτε δεν ανήκαν στους αιτούντες, είτε δεν είχαν μισθωθεί, είτε δεν ήταν κατάλληλα για βόσκηση και για πρόσωπα, φιλικά ή οικογενειακά, τα οποία είτε δεν είχαν πραγματική ενασχόληση με τον πρωτογενή τομέα είτε δεν ήταν εν ζωή και για πλασματικό αριθμό ζώων. Ο σκοπός ήταν να πάρουν περισσότερα χρήματα απ' όσα δικαιούνταν μέσω των ενισχύσεων και του Εθνικού Αποθέματος. Χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό αυτό ψεύτικα μισθωτήρια ή και πλαστά έγγραφα στις δηλώσεις, οι οποίες καταχωρήθηκαν στο σύστημα ΟΣΔΕ σε συνεργασία με τα ΚΥΔ, μέσω των οποίων κατατίθενται οι σχετικές δηλώσεις. Τα χρήματα από τις επιδοτήσεις εμβάλλονταν σε τραπεζικούς λογαριασμούς μη δικαιούχων — μερικοί λογαριασμοί ακόμα και στο όνομα νεκρών — και στη συνέχεια κινητοποιούνταν μέσω συγγενικών-συνεργαζόμενων προσώπων, με στόχο να κρυφθεί η προέλευσή τους. Οι ψευδείς δηλώσεις επιλεξιμότητας, από μη πραγματικούς δικαιούχους, οι οποίοι δήλωναν δημόσια γη ως ιδιωτική για να είναι επιλέξιμη οδηγούσαν σε χορήγηση επιδοτήσεων και ενισχύσεων από το Εθνικό Αποθέμα, σε τέτοιο βαθμό, ώστε κατασκευάστηκε μία οργανωμένη πρακτική, για να αποφεύγονται οι έλεγχοι. Συνοπτικά η κατασπατάληση του Εθνικού Αποθέματος και η παράνομη χορήγησή του σε μη πραγματικούς δικαιούχους είχε την εξής μορφή :

1. Καταχώριση ψευδών αιτήσεων με πλαστά στοιχεία.
2. Χρήση πλαστών ή εικονικών μισθώσεων/ιδιοκτησιών βοσκοτόπων.
3. Δήλωση πλασματικών δικαιωμάτων ή ζώων για αύξηση του ποσού επιδοτήσεων.
4. Υποβολή αιτήσεων μέσω συνεργαζόμενων ΚΥΔ με γνώση των διαδικασιών και πλήρη πρόσβαση στο σύστημα ΟΣΔΕ
5. Καταβολή χρημάτων σε λογαριασμούς μη δικαιούχων και κυκλοφορία κεφαλαίων για απόκρυψη της προέλευσής τους.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της ΚΑΠ έδινε εκατομμύρια ευρώ σε πρόσωπα που δεν ήταν πραγματικοί αγρότες ή δεν πληρούσαν τα κριτήρια του Εθνικού Αποθέματος και εκατομμύρια ευρώ κατασπαταλήθηκαν, με την Ελλάδα να είναι εκτεθειμένη και διασυρμένη. Ενδεικτικό είναι το γεγονός, του ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο ύψους ~392 εκ. € (με άλλους υπολογισμούς φθάνει στο

ύψος των 415 εκ. €) στην Ελλάδα για τη συνολική παρατυπία στη διαχείριση των αγροτικών επιδοτήσεων και Ευρωπαϊκών κονδυλίων, που συνδέεται με τέτοιες περιπτώσεις κακής διαχείρισης και λανθασμένων πληρωμών. Σημαντικό είναι το γεγονός, ότι το ποσό αυτό του προστίμου η Ελλάδα το χάνει από μελλοντικές επιδοτήσεις και πρέπει να το πληρώσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τον κρατικό προϋπολογισμό, δηλαδή από την τσέπη του Έλληνα φορολογούμενου, ο οποίος ήδη βιώνει μια βαθιά οικονομική κρίση, με τα αδυσώπητα funds να έτοιμα να του υπαρπάξουν μέχρι και την κατοικία. Η απάτη είναι χαρακτηριστικό, ότι δεν χρειάζεται να αποδειχθεί για κάθε αγρότη μονωμένα, αρκεί το ότι το ίδιο το κράτος δεν μπορεί να αποδείξει και να εγγυηθεί, ότι τα χρήματα των επιδοτήσεων δόθηκαν σωστά. Είναι ίσως το μεγαλύτερο πρόστιμο, το οποίο έχει επιβληθεί και αυτό λόγω της βαρύτητάς του, γιατί οι έλεγχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπίστωσαν:

- Ανεπαρκείς ελέγχους στους δικαιούχους επιδοτήσεων
- Δηλώσεις εκτάσεων ή ζώων που δεν αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα
- Πληρωμές χωρίς σωστή τεκμηρίωση
- Οργανωμένο σύστημα παραβάσεων και πλήρη πολιτική αδυναμία ελέγχου σε βαθμό εμπλοκής
- Αδύναμο πληροφοριακό σύστημα και ελλιπής εποπτεία
- Επαναλαμβανόμενα προβλήματα, παρότι η Κομισιόν είχε προειδοποιήσει

Οι συνέπειες οι οποίες θα επακολουθήσουν θα είναι σοβαρές καθότι θα επιβληθούν αυστηρότεροι έλεγχοι στον ΟΠΕΚΕΠΕ τα επόμενα χρόνια και ως εκ τούτου θα επέλθουν καθυστερήσεις στις πληρωμές επιδοτήσεων (κάτι το οποίο ήδη συμβαίνει), πιθανές ποινικές & πειθαρχικές έρευνες σε στελέχη και κίνδυνος για νέα πρόστιμα, αν ο νέος τρόπος λειτουργίας δεν επιφέρει αποτέλεσμα. Το χειρότερο όμως είναι το ηθικό πλήγμα για την χώρα μας καθότι στην ουσία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δεν εμπιστεύεται την Ελλάδα και ότι μπορεί να διασφαλίσει την ορθή λειτουργία και διαχείριση των Ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Θ) Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, τί είναι, θεσμικό πλαίσιο, αρμοδιότητες, σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και το σκάνδαλο

Θ.α) Τι είναι τα ΚΥΔ, ποιος είναι ο ρόλος τους, η σχέση τους με τον ΟΠΕΚΕΠΕ

Τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ) είναι φορείς, οι οποίοι έχουν πιστοποιηθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, λειτουργούν στην Ελλάδα στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης & Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Τα ΚΥΔ εξυπηρετούν, πρωτίστως, την υποστήριξη των αγροτών, δηλαδή τους παρέχουν υπηρεσίες για την συμπλήρωση και υποβολή των αγροτικών τους δηλώσεων ενίσχυσης, κυρίως της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) στο πλαίσιο του συστήματος ΟΣΔΕ προς τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ). Η ΕΑΕ είναι η κύρια αίτηση που υποβάλλουν οι παραγωγοί κάθε χρόνο για να λάβουν αγροτικές επιδοτήσεις από την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) της Ε.Ε. και η υποβολή της στον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι προϋπόθεση για να εγκριθούν οι ενισχύσεις. Ο ρόλος των ΚΥΔ είναι διττός, και λειτουργικός και τεχνικός, να παρέχουν την δυνατότητα σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή, στον πρωτογενή τομέα, να υποβάλουν τις αιτήσεις που απαιτούνται για να λάβουν ενισχύσεις από εθνικά και ευρωπαϊκά κονδύλια. Συνοπτικά θα λέγαμε ότι τα ΚΥΔ συλλέγουν τα στοιχεία και τα έγγραφα των παραγωγών για την ΕΑΕ, καταχωρούν την εισαγωγή στοιχείων στο σύστημα ΟΣΔΕ του ΟΠΕΚΕΠΕ για λογαριασμό του των δικαιούχων, παρέχουν τεχνική υποστήριξη, ενημέρωση και επικοινωνία. Ως προς την φύση τους δεν είναι δημόσιοι φορείς, αλλά πιστοποιημένοι ιδιωτικοί ή συνεταιριστικοί φορείς. Η πιστοποίησή τους γίνεται με βάση κριτήρια που θέτει ο ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία προβλέπουν τεχνικές, διοικητικές και οργανωτικές προδιαγραφές. Τα ΚΥΔ αποτελούν τους ενδιάμεσους υποστηρικτικούς φορείς, οι οποίοι βοηθούν τον παραγωγό να συγκεντρώσει, να συμπληρώσει, να ψηφιοποιήσει και να υποβάλει στο τελικό στάδιο τα στοιχεία του στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΟΣΔΕ/ΟΠΕΚΕΠΕ. Αυτό βέβαια σημαίνει, ότι κάθε λάθος ή κακή χρήση των ΚΥΔ επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι αγρότες λαμβάνουν ή απορρίπτονται οι ενισχύσεις τους. Η σχέση την οποία έχουν τα ΚΥΔ με τον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι σχέση εποπτείας, πιστοποίησης και ελέγχου των ΚΥΔ καθώς ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο αρμόδιος για την εκκαθάριση και καταβολή των αγροτικών ενισχύσεων. Μάλιστα το ίδιο το πληροφοριακό σύστημα των ΚΥΔ συνδέεται με την πλατφόρμα του ΟΠΕΚΕΠΕ, και κάθε αίτηση που υποβάλλεται από ΚΥΔ θεωρείται νομίμως υποβληθείσα εφόσον ακολουθήσει τις διαδικασίες πιστοποίησης και μεταβίβασης στον Οργανισμό. Μόνο αν έχουν σύμβαση πιστοποίησης και ποιότητας και είναι συμμορφωμένα με τις τεχνικές προδιαγραφές, μπορούν να έχουν πρόσβαση στο ΟΣΔΕ για λογαριασμό των παραγωγών.

Θ.β) Πότε ξεκίνησαν να λειτουργούν και ποια η θεσμική εξέλιξή τους

Η λειτουργία των ΚΥΔ συνδέεται με τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων στο ΟΣΔΕ, που υιοθετήθηκε σταδιακά μετά το 2010 με την ψηφιοποίηση, ενοποίηση των αιτήσεων για κοινοτικές ενισχύσεις και την υιοθέτηση του ΟΣΔΕ (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου) - IACS (**Integrated Administration and Control System**) στην Ελλάδα. Το ΟΣΔΕ είναι ένα κεντρικό σύστημα με το οποίο επιδιώκεται : α) η καταγραφή και ο έλεγχος των ενισχύσεων, β) η **διαφάνεια και η δίκαιη καταβολή πληρωμών**, γ) η καταχώρηση των **καλλιεργήσιμων εκτάσεων, των δικαιωμάτων ενίσχυσης και των προσωπικών**

στοιχείων των παραγωγών, δ) η διενέργεια διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων για κάθε αίτηση ενίσχυσης. Καθοριστική στιγμή υπήρξε η πρόσκληση της Αρμόδιας Επιτροπής Συντονισμού & Αξιολόγησης Πιστοποιημένων Φορέων στα πλαίσια του ΟΣΔΕ του ΟΠΕΚΕΠΕ το 2022 για εκδήλωσης ενδιαφέροντος και- πιστοποίησης ΚΥΔ που θα λειτουργήσουν για την περίοδο 2022–2027 – διαδικασία που περιλαμβάνει υποβολή φακέλου, αξιολόγηση και πιστοποίηση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Πρόκειται για μία προσπάθεια λειτουργίας ενός δομημένου πλαισίου για την χρονική περίοδο του ΟΣΔΕ 2022-2027. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση, η διάρκεια πιστοποίησης είναι έξι (6) έτη, με δυνατότητα παράτασης εφόσον η περίοδος των προγραμμάτων της ΚΑΠ επεκταθεί.

Θ.γ) Ποια είναι η αρμοδιότητά τους, σε ποιους ανήκουν, ποίοι φορείς τα ελέγχουν και ποια η σχέση τους με τον ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο κύριος ρόλος τους είναι να λειτουργούν ως **ενδιάμεσοι** μεταξύ των ασχολούμενων με τον πρωτογενή τομέα και του κράτους για τη διασφάλιση των αγροτικών επιδοτήσεων. Οι βασικές τους αρμοδιότητες είναι οι εξής :

- Υποστήριξη των παραγωγών και η υποβοήθησή τους για την συμπλήρωση και ηλεκτρονική υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ).
- Ψηφιοποίηση Αγροτεμαχίων, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να αναλαμβάνουν τον γεωγραφικό εντοπισμό και την ψηφιοποίηση των αγροτεμαχίων στους χάρτες του Οργανισμού.
- Συλλογή Δικαιολογητικών, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να συγκεντρώνουν και ελέγχουν τα απαραίτητα έγγραφα (π.χ. τίτλοι ιδιοκτησίας, ενοικιαστήρια) που απαιτούνται για την επιλεξιμότητα των εκτάσεων.
- Ενημέρωση Παραγωγών και παροχή πληροφοριών προς τους ενδιαφερόμενους για τα νέα προγράμματα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και τις υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης
- Διαχείριση των διοικητικών και τεχνικών διαδικασιών που απαιτούνται για την υποβολή των αιτήσεων
- Διασφάλιση της ορθότητας των υποβληθέντων στοιχείων σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις της ΚΑΠ και του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- Διορθώσεις, Ενστάσεις και διαχείριση τυχόν σφαλμάτων στις αιτήσεις που υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι κατά τη διάρκεια των ελέγχων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε..

Τα ΚΥΔ δεν έχουν δικαίωμα να αποφασίζουν για την καταβολή ενισχύσεων ή να είναι ανακριτικές/ελεγκτικές αρχές, γιατί ρητά αυτές οι αρμοδιότητες ανήκουν στον ΟΠΕΚΕΠΕ και στις αρμόδιες δημόσιες Αρχές.

Τα ΚΥΔ δεν ανήκουν στο κράτος, αλλά είναι ιδιωτικοί φορείς που λειτουργούν με εμπορικά κριτήρια. Δεν έχουν ενιαία ιδιοκτησιακή δομή, απλώς το κράτος, μέσω του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα πιστοποιεί για να μπορούν να εκτελούν το έργο της υποστήριξης των αγροτών. Η λειτουργία τους δηλαδή βασίζεται στην πιστοποίηση και σύμβαση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και όχι σε κρατική ιδιοκτησία.

Ως προς το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς υπάρχει ποικιλία καθότι τα ΚΥΔ είναι ιδιωτικοί (ή μη δημόσιοι) φορείς, οι οποίοι όμως εποπτεύονται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, μπορεί να ανήκουν σε:

- Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (ΑΣ), οπότε στην περίπτωση αυτή είναι νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) με εμπορική ιδιότητα, που ανήκουν στα μέλη τους (αγρότες).
- Ιδιωτικές Εταιρείες, συνήθως σε τεχνικά γραφεία, εταιρείες συμβούλων ή γεωπονικά γραφεία με μορφή Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε. ή Ο.Ε.
- Φυσικά Πρόσωπα, όπως σε ελεύθερους επαγγελματίες (π.χ. Γεωπόνοι, Μελετητές) που έχουν λάβει τη σχετική πιστοποίηση
- Νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που έχουν πιστοποιηθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ μετά από πρόσκληση ενδιαφέροντος
- Φορείς αυτοδιοίκησης και δημοτικές αναπτυξιακές εταιρείες

Παρότι το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς είναι ιδιωτικό, η λειτουργία τους διέπεται από αυστηρούς κανόνες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Αυτό πρακτικά σημαίνει ως προς:

1. Την πιστοποίηση: Κάθε χρόνο ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ελέγχει αν πληρούν τις τεχνικές και οικονομικές προϋποθέσεις για να παραμείνουν ενεργά.
2. Την σύμβαση (ΣΔΕΠΥΑΠ): Υπογράφουν ειδική σύμβαση με τον Οργανισμό που καθορίζει τις υποχρεώσεις τους και το πλαίσιο ασφάλειας των δεδομένων.
3. Την Αμοιβή: Η αμοιβή τους δεν καταβάλλεται από το κράτος, αλλά απευθείας από τους παραγωγούς/πελάτες τους, βάσει ιδιωτικού συμφωνητικού.

Ως προς τον έλεγχο της δραστηριότητας των ΚΥΔ, παρατηρείται, ότι είναι πολυδιάστατος, καθότι υπάγονται σε διαφορετικές αρχές ανάλογα με την παράβαση. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι υπεύθυνος για την πιστοποίησή τους, για τον διοικητικό και τεχνικό έλεγχο, ελέγχει επί της ουσίας, ότι τηρούνται οι κανόνες υποβολής των δηλώσεων ΟΣΔΕ και αν αυτές συμμορφώνονται με τις σχετικές προδιαγραφές. Έχει επίσης αρμοδιότητα να επιβάλλει κυρώσεις, διοικητικές ποινές, πρόστιμα και να ανακαλέσει την πιστοποίηση ενός ΚΥΔ σε περίπτωση παραβάσεων. Η ΑΑΔΕ ελέγχει την γενική οικονομική δραστηριότητα των ΚΥΔ, ενώ στις περιπτώσεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων, οι οποίες παραβιάζουν την κοινή νομοθεσία, επεμβαίνει η Δικαιοσύνη, η Οικονομική Αστυνομία και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Στις περιπτώσεις, οι οποίες σχετίζονται με την καταβολή επιδοτήσεων από τους κοινοτικούς πόρους επιλαμβάνεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ως αρμόδια θεσμικά Ευρωπαϊκά Όργανα.

Θ.δ) Πώς μπλέκονται τα ΚΥΔ στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ ως εστίες παρανομίας (2025)

Όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω τα ΚΥΔ στην ουσία θεσμοθετήθηκαν ως ενδιάμεσοι φορείς για να βοηθούν τους αγρότες στη συμπλήρωση και υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) στο σύστημα ΟΣΔΕ, το οποίο διαχειρίζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ και πάντοτε ευρισκόμενα υπό την αιγίδα και τον έλεγχό του. Στην πράξη όμως κατά την διάρκεια λειτουργίας τους και λόγω των αρμοδιοτήτων τους και έχοντας πρόσβαση στο κρίσιμο στάδιο εισαγωγής δεδομένων στο σύστημα ΟΣΔΕ συγκέντρωσαν τεχνική

γνώση και λειτουργική εξουσία, με αποτέλεσμα να μετατραπούν σε αποκλειστικούς διαχειριστές και ρυθμιστές των δηλώσεων των δικαιούχων για επιδοτήσεις. Το αποτέλεσμα είναι, ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω του συστήματος μπορούσε να δει μόνο την δήλωση, την οποία την ετοιμάζει, συντάσσει και καταχωρεί το εκάστοτε ΚΥΔ. Αυτό το δεδομένο με την σειρά του σημαίνει, ότι όποιος συντάσσει την δήλωση, την ελέγχει και άρα ελέγχει και την χορήγηση της σχετικής επιδότησης. Το αποτέλεσμα ήταν, σύμφωνα και με τα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και της Ελληνικής Εισαγγελίας, ότι γεννήθηκε ένας μηχανισμός, ο οποίος:

Α) δημιουργήσε δικαιούχους χωρίς πραγματική δραστηριότητα. Άρχισαν να κάνουν δηλώσεις-αιτήσεις στο ΟΣΔΕ άτομα, τα οποία δεν πληρούσαν τα ουσιαστικά και πραγματικά κριτήρια δραστηριότητας, δηλαδή να έχουν όντως πραγματική δραστηριότητα με τον πρωτογενή τομέα και να μην είναι απλά κάτοχοι γης χωρίς καλλιέργεια ή εκτροφή, με αποτέλεσμα να λαμβάνουν ενίσχυση από το Εθνικό Απόθεμα, ενώ δεν θα έπρεπε.

Β) αύξησε και εδραίωσε μέσω της τεχνικής λύσης εικονικά βοσκοτόπια και εκτάσεις, γιατί μέσω των ΚΥΔ κατέθεταν δηλώσεις με δημόσιες εκτάσεις, δασικές περιοχές, βοσκοτόπια σε άλλους νομούς ή νησιά και όπως αναφέρθηκε χωρίς πραγματικό ζωικό κεφάλαιο.

Γ) πολλαπλές ή αντικρουόμενες δηλώσεις για ίδιες εκτάσεις εμφανίζονταν σε περισσότερους δικαιούχους, χωρίς το σύστημα να μπορεί εγκαίρως να τις εντοπίσει, να τις ελέγξει και να τις απορρίψει.

Τα ΚΥΔ συνεπώς σε πολλές περιπτώσεις αποτέλεσαν την πύλη εισόδου προβληματικών, πλασματικών ή παραποιημένων δηλώσεων με νομιμοφανή κριτήρια στο σύστημα ΟΣΔΕ του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να εγκριθούν και να χορηγηθούν επιδοτήσεις από Ευρωπαϊκά κονδύλια, είχαν δηλαδή είτε ενεργητική είτε παθητική εμπλοκή στο συνολικό σκάνδαλο. Είχαν την τεχνογνωσία, είχαν την πρόσβαση, είχαν τον έλεγχο, ήταν οι πύλες εισόδου στο σύστημα, το οποίο θα χορηγούσε τις επιδοτήσεις. Τα ΚΥΔ παρουσιάστηκαν ως τεχνικοί βοηθοί των αγροτών. Στην πραγματικότητα, όμως, μετατράπηκαν σε ιδιωτικούς διαχειριστές δημόσιου και ευρωπαϊκού χρήματος, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο, χωρίς διαφάνεια, χωρίς λογοδοσία. Χαρακτηριστικό είναι, ότι από τις έρευνες της Ελληνικής Αστυνομίας διαπιστώθηκαν περιπτώσεις, όπου ανύπαρκτα χωράφια, φανταστικοί δικαιούχοι ή τραπεζικοί λογαριασμοί χρησιμοποιήθηκαν για να λαμβάνονται κοινοτικές ενισχύσεις μέσω των ΚΥΔ καθώς και ότι κάποιοι από τους εμπλεκόμενους χρησιμοποίησαν σχέσεις εντός ΚΥΔ και αγροτικών συνεταιρισμών για να προσελκύσουν «πελάτες» για αποδεδειγμένα παραποιημένες αιτήσεις. Επιπλέον εντοπίστηκαν σε ΚΥΔ σε όλη την Ελλάδα, υψηλά ποσοστά φοροδιαφυγής που έφταναν έως και το 100% σε συγκεκριμένα κέντρα — λόγω μη έκδοσης αποδείξεων και τιμολογίων για υπηρεσίες που είχαν χρεωθεί στους παραγωγούς. Προέκυψε μία συστηματική πρακτική και οργανωμένα κυκλώματα, τα οποία διαχειρίζονταν εκατομμύρια ευρώ που δεν κατέληξαν ποτέ στους πραγματικούς παραγωγούς. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ θεσμικά είχε την υποχρέωση να ελέγχει τα ΚΥΔ, να διασταυρώνει τις κατατεθειμένες δηλώσεις μέσω αυτών καθώς και να εμποδίζει ύποπτες πληρωμές. Αντιθέτως όμως δεν εφάρμοσε κανένα πρωτόκολλο ελέγχου, ενώ η εποπτεία στα ΚΥΔ ήταν τυπική και όχι ουσιαστική και δεν αξιολόγησε καμία εσωτερική καταγγελία. Η έκταση του σκανδάλου είναι τόσο μεγάλη, ώστε δεν μπορούμε να μιλάμε απλά για διοικητική ανεπάρκεια αλλά για μία

συνειδητή ανοχή, χρήση και στήριξη ενός φαύλου συστήματος, το οποίο βοήθησε στην γέννηση, διαιώνιση και εδραίωση της διαφθοράς και στην διασπάθιση ευρωπαϊκού χρήματος. Πρόκειται για συστηματική παραπλάνηση του ΟΠΕΚΕΠΕ και επαναλαμβανόμενη πρακτική, η οποία είναι στοιχείο εγκληματικής οργάνωσης.

Ι) Τεχνικοί σύμβουλοι, τί είναι και πώς εμπλέκονται στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ

Όπως ανωτέρω εκτέθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων), είναι ένα ΝΠΔΔ στην Ελλάδα, που εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και λειτουργεί ως ο αποκλειστικός φορέας πληρωμών του πρωτογενούς τομέα, εκπροσωπεί την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για θέματα εγγυήσεων και πληρωμών της ΚΑΠ και μεσολαβεί στις δανειακές συμβάσεις των αγροτών. Στην ουσία είναι μία αρχή πληρωμών γεγονός, το οποίο σημαίνει, ότι έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα για τον έλεγχο, την πιστοποίηση και την εκταμίευση των ενισχύσεων στους γεωργούς σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΚΑΠ. Για να μπορεί να διεκπεραιώνει τον σκοπό του, χρειάζεται πληροφοριακό σύστημα με εσωτερικούς κανονισμούς ελέγχων, με ακρίβεια και με διασταύρωση δεδομένων. Για να μπορεί όμως να κατατεθεί μία αίτηση ενίσχυσης από κάποιον ενδιαφερόμενο και να πληρωθεί χρειάζεται αφενός μεν ο ίδιος ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως αρμόδιος φορέας και αφετέρου το σύστημα ΟΣΔΕ (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου), ως το αρμόδιο **πληροφοριακό σύστημα** μέσω του οποίου, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν την ΕΑΕ (Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης), δηλώνουν τα αγροτεμάχια, τις καλλιέργειες και το ζωικό τους κεφάλαιο και γενικά καταγράφονται όλα τα σχετικά δεδομένα για τον έλεγχο και την πληρωμή των σχετικών επιδοτήσεων. Στην ουσία Χωρίς ΟΣΔΕ δεν μπορεί να γίνει αίτηση ενίσχυσης και χωρίς ΟΠΕΚΕΠΕ δεν μπορεί να εγκριθεί και να πληρωθεί.

Μία από τις παθογένειες του φορέα του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν και το γεγονός, ότι δεν διέθετε δικό του αυτόνομο και ξεχωριστό πληροφοριακό σύστημα, προκειμένου να εκτελεί όλες τις σχετικές λειτουργίες με βάση το αντικείμενο, την αποστολή και τον σκοπό του. Έπρεπε με κάποιον τρόπο να αντισταθμίσει την έλλειψη αυτή με αποτέλεσμα να προσφύγει στην λύση του λεγόμενου τεχνικός σύμβουλος παρέχει υποστήριξη σε πληροφοριακά συστήματα που είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή του ΟΣΔΕ (ενιαία αίτηση ενίσχυσης) και για τα υποσυστήματα ελέγχων και υποβολών. Πρακτικά, επειδή δεν προβλέπεται συγκεκριμένη θέση στην οργανωτική δομή του ΟΠΕΚΕΠΕ με τέτοια καθήκοντα και επειδή δεν υπάρχει ειδικός νόμος που να ορίζει ακριβώς τα καθήκοντά της, συνάπτονται συμβάσεις στη βάση της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και της ανάθεσης έργων πληροφορικής. Ο τεχνικός σύμβουλος λοιπόν δεν είναι ένα θεσμικό όργανο του ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά είναι ένας εξωτερικός συνεργάτης, ανάδοχος ενός έργου, το οποίο προβλέπει την παροχή τεχνικής στήριξης στον ΟΠΕΚΕΠΕ με λογισμικό στα πληροφοριακά συστήματα του φορέα. Ειδικότερα αφορά στην υποστήριξη του λογισμικού ΟΣΔΕ για την ενιαία αίτηση ενίσχυσης, στην διαχείριση δεδομένων και στους ελέγχους που απαιτούνται για τη διαχείριση των αγροτικών επιδοτήσεων.

Στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ οι τεχνικοί σύμβουλοι, φαίνεται πώς είναι βασικοί πυλώνες. Η απόλυτη εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από αυτούς προκαλεί σοβαρά ερωτηματικά για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα και για το αν υπήρξαν

καταχρηστικές τακτικές. Το ερώτημα μένει πάντα « είναι λογικό, ηθικό και θεσμικά επιτρεπτό και νόμιμο ένας οργανισμός πληρωμών της ΚΑΠ, όπως ο ΟΠΕΚΕΠΕ να βασίζεται και να εξαρτάται αποκλειστικά και απόλυτα για τόσο νευραλγικές και θεμελιώδεις δραστηριότητές του, από έναν εξωτερικό ιδιώτη πάροχο;» Στην περίπτωση του ΟΠΕΚΕΠΕ και σύμφωνα με αυτά, τα οποία αναφέρθηκαν στην εξεταστική, τρεις είναι οι βασικές εταιρείες, οι οποίες για πολλά χρόνια του παρείχαν τεχνική υποστήριξη:

1. **Neuropublic.** Είναι η γνωστότερη ιδιωτική εταιρεία πληροφορικής και αποτελεί τον κύριο τεχνικό σύμβουλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, με πρόσβαση στα πληροφοριακά συστήματα και καίριο ρόλο στην υποδομή του οργανισμού.
2. **Cognitera.** Ιδιωτική εταιρεία πληροφορικής, η οποία είχε ρόλο τεχνικού συμβούλου και συνεργάτη-παρόχου υπηρεσιών για τον ΟΠΕΚΕΠΕ.
3. **GAIA Επιχειρείν.** Ιδιωτική εταιρεία, η οποία δεν είναι τεχνικός σύμβουλος του ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά πιστοποιημένος φορέας συντονισμού των ΚΥΔ (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων).

Να σημειωθεί, ότι μεταξύ των εταιρειών **NEUROPUBLIC** και **GAIA Επιχειρείν υπήρξε δικαστική διένεξη για την λήψη έργων του ΟΠΕΚΕΠΕ.** Στο πλαίσιο της εξεταστικής επιτροπής προέκυψε, ότι η Neuropublic συμμετείχε στο μετοχικό κεφάλαιο του GAIA Επιχειρείν, σε συνεργασία με άλλους φορείς (π.χ. συνεταιρισμούς και τράπεζες), γεγονός που εγείρει ερωτήματα για πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων. Αυτό σημαίνει ότι υπήρχε ένα εταιρικό «επίπεδο» στο οποίο η ίδια η Neuropublic είχε οικονομική σχέση με τον φορέα που συντόνιζε τις αιτήσεις βοσκοτόπων και άλλων επιδοτήσεων, πέρα από τον ρόλο της ως τεχνικός σύμβουλος.

Χρονικά η εμφάνιση της χρήσης των τεχνικών συμβούλων για την διεκπεραίωση των βασικών λειτουργιών του ΟΠΕΚΕΠΕ και αρχή της απόλυτης εξάρτησής του από αυτούς σε βαθμό ανησυχίας εντοπίζεται την περίοδο 2009 έως 2014. Τότε εδραιώνεται η χρήση του συστήματος ΟΣΔΕ, οπότε άρχισε και η χρήση των εταιρειών τεχνικών συμβούλων. Τότε είναι που η εταιρεία Neuropublic αναλαμβάνει ενεργό ρόλο τεχνικής υποστήριξης για τα πληροφοριακά συστήματα ΟΣΔΕ (ενιαία αίτηση ενίσχυσης) του ΟΠΕΚΕΠΕ. Επίσης δημιουργείται το δίκτυο GAIA Επιχειρείν, το οποίο συντονίζει μεγάλο αριθμό ΚΥΔ (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων). Η εταιρεία Neuropublic συμμετέχει μετοχικά στη GAIA Επιχειρείν. Τότε λοιπόν δημιουργείται ένα πλαίσιο, όπου τα ΚΥΔ καταχωρούν αιτήσεις, το πληροφοριακό σύστημα υποστηρίζεται από τον τεχνικό σύμβουλο και ο ΟΠΕΚΕΠΕ ελέγχει και πληρώνει. Είναι η στιγμή, όπου ξεκινά η απόλυτη εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον ιδιωτικό πάροχο, σε βαθμό, όπου χωρίς εκείνον, ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν μπορεί να κάνει απολύτως τίποτα. Την αμέσως επόμενη χρονική περίοδο, 2015-2019 αρχίζουν και γίνονται καταγγελίες για εικονικά βοσκοτόπια, δηλώσεις ζώων χωρίς πραγματική εκμετάλλευση, για μεταφορά επιδοτήσεων σε περιοχές χωρίς επαρκή αγροτική δραστηριότητα ενώ το σύστημα ΟΣΔΕ παραμένει ως έχει. Αμέσως μετά την περίοδο 2020-2022 η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ξεκινά έρευνες για πιθανή κακοδιαχείριση κοινοτικών πόρων και απάτη σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην συνέχεια η υπόθεση έφθασε στην εξεταστική επιτροπή, όπου και προέκυψε, ότι ο βαθμός απόλυτου ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ στο δικό του σύστημα από ιδιωτικές εταιρείες, είναι δομική αδυναμία ελέγχου και σύγκρουση αρμοδιοτήτων μεταξύ των παρόχων λογισμικού και του δικτύου υποβολής δηλώσεων. Η εμπλοκή ιδιωτών σε κρίσιμες λειτουργίες του λογισμικού και των

δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι επικίνδυνα και εγείρει σοβαρά ερωτήματα για το βαθμό της εξάρτησης του Οργανισμού από εξωτερική εταιρεία πληροφορικής, την δημιουργία μονοπωλίου δεδομένων και λογισμικού, τη δυνατότητα παρέμβασης ή αλλαγής δεδομένων από τον τεχνικό σύμβουλο ή από όσους είχαν πρόσβαση στο σύστημα, την διαρροή δεδομένων και στοιχείων σε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με σκοπό την απόσπαση ευρωπαϊκών κονδυλίων, την εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων και γενικά την συνολική αδυναμία του ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργεί αυτόνομα, σε σημείο να γίνεται λόγος για πρακτική συρρίκνωσης του φορέα.

ΙΑ) Παθογένειες ΟΠΕΚΕΠΕ

Κατά την διάρκεια των συνεδριάσεων της εξεταστικής επιτροπής και από το σύνολο των μαρτύρων, προέκυψαν σαφείς και αδιαμφισβήτητες παθογένειες και προβλήματα στην συνολική δομή και λειτουργία του φορέα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Μπορεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ να είναι ΝΠΙΔ και να έχει διοικητική και λειτουργική αυτοτέλεια, όμως το ΥΠΑΑΤ εποπτεύει την διοίκησή του, δηλαδή **τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού**. Συγκεκριμένα το ΥΠΑΑΤ, ο εκάστοτε Υπουργός, ορίζει την διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ και ελέγχει την νομιμότητα των πράξεών του. Η έννοια της εποπτείας σημαίνει, ότι το ΥΠΑΑΤ, μέσω του εκάστοτε Υπουργού, κάνει έλεγχο νομιμότητας των πράξεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, διορίζει και παύει την διοίκηση, εγκρίνει βασικές κανονιστικές πράξεις του φορέα και διασφαλίζει, ότι εφαρμόζεται σωστά η ΚΑΠ (Κοινή Αγροτική Πολιτική), συνεπώς η διανομή και πληρωμή των κοινοτικών κονδυλίων. Συνοπτικά ο Υπουργός του ΥΠΑΑΤ είναι υπεύθυνος για την σωστή εποπτεία, την στελέχωση, την θεσμική θωράκιση και την διασφάλιση της νομιμότητας της λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ. Κατά συνέπεια, αν ο εκάστοτε Υπουργός γνώριζε με σαφήνεια, ότι συνέβαιναν παρατυπίες, δεν άσκησε εποπτικό έλεγχο και δεν έλαβε μέτρα, τότε έχει ευθύνη.

Στην προκειμένη περίπτωση, από το σύνολο της διαδικασίας της εξεταστικής προέκυψε, ότι :

- Υπήρχαν ελλείψεις και καθυστερημένοι έλεγχοι, δεν γινόταν διασταύρωση στοιχείων. Επιπλέον έγιναν πληρωμές, καταβολές ενισχύσεων, χωρίς να ολοκληρωθεί η επαλήθευση των στοιχείων των αιτούντων και φυσικά υπήρξε και αδυναμία έγκαιρης ανίχνευσης παρατυπιών.
- Υπήρχαν επίσης προβλήματα στο σύστημα ΟΣΔΕ (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου), που αποτελεί τον πυρήνα των αγροτικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα υπήρχαν διαρκείς τεχνικές δυσλειτουργίες και αλλαγές στην ψηφιακή πλατφόρμα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Για την ακρίβεια ο ΟΠΕΚΕΠΕ από την δημιουργία του δεν είχε δική του ψηφιακή πλατφόρμα και αναγκαζόταν να συνεργάζεται με ιδιωτικές εταιρείες (τεχνικοί σύμβουλοι) για να επιτελεί το έργο του συνολικά. Αυτό βέβαια είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα «κλειστό» σύστημα με εξάρτηση από τους συγκεκριμένους παρόχους και να υπάρχει δυσκολία πρόσβασης των παραγωγών στις υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ, χωρίς μεσάζοντες.
- Η υποστελέχωση του φορέα ήταν μια αδιανόητη πραγματικότητα. Όλοι οι μάρτυρες ανέφεραν, ότι η υποστελέχωση του φορέα ήταν διαρκής. Έκαναν λόγο για έλλειψη μόνιμου εξειδικευμένου προσωπικού, το οποίο να μπορούσε να διεκπεραιώσει και σωστά και σε εύλογο χρόνο το έργο του φορέα. Δυστυχώς ο μικρός αριθμός ευσυνείδητων υπαλλήλων και η διανομή του συνόλου του έργου του φορέα σε

αυτούς, ακυρώνει την ποιότητα και την απόδοση των υπαλλήλων αλλά και την συνολική ποιότητα και απόδοση του φορέα. Ένεκα αυτής της υποστελέχωσης αναφέρθηκε μεγάλος αριθμός αιτήσεων χωρίς την αντίστοιχη ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών.

- Οι συνεχείς αλλαγές τόσο των ίδιων των Υπουργών όσο και της διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ειδικά την περίοδο διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, αποτελούν χαρακτηριστικό σημείο απόδειξης της παθογένειας στον φορέα, της κομματοκρατικής αντίληψης και της παρεμβατικότητας στην εύρυθμη λειτουργία του. Χαρακτηριστικό είναι ότι την χρονική περίοδο διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, δηλαδή από το 2019 έως και σήμερα έχουν αλλάξει έξι υπουργοί αγροτικής ανάπτυξης.

Συγκεκριμένα:

1. **Μάκης Βορίδης** – 09/07/2019 – 05/01/2021
2. **Σπύρος (Σπήλιος) Λιβανός** – 05/01/2021 – 08/02/2022
3. **Γιώργος Γεωργαντάς** – 08/02/2022 – 26/05/2023
4. **Γιώργος Τσακίρης** – 26/05/2023 – 27/06/2023
5. **Ελευθέριος (Λευτέρης) Αυγενάκης** – 27/06/2023 – 14/06/2024
6. **Κώστας Τσιάρας** – από **14/06/2024** έως σήμερα (2026)

Δηλαδή μέσα σε έξι χρόνια διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας άλλαξαν έξι υπουργοί αγροτικής ανάπτυξης και τροφίμων.

Αντιστοίχως την ίδια χρονική περίοδο διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, 2019 έως και σήμερα, έχουν αλλάξει επτά πρόεδροι στον ΟΠΕΚΕΠΕ και οκτώ αντιπρόεδροι (Α΄ και Β΄). Συγκεκριμένα:

1. **Γρηγόριος (Γρηγόρης) Βάρρας** — Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ **19/11/2019 – 10/11/2020**
2. **Θεοφάνης Παπάς** — Πρόεδρος **10/11/2020 – 26/02/2021**
3. **Δημήτρης Μελάς** — Πρόεδρος **22/3/2021 έως τον Ιούλιο του 2022**
4. **Ευάγγελος Σημανδράκος** — Πρόεδρος από **21/7/2022 έως το Δεκέμβριο του 2023**
5. **Κυριάκος Μπαμπασιδής** – Πρόεδρος από 23/1/2024 έως 31/1/2025
6. **Νικόλαος (Νίκος) Σαλάτας** — Πρόεδρος **31/1/2025 – 23/5/2025**
7. **Ιωάννης Καββαδάς** — Πρόεδρος από **2/9/2025 έως σήμερα (2026)**

και αντιστοίχως :

1. **Δημήτριος Μελάς (Α΄ Αντιπρόεδρος από τις 31/12/2019)**
2. **Ζήνων Βαλμάς (Α΄ Αντιπρόεδρος από τις 22/3/2021)**
3. **Κυριάκος Μπαμπασιδής (Α΄ Αντιπρόεδρος από τις 21/7/2022)**
4. **Γεωργία Αθανασάκη (Β΄ Αντιπρόεδρος από τις 17/12/2022)**
5. **Ελευθέριος (Λευτέρης) Ζερβός (Α΄ Αντιπρόεδρος από τις 23/1/2024)**
6. **Ιωάννης Κουρδής (Β΄ Αντιπρόεδρος από τις 23/1/2024)**

7. Γεώργιος Ζαλίδης (Α΄ Αντιπρόεδρος από τις 31/1/2025 έως σήμερα)

8. Ιωάννης (Γιάννης) Καϊμακάμης (Β΄ Αντιπρόεδρος από τις 31/1/2025 έως σήμερα)

-Συχνές αλλαγές στις ερμηνευτικές εγκυκλίους με τα κριτήρια επιλεξιμότητας των βοσκοτόπων, τον ορισμό του «ενεργού αγρότη» και τη διαδικασία διασταυρωτικών ελέγχων. Ως δικαιολογία των συχνών αυτών αλλαγών στην εξεταστική επιτροπή, αναφέρθηκε, ότι οι αλλαγές έγιναν σύμφωνα με τις ανάγκες των πληρωμών και προκειμένου να απορροφηθούν πιο σωστά τα ευρωπαϊκά κονδύλια. Εντούτοις όμως στην εξεταστική επιτροπή επισημάνθηκε, ότι ορισμένες αλλαγές έγιναν με επίκληση της ανάγκης επιτάχυνσης πληρωμών και απορρόφησης ευρωπαϊκών κονδυλίων, στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ωστόσο διατυπώθηκαν σοβαρές ενστάσεις για το κατά πόσο οι εγκύκλιοι αυτές συμβάδιζαν με το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο και με τις αρχές χρηστής διοίκησης. Μάρτυρες και υπηρεσιακά στελέχη ανέφεραν ότι η συχνότητα και ο τρόπος έκδοσης των εγκυκλίων δημιούργησαν ασάφειες, ενώ υπήρξαν αναφορές σε πιέσεις για «ευέλικτες» ερμηνείες που διευκόλυναν την ένταξη εκτάσεων ή δικαιούχων που υπό αυστηρότερο έλεγχο ενδεχομένως δεν θα πληρούσαν τα κριτήρια. Ενδεικτικό είναι, ότι η βασική εγκύκλιος **85112/27-7-2015** του ΟΠΕΚΕΠΕ για τις διαδικασίες ελέγχων των καθεστώτων ενισχύσεων, η οποία ήταν το κεντρικό πλαίσιο για χρόνια, **τροποποιήθηκε πολλές φορές** μέχρι το 2022 (τουλάχιστον 9 τροποποιήσεις/αναθεωρήσεις) με διαφορετικούς αριθμούς αποφάσεων. Αυτές οι τροποποιήσεις έγιναν διαδοχικά: 3η, 4η, 5η, 6η, 7η, 8η, 9η, κ.ά., σε έτη όπως **2020, 2021 και 2022**. Ακολούθησαν και άλλες τροποποιήσεις μέχρι το 2024, οι οποίες τροποποιούν διαδικασίες υποβολής ή ελέγχου στοιχείων. Συνεπώς έχουμε εγκυκλίους πολλών ταχυτήτων, άλλοτε αυστηρές, άλλοτε πιο χαλαρές, με αποτέλεσμα την δημιουργία σύγχυσης, ανισότητας και δημιουργίας χώρου για παρανομίες. Μέχρι το 2020 οι έλεγχοι διεξάγονταν με την εγκύκλιο του 2015 και τις τροποποιήσεις της, ο έλεγχος των δικαιολογητικών γινόταν μόνο για το έτος υποβολής της αίτησης και όχι για παλαιότερα έτη. Αυτό σημαίνει, ότι **μεταβολές ιδιοκτησίας από χρόνο σε χρόνο δεν μπορούσαν να γίνουν αντιληπτές. Το έτος 2020 όμως έγινε αλλαγή της εγκυκλίου από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Γρηγόρη Βάρρα, ο οποίος αυστηροποίησε τα προαπαιτούμενα των ελέγχων. Ενδεικτικά εισήγαγε αυστηρότερα κριτήρια για την επαλήθευση των τίτλων ιδιοκτησίας και των μισθώσεων με επαλήθευση του Ε9 της περιουσιακής κατάστασης και νομικών τίτλων (συμβόλαια, καταχωρίσεις στο Κτηματολόγιο) για ιδιόκτητες εκτάσεις. Ένα χρόνο μετά όμως, με παρέμβαση του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης (Μάκη Βορίδη) ο ίδιος ο πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Βάρρας, αφαιρέθηκε από τη θέση του και εκδόθηκε νέα εγκύκλιος που χαλάρωσε τα κριτήρια και απλοποίησε τις απαιτούμενες αποδείξεις. Οι απαιτήσεις των εγκυκλίων γίνονται λιγότερο δεσμευτικές και πιο χαλαρές για τους αιτούντες, με απλούστερα δικαιολογητικά και λιγότερους ελέγχους βάθους. Με αυτήν την απλοποίηση των απαιτούμενων δικαιολογητικών μειώθηκε ουσιαστικά η ικανότητα των ελεγκτών να εντοπίζουν απάτες**, όπως ανακριβείς ή ψευδείς δηλώσεις ιδιοκτησίας ή ενοικίασης και κατά συνέπεια μειώθηκε η αξιοπιστία των ελέγχων και υποβαθμίστηκε η σημασία τους.

Αυτού του είδους οι συνεχείς αλλαγές αποδεικνύουν παντελή έλλειψη ικανότητας ελέγχου και εποπτείας αλλά και χρηστής διοίκησης εκ μέρους του ΥΠΑΑΤ. Είναι

εξαιρετικά επικίνδυνες στην διοίκηση, καθότι εγκαθιστούν ένα κλίμα ανασφάλειας, δίνουν χώρο για παρανομίες και έλλειψη ελέγχου. Επιπλέον αποδείχθηκε στην διάρκεια της εξεταστικής επιτροπής από τις καταθέσεις, ότι σχεδόν όλοι οι Πρόεδροι και οι Αντιπρόεδροι στον ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν τοποθετημένοι στην θέση τους, χωρίς πολλές φορές να έχουν την απαιτούμενη τεχνική κατάρτιση για το γνωστικό πεδίο, στο οποίο κλήθηκαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, δηλαδή τον πρωτογενή τομέα καθώς και ότι η άμεση ή έμμεση σχέση και δραστηριότητά τους με την εκάστοτε κυβέρνηση, εν προκειμένω με την Νέα Δημοκρατία, είτε ως τομεάρχες θεματικών είτε ως υποψήφιοι βουλευτές και πολιτευτές, αποτέλεσε το βασικό κριτήριο για να τους δοθεί η θέση στην διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η κομματική ταυτότητα ήταν το εισιτήριο για ανέλιξη και εξαργύρωση θέσεων, με αντίτιμο φυσικά την προώθηση των «ημετέρων» αγροτών, την ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένων περιοχών ή κατηγοριών δικαιούχων και πολιτικές πιέσεις για πληρωμές σε ΑΦΜ χωρίς πλήρη τεκμηρίωση, ώστε να εξασφαλισθούν ψήφοι. Πρόκειται για μια τακτική βαθιάς πολιτικής φαυλότητας, η οποία αποδεικνύει, ότι η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας όχι μόνο δεν σέβεται κάθε έννοια αξιοκρατίας και κοινωνικής ισότητας, αλλά αντίθετα λειτουργεί με όρους εκλόγιμης μοναρχίας και απόλυτου συγκεντρωτισμού, επιδιώκοντας κάθε φορά και με κάθε τρόπο να ελέγχει την πολιτική ζωή της χώρας με μόνο σκοπό και στόχο την ψηφοθηρία και το εκλογικό αποτέλεσμα. Αυτή η τακτική αξιοποίησης των «γαλάζιων» παιδιών του κομματικού σωλήνα με γνώμονα την υποταγή στο «κόμμα» είναι απόδειξη πελατειακών πρακτικών και πολιτικών παρεμβάσεων, οι οποίες οδήγησαν στην γέννηση και γιγάντωση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ.

ΙΒ) Ευρήματα, παραδοχές εξεταστικής επιτροπής του ΟΠΕΚΕΠΕ

Από την εξέταση των μαρτύρων και την μελέτη της δικογραφίας για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ προκύπτουν οι κάτωθι παραδοχές:

1. Τα έτη 2019 και 2020, σημειώθηκε ανεξήγητος πολλαπλασιασμός των βοσκοτόπων που δηλώνονται στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν τότε ο Αθανάσιος Καπρέλης, με υπουργούς τον **Σταύρο Αραχωβίτη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και τον Μάκη Βορίδη της Νέας Δημοκρατίας.**
2. **Παρά τα διαχρονικά προβλήματα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, η παρακμή του οργανισμού ήλθε επί διακυβέρνησης Νέας Δημοκρατίας και ειδικότερα επί υπουργίας Μάκη Βορίδη. Ο πολλαπλασιασμός των δηλωθέντων βοσκοτόπων, είναι αποτέλεσμα της πολιτικής του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης επί ημερών Βορίδη να δηλώνονται βοσκότοποι σε νησιά ή μέρη της ηπειρωτικής Ελλάδος, μακριά από τον τόπο εγκατάστασης των κτηνοτρόφων.** Αυτή η κίνηση ακόμα και αν υποτεθεί ότι έγινε χωρίς δόλο, συνιστά εγκληματική αμέλεια, η οποία ζημίωσε το ευρωπαϊκό ταμείο και τους ίδιους τους αγρότες, αφού έδωσε το πράσινο φως για ψευδείς δηλώσεις βοσκοτόπων σε επιτηδείς. Το γεγονός ότι οι επιτηδείς, ως επί το πλείστον, είναι μέλη της Νέας Δημοκρατίας ή είχαν στενή σχέση με το κυβερνών κόμμα, παρέχει ισχυρές ενδείξεις ότι δεν έγινε τυχαία η εφαρμογή της «τεχνικής λύσης».
3. Έπειτα από καταγγελίες, η ελέγκτρια Παρασκευή Τυχεροπούλου, ειδική επιστημονική συνεργάτιδα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, με εντολή ελέγχου

του τότε προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόρη Βάρρα, συνέκρινε τις ιδιοκτησίες για βοσκοτόπια που είχαν αιτηθεί ενίσχυση σε διαφορετικά έτη. Κατά την έρευνα, διαπίστωσε ότι εμφανίζονταν ιδιοκτήτες βάσει του Ε9 τους για εκτάσεις οι οποίες ένα χρόνο νωρίτερα, είτε ανήκαν σε διαφορετικό δικαιούχο, είτε σε κανέναν. Η κ. Τυχεροπούλου ενημέρωσε αρμοδίως τον κ. Βάρρα, ο οποίος κινήθηκε υπεύθυνα και μπλόκαρε 3.500 ΑΦΜ που συνδέονταν με ύποπτες αιτήσεις, προκειμένου να τις ελέγξει και να στείλει στους αρμόδιους εισαγγελείς, όποιες υποθέσεις είχαν βασιστεί σε ψευδείς δηλώσεις.

4. Μετά το μπλοκάρισμα των ΑΦΜ, ο Γρηγόρης Βάρρας, όπως ο ίδιος κατέθεσε ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, δέχθηκε πιέσεις από τον γενικό γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γιώργο Στρατάκο προκειμένου να σταματήσει ο έλεγχος που ασκούσε ο ΟΠΕΚΕΠΕ στη σύζυγο του Γιώργου Ξυλούρη, του γνωστό πλέον στο πανελλήνιο, με το ψευδώνυμο «Φραπές».
5. Παρόμοια πίεση είχε ασκήσει ο Γιώργος Στρατάκος και στον πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Ευάγγελο Σημανδράκο, σύμφωνα με την από 24.02.2025 ένορκη κατάθεση του τελευταίου ενώπιον των Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Εισαγγελέων, στην οποία είπε επί λέξει: *«Είχε ο κ. Στρατάκος κατ' επανάληψη απευθυνθεί σ' εμένα, ζητώντας μου με επιμονή να προχωρήσει στην πληρωμή του Γεωργίου Ξυλούρη, ενώ υπήρχαν καταγγελίες για εκτάσεις σε Χίο, Πάρο»*.
6. Ο Γιώργος Στρατάκος, στην εξεταστική επιτροπή παραδέχτηκε τη διαχρονική σχέση του με τη Νέα Δημοκρατία, η οποία κατά καιρούς τον έχει τοποθετήσει σε θέσεις ευθύνης. Επομένως δεν πρόκειται για τυχαίο πρόσωπο, αλλά για άνθρωπο της απολύτου εμπιστοσύνης του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας.
7. Παρότι ο κ. Βάρρας ενήργησε ορθά, όπως είχε νομική και ηθική υποχρέωση εκ της υπεύθυνης θέσης του, λίγο μετά το μπλοκάρισμα των ΑΦΜ αποπέμφθηκε από τη θέση του, με απόφαση του υπουργού Μάκη Βορίδη. Η απομάκρυνση του κ. Βάρρα, ήταν μία ακόμα ισχυρή ένδειξη ότι την υπόθεση ΟΠΕΚΕΠΕ τη χειριζόταν η πολιτική ηγεσία, η οποία με κάθε τρόπο διευκόλυνε τη φερόμενη εγκληματική οργάνωση στην είσπραξη παράνομων επιδομάτων και στην αποφυγή ελέγχων. Άλλωστε, το «επιτελικό κράτος» της κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη, δεν αφήνει ανεξέλεγκτους τους υφισταμένους, αλλά διοικεί με συγκεντρωτικότητα και αρχηγοκεντρικά. Επομένως, έχει πλήρη έλεγχο των καταστάσεων στο εκάστοτε υπουργείο.
8. Η κατάθεση του Γρηγόρη Βάρρα ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής ήταν πλήρως διαφωτιστική, αφού κατέδειξε ποιος ήταν εκείνος που τον απέπεμψε γιατί στεκόταν εμπόδιο στην εγκληματική οργάνωση και στο «πάρτι» παράνομων επιδοτήσεων. Όπως, κατέθεσε ο μάρτυς, η απομάκρυνσή του από τον Οργανισμό έγινε από τον Μάκη Βορίδη κατ' απαίτηση της Neugorpublic και της Γαία Επιχειρείν, επειδή *«έκανε καλά τη δουλειά του»* και *«ξεκάρφωνε ανομίες»*.
9. Σύμφωνα με τη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ο Γρηγόρης Βάρρας, είχε ενημερώσει δύο φορές με επιστολές τον τότε αρμόδιο υπουργό Μάκη Βορίδη, σχετικά με τις παρατυπίες στο σύστημα των οικονομικών ενισχύσεων.

Επομένως, δεν μπορεί ο κ. Βορίδης να ισχυρίζεται ότι δεν γνώριζε ή ότι δεν έχει άμεση ευθύνη για τα εγκλήματα στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

10. Στις 29 Οκτώβρη του 2020, ο κ. Βάρρας, εξέδωσε μια εγκύκλιο για τον έλεγχο των ιδιόκτητων και των ενοικιαζόμενων αγροτεμαχίων. Αυτή η εγκύκλιος αποτέλεσε εμπόδιο για το κύκλωμα που λυμαινόταν το ταμείο του ΟΠΕΚΕΠΕ και δεν εφαρμόστηκε ποτέ αλλά αντικαταστάθηκε αμέσως μετά την αποπομπή του κ. Βάρρα και την τοποθέτηση από τον υπουργό Βορίδη, του κ. Παπά.
11. Η εγκύκλιος τροποποιήθηκε αμέσως μετά την αλλαγή προέδρου και αντικαταστάθηκε από άλλη εγκύκλιο που άνοιγε ξανά τον δρόμο στις παράνομες πληρωμές και στις αδιαφανείς διαδικασίες. Ο κ. Βάρρας στην κατάθεσή του, δήλωσε ότι το «συμφωνώ» του Μάκη Βορίδη ήταν συμφωνία σε μια έκνομη ενέργεια κατανομής του εθνικού αποθέματος και παράνομων επιδοτήσεων. Επομένως, η ενεργή συμμετοχή του Μάκη Βορίδη στην εγκληματική οργάνωση προκύπτει και από αυτή την κατάθεση.
12. Ενισχυτικό στοιχείο της συγκάλυψης, είναι η απομάκρυνση της ελέγκτριας Παρασκευής Τυχεροπούλου, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά την περίοδο που διεξαγόταν έρευνα για τις παράνομες επιδοτήσεις. Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. 298/14.10.2024 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Πληρωμών αντικαταστάθηκε η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Παρασκευή Τυχεροπούλου, με πρόσχημα πειθαρχικές παραβάσεις. Παράλληλα της επιβλήθηκε στέρηση μισθού για 20 ημέρες από την τότε διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, **ικανοποιώντας με αυτό τον τρόπο τα μέλη της εγκληματικής οργάνωσης που ζητούσαν επίμονα την αποπομπή της εν λόγω ελέγκτριας, γιατί τους δημιουργούσε προβλήματα. Παράλληλα δινόταν ξεκάθαρο μήνυμα σε όποιον φιλοδοξούσε να ελέγξει τα συγκεκριμένα επίλεκτα μέλη της οργάνωσης και κατά σύμπτωση κομματικά μέλη της Νέας Δημοκρατίας, ότι θα έχει την τύχη της κυρίας Τυχεροπούλου.**
13. Η ως άνω πειθαρχική διαδικασία εις βάρος της Π. Τυχεροπούλου κινήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2024 από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, **Κυριάκο Μπαμπασιόδη**, ο οποίος αντικατέστησε τον κ. Βάρρα, για τα παραπτώματα της «παράβασης της υποχρέωσης εχεμύθειας (άρθρο 51 παρ. η του ΚΚΠ) και της ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εντός ΟΠΕΚΕΠΕ (άρθρο 51 παρ. 3 ιβ του ΚΚΠ)».
 - i. Η πειθαρχική δίωξη αφορά, έκθεση ελέγχου που παρέδωσε η κ. Τυχεροπούλου στον αναπληρωτή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις 5.9.2024. Η έκθεση αυτή είχε συνταχθεί ήδη από το 2020, κατόπιν σχετικού αιτήματος του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Γρηγόρη Βάρρα, προς τη διεύθυνση εσωτερικού ελέγχου του Οργανισμού, και περιήλθε σε γνώση της Παρασκευής Τυχεροπούλου, μετά την τοποθέτησή της στη συγκεκριμένη Διεύθυνση το Δεκέμβριο του 2023. Σ' αυτή περιγραφόταν η δράση συγκεκριμένων υπαλλήλων του περιφερειακού γραφείου του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Κρήτη, κάποιοι εκ των οποίων εμπλέκονται στη σχετική δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

- ii. Το γεγονός ότι η έκθεση παραδόθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο από την τότε προϊσταμένη της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, θεωρήθηκε από τη Διοίκηση του κ. Μπαμπασίδη ως παραβίαση της εχεμύθειας και ανάξια συμπεριφορά εκ μέρους της.
 - iii. Η ανωτέρω πειθαρχική διαδικασία ολοκληρώθηκε με την απόφαση του επόμενου προέδρου κ. Σαλάτα στις 2.5.2025, ενόψει της εκδίκασης αίτησης ασφαλιστικών μέτρων της κ. Τυχεροπούλου κατά του ΟΠΕΚΕΠΕ Δευτέρα 5.5.2025.
 - iv. Όπως κατέθεσε η μάρτυρας οι πειθαρχικές διώξεις της, συνέπεσαν με το αίτημα απόσπασής της στην ευρωπαϊκή εισαγγελία και την κατάθεση της στο Ελεγκτικό Συνέδριο, της έκθεσης εσωτερικού ελέγχου, που είχε διατάξει όπως προαναφέραμε ο κ. Βάρρας, η οποία μεταξύ άλλων περιέγραφε και τη δραστηριότητα του περιφερειακού γραφείο Κρήτης και την συμμετοχή του στην αύξηση του ζωικού κεφαλαίου στην περιοχή κατά ενάμιση εκατομμύριο αιγοπρόβατα. Ειδικότερα κατέθεσε επί λέξει στην εξεταστική επιτροπή: *«...κάποιοι συγκεκριμένοι υπάλληλοι [...] έβγαιναν τακτικά, και μόνο αυτοί, παρέα, να μετρούν ζώα, είχαν φτάσει στο απίστευτο σημείο, μέσα σε μία μέρα, να μετρούν μέχρι και δυόμιση χιλιάδες αιγοπρόβατα. Έτσι λοιπόν κατάφεραν να αυξήσουν το ζωικό κεφάλαιο της Κρήτης κατά ενάμιση εκατομμύριο μέσα σε μία τετραετία από το 2015 έως το 2019...»*
14. Η Διοίκηση του κ. Μπαμπασίδη τον Οκτώβριο του 2024 την καθαίρεσε από Διευθύντρια Εσωτερικού Ελέγχου και την τοποθέτησε στο Πρωτόκολλο χωρίς πρόσβαση στο μηχανογραφικό σύστημα του Οργανισμού και επομένως χωρίς δυνατότητα πρωτοκόλλησης. Από το Σεπτέμβριο του 2024 οι Διοικήσεις Μπαμπασίδη και Σαλάτα άσκησαν τρεις ξεχωριστές πειθαρχικές διώξεις στην κ. Τυχεροπούλου και 2 μηνύσεις εναντίον της. Ταυτόχρονα παραβιάστηκε το ερμάριό της και κατασχέθηκε το αρχείο της και ο υπολογιστής της, με τις Διοικήσεις να αρνούνται ακόμα και σήμερα να της τα επιστρέψουν.
15. Επιπλέον από την κατάθεση και τα σχετικά έγγραφα, κ. Τυχεροπούλου κατέθεσε αρμοδίως ότι: *«πολλά δικαιώματα εθνικού αποθέματος εμφανίζουν το φαινόμενο της κλειστής ομάδας ή προέλευσης από συγκεκριμένη περιοχή ή ΚΥΔ. Εφόσον το επιχείρησαν το '18 και το '19 -γιατί ήταν ξεκάθαρο ότι πήγαινε πίσω στα χρόνια αυτά- επανήλθαν το 2020 με δριμύτητα και θράσος, χωρίς να δείχνουν ότι κάτι τους επηρεάζει. Όλα τα παραπάνω συνιστούν σε αρκετές περιπτώσεις σοβαρές παρατυπίες και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις συστηματική απάτη, δικαιώματα από εθνικό απόθεμα σε κλειστές ανακυκλούμενες ομάδες ή συγγενείς, οι οποίες μεμονωμένα ή οργανωμένα φαίνεται να ασκούν όλο και πιο φανερά πίεση σε διάφορα επίπεδα από ΚΥΔ έως υπαλλήλους διαχέοντας φόβο».*
- Επιπροσθέτως σημείωσε ότι σε δείγμα ελέγχων 99 ΑΦΜ, βρέθηκαν «ιδιοκτήτες» που φέρονταν να νοικιάζουν εκτάσεις για την απόκτηση εθνικού αποθέματος να μην τις εμφανίζουν στον ΟΣΔΕ τα προηγούμενα χρόνια, όπως είχαν υποχρέωση. Καθώς προχωρούσε ο έλεγχος, βρίσκαμε ονοματεπώνυμα εμπλεκομένων που έδειχναν να έχουν κάποια συγγενική σχέση.

Πρόσθεσε, δε, ότι ο επόμενος πρόεδρος, ο κ. Παπάς, της ζήτησε να παραδώσει τους ελέγχους της. Αναφερόμενη στην αλλαγή της αυστηρής εγκυκλίου Βάρρα, υπενθύμισε την διαμαρτυρία ελεγκτών από την Κρήτη που ζητούσαν να ελέγχουν με «ελεύθερη συνείδηση».

16. Παρατηρείται δηλαδή, μία μεθοδευμένη προσπάθεια να ακυρωθούν οι έλεγχοι της Τυχεροπούλου και να αντικατασταθεί η εγκύκλιος Βάρρα με τις ασφαλιστικές δικλείδες της. Όλη αυτή η μεθόδευση, δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς τις πολιτικές «πλάτες» που παρείχαν στην εγκληματική οργάνωση οι υπουργοί εκείνων των χρονικών διαστημάτων. Ούτε, φυσικά, μπορεί να θεωρηθούν συμπτώσεις η απομάκρυνση και η τιμωρία της κ. Τυχεροπούλου, μαζί με την απομάκρυνση του κ. Βάρρα.
17. Άλλωστε, όπως κατέθεσε πάλι η κ. Τυχεροπούλου, με την αλλαγή υπουργού το 2023, ξαφνικά αρχίζει η πίεση για τα δεσμευμένα ΑΦΜ. Δέχθηκε, όπως είπε, επισκέψεις από τον κ. Γιώργο Ξυλούρη για τα δεσμευμένα ΑΦΜ, τον οποίο ενημέρωσε, όπως και την κόρη του, ότι δεν είχαν προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Η κ. Τυχεροπούλου υποστήριξε ότι πέντε ΑΦΜ συγγενικών προσώπων είχαν ελεγχθεί διοικητικά και υπήρξαν ευρήματα, όπως δηλωθείσες καλλιέργειες σε άλλο νησί, που ήταν αμπέλι ή δασική έκταση. Ανέφερε, επίσης, ότι γνωστοποίησε τα ευρήματα αυτά στον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Μπαμπασίδη, ζητώντας οδηγίες και εκείνος την παρέπεμπε στον Ξυλούρη. Είπε συγκεκριμένα: *« Αυτό ήταν το ενημερωτικό σημείωμα, το οποίο έπρεπε να «καταπιώ», για να μπορέσει να πληρωθεί ο κύριος Ξυλούρης, ενώ στο τέλος εγώ ζητούσα οδηγίες από τον κ. Μπαμπασίδη για το τι νομίζει εκείνος ότι πρέπει να κάνουμε. Όμως ο κ. Μπαμπασίδης στις επικοινωνίες που είχε με τον κύριο Ξυλούρη τον παρέπεμπε σε μένα για να με πείσει εμένα ο κύριος Ξυλούρης να αποσύρω το σημείωμά μου, έτσι ώστε να μπορέσει να πληρωθεί. Ο κ. Μπαμπασίδης δεν ανέλαβε την ευθύνη να πληρώσει τον κύριο Ξυλούρη παρά το δικό μου σημείωμα, τουλάχιστον όσο ήμουν εγώ εκεί. Γιατί αυτό δεν συνέβη στη συνέχεια. Στη συνέχεια πληρώθηκαν αυτά τα ΑΦΜ. Λοιπόν, πληρώθηκαν μόνο με το ζωικό ».*
18. Επομένως, από τα διδάγματα της κοινής λογικής, αλλά και από όλη την αλαζονική συμπεριφορά των ευνοημένων από τις παράνομες επιδοτήσεις, καθώς και τη φράση «όσο στέκει ο Μάκης στο Μαξίμου», καταδεικνύουν, ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις προκειμένου να διερευνηθεί η πιθανότητα συμμετοχής του πρώην Υπουργού Μάκη Βορίδη, στην εγκληματική οργάνωση.
19. Οι προσωπικές σχέσεις του εν λόγω τέως υπουργού με συγκεκριμένα συμφέροντα, δημιούργησαν ένα παρακρατικό μηχανισμό διαπλοκής και επιρροής, ο οποίος είχε υπό τον έλεγχό του τον ΟΠΕΚΕΠΕ, και χρησιμοποιούσε τα ευρωπαϊκά κονδύλια ως μηχανισμό διατήρησης πολιτικής πελατείας.
20. Το ότι οι πολιτικοί υπεύθυνοι όχι μόνο γνώριζαν τις παθογένειες του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά συγκάλυπταν και συμμετείχαν στις ανομίες προκύπτει και από τις τηλεφωνικές συνομιλίες που υπάρχουν στο φάκελλο της δικογραφίας.
21. Συγκεκριμένα για τον Μάκη Βορίδη και τον Λεωτέρη Αυγενάκη, πιθανολογείται, ότι γνώριζαν και συγκάλυπταν τα εγκλήματα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, στο πλαίσιο

συμμετοχής στην εγκληματική οργάνωση που απομυζούσε ευρωπαϊκά κονδύλια αγροτών μέσω του ΟΠΕΚΕΠΕ. Το όνομά τους ακούγεται στις συνομιλίες και παρότι οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι έγινε εν αγνοία τους και ότι δεν αληθεύουν όσα ειπώθηκαν στις συνομιλίες, όλα συμπίπτουν με τα χρονικά διαστήματα που οι ίδιοι είχαν ανάμιξη στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

22. Επιπλέον, και το Μαξίμου γνώριζε και συγκάλυπτε. Για αυτό και έδωσε γραμμή στην κοινοβουλευτική πλειοψηφία της ΝΔ να μην γίνει προανακριτική επιτροπή, αλλά εξεταστική, ώστε να καλύψει τις ποινικές ευθύνες των υπουργών της.
23. Ενισχυτικό στοιχείο είναι και η εμμονή του Πρωθυπουργού να επανεντάξει τον Λευτέρη Αυγενάκη στην Κοινοβουλευτική Ομάδα της ΝΔ, μόλις ξεχάστηκε λίγο το απαράδεκτο περιστατικό με βιαιοπραγία και απειλή κατά υπαλλήλου του αεροδρομίου, το οποίο δεν μπορούσε να συγκαλυφθεί γιατί καταγράφηκε σε κάμερα και δημοσιεύτηκε στα ΜΜΕ. Αυτή η ιδιαίτερη σχέση του Μαξίμου με τον κ. Αυγενάκη και η ιδιαίτερη μεταχείρισή του, σε σχέση με άλλους διαγραφέντες βουλευτές ή στελέχη, υποδηλώνει ότι αφενός ο Λευτέρης Αυγενάκης είναι άνθρωπος του ίδιου του Πρωθυπουργού, αφετέρου ότι τυχούσα οριστική διαγραφή του ενδεχομένως να τον οδηγούσε σε αποκάλυψη όσων γνωρίζει τόσο για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, όσο και για άλλα ημαρτημένα της σημερινής Κυβέρνησης.
24. Παρότι υπήρχε στο Υπουργείο και στο Μαξίμου, γνώση των παθογενειών του ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν έγινε καμία προσπάθεια θεραπείας, αλλά η υπόθεση είδε το φως της δημοσιότητας μόνο μετά την παρέμβαση της ευρωπαϊκής εισαγγελίας.
25. Η ευρωπαϊκή εισαγγελία έχοντας τα στοιχεία της δικογραφίας, στοιχειοθέτησε κατηγορίες για σύσταση εγκληματικής οργάνωσης, εμπλέκοντας πολιτικά πρόσωπα.
26. Και μόνο για να φύγει η «ρετσινιά» η ΝΔ θα έπρεπε να υπερψηφίσει την πρόταση για προανακριτική επιτροπή, ώστε να οδηγηθούν οι Υπουργοί της στη Δικαιοσύνη. Και παρότι ο Πρωθυπουργός διακήρυσσε κάποτε ότι ήταν αντίθετος με το άρθρο 86 του Συντάγματος, βασίστηκε σε αυτό για να προστατεύσει προκλητικά τους υπουργούς του, γεγονός που ενισχύει τον ισχυρισμό μας ότι γνώριζε και ανεχόταν την εγκληματική δραστηριότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ, για να διατηρεί εκλογική πελατεία για το κόμμα του.
27. Τρεις από τους εμπλεκόμενους στο σκάνδαλο, οι κύριοι Ξυλούρης, Μαγειρίας και Σεμερτζίδου, είναι άνθρωποι της Νέας Δημοκρατίας με φιλικές σχέσεις με υψηλά στελέχη της Κυβέρνησης, όπως προκύπτει από δημοσιευμένες φωτογραφίες και βίντεο στον τύπο και στα social media. Αλλά και από τις καταθέσεις τους, προκύπτει ότι εκμεταλλεύονταν αυτή την κομματική ιδιότητα και τις φιλικές τους σχέσεις για να κάνουν τεράστιες περιουσίες.
28. Η δε προκλητική παρουσία των ανωτέρω μαρτύρων ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, ιδιαιτέρως του κ. Ξυλούρη που άσκησε το ανύπαρκτο «δικαίωμα της σιωπής», ενώ στις τηλεφωνικές συνομιλίες του ήταν λαλίστατος, και φαινόταν να έχει ισχυρό λόγο στα τεκταινόμενα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, υποδηλώνει ότι οι κομματικές τους σχέσεις έχουν δημιουργήσει για τους ίδιους μία αίσθηση

παντοδυναμίας, την οποία επέδειξαν και κατά την παράνομη δραστηριότητά τους.

29. Επιπλέον, εύλογα ερωτήματα σχετικά με την αξιοπιστία της έρευνας για τον ΟΠΕΚΕΠΕ δημιουργήθηκαν μετά την παραίτηση των ορκωτών λογιστών της εταιρείας “LEVERAGE Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Α.Ε.”, στην οποία είχε ανατεθεί το έργο του ελέγχου των οικονομικών και λογιστικών στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ για τη χρήση 2024, λόγω του ότι δεν παρασχέθηκαν από την ΑΑΔΕ τα αναγκαία στοιχεία για τον έλεγχο.

Όλα αυτά οδηγούν σε ένα συμπέρασμα συγκάλυψης, παρόμοιας με άλλα σκάνδαλα που προκάλεσε η παρούσα Κυβέρνηση, με χαρακτηριστικότερη περίπτωση της συγκάλυψη του εγκλήματος των Τεμπών.

30. Εξίσου σημαντική για την επιβεβαίωση της εμπλοκής πολιτικών προσώπων στην εγκληματική οργάνωση που απομυζούσε παράνομες επιδοτήσεις από τον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι και η κατάθεση του προέδρου του, κ. Ευάγγελου Σημανδράκου κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιούλιο του 2022 έως τις αρχές Ιανουαρίου 2024, ο οποίος κατέθεσε ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής ότι δεχόταν πιέσεις από τον Γενικό Γραμματέα και από τον Λευτέρη Αυγενάκη για αποδέσμευση συγκεκριμένων ΑΦΜ. Μάλιστα κατονόμασε και έναν εξ αυτών για τον οποίο δεχόταν πιέσεις, τον Γιώργο Ξυλούρη, επιφανές στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας στην Κρήτη, με επαφές με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τους πρώην υπουργούς Μάκη Βορίδη και Λευτέρη Αυγενάκη.
31. Επιπλέον, ο κ. Σημανδράκος κατέθεσε ότι εξαναγκάστηκε σε παραίτηση, καθώς του **ζητήθηκε τρεις φορές τηλεφωνικά από τον τότε Υπουργό Αυγενάκη, η παραίτησή του από την προεδρεία του ΟΠΕΚΕΠΕ και ότι έγινε δέκτης ενόχλησης για την «κακή πληρωμή» στα τέλη 2023.** Ο ίδιος μάρτυρας, προσέθεσε ότι ο διάδοχός του κ. Μπαμπασίδης, αποδέσμευσε όλα τα ελεγχόμενα ΑΦΜ στην πρώτη συνεδρίαση του ΔΣ και μάλιστα στα πρακτικά του ΔΣ, αναφέρει ο κ. Μπαμπασίδης ότι έχει άνωθεν εντολή!
32. Στη δικογραφία της ευρωπαϊκής εισαγγελίας υπάρχουν συνομιλίες του κ. Μπαμπασίδη με τους λεγόμενους «φραπέ» και «χασάπη», γεγονός που ενισχύει τις ενδείξεις για ενεργή συμμετοχή του εν λόγω πρώην προέδρου και αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος ήταν πρόθυμος να κάνει την δουλειά που αρνήθηκε να κάνει ο κ. Σημανδράκος, σε συνεννόηση πάντα με τους «άνωθεν», δηλαδή να αποδεσμεύσει τα ΑΦΜ για τα οποία πιέστηκε ο κ. Σημανδράκος.
33. Σημαντική κρίνεται και η κατάθεση ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής της πρώην αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Δ. Χαλικιά η οποία υποστήριξε ότι το 2022 δεν έγινε κανένας έλεγχος στον Οργανισμό αφού δεν υπήρχε πληροφοριακό σύστημα. Η ίδια υποστήριξε ότι υπήρξε συσσωρευμένη αποτυχία διακυβέρνησης στον ΟΠΕΚΕΠΕ, γεγονός που βαρύνει πρωτίστως το υπουργείο αγροτικής ανάπτυξης.
34. Όλες αυτές οι συσσωρευμένες αποτυχίες, βαραίνουν τους υπουργούς είτε για βαριά αμέλεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, είτε για δόλια υποβάθμιση της διακυβέρνησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ώστε να μην ελέγχεται το

σύστημα ανομίας που δρούσε εκμεταλλευόμενο τη σχέση του με το κυβερνών κόμμα.

35. Αρκετά διαφωτιστική για την υπόθεση και για τις ποινικές ευθύνες του Μάκη Βορίδη είναι η κατάθεση του πρώην υπουργού του ΣΥΡΙΖΑ Παναγιώτη Λαφαζάνη, ο οποίος κατέθεσε ότι: *«Η πρώτη απόδειξη που θέλω να αναφέρω και η πιο σημαντική είναι αυτά τα οποία έπραξε και ψευδώς επιχείρησε να συγκαλύψει ο κ. Βορίδης στην Επιτροπή σας. Ο κ. Βορίδης υπέγραψε μια απόφαση μαζί με τον συριζαίο όπως μας είπε κ. Καπρέλη. Τι είπε ο κ. Βορίδης δημοσίως, λέει εγώ τι έκανα δεν έκανα τίποτα έβαλα ένα «συμφωνώ» σε ένα χαρτί για μια απόφαση που επεξεργάστηκε ο τότε διοικητής του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Όχι κύριε Βορίδη δεν κάνατε ένα σύμφωνο. Υπογράψατε μια νέα απόφαση μαζί με τον κ. Καπρέλη. Υπογράψατε μια νέα απόφαση με τον κ. Καπρέλη. Λοιπόν, υπογράψατε μια απόφαση μαζί με τον κύριο Καπρέλη. Ασύνηθες. Οι υπουργοί μια απόφαση που βγάζει ο Διοικητής εφόσον είναι σύνηθες, έτσι; Δεν υπογράφει ο Υπουργός. Γιατί να την υπογράψει; Δεν έχει κανένα λόγο να την υπογράψει. Αυτή άλλωστε είναι η δουλειά του Διοικητή του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Εκδίδει αποφάσεις με βάση τη νομοθεσία που υπάρχει και οι οποίες εξυπηρετούν το έργο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Προφανώς ο κ. Καπρέλης είχε ανησυχία γι' αυτή την απόφαση και μάλλον δεν την έχει επεξεργαστεί ο ίδιος και ήθελε κάλυψη. Και προφανώς δεν ήθελε να την υπογράψει αν δεν είχε δίπλα η απόφαση και την υπογραφή του κ. Υπουργού για να έχει την έγκρισή του και τη νομιμοποίηση που δεν είχε η απόφαση. Λοιπόν και τι έλεγε αυτή η απόφαση; Η απόφαση αυτή, έδινε τη δυνατότητα μεταφοράς και απόκτησης βοσκοτόπων από την Κρήτη, για παράδειγμα, έχει πολλές Περιφέρειες, από την Κρήτη που; Στη Δυτική Μακεδονία στην Πελοπόννησο, στην Κάρπαθο, στην Κω, στη Ρόδο. Ωραία πράγματα. Από την Κρήτη μεταφέρθηκαν, όπως λέει εδώ η απόφαση, με βάση τα 97.652 εκτάρια της Κρήτης που κατείχαν αυτοί οι οποίοι μετέφεραν και προσπορίστηκαν νέα βοσκοτόπια σε 107.439, σε αυτές τις περιοχές που σας ανέφερα. Δηλαδή απέκτησαν βοσκοτόπια πολύ περισσότερα απ' όσα είχαν στην Κρήτη και έχει εδώ πόσα είναι στην Δυτική Μακεδονία, στην Πελοπόννησο, στην Κάρπαθο, στην Κω, στη Ρόδο.»*
36. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργούσε λανθασμένα, όπως όλοι οι μάρτυρες κατέθεσαν. Ακόμα και ο κ. Καπρέλης πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος υποστήριξε στην κατάθεσή του τον Μάκη Βορίδη, αναλαμβάνοντας ο ίδιος την ευθύνη της τεχνικής λύσης, μίλησε για «τρύπες» σχετικά με τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ) που άφηναν περιθώρια για ψευδείς δηλώσεις και για κατασπατάληση δημοσίου χρήματος. Αν οι Υπουργοί δεν είναι υπεύθυνοι για το κλείσιμο αυτών των «τρυπών» τότε ποιος είναι ο ρόλος τους; Μήπως η άγνοια ή η αδιαφορία γύρω από τη λύση των προβλημάτων που καλούνται οι ίδιοι να αντιμετωπίσουν, δεν αποτελεί βαριά εγκληματική αμέλεια κατά του κυριάρχου λαού, στο όνομα του οποίου ασκούν τις εξουσίες τους;
37. Ο πρώην υπουργός της Νέας Δημοκρατίας Σωτήρης Χατζηγάκης στην κατάθεσή του δήλωσε ότι η γιγάντωση των παράνομων επιδοτήσεων οφείλεται στην απουσία σχεδίου καθορισμού χρήσεων γης. Υπεύθυνοι για τον καθορισμό σχεδίου είναι αναμφίβολα οι υπουργοί που πέρασαν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, οι οποίοι είχαν ιδιαίτερη νομική, ηθική και

πολιτική υποχρέωση να φροντίζουν με επιμέλεια για την εύρυθμη λειτουργία του υφιστάμενου σας αυτούς ΟΠΕΚΕΠΕ. Αντιθέτως, παρατηρήθηκε υπουργοί, όπως ο Μάκης Βορίδης και ο Λευτέρης Αυγενάκης, αντί να φροντίζουν για την εύρυθμη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, να εκπαραθυρώνουν όσους προσπάθησαν να βάλουν μία τάξη και να ελέγξουν την επιχείρηση παράνομων επιδοτήσεων που είχε στηθεί μέσα στους κόλπους του ΟΠΕΚΕΠΕ.

38. Ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόρης Αποστολάκος είπε στην εξεταστική επιτροπή ότι οργανισμός ήταν υπό την απόλυτη εποπτεία και τον έλεγχο του υπουργείου. Ο ίδιος μάρτυρας υποστήριξε, ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ εγκαταλείφθηκε στην τύχη του, καθώς ο Οργανισμός είχε 1.500 υπαλλήλους και σήμερα έχει 500. Άλλη μία μαρτυρία που πιστοποιεί τις ευθύνες των εκάστοτε υπουργών που πέρασαν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης για τη διάλυση του ΟΠΕΚΕΠΕ.
39. Τις εργασίες της εξεταστικής επιτροπής δυσχέραναν οι κλήσεις μαρτύρων που σχετίστηκαν με τον ΟΠΕΚΕΠΕ πριν από δεκαετία και άνω, αφού δεν είχαν κάτι να συνεισφέρουν στην επιτροπή, ενώ αντίθετα δεν κλήθηκε ο πολιτικός προϊστάμενος των εμπλεκόμενων Υπουργών, ο σημερινός και τότε πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, ο οποίος όπως αποδεικνύεται από δημοσιευμένα βίντεο και φωτογραφίες, έχει σχέσεις με ανθρώπους που εμπλέκονται άμεσα με το σκάνδαλο, όπως ο κ. Ξυλούρης, ο οποίος δεν αρνήθηκε τη σχέση του με τον πρωθυπουργό, αλλά αντίθετα επικαλέστηκε το «δικαίωμα της σιωπής», το οποίο δεν είχε και το οποίο θα πρέπει να εκληφθεί ως ομολογία.
40. Η εικόνα των μαρτύρων Ξυλούρη και Μαγειρία, εκτός από πρόδηλη ασέβεια απέναντι στη διαδικασία και στα πρόσωπα των Βουλευτών, φανερώνει έναν αέρα φεουδαρχισμού, που έχουν οι συγκεκριμένοι αγρότες, προφανώς από τις υψηλές γνωριμίες και επαφές τους. Είναι δε ακραία ύποπτο ότι οι δυο προαναφερόμενοι αγρότες σε αντιδιαστολή με χιλιάδες άλλους αγρότες, οι οποίοι ευρίσκονται στα μπλόκα και στο περιθώριο, είχαν επαφές με υπουργούς, βουλευτές, προέδρους του ΟΠΕΚΕΠΕ, μέχρι και με τον ίδιο τον πρωθυπουργό. Τι προσέφεραν, λοιπόν, στο υπουργείο; Ποιο είναι το έργο τους; Τι έκαναν για να βρίσκονται σε τόσο πλεονεκτική θέση σε σχέση με άλλους αγρότες ή πολίτες και να μιλούν κατευθείαν με υπουργούς;
41. Από την όλη δικογραφία και κυρίως από τις απομαγνητοφωνημένες τηλεφωνικές συνομιλίες, προκύπτει ότι στα πλαίσια του ΟΠΕΚΕΠΕ, ενός οργανισμού που είχε σκοπό την ενίσχυση των παραγωγών και εν γένει της πρωτογενούς παραγωγής, συγκροτήθηκε μία καλά οργανωμένη ομάδα αρκετών προσώπων, επιχειρησιακά δομημένη και με διαρκή εγκληματική δράση, που επεδίωκε την τέλεση κακουργημάτων και συγκεκριμένα την παράνομη κλοπή υπέρογκων χρηματικών ποσών από τα ευρωπαϊκά κονδύλια που προορίζονταν για την ενίσχυση των αγροτοπαραγωγών. Συγκροτήθηκε, δηλαδή, μία οργανωμένη εγκληματική οργάνωση κατά την έννοια του άρθρου 187 ΠΚ η οποία ζημίωσε τα ευρωπαϊκά ταμεία, βασιζόμενη κυρίως στην διαπλοκή των μελών της οργάνωσης με πολιτικά πρόσωπα εξουσίας.
42. Η δράση της εγκληματικής οργάνωσης εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να πραγματοποιηθεί, χωρίς την παρουσία και στήριξη των

πολιτικών προσώπων, τα οποία παρείχαν όλες τις διευκολύνσεις για την πραγμάτωση της παράνομης συμπεριφοράς. Υπάρχει δηλαδή, πρόδηλη αιτιώδης συνάφεια της παράνομης ζημίας του ευρωπαϊκού ταμείου με την παρουσία πολιτικών προσώπων σε κρίσιμες θέσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης κατά τη χρονική περίοδο της κακουργηματικής δράσης της εγκληματικής οργάνωσης.

43. Η σπουδή του Προεδρείου της Εξεταστικής Επιτροπής για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, να μην καλέσει επιπλέον σημαντικούς μάρτυρες, τους οποίους πρότειναν τα μέλη της Επιτροπής από όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης, δυσχέραναν το έργο της και της στέρησαν τη δυνατότητα να οδηγηθεί σε ασφαλέστερα συμπεράσματα σχετικά με το έγκλημα του ΟΠΕΚΕΠΕ, τους τρόπους που δρούσε η εγκληματική οργάνωση, ενδεχομένως και επιπλέον πρόσωπα που εμπλέκονται σε αυτήν. Επιπλέον, δεν έγινε δεκτό το αίτημα της κατ' αντιπαράσταση εξέτασης μαρτύρων, ιδίως εκείνων που έδωσαν αντίθετες καταθέσεις.
44. Η επιλογή αυτή «δένει» με την προκλητική αποφυγή σύστασης προανακριτικής επιτροπής και οδηγεί στο συμπέρασμα ότι γίνεται προσπάθεια να κλείσει άρον άρον η υπόθεση με μία άκομψη προσπάθεια συγκάλυψης του εγκλήματος, όπως συνηθίζει η παρούσα Κυβέρνηση. Η συγκάλυψη συμβαίνει, όμως, μόνο όταν υπάρχει ενοχή.
45. Η μεταφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ πριν καν ολοκληρωθούν οι έρευνες, οι δίκες και η σχετική εξεταστική επιτροπή της Βουλής, είναι ένα ακόμη σημείο που φανερώνει τη σπουδή της Κυβέρνησης για συγκάλυψη.
46. Ο διοικητής της ΑΑΔΕ μάλιστα, ενώ άφησε στη θέση τους υπαλλήλους οι οποίοι εμπλέκονται σε ύποπτες συνομιλίες που είναι κατατεθειμένες στη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, μετακίνησε χωρίς τη θέλησή της, σε τμήμα γραμματειακής υποστήριξης στο Αυτοτελές Τμήμα Διοίκησης (ΑΤΔ) της ΑΑΔΕ την Παρασκευή Τυχεροπούλου, επιστημονική συνεργάτη της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και ένα από τα βασικά πρόσωπα που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην αποκάλυψη του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η ΑΑΔΕ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να λειτουργήσει ως εγγύηση για την κάθαρση και τη σωστή λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, όταν μάλιστα κανένα από τα πολιτικά εμπλεκόμενα πρόσωπα δεν τιμωρήθηκε, δίνοντας το μήνυμα στους επίδοξους εγκληματίες του μέλλοντος, ότι μπορούν ατιμώρητα να ζημιώνουν τα ελληνικά και ευρωπαϊκά ταμεία. Μάλιστα η ακούσια μετακίνηση της Παρασκευής Τυχεροπούλου και η προηγούμενη αποπομπή της, όπως και η αποπομπή του Γρηγόρη Βάρρα δίνουν το μήνυμα ότι όποιος προσπαθεί να επιβάλει τη νομιμότητα, θα καρατομείται.
47. Παρά τη σοβαρότητα και τις πρόδηλες πολιτικές και πιθανολογούμενες ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων, ο τρόπος λειτουργίας της Εξεταστικής Επιτροπής αποτελεί μία ένδειξη κυβερνητικής συγκάλυψης των ευθυνών, μέχρι να λησμονηθεί το θέμα του ΟΠΕΚΕΠΕ.
48. Επιπλέον, η **αυθαίρετη απόφαση για** το πρόωρο κλείσιμο της εξεταστικής επιτροπής, ο αποκλεισμός εξέτασης κρίσιμων και ουσιωδών μαρτύρων αλλά

και η απόρριψη της αναγκαίας και κρίσιμης κατ' αντιπαράσταση εξέτασης ορισμένων προσώπων, συγκλίνουν στο συμπέρασμα της οργανωμένης συγκάλυψης του σκανδάλου, με την αντίστοιχη εμπειρία της επιτροπής για το έγκλημα των Τεμπών.

49. Βεβαίως, παρά το σκανδαλώδη τρόπο λειτουργίας της εξεταστικής επιτροπής, δεν αποφεύχθηκε η ασφαλής εξαγωγή συμπερασμάτων για τις πρόδηλες πολιτικές και πιθανολογούμενες ποινικές ευθύνες του Μάκη Βορίδη και του Λευτέρη Αυγενάκη, οι οποίοι σύμφωνα με όλα τα στοιχεία της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και τις καταθέσεις ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, εμπλέκονται ενεργώς στο σκάνδαλο ΟΠΕΚΕΠΕ.

ΙΓ) Αξιολόγηση ευθυνών της Κυβέρνησης για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων), όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο του πορίσματος είναι ένας φορέας, ο οποίος έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα να διαχειρίζεται και να καταβάλλει τις αγροτικές επιδοτήσεις της ΚΑΠ (Κοινής Αγροτικής Πολιτικής) στους Έλληνες και είναι διαχειριστής του συστήματος ΟΣΔΕ (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου) στο οποίο καταχωρούνται οι σχετικές ενιαίες αιτήσεις ενίσχυσης (ΕΑΕ). Οι επιδοτήσεις προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και για τον λόγο αυτό η διαχείρισή τους υπόκειται σε ευρωπαϊκούς ελέγχους. Όπως επίσης αναφέρθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως φορέας υπάγεται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εποπτεύεται από αυτό.

Το ΥΠΑΑΤ (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) είναι καθύλην αρμόδιο υπουργείο της Ελληνικής Κυβέρνησης, εν προκειμένω της Νέας Δημοκρατίας, το οποίο έχει την ευθύνη να καθορίζει την στρατηγική στον πρωτογενή τομέα, την αγροτική πολιτική, την ορθή εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και γενικά της σχετικής νομοθεσίας.

Η θεσμική σχέση του **Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)** με το **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)** συγκροτεί ένα θεσμικά οριοθετημένο πλαίσιο διοικητικής εποπτείας και λειτουργικής αυτοτέλειας, το οποίο αποσκοπεί στη νόμιμη, διαφανή και αποτελεσματική εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) στην Ελλάδα, σύμφωνα με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο.

Το σκάνδαλο αυτό έδειξε τί ζητούσε η Ευρωπαϊκή Ένωση από την Ελλάδα αναφορικά με τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ζητούσε **συγκεκριμένα μέτρα συμμόρφωσης με τους κανόνες της Κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής (ΚΑΠ), βελτίωση** στον έλεγχο και στην εποπτεία διαχείρισης και διανομής των κοινοτικών ενισχύσεων, πλήρες σχέδιο δράσης για πρόληψη της διαφθοράς και μέτρα επιστροφής των παρανόμως καταβληθέντων ποσών. Η Ελλάδα έπρεπε να είχε εθνικό χάρτη βοσκοτόπων, σαφές ιδιοκτησιακό & διαχειριστικό πλαίσιο, τοπικά σχέδια βόσκησης. Τίποτα από αυτά δεν έγινε μέχρι σήμερα. Δεν έχουμε εθνικό χάρτη βοσκοτόπων με ενιαία χαρτογράφηση και με κοινά κριτήρια, ώστε να είναι αποδεκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυστυχώς χρησιμοποιήθηκαν επισφαλής υπουργικές αποφάσεις και η τεχνική λύση, η οποία τελικά ήταν επιζήμια για την χώρα. Δεν αποσαφηνίστηκε το ιδιοκτησιακό και διαχειριστικό καθεστώς της γης, με αποτέλεσμα άλλοι βοσκότοποι να είναι δημοτικοί,

άλλοι κοινοτικοί, άλλοι δασικοί και άλλοι αδιευκρίνιστοι χωρίς σαφή διαχείριση, χωρίς συμβάσεις χρήσης, χωρίς τοπικά σχέδια βόσκησης. Το αποτέλεσμα είναι να μην γνωρίζει ούτε η Ελλάδα ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση πόσο αριθμό ζώων μπορεί να αντέξει ο κάθε βοσκότοπος, πού και πότε επιτρέπεται η βόσκηση και που απαγορεύεται.

Η Κυβέρνηση δεν είπε την αλήθεια στον Ελληνικό λαό αν και γνώριζε με σαφήνεια τα προβλήματα. Όχι μόνο δεν είπε την αλήθεια και δεν έδωσε λύσεις, αλλά επέτρεψε και έδρασε με τέτοιον τρόπο πολιτικά, ώστε συντηρήθηκε και γιγαντώθηκε το πρόβλημα αποτελώντας ένα ακόμη δείγμα πολιτικής φαυλότητας τακτοποίησης ημετέρων κομματικών στελεχών στον βωμό της γαλάζιας ψηφοθηρίας, τον οποίο στηρίζει η μεταπολιτευτική κομματοκρατία.

Οι ευθύνες της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας είναι ξεκάθαρες και ευθείες, λόγω της θεσμικής, διοικητικής και εποπτικής της ανεπάρκειας

Η Νέα Δημοκρατία έχει την διακυβέρνηση της χώρας από το 2019 υπό την Πρωθυπουργία του κ. Μητσοτάκη, συνεπώς έχει την πολιτική εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και άρα των Υπουργών, οι οποίοι σε αυτήν την χρονική περίοδο βρέθηκαν στην θέση αυτή και ως εκ τούτου φέρει την ευθύνη εποπτείας για την λειτουργία του συστήματος ελέγχου και διαφάνειας. Είναι εξαιρετικά προσβλητικό για τον Ελληνικό, το γεγονός του ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προσπαθεί να επικαλεστεί παθογένειες του παρελθόντος για να αποτινάξει την ευθύνη από πάνω της. Έξι χρόνια διακυβέρνησης δεν επιτρέπει αυτήν την φθηνή δικαιολογία, την στιγμή, όπου οι «πέτρες» του σκανδάλου είχαν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο σχέση με την Νέα Δημοκρατία. Έξι χρόνια διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, φανέρωσαν την διοικητική και εποπτική της ανεπάρκεια. Δεν λειτούργησαν οι προβλεπόμενοι εσωτερικοί έλεγχοι και ούτε αξιοποιήθηκαν και λήφθηκαν υπόψιν οι προειδοποιήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διορθωτικά μέτρα. Οι πελατειακές σχέσεις, οι ελλιπείς διασταυρώσεις στοιχείων και οι ελλιπείς έλεγχοι αποδεικνύουν, ότι το σκάνδαλο αυτό δεν ήταν μεμονωμένες περιπτώσεις απάτης, αλλά ήταν πολιτική διαφθορά, η οποία επηρέασε την κοινωνική βάση. Η Κυβέρνηση είχε την ευκαιρία να κάνει μεταρρυθμίσεις αλλά δεν το έκανε. Αντιθέτως αποτέλεσε βασικό μέρος του σκανδάλου και για τον λόγο αυτό έχει πλήρη και αντικειμενική πολιτική ευθύνη.

ΙΑ) Συνέπειες του σκανδάλου

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι μια απλή διοικητική αστοχία. Είναι μια βαθιά θεσμική πληγή που πλήττει την ίδια την αξιοπιστία της Ελλάδας και υπονομεύει τον πρωτογενή της τομέα σε μια περίοδο που θα έπρεπε να αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα εθνικής επιβίωσης. Είναι μία ακόμη απόδειξη, ότι το βαθύ κομματικό κράτος, εν προκειμένω της Νέας Δημοκρατίας, τοποθετεί την πολιτική της επιβίωση και επικράτηση πάνω από την επιβίωση και την πρόοδο των Ελλήνων πολιτών, καταστρατηγώντας κάθε έννοια θεσμών, διαφάνειας, κράτους δικαίου και σεβασμού στο Σύνταγμα και τους νόμους της Ελληνικής πολιτείας. Αυτή η κομματική αντίληψη, η οποία ταυτίζει το εθνικό συμφέρον με το κομματικό, αποδεικνύει στην πράξη, ότι η χώρα κυβερνάται από μία κλειστού τύπου πολιτική φεουδαρχία. Όταν ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως αρμόδιος μηχανισμός διοχέτευσης στη χώρα των ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής αμφισβητείται για κακοδιαχείριση, αδιαφάνεια, ελλειπείς ελέγχους ή στρεβλή κατανομή επιδοτήσεων, τότε έχουμε σκληρές συνέπειες και ευθεία διακινδύνευση εθνικών πόρων, απώλεια εμπιστοσύνης και για πλήγμα στη διεθνή αξιοπιστία της χώρας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ειδικότερα:

• Οικονομικές Συνέπειες, κίνδυνος απώλειας πόρων, πρόστιμα

Η πρώτη και πιο άμεση επίπτωση είναι ο κίνδυνος δημοσιονομικών διορθώσεων και προστίμων. Όταν διαπιστώνονται παρατυπίες στη διαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να επιβάλει καταλογισμούς εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα καλείται να επιστρέψει χρήματα που είτε έχουν ήδη καταβληθεί είτε έχουν κακοδιαχειριστεί. Συνεπώς τα χρήματα αυτά θα λείψουν είτε από την ενίσχυση των μικρών και των μεσαίων αγροτών, είτε από την εξασφάλιση χρηματοδότησης επενδύσεων εκσυγχρονισμού του πρωτογενούς τομέα, είτε από ενδεχόμενους πόρους για τη μετάβαση σε πιο βιώσιμα και ανθεκτικά μοντέλα παραγωγής. Η απώλεια οικονομικών πόρων στην σημερινή εποχή ισοδυναμεί με αποδυνάμωση και απομείωση του παραγωγικού ιστού της χώρας. Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** αποφάσισε το 2025, ότι η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει πρόστιμο περίπου **€415.051.036** λόγω μη επαρκών ελέγχων και κακής διαχείρισης των αγροτικών επιδοτήσεων από τον **ΟΠΕΚΕΠΕ** για την περίοδο 2016-2023. Η επίσημη θέση της ελληνικής κυβέρνησης είναι ότι **το πρόστιμο θα καλυφθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό, δηλαδή από το Δημόσιο και τελικά από τους Έλληνες φορολογούμενους, όχι από κάποιο συγκεκριμένο υπουργείο ή τον ίδιο τον ΟΠΕΚΕΠΕ.**

Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι οι δαπάνες αυτές θα επιβαρύνουν τα δημόσια οικονομικά της Ελλάδας και μπορεί να επηρεάσουν άλλες δαπάνες ή φορολογικά βάρη. Σε αυτές τις περιπτώσεις το πρόστιμο **δεν πληρώνεται απευθείας με μετρητά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.** Πρακτικά γίνεται συμψηφισμός με μελλοντικές ενισχύσεις, τις οποίες δικαιούται η Ελλάδα, περιορίζονται τα διαθέσιμα κονδύλια και αυστηροποιούνται οι όροι και οι έλεγχοι στην χορήγηση των ενισχύσεων. Στην πράξη, αυτό σημαίνει λιγότερα χρήματα ή πιο δύσκολη πρόσβαση σε προγράμματα για τους πραγματικούς παραγωγούς.

●Κοινωνική ανισότητα, διακρίσεις και στρεβλώσεις, συλλογική καχυποψία, διάρρηξη της συνοχής του κοινωνικού ιστού

Όταν σε μία κοινωνία και ευρύτερα σε μία πολιτεία, η οποία θέλει να λέγεται ευνομούμενη, οι επιδοτήσεις δεν κατανέμονται δίκαια, με διαφάνεια και αυστηρούς ελέγχους, τότε δημιουργείται ένα περιβάλλον άνισης μεταχείρισης, κοινωνικής ανισότητας και αδικαιολόγητων διακρίσεων. Οι συνεπείς παραγωγοί που δηλώνουν πραγματικές εκτάσεις και έχουν πραγματική παραγωγή αισθάνονται ότι τιμωρούνται, ενώ όσοι εκμεταλλεύονται «παράθυρα» του συστήματος ανταμείβονται. Στην περίπτωση αυτή η κοινωνική αδικία συσσωρεύεται στο σύνολο του λαού και επέρχονται δυσμενέστερες συνέπειες, όπως διάβρωση της εμπιστοσύνης στο κοινωνικό κράτος και στο κράτος δικαίου, ενθάρρυνση της φοροδιαφυγής, εγκαθίδρυση και εδραίωση της λογικής της στυγνής επιβίωσης με κάθε τρόπο έναντι των άλλων και μετατροπή του πρωτογενούς τομέα σε πεδίο επιδοματικής αντιπαράθεσης. Επιπλέον διαχέεται στην κοινωνία η άποψη, ότι όλοι είναι ύποπτοι, ότι οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι στο σύνολό τους είναι διεφθαρμένοι και ότι όλοι κάνουν ψευδείς δηλώσεις και καταχρήσεις. Ένεκα αυτής την εσφαλμένη αντίληψης οι κοινωνικές τάξεις έρχονται μεταξύ τους σε αντιπαλότητα.

●Απαξίωση των επίσημων κρατικών θεσμών συνολικά

Όταν ένα σκάνδαλο αποκαλύπτεται, τότε η κοινωνία και η ίδια η πατρίδα μας η Ελλάδα πλήττεται βάνουσα. Πλήττεται συνολικά η αξιοπιστία του πολιτεύματος και του πολιτικού συστήματος καθώς και η φήμη της χώρας μας στο διεθνές επίπεδο. Χάνουν οι Έλληνες την εμπιστοσύνη τους στους θεσμούς και τότε γεννιούνται οι προϋποθέσεις για εμφάνιση πάσης φύσεως ακραίων ιδεολογιών, συμπεριφορών και τάσεων με άμεσο αποτέλεσμα την διάρρηξη του κοινωνικού ιστού και της εθνικής συνοχής. Γεννώνται φαύλες πελατειακές σχέσεις, οι οποίες βαθαίνουν ακόμη περισσότερο την διοικητική ανεπάρκεια και την θεσμική απαξίωση, η οποία εν προκειμένω δεν περιορίζεται μόνο στον φορέα του ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά αφορά άμεσα την ανικανότητα και φαυλότητα του Πρωθυπουργού, της Κυβέρνησης, του Υπουργού και του Υπουργείου, των ελεγκτικών μηχανισμών και του πολιτικού συστήματος συνολικά. Αυτό φαίνεται και από τις κινητοποιήσεις των αγροτών, οι οποίοι δεν εμπιστεύονται τον φορέα που διαχειρίζεται τις ενισχύσεις τους.

● Οριστική καταστροφή του πρωτογενούς τομέα σε βάθος χρόνου

Ο πρωτογενής τομέας στην Ελλάδα δεν είναι απλώς ένας κλάδος της οικονομίας, είναι το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της Ελλάδος. Είναι παράδοση, είναι ιστορία, είναι αυτονομία και αυτάρκεια, είναι βάση επιβίωσης, είναι μοχλός περιφερειακής ανάπτυξης, είναι παράγοντας επισιτιστικής ασφάλειας, είναι στοιχείο κοινωνικής συνοχής, είναι θεμέλιο εθνικής ανάπτυξης και οικονομικής αυτοδυναμίας. Όταν η διαχείριση των επιδοτήσεων και κατ' επέκταση των ευρωπαϊκών κονδυλίων μετατρέπεται σε πεδίο σκανδάλων και διαφθοράς, τότε το μέλλον του πρωτογενούς τομέα συνολικά διαγράφεται σκοτεινό και ανασφαλές. Δεν μπορεί να υπάρξει προστασία των καλλιεργειών υψηλής και προστιθέμενης αξίας, δεν μπορεί να υπάρξει καινοτομία ούτε και βιώσιμα περιβαλλοντικά πρότυπα παραγωγής. Δεν υπάρχει εξέλιξη και η χώρα παραμένοντας προσκολλημένη σε ένα μοντέλο επιδοτήσεων χωρίς μεταρρυθμιστικό όραμα βαλτώνει και μαζί της βαλτώνει ο πρωτογενής τομέας. Οι νέοι αποθαρρύνονται να ασχοληθούν με την Ελληνική γη και νιώθουν μία αβεβαιότητα, η οποία τους οδηγεί σε φυγή στο εξωτερικό, χωρίς προοπτική να γυρίσουν ξανά πίσω

στην πατρίδα, γεγονός το οποίο επιδεινώνει το δημογραφικό πρόβλημα της πατρίδας μας.

• Καθυστερήσεις στις καταβολές των επιδομάτων

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ εξέθεσε ανεπανόρθωτα την χώρα μας διεθνώς και μάλιστα αυτό έγινε ύστερα από την επέμβαση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Αυτό σημαίνει, ότι η χώρα μας εκτός από διασυρμένη είναι και ελεγχόμενη θεσμικά, νομικά και δικαστικά. Το μέγεθος της διαφθοράς και η σπατάλη των ευρωπαϊκών κονδυλίων απέδειξε παρανομίες, οι οποίες οδηγούν σε περαιτέρω αυξημένους ελέγχους, κοινώς πιο δύσκολα και πιο αυστηρά η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προσφέρει οικονομική ενίσχυση στην Ελλάδα. Η αυστηροποίηση των ελέγχων συνεπάγεται καθυστερήσεις στις καταβολές των βασικών ενισχύσεων προς τους αγρότες και κτηνοτρόφους, στάση των πληρωμών μέχρι την ολοκλήρωση κάθε φορά διασταυρωτικών ελέγχων αλλά και φυσικά σε περίπτωση λαθών επανυποβολή δηλώσεων και άρα επιπλέον καθυστέρηση, όχι μόνο για την κατάθεση της αίτησης αλλά και για την λήψη της οικονομικής ενίσχυσης. Για τον Έλληνα αγρότη και κτηνοτρόφο, ο οποίος βιώνει μία μόνιμη φτωχοποίηση εξαιτίας των εγκληματικών μνημονίων και των αδηφάγων funds, τα οποία με τις Τράπεζες μονίμως караδοκούν να του υφαρπάξουν την περιουσία, αυτή η κατάσταση σημαίνει αδυναμία αγοράς εφοδίων και πρώτων υλών, καθυστέρηση πληρωμών σε προμηθευτές, προβλήματα με δάνεια και οφειλές, αδυναμία να ζήσει αξιοπρεπώς την οικογένειά του. Δυστυχώς στην σύγχρονη Ελλάδα τα επιδόματα έχουν καταντήσει να αποτελούν για τον Έλληνα τη βάση και το μέσο της επιβίωσης.

ΙΕ) Συμπεράσματα

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως αποκαλύπτεται από τις συνομιλίες/επισυνδέσεις, τις μαρτυρίες στην εξεταστική επιτροπή και τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει και συνεχίζει να συγκεντρώνει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, αποτελεί μια τεράστια υπόθεση διαφθοράς, οργανωμένου οικονομικού εγκλήματος και πολιτικής σκοπιμότητας, εις βάρος των Ελλήνων πολιτών, των Ευρωπαίων πολιτών αλλά και εις βάρος των τίμιων Ελλήνων. Οι αληθινοί δικαιούχοι των επιδοτήσεων, αδικήθηκαν κατάφωρα με τον πλέον απαράδεκτο τρόπο, ώστε πλέον να μιλάμε για Έλληνες δύο ταχυτήτων, των τίμιων από την μία πλευρά και των πονηρών και φαύλων από την άλλη, οι οποίοι δρουν πάντοτε με όρους κομματικούς. Εκμεταλλευόμενοι την πολιτική πονηρία της κομματοκρατίας, θυσίασαν στον βωμό της ψηφοθηρίας κάθε έννοια κοινωνικής δικαιοσύνης, κάθε έννοια κοινωνικής και πολιτικής ισότητας, κάθε έννοια σεβασμού στον συμπολίτη, κάθε έννοια σεβασμού στις αξίες, στους θεσμούς και στο ίδιο το πολίτευμα της Ελλάδος.

Το σκάνδαλο του είναι ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα, που έχει γνωρίσει η πολιτική ζωή της Ελλάδος και η κοινωνία μας συνολικά, τα τελευταία χρόνια όχι απλώς για τα χρήματα που χάθηκαν, αλλά για τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επέλεξε να διαχειριστεί την εποπτεία του οργανισμού, ο οποίος έχει την αρμοδιότητα να διαχειρίζεται τις ευρωπαϊκές επιδοτήσεις μέσω της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και ο οποίος εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η διαδικασία στην εξεταστική επιτροπή έδειξε, ότι πλασματικές αιτήσεις για βοσκοτόπια, δήθεν ιδιοκτησίες και εικονικές πηγές εισοδήματος καταχωρήθηκαν στην πλατφόρμα του ΟΠΕΚΕΠΕ, με αποτέλεσμα να διακινηθούν εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ κοινοτικών πόρων για «περίεργες» ή ανύπαρκτες εκμεταλλεύσεις. Οι έρευνες των διωκτικών αρχών έχουν πλέον αποκαλύψει ότι εκατοντάδες ΑΦΜ συνδέονται με τέτοιες παράνομες επιδοτήσεις και ότι έχουν ήδη κατατεθεί υποθέσεις στον εισαγγελέα για πλαστά πιστοποιητικά βοσκοτόπων. Οι περιπτώσεις, κατά τις οποίες δημόσιες εκτάσεις δηλώθηκαν ως ιδιωτικά βοσκοτόπια, ότι εικονικά κοπάδια ζώων χρησίμευαν για να «ζυγίζουν» επιδοτήσεις, ότι βοσκοτόπια εμφανίζονταν σε μέρη, όπως το Χαλάνδρι ή η Γαύδος, ότι το κοπάδι ήταν στην στεριά και η έκταση βόσκησης σε νησί μακριά, ότι στο άλσος Ζωγράφου καλλιεργούνταν φακές και ότι καταγράφηκαν ως δικαιούχοι επιδοτήσεων, άνθρωποι χωρίς καμία πραγματική ενασχόληση με τον πρωτογενή τομέα και γενικά την γη, προκαλούν όχι μόνο οργή αλλά και διασύρουν διεθνώς την Ελλάδα.

Η χώρα μας έχει δεχθεί βαρύτατα πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση — συνολικά περίπου €392-€415 εκατομμύρια — για κακή διαχείριση και ανεπαρκή εποπτεία των επιδοτήσεων, με την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, να αναγκάζεται να καλύψει το κόστος από τον κρατικό προϋπολογισμό επειδή οι έλεγχοι δεν λειτούργησαν.

Αυτό το σκάνδαλο δεν είναι μια απλή απάτη από ιδιώτες, είναι απόδειξη θεσμικής αποτυχίας της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, που επέτρεψε σε ένα δημόσιο μηχανισμό να λειτουργεί χωρίς επαρκείς ελέγχους, ενώ ήταν σαφές εδώ και χρόνια, ότι υπήρχαν προβλήματα με τις διαδικασίες του Οργανισμού. Το πολιτικό αφήγημα της κυβέρνησης στο πλαίσιο της επικοινωνιακής της πολιτικής, να προχωρήσει σε διάχυση των ευθυνών της, ότι επρόκειτο για παθογένειες συστημικές και διαχρονικές και όχι

δική της ευθύνη, καταρρέει κάτω από το βάρος των διεθνών και εγχώριων καταγγελιών.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι από τις μαρτυρίες των εξεταζομένων προέκυψε, ότι ο ίδιος ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας γνώριζε τις παθογένειες στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά προφανώς όχι μόνο δεν έκανε απολύτως τίποτα για να τις αντιμετωπίσει, αλλά αντίθετα προέκυψε, ότι τα βασικά πρόσωπα, τα οποία αποτέλεσαν τις «πέτρες του σκανδάλου», ήταν στενά συνδεδεμένα με τον κομματικό μηχανισμό της Νέας Δημοκρατίας και ότι οι ευρισκόμενοι στην δικογραφία Υπουργοί της κυβέρνησής του, ασκούσαν επιρροή στην επιλεκτική διαχείριση και διανομή των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Είναι χαρακτηριστικό, ότι από αυτήν την κυβερνητική φαυλότητα της Νέας Δημοκρατίας, το κόστος ήταν μεγάλο, καθότι πέντε σημαντικά κυβερνητικά γαλάζια στελέχη, μεταξύ των οποίων ο πρώην υπουργός Μετανάστευσης και πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Μάκης Βορίδης, μαζί με τρεις υφυπουργούς και τον γενικό γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης, παραιτήθηκαν εν μέσω του σκανδάλου. Ενώ οι υπουργοί έφευγαν από τις θέσεις τους, η κυβέρνηση επέλεξε συστηματικά να παρακάμψει ουσιαστικές δικαστικές ή κοινοβουλευτικές εξετάσεις με πλήρη ανεξαρτησία, προκειμένου να προστατευθούν πολιτικά πρόσωπα και στελέχη. Κατά τη διάρκεια της Εξεταστικής Επιτροπής στη Βουλή, η ΝΔ καθότι είχε την πλειοψηφία και μονοκομματικό προεδρείο με δικούς της βουλευτές, απέκλεισε μάρτυρες που θα μπορούσαν να τεκμηριώσουν γνώση ή πιθανή εμπλοκή του Μεγάρου Μαξίμου και υπουργών της ΝΔ, απορρίπτοντας προτάσεις της αντιπολίτευσης. Απέρριψε μάλιστα ανατιολόγητα το αίτημα της ΝΙΚΗΣ να αξιοποιηθεί το μέσο της κατ' αντιπαράσταση εξέτασης μαρτύρων, το οποίο ήδη από την αρχή των εργασιών της επιτροπής είχε προτείνει.

Συγχρόνως ο εμπαιγμός προς τους αγρότες είναι άνευ προηγουμένου, όχι μόνο λόγω των ξεκάθαρων κυβερνητικών ευθυνών αλλά και διότι ο Πρωθυπουργός κάλεσε τους δοκιμαζόμενους αγρότες και κτηνοτρόφους σε διάλογο, αφού ψήφισε στο Ευρωκοινοβούλιο την συμφωνία Mercosur, η οποία συμφωνία τινάζει στον αέρα τον πρωτογενή τομέα της χώρας μας. Αντί να τους καλέσει θεσμικά να συζητήσει μαζί τους πρίν την ψήφιση της Mercosur, τους κάλεσε εκ των υστέρων, φέρνοντάς τους προ τετελεσμένων. Αντί η Νέα Δημοκρατία, να επιλέξει να θωρακίσει τον πρωτογενή τομέα, επιλέγει χωρίς καμία λογική και αιτιολογία να στηρίξει μια πολιτική που ενισχύει τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, υποκαθιστώντας το αγροτικό εισόδημα και το ίδιο το αγροτικό επάγγελμα. Για αυτήν την αδιαφορία στο πρόσωπό τους και για όλη την άθλια κατάσταση στον πρωτογενή τομέα οι αγρότες σε όλη τη χώρα αντιδρούν δυναμικά, με μαζικές κινητοποιήσεις, απαιτώντας την άμεση καταβολή των νόμιμων επιδοτήσεων και τη διερεύνηση ευθυνών.

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δεν απέτυχε απλώς να εμποτεύσει επαρκώς τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Αντιθέτως με πολιτική σκοπιμότητα και επιδίωξη ικανοποίησης και δημιουργίας μελών του κομματικού της σωλήνα στον βωμό της ψηφοθηρίας, επέλεξε πολιτικές και οργανωτικές πρακτικές που υπονόμισαν την ανεξάρτητη διερεύνηση, απέτρεψαν τη λογοδοσία και μετέτρεψαν ένα διοικητικό σκάνδαλο σε θεσμικό και πολιτικό έλλειμμα εμπιστοσύνης. Η αποτυχία αυτή δεν περιορίζεται στα νούμερα των χρημάτων που χάθηκαν. Αντανακλά έναν μηχανισμό κρατικής διαχείρισης που συνεχίζει να λειτουργεί κάτω από την προστασία παραδοσιακών κομματικών δομών,

ακόμη και όταν η αλήθεια απεικονίζεται καθαρά στο φως των συνολικών στοιχείων και της διεθνούς κατακραυγής.

Η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί όχι απλώς μια διοικητική αποτυχία, αλλά μια πολιτική κατάρρευση της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, η οποία φέρει ευθύνη για την κακή εποπτεία και τη μη εφαρμογή βασικών ελεγκτικών μηχανισμών σε έναν οργανισμό που διαχειρίζεται τεράστια ποσά δημόσιου και ευρωπαϊκού χρήματος. Από το 2018 μέχρι πρόσφατα, οργανωμένα κυκλώματα και ιδιώτες εισέπρατταν εκατομμύρια ευρώ από ψευδείς δηλώσεις ιδιοκτησίας, πλασματικά βοσκοτόπια και εικονικές αιτήσεις, εκμεταλλευόμενοι πλήρως τα κενά εποπτείας που άφησε η κυβέρνηση της ΝΔ. Οι έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO) έχουν καταδείξει ότι επρόκειτο για οργανωμένο δίκτυο απάτης, που αξιοποίησε τις ανεπάρκειες των ελληνικών μηχανισμών για να καταχραστεί κοινοτικά κονδύλια.

Η κυβέρνηση φέρει την πολιτική ευθύνη σε δύο επίπεδα. Πρώτον, στο επίπεδο της θεσμικής εποπτείας, διότι η ΝΔ απέτυχε να εφαρμόσει συστηματικούς διασταυρωτικούς ελέγχους και εσωτερικούς μηχανισμούς εποπτείας, αφήνοντας τον ΟΠΕΚΕΠΕ να λειτουργεί με ελλείψεις που επέτρεψαν την απάτη. Δεύτερον, στο επίπεδο της πολιτικής λογοδοσίας, διότι αντί να αναλάβει την ευθύνη, η κυβέρνηση επέλεξε να μεταθέσει την εικόνα των ευθυνών σε «διαχρονικές παθογένειες» και προηγούμενες διοικήσεις, ενώ γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η εποπτεία και ο έλεγχος των επιδοτήσεων υπάγεται στην αρμοδιότητά της.

Η νομική διάσταση ενισχύει την πολιτική κριτική. Σύμφωνα με το άρθρο 86 του Συντάγματος, οι υπουργοί έχουν ποινική ευθύνη για πράξεις ή παραλείψεις που συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων τους. Η αποτυχία εποπτείας ενός οργανισμού που διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα, όπως ο ΟΠΕΚΕΠΕ, μπορεί να συνιστά «παράβαση καθήκοντος», ενώ η έλλειψη επαρκών ελέγχων και η ανοχή σε παρατυπίες ενισχύουν τα στοιχεία για πολιτική ευθύνη. Παράλληλα, η κυβέρνηση απέφυγε την πλήρη διερεύνηση και κάλυψε πολιτικά τους μηχανισμούς εποπτείας, περιορίζοντας την πρόσβαση μαρτύρων και πληροφοριών σε κοινοβουλευτικές εξεταστικές, αντί να εφαρμόσει προανακριτική διαδικασία που θα μπορούσε να αποδώσει ποινικές ευθύνες σε ανώτερα πολιτικά στελέχη.

Η χρήση του άρθρου 86 ως εργαλείου συγκάλυψης δείχνει ξεκάθαρα ότι η κυβέρνηση επέλεξε να προστατεύσει πολιτικά πρόσωπα αντί να διασφαλίσει τη νομιμότητα στη διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Σε συνδυασμό με την ανοχή σε «μαϊμού» επιδοτήσεις και εικονικές δηλώσεις βοσκοτόπων, η πρακτική αυτή δημιουργεί ένα προηγούμενο όπου η πολιτική εξουσία υπονομεύει τη θεσμική λογοδοσία και τη διαφάνεια, ενώ οι πολίτες βλέπουν την κατάχρηση δημόσιου χρήματος να μένει σχεδόν ατιμώρητη.

Η οικονομική και κοινωνική ζημία είναι τεράστια: εκατομμύρια ευρώ που προορίζονταν για πραγματικούς αγρότες και για την ανάπτυξη της υπαίθρου διοχετεύθηκαν σε ψεύτικες αιτήσεις, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιβάλλει πρόστιμα ύψους άνω των 415 εκατομμυρίων ευρώ στην Ελλάδα, ακριβώς λόγω της ανεπαρκούς εποπτείας του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η κυβέρνηση γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η αποτυχία της στην εποπτεία ισοδυναμεί με αμέλεια στην προστασία των δημοσίων και κοινοτικών πόρων, και παρόλα αυτά επέλεξε την πολιτική συγκάλυψη αντί της δράσης.

Συνεπώς, το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι απλή διοικητική αποτυχία: είναι μια κυβερνητική αποτυχία εποπτείας, πολιτικής διαχείρισης και λογοδοσίας, η οποία παραβιάζει θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος και της κοινοτικής νομοθεσίας. Η Νέα Δημοκρατία φέρει πλήρη πολιτική ευθύνη, καθώς επέλεξε να αφήσει τον Οργανισμό ανεξέλεγκτο, να αγνοήσει επανειλημμένες ενδείξεις για παρατυπίες και να περιορίσει κάθε μηχανισμό πραγματικής διερεύνησης των υπευθύνων. Η κοινωνία και οι θεσμοί οφείλουν να απαιτήσουν άμεση λογοδοσία, ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στη διαχείριση δημόσιου χρήματος και να σταλεί ένα ξεκάθαρο μήνυμα ότι η πολιτική ευθύνη δεν μπορεί να κρύβεται πίσω από νομικές ασάφειες ή συνταγματικές διατάξεις.

ΙΣΤ) Ο πρωτογενής τομέας έρμαιο της κομματοκρατίας

Η διαχρονική πολιτική των μεγάλων κομμάτων, τα οποία κυβέρνησαν την χώρα, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ και η Νέα Δημοκρατία, στον πρωτογενή τομέα δεν ήταν ποτέ ουσιαστική και ούτε είχε μακρόπνοο σχεδιασμό σε βάθος χρόνου και για τις επόμενες γενιές. Ουδείς από τους μέχρι τώρα κυβερνώντες φρόντισε, ώστε η Ελλάδα να έχει αυτάρκεια στον πρωτογενή τομέα και να μπορεί έχει αυτονομία και πρωτοβουλία κινήσεων σε πολλούς τομείς αποτελώντας μία ανταγωνιστική δύναμη, τόσο στο διεθνές όσο και στο Ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της Μεσογείου. Αυτό αποδεικνύεται περίτρανα και από την σημερινή πραγματικότητα, όπου οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι βρίσκονται στον δρόμο, χωρίς να μπορούν με σιγουριά να προγραμματίσουν το μέλλον τους. Δυστυχώς αυτή η προχειρότητα της κομματοκρατίας και η ταύτιση του εθνικού συμφέροντος με το κομματικό, έχει φέρει την χώρα μας σε επίπεδα φτωχοποίησης. Οι πολιτικές, οι οποίες μέχρι τώρα εφαρμόστηκαν, χαρακτηρίζονται από αποσπασματικές παρεμβάσεις, έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού και υπερβολική εξάρτηση από επιδοματικές πολιτικές αντί για ουσιαστικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Αντί να επενδύσουν συστηματικά στην καινοτομία, στη συλλογική οργάνωση των παραγωγών, στη μεταποίηση και στην εξωστρέφεια, συχνά περιορίστηκαν σε βραχυπρόθεσμα μέτρα πολιτικού κόστους, αφήνοντας άλυτα προβλήματα όπως το υψηλό κόστος παραγωγής, η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού και η ελλιπής αγροτική εκπαίδευση. Το αποτέλεσμα είναι ένας πρωτογενής τομέας με χαμηλή ανταγωνιστικότητα και περιορισμένη προστιθέμενη αξία, που παραμένει ευάλωτος στις διεθνείς κρίσεις και στις μεταβολές της ευρωπαϊκής πολιτικής.

Ειδικότερα για τις Κυβερνήσεις της μεταπολιτευτικής κομματοκρατίας, μπορεί κάποιος να πει, ότι έδρασαν άκρως επικίνδυνα και εγκληματικά για τον πρωτογενή τομέα. Συγκεκριμένα:

• ΠΑΣΟΚ

Εγκληματική είναι η πολιτική του ΠΑΣΟΚ στον Πρωτογενή Τομέα» ήδη από τις αγροτικές και κτηνοτροφικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν κυρίως κατά τις δεκαετίες '80-'90, αλλά και αργότερα. Δόθηκε υπερβολική έμφαση στις ευρωπαϊκές επιδοτήσεις, αντί για επενδύσεις στην παραγωγή, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, γεγονός που οδήγησε στη διαμόρφωση νοοτροπίας εξάρτησης από τις ενισχύσεις. Παράλληλα, σημειώνεται μείωση της εγχώριας μεταποίησης, εξαγωγή πρώτων υλών και εισαγωγή των τελικών προϊόντων, καθώς και φαινόμενα κακοδιαχείρισης και πελατειακών πρακτικών με απόδοση επιδοτήσεων χωρίς επαρκή έλεγχο και ενίσχυση

"ημετέρων" αντί στρατηγικού σχεδιασμού. Η χώρα σταδιακά απώλεσε μέρος της αγροτικής της αυτάρκειας, ενώ η ύπαιθρος υπέστη δημογραφική κατάρρευση ελλείψει σύγχρονων κινήτρων και υποδομών. Όλα αυτά, βέβαια, έλαβαν χώρα ενδεχομένως σε συμφωνία με το γενικότερο ευρωπαϊκό πλαίσιο και με παρατηρούμενη - βραχυπρόθεσμη, πάντως - βελτίωση στο αγροτικό εισόδημα, αλλά και με διαχρονικότητα στις ευθύνες για τις διαρθρωτικές αδυναμίες, που, όμως, είχαν μακροπρόθεσμες αρνητικές συνέπειες στον πρωτογενή τομέα της χώρας.

• **ΣΥΡΙΖΑ**

Εγκληματική, πολιτική στον Πρωτογενή Τομέα, στην περίοδο 2015–2019, αποδίδεται και στον ΣΥΡΙΖΑ. Η πολιτική αυτή χαρακτηρίζεται από αύξηση φορολογικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων με ταυτόχρονο περιορισμό ή και κατάργηση φοροαπαλλαγών, που επέφερε πίεση στο καθαρό αγροτικό εισόδημα, σύνδεση των εισφορών με το δηλωθέν εισόδημα και μείωση του καθαρού αγροτικού εισοδήματος, καθώς και περιορισμένη δυνατότητα άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής – ελάχιστος δημοσιονομικός χώρος για επενδύσεις. Επισημαίνεται, επίσης, κι εδώ απουσία σαφούς εθνικής στρατηγικής με απουσία σαφούς σχεδίου για αυτάρκεια και εξαγωγές και κλίμα αβεβαιότητας για παραγωγούς και επενδυτές από τις συχνές αλλαγές πολιτικής. Ο ΣΥΡΙΖΑ, βέβαια, διαχειρίστηκε ένα αυστηρό μνημονιακό πλαίσιο – με σοβαρότατες δικές τους ευθύνες – με αυστηρούς περιορισμούς, προέβη σε ρυθμίσεις οφειλών και κατέβαλε προσπάθειες στήριξης μικρομεσαίων αγροτών καθώς επίσης ενίσχυσε συνεταιριστικά σχήματα και κοινωνικές πολιτικές. Οι πολιτικές του ΣΥΡΙΖΑ επιβάρυναν δυσανάλογα τους αγρότες και δεν επέτρεψαν αναπτυξιακή ανάκαμψη του πρωτογενούς τομέα, μέσα, βέβαια στο εξαιρετικά περιορισμένο οικονομικό πλαίσιο που είχε διαμορφωθεί.

• **Νέα Δημοκρατία**

Τέλος, η εγκληματική πολιτική της Νέας Δημοκρατίας στον Πρωτογενή Τομέα αφορά στις περιόδους διακυβέρνησής της από το 1990 έως το 1993, από το 2004 έως το 2009 και από το 2019 έως σήμερα. Το κόστος παραγωγής ήταν αυξημένο, λόγω ενέργειας, καυσίμων και εφοδίων, καθώς επίσης τα μέτρα στήριξης υπήρξαν ανεπαρκή ή καθυστερημένα. Επιπλέον, η έλλειψη συνεκτικού μακροπρόθεσμου σχεδιασμού ως προς την αυτάρκεια και τις εξαγωγές, με ταυτόχρονη περιορισμένη στήριξη στον εκσυγχρονισμό, την καινοτομία και την ενίσχυση της μεταποίησης, η αδυναμία αποτελεσματικού ελέγχου της αγοράς που δημιούργησε μεγάλη απόσταση μεταξύ της τιμής παραγωγού και της τιμής "στο ράφι" καθώς και η πίεση που υφίστανται οι μικρομεσαίοι παραγωγοί με την ενίσχυση εισαγωγών συμπληρώνουν την εικόνα της καταστροφικής, για τον πρωτογενή τομέα, πολιτικής της ΝΔ. Οι νέοι δυσκολεύονται να παραμείνουν στην γεωργία καθώς η πρόσβαση σε γη, χρηματοδότηση και υποδομές είναι περιορισμένη. Την όλη πολιτική αντιμετώπιση του πρωτογενή τομέα, που επηρεάζεται, βέβαια, έντονα από την ΚΑΠ της Ε.Ε. χαρακτηρίζουν και κάποια μέτρα στήριξης σε περιόδους πανδημίας και ενεργειακής κρίσης ενώ προωθήθηκαν ψηφιακές υπηρεσίες και κάποια επενδυτικά προγράμματα.

• **Σύγκριση στον Πρωτογενή Τομέα των πολιτικών των κομμάτων, που διακυβέρνησαν την χώρα**

Συγκριτικά, το ΠΑΣΟΚ συνδέεται με την έντονη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών ενισχύσεων και τη βραχυπρόθεσμη ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και

ακολουθώντας της υπαίθρου, αλλά και με την υπερεξάρτηση από επιδοτήσεις, με πελατειακές σχέσεις και με κακοδιαχείριση καθώς και με έλλειψη παραγωγικού μετασχηματισμού και υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας που μακροχρόνια ζημίωσαν σοβαρότατα τον πρωτογενή τομέα.

Η **Νέα Δημοκρατία** δίνει φαινομενικά έμφαση στην αγορά, τις επενδύσεις και στην εναρμόνιση με τους ευρωπαϊκούς κανόνες. Στην πραγματικότητα η πολιτική της Νέας Δημοκρατίας χαρακτηρίζεται από : ανεπαρκή εθνική στρατηγική, άσκηση πίεσης στους μικρότερους παραγωγούς με υψηλό κόστος παραγωγής, ανεπαρκείς ελέγχους αγοράς και ελληνοποιήσεων με αποτέλεσμα την περαιτέρω ζημίωση του πρωτογενή τομέα.

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** επιχείρησε, σύμφωνα με τη δική του οπτική, κοινωνική προστασία των μικρομεσαίων αγροτών σε συνθήκες δημοσιονομικής επιτήρησης, όμως κατηγορείται ότι δεν μπόρεσε να προωθήσει ουσιαστικές διαρθρωτικές αλλαγές. Ως κοινό σημείο κριτικής αναφέρεται συχνά η απουσία σταθερής, μακροπρόθεσμης εθνικής στρατηγικής για αυτάρκεια, μεταποίηση και εξαγωγικό προσανατολισμό.

- **Διακυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ και η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)**

Η σχέση των διακυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ, της Νέας Δημοκρατίας και του ΣΥΡΙΖΑ με την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) υπήρξε καθοριστική για την πορεία του ελληνικού πρωτογενούς τομέα, καθώς κάθε περίοδος άσκησης εξουσίας συνέπεσε με κρίσιμες φάσεις εξέλιξης και μεταρρύθμισης της ευρωπαϊκής αγροτικής πολιτικής.

Η διακυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ συνδέεται στενά με την εφαρμογή της ΚΑΠ, ιδίως κατά τις περιόδους 1981–2004 και 2009–2011. Η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ το 1981 σηματοδότησε την έναρξη μιας εποχής σημαντικών ευρωπαϊκών ενισχύσεων προς τον αγροτικό τομέα, τις οποίες διαχειρίστηκε κυρίως το ΠΑΣΟΚ για δεκαετίες. Μέσω της ΚΑΠ επιτεύχθηκε αισθητή αύξηση του αγροτικού εισοδήματος και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου πολλών αγροτικών νοικοκυριών, ενώ ενισχύθηκαν μικρές και μεσαίες εκμεταλλεύσεις και διατηρήθηκε σε σημαντικό βαθμό η κοινωνική συνοχή στην ύπαιθρο, ιδίως κατά τις δεκαετίες του 1980 και του 1990. Παράλληλα, η εισροή ευρωπαϊκών κονδυλίων ενίσχυσε τη ρευστότητα και τη συνολική οικονομική δραστηριότητα στην περιφέρεια. Ωστόσο, η υπερβολική εξάρτηση από τις επιδοτήσεις, η προσαρμογή της παραγωγής στα κριτήρια ενίσχυσης αντί στις ανάγκες της αγοράς και η αδύναμη ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων καθώς, επίσης, τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης, ανεπαρκούς ελέγχου και πελατειακής λειτουργίας συνεταιρισμών, όπως και η έλλειψη επαρκών επενδύσεων σε μεταποίηση και καινοτομία επέφεραν βαριά πλήγματα στον εξεταζόμενο τομέα. Μετά τις μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ από το 1992 και την αποσύνδεση ενισχύσεων από την παραγωγή, δεν υπήρξε έγκαιρη εθνική προσαρμογή, με αποτέλεσμα η χώρα να βρεθεί λιγότερο προετοιμασμένη στον διεθνή ανταγωνισμό. Συνολικά, η ΚΑΠ επί ΠΑΣΟΚ αξιοποιήθηκε κυρίως ως μηχανισμός εισοδηματικής και κοινωνικής στήριξης αλλά και ως εργαλείο κομματικής εκμετάλλευσης, χωρίς να επιτευχθεί πλήρης παραγωγικός μετασχηματισμός.

Η διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ την περίοδο 2015–2019 διαχειρίστηκε την ΚΑΠ 2014–2020 μέσα σε συνθήκες αυστηρής δημοσιονομικής επιτήρησης και περιορισμένου δημοσιονομικού χώρου. Το πλαίσιο αυτό επηρέασε καθοριστικά τις δυνατότητες άσκησης εθνικής αγροτικής πολιτικής. Προβάλλεται ως θετικό ότι διατηρήθηκαν οι

άμεσες ενισχύσεις χωρίς σημαντικές διακοπές και ότι επιχειρήθηκε στήριξη μικρών και οικογενειακών εκμεταλλεύσεων, καθώς και ρυθμίσεις οφειλών προς ασφαλιστικά ταμεία και το Δημόσιο. Παράλληλα, υπήρξε προσπάθεια συμμόρφωσης με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και ενίσχυσης συλλογικών σχημάτων. Ωστόσο, η αύξηση φορολογικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων στο πλαίσιο των μνημονιακών δεσμεύσεων, η μείωση του καθαρού αγροτικού εισοδήματος και η περιορισμένη αξιοποίηση της ΚΑΠ για επενδύσεις σε μεταποίηση, καινοτομία και εξαγωγές επέφεραν βαρύ πλήγμα στον πρωτογενή τομέα. Επισημαίνεται επίσης έλλειψη σαφούς εθνικής στρατηγικής παραγωγικής ανασυγκρότησης και κλίμα αβεβαιότητας. Συνολικά, η ΚΑΠ επί ΣΥΡΙΖΑ εκτιμάται ότι λειτούργησε κυρίως ως δίκτυ ασφαλείας σε μια περίοδο κρίσης, χωρίς να καταστεί μοχλός βαθύτερου μετασχηματισμού του πρωτογενούς τομέα.

Η Νέα Δημοκρατία, η οποία κυβέρνησε στις περιόδους 1990–1993, 2004–2009 και από το 2019 έως σήμερα, συνέδεσε τη διαχείριση της ΚΑΠ κυρίως με την εφαρμογή και προσαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων στον ελληνικό αγροτικό χώρο. Η γενική κατεύθυνση επικεντρώθηκε στη συμμόρφωση με το ευρωπαϊκό πλαίσιο, στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας, των επενδύσεων και της λειτουργίας της αγοράς, με περιορισμένη κρατική παρέμβαση. Προβάλλεται ως θετικό στοιχείο η ομαλή εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων της ΚΑΠ και η αποφυγή σοβαρών κυρώσεων, καθώς και ο εκσυγχρονισμός διοικητικών διαδικασιών μέσω ψηφιοποίησης και η προώθηση προγραμμάτων νέων αγροτών και σχεδίων βελτίωσης. Παρά ταύτα, η εφαρμογή της ΚΑΠ έγινε περισσότερο τυπικά και λιγότερο στο πλαίσιο ενός συνεκτικού εθνικού σχεδίου για αυτάρκεια και εξαγωγικό προσανατολισμό. Επισημαίνεται επίσης πίεση στους μικρομεσαίους παραγωγούς, υψηλό κόστος παραγωγής και ανεπαρκής έλεγχος φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού. Με τις νεότερες «πράσινες» κατευθύνσεις της ΚΑΠ μετά το 2014, διατυπώνεται η άποψη ότι αυξήθηκαν οι περιβαλλοντικές υποχρεώσεις χωρίς αντίστοιχη ενίσχυση. Έτσι, η ΚΑΠ επί ΝΔ θεωρείται ότι λειτούργησε κυρίως ως ρυθμιστικό πλαίσιο, χωρίς να μετατραπεί σε ολοκληρωμένο εργαλείο εθνικής αγροτικής ανασυγκρότησης.

Σε γενικές γραμμές, και στις τρεις περιπτώσεις η ΚΑΠ αποτέλεσε κεντρικό άξονα της αγροτικής πολιτικής, αλλά συχνά αξιολογείται ότι χρησιμοποιήθηκε περισσότερο ως μηχανισμός διαχείρισης και στήριξης εισοδήματος και λιγότερο ως στρατηγικό εργαλείο μακροπρόθεσμης αναδιάρθρωσης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού πρωτογενούς τομέα και άρα ως χαμένη ευκαιρία επίτευξης αυτάρκειας και πλούτου για τη χώρα.

Για την «ΝΙΚΗ» το αγροτικό ζήτημα είναι βαθύτατα εθνικό. Η διατροφική ασφάλεια της χώρας, ιδίως σε έναν κόσμο όπου καταρρέουν οι διεθνείς σταθερές, συνδέεται άμεσα με την εθνική κυριαρχία. Η γεωργία και η κτηνοτροφία, δεν είναι απλώς τομείς της οικονομίας. Είναι θεμέλιος λίθος, για την επιβίωση της πατρίδας μας. *Όταν η γη ερημώνει, ερημώνει και η κοινωνία. Και αυτή την ερήμωση η ΝΙΚΗ δεν πρόκειται να την αποδεχθεί.* Χρειάζεται εκτός των πολλών άλλων **δραστική μείωση του κόστους παραγωγής, μηδενισμό του ΦΠΑ σε αγροτικά εφόδια, ισχυρό και δίκαιο σύστημα αποζημιώσεων μέσω ενός πραγματικά λειτουργικού ΕΛΓΑ, προστασία της γης υψηλής παραγωγικότητας, πάταξη των παράνομων ελληνοποιήσεων και ενίσχυση σύγχρονων συνεταιριστικών σχημάτων.**

ΙΖ) Προτάσεις και θέσεις της ΝΙΚΗΣ για πρωτογενή τομέα

Ως απάντηση σε αυτήν την στρεβλότητα της κομματοκρατίας το Δημοκρατικό, Πατριωτικό, Λαϊκό Κίνημα «ΝΙΚΗ» καταθέτει τους κεντρικούς, γενικούς άξονες του προγράμματός της για την ανασυγκρότηση του πρωτογενούς τομέα. Συγκεκριμένα:

Α) Βιώσιμο και Παραγωγικό Μοντέλο

Υιοθετούμε ολοκληρωμένο μοντέλο βιώσιμης γεωργίας και κτηνοτροφίας που εξασφαλίζει πραγματικό εισόδημα στον παραγωγό και ταυτόχρονα ουσιαστική προστασία του περιβάλλοντος. Η στρατηγική μας στηρίζεται σε τέσσερις άξονες:

- **Αύξηση και ποιοτική αναβάθμιση** της αγροτικής παραγωγής.
- **Σταθερό και αξιοπρεπές εισόδημα** για γεωργούς και κτηνοτρόφους.
- **Περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές** με σεβασμό στη βιοποικιλότητα και στον άνθρωπο.
- **Αειφορική διαχείριση φυσικών πόρων**, με έμφαση στο νερό και στη διατήρηση παραγωγικής δυνατότητας για τις επόμενες γενιές.

Β) Οργάνωση Παραγωγής – Ανταγωνιστικότητα

Ενισχύουμε τη συλλογική οργάνωση και τη διαπραγματευτική ισχύ των παραγωγών:

- α) Στήριξη **Ομάδων Παραγωγών** για τη εξασφάλιση καλύτερων τιμών των προϊόντων τους.
 - β) **Λειτουργική ανασυγκρότηση Συνεταιρισμών** σε μικρά, ευέλικτα και παραγωγικά σχήματα με έμφαση στην παραγωγή και τη συλλογική διαχείριση ομοειδών προϊόντων.
 - γ) **Σύνδεση πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης** ώστε η προστιθέμενη αξία να παραμένει στις τοπικές κοινωνίες.
 - δ) Τόνωση της παραγωγής **ανταγωνιστικών προϊόντων** για εγχώριες και διεθνείς αγορές.
 - ε) **Ενίσχυση μικρών μεταποιητικών μονάδων και προϊόντων** με ιδιαίτερα ποιοτικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά με στόχο την αυξημένη προστιθέμενη αξία των προϊόντων και ουσιαστικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.
- στ) **Σύνδεση επιδοτήσεων με πραγματική παραγωγή** και ζωικό κεφάλαιο, αποκλειστικά σε ενεργούς αγρότες, με ακατάσχετο χαρακτήρα.

Γ) Υποδομές και Διαχείριση Υδάτων

Υλοποιούμε εθνικό σχέδιο αγροτικών και υδατικών υποδομών:

- α) Κατασκευή και αναβάθμιση φραγμάτων.
- β) Εκσυγχρονισμό αρδευτικών και εγγειοβελτιωτικών δικτύων.
- γ) Έργα εξοικονόμησης νερού, υδροπονίας και έργα αφαλάτωσης (ιδίως σε νησιωτικές και υδατικά επιβαρυμένες περιοχές).
- δ) Αντιπλημμυρική και αντιπυρική θωράκιση.
- ε) Βελτίωση αγροτικής οδοποιίας.

Προχωρούμε σε συνολικό σχεδιασμό αξιοποίησης υδατικών και υδροενεργειακών πόρων, ώστε να περιοριστεί η απώλεια υδάτων που καταλήγουν ανεκμετάλλευτα στη θάλασσα. Η εκτροπή του Αχελώου, με σύγχρονες περιβαλλοντικές προδιαγραφές, μπορεί να συμβάλει στην άρδευση, την αντιπλημμυρική προστασία και την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας.

Δ) Νέοι Αγρότες – Δίκαιες Ενισχύσεις – Μείωση Κόστους

- 1. Αντιμετώπιση ανεργίας και ελλείψεων εργατικού δυναμικού** μέσω στοχευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και αξιοποίησης εγχώριου εργατικού δυναμικού.
- 2. Κίνητρα επανεγκατάστασης νέων στην ύπαιθρο** με οικονομικές και φορολογικές ελαφρύνσεις. Μέσω του Σχεδίου Περιφερειακής Αναγέννησης-Ελλάδα 2040, επιλύεται το δημογραφικό κι έτσι ανανεώνεται το παραγωγικό δυναμικό και αναχαιτίζεται την ερημοποίηση της υπαίθρου.
- 3. Αποκατάσταση αδικιών στις ενισχύσεις**, με επανυπολογισμό και επιστροφή ποσών στους νόμιμους δικαιούχους, χωρίς επιβάρυνση του Έλληνα φορολογούμενου από τυχόν πρόστιμα και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις.
- 4. Έγκαιρη και προβλέψιμη καταβολή κοινοτικών ενισχύσεων**, με αξιόπιστο σύστημα πληρωμών.
- 5. Πάγωμα και άτοκη και χωρίς προκαταβολή ρύθμιση οφειλών** (ΚΕΑΟ, ΔΟΥ, τράπεζες, ΔΕΗ) για πληγέντες από φυσικές καταστροφές, όπως στην περίπτωση του Daniel, με μόνιμο μηχανισμό προστασίας από ακραία φαινόμενα.
- 6. Μείωση κόστους παραγωγής μέσω:**
 - **Μείωσης ή μηδενισμού ΦΠΑ** σε βασικές εισροές και εξοπλισμό.
 - **Κατάργησης Χρηματιστηρίου Ενέργειας**, ώστε να διασφαλιστεί σταθερό και προσιτό ενεργειακό κόστος.
 - **Στοχευμένων επιχορηγήσεων** για αντιστάθμιση απωλειών της ΚΑΠ.
- 7. Προστασία γης υψηλής παραγωγικότητας**, με σαφές χωροταξικό πλαίσιο και περιορισμό εγκατάστασης ΑΠΕ σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Ε) Ασφάλιση – Βιομηχανία Εισροών – Καινοτομία

- 1. Αναβάθμιση του ΕΛΓΑ** με επαρκές προσωπικό και επιτόπιους ελέγχους. Τροποποίηση Κανονισμού ώστε να αποζημιώνει στο 100% παραγωγή και κεφάλαιο και να καλύπτει όλους τους φυσικούς κινδύνους και νόσους.
- 2. Στήριξη εγχώριας παραγωγής λιπασμάτων, φυτοπροστατευτικών και αγροτικών μηχανημάτων**, με θεσμική συνεργασία με την ΕΚΜΕ, ώστε να μειωθεί το κόστος και η εξάρτηση από εισαγωγές με ταυτόχρονη ενίσχυση των θέσεων εργασίας.
- 3. Συνεργασία με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Ιδρύματα** για γεωργία ακριβείας, ρομποτικά συστήματα και ανάπτυξη χαμηλού κόστους τεχνολογιών.
- 4. Προστασία των πόρων της ΚΑΠ** και αύξηση της εθνικής συγχρηματοδότησης με προσανατολισμό στην αγροτική παραγωγή.

ΣΤ) Θεσμική Εξυγίανση – Διαφάνεια Αγοράς – Στήριξη Εισοδήματος

- Άμεση καταβολή οφειλόμενων ενισχύσεων, διενέργεια άμεσων και διαφανών ελέγχων, και αποδέσμευση αδικαιολόγητα μπλοκαρισμένων ΑΦΜ.
- Εντατικοί έλεγχοι σε όλα τα στάδια της αλυσίδας. Τέλος στις αθρόες εισαγωγές και παράνομες «ελληνοποιήσεων» από τρίτες χώρες, ιδίως στο πλαίσιο συμφωνιών όπως η Μερκοσούρ.
- Απλοποίηση ιδιοκτησιακού καθεστώτος (κατάργηση ΑΤΑΚ/ΚΑΕΚ για μικρά κάτω των 20 στρεμμάτων αγροτεμάχια), θέσπιση δυνατότητας ανταλλαγής γης και βελτίωση του συστήματος monitoring.
- Ορθολογική ψηφιοποίηση χωρίς επιβάρυνση του μικρού παραγωγού – κατάργηση του **ηλεκτρονικού δελτίου αποστολής που εκδίδεται από το χωράφι**.

5. Θεσπίζουμε μηχανισμό αναπλήρωσης χαμένου εισοδήματος για καλλιέργειες που πλήττονται από κλιματικά φαινόμενα ή κατάρρευση τιμών, εξασφαλίζοντας δημοσιονομικό χώρο (περίπου 2,5 - 3 δισ. ευρώ ετησίως) μέσω ψηφιακής τιμολόγησης και περιορισμού των εικονικών τιμολογίων, πληροφοριακών συστημάτων με αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης, πάταξης λαθρεμπορίου καυσίμων και καπνικών προϊόντων, φορολόγησης των πολυεθνικών και αντιμετώπισης της φοροαποφυγής, φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και έκτακτης εισφοράς υπερκερδών σε ολιγοπωλιακά σχήματα και καρτέλ.

Ζ) Ολοκληρωμένο Σχέδιο για την Κτηνοτροφία

Θεσπίζουμε συνεκτικό πλαίσιο στήριξης της κτηνοτροφίας και της διατροφικής ασφάλειας:

- Προστασία ΠΟΠ και διεπαγγελματικών προϊόντων.
- Στελέχωση Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και δημιουργία Κέντρου Νοσημάτων στον Έβρο.
- Ταμείο Άμεσης Αποκατάστασης για φυσικές καταστροφές (Ianos, Daniel) και ζωνοδόσους.
- Έλεγχο αισχροκέρδειας στην αλυσίδα “από το χωράφι ή τη στάνη στο ράφι”.
- Ίδρυση Αγροτικών και Επαγγελματικών Σχολών για κτηνοτρόφους και γεωπόνους, με έμφαση στη σωστή εκπαίδευση.

Σε περιπτώσεις επιδημιών: καθολικός εμβολιασμός όπου απαιτείται, πλήρης αποζημίωση (τουλάχιστον 400€ ανά κεφάλι), αναπλήρωση εισοδήματος και κρατική στήριξη για δωρεάν ανασύσταση κοπαδιών, αποζημιώσεις για ασθένειες όπως ο καταρροϊκός πυρετός.

Αθήνα, 24-02-2026

Ρούντας Γεώργιος

Βουλευτής Λαρίσης

Δημοκρατικό Πατριωτικό Λαϊκό Κίνημα ΝΙΚΗ

**ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ
ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ – ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΥΛΩΝΙΤΗ

Η Ελλάδα με την παραλαβή από τον Πρόεδρο της Βουλής της παραπάνω δικογραφίας έκπληκτη και συγκλονισμένη αντιλαμβάνεται ότι διερευνάται ένα τεράστιο οικονομικό σκάνδαλο που καταληστεύει τις αγροτικές επιδοτήσεις και διαλύει κάθε ίχνος εναπομεινάσης εμπιστοσύνης στη Δικαιοσύνη και στην θεσμική λειτουργία κάθε έννοιας του Κράτους Δικαίου.

Νοιώθουν ότι πρέπει να εμπιστευτούν πλέον την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ως έσχατο μέσο προστασίας της ζωής και της δίκαιης κατανομής των αγροτικών ενισχύσεων στους αγρότες και κτηνοτρόφους και τις οικογένειές τους.

Το όνομα Κοροβέσι, της επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας παίρνει τεράστιες διαστάσεις και ταυτίζεται πλέον ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας με την έννοια της δικαιοσύνης και της ασφάλειας. Τραγικό για τη πατρίδα μας που η Ελληνική Δικαιοσύνη ήταν σχετικώς απύσχα από τη διερεύνηση του όλου εγκλήματος.

Το ποσό των αγροτικών ενισχύσεων είναι εξαιρετικά μεγάλο, περίπου αντίστοιχο των προβλημάτων της πρωτογενούς παραγωγής (περίπου 3,4 δις ευρώ) και η υπεξαίρεση του από τους επιτήδειους απετέλεσε το έναυσμα κινητοποιήσεων αλλά και το πολιτικό σύστημα «εξεράγη».

Ο τρόπος εν συντομία καταγράφεται στην ως άνω πρόταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και μας καταδεικνύει ότι κατά την ελεγχόμενη περίοδο 2019 έως 2022 με μια σειρά από παράνομες ενέργειες μεγάλος αριθμός δικαιούχων κατόρθωνε και εισέπραττε παράνομα μεγάλα ποσά χρησιμοποιώντας πλαστά έγγραφα. Με τα πλαστά αυτά έγγραφα δήλωνε ψευδώς ότι δήθεν κατείχε βοσκοτόπους και εξέτρεφε μεγάλο αριθμό ζώων με σκοπό να εξαπατήσει τον ΟΠΕΚΕΠΕ και να λάβουν μεγάλα ποσά από τις επιδοτήσεις και το εθνικό απόθεμα που δεν εδικοιούτο.

Το κύκλωμα των προσώπων που κατόρθωναν να υπεξαιρέσουν τις επιδοτήσεις αυτές και να τις καρπωθούν βοηθούνταν από πρόσωπα που κατείχαν σημαντικού θέσης στην ιεραρχική δομή του κράτους και του ΟΠΕΚΕΠΕ . Ξεκινούσε από το ίδιο το κυβερνητικό Επιτελείο , καταλάμβανε Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (υπουργοί) , την ηγεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπεύθυνους του τεχνικού Συμβούλου κλπ, των ΚΥΔ κλπ.

Μπροστά σε αυτή την κατάσταση κατατίθενται από κόμματα της αντιπολίτευσης αιτήσεις για σύσταση ειδικής κοινοβουλευτικής Επιτροπής για διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά των υπουργών 1) Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη και 2) Ελευθέριου Αυγενάκη για διερεύνηση των ευθυνών τους , όπως αναφέρεται και ζητείται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και ταυτόχρονα η κυβέρνηση σε μια απίστευτη κοινοβουλευτική διαδικασία με δική της αίτηση και με έλλειψη πλήρως του στοιχειώδους σεβασμού προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προκρίνει και αποφασίζει δια της πλειοψηφίας της στη Βουλή να θέσει στο αρχείο την υπόθεση όσον αφορά τους πρώην υπουργούς και αποφάσισε αντί της άνω επιτροπής την σύσταση εξεταστικής επιτροπής ,στην οποία καταθέτω σήμερα ως μέλος της το παρόν πόρισμα.

Αποτελεί όνειδος για το κράτος δικαίου η Ολομέλεια της Βουλής να ζητά από την Εξεταστική μας Επιτροπή τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου

Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας».

Οποία γελοιότητα και προσβολή της Συνταγματικής Τάξης και των Ενωσιακών της νομικών και πολιτικών υποχρεώσεων. Θέτει την δικογραφία όσον αφορά τους δύο υπουργούς στο αρχείο , ενώ γνωρίζει ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν ερεύνησε σε βάθος την όποια εμπλοκή τους αφού το άρθρο 86 του Συντάγματος δεν το επέτρεπε.

Εξ άλλου ελάχιστοι βουλευτές είχαν μελετήσει τη πολυσέλιδη από 3000 σελίδες ποινική δικογραφία. Πρέπει δε να προστεθεί ότι εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της επιτροπής μας ο ποινικός έλεγχος μη πολιτικών προσώπων και δεν υπάγονται στο άρθρο 86 του Συντάγματος. Ετσι απέμεινε ως αρμοδιότητα μας η φιλολογική αναζήτηση των διαχρονικών παθογενειών που υποτίθεται θα μελετούσε η κυβέρνηση για να τις διορθώσει. Οποία γελοιότητα. Ήδη η κυβέρνηση έχει μεταβιβάσει στο σύνολο του τον ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ και ως εκ τούτου δε έχει πλέον αρμοδιότητα να ελέγχει και να οργανώσει καλύτερα τον ανύπαρκτο πλέον ΟΠΕΚΕΕ πειθαρχώντας στα πορίσματα της Επιτροπής μας.

Γελοίες ενέργειες για να «μπαζώσουν τις κυβερνητικές ευθύνες κατά τον συνήθη τρόπο που επέλεξε κατά το παρελθόν.

Παρά ταύτα ο τραγικός τρόπος των ενεργειών της κυβέρνησης να συστήσει εξεταστική επιτροπή της γύρισε μπούμερανγκ αφού ενώπιον του Ελληνικού λαού ξεδιπλώθηκε όλη η αλήθεια και αποκαλύφθηκε η βρομιά η δυσωδία του σκανδάλου και φυσικά οι υπεύθυνοι μέσω της πλατιάς δημοσιότητας που έλαβε.

Δέον στο σημείο αυτό να τονίσω ότι στην πρώτη κατ ουσίας συνεδρίαση της Βουλής έθεσα προ των ευθυνών της Εξεταστικής το αίτημα της διαφαινόμενης παραγραφής των εξεταζομένων και πιθανώς τελεσθέντων αδικημάτων του κ. Βορίδη , όπως η ανάλυση τους περιγράφεται στη πρόταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, την οποία καταφέρω παραθέτω αυτολεξεί. Επί της αιτήσεως - προτάσεως μου εδέχθη την παντελή αδιαφορία από την πλειοψηφία αλλά και από τους συναδέλφους τη αντιπολίτευσης. Έτσι η όλη υπόθεση η αφορώσα τον κ. Βορίδη έχει τεθεί στο αρχείο με την επιφύλαξη ότι στο τέλος του πορίσματος μου ζητώ να επανέλθει, όσον αφορά τους υπουργούς, η όλη υπόθεση διότι έχουν προκύψει νέα στοιχεία που μπορούν να οδηγήσουν την Βουλή στην επανεξέταση και στην άρσης της υπόθεσης από το αρχείο.

Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής φαίνεται ξεκάθαρα τι βρόμικο κύκλωμα είχε δημιουργηθεί με τη μορφή της εγκληματικής Οργάνωσης που η κεφαλή του βρίσκεται.

Έτσι εκ των προτέρων τονίζω ότι το παρόν πόρισμά μου και τα συμπεράσματα –προτάσεις περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο στη διερεύνηση πιθανών ευθυνών των κατονομαζομένων στη πρόταση της Ευρωπαϊκής εισαγγελίας υπουργών αλλά και των : 1) πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και 2) του υπουργού Κ. Πιερakάκη.

Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 86 του Συντάγματος και τα άρθρα 153-159 του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί της «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», η διερεύνηση ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών πρώην και νυν κυβερνητικών αξιωματούχων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, και σε σχέση με την υπόθεση των παρανόμων επιδοτήσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, για την οποία έχει διαβιβαστεί η σχετική δικογραφία από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, απαιτεί απόφαση της Βουλής για την συγκρότηση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής (Προανακριτικής Επιτροπής).

Εφόσον όμως, οι αξιόποινες πράξεις δεν τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους τότε αποκλειστική αρμοδιότητα έχει ο φυσικός Δικαστής, ήτοι εν προκειμένω η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, όπως καταφαίνεται στο κεφάλαιο του παρόντος με τον τίτλο «Συγκρότηση σε συμμορία».

Η Βουλή ομοίως δεν δεσμεύεται ως προς τις αξιόποινες πράξεις και τα πρόσωπα και που κατονομάζονται στην διαβιβασθείσα δικογραφία, αλλά μπορεί να αξιολογήσει συνολικά την δικογραφία για πλείονες πράξεις και πρόσωπα, πλην των αναφερομένων στο διαβιβαστικό καθώς και για την ύπαρξη σχετικής της αρμοδιότητας το πλαίσιο του άρθρ. 86 Σ.

Η δομή, οργάνωση, και διαρκής δράση, λειτουργία από κοινού σε συνεννόηση πολιτικών προσώπων, Υπουργών, Υφυπουργών, ΓΓ, διοικήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπηρεσιακών στελεχών, τοπικών κομματάρχων της ΝΔ με στόχο αφενός α) την διαιώνιση με κάθε τρόπο της διατήρησης της νομής της εξουσίας και των προνομίων της και αφετέρου β) τον παράνομο πλουτισμό ημετέρων με παράνομες επιδοτήσεις προσιδιάζει στη συγκρότηση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση.

Κατά τη νομική εκτίμηση των αξιοποιούνων πράξεων που κατωτέρω παρατίθενται αναλυτικά, η σύσταση εγκληματικής Οργάνωσης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τελείται κατά την άσκηση των καθηκόντων, ως εκ τούτου ανήκει η διερεύνηση της, δίωξη και δικαστική εκτίμηση στο φυσικό Δικαστή. Συμπαράσχει δε, ευρισκόμενη σε αληθινή συρροή και όλες τις άλλες πράξεις που τυχόν τελέστηκαν στο πλαίσιο και στο σκοπό δράσης της από τους συμμετέχοντες, όπως ενδεικτικά απιστία, απάτη, δωροδοκία, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και ως ενιαία υπόθεση ανήκει στον φυσικό δικαστή.

Αιτούμαστε λοιπόν εξ υπαρχής την παραπομπή όλου του φακέλου της υπόθεσης, για την πλήρη διερεύνηση της στην αρμόδια αποκλειστικά Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για τη διερεύνηση τυχόν εγκλημάτων που έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, από τους:

- 1. Κυριάκο Μητσοτάκη**, Πρωθυπουργό,
- 2. Μάκη (Μαυρουδή) Βορίδη**, βουλευτή, πρώην Υπουργό
- 3. Ελευθέριο Αυγενάκη**, βουλευτή, πρώην υπουργό
- 4. Κυριάκο Πιερρακάκη**, βουλευτή, υπουργό.

Και για οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο προκύψουν στοιχεία.

ΝΟΜΙΚΟ ΕΡΕΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Με το υπ' αριθ. Πρωτ.: ΓΕΕΕ ΕΜΠ 367/25/19-6-2025 έγγραφο του Ελληνικού Γραφείου Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Εισαγγελιών απεστάλη η με ΑΒΜ: ΕΕΕ 2024/98 (Reference number 1299/2024) ποινική δικογραφία, σε κεκυρωμένο αντίγραφο, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδος και στη Γενική Διεύθυνση Ειδικών Νομικών Ζητημάτων, Διεύθυνση Διεθνούς Νομικής Συνεργασίας, Τμήμα Ποινικού Δικαίου και η υπηρεσία αυτή στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, οποίος δια του με αριθ. Πρωτ. 4739/24-6-2025 εγγράφου του την διεβίβασε στον Πρόεδρο της Βουλής.

Η ως άνω δικογραφία απεστάλη από το Ελληνικό Γραφείο των Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Εισαγγελιών και με την υπ' αριθ. 1.000757/2025 πρόταση για την παραπομπή της υπόθεσης στις Εθνικές αρχές. Την πρόταση για παραπομπή, την οποία θεωρώ ότι πρέπει να την αντιγράψω μεταφρασμένη στα Ελληνικά αυτολεξεί χάριν της καλύτερης αντίληψης του μελετητή της παρούσης, την θεωρώ εν όλον με την παρούσα. Η μετάφραση έγινε από την ίδια υπηρεσία του Ελληνικού Γραφείου των Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Ευρωπαίων:

1.000757/2025

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2025

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

*Άρθρο 34 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία
Άρθρο 57 του κανονισμού διαδικασίας*

Οι επιληφθείσες ευρωπαϊκές εντεταλμένες εισαγγελείς, Ευγενία ΚΥΒΕΛΟΥ και Ελένη ΣΙΣΚΟΥ,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017 («κανονισμός για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία»), και ιδίως το άρθρο 34, και του κανονισμού διαδικασίας που ευέκρινε το συλλογικό όργανο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στις 12 Οκτωβρίου 2020 («κανονισμός διαδικασίας») και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του, και ιδίως το άρθρο 57,

Εκτιμώντας ότι

διέθεταν ιδιόκτητες γεωργικές εκτάσεις. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου και να ζήτησαν τη διάθεση των αντίστοιχων δημόσιων βοσκοτόπων προκειμένου να ενεργοποιήσουν και να διατηρήσουν τα δικαιώματα ενίσχυσής τους. Η φερόμενη ως δόλια κατανομή δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα οργανώθηκε με συστηματικό τρόπο και σε ιδιαίτερα μεγάλη κλίμακα από εγκληματικές ομάδες στις οποίες εμπλέκονταν μέλη του διοικητικού συμβουλίου και άλλοι αξιωματούχοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, αξιωματούχοι του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπάλληλοι του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και ιδιοκτήτες Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, μέσω των οποίων υποβάλλονται αιτήσεις για επιδοτήσεις.

Όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των παραπάνω ισχυρισμών, εξετάζονται οι εξής αξιόποινες πράξεις:

ί) Απιστία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης - άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 4 παράγραφος 3 και άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.

ίί) Συνέργεια σε απιστία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης - άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 5 παράγραφος 1, άρθρο 4 παράγραφος 3, άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371. iii) Ηθική αυτουργία στην ανωτέρω αναφερθείσα αξιόποινη πράξη (υπό το σημείο «1»)- άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 5 παράγραφος 1, άρθρο 4 παράγραφος 3, άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 iv) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με επίκεντρο τα εγκλήματα PIF (άρθρο 22 παράγραφος 2 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία).

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο ελληνικός Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ). Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που λειτουργεί από το 2001 υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και εμποττεύεται και ελέγχεται από τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων .

Ο τελευταίος διορίζει επίσης του πρόεδρο και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και καθορίζει τις αρμοδιότητες των αντιπροέδρων.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του Νόμου 2637/1998, όπως ισχύει, ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο ελληνικός Οργανισμός Πληρωμών, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων) και το ΕΓΤΑΑ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης), στο πλαίσιο του ενωσιακού δικαίου και της εθνικής νομοθεσίας, με στόχο την πρόληψη και την πάταξη κάθε παραπτώματος κατά των ενισχύσεων αυτών, καθώς και την ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών, τα οποία καταβλήθηκαν παραυόμως ή αδικαιολόγητα.

Τα όργανα διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι το διοικητικό συμβούλιο και ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου (άρθρο 18 του Νόμου 2637/1998).

Ο Οργανισμός διαρθρώνεται στην Κεντρική υπηρεσία και σε έξι Περιφερειακές Διευθύνσεις. Η Κεντρική Υπηρεσία περιλαμβάνει τις εξής Διευθύνσεις : Διεύθυνση πληροφορικής, Διεύθυνση τεχνικών ελέγχων, Διεύθυνση άμεσων ενισχύσεων και αγοράς, Διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης και αλιείας, Διεύθυνση πληρωμών αγροτικών ενισχύσεων, Διεύθυνση διοικητικής και οικονομικής υποστήριξης και Διεύθυνση εσωτερικού ελέγχου.

Σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 132537/28-4-2011 (ΦΕΚ Β 684/28.04.2011) για την έγκριση Κανονισμού Οργανωτικής Διάρθρωσης και Λειτουργίας των Υπηρεσιών του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., η Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων είναι επιφορτισμένη, μεταξύ άλλων, με τον έλεγχο των αιτημάτων που υποβάλλονται στον Οργανισμό, τον έλεγχο άλλων αποδεικτικών στοιχείων που δημιουργούν υπόνοιες για παρατυπίες καθώς και με τον προγραμματισμό, την οργάνωση και την αξιολόγηση όλων των τεχνικών ελέγχων σχετικά με το σύνολο των αιτήσεων ενίσχυσης. Επιπλέον, η Διεύθυνση άμεσων ενισχύσεων και αγοράς είναι αρμόδια για τη διαχείριση των διαδικασιών ενισχύσεων και την εισήγηση για την έκδοση των σχετικών αποφάσεων και εγκυκλίων και τον έλεγχο των δικαιολογητικών, την έκδοση καταστάσεων πληρωμών και την

αναγνώριση καί εκκαθάριση των δαπανών, καθώς και για την εισήγηση για την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών βάσει των αποτελεσμάτων των ελέγχων.

Οι υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο πρόεδρος και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και σύμφωνα με τις εξουσίες που τους έχουν εκχωρηθεί, εφαρμόζουν, υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ που ισχύει στον τομέα της γεωργίας. Σε σχέση με τον κρίσιμο χρόνο της έρευνας εφαρμόζεται κυρίως ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου, του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου, και όσου αφορά την ΚΓΠ 2023-2027 και ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

Μεταξύ των κανόνων που επιβάλλει η νομοθεσία της ΕΕ περιλαμβάνεται η ρήτρα καταστρατήγησης που προβλέπεται στο άρθρο 60 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, σύμφωνα με την οποία «με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, τα πλεονεκτήματα που προβλέπονται δυνάμει της τομεακής γεωργικής νομοθεσίας δεν παρέχονται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα για τα οποία διαπιστώνεται ότι δημιούργησαν τεχνητά τις προϋποθέσεις για την απόκτηση των πλεονεκτημάτων αυτών, αντίθετα με τους σκοπούς της νομοθεσίας αυτής». Η διάταξη αυτή ουσιαστικά επαναλαμβάνει το άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 και αποτελεί κωδικοποίηση νομολογίας του Δικαστηρίου κατά την οποία δεν είναι δυνατή η επίκληση του δικαίου της Ένωσης με δόλιο ή καταχρηστικό τρόπο.

Επιπλέον, προκύπτει ότι οι κανόνες ορθής διαχείρισης των καθεστώτων ενισχύσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ ορίζονται στα άρθρα 58 και 59 του κανονισμού 1306/2013, τα οποία προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εξασφάλιση αποτελεσματικής πρόληψης της απάτης, ιδίως όσον αφορά τους τομείς υψηλής επικινδυνότητας, που θα ενεργούν αποτρεπτικά, λαμβανομένου υπόψη του κόστους και των οφελών καθώς και της αναλογικότητας των μέτρων-να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να διορθώνουν παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης, να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές κυρώσεις σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία, ή ελλείψει αυτής, με την εθνική νομοθεσία και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, να κινούν νομικές διαδικασίες προς τον σκοπό αυτό, να ανακτούν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά με τους τόκους και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, να κινούν νομικές διαδικασίες προς τον σκοπό αυτό.

Οι μόνιμοι βοσκότοποι στην Ελλάδα είναι κυρίως δημόσια (κρατική) γη (βλ. αιτιολογική σκέψη 6 της υπουργικής απόφασης 221/22172/ΦΕΚ Β 3464/23-12-2014 για «την

εφαρμογή της διάθεσης επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων σε αγρότες που δηλώνουν κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις στο Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου (στο εξής ΟΣΔΕ) για το έτος 2014».

Μέχρι το 2009, η διαχείριση των βοσκοτόπων αυτών είχε ανατεθεί στις τοπικές αρχές, οι οποίες τους διέθεταν στους κτηνοτρόφους της περιοχής ανάλογα με το ζωικό τους κεφάλαιο.

Το 2009, ο ΟΠΕΚΕΠΕ εφάρμοσε το πρώτο σύστημα εντοπισμού αγροτεμαχίων (στο εξής LPIS), δηλαδή μια χωρική βάση δεδομένων για την ταυτοποίηση και διαχείριση αγροτεμαχίων στο πλαίσιο των καθεστώτων άμεσης στήριξης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ). Έτσι, η κατανομή των δημόσιων μόνιμων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους έπρεπε να γίνεται μέσω του LPIS, με τη χρήση γεωχωρικής χαρτογράφησης. Αυτό ανέδειξε τις αποκλίνουσες απόψεις μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό του «μόνιμου βοσκότοπου», κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 1 σημείο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 796/2004 και το άρθρο 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1120/2009. Σύμφωνα με την ερμηνεία της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ Γεωργίας), ως «μόνιμοι βοσκότοποι» κατά την έννοια της εφαρμοστέας νομοθεσίας της Ένωσης θεωρούνται μόνο οι εκτάσεις που καλύπτονται από αγρωστώδη και ποώδη κτηνοτροφικά φυτά, αποκλείοντας τις εκτάσεις που καλύπτονται από ξυλώδη φυτά ή θάμνους, τα οποία χαρακτηρίζουν τους αποκαλούμενους «μεσογειακούς βοσκότοπους». Τα επόμενα χρόνια, η Επιτροπή, επιμένοντας στην ερμηνεία αυτή, διενήργησε τρεις ελέγχους για τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο των στρεμματικών ενισχύσεων για τα έτη υποβολής αιτήσεων 2009-2013. Στο τέλος της διαδικασίας αξιολόγησης η Επιτροπή επέβαλε στην Ελλάδα κατ' αποκοπή διορθώσεις συνολικού ύψους άνω των 460 εκατ. ευρώ, οι οποίες αφορούσαν κυρίως αδυναμίες στον ορισμό των επιλέξιμων μόνιμων βοσκοτόπων, όπως αυτός υιοθετήθηκε από τη ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης.

Η επιμονή της Επιτροπής στην εσφαλμένη αυτή ερμηνεία και εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ που ορίζει την έννοια των «μόνιμων βοσκοτόπων» οδήγησε τις ελληνικές αρχές στην εκπόνηση Σχεδίου Δράσης που εγκρίθηκε σε συμφωνία με την Επιτροπή το 2012 και ολοκληρώθηκε το 2014. Αυτό οδήγησε σε μείωση κατά σχεδόν 50% της επιλέξιμης έκτασης βοσκοτόπων, παρά τις αντιρρήσεις της ελληνικής πλευράς για τον παραπάνω ορισμό. Ο Μόσχος Κορασίδης, πρώην γενικός γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στην κατάθεσή του δήλωσε ότι, μέχρι το τέλος του 2014, λόγω των παραπάνω και του αποκλεισμού περίπου 1 000 000 εκταρίων από τους επιλέξιμους βοσκότοπους στο LPIS του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι ελληνικές αρχές χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν άμεσα το πρόβλημα μεγάλου αριθμού πραγματικών κτηνοτροφών που δεν μπορούσαν να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματα ενίσχυσής τους στο πλαίσιο του καθεστώτος άμεσων ενισχύσεων.

Το ίδιο αναφέρει και ο Γρηγόριος Βάρρας, πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος εκτιμά ότι η σχετική μείωση των επιλέξιμων βοσκοτόπων στο LPIS υπολογίζεται στα 1 400 000 εκτάρια. Το πρόβλημα αυτό επηρέασε κυρίως αγρότες σε ορεινές περιοχές, όπου οι βοσκότοποι είναι «Μεσογειακού τύπου» και για τους οποίους έπρεπε να βρεθεί επιλέξιμη γη σε γειτονικές περιοχές.

Με βάση τα ανωτέρω, τον Δεκέμβριο του 2014, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γεώργιος Καρασμάνης εξέδωσε την απόφαση 221/22172/2014 (ΦΕΚΒ' 3464/23-12-2014) για την «εφαρμογή κατανομής επιλέξιμων εκτάσεων δημοσίων βοσκοτόπων σε γεωργούς που δηλώνουν κτηνοτροφική εκμετάλλευση στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχων για το έτος 2014», η οποία αποτελεί την πρώτη υπουργική απόφαση για την αποκαλούμενη «τεχνική λύση». Οι δύο γενικοί γραμματείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Δημήτριος Μελάς και Μόσχος Κορασίδης, συνυπέγραψαν το σχέδιο απόφασης. Την εποχή εκείνη, η «τεχνική λύση» στόχευε στην κάλυψη της έλλειψης επιλέξιμων βοσκοτόπων, με την κατανομή μέσω γεωχωρικής τεχνολογίας άλλης επιλέξιμης δημόσιας γης στους Έλληνες κτηνοτρόφους, λαμβάνοντας υπόψη τις ζωικές τους εκμεταλλεύσεις, ώστε να μπορούν να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματα ενίσχυσής τους στο πλαίσιο των καθεστώτων άμεσων και άλλων ενισχύσεων. Στις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 2 της απόφασης αυτής επισημαίνεται ότι το δικαίωμα πληρωμής άμεσων ενισχύσεων του κάθε δικαιούχου είναι άμεση συνάρτηση της επιλέξιμης έκτασης την οποία δηλώνει. Για τους κτηνοτρόφους αυτό συναρτάται άμεσα με την κατανομή επιλέξιμων εκτάσεων δημόσιου βοσκότοπου, την οποία χρησιμοποιούν τα ζώα που κατέχουν και, ως εκ τούτου, οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε κάθε κτηνοτρόφο με βάση τις επιλέξιμες εκτάσεις βοσκοτόπων είναι αναγκαίο να καθορίζονται κατά προτεραιότητα με βάση το παραγωγικό δυναμικό των ζώων του.

Είναι, λοιπόν, αξιοπερίεργο πώς από τη μία πλευρά οι ελληνικές αρχές διαφωνούσαν με τις προτάσεις της Επιτροπής και τις προσέβαλαν ενώπιον των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, προχωρώντας ωστόσο στην προσαρμογή του LPIS και, αφετέρου, για ποιον λόγο η Επιτροπή επέμεινε να βασίζει τους ελέγχους της κυρίως στην εσφαλμένη ερμηνεία των σχετικών διατάξεων. Παράλληλα, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 608), στην αρχική του έκδοση, είχε ήδη ορίσει ευρύτερο ορισμό για τους «μόνιμους λειμώνες», ο οποίος είχε τεθεί σε ισχύ την 1/1/2015.

Πράγματι, το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 608), ως είχε αρχικώς, περιείχε του ακόλουθο ορισμό: «μόνιμος βοσκότοπος και μόνιμος λειμώνας», {που αναφέρονται από κοινού ως "μόνιμος βοσκότοπος"} νοείται η γη που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη αγρωστωδών ή άλλων ποωδών κτηνοτροφικών φυτών με φυσικό τρόπο (αυτοφυή) ή με καλλιέργεια (σπαρμένα) και δεν έχει περιληφθεί στην αμειψισπορά επί πέντε έτη ή περισσότερο· μπορεί να περιλαμβάνει άλλα είδη, όπως θάμνους και/ή δένδρα που προσφέρονται για βοσκή, υπό τον όρο ότι επικρατούν τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά, καθώς και, εφόσον ληφθεί σχετική απόφαση των κρατών μελών, γη που προσφέρεται για βοσκή και εντάσσεται σε καθιερωμένες τοπικές πρακτικές

όπου τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά παραδοσιακά δεν επικρατούν στις εκτάσεις βοσκής».

Λαμβάνοντας υπόψη τη διάταξη αυτή, η ιδιωτική εταιρεία, «NERCO N. ΧΛΥΚΑΣ & Συνεργάτες Α.Ε.Μ.» ανέλαβε το έργο της ταυτοποίησης και χαρτογράφησης όλων των περιοχών στην Ελλάδα όπου εφαρμόζονται παραδοσιακές τοπικές πρακτικές βόσκησης, την εκτίμηση της βοσκοϊκανότητας και της πυκνότητας βόσκησης και τη δημιουργία βάσης χωρικών δεδομένων με τα σχετικά στοιχεία. Ο ανάδοχος κατέτις έρευνες του όφειλενα στηριχθεί σε όλες τις διαθέσιμες βάσεις δεδομένων, καθώς και σε νομικά, επιστημονικά και ιστορικά τεκμήρια, για τον προσδιορισμό των περιοχών της χώρας όπου η υφιστάμενη κατάσταση του ζωικού κεφαλαίου, τόσο ως προς τον αριθμό των ζώων όσο και ως προς τα είδη, απαιτεί τη βόσκηση σε θαμνώδεις περιοχές, εξετάζοντας τους διάφορους τύπους τοπικών πρακτικών βόσκησης (εκτατική, νομαδική κ.λπ.) που έχουν αναπτυχθεί για να καλύψουν πλήρως τις ανάγκες βόσκησης του ζωικού κεφαλαίου κάθε περιοχής, και οι οποίες οδήγησαν σταδιακά στη χρήση θαμνωδών εκτάσεων για βόσκηση κυρίως αιγοπροβάτων και βοοειδών.

Η μελέτη που παραδόθηκε από του ανάδοχο παρουσίασε σημαντικά περιθώρια αύξησης των επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων βάσει των «καθιερωμένων τοπικών πρακτικών» σε όλους τους νομούς της ελληνικής επικράτειας.

Ωστόσο, η ενσωμάτωση των νέων επιλέξιμων περιοχών που προέκυψαν από την ανωτέρω μελέτη, καθώς και από τις τροποποιήσεις στη νομοθεσία της ΕΕ, στο LPIS του ΟΠΕΚΕΠΕ ήταν μερική, σταδιακή και χωρίς επαρκή δημοσιότητα. Αυτό έδωσε την ευκαιρία σε άτομα που είχαν τη γνώση και τη σχετική πληροφόρηση να καταχραστούν τα κονδύλια της ΕΕ, κατασκευάζοντας ψευδείς τίτλους νόμιμης κατοχής επί των προσδιορισθέντων εκτάσεων γης, τους οποίους χρησιμοποίησαν προκειμένου να επιτύχουν τη χορήγηση δικαιωμάτων ενίσχυσης (βλ. κατωτέρω) από το εθνικό απόθεμα.. Παράλληλα, ο Νόμος 4351/2015 για τις «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας», όρισε την έννοια του «μόνιμου βοσκοτόπου», συμπεριλαμβάνοντας τον «μεσογειακού τύπου», και καθόρισε, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, τη λογική διαχείριση, χρήση και κατανομή των βοσκοτόπων για την υποστήριξη της κτηνοτροφίας. Προβλέφθηκε δε ότι τα «διαχειριστικά σχέδια βόσκησης» θα έπρεπε να εκπονηθούν από όλες τις περιφέρειες της χώρας και να έχουν εγκριθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019. Κατά την μεταβατική περίοδο (έως 31.12.2019) η νομοθεσία προέβλεπε διαδικασία προσωρινής κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων.

Η αρχική χαρτογράφηση όλων των βοσκοτόπων της χώρας στο LPIS-GIS του ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί τον πυρήνα της διαδικασίας αυτής, αν και φαίνεται πως και σε άλλες διοικητικές αρχές είχαν ανατεθεί καθήκοντα. Στην πράξη, κάθε έτος η προετοιμασία της κατανομής αυτής γινόταν από τους αξιωματούχους του ΟΠΕΚΕΠΕ, με τη βοήθεια του Τεχνικού Συμβούλου και, κατόπιν εισήγησης του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ενέκρινε την τελική απόφαση. Τα «σχέδια διαχείρισης της βόσκησης» δεν καταρτίστηκαν ποτέ.

Από το 2015, η διαδικασία αυτή βασίζεται στην κοινή υπουργική απόφαση 873/55993/2015 για την κατανομή των επιλέξιμων βοσκοτόπων. Η απόφαση αυτή χώρισε την ελληνική επικράτεια σε 9 περιφέρειες και επέτρεψε την κατανομή βοσκοτόπων μόνο εντός της περιφέρειας εγκατάστασης του γεωργού ή μετακινούμενων κτηνοτροφών μεταξύ περιφερειών της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Το 2017, το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2393 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017 (ΕΕ 2017 L 350, σ. 15), συμπεριλαμβάνοντας και τον βοσκότοπο μεσογειακού τύπου. Η διατύπωση του άρθρου τροποποιήθηκε ως εξής: «μόνιμος βοσκότοπος και μόνιμος λειμώνας» (που αναφέρονται από κοινού ως «μόνιμος βοσκότοπος») νοείται η γη που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη αγρωστωδών ή άλλων ποωδών κτηνοτροφικών φυτών με φυσικό τρόπο (αυτοφυή) ή με καλλιέργεια (σπαρμένα) και δεν έχει περιληφθεί στην αμειψισπορά επί πέντε έτη ή περισσότερο, καθώς και, εφόσον ληφθεί σχετική απόφαση των κρατών μελών, που δεν έχει οργωθεί επί πέντε έτη ή περισσότερο. Μπορούν να περιλαμβάνονται άλλα είδη όπως θάμνοι και/ή δέντρα που προσφέρονται για βοσκή και, εφόσον ληφθεί σχετική απόφαση των κρατών μελών, άλλα είδη όπως θάμνοι και/ή δέντρα που παράγουν ζωτροφές, υπό τον όρο ότι επικρατούν τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αποφασίζουν να θεωρούν μόνιμο βοσκότοπο: ίι) γη που προσφέρεται για βοσκή και εντάσσεται σε καθιερωμένες τοπικές πρακτικές όπου τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά δεν επικρατούν παραδοσιακά.

I. Ιστορικό της υπόθεσης:

Η προκειμένη υπόθεση προέρχεται από την υπόθεση 1.001299/2024, την οποία αποφασίσαμε να χωρίσουμε με αποκλειστικό σκοπό την άμεση διαβίβαση αποδεικτικών στοιχείων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της έρευνας, στη Βουλή των Ελλήνων, σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφοι 1 και 2 του ελληνικού Συντάγματος. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία αφορούν δύο πρώην υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και αξιόποινες πράξεις που φέρονται να τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Το πεδίο της έρευνας είναι αρκετά ευρύ, επομένως, θα αναφερθούμε μόνο στα αποδεικτικά στοιχεία και στις νομικές πτυχές της υπόθεσης στον βαθμό που είναι απαραίτητο για τους σκοπούς της παρούσας πρότασης.

Η έρευνα αφορά, μεταξύ άλλων, ισχυρισμούς, σύμφωνα με τους οποίους, κατά την περίοδο 2019-2022, σημαντικός αριθμός ατόμων παρουσιάστηκαν ψευδώς ως γεωργοί νεαρής ηλικίας ή νέοι γεωργοί οι οποίοι ήταν ιδιοκτήτες ή κυρίως μισθωτές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα. Οι βοσκότοποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από του πραγματικό τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν, ως επί το πλείστον, δημόσια γη που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους οι οποίοι δεν EUROPEAN PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE στις εκτάσεις βοσκής- και/ή ύ) γη που προσφέρεται για βοσκή όπου τα αγρωστώδη και λοιπά ποώδη κτηνοτροφικά φυτά δεν επικρατούν στις εκτάσεις βοσκής ή απουσιάζουν από αυτές.

Δεδομένου ότι αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε περισσότερους επιλέξιμους βοσκότοπους σε κάθε περιφέρεια της χώρας, η εκτίμηση ότι εξακολουθούσαν να υπάρχουν περιφέρειες στις οποίες οι επιλέξιμες εκτάσεις για τους κτηνοτρόφους δεν επαρκούσαν προκειμένου να τους καταβληθούν οι ενισχύσεις βάσει των δικαιωμάτων ενίσχυσης και του ζωικού τους κεφαλαίου, φαίνεται αδικαιολόγητη.

Ωστόσο, αυτό ακριβώς συνέβη. Η υπουργική απόφαση του 2015 καταστρατηγήθηκε, από την άποψη ότι κτηνοτρόφοι σε περιοχές με «έλλειψη» επιλέξιμων εκτάσεων, λόγω των συνεχώς και αφύσικα αυξανόμενων δηλώσεων ζωικού κεφαλαίου, να αποκτούν τις αναγκαίες εκτάσεις για να λάβουν τις σχετικές επιχορηγήσεις σύμφωνα με τις αιτήσεις τους, μέσω της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων από άλλες περιοχές της χώρας, οι οποίες βρίσκονταν ακόμη και εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά.

Το 2016, ο πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Αθανάσιος Καπρέλης, εισηγήθηκε και ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ευάγγελος Αποστόλου, αποδέχτηκε την κατανομή 8 000 εκταρίων δημόσιων βοσκοτόπων από την Πελοπόννησο σε αγρότες της Κρήτης και 1 900 εκταρίων δημόσιων βοσκοτόπων από τη Δυτική Μακεδονία σε αγρότες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Το ίδιο συνέβη το 2017 και το 2018, με περισσότερες περιφέρειες και μεγαλύτερες κατανομές βοσκοτόπων.

Όπως προκύπτει από έγγραφα που συντάχθηκαν από τις υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ και άλλες διοικητικές αρχές, οι υπηρεσίες αυτές παραδέχονται ότι η κατανομή επιλέξιμων βοσκοτόπων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί μια «τεχνική λύση» και δεν εξυπηρετεί τις πραγματικές ανάγκες βόσκησης της τοπικής κτηνοτροφίας, αλλά αφορά αποκλειστικά την υλοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων ενίσχυσης.

Το 2019, η κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων σε αγρότες της Κρήτης η οποία προτάθηκε από τον πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Αθανάσιο Καπρέλη, και εγκρίθηκε από τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μάκη Βορίδη, αντιστοιχούσε σε 48 395 εκτάρια στη Δυτική Μακεδονία, 38 140 εκτάρια στην Πελοπόννησο, 8 585 εκτάρια στην Κάρπαθο, 2 917 εκτάρια στην Κω και 8 902 εκτάρια στη Ρόδο.

Το 2019 και το 2020 το ΔΕΕ δικαίωσε την Ελλάδα σχετικά με την ερμηνεία της έννοιας των «μονίμων βοσκοτόπων»¹⁰. Παρ' όλα αυτά, οι νέες επιλέξιμες περιοχές που αντιστοιχούν στον εν λόγω δικαστικό έλεγχο δεν ενσωματώθηκαν στο LPIS του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόριος Βάρρας, που εντόπισε και επεσήμανε όλα τα παραπάνω ζητήματα αντίκαταστάθηκε λίγο αργότερα από τον διάδοχό του Θεοφάνη Παπά.

Ο Γρηγόριος Βάρρας με δύο επιστολές (αριθ. αναφ. ΟΠΕΚΕΠΕ 55940/08-09-2020 και 60996/28-09-2020) προς τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μάκη Βορίδη, του επισημαίνει τα ζητήματα αυτά. Όπως υπογράμμισε στην κατάθεσή του, είχε αποφασίσει να μην προτείνει στον υπουργό την εφαρμογή της «τεχνικής λύσης» για το 2020 και, στη δεύτερη επιστολή, αφήνει να ευνοηθεί ότι βρέθηκε αντιμέτωπος με απόπειρες επιβολής αυτής της λύσης υπό το πρόσχημα ότι διαφορετικά οι πληρωμές δεν θα εκτελούσαν επιτυχώς και εγκαίρως.

Η αυξανόμενη κατανομή δημόσιας γης, και μάλιστα ανεξάρτητα από την πραγματική κτηνοτροφική δραστηριότητα, διευκόλυνε την ψευδή δήλωση αυξανόμενου αριθμού ζώων με σκοπό την απόκτηση υψηλότερων επιδοτήσεων.

Κατά την ίδια περίοδο, φαίνεται ότι είχε εφαρμοστεί σύστημα καταχρηστικής κατανομής δικαιωμάτων ενίσχυσης μέσω της δήλωσης νόμιμης κατοχής εκταρίων βοσκοτόπων «που διατηρούνται σε καλή γεωργική κατάσταση» από δήθεν αγρότες, οι οποίοι στην πραγματικότητα δεν διέθεταν ζώα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο της ΚΓΠ και των καθεστώτων ενιαίας στρεμμοπτηκής ενίσχυσης, μπορούν να αποκτηθούν δικαιώματα ενίσχυσης και από το

εθνικό απόθεμα. Το άρθρο 30 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο της έρευνας) προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να δημιουργήσουν εθνικό απόθεμα μέσω της εφαρμογής γραμμικής ποσοστιαίας μείωσης του ανώτατου ορίου του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης σε εθνικό επίπεδο, καθώς και του καθορισμό των υποχρεωτικών και προαιρετικών περιπτώσεων χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης από το συγκεκριμένο απόθεμα. Σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 4 του εν λόγω κανονισμού, τα κράτη μέλη χορηγούν δικαιώματα ενίσχυσης από το εθνικό τους απόθεμα σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των γεωργών και να αποφεύγονται οι στρεβλώσεις της αγοράς και του ανταγωνισμού. Το άρθρο 30 παράγραφος 6 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα εθνικά τους αποθέματα για τη χορήγηση δικαιωμάτων ενίσχυσης κατά προτεραιότητα, σε γεωργούς νεαρής ηλικίας και σε γεωργούς που αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα», δεδομένου ότι οι κατηγορίες αυτές ορίζονται στο άρθρο 30 παράγραφος 11, ενώ το άρθρο 30 παράγραφος 7 προβλέπει σειρά επικουρικών χρήσεων για τις οποίες τα κράτη μέλη «μπορούν» να χρησιμοποιούν το εθνικό τους απόθεμα.

Το άρθρο 31 προβλέπει κανόνες για την αναπλήρωση του εθνικού αποθέματος. Μεταξύ άλλων, όταν τα κράτη μέλη το κρίνουν απαραίτητο, μπορούν να το αναπληρώσουν με ποσά που προκύπτουν από γραμμική μείωση της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης υπό το βασικό καθεστώς ενίσχυσης σε εθνικά ή περιφερειακό επίπεδο για την κάλυψη των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 30 παράγραφος 6 του εν λόγω κανονισμού.

Η σχετική νομοθεσία της ΕΕ εφαρμόζεται με την υπ' αριθ. 104/7056/22-1-2015 (ΦΕΚ Β' 22-1-2015) Υπουργική Απόφαση, η οποία αφορά «*εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ'εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την υπ' αριθ. 1930/81861 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β' 1691/14/08/2015) για τον καθορισμό λεπτομερειών εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα*». Σύμφωνα με το άρθρο 3 της εν λόγω απόφασης, ο ΟΠΕΚΕΕΙΕ είναι ο αρμόδιος φορέας για τον υπολογισμό, τη χορήγηση και τη διαχείριση των δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα και ευ γένει των άμεσων ενισχύσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1, πρόσβαση στο εθνικό απόθεμα έχουν οι ενεργοί γεωργοί οι οποίοι έχουν αιτηθεί τη χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης στα πλαίσια του καθεστώτος της βασικής ενίσχυσης, έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης του έτους ενίσχυσης. Σύμφωνα με την παράγραφο 3, δικαιώματα εθνικού αποθέματος δίνονται μόνο σε επιλέξιμες εκτάσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 στοιχείο (β) της υπ' αριθ. 104/7056/22-1-2015 υπουργικής απόφασης, ως «γεωργική δραστηριότητα» νοείται, μεταξύ άλλων, η διατήρηση της γης σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 6 (Ε) της ίδιας απόφασης, όπως τροποποιήθηκε με την υπουργική απόφαση 1584/66059/2015 (ΦΕΚ Β' 1337/2-

OFFICE 7-2015), κριτήριο επιλεξιμότητας για τις εκτάσεις βοσκοτόπων που «διατηρούνται σε καλή γεωργική κατάσταση» είναι η κοπή και απομάκρυνση της βλάστησης ώστε η ποώδης βλάστηση να μην υπερβαίνει το ύψος των εβδομήντα εκατοστών.

Οι διατάξεις αυτές επέτρεψαν σε νέους αγρότες ή εμφανιζόμενους ως νεοεισερχόμενους στην σχετική δραστηριότητα να αιτούνται την κατανομή βοσκοτόπων και δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα απλά δηλώνοντας την αντίστοιχη έκταση βοσκοτόπων, η οποία θεωρείτο κατάλληλη επειδή «διατηρείται σε καλή γεωργική κατάσταση» κατά τον ως άνω ορισμό, χωρίς να διαθέτουν ζώα. Καθώς ήταν γνωστό ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν θα διενεργούσε αποτελεσματικούς ελέγχους σχετικά με τη «νόμιμη κατοχή» των δηλωθέντων εκταρίων που είχαν δηλωθεί ως βοσκότοποι, σε οργανωμένες ομάδες αιτούντων που είχαν πρόσβαση στις πληροφορίες αναφορικά με επιλέξιμες εκτάσεις βοσκοτόπων, οι οποίες δεν θα δηλώνονταν από άλλους, χορηγήθηκε στήριξη με την κατασκευή ψευδών μισθωτηρίων ή παραχωρητηρίων ή δανείων χρήσης για τις εν λόγω εκτάσεις. Στη συνέχεια, θα μπορούσαν να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματα ενίσχυσης που θα κατείχαν, γεγονός που θα τους παρείχε το δικαίωμα στην καταβολή ετήσιων επιχορηγήσεων για τα αντίστοιχα εκτάρια χωρίς να ασκούν κάποια γεωργική δραστηριότητα.

Πρέπει να τονιστεί ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις οι σχετικοί βοσκότοποι δεν θα πρέπει να είναι επιλέξιμοι διότι «διατηρούνται σε καλή γεωργική κατάσταση», καθώς, λόγω της φύσης τους, αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο μέσω της βόσκησης. Το γεγονός αυτό το γνώριζαν όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα (αιτούντες, αξιωματούχοι κ.λπ.). Ως εκ τούτου, ήταν προφανές, ότι στις περιπτώσεις αυτές αυτό που στην πραγματικότητα επιδοτούνταν ήταν η σύμβαση μίσθωσης, καθώς αυτή ήταν και η μόνη οικονομική δραστηριότητα που λάμβανε χώρα. Ως εκ τούτου, ανεξάρτητα από τη νόμιμη ή μη κατοχή των βοσκοτόπων, η υποστήριξη της ως άνω πρακτικής, συνιστά προδήλως καταστρατήγηση της σχετικής γεωργικής νομοθεσίας της ΕΕ. Συγκεκριμένα, προκάλεσε βλάβη σε πραγματικούς γεωργούς οι οποίοι υπέστησαν γραμμικές μειώσεις στα δικαιώματα ενίσχυσης που δικαιούνταν για την αναπλήρωση του εθνικού αποθέματος, καθώς και στις τοπικές γεωργικές κοινότητες και, ως εκ τούτου, στην πραγματική γεωργία, και σίγουρα δεν ήταν το κατάλληλο μέτρο για την είσοδο νέων παραγωγών στην γεωργική δραστηριότητα.

Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι, την επόμενη χρονιά ο ίδιος βοσκότοπος θα χρησιμοποιούνταν από διαφορετικό αιτούντα ούτως ώστε να λάβει και εκείνος τα αντίστοιχα δικαιώματα ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα, ενώ ο προηγούμενος «κάτοχος» θα ενεργοποιούσε τα δικά του δικαιώματα δηλώνοντας ζωικό κεφάλαιο και υποβάλλοντας αίτηση για την κατανομή σε αυτόν δημόσιας γης στο πλαίσιο της «τεχνικής λύσης» (καθώς δεν κατείχε πλέον ιδιόκτητη γη) προκειμένου να λάβει ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης και άλλων καθεστώτων. Με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα της έρευνας, προέκυψε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι βοσκότοποι που είχαν δηλωθεί ως ιδιωτικές εκτάσεις τις οποίες κατείχε νομίμως ο αιτών για ενίσχυση από το εθνικό απόθεμα, είχαν προηγουμένως κατανεμηθεί ως δημόσιοι βοσκότοποι στο πλαίσιο της «τεχνικής λύσης».

Η έκταση αυτής της κατασκευής δικαιωμάτων ενίσχυσης και η συνολική ζημία που προκλήθηκε στα κονδύλια της ΕΕ δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί πλήρως. Παρόλα

αυτά, σε αυτό το στάδιο της έρευνας, υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύεται ότι υπήρξε σχέδιο μεγάλης κλίμακας, στο οποίο συμμετείχαν κομβικά στελέχη και μέλη του διοικητικού συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ, αξιωματούχου του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ορισμένων πιστοποιημένων Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, ενώ διερευνώνται και ισχυρισμοί σχετικά με τη συμμετοχή υπαλλήλων του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ και της ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ.

Οι απαντήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ στα αιτήματα παροχής πληροφοριών του γραφείου της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Αθήνα, στο πλαίσιο διαφόρων ερευνών, δεν παρέχονταν πάντα έγκαιρα, ή ήταν μη πλήρεις ή παρέχονταν με τέτοιο τρόπο ώστε να μην διευκολύνονται πάντα οι έρευνες. Είναι προφανές ότι αυτό αποτελεί σύνηθες πρόβλημα σε περίπλοκες έρευνες, στο πλαίσιο των οποίων οι ερευνητές δεν έχουν άμεση πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων και η υπηρεσία στην οποία απευθύνεται το αίτημα ενδεχομένως να έχει και άλλα καθήκοντα προτεραιότητας τα οποία πρέπει να εκπληρώσει κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος. Από την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέχθηκαν από την παρακολούθηση επικοινωνιών στο πλαίσιο δύο διαφορετικών ερευνών προκύπτουν ενδείξεις σχετικά με το ενδεχόμενο υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ και του Τεχνικού Συμβούλου να παρενέβησαν στη βάση δεδομένων και να παραποιήσαν τα δεδομένα. Επιπλέον, κατέστη προφανές ότι πιθανοί ύποπτοι ήταν σε θέση να ελέγχουν τα αιτήματα παροχής πληροφοριών και τις σχετικές απαντήσεις. Κατέστη, επίσης, προφανές ότι πειθαρχικές διαδικασίες και άλλα ένδικα μέσα, τα οποία είτε κινήθηκαν είτε διευκολύνθηκαν από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά υπαλλήλων, μπορεί να συνδέονταν με τις προηγούμενες ελεγκτικές τους δραστηριότητες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, και να συντονίζονταν από την ίδια ομάδα προσώπων που τελεί υπό έρευνα. Πρέπει να σημειωθεί ότι, οι προβληματισμοί αυτοί εξακολουθούν να υφίσταται ακόμη και μετά την αντικατάσταση του Κυριάκου Μπαμπασίδη και των υπόλοιπων μελών του διοικητικού συμβουλίου, καθώς η ίδια ομάδα υπόπτων θα μπορούσε ενδεχομένως εκμεταλλευόμενη την έλλειψη εμπειρίας της νέας διοίκησης στις υποθέσεις του Οργανισμού, να επιδιώξει να συνεχίσει ανεμπόδιστα τις δραστηριότητες της. Οι ανησυχίες αυτές ενισχύθηκαν, από το περιεχόμενο των επίσημων επιστολών του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Νικόλαου Σαλάτα, σχετικά με τα αιτήματα και τις έρευνες του γραφείου της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Αθήνα.²

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω εκτιμήσεις και το γεγονός ότι η μόνη αιτούσα για απόσπαση στο Γραφείο μας με εμπειρία στις διαδικασίες του ΟΠΕΚΕΠΕ έχει αποκλειστεί μετά από πειθαρχικές και άλλες διαδικασίες που κίνησε ο ΟΠΕΚΕΠΕ εναντίον της, αποφασίσαμε να αναζητήσουμε την αναγκαία συνδρομή εμπειρογνομόνων στους αρμόδιους φορείς της ΕΕ.

² Βλ. επιστολή υπ' αριθ. ΟΠΕΚΕΠΕ 34407/22-5-2025, σύμφωνα με την οποία οι έρευνες που διεξήχθησαν στην έδρα του ΟΠΕΚΕΠΕ στις 19/5/2025 συνδέονται (εσφαλμένα) με την ευρωπαϊκή εντεταλμένη εισαγγελέα Πόπη Παπανδρέου και την εντεταλμένη από αυτήν εμπειρογνώμονα (σε μία και διαφορετική υπόθεση) Παρασκευή Τυχεροπούλου. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται καταγγελίες εις βάρος τους. παρότι καμία τους δεν σχετίζεται με τους ελέγχους και τις έρευνες που διεξήχθησαν στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Ως εκ τούτου, αμφότερες είχαν «στοχοποιηθεί» από την προηγούμενη διοίκηση και άλλα πρόσωπα τόσο εντός όσο και εκτός του Οργανισμού. Η «υγκεκριμένη» επιστολή κοινοποιήθηκε επίσης στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στους υπουργούς Δικαιοσύνης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στο πλαίσιο των ερευνών που πραγματοποιήσαμε στην έδρα του ΟΠΕΚΕΠΕ, διατάξαμε, μεταξύ άλλων, την κατάσχεση: i) των γεωχωρικών βάσεων δεδομένων σε μορφή GDB (με συγκεκριμένα γεωχωρικά και αλφαριθμητικά δεδομένα) που σχετίζονται με τα αγροτεμάχια των κατανομών των βοσκοτόπων βάσει της υπουργικής απόφασης 873/2015 («αγροτεμάχια τεχνικής λύσης») και ii) των γεωχωρικών δεδομένων σε μορφή GDB (γεωχωρικά και αλφαριθμητικά δεδομένα) των αγροτεμαχίων που είχαν δηλωθεί από φερόμενους ως δικαιούχους του Εθνικού Αποθέματος είτε ως ιδιωτικοί βοσκότοποι σε καλή γεωργική κατάσταση είτε ως χρησιμοποιούμενοι για βόσκηση. Ο στόχος είναι από τη σύγκριση των δύο αρχείων να διαπιστωθεί εάν υπήρξε απάτη μεγάλης κλίμακας και ποιο ήταν το μέγεθός της.

Εκτός από τις έρευνες, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης, προσαρτήθηκε στην δικογραφία μεγάλος αριθμός εγγράφων σχετικά με την ερευνώμενη υπόθεση, ενώ επίσης εξετάστηκαν μάρτυρες, των οποίων οι καταθέσεις είναι ιδιαίτερα διαφωτιστικές για την κατανόηση της λειτουργίας του Οργανισμού και τη διερεύνηση των ισχυρισμών σχετικά με την ύπαρξη μηχανισμού λεηλασίας του εθνικού αποθέματος. Μεταξύ των ατόμων που εξετάστηκαν ενώπιον μας περιλαμβάνονται ο Γρηγόριος Βάρρας και ο Ευάγγελος Σημανδράκος, οι οποίοι διετέλεσαν πρόεδροι του ΟΠΕΚΕΠΕ από 15-11-2019 έως 10-11-2020 και από 21-07- 2022 έως τον Δεκέμβριο του 2023, αντίστοιχα. Στον φάκελο της υπόθεσης περιλαμβάνονται επίσης αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προέρχονται από τη νόμιμη παρακολούθηση επικοινωνιών που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης των φακέλων των υποθέσεων 1.000035/2023 και 1.000687/2024, η αποδεικτική αξιοποίηση των οποίων στην υπόθεση 1.001299/2025 εγκρίθηκε με τις αποφάσεις 848/2025 και 1662/2025 του Δικαστικού Συμβουλίου του Πρωτοδικείου Αθηνών. Τόσο ο Γρηγόριος Βάρρας όσο και ο Ευάγγελος Σημανδράκος αυαφέρονται, μεταξύ άλλων, σε μέλη της Ελληνικής Κυβέρνησης, συγκεκριμένα στους πρώην υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μαυρουδή Βορίδη και Ελευθέριο Αυγενάκη, υποδηλώνοντας ότι κατά την άσκηση των υπουργικών τους καθηκόντων τάχθηκαν μάλλον υπέρ μελών του διοικητικού συμβουλίου του Οργανισμού τα οποία ευήργησαν κατά παράβαση των κανόνων ορθής διαχείρισης των κονδυλίων της ΕΕ.

Ωστόσο, οι εν λόγω ένορκες καταθέσεις, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέχθηκαν από τη νόμιμη παρακολούθηση των επικοινωνιών, συνιστούν αποδεικτικά στοιχεία που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 86 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποία μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της κυβέρνησης για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Ειδικότερα, τα σχετικά περιστατικά της κατάθεσης του Γρηγορίου Βάρρα συνοψίζονται ως εξής:

Ο Γρηγόριος Βάρρας διορίστηκε πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ με την υπ'αρ. 2642/294319/15-11-2019 απόφαση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μαυρουδή Βορίδη, η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ (αρ. 975). Για τη θέση αυτή προτάθηκε από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, βάσει της επαγγελματικής του εμπειρίας (δασολόγος περιβαλλοντολόγος, καθηγητής στο Τμήμα Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, πρώην Γενικός Γραμματέας χης Διευθύνουσας Επιτροπής του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ανατολικής Στερεάς

Ελλάδας, Διευθύνων Σύμβουλος στην «ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε.»). Σύντομα άρχισε να δέχεται καταγγελίες για παράνομη κατανομή του εθνικού αποθέματος στην οποία φέρονταν να εμπλέκονται μέλη της διοίκησης και αξιωματούχοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και εκπρόσωποι του Τεχνικού Συμβούλου και ορισμένων Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων. Προκειμένου να ελέγξει το βάσιμο των καταγγελιών αυτών, αποφάσισε να διενεργήσει ελέγχους λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου, τα οποία έκρινε σημαντικά για την κατάρτιση ενός αντιπροσωπευτικού και αξιόπιστου δείγματος ελέγχου. Έτσι, του Αύγουστο του 2020, ζήτησε από τη Διεύθυνση Πληροφορικής του Οργανισμού να του υποβάλει αιτήσεις για εθνικό απόθεμα που αφορούσαν βοσκοτόπους χωρίς ζωικό κεφάλαιο και οι οποίοι βρίσκονταν μακριά από τον πραγματικό τόπο κατοικίας των αιτούντων.

Αποφάσισε μάλιστα να μην ενημερώσει σχετικά τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων, γιατί ήθελε να αποφύγει τυχόν διαρροές καθώς και ενδεχόμενη παρέμβαση του αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Δημήτριου Μελά, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων και τη Διεύθυνσή Άμεσων Ενισχύσεων και συνεργαζόταν στενά με τη διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων Αθανασία Ρέππα. Έλαβε την απόφαση αυτή διότι ο Δημήτριος Μελάς ήταν προσωπική επιλογή του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μαυρουδή Βορίδη, για τη θέση του αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά και προνομιούχος συνομιλητής τόσο του ίδιου όσο και του διευθυντή του Γραφείου του Θεοδόση Αθανασά, καθώς και του γενικού γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιου Στρατάκου, και του πρώην γενικού διευθυντή του ΟΠΕΚΕΠΕ, Απόστολου Λαμπρόπουλου.

Επιπλέον, ο Γρηγόριος Βάρρας διέταξε τη διενέργεια σειράς στοχευμένων ελέγχων που αφορούσαν αιτούντες ενισχύσεων από το εθνικό απόθεμα, βάσει των προαναφερθέντων κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου (δηλώσεις εκτατικών ιδιωτικών βοσκοτόπων χωρίς ζώα που βρίσκονταν μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων), και οι οποίοι θα διενεργούνταν βάσει της τροποποιημένης εγκυκλίου. Επιπλέον, πάγωσε τις πληρώ μες 4 000 περίπου ΑΦΜ που είχαν συμπεριληφθεί στους εν λόγω ελέγχους.

Οι εντολές ελέγχου του Γρηγορίου Βάρρα προκάλεσαν την «αδικαιολόγητη παρέμβαση»: του αντιπροέδρου Δημήτριου Μελά στις 6.11.2020, ο οποίος διαμαρτυρήθηκε γραπτώς στον Γρηγόριο Βάρρα για τους επικείμενους ελέγχους.

Ο Γρηγόριος Βάρρας, έχοντας συνειδητοποιήσει του παράλογο τρόπο κατανομής του εθνικού αποθέματος, καθώς πάνω από το 60% της κατανομής για το έτος 2019 είχε καταλήξει σε μία μόνο περιφέρεια της χώρας, αναζήτησε μια νέα μεθοδολογία που θα επέτρεπε την δικαιότερη και πιο λογική κατανομή του εθνικού αποθέματος. Όπως ισχυρίζεται, από το 2016 έως το 2019, η «τεχνική λύση» είχε μετατραπεί σε εργαλείο για τη λήψη παράνομων επιδοτήσεων. Κατόπιν τούτου, ο Γρηγόρης Βάρρας επέλεξε «να μην προτείνει στον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εκ νέου κατανομή που θα βασίζεται στην τεχνική λύση προχωρώντας στην πληρωμή των προκαταβολών σύμφωνα με την τεχνική λύση του 2019, και να επιδιώξει μια πιο ορθολογική λύση έως την καταβολή των ενισχύσεων για τις αιτήσεις του 2020».

Εν τέλει, η παραίτηση του Γρηγορίου Βάρρα, η οποία του είχε ζητηθεί από τον πρώην υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, Μαυρουδή Βορίδη, δημοσιεύθηκε στις 10.11.2020. Ο Γρηγόριος Βάρρας αποδίδει την απομάκρυνσή του από τη θέση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ σε ένα σύστημα εντός καί εκτός ΟΠΕΚΕΕ, το οποίο έλεγχε τον Οργανισμό

και εναντιώθηκε σθεναρά στις αποφάσεις του που είχαν ως στόχο την προστασία των συμφερόντων των γεωργών και τη διασφάλιση όρων νομιμότητας και διαφάνειας. Συγκεκριμένα, η προσπάθειά του να επιτύχει μια όσο το δυνατόν πιο ορθολογική και δίκαιη κατανομή του εθνικού αποθέματος, βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας, και η καθιέρωση αποτελεσματικών διαδικασιών ελέγχου για τους δικαιούχους του εθνικού αποθέματος, βάσει αξιόπιστων, κριτηρίων ανάλυσης κινδύνων, καθώς και η δέσμευση των υπό έλεγχο ΑΦΜ μέχρι την ολοκλήρωση των ελέγχων, προκάλεσε ισχυρές αντιδράσεις από μέλη του συστήματος αυτού. Έτσι, μετά την απομάκρυνσή του από τη θέση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ και την αντικατάστασή του από τον Θεοφάνη Παπά, μεγάλο μέρος των δεσμευθέντων ΑΦΜ πληρώθηκε από τους Δημήτριο Μελά και Αθανασία Ρέππα, χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί οι έλεγχοί τους, ενώ για τους ελέγχους που είχαν ήδη ολοκληρωθεί, ο Δημήτριος Μελάς διέταξε επαναληπτικό έλεγχο¹». Τέλος, ο Γρηγόριος Βάρρας ¹⁴ Λεν έχει αποσαφηνιστεί πόσοι από τους ΑΦΜ που δεσμεύθηκαν από τον Γρηγόριο Βάρρα ελέγχθηκαν στο πλαίσιο των μεταγενέστερων τροποποιήσεων της υπ' αριθ. 82115 εγκυκλίου από τους μετέπειτα προέδρους του ΟΠΕΚΕΠΕ, Θεοφάνη Παπά και Δημήτριο Μελά, οι οποίοι επανέφεραν το καθεστώς των ελέγχων που ίσχυε πριν από την τροποποίηση της εγκυκλίου από τον Γρηγόριο Βάρρα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την 5η τροποποίηση της υπ' αριθ. 82115 εγκυκλίου από τον Θεοφάνη Παπά, ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ μόνο για τέσσερις μήνες, και του οποίου το σχέδιο εγκυκλίου συνυπαγράφηκε από τους Δημήτριο Μελά, Αθανασία Ρέππα και Καλλιόπη Αίμοπούλου, σε περίπτωση ελέγχου της νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων για τα οποία είχαν ζητηθεί επιδοτήσεις, αρκούσε οι ελεγχόμενοι να προσκομίσουν νόμιμο μισθωτήριο συμβόλαιο και δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) για το έτος για το οποίο είχε υποβληθεί η αίτηση επιδότησης. Όσον αφορά τη μεταγενέστερη τροποποίηση της εγκυκλίου που πραγματοποιήθηκε μόλις τρεις μήνες αργότερα (26.4.2021!) από τον Δημήτριο Μελά, όχι μόνο δεν απαιτούσε ισχυρούς νομικούς τίτλους, αλλά δεν περιείχε και τη διάταξη της προηγούμενης τροποποίησης της 21.] .2021, σύμφωνα με την οποία οι ελεγκτές που διενεργούσαν τους ελέγχους μπορούσαν να ζητήσουν πρόσθετες πληροφορίες για την επιβεβαίωση των στοιχείων που δηλώθηκαν από τους αιτούντες. Τέλος, η υπ' αριθ. 82115/2015 εγκύκλιος τροποποιήθηκε εκ νέου την 1.9.2022 από τον Ευάγγελο Σημανδρόκο, ο οποίος διαδέχθηκε τον Δημήτριο Μελά στη θέση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ τον Ιούλιο του 2022 και επανέφερε τα κριτήρια ανάλυσης ελέγχου που είχε διατυπώσει ο Γ ρηγόριος Βάρρας στην 51 τροποποίηση της ίδιας εγκυκλίου. ανέφερε, ότι. σοβαρές ήταν οι αντιδράσεις μελών του ίδιου συστήματος στην προσπάθειά του να «εξορθολογίσει και να περιορίσει τις αυθαίρετες εξουσίες» της ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ και του Τεχνικού Συμβούλου, καθώς και στο γεγονός ότι είχε προετοιμάσει και ολοκληρώσει τη διαδικασία επιλογής του Τεχνικού Συμβούλου για το έτος 2021 με όρους που θα επέτρεπαν τη συμμετοχή περισσότερων ενδιαφερομένων στον διαγωνισμό και θα διασφάλιζαν συνθήκες διαφάνειας.

Από μεγάλο αριθμό συνομιλιών που καταγραφή καν και περιλαμβάνονται στον φάκελο της υπόθεσης 1.000035/2023, προκύπτει η δράση εγκληματικών ομάδων με σκοπό την παράνομη λήψη επιδοτήσεων, καθώς και την υπονόμευση και την παρεμπόδιση ουσιαστικών ελέγχων που θα μπορούσαν να αποτρέψουν τη διάπραξη απάτης. Η αίτηση παραίτησης του Γρηγορίου Βάρρα φαίνεται πως ανέστειλε την εδραίωση των σχετικών διαδικασιών και έδωσε την ευκαιρία στις ομάδες αυτές να *συνεχίσουν ανενόχλητοι* τις δραστηριότητές τους.

Τον Ιούλιο του 2022, ο Ευάγγελος Σημανδράκος διορίστηκε από του πρώην υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιο Γεωργαντά, πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ για τριετή θητεία. Κατατάχθηκε μεταξύ των τριών επικρατέστερων υποψηφίων για τη θέση αυτή με βάση τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του, αλλά, όπως επεσήμανε στις καταθέσεις του, καθοριστικό ρόλο στην επιλογή του τελικά έπαιξε το γεγονός ότι δεν είχε προηγούμενη σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ καθώς, όπως του είχε αναφέρει ο Γεώργιος Γεωργαντάς κατά τη συνέντευξη και τη διαδικασία επιλογής, ήθελε κάποιος ο οποίος δεν θα είχε καμία σύνδεση με το σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Όπως του εξήγησε, από τον Ιανουάριο του 2022, όταν ανέλαβε καθήκοντα υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είχε συναντήσει ισχυρή αντίσταση από ένα δίκτυο εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ το οποίο φαινόταν να εναντιώνεται στη μεταρρύθμισή του. Το δίκτυο αυτό αντέδρασε έντονα στον εκσυγχρονισμό των πληροφοριακών συστημάτων του Οργανισμού μέσω της μεταφοράς τους στο κυβερνητικό υπολογιστικό νέφος. Επιπροσθέτως, ο υπουργός του μετέφερε την αντίδραση που συνάντησε από τον πρώην πρόεδρο, Δημήτριο Μελά, καθώς και από ορισμένους προϊσταμένους Διευθύνσεων του Οργανισμού κατά την προεδρία Μελά, όταν τους ζήτησε να μην χορηγήσουν δικαιώματα από το εθνικό απόθεμα σε περισσότερους από 2 000 αιτούντες για βοσκοτόπους χωρίς ζωικό κεφάλαιο, κατά των οποίων είχαν υποβληθεί καταγγελίες ή εκκρεμούσαν σχετικοί έλεγχοι. Τελικά, υπό την πίεση αξιωματούχων του ΟΠΕΚΕΠΕ ότι οι πληρωμές που είχαν προγραμματιστεί για τις 30 Ιουνίου 2022 δεν θα πραγματοποιούνταν, ο Γεώργιος Γεωργαντάς φέρεται να συναινεσε στη χορήγηση δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα, υπό του όρο να εξαιρεθούν από τις πληρωμές αυτές οι ως άνω 2.000 αιτούντες, τα ΑΦΜ των οποίων θα μπλοκάρουν και θα πληρώνονταν μόνο μετά την ολοκλήρωση των σχετικών ελέγχων. Ο Ευάγγελος Σημανδράκος επίσης μανε στην κατάθεσή του ότι ανέλαβε τα καθήκοντα του σε συνθήκες έντονης αμφισβήτησης ως προς την λειτουργία της εφαρμογής ΟΣΔΕ στο κυβερνητικό υπολογιστικό νέφος, καθώς και για το αν ο Οργανισμός θα ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στη βασική πληρωμή του Οκτωβρίου 2022, η οποία απαιτούσε τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων της εφαρμογής. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, «πολύ αργότερα συνειδητοποίησε ότι υπήρχε σύγκρουση μεταξύ δύο εταιρειών πληροφορικής, οι οποίες ανταγωνίζονταν για τα πολύτιμα δεδομένα που διαχειριζόταν ο ΟΠΕΚΕΠΕ». Τελικά, μέχρι και το τέλος Αυγούστου, κατάφερε να ολοκληρώσει με επιτυχία τη συλλογή των αιτήσεων ΟΣΔΕ, βασιζόμενος σε μια μικρή ομάδα υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, που έδειχναν να υποστηρίζουν τη μεταφορά των συστημάτων στο κυβερνητικό υπολογιστικό νέφος. Μία από τις βασικές του προτεραιότητες ήταν η τροποποίηση της εγκυκλίου για τους τεχνικούς ελέγχους, προκειμένου να σταματήσει την πρακτική των τυπικών ελέγχων σε περιοχές που είχαν δηλωθεί ως ιδιωτικοί βοσκοτόποι χωρίς ζώα, στους οποίους είχε βασιστεί η υποβολή αιτήσεων δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα ή η καταβολή των σχετικών πληρωμών. Θεώρησε την τροποποίηση της εγκυκλίου πολύ σημαντική, ώστε οι έλεγχοι στα δεσμευμένα ΑΦΜ να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με την τροποποιημένη εγκύκλιο. Όσον αφορά τους ελέγχους του ζωικού κεφαλαίου, επίσήμανε ότι γενικά ήταν συνήθης πρακτική για τους παραγωγούς που δεν διέθεταν τον αριθμό των ζώων που είχαν δηλώσει, να δείχνουν ζώα που ανήκαν σε άλλους παραγωγούς κατά τον χρόνο των ελέγχων. Όπως δήλωσε, στη λίστα 2 000 μπλοκαρισμένων αριθμών φορολογικού μητρώου που παρέλαβε από τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιο Γεωργαντά, πρόσθεσε περίπου 2.800 επιπλέον ΑΦΜ, τα οποία βρίσκονταν υπό εξέταση από τη Διεύθυνση Δίωξης Οργανωμένου Εγκλήματος στην Κρήτη και τη

Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας. Τα ΑΦΜ ανήκαν σε Κρητικούς, οι οποίοι ήταν δικαιούχοι ενισχύσεων από το εθνικό απόθεμα και δήλωναν βοσκοτόπια εκτός Κρήτης. Στον κατάλογο των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ περιλαμβάνονταν και εκείνοι που είχαν αναφερθεί σε τέσσερις καταγγελίες οι οποίες είχαν υποβληθεί κατά τη διάρκεια της προεδρίας Μελά και είχαν διαβιβαστεί για έλεγχο μόνο στη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Οργανισμού, της οποίας ο έλεγχος δεν κατεληξε σε κανένα εύρημα για τους υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, ούτε και σε κάποια σύσταση ελέγχου αναφορικά με τις εκατοντάδες περιπτώσεων ΑΦΜ, των οποίων οι κάτοχοι καταγγέλλθηκαν ως αποδέκτες παράνομων δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα. Στον ίδιο κατάλογο ενσωμάτωσε επίσης ορισμένους ΑΦΜ που ανήκουν σε αιτούντες επιδότησης από το εθνικό απόθεμα για βοσκότοπους οι οποίοι βρίσκονταν στη Δυτική Μακεδονία και την Ήπειρο και οι οποίοι συμπεριλαμβάνονταν στην εντολή ελέγχου που είχε εκδώσει ο Γρηγόριος Βάρρας το 2020. Τέλος, μετά από επιστολή της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, μπλόκαρε και τα ΑΦΜ διαφόρων αιτούντων επιχορήγησης για ελαιώνες που ψευδώς εμφανίζονταν ότι προέρχονται από κληρονομίες.

Συνολικά, ο Ευάγγελος Σημανδράκος κατά τη διάρκεια της προεδρίας του προχώρησε στο μπλοκάρισμα περίπου 6.000 ΑΦΜ. Ο έλεγχος των δικαιολογητικών που ζητήθηκαν από τους κατόχους ΑΦΜ ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2023 και οδήγησε στην αποδέσμευση περίπου 1.200 ΑΦΜ, ενώ οι υπόλοιποι παρέμειναν μπλοκαρισμένοι, δεδομένου ότι ορισμένοι από αυτούς (περίπου 2.300) δεν παρείχαν καθόλου δικαιολογητικά, ενώ άλλοι βρίσκονταν υπό έρευνα είτε από τις δικαστικές αρχές είτε από την οικονομική αστυνομία. Ο Ευάγγελος Σημανδράκος ισχυρίστηκε ότι αντιμετώπισε ισχυρές αντιδράσεις τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ, σχετικά με την «ταχύτητα εξέλιξης της διαδικασίας ελέγχου και για το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα». Όσοι αφορά τις αντιδράσεις εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, προέρχονταν κυρίως από του αντιπρόεδρο Κυριάκο Μπαμπασίδη, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τη Διεύθυνση άμεσων ενισχύσεων και αγοράς και τη Διεύθυνση τεχνικών ελέγχων, καθώς και από Διευθυντές τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων. Όσον αφορά τις αντιδράσεις εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ, αυτές προέρχονταν κυρίως από του υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριο Αυγεράκη, ο οποίος, αμέσως μόλις ανέλαβε τα καθήκοντά του ως εποπτεύων υπουργός του Ιουνίου του 2023, τού άσκησε πίεση για την αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ. Η πίεση αυτή έγινε «αφόρητη» του Οκτώβριου του 2023. Τέλος, μη αντέχοντας τις πιέσεις της «πολιτικής ηγεσίας» και αφού ο Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιος Στρατάκος, του είχε ζητήσει επανειλημμένα να παραιτηθεί, υπέβαλε την παραίτησή του, νιώθοντας ότι ήταν «αναγκασμένος να αποχωρήσει από τον Οργανισμό».

Στη συνέχεια, έμαθε ότι ο Μπαμπασίδης μαζί με τους νέους διευθυντές Κέντρο, Κουρμεντζά και Βολιτάκη, προχώρησαν στην πληρωμή των γεωργών, των οποίων οι ΑΦΜ είχαν προηγουμένως μπλοκαριστεί.

Ακολουθώντας με απόφαση του Ελευθέριου Αυγεράκη στις 22.1.2024, η οποία δημοσιεύθηκε στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης (ΦΕΚ43), διορίστηκε νέα διοίκηση στον ΟΠΕΚΕΠΕ, με πρόεδρο του πρώην αντιπρόεδρο του Οργανισμού, Κυριάκο Μπαμπασίδη. Αντιπρόεδροι ορίστηκαν οι Ελευθέριος Ζερβός και Ιωάννης

Κουρδής. Με την υπουργική απόφαση 502/41293/12-2-20024, η οποία εκδόθηκε μετά την απόφαση 285/31-01-2024 του διοικητικού συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι Διευθύνσεις α) Τεχνικών Ελέγχων και β) Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς της Κεντρικής Υπηρεσίας του Οργανισμού τέθηκαν υπό την ευθύνη του Ελευθέριου Ζερβού, καθώς και υπό την εποπτεία των Περιφερειακών Διευθύνσεων του Οργανισμού που είναι αρμόδιες για τα θέματα αυτά, ενώ υπό την ευθύνη του Ιωάννη Κούρδη τέθηκαν η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας και η Διεύθυνση Πληροφορικής.

Σύμφωνα με τον Ευάγγελο Σημανδράκο, ο πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιος Γεωργαντάς, είχε εντοπίσει τη λειτουργία ενός δικτύου ατόμων εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ, το οποίο αντιστεκόταν έντονα στην εξουσίαν του. Η παρατήρηση αυτή φαίνεται να επαληθεύεται από την αξιολόγηση των καιαγεγραμμένων συνομιλιών, που υπέκλαπτησαν και περιλαμβάνονται στον φάκελο της υπόθεσης Ι.00035/2023, και οι οποίες χρησιμοποιούνται νόμιμα ως αποδεικτικά στοιχεία στη δικογραφία της προκείμενης υπόθεσης. Μέλη της διοίκησης και αξιωματούχοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, συμπεριλαμβανομένων προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων, αξιωματούχοι του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και εκπρόσωποι των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, ενήργησαν με οργανωμένο τρόπο προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα χωρίς ελέγχους και να εξασφαλίσουν ή να διευκολύνουν την καταβολή παράνομων ενισχύσεων. Υπάρχουν επίσης σοβαρές ενδείξεις παρέμβασης από τον Τεχνικό Σύμβουλο στο πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ, γεγονός το οποίο ήταν γνωστό σε ορισμένους υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, έτσι ώστε να αλλάξει η πραγματική εικόνα των αιτήσεων όπως και των σχετικών συνημμένων σε αυτές εγγράφων και να παρουσιαστούν οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί ως νόμιμοι δικαιούχοι αγροτικών ενισχύσεων. Εκπρόσωποι των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, αξιωματούχοι του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και μέλη της Βουλής, συχνά μεσολαβούσαν στον Δημήτριο Μελά, με σκοπό να εξασφαλίσουν την καταβολή επιδοτήσεων για αιτήσεις που δεν πληρούσαν τις νομικές απαιτήσεις. Ως εκ τούτου, το σύστημα αυτό, το οποίο εκμεταλλευόταν την έλλειψη αποτελεσματικών ελέγχων και το οποίο ενισχύθηκε μετά την αντικατάσταση του Γρηγορίου Βάρρα, και κυρίως κατά την προεδρία του Δημήτριου Μελά, ήταν το σύστημα που έπρεπε να αντιμετωπίσει ο Γεώργιος Γεωργαντάς ως εποπτεύουν υπουργός.

Μια συζήτηση μεταξύ του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Δ. Μελά και του Στυλιανού Δρυ, στις 24.9.2021, είναι χαρακτηριστική του τρόπου με τον οποίο ο πρώτος OFFICE αντιλαμβανόταν την άσκηση των καθηκόντων του και επαληθεύει τις σχετικές παρατηρήσεις του Γρ. Βάρρα και του Ευ. Σημανδράκου. Ο Δ. Μελάς και ο Στυλιανός Δρυς αναφέρονται σε μια γυναίκα ονόματι Βρέντζου, και ο Μελάς λέει ότι ο Μύρων Χιλετζάκης κανόνισε για εκείνη να λάβει δικαιώματα ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα και ότι στην αίτηση ενίσχυσής της είχε συμπεριλάβει βοσκότοπους στους οποίους υπήρχαν μόνο βράχια. Έκανε μάλιστα το ίδιο, όχι μόνο για εκείνη, αλλά και για ακόμη 800 «δικαιούχους». Ο Μελάς υπογραμμίζει ότι άνθρωποι από την Κρήτη υπερέβησαν τα όρια και ότι το θέμα προσέλκυσε μεγάλη δημοσιότητα, με αποτέλεσμα η συγκεκριμένη να μην έχει καμία βοήθεια από τον υπουργό. Ο Μελάς, αναφερόμενος σε πολλά άτομα της ίδιας κατηγορίας, λέει πως είχαν δηλώσει βοσκότοπους «στις ακτές της Νορμανδίας», σε βραχώδεις περιοχές «όπου όχι μόνο η βόσκηση είναι

αδύνατη, αλλά ούτε κατσαρίδες δεν μπορούν να επιβιώσουν, και ότι αυτό φαίνεται σε φωτογραφίες». Ο Στυλιανός Δρυς ψάχνει να βρει έναν τρόπο «να σώσει του εαυτό του, τον Μελά και όλο το σύστημα». Η συγκεκριμένη γυναίκα έλαβε 27 000 ευρώ και υπήρχε πιθανότητα να κληθεί να τα επιστρέψει, και απαίτησε να παρέμβει ο Μελάς έτσι ώστε να διατηρήσει τα δικαιώματά ενίσχυσής της και να συνεχίσει να λαμβάνει το ποσό αυτό κάθε χρόνο. Απαίτησε το ίδιο και για 60 ακόμη αγρότες. Από τη συζήτηση είναι προφανές ότι παρόλο που ο πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ έχει επίγνωση της απάτης σε αυτές τις περιπτώσεις, δεν επιθυμεί να λάβει τα νομικά μέτρα για την απόσυρση της υποστήριξης, αλλά προσπαθεί να βρει κάποιον «πολιτικό» χειρισμό για το πρόβλημα και είναι διατεθειμένος να δώσει στους δράστες συμβουλές προκειμένου να κρατήσουν τα χρήματα που έλαβαν αχρεωστήτως.

Χαρακτηριστικά του δικτύου που περιγράφηκε ανωτέρω φαίνονται και στις καταγεγραμμένες συνομιλίες που υπέκλαπτησαν στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης για την υπόθεση 1.000687/2024. Από αυτές τις συνομιλίες καταδεικνύεται σαφώς ότι μέλη της διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν τις διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη μάλιστα να τιμωρήσουν υπαλλήλους, τους οποίους θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους αυτούς. Φέρεται να ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου υπουργού προκειμένου αυτός να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία προκειμένου να διευκολύνουν αιτούντες γεωργικών ενισχύσεων, οι οποίοι δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση του Γεωργίου Ξυλούρη, παραγωγού από την Κρήτη, ο οποίος αναφέρεται στην κατάθεση του Σημανδράκου.

Ειδικότερα, ο Γεώργιος Ξυλούρης και μέλη της οικογένειάς του είχαν συμπεριληφθεί σε πολλές καταγγελίες, σύμφωνα με τις οποίες είχαν δηλώσει υπερβολικό και ψευδή αριθμό ζώων, καθώς και επιλέξιμες εκτάσεις εκτός Κρήτης στη Χίο και την Πάρο. Τόσο ο αντιπρόεδρος που ήταν αρμόδιος για τις πληρωμές επί προεδρίας του Ευάγγελου Σημανδράκου, Κυριάκος Μπαμπασίδης, όσο και ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, Γεώργιος Στρατάκος, επέμεναν να πληρωθούν τα μέλη της οικογένειας Ξυλούρη. Μάλιστα, ο Κυριάκος Μπαμπασίδης επιβεβαίωσε εγγράφως ότι «μετά από συστημικό έλεγχο των 21 συνημμένων ΑΦΜ, διαπιστώθηκε ότι δεν έχουν γη εκτός Κρήτης, ότι τους έχει αποδοθεί ποσοστό κοινοτικών βοσκοτόπων, επομένως ίσως να μην απαιτείται διοικητικός έλεγχος», ενώ ο Ευάγγελος Σημανδράκος είχε διατάξει τη διενέργεια διοικητικού ελέγχου. Τελικά, τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη δεν πληρώθηκαν το 2024, μετά από σχετικό ενημερωτικό σημείωμα, της 30ης Νοεμβρίου 2023, της Παρασκευής Τυχεροπούλου, η οποία εκείνη την εποχή ήταν προϊστάμενη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, στο οποίο αναφερόταν ότι τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δεν είχαν υποβληθεί εγκαίρως. Όπως σημείωσε χαρακτηριστικά ο Ευάγγελος Σημανδράκος στην κατάθεσή του, ο Γεώργιος Ξυλούρης ισχυρίστηκε ότι ο Κυριάκος Μπαμπασίδης του είχε πει πως δεν μπορεί να πληρωθεί «αν η Τυχεροπούλου δεν καταπιεί το ενημερωτικό σημείωμα».

Στις παρακολουθούμενες επικοινωνίες της υπ' αριθ. 1.000687/2024 δικογραφίας ο Γεώργιος Ξυλούρης φαίνεται να θεωρεί την υπάλληλα του ΟΠΕΚΕΠΕ Παρασκευή Τυχεροπούλου, υπεύθυνη για τους ελέγχους που διενεργήθηκαν σε σχέση με την αίτηση πληρωμής του ιδίου καθώς και άλλων μελών της οικογένειάς του. Όπως

ανέφερε σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών, σε συνομιλία του με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιο Στρατάκο, οι ελεγκτές θα ανάγκαζαν την οικογένεια του να επιστρέφει διακόσιες χιλιάδες (200 000) ευρώ (DVD 16, αριθ. 4064, 18-10-2024, 08.43). Σχετικές αναφορές του Γεωργίου Ξυλούρη στην Παρασκευή Τυχεροπούλου σε συζητήσεις του με του Ελευθέριο Ζερβό και του Γεώργιο Στρατάκο έχουν καταγράψει αντίστοιχα: α) στο DVD 29, αριθ. 11579, 15-11-2024, 15.13' και β) στο DVD 28, αριθ. 6639, 14-11-2024, 8.11.34' Στο τέλος της δεύτερης συνομιλίας, ο Γεώργιος Ξυλούρης ρωτά του Γεώργιο Στρατάκο, αν «έκαναν κάτι με το θέμα της Τυχεροπούλου», υπονοώντας προφανώς ενέργειες για την απομάκρυνσή της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Επιπλέον, ο Ξυλούρης φαίνεται να ενδιαφέρεται για την αντικατάσταση της ευρωπαϊκής εντεταλμένης εισαγγελέα Πόπης Παπανδρέου στο γραφείο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Αθήνα, διότι εκείνη είχε ορίσει την Παρασκευή Τυχεροπούλου εμπειρογνώμονα σε φάκελο προανακριτικής έρευνας τον οποίο χειριζόταν η ίδια. Συγκεκριμένα, κατά τη συνομιλία του με τη Βασιλική Ζαφειριού, προϊστάμενη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, την ενημερώνει λεπτομερώς για τις ενέργειες εναντίον της Παρασκευής Τυχεροπούλου από τον πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη από του οποίο, προφανώς λαμβάνει άμεσες πληροφορίες. Ενημερώνει, επίσης, τη Β. Ζαφειριού σχετικά με παρέμβαση στην οποία προέβη, με δική του πρωτοβουλία, σε μέλος της κυβέρνησης, με σκοπό την απομάκρυνση της Πόπης Παπαυδρέου από τη θέση της. Η συνομιλία καταγράφηκε στο DVD 20, με αριθμό σειράς 4975, και πραγματοποιήθηκε στις 25-10-2024, ώρα 12:11:04'.

Ο Γεώργιος Ξυλούρης αναφέρεται, επίσης, σε μήνυση, την οποία κατέθεσε κατά της Παρασκευής Τυχεροπούλου και ισχυρίζεται ότι ο πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριος Αυγενάκης, με του οποίο προηγουμένως είχε εξαιρετικές σχέσεις, ήταν εκείνος που του είχε ζητήσει να καταθέσει τη μήνυση αυτή. Φαίνεται πως ο Ξυλούρης φοβάται ότι η Τυχεροπούλου θα του ασκήσει αγωγή για πολλά χρήματα. Αναφέρει επίσης ότι, όταν έδωσε τη μήνυση στον Ελεύθερο Αυγενάκη του: ζήτησε να την απομακρύνει από τη θέση της «εντεταλμένης συμβούλου της Ευρωπαϊκής εισαγγελέα». Οι σχετικές συνομιλίες έχουν καταγραφεί: α) στο DVD 29, με αριθμό σειράς 1 1579, στις 15-11 -2024, 15.13.43' και β) στο DVD 34, με αριθμό σειράς 8249, στις 28-11 -2024, 8.32.38'.

Η εν λόγω μήνυση κατατέθηκε, πράγματι, από τον Γεώργιο Ξυλαύρη κατά της Παρασκευής Τυχεροπούλου και του Παναγιώτη Θεοδωράπαυλου, οι οποίοι αναφέρθηκαν από τον Ευάγγελο Σημανδράκο ως δύο από τα μέλη της μικρής ομάδας στην οποία βασιζόταν όταν ήταν πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Επίσης, σε συνομιλία μεταξύ του Κυριάκου Μπαμπασίδη και δικηγόρου, η οποία έλαβε χώρα στις 21-11-2024 και ώρα 16.06' και καταγράφηκε στο DVD 31, γίνεται αναφορά σε μια άλλη δικηγόρο, ουδόματι «Σωτηρία», η οποία, ακολουθώντας προφανώς τις οδηγίες του Μπαμπασίδη, συνέταξε εξωδικαστική δήλωση κατά του ΟΠΕΚΕΠΕ εκ μέρους του Γεωργίου Ξυλούρη, σε μια περίοδο που ο Κυριάκος Μπαμπασίδης ήταν Πρόεδρος του Οργανισμού.

Εντούτοις, οι έλεγχοι για τους οποίους ο Γεώργιος Ξυλούρης θεωρεί υπεύθυνη την Παρασκευή Τυχεροπούλου διενεργήθηκαν από την Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης

την Περιφερειακή Διεύθυνση Μακεδονίας και Θράκης και όσοι από αυτούς ολοκληρώθηκαν, οδήγησαν σε σημαντικά πορίσματα. Ειδικότερα:

Α. Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 32786/3-6-2024 εντολή του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκου Μπαμπασίδη, η Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης διατάχθηκε να διενεργήσει ειδικό διοικητικό έλεγχο σε 20 παραγωγούς/μέλη της οικογένειας Ξυλούρη για το έτος 2023. Όπως προκύπτει από την ανωτέρω επιστολή, η εν λόγω εντολή δόθηκε μετά από αίτημα που υπέβαλε το γραφείο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Αθήνα, με ημερομηνία 29.4.2024, για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τους προαναφερθέντες παραγωγούς. Ο έλεγχος ολοκληρώθηκε και όπως προκύπτει από την έκθεση ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης με αρ. πρωτ. 78309/10-12-2024 εντοπίστηκε απάτη μεγάλης κλίμακας στις αιτήσεις πληρωμών. Συγκεκριμένα, έντεκα από τους ελεγχθέντες είχαν ζητήσει πληρωμές για το 2023, ενεργοποιώντας δικαιώματα χωρίς να κατέχουν στην πραγματικότητα τα αντίστοιχα εκτάρια. Είχαν δηλώσει είτε μισθωμένη έκταση με εκμισθωτές άλλους από τους ελεγχόμενους (συγγενείς τους), αλλά οι οποίοι είχαν επίσης δηλώσει ως ιδιοκτήτη την ίδια έκταση με σκοπό τη λήψη ενίσχυσης, είτε/και δεν είχαν τίτλους ιδιοκτησίας ή/και διέθεταν τίτλους ιδιοκτησίας για πολύ μικρότερες εκτάσεις, με αποτέλεσμα όλα τα δηλωθέντα αγροτεμάχια, με εξαίρεση τους δημόσιους βοσκότοπους που τους είχαν κατανεμηθεί στο πλαίσιο της τεχνικής λύσης, χάρη στην οποία έλαβαν ενίσχυση, να απορριφθούν β) για τους υπόλοιπους εννέα ελεγχθέντες γεωργούς, οι ίδιες παραβιάσεις διαπιστώθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Ως εκ τούτου, έλαβαν πληρωμές μόνο για τη γη την οποία όντως κατείχαν, η οποία ήταν σημαντικά μικρότερη από τη δηλωθείσα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τρεις από αυτούς ψευδώς δήλωσαν εκτάσεις εκτός Κρήτης, συγκεκριμένα στα νησιά της Χίου και της Πάρου.

Β. Με την εντολή αριθ. πρωτ. 50003/23-8-2024 ανατέθηκε ειδικός διοικητικός έλεγχος για τα έτη 2020-2023, μετά από την έκδοση της σύστασης με αρ. πρωτ. 8303/8-8-2024 της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ για συνολικά 836 αιτούντες επιχορήγησης από το εθνικό απόθεμα για τα έτη 2020-2023, στην οποία συμπεριλαμβάνονταν 19 από τους 20 ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη. Τα αποτελέσματα για την Ειρήνη Ξυλούρη, τη Γεωργία Φασούλα, την Περσειρόνη Καλλέργη, την Ελένη Ξυλούρη, την Ελένη Σκουλά και τον Αθανάσιο Ξυλούρη εκκρεμούν ακόμη. Τα αποτελέσματα των ελέγχων των άλλων μελών της οικογένειας μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: i. Έκθεση ελέγχου υπ' αριθ. 80709/19-12-2024 της Περιφερειακής Διεύθυνσης Μακεδονίας και Θράκης για τα έτη 2020-2023 για τον Θεόδωρο Ξυλούρη και την Εμμανουέλα Ξυλούρη, που δεν παρείχαν κανένα υποστηρικτικό έγγραφο, με αποτέλεσμα ολόκληρη η έκταση που δήλωσαν να μηδενίζεται- ii. Έκθεση ελέγχου υπ' αριθ. 11783/12-02-2025 της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η οποία συντάχθηκε μετά την απομάκρυνση του Κυριάκου Μπαμπασίδη, και η οποία αφορούσε τέσσερις παραγωγούς (Ηρακλής Ξυδάκης, Εμμανουήλ Ξυλούρης, Γεώργιος Ξυλούρης και Βασίλειος Ξυλούρης) και αιτήσεις για τα έτη 2020-2023, που απορρίπτουν σχεδόν όλες τις εκτάσεις που είχαν δηλωθεί, θεσπίζοντας νόμιμη κατοχή μόνο για ορισμένες από τις δηλωθείσες αυτές εκτάσεις. Τέλος σύμφωνα με το υπ' αριθ. πρωτ. 62124/10-10-2024 ενημερωτικό σημείωμα του προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, το οποίο εκδόθηκε έπειτα από εντολή ελέγχου, διευεργήθηκε έλεγχος σε 110 παραγωγούς, οι οποίοι δεν είχαν υποβληθεί σε προηγούμενο έλεγχο, από την εν λόγω Διεύθυνση, από τον οποίο προέκυψε ότι μόνο

για λίγα από τα δηλωμένα αγροτεμάχια είχε προσκομιστεί αποδεικτικό κυριότητας, με αποτέλεσμα να εγκριθεί από του έλεγχου μόλις το 5% των εκτάσεων που είχαν δηλωθεί.

Επίσης, σε άλλες παρακολουθούμενες επικοινωνίες οι οποίες επίσης προέρχονται από την υπόθεση I.00G687, ο αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Ελευθέριος Ζερβός, εμφανίζεται ως στενός συνεργάτης και πρόσωπο απόλυτης εμπιστοσύνης του πρώην υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριου Αυγενάκη. Φαίνεται πως ήταν προσωπική επιλογή του υπουργού για τη θέση του αντιπροέδρου του Οργανισμού. Συνομιλεί καθημερινά, κυρίως με Κρητικούς για θέματα της αρμοδιότητας του, δηλαδή για καταβολές ενισχύσεων και ελέγχους. Φαίνεται πως οι Ελ. Αυγενάκης και ο Ελ. Ζερβός επικοινωνούν καθημερινά και εμφανίζονται μαζί σε δημόσιες εκδηλώσεις, κυρίως στην Κρήτη. Σε συνομιλία του Ελευθέριου Ζερβού με τον Νικόλαο Κεφαλογιάννη, που ξεκίνησε στις 03/01/2025 στις 10:04:18 και είναι καταγεγραμμένη στο DVD 49, με αριθμό 20488, ο Ελευθέριος Ζερβός, που κατάγεται από την περιοχή Ζωνιανά της Κρήτης, ενημερώνει τον Νικόλαο Κεφαλογιάννη σχετικά με ανώνυμη καταγγελία που αφορούσε 150 άτομα από δύο οικογένειες των Ζωνιανών: την οικογένεια Παπαδάκη και την οικογένεια Κάββαλου, οι οποίες φέρονται να έχουν δηλώσει υπερβολικό αριθμό ζώων. Η καταγγελία υποβλήθηκε του Μάιο του 2024, όταν ο Αυγενάκης ήταν υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, και επίσης υπεύθυνος για την εποπτεία του ΟΠΕΚΕΠΕ, και ο Ζερβός ήταν υπεύθυνος για τη Διεύθυνση Τεχνικού Ελέγχου και τη Διεύθυνση Αμεσων Ενισχύσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Όπως αναφέρει ο Ελευθέριος Ζερβός στον Νικόλαο Κεφ.αλογιάννη, ο ίδιος μαζί με τον Αυγενάκη απέκρυψαν την καταγγελία, με σκοπό την καθυστέρηση του ελέγχου. Άλλες συνομιλίες στις οποίες ο Ελευθέριος Ζερβός λέει στους συνομιλητές του ότι ο Ελευθέριος Αυγενάκης φρόντισε να αποκρύψει την καταγγελία είναι οι εξής: α) μια συνομιλία με του Λεωνίδα Κάββαλο, η οποία ξεκίνησε 21.23,43 στις 03-01-2025 και είναι καταγεγραμμένη στο DVD 48, στην οποία ο Ελευθέριος Ζερβός ενημερώνει τον Λεωνίδα Κάββαλο ότι αυτός και ο Αυγενάκης αποκρύπτουν την καταγγελία επί 7-8 μήνες και ότι το όνομα του συνομιλητή του συμπεριλαμβάνεται στην καταγγελία, β) μια συνομιλία με τον Κωνσταντίνο Παρασύρη, η οποία ξεκίνησε στις 10.15.31 στις 03-01-2025 και είναι καταγεγραμμένη στο DVD 49, στην οποία αναφέρει ότι αποκρύπτει την καταγγελία μαζί με τον Αυγενάκη εδώ και οκτώ μήνες, καθώς και ότι ο «Αυγενάκης είπε ότι δεν θα υπάρχει πλέον έλεγχος αφού δεν υπάρχει πια Αυγενάκης», γ) μια συνομιλία με του Γρύλλο Παπαδάκη, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 12.04.13 στις 02 - 01-2025 και είναι καταγεγραμμένη στο DVD 49, στην οποία ο Ελευθέριος Ζερβός αναφέρει ότι: «Οι χωριανοί χώρα, αυτό που πρέπει να καταλάβουν είναι ότι, όσο ο Αυγενάκης και ο Ζερβός ήταν, όπως ήταν, το έκαναν για επτά μήνες».

Αναφέρεται επίσης ότι για την καταγγελία αυτή είχε ενημερωθεί σχετικά και ο Περιφερειακός Διευθυντής Κρήτης, Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος. Σε συνομιλία του με τον Ελευθέριο Ζερβό, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 11-12-2024 και ώρα 10:30'και η οποία είναι καταγεγραμμένη στο DVD 40 με αριθμό σειράς 15915, ο Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος αναφέρει ότι στις 29-07-2024, του είχε ζητηθεί ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειες της υπηρεσίας του για τη συγκεκριμένη καταγγελία, στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης από του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ρέθυμνου. Κατέθεσε ότι γνώριζε για την καταγγελία και ότι είχε εντολή να προχωρήσει σε ελέγχους, αλλά λόγω φόρτου εργασίας οι έλεγχοι αυτοί θα διενεργούταν αργότερα. Μάλιστα, ο Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος στην ίδια συνομιλία, ανέφερε ότι την ίδια ημέρα είχε ενημερώσει για την κατάθεσή του την διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ,

Σταυρούλα Κουρμεντζά. Ο Αλεξόπουλος ενημέρωσε επίσης του Κυριάκο Μπαμπασίδη για την κλήτευσή του από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ρέθυμνου προκειμένου να προσκομίσει τη σχετική έκθεση ελέγχου. Εκτός από τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, είχε ενημερώσει και τον *Ελευθέριο Ζερβό* και, πριν του αυτόν, τον Γιάννη Τρουλλινό. Δεν είναι σαφές για ποιον λόγο το πρόσωπο αυτό είχε ενημερωθεί σχετικά από τον Κωνσταντίνο Αλεξόπουλο, και μάλιστα προτού καν ενημερωθεί ο αντιπρόεδρος που ήταν υπεύθυνος για τους ελέγχους. Έτσι, όταν ο Ζερβός είπε στον Αλεξόπουλο ότι θα τηλεφωνούσε ο ίδιος στον Τρουλλινό «για να έχει τον υου του» στους επικείμενους ελέγχους, ο Αλεξόπουλος απάντησε ότι του το είχε ήδη πει. Την επόμενη ημέρα (12-12-2024, 12.16.26') ο Κυριάκος Μπαμπασίδης καλεί τον Γιάννη Τρουλλινό (συζήτηση που έχει καταγράφει στο DVD 27) για να «συζητήσουν τι θα κάνουν με αυτόν του έλεγχο των 150», καθώς ο Κυριάκος Μπαμπασίδης του είπε ότι «δεν μπορεί να τον καθυστερήσει άλλο, διότι είχε γνωστοποιηθεί και στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία». Με άλλα λόγια, ο Γιάννης Τρουλλινός είναι επίσης ενημερωμένος για τον επικείμενο έλεγχο από τον Μπαμπασίδη, και παραδόξως, λέει πως θα σκεφτεί πώς θα διεξαχθεί ο έλεγχος, όπως καί ποιον θα θεωρήσει υπεύθυνο για αυτόν. Στις 3 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 14.33.47', ο Ελευθέριος Ζερβός κάλεσε του Γρύλλο Παπαδάκη (συνομιλία καταγεγραμμένη στο DVD 48) και του ενημέρωσε ότι η επιθεώρηση θα πραγματοποιηθεί εντός της επόμενης εβδομάδας. Στις 2 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 12.39.44', ο Ελευθέριος Ζερβός μίλησε σχετικά με την επιθεώρηση με του Γεώργιο Βευιεράκη (συνομιλία καταγεγραμμένη στο DVD 48), ο οποίος του είπε ότι πρέπει να κάνουν κάτι διότι δεν υπάρχουν αρκετά πρόβατα στα Ζωυϊαυά, ενώ στις 03-1-2025 και ώρα 8.59.31' ο Γρύλλος Παπαδάκης προτείνει να επιθεωρηθούν μόνο είκοσι άτομα που πραγματικά έχουν ζώα, και έτσι θα τελείωνε η υπόθεση (συνομιλία καταγεγραμμένη στο DVD 49 με αριθμό σειράς 20466). Σε τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ του Αλεξόπουλου και του Ζερβού στις 03-01-2025 (9.28.28' και 11.00.02'), που καταγράφηκαν στο DVD 48, ο πρώτος ενημερώνει τον τελευταίο σχετικά με τη σύνθεση της ομάδας ελέγχου και το πρόγραμμα ελέγχου. Στις 8 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 15.32', όταν η επιθεώρηση είχε ήδη ξεκινήσει, ο Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος ενημέρωσε του Ζερβό ότι «τα δύο τελευταία βράδια είχε κίνηση στην εθνική οδό διότι μετέφεραν ζώα από τον Άγιο και από όπου αλλού μπορούσαν» (συνομιλία καταγεγραμμένη στο DVD 51). Από το περιεχόμενο αυτών και άλλων σχετικών επικοινωνιών προκύπτει ότι, καθυστερώντας τους ελέγχους, κατάφεραν να πληρωθούν οι συγκεκριμένοι αιτούτες, παρόλο που δεν πληρούσαν τις νόμιμες απαιτήσεις.

Σε άλλες παρακολουθούμενες επικοινωνίες, ο Κυριάκος Μπαμπασίδης φαίνεται να αποδίδει στον Ελεύθερο Ζερβό, στον διευθυντή Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ, Γεώργιο Κέντρο, καθώς και στην υπάλληλο της ίδιας Διεύθυνσης Ζωή Πολιτοπο.ύλου, την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ που βρίσκονταν υπό διερεύνηση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, στις 14-11 -2024 και ώρα 08.41', ο Κυριάκος Μπαμπασίδης είπε σε άγνωστο συνομιλητή ότι ο Γεώργιος Κέντρος κα. ο Ελευθέριος Ζερβός πλήρωσαν όλους τους ΑΦΜ που είχαν δεσμευτεί από την Εισαγγελία (σχετική συνομιλία καταγεγραμμένη στο DVD 28). Στις 13-11-2024 και ώρα 18:07', υπάρχει επίσης καταγεγραμμένη στο DVD 28 συζήτηση μεταξύ του Κυριάκου Μπαμπασίδη και του Γιάννη Τρουλλινού, σχετικά με την πληρωμή των δεσμευθέντων ΑΦΜ. Σύμφωνα με τον Μπαμπασίδη, οι εν λόγω ΑΦΜ πληρώθηκαν κατά την απουσία του στη Βουδαπέστη και αφού η Πολιτοπούλου, ο Κέντρος και ο

Ζερβός είχαν «παραποιήσει τα αρχεία». Στην ίδια συζήτηση αναφέρεται ότι μεταξύ των ΑΦΜ που είχαν πληρωθεί ήταν εκείνο που ανήκε σε παραγωγό ο οποίος είχε προκαλέσει επεισόδιο με υπάλληλο του Οργανισμού στη Νίσυρο. Όπως δήλωσε ο Γιάννης Τρουλλίους, ο ευ λόγω παραγωγός διαδίδει ότι ο Αυγενάκης κανόνισε την πληρωμή του. Η Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ, Σταυρούλα Κουρμεντζά, αναφέρθηκε επίσης στην πληρωμή των μπλοκαρισμένου ΑΦΜ σε συνομιλία της με την προϊστάμενη του Τμήματος Ελέγχων της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης, Βασιλική Ζαφειριού, στις 31-10-2024 και ώρα 21.25'. Συγκεκριμένα, η Κουρμεντζά της λέει ότι ο Γεώργιος Κέντρος, μαζί με την Ζωή Πολιτοπούλου ή τον Ελευθέριο Ζερβό, αλλοίωσαν την εντολή δέσμευσης των πληρωμών, η οποία αφορούσε 200 ΑΦΜ, 191 από τα οποία ανήκουν σε Κρητικούς. Ως εκ τούτου, όλοι αυτοί οι ΑΦΜ πληρώθηκαν, εν αγνοία του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκου Μπαμπασίδη (συζήτηση καταγεγραμμένη στο DVD 22).

Από την έως τώρα αξιολόγηση των καταγεγραμμένων συνομιλιών (οι οποίες δεν έχουν ακόμα απομαγνητοφωηθεί όλες στο σύνολό τους), προκύπτει ότι οι έλεγχοι αυτοί διάταχθηκαν μόνο όταν η Εισαγγελία απαίτησε (σε τόνο που εκλήφθηκε ως «αυστηρός») τις εκθέσεις των ελέγχων που «είχαν δίδεξαχθεί». Μόνο τότε τα εμπλεκόμενα πρόσωπα αποφάσιζαν τελικά ότι οι έλεγχοι έπρεπε να πραγματοποιηθούν προκειμένου να προσκομιστούν οι αιτηθείσες εκθέσεις.

Όσον αφορά τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και τους αξιωματούχους του ΟΠΕΚΕΠΕ, από την έως τώρα αξιολόγηση των παραπάνω επικοινωνιών, προκύπτει επίσης ότι μπορούν να ενεργούν ανεξάρτητα, σε διαφορετικές ομάδες και να εξυπηρετούν διαφορετικά συμφέροντα, ωστόσο οι μὲν αποδέχονται τις παράνομες ενέργειες των δε, πιθανώς για να συνεχίσει να λειτουργεί το «σύστημα», στο βαθμό που δεν θα εμπλέκονταν σε ποινική έρευνα. Αυτό είναι κυρίως εμφανές όσον αφορά του Μπαμπασίδη και την ομάδα του, οι οποίοι φαίνεται να προσαρμόζουν τις ενέργειες τους ανάλογα με την πορεία των εισαγγελικών ερευνών, προσπαθώντας να δώσουν την εντύπωση ότι τηρούνται οι νόμιμες διαδικασίες. Φαίνεται ότι αυτός είναι ο πραγματικός τους στόχος και όχι η εφαρμογή αποτελεσματικών ελέγχων.

Το γεγονός αυτό αναδεικνύει επίσης έναν κίνδυνο που υπάρχει σε σχέση με τις έρευνες μας, καθώς τα πορίσματα και οι εκθέσεις των ελέγχων μπορεί να προσαρμόζονταν ανάλογα με τις διαρροές σχετικά με τις έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Συμπερασματικά, από όλα τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι, κατά την περίοδο 2019-2024 μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και αξιωματούχοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, ενεργούσαν σε συνεννόηση με αξιωματούχους του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και με εκπροσώπους των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης, προκειμένου: Ι) να δημιουργήσουν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την απόκτηση των πλεονεκτημάτων που προβλέπονται στην γεωργική νομοθεσία της ΕΕ, συγκεκριμένα σε σχέση με την κατανομή δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα, καθώς και με την ενεργοποίηση δικαιωμάτων ενίσχυσης μέσω ψευδών δηλώσεων ζωικού κεφαλαίου στηριζόμενων σε εκτάσεις δημόσιων βοσκοτόπων, οι οποίες κατανεμήθηκαν στο πλαίσιο της «τεχνικής λύσης», σ) να αποτρέψουν τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων σε σχέση με τον εντοπισμό και τη διερεύνηση περιπτώσεων απάτης, είτε αυτές προέκυπταν από καταγγελίες είτε από την εξαγωγή

δείγματος προς έλεγχο, iii) να εξασφαλίσουν πληρωμές σε αιτούντες που δεν πληρούσαν τις νομικές απαιτήσεις, iv) να αποτρέψουν την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και την άσκηση νομικών διαδικασιών για τον σκοπό αυτό.

Οι ενέργειες αυτές διευκολύνθηκαν με τον περιορισμό των εξουσιών των ελεγκτών μέσω τροποποιήσεων των εγκυκλίων διοικητικών ελέγχων, με την παρεμπόδιση της θέσπισης αποτελεσματικών μεθόδων εντοπισμού και ελέγχου, με την στοχοποίηση υπαλλήλων, που εντόπιζαν παραβάσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, μέσω ποινικών και πειθαρχικών διαδικασιών, με την πλήρη εξάρτηση του ΟΠΕΚΕΠΕ από τις υπηρεσίες του Τεχνικού Συμβούλου, η οποία τοποθετούσε κάθε διοίκηση του Οργανισμού υπό την άμεση και συνεχή απειλή αποτυχίας της έγκαιρης και ορθής καταβολής των πληρωμών. Το γεγονός ότι οι προϊστάμενοι των Διευθύνσεων και των Τμημάτων παρέμεναν οι ίδιοι για πολλά χρόνια, σε συνδυασμό με τη δομή του ΟΣΔΕ, τους επέτρεπε, όποτε ήθελαν, να δρουν χωρίς να γίνονται αντιληπτοί και δημιουργούσε περαιτέρω εξάρτηση των άπειρων διοικήσεων. Επιπλέον, η αντικατάσταση του Γρηγορίου Βάρρα, και αργότερα του Ευάγγελου Σημανδράκου, προέκυψε ότι αυυέβαλαν στη συντήρηση των παθολογιών του συστήματος.

II. Η ποινική ευθύνη μελών της κυβέρνησης δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας

Οι κανόνες περί ποινικής ευθύνης των μελών της κυβέρνησης ορίζονται στο άρθρο 86 του ελληνικού Συντάγματος (παρ. 1-4) και στον εφαρμοστικό νόμο 3.126/2003 «περί ποινικής ευθύνης Υπουργών».

Σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφος 1 του Συντάγματος, «μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων». Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι «Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3. Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκόψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση.

Περαιτέρω, στο άρθρο 86, προβλέπεται ότι (παρ. 3): Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής, η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία.

(παρ. 4) Αρμόδιο για την εκδίκαση ίων σχετικών υποθέσεων σε πρώτο και τελευταίο βαθμό είναι, ως ανώτατο δικαστήριο, Ειδικό Δικαστήριο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από έξι μέλη του Συμβουλίου της Επικράτειας και επτά μέλη του Αρείου Πάγου. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου κληρώνονται, μετά την άσκηση δίωξης, από τον Πρόεδρο της Βουλής σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής, μεταξύ των μελών των δύο ανώτατων αυτών δικαστηρίων, που έχουν διορισθεί ή προαχθεί στο βαθμό που κατέχουν πριν από την υποβολή πρότασης για άσκηση δίωξης. Του Ειδικού Δικαστηρίου προεδρεύει ο ανώτερος σε βαθμό από τα μέλη του Αρείου Πάγου που κληρώθηκαν και μεταξύ ομοιόβαθμων ο αρχαιότερος.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Δικαστηρίου της παραγράφου αυτής λειτουργεί Δικαστικό Συμβούλιο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από δύο μέλη του Συμβουλίου της Επικράτειας και τρία μέλη του Αρείου Πάγου. Τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι και μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου. Με απόφαση του Δικαστικού Συμβουλίου ορίζεται ένα από τα μέλη του που ανήκει στον Αρειο Πάγο ως ανακριτής. Η προδικασία λήγει με την έκδοση βουλεύματος.

Καθήκοντα εισαγγελέα στο Ειδικό Δικαστήριο και στο Δικαστικό Συμβούλιο της παραγράφου αυτής ασκεί μέλος της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου που κληρώνεται μαζί με τον αναπληρωτή του. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και για τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου ενώ το δεύτερο εδάφιο και για τον εισαγγελέα.

Σε περίπτωση παραπομπής προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου συμπαραπέμπονται και οι τυχόν συμμέτοχος όπως νόμος ορίζει. Πρέπει να σημειωθεί ότι η παράγραφος 3 του άρθρου 86 αναθεωρήθηκε ως ανωτέρω με το Ψήφισμα της 25ης Νοεμβρίου 2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής, καταργώντας την αποσβεστική προθεσμία της Βουλής για άσκηση δίωξης κατά υπουργών για ποινικά αδικήματα.

Επιπλέον, ο εφαρμοστικός νόμος 3126/2003 ορίζει τα εξής:

Άρθρο 1 («Πεδίο εφαρμογής του νόμου»): «1- Πλημμελήματα ή κακουργήματα, που τελούνται από Υπουργό, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από το κατ' άρθρο 86 του Συντάγματος Ειδικό Δικαστήριο, ακόμη και αν ο Υπουργός έχει παύσει να έχει την ιδιότητα αυτή. 2. Τυχόν συμμέτοχοι συμπαραπέμπονται και δικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού. 3. Οι αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1, οι οποίες δεν τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού, δικάζονται από τα αρμόδια δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, των ειδικών ποινικών νόμων και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας».

Άρθρο 3 (Παραγραφή - Προθεσμία):

Οι αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 παραγράφονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 111 και 112 του Ποινικού Κώδικα. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 113 παράγραφοι 1 έως 3 του Ποινικού Κώδικα, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος, κατά τη διάρκεια της οποίας τελέστηκε η πράξη και β) όσο ισχύει η απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, για την αναστολή της δίωξης, της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 5,

Άρθρο 4 («Η αρμοδιότητα της Βουλής»): «1. Δεν επιτρέπεται προκαταρκτική εξέταση, ποινική δίωξη, προανάκριση ή ανάκριση κατά Υπουργού, για τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, χωρίς προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, κατά τα άρθρα 5 και 6 του παρόντος, 2. Αν κατά τη διεξαγωγή άλλης διοικητικής εξέτασης, προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης ή ανάκρισης, προκόψουν στοιχεία, τα οποία έχουν σχέση με τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την εξέταση, προανάκριση ή ανάκριση. 3. Η διαβίβαση των στοιχείων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, δεν εμποδίζει την πρόοδο της έρευνας ή εξέτασης ως προς άλλα πρόσωπα. 4. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται σε αυτόν που διενεργεί την έρευνα ή την εξέταση αξιολόγηση των στοιχείων που έχουν σχέση με ενδεχόμενη ποινική ευθύνη Υπουργών».

Πρέπει να επισημανθεί ότι, ενώ το Ψήφισμα της 25ης Νοεμβρίου 2019, της Ο' Αναθεωρητικής Βουλής κατήργησε την προθεσμία σχετικά με την αρμοδιότητα της Βουλής να παραπέμπει Υπουργούς έως το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου, που αρχίζει μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης, ο εφαρμοστικός νόμος 3126/2003 δεν είχε τροποποιηθεί έως τις 16/05/2025 και εξακολούθησε να προβλέπει στο άρθρο 3 παράγραφος 2 ότι «το αξιόποινο των πράξεων των Υπουργών, που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1, εξαλείφεται με το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης, εάν ως τότε η Βουλή δεν έχει αποφασίσει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του Υπουργού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον νόμο αυτόν».

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Νόμου υπ' αριθμ. 5197/2025 {ΦΕΚ Α 76/16.05.2025}: «Διαπιστώνεται η κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3126/2003 {Α' 66} από την έναρξη ισχύος του Ψηφίσματος της 25ης Νοεμβρίου 2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων {Α' 187} σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 110 του Συντάγματος.»

Με την επιφύλαξη της παραπάνω τροποποίησης καθώς και των νομικών επιχειρημάτων που υποστηρίζουν ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος του 2019 επηρέασε και τον εφαρμοστικό νόμο, συγκεκριμένα το άρθρο 3, παράγραφος 2 του Νόμου υπ' αριθμ. 3126/2003, που στη συνέχεια κατέστη αντισυνταγματικός, η ερμηνεία και η εφαρμογή της εν λόγω διάταξης σε σχέση με αξιόποινες πράξεις που διαπράχθηκαν πριν από τις 16/05/2025, εξακολουθεί να ανάγεται σε ζήτημα αναδρομικής εφαρμογής μιας ευνοϊκότερης ποινικής διάταξης, που προφανώς θα ελέγχεται όχι μόνο από τα εθνικά δικαστήρια, αλλά ενδεχομένως και από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων αποτελείται από το σύνολο των Βουλευτών, δηλαδή από 300 μέλη, τα οποία εκλέγονται από τις βουλευτικές εκλογές που κανονικά διεξάγονται κάθε τέσσερα χρόνια, εκτός εάν η Βουλή διαλυθεί νωρίτερα. Το χρονικό διάστημα μεταξύ δύο εκλογικών αναμετρήσεων ονομάζεται "βουλευτική περίοδος".

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρα 22-23) η σύγκληση της Ολομέλειας της Βουλής σε σύνοδο γίνεται με προεδρικό διάταγμα, εκτός από τις περιπτώσεις για τις οποίες, η Βουλή συνέρχεται, κατά το Σύνταγμα *αυτοδικαίως*. Με την επιφύλαξη του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Κανονισμού της Βουλής καί του άρθρου 40 του

Συντάγματος, η Ολομέλεια της Βουλής συνέρχεται *αυτοδικαίως* κάθε έτος την πρώτη Δευτέρα του Οκτωβρίου σε τακτική σύνοδο για τα ετήσια έργα της. Η λήξη των εργασιών των τακτικών συνόδων της Βουλής κηρύσσεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά την πάροδο της καθοριζόμενης από το Σύνταγμα ελάχιστης διάρκειας τους. Ως εκ τούτου, συνήθως, οι τακτικές συνένοδοι ξεκινούν αρχές Οκτωβρίου και λήγουν τον Ιούνιο του επόμενου έτους, όταν η Βουλή διακόπτει τις εργασίες της και μέρος του νομοθετικού έργου και του κοινοβουλευτικού ελέγχου ασκείται από τα Τμήματα διακοπών της Βουλής.

Επί του παρόντος, βρισκόμαστε στη δεύτερη τακτική σύνοδο της βουλευτικής περιόδου, η οποία ξεκίνησε μετά τις εθνικές εκλογές του Μαΐου του 2023. Δεν έχει ακόμη ανακοινωθεί πότε θα ολοκληρωθούν οι εργασίες της εν λόγω τακτικής συνόδου. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μας, η ποινική ευθύνη για τις πράξεις υπουργών που αναφέρονται στο άρθρο 86 παρ. 1 του Συντάγματος, και οι οποίες φέρονται να τελέστηκαν κατά την προηγούμενη βουλευτική περίοδο, θα μπορούσε να θεωρηθεί παραγεγραμμένη, σε περίπτωση που η Βουλή αποφασίσει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά υπουργού μετά τη λήξη των εργασιών της εν λόγω δεύτερης τακτικής συνόδου.

Με βάση τα ανωτέρω, όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και οι πληροφορίες που σχετίζονται με τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις, και οι οποίες θα μπορούσαν να εξεταστούν από τη Βουλή στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της που απορρέουν από το άρθρο 86 του Συντάγματος, θα πρέπει πλέον να διαβιβαστούν στη Βουλή, ακόμη και αν υπάρχει κίνδυνος παρεμπόδισης της έρευνας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας σε σχέση με άλλους δράστες, και αξιόποινες πράξεις, καθώς η εν λόγω έρευνα δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Επισημαίνεται ότι αυτού του είδους τα αποδεικτικά στοιχεία προέκυψαν κατόπιν επαναξιολόγησης της δικογραφίας υπό το πρίσμα αποδεικτικών στοιχείων που προήλθαν από την παρακολούθηση επικοινωνιών που διατάχθηκαν στις υποθέσεις 1.00035/2023 και 1.000687/2024 και συσχετίστηκαν στην εν λόγω υπόθεση δυνάμει των βουλευμάτων 848/13-3-2025 και 1662/2Q25 του Δικαστικού Συμβουλίου του Πρωτοδικείου Αθηνών. Η πλήρης αξιολόγηση των εν λόγω επικοινωνιών σχετικά με πιθανή τέλεση αξιόποινων πράξεων αποδείχθηκε δύσκολο έργο, καθώς απαιτήθηκε και εξακολουθεί να απαιτείται πρόσβαση σε πολλά δεδομένα και ειδικές γνώσεις, τα οποία δεν είναι πάντα διαθέσιμα ούτε στις προανακριτικές αρχές, αλλά ούτε στο γραφείο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Αθήνα. Επιπλέον, κατέστη προφανές ότι όλες οι πληροφορίες που ζητήθηκαν από το ΟΠΕΚΕΠΕ υποβλήθηκαν σε επεξεργασία από τους αξιωματούχους που βρίσκονται υπό έρευνα, θέτοντας σε κίνδυνο την ακεραιότητα των αποδεικτικών στοιχείων. Παρόλ' αυτά, λόγω του κινδύνου πιθανές αξιόποινες πράξεις που σχετίζονται με την ποινική ευθύνη Υπουργών να παραγράφουν, όλες οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να διαβιβαστούν στη Βουλή κατά προτεραιότητα.

Εκτιμώντας επίσης ότι, κατά τη διάρκεια της εν λόγω έρευνας προέκυψαν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις αξιόποινες πράξεις της ι) συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ii) της ηθικής αυτουργίας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 5 παράγραφος 1, άρθρο 4 παράγραφος 3 άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371], οι οποίες σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο στοιχειοθετούν: α) συνέργεια σε

απιστία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελούμενη από κοινού και κατ' εξακολούθηση, με ζημίες που υπερβαίνουν το συνολικό ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ και β) ηθική αυτοουργία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που τελέστηκε από κοινού και κατ' εξακολούθηση, με ζημία που υπερβαίνει το συνολικό ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ [άρθρα 26α, 27, 46 παρ. 1, άρθρα 94, 98, 390 παρ. 1 β-α του Ποινικού Κώδικα και άρθρο 24 παρ. 4, άρθρο 26 παράγραφοι 1 και 3 του Νόμου 4689/2020], η διάπραξη των οποίων φέρεται να συνδέεται με τους: α) Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη, υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος διατέλεσε στη θέση αυτή από τις 9.7.2019 έως τις 5.1.2021 και β) Ελευθέριο Αυγενάκη, υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος διορίστηκε στη θέση αυτή στις 27.6.2023 καί διετέλεσε έως τις 14.6.2024, Λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 34 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να εφαρμοστεί κατ' αναλογία στην παρούσα υπόθεση, δεδομένου ότι η διεξαγωγή έρευνας σε σχέση με τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις απαγορεύεται δυνάμει του άρθρου 86 του ελληνικού Συντάγματος, το οποίο παρέχει στη Βουλή την αποκλειστική αρμοδιότητα να διεξάγει έρευνα και να ασκήσει διώξεις κατά μελών της κυβέρνησης για ποινικά αδικήματα.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ το 10^ο μόνιμο τμήμα να παραπέμψει την υπόθεση 1.000757/2025, η οποία προέρχεται από τον χωρισμό της υπόθεσης 1.0001299/2024, που αφορά τους Μαυρουδή Βορίδη καί Ελευθέριο Αυγενάκη, στις αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Υπογραφές Ευγενία ΚΥΒΕΛΟΥ Ελένη ΣΙΙΚΟΥ.

*Όπως έχει αναφερθεί και καταγράφεται στην παραπάνω πρόταση της, η ΕΠΠΟ έχει σε εξέλιξη έρευνα σχετικά με ένα **φερόμενο οργανωμένο σύστημα απάτης που αφορά γεωργικά κονδύλια και διαφθορά στην οποία εμπλέκονται δημόσιοι υπάλληλοι του Ελληνικού Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)**. Κατά τη διάρκεια αυτής της έρευνας, προέκυψαν πληροφορίες σχετικά με την **πιθανή εμπλοκή δύο πρώην υπουργών στην υποβοήθηση και υποκίνηση της υπεξαίρεσης (κατάχρηση εμπιστοσύνης) γεωργικών κονδυλίων της ΕΕ κατά την άσκηση των επίσημων καθηκόντων τους**.*

*Σύμφωνα με το **άρθρο 86 του ελληνικού Συντάγματος**, εάν κατά τη διάρκεια μιας έρευνας προκύψουν **στοιχεία που αφορούν αδικήματα που διαπράχθηκαν από υπουργούς κατά την άσκηση των καθηκόντων τους**, ακόμη και αν στη συνέχεια αποχωρήσουν από τη θέση τους, **θα πρέπει να διαβιβαστούν αμέσως στη Βουλή. Αυτό καθιστά αδύνατη την πλήρη εκτέλεση των καθηκόντων της ΕΠΠΟ και επιβάλλει τη διάσπαση της εν εξελίξει έρευνάς της για ό,τι αφορά την πιθανή ποινική ευθύνη μελών της ελληνικής κυβέρνησης**. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία όφειλε να συμμορφωθεί με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, η οποία **απαγορεύει στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να ερευνά και να ασκεί δίωξη κατά εν ενεργεία ή πρώην μελών της ελληνικής κυβέρνησης**. Ωστόσο, κατά την άποψή μας, αυτό περιορίζει την αρμοδιότητα της ΕΠΠΟ, κατά παράβαση του κανονισμού ΕΠΠΟ. Καθώς πρόκειται για ζήτημα συμβατότητας μεταξύ του δικαίου της ΕΕ και του εθνικού δικαίου, η ΕΠΠΟ έχει ήδη αναφέρει το θέμα αυτό στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι η ανεξάρτητη εισαγγελική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι υπεύθυνη για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την εκδίκαση εγκλημάτων κατά των οικονομικών συμφερόντων.»

Σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος «3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής, η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία.»

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 3126/2003, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει «*Η πρόταση για άσκηση της ποινικής δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές, με συγκεκριμένη αναφορά στα στοιχεία της αξιόποινης πράξης και μνεία των διατάξεων που παραβιάστηκαν, διαφορετικά είναι απαράδεκτη.*»

Σύμφωνα με το άρθρο 154 του Κανονισμού της Βουλής «*1. Για την άσκηση δίωξης κατά το προηγούμενο άρθρο εναντίον προσώπου που είναι ή διατέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός απαιτείται πρόταση κατηγορίας και απόφαση της Βουλής που δέχεται την πρόταση αυτή. 2. Η πρόταση για την άσκηση δίωξης κατά των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 153 υποβάλλεται γραπτώς και υπογράφεται τουλάχιστον από τριάντα (30) Βουλευτές, διαφορετικά, είναι απαράδεκτη. 3. Η πρόταση για άσκηση δίωξης πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τις πράξεις ή τις παραλείψεις που σύμφωνα με το νόμο για την ευθύνη των Υπουργών είναι αξιόποινες και να μνημονεύει τις διατάξεις που παραβιάστηκαν. [...]».*

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η κίνηση της ποινικής δίωξης κατά όσων διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης εκκινεί με την κατάθεση ενώπιον της Βουλής γραπτής πρότασης τουλάχιστον 30 βουλευτών, η οποία αναφέρει αφενός τα στοιχεία της αξιόποινης πράξης κι αφετέρου τις ποινικές διατάξεις στις οποίες τυποποιούνται οι αποδιδόμενες πράξεις. Έτι δε περαιτέρω, η πρόταση εισάγεται σε ψηφοφορία, εντός των εκ του άρθρ. 155 του ΚτΒ προθεσμιών, σε ειδική ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας της Βουλής.

Λαμβάνοντας δε υπόψη την, κατά το άρθρο 86 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 3126/2003, απαγόρευση στην δικαστική αρχή να διενεργεί οποιαδήποτε διερεύνηση ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών μελών της Κυβέρνησης και την ως εκ τούτου ελάχιστη ή και καθόλου προηγούμενη συγκέντρωση αποδεικτικού υλικού, προκύπτει ότι στο πρώιμο αυτό διαδικαστικό στάδιο της κατάθεσης και αποδοχής της πρότασης για την σύσταση επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης της Βουλής δεν απαιτείται και δεν προβλέπεται ένας ελάχιστος βαθμός υπονοιών διάπραξης αξιόποινων πράξεων για το βάσιμο αυτής, τυχόν δε αντίθετη παραδοχή θα καθιστούσε εν τοις πράγμασι ανενεργή, αφενός την καταστατική πρόνοια ότι η απαγόρευση στη δικαστική αρχή τίθεται υπέρ της αποκλειστικής δικαστικής αρμοδιότητας της Βουλής κι όχι υπέρ της θέσπισης ιδιότυπου ανεύθυνου των υπουργών, κι αφετέρου την εξουσία της επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης της

Βουλής η οποία ως οιοιεί Εισαγγελέας είναι το όργανο το οποίο έχει την καταστατική αρμοδιότητα διερεύνησης.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Με βάση το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Ελληνική Βουλή, διερευνήτες είναι οι εξής κατηγορίες:

Συγκεκριμένα εξετάζονται τα αδικήματα σε ευρωπαϊκή βάση.

i) Απιστία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης - άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 4 παράγραφος 3 και άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.

ii) Συνέργεια σε απιστία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης - άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 5 παράγραφος 1, άρθρο 4 παράγραφος 3, άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371. iii) Ηθική αυτουργία στην ανωτέρω αναφερθείσα αξιόποινη πράξη (υπό το σημείο «1»)- άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, άρθρο 5 παράγραφος 1, άρθρο 4 παράγραφος 3, άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 iv) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με επίκεντρο τα εγκλήματα PIF (άρθρο 22 παράγραφος 2 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία).

Και με βάση την **ελληνική νομοθεσία**

1. Απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, τελούμενη από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ
2. Συνέργεια στην απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
3. Υποκίνηση στην απιστία, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
4. **Εγκληματική οργάνωση** με σκοπό τη διάπραξη των παραπάνω αδικημάτων – Άρθρα 26α, 27, 187(1) ΠΚ.»

Εξ υπαρχής όμως πρέπει να διαφωνήσω και τούτο διότι στην αιτιολογική έκθεση του νόμου 3126/2003 (περί ευθύνης υπουργών) αναφέρει ως γενεσιουργό λόγο της ψήφισής του τη **προσπάθεια εξάλειψης των υπαρχουσών διακρίσεων υπέρ των Υπουργών**, που δεν επιβάλλονται από το Σύνταγμα και στην πρόβλεψη οικονομικών μέτρων που διευκολύνουν το ανακριτικό έργο. Στο προοίμιο της δε τονίζει ότι το **ειδικό συνταγματικό καθεστώς, το σχετικό με την ποινική ευθύνη των Υπουργών, υπάρχει προς όφελος της καλής λειτουργίας του πολιτεύματος και όχι για την αυξημένη προστασία των φυσικών προσώπων των Υπουργών.**

Δεν μπορεί κατά τα ανωτέρω να νοηθεί η συγκρότηση, συμμετοχή, διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης ως διαρκής αξιόποινη πράξη κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων. Υπερβαίνει, όπως αναλύθηκε, υπουργικές αρμοδιότητες, θέσεις, κρατική και κυβερνητική ιεραρχία, ως μια πολυεπίπεδη ομάδα αυτονομημένη απ το κράτος, το κόμμα, την κυβέρνηση δρώσα με δικούς της σκοπούς πέρα και εκτός κάθε κυβερνητικής αρμοδιότητας. Επομένως εκφεύγει του άρθρου 86 Σ και του νόμου περί ευθύνης Υπουργών και ανήκει στην τακτική δικαιοσύνη η τυχόν διερεύνηση των σχετικών κακουργηματικών αδικημάτων.

Επομένως η Βουλή δεν είχε την αρμοδιότητα κατ άρθρο 86 να εξετάσει την δικογραφία επί της ουσίας, να αξιολογήσει τις αποδιδόμενες αξιόποινες πράξεις, τα εμπλεκόμενα πολιτικά πρόσωπα, να εκτιμήσει το αποδεικτικό υλικό, να συγκροτήσει ή απορρίψει αίτημα για προανακριτική επιτροπή, ούτε να αχθεί σε κρίση για παραπομπή ή όχι σε Ειδικό Δικαστήριο με βάση το νόμο περί ευθύνης Υπουργών, ούτε να συντάξει προς τούτο κατηγορητήριο, καθόσον οι πράξεις αυτές δεν ανήκουν ούτε πραγματοποιούνται κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων.

Αποκλειστική αρμοδιότητα ανήκει συνολικά στην Τακτική Δικαιοσύνη και εν προκειμένω στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, καθόσον αφορά κοινοτικά κονδύλια.

Πιο αναλυτικά:

Με βάση την αξιολόγηση των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών που κατεργλαφησαν νομίμως ,οι οποίες χρησιμοποιούνται νομίμως ως αποδεικτικά στοιχεία στην παρούσα υπόθεση, την εξέταση των μαρτύρων ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής , των προσαχθέντων και κατατεθέντων στην Εξεταστική Επιτροπή εγγράφων κλπ διαπιστώνεται ότι στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ –συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.

Το σύστημα αυτό ενισχύθηκε μετά την απομάκρυνση του Γρηγόρη Βάρρα, κυρίως κατά την προεδρία του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Δημήτρη Μελά.

Αποδεικνύονται έντονες ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν τις διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη να τιμωρήσουν υπαλλήλους που θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους αυτούς. **Φέρεται να ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου Υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.**Ένα τυπικό παράδειγμα είναι η περίπτωση του Γεώργιου Ξυλούρη, παραγωγού από την Κρήτη, που αναφέρεται στη δήλωση του Ευάγγελου Σημανδράκου. Συγκεκριμένα, ο Γεώργιος Ξυλούρης και μέλη της οικογένειάς του δήλωναν ψευδή αριθμό ζώων, καθώς και επιλέξιμες εκτάσεις εκτός Κρήτης, στα νησιά Χίος και Πάρος.

Κατά την προκαταρκτική εξέταση των φακέλων, τόσο ο **Γρηγόριος Βάρρας, όσο και ο Ευάγγελος Σημανδράκος, αναφέρθηκαν, μεταξύ άλλων, σε μέλη της ελληνικής κυβέρνησης, δηλαδή στους πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μ. Βορίδη και Λ. Αυγενάκη, υπονοώντας ότι κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων τους, υποστήριξαν μέλη του ΔΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ τα οποία ενήργησαν κατά παράβαση των κανόνων της ορθής διαχείρισης των κοινοτικών πόρων.** Αυτές οι ένορκες καταθέσεις, εξεταζόμενες υπό το φως των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέχθηκαν από τη νόμιμη άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, συνιστούν αποδεικτικό υλικό που υπάγεται στο άρθρο 86 παρ.1 περ. β του Συντάγματος. (σελ18 διαβιβαστικού).

Μέλη της διοίκησης του **ΟΠΕΚΕΠΕ** φέρονται να **ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία, για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.**

Συμπερασματικά προκύπτει από όλα τα παραπάνω στοιχεία, ότι για την περίοδο 2019-2024, μέλη του Δ.Σ και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ ενήργησαν σε συντονισμό με:

- Αρμοδίους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
- Εκπροσώπους των Κ.Υ.Δ,
- Και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του Καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης,

Προκειμένου:

1. Να πληρούνται τεχνητά οι προϋποθέσεις για να λάβουν πλεονεκτήματα βάσει της ΚΑΠ, κυρίως με την κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το εθνικό απόθεμα, μέσω ψευδών δηλώσεων αριθμού ζώων ή έκτασης.
2. Να παρεμποδιστούν οι ουσιαστικοί έλεγχοι μέσω της εφαρμογής της τεχνικής λύσης. (σελ.31 διαβιβαστικού)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της παρούσας έρευνας, προέκυψαν ενδείξεις για αδικήματα 1. Συνέργειας σε κατάχρηση κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε και 2.ηθικής αυτοουργίας στην τέλεση κατάχρησης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε τα οποία υπάγονται στο Εθνικό Δίκαιο ως:

1. Απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, τελούμενη από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ
2. Συνεργεία στην απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
3. Υποκίνηση στην απιστία, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
4. **Εγκληματική οργάνωση** με σκοπό τη διάπραξη των παραπάνω αδικημάτων – Άρθρα 26α, 27, 187(1) ΠΚ.»

Τα αδικήματα αυτά φέρεται να σχετίζονται με :

- 1) Τον **Μάκη Βορίδη**, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από 9/07/2019 έως 05/01/2021,
- 2) Τον **Ελευθέριο Αυγενάκη**, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από 27/06/2023 έως 14/06/2024 (σελ.36 διαβιβαστικού)

γ) Πρέπει επίσης να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά η τέλεση και άλλων αξιοποιήσιμων πράξεων, και από άλλα πρόσωπα που δεν περιλαμβάνονται στο διαβιβαστικό αλλά η Βουλή έχει την αρμοδιότητα διερεύνησης και διεύρυνσης του κατηγορητηρίου και ως προς την κατηγορία και ως προς τα πρόσωπα, όπως ενδεικτικά η συγκρότηση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση (187 παρ.1 ΠΚ), καθώς προκύπτουν αποδεικτικά στοιχεία από τις δικογραφίες και κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο ειδικό κεφάλαιο στο τέλος του παρόντος υπό τον τίτλο «Συγκρότηση Συμμορίας».

Σύντομο ιστορικό

Από το ΥΠΑΑΤ και τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό **εποπτεύονται και μια σειρά φορέων με τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου**. Ανάμεσα στα εποπτευόμενα από το ΥΠΑΑΤ ΝΠΙΔ είναι και ο **ΟΠΕΚΕΠΕ** (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων).

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού είναι ο Ελληνικός Οργανισμός **πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων που λειτουργεί από το 2001 υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**.

Στόχος του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών είναι να **καταβάλλει έγκαιρα, σωστά και με διαφάνεια τις αγροτικές ενισχύσεις** που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον γεωργικό τομέα.

Συγκεκριμένα ο ΟΠΕΚΕΠΕ **διαχειρίζεται ως εντολοδόχος του ελληνικού δημοσίου και για λογαριασμό της Ελλάδας τις ενισχύσεις των δύο κοινοτικών ταμείων** για την χρηματοδότηση των γεωργικών δαπανών του κοινοτικού προϋπολογισμού, δηλαδή το [Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων \(ΕΓΤΕ\)](#) και το [Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης \(ΕΓΤΑΑ\)](#) καθώς και του [Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας \(ΕΤΑ\)](#)

Δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι κυρίως οι αγρότες-κτηνοτρόφοι αλλά και οι επενδυτές του αγροτικού τομέα, μεταποιητικές επιχειρήσεις κ.λπ.

Με βάση την αξιολόγηση των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών που υπεκλάπησαν οι οποίες χρησιμοποιούνται νομίμως ως αποδεικτικά στοιχεία στην παρούσα υπόθεση και τις εξετάσεις μαρτύρων ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, διαπιστώνεται ότι στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ –συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.

Μέλη της διοίκησης του [ΟΠΕΚΕΠΕ](#) φέρονται να ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία, για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.

Ως προς τα δύο πολιτικά πρόσωπα που κατονομάζονται στο διαβιβαστικό προς την Βουλή ήτοι:

1.ΜΑΚΗΣ (ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ) ΒΟΡΙΔΗΣ

Ο Μάκης (Μαυρουδής) Βορίδης, κατά το χρονικό διάστημα από τον **Ιούλιο του 2019 έως και την 4η Ιανουαρίου 2021**, έφερε την ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (η οποία του είχε ανατεθεί κατόπιν διορισμού από τον Πρωθυπουργό ΦΕΚ Α 121/9-07-2019).

2. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ

Ο Λευτέρης Αυγενάκης, κατά το χρονικό διάστημα από τον **27 Ιουνίου του 2023 έως και τις 14 Ιουνίου 2024**, έφερε την ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (η οποία του είχε ανατεθεί κατόπιν διορισμού από τον Πρωθυπουργό).

Α.Ως προς την αρμοδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Σύμφωνα προς το **ΠΔ 97/2017 (Οργανισμός του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)**:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Άρθρο 1

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), αποτελεί ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας. Για την επίτευξη της αποστολής του το Υπουργείο προωθεί:

- 1) Την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων.
- 2) Την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα.
- 3) Την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού.
- 4) Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).
- 5) Την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.
- 6) Την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα.
- 7) Την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και αλιευτική παραγωγή.

Από το ΥΠΑΑΤ και τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό **εποπτεύονται και μια σειρά φορέων με τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου**. Ανάμεσα στα εποπτευόμενα από το ΥΠΑΑΤ ΝΠΙΔ είναι και ο **ΟΠΕΚΕΠΕ** (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων).

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού είναι ο Ελληνικός Οργανισμός **πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων που λειτουργεί από το 2001 υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.**

Στόχος του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών είναι να **καταβάλλει έγκαιρα, σωστά και με διαφάνεια τις αγροτικές ενισχύσεις** που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον γεωργικό τομέα.

Συγκεκριμένα ο ΟΠΕΚΕΠΕ **διαχειρίζεται ως εντολοδόχος του ελληνικού δημοσίου και για λογαριασμό της Ελλάδας τις ενισχύσεις των δύο κοινοτικών ταμείων** για την χρηματοδότηση των γεωργικών δαπανών του κοινοτικού προϋπολογισμού, δηλαδή το [Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων \(ΕΓΤΕ\)](#) και το [Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης \(ΕΓΤΑΑ\)](#) καθώς και του [Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας \(ΕΤΑ\)](#)

Δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι κυρίως οι αγρότες-κτηνοτρόφοι αλλά και οι επενδυτές του αγροτικού τομέα, μεταποιητικές επιχειρήσεις κ.λπ.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν προσδιορίζει ούτε επεμβαίνει στο περιεχόμενο της κοινοτικής πολιτικής για τη γεωργία αλλά **καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με τη χορήγηση των κοινοτικών ενισχύσεων και φροντίζει ώστε να υλοποιηθούν όλα όσα προβλέπονται από τα θεσμικά κείμενα** που αναφέρονται στην Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ συνεπώς είναι ένας **οργανισμός που ελέγχει και ελέγχεται προκειμένου να κατανεμηθούν δίκαια, σωστά και έννομα τα περίπου 3 δισεκατομμύρια ευρώ που διαχειρίζεται ετησίως.**

Μερικά ιστορικά στοιχεία:

- Ο ΟΠΕΚΕΠΕ συστήθηκε το 1998 με το [Νόμο 2637 \(ΦΕΚ 200/Α/1998\)](#) και είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, Δημοσίου Συμφέροντος.
- Συστάθηκε ως επιχειρησιακός οργανισμός και δραστηριοποιείται από τις 1.9.2001 με προσωρινή διαπίστευση μέχρι τις 2 Σεπτεμβρίου 2002 οπότε και έλαβε και οριστική διαπίστευση ως οργανισμός πληρωμών.
- Από το 2005 είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα που έχει την ευθύνη για τις επιδοτήσεις της νέας ΚΑΠ, η οποία εφαρμόστηκε στη χώρα μας από το 2006.
- Το 2006 λόγω της αναδιοργάνωσης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, έγινε ο υπεύθυνος οργανισμός πληρωμής και των δύο γεωργικών ταμείων, του ΕΓΤΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων) και του ΕΓΤΑΑ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης), καθώς επίσης και βάσει του και του [Νόμου 3508 \(ΦΕΚ 249/Α/2006 άρθρο 3\)](#) του ΕΤΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας).
- Η νέα ΚΑΠ οδήγησε στην πλήρη αναδιάρθρωση του ΟΠΕΚΕΠΕ η οποία θα τεθεί σε εφαρμογή από την Άνοιξη του 2007.
- **Εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)**
 - Έχει Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από 13 μέλη.
 - Εδρεύει στην Αθήνα και έχει 6 Περιφερειακές Διευθύνσεις.
 - Έχει 4 Περιφερειακές Μονάδες επιπέδου Υποδιεύθυνσης και 39 Νομαρχιακές Μονάδες επιπέδου Τμήματος.

· Ο Οργανισμός πληρώνει κάθε χρόνο περί τα 3 δις ευρώ κοινοτικών επιδοτήσεων σε περίπου 900.000 δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων, αγροτών, αγροτικών συνεταιρισμών, εξαγωγικών επιχειρήσεων κ.λπ.

Σκοπός του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε ως Ν.Π.Ι.Δ. και σύμφωνα με τα άρθρα 13-29 του [Νόμου 2637/1998 \(ΦΕΚ 200/Α/1998, Ιδρυτικός Νόμος\)](#), όπως αυτός ισχύει είναι:.

1. Η διαχείριση των πιστώσεων του [Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων \(Ε.Γ.Τ.Ε.\)](#), του [Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης \(Ε.Γ.Τ.Α.Α.\)](#) και του [Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας \(Ε.Τ.Α.\)](#) δυνάμει των [Κανονισμών \(ΕΚ\) 1290/2005 και 1698/2005](#) του Συμβουλίου, όπως αυτοί ισχύουν, σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.

2. Η πρόληψη και η πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος των παραπάνω πιστώσεων, όπως και η ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών, τα οποία έχουν καταβληθεί παρανόμως ή αχρεωστήτως.

Οι αρμοδιότητες του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. σύμφωνα με τα άρθρα 13-29 του [Νόμου 2637/1998 \(ΦΕΚ 200/Α/1998\) \(Ιδρυτικός Νόμος\)](#), όπως αυτός ισχύει είναι μεταξύ άλλων οι ακόλουθες:

α) Ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π.) του άρθρου 26 του [Νόμου 992/1979 \(ΦΕΚ 280/Α/1979\)](#), η έγκριση της πληρωμής τους και η έκδοση εντολών πληρωμής σε βάρος του Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. Η τήρηση στοιχείων και αρχείων των γενομένων πληρωμών.

β) Η διενέργεια κάθε είδους ελέγχου σχετικού με τη νομιμότητα των πληρωμών και την κίνηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης.

γ) Η συγκέντρωση των στοιχείων και η πρόταση για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, όπως και η κατάρτιση των ισοζυγίων, ισολογισμού και απολογισμού αποτελεσμάτων χρήσης.

δ) Η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων και η έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της κοινής αγροτικής πολιτικής στον τομέα των εγγυήσεων, τους ελέγχους και τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και αφορούν μέτρα στην εσωτερική αγορά και τις εισαγωγές εξαγωγές, σε εκτέλεση Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και θέματα συνεργασίας με άλλα Υπουργεία και Υπηρεσίες και Οργανισμούς Πληρωμών.

ε) Η έκδοση και η χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγών και εξαγωγών, καθώς και πιστοποιητικών προκαθορισμού της εισφοράς στην εισαγωγή και της επιστροφής κατά την εξαγωγή, η έκδοση αποσπασμάτων αυτών και η εκχώρηση (μεταβίβαση) των πιστοποιητικών σε τρίτους σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ) Η άσκηση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ως εντολοδόχου του Ελληνικού Δημοσίου των αρμοδιοτήτων της αγοράς και εκποίησης προϊόντων της αγοραστικής παρέμβασης, ιδία δε της διενέργειας των διαγωνισμών, της σύναψης των σχετικών

συμβάσεων, του ελέγχου των δικαιολογητικών, του προσδιορισμού της τελικής αξίας των εκποιούμενων προϊόντων, της εκκαθάρισης των ποσών για είσπραξη ή επιστροφή διαφορών, της παρακολούθησης των αποθεμάτων, της διαπίστωσης και βεβαίωσης ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων, φθορών ή αλλοιώσεων και της εισήγησης στα αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό κατά περίπτωση.

ζ) Η φύλαξη των εγγυητικών επιστολών και η είσπραξη των εγγυήσεων υπό μορφή μετρητών για την έκδοση των πιστοποιητικών εισαγωγής-εξαγωγής και προκαθορισμού, καθώς και η φύλαξη κάθε άλλης εγγύησης και η αποδέσμευση ή κατάπτωση αυτών.

η) Η συμμετοχή στην κατάρτιση των δανειακών συμβάσεων για τη χρηματοδότηση του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, καθώς και στην κατάρτιση των συμβάσεων καταβολής προμήθειας για τη διαχείριση του ανωτέρω λογαριασμού.

θ) Η κατάρτιση και η σύναψη διοικητικών συμβάσεων που προβλέπονται στα πλαίσια των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων.

ι) Η αποστολή των μηνιαίων καταστάσεων με τα παραστατικά εσόδων - εξόδων για την άσκηση κατασταλτικού ελέγχου του άρθρου 27 του [Νόμου 992/1979 \(ΦΕΚ 280/Α/1979\)](#) στην αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ια) Η συμμετοχή στην εκπροσώπηση στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα εφαρμογής του θεσμού των εγγυήσεων.

Καταμερισμός βοσκοτόπων- Τεχνική λύση απ το 2014

Μέχρι το 2004 οι επιδοτήσεις δίνονταν με βάση τον αριθμό των ζώων, άσχετα από βοσκοτόπια. Το 2005 η ΕΕ απαίτησε από τα κράτη -μέλη να έχουν ένα ψηφιακό χάρτη επί του οποίου ο κάθε παραγωγός θα δήλωνε τις εκτάσεις που θα χρησιμοποιούσε. Ο ορισμός βοσκοτόπου στην ΕΕ γινόταν με **βάση τα πρότυπα βορείων χωρών, με αποτέλεσμα οι μεσογειακοί βοσκότοποι με την θαμνώδη και ξυλώδη βλάστηση να μην αναγνωρίζονται ως βοσκότοποι**. Συνέπεια αυτού **πολλές εκτάσεις στην Ελλάδα δεν μπορούσαν να δηλωθούν ως βοσκότοποι με τον κίνδυνο απώλειας ενισχύσεων**. (<https://kozan.gr/archives/521995>). Από τα **24 εκ στρέμματα για βοσκοτόπια** που εμφανίζονταν στην Ελλάδα, **περίπου τα 9 εκ θεωρήθηκαν έτσι δασικές γαίες και ήταν μη επιλέξιμες** για τη λήψη ενισχύσεων.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία, για **κάθε αιγοπρόβατο απαιτούνται κατά μέσο όρο 2,1 στρέμματα βοσκοτόπου** για να εξασφαλίζεται η βιώσιμη εκτροφή και να πληρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι.

Η Ελλάδα το **2014 επί συγκυβέρνησης ΝΔ- ΠΑΣΟΚ** επιχειρεί να θεσμοθετήσει για πρώτη φορά τον ορισμό των βοσκοτόπων και λαμβάνει την απόφαση να καταρτίσει τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Ο **υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης της Νέας Δημοκρατίας, Γιώργος Καρασμάνης το 2014 θεσμοθετεί την «τεχνική λύση», προκειμένου να μη χαθούν εν δυνάμει επιδοτήσεις**, καθώς όπως προαναφέρθηκε με βάση τις προβλέψεις της Ε.Ε., τα ζώα πρέπει να αντιστοιχούν σε βοσκοτόπια συγκεκριμένης έκτασης για να δικαιολογηθούν και είχαν εξαιρεθεί σημαντικές εκτάσεις της χώρας ως μη επιλέξιμες (λόγω του ορισμού για το βοσκοτόπι).

Η «τεχνική λύση», που ήταν η κεντρική κατανομή βοσκοτόπων μόνο σε κτηνοτρόφους, επέτρεπε σε περιφέρειες όπου η βοσκήσιμη γη δεν επαρκούσε για το τοπικό ζωικό κεφάλαιο, να «δανειστούν» εκτάσεις από αλλού. Η «λύση» θα ίσχυε μόνο για το 2014 για κάλυψη εκτάκτων αναγκών, όμως τελικά παρέμεινε σε ισχύ μέχρι και πέρυσι.

Η ΚΥΑ 873/55993/26/5/2015

Η τεχνική λύση – που συμφωνήθηκε το 2015 με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – (ΚΥΑ 873/55993/26/5/2015, ΦΕΚ τεύχος Β 942/26-05-2015) επέτρεπε στους κτηνοτρόφους να δηλώνουν βοσκοτόπους μακριά από την περιοχή δραστηριότητάς τους, προκειμένου να μπορούν να λάβουν ενισχύσεις. Ορίζει όμως σχετικά με την «τεχνική λύση» ότι τυχόν **απόθεμα βοσκοτόπων δεν μπορεί να κατανεμηθεί σε κτηνοτρόφους που έχουν την έδρα εκμετάλλευσής τους σε ένα νησί και το απόθεμα βοσκοτόπων είτε σε άλλο νησί είτε σε άλλη περιφέρεια της ηπειρωτικής Ελλάδας.**

Επιτρέπει όμως για πρώτη φορά, με τροποποιητική απόφαση, και **σε μη κτηνοτρόφους να διεκδικούν δικαιώματα και σε βοσκοτόπια που δεν ήταν παραγωγικά, αρκεί να τα συντηρούν, να έκοβαν δηλαδή τα χόρτα στα 70 εκατοστά (εφημερίδα Καθημερινή).**

Με βάση την παραπάνω ΚΥΑ έγινε η κατανομή των βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας και ο υπολογισμός των Ατομικών Δικαιωμάτων Βασικής ενίσχυσης για την περίοδο 2015-2019, με τον τότε υπουργό κ. Ε. Αποστόλου να προαναγγέλλει την προκήρυξη Διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης τα οποία ανήγγειλαν και όλοι οι επόμενοι Υπουργοί ΑΑΤ όλων των κυβερνήσεων μέχρι σήμερα, χωρίς να τα υλοποιήσουν.

Έτσι είχαμε **εικονική κατανομή βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους** της χώρας, πολλές φορές εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από τις σταυλικές τους εγκαταστάσεις. Η **διαφορετική πυκνότητα βόσκησης κατά Χ.Ε** υπολογίστηκε χωρίς καμία επιστημονική μελέτη και τεκμηρίωση, διαιρώντας τις κατά το ΥΠΑΑΤ επιλέξιμες εκτάσεις βοσκοτόπων, με τις ζωικές μονάδες της κάθε Χ.Ε. Μια **εικονική πραγματικότητα άσχετη με την αληθή κατάσταση.**

Θεωρούνταν δε ως συναίνεση στην κατανομή συγκεκριμένου βοσκότοπου, η μη έγγραφη εναντίωση του κτηνοτρόφου. Εναντίωση που και να γίνονταν δεκτή, δεν άλλαζε την έκταση του βοσκότοπου που του κατανεμήθηκε, αλλά στην καλύτερη περίπτωση την τοποθεσία.

Το **2016** ο πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ Αθανάσιος Καρπέλης πρότεινε και ο υπ. Ευάγγελος Αποστόλου αποδέχθηκε την **κατανομή σε αγρότες της Κρήτης 8.000 εκταρίων βοσκοτόπων της Πελοποννήσου** και σε αγρότες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 1.900 εκτάρια της Δυτ. Μακεδονίας. Το ίδιο με περισσότερες περιοχές και μεγαλύτερη κατανομή έγινε το 2017 και 2018.

Κανονισμός OMNIBUS 2017 - επιστρέφουν οι κομμένες εκτάσεις

Η Κομισιόν τελικά υιοθετεί **νέο ορισμό για τα βοσκοτόπια**, ενσωματώνοντας τα μεσογειακά βοσκοτόπια και **επιστρέφοντας ουσιαστικά στην Ελλάδα τις εκτάσεις που είχαν κοπεί**. Ειδικότερα το **2017** ψηφίστηκε από ΕΕ ο κανονισμός OMNIBUS (2017/2393) που δίνεται νέος επιτέλους ορισμός βοσκοτόπου για όλο το Νότο, δηλαδή γίνονται επιλέξιμες προς ενίσχυση πληθώρα βοσκήσιμων πόρων, όπως **θαμνολίβαδικές και δασολίβαδικές εκτάσεις**, δηλαδή οι παραδοσιακά βοσκήσιμες εκτάσεις της χώρας.

Πάνω από 9 εκ. στρ. η αύξηση των βοσκήσεων εκτάσεων, όμως μέσω των σχεδίων βόσκησης, ώστε να καθοριστεί η αστική γη – η δασική – η κτηνοτροφική. (<https://kozan.gr/archives/521995>). Πολύ απλά μπήκαν στο σύστημα ως **επιλέξιμες εκτάσεις για βοσκοτόπια επιπλέον 9 εκ στρέμματα.**

Εθνικό απόθεμα

Ακόμη όμως τροποποιεί ο νέος κανονισμός του 2017 και τον τρόπο που δίνεται η επιδότηση, ώστε να προσφέρει κίνητρα στους νέους αγρότες και κτηνοτρόφους, με το λεγόμενο «Εθνικό Απόθεμα». Πρόκειται για έναν **κουμπαρά όπου μαζεύονται χρήματα για νέους αγρότες και κτηνοτρόφους. Το ύψος της συνολικής επιδότησης παραμένει σταθερό (1,2 δισ. ευρώ προς τους Έλληνες αγρότες ανά έτος- 2015-20), με αποτέλεσμα να μειώνονται τα κονδύλια για τους υπόλοιπους παραγωγούς.**

Τεχνικοί σύμβουλοι στο σύστημα καταχώρησης

Στη **καταχώρηση στο σύστημα/ διανομή των επιπλέον βοσκοτόπων** εισέρχεται η εταιρεία-τεχνικός σύμβουλος Neuropublic, που έχει **πρόσβαση στα δεδομένα του χαρτογραφικού υποβάθρου του οργανισμού**, σε συνεργασία με την **τεχνική εταιρεία ενός δασολόγου που συμμετέχει στην κωδικοποίηση των δασικών χαρτών**. Ο ίδιος και συγγενείς του είναι μεταξύ των κατηγορουμένων σε υπόθεση με **εικονικά βοσκοτόπια στον Γράμμο** (παρόλο που οι ίδιοι έχουν μόνιμη έδρα την Αττική), η οποία εκδικάστηκε στο Εφετείο την Πέμπτη 29 Μαΐου 2025. (<https://www.kathimerini.gr/society/563642557/ypothesi-o-pekepe-deka-chronia-patentes-gia-na-voskoun-eyro/>).

Οι αιτήσεις των παραγωγών γίνονται μέσω των πιστοποιημένων Κέντρων Υποδοχής Δικαιούχων (ΚΥΔ). Τα ΚΥΔ έχουν πρόσβαση στα διαθέσιμα βοσκοτόπια. Η εταιρεία «Γαία Επιχειρείν», **θυγατρική της Neuropublic**, έχει πιστοποιηθεί ως **φορέας συντονισμού και τεχνικής υποστήριξης των ΚΥΔ.**

Ο τότε υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης του ΣΥΡΙΖΑ κ. Βαγγέλης Αποστόλου θεσμοθετεί το **σύστημα κατανομής του Εθνικού Αποθέματος σε βοσκοτόπους χωρίς ζώα, και από ανθρώπους που δεν είναι κτηνοτρόφοι.** (<https://www.documentonews.gr/article/oi-ypoyrgoi-kai-to-colpo-grosso-me-ton-o-pekepe/>).

Συμπερασματικά: Έπρεπε σε αυτά τα 11 χρόνια που μεσολάβησαν από την προσωρινή «τεχνική λύση» του 2014 να είχε προχωρήσει και ολοκληρωθεί η σύνταξη Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης (Δ.Σ.Β), η δημιουργία Εθνικής Γεωγραφικής Βάσης δεδομένων των βοσκήσιμων γαιών, η οποία θα επικαιροποιείται και θα είναι δεξαμενή για επιλέξιμα βοσκοτόπια σε επίπεδο περιφερειών.

Το 2019 η νέα κυβέρνηση όχι μόνο δεν άλλαξε την τεχνική λύση του 2014 αλλά την συνέχισε, επικαιροποιώντας τις επιλέξιμες εκτάσεις μάλιστα. Το 2021 δε τροποποίησε την αρχική ΚΥΑ 873/55993/26.5.2015, με την ΚΥΑ 1217/264725/27.9.2021.

Αν και αυτό το σύστημα είχε θεωρηθεί προσωρινό, συνεχίστηκε για χρόνια χωρίς τους απαραίτητους ελέγχους και διασταυρώσεις, οδηγώντας έτσι σε μια απόλυτη διαστρέβλωση της πραγματικότητας, σε μια πλήρως εικονική πραγματικότητα με εικονικά αιγοπρόβατα σε εικονικά βοσκοτόπια προς άγρην επιδοτήσεων ακόμα και από ανθρώπους που δεν είχαν ζώα και δεν ήταν καν κτηνοτρόφοι. Ατασθαλίες και διασπάθιση επιδοτήσεων σε ημετέρους, μίζες, είχαν ως αποτέλεσμα την επέμβαση και τον έλεγχο από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την επιβολή προστίμου σε βάρος της χώρας.

Μηχανισμός διανομής εκτάσεων-ενισχύσεων

Έτσι αρχίζει να διαμορφώνεται ένα πλαίσιο με πολλά γκρίζα σημεία, και «τρύπες», ώστε να μπορούν να τα εκμεταλλευθούν προκειμένου να διεκδικούν ψευδώς εκτάσεις, και έτσι να υπαρπάζουν ενισχύσεις μη πραγματικοί δικαιούχοι, ή να λαμβάνουν πολλαπλάσια ποσά απ' ό,τι πραγματικά δικαιούνταν: α) μέσω διεκδίκησης βοσκοτόπων **διά της τεχνικής λύσης** (ακόμη και αν απλώς συντηρούσαν βοσκοτόπια κόβοντας υποτίθεται τα χόρτα) και β) **μέσω διεκδίκησης του Εθνικού Αποθέματος** (ακόμη και αν δεν είχαν ζώα και δεν ήταν κτηνοτρόφοι).

Από το 2017 λοιπόν προστίθενται κατά τα προαναφερόμενα ως επιλέξιμες οι επιπλέον εκτάσεις που αποδέσμευσε η Κομισιόν με το νέο ορισμό για τα βοσκοτόπια, τις οποίες κατά τα ανωτέρω ο τεχνικός σύμβουλος τις καταχωρούσε στο σύστημα. Κάπου εδώ αρχίζουν οι οργανωμένες στρεβλώσεις για την υπαρπαγή των ενισχύσεων, με την εμπλοκή υπηρεσιακών, του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αρμοδίων Υπουργών και των εταιρειών που είχαν πρόσβαση στα δεδομένα.

Παράλληλα όμως στον μηχανισμό που στήθηκε σταδιακά, **ρόλο κομβικό διαδραματίζουν τα ΚΥΔ**. Οι αιτήσεις των παραγωγών γίνονται μέσω των πιστοποιημένων Κέντρων Υποδοχής Δικαιούχων (ΚΥΔ). Τα ΚΥΔ έχουν πρόσβαση στα διαθέσιμα βοσκοτόπια. Η εταιρεία «Γαία Επιχειρείν», **θυγατρική της Neuropublic**, έχει πιστοποιηθεί ως **φορέας συντονισμού και τεχνικής υποστήριξης των ΚΥΔ**.

Η Neuropublic από το **2009 μέχρι το 2024**, με μοναδική εξαίρεση το 2022, αναλάμβανε μέσω ετήσιων διεθνών διαγωνισμών την υποστήριξη της διαδικασίας λειτουργίας του **Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχων (ΟΣΔΕ)** για τον **υπολογισμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης**, την υποβολή των δηλώσεων **ΟΣΔΕ**, την **ανάπτυξη του λογισμικού για τη διενέργεια των ελέγχων** και τον **υπολογισμό των ποσών πληρωμής** για κάθε δικαιούχο.

Επίσης, η «Γαία Επιχειρείν» συντόνιζε τα ΚΥΔ και έτσι είχε πρόσβαση στα στοιχεία των δηλώσεων ΟΣΔΕ και στο σύστημα καταγραφής αγροτεμαχίων σε όλη τη χώρα. Όλες οι διαδικασίες, καθώς και κάθε δικλίδα ασφαλείας του λογισμικού των ελέγχων, περνούσαν μέσα από τον τεχνικό σύμβουλο.

Νέοι κτηνοτρόφοι-Εθνικό Απόθεμα

Οι αιτήσεις για το εθνικό απόθεμα μπορούν να γίνουν μόνο μία φορά από νέους αγρότες και κτηνοτρόφους. Τι γινόταν στην πράξη από ένα καλά οργανωμένο κύκλωμα? Τα βοσκοτόπια εναλλάσσονταν κάθε χρόνο σε άλλους δικαιούχους. Έτσι ξεκίνησε μια καλά οργανωμένη, συστηματική εξαπάτηση με πληροφορίες, συντονισμό και βοήθεια εκ των έσω.

Την επόμενη χρονιά, οι ίδιοι άνθρωποι ζητούσαν χρήματα για συντήρηση βοσκοτόπου μέσω «τεχνικής λύσης» και άλλοι 'δικαιούχοι' έπαιρναν σειρά για το εθνικό απόθεμα. Οι ίδιες εκτάσεις από χρονιά σε χρονιά εμφανίζονταν να αλλάζουν ιδιοκτήτες. Ειδοποιούνταν άλλες ομάδες κτηνοτρόφων και τις δήλωναν απλά στα Ε9 τους.

Εγκύκλιοι διενέργειας ελέγχων- διασταύρωσης στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ

Πως κατέστη αυτό εφικτό και διέφευγε κάθε ελέγχου και διασταύρωσης?

Μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2020, η διενέργεια διοικητικών ελέγχων, για το εθνικό απόθεμα γινόταν με βάση την εγκύκλιο 85112/2015. Με βάση αυτή, οι ελεγκτές του ΟΠΕΚΕΠΕ υποχρεούνται να ελέγχουν τα παραστατικά ιδιοκτησίας σε μια συγκεκριμένη έκταση μόνο για τη χρονιά της αίτησης και όχι για προηγούμενα χρόνια. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως τυχόν αλλαγές στις ιδιοκτησίες εκτάσεων από χρόνο σε χρόνο δεν μπορούσαν να γίνουν αντιληπτές.

Ωστόσο τον Οκτώβριο του 2020 τα πράγματα άλλαξαν. Την περίοδο εκείνη πρόεδρος στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ήταν ο νυν αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Γρηγόρης Βάρρας. Με εγκύκλιο που εξέδωσε ο ΟΠΕΚΕΠΕ επί της προεδρίας του, προστέθηκαν μία σειρά από προϋποθέσεις για τους ελέγχους των τίτλων ιδιοκτησίας. Ειδικότερα για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια έπρεπε να ελεγχθεί η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του ιδιοκτήτη του αγροτεμαχίου, ενώ έπρεπε να προσκομιστούν και τα «προβλεπόμενα αποδεικτικά νόμιμης κατοχής όπως συμβόλαια, αποδεικτικό μεταγραφής στο υποθηκοφυλακείο, αριθμός κτηματολογίου κλπ».

Σε ό,τι αφορά στα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια έπρεπε να ελεγχθούν τα παραστατικά ενοικίασης, η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους, οι τίτλοι κτηματολογίου κτλ.

Ο Γρηγόρης Βάρρας σε δύο επιστολές προς τον ΥΠΑΑΤ (Βορίδης) (RefN ΟΠΕΚΕΠΕ 55940/8-9-28 Ν. 60996/28-9-2020), αναφέρεται σε αυτά τα θέματα. Όπως υπογράμμισε αποφάσισε να μην προτείνει στην επιστολή την υλοποίηση της «τεχνικής λύσης» για το 2020 και στη δεύτερη επιστολή υπονοεί ότι αντιμετώπισε προσπάθειες για την επιβολή αυτής της λύσης με το πρόσχημα ότι οι πληρωμές δεν θα ολοκληρώνονταν επιτυχώς και στην ώρα τους.

Έπειτα από έναν χρόνο από την τοποθέτησή του, ο κ. Βάρρας απομακρύνθηκε από τη θέση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά από απαίτηση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, Μάκη Βορίδη. Μιλώντας δημόσια ο κ. Βάρρας συνέδεσε την απομάκρυνσή του από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με «**οργανωμένα συμφέροντα**» και τις «**ευρωπαϊκές επιδοτήσεις**». Λίγο μετά την απομάκρυνσή του εξεδόθη **νέα εγκύκλιος από την τότε διοίκηση ΟΠΕΚΕΠΕ, όπου απλουστεύτηκαν οι όροι και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τους ελέγχους.**

«Οι δε διάδοχοί του, Θ. Παπάς και Δ. Μελάς τροποποίησαν εκ νέου την εγκύκλιο για τους ελέγχους, κατόπιν εισήγησης της διευθύντριας Τεχνικών Ελέγχων του Οργανισμού, επιστρέφοντας στο καθεστώς των χαλαρών ελέγχων», αναφέρεται στο σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο της ΕΡΡΟ.

Το **2021 από τον τότε νέο πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Δημήτρη Μελά, εκδίδεται νέα οδηγία προς τους ελεγκτές να περιορίζουν τους ελέγχους τους σε ένα μόνο έτος και να μην κάνουν σύγκριση με προηγούμενα έτη.** Δεν ζητείται η υποβολή τίτλων ιδιοκτησίας για να αποδειχθεί κυριότητα ή μίσθωση ενός βοσκοτόπου. **Αρκεί η συμπλήρωση του Ε9.** (<https://www.datajournalists.co.uk/2025/05/24/nea-stoicheia-gia-to-skandalo-toy-opekepe-poy-anedeixan-protoi-oi-data-journalists/>)

Ο οργανισμός λοιπόν **δεν μπορούσε να εντοπίσει τις ψευδείς δηλώσεις στα Ε9, γιατί σκοπίμως είχε δοθεί και ίσχυε η οδηγία για περιορισμό των ελέγχων στο τρέχον έτος** ο οποίος βασιζόταν μόνο στο **φορολογικό έντυπο Ε9 που κάθε δικαιούχος συμπλήρωνε και δήλωνε ουσιαστικά αυθαίρετα ότι ήθελε,** χωρίς να προσκομίζονται πραγματικοί τίτλοι κτήσης, μίσθωσης, κατοχής κλπ.

Το **2022** μάλιστα, η **Νομική Υπηρεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ γνωμοδότησε αρνητικά στο αίτημα των ελεγκτών για χρήση των στοιχείων του Κτηματολογίου στους διασταυρωτικούς ελέγχους** ώστε να ελέγχουν τις ιδιοκτησίες σε βάθος χρόνου και να αποκλειστούν περιπτώσεις απάτης. Το σκεπτικό ήταν ότι:

*«κατά τη διάρκεια της ανάρτησης οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να υποβάλει αίτηση διόρθωσης κτηματολογικής εγγραφής» και επομένως να «**αναμορφώνονται τα προσωρινά κτηματολογικά στοιχεία** προκειμένου να περαιωθεί η διαδικασία της κτηματογράφησης.... Ως εκ τούτου, μέχρι την έναρξη λειτουργίας του Κτηματολογίου σε κάθε περιοχή τα συλλεχθέντα στοιχεία για τα δηλωθέντα ακίνητα και για τα δικαιώματα επ' αυτών **τελούν υπό επεξεργασία και η οποιαδήποτε χρήση τους θα μπορούσε να χαρακτηριστεί επισφαλής.**».*

(<https://www.datajournalists.co.uk/2025/06/01/skandalo-opekepe-ta-eggrafa-poy-kaine-maki-voridi-kai-nomiki-ypiresia/>)

Το αποτέλεσμα ήταν οι ελεγκτές να συνεχίσουν να ελέγχουν τις ιδιοκτησίες με βάση αποκλειστικά το φορολογικό έντυπο **Ε9 των αιτούντων (όπου καθένας ουσιαστικά δηλώνει ότι θέλει και δεν αποτελεί ούτε τίτλο ιδιοκτησίας ούτε απόδειξη ιδιοκτησίας αλλά απλά φορολογικό στοιχείο),** για το έτος που υπέβαλαν αίτηση για την καταβολή ενίσχυσης, **δίχως να μπορούν να ελέγξουν τι συνέβαινε τα προηγούμενα χρόνια.**

Ακολουθεί το έγγραφο της Νομικής Υπηρεσίας, (απ τον ιστότοπο Data Journalists)που αποτελεί στοιχείο της δικογραφίας:

Κατανομή βοσκοτόπων με υπογραφή Μ.Βορίδη το 2019

Το 2019 είναι η κρίσιμη χρονιά. Από το 2019 και εντεύθεν οι υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης δίνουν το πράσινο φως να δεσμεύονται βοσκότοποι σε νησιά ή μέρη της ηπειρωτικής Ελλάδος μακριά από τον τόπο εγκατάστασης των κτηνοτρόφων. Τη χρονιά αυτή και την επομένη, 2020, πολλαπλασιάζονται οι δηλώσεις για βοσκοτόπους.

Το εμπιστευτικό έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ με αρ. πρωτ. 70688 και ημερομηνία 18 Σεπτεμβρίου 2019 σχετικά με την «κατανομή των επιλέξιμων βοσκοτόπων», διαβιβάστηκε στον τότε υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μάκη Βορίδη, από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Αθ. Καπρέλη, στο οποίο προτείνει «λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων σε ορισμένες Χωρικές Ενότητες» την κατά περίπτωση κατανομή σε άλλες. Ο κ. Βορίδης το συνυπέγραψε δια της θέσεως επί του πρωτοτύπου της λέξεως «συμφωνώ» και κάτω από αυτήν η υπογραφή του και έτσι δόθηκε η δυνατότητα σε αιτούντες πχ από την Κρήτη να δοθούν εκτάσεις σε δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησο, Κάρπαθο, Κω και Ρόδο.

Συγκεκριμένα με το έγγραφο αυτό ο ΟΠΕΚΕΠΕ ενημέρωσε τον τότε υπουργό για τον «τρόπο κατανομής βοσκοτόπων» για το 2019, με βάση υπουργική απόφαση του 2015. Την περίοδο όμως εκείνη (2019) πραγματοποιήθηκε «επικαιροποίηση της προϋπάρχουσας ισχύουσας κατανομής». Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έδωσε έτσι τη δυνατότητα σε υποτιθέμενους κτηνοτρόφους να δηλώσουν βοσκοτόπια σε διάφορες περιοχές της χώρας με τις οποίες δεν είχαν καμία σχέση. Ο λόγος ήταν «η έλλειψη επιλέξιμων διαθέσιμων βοσκοτόπων σε ορισμένες χωρικές ενότητες», όπως αναφέρεται στην απόφαση αυτή του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Περί τους 216 κτηνοτρόφους από τη Θεσσαλία μπορούσαν να δηλώσουν βοσκοτόπια στην Ήπειρο και τη Δυτική Μακεδονία ώστε να λάβουν κοινοτική ενίσχυση. Αντίστοιχα, περί τους 6.523 φερόμενους κτηνοτρόφους από την Κρήτη, μπορούσαν να δηλώσουν βοσκοτόπια σε Δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησο, Κάρπαθο, Ρόδο. Επίσης 11 κτηνοτρόφοι από τη Σαμοθράκη, 178 από τη Θάσο και 4 από τους Παξούς να δηλώσουν βοσκοτόπια σε Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Κεντρική Μακεδονία και Ήπειρο. (<https://www.datajournalists.co.uk/2025/06/01/skandalo-opekepe-ta-eggrafa-poy-kaine-maki-voridi-kai-nomiki-ypiresia/>).

Στην Κρήτη δόθηκαν 48.395 εκτάρια της Δυτ. Μακεδονίας, 38.140 της Πελοποννήσου, 8.585 της Καρπάθου, 2.917 της Κως και 8.902 της Ρόδου.

Πως γινόταν η διανομή σε συγκεκριμένα ΑΦΜ των εκτάσεων απ το κύκλωμα

Η μέθοδος που ακολουθούσαν και περιγράφει ήδη από το 2020 μιλώντας στον ΑγροΤύπο ο Παύλος Σατολιάς αλλά και η ΝΕΑ ΠΑΣΕΓΕΣ εκτυλίσσεται σε τρία στάδια (<https://www.agrotypos.gr/chrima/opekepe-ypaat/kataggelies-gia-voskotopia-kanoun-tin-techniki-lysi-na-trizei-yparchei>):

«1. Αίτηση ΟΣΔΕ που περιλαμβάνει βοσκήσιμη έκταση/βοσκότοπο (από κάποιον που δεν έχει ζώα, δεν έχει δικαιώματα και που στην πραγματικότητα ουδεμία σχέση έχει με την κτηνοτροφία).

Η αίτηση γίνεται είτε on-line, είτε σε ΚΥΔ που εξυπηρετεί το εν λόγω κύκλωμα (απαιτείται δηλαδή συνδρομή υπαλλήλου ΚΥΔ ακόμη και στο on-line). Κάποιος που έχει σχέση με αυτόν που κάνει την αίτηση (συνήθως συγγενική) του έχει νοικιάσει με μισθωτήριο συνήθως πολύ μικρού τιμήματος την βοσκήσιμη έκταση (αυτό το μισθωτήριο ανεβαίνει στο σύστημα του ΟΣΔΕ). **Έχει προηγηθεί δήλωση Ε9 αυτού που θεωρητικά έχει την κατοχή της έκτασης που την μισθώνει στον αιτούντα** (προκειμένου να υπάρχει ΑΤΑΚ). Δεν υπάρχει έλεγχος του Ε9 οπότε το κύκλωμα λειτουργεί.

2. Το προηγούμενο βήμα έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτουν αιτήσεις που απαιτούν για να είναι επιλέξιμες προς πληρωμή, **εκτάσεις βοσκήσιμων γαιών και δικαιώματα**. Οι εκτάσεις βρίσκονται ακόμη και εκτός Περιφέρειας που γίνεται η εκάστοτε αίτηση με εφαρμογή της τεχνικής λύσης. Τα δικαιώματα προκύπτουν από την συναφή αίτηση που γίνεται για την χορήγησή τους από το Εθνικό Απόθεμα. 8 εκατ. στρέμματα παραπάνω σε βοσκοτόπια θα μοιραστούν σε κτηνοτρόφους.

3. Σε συνέχεια λοιπών των βημάτων ένα και δύο, κάποιοι βρίσκονται να έχουν **δικαιώματα βοσκοτόπου** (25 ευρώ περίπου το στρέμμα συν περίπου συν 10 Ευρώ το στρέμμα μιας και είναι νεοεισερχόμενοι με δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα) σε **δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων που δεν τους ανήκουν** (ακόμη και εκτός της οικείας Περιφέρειας τους). **Εννοείται ότι δεν ασκούν κτηνοτροφική δραστηριότητα, λαμβάνουν κοινοτική επιδότηση παράνομα, εμποδίζουν να ενταχθούν στο σύστημα πραγματικοί νέοι αγρότες, χαλκεύουν την κατανομή δικαιωμάτων μεταξύ των Περιφερειών, δεσμεύουν έστω και εικονικά δημόσιες εκτάσεις.** Τα στοιχεία δείχνουν ότι το παραπάνω κύκλωμα αποθρασύνθηκε την τελευταία χρονιά, προκειμένου να δημιουργήσει τελεσίδικες καταστάσεις ενόψει των νέων δικαιωμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου.»

Περαιτέρω συγκεκριμένα ΚΥΔ, όπως απεκάλυψε η εφημερίδα Documento, που συμμετείχαν στο κύκλωμα ειδοποιούνταν, και ακολούθως έβγαζαν τις νέες επιλέξιμες εκτάσεις που καταχωρούνταν στο σύστημα απ τον τεχνικό σύμβουλο σε **“άτυπη δημοπρασία”**, σε μικρές ομάδες των πέντε έως επτά ατόμων. Στις ομάδες αυτές υπήρχε κάποιος που έπαιζε τον ρόλο του ταμιά. Ο ταμίας ήταν εκείνος που **άνοιγε το Ε9 του για να βάλει τα αδέσμευτα στρέμματα, με υποτυπώδες ενοίκιο της τάξης του ενός ευρώ το στρέμμα**. Οι εικονικοί ενοικιαστές της πυραμίδας καρπώνονται ολόκληρη την επιδότηση Όσοι έκαναν αιτήσεις για το Εθνικό Απόθεμα ως νέοι αγρότες μπορούσαν να το πράξουν άπαξ. **Έτσι την επόμενη χρονιά οι ίδιοι άνθρωποι ζητούσαν κατανομή για συντήρηση βοσκοτόπου μέσω τεχνικής λύσης (μαζί με άλλες συμπληρωματικές επιδοτήσεις, όπως το πρασίνισμα) και άλλοι «μυημένοι» έπαιρναν σειρά για το Εθνικό Απόθεμα.**

Τα ΑΦΜ άλλαζαν, τα Ε9 άλλαζαν, όμως ο ΟΠΕΚΕΠΕ «δεν το έβρισκε στους ελέγχους» γιατί οι εγκύκλιοί του έδιναν οδηγία να γίνονται οι έλεγχοι κατ' έτος και όχι να συγκρίνονται διαχρονικά τα στοιχεία.

Ταυτόχρονα, οι πραγματικοί κτηνοτρόφοι άρχισαν να εξοργίζονται που έβλεπαν να μειώνονται οι δικές τους επιδοτήσεις σε βάρος των «εικονικών» και κάποιοι άρχισαν να δηλώνουν ομοίως ψεύτικα στρέμματα. (<https://www.documentonews.gr/article/oi-ypoyrgoi-kai-to-colpo-grosso-me-ton-opekepe/>)

Πολλοί δικαιούχοι επιδότησης «τυχαίνει» να είναι ιδιοκτήτες ή υπάλληλοι ΚΥΔ. Το 2020 η Κρήτη λαμβάνει τα δύο τρίτα του συνόλου των επιδοτήσεων του εθνικού αποθέματος. Ανάλογος είναι και ο ρυθμός αύξησης των αμνοεριφίων στο νησί: **από 178.216 το 2015 αυξάνονται σε περίπου 1,4 εκατ. το 2020, σημειώνοντας αύξηση 708,7%. Το 2024 εκτινάσσονται στα 7.8 εκ.** Σε όλη την υπόλοιπη Ελλάδα ο συνολικός πληθυσμός το 2020 των αιγοπροβάτων είναι 796.025. Οι επιδοτήσεις από 6,8 εκατ. ευρώ το 2018 εκτινάσσονται στα 30,2 εκατ. το 2020.

Ανάλογα εντυπωσιακές είναι και οι ικανότητες που φαίνεται να αποκτούν ορισμένοι ελεγκτές στην Κρήτη, οι οποίοι, σύμφωνα με εσωτερικές εκθέσεις που έχει στην κατοχή της όπως επικαλείται η εφημερίδα «Καθημερινή», εμφανίζονται να ελέγχουν πάνω από 2.000 αιγοπρόβατα σε μία ημέρα. (<https://www.kathimerini.gr/society/563642557/ypothesi-opekepe-deka-chronia-patentes-gia-na-voskoyn-eyro/>).

Ο πρόεδρος Αστυνομικών της Αθήνας Δημοσθένης Πάκος, ισχυρίστηκε στον τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΪ ότι «**θα πρέπει να ελεγχθούν εάν έπαιρναν επιδότηση και είχαν χασισοφυτείες**». Συγκεκριμένα ανέφερε:

«Παλαιότερα οι αστυνομικοί στην Κρήτη ζητούσαν, άτομα που εμπλέκονταν με **διακίνηση ναρκωτικών να μην παίρνουν επιδοτήσεις**. Δεν πρέπει να το δούμε; Δηλαδή ένας που κάνει διακίνηση ναρκωτικών και όταν πλησιάζει η αστυνομία πυροβολεί τους αστυνομικούς, εάν παίρνει και δημόσιο χρήμα; Πρέπει να το δούμε αν ισχύει. Εγώ ξέρω ότι οι συνάδελφοι παλεύουν με τα θηρία και θα ήθελα να δω **εάν και εφόσον άνθρωποι που εμπλέκονται σε διακίνηση ναρκωτικών είναι μέσα στις επιδοτήσεις. Ή συγγενικά τους πρόσωπα**» είπε χαρακτηριστικά.

(<https://www.documentonews.gr/article/skandalo-opekepe-na-elegxthoyn-ean-epidotoyntan-kai-eixan-xasisofyteies-sovari-kataggelia-video/>)

Με πολύ γλαφυρό τρόπο περιγράφει την **δομή της εγκληματικής οργάνωσης στο επιχειρησιακό της σκέλος** σχετικό δημοσίευμα στον ιστότοπο **radiome** (τοπικό μέσο της Κρήτης με άμεση γνώση για πρόσωπα και δράση).

Συγκεκριμένα σύμφωνα με τον αρθογράφο η δομή ήταν συγκεκριμένη:

«Υπήρχαν ρόλοι, διαβάθμιση, οργάνωση και καθαρή μοιρασιά. Η πυραμίδα περιλάμβανε:

-Τους «λοχίες» που μάζευαν ΑΦΜ από ανεπάγγελτους, φτωχούς ή απλώς αφελείς πολίτες, με την υπόσχεση ενός εύκολου εισοδήματος. Να ζουν χωρίς να δουλεύουν.

-Τον «επιτελάρχη», συνήθως στέλεχος ΚΥΔ ή άλλης κρίσιμης δομής, που διαχειριζόταν τα ΑΦΜ και φρόντιζε να «φορτωθούν» εικονικά πρόβατα, χωράφια, κυψέλες και βιολογικά ώστε να εμφανίζονται ως δικαιούχοι ενισχύσεων.

-Τα «κεντρικά», δηλαδή το δίχτυ προστασίας από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και άλλες κρατικές υπηρεσίες που φρόντιζαν να μην γίνονται ουσιαστικοί έλεγχοι ή να σβήνονται τα προβλήματα εκ των έσω.

-Την πολιτική κάλυψη, απαραίτητη για να μην σπάσει ποτέ ο κρίκος της ατιμωρησίας.

Οι «λοχίες» της απάτης

Ο κάθε «λοχίας» στρατολογούσε στο νομό Ηρακλείου από **10 έως και 100 ΑΦΜ**. Τα **στοιχεία παραδίδονταν στον επιτελάρχη**, ο οποίος είχε τον έλεγχο της ΚΥΔ και της «πλατφόρμας». Ο επιτελάρχης **γνώριζε πώς να περάσει τις εικονικές δηλώσεις και πώς να βάλει πρόβατα, ελιές, κυψέλες, ακόμα και βιολογικά**, εκεί που δεν υπήρχε ούτε χώμα ούτε καν ζωή. Οι εικονικές αιτήσεις περνούσαν στα χαρτιά ως κανονικές. Και οι **επιδοτήσεις εγκρίνονταν, χωρίς κανέναν έλεγχο**.

Ο ρόλος των ΚΥΔ και του ΟΠΕΚΕΠΕ

Οι ΚΥΔ (με έδρα το νομό Ηρακλείου) που συμμετείχαν στο κόλπο δεν ήταν απλώς «πύλες εισόδου» αιτήσεων. Ήταν το **εργαλείο εκτέλεσης της απάτης**. Χωρίς τη συνεργασία τους δεν θα υπήρχαν δηλώσεις. Χωρίς τις κατάλληλες «διευκολύνσεις» από υπηρεσιακούς παράγοντες του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Αθήνα, το κύκλωμα δεν θα μπορούσε να σταθεί ούτε έναν χρόνο. Κι όμως, κρατήθηκε και πλουτίζει τουλάχιστον επτά συνεχόμενα χρόνια με λεία άνω των 700 εκατομμυρίων ευρώ συνολικά.

Οι εντολές από τα «κεντρικά» ήταν να μην γίνονται έλεγχοι. Ήταν «γνωστό» ποιες αιτήσεις είναι μαϊμού. Κανείς δεν τις άγγιζε. Ίσα-ίσα, προστάτευαν το κύκλωμα και το τάιζαν με περισσότερα δικαιώματα, με περισσότερα χρήματα επιδοτήσεων.

Η «ανάσταση» του Οκτωβρίου

Η πρώτη δόση της επιδότησης έπεφτε κάθε Οκτώβριο. Συνήθως ήταν η προκαταβολή του 50% της συνολικής ενίσχυσης. Από 5.000 έως και 50.000 ευρώ έμπαιναν σε κάθε «μαϊμού» ΑΦΜ. Τα χρήματα μεταφέρονταν στον δικαιούχο του ΑΦΜ, αλλά το κόλπο ήταν συμφωνημένο. Η προκαταβολή μερικά λεπτά έμενε στον πραγματικό “δικαιούχο” κι ακολούθως πήγαιναν πίσω στον «λοχία» κι από αυτόν στον «επιτελάρχη».

Η τελική εκκαθάριση της επιδότησης τον Δεκέμβριο συνήθως την κρατούσε ο μπροστινός “δικαιούχος”, ο οποίος έτσι εξασφάλιζε ένα γενναίο εισόδημα χωρίς να έχει δουλέψει ποτέ ούτε μία μέρα στη ζωή του.

Ποιοι πλούτισαν από το κύκλωμα

Το πραγματικό χρυσάφι όμως δεν ήταν η μία αίτηση. Ήταν **η μαζική αναπαραγωγή του μοντέλου των χιλιάδων ΑΦΜ στο νομό Ηρακλείου**. Αν η κάθε ΚΥΔ που συμμετείχε στο κύκλωμα περνούσε 1.000 τέτοιες αιτήσεις και κάθε μία έπαιρνε 20.000 ευρώ προκαταβολή, τότε μιλάμε για 20 εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο μόνο από την προκαταβολή. Τα ποσά ήταν τόσο μεγάλα που έβγαζαν εκατομμυριούχους μέσα σε 2-3 χρόνια, με απόλυτη ασυλία.

Μόνο στον νομό Ηρακλείου, από τα 45.000 ΑΦΜ που δηλώνουν ΟΣΔΕ, **περίπου 5.000 ΑΦΜ εκτιμάται ότι είναι μαϊμού**. Αυτά και μόνο εισπράττουν κάθε χρόνο γύρω στα 200 εκατομμύρια ευρώ. Τα μισά πάνε στους «δικαιούχους» των ΑΦΜ και τα άλλα μισά μοιράζονται κάτω από το τραπέζι από το κύκλωμα. Δηλαδή, πάνω από

100.000.000 ευρώ μαύρα, κάθε χρόνο, μπαίνουν σε τσέπες, λογαριασμούς και «επενδύονται» χωρίς κανέναν απολύτως έλεγχο. Κι αυτά μόνο στο νομό Ηρακλείου.

Προσέξτε: 100.000.000 ευρώ τον χρόνο. Όχι μία φορά. Κάθε χρόνο. Για τουλάχιστον 7 χρόνια. Δηλαδή, τουλάχιστον 700 εκατομμύρια ευρώ μαύρου χρήματος στο νομό Ηρακλείου που κανείς δεν φορολόγησε, κανείς δεν έλεγξε, κανείς δεν ζήτησε πίσω. (ο υπολογισμός είναι πρόχειρος)

Κι αν απορεί κάποιος ποιοι είναι αυτοί που τα μοιράζονται, οι πληροφορίες λένε ότι στην «κορυφή» του κυκλώματος δεν βρίσκονται παραπάνω από 60-80 άτομα. Αυτοί οι λίγοι κατάρτιαν μερίδια από 1 έως και 5 εκατομμύρια ευρώ ο καθένας. Και οι υπόλοιποι έγιναν «στρατοί» για να στηρίζουν το κόλπο και να μαζεύουν ΑΦΜ. Κι αυτά τα χρήματα μόνο από το νομό Ηρακλείου. **Μεγάλο πάρτι που ήταν στημένο με δομή κανονικής συμμορίας, με εμπλοκή από στελέχη πολλών κομμάτων.** Διακομματική μάζα χωρίς ιδεολογικές ή πολιτικές αντιθέσεις αφού ο κύριος στόχος ήταν τα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ ετησίως από το νομό.

Η πολιτική ομπρέλα

Κανένα τέτοιο σύστημα δεν επιβιώνει χωρίς πολιτική προστασία. Οι ΚΥΔ που έστηναν τις αιτήσεις είχαν επαφή με τοπικούς και κεντρικούς πολιτικούς. Άλλοι έκαναν τα στραβά μάτια. Άλλοι φρόντιζαν να έχουν τις κατάλληλες τοποθετήσεις στο διοικητικό προσωπικό του ΟΠΕΚΕΠΕ. **Οι ελεγκτικές υπηρεσίες ήταν είτε απούσες είτε βολικά αδρανείς.**

Οι νόμιμοι γεωργοί στον πάτο

Εκείνοι που πραγματικά έχουν πρόβατα, μελίσσια, χωράφια, παίρνουν ψίχουλα. Από τα 45.000 ΑΦΜ στο νομό Ηρακλείου, μόνο τα 40.000 είναι κανονικοί δικαιούχοι. Αυτοί εισπράττουν λιγότερο από το 30% του συνολικού ποσού επιδοτήσεων που διατίθεται στον νομό. Δηλαδή δουλεύουν για να πληρώνονται οι άλλοι. Οι ειλικρινείς αγρότες συντηρούν, χωρίς να το ξέρουν, τη χρυσή μηχανή των 100 εκατομμυρίων στο κύκλωμα.»

(<https://radiome.gr/me-100-000-000e-to-chrono-ekane-parti-to-kykloma/>)

Τριγωνικές σχέσεις – Ο «χασάπης» και ο «φραπές»

Το δημοσίευμα στο <https://www.bankingnews.gr/index.php?id=796160> που υπογράφει ο Νίκος Καρούτζος στις 7/04/2025, αναφέρει ότι με την αριθμ. **8184/270475/23-10-2019** απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ.Βορίδη, ανατίθεται στον Ανδρέα Στρατάκη του Ιωάννη (στην δικογραφία εμφανίζεται με το προσωνύμιο «χασάπης», λόγω του επαγγέλματος του), πρώην Πρόεδρο της Ένωσης Ηρακλείου, καθήκοντα άμισθου μετακλητού ειδικού συμβούλου στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με αντικείμενο **θέματα ίδρυσης, λειτουργίας και εκκαθάρισης συλλογικών σχημάτων παραγόντων του αγροδιατροφικού τομέα από 1-11-2019 και για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους.** (<https://www.ypaithros.gr/amisthos-eidikos-symbolous-andreas-stratakis/>).

Μάλιστα εξεδόθη και σχετική ανακοίνωση που αναρτήθηκε στη Διαύγεια:

Ακολουθεί η ανακοίνωση του ΥΠΑΑΤ όπως δημοσιεύθηκε στη Διαύγεια:

«ΘΕΜΑ: «Διαβίβαση κειμένου περίληψης της αριθμ. 8184/270475/23-10-2019 Διοικητικής πράξης για δημοσίευση»

«Με την αριθμ. 8184/270475/23-10-2019 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.7 του άρθρου 46 του ν. 4622/2019 (Α' 133), αναθέτουμε στον **Ανδρέα Στρατάκη του Ιωάννη (ΑΔΤ: ΑΜ 462783)**, καθήκοντα **άμισθου μετακλητού ειδικού συμβούλου στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μαυρουδή Βορίδη**, με αντικείμενο θέματα **ίδρυσης, λειτουργίας και εκκαθάρισης συλλογικών σχημάτων παραγόντων του αγροδιατροφικού τομέα από 1-11-2019 και για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους.**

Ο ανωτέρω ειδικός σύμβουλος παρέχει τις υπηρεσίες του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.7 του άρθρου 46 του ν.4622/2019 (Α'133).

Η υπηρεσία του παρέχεται εθελοντικά και δεν λαμβάνει μισθό, αποζημίωση ή άλλη οικονομική απολαβή εκτός των οδοιπορικών του.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ»

[\(https://www.ypaidthros.gr/amisthos-eidikos-symboulos-andreas-stratakis/\)](https://www.ypaidthros.gr/amisthos-eidikos-symboulos-andreas-stratakis/)

Στην απόφαση κατά τα ανωτέρω αναφέρεται πως η υπηρεσία του κυρίου Στρατάκη παρέχεται εθελοντικά και δεν λαμβάνει μισθό, αποζημίωση ή άλλη οικονομική απολαβή εκτός των οδοιπορικών του. Ο Μάκης Βορίδης μάλιστα έγινε και νονός του εγγονού του κυρίου Ανδρέα Στρατάκη.

Ο κ. Στρατάκης ασκεί το επάγγελμα του **χασάπη** . Εκτός και αν ισχύει αυτό που ανέφερε στην κατάθεση του ενώπιον της Εξεταστικής δηλ. ότι δεν το ασκεί.. Ήταν και παραμένει πολύ δραστήριος καθώς είχε ή και έχει τις παρακάτω θέσεις:

- Πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηρακλείου ΑΕ από το 2012
- Πρόεδρος στην Ένωση Σουλτανοπαραγωγών Κρήτης ΑΕ
- Αντιπρόεδρος στη Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου
- Μέλος του ΔΣ του Συνδέσμου Ελληνικής Κτηνοτροφίας
- Μέλος του ΔΣ της GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
- Μέλος του ΔΣ του ΣΑΣΟΕΕ
- Μέλος του ΔΣ της Αναπτυξιακής Ηρακλείου
- Μέλος του ΔΣ της ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΛΟΗΓΟΣ

Όπως φαίνεται από το ΓΕΜΗ συμμετείχε στην **ίδρυση ενός ΚΥΔ** με συνεταίρο έτερο πρόσωπο, το **Γεώργιο Ξυλούρη** (με το **προσωνύμιο «φραπέξ»**), που φέρεται να μοίραζε γενναιόδωρα σε όλη την οικογένεια και τους φίλους από το εθνικό απόθεμα με ανύπαρκτα ζώα.

Το ΚΥΔ είναι η ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΟΦΙΝΑ όπου ο σύμβουλος και σύντεκνος του κυρίου Βορίδη είναι Ιδρυτικό εταιρικό Μέλος. Σημειωτέον η ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ είναι σε αναστολή καταχώρισης από το ΓΕΜΗ καθώς δεν έχει δημοσιεύσει οικονομικές καταστάσεις.

Ο Ανδρέας Στρατάκης συγκεκριμένα εμφανίζεται απ το 2021 να είναι ένας από τους μετόχους στην «Γαλακτοκομική Συνεργατική Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία Κοφίνα», εταιρεία που **πιστοποιήθηκε και ως ΚΥΔ** απ τον ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να υποδέχεται και να ελέγχει τις δηλώσεις των αγροτών για επιδοτήσεις, «που μοίραζε αφειδώς σε όλη την οικογένεια και τους φίλους εθνικό απόθεμα με ψεύτικα ζώα» σύμφωνα με τις πληροφορίες του αρθρογράφου (banking news).

Υπήρξε μέλος του διοικητικού συμβουλίου του ΚΥΔ (κέντρο υποδοχής δηλώσεων για επιδοτήσεις) Γαλακτοκομική Συνεργατική ΙΚΕ Κοφινά της κόρης του «Φραπέ». Πρόκειται για το ΚΥΔ που ελέγχεται για βαθιά εμπλοκή στις παράνομες επιδοτήσεις. Τέλος, ο «Χασάπης» πέρασε και από το ΔΣ της Γαίας Επιχειρείν, της εταιρείας των Neutropublic, Τράπεζας Πειραιώς και αγροτοσυνεταιρισμών που ήταν μονοπωλιακός «φορέας μεσολάβησης» για τις επιδοτήσεις. (<https://www.documentonews.gr/article/opekepe-etsi-stithike-to-plaintiko-to-vinteo-me-toys-xaroymenous-mitsotaki-frape-kai-xasapi/>).

Σύμφωνα με το δημοσίευμα και πληροφορίες που επικαλείται (bankingnews), ο κ. Στρατάκης ήταν ο τοποτηρητής στο γραφείο Βορίδη στην τριγωνική σχέση - Φραπέ-ΓΑΙΑ – Βορίδη αλλά και των παράτυπων επιδοτήσεων τις οποίες διερευνούσε ο ενοχλητικός τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόρης Βάρρας, τον οποίο απέπεμψε με συνοπτικές διαδικασίες ο Μάκης Βορίδης όταν ήταν Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η σύζυγος του κυρίου Στρατάκη το 2018 αγοράζει 150 αρνιά (με αριθμό ενωτίων από 8041 έως 8190) και 100 ερίφια (με αριθμό ενωτίων από 8191 έως 8290) από τον «Φραπέ». Ο «Φραπές» από το 2014 έως το 2021 μεταβίβασε για να πάρουν εθνικό απόθεμα φίλοι του 9.500 αιγοπρόβατα.

Χαρακτηριστικός της στενής διασύνδεσης και της λειτουργίας της τριγωνικής αυτής σχέσης, είναι ο διάλογος που εμπεριέχεται στην δικογραφία που διαβιβάστηκε στη Βουλή για τον ΟΠΕΚΕΠΕ μεταξύ του κομματικού στελέχους της Νέας Δημοκρατίας **Γεώργιου Ξυλούρη (φραπέ)** με τον τότε **πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκο Μπαμπασίδη**:

Γεώργιος Ξυλούρης σε Κ. Μπαμπασίδη:

«Έφ'όσον στέκει το Μαξίμου και στέκει και ο Μάκης είσαι βράχος που δεν πέφτει. Λοιπόν πάτα εκεί να τα γαμήσεις όλα».

Ο «φραπές» και ο «χασάπης» δεν ήταν άγνωστα πρόσωπα ούτε για τον πρωθυπουργό, αλλά είναι άνθρωποι των Λ. Αυγενάκη και Μ. Βορίδη. Ο Γ. Ξυλούρης ή «φραπές» είναι γνωστός ως ο διαχρονικός κομματάρχης της ΝΔ στην Ανω Μεσαρά. Ο Ανδρέας Στρατάκης ή κρεοπώλης, ήταν υποψήφιος στις εκλογές του 2019 με την ΝΔ.

Η στενή σχέση του Γ. Ξυλούρη με τον Μάκη Βορίδη τεκμαίρεται κι από ένα άλλο γεγονός. Το **2022, ο Γιώργος Ξυλούρης με τον αδελφό του Νίκο, δώρισαν στον τότε υπουργό Εσωτερικών Μάκη Βορίδη ένα έργο του Κωστή Γεωργίου**, που απεικόνιζε έναν **μπλε αναβάτη να τιθασεύει έναν μπλε ταύρο**. Ο κ. Βορίδης

θεώρησε σωστό, για να τιμήσει προφανώς τους φίλους του από την Κρήτη, να το τοποθετήσει στο **προαύλιο του υπουργείου**. Και μάλιστα ακόμα κοσμεί το χώρο αυτό το δώρο των Ξυλούρηδων. (topontiki.gr)

Τη στενή σχέση και επικοινωνία του με υπουργούς αναγνωρίζει με δήλωση του (Ναυτεμπορική) και ο ίδιος ο Ξυλούρης (φραπές): **«Είμαστε φίλοι με τον Βορίδη και τον Αυγενάκη, γνωριζόμαστε, δεν έχουμε τέτοιες εμπλοκές εμείς. Πρόεδρος του συνεταιρισμού είμαι, συναλλαγές είχα με τους υπουργούς Γεωργίας και με τον Βορίδη και με τον Φλωρίδη. Δεν είχα με τον υπουργό Τουρισμού ή με τον υπουργό Εξωτερικών, εκεί που είναι η δραστηριότητά μου είναι και οι γνωριμίες μου**. Σωστά; Τα 8,5 εκατομμύρια πρόβατα δεν έχουν γραφεί στην Κρήτη από τον Ξυλούρη. Όλη η Κρήτη δηλώνει στο κτηνιατρικό μητρώο 8,5 εκατομμύρια πρόβατα»..

(<https://www.naftemporiki.gr/politics/1975620/g-xyloyris-frapes-gia-opekepe-eimaste-filoi-me-voridi-kai-aygenaki-ixera-oti-parakoloythoymai-den-echo-kamia-poiniki-eythyni/>)

Τέσσερις αστυνομικές έρευνες για τα σκάνδαλα του ΟΠΕΚΕΠΕ

Τέσσερις μυστικές έρευνες στα πλαίσια των οποίων υπήρξαν και τηλεφωνικές παρακολουθήσεις ύποπτων κρατικών υπαλλήλων πραγματοποίησε – όπως **αποκαλύπτουν «ΤΑ ΝΕΑ»** – την τελευταία τριετία η ΕΛ.ΑΣ. για το σκάνδαλο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων. (<https://www.tanea.gr/2025/06/17/greece/pos-parempodizan-lftis-ereynes-tis-el-as-online/>).

Τις τρεις από αυτές διενήργησαν αξιωματικοί της Οικονομικής Αστυνομίας της Αθήνας και την τέταρτη εκείνοι της αντίστοιχης υπηρεσίας στη Θεσσαλονίκη και πολλά από τα στοιχεία που εντόπισαν τροφοδότησαν την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, στην οποία, σύμφωνα με τα πρώτα δεδομένα, υπολογίζεται ήδη ότι **δόθηκαν περισσότερα από 170 εκατομμύρια ευρώ από το 2017 έως σήμερα, είτε σε δικαιούχους που δεν πληρούσαν τα κριτήρια, είτε για εκτάσεις που δεν υφίστανται, είτε μέσω εικονικών δηλώσεων**.

1. Η **πρώτη «συμμετοχή» της ΕΛ.ΑΣ.** στην υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ ξεκίνησε στις **αρχές του 2021** ύστερα από παραγγελία της Εισαγγελίας Πρωτοδικών για δημοσίευμα σε ΜΜΕ που σχετίζεται με αγροτικά ζητήματα με τίτλο **«Ελαιώνες στη Φλώρινα, βοσκοτόπια στα Σκόπια** ενισχύει το παρακράτος. Δεν έχουν τέλος οι περιπτώσεις απάτης στο σύστημα ενισχύσεων με ευθύνη της διαχείρισης του ΟΣΔΕ (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου – σύστημα αποτύπωσης και καταγραφής των αγροτικών εκμεταλλεύσεων ή των παραγόμενων προϊόντων)».

Το σημαντικότερο τμήμα αυτής της έρευνας ανέλαβε η Οικονομική Υπηρεσία Θεσσαλονίκης που άρχισε να ζητά, στις 10 Μαΐου του ίδιου χρόνου, στοιχεία από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, **ο οποίος μέχρι τότε δεν είχε υποστεί κανένα ουσιαστικό έλεγχο**. Συντάχθηκε εκείνη την περίοδο εσωτερικό mail – το οποίο έχει δημοσιοποιηθεί από το Mega – **μιας υπαλλήλου προς μια προϊσταμένη υπηρεσιών ότι «Έγραφα και κάτι σάλτσες για τους ελέγχους που μου φάνηκαν επιτυχημένες»**, εννοώντας προς τις αστυνομικές Αρχές για να τις παραπλανήσει.

Στο έγγραφό της η ΕΛ.ΑΣ. ζητούσε να γνωρίζει ποιοι δικαιούχοι από την Κρήτη δήλωσαν, την περίοδο 2018-2020, στην περιοχή της Φλώρινας κοντά στα σύνορα αλλά και **εκτός της χώρας εκτάσεις, καθώς και τις πληρωμές και την πηγή προέλευσης των ενισχύσεων.**

Στις 21 Ιουλίου 2021 στάλθηκε έγγραφο από τον ΟΠΕΚΕΠΕ προς την ΕΛ.ΑΣ. ότι οι σχετικοί έλεγχοι είναι σε εξέλιξη. Όμως στη συνέχεια **αυτός ο φάκελος «χάθηκε» και δεν παραδόθηκε ούτε στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα**, με αποτέλεσμα να ασκηθούν διώξεις για υπόθαλψη εγκληματία και παράβαση καθήκοντος σε δύο υψηλόβαθμα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, ένα από τα οποία ήταν η παραλήπτρια του εσωτερικού mail με τις «σάλτσες». Η δίκη αυτή έχει αναβληθεί για τον Οκτώβριο του 2025. Επίσης έχουν ασκηθεί διώξεις για απάτη – σχετικά με τις επιχορηγήσεις – σε 22 δικαιούχους.

2. Ένα **δεύτερο πόρισμα παραδόθηκε στις 29 Οκτωβρίου 2024** από την Οικονομική Αστυνομία και αφορούσε **18 δικαιούχους από το Ρέθυμνο που είχαν 154 αγροτεμάχια**, πολλά από τα οποία ήταν στην **Κάλυμνο, στη Νίσυρο και στην Άνδρο**. Ακόμη στην ίδια έρευνα – που βασίστηκε σε έγγραφη καταγγελία – εξετάστηκαν οι επιλογές 250 δικαιούχων εκτάσεων στην Ηπειρο, στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, στην Κρήτη, αλλά και οι επιλογές 14 υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ που κατονομάζονταν.

Τότε στους αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ. **αναφέρθηκε από υπαλλήλους του Οργανισμού ότι δεν είχαν δυνατότητα οποιουδήποτε ηλεκτρονικού ή άλλου ελέγχου των εκτάσεων που είχαν δηλωθεί και ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει μόνο μέσω αυτοψιών**. Ωστόσο στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. φέρεται να δέχθηκαν **αναφορές από δύο υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, που προχώρησαν σε σχετικούς επιτόπιους ελέγχους και διαπίστωσαν τις ανακολουθίες με δηλωθείσες εκτάσεις, τις ψευδείς εκμισθώσεις κ.λπ., ότι αμέσως μετά μετατέθηκαν δυσμενώς.**

Τότε, επειδή ακριβώς οι αξιωματικοί της Οικονομικής Αστυνομίας είχαν διαπιστώσει ότι **το μεγαλύτερο πλήθος των ύποπτων αναφορών προερχόταν από δύο συγκεκριμένα Κέντρα Υποβολής Δηλώσεων (ΚΥΔ) στην Κρήτη, ζητήθηκαν άρση απορρήτου των τηλεφώνων τους και πολυήμερη παρακολούθησή τους για να εντοπιστούν επίμαχες συνομιλίες.**

3. Επιπλέον η Οικονομική Αστυνομία παρέδωσε στις **13 Μαΐου 2024 άλλο πόρισμα, ύστερα από εισαγγελικές παραγγελίες το 2022, σχετικά με 2.151 δικαιούχους τεράστιων επιδοτήσεων με αγροτεμάχια που ήταν καταχωρισμένα, ούτε λίγο ούτε πολύ, σε 245 διαφορετικά υποθηκοφυλακεία**. Όμως η έρευνα αυτή υπήρξε «χαώδης» διότι έπρεπε να συγκεντρωθεί σταδιακά το υλικό από τις κρατικές υπηρεσίες και τελικώς έπεται από χρονοβόρα έρευνα – η οποία επίσης δεν είχε δημοσιοποιηθεί – έγινε δυνατός ο έλεγχος 370 ΑΦΜ και ζητήθηκε στην πορεία να προσκομίσουν οι ίδιοι οι επωφελούμενοι τις δηλώσεις Ε9 για τα ακίνητα που είχαν στην κατοχή τους.

4. Τέλος, στις **30 Ιανουαρίου 2025 παραδόθηκε ένα τέταρτο πόρισμα της Οικονομικής Αστυνομίας ύστερα από αίτημα, τον Μάρτιο του 2022, της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, όπου ζητούνταν στοιχεία για υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ και τεχνικό γραφείο σχετικά με τα παράνομα οφέλη 62 φυσικών προσώπων και 12 παράτυπες εκμισθώσεις εκτάσεων.**

Δηλωμένες δημόσιες εκτάσεις, δρυμοί, θάλασσα ακόμα και στο εξωτερικό

Η Διαμαντώ Κρητικού, πρόεδρος Αγροτικού Συλλόγου Αμύνταιου, ανέφερε χαρακτηριστικά σε ρεπορτάζ των ειδήσεων του τηλεοπτικού σταθμού ANT1: **«Δηλωμένες ήταν και οι εκτάσεις στη διπλανή χώρα, στη Βόρεια Μακεδονία, στον χάρτη των Σκοπίων, όπου διαπιστώσαμε ότι Έλληνες έπαιρναν επιδοτήσεις δηλώνοντας βοσκοτόπια σε άλλες χώρες».**

«Το 2019 άρχισε να γίνεται πιο έντονο το φαινόμενο, εμείς χάναμε από τα λεφτά των επιδοτήσεων μας και γύρω γύρω κάποιοι επωφελούνταν, καρπώνονταν από όλο αυτό, τη δυνατότητα ου εθνικού αποθέματος. Κάποια στιγμή υπήρχαν κάποιοι που μας ρωτούσαν: “Πώς πάνε οι ελιές εδώ στη Φλώρινα;” λίγο κοροϊδευτικά, ίσως γνωρίζοντας κάτι περισσότερο από εμάς τότε, εμείς θεωρούσαμε πως ήταν αστείο ότι υπάρχουν ελιές εδώ. Άρχιζαν τα πράγματα και φώναζαν πιο δυνατά και μπήκαμε στη διαδικασία να δούμε τι ακριβώς γίνεται και έτσι διαπιστώσαμε ότι ήταν δηλωμένες πολλές ελιές, πάνω από 9.000 στρέμματα. Υπήρχαν επίσης πολλές αμυγδαλιές δηλωμένες στην περιοχή μας και μάλιστα αυτό δεν σταματούσε στα ελληνικά σύνορα. Βρήκαμε εκτάσεις δηλωμένες και στη γειτονική χώρα στα Σκόπια. Υπήρχε στο σύστημα μία σκιά που άλλαζε χρώμα και ψάχνοντας βέβαια στο σύστημα είδαμε ότι ένα ΚΥΔ (Κέντρο Υποβολής Δηλώσεων), το οποίο είχε μόνο παραγωγούς με εθνικό απόθεμα, είχε ανθρώπους που έκαναν τις δηλώσεις. Αυτοί έπαιρναν επιδοτήσεις».

Στο Άνω Βόιο Κοζάνης, ο **Αργύρης Μπαϊρακτάρης**, μετακινούμενος κτηνοτρόφος τρίτης γενιάς, πρόεδρος του Συνεταιρισμού Κτηνοτρόφων Τυρνάβου Λάρισας, περιγράφει πώς στήθηκε το μεγαλύτερο φαγοπότι στην ιστορία των αγροτικών επιδοτήσεων. Ανέφερε χαρακτηριστικά:

«Μπαίναμε στο σύστημα και βλέπαμε τις περιοχές να “μαυρίζουν”. Και δεν ήταν μόνο στην Ελλάδα, περνούσαν και στη Βόρεια Μακεδονία. Δήλωναν βοσκοτόπια στα Σκόπια! Και δεν σταματούσαν εκεί. Εδώ, στο Άνω Βόιο, είχαν θράσος και δήλωναν ελιές... από την Κρήτη! Στην πιο παγωμένη περιοχή της χώρας, όπου δεν ευδοκιμεί τίποτα. Έβαζαν τους ΑΦΜ παράνομα και τους περνούσαν στο Ε9 τους. Ένα οργανωμένο κόλπο».

«Βρήκαμε παραγωγή από την Πελοπόννησο που πήρε 14 εκατ. ευρώ για βιολογική καλλιέργεια. Ο πρώτος σε όλη την Ευρώπη κι ας μην είναι καν αγρότης ή κτηνοτρόφος».

«Βρήκαμε δημόσιους υπαλλήλους, γιατρούς, δικηγόρους να παίρνουν επιδοτήσεις. Μπήκαμε στους ΑΦΜ. Τα βρήκαμε όλα. Ήταν οργανωμένο, δεν ήταν τυχαίο. Όλοι ήξεραν».

(<https://www.paraskhnio.gr/2025/06/04/apokalypsi-me-afton-to-tropo-organomena-kyklomata-ston-opekepe-eftasan-ta-voskotopia-sta-skopia/>)

Μία ακόμη περίπτωση που κινητοποίησε τις εισαγγελικές αρχές, αφορούσε στην παροχή ενισχύσεων για ιδιωτικά βοσκοτόπια στην περιοχή του Γράμμου. Παραγωγοί εμφανίστηκαν ως ενοικιαστές βοσκοτόπων στην περιοχή του Γράμμου. Ένα από τα πρόσωπα ήταν δικηγόρος που διαμένει στην Αττική και εμφανιζόταν να έχει νοικιάσει βοσκοτόπια στον Γράμμο από κάτοικο της Λάρισας. Το ίδιο φερόταν να έχει κάνει και συγγενικό της πρόσωπο με

βοσκοτόπια στο Γράμμο και πάλι από τον ίδιο κάτοικο της Λάρισας, που εμφανιζόταν ως ιδιοκτήτης. Με τις εκτάσεις αυτές αιτήθηκαν την καταβολή εθνικού αποθέματος για το 2019. Ωστόσο, όπως προέκυψε από τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ οι εκτάσεις που εμφανίστηκαν ως ενοικιαζόμενες, τα προηγούμενα χρόνια ήταν δημόσιες.

Οι δύο αιτούντες για τα βοσκοτόπια ήταν στενοί συγγενείς ιδιοκτήτη Κέντρου Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ). Οι εισαγγελικές αρχές ξεκίνησαν προκαταρκτική έρευνα. Στη συνέχεια ασκήθηκαν ποινικές διώξεις ενώ παραπέμφθηκαν σε δίκη έξι πρόσωπα. Μεταξύ αυτών η δικηγόρος, ο πρώην ιδιοκτήτης του ΚΥΔ κτλ.

Η Διεύθυνση Δασών Χανίων ανακάλυψε ότι επιδοτούνταν **κατανομές δικαιωμάτων βόσκησης στον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς**, που τον είχαν δηλώσει ως ελαιώνες και χωράφια με στάρια (documento).

Σύμφωνα με πληροφορίες που μεταδίδει η δημόσια τηλεόραση, ελεγκτές του οργανισμού διαπίστωσαν το 2020 ότι κτηνοτρόφος από την Κρήτη εμφανιζόταν να εκμισθώνει αγροτεμάχια σε συνολικά εννιά μισθωτές στο Γαϊδουρονήσι. Τα μισθωτήρια εμφανιζόταν να έχουν υπογραφεί όλα αυθημερόν, ενώ το συνολικό ποσό ενισχύσεων που εισέπραξαν οι φερόμενοι ως κτηνοτρόφοι ανήλθε σε περίπου στα 250.000 ευρώ. Ωστόσο από το 2001, ολόκληρο το Γαϊδουρονήσι έχει χαρακτηριστεί ως αναδασωτέα περιοχή ως εκ τούτου «απαγορεύεται η βοσκή κατά επέκταση και οι επιδοτήσεις». (<https://www.naftemporiki.gr/society/1961740/skandalo-opekepe-eisepraxan-250-000-eyro-gia-fake-voskotopia-se-anadasotees-perioches-sto-gaidoyronisi/>)

Βιολογική μελισσοκομία και κτηνοτροφία, μπανάνες, ανανάδες, φυτείες καφέ

Η υπόθεση δεν περιορίζεται μόνο στα βοσκοτόπια, αλλά επεκτείνεται και σε άλλους τομείς όπως στη βιολογική καλλιέργεια και συγκεκριμένα στη βιολογική μελισσοκομία και κτηνοτροφία.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας “Καθημερινή”, η υπόθεση αφορά παράνομες επιδοτήσεις, αυτή τη φορά με επίκεντρο τις βιολογικές καλλιέργειες. Τα στοιχεία που βλέπουν το φως της δημοσιότητας αποδεικνύουν ότι είχε στηθεί ένας μηχανισμός απορρόφησης των κοινοτικών πόρων, τα οποία είχαν τελικούς αποδέκτες συγκεκριμένα πρόσωπα που η μόνη σχέση τους με τον αγροτικό τομέα, απ’ ό,τι φαίνεται, ήταν μόνο τα χρήματα που προορίζονταν για εκείνον.

Το σκάνδαλο και σε αυτή την περίπτωση εστιάζεται στην Κρήτη και συγκεκριμένα στα Χανιά και στο Ηράκλειο. Ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός για το πρόγραμμα βιολογικής παραγωγής σε όλη τη χώρα ανέρχεται στα 298 εκατ. ευρώ, κατατέθηκαν αιτήσεις για επιδοτήσεις 705 εκατ. ευρώ. Μάλιστα, σύμφωνα με εκτιμήσεις από πηγές στην αγορά, βιολογικοί καλλιεργητές, κτηνοτρόφοι και μελισσοκόμοι φαίνεται να είναι στην πραγματικότητα μόλις το 5% του συνόλου των αιτούντων.

Ειδικά για τα προγράμματα βιολογικής μελισσοκομίας, ο προϋπολογισμός ήταν 18,9 εκατ. ευρώ και κατατέθηκαν συνολικά αιτήσεις για 170 εκατ., εκ των οποίων τα 95 εκατ. ευρώ, δηλαδή περίπου το 60%, προέρχονταν από την Κρήτη. Σύμφωνα με την καταγγελία της Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών, «η στρέβλωση στη

βιολογική μελισσοκομία ξεπερνάει και αυτήν της αίτησης ενισχύσεων για βοσκοτόπους χωρίς ζώα».

Ένα νέο πρόγραμμα που προκηρύχθηκε το 2024 παρείχε επιδότηση μέχρι 10.230 ευρώ στους μελισσοκόμους για τη μετατροπή συμβατικών σμηνών σε βιολογικά. Το πρόγραμμα αυτό έγινε όχημα για τους επιτηδείς προκειμένου να εξαπατήσουν το σύστημα. Όλοι οι μελισσοκόμοι πρέπει να έχουν **βεβαίωση από τις κατά τόπους Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ)**. Σύμφωνα με τις καταγγελίες, οι **βεβαιώσεις δίνονταν σε πολλές περιπτώσεις χωρίς να γίνει ποτέ έλεγχος αν όντως υπάρχουν αυτά τα μελίσσια**.

Όταν ξέσπασε το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και άρχισε να φαίνεται ότι θα γίνουν περαιτέρω έλεγχοι, κάποιες ΔΑΟΚ ζητούσαν πίσω τις επιστολές που είχαν δώσει.

Όσοι από τους μελισσοκόμους θέλουν να ενταχθούν στο πρόγραμμα της βιολογικής μελισσοκομίας πρέπει να υπογράψουν σύμβαση με κάποιο φορέα πιστοποίησης. Ο κλάδος αυτών των φορέων φαίνεται ότι έχει σημαντική εμπλοκή στο σκάνδαλο. Η Ελλάδα έχει 17 φορείς, ενώ η εξαπλάσια πληθυσμιακά σε μέγεθος Ιταλία έχει 12 και η επτά φορές πληθυσμιακά μεγαλύτερη Γαλλία μόλις έξι.

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα βιολογικής μελισσοκομίας υπήρχε ακόμη η προθεσμία να έχουν καταχωρισθεί στη βάση δεδομένων του υπουργείου οι συμβάσεις των φορέων πιστοποίησης με τους παραγωγούς, λίγες ημέρες μετά την υπογραφή. Παρ' όλα αυτά, υπήρχαν φορείς που συνεχώς καταχώριζαν εκπρόθεσμες συμβάσεις, ενώ σχετικές καταγγελίες είχαν κατατεθεί στο υπουργείο και στον ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Φεβρουάριο του 2025, με το αίτημα οι εκπρόθεσμες αιτήσεις να μην επιλέγονται για επιδότηση. Παρά τις οχλήσεις, έγιναν, σύμφωνα με εκτιμήσεις, δεκτές τουλάχιστον 7.000 εκπρόθεσμες αιτήσεις. Φορείς πιστοποίησης στην Κρήτη φέρεται να έπαιρναν **προμήθεια 10% από τις επιδοτήσεις**.

Πάντως, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, το σκάνδαλο με τα μελίσσια προϋπήρχε και πριν από το πρόγραμμα του 2024, **καθώς από το 2019 έως το 2023** υπήρχε 74% αύξηση στις δηλωμένες κυψέλες και μάλιστα σε περίοδο ξηρασίας.

Σοβαρές παρατυπίες και επιλογές που καλλιεργούν αθέμιτο ανταγωνισμό στα προγράμματα επιδότησης της βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας και μελισσοκομίας καταγγέλλει η Εθνική Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ). Σύμφωνα με έγγραφο που απέστειλε στο υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, **η στρέβλωση στη βιολογική μελισσοκομία ξεπερνάει και αυτήν της αίτησης ενισχύσεων για βοσκοτόπους χωρίς ζώα**. Η παρέμβαση αφορά την τελευταία προκήρυξη για επιδότηση της βιολογικής γεωργίας – κτηνοτροφίας και μελισσοκομίας. (<https://www.kathimerini.gr/society/563674429/ypothesi-opekepe-zitisan-95-ekat-mono-gia-melissia-stin-kriti/>).

Εσωτερική πληροφόρηση και οργάνωση του κυκλώματος –Διάλογοι μέσα από την δικογραφία

Συγκλονιστικοί διάλογοι που καταδεικνύουν το μέγεθος του σκανδάλου του **ΟΠΕΚΕΠΕ** αποκαλύπτονται μέσα από μια μεγάλη δικογραφία, η οποία σχηματίστηκε με αφορμή δικογραφίες που έχουν στο επίκεντρο –σύμφωνα με τις πληροφορίες/δημοσίευμα του Documento– τον πρώην πρόεδρο και αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά. Μία

από τις συνδεόμενες δικογραφίες είναι αυτή που αφορά το **σκάνδαλο της Μονής Οδηγήτριας**, η οποία είχε μπει στο στόχαστρο της έρευνας της αρχής για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Ο **ηγούμενος της Μονής** Παρθένιος, από κοινού με υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και συγγενή του φέρεται ότι «*έδιωξαν τους βοσκούς από τις εκτάσεις που νοίκιαζαν όχι για να εγκαταστήσουν ανεμογεννήτριες, αλλά για μαζέψουν επιδοτήσεις*». Υπενθυμίζεται πως η συγκεκριμένη υπόθεση ερευνάται εδώ και αρκετά χρόνια από την αρμόδια εισαγγελία.

Στο διαβιβαστικό που συνοδεύει τη δικογραφία, η Π. Παπανδρέου υπογραμμίζει τον **κίνδυνο παραγραφής τυχόν ποινικών ευθυνών του Μ. Βορίδη**, καθώς η υπό διερεύνηση συναίνεσή του στην εφαρμογή της «τεχνικής λύσης» για τα αδιάθετα του εθνικού αποθέματος συντελέστηκε πριν την αναθεώρηση του άρθρου 86 τον Νοέμβριο του 2019.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας η **εισαγγελία έδωσε εντολή για νόμιμες επισυνδέσεις** και από την παρακολούθηση των τηλεφώνων ξεδιπλώθηκε ένα μεγάλο και προκλητικό κομμάτι του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ. Στις **συνομιλίες που δημοσίευσε το Cretalive News** παράγοντες του ΟΠΕΚΕΠΕ μιλούν σε πολίτες που πρόκειται να εμφανιστούν ως καλλιεργητές αλλά και σε στελέχη του οργανισμού και τους **προτείνουν μεθόδους απάτης και συγκάλυψης**. Προτείνουν ως «**αποδεικτικά στοιχεία**» **φωτογραφίες με ελαιόδεντρα** για να πιστοποιήσουν ότι υπάρχουν χωράφια και να πάρουν επιδοτήσεις. <https://www.documentonews.gr/article/opekepe-fotografise-liodentra-kai-tha-pareis-epidotisi-dialogoi-fotia-gia-tin-ektasi-toy-skandaloy/>

Είναι συνομιλίες που εμπεριέχονται και στη δικογραφία για την οποία καλούνται να δώσουν καταθέσεις σε αστυνομικούς του Τμήματος Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος Κρήτης (σε Ηράκλειο και Ρέθυμνο) δεκάδες κρητικοί που φέρονται να έχουν λάβει επιδοτήσεις με «**θολό**» ή παράνομο τρόπο.

«*Κοίτα να σου πω, θα στον φτιάξω. Αλλά να του πεις να μην γυρίζει να κοκορεύεται στα καφενεία γιατί έχουν μείνει πολλοί σαν το δικό του απ' έξω*» φέρεται να λέει σε συνομιλία του με πολιτικό πρόσωπο υψηλόβαθμο στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ. [\(https://www.cretalive.gr/kriti/xepsahnizoy-n-tis-tilefonikes-synomilies-politikon-prosopon-me-ypsilobathma-stelehi-toy/\)](https://www.cretalive.gr/kriti/xepsahnizoy-n-tis-tilefonikes-synomilies-politikon-prosopon-me-ypsilobathma-stelehi-toy/)

Χαρακτηριστικό απόσπασμα από αυτούς τους διαλόγους για συγκάλυψη παρανόμων ενισχύσεων: «*Πρόκειται για περιπτώσεις πανομοιότυπες που έχουν δηλώσει βοσκότοπο στις ακτές της ...Νορμανδίας. Έτσι φαίνεται. Πλατιά βράχια, «**ξυρισμένα**» και δίπλα η θάλασσα. Όχι βοσκή δεν αναπτύσσεται, ούτε κατσαρίδες. Και αυτό είναι σε φωτογραφίες*».

Στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ συνομιλεί με συνεργάτη του, ιδιώτη, και τον προτρέπει να βγάλει τις χαρουπιές από δήλωση που έχει φτιάξει. «*Τσι χαρουπιές να του τις βγάλεις. Αφού δεν έχει μ@λ@κ@ χαρουπιές...*». Ο συνομιλητής, σύμφωνα με πληροφορίες, του εξηγεί ότι εκεί είναι τα λεφτά. Όμως ο υπάλληλος του ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ανήσυχος. «*Ναι, είναι πολλά τα λεφτά, αλλά ένας έλεγχος να κάτσει γ@μηση τα*».

Ενδιαφερόμενη συζητάει με στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με τις καλλιέργειες που έχει δηλώσει προκειμένου να ενταχθεί στο πρόγραμμα κοινοτικών ενισχύσεων. Ο

υπάλληλος την συμβουλεύει να πάει σε ένα λιόφυτο και να βγάλει φωτογραφίες ώστε να φαίνεται ότι έχει ελιές. Να βγάλει και φωτογραφία μέσα από θερμοκήπιο με φυτά.

«Έχουμε κάποια προτίμηση σε φυτό; Τι έχουμε φυτεμένα;» φέρεται να ρωτάει η γυναίκα.

«Ντομάτες, ντομάτες πρέπει να έχουμε φυτεμένες» απαντά, σύμφωνα με πληροφορίες ο υπάλληλος, ο οποίος τη ρωτάει αν διαθέτει κάποιο θερμοκήπιο. Η γυναίκα τον ενημερώνει ότι δεν έχει θερμοκήπιο και εκείνος φέρεται να λέει χαρακτηριστικά: «Να δω γιατί σου 'χω βάλει δυο θερμοκήπια και δεν θυμάμαι αν είναι και στα δυο ντομάτες ή τέλος πάντων». (<https://www.cretalive.gr/kriti/kai-pasignosta-prosopa-sto-kolpo-metis-epidotiseis-ohi-boski-oyte-katsarides-den-bgainoyi>)

Το καλοκαίρι του 2021 (δημοσίευμα cretalive) κάποιοι υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ αποφασίζουν να απευθυνθούν ανώνυμα στην υπηρεσία **Εσωτερικών Υποθέσεων**, καταγγέλλοντας για **διαφθορά υψηλόβαθμα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, σε συνεργασία με ιδιωτικές εταιρείες**. Κάνουν λόγο για τη **δράση εγκληματικής οργάνωσης «που τρώνε από νόμιμους δικαιούχους τα λεφτά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**. Στην ανώνυμη καταγγελία **κατονομάζονται 7 υψηλόβαθμα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ σε κεντρικό επίπεδο και 8 πρόσωπα σε περιφερειακό επίπεδο**, χωρίς να αποκλείουν τυχόν εμπλοκή και άλλων προσώπων.

Κατόπιν έγγραφης παραγγελίας του προϊσταμένου Αντεισαγγελέα Εφετών Αθηνών διενεργείται από τους «αδιάφθोरους» προκαταρκτική. Οι Αρχές, τότε, προχώρησαν στην άρση τηλεφωνικού απορρήτου, με την προβλεπόμενη διαδικασία έκδοσης δικαστικού βουλεύματος, με σκοπό τη διαλεύκανση των **αδικημάτων της δωροληψίας υπαλλήλου, παράβασης καθήκοντος, απάτης**.

Τον **Απρίλιο του 2022** στην **Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων** περιήλθε και **νέα ανώνυμη καταγγελία για «διεφθαρμένους υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ**. Από την συνολική επισκόπηση-ανάλυση των συνομιλιών της υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων διαφαίνεται, όπως εκτιμάται, η ύπαρξη ενός εκτεταμένου δικτύου διαφθοράς στον ΟΠΕΚΕΠΕ που έχει χρονική διάρκεια με τη λήψη δώρων από υψηλόβαθμα στελέχη και τη συνεχή διάπραξη παράνομων επεμβάσεων στο ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής δηλώσεων, καταχώρισης αποτελεσμάτων του διασταυρωτικού ελέγχου και κατάρτισης των τελικών καταστάσεων πληρωμών, με σκοπό την χορήγηση παράνομων επιδοτήσεων σε γεωργούς και κτηνοτρόφους κυρίως της Κρήτης.

«Εμετική εικόνα με αυτούς τους διαλόγους. Αυτά που έχουμε μπροστά μας είναι σταγόνα στον ωκεανό. Η δικογραφία των 3.000 σελίδων είναι ένα πολύ μικρό μέρος της έρευνας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας», κατήγγειλε, ο Βάκης Τσιομπανίδης, πρόεδρος του Αγροτικού Κτηνοτροφικού Κόμματος Ελλάδας, για το σκάνδαλο του **ΟΠΕΚΕΠΕ**. Ειδικότερα, μιλώντας στον ραδιοφωνικό σταθμό **98,4 του Ηρακλείου** είπε πως **τρέχουν άλλες 6 δικογραφίες**, οι οποίες αναμένεται να αποκαλύψουν και άλλα πρόσωπα.

Μάλιστα, σημείωσε ότι τα κυκλώματα κινούνται από την Κρήτη έως τον Έβρο. «Δεν έχουμε δει τίποτα. Να σας πάω στις **μπανάνες στον Όλυμπο; Μπανάνες στα Φάρσαλα και στον Όλυμπο**. Έχουμε **φυτείες καφέ, έχουμε φυτείες με ανανάδες, έχουμε 80.000 στρέμματα με πορτοκαλιές στην Αργολίδα που σπάρθηκαν την προηγούμενη χρονιά, δεν είχαν δηλωθεί, φυτρώνουν σε μία χρονιά και...**

παραδίδουν 56.000 τόνους για χυμοποίηση λαμβάνοντας ενίσχυση». (<https://www.documentonews.gr/article/skandalo-opekpe-epidotiseis-gia-fyteies-mpananas-ston-olympo-stagona-ston-okeano-to-yliko-tis-dikografias-sti-voyli/>).

Η εκπομπή «Εξελίξεις Τώρα» του τηλεοπτικού σταθμού MEGA αποκάλυψε δύο ακόμα κραυγαλέες περιπτώσεις. Μετά το παλαιό στρατιωτικό αεροδρόμιο Αγρινίου και την 112 Πτέρυγα Μάχης στην Ελευσίνα, ένα ακόμα αεροδρόμιο φαίνεται ότι δηλώθηκε ως βοσκότοπος στη Λάρισα. Σύμφωνα με τον αγρότη, κύριο Γκανή, **θαλάσσια έκταση στον Μεσσηνιακό Κόλπο δηλώθηκε και αυτή ως βοσκότοπος.** «Τώρα το τρίτο είναι της Λάρισας, μετά του Αγρινίου και της Ελευσίνας. Είναι ο μεσσηνιακός κόλπος που έχει δηλωθεί σαν βοσκότοπος. Η θάλασσα ναι ο κόλπος. Μάλλον τον έχουν μπαζώσει, δεν έχω πάει τώρα τελευταία στην Καλαμάτα».... «Στην Πίνδο περιοχές πάνω από 1.600 μέτρα δηλώνονται για ελιές που δεν φυτρώνει τίποτα εκεί λόγω παγετού. Έχουμε δει **δηλώσεις 54.000 πρόβατα, ένα ΑΦΜ.**».

Την ίδια ώρα, οι αγρότες καταγγέλλουν πως **μετά τον Daniel, ο Λευτέρης Αυγενάκης έδωσε εντολή η πλατφόρμα ΟΣΔΕ για τις δηλώσεις να ανοίξει τον Οκτώβριο του 2023.** Όπως, αποκαλύπτεται ενώ τον Ιούλιο είχαν δηλωθεί 1.500 στρέμματα καλλιεργήσιμα στην Κάρλα, τον Οκτώβριο δηλώθηκαν 3.500 στρέμματα. «Υπάρχουν **επίσημες καταγγελίες για τον κ. Αυγενάκη** πως έδωσε εντολή και άνοιξε το ΟΣΔΕ, το αγροτικό σύστημα που κλείνει για τον αγρότη τον Ιούλιο, άνοιξε τον Οκτώβριο μετά τις πλημμύρες. **Μπήκαν και μεγαλώσανε τις καλλιέργειες**», είπε ο αγροσυνδικαλιστής, Χρήστος Σιδερόπουλος.

Σημαντικό στοιχείο είναι το γεγονός ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ λειτουργεί με έναν μόνο τεχνικό σύμβουλο εδώ και χρόνια. Πρόσωπο κλειδί είναι ο επονομαζόμενος **«Τάσος ο Μερακλής»**, ο ιδιώτης που έχει την ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΟΠΕΚΕΠΕ, όπου καταχωρούνται τα στοιχεία και χειρίζεται όλα τα ΑΦΜ των αγροτών. «Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν ήταν ελεγκτικός μηχανισμός πιστοποίησης και πληρωμών αλλά ένα διοικητικό συμβούλιο που το καθόριζε ο Τάσος ο μερακλής», είπε ο αγροτοσυνδικαλιστής, Χρήστος Σιδερόπουλος.

Κι αν ένας αγρότης διαμαρτυρόταν στον ΟΠΕΚΕΠΕ, τότε η αντιμετώπιση που λάμβαναν δεν ήταν αυτή που θα περίμενε κανείς. **«Ο μηχανισμός δεν έκανε τίποτα τυχαία. Ήταν όλοι σε συνεννόηση».** (<https://www.megatv.com/2025/07/05/nees-apokalyipseis-gia-to-skandalo-tou-opekpe-vaftisan-voskotopous-to-aerodromio-larissas-kai-kommati-tou-messiniakou-kolpou/>)

Συνομιλίες από τις επισυνδέσεις

Η δικογραφία για τον ΟΠΕΚΕΠΕ αριθμεί περισσότερες από 3.000 σελίδες, εκ των οποίων οι 1.000 είναι απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες. Οι συνομιλίες που περιέχονται μέσα στην δικογραφία και λήφθηκαν κατόπιν νομίμων επισυνδέσεων, είναι αποκαλυπτικές της εκτεταμένης **διαφθοράς, σήψης, της οργανωμένης και συντονισμένης δράσης ως ομάδας προς τέλεση αξιοποιώνων πράξεων, αλλά και της συμμετοχής, εμπλοκής, γνώσης όλων** από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου μέχρι και την διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπηρεσιακούς παράγοντες, κεντρικά αλλά και περιφερειακά. Ορισμένες ενδεικτικές περιπτώσεις οι οποίες δημοσιεύθηκαν και στα μέσα ενημέρωσης:

1.Χαρακτηριστικός είναι ο διάλογος του πρώην προέδρου του [ΟΠΕΚΕΠΕ](#) κ. Δημήτρη Μελά με άγνωστο άντρα, , στον οποίο αναφέρει ποια θα είναι η πρακτική τους μετά την αποκάλυψη των ψεύτικων επιδοτήσεων, αλλά και την τακτική που πρέπει να ακολουθήσει ο υπουργός προκειμένου να εξασφαλιστούν.

Ακολουθεί ο διάλογος :

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Μα δεν τα υπολογίζουν ούτε εκείνοι ότι θα φαγωθεί το ποσό... Απλά θα ξέρουνε τι μένει.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Εμείς πόσα ψάχνουμε;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εμείς ψάχνουμε οπωσδήποτε μια κατοστάρια για να μη σου πω λίγο παραπάνω

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Μαλάκα η θα μείνουμε είναι δυνατόν τριακόσια τόσα από εξακόσια υπερδέσμευση.

ΜΕΛΑΣ: Αυτό υπολογίζουν και εκείνοι αλλά σου λέει άμα γίνει καμιά στραβή μετά δεν τους μαζεύουνε.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Μήτσο τέλη Φεβρουάριου.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Αν είναι σαράντα.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Τέλη Φεβρουαρίου πάμε σε ανασφαλισμό αυτό το πράγμα πρέπει.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Έπρεπε να το κάνουν πριν προηγηθεί.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πρέπει να κλείσει πριν το καταλαβαίνεις;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι βέβαια, πώς δεν το καταλαβαίνω.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πρέπει να κλείσει πριν μόλις παρθεί απόφαση, στα αρχίδια μας μετά έχει τελειώσει.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Και να σου πω και κάτι. Το μόνο που πρέπει να κάνει ο υπουργός είναι να μη δώσει άλλη παράταση, έχουνε γαμηθεί στις παρατάσεις οι παλιοί.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εντάξει γιατί αν δεν δώσει άλλη παράταση έχουνε πάει τέσσερις πέντε για να υποβάλλουμε αίτημα προ της πληρωμής ε δεν πρόκειται να το κάνει ποτέ ρε πούστη μου έχουνε περάσει δυόμιση χρόνια.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Δε μου λές;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ασε κανέναν άλλον.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πότε λήγει η παράτα πότε λήγει η τελευταία παράταση που δώσανε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εεε λήγουνε είκοσι δύο είκοσι τέταρτου. Και είκοσι πέμπτου το ενενήντα τοις εκατό και μένει ένα δέκα τοις εκατό * που είναι νησιά και Αττική που δε μας ενδιαφέρει.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι είναι μικρά ναι.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ε τα οποία λήγουνε το Νοέμβριο.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ωραία άραγε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Αλλά στ' αρχίδια μας αυτά όλα.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι όχι όχι πρέπει οπωσδήποτε πριν Μήτσο πρέπει να βρεθεί το τέχνασμα πριν ας κάνουμε και κόντρες πως το λένε και αν λήξει θα πάρουμε από κάτι άλλο δεν ξέρω δεν ξέρω.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι έτσι σκέφτομαι και εγώ αφού βρήκαμε το σκεπτικό γιατί υπάρχει σκεπτικό που υποστηρίζεται ρε παιδί μου αυτό θέλαμε να βρούμε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ε πολλά τα περισσότερα πολλά δηλαδή.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: **Πως θα το δέσουμε αφού υπάρχει.**

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πες μου.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: **Το σκεπτικό το πρώτο είναι να μη δώσει άλλη παράταση ο υπουργός.**

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πες μου θα μιλήσουμε με το Νίκο να τρέξω θα το κυνηγήσω δεν υπάρχει αυτό να το αφήσουμε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Και να σου πω και κάτι κι αυτά του Μερακλού τα διακόσια.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Θα τα κάνω εκατό πενήντα.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Εννοείται μαλάκα εννοείται μαλάκα.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εντάξει όχι πέρα από το δικό μας δεν είναι εκατό

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Και πρόσθεσε τα στα δικά μας άκουσε με τώρα λοιπόν.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Αυτό λέω.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πες μου με τον Μανέτα να αρχίζω να ασχολούμαι πες μου να αρχίσω να το κυνηγάω.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Από ποτέ να τον παίρνω και να αρχίσω ωχ Νίκο.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Τέλος του μήνα. Πενήντα ένα καλό νούμερο.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πας καλα ρε; Ρε μαλάκα πας καλά; Τέλος του μήνα ωραία γιατί δε θα 'χουμε πολύ καιρό μπροστά μας

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Και καλά να μείνουμε το σκέφτεσαι να την πουλέψουμε;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ε βέβαια.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Χα κι εσύ το δικό σου.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Και πρέπει ε να σου πω την Παρασκευή έχει πίτα;

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Τι πίτα στο Υπουργείο;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Κάτι κάτι διάβασα μία πρόσκληση.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ε μπορεί να κάνει πίτα δε ξέρω.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Μπορεί να είναι και άλλου υπουργού αλλά δε νομίζω του δικού μας πρέπει να'ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Άλλο υπουργού ρε μαλάκα στο υπουργείο στο δικό μας ποιος θα το κάνει όχι εμείς θα'μαστε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Οχι ρε παιδί μου.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ε μπορεί να το αποφάσισε το.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι δεν ξέρω μήπως κανένας υφυπουργός και δε πρόσεξα αλλά νομίζω ότι έλεγε γραφείο υπουργού ΑΑΤ.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι ρε μαλάκα είναι δυνατόν ο υφυπουργός να κόψει χωρίς να συνεννοηθεί με τον υπουργό; Μπορεί να το πει κάνας Σπήλιος και να το έβαλε και αυτός για όλους.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ε θα το δω πότε είναι και τι είναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ναι.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Να κάνουμε και την άλλη κουβέντα.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Αυτή την κουβέντα πρέπει να κάνεις μέχρι την Παρασκευή.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Το καταλαβαίνεις;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Να πάρουμε το δικό σου γρήγορα και μετά άντε γεια δε μας νοιάζει.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι ναι ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Καν' το αυτό ρε Μήτσο.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Θα το κάνουμε.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Καν'το.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Θα το κάνω.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Και ασχολούμαστε από την άλλη βδομάδα ασχολούμαι εγώ και θα το κυνηγάω αν είναι.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι ναι ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Θα μου πει ο Νίκος τα βήματα και θα το κυνηγάω δεξιά και έτσι και θα τους άσχο...

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι ναι ναι ναι ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Εντάξει;

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Έγινε αγορινάρα μου.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Αλλά αλλά αύριο κανόνισε το αύριο θα χα πούμε από κοντά θα σε δω από κει θα'ρθω.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εγινε μου είπες θα' ρθεις με κάποιον ποιος είναι ο κάποιος;

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Οχι θα' ρθει μόνος του να δει τον Αντώνη ο ένας εκεί πέρα για να δούμε

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Οχι μου είπε ο Αντώνης όχι εσύ είχες κάποιον για κάποια δουλειά κάτι τέτοιο.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Αααααα όχι αυτόν θα τον πάρει ο Αντώνης του 'πα όποτε μπορείς εσύ από βδομάδα να τον δεις.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ναι.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Του είπα κλείσε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ωραία.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Για να μην παίρνω τον Δημήτρη χώρα γιατί γίνεται της πουτάνας.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ωραιο

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Πάρτον εσύ επειδή πνίγεται αυτός και από βδομάδα φώναξε τον συνεννοήσου με τον Δημήτρη να τον δείτε.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Τι είναι αυτός;

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Θα τα πούμε αύριο από κοντά.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εντάξει έγινε.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Θα σου πω από κοντά.

ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Εγινε εντάξει αγόρι μου.

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΤΡΑΣ: Ελα φιλάκια.

2. Ο νυν υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως απλός βουλευτής, τον Απρίλιο του 2021 σε συνομιλία του με τον Δημήτρη Μελά του ζητάει να βοηθήσει φιλικό του πρόσωπα το οποίο πρόκειται να δεχθεί επιτόπιο έλεγχο από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Φέρεται να του ζητάει να τεθεί εκτός ελέγχου και να του δοθεί επιπλέον χρόνος να προετοιμαστεί με τον αριθμό των ζώων του και πως αντιμετωπίζει προβλήματα υγείας.

Χρήστος Μπουκώρος: Θα σου στείλω όνομα-επώνυμο **για να τον βγάλουμε εκτός ελέγχου {...}. Γίνεται για να του δώσουμε χρόνο; Αν δεν γίνεται, για λόγους υγείας να το σβήσουμε αυτό για τα ερίφια;**

Δημήτρης Μελάς: **Χρήστο μου όλα γίνονται**, το ζήτημα είναι ποιοι караδοκούν να το ανεβάσουν, αυτή είναι η ιστορία. Ξέρεις, ότι έβγαλε το τέτοιο ή ότι είναι αυτός ή πως και τι. Κατάλαβες;

Χρήστος Μπουκώρος: Δεν είναι πάντως καμία χτυπητή περίπτωση που μπορεί να ασχοληθεί κόσμος.

3.«Θα γίνω αγρότης και εγώ ρε μαλ@κα»

Στη δικογραφία που διαβιβάστηκε στη Βουλή περιλαμβάνεται και διάλογος υπηρεσιακών παραγόντων τον Δεκέμβριο του 2021 και συγκεκριμένα μεταξύ των κ.κ. Δημήτρη Μελά (τότε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ) και του γενικού γραμματέα Αντώνη Κοροβέση.

Δημήτρης Μελάς: **750 λείπουν και δεν νομίζω ότι θα μπουν. Πού είναι τα υπόλοιπα 738 μέχρι τα 23.900;**

Αντώνης Κοροβέσης: *Μα προφανώς αδερφέ, ο ΕΛΓΑ δεν σου έστειλε κράτηση;*

Δημήτρης Μελάς: **Κουτσουρεμένη πληρωμή** ρε πούστη.

Αντώνης Κοροβέσης: **Ναι ρε μαλακα, σε χαλάσανε, σου πέσανε λίγα..**

Δημήτρης Μελάς: **Θα γίνω αγρότης και εγώ ρε μαλάκα.**

Αντώνης Κοροβέσης: **Μαλάκα, σε χαλάσανε, σε λυπάμαι τώρα που σε ακούω. Κάθεσαι να πούμε τώρα εσύ στην καρέκλα και σου ήρθαν τριάντα χιλιάρικά;**

4. «Έφóσον στέκει το Μαξίμου και στέκει και ο Μάκης είσαι βράχος που δεν πέφτει. Λοιπόν πάτα εκεί να τα γ@μήσεις όλα».

Ο διάλογος του κομματικού στελέχους της Νέας Δημοκρατίας Γεώργιου Ξυλούρη με τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκο Μπαμπασίδη.

Γεώργιος Ξυλούρης σε Κ. Μπαμπασίδη: **«Έφóσον στέκει το Μαξίμου και στέκει και ο Μάκης είσαι βράχος που δεν πέφτει. Λοιπόν πάτα εκεί να τα γ@μήσεις όλα».**

Σύμφωνα με πληροφορίες στη δικογραφία υπάρχει αναφορά στην ένορκη κατάθεση του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόρη Βάρρα (εκδιώχθηκε από τον Μάκη Βορίδη), ο οποίος είχε πει ότι «την 10-11-2020 δημοσιεύθηκε η παραίτηση μου όπως μου είχε ζητηθεί και έγινε αποδεκτή από τον υπουργό κ. Βορίδη».

Ερωτηθείς για ποιο λόγο πιστεύει ότι του ζητήθηκε να παραιτηθεί, κατέθεσε ότι θεωρεί πως: «οι λόγοι είναι επειδή μεριμνούσα αποκλειστικά για τα συμφέροντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αγροτών, τη νομιμότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών... Επειδή έδωσα εντολές ελέγχων για ενισχύσεις που που δίνονταν χωρίς νόμιμες προϋποθέσεις.... Όλα αυτά ενόχλησαν και προκάλεσαν τις έντονες αντιδράσεις ενός συστήματος τόσο εντός όσο και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ που ήλεγχε τον οργανισμό και επεδίωκε την απομάκρυνση μου».

5. Στις 8/12/21 ο τότε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρης Μελάς απαντά στον «γαλάζιο» βουλευτή Σερρών, Τάσο Χατζηβασιλείου.

Δημήτρης Μελάς: *Αντιλαμβάνεσαι την ευαισθησία του θέματος, πρέπει να γίνει χειρουργικά και χωρίς τυμπανοκρουσίες, λόγω εξυπηρέτησης σε σένα συγκεκριμένα. Γιατί σε καμία περίπτωση δεν θέλω να ανοίξω την πόρτα πουθενά από τη στιγμή που δεν γίνεται αποδεκτό με θεσμική διαδικασία.*

Τάσος Χατζηβασιλείου: **WhatsApp μόνον, έχω καταλάβει, μην λες τίποτα.**

6. Στη δικογραφία αναφέρεται ακόμη ο βουλευτής Ηρακλείου, Φρέντυ Παρασύρης από το ΠΑΣΟΚ.

Ελευθέριος Ζερβός (πρώην αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ): *Λοιπόν, μίλησα με το διευθυντή πάνω για το δικό σου, Τ., πως λέγεται.*

Φραγκίσκος Παρασύρης (βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου): *Τ... ναι*

Ελευθέριος Ζερβός (πρώην αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ): *Λοιπόν αυτός παρόλο που 'χαμε δώσει τρεις παρατάσεις. Α, η, το ξετέντωσε κι αυτός. Τέσσερις του Οκτώβρη έληξε η τελευταία παράταση κι αυτός πήγε και το 'κανε έντεκα.*

Φραγκίσκος Παρασύρης (βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου): *Ναι, ε;*

Ελευθέριος Ζερβός (πρώην αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ): *Δηλαδή φαντάσου ότι έχασε τρεις παρατάσεις ρε φίλε. Είχα, δηλαδή δώσαμε σχεδόν ένα μήνα παράταση και το 'κανε στις έντεκα. Πρόσεχε τώρα να δεις.*

Φραγκίσκος Παρασύρης (βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου): *Ναι.*

Ελευθέριος Ζερβός (πρώην αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ): *Δηλαδή φαντάσου ότι έχασε τρεις παρατάσεις ρε φίλε. Είχα, δηλαδή δώσαμε σχεδόν ένα μήνα παράταση και το 'κανε στις έντεκα. Πρόσεχε τώρα να δεις.*

Φραγκίσκος Παρασύρης (βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου): *Όχι ρε, είναι του, είναι ξάδερφος ενούς εε, που έχει τέτοιο γραφείο*

Ελευθέριος Ζερβός (πρώην αντιπρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ): *Ψήφο, ψηφοφόρου φίλου και τα λοιπά, ωραία.*

Φραγκίσκος Παρασύρης (βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ηρακλείου): *Ναι, ναι*

«Βαθύτατα έκπληκτος, απορημένος και ειλικρινά απογοητευμένος» δήλωσε ο κ. Παρασύρης, για το γεγονός ότι το όνομά του αναφέρεται, «χωρίς κανέναν απολύτως λόγο και χωρίς την παραμικρή ποινική διάσταση», στην υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ.

7. Είναι χαρακτηριστικός ο διάλογος τον **Σεπτέμβριο του 2021**, μεταξύ του τότε προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά με υπάλληλο του Οργανισμού με τα αρχικά Σ.Κ. για αίτημα κτηνοτρόφου και δικού τους παιδιού.

Δημήτρης Μελάς: *Ε, πήγα με το δύσκολο κομμάτι και βρήκα μια αφορμή που έγινε μια αλλαγή λόγω πυρόπληκτου και τον έβαλα εκεί μέσα και θα βγει εντελώς.*

Σ. Κ.: *Έχουμε και τον Β. και τον Ν. ρε σεις...*

Δημήτρης Μελάς: *Του Κ. θα γίνει όπως είχαμε πει, θα γίνει σε έναν έλεγχο συνολικό και θα μπει και αυτός μέσα για να μην φαίνεται, τώρα τον Οκτώβριο.*

Σ. Κ.: *Ναι μωρέ να το φτιάξει, είναι κρίμα το παιδί, είναι και δικό μας.*

8. Περίπου 1,5 χρόνο αργότερα, τον **Μάρτιο του 2022** ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρης Μελάς, πιάνεται από τον «κοριό» να συνομιλεί με άγνωστο άντρα που του ζητά εξυπηρέτηση για έναν «αδελφό» που ...κερνάει.

Άγνωστος άνδρας: Έχω ένα άλλο θέμα που είναι από αδελφό και κερνάει απεριόριστα.

Δημήτρης Μελάς: Κοίτα, σου λέω, κατά 98% – 99% θα το κάνω γιατί δεν θέλει και προσθήκη αγρόκτημα, συμφέρει, αλλά τι;

Άγνωστος άνδρας: Και βγάλε τον λογαριασμό, δεν με πειράζει.

9. Τον Απρίλιο του 2022 ο Σ.Ν. λέει στον τότε επικεφαλής του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά:

«Εσύ κανονίζεις εάν είναι τώρα να τα βάλουμε αυτά μέσα στην πληρωμή και εγώ με το που πληρωθούμε, έρχομαι κάτω και παίρνει τρία και παίρνεις τρία, αγάπη μου, όμορφη, έτσι; Οκ;».

Ο Δημήτρης Μελάς φέρεται να απαντά καταφατικά με τον Σ.Ν. να συνεχίζει:

Σ.Ν. : Όχι, όχι, άκουσέ με, επειδή είναι και φίλος και τα λοιπά, οπότε δεν πειράζει. Όχι, όχι, αυτό που σου λέω, ναι, ισχύει, **εάν θες όμως στα δίνω ή από τώρα ή μόλις πληρωθεί. Εγώ, με εμένα, δεν το συζητάμε αγάπη. Όχι, να το ξέρεις είναι σαν τίποτα για το ταξίδι στο Λονδίνο, να ξέρεις αυτό, ότι έχει συν τρία να χαλάσεις.**

10. Ο υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Διονύσης Σταμενίτης φέρεται να ζήτησε από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκο Μπαμπασίδη εξυπηρέτηση που αφορά μετατροπή «δήλωσης» καλαμποκιού.

Διονύσης Σταμενίτης: Μου είπαν ότι ο Β. κατάφερε να μετατρέψει μια έκταση από γλυκό καλαμπόκι σε κανονικό. Θέλω να μου πεις πώς μπορώ να το κάνω κι εγώ.

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Δεν ξέρω εάν γίνεται, να το δούμε.

Διονύσης Σταμενίτης: Όχι, είμαι σίγουρος ότι γίνεται.

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Είναι παράτυπο αυτό. Δες εάν μπορεί να το κάνεις εσύ στο υπουργείο.

11. Να μην γυρίζει και κοκορεύεται στα καφενεία

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2021 ο βουλευτής της ΝΔ από το Ηράκλειο, κ. Μάξιμος Σενετάκης ζήτησε επίσης διαμεσολάβηση από τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά.

Μάξιμος Σενετάκης: ΑΦΜ Κ. {...}. Έβγαλε 24 τόνους γάλα και θέλει τα ζώα από 330 να μειωθούν σε 240.

Δημήτρης Μελάς: Λοιπόν Μάξιμε, κοίταξε να σου πω. **Τον Καψάλη θα στον φτιάξω. Αλλά να του πεις, να μην γυρίζει και κοκορεύεται στα καφενεία. Γιατί έχουν μείνει πολλοί σαν τον δικό του απ' έξω.**

Ο Μάξιμος Σενετάκης σε άλλο σημείο φέρεται να λέει προς προς τον Δημήτρη Μελά:

Μάξιμος Σενετάκης: Να σου στείλω ένα ΑΦΜ να δούμε αν μπορούμε να το ανοίξουμε; Να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε;

Δημήτρης Μελάς: *Ναι, ναι, ναι ναι*

Μάξιμος Σενετάκης: *Εντάξει ρε Μήτσο*

Ο Μάξιμος Σενετάκης σε συνομιλία του με τους δημοσιογράφους ανέφερε: «Εγώ μετέφερα το αίτημα του κτηνοτρόφου στον αρμόδιο φορέα. Σε καμία περίπτωση δεν ζητήσαμε να παραβεί τον νόμο για λογαριασμό κανενός. Επειδή το καθεστώς στον οργανισμό ήταν ασαφές, αναγκάστηκα να μεταφέρω εγώ το αίτημα».

Οι διάλογοι υπό στοιχείο 2-11

12. Ο βουλευτής της ΝΔ Φάνης Παπάς είχε τον εξής διάλογο:

Παπάς Φάνης (πρώην Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ): *Για τον Στελάκη;*

Σεραφειμίδου Ελβήρα: *Ο Στελάκης όπως φαίνεται όχι, το άλλο που σκέφτηκα είναι ότι μήπως πρέπει να το δεις εσύ με πιο ψηλά,*

Παπάς Φάνης: *Αν μου πεις εμένα τι ακριβώς θέλει τι ακριβώς πρέπει να πω και που να κοιτάξω μήπως το σώσω*

Σεραφειμίδου: *Κοίταξε εγώ πιστεύω εκτός αν δεν θες βέβαια... τους είπα ότι είναι ανιψιός σου, δεν μπορούσα να το κρύψω...*

Παπάς Φάνης: *Καλά έκανες...*

Σεραφειμίδου: *Για να το δούνε και διαφορετικά, εντάξει;*

Και σε άλλη συνομιλία πάλι η Σεραφειμίδου:

(...) Να σου πω όταν μπορείς και για τον αδερφό σου

Παπάς Φάνης: *Θα βγάλουμε άκρη εκεί τι λέει;*

Σεραφειμίδου: *Ο αδερφός άστο... ο ανιψιός πήρε δεκαοχτώ χιλιάδικα στην εξισωτική μην τυχόν τα πειράξει.*

13. Απόσπασμα αποκαλυπτικής συνομιλίας μεταξύ της προϊσταμένης στο περιφερειακό γραφείο του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Κρήτη και γνωστού της με το προσωνύμιο “Φραπές” που φέρεται να είναι ένας από τους κατηγορούμενους της δικογραφίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, δημοσιεύει το documentonews.gr.

Ο διάλογος που προέρχονται από τις νόμιμες επισυνδέσεις που έγιναν από τις αρμόδιες αρχές στα τηλέφωνα προσώπων εμπλεκόμενων με την υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ έγινε τηλεφωνικά ανάμεσα στον επονομαζόμενο “Φραπέ” και την προϊσταμένη του ΟΠΕΚΕΠΕ στις **25 Οκτωβρίου του 2024** και περιλαμβάνεται στην δικογραφία που διαβιβάστηκε από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία στη Βουλή.

Σε αυτόν, προϊσταμένη του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Κρήτη ανησυχεί “μην μας αφήσει και φύγει ο Αυγενάκης”(πρώην υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και βουλευτής Ηρακλείου), και ο “Φραπές” εμφανίζεται να την καθησυχάζει, εξηγώντας πως ο “Μάκης” (Βορίδης) του είπε να στείλει σε αυτόν κάποιο πρόσωπο, ενώ συνεννοήθηκε (ο Βορίδης) και με τον υπουργό Δικαιοσύνης Γιώργο Φλωρίδη.:

“Ζ: **Μην μας αφήσει και φύγει ο Αυγενάκης. Τι θα γίνει.**

Ξ: Όχι ρε, όχι ρε **μου είπε ο Μάκης μέχρι κόκκαλο. Μου πε ο Μάκης στείλτονε μου λέει σε μένα αύριο, σήμερα δηλαδή. Και πήρε και τον Φλωρίδη. Αν δεν ξεκλωώσουν τώρα την Παπανδρέου (σ.σ. ευρωπαϊά εισαγγελέα) από εκεί έχουμε θέμα. Κατάλαβες;**

Ζ: Μπορούνε αφού είναι ευρωπαϊά δεν είναι στην δικαιοδοσία.

Ξ: **Ελληνίδα, Ελληνίδα είναι και τοποθετείται από το Υπ. Δικαιοσύνης**”

14. Άνθρωπος του Λευτέρη Αυγενάκη εμφανίζεται να πήγε στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και να “**παρακάλαγαν εκεί πέρα**” και να “**βάζανε λυτούς και δεμένους**”, μεταξύ άλλων και στον Γενικό Γραμματέα Γιώργο Στρατάκο, “**για να πάρουμε πίσω τους ελέγχους από την Κρήτη**”.

Αυτά αναφέρονται σε συνομιλία από την δικογραφία του [ΟΠΕΚΕΠΕ](#), που διαβιβάστηκε στη Βουλή, **μεταξύ δημοσιογράφου ιστοσελίδας εξειδικευμένης σε αγροτοκτηνοτροφικά θέματα** και τον πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη.

Μάλιστα ο Αυγενάκης φέρεται να διεμήνυσε στον δημοσιογράφο, ο οποίος και το μεταφέρει στον Μπαμπασίδη: “Εμένα δεν θα με ξαναβγάλει βουλευτή, μ’ αυτά που κάνετε εδώ μέσα”, εννοώντας προφανώς ότι με τους ελέγχους θα δυσανεστηθούν οι Κρητικοί ψηφόφοροι του.

Η τηλεφωνική επικοινωνία έλαβε χώρα στις **21 Δεκεμβρίου του 2024**, ανάμεσα στον **πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη (ΜΚ)** και τον **δημοσιογράφο**. Ακολουθεί αναλυτικά:

ΜΓ: Έλα

ΜΚ: Ναι;

ΜΓ: Έλα ρε Κυριάκο

ΜΚ: Έλα

ΜΓ: Για πες

ΜΚ: Σου έστειλα

ΜΓ: Το’ δα το’ δα την πληρωμή

ΜΚ: Ναι... Τί να πω, δεν έχω κάτι

ΜΓ: Μμ.. Ναι

ΜΚ: Τα πάντα. Αυτός αμφι- αμφισβητούν όλο το σύστημα του Οργανισμού δηλαδή τι να πρωτοκι...

ΜΓ: Αυτοί θελα, ναι αυτοί θέλαν έχουμε δικό τους..

ΜΚ: Ναι δικό τους

ΜΓ: (γέλια)

ΜΚ: Ναι έχουν δικό τους. Ρε εσύ αμφισβητούν σου λέω το, τον Κοπέρνικο, αμφισβητούν... αυτά που μας έστειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΜΓ: Όλα ρε

ΜΚ: Ναι

ΜΓ: Όχι θα τρως εσύ πρόστιμα για τον κάθε...

ΜΚ: Ναι

ΜΓ: Μαλάκα

ΜΚ: και δεν είναι ότι θα τρώω πρόστιμο, κάτσε λίγο γιατί, περίμενε μην κλείσεις

ΜΓ: Ναι

ΜΚ: Είμαι άρρωστος σήμερα Γιώργο

ΜΓ: Πάρε κι ένα ράντζο να κοιμάσαι μέσα εκεί γι' αυτούς.

ΜΚ: Αυτή την ώρα έχω, έχω, πρέπει να έχω μετά από καιρό πυρετό και μ' έχουν εγκλωβίσει εδώ τώρα, τι να πω ε πούσ..., τί να πω.

ΜΓ: Άσε δεν έχουν το Θεό τους

ΜΚ: **Όχι φίλε δεν είναι, δηλαδή δεν το μαγαζί, δηλαδή θέλει πολύ βαριά πολιτική απόφαση κάποιος να φτιάξει το μαγαζί αυτό και δεξ κάτι και δεν θέλει να'ρθει..**

ΜΓ: Εε άκου, άκου να δεις δεν, δεν φταίει κανένας πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, πέρα από το μαλάκα το ΣΗΜΑΝΔΡΑΚΟ (σ.σ. πρώην πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ), απλά δεν σ'αφήνει να κάνουμε δουλειά εκεί μέσα

....

ΜΓ: Δεν πάω να σε κάψω ρε μαλάκα

ΜΚ: Όχι τι να με κάψεις έτσι κι αλλιώς τα στόματα αυτά ήταν και δικά σου εγώ δεν είπα. Εσύ τώρα αυτό από το δικό σου ρεπορτάζ, εγώ σου είπα ότι έγινε ο έλεγχος.

ΜΓ: Πήρα ένα τηλέφωνο στο υπουργείο και μου είπανε τί έγινε. Πήγε μάλιστα ο άνθρωπος του ΑΥΓΕΝΑΚΗ στο Υπουργείο και παρακάλαγαν εκεί πέρα και βάζανε λυτούς και δεμένους, βάζανε πήγανε και στο Γιώργο τον τέτοιο, στον Στρατάκο

ΜΚ: Ναι

ΜΓ: Για να πάρουμε πίσω τους ελέγχους απ' την Κρήτη

ΜΚ: Δεν πα να γαμηθ πώς θα τους πάρουν πίσω;

ΜΓ: Ε;

ΜΚ: Πώς θα τους πάρουν πίσω δεν κατάλαβα;

ΜΓ: Ναι και δεν είναι πράγματα αυτά και θα σας μαυρίσουμε και θα σας κάνουμε κι εφ. Ήτάξει.

ΜΚ: Ε μαυρίστε μας. Εγώ ε, εμένα δε με νοιάζει ποιον θα μαδίσουν, άμα θέλουνε ας μ' απαλλάξουνε

ΜΓ: Άμα εχμ. Ε και μάλιστα το μήνυμα του Αυγενάκη να ξέρεις ήταν ότι εμένα δε θα με ξαναβγάλει βουλευτή, μ' αυτά που κάνετε εδώ μέσα και τέτοια.

ΜΚ: Ε να μη σε βγάλουν... κι άμα δεν σε βγάλουν τί θα πάθουν δηλαδή;

15. Μέλος μίας μεγάλης οικογένειας από τα Ζωνιανά στην Κρήτη, συνομιλεί με τον μέχρι πρότινος αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Λευτέρη Ζερβό, και του εξηγεί πως τηλεφώνησε στον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης Κώστα Τσιάρα και του ζητούσε... εξηγήσεις γιατί κάνει ελέγχους. Μάλιστα, όπως αναφέρει, απείλησε τον Τσιάρα να μην του υψώνει τη φωνή, γιατί: “Θα δεις ένα Γρ... πολύ αντίθετο απ’ ό,τι έχεις γνωρίσει”.

Σύμφωνα με την αφήγησή του, ο υπουργός εμφανίζεται να του ζητά συγγνώμη. Ο κρητικός μάλιστα **απείλησε ότι θα κλείσει το γραφείο του ΟΠΕΚΕΠΕ στο Ηράκλειο αλλά και πως οι έλεγχοι θα έχουν “τεράστιο πολιτικό κόστος”.**

Ακολουθεί αναλυτικά η συνομιλία, που έλαβε χώρα στις 3 Ιανουαρίου του 2025 και περιλαμβάνεται στην δικογραφία για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ που διαβιβάστηκε στη Βουλή:

Ζ.Ε.: Ναι

Π.Γ.: Έλα ρε

ΖΕ: Έλα

ΠΓ: Τώρα πήρα τον υπουργό τηλέφωνο και του λέω τί είναι αυτά τα πράγματα, του λέω; Πάτε απειλητικά.

ΖΕ: Μίλησες, μίλησες με τον ΤΣΙΑΡΑ;

ΠΓ: Ναι

ΖΕ: Για πες

ΠΓ: Πάτε του λέω απειλητικά, αυτό, τί είναι αυτό του λέω; Πέντε κλιμάκια στα Ζωνιανά να ελέγξουνε του λέω ΠΑΠ...ΕΣ εε και όλο μου το σόϊ; Λέει γιατί λέει, να μην κάνουμε ελέγχους; Εε και του λέω κατ’ αρχήν του λέω, καταρχ... εε κόβονται λέει τα λεφτά από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ξέρω ‘γω θα γίνουνε λέει κανονικά. Κατ’ αρχήν εμένα τού λέω δεν θα μου υψώνεις τη φωνή σου γιατί θα δεις ένα Γρ... πολύ αντίθετο απ’ ό,τι έχεις γνωρίσει.

Λοιπόν, λέει ότι, λέει συγγνώμη συγγνώμη δε σου φωνάζω. Και του λέω ότι, ύψωσες του λέω τη φωνή σου. Λοιπόν, αφού του λέω είσαι προκατειλημμένος εσύ να κάνεις ελέγχους θα σε περιμένω του λέω με ανοιχτές αγκάλες. Λοιπόν, εγώ με το που θα κατέβω θα ξεκινήσω κατ’ ευθείαν να πάω να κλείσω τον ΟΠΕΚΕΠΕ στο Ηράκλειο, δεν θα κινηθεί μύγα.

Για τα προβλήματα, για τις κακές πληρωμές για όλα που γίνονται. Θα κλείσω τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

ΖΕ: Ένταξει τι να σ’ πω, ναι ‘νταξει και τί δε, αντί να σου μα μου σου του, βγήκε και από πάνω

ΠΓ: Ναι. Ναι. Ναι. Ναι. Ναι. Ναι. **Πήγε να υψώσει τη φωνή του και του λέω, δεν θα μου υψώνεις εμένα τη φωνή σου εμένα κατ’ αρχήν. Λοιπόν λέει όχι ..., κι α’κει ..κατάλαβε ότι εμάνισα λέει όχι λέει συγγνώμη δεν ε, δεν φώναξα λέει δεν ε. Και τού λέω όχι του λέω, εγώ δεν γουστάρω, του λέω είμαι ένας άνθρωπος που συζητώ πάντα πολιτισμένα. Εγώ του λέω σε πήρα τηλέφωνο, ότι υπάρχει ένα τεράστιο πολιτικό κόστος. Άμα το γράφεις του λέω στ’ αρχίδ... σου το τεράστιο πολιτικό κόστος, τότε του λέω θα το γράψω κι εγώ και τότε του λέω θα δούμε...”**

16. Στη συνομιλία πρωταγωνιστούν ο **πρώην αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Λευτέρης Ζερβός, με «δεξιό» συνδικαλιστή του κτηνοτροφικού τομέα στην Κρήτη**, ο οποίος θεωρείται πρόσωπο που βρίσκεται πολύ κοντά στον Λευτέρη Αυγενάκη.

Στην εξέλιξη της συζήτησης, η οποία αποτυπώνει το άγχος του κ. Ζερβού για την πιθανότητα «καρατόμησής» του από τον οργανισμό, ο συνδικαλιστής διαβεβαιώνει πως θα επικοινωνήσει με τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, Κώστα Τσιάρα, για να μεταφέρει τον... αγώνα που έδινε ο τότε αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ για τη ΝΔ στην Κρήτη.

Μάλιστα, ο κ. Ζερβός υπαγορεύει επακριβώς στον συνδικαλιστή τον τρόπο που θα περιγράψει τη «γαλάζια» συνεισφορά στον υπουργό.

Ο διάλογος:

Ζερβός: Τι να σου πω τώρα.

Συνδικαλιστής: Κάτσε να πάρω τηλέφωνο να δω {...}.

Ζερβός: Ποιος τώρα;

Συνδικαλιστής: Ε από το γραφείο του Γιάννη, αλλά εγώ **θα μιλήσω και με τον Υπουργό. Θα πάρω και τον Τσιάρα τηλέφωνο.**

Ζερβός: **Εγώ θέλω να του πεις το εξής: τι γίνεται εδώ πέρα; Οχτώ μήνες, {...} είπαμε να κάνουμε κάποιους ελέγχους, μας στοχοποιείτε; Δηλαδή πες του το άλλο εε, μας βάζετε στο χωριό στο στόχαστρο. Θέλετε να αλλάξετε, πες, τον αντιπρόεδρο που καλύπτει όλη την Κρήτη και του όλους. Δηλαδή να μπει στο παιχνίδι.**

Συνδικαλιστής: Ναι.

Ζερβός: Να καταλάβει ότι και με. **Έχεις ε, έχουμε ένα Κρητικό, κάθεται τόσο καιρό, προσπαθεί να λύσει θέματα της Κρήτης για τη Νέα Δημοκρατία.** Πρόσεχε, δεν το κάνει για πάρτη του, για τη Νέα Δημοκρατία (σ.σ. το κάνει).

Συνδικαλιστής: Ναι.

Ζερβός: Και τώρα με όλες τις αναμπουμπούλες **βάζει σε έλεγχο Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή 18 άτομα.**

Συνδικαλιστής: Μχ.

Ζερβός: **Πάρε μίλα με τον Τσιάρα.**

Συνδικαλιστής: Τώρα.

Ζερβός: Ε εντάξει.

Συνδικαλιστής: Ναι ναι θα τον πάρω.

Ζερβός: **Άμα, άμα, άμα, άμα πες του, υπουργέ το θέλετε έτσι να πάει, ας {...} πειράζει.**

Συνδικαλιστής: Ναι.

Ζερβός: **Εγώ, πες, είμαι Νέα Δημοκρατία, εσύ τώρα.**

Συνδικαλιστής: Ναι.

Ζερβός: **Αλλά δε μπορώ και να κάθομαι και να κάνω τον μαντρατζή {...} διαμαρτύρονται οι άλλοι.**

Συνδικαλιστής: Εντάξει εντάξει, κλείσε.

17. Ο παρακάτω διάλογος προέρχεται από τηλεφωνική συνομιλία στις **8 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 21:31** μεταξύ του Ανδρέα Καρασαρίνη, γραμματέα αγροτικού τομέα της “Νέας Δημοκρατίας” με τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, ο οποίος εξαναγκάστηκε σε παραίτηση από τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, Κώστα Τσιάρα στα τέλη Νοεμβρίου του 2024, στον απόηχο ευρημάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αδυναμίες στο σύστημα ελέγχου του Οργανισμού, με αποτέλεσμα να τεθεί υπό ευρωπαϊκή επιτήρηση.

Ο **Κυριάκος Μπαμπασίδης** αναφέρεται σε σενάρια για τον “δικαστικό” (προφανώς τον Νίκο Σαλάτα, ο οποίος ανέλαβε τελικά την προεδρία του ΟΠΕΚΕΠΕ στα τέλη Ιανουαρίου), ο οποίος απ’ ό,τι φαίνεται δεν θα τον αφήσει να ολοκληρώσει μία “διαδικασία” και ο **Καρασαρίνης τον προτρέπει να απευθυνθεί για το θέμα στο Μαξίμου** και συγκεκριμένα στους Άκη Σκέρτσο, Γιώργο Γεραπετρίτη και τον Μάκη Βορίδη, καθώς ούτε ο σύμβουλος του πρωθυπουργού Θανάσης Νέζης, ούτε ο γραμματέας της ΝΔ, Γιάννης Σμυρλής “μπορούν να πατήσουνε πόδι”. **“Καλώς ή κακώς” του λέει ο Καρασαρίνης, “τα’χουν αφήσει όλα στο Βορίδη”.**

Ο Ανδρέας Καρασαρίνης, γραμματέας Αγροτικού Τομέα της Νέας Δημοκρατίας, πρώην μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΟΝΝΕΔ και πρώην μεγαλοστέλεχος της ΔΑΠ, που διορίστηκε μετακλητός το 2019 στο γραφείο του πρώην υπουργού Δικαιοσύνης Χαράλαμπου Αθανασίου όταν ήταν β’ αντιπρόεδρος της Βουλής.

Ακολουθεί αναλυτικά ο διάλογος:

“Μ.Κ. (Μπαμπασίδης Κυριάκος): Ανδρέα

Κ.Α. (Καρασαρίνης Ανδρέας): Έλα

ΜΚ: Το σενάριο του δικαστικού που είχαμε πει

ΚΑ: Ναι

ΜΚ: Άρχισα να το ξαναακούω από διάφορα κανάλια

ΚΑ: Δεν σε, δεν σ’ ακούω καλά;

ΜΚ: Το σενάριο του δικαστικού άρχισα να το ξαναακούω πριν από λίγο, το χεις ακούσει εσύ;

ΚΑ: Ε, εγώ έχω μείνει σε αυτό που σου είπα

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Ότι και καλά δεν ευδοκίμησε δεν ξέρω, γι’ αρχή και έμεινε πίσω

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Κοίταξε να δεις εεε, εκείνα επειδή δεν ξέρω, επειδή έχεις βάλει μπρος για το δεκάξι και για τα υπόλοιπα

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Τώρα να κόψουν όλη αυτή τη διαδικασία ενώ έχει γίνει αυτή η δουλειά είναι και λάθος, τέλος πάντων... μου ε;

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Λοιπόν εγώ σου είπα μόνο με ΜΑΞΙΜΟΥ να μιλάς γιατί αυτοί τα κανονίζουνε, δεν υπάρχει κάτι η τριάδα εκεί ΣΚΕΡΤΣΟΣ, ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΒΟΡΙΔΗΣ.

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Και πρόεδρος δεν, κανένας άλλος

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Δηλαδή θεωρώ **ούτε λίγο ο ΝΕΖΗΣ και μέχρι εκεί η μπο... και από το κόμμα, δεν νομίζω ότι αυτή τη στιγμή ούτε η Μαρία, ούτε ο ΣΜΥΡΛΗΣ μπορούνε να πατήσουνε πόδι.**

ΜΚ: Ναι, ναι

ΚΑ: Κατάλαβες να πούνε ότι θα γίνει αυτό και θα γίνει. **Καλώς ή κακώς, τ'χουν αφήσει όλα στο ΒΟΡΙΔΗ.**

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Κατάλαβες;

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Λοιπόν, οπότε για μένα κάνε ένα τηλέφωνο στον Μάκη και τη πώς την λένε; Οι πληρωμές είναι καλές να προχωρήσουμε δηλαδή νομίζω ότι θα βρεις...

ΜΚ: Τί να σου πω δεν ξέρω, τώρα αν θέλουνε για λόγους, επειδή δεν γίναν

18. Συγκεκριμένα, κτηνοτρόφος του οποίου το όνομα εντοπίζεται σε πολλές σελίδες της δικογραφίας συνομιλεί με τρίτο πρόσωπο και φέρεται να κατηγορεί τον τότε υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, Λευτέρη Αυγενάκη, και τον τότε αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Ζερβό, πως παρενέβησαν και έκοψαν ΑΦΜ της περιοχής του για να δώσουν 6 εκατ. ευρώ σε 120 οικογένειες στα Ζωνιανά, κρίνοντας πως αυτό «είναι μεγάλο σκάνδαλο».

Σε άλλη συνομιλία μεταξύ του κτηνοτρόφου και του Λευτέρη Ζερβού, ο κτηνοτρόφος φέρεται να λέει: «*Το έχω κάνει σε όλους τους Κρητικούς ναι, όλους τους Κρητικούς τους βοηθάω. ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ, ΝΔ. Ό,τι κι αν είναι. Ό,τι μπορώ το κάνω, δεν θα έκανα κακό σε κανέναν*». Να σημειωθεί ότι ο εν λόγω κτηνοτρόφος φέρεται σε μία ακόμα συνομιλία να έχει καταφερθεί με σκληρό τρόπο κατά της ευρωπαϊκής εισαγγελίας, η οποία αποδείχτηκε η αιτία που ξηλώθηκε το σκανδαλώδες κουβάρι του ΟΠΕΚΕΠΕ.

19. Απόσπασμα συνομιλιών από τη δικογραφία που δημοσιεύεται από την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ και καταδεικνύει τη προσπάθεια δημοσιοποίησης του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ από την αρμόδια για τους ελέγχους του Οργανισμού. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά για ενημέρωση της Εισαγγελίας από την εν λόγω υπάλληλο:

-Ζ.Ε.: Ο πρόεδρος εδώ είναι ανένδοτος.

-Κ.Ν.: Μχ.

-Ζ.Ε.: Και καλά ρε παιδί μου πρέπει να γίνει και κάτι τέτοιο. **Του εξηγώ ότι αυτή τη στιγμή, επειδή είσαι και κομματικός, αυτή τη στιγμή δημιουργείται, δημιουργείται ένα τεράστιο πρόβλημα στη Νέα Δημοκρατία και στον μοναδικό βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας (...) Δεν υπάρχει άλλος βουλευτής, του λέω, στην Κρήτη.**

-Κ.Ν.: Σωστό, πολύ σωστό.

-Ζ.Ε.: Λοιπόν, αυτή τη στιγμή, του λέω, **υπάρχει ένα θέμα. Ναι, μου λέει, αλλά πρέπει να γίνουν οι έλεγχοι γιατί έχει έρθει από την Τ., μια υπάλληλος αν έχεις ακούσει κάτι ένα (sic) γεγονός που 'χαν γίνει τότε. Πριν από κανά δίμηνο.**

-Κ.Ν.: Ε; πώς την είπες;

-Ζ.Ε.: Την Τ.

-Κ. Ν.: Ναι ναι ναι ναι, την έχω ακούσει αυτήν μπράβο, έχεις δίκιο.

-Ζ.Ε.: Ε ωραία, αυτή λοιπόν έκανε ένα χαρτί στον εισαγγελέα (σ.σ. η υπάλληλος που φέρεται να ανέδειξε και το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ) και λέει ότι **ότι δεν έχει, ο οργανισμός δεν κάνει ελέγχους και μ***** τούμπανα.**

-Κ.Ν.: Ναι.

-Ζ.Ε.: Λοιπόν, μαζί με τη διευθύντρια εδώ τεχνικών ελέγχων, γιατί εγώ θέλω να τα λέω τα πράγματα όπως είναι, που είναι κολλητή του Μ. η οποία εμένα δε με γουστάρει με τίποτα.

-Κ.Ν.: Ναι ε;

-Ζ.Ε.: **Και δεν πολύ γουστάρει και τους Κρητικούς απ' ό,τι κατάλαβα (...) που αυτή υπάγεται σε μένα διοικητικά, ως αντιπρόεδρος ανήκει σε μένα ο τεχνικός έλεγχος.**

-Κ.Ν.: Μχμ.

20. Απόσπασμα από τη δικογραφία που φωτογραφίζει στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης «Ο Κ. είχε δώσει και είχε εκμισθώσει δημόσιες εκτάσεις που δεν του ανήκαν σε κτηνοτρόφους»:

-Άγνωστος: Ξέχασα το πιο βασικό να σου πω Γ., το πα και στον υπουργό. Οι αντιπρόεδροι πήγαν κρυφά από μένα, περιοδεία.

Γ.: Μάλιστα.

Άγνωστος: Κρυφά με την έννοια ότι τους τα είχε υπογράψει η γενική διευθύντρια, άλλη μ***** αυτή ήτανε του Σ., κυρίως του Γ., να υπογράψει η (αναφέρεται όνομα), για τον (σ.σ.: στέλεχος του οργανισμού) και να μην ξέρει ο πρόεδρος πού πάει, τέλος πάντων. Έβγαλαν λοιπόν, πήγαν στην Πάτρα και στα Γιάννενα, όμως ξέρεις γιατί πήγανε; Και τους ρωτούσα, και οι δύο, πακέτο. Λοιπόν, επειδή έχουνε φίλο τον αντιπεριφερειάρχη και δεν ξέρω και τι (αυτός) ποιον έχει φίλο, λοιπόν αυτοί έχουνε κάνει το εξής πρόβλημα εκεί. **Ο Κ. είχε δώσει και είχε εκμισθώσει δημόσιες εκτάσεις που δεν του ανήκαν, σε κτηνοτρόφους.**

Γ.: Ναι.

Αγνωστος: Με αποτέλεσμα για **το 2020 και για το 2021 όταν γίνανε οι έλεγχοι, να μην έχουν τίτλους τελικά αυτοί και να τους γίνουν κυρώσεις**. Πολλοί το ξέραν γιατί μου 'ρθαν εμένα σοβαροί άνθρωποι, είχαν έρθει και στον Σ. οι ίδιοι. Και μου λέει να μας το πει ο Κ., μην ανησυχείτε δεν (...) τους τίτλους, αλλά θα σας κάνω εγώ τη δουλειά ας πούμε, προχωρήστε. Τώρα το προχωρήστε, αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα, ακολουθήσαν και δήμαρχοι και τα λοιπά, έχει παιχτεί.

21. Απόσπασμα από τη δικογραφία για το ίδιο περιστατικό (αναφέρονται οι εμπλεκόμενες εταιρείες):

(...) και έτσι όπως εξελίχτηκαν τα πράγματα, εν τέλει συμφώνησε η «NEUROPUBLIK S.A.» να γίνει η διαδικασία αυτή από εκείνη. Επιπρόσθετα, ο Μ. ανέφερε ότι ο Ζ. και ο Κ. έφυγαν περιοδεία μαζί για Πάτρα και Ιωάννινα, χωρίς εκείνος να γνωρίζει κάτι, εκμεταλλευόμενοι το γεγονός ότι αρμόδια για να υπογράψει την απομάκρυνσή τους, είναι η γενική διευθύντρια και όχι εκείνος. Ο λόγος για τον οποίο μετέβησαν στα Ιωάννινα, ήταν ένεκα φιλίας που είχαν με έναν εκ των αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Ηπείρου, να εμπλέξουν τον ΟΠΕΚΕΠΕ ώστε να δοθεί λύση στην επιβολή των κυρώσεων που επιβλήθηκαν κατά τα έτη 2020 και 2021, σε πολλούς κτηνοτρόφους, στους οποίους ο (όνομα πολιτικού) **εκμίσθωσε δημόσιες εκτάσεις που δεν του ανήκαν προς εκμετάλλευση, με αποτέλεσμα, όταν έγιναν οι προβλεπόμενοι έλεγχοι και διαπιστώθηκε ότι εκείνοι δεν διέθεταν τίτλους ιδιοκτησίας για την κτηνοτροφική εκμετάλλευση**, να τους επιβληθούν οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία κυρώσεις. Όπως ενημερώθηκε από αρκετούς κτηνοτρόφους ο Κ. τούς διαβεβαίωσε να μην ανησυχούν και ότι παρόλο που δεν διέθετε τίτλους ιδιοκτησίας, **θα φρόντιζε να τους κάνει ο ίδιος τη δουλειά, μιας και είχε σχέσεις με την «COGNITERA S.A.» που του έκανε την κατανομή, φροντίζοντας να βγάξει τις εκτάσεις αυτές (τις δημόσιες) κατάλληλες προς εκμετάλλευση (χρησιμοποίησε τον όρο «επιλέξιμα»)**. Ένα τέτοιο γεγονός στο οποίο ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είχε καμιά αρμοδιότητα να εμπλακεί και να το λύσει, το οποίο οι ανωτέρω φρόντισαν να αναδείξουν, αποτελεί τεράστιο πολιτικό θέμα, **για το οποίο ενημέρωσε άμεσα τον αρμόδιο υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ο Μ. μάλιστα τόνισε στον υπουργό ότι ο Κ. έστησε «βιομηχανία» εξαπάτησης, με τον ίδιο να αδυνατεί να τον καλύψει για τα ανακριβή στοιχεία που δίνει, διερωτώμενος «Σε πόσα να τον καλύψει;»**. Τέλος, ανέφερε στον Σ. την επιμονή των ως άνω αντιπροέδρων να πάνε σε περιοδεία, ενώ υπήρχε κίνδυνος να μη γίνουν οι πληρωμές, όπως του τόνισε στην αρχή (...)

22. Σύμφωνα με τις καταγραφές τις ΕΥΠ όπως παρουσιάζονται στην δικογραφία ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Βασίλης Κόκκαλης εμφανίζεται να έχει **3 τηλεφωνικές συνομιλίες με τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ** Κυριάκο Μπαμπασίδη. Η πρώτη στις **11/11/24**. Το απόσπασμα της δικογραφίας αναφέρει: “Ο βουλευτής Κόκκαλης αναφέρει στον Μπαμπασίδη ότι έχει επικοινωνήσει νωρίτερα και με έναν διευθυντή του ΟΠΕΚΕΠΕ τον Κέντρο Γιώργο για ένα δικό του ζήτημα και ζητάει από τον Μπάμπασίδη να τον καλέσει στο viber.

Για την δεύτερη επαφή στις **14/11/24** αναφέρεται “Κόκκαλης στέλνει γραπτό μήνυμα στον Μπαμπασίδη και ζητάει σε εισαγωγικά να μην τον ξεχάσει”

Για την τρίτη επαφή στις **16/11/24** σημειώνεται “ο Κοκκαλής αναφέρεται σε έναν άνδρα με επώνυμο Λέ... Ο Μπαμπασιδής του απαντά να βρει τον Λέ.. και τα δικαιώματά του για να πληρωθεί”.

«Εγώ προσωπικά δεν ζήτησα ρουσφέτι» από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τόνισε ο βουλευτής Λάρισας του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία, Βασίλης Κόκκαλης. «Αυτός που θα έπρεπε να απολογηθεί είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ ο οποίος οφείλει εδώ και οκτώ χρόνια επιδοτήσεις σε κτηνοτρόφο από τη Λάρισα ο οποίος είχε δικαιωθεί από την ελληνική δικαιοσύνη. Για αυτόν πήρα τηλέφωνο», σημείωσε ο κ. Κόκκαλης, μιλώντας στον τηλεοπτικό σταθμό «ΣΚΑΪ».

«Δικαιώθηκε από το 2019 αλλά τα οφειλόμενα ήταν από το 2015». Όπως ανέφερε ο βουλευτής Λάρισας, «απαίτησα και θα απαιτήσω μέχρι να εξοφληθεί (ο κτηνοτρόφος)», ο οποίος, όπως λέει «δικαιώθηκε από το 2019 αλλά τα οφειλόμενα ήταν από το 2015». Σημείωσε, ακόμη, ότι στον αγρότη «κατεβλήθη ένα ποσό τον Ιανουάριο του 2025 και θα γίνει εξόφληση μετά το καλοκαίρι. Και θα συνεχίζω να πιέζω». Θεωρώ ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν συντρέχει κάποια ενέργεια διευκόλυνσης προς δικαιούχο από τον βουλευτή Κόκκαλη εφόσον ενεργεί ως δικηγόρος προς εκτέλεση δικαστικής απόφασης εναντίον του ΟΠΕΚΕΠΕ, πράγμα που εξήγησε πειστικά και ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής..

23. Στο «φως» σύμφωνα με το ΕΘΝΟΣ έρχονται νέοι διάλογοι:

Συνομιλία **Δημήτρη Μελά** με άγνωστο άντρα ο οποίος του ζητεί να εξυπηρετήσει δυο φιλικά του πρόσωπα - 27/12/2021

· Άγνωστος: Έχω τρομερή πίεση από 2 άτομα από τον Β.Κ. για τον επανέλεγχο και τον Ν.Μ. για τον επανέλεγχο.

· Δημήτρης Μελάς: Όχι για τον Μ. σου είπα, θα το κάνω σίγουρα για τον Κ. και θα γίνει επανέλεγχος, δεν μπορεί να γίνει αλλιώς σε αυτόν.

· Άγνωστος: Έχω τρομερή πίεση, δηλαδή πίεση, ο πατέρας του είναι κοινοτάρχης ή κομματάρχης στον Σάκη του Λιούτα και προσωπικός φίλος.

Μάλιστα, ο άγνωστος άνδρας αναφέρει πως τα πρόσωπα θεωρούν πως **θα βοηθηθούν** και γι’ αυτό **θα φροντίσουν να του προσφέρουν γεύμα σε ακριβό παραλιακό εστιατόριο**.

Σε άλλη καταγεγραμμένη συνομιλία του τότε προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά με τον Ν.Κ., συνεργάτη πρώην υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης Σπήλιου Λιβανού, ο Ν.Κ. αναφέρει: «Εδώ είμαστε για εξωτερικό εμείς, τι δουλειά έχουμε εμείς στο μπουρδέλο αυτό ρε μαλάκα;»

Σε άλλη τηλεφωνική επικοινωνία του τότε προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Δημήτρη Μελά με τον Κ., ο Κ. λέει «Ωραία, δες το ρε Δημήτρη μου, πάντως με ενδιαφέρει πολύ αυτός ξέρω σου λέω, έχει εργοστάσιο ο άντρας της αδελφής του και είναι στο Αγρίνιο από τους καλούς του Σπήλιου δηλαδή, **για εμάς είναι σημαντικό να το περάσουμε**».

24. «Αυγενάκη θα λέτε και θα κλαίτε»

Συνομιλία από 03/01/25

- Κ. (παράγοντας στην Κρήτη)– **Αυγενάκη θα λέτε και θα κλαίτε.** Γιατί χτύπησαν με τα μόνιτορ τα χωράφια της Κρήτης και όχι της Θεσσαλίας;

25. Συνομιλία από 20/10/24

- Γ. Στρατάκος (γ.γ. υπουργείου) – Να στείλεις στην Ελβίρα τα χαρτιά σου
- Γ. Ξ. (μεγαλοπαράγοντας Κρήτης)– με έχουν κόψει
- Γ. Στρατάκος – Αν δεν τα στείλεις θα πουν «δεν υπάρχουν χαρτιά», να πάρει ο μεγάλος και τον Τσιάρα, **τον έχει πάρει ο Πιερρακάκης, να τον πάρει κι ο μεγάλος τον Τσιάρα**

26. «Να βάλουμε τον Αυγενάκη να πάρει τηλέφωνο τον υπουργό»

Σε άλλη συνομιλία (επί υπουργίας Τσιάρα)

- Γ. Ξ. (μεγαλοπαράγοντας Κρήτης) - Να βάλουμε τον Αυγενάκη να πάρει τηλέφωνο τον υπουργό κι αν δεν το κάνει **θα πω του Κυριάκου «πήγαινε μονάχος σου να δεις τις βρωμιές του Αυγενάκη, ποιους πλήρωνε».**

27. Στους διαλόγους που κατεγράφησαν από τον κοριό της Αστυνομίας υπάρχει ένας διάλογος όχι κυβερνητικού στελέχους, αλλά στενού του συνεργάτη, που φαίνεται να δρομολογεί ρουσφέτια.

-Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ: Άμα δεις αυτό που έχει σχεδιάσει, θα στο στείλω και στο νίβετ, θα πεις, «ρε Σάκη, όντως αυτός δεν καλλιεργείται με τίποτε». Τι σκ... είναι εκεί μέσα, μες στο δάσος;

-Διευθυντής πολιτικού γραφείου: Πού να ξέρω ρε γ...; Τι να ξέρω; Δες το λίγο και πάρε με.

-Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ: Ναι, ναι, ναι.

-Διευθυντής πολιτικού γραφείου: Έλα τώρα, αυτός βέβαια λέει ότι με τα 7,5 χάνει μόρια, αλλά δεν γίνεται 10, δεν μπορείς να βάλεις Σάκη έτσι;

-Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ: Όχι είναι πουρνάρια γύρω-γύρω και το ΚΥΔ είναι τα 7,5, είναι τραβηγμένα.

-Διευθυντής πολιτικού γραφείου: Εντάξει μένουμε εκεί, βάλ' τον 7,5 αφού γίνεται, τι να κάνουμε άμα δεν γίνεται.

-Υπάλληλος ΟΠΕΚΕΠΕ: Ναι, ναι και το θέμα να μην αποκλειστεί τελείως εντάξει.

28. Με βάση διάλογο σε επικοινωνία του **Γιώργου Ξυλούρη (φραπέ)** με τον **Γιώργο Στρατάκο**, φέρεται να λαμβάνει χώρα η εξής συνομιλία:

Ξυλούρης: Γιώργη **πώς θα ξεμπλέξω με την π.... τον Αυγενάκη και τον Ζερβό**, μπορείς να μου πεις;

Στρατάκος: Κοίταξε να δεις, το μόνο που πρέπει να κάνουμε είναι **να τους κλαδέψουμε**

Ξυλούρης: Ααα

Στρατάκος: **να φύγει από μέσα ο Ζερβός, άμα φύγει ο Ζερβός;**

Ξυλούρης: **Ο Ζερβός είναι πακέτο με τον ...**, γι' αυτό μου κάνανε και τα αχρεωστήτως καταβληθέντα, ενώ είχε καταθέσει λέει ενστάσεις

Στρατάκος: Κοίταξε να δεις, τώρα είναι να κάνουνε, μόλις τελειώσουν οι πληρωμές, είναι να γίνουν οι αλλαγές των διευθυντών

Ξυλούρης: Ναι

Στρατάκος: **θα στείλουμε τον ...στα πέρα γ@μιδι@, λοιπόν, παπ**

Ξυλούρης: Ντάξει

Στρατάκος: έτσι;

Ξυλούρης: ε, να τελειώνουμε

Στρατάκος: και σιγά-σιγά να καθαρίσουμε την μπουγάδα

Ξυλούρης: **το θέμα είναι ότι μου τα χούνε βεβαιώσει και με γ@μήσανε**

Σε άλλη επικοινωνία (από CRETALIVE) του Γιώργου Ξυλούρη με τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, φέρεται να εξελίσσεται η εξής συνομιλία:

Μπαμπασίδης: η κυρία Τυχεροπούλου ζητάει να την παραπέμψω στον Υπουργό, λέει

Ξυλούρης: και;

Μπαμπασίδης: Επειδή την παρέπεμψα στο Πειθαρχικό εγώ. Πάρ' τα αρχ.. μου τώρα.

Ξυλούρης: τι ζητά;

Μπαμπασίδης: να, να ενημερωθεί ο υπουργός ότι την βγάζω σε Πειθαρχικό,.. Τώρα που θα την βγάλω κι απ' έξω, ας ενημερωθεί ότι θέλει, τελείωσε αυτό.

Ξυλούρης: α, να ενημερωθεί ο υπουργός

Μπαμπασίδης: ναι, ναι

Ξυλούρης: α, για να βάλουμε τον Αυγενάκη να πάρει τον Υπουργό, ε;

Τον έχει γράψει στα αρχιδ... του τον Αυγενάκη

29. Σε άλλη καταγεγραμμένη συνομιλία του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ **Δημήτρη Μελά** με τον Ν.Κ., **συνεργάτη του Σπήλιου Λιβανού, πρώην υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, ο Ν.Κ.** αναφέρει: **«Εδώ είμαστε για εξωτερικό εμείς, τι δουλειά έχουμε εμείς στο μπουρδέλο αυτό ρε μα****».**

30. Στο μεταξύ, όπως αναφέρεται σε συνομιλίες – που αποκάλυψε η **Καθημερινή** μεταξύ του Γεώργιου Ξυλούρη με τον πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη στις **21-10-24** γίνεται αναφορά για αποστολή εξώδικου και για **επαφή με τον Βορίδη.**

M: Μου λέει ο Παναγόπουλος(;) αυτό το παιδί, λέει εγώ που το είδα, λίγο κρυφά, κλεφτά (ενν. το ντουλάπι της Τυχεροπούλου), έχει όλες μου λέει τις ιεραρχικές που ψάχνουμε, γιατί είδα ένα κουτάκι που έγραφε με γράμματα ιεραρχικές.

Ξ: Πω ρε π@@@@@ μου.

M: Οτι μου λέει είδα δυο τρεις στα κλεφτά ιεραρχικές απ' την Κοζάνη πάνω από διακόσιες, τριακόσιες χιλιάδες η κάθε μια Γιώργο.

Ξ: Πωωω.

M: Του Σημαντράκου και μου λέει, και έχει και σίγουρα ένα χαρτί που έγραφε ΑΦΜ σωστά.

Ξ: Φαντάσου τώρα τι μπόμπα θα βγάλει στον αέρα, έτσι;

M: Ε ναι.

Ξ: Τώρα είναι η ώρα να τους τελειώσουνε.

M: Ε ναι.

Ξ: Τώρα πρέπει ο Ευρωπαϊκός Εισαγγελέας να τους μαζέψει.

M: Τώρα αύριο θα της στείλουμε εξώδικο, ελάτε τάδε του μηνός να ανοίξουμε το ερμάριο και θα τους κοινοποιήσω εκεί. Θα στείλω τον επιμελητή στην Εισαγγελία, ότι την ψάχνει να της τον επιδώσει και μου είπαν ότι συχνάζει εδώ.

Ξ: Ναι ε;

M: Τώρα ναι, ναι, ναι. Το έβαζα ήδη, από αύριο το πρωί δέκα – μια θα 'ρθει ο επιμελητής και θα το πάει εκεί, να την ψάξει.

Ξ: Ωω θα σκάσει μπόμπα μεγάλη τώρα, όλα τα έγγραφα.

M: Ε βέβαια θα σκάσει μπόμπα. **Εν τω μεταξύ οι Αντιπρόεδροι Αφαντοι.**

Ξ: Ναι ε;

M: Αφαντοι.

Ξ: **Αφού είναι στο παιχνίδι μέσα ρε.**

M: Ναι ρε συ.

Ξ: Τα 'χουνε βρει μετά αυτοί.

M: Αφαντοι. Ναι οι Αντιπρόεδροι άφαντοι και η άλλη η μ@@@@@@@@ να μου κάνει, είναι προσωπικό σου, άκου προσωπικό λέει.

Ξ: Η Μελιτίνη.

M: Ναι.

Ξ: Ναι μωρέ 'νταξ. Η **Μελιτίνη ήταν εισπρακτικός μηχανισμός, έτσι;**

M: Ναι, ναι, ναι.

Ξ: Εισπρακτικός μηχανισμός, τέλος πάντων, μη μασάς. Οχι θέλει λίγη ψυχραιμία ακόμη να τα λύσουμε. Εμείς έχουμε **ραντεβού την Τετάρτη με τον Βορίδη με τον άλλον.** Να τα λύσουμε, να ξεβρωμίσεις και συ να φύγεις από αυτό το άγχος.

31. Σύμφωνα με πληροφορίες του in.gr το όνομα του κ. Κεφαλογιάννη υπάρχει μέσα στις καταγεγραμμένες συνομιλίες της δικογραφίας, σε συζήτηση μεταξύ του **αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Λευτέρη Ζερβού** και του **αγροτοσυνδικαλιστή της ΝΔ στο νησί, του Γρύλλου Παπαδάκη**. Ο διάλογος μεταξύ τους φέρεται να είναι ο εξής:

ΖΕΡΒΟΣ: Με τον Κεφαλογιάννη, τον είδες τον Γιάννη;

ΓΡΥΛΛΟΣ: Ε βέβαια τον είδα

ΖΕΡΒΟΣ: **Του είπες τίποτε με τους ελέγχους ή δεν βόλεψε;**

ΓΡΥΛΛΟΣ: **Ναι, ναι, το συζητήσαμε και με τον Τρουλλινό και με τον Γιάννη**. Ε, εντάξει ήταν ένα θέμα λέει με τον Κώστα τον Αλεξόπουλο.

ΖΕΡΒΟΣ: Ναι

ΓΡΥΛΛΟΣ: Ήταν ένα θέμα λέει που επήε κι έδωσε μια κατάθεση. Του λέω έλα να σου πω, θα ανοίξετε, **τακτοποιήστε το θέμα, να κλείσει του λέω αυτό το θέμα, γιατί αν μπομύνει, ξανά μανά, θα ν' έχουμε προβλήματα**. Λοιπόν, κλείσετέ το, το θέμα, φέρτε τον Κώστα τον Αλεξόπουλο να κάτσουμε να κουβεντιάσουμε, να δούμε πως θα το κάνουμε και **με τον Ζερβό, τονέ λέω, από πάνω, με τον ΟΠΕΚΕΠΕ, να κλείσει αυτό το θέμα. Δεν μπορούμε τονέ λέω, όλη την ώρα, έχει μπει εισαγγελέας μέσα, ε το θέμα τραγουδεί ο άλλος, εεεε κελαηδεί ο άλλος, ο κάθε υπάλληλος του ΟΠΕΚΕΠΕ, αυτό λέω τώρα πρέπει να σταματήσει**. Το χοροστάσιο τσ' ανώνυμης καταγγελίας και το **θέμα των ελέγχων. Πρέπει να κλείσει**.

ΖΕΡΒΟΣ: Ναι

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Εντάξει λέει, **εμείς θεωρούμε' νε, λέει ότι θα κλείσει**.

ΖΕΡΒΟΣ: Εντάξει, εντάξει, θα δούμε.

«Εγώ του'το πα του Γιάννη...»

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Εγώ **του το' πα και ξεκάθαρα του Γιάννη**. Του λέω, **«Γιάννη δεν είναι 147 άτομα, είναι 400 ψήφοι»**.

ΖΕΡΒΟΣ: Σωστά

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Είναι 400 ψήφοι, λοιπόν τι θα κάνω; Πως; Που; Αύριο, την άλλη μέρα του λέω, **θα μου πεις, πάμε Ζωνιανά. Πώς θα βγούμε του λέω στα Ζωνιανά; Με τι θάρρος θα βγω εγώ στα Ζωνιανά;**

ΖΕΡΒΟΣ: Ε ναι

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Θα τονέ πω γεια σας, **γιατί ήρθα; Δεν σας ελέγξαμε όλους;**

Σε άλλο σημείο ο αγροτοσυνδικαλιστής φέρεται να λέει ότι ζήτησε από τον «Γιάννη», να αλλάξει ο τρόπος των καταγγελιών στον ΟΠΕΚΕΠΕ: **«Αλλάξτε το θέμα, του το' πα και του Γιάννη. Αλλάξτε το θέμα της καταγγελίας στον ΟΠΕΚΕΠΕ»**.

«Τι θα κάνουμε με τον έλεγχο;»

32. Το θέμα του ελέγχου στα Ζωνιανά καταγράφεται και σε άλλη συνομιλία, μεταξύ του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκου Μπαμπασίδη και του μέχρι πρότινος διευθυντή του γραφείου του κ.Γιάννη Κεφαλογιάννη, Γιάννη Τρουλλινού. Όπως αντιλαμβάνεται

κάνεις από τα λεγόμενα, ο κ. Μπαμπασίδης φαίνεται να καθυστερεί επίτηδες τον έλεγχο και να ζητάει οδηγίες:

ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ: **Να συζητήσουμε τι θα κάνουμε μ' εκείνο τον έλεγχο των εκατόν πενήντα; Γιατί δεν μπορώ να το τραβήξω άλλο. Κάποια στιγμή πρέπει να γίνει ο έλεγχος.**

ΤΡΟΥΛΛΙΝΟΣ: Με τα Ζωνιανά λες;

ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ: Ναι, περιμένω.

ΤΡΟΥΛΛΙΝΟΣ: Ναι και είναι καλό να το κάνεις πριν φύγει ο άλλος από κάτω.

ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ: Ναι, ναι.

ΤΡΟΥΛΛΙΝΟΣ: Γιατί μετά άμα φύγει θα το χρεωθούμε δύο μηδέν.

Και λίγο πιο κάτω ο Μπαμπασίδης ζητάει οδηγίες απ' τον Τρουλινό πως να το κάνει: **«Εσύ θα μου πεις, απλώς έχε στο νου σου, ότι επειδή έχει κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, πρέπει να το κάνω».**

Στο νομό Ρεθύμνου φαίνεται ότι **είχαν δηλωθεί περισσότερα από 4,5 εκατ. Ζώα.**

33. Διάλογος Στρατάκου Γιώργου με Ξυλούρη Γιώργο (φραπες) όπου αναφέρεται η εμπλοκή Πιερεκάκη, στις 23/10/2024.

Στρατάκος: Εγώ Τρίτη θα μαι Θεσσαλονίκη. Θα της ζητήσω να έρθει εκεί. ..Θα της πω και το ποίημα από κοντά, όχι από το τηλέφωνο.

Ξυλούρης: Είπε μωρέ η Ελένη πως θα τα στείλει αύριο.

Στρατάκος: Να την πάρεις ένα τηλέφωνο έτσι; Λοιπόν να την πάρει η Ελένη ένα τηλέφωνο και να της πει το κινητό σου μου το δώσε ο Στρατάκος

Ξυλούρης: ναι

Στρατάκος: Και μου πε να σου πω ότι θα τα στείλω την ταδε μέρα, ντάξει;

Ξυλούρης: **Ε κωλόπαιδα μπλέξαμε, εμπλέξαμε με τον πουστ τον Αυγενάκη.**

Στρατάκος: ναι

Ξυλούρης: Το λαμόγιο, μπήκανε με τον ..., όλα τα παιχνίδια να πούμε.

Στρατάκος: **Με τον μεγάλο έχεις μιλήσει;**

Ξυλούρης: Όχι

Στρατάκος: **Πες του να πάρει ένα τηλέφωνο**

Ξυλούρης: Να πάρει ποιον, τον Τσιάρα;

Στρατάκος: ναι, ναι ρε

Ξυλούρης: Τον ακούει;

Στρατάκος: ναι ναι

Ξυλούρης: Την Τετάρτη

Στρατάκος: Δηλαδή τον έχει πάρει ο Πιερακάκης, να τον πάρει και ο μεγάλος για να μπορέσω εγώ τη Δευτέρα να πάω στο γραφείο του, να του το πω, ξέρω ότι σ' έχουν ενοχλήσει από δω κι από δω γι' αυτόν τον άνθρωπο. Λοιπόν το παίρνω πάνω μου να το λύσω; Και άμα μου πει ναι άστα μετά, τι θα κάνω δική μου δουλειά. Γιατί αλλιώς θα κινηθώ να απειλήσω κι αλλιώς θα κινηθώ μόνος μου, το καταλαβαίνεις.

Ξυλούρης: Ο Γκέλας ρόλο παίζει;

Στρατάκος: Όχι ρε μαλάκα, τι να παίζει

Ξυλούρης: Τίποτα

Στρατάκος: Κάνε λίγο αυτή την κίνηση

Ξυλούρης: Θα την κάνω και θα σε πάρω το βράδυ

Στρατάκος: Και πες του μου πε και ο Γιώργος ρε παιδί μου, μίλησα με τον Γιώργο και μου πε, να χει ένα τέτοιο και από τον Υπουργό, γιατί αλλιώς θα κινηθεί σε μια περίπτωση, αλλιώς θα κινηθεί στην άλλη. Γιατί αν μου δώσει το οκ, εγώ θα πάω πάνω και θα κάνω φασαρία.

Ξυλούρης: Ναι

Στρατάκος: Αν δεν μου δώσει το οκ θα πάω πάνω στο ψιλό έτσι, ψιλό γιουβέτσι, εντάξει;

34. Οι διάλογοι αποκαλύπτουν επικοινωνίες του πρώην αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Λευτέρη Ζερβού με το στέλεχος της ΝΔ από το Ρέθυμνο, Νίκο Κεφαλογιάννη, αδερφό του Υπουργού Γιάννη Κεφαλογιάννη, βουλευτή Ρεθύμνου. Στο επίκεντρο οι καταγγελίες για ελέγχους σε συγκεκριμένες οικογένειες κτηνοτρόφων των Ζωνιανών, λίγο πριν τα Χριστούγεννα του 2024.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι συνομιλίες έγιναν πριν λίγους μήνες, τον Ιανουάριο του 2025, κι ενώ ήδη υπήρχε σωρεία δημοσιευμάτων για την κατάσταση που επικρατεί στον Οργανισμό και την ώρα που βρισκόταν σε εξέλιξη η έρευνα της ευρωπαϊκής εισαγγελίας. **Χαρακτηριστικά αποσπάσματα:**

ΖΕΡΒΟΣ Τώρα ήρθε το πλήρωμα του χρόνου. Ο πρόεδρος είναι ανένδοτος (σ.σ. πιθανά εννοεί τον επικεφαλής του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κ. Μπαμπασίδη). Του εξηγώ ότι αυτή τη στιγμή, επειδή είσαι και κομματικός, αυτή τη στιγμή δημιουργείς, δημιουργείται τεράστιο πρόβλημα στη Νέα Δημοκρατία και στον μοναδικό βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας που είναι ο Κεφαλογιάννης! Δεν υπάρχει άλλος βουλευτής, του λέω, στην Κρήτη.

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Σωστό, πολύ σωστό....

ΖΕΡΒΟΣ Λοιπόν εγώ έστειλα, πήρα και τον αδερφό σου.

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Ναι

ΖΕΡΒΟΣ Δεν το σηκώνει, του' στείλα κι ένα...

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Ε, θα' ναι κάπου μωρέ τώρα ναι, γιατί ήτανε χθες και οι μέρες αυτές.

ΖΕΡΒΟΣ Ωραία, του' πα, του' στείλα μήνυμα να με πάρει, για να ξέρει κι ο ίδιος.

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ **Θα τον πάρω και γω, θα τον βρω κάποια στιγμή, ναι.**

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Και να δούμε πρακτικά τι μπορεί να γίνει, δηλαδή ρε παιδί μου αν είναι, τι να πω δεν ξέρω τώρα. Καταρχάς εσύ έχεις τη λίστα σε ποιους θα πάνε συγκεκριμένα; Ποιοί είναι, ξέρεις;

ΖΕΡΒΟΣ Ναι την έχω, τώρα τη φτιάχνω.

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Τη φτιάχνεις τώρα;

ΖΕΡΒΟΣ Κάθομαι τώρα και κάνω σε πρόγραμμα λες και φτιάχνω υπηρεσίες του στρατού, Τετάρτη, Πέμπτη.

Ν.ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Κατάλαβα, κατάλαβα

ΖΕΡΒΟΣ Για να πάρω και τον Γρύλλο, είναι ελεγχόμενος και ο Γρύλλος και η κόρη του (σ.σ. εννοεί τον γαλάζιο αγροτοσυνδικαλιστή Γρύλλο Παπαδάκη).

Προς το τέλος του διαλόγου έρχεται το αποκορύφωμα, όταν ο Λευτέρης Ζερβός, αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, αναφέρει στον Νίκο Κεφαλογιάννη πως σκέφτεται να **«μαγειρέψει» τα κλιμάκια ελέγχου**. Όπως λέει χαρακτηριστικά:

«Να φτιάξουμε δύο, τρία κλιμάκια, δύο, τρεις, τέσσερις ομάδες να πάνε κάτω. Να μιλήσω εγώ στους ανθρώπους που έχουμε επαφές με κάποιους ανθρώπους που μας εκτιμούν τώρα. Δηλαδή, ξέρω μια κοπέλα απ' την Καβάλα.

35. Διάλογος μεταξύ του Βασίλη Νασσιόπουλου, διευθυντή του πολιτικού γραφείου και εξ' απορρήτων συνεργάτης του υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης Χρήστου Κέλλα, και του Αθανάσιου Βαλιώτη, διευθυντής της περιφερειακής μονάδας της Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας του ΟΠΕΚΕΠΕ:

B.N. Καλησπέρα

A.B Χαίρεται πώς είσαι;

B.N Που είσαι Σάκη μου τι κάνεις πώς είσαι;

A.B Πνιγμένος πεισμένος ότι θες λέει (γέλια) σε ενός.

B.N Δεν τα ακούω καλά όλα αυτά δεν τα ακούω καλά.

A.B: Ε δεν δεν δεν δεν δύσκολα γυρίζει το ποτάμι πίσω γαμώτο, θέλει αυτός διορθωτικές ενέργειες.

B.N Μάλιστα.

A.B Για πες τι έχουμε;

B.N Να σου πω σε παρακαλώ ποιος σε ήθελε είχα έναν φίλο το πρωί στο γραφείο.

A.B Μμμ

B.N Ο οποίος έκανε αίτηση για να ενταχτεί στο πρόγραμμα νέων αγροτών.

A.B Ναι.

B.N Ποια είναι η διαφορά αυτός έχει ένα χωράφι μέσα το οποίο λέει το βγάλανε ότι ο έλεγχος από τον ΟΠΕΚΕΠΕ από εσάς φαίνεται ότι δεν καλλιεργείται αυτός μου λέει τώρα μπορεί να είναι και μούφα δεν ξέρω ότι πήρε ρίγανη δεν φύτεψε η ρίγανη κάτι τέτοια μου' λεγε είναι στην Καρίτσα το χωράφι εδώ έχει ενοικιαστήρια και λοιπά και έκανε μια ένσταση γιατί αλλιώς χάνει το πρόγραμμα έτσι δεν κάνει μια επένδυση καλή.

A.B Για ποια χρονιά;

B.N Τώρα το καινούριο πρόγραμμα τώρα τώρα τώρα.

A.B Για το εικοσι ένα δηλαδή

B.N Ναι ναι το καινούριο πρόγραμμα

A.B Εεε είχε σε ποια περιοχή είναι αυτός;

B.N Είναι στην Καρδίτσα το χωράφι

A.B Για δως μου λίγο το ΑΦΜ να δω.

B.N ΑΦΜ....

A.B Ναι

N.B ενιακόσια εφτά

A.B Δεκατέσσερα ενενήντα δύο....

N.B Και έκανε μια ένσταση εκεί τώρα αν μπορούμε θα το ήθελα αν μπορείς να το περάσεις, θες να το περάσεις.

A.B Κάτσε κάτσε λίγο να το δω τι είδος ένσταση είναι άμα είναι για επιλεξιμότητα Σκαφίδας;

B.N Θες να σου δώσω πρωτόκολλο ένστασης;

A.B Σκαφίδας;

B.N Σκαφίδας Κώστας

A.B Σκαφίδας λοιπόν κάτσε να δω

B.N Θε με πάρεις τηλέφωνο;

A.B Περίμενε, περίμενε

B.N Περιμένω

A.B.: Εεε τώρα κοίτα να δεις άμα δεις αυτό που έχει σχεδιάσει θα στο στείλω και στο βάιμπερ θα πεις ρε Σάκη όντως αυτός δίκαιο (γέλια) δεν καλλιεργείται με τίποτε. Τι σκατά είναι εκεί μέσα, μες στο δάσος;

B.N. Που να ξέρω γαμώτο; Τι να ξέρω;

A.B Ο όντως τα καλλιέργησε; Όντως είναι σωστό; Πόσο τον κόβει; Τον κόβει αρκετά κάτσε να το δω λίγο και θα σε πάρω σε λίγο πάλι.

B.N Δες το λίγο και πάρε με αν μπορέσουμε να το περάσουμε.

A.B.: Ναι, ναι, ναι

Περίπου μισή ώρα αργότερα, συνομιλεί εκ νέου με τον Βασίλη Νασιόπουλο και αναφέρουν πως τελικώς θα είναι δυνατή η ένταξη της παραπάνω περίπτωσης στο πρόγραμμα κοινοτικών ενισχύσεων με μέγιστη δυνατή καταχώρηση τα 7,5 στρέμματα.

B.N.: Έλα τώρα, αυτός βέβαια λέει ότι με τα εφτάμιση χάνει μόρια, αλλά δεν γίνεται δέκα, δεν μπορείς να βάλεις Σάκη έτσι;

A.B.: Όχι, είναι πουρνάρια γύρω γύρω και το ΚΥΔ και τα 7,5 είναι τραβηγμένο

B.N.: Είναι τραβηγμένο. Είναι το καλύτερο που μπορείς να κάνεις έτσι;

A.B. Ναι ναι ναι ναι

B.N Εντάξει μένουμε εκεί βάλλον 7,5 αφού γίνεται τι να κάνουμε άμα δεν γίνεται

A.B.: Ναι – ναι, **ε το θέμα να μην αποκλειστεί τελείως εντάξει.**

B.N Ντάξει ακριβώς άμα δεν γιν ακριβώς μην αποκλειστεί εντελώς τουλάχιστον θα' ναι μες στο παιχνίδι αφού δεν ξύπνησε

A.B Ναι αυτό αυτό ε αυτός έβρισκε κάνα πιο φιλέτο χωράφι.

B.N Μα κανείς κανείς δε του λέει ότι και τα δέκα του φτάνουν

A.B Ααα

B.N Ο μελετητής του λέει με τα δέκα θα είσαι σίγουρα μέσα.

A.B ναι

B.N Έτσι του λέει ο μελετητής γιατί ξέρουν αυτοί με τα δέκα θα 'σαι μέσα αλλά μου λες δε γίνεται έτσι; **Το κλείνουμε εφτάμιση**

A.B Ναι ναι

B.N Νταξει νταξει

A.B Δεν ξέρω μήπως σηκώνει να βάλουν κανά καμιά επίσπορη κάτι τέτοια στη δήλωση; **Για μόρια;**

B.N Τι να κάνουνε; Τι να κάνει για πες μου τι να κάνει;

A.B Να ψαχτεί με καμιά επίσπορη κάτι τέτοιο στη δήλωση;

B.N Τι θα πει αυτό για πες μου λίγο να το καταλάβω εγώ αυτός θα το καταλάβει.

A.B Δηλαδή σήμερα καλλιεργώ σιτάρι και μετά το σιτάρι θα βάλω σπανάκι

B.N Ναι

A.B Τα σπανάκια τα φασολάκια που φωνάζανε χρόνια ότι είναι εικονικά;

B.N Ναι ναι κατάλαβα

A.B Μήπως καταφύγει πάλι εκεί ο μελετητής άμα δει ότι δε βγαίνει.

B.N Οκ. ντάξει ντάξει

A.B Οκ έγινε άνω τελεία

B.N Έγινε ευχαριστώ ευχαριστώ Σάκη μου πάμε έτσι

36.Στις νέες καταγεγραμμένες συνομιλίες από τον κοριό της ΕΛΑΣ, εμφανίζεται – εμμέσως – ο Λευτέρης Αυγενάκης να ζητά από τον «Φραπέ» να καταθέσει μήνυση κατά της κ. Τυχεροπούλου αλλά και ως “κανονικός φίλος” ιδιοκτήτη Κέντρου Υποδοχής Δηλώσεων σύμφωνα με το [in.gr](https://www.in.gr).

Συγκεκριμένα, σε διάλογο του Λευτέρη Ζερβού του ΟΠΕΚΕΠΕ με πρόεδρο του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ρεθύμνου, Γιώργο Βενιεράκη γίνεται προσπάθεια να έρθουν σε επαφή με ιδιοκτήτη Κέντρου Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ), “κανονικό φίλο” του Λευτέρη.

ΖΕΡΒΟΣ : Αυτός είναι φίλος του Λευτέρη. Κανονικός φίλος του Λευτέρη
BENIEPAKHΣ : Να πεις στον Καλφούντζο **να πάρουν οι Ζωνιανοί τα δικαιώματα με 10 ευρώ και να σου κανονίσω εγώ να τα πουλήσουν με 30 ευρώ**
ΖΕΡΒΟΣ : Μιλήστε μαζί και κανονίστε τα όλα.

37.Όπως αναφέρει και στο διαβιβαστικό της ευρωπαϊκή εισαγγελία, ο Γ. Ξυλούρης, επονομαζόμενος και ως “φραπές”, σε **συνομιλία του στις 15-11-2024**, ενημερώνει τον πρώην αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Λ. Ζερβό πως ο κ. Αυγενάκης τον έβαλε να καταθέσει μήνυση στην κ. Τυχεροπούλου (υπηρεσιακό παράγοντα του Οργανισμού που έπαιξε ρόλο στην αποκάλυψη του σκανδάλου), ενώ χαρακτηρίζει τον γνωστό από τις συνομιλίες, Γρύλλο, “γκεσταμπίτη” που τον “έδωσε” ([in.gr](https://www.in.gr)).

ΓΙΩΡΓΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ : Αν εθαρείται, εγώ επί ΣΥΡΙΖΑ, επάλευα.

ΕΛ. ΖΕΡΒΟΣ : Εγώ σου είπα να κάνω τον έλεγχο;

Γ.ΞΥΛΟΥΡΗΣ : Γιατί ήθελες εσύ να μου κάνουν έλεγχο, επειδή είμαι κοντά στον υπουργό ;

Να γαμηθεί ο υπουργός και όλοι. Και καταστράφηκα απίς και μπήκε ο Αυγενάκης. Με βάνει και κάνω της Τυχεροπούλου μήνυση. Ο Παπαδάκης Γρύλλος ο γκεσταμπίτης με έδωσε

38.Σε άλλη συνομιλία στις 31-12-2024, ο Γρύλλος Παπαδάκης, μιλά με τον Ζερβό του ΟΠΕΚΕΠΕ και εκφράζει την άποψη πως επιχειρείται να φαγωθούν ψήφοι από τον Γιάννη Κεφαλογιάννη.

ΖΕΡΒΟΣ: Λοιπόν **ο έλεγχος είναι αναπόφευκτος**. Έκανα μια κουβέντα, έβαλα τον Κ. μπροστά, δεν. **Προσπαθώ να δω τώρα τι κλιμάκιο θα κατέβει**. Ποιοι θα κατέβουν, πώς είναι. θέλω να δεις τι θα κάνεις. Θα μιλήσω και με τον Τρουλλινό και θα σου πω.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Μίλησα με τον Ζ. έχει ραντεβού με Μπαμπασίδη, θα μιλήσουνε.

ΖΕΡΒΟΣ: Θα τον πάρω τηλ και θα σου πω.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: κάτω γίνεται πες της πουτάνας το εξάσατε.

ΖΕΡΒΟΣ: Εντάξει. 6 μήνες από παντού.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Φίλε, εγώ το θεωρώ πες ότι είναι.

ΖΕΡΒΟΣ: Τι να κάνω τώρα; Δε μπορώ αλλιώς.

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Μπράβο αλλά πες του και' συ γιατί εγώ του πα. **Εγώ θεωρώ του λέω Γιάννη είναι σκόπιμο. Για να φάνε τους ψήφους του Γιάννη Κεφαλογιάννη.** Τώρα από εκεί και πέρα ξες.

ΖΕΡΒΟΣ: **Αυτό! Θα τον φοβερίσω εγώ.**

ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Μίλησα πες και με τον Γρύλλο και στο χωριό με ορισμένους, μη βάλεις το όνομά μου γίνεται πες κακός χαμός.

39. Σε άλλη συνομιλία, ο Φραπές, κάνει αναφορά στον Γενικό Γραμματέα του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, Μπαγινέτα αφήνοντας να εννοηθεί πως “αν δεν τα πάρει, δεν φτιάχνει δουλειά”, σημειώνοντας πως “μόνο καμιά γεμιστήρα” μπορεί να του δώσει...

Γιώργος Ξυλούρης: Δευτέρα, Τρίτη να... και κάτι του' πα για τον Μπαγινέτα ότι με έκοψε και μου λέει “έχω πολλά παράπονα απ'όλους”, μου λέει. **Αυτός μου λέει άμα δεν τα πάρει, δε φτιάχνει δουλειά.**

Κ.Π.: Α να μπράβο, ωραίος, ρε μου το πε κι εμένα αυτό ρε.

Γιώργος Ξυλούρης.: Και του λέω, **είναι δυνατόν να τα πάρει από μένα του λέω; Μόνο καμιά γεμιστήρα του λέω μπορεί να πάρει ο Μπαγινέτα.** (γέλια).

40. Ενδεικτική της κατάστασης που επικρατούσε στον ΟΠΕΚΕΠΕ είναι η στιχομυθία στις **11-11-2024** μεταξύ του Κυριάκου Μπαμπασιδή και αγροτοσυνδικαλιστή:

Μπαμπασιδής: Αυτό **το παιδί θα του το φτιάξω**, απλώς ρε συ εντάξει. Το κατάλαβες, δεν...

Γ.Α.: Ναι, ναι.

Μπαμπασιδής: Ναι. Ντάξει. Δεν ήθελα τώρα, επειδή ήταν και ο άλλος μπροστά. **Θα του αφαιρέσω εγώ το τεμάχιο για να είναι εντάξει.**

Α.: Σ' ευχαριστώ.

41. Οι συνομιλίες πάντως είχαν προεκτάσεις και με γαϊδάρους:

Δημήτρης Μελάς: Εκείνο με το γάιδαρο θα το κάνουμε, αλλά **θα του μηδενίσουμε τα ζώα. Δε θα φαίνεται ότι έχει γάιδαρο.**

42. Παράλληλα από το διάλογο στις **3-1-2025** φαίνεται πως οι συνδαιτημόνες είχαν τον τρόπο να **λαμβάνουν γνώση για τους επικείμενους ελέγχους.** Ο Κυριάκος Μπαμπασιδής του ΟΠΕΚΕΠΕ ενημερώνει το μέλος του Οργανισμού, Γιάννη Γλετζάκη πως επίκειται έλεγχος στα Ζωνιανά

Κυριάκος Μπαμπασιδής: Έλα, τι κάνεις; Τώρα εγώ σε πήρα για το εξής. **Την Τρίτη, την Τετάρτη θα κάνουμε έλεγχο κάτω εκεί στο Ρέθυμνο. Στο Μυλοπόταμο.** Αυτό, πώς το λέτε;

Γιάννης Γλετζάκης: Ναι, **Ζωνιανά.**

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Ναι, Ζωνιανά και τα λοιπά. Να έχεις υπόψη σου κι εσύ.

43. Τέλος φαίνεται πως το κύκλωμα είχε αρχίσει να αντιλαμβάνεται πως κάτι δεν πήγαινε καλά με την εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Γιάννης Γλετζάκης: Έχω μια ανησυχία. Λαμβάνω κάποια τηλέφωνα. Από τον έλεγχο, με τους ελέγχους. Μπορούμε να τον επάμε κανά μήνα πίσω; Γίνεται της π@#τάνας με τα ζα.

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Γιάννη άκουσέ με. Αυτός ο έλεγχος έχει πάει και στον Ευρωπαίο Εισαγγελέα και παντού.

Γιάννης Γλετζάκης: Πάρε με στο WhatsApp

44. Τηλεφώνημα σε τοπικό παράγοντα για να βεβαιωθεί ότι τακτοποιήθηκε η αίτηση κάποιου δικού του ανθρώπου, της κυρά Χρυσούλας, έκανε στις **2 Ιανουαρίου 2025** ο πρώην αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Λευτέρης Ζερβός, με τον πρόεδρο του Συλλόγου Κτηνοτρόφων Ρεθύμνου, ΒΓ.

ΖΕ (Ζερβός Ελευθέριος): Γεια σου Γιώργη, πώς είσαι;

ΒΓ: Τι κάνεις αφεντικό;

ΖΕ: Πώς πας;

ΒΓ: Καλά, εσύ α μου λες.

ΖΕ: Καλά ρε. Πώς πάμε;

ΒΓ: Καλά. Τί κάνουμε;

ΖΕ: **Ρε συ με της κυρά Χρυσούλας το την αίτηση, ντάξει τελικά ή πρέπει να κάνουμε κάτι;**

ΒΓ: **Τίποτα δεν έχει ρε, μια χαρά είναι.**

ΖΕ: **Κομπλέ είναι όλα, άντερ κοντρόλ;**

ΒΓ: **Κομπλέ.**

ΖΕ: Βάλτε της γυναίκας λέει τα λεφτά να μην έχει παράπονα”.

(<https://www.documentonews.gr/article/dialogoi-opekepe-re-sy-me-tis-xrysoylas-tin-aitisi-entaxei-telika-komple-ola/>)

45. Στις νέες συνομιλίες ο Γιώργος Ξυλούρης, «φραπές», εμφανίζεται να συνομιλεί με το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ, **Κωνσταντίνο Παπαβασιλείου**. Στο διάλογο ακούγεται το όνομα Μπιρτζιλής ωστόσο, σύμφωνα με γνώστες της οικογραφίας, ο Ξυλούρης αναφέρεται στον Γιώργο Πιτσιλή.

ΞΓ: *Τις συναλλαγές.*

ΠΚ: *Ναι.*

ΞΓ: *Και του ΞΟΣ.*

ΠΚ: Ναι..

ΞΓ: Και έκαμε καταγγελία στην Οικονομική Αστυνομία;

ΠΚ: Ναι, ναι.

ΞΓ: **Η Οικονομική Αστυνομία λοιπόν έλεγξε μαζί με τη ΣΔΟΕ.**

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: **Τις συναλλαγές ΚΟΦΙΝΑ ΞΟΣ.**

ΠΚ: Ναι, ναι.

ΞΓ: **ΚΟΦΙΝΑ Γαλακτομική.**

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: ΞΟΣ και ΞΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ.

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: Και επειδή δεν είχαμε συμφωνητικά τα λεφτά που 'χω σηκώσει εγώ και έπρεπε να 'χω λέει συμφωνητικό στη ΔΟΥ θεωρημένο με εννιά τα εκατό να πληρώνω, το ίδιο ο ΚΟΦΙΝΑΣ, ξέρεις πως γίνονται αυτά τα συμφωνητικά..

ΠΚ: Ξέρω ξέρω ναι ξέρω.

ΞΓ: Λοιπόν επειδή δεν υπάρχουν αυτά.

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: **Εβάλανε στ' όνομά μου, δεν τα βάλανε, η καταγγελία εν ήτανε στην ΞΟΣ, ήτανε στ' όνομά μου. Εβάλανε.**

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: **Τετρακόσιες δέκα χιλιάδες μ' έχουν αλλάξει μέχρι τότε.**

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: **Δεξιός και αυτός αλλά δεν τους έχει εμπιστοσύνη.**

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: **Αύριο μου λέει στην επιτροπή να δω πως θα σε ξεμπλέξουμε. Παιχ' τη λύρα. Τι;**

ΠΚ: Σ' ακούω ναι.

ΞΓ: Δεν το ξέρει βέβαια κανείς αυτό, κανείς μόνο ο λογιστής κι ο ΠΑΠΑΝΤΩΝΗΣ. Να δεις που φτανομε, που φτάνομαι και πάω τότε στην Αθήνα, πάω τότε στην Αθήνα και πάω στο γραφείο του ΜΠΙΡΤΖΙΛΗ, που μ' έστειλε ο Γρηγόρης, ξέρεις ποιος Γρηγόρης;

ΠΚ: Ναι ρε συνέχισε ναι.

ΞΓ: Και του λέω αυτό και αυτό συμβαίνει, έχει κάμει ο ΓΑΒΑΛΛΑΣ αυτό έτσι έτσι ετσει. Τσι' έκαμε πως έπαιρναν τηλέφωνο, περί ωπ πάω στον ΜΠΙΡΤΖΙΛΗ, το θωρώ, γεια σου ναι, μια γραφειάρα μέσα που ντρέπεσαι να κάτσεις, έτσι;

ΠΚ: Ξέρω, ξέρω.

ΞΓ: Γω, εγώ μπήκα μέσα λοιπόν και αυτός κοιτάζε τις τσέπες μου

ΠΚ: Ναι (γέλια).

ΞΓ: Όταν επήγα εγώ, κοιτάζε τις τσέπες μου, αλλά εγώ δεν είχα φράγκο και...

ΠΚ: Ναι.

ΞΓ: Μου λέει εντάξει θα το τακτοποιήσω. Τα βεβαιώσαν τρία του Νοέμβρη, τσι έκαμα κι εννιά του Δεκέμβρη εγώ τσε οκτώ **μια μέρα πιο μπροστά έκαμα τη προσε, την ενδικοφανή προσφυγή γιατί με βοήθησε ο έφορας** τσε την έκαμα αλλιώς θα βεβαιωνόταν, να πάω και φυλακή να πα α αυτοκτονήσω.

ΠΚ: Πω πω πω πω πω.

ΞΓ: Κατάλαβες;

ΠΚ: Λοιπόν άκου δεν αντέχω άλλο, θα με πια, μ' έχει πιάσει το στομάχι μου, δεν.

ΞΓ: Γεια, γεια.

ΠΚ: Άντε γεια, γεια, γεια γεια..

46. Ο Γιώργος Ξυλούρης επικοινωνεί και με την προϊσταμένη του τμήματος ελέγχου της περιφερειακής διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, Βασιλική Ζαφειρίου. Κατά τη συνομιλία καταγράφεται το όνομα Τυχεροπούλου προφανώς αναφερόμενος στο στέλεχος του ΟΠΕΚΕΠΕ και μέλος της ομάδας ελέγχου, Παρασκευή Τυχεροπούλου που είχε απομακρυνθεί από τον Οργανισμό. Επίσης, κάνει εκ νέου αναφορά στη Ευρωπαϊά Εισαγγελέα, Πόπη Παπανδρέου, στηρίζετε, με την προτροπή «εάν θέτε να με στηρίξετε, πετάξτε την ευρωπαϊά πέρα».

Ολόκληρος ο διάλογος:

- Βασιλική Ζαφειρίου: Α εντάξει, με την ντουλάπα τι έγινε; Πήγες Αθήνα;
- Γιώργος Ξυλούρης: Ποια ντουλάπα ρε; Δεν ανοίγει αυτή. Τα νέα
- Βασιλική Ζαφειρίου: Άνοιξε., άνοιξε τώρα
- Γιώργος Ξυλούρης: Τώρα, τώρα;
- Βασιλική Ζαφειρίου: Τώρα, τώρα, τώρα
- Γιώργος Ξυλούρης: Α ήταν τα ασφαλιστικά τώρα. Τα νέα δε.
- Βασιλική Ζαφειρίου: Ναι προφανώς
- Γιώργος Ξυλούρης: Τα νέα δεν τα ξέρεις χτες
- Βασιλική Ζαφειρίου: Για πες, όχι, για πες.
- Γιώργος Ξυλούρης: Μετά, μετά το αυτόφωρο δεν τα ξέρεις;
- Βασιλική Ζαφειρίου: Μετά το αυτόφωρο όχι. Έχω μείνει στο αυτόφωρο, ότι πήραν τους συναδέλφους και πήγαν στο αυτόφωρο.
- Γιώργος Ξυλούρης: Και πήγε και παρουσιάστηκε και ο πρόεδρος. Όλα καλά.
- Βασιλική Ζαφειρίου: Α, παρουσιάστηκε;

• Γιώργος Ξυλούρης: Ναι. Και στέλνει χθες η κυρία Παπανδρέου ο εκπρόσωπος ευρωπαϊού εισαγγελέα στον πρόεδρο, **να επαναφέρει την Τυχεροπούλου** στην θέση της και να τσι δώσει προ, πρόσβαση σε όλα τα ε ΑΦΜ για πληρωμές του είκοσι τρία και τα προηγούμενα έτη όλα. Και φτιάχνει και ένα υπόμνημα ο Μπαμπασιδής και πάει σήμερα στην κυρία Παπανδρέου να της πει ότι δεν είναι δυνατόν να ελέγχει τον εαυτό της. **Εγώ είμαι πρόεδρος, ο οργανισμός έχει αυτόν τον κανονισμό και πάω στον Φλωρίδη.**

• Βασιλική Ζαφειρίου: Αυτό. Μπορεί η εισαγγελέας να παρέμβει στο πως γίνονται οι τοποθετήσεις προϊσταμένων;

• Γιώργος Ξυλούρης: **Όχι ρε, αυτή είναι, αυτή είναι του ΣΥΡΙΖΑ η Παπανδρέου και αυτή είναι η άλλη του αγροτικού του ΣΥΡΙΖΑ. Τα έχουνε βρει αυτοί.**

• Βασιλική Ζαφειρίου: Ναι

• Γιώργος Ξυλούρης: Λοιπόν και έχει ένα υπόμνημα και πάει καπάκι στον Φλωρίδη και καπάκι στο γραφείο του Μητσοτάκη. Μάγκες αυτή είναι η αλήθεια. **Εάν θέτε να με στηρίξετε, πετάξτε την ευρωπαϊά πέρα. Τα χουνε βρει, έχουνε κάνει αυτά. Δεν θέτε; Πλερώνω τσι τριάντα και φεύγω.** Και του λέω πολύ καλά το κάνεις δεν πάει.

• Βασιλική Ζαφειρίου: Ε ναι ρε, μα δεν γίνεται να μην, να είναι μονάχος του να,.

• Γιώργος Ξυλούρης: Εντάξει, έλα βρε τον ετρελάνανε ρε εντάξει, τον ελυπούμαι.

• Βασιλική Ζαφειρίου: Ε εντάξει!

• Γιώργος Ξυλούρης: Αν είναι δε, δέκα η ώρα το βράδυ αν είναι δώδεκα, να με παίρνει, ναι, πάρε και . **Να παίρνω στο Μαξίμου.** Δηλαδή έχει εμένα ή τον Γλεντζάκη του δίνουμε κουράγιο και τον βοηθούμε και όλοι τονε γράφουνε στα @ρχίδι@ τους έτσι;.

47. Ο «φραπές» φέρεται να λέει στον πρώην γενικό γραμματέα:

«Είκοσι, είκοσι ένα, είκοσι δύο και είκοσι τρία για άλλα τέσσερα χρόνια, άλλα διακόσια χιλιάδικα τη χρονιά, οκτακόσια έτσι; Οικονομήσαμε τώρα. Επήγε χθες η Ελένη με τον Βασίλη στου Αλεξόπουλου, δεν ήταν εκεί, ήταν αυτή που έκαμε τον έλεγχο, λέει άκουσε να δεις, μην παίζουμε τα μούτρα μας, αυτά τα έστειλε ο Ζερβός με την Τυχεροπούλου εδώ, ο Αλεξόπουλος τα χρέωσε σε εμάς, είπε να μην αναγνωρίσουμε επροσύμφωνα, να μην αναγνωρίσουμε Ε9. **Ο Μανώλης ήτανε στην Αθήνα, ήταν να φύγει χθες το βράδυ, του λέω μην φύγεις πήγαινε το πρωί με τον Δημάκη, να δεις τον κουμπάρο σου τον Κυριάκο, δες γ@μισε τον Μπαμπασιδή, δες γ@μισε τον Τσιάρα, γ@μισε τζι όλους, πες τους την αλήθεια ήντα συμβαίν.** Τυχεροπούλου, Ζερβός, **ΟΠΕΚΕΠΕ το τι μας εσυμβαίνει στο σπίτι μας και να τελειώνουμε.** (Ακατάληπτο περιεχόμενο) **Του Μανώλη να πάει τώρα δώδεκα η ώρα στου Κυριάκου. Εδώ είναι ο Μητσοτάκης έτσι; Και θα γελάσουμε όλοι καλά. Ρε μαλάκα διακόσια χιλιάδικα επεριμέναμε να πληρωθούμε, επερίμενε ο Μανώλης, η Ελένη να πληρωθεί, ο Βασίλης το υπόλοιπο, η Κατερίνα και μου βάλανε διακόσιες χιλιάρες άχρεωστήτως καταβληθέντα.** Για τεμάχια που τα χω ρε από του πέντε. Το καταλαβαίνει εσύ αυτό έτσι;»

48. Συνομιλία του Γιώργου Ξυλούρη με τον πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασιδίδη:

Κυριάκος Μπαμπασιδίδη: Για ποια εικοσι τρία λέμε; Αφού ακόμα δεν έγινε, δεν ολοκληρώθηκε η πληρωμή. Γιώργος Ξυλούρης: Ο έλεγχος του Ηρακλείου.

Κυριάκος Μπαμπασιδίδη: Ναι.

Γιώργος Ξυλούρης: Μου'βαλα τριάντα εμένα, πέντε της Ελένης, δέκα της Σόνιας και δώσ' του. Επειδή λοιπόν θα φτάσω τον Κέντρο και τον Ζερβό στου Μητσοτάκη του Κυριάκου ή Δευτέρα ή Τρίτη ή Τετάρτη.

Κυριάκος Μπαμπασιδίδη: Κάτσε ρε να καταλάβω, για ποιο έτος μιλάς τώρα; Θα τρελαθώ τώρα.

Γιώργος Ξυλούρης: Για του εικοσιτρία, οι έλεγχοι που γινίκανε προχθές. Έχω κάμει ενστάσεις, μου βγάλανε εμένα μόνο τριάντα..

49. Σε νέες συνομιλίες που αποκαλύπτονται: Από τον «Αλ Καπόνε» και τον «τρέλα» μέχρι κάτι προβλήματα «με την πεθερά»:

– Πρόεδρος σε προϊστάμενο: «Κοιτάξτε, θυμάστε την περίπτωση Μπ..., που τελικά αποδείχθηκε φιάσκο; Καλύτερη λύση θα ήταν να μην εμφανιστεί με χαρτί γιατρού».

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: **«Μίλησα με τον Αλ Καπόνε, τον φίλο μας. Δωδεκάρι τραπέζι θα κλείσεις, γιατί είπε και τον Αντώνη».**

– Πρόεδρος: «Ναι».

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: «Δεύτερον, πώς θα ξέρουμε ποιος δεν πέρασε από τα τέσσερα αιτήματα;».

– Πρόεδρος: «Τσεκάρω γιατί έδωσα με το φτυάρι καμιά εξηνταριά».

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: «Θέλω να περάσω 100%, γιατί έχω πρόβλημα με την πεθερά. Δεν το ξαναλέω πάλι».

Σε άλλο σημείο, έχουν τον εξής διάλογο:

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: «Σου έστειλα κάτι. Μπόρεσες;».

– Πρόεδρος: «Θα συντάξουν ένα μείλ που συνοδεύεται από χαρτί γιατρού, όχι δημόσια νοσοκομεία και τέτοια».

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: «Ναι, ας είναι από έναν γιατρό».

– Πρόεδρος: «Ωραία! Αν είναι για δύο – τρία ΑΦΜ, θα γίνουν προσωποποιημένα».

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: «Και ήρεμα».

– Πρόεδρος: **«Και ήρεμα, κάτω από το τραπέζι. Θα ενημερώσω τον επικεφαλής “αυτό εξαιρέστε το”».**

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: **«Τέλεια, είσαι φοβερός».**

– Πρόεδρος: «SOS το χαρτί να έχει την ημερομηνία της μεταβίβασης».

– Βουλευτής Νέας Δημοκρατίας: «Ναι, να είναι δέκα μέρες πριν, είσαι θεός».

Ξεπάγωμα ΑΦΜ

Ο νέος κανονισμός του ΕΛΓΑ αλλά και το ξεπάγωμα των δεσμευμένων ΑΦΜ φέρνει ζεστό χρήμα σε αγρότες της Κρήτης, δήλωνε στην εκπομπή «Ωρα Αιχμής» στην ΚΡΗΤΗ TV ο τότε υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Λευτέρης Αυγενάκης στις 15/04/2024. Όπως τόνισε ο Λευτέρης Αυγενάκης μέχρι το Πάσχα θα έχουν αποδεσμευτεί πάνω από 2.500 ΑΦΜ μιας και οι έλεγχοι συνεχίζονται. (<https://agronewsbomb.gr/xemplokarei-pano-apo-2-500-desmeymena-afm-amesa-o-aygenakis/>)

Την ίδια ώρα ανοίγει ο δρόμος και για **ξεχασμένα ΑΦΜ από το 2000** που κανένας δεν ενεργοποίησε προκαλώντας τον αρνητικό σχολιασμό του υπουργού αλλά και την παρέμβαση για να ανοίξουν οι διαδικασίες, σύμφωνα με τη [neakriti.gr](https://www.neakriti.gr).

Την πρώτη μέρα που οι Ευρωπαίοι ερευνητές, συνοδεία αστυνομικών, έκαναν έφοδο στα γραφεία του ΟΠΕΚΕΠΕ, συνάντησαν κλειστές πόρτες και άρνηση να παραδώσουν τα σχετικά έγγραφα. Εν τέλει αποπέμφθηκε ο Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Σαλάτας. Ήταν ο **έκτος κατά σειράν πρόεδρος, μέσα στα τελευταία πέντε χρόνια**. Ο οποίος αρνήθηκε να αναλάβει όλες τις ευθύνες, που αφορούσαν ένα ολόκληρο πολιτικό σύστημα, απάντησε: **«Το σκάνδαλο δεν είναι τα κατσίκια ή τα 100 άτομα που κακώς, κάκιστα, έλαβαν 2,9 εκ. ευρώ ενισχύσεων. Πίσω από αυτά κρύβονται οι... Πόρσε. Το ποιος έκανε τις συμβάσεις, μέσω ποιών εταιρειών και τεχνικών συμβούλων που ήταν στον ΟΠΕΚΕΠΕ...»**

Λίγο πριν τις εκλογές το 2023, ξεμπλόκαρεν **5.300 ΑΦΜ** αγροτών της Κρήτης για παράνομες καλλιέργειες. (<https://slpress.gr/politiki/apistefi-diafthora-sto-mavro-kouti-tou-opekepe/>)

Σύμφωνα με την «Καθημερινή», και όσον αφορά την κατάθεση του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Βαγγέλη Σημανδαράκου, κατά πληροφορίες, ο ίδιος φέρεται να αναφέρει πως κατά τη διάρκεια της θητείας του «δεσμεύτηκαν κατόπιν ελέγχων 6.000 περίπου ΑΦΜ». Όπως φέρεται να αναφέρει ο κ. Σημανδαράκος, η πίεση για τους ΑΦΜ ήταν πολύ μεγάλη τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ:

*«Τον Οκτώβριο του 2023 η πίεση έγινε αφορητή από τον κ. Αυγενάκη επειδή **δεν πληρώθηκαν και πάλι οι 6.000 ΑΦΜ** και τη μετέφερε και σε άλλους στην κυβέρνηση. Είδα ότι πλέον δεν ήταν ασφαλές το περιβάλλον για να κάνω σωστά τη δουλειά μου και ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε κινδύνους», φέρεται πως κατέθεσε, ενώ σε άλλο σημείο αναφέρει:*

«Από τα μέσα Νοεμβρίου, η πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλει την παραίτησή τους καθ' υπόδειξη και κατόπιν πιέσεως του Στρατάκου με εντολή Αυγενάκη. Ο Στρατάκος μου έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις λέγοντάς μου ότι πρέπει να παραιτηθώ. Μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας, υπέβαλα την παραίτησή μου εξαναγκαζόμενος σε έξοδο από τον οργανισμό. Στη συνέχεια, ο Μπαμπασίδης με νέους διευθυντές προχώρησε σε αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ. Ενώ τα ευρήματα ήταν ξεκάθαρα στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος, συνάντησα συντονισμένη αντίσταση απέναντι σε κάθε προσπάθεια να διερευνηθεί υπόθεση και να αναζητηθούν οι ευθύνες».

Όσον αφορά την ένορκη κατάθεση του Γρηγόρη Βάρρα, πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο ίδιος φέρεται να αναφέρεται στην παραίτησή του τον Νοέμβριο του 2020

που, όπως λέει, του είχε ζητηθεί και κατόπιν έγινε αποδεκτή από τον τότε υπουργό Μάκη Βορίδη: «Θεωρώ ότι οι λόγοι (σ.σ.: που του ζητήθηκε να παραιτηθεί) είναι επειδή μεριμνούσα αποκλειστικά για τα συμφέροντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αγροτών, τη νομιμότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών. Επειδή έδωσα εντολές ελέγχων για ενισχύσεις που δίνονταν χωρίς νόμιμες προϋποθέσεις. Όλα αυτά ενόχλησαν και προκάλεσαν τις έντονες αντιδράσεις ενός συστήματος τόσο εντός όσο και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ που ήλεγχε τον οργανισμό και επεδίωκε την απομάκρυνσή μου», υποστήριξε στην κατάθεσή του ο κ. Βάρρας.

Λογισμικό Αράχνη

Λογισμικό που αυτοματοποιημένα εντοπίζει ύποπτες συναλλαγές και φυσικά μέχρι σήμερα δεν έχει υιοθετήσει ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντείνει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση της απάτης και της κακοδιαχείρισης στις αγροτικές επιδοτήσεις, με την υιοθέτηση ενός εξελιγμένου πληροφοριακού συστήματος που λειτουργεί ως ασπίδα προστασίας των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Το σύστημα αυτό, ήδη δοκιμασμένο σε αρκετές χώρες με ιδιαίτερη επιτυχία, παραμένει μέχρι σήμερα ανεκμετάλλευτο από τις ελληνικές αρχές.

Το νέο εργαλείο βασίζεται σε σύγχρονες μεθόδους εξόρυξης δεδομένων και αξιολόγησης κινδύνου, επιτρέποντας την ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών, παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης. Η λειτουργία του βασίζεται στη συλλογή πληροφοριών από δημόσιες βάσεις δεδομένων όπως οι [πλατφόρμες Orbis](#) και [World Compliance](#). Μέσα από αυτή τη διαδικασία, οι **Οργανισμοί Πληρωμών μπορούν να εντοπίζουν γρήγορα περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, ασυνήθιστων οικονομικών συναλλαγών και παραβιάσεων των κανονισμών της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).**

Παρά την αποδεδειγμένη επιτυχία του σε άλλες χώρες, **η Ελλάδα δεν έχει ακόμη ενσωματώσει το σύστημα στις διαδικασίες του ΟΠΕΚΕΠΕ.** Η απουσία ενός τόσο ισχυρού μηχανισμού ελέγχου προκαλεί προβληματισμό, ειδικά αν αναλογιστεί κανείς τα επανειλημμένα κρούσματα κακοδιαχείρισης ευρωπαϊκών επιδοτήσεων στη χώρα μας.

Η εφαρμογή του συγκεκριμένου εργαλείου θα μπορούσε να συμβάλει καθοριστικά στην ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών, στη μείωση των παρατυπιών και στην προστασία των πολύτιμων πόρων της ΚΑΠ. Οι αλληπάλληλες καταγγελίες για κακοδιαχείριση και εσκεμμένες στρεβλώσεις στη διαχείριση επιδοτήσεων αναδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη για ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου.

Προφανώς, η κυβέρνηση Μητσοτάκη, ο ΟΠΕΚΕΠΕ, οι αρμόδιοι Υπουργοί που διαρρηγνύουν τα ιμάτια τους ότι έχασαν την μάχη με τη διαπλοκή και το βαθύ κράτος **δεν επιθυμούν ένα ισχυρό όπλο στην πάταξη των παρανομιών στις κοινοτικές ενισχύσεις, αυτοματοποιημένες δικλίδες ασφαλείας και ελέγχου, γιατί το βαθύ κράτος είναι οι ίδιοι και χωρίς τέτοια εργαλεία μπορούν να συνεχίζουν να γίνονται παρατυπίες χωρίς να γίνονται αντιληπτές.**

B. Ως προς την γνώση της πραγματικής κατάστασης της εικονικότητας και της παράνομης διασπάθισης των ενισχύσεων

Έκθεση- έλεγχοι από τον ΟΠΕΚΕΠΕ

Έπειτα από καταγγελίες, η ελέγκτρια Βιβή Τυχεροπούλου, με εντολή ελέγχου του τότε προέδρου Γρηγόρη Βάρρα, συγκρίνει τις ιδιοκτησίες για βοσκοτόπια που είχαν αιτηθεί ενίσχυση σε διαφορετικά έτη. Διαπιστώνει ότι **εμφανίζονταν ιδιοκτήτες βάσει του Ε9 τους για κάποιες εκτάσεις οι οποίες ένα χρόνο νωρίτερα είτε ανήκαν σε διαφορετικό δικαιούχο είτε σε κανέναν.**

Η κ. Τυχεροπούλου πηγαίνει τις υποθέσεις στον τότε **Πρόεδρο κ. Βάρρα**, ο οποίος αποφάσισε να **μπλοκάρει 3.500 ΑΦΜ που συνδέονται με ύποπτες αιτήσεις**, προκειμένου να τις ελέγξει και να στείλει τις πρώτες τρεις υποθέσεις στους εισαγγελείς. Σύντομα το Νοέμβριο του 2020 αποπέμπεται από τη θέση του με εντολή του τότε Υπουργού κ. Βορίδη. (εφημερίδα Καθημερινή). **Νέος Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ αναλαμβάνει ο κ. Δημήτρης Μελλάς.**

Το **Νοέμβριο του 2020**, η Παρασκευή Τυχεροπούλου, τότε προϊσταμένη της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ, διαβίβασε στον τότε αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Δημήτρη Μελά μια ιδιαίτερα σημαντική έκθεση. Επρόκειτο για τα ευρήματα σειράς ελέγχων που είχε διενεργήσει «στα βοσκοτόπια και την κατανομή του Εθνικού Αποθέματος 2019-2020 καθώς και την είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών». Η έκθεση είχε διαβιβαστεί στη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ και είχε κοινοποιηθεί στον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Φάνη Παπά και σε διευθυντικά στελέχη του Οργανισμού.

Οι έλεγχοι εντόπισαν ιδιαίτερα «σημαντικά ευρήματα» και «ενδείξεις» για συμμετοχή σε «παράτυπες πράξεις» από την πλευρά ορισμένων εκ των αιτούντων για ενίσχυση μέσω του ΟΠΕΚΕΠΕ. Για παράδειγμα σε κάποιες περιπτώσεις, εντοπίστηκαν παραγωγοί να έχουν στην κατοχή τους **αγροτεμάχια για το 2020, με «μη νόμιμο τρόπο»**. Επίσης κάποιοι από αυτούς, εμφανίζονταν να έχουν νοικιάσει βοσκοτόπια σε έκταση, πολύ πάνω από το μέσο όρο των στρεμμάτων που νοικιάζουν συνήθως κτηνοτρόφοι και παραγωγοί, ενώ **αν και εμφανίζονταν ως ενεργοί αγρότες φέρονταν να μην έχουν δηλώσει ζώα για την αξιοποίηση αυτών των εκτάσεων.**

Οι έλεγχοι διαπίστωσαν επίσης ότι **τα ενοίκια που είχαν δηλωθεί για τα βοσκοτόπια δεν είχαν καμία σχέση με το ύψος των πραγματικών ενοικίων της αγοράς που καταβάλλουν οι κτηνοτρόφοι.** Επιπλέον εντοπίστηκαν «επαναλαμβανόμενες εκτάσεις ιδιωτικών βοσκοτόπων σε διαφορετικά ενοικιαστήρια με διαφορετικούς παραγωγούς αλλά με σχεδόν ίδια επώνυμα». Μάλιστα, κάποιες από αυτές τις εκτάσεις που το 2020 εμφανίζονταν ως ιδιωτικές, την περίοδο 2017 – 2018 ανήκαν στο ελληνικό δημόσιο.

Για τους λόγους αυτούς η κα Τυχεροπούλου ζήτησε από τον κ. Μελά να κατατεθεί **αναφορά στη Δικαιοσύνη για «έλεγχο τέλεσης ενδεχόμενα αξιόποινων πράξεων** τόσο για τους ελεγχόμενους παραγωγούς όσο και για τους φερόμενους ιδιοκτήτες».

Ωστόσο, οι εκθέσεις ελέγχου της κας Τυχεροπούλου ουδέποτε διαβιβάστηκαν στη Δικαιοσύνη από τον κ. Μελά. Σύμφωνα με πληροφορίες των Data

Journalists, όταν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ζήτησε στοιχεία για τις περιπτώσεις πιθανής απάτης που είχαν εντοπιστεί ή καταγγεληθεί στην Οικονομική Αστυνομία και τις ερευνούσε, ο κ. Μελάς ισχυρίστηκε ότι δεν είχε πλέον τον φάκελο και ότι τον είχε καταστρέψει.

Προκειμένου να μην ξανασυμβεί εκ νέου κάποιος έλεγχος όπως αυτός της κ. Τυχεροπούλου, από τον κ. Μελλά ως πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, εκδίδεται νέα οδηγία προς τους **ελεγκτές να περιορίζουν τους ελέγχους τους σε ένα μόνο έτος και να μην κάνουν σύγκριση με προηγούμενα έτη. Δεν ζητείται η υποβολή τίτλων ιδιοκτησίας** για να αποδειχθεί κυριότητα ή μίσθωση ενός βοσκοτόπου. **Αρκεί η συμπλήρωση του Ε9.**

Το **Σεπτέμβριο του 2023**, παραγωγός από τα Χανιά στέλνει στην επικεφαλής ελέγκτρια κα. Β. Τυχεροπούλου ένα email, το **οποίο κοινοποιεί και στον ΥΠΑΑΤ Λ. Αυγενάκη**, διαμαρτυρόμενος γιατί δεν του δόθηκε η ενίσχυση από το Εθνικό Απόθεμα το 2022. Στις 17 Νοεμβρίου το γραφείο του Υπουργού κ. Αυγενάκη στέλνει το email εσωτερικά στο υπουργείο σημειώνοντας: «ο Υπουργός θα ήθελε να το χειριστούν ο ΓΓ Αγρ. Ανάπτυξης, Γ. Στρατάκος» και **μια άλλη υπάλληλος**. Η εντολή φεύγει προς τη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ένας άλλος πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Ευάγγελος Σημανδράκος το 2023, μπλοκάρει περίπου 6.000 ύποπτους ΑΦΜ. Ο τότε αρμόδιος υπουργός, Λευτέρης Αυγενάκης, **απαίτησε την παραίτησή του, επικαλούμενος προβλήματα με τις πληρωμές του ΟΠΕΚΕΠΕ**. Ο κ. Σημανδράκος, ο οποίος έχει προσληφθεί μέσω διαγωνισμού ΑΣΕΠ, τελικά υπέβαλε την παραίτησή του και αντικαταστάθηκε από τον αναπληρωτή του, Κυριάκο Μπαμπασίδη. Ο κ. Αυγενάκης έδωσε εντέλει εντολή να ξεμπλοκαριστούν οι 6.000 ΑΦΜ.

Τον **Ιανουάριο του 2024**, από απόσπασμα πρακτικών συνέλευσης του ΔΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο τότε **πρόεδρος του οργανισμού Κυρ. Μπαμπασίδης** φέρεται να αναγνωρίζει πως **«αρκετά ΑΦΜ, εκατοντάδες [...] είναι δεσμευμένα εδώ και 3-4 χρόνια, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να μην μπορούν να κάνουν κανέναν προγραμματισμό»**.

«Το θέμα είναι εξόχως πολιτικό, εξόχως άμεσα διοικητικό, θα έλεγα ότι εν μέρει είναι και υπαρξιακό για τον οργανισμό». Και συμπληρώνει ότι **«έχει δοθεί και εντολή από την πολιτική ηγεσία να ξεκαθαρίσει αυτό το πράγμα»**.

Τελικά επί υπουργίας Λ. Αυγενάκη αλλά και προεκλογικά **αποδεσμεύτηκαν περί τα 5.300 ΑΦΜ, με τους περισσότερους, μη νόμιμους δικαιούχους να είναι όλως συμπτωματικά κάτοικοι Κρήτης**.

Με επιστολή της το 2024 επί υπουργίας Λευτέρη Αυγενάκη, η υπεύθυνη εσωτερικού ελέγχου του **ΟΠΕΚΕΠΕ**, Π. Τυχεροπούλου, προειδοποιούσε ότι θα επιβληθεί πρόστιμο στη χώρα, αν ξεμπλοκαριστούν οι πληρωμές σε 5.500 ΑΦΜ.

Η χώρα ελεγχόταν ήδη για κακοδιαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων. Τα ΑΦΜ αυτά είχαν μπλοκαριστεί, διότι διαπιστώθηκε ότι τους είχαν αποδοθεί βοσκοτόπια σε άλλες περιφέρειες και μάλιστα σε δημόσιες εκτάσεις. Ωστόσο, η ηγεσία του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης επέμενε να γίνουν οι πληρωμές

Στις **14 Φεβρουαρίου 2024** με επίσημο έγγραφό της και ενώ είχε ολοκληρώσει τους ελέγχους, η **Β. Τυχεροπούλου** έστειλε επιστολή στη διοίκηση του

ΟΠΕΚΕΠΕ και τη νομοτεχνική επιτροπή προειδοποιώντας πως «η πληρωμή των ενισχύσεων παρά τα ευρήματα των διενεργηθέντων ελέγχων και η αδυναμία μελλοντικής ανάκτησης αυτών, σε περίπτωση που διαπιστωθεί με σχετική δικαστική κρίση το παράνομο της καταβολής αυτών, ενδέχεται να συνιστά στο αδίκημα της απιστίας σε βάρος του ΟΠΕΚΕΠΕ και της ΕΕ». Σήμερα η ίδια απειλείται με πειθαρχικές και ποινικές διώξεις.

Τον **Μάρτιο του 2024**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβάλλει στην Ελλάδα **πρόστιμο ύψους 283 εκατ. ευρώ** για κακοδιαχείριση στον ΟΠΕΚΕΠΕ όσον αφορά τις πληρωμές ενισχύσεων της Ε.Ε. που πραγματοποιήθηκαν το **2020, το 2021 και το 2022**.

Τον **Οκτώβριο** έχουμε την πρώτη καταδικαστική απόφαση για παράνομα βοσκοτόπια στην Τζια. Η κ. Τυχεροπούλου είναι βασικός μάρτυρας στην υπόθεση, αφού εν τω μεταξύ είναι εμπειρογνώμονας στην έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Στις **14 Οκτωβρίου**, λίγες μέρες μετά την καταδικαστική απόφαση, ο κ. Μπαμπασίδης απομακρύνει αιφνιδιαστικά την κ. Τυχεροπούλου από τη θέση της, κατηγορώντας τη δημόσια για «υπηρεσιακή ανεπάρκεια». Της απαγορεύτηκε η πρόσβαση στους φακέλους της και η πόρτα του γραφείου της σφραγίστηκε. (εφημερίδα Καθημερινή).

Όχι μόνο δεν λήφθηκαν υπόψη οι εκθέσεις ελέγχου και έγγραφα της, αλλά βρέθηκε η ίδια διωκόμενη. Είναι χαρακτηριστικό ότι έχει **καθαιρεθεί από τη θέση της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου**, ενώ έχουν ήδη κινηθεί τρεις πειθαρχικές διαδικασίες σε βάρος της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και παράλληλα της έχουν κατατεθεί και δύο μηνύσεις σε βάρος της για υπεξαίρεση εγγράφων. Σύμφωνα με πληροφορίες των Data Journalists, επρόκειτο για υπηρεσιακά έγγραφα τα οποία βρέθηκαν στο προσωπικό της γραφείο στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Κάτι που εγείρει ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσο πρόκειται για υπεξαίρεση εγγράφων.

Παράλληλα σύμφωνα με έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ το 2021 οι δηλωμένοι αμνοί στην Κρήτη αυξήθηκαν κατά **708,7%** από το 2015 έως το 2021, φτάνοντας από τα **178.216** στα **1.441.168** ζώα. Την ίδια χρονική περίοδο, στην υπόλοιπη Ελλάδα παρατηρείται μείωση της τάξης του **3,2%**, με τον αριθμό να υποχωρεί από **828.958** σε **796.025**.

Ανάλογη εικόνα παρουσιάζουν και τα ερίφια, όπου η Κρήτη εμφανίζει άνοδο **537%**, με τον αριθμό να εκτοξεύεται από 38.109 σε 242.741. Στον αντίποδα, η υπόλοιπη χώρα καταγράφει πτώση **11,9%**, με τα δηλωμένα ζώα το 2021 να μειώνονται από 312.972 το 2015 σε 268.591.

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα του ΟΠΕΚΕΠΕ, η αύξηση στην Κρήτη φαίνεται να μην δικαιολογείται, καθώς δεν συνοδεύεται από αντίστοιχες μεταβολές στην παραγωγή ή τεκμηριωμένα παραστατικά αγοράς ζώων. Ενδεικτικό της κατάστασης, είναι το παράδειγμα του **Νομού Χανίων, όπου η αύξηση στα δηλωθέντα αμνοερίφια φτάνει το 487%** σε διάστημα έξι ετών -από 42.629 ζώα το 2015 σε 250.185 το 2021. Εντύπωση προκαλεί και το ποσοστό αύξησης στο Λασιθί, που φτάνει στο 27.972%. Αυτό σε «καθαρό» αριθμό μεταφράζεται από μόλις 181 ζώα το 2015 σε 50.810 το 2021.:

Χανιά: Από 42.629 ζώα σε 250.185 (+487%)

Ρέθυμνο: Από 139.187 ζώα σε 919.343 (+561%)

Ηράκλειο: Από 34.328 ζώα σε 463.571 (+1.250%)

Λασιίθι: Από μόλις 181 ζώα σε 50.810 (+27.972%)

Συνολικά, το 2021 στην Κρήτη δηλώθηκαν 1.683.909 αμνοερίφια, έναντι 216.325 το 2015, γεγονός που μεταφράζεται σε αύξηση άνω του 679%..

Αναφορές Γ. Βάρρα στις εισαγγελικές αρχές το 2020

Να σημειωθεί ότι το **2020, ο τότε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Γρηγόρης Βάρρας ενημέρωσε τις εισαγγελικές αρχές** για διάφορες **υποθέσεις παράνομων επιδοτήσεων**, που φέρονταν να είχαν δοθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σε παραγωγούς **την περίοδο 2017- 2020**.

Μία από τις υποθέσεις για τις οποίες ενημέρωσε εγγράφως τις εισαγγελικές αρχές αφορούσε σε **παραγωγούς με καταγωγή από την Κρήτη**. Οι συγκεκριμένοι παραγωγοί είχαν καταθέσει αιτήσεις για την κατανομή εθνικού αποθέματος το **2020 με ενοικιαζόμενα ιδιωτικά βοσκοτόπια σε διάφορες περιοχές της χώρας**. Ωστόσο, σύμφωνα με όσα είχε διαπιστώσει ο κ. Βάρρας, **κανείς από αυτούς δεν διέθετε ζώα παρά το γεγονός ότι εμφανίζονταν ως αγρότες**. Από εσωτερική έρευνα στον ΟΠΕΚΕΠΕ είχε διαπιστωθεί επίσης ότι **οι εκτάσεις που εμφανίστηκαν ως ιδιωτικές τα προηγούμενα χρόνια ήταν δημόσιες**. Μάλιστα οι ενοικιάσεις των βοσκοτόπων φέρονταν να έχουν γίνει σε τιμές πολύ χαμηλότερες από αυτές που συνήθως νοικιάζονταν οι βοσκότοποι, κάτι που κινούσε υποψίες για την πιθανότητα **οι ενοικιάσεις αυτές να είναι εικονικές με σκοπό την είσπραξη κοινοτικών ενισχύσεων από το εθνικό απόθεμα**, οι οποίες ανήλθαν σε ποσό περίπου 250.000 ευρώ. Οι εισαγγελικές αρχές ξεκίνησαν προκαταρκτική έρευνα. Στη συνέχεια ασκήθηκαν διώξεις σε συνολικά 16 άτομα, τα οποία παραπέμφθηκαν σε δίκη ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων.

Οι αναφορές του καθηγητή Βάρρα στις εισαγγελικές αρχές, βασίστηκαν στους ελέγχους που είχε κάνει η τότε προϊσταμένη της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Παρασκευή Τυχεροπούλου.

Ο Γρηγόρης Βάρρας σε **δύο επιστολές προς τον ΥΠΑΑΤ (Βορίδης)** (RefN ΟΠΕΚΕΠΕ 55940/8-9-28 Ν. 60996/28-9-2020), **αναφέρεται σε αυτά τα θέματα**. Όπως υπογράμμισε αποφάσισε να μην προτείνει στην επιστολή την υλοποίηση της «τεχνικής λύσης» για το 2020 και στη δεύτερη επιστολή υπονοεί ότι αντιμετώπισε προσπάθειες για την επιβολή αυτής της λύσης με το πρόσχημα ότι οι πληρωμές δεν θα ολοκληρώνονταν επιτυχώς και στην ώρα τους.

Ωστόσο στη συνέχεια τα πράγματα πήραν μια απρόσμενη τροπή. Έπειτα από ένα χρόνο, από την τοποθέτησή του, ο **κ. Βάρρας απομακρύνθηκε από τη θέση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά από απαίτηση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, Μάκη Βορίδη**. Μιλώντας δημόσια ο κ. Βάρρας συνέδεσε την απομάκρυνσή του από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με **«οργανωμένα συμφέροντα» και τις «ευρωπαϊκές επιδοτήσεις**.

Ειδικότερα ο Γρηγόρης Βάρρας δήλωσε στο Bankingnews.gr επί λέξει:

«Η θητεία μου ενώ ήταν τριετής διήρκεσε μόνο ένα έτος έως και το Νοέμβριο 2020 καθώς ο τότε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (σ.σ. Μάκης Βορίδης) ζήτησε τη παραίτησή μου για ένα πολύ απλό λόγο γιατί έκανα άριστα τη δουλειά μου και δεν ήμουν “πλαστικός, εύκαμπτος” αλλά πολύ τεχνοκράτης απέναντι σε αυτούς που ήθελαν να κάνουν τα “παιχνίδια”, τα γνωστά πλέον και συνέχισαν πλέον μετά την απομάκρυνσή μου, που απαιτήσαν ώστε έχουν εύκολο πεδίο δράσης».

«Οι δε διάδοχοί του, Θ. Παπάς και Δ. Μελάς τροποποίησαν εκ νέου την εγκύκλιο για τους ελέγχους, κατόπιν εισήγησης της διευθύντριας Τεχνικών Ελέγχων του Οργανισμού, επιστρέφοντας στο καθεστώς των χαλαρών ελέγχων», αναφέρεται στο σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο της ΕΡΡΟ.

Καταγγελίες από Κτηνοτροφικούς Συλλόγους

Χαρακτηριστικό είναι ότι υπήρχαν κατά καιρούς πολλές διαμαρτυρίες για τις σημαντικές στρεβλώσεις και προβλήματα που προκαλούσε η τεχνική λύση όπως εφαρμοζόταν, με συνέπεια την άνιση κατανομή των επιδοτήσεων μεταξύ περιφερειών, για κτηνοτρόφους 2 ταχυτήτων, για εικονικές δηλώσεις κοκ.

Έτσι ενδεικτικά είχε ζητήσει να μην εφαρμοστεί η Τεχνική Λύση για την κατανομή βοσκοτόπων **ήδη από το 2020** ο τότε Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας, Νεκτάριος Φαρμάκης, (<https://www.agro24.gr/agrotika/proionta/ktinotrofia/ohi-stin-tehniki-lysi-katanomis-voskotopon-apo-tin-perifereia-dytikis>). με επιστολή που απέστειλε στον **υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μάκη Βορίδη**, επισημαίνοντας ότι η συγκεκριμένη μέθοδος σε σχέση με την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) στη νέα προγραμματική περίοδο μετά το 2021 δημιουργεί **στρεβλώσεις** μεταξύ των δικαιωμάτων των Περιφερειών.

Σε έγγραφο τους στις **8/12/2021**, κατόπιν σύσκεψης με τον τότε Περιφερειάρχη κ. Μέτιο, που πραγματοποιήθηκε στην Κομοτηνή στις 16/11/2021, μετά τη διαμαρτυρία που πραγματοποιήσαν, οι **Κτηνοτροφικοί Σύλλογοι Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης** αναφέρονται σε **σκάνδαλο στον καταμερισμό του εθνικού αποθέματος** από το 2017, με **αποκορύφωμα τη σκανδαλώδη και μονομερή κατανομή των κονδυλίων του αποθέματος στην Κρήτη, σε ποσοστό 83.3% του συνολικού ποσού για βοσκοτοπικά δικαιώματα Ε.Α. (ΠΕ1) βασικής ενίσχυσης της χώρας (28.483.970 ευρώ από τα 34.179.913 ευρώ), για το έτος 2020**. Παράλληλα προτείνουν στο ίδιο έγγραφο επτά διορθωτικές κινήσεις στο καθεστώς κατανομής των βοσκοτόπων που αποκαθιστούν την τάξη προς όφελος των πραγματικών κτηνοτρόφων.

«Επισημαίνουμε επίσης το **νομότυπο σκάνδαλο του καταμερισμού του εθνικού αποθέματος από το 2017, με αποκορύφωμα τη σκανδαλώδη και μονομερή κατανομή των κονδυλίων του αποθέματος στην Κρήτη, σε ποσοστό 83.3% του συνολικού ποσού για βοσκοτοπικά δικαιώματα Ε.Α. (ΠΕ1) βασικής ενίσχυσης της χώρας (28.483.970 ευρώ από τα 34.179.913 ευρώ), για το έτος 2020**.

Σας **καλούμε να προωθήσετε την πρότασή μας προς το ΥΠΑΑΤ**, με στόχο την άρση των οικονομικών αδικιών που υφίστανται οι πραγματικοί κτηνοτρόφοι πολλών περιοχών της χώρας, ανάμεσά τους και της δική μας περιφέρειας.

Η βασική αιτία της ανισομερούς κατανομής των δημοσίων βοσκοτόπων είναι η ΚΥΑ 873/55993/26.5.2015, δηλαδή η «τεχνική λύση», η οποία ψηφίστηκε από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και υιοθετήθηκε χωρίς καμία αλλαγή από τη σημερινή κυβέρνηση της ΝΔ.» (<https://www.agronews.gr/thesmika/195790/epta-diorthoseis-sto-kathestos-voskotopon-uper-ton-pragmatikon-ktinotrofon-ehei-sta-heria-tou-o-livanos/>)

Σε μεταγενέστερο υπόμνημα τους το **Νοέμβριο του 2023**, οι **Κτηνοτροφικοί Σύλλογοι Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης** καταγγέλλουν τον χρόνιο εμπαιγμό της κυβέρνησης, που ανέλαβε το 2019 την διακυβέρνηση της χώρας, προς τους κτηνοτρόφους, την άνιση μεταχείριση ως προς τις Ενισχύσεις, την αντίθεση με τους με την υιοθέτηση της Τεχνικής Λύσης, και μεταξύ άλλων αναφέρουν ενδεικτικά:

«Εκτός όμως από τις παραπάνω στρεβλώσεις παρεισέφρησαν στην αναμπουμπούλα οι αιτονύχιδες και αεριτζήδες, που χωρίς ζωικό κεφάλαιο και εκμεταλλευόμενοι την καλή πληροφόρηση εκ των έσω, τις τρύπες του συστήματος, εκούσιες κι ακούσιες και τα παράλογα του κανονισμού, δήλωναν και δηλώνουν εκτάσεις ιδιωτικών βοσκοτόπων, με το ιδιοκτησιακό καθεστώς που τους δέπει θολό έως ανύπαρκτο, οι οποίοι αιτήθηκαν και πήραν ενισχύσεις από το εθνικό απόθεμα.» (<https://meatnews.gr>)

Χρονιά καμπή στην στρέβλωση του συστήματος αναδεικνύεται το 2020...

Από πολλούς καταγγέλθηκε ως σκανδαλώδης και μονομερής η κατανομή των **κονδυλίων του αποθέματος στην Κρήτη**, σε ποσοστό **83.3% του συνολικού ποσού για βοσκοτοπικά δικαιώματα Ε.Α. (ΠΕ1) βασικής ενίσχυσης της χώρας (28.483.970 ευρώ από τα 34.179.913 ευρώ)**, για το έτος **2020**.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το 2020 στην Κρήτη υπήρχαν περίπου 2,2 εκατομμύρια δηλωμένα αιγοπρόβατα. **Μέσα σε μόλις τέσσερα χρόνια, ο αριθμός αυτός φέρεται να εκτοξεύτηκε στα 7.812.923 ζώα, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 45,10% του συνολικού ζωικού κεφαλαίου της χώρας.** Αντίθετα, στον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο το ζωικό κεφάλαιο παρουσιάζει τάσεις στασιμότητας ή και μείωσης.

Με βάση αυτό, για τα σχεδόν **8 εκατομμύρια ζώα της Κρήτης, απαιτούνται 16.407.139 στρέμματα βοσκοτόπων.** Ωστόσο, οι διαθέσιμες βοσκήσιμες εκτάσεις στο νησί **δεν ξεπερνούν τα 2.360.400 στρέμματα, δηλαδή μόλις το 14% της απαραίτητης έκτασης.** (<https://www.anatolh.com/topikanea/agiosnikolaos/to-zoiko-kefalaio-kai-i-techniki-lysi-to-lasithi-deichnei-ton-dromo-tis-diafaneias/>)

Αποκαλύψεις από τον αποπεμφθέντα πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Ν.Σαλάτα

Ο αποπεμφθείς πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. **Νίκος Σαλάτας** μιλώντας σε τηλεοπτικό σταθμο (στο Kontra) τόνισε χαρακτηριστικά:

*«Θα σας πω μια αλήθεια. Προβλήματα υπήρχαν το 2015, το 2018, και το 2020. Όμως **το μεγαλύτερο πρόβλημα παρουσιάστηκε το 2022 και το 2023.** Από εκεί και πέρα άρχισε η **αποσύνθεση του Οργανισμού.** **Όλοι οι αγρότες το γνωρίζουν.** Εκεί έγιναν **σοβαρά γεγονότα,** το **πληροφοριακό σύστημα κατέρρευσε** και **στήθηκαν κομπίνες**».*

Αναφέρεται ότι την περίοδο αυτή που κατονομάζει, δηλαδή 2022-2023, διετέλεσαν υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης οι:

- Γιώργος Γεωργαντάς (8 Φεβρουαρίου 2022 – 26 Μαΐου 2023)
- Λευτέρης Αυγενάκης (27 Ιουνίου 2023 – 14 Ιουνίου 2024)

Ο κ. Σαλάτας άσκησε δριμεία κριτική στους πέντε πρώην προέδρους του ΟΠΕΚΕΠΕ που είχαν διοριστεί από την κυβέρνηση Μητσοτάκη.

«Αν ο πρόεδρος δέχεται πολιτικές πιέσεις, πρέπει να το δηλώσει. Εγώ δεν ήμουν διαχειρίσιμος. Οι προηγούμενοι πρόεδροι λένε ότι υπήρχαν πιέσεις, αλλά δεν το κατήγγειλαν. Έπρεπε να το κάνουν».

Καταγγελία για 9 ΚΥΔ στην Κρήτη

Εννέα ΚΥΔ στην Κρήτη καταγγέλλονται για **συμμετοχή στο κύκλωμα σε ανώνυμη επιστολή**, σύμφωνα με το εκτενές, αποκαλυπτικό άρθρο στην **εφημερίδα Νέα Κρήτη** (https://www.neakriti.gr/kriti/2121605_opekepe-syneheis-apokalypseis-kai-mia-profitika-apokalyptiki-anonymi-epistoli-poy).

Η επιστολή αυτή προς την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, τον υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Σταμενίτη και τον πρόεδρο και αντιπρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κυρίου Σαλάτα και Ζαλίδη, είχε τίτλο “Σταματήστε τώρα την απάτη και τις πληρωμές των απατεώνων!”. Σε αυτή αναφέρονταν μεταξύ άλλων:

«Η εξεύρεση αγρών με ελιές έχει γίνει η νέα μορφή καταπάτησης εκτάσεων μετά τα βοσκοτόπια γιατί πλέον τα βοσκοτόπια χωρίς ζώα κινούν υποψίες και δεν πληρώνονται. Οι αγροί με τις ελιές έχουν μεγαλύτερης αξίας δικαιώματα επιδοτήσεων».

Αναφέρονταν μάλιστα σε εταιρεία σε ρόλο συντονιστή του μητρώου ηλεκτρονικής καταγραφής, ότι είχε στήσει “πατέντα”, που τέθηκε σε πανελλαδική χρήση. Οι καταγγέλλοντες εμφανίζονται απεγνωσμένοι, καθώς είχαν προηγηθεί ακόμη έξι καταγγελίες τους, όπως λένε, κατά τα έτη 2021 και 2022 για καταπατήσεις δημόσιων βοσκοτόπων και ελαιώνων, προκειμένου να ληφθούν παράνομες επιδοτήσεις από το Εθνικό Απόθεμα. Όμως **εκείνες οι καταγγελίες δεν ελήφθησαν υπόψη**, αφού, όπως αναφέρουν, «οι συμμορίες δυνάμωσαν, οργανώθηκαν κι άλλο κι έκαναν μεγάλη ζημιά το 2024, καθώς ο τότε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ πλήρωσε όλα τα δεσμευμένα ΑΦΜ» (τις αιτήσεις εκείνες δηλαδή που κρίθηκαν παράνομες και δεν εγκρίθηκαν) έπειτα από “ψευτοελέγχους”.

Συγκεκριμένα, αναφέρουν:

«με τη βοήθεια κλίκας εντός του ΟΠΕΚΕΠΕ» 734 αγροτεμάχια συνολικής έκτασης 51.450 στρεμμάτων βοσκοτόπων και ελαιώνων δηλώθηκαν παρανόμως δήθεν ως κληρονομίες από 250 αγρότες από το Ηράκλειο στα νησιά Κάρπαθο, Νάξο, Μήλο, Κάλυμνο και Ικαρία. Το αποτέλεσμα ήταν να εξοβελιστούν οι ντόπιοι και πραγματικοί δικαιούχοι από τις ιδιοκτησίες τους. Εννέα ΚΥΔ στην Κρήτη, τα οποία κατονομάζονται, καταγγέλλεται ότι πρωταγωνιστούν στην κομπίνα με τις κληρονομίες.

Στο δεύτερο αρχείο δεδομένων που συνοδεύει την επιστολή, αναγράφονται 2.241 ελαιοτεμάχια συνολικής έκτασης 51.350 στρεμμάτων, τα οποία οι επιτήδριοι δήλωσαν ψευδώς ως ιδιόκτητα με τροποποίηση του Ε9 ή τα μίσθωσαν με ψευδείς διαδικασίες. Οι δηλούντες προέρχονταν κυρίως από το Ηράκλειο και το Ρέθυμνο και δήλωναν

ψευδώς τα στρέμματα αυτά, σύμφωνα με την καταγγελία, **«με τη βοήθεια της κλίκας εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ»** σε **«Λακωνία, Αργολίδα, Κορινθία, Εύβοια, Κύθηρα, Χίο, Ζάκυνθο, Χαλκιδική κ.λπ.»**.

Όπως υποστηρίζουν οι καταγγέλλοντες, «οι μικρές ομάδες με έναν ταμία (σ.σ. το σχήμα δηλαδή με το οποίο οι επιτήδριοι έστηναν την απάτη με τα ΚΥΔ και την εταιρεία) συνεχίζουν να οργανώνουν κανονικά τη δουλειά της παράνομης απόσπασης επιδοτήσεων σε συνεργασία με ΚΥΔ και την εταιρεία γενικό συντονιστή και υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, και το 2024 διπλασίασαν τα κέρδη τους και εξαγοράζουν το καθετί που προσπαθεί να τους εμποδίσει. Συνέχισαν να δηλώνουν ψεύτικα ζώα και καταπατημένες εκτάσεις όχι μόνο δημοσίων βοσκοτόπων, αλλά και πολλών ελαιώνων που βρίσκουν με το εργαλείο της τεχνικής λύσης, το οποίο τους πουλάει ο ιδιώτης τεχνικός σύμβουλος του ΟΠΕΚΕΠΕ, που κάνει τον συντονιστή των ΚΥΔ στις καταπατήσεις».

Το 2024, γράφουν οι καταγγέλλοντες, είχαν μαζέψει στοιχεία και είχαν στείλει καταγγελία για μία 20μελή οικογένεια από την Κρήτη, που είχε το δικό της ΚΥΔ «για να κάνει τη δουλειά της», δηλώνοντας **ψευδή αριθμό ζώων**. Μάλιστα, ενώ το 2014 εμφανίζονταν στη συγκεκριμένη **οικογένεια οκτώ κτηνοτρόφοι που δήλωναν ο καθένας 610 αιγοπρόβατα** (συνολικά 4.885 ζώα), **το 2022 είκοσι πρόσωπα της οικογένειας δήλωναν πλέον από 1.061 αιγοπρόβατα ο καθένας (21.223 ζώα), φτάνοντας το διάστημα 2014-2023 οικογενειακώς τα 54.681 κεφάλια**.

«Το πλεόνασμα ζώων είναι υπερβολικό - 11 φορές πάνω - και... γίνεται μόνο στα χαρτιά με τη βοήθεια των κτηνιάτρων και τα στραβά μάτια των υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ και της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του υπουργείου Γεωργίας» αναφέρει η καταγγελία.

«Όμως, με βάση την εσωτερική πληροφόρηση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και της ιδιωτικής εταιρείας-συντονιστή», υποστηρίζουν οι καταγγέλλοντες, «στήθηκε μια νέα μέθοδος που είχε διαφύγει της προσοχής μας».

Και συνεχίζουν στην έγγραφη καταγγελία τους:

«Κλοπή των εγκαταλελειμμένων ελαιώνων που δε δηλώνουν οι κληρονόμοι αστοί στο ΟΣΔΕ, για λόγους φορολογικούς, τα οποία όμως πιθανά είναι δηλωμένα στο Κτηματολόγιο στο όνομα του πραγματικού κατόχου. Έτσι, δηλώνοντας ψευδώς ότι είναι δικά τους στο Ε9 ή δηλώνοντας ψευδώς ότι τα κληρονόμησαν από κάποιο ΑΦΜ πεθαμένου ή μη, που ψαρεύουν από ληξιαρχεία ή άλλες υπηρεσίες των Δήμων, δημιουργούνται τεχνητά τεράστιες ψευτοϊδιοκτησίες και παίρνουν εθνικό απόθεμα από ελιές που είναι ακριβότερο από τα βοσκοτόπια, χωρίς να έχουν το πρόβλημα της δήλωσης ψευδούς αριθμού ζώων ή να δηλώνουν βοσκοτόπια σε καλή γεωργική κατάσταση, που δεν πατάνε ποτέ να τα φροντίσουν».

Η νέα απάτη ήρθε στο φως μετά την καταγγελία ενός γιατρού με καταγωγή από τα Χανιά, ο οποίος αντιλήφθηκε ότι τα ιδιόκτητα κτήματά του με ελιές τα είχαν δηλώσει παράνομα το 2023 αιτούντες από το Ηράκλειο. Οι καταπατητές είχαν χρησιμοποιήσει για απόδειξη της ιδιοκτησίας πλαστή κληρονομιά από ένα ΑΦΜ, που είχε αφήσει - σύμφωνα με τους ελέγχους των καταγγελλόντων - 2.500 στρέμματα σε πέντε κληρονόμους.

Η έρευνα που ακολούθησε φέρεται να έδειξε πως το κόλπο είχε στήσει άτομο μέσα από το ΚΥΔ Χανίων, που συνεργαζόταν με το παράρτημα της ιδιωτικής εταιρείας συντονιστή, στα Χανιά. Με τη βοήθεια ψηφιακού εργαλείου που φέρεται να είχαν στη διάθεσή τους προσδιόρισαν τις αδήλωτες εκτάσεις με ελιές (για όσες δηλαδή οι ιδιοκτήτες δεν αιτήθηκαν επιδότησης στην περιοχή των Χανίων). Στη συνέχεια ήρθαν σε επαφή με άλλο ΚΥΔ που συνεργαζόταν με την ιδιωτική εταιρεία συντονιστή, στο Ηράκλειο, αναζητώντας ενδιαφερόμενους. **Ως προμήθεια, οι ενδιαμέσσοι έλαβαν 7.000 ευρώ για κάθε αιτούντα για την πρώτη χρονιά και ακόμη 2.500 το άτομο από το ΚΥΔ του Ηρακλείου.**

Μάλιστα, για να μη γίνουν αντιληπτοί, σύμφωνα πάντα με την καταγγελία, από ποιο ΚΥΔ δηλαδή υποβάλλουν τις αιτήσεις, έκαναν τη διαδικασία διαδικτυακά στον ΟΠΕΚΕΠΕ, χρησιμοποιώντας τους κωδικούς TAXISnet των αιτούντων.

Οκτώ παραγωγοί από την Κρήτη συγκεκριμένα, δήλωναν 1.832 στρέμματα στην Αργολίδα. *«Τη δουλειά» σε αυτήν την περίπτωση, σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, έκαναν «η ιδιωτική εταιρεία συντονιστής με υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Αργολίδα», τον οποίο κατονομάζουν. Ο τελευταίος έβρισκε τις ελεύθερες εγκαταλελειμμένες εκτάσεις και μοιράζονταν τα χρήματα με το ΚΥΔ της Κρήτης.*

Ακόμη μία πατέντα που χρησιμοποιούσαν ήταν να βρίσκουν μέσω συνεργαζόμενων λογιστών θανόντες ή ηλικιωμένους και να τροποποιούν ή όχι τα Ε9 με τους κωδικούς, να φτιάχνουν ψεύτικα ενοικιαστήρια και να καταχωρούν ακόμη και ψεύτικα τιμολόγια αγοράς ή πώλησης βιολογικών προϊόντων. Στη συνέχεια, οι μεσάζοντες του κάθε ΚΥΔ ξαμολιούνταν στα χωριά **«με χαρτάκια των 2.000-3.000 στρεμμάτων να τα βγάζουν σε δημοπρασία για να το δώσουν σε έναν και αυτός να κανονίσει για όλη την ομάδα».**

Οι καταγγέλλοντες υποστηρίζουν ότι «με τη **χρήση λογισμικού παρόμοιου με εκείνου της τεχνικής λύσης για τα βοσκοτόπια** (εκείνο δηλαδή που χρησιμοποιείτο από τις εταιρείες για τη δήλωση βοσκοτόπων), που **προμήθευσε παράνομα στα ΚΥΔ η ιδιωτική εταιρεία συντονιστής**, εντοπίζονται οι εκτάσεις. Και επειδή η ιδιωτική εταιρεία συντονιστής έχει τον έλεγχο όλων των αιτήσεων, εντοπίζουν τη χρήση και ζητάνε την ανάλογη σοβαρή προμήθεια».

Το “όχημα” των Οικολογικών Σχημάτων για τις κτηνοτροφικές επιδοτήσεις

Το 2023, μεταξύ όλων των άλλων, το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης για να μη χαθούν οι επιδοτήσεις με τα χιλιάδες μπλοκαρισμένα ΑΦΜ εκδίδει μια εγκύκλιο, ώστε να μπορούν οι ίδιοι οι κτηνοτρόφοι να επιλέξουν τα Οικολογικά Σχήματα που θα συμμετάσχουν και τους δίνει και παράταση, για να μπουν σε αυτού του τύπου τις επιδοτήσεις. Η νέα ευρωπαϊκή ενίσχυση που ξεκίνησε τότε να δίδεται στους αγρότες για την εφαρμογή δεσμεύσεων σχετικά με την προστασία περιβάλλοντος και κλίματος γίνεται το νέο πεδίο διασπάθισης, αφού ο τρόπος που διανεμήθηκαν οι επιδοτήσεις στα λεγόμενα “Οικολογικά Σχήματα” έδωσε “αέρα” για ακόμη μεγαλύτερες απολαβές.

Τα Οικολογικά Σχήματα προβλέπονταν από την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) 2023-2027 και έρχονταν να αντικαταστήσουν το “πρασίνισμα”, την υποχρεωτική πρόσθετη ενίσχυση που έπαιρναν έως το 2022 γεωργοί και κτηνοτρόφοι (και έφτανε έως και το 50% της βασικής ενίσχυσης) για τις επωφελείς πρακτικές για το περιβάλλον.

Όπως αποτυπώνεται στα στοιχεία:

- Έως το 2022 τα 500 εκατ. ευρώ τον χρόνο που αναλογούσαν στο “πρασίνισμα” μοιράζονταν σε περίπου 40 εκατ. στρέμματα πανελλαδικά.

Όμως οι ετήσιοι πόροι των οικολογικών σχημάτων, που ανήλθαν σε 425 εκατ. ευρώ το 2023, δόθηκαν μόλις σε 10 εκατ. στρέμματα!

Ειδικά από το Οικολογικό Σχήμα 31.5, ύψους 41,9 εκατ. ευρώ, που αφορούσε τη βελτίωση των βοσκοτόπων, επωφελήθηκαν 50.180 κτηνοτρόφοι σε όλη την Ελλάδα.

Όμως ο τρόπος με τον οποίο έγινε η μοιρασιά δημιούργησε πρόσφατα ερωτηματικά:

Ειδικότερα, 11.700 κτηνοτρόφοι της Κρήτης (οι ίδιοι που ήδη μέσω στρέβλωσης της “τεχνικής λύσης” του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης επιδοτούνταν για αγρούς σε άλλα νησιά και στην ηπειρωτική Ελλάδα) έλαβαν ακόμη 13,4 εκατομμύρια ευρώ. Αντίστοιχα, όλοι οι άλλοι κτηνοτρόφοι από τις τέσσερις μεγάλες κτηνοτροφικές περιφέρειες, Θεσσαλίας, Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας και της Θράκης, ένα σύνολο 13.650 αιτούντων, έλαβαν 11 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή 2,4 εκατομμύρια ευρώ όλοι μαζί, λιγότερα από την Κρήτη.

“Αξιοποιώντας” τη στρέβλωση των ήδη παραφουσκωμένων δηλώσεων των βοσκοτόπων της Κρήτης, η “απλοποιημένη” διαδικασία του 2023, με βάση την οποία αρκούσε οι κτηνοτρόφοι να έχουν δηλώσει ζωικό κεφάλαιο και να έχουν ζητήσει κατανομή βασικής ενίσχυσης, τους έδινε και μπόνους την επιδότηση του Οικολογικού Σχήματος για τα βοσκοτόπια.

Τη στρέβλωση αυτή είχε επισημάνει με υπόμνημα προς την ηγεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ η τότε διευθύντρια Άμεσων Ενισχύσεων, Παρασκευή Τυχεροπούλου. Η ίδια ελέγκτρια που δέσμευσε τις αιτήσεις των “μαϊμού” δικαιούχων του ΟΣΔΕ. Η Π. Τυχεροπούλου όχι μόνο δεν εισακούστηκε, αλλά απομακρύνθηκε με μετάθεση σε άλλη Διεύθυνση του Οργανισμού.

Αλλά εκτός όλων αυτών, δόθηκε και παράταση στην ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, ειδικά στο Οικολογικό Σχήμα που αφορούσε τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία (Οικολογικό Σχήμα 31.9), από 1.852.557,5 στρέμματα που είχαν δηλωθεί μία εβδομάδα πριν από το κλείσιμο της διαδικασίας αίτησης, οι αιτήσεις με την παράταση έως το τελικό κλείσιμο να διπλασιαστούν (απ’ “όσους” δε “χώρεσαν” σε άλλα Οικολογικά Σχήματα). Έτσι, έως τις 11 Σεπτεμβρίου 2023, που ήταν ανοιχτή η αίτηση, δηλώθηκαν συνολικά περί τα 3,5 εκατ. στρέμματα βιολογικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα!

Φτάσαμε δηλαδή να δηλώνουμε σχεδόν όσα διαθέτει και μία από τις μεγαλύτερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση αγροτοκτηνοτροφικές δυνάμεις, η Γαλλία.

Κουκούλωμα καταγγελιών και προσχηματικοί έλεγχοι τύπου όχι ουσίας

Νέα στοιχεία αναφορικά με το σκάνδαλο των ενισχύσεων για τη χρήση βοσκοτόπων από τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), φέρνουν στο φως οι Data Journalists (26/05/2025 - <https://www.datajournalists.co.uk/2025/06/26/skandalo-opekepe-pos-koykoylosan-tesseract-kataggelies-gia-1-300-afm-kai-enischyseys-32-ekat-eyro/>)

Πρόκειται για «εμπιστευτική έκθεση ελέγχου» της Διεύθυνσης Εσωτερικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με τέσσερις ανώνυμες καταγγελίες που είχαν γίνει στα τέλη του 2021 για 1.300 περίπου περιπτώσεις που φέρονταν να είχαν εμπλακεί στη λήψη εθνικού αποθέματος ύψους 32 εκατ. ευρώ με βοσκοτόπια χωρίς ζώα.

Οι ελεγκτές της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου (ΔΕΕ), Χαράλαμπος Παναγόπουλος και Σοφία Πάντου, μαζί με τον Διευθυντή τους Γιώργο Κέντρο που ανέλαβαν τον Ιούνιο του 2022 να διερευνήσουν τις καταγγελίες και την εμπλοκή διευθυντικών στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ και υπαλλήλων τους οποίους κατονόμαζαν οι καταγγελίες, έκριναν ότι δεν είχε συμβεί τίποτα το μεμπτό. Η κρίση αυτή βασίστηκε σε γνωμοδότηση της Επιτροπής Νομικής και Νομοτεχνικής Υποστήριξης του ΟΠΕΚΕΠΕ του 2018, σύμφωνα με την οποία, προκειμένου ο ΟΠΕΚΕΠΕ να προχωρούσε στον έλεγχο οποιασδήποτε καταγγελίας θα έπρεπε να πληρούνται ορισμένα κριτήρια.

Αρκετές από τις περιπτώσεις που αναφέρονταν στις τέσσερις καταγγελίες είτε διερευνώνται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, είτε έχουν ήδη ασκηθεί ποινικές διώξεις για απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και οι εμπλεκόμενοι έχουν παραπεμφθεί σε δίκες. Παρόλα αυτά στον ΟΠΕΚΕΠΕ τα βρήκαν όλα καλά, επικαλούμενοι τυπικές γραφειοκρατικές διαδικασίες μιας γνωμοδότησης, για να αποφύγουν την ουσία των καταγγελιών που ουδέποτε έλεγξαν, καθώς τις απέρριψαν για τυπικούς διαδικαστικούς λόγους.

Ειδικότερα και σύμφωνα με το εκτενέστατο άρθρο του ειδησεογραφικού ιστότοπου <https://www.datajournalists.co.uk/>, τον Οκτώβριο και Νοέμβριο του 2021 υπεβλήθησαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ τέσσερις ανώνυμες καταγγελίες με τίτλο «Καταγγελία Πληρωμής Παράνομων επιδοτήσεων». Σύμφωνα με πληροφορίες των Data Journalists, οι καταγγελίες αφορούσαν σε περίπου 1.300 περιπτώσεις, που φέρονταν να είχαν καταθέσει αιτήσεις για τη λήψη εθνικού αποθέματος με βοσκοτόπια χωρίς ζώα ύψους 32 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με την έκθεση ελέγχου του ΟΠΕΚΕΠΕ που διενεργήθηκε τον Ιούνιο του 2022 και δημοσιεύουν οι Data Journalists, ως «καταγγέλλοντες» φέρονταν «ιδιοκτήτες και απασχολούμενοι σε Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ) από διάφορες περιοχές της Κρήτης». Οι καταγγελίες φέρονταν να είχαν ταχυδρομηθεί από την Αττική και όχι από την Κρήτη και περιλάμβαναν δικαιολογητικά αιτήσεων γεωργών, ενώ γινόταν αναφορά σε έγγραφα του ΟΠΕΚΕΠΕ, στα οποία φέρονταν να είχαν «πρόσβαση μόνο υπάλληλοι και μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ».

Οι τέσσερις καταγγελίες κοινοποιήθηκαν επίσης στην Εισαγγελία Διαφθοράς (νυν Οικονομική Εισαγγελία), την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, τη Δίωξη Οικονομικού Εγκλήματος, τον τότε υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης Σπήλιο Λιβανό, όπως επίσης και στην τότε Διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ. Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ την περίοδο εκείνη ήταν ο πολιτευτής της ΝΔ, Δημήτρης Μελάς.

«Ανύπαρκτος και πλασματικός αριθμός ζώων»

Δύο από τις καταγγελίες αναφέρονταν σε περιπτώσεις αιτούντων για εθνικό απόθεμα από το Ρέθυμνο, το Ηράκλειο και τα Χανιά. Σύμφωνα με όσα υποστήριζαν οι αποστολείς των καταγγελιών, συγκεκριμένοι αιτούντες φέρονταν να «καταπατούσαν δημόσιες και ιδιωτικές εκτάσεις βοσκοτόπων» σε διάφορες

περιοχές της χώρας. Όπως για παράδειγμα σε νησιά του βορείου και νοτίου Αιγαίου, την Καστοριά τη Φλώρινα, την Κοζάνη κτλ.

Οι άλλες δύο καταγγελίες αναφέρονταν σε περιπτώσεις αιτούντων για εθνικό απόθεμα από διάφορες περιοχές της Ελλάδος που φέρονταν να «καταπατούσαν δημόσιες και ιδιωτικές εκτάσεις βοσκοτόπων σε νησιά του Αιγαίου, την Πελοπόννησο, την Ήπειρο, τη Στερεά Ελλάδα και τη Δυτικής Μακεδονία». Σύμφωνα με τις καταγγελίες, οι συγκεκριμένοι κτηνοτρόφοι φέρονταν να «δήλωναν ανύπαρκτο και πλασματικό αριθμό ζώων». Επιπλέον, στις τέσσερις καταγγελίες κατονομάζονται, σύμφωνα με πληροφορίες, συγκεκριμένοι διευθυντές και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, οι οποίοι φέρονταν να έπαιζαν κομβικό ρόλο για την καταβολή παράνομων ενισχύσεων, ενώ περιγράφονταν αναλυτικά ο τρόπος με τον οποίο δινόntonτουσαν οι ενισχύσεις αυτές.

Παρά τις καταγγελίες, η τότε διοίκηση προχώρησε στην πληρωμή των περισσότερων από τους 1.300 αιτούντες για εθνικό απόθεμα. Το Δεκέμβριο του 2021 έγινε ένας πρώτος έλεγχος σε ηλεκτρονικά αρχεία που εξήχθησαν από τη Διεύθυνση Πληροφορικής. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται στην έκθεση ελέγχου που δημοσιεύουν οι Data Journalists, «προέκυψε ότι κανένας έλεγχος ή διοικητική πράξη για τους καταγγελλόμενους γεωργούς δεν έχει καταχωρηθεί με ελεγκτή ή χειριστή μεταβολής κάποιον από τους υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ που κατονομάζονταν στις καταγγελίες τα έτη 2019 – 2021».

Το διάστημα εκείνο, κλιμάκιο των Ευρωπαϊκών Εισαγγελιών φέρεται να επισκέφτηκε τον ΟΠΕΚΕΠΕ και συνάντησε τον κ. Μελά. Κατά τη συνάντηση, οι Ευρωπαίοι εισαγγελείς ζήτησαν από τον τότε πρόεδρο τη μεταξύ τους συνεργασία, για τις έρευνες που έκαναν με βάση καταγγελίες που είχαν φτάσει στα χέρια τους. Την ίδια περίοδο, η Οικονομική Αστυνομία διερευνούσε πλήθος καταγγελιών για ενισχύσεις που φέρεται να είχαν δοθεί παράνομα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Μεταξύ των όσων ήλεγχαν, φέρονταν να ήταν και κάποιες από τις 1.300 περιπτώσεις που περιλαμβάνονταν στις τέσσερις καταγγελίες του 2021.

Τελικά τον Ιούνιο του 2022, η τότε διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ έδωσε εντολή στους δύο υπαλλήλους της Διεύθυνσης Εσωτερικών Ελέγχων του Οργανισμού, **Χαράλαμπο Παναγόπουλο** και **Σοφία Πάντου** να διερευνήσουν τα καταγγελλόμενα. Στο μεταξύ, είχαν περάσει έξι μήνες από τότε που οι καταγγελίες είχαν φτάσει στον ΟΠΕΚΕΠΕ και πολλά από τα ΑΦΜ είχαν ήδη συμπεριληφθεί στις πληρωμές του Οργανισμού.

Πράγματι οι υπάλληλοι ξεκίνησαν να ερευνούν το περιεχόμενο των καταγγελιών. Όπως αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου που συνέταξαν στη συνέχεια, «κύριο γνώμονα για τον έλεγχο των καταγγελλόμενων αποτέλεσε το **πρακτικό της 39/2018 της Μικτής Επιτροπής Νομικής και Νομοτεχνικής Υποστήριξης** του ΟΠΕΚΕΠΕ. Όπως αναφέρονταν σε αυτό, **«για να οδηγήσει μια καταγγελία σε διεξαγωγή ελέγχου θα πρέπει να στοιχειωδώς να πληροί σωρευτικά τέσσερις προϋποθέσεις»**.

-**Η πρώτη** προϋπόθεση, ήταν η καταγγελία να «μην είναι αόριστη». Δηλαδή, «να περιέχει τουλάχιστον έναν ισχυρισμό, ο οποίος εάν αναχθεί σε έναν κανόνα δικαίου να επιφέρει μια νομική συνέπεια».

-**Η δεύτερη** προϋπόθεση ήταν να **«εκτιμάται (η καταγγελία) ότι διαθέτει έναν στοιχειώδη βαθμό σοβαρότητας»**. Δηλαδή, «να περιγράφει με στοιχειώδη επάρκεια

τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων θεμελιώνεται τουλάχιστον ένας ισχυρισμός ώστε να μπορούν αυτά να αναχθούν σε μια διάταξη και να μπορεί να εκτιμηθεί αμέσως εκ πρώτης όψεως εάν θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει παράβαση νόμου εξ αυτού του ίδιου του περιεχομένου της καταγγελίας, χωρίς να χρειάζεται για την εκτίμηση αυτή έρευνα της συνδρομής τυχόν άλλων προϋποθέσεων ή έρευνα για ανεύρεση άλλων στοιχείων.

-Η τρίτη προϋπόθεση ήταν «να περιλαμβάνει η καταγγελία αρχή αποδείξεως». Κατά τους ελεγκτές αυτό σημαίνει «ότι θα πρέπει να περιέχει τουλάχιστον ένα στοιχειώδες αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο θα να μπορεί να αποδειχθεί η αξιοπιστία της και το οποίο να μπορεί να αποτελέσει αρχή αποδείξεως για περαιτέρω έρευνα από την υπηρεσία».

-Η τέταρτη προϋπόθεση ήταν «να μην υποβάλλεται καταχρηστικά». Δηλαδή, «τα καταγγελλόμενα να μην έχουν επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα εμμένοντας σε ισχυρισμούς που έχουν ήδη εξεταστεί ή απαντηθεί επαρκώς από την υπηρεσία η οποία έχει επιβεβαιώσει τη νομιμότητα των ενεργειών της».

Με βάση αυτές τις προϋποθέσεις, **οι ελεγκτές έκριναν ότι «δεν υφίστανται πράξεις ή παραλείψεις των υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ που κατονομάζονται στις τέσσερις καταγγελίες που να χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης».** Είναι χαρακτηριστικό ότι ερευνώντας μια προς μια τις καταγγελίες διαπίστωσαν κατά την κρίση τους ότι δεν πληρούσαν κάποια από τα τέσσερα κριτήρια τα οποία είχε ορίσει η νομοτεχνική υπηρεσία ώστε να διερευνηθούν περισσότερο, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις οι ισχυρισμοί κρίθηκαν ως «αβάσιμοι». Δηλαδή οι ελεγκτές του ΟΠΕΚΕΠΕ που διερεύνησαν τις καταγγελίες «οχυρώθηκαν» πίσω από μια γνωμοδότηση νομικού χαρακτήρα αντί να ερευνήσουν επί της ουσίας τις καταγγελίες..

Οι εμπλεκόμενοι στο «κουκούλωμα» των καταγγελιών σήμερα είναι τοποθετημένοι σε θέσεις κλειδιά στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Χρήστος Παναγόπουλος έχει τοποθετηθεί στη διεύθυνση εσωτερικού ελέγχου ενώ οι άλλοι δυο ανέλαβαν θέσεις στη Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων. Ο Γ. Κέντρος ως διευθυντής και η κα Πάντου ως προϊσταμένη. Όλα αυτά επί προεδρίας στον ΟΠΕΚΕΠΕ, **Κυριάκου Μπαμπασίδη.**

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, είναι όσα αναφέρονται στην έκθεση ελέγχου σχετικά με καταγγελία για συγκεκριμένα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ και **φερόμενες σχέσεις τους με Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ).** Τα ΚΥΔ έχουν συγκεκριμένο ρόλο στη διαδικασία των ενισχύσεων μέσω του ΟΠΕΚΕΠΕ. Μέσω αυτών κατατίθενται οι αιτήσεις των αγροτών για την είσπραξη επιδοτήσεων.

Σε μία από τις τέσσερις καταγγελίες λοιπόν αναφέρονταν ρητά:

«Τα δύο ΚΥΔ (αναφέρονται δύο περιπτώσεις) είχαν στενές σχέσεις με τον (αναφέρεται όνομα) διευθυντή στους ελέγχους μέχρι να αναλάβει η **Ρέππα Αθανασία** υπεύθυνη για την κατανομή του εθνικού αποθέματος». Οι ελεγκτές που εξέτασαν την καταγγελία αναφέρουν στην έκθεση ελέγχου ότι δεν «πληροί τα κριτήρια 1,2 και 3 του πρακτικού 39/2-18 ώστε να διερευνηθεί περαιτέρω».

Σημαντική λεπτομέρεια είναι ότι ο ένας εκ των δύο ιδιοκτητών ΚΥΔ που αναφέρεται στην καταγγελία είναι υπόδικος για την υπόθεση με τα βοσκοτόπια στο Γράμμο. Είναι η περίπτωση όπου παραγωγοί εμφανίστηκαν ως ενοικιαστές βοσκοτόπων στην περιοχή του Γράμμου.

<https://www.datajournalists.co.uk/2025/04/26/opekepe-diokoun-tin-ypallilo-poy-apokalypse-to-skandalo-me-tis-agrotikes-epidotiseis/>

Ένα από τα πρόσωπα ήταν δικηγόρος που διαμένει στην Αττική και εμφανιζόταν να έχει νοικιάσει βοσκοτόπια στον Γράμμο από κάτοικο της Λάρισας. Το ίδιο φερόταν να έχει κάνει και συγγενικό της πρόσωπο με βοσκοτόπια στο Γράμμο και πάλι από τον ίδιο κάτοικο της Λάρισας, που εμφανιζόταν ως ιδιοκτήτης. Με τις εκτάσεις αυτές αιτήθηκαν την καταβολή εθνικού αποθέματος για το 2019. Ωστόσο, όπως προέκυψε από τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ οι εκτάσεις που εμφανίστηκαν ως ενοικιαζόμενες, τα προηγούμενα χρόνια ήταν δημόσιες. Οι δύο αιτούντες για τα βοσκοτόπια ήταν στενοί συγγενείς του ιδιοκτήτη Κέντρου Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ).

Επίσης η κα. Ρέππα Αθανασία, είναι η επί σειρά ετών επικεφαλής της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς και της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων του ΟΠΕΚΕΠΕ που μαζί με τον κ. Μελά έχουν παραπεμφθεί σε δίκη ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, κατηγορούμενοι για υπεξαγωγή εγγράφου από κοινού, υπόθαλψη εγκληματία από κοινού κατά συρροή και παράβαση καθήκοντος από κοινού κατ' εξακολούθηση σε βαθμό πλημμελήματος. (<https://www.datajournalists.co.uk/2025/06/26/skandalo-o-pekepe-pos-koykoylosan-tesseris-kataggelies-gia-1-300-afm-kai-enischyseis-32-ekat-eyro/>)

Χαρακτηριστική είναι και η κατάθεση του κ. Πάνου Θεοδωρόπουλου (τμήματα της οποίας δημοσιοποίησε ο ΣΚΑΙ) ο οποίος διατέλεσε διευθυντής τεχνικού ελέγχου του Οργανισμού. Συγκεκριμένα, όπως εξήγησε ο κ. Θεοδωρόπουλος στην κατάθεσή του, μετά τη διοίκηση του Γρηγόρη Βάρρα που υποχρεώθηκε σε παραίτηση (απ τον κ. Βορίδη) στα τέλη του 2020 υπήρχε μια νέα εγκύκλιος η οποία ανέφερε ότι για τον έλεγχο των συμβολαίων ιδιοκτησίας των βοσκοτόπων που επιδοτούνταν αρκεί μόνο ο έλεγχος του Ε9 και όχι ισχυρά παραστατικά νόμιμης κατοχής όπως ζητούσε η προηγούμενη εγκύκλιος.

Όταν τον Οκτώβριο του 2020 πήρε εντολή ελέγχου 43 ΑΦΜ συνδεδεμένων με παράγοντα της Κρήτης με το προσωνύμιο «ΦΡΑΠΕΣ» η έναρξη του συγκεκριμένου ελέγχου καθυστέρησε πολλούς μήνες προκειμένου να μεσολαβήσει η εγκύκλιος.

Ο κ. Θεοδωρόπουλος ανέφερε επίσης ότι συχνά τα ελεγχόμενα πρόσωπα των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονταν αρχικά ή ακόμα έπρεπε να επιστρέψουν χρήματα που είχαν παράτυπα εισπράξει περίμεναν πρώτα να αλλάξει η διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ και στη συνέχεια δίνονταν εκ νέου εντολή ελέγχου η οποία εν τέλει τους δικάωνε.

Ο ίδιος κατέθεσε ακόμη ότι όταν κάποια στιγμή θέλησε να προχωρήσει σε ένα γεωχωρικό έλεγχο αντλώντας στοιχεία από το κτηματολόγιο, του είπαν να προχωρήσει κανονικά στις πληρωμές διότι τα στοιχεία που είχαν καταχωρηθεί στο κτηματολόγιο δεν ήταν οριστικά και άρα δεν είχαν νομική ισχύ. (με σχετική γνωμοδότηση απ τη νομική υπηρεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ που παρατίθεται)

Σύμφωνα με τον κ. Θεοδωρόπουλο οι έλεγχοι που διεξάγονταν ήταν τυπικοί προκειμένου να δίνεται η εντύπωση ότι εφαρμόζονται οι ελεγκτικές διαδικασίες, κάτι που στην πραγματικότητα δεν συνέβαινε.

(<https://www.kathimerini.gr/politics/563699392/apokalypseis-apo-dieythynti-toy-opekepe-allaxan-ti-dioikisi-gia-pio-chalaroys-elegchoys/>)

Στη δεύτερη δίκη για τις παράνομες επιδοτήσεις από τον **ΟΠΕΚΕΠΕ**, η ευρωπαϊκή εντεταλμένη εισαγγελέας της έδρας του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου της Αθήνας ζήτησε να κηρυχθούν ένοχοι οι 13 κατηγορούμενοι, αλλά αναφέρθηκε και κατά των μελών του οργανισμού που δεν προχώρησε σε επιτόπιους ελέγχους, ήταν

Η εισαγγελική λειτουργός ανέφερε ότι ο **ΟΠΕΚΕΠΕ** αρκέστηκε στις τυπικές προϋποθέσεις, δηλαδή στο περιεχόμενο των δηλώσεων των κατηγορουμένων, χωρίς να ελέγξει εάν οι συγκεκριμένες εκτάσεις πράγματι μισθώθηκαν ή αξιοποιήθηκαν αγροτικά.

«Αυτό οδήγησε στο φαινόμενο να μη γίνεται κανένας πραγματικός έλεγχος, παρά τις ενδείξεις παραποιήσεως και απάτης κι αυτός είναι ένας λόγος που ελέγχεται ο **ΟΠΕΚΕΠΕ** από το γραφείο μας (...). Όλα αυτά τα χρήματα τα στερήθηκε κάποιος που πραγματικά έχει γεωργική δραστηριότητα και παλεύει να προβεί στις καλλιέργειες του. Έγινε αντικείμενο εκμετάλλευσης από επιτήδειους. **Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έπρεπε ανεξαρτήτως εγκυκλίων να μεταβεί στο σημείο και να δει αν υπάρχει πραγματικά η δηλωθείσα δραστηριότητα.** Εκεί θα έβλεπαν ότι υπήρχαν ζώα, ο βοσκότοπος ήταν παραγωγικός στην πραγματικότητα», είπε η εισαγγελέας και ζήτησε να διαβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αντίγραφα της δικογραφίας για να ερευνηθούν πέντε μάρτυρες για ψευδορκία, δύο πρόσωπα για ηθική αυτουργία στο αδίκημα και ένα πρόσωπο για ψευδή βεβαίωση.
(<https://www.naftemporiki.gr/finance/economy/1978192/opekepe-tin-enochi-ton-13-katigoroymenon-proteine-i-eisaggeleas/>)

Δημόσια αναγνώριση της υπόθεσης και των ευθυνών

Όλοι γνώριζαν εδώ και χρόνια την υπόθεση αλλά ουδείς ενήργησε σύννομα για να τερματίσει την ανομία, να εξορθολογίσει το σύστημα, να διαλύσει το κύκλωμα που λυμαινόταν σ όλη τη χώρα τις επιδοτήσεις. Το αντίθετο, όποιος το τόλμησε αποπέμφθηκε.

Ο αποπεμφθείς, πρώην πρόεδρος του **ΟΠΕΚΕΠΕ** κ. Νίκος Σαλάτας μιλώντας στο Kontra τόνισε χαρακτηριστικά:

«Θα σας πω μια αλήθεια. Προβλήματα υπήρχαν το 2015, το 2018, και το 2020. Όμως το μεγαλύτερο πρόβλημα παρουσιάστηκε το 2022 και το 2023. Από εκεί και πέρα άρχισε η αποσύνθεση του Οργανισμού. Όλοι οι αγρότες το γνωρίζουν. Εκεί έγιναν σοβαρά γεγονότα, το πληροφοριακό σύστημα κατέρρευσε και στήθηκαν κομπίνες».

Ειδικότερα ο αποπεμφθείς από τον τότε Υπουργό Μάκη Βορίδη, το Νοέμβριο του 2020 Πρόεδρος του **ΟΠΕΚΕΠΕ** κ. Γρηγόρης Βάρρας δήλωσε στο [Bankingnews.gr](https://www.bankingnews.gr) επί λέξει:

«Η **θητεία** μου ενώ ήταν τριετής διήρκεσε μόνο ένα έτος έως και το **Νοέμβριο 2020** καθώς ο τότε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (σ.σ. Μάκης Βορίδης) ζήτησε τη παραίτησή μου για ένα πολύ απλό λόγο γιατί έκανα άριστα τη δουλειά μου και δεν ήμουν “πλαστικός, εύκαμπτος” αλλά πολύ τεχνοκράτης απέναντι

σε αυτούς που ήθελαν να κάνουν τα "παιχνίδια", τα γνωστά πλέον και συνέχισαν πλέον μετά την απομάκρυνσή μου, που απαιτήσαν ώστε έχουν εύκολο πεδίο δράσης».

Ανάλογη εικόνα για τη διαφθορά και την διαπλοκή ως προς τις επιδοτήσεις, με την άμεση εμπλοκή πολιτικών προσώπων, μεταφέρει στην κατάθεση του ο αποπεμφθείς απ τον κ. Αυγενάκη πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Σημανδράκος:

«Κατά τη διάρκεια της θητείας μου, δεσμεύτηκαν κατόπιν ελέγχων 6.000 περίπου ΑΦΜ. Η πίεση για τα ΑΦΜ ήταν πολύ μεγάλη, τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τον Οκτώβριο του 2023, η πίεση έγινε αφορητή από τον κύριο Αυγενάκη επειδή δεν πληρώθηκαν και πάλι τα 6.000 ΑΦΜ και τη μετέφερε και σε άλλους στην κυβέρνηση.

Είδα ότι πλέον δεν ήταν ασφαλές το περιβάλλον για να κάνω σωστά τη δουλειά μου και ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε κινδύνους. Από τα μέσα Νοεμβρίου, η πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλλει την παραίτησή τους καθ' υπόδειξη και κατόπιν πίεσεως του Στρατάκου (σ.σ. είναι ο παραιτηθείς γενικός γραμματέας, Γιώργος Στρατάκος) με εντολή Αυγενάκη.

Ο Στρατάκος μού έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις, λέγοντάς μου ότι πρέπει να παραιτηθώ. Μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας, υπέβαλα την παραίτησή μου, εξαναγκαζόμενος σε έξοδο από τον Οργανισμό. Στη συνέχεια, ο Μπαμπασίδης με νέους διευθυντές προχώρησε σε αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ. Ενώ τα ευρήματα ήταν ξεκάθαρα στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος, συνάντησα συντονισμένη αντίσταση απέναντι σε κάθε προσπάθεια να διερευνηθεί υπόθεση και να αναζητηθούν οι ευθύνες».

<https://workenter.gr/opekepe-foties-anavei-i-katathesi-simandrakou-804887>)

Από τις πιο δηκτικές δηλώσεις για το "παρτί", με κοινοτικές επιδοτήσεις εκατομμυρίων ευρώ στον ΟΠΕΚΕΠΕ, είχε κάνει ήδη από το 2000, ο τότε υφυπουργός Γεωργίας, Βαγγέλης Αργύρης: **«Αν ίσχυαν όλα τα στρέμματα που δηλώνονται και επιδοτούνται, τότε η Κρήτη θα πρέπει να είναι τριώροφη ή να εκτείνεται μέχρι τη Λιβύη».**

Ο βουλευτής της Ν.Δ. Δημήτρης Μαρκόπουλος σε πρόσφατη συνέντευξή του στο MEGA για τους κυβερνητικούς χειρισμούς πάνω στην υπόθεση, ανάμεσα σε άλλα επισήμανε ότι: **«η κατάσταση ξεκάθαρα μας ξέφυγε και 6 χρόνια τα πράγματα δεν έγιναν όπως έπρεπε. Μια παράταξη όπως η Ν.Δ. όφειλε να είναι πιο προσεκτική σε αυτά τα θέματα».** Τόνισε χαρακτηριστικά ως προς τα πρόστιμα ότι:

«δεν μπορεί να έρχονται τέτοια πρόστιμα στα έξι χρόνια διακυβέρνησης της Ν.Δ. και με έναν κατεχοχόν φιλοευρωπαϊό πρωθυπουργό, τον Κυριάκο Μητσοτάκη. Δεν μπορεί τον Έλληνα φορολογούμενο που έχει ταλαιπωρηθεί τόσο πολύ να τον ξαναταλαιπωρήσουμε με τις ευθύνες κάποιων. Να ανακτηθούν τα χρήματα από αυτούς που τα πήραν. Όποιος πήρε αυτά τα χρήματα παράνομα να τα επιστρέψει. Δεν μπορεί να πληρώσει και πάλι ο Έλληνας φορολογούμενος τους όποιους καταφερτζήδες».

Ο βουλευτής Λάρισας της ΝΔ, Μάξιμος Χαρακόπουλος, ο οποίος στις 30.1.2024, ασκούσε σφοδρή κριτική στην κυβέρνηση, τονίζοντας ότι:

«το ενεργειακό κόστος, το κόστος εφοδίων και ζωοτροφών, το υψηλό κόστος άρδευσης, σε συνδυασμό με τις **προβληματικές πληρωμές των επιδοτήσεων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ**, την απουσία ξεκάθαρων τοποθετήσεων για το τελικό ύψος των αποζημιώσεων των αγροτών, τα λάθη και τις καθυστερήσεις σε χρονοδιαγράμματα που ανακοινώνονται και δεν τηρούνται, τα αναπάντητα ερωτηματικά για το πώς και πότε θα αποκατασταθούν οι υποδομές που καταστράφηκαν, αλλά και η ανασφάλεια για την επόμενη μέρα στις πλημμυρισμένες περιοχές, δημιουργούν μια εξαιρετικά 'εύφλεκτη ύλη' στη Θεσσαλία». (<https://www.in.gr/2025/06/24/politics/politiki-grammateia/doniseis-sto-galazio-paraskinio-apo-skandalo-tou-opekepe/>).

Σε νέες αποκαλύψεις για το «σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ» προέβη ο Πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου, Δημήτρης Καπούνης, μιλώντας στην εκπομπή «Ωρα Ελλάδος» του Open.

«Τίποτα δεν έχουμε δει ακόμα, καθώς το 2023, που έγιναν τα πιο σοβαρά πράγματα, δεν έχει ανοίξει ούτε αποτυπωθεί ακόμα. Επισημαίνω, ωστόσο, στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ότι **και το 2025 θα γίνουν τα ίδια πάλι. Δεν υπάρχει έλεγχος. Δεν μπορεί, μέσα στις 40 μέρες που έχει ανοίξει το ΟΣΔΕ, να ελεγχθούν και να προχωρήσουν 680.000 αιτήσεις!** Πάλι οι ίδιες αιτήσεις περνούν όπως και τα προηγούμενα χρόνια και θα έχουμε τα ίδια αποτελέσματα. Αυτό πρέπει να προσεχθεί!», τόνισε, αρχικά, ο Δ. Καπούνης.

Για να δηλώσει ύστερα: **«Δεν με εξέπληξε κάτι από όλα αυτά που έχουν δει το φως της δημοσιότητας. Εγώ τα ήξερα και, σας λέω, θα δούμε ακόμα περισσότερα και ακόμα χειρότερα! Θα ακούσουμε ονόματα που θα πάθουμε σοκ. Υπάρχουν άνθρωποι, που οι οικογένειές τους έπαιρναν 1 εκατ. ευρώ τον χρόνο! Θα ακούσουμε για υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, που στους λογαριασμούς τους έχουν εκατομμύρια! Από το 2020 και μετά γίνονταν αυτά. Υπάρχουν τεράστιες ευθύνες και πολιτικές και Προέδρων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Όλοι έχουν βάλει το χέρι στο μέλι!».**

Πάντως, κατά την άποψη του Δ. Καπούνη, ο ΟΠΕΚΕΠΕ πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί. «Πρέπει», πρόσθεσε, «να γίνεται διασταυρωτικός έλεγχος από την ΑΑΔΕ ώστε να καθίσταται σαφές ποιοι είναι αγρότες και ποιοι όχι. Μην ξεχνάμε, επίσης, ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ πρέπει να διαχειριστεί την ΚΑΠ έως το 2027 αλλά και να προτείνει τη νέα ΚΑΠ. Αυτό είναι τεράστιο πρόβλημα – ποιος θα συζητήσει τη νέα ΚΑΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Πράγματι, οι αγρότες κινδυνεύουν να μην πληρωθούν, εάν δεν γίνει διαπραγμάτευση της ΚΑΠ θα αντιμετωπίσουν χειρότερα προβλήματα».

Καταλήγοντας, ο Δ. Καπούνης είπε, με νόημα: **«Όποιος αποκαλύπτει, τρώει μήνυση! Όποιος συγκαλύπτει, τρώει χρήματα ».**

(<https://naxostimes.gr/agrotika/201832/d-kapoynis-opekepe-den-echoyme-dei-tipota-akoma-tha-pathete/>)

Ο ίδιος είχε δηλώσει για το θέμα του ΟΠΕΚΕΠΕ και των παρανόμων ενισχύσεων στον Real FM: «Είναι πολύ μεγάλο το σκάνδαλο. **Οι πληροφορίες που έχω συλλέξει τα τελευταία χρόνια αναφέρουν ότι υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ, βουλευτών και Υπουργών και μέσα από πολιτικά γραφεία, κλπ, ωθούσαν άτομα στο να κάνουν “μαϊμού” αιτήσεις για να πάρουν λεφτά. Σύντομα θα δείτε ονόματα που θα τρίβετε τα μάτια σας!**».

Επεσήμανε, επίσης: «Για να μην χαθούν τα χρήματα που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση και να τα πάρουμε όλα, ένα μέρος αυτών δινόταν (με τους τρόπους που ήδη έχουν βγει στη δημοσιότητα) σε... ημετέρους, που δεν ήταν ούτε αγρότες ούτε κτηνοτρόφοι και δεν είχαν δικαίωμα να τα πάρουν, τόσο για να τους βοηθήσουν όσο και για να κερδίσουν και κανένα... ψηφαλάκι! Έτσι είχε η... μπίζνα και αυτό θα φανεί. Καταγγελίες γίνονταν παντού! Ήταν ενήμεροι όλοι οι Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όλοι οι Πρόεδροι του ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, όπως τόνισε και ο Πρόεδρος της ΕΘΕΑΣ, Παύλος Σατολιάς, που ανέφερε πως τον είχε ενημερώσει σχετικά με υπόμνημα. Εκτιμώ ότι η δικαιοσύνη θα τα φέρει όλα στο φως κάποια στιγμή».

Κοινή ανακοίνωση εξέδωσαν (15/07/2024) ο Περιφερειάρχης Ηπείρου και υπεύθυνος για τον πρωτογενή τομέα της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης και ο Πρόεδρος της ΕΘΕΑΣ, κ. Παύλος Σατολιάς, για το θέμα του ΟΣΔΕ. Η ανακοίνωση αναφέρει τα εξής:

«Οι Περιφέρειες της χώρας και οι Συνεταιρισμοί αποτελούν τα ουσιαστικά και κύρια στηρίγματα της πρωτογενούς παραγωγής για τους αγρότες της χώρας. Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι αποτελούν την πρώτη προτεραιότητά μας και με την παραμονή τους στην ύπαιθρο με την παραγωγή, την κρατούν ζωντανή. Στηρίζουμε αυτούς που παράγουν και όλοι οι πόροι μας οδηγούνται σε αυτούς.

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με την **αδιαφανή διαχείριση στοιχείων των ενισχύσεων μέσω του ΟΣΔΕ, που χειρίζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ με συνιδιοκτήτη τεχνικό σύμβουλο ή συμβούλους.** Ενώ συλλέγει τα στοιχεία για όλους και τους 660.000 αγρότες της χώρας, κανένας Συνεταιρισμός και καμία Περιφέρεια της χώρας δεν έχει πρόσβαση στα παραγωγικά δεδομένα για να σχεδιάσει δράσεις για τον πρωτογενή τομέα της περιοχής του. **Αντίθετα, με όχημα τα κλειστά δεδομένα του ΟΣΔΕ, οι ενισχύσεις πηγαίνουν σε άτομα που δεν έχουν καμία παραγωγική δραστηριότητα και έτσι φτάσαμε πολλές ενισχύσεις μέσω της τεχνικής λύσης να πηγαίνουν σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα και σε κτήματα χωρίς άροτρο.**

Την δε **πρώτη χρονιά εφαρμογής της νέας ΚΑΠ** με αφορμή τα οικολογικά σχήματα, προστέθηκε και η **καταχρηστική μεταφορά ενισχύσεων μέσω ανύπαρκτων υπηρεσιών και συμβουλών σε τρίτους, που καμία παραγωγική βοήθεια δεν προσφέρουν στους αγρότες.**

Αυτά **συμβαίνουν τα τελευταία χρόνια, γιατί ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει χάσει το κύρος του, τόσο εντός, όσο και εκτός της χώρας,** γι' αυτό όλοι μας πρέπει να συμβάλουμε στην εξέλιξη ενός ισχυρού οργανισμού που θα υπηρετεί μόνο τους αγρότες.

Η μόνη θετική προσπάθεια για να αλλάξει αυτό, ήταν τα δεδομένα των αγροτών και το ΟΣΔΕ να μεταβούν στο gov.gr, ώστε να έχουν πρόσβαση όσοι χρειάζεται με χαμηλό κόστος. Ενέργεια που χαιρέτισαμε και στηρίξαμε από κοινού, τόσο οι Περιφέρειες, όσο και οι Συνεταιρισμοί.

Σήμερα, το ΟΣΔΕ 2024 δεν έχει ξεκινήσει, ενώ είμαστε στα μέσα Ιουλίου. Με ευφυή τεχνάσματα για το ποιο λογισμικό συμβούλου είναι το κατάλληλο για το ΟΣΔΕ, φθάσαμε πάλι κάποιοι να αναθαρρήσουν και να ζητούν την κατάργηση της κατάκτησης του gov.gr, όπου όλοι οι αγρότες χωρίς διαμεσολαβητές και επιπλέον κόστος έχουν πρόσβαση ως ισότιμοι πολίτες. Μεθοδεύουν, αγνοώντας τις αναπτυξιακές ανάγκες της

χώρας τη διαφάνεια στις ενισχύσεις και την επαναφορά των δεδομένων των αγροτών σε αδιαφανή υπόγεια.

Έτσι, φέτος αν και η εφαρμογή δουλεύει από την 1η Απριλίου στην online σύνδεση, δεν λειτουργεί για ανεξήγητο λόγο δια μέσου των ΚΥΔ.

Μπροστά σε αυτή παρελκυστική τακτική από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τους τεχνικούς συμβούλους που αδιαφορούν για τους αγρότες, η ΕΘΕΑΣ ανέλαβε την πρωτοβουλία για να γίνουν οι δηλώσεις ΟΣΔΕ 2024 online μέσω των συνεταιριστικών ΚΥΔ.

Ως Περιφέρειες της χώρας και ως Συνεταιρισμοί στηρίζουμε την παραμονή του ΟΣΔΕ στο gov.gr, το άνοιγμα των δεδομένων της εφαρμογής και τη χρήση τους από τις Περιφέρειες και τους Συνεταιρισμούς χωρίς κόστος.

Προειδοποιούμε ότι εάν υπάρξει η παραμικρή απόκλιση από αυτό, θα μας βρουν απέναντι και τότε θα ειπωθούν όλα με το όνομά τους».

Και η ΠΟΓΕΔΥ στην ίδια γραμμή Ο πρόεδρος της ΠΟΓΕΔΥ, Νίκος Κακαβάς, σχολιάζοντας την ανακοίνωση ανέφερε στον ΑγροΤύπο τα εξής: «χαιρόμαστε που δύο θεσμικοί παράγοντες όπως είναι ο Περιφερειάρχης Ηπείρου και ο πρόεδρος της ΕΘΕΑΣ ουσιαστικά υιοθετούν τις θέσεις για το ΟΣΔΕ που έχει εκφράσει η ΠΟΓΕΔΥ. Παραμένει η θέση μας ότι το ΟΣΔΕ πρέπει να μείνει στον λαό και μέσα στο gov.gr».

(<https://www.agrotypos.gr/thesmoi/topiki-aftodioikisi/koini-anakoinosi-kachrimani-kai-satolia-gia-osde-kai-opekepe>)

Ο πρόεδρος της **Εθνικής Ενωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ)** εξηγεί αναλυτικά στα «ΝΕΑ» τη λειτουργία του παράνομου κυκλώματος στον ΟΠΕΚΕΠΕ που στέρησε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ από τους έλληνες παραγωγούς

Για «οργανωμένη φάμπρικα», που «δούλευε ασταμάτητα», με οργανωμένη δομή, από το 2017 ως το 2022, κάνει λόγο ο πρόεδρος της Εθνικής Ενωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘΕΑΣ), Παύλος Σατολιάς, σχολιάζοντας το σκάνδαλο των παράνομων επιδοτήσεων μέσω ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο Σατολιάς εξηγεί πως τα αδήλωτα βοσκοτόπια προέκυψαν όταν το 2009-2012 η Κομισιόν ζήτησε από την Ελλάδα να θεωρεί επιλέξιμους βοσκοτόπους μόνο τις χορτολιβαδικές εκτάσεις και όχι τις εκτάσεις με χαμηλή ξυλώδη βλάστηση. Ετσι **εξείρεσε 10 εκατ. στρέμματα από τα 24 εκατ. που δήλωναν οι κτηνοτρόφοι.** Η Ελλάδα προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, **δικαιώθηκε, και το 2017 η ΕΕ αναγκάστηκε να δεχτεί και πάλι τη χαμηλή ξυλώδη βλάστηση** ως επιλέξιμους βοσκοτόπους.(OMNIBUS 2017)

«Όμως στο μεταξύ, την περίοδο 2014-2017, για να λυθεί το πρόβλημα, είχε εφαρμοστεί με κεντρική κατανομή των βοσκοτόπων όλης της χώρας η λεγόμενη “τεχνική λύση”. **Την κατανομή αυτή υπολόγιζε ο τεχνικός σύμβουλος του ΟΠΕΚΕΠΕ, η Neurorpublic.** Όταν η Ελλάδα δικαιώθηκε, η επαναφορά των **10 εκατ. στρεμμάτων στο σύστημα δεν έγινε αμέσως αλλά σταδιακά.** Ο ΟΠΕΚΕΠΕ με τον τεχνικό σύμβουλο τα ενέτασσαν στο σύστημα ως “ελεύθερα”, αφού για τους κτηνοτρόφους προορίζονταν τα **14 εκατ. στρέμματα της τεχνικής λύσης.**

Ο χαρακτηρισμός τους ως “ελεύθερα” – αντί να προορίζονται για τους κτηνοτρόφους – αποτέλεσε τη βάση επάνω στην οποία χτίστηκε το σκάνδαλο» εξηγεί ο Παύλος Σατολιάς.

«Η σταδιακή ενσωμάτωση των ελεύθερων βοσκοτόπων αποτέλεσε μια ευκαιρία που την είδαν αμέσως ή κάποιοι υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ ή κάποια ΚΥΔ επιλεγμένα ή και ο τεχνικός σύμβουλος που διέθετε το λογισμικό κατανομής των βοσκοτόπων στην τεχνική λύση. Σκέφτηκαν λοιπόν ότι αυτά μπορούσαν να αξιοποιηθούν για λήψη ενισχύσεων από το εθνικό απόθεμα, για βοσκοτόπους χωρίς ζώα από ανθρώπους που όχι μόνο δεν είναι κτηνοτρόφοι αλλά πολλοί δεν είχαν καμία γεωργική δραστηριότητα. Αυτή ήταν η κερκόπορτα που άνοιξε τον δρόμο για μαζικές ψευδείς αιτήσεις, σε βάρος των πραγματικών δικαιούχων που είδαν τις ενισχύσεις τους να φεύγουν από την παραγωγή και να πηγαίνουν σε αγρότες του καναπέ»

«Αφού έπαιρνε κάποιος εσωτερική πληροφόρηση ότι βρέθηκε ελεύθερη έκταση, για παράδειγμα, στον Γράμμο, έμπαινε μπροστά η άλλη απάτη, με ψευδή δήλωση των εκτάσεων στο Ε9 κάποιου για να φτιαχτεί ένα πλαστό ενοικιαστήριο. Τα υπόλοιπα τα αναλάμβαναν οι υπεύθυνοι αποσφαλμάτωσης και οι υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ που θεωρούσαν απόλυτα φυσιολογικό ένα πλαστό ενοικιαστήριο 1.000 στρεμμάτων με ενοίκιο μόλις 10 ευρώ και τον αιτούντα, κάτοικο Κρήτης, να ενοικιάζει 1.000 στρέμματα στον Γράμμο, βοσκοτόπο, χωρίς ζώα. Αυτό ξεκίνησε από το 2017, το 2020 κορυφώθηκε, ενώ το 2022 και μετά από δικές μας πιέσεις ως ΕΘΕΑΣ σταμάτησε, με υπουργική απόφαση, να δίνεται ενίσχυση σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα. Βεβαίως η ομάδα βρήκε άλλους τρόπους. Αυτό δείχνει την αδυναμία ουσιαστικών ελέγχων».

Το ερώτημα που προκύπτει είναι από πού προέρχονταν τα χρήματα για αυτούς τους χιλιάδες καταπατητές. «Από την αφαίρεση ενισχύσεων από τους παλαιούς παραγωγούς και κτηνοτρόφους» απαντά ο Σατολιάς. «Ετσι, οι πραγματικοί παραγωγοί έβλεπαν το εισόδημά τους να μειώνεται. Ορισμένοι ως αντίδραση ή μιμούμενοι αυτή την κατάσταση άρχισαν να δηλώνουν μεγάλο αριθμό ζώων που δεν υπήρχαν με σκοπό να αποσπάσουν τμήμα των ελεύθερων βοσκοτόπων από την τεχνική λύση και έτσι το πράγμα έμπλεξε ακόμα περισσότερο».

Σοβαρές καταγγελίες για την εκτόξευση των δηλωμένων αιγοπροβάτων την τελευταία πενταετία (2019–2023) και τη διαχείριση των αγροτικών επιδοτήσεων μέσω ΟΠΕΚΕΠΕ είχε κάνει ο βουλευτής Ξάνθης της Νέας Αριστεράς, Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, σε παρέμβασή του στη Βουλή στις 24 Σεπτεμβρίου του 2024. Όπως ανέφερε, κατά την επίμαχη πενταετία καταγράφηκε αύξηση 48,45% στον δηλωθέντα αριθμό των αιγοπροβάτων σε εθνικό επίπεδο, που μεταφράζεται σε 2.361.285 επιπλέον ζώα. Η εικόνα γίνεται ακόμη πιο εντυπωσιακή — και ανησυχητική — όταν εξετάζονται οι αριθμοί για την Κρήτη:

Ηράκλειο:	+55,58%
Λασιθί:	+31,36%
Ρέθυμνο:	+42,76%
Χανιά: +70,41% (η μεγαλύτερη αύξηση πανελλαδικά)	

Η τελευταία περίπτωση αποκτά ιδιαίτερη πολιτική βαρύτητα, καθώς τα Χανιά είναι ο νομός καταγωγής του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, γεγονός που γεννά ερωτήματα. <https://www.news247.gr/magazine/reportage/opekepe-to-skandalo-meta-xilia-afm-kai-tis-evropaikes-rizes/>

Χρειάστηκε να αλλάξουν 5 διοικήσεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ, να γίνει μία έφοδος στον οργανισμό- του ευρωπαϊκού εισαγγελέα και αρκετών αστυνομικών- να απομακρυνθεί ο

6^{ος} και τελευταίος Πρόεδρος, ο οποίος είχε σχεδόν μόλις αναλάβει καθήκοντα για να έρθει η υπόθεση στη Βουλή για διερεύνηση ευθυνών.

Γ. Νομικό μέρος

Με βάση το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Ελληνική Βουλή,

Οι κατηγορίες

Συγκεκριμένα εξετάζονται τα αδικήματα σε ευρωπαϊκή βάση.

- i) Υπεξαίρεση σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ii) Συνδρομή σε υπεξαίρεση κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ
- iii) Υποκίνηση στη διάπραξη των παραπάνω αναφερόμενων αδικημάτων –
- iv) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με στόχευση στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ

Και με βάση την ελληνική νομοθεσία:

1. Απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, τελούμενη από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ
2. Συνεργεία στην απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
3. Υποκίνηση στην απιστία, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
4. Εγκληματική οργάνωση με σκοπό τη διάπραξη των παραπάνω αδικημάτων – Άρθρα 26α, 27, 187(1) ΠΚ.

Με βάση την αξιολόγηση των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών που νομίμως ελήφθησαν, οι οποίες χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία στην παρούσα υπόθεση, με βάση τα συλλεγόμενα έγγραφα που κατατέθηκαν κατά τη διάρκεια των εργασιών της εξεταστικής επιτροπής και τις καταθέσεις των μαρτύρων διαπιστώνεται ότι στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ –συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.

Το σύστημα αυτό ενισχύθηκε μετά την απομάκρυνση του Γρηγόρη Βάρρα, κυρίως κατά την προεδρία του Δημήτρη Μελά.

Αποδεικνύονται έντονες ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν τις διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη να τιμωρήσουν υπαλλήλους που θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους αυτούς. **Φέρεται να ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου Υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.** Ένα τυπικό παράδειγμα είναι η περίπτωση του Γεωργίου Ξυλούρη, παραγωγού από την Κρήτη, που αναφέρεται στη δήλωση του Ευάγγελου Σημανδράκου. Συγκεκριμένα, ο Γεώργιος Ξυλούρης και μέλη της

οικογένειάς του δήλωναν ψευδή αριθμό ζώων, καθώς και επιλέξιμες εκτάσεις εκτός Κρήτης, στα νησιά Χίος και Πάρος.

Τόσο ο Αντιπρόεδρος Κυριάκος Μπαμπασίδης, όσο και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης Γεώργιος Στρατάκος, επέμεναν να πληρωθούν τα μέλη της οικογένειας Ξυλούρη.

Ο Μπαμπασίδης επιβεβαίωσε εγγράφως ότι «μετά από συστημικό έλεγχο στα 21 ΑΦΜ που αφορούν, διαπιστώθηκε ότι δεν έχουν γη εκτός Κρήτης, τους έχει αποδοθεί ποσοστό κοινοτικών βοσκοτόπων, επομένως ίσως δεν απαιτείται διοικητικός έλεγχος», ενώ ο Σημανδράκος είχε διατάξει έλεγχο.

Τελικά, τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη δεν πληρώθηκαν το 2024, μετά από σχετικό ενημερωτικό σημείωμα της 30ης Νοεμβρίου 2023 από την Παρασκευή Τυχέροπούλου, τότε Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, στο οποίο σημειωνόταν ότι τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δεν είχαν υποβληθεί εγκαίρως.

Σε συνομιλία που έχει υποκλαπεί ο Γεώργιος Ξυλούρης ρωτά τον Γεώργιο Στρατάκο αν "έκαναν κάτι για την υπόθεση Τυχέροπούλου", υπονοώντας προφανώς ενέργειες για την απομάκρυνσή της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο Ξυλούρης επίσης φαίνεται να ενδιαφέρεται για την αντικατάσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέας Πόπης Παπανδρέου, από το γραφείο της ΕΡΡΟ στην Αθήνα, επειδή εκείνη είχε ορίσει την Παρασκευή Τυχέροπούλου ως εμπειρογνώμονα σε προκαταρκτική δικογραφία που χειριζόταν η ίδια. Κατά τη συνομιλία του με τη Βασιλική Ζαφειρίου, Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, την ενημερώνει λεπτομερώς για τις ενέργειες εναντίον της Τυχέροπούλου από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη, για τις οποίες, όπως λέει, έχει άμεση πληροφόρηση. Επιπλέον, ενημερώνει την Ζαφειρίου για παρέμβαση που έκανε με δική του πρωτοβουλία σε μέλος της Κυβέρνησης, με σκοπό την απομάκρυνση της Παπανδρέου από τη θέση της.

Ο Γεώργιος Ξυλούρης αναφέρεται επίσης σε **αγωγή** που έχει καταθέσει κατά της Παρασκευής Τυχέροπούλου και ισχυρίζεται ότι ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριος Αυγενάκης, με τον οποίο είχε εξαιρετική σχέση, **του ζήτησε να υποβάλει την αγωγή.**

Έντεκα από τους ελεγχθέντες είχαν ζητήσει πληρωμές για το **2023, ενεργοποιώντας δικαιώματα χωρίς να κατέχουν τα αντίστοιχα στρέμματα.** Είτε είχαν δηλώσει ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια με εκμισθωτές άλλους συγγενείς τους (που και αυτοί τα είχαν δηλώσει ως ιδιόκτητα), είτε δεν είχαν τίτλους ιδιοκτησίας, είτε διέθεταν τίτλους για πολύ μικρότερες εκτάσεις.

Αποτέλεσμα ήταν **να απορριφθούν όλα τα δηλωμένα αγροτεμάχια, εκτός από τα δημόσια βοσκοτόπια που τους είχαν κατανεμηθεί στο πλαίσιο της «τεχνικής λύσης».** Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. **62124/10-10-2024** σημείωμα του Προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, που εκδόθηκε έπειτα από εντολή ελέγχου:

Διενεργήθηκε έλεγχος σε 110 παραγωγούς.

Για όσους δεν είχαν προηγουμένως ελεγχθεί, εξετάστηκαν από την υπηρεσία του. Μόνο για λίγα από τα δηλωμένα αγροτεμάχια βρέθηκε αποδεικτικό κυριότητας, με αποτέλεσμα να εγκριθεί μόλις το 5% των εκτάσεων που είχαν δηλωθεί. Επιπλέον, σε άλλες καταγεγραμμένες συνομιλίες, επίσης από την υπόθεση με αριθμό 1000687, εμφανίζεται ο Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Ελευθέριος Ζέρβος, ως στενός συνεργάτης και άνθρωπος απόλυτης εμπιστοσύνης του πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ελευθέριου Αυγενάκη. Σε συνομιλία του με τον Νικόλαο Κεφαλογιάννη, που ξεκίνησε στις 03/01/2025 στις 10:04:18 (καταγεγραμμένη σε DVD 49, αρ. 20488), ο Ζέρβος, που κατάγεται από την περιοχή Ζωνιανά της Κρήτης, ενημερώνει τον Κεφαλογιάννη για ανώνυμη καταγγελία που αφορά 150 άτομα από δύο οικογένειες των Ζωνιανών: Παπαδάκη και Καβαλού, που φέρονται να έχουν δηλώσει υπερβολικό αριθμό ζώων.

Στο διαβιβαστικό εξιστορείται το υπαρκτό πρόβλημα με τον ορισμό του βοσκοτόπου που οδήγησε αρχικά στο να εξαιρεθούν περίπου 9.500.000 στρέμματα στην Ελλάδα μέχρι το 2017, οπότε επικύθηκε το ζήτημα, υιοθετήθηκε η ελληνική θέση και επιτράπη να είναι επιλέξιμες εκτάσεις ως βοσκοτόπια αυτά τα 9.500.000 στρέμματα.

Από το **2009 η ΕΕ καταλόγισε πρόστιμα 650εκ.ευρώ** διότι θεώρησε η χώρα δεν θέλει να λύσει το πρόβλημα. Ο ορισμός βοσκοτόπου γιατί στην ΕΕ γινόταν με βάση τα πρότυπα βορείων χωρών, με αποτέλεσμα οι μεσογειακοί βοσκότοποι με την θαμνώδη και ξυλώδη βλάστηση να μην αναγνωρίζονται ως βοσκότοποι. Με δύο αποφάσεις το **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο το 2020 δικάωσε την Ελλάδα και υποχρέωσε την ΕΕ να επιστρέψει στην Αθήνα τα 466 εκ. ευρώ από εκείνα που επέβαλε μέχρι το 2013.** Το 2014 νομοθέτης θεωρούσε και τα βοσκοτόπια δασικές εκτάσεις και τα ονόμαζε δασικές γαίες, έτσι από το 2014 τα 24εκ. στρ. της περιόδου 2009-2013 η ΕΕ αναγνωρίζει τα 15εκ.στρ.

Το **«Σύστημα Ελέγχου και Διαχείρισης για το 2014»** αποτελεί την **πρώτη υπουργική απόφαση για την αποκαλούμενη «τεχνική λύση»**, ως προσωρινή λύση για να μην απολεσθούν επιδοτήσεις, μετά την εξαίρεση των 9.500.000 στρεμμάτων. Στόχευε στην κάλυψη της έλλειψης επιλέξιμων βοσκοτοπιών με την κατανομή μέσω της γεωχωρικής τεχνολογίας, άλλης δημόσιας γης στους Έλληνες κτηνοτρόφους, **λαμβάνοντας υπόψη το ζωικό τους κεφάλαιο ώστε να μπορέσουν να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματα πληρωμής τους**, στο πλαίσιο των αμέσων ενισχύσεων.

Ακολούθησε η ΚΥΑ 873/55993/26/5/2015. Η απόφαση αυτή χώρισε τη χώρα σε 9 Περιφέρειες και επέτρεψε την κατανομή των βοσκοτόπων μόνο εντός της Περιφέρειας εγκατάστασης του κτηνοτρόφου, **ή μετακινούμενων κτηνοτρόφων μεταξύ των Περιφερειών της ηπειρωτικής χώρας (όχι σε νησιά).**

Το 2017 ψηφίστηκε από ΕΕ ο κανονισμός OMNIBUS (2017/2393) που δίνεται νέος επιτέλους ορισμός βοσκοτόπου για όλο τον Νότο **δηλαδή γίνονται επιλέξιμες προς ενίσχυση πληθώρα βοσκήσιμων πόρων, όπως θαμνολίβαδα και δασολίβαδα δηλαδή οι παραδοσιακά βοσκήσιμες εκτάσεις της χώρας.** Πάνω από 9 εκ. στρ .η αύξηση των βοσκήσεων εκτάσεων. Οι δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου επέτρεπαν σε ορισμένους να αποκτήσουν τις αναγκαίες εκτάσεις για να πληρωθούν, υποβάλλοντας αιτήσεις για την κατανομή βοσκοτόπων από άλλες περιοχές της χώρας, ακόμα και εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά.

Η εκτίναξη της κατανομής των επιλέξιμων εκτάσεων το 2019 σε αγρότες της Κρήτης, η οποία εγκρίθηκε απ το Μάκη Βορίδη ως Υπουργό, είναι ενδεικτική. Το 2019 έφτασε συνολικά στην έκταση των 106.219 εκταρίων ενώ τα προηγούμενα έτη, 2016-2018, δεν υπερέβαινε τα 8.000 εκτάρια. Δηλαδή δεκαπλασιάστηκε. (σελ.12 διαβιβαστικού)

Η αυξανόμενη κατανομή δημόσιας γης, ανεξαρτήτως της πραγματικής κτηνοτροφικής δραστηριότητας, διευκόλυνε την ψευδή δήλωση αυξανόμενου αριθμού ζώων, με σκοπό την απόκτηση ψηλότερων επιδοτήσεων.

Την ίδια περίοδο φαίνεται ότι εφαρμόστηκε ένα **σχέδιο καταχρηστικής κατανομής δικαιωμάτων πληρωμής με τη δήλωση νομικής κατοχής εκτάσεως βοσκοτόπων που διατηρούνται σε καλή γεωργική κατάσταση, από δήθεν αγρότες**, οι οποίοι στην πραγματικότητα **δεν διέθεταν καθόλου ζώα**. (σελ.13 διαβιβαστικού)

Εν συνεχεία το διαβιβαστικό αναφέρεται στο Εθνικό Απόθεμα για νέους αγρότες και κτηνοτρόφους, και μνημονεύει την απόφαση 1307/2013 και τις σχετικές αποφάσεις (όπως 1930/81861/2015) με βάση τις οποίες ο **ΟΠΕΚΕΠΕ είναι υπεύθυνος για την κατανομή βασικών ενισχύσεων από το εθνικό απόθεμα** στους ενεργούς νέους αγρότες.

Η υπουργική απόφαση 104/7056/22-01-2015 ορίζει ως **γεωργική δραστηριότητα τη διατήρηση γης κατάλληλης για καλλιέργεια, χωρίς καλλιέργηση**. Με βάση απόφαση 1584/66059/2015 καλή γεωργική κατάσταση θεωρείται το **κόψιμο και απομάκρυνση βλάστησης κάτω των 70 εκ**.

Οι διατάξεις αυτές επέτρεψαν σε νέους ή δήθεν νέους αγρότες να ζητήσουν **κατανομή βοσκοτόπων χωρίς να διαθέτουν ζώα**, Ήταν γνωστό ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν διενεργούσε ελέγχους και γι αυτό υποβάλλονταν ψευδή μισθωτήρια, ή παραχωρητήρια για να αποκτήσουν δικαιώματα πληρωμών. (σελ.15 διαβιβαστικού)

Τα εν λόγω συμβόλαια μίσθωσης ήταν στην ουσία επιδοτούμενα, αφού αυτή ήταν η μόνη δηλωμένη δραστηριότητα. Ανεξάρτητα αν ήταν νόμιμη η κατοχή αυτή η πρακτική **παρέκαμπε την ευρωπαϊκή γεωργική νομοθεσία και προκάλεσε ζημιά σε πραγματικούς αγρότες**.

Έχει επίσης διαπιστωθεί ότι **το ίδιο βοσκοτόπι χρησιμοποιούνταν από διαφορετικό δικαιούχο την επόμενη χρονιά, με νέες αιτήσεις**. Συχνά το ίδιο χωράφι είχε δηλωθεί και ως ιδιωτικό και ως δημόσιο, στο πλαίσιο της τεχνικής λύσης. (σελ.16 διαβιβαστικού)

Κατά την προκαταρκτική εξέταση των φακέλων, τόσο ο **Γρηγόριος Βάρρας**, όσο και ο **Ευάγγελος Σημανδράκος**, αναφέρθηκαν, μεταξύ άλλων, σε μέλη της ελληνικής κυβέρνησης, δηλαδή στους πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων **Μ. Βορίδη και Λ. Αυγενάκη**, υπονοώντας ότι κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων τους, υποστήριξαν μέλη του **ΔΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ τα οποία ενήργησαν κατά παράβαση των κανόνων της ορθής διαχείρισης των κοινοτικών πόρων**. Αυτές οι ένορκες καταθέσεις, εξεταζόμενες υπό το φως των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέχθηκαν από τη νόμιμη άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, συνιστούν αποδεικτικό υλικό που υπάγεται στο άρθρο 86 παρ.1 περ. β του Συντάγματος. (σελ18 διαβιβαστικού)

Στη συνέχεια στο διαβιβαστικό αναφέρεται σε όσα κατέθεσαν οι πρώην πρόεδροι του ΟΠΕΚΕΠΕ Βάρρας και Σημανδράκος με αιχμές κατά της πολιτικής ηγεσίας, παρεμβάσεις για αποφυγή ελέγχων, ξεμπλοκάρισμα ΑΦΜ, έως και την τελική τους απομάκρυνση. (αναφέρονται αναλυτικά ανωτέρω)

Όσον αφορά την κατάθεση του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Βαγγέλη Σημανδράκου, ο ίδιος φέρεται να αναφέρει πως κατά τη διάρκεια της θητείας του «δεσμεύτηκαν κατόπιν ελέγχων 6.000 περίπου ΑΦΜ».

*«Τον Οκτώβριο του 2023 η πίεση έγινε αφορητή από τον κ. Αυγενάκη επειδή **δεν πληρώθηκαν και πάλι οι 6.000 ΑΦΜ** και τη μετέφερε και σε άλλους στην κυβέρνηση. Είδα ότι πλέον δεν ήταν ασφαλές το περιβάλλον για να κάνω σωστά τη δουλειά μου και ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε κινδύνους*

«Από τα μέσα Νοεμβρίου, η πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλει την παραίτησή τους καθ' υπόδειξη και κατόπιν πίεσεως του Στρατάκου με εντολή Αυγενάκη. Ο Στρατάκος μου έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις λέγοντάς μου ότι πρέπει να παραιτηθώ. Μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας, υπέβαλα την παραίτησή μου εξαναγκαζόμενος σε έξοδο από τον οργανισμό. Στη συνέχεια, **ο Μπαμπασίδης με νέους διευθυντές προχώρησε σε αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ. Ενώ τα ευρήματα ήταν ξεκάθαρα στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος, συνάντησα συντονισμένη αντίσταση απέναντι σε κάθε προσπάθεια να διερευνηθεί υπόθεση και να αναζητηθούν οι ευθύνες**».

Όσον αφορά την ένορκη κατάθεση του Γρηγόρη Βάρρα, πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο ίδιος φέρεται να αναφέρεται στην παραίτησή του τον Νοέμβριο του 2020 που, όπως λέει, του είχε ζητηθεί και κατόπιν έγινε αποδεκτή από τον τότε υπουργό Μάκη Βορίδη: «Θεωρώ ότι οι λόγοι (σ.σ.: που του ζητήθηκε να παραιτηθεί) είναι επειδή μεριμνούσα αποκλειστικά για τα συμφέροντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αγροτών, τη νομιμότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών. Επειδή έδωσα εντολές ελέγχων για ενισχύσεις που δίνονταν χωρίς νόμιμες προϋποθέσεις. Όλα αυτά ενόχλησαν και προκάλεσαν τις έντονες αντιδράσεις ενός συστήματος τόσο εντός όσο και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ που ήλεγχε τον οργανισμό και επεδίωκε την απομάκρυνσή μου», φέρεται να υποστήριξε στην κατάθεσή του ο κ. Βάρρας.

Τελικά τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη δεν πληρώθηκαν το 2024, μετά από σχετικό ενημερωτικό σημείωμα της 30/11/2023 από την Παρασκευή Τυχεροπούλου, τότε προϊσταμένη της διεύθυνσης αμέσων ενισχύσεων και αγοράς.

Από τις απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες με τον Γεώργιο Στρατάκο ο Γεώργιος Ξυλούρης φέρεται να τον ρωτά αν έκαναν κάτι για την υπόθεση Τυχεροπούλου, υπονοώντας προφανώς **ενέργειες για την απομάκρυνση της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ** (καθώς του είχε κόψει τις παράτυπες πληρωμές).

Επίσης από την συνομιλία του με την Βασιλική Ζαφειροπούλου, Προισταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, την ενημερώνει λεπτομερώς για τις **ενέργειες εναντίον της Τυχεροπούλου από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Κ. Μπαμπασίδη**, για τις οποίες όπως λέει έχει άμεση πληροφόρηση. Επιπλέον την ενημερώνει για παρέμβαση που έκανε με δική του πρωτοβουλία σε μέλος της κυβέρνησης, με σκοπό την απομάκρυνση της Παπανδρέου από τη θέση της. Αναφέρεται επίσης σε αγωγή που έχει καταθέσει κατά της κ.

Τυχεροπούλου καθ υπόδειξη όπως ισχυρίζεται του Λευτέρη Αυγενάκη. (σελ.26 διαβιβαστικού)

Δόθηκε εντολή (32786/3-6-2024) από τον πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Μπαμπασίδη, κατόπιν **αιτήματος της Εισαγγελίας ΕΡΡΟ Αθηνών** (29/04/2024) να **διενεργήσει ειδικό διοικητικό έλεγχο σε 20 ελαιοπαραγωγούς /μέλη της οικογένειας Ξυλούρη**. Ο έλεγχος ολοκληρώθηκε και σύμφωνα με την έκθεση με **αρ. πρωτ. 78309/10-12-2024 της Περιφερειακής Δ/σης Κρήτης διαπιστώθηκε εκτεταμένη απάτη στις αιτήσεις πληρωμών.**

Συγκεκριμένα 11 από τους ελεγχθέντες είχαν ζητήσει πληρωμές για το 2023, **ενεργοποιώντας δικαιώματα χωρίς να κατέχουν τα αντίστοιχα στρέμματα**. Είτε είχαν δηλώσει ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια με εκμισθωτές άλλους συγγενείς τους (που και αυτοί τα είχαν δηλώσει ως ιδιόκτητα) **είτε δεν είχαν τίτλους ιδιοκτησίας, είτε διέθεταν τίτλους για πολύ μικρότερες εκτάσεις.**

Αποτέλεσμα ήταν να απορριφθούν όλα τα δηλωμένα αγροτεμάχια, εκτός από τα δημόσια βοσκοτόπια, που είχαν κατανεμηθεί στο πλαίσιο της τεχνικής λύσης. (σελ.27 διαβιβαστικού).

Σε αντίστοιχη εντολή ελέγχου σύμφωνα με το 62124/10-10-2024 σημείωμα του Προισταμένου Περιφερειακής Δ/σης **Αν.Μακεδονίας και Θράκης**, διενεργήθηκε έλεγχος σε **110 παραγωγούς**, όπου για πολύ λίγα από τα δηλωμένα αγροτεμάχια βρέθηκε αποδεικτικό κυριότητας με αποτέλεσμα να εγκριθεί **μόλις το 5% των εκτάσεων που είχαν δηλωθεί.**

Επιπλέον σε καταγεγραμμένες συνομιλίες, εμφανίζεται ο Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Ελευθέριος Ζερβός, ως στενός συνεργάτης του Λευτέρη Αυγενάκη. Σε συνομιλία του με το Νικόλαο Κεφαλογιάννη στις 3/01/2025 στις 10:04:18 ο κ. Ζερβός (με καταγωγή από τα Ζωνιανά) ενημερώνει τον Κεφαλογιάννη για ανώνυμη καταγγελία που αφορά 150 άτομα από 2 οικογένειες των Ζωνιανών, Παπαδάκη και Καββάλου, για υπερβολικό αριθμό δηλωθέντων ζώων. (σελ.28 διαβιβαστικού)

Από το περιεχόμενο των σχετικών συνομιλιών προκύπτει ότι μέσω καθυστερήσεων στους ελέγχους, οι εμπλεκόμενοι κατάφεραν να πληρώνονται αιτούντες που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.

Σε άλλες καταγεγραμμένες συνομιλίες, ο Κ. Μπαμπασίδης **αποδίδει την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ** (που βρίσκονται μπλοκαρισμένα για ποινικά αδικήματα) στους:

- **Ελευθέριο Ζερβό,**
- **Γεώργιο Κέντρο,** (διευθυντή διευθύνσεων αμέσων ενισχύσεων και αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ)
- **Ζωή Πολιτοπούλου** (υπάλληλο της ίδιας διεύθυνσης)

Μάλιστα σε **συνομιλία στις 13/11/2024 και ώρα 18:07 με τον Γιάννη Τρουλινό** αναφέρει ότι τα συγκεκριμένα **δεσμευμένα ΑΦΜ** πληρώθηκαν κατά την απουσία του και αφού η **Πολιτοπούλου και ο Ζερβός** παραποίησαν τα αρχεία.

Γίνεται αναφορά σε πληρωμή **παραγωγού με δεσμευμένο ΑΦΜ από τη Νίσυρο** και ο Τρουλινός αναφέρει ότι ο **παραγωγός** διαδίδει ότι ο **Αυγενάκης** κανόνισε την **πληρωμή του.**

Στις **14/11/2024** και ώρα 18:07 σε συνομιλία του αναφέρει σε άγνωστο συνομιλητή ότι ο **Κέντρος και ο Ζερβός πλήρωσαν όλα τα ΑΦΜ που είχαν δεσμευτεί από την Εισαγγελία**. (σελ.30 διαβιβαστικού)

Στην περίπτωση του Κ. Μπαμπασίδη και της ομάδας φαίνεται να προσαρμόζουν τις ενέργειες τους ανάλογα με την πορεία των εισαγγελικών ερευνών, προσπαθώντας να δώσουν την εντύπωση ότι τηρούνται οι νομικές διαδικασίες. Ωστόσο ο πραγματικός τους στόχος είναι δεν είναι η ουσιαστική εφαρμογή ελέγχων, αλλά η εξασφάλιση της εικόνας της νομιμότητας.

«...Μέλη της διοίκησης του **ΟΠΕΚΕΠΕ** φέρονται να **ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία, για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις**». σύμφωνα με απόσπασμα αυτό από το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας προς τη Βουλή (δημοσιεύθηκε στο document).

Συμπερασματικά προκύπτει από όλα τα παραπάνω στοιχεία, ότι για την περίοδο **2019-2024, μέλη του Δ.Σ και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ** ενήργησαν σε συντονισμό με:

- **Αρμοδίους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,**
- **Εκπροσώπους των Κ.Υ.Δ,**
- **Και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του Καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης,**

Προκειμένου:

3. **Να πληρούνται τεχνητά οι προϋποθέσεις για να λάβουν πλεονεκτήματα βάσει της ΚΑΠ, κυρίως με την κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το εθνικό απόθεμα, μέσω ψευδών δηλώσεων αριθμού ζώων ή έκτασης.**

4. **Να παρεμποδιστούν οι ουσιαστικοί έλεγχοι μέσω της εφαρμογής της τεχνικής λύσης.** (σελ.31 διαβιβαστικού)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της παρούσας έρευνας, προέκυψαν ενδείξεις για αδικήματα 1. Συνέργειας σε κατάχρηση κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε και 2.ηθικής αυτοουργίας στην τέλεση κατάχρησης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε τα οποία υπάρχουν στο Εθνικό Δίκαιο ως:

α) Συνέργεια σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ,

β) Ηθική αυτοουργία σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ,

(αρθρ. 26^α, 27, 46(1), 47, 94, 98, 390(1)(β-α), του ΠΚ και 24(4), 26(1)(3) του ν.4689/2010.

γ) Πρέπει επίσης να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά η τέλεση και άλλων αξιοποιώνων πράξεων, που δεν περιλαμβάνονται στο διαβιβαστικό αλλά η Βουλή έχει την αρμοδιότητα διερεύνησης και διεύρυνσης του κατηγορητηρίου όπως ενδεικτικά η συγκρότηση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση (187 παρ.1 ΠΚ), καθώς προκύπτουν αποδεικτικά στοιχεία από τις δικογραφίες και κατά τα

ειδικότερα οριζόμενα στο ειδικό κεφάλαιο στο τέλος του παρόντος υπό τον τίτλο «Συγκρότηση Συμμορίας».

Τα αδικήματα αυτά φέρεται να σχετίζονται με :

Α) Τον **Μάκη Βορίδη**, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από 9/07/2019 έως 05/01/2021,

Β) Τον **Ελευθέριο Αυγενάκη**, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από 27/06/2023 έως 14/06/2024 (σελ.36 διαβιβαστικού)

Πέραν των κατονομαζομένων ως ανωτέρω δύο πολιτικών προσώπων ήτοι,

1) Μάκη Βορίδη,

2) Ελευθέριο Αυγενάκη,

η **Βουλή** δικαιούται και οφείλει να αξιολογήσει το αποδεικτικό υλικό της αποστολής δικογραφίας και να διερευνήσει την τυχόν τέλεση και άλλων αξιοποιώνων πράξεων από πλείονα πολιτικά πρόσωπα με βάση τα μέχρι τώρα προσκομιζόμενα αποδεικτικά στοιχεία και συγκεκριμένα:

3) Κυριάκος Πιερρακάκης

Ο Κυριάκος Πιερρακάκης, κατά το χρονικό διάστημα από τον **Ιούλιο του 2019 έως και τις 26 Μαΐου 2023**, έφερε την ιδιότητα του **Υπουργού Επικρατείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης** (η οποία του είχε ανατεθεί κατόπιν διορισμού από τον Πρωθυπουργό). Στις **27 Ιουνίου 2023**, με τον σχηματισμό της δεύτερης κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη, ο Κυριάκος Πιερρακάκης ανέλαβε **υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού**. Στις **15 Μαρτίου 2025** ανέλαβε το **Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών**.

Ο Κυριάκος Πιερρακάκης ουδέποτε ως υπουργός ανέλαβε χαρτοφυλάκιο που να αφορά το ΥΠΑΑΤ ή εμφανίστηκε δημοσίως να αναμειγνύεται σε αντίστοιχα θέματα. Παρά ταύτα και το δικό του όνομα εμπλέκεται σε συνομιλία από τις νόμιμες επισυνδέσεις. Συγκεκριμένα:

Διάλογος Στρατάκου Γιώργου με Ξυλούρη Γιώργο (φραπες) όπου αναφέρεται η **εμπλοκή Πιερρακάκη**, στις 23/10/2024.

Στρατάκος: Εγώ Τρίτη θα μαι Θεσσαλονίκη. Θα της ζητήσω να έρθει εκεί. ..Θα της πω και το ποίημα από κοντά, όχι από το τηλέφωνο.

Ξυλούρης: Είπε μωρέ η Ελένη πως θα τα στείλει αύριο.

Στρατάκος: Να την πάρεις ένα τηλέφωνο έτσι; Λοιπόν να την πάρει η Ελένη ένα τηλέφωνο και να της πει το κινητό σου μου το δώσε ο Στρατάκος

Ξυλούρης: ναι

Στρατάκος: Και μου πε να σου πω ότι θα τα στείλω την ταδε μέρα, ντάξει;

Ξυλούρης: **Ε κωλόπαιδα μπλέξαμε, εμπλέξαμε με τον πουστ τον Αυγενάκη.**

Στρατάκος: ναι

Ξυλούρης: Το λαμόγιο, μπήκανε με τον ..., όλα τα παιχνίδια να πούμε.

Στρατάκος: Με τον μεγάλο έχεις μιλήσει;

Ξυλούρης: Όχι

Στρατάκος: Πες του να πάρει ένα τηλέφωνο

Ξυλούρης: Να πάρει ποιον, τον Τσιάρα;

Στρατάκος: ναι, ναι ρε

Ξυλούρης: Τον ακούει;

Στρατάκος: ναι ναι

Ξυλούρης: Την Τετάρτη

Στρατάκος: Δηλαδή τον έχει πάρει ο Πιερακάκης, να τον πάρει και ο μεγάλος για να μπορέσω εγώ τη Δευτέρα να πάω στο γραφείο του, να του το πω, ξέρω ότι σ' έχουν ενοχλήσει από δω κι από δω γι αυτόν τον άνθρωπο. Λοιπόν το παίρνω πάνω μου να το λύσω; Και άμα μου πει ναι άστα μετά, τι θα κάνω δική μου δουλειά. Γιατί αλλιώς θα κινηθώ να απειλήσω κι αλλιώς θα κινηθώ μόνος μου, το καταλαβαίνεις.

Ξυλούρης: Ο Γκέλας ρόλο παίζει;

Στρατάκος: Όχι ρε μαλάκα, τι να παίζει

Ξυλούρης: Τίποτα

Στρατάκος: κάνε λίγο αυτή την κίνηση

Ξυλούρης: θα την κάνω και θα σε πάρω το βράδυ

Στρατάκος: Και πες του μου πε και ο Γιώργος ρε παιδί μου, μίλησα με τον Γιώργο και μου πε, να χει ένα τέτοιο και από τον Υπουργό, γιατί αλλιώς θα κινηθεί σε μια περίπτωση, αλλιώς θα κινηθεί στην άλλη. Γιατί αν μου δώσει το οκ, εγώ θα πάω πάνω και θα κάνω φασαρία.

Ξυλούρης: Ναι

Στρατάκος: Αν δεν μου δώσει το οκ θα πάω πάνω στο ψιλό έτσι, ψιλό γιουβέτσι, εντάξει;

Από τον ανωτέρω διάλογο προκύπτει με σαφήνεια ότι ήδη ο κ. Πιερακάκης είχε οχλήσει τηλεφωνικά τον κ. Τσιάρα ως ΥΠΑΑΤ για να τακτοποιήσει θέμα του Γιώργου Ξυλούρη (φραππε), σχετικό με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τις επιδοτήσεις.

Προκαλεί εντύπωση η παρέμβαση ενός πολιτικού προσώπου φαινομενικά και διοικητικά στην κυβέρνηση ασχέτου με θέματα αγροτικής πολιτικής. Ούτε φυσικά, εξ όσων είναι γνωστό, ήταν κουμπάρος ή συγγενής του Γ. Ξυλούρη ή είχε αναπτύξει ιδιαίτερους δεσμούς με την Κρήτη και τα ζητήματα της.

Είχε όμως μια άλλη ιδιότητα. Ανήκει στους Υπουργούς με συνεχή και αδιάλειπτη παρουσία στα κυβερνητικά σχήματα, με εξαιρετικές σχέσεις με τον Πρωθυπουργό και επομένως επιρροή και αυξημένη βαρύτητα. Επομένως η επιλογή του προσώπου αυτού για να εμπλακεί είναι προφανής από την άποψη της βαρύτητας του λόγου του στο κυβερνητικό σχήμα.

Η απορία που προκύπτει από την προαναφερόμενη τηλεφωνική του ανάμιξη είναι διττή:

Ποιος τον ενέπλεξε;

Γιατί δέχθηκε;

Αν είχε μαζί του απευθείας επαφή ο ίδιος ο Ξυλούρης, σημαίνει ότι ο Ξυλούρης είχε αποκτήσει εξαιρετικές απευθείας προσβάσεις σε όλα τα κλιμάκια της κυβέρνησης και άπαντες τον ήξεραν, ποιος είναι και τι κάνει. Άρα και ο ίδιος ο Πιερακάκης είχε άμεσα πλήρη εικόνα της πραγματικής κατάστασης και γνώριζε τα έργα και ημέρες του Ξυλούρη στην Κρήτη, και το ρόλο του σχετικά με τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τις επιδοτήσεις.

Αν τον ενέπλεξε ως μεσολαβητή στον Τσιάρα, κάποιος συνάδελφος του στην κυβέρνηση, ιδίως από την τριανδρία στο Μαξίμου όπως αυτή κατονομάζεται (Γεραπετρίτης, Σκέρτσος, Βορίδης) σε τηλεφωνική συνομιλία στις 8 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 21:31 μεταξύ του Ανδρέα Καρασαρίνη, γραμματέα αγροτικού τομέα της “Νέας Δημοκρατίας” με τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, ή κάποιος άλλος/η, σημαίνει ότι κορυφαία κυβερνητικά στελέχη λειτουργούσαν ως ομάδα με εναλλαγή ρόλων και εμπλοκή, ανάλογα με τις ανάγκες διαχείρισης κάθε παράτυπης υπόθεσης, άσχετα από κυβερνητική θέση, την συγκεκριμένη στιγμή ή την προσωπική σχέση με το πρόσωπο της εξυπηρέτησης. Προφανώς όμως σε πλήρη γνώση της κάθε υπόθεσης και του ειδικού ρόλου.

Βέβαια η μη ανάμιξη του δημόσια, με θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ ίσχυε μέχρι πρότινος. Διότι μετά την αποκάλυψη στη δημοσιότητα του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ η πρώτη αντίδραση του Πρωθυπουργού ήταν η **διάλυση του ΟΠΕΚΕΠΕ** και η **απορρόφηση του από την ΑΑΔΕ** για να εξαφανιστούν το κατά το δυνατόν ίχνη, διαδρομές και επιβαρυντικά στοιχεία από την αμαρτωλή δράση του Οργανισμού.

Αυτή την «ειδική αποστολή εκκαθάρισης» εναπόθεσε στους ώμους του έμπιστου **Υπουργού του κ. Πιερακάκη στον οποίο ανήκει ως Υπουργό η ΑΑΔΕ**. Ίσως λοιπόν η εμπλοκή του να μην είναι τόσο άσχετη ή τυχαία. Μάλλον όλα δείχνουν και είναι εξαιρετικά μελετημένα και οργανωμένα.

Η ΑΑΔΕ που **έβλεπε ένα χορό τεραστίων ποσών** να εμφανίζονται στα Ε1 και Ε3 των φορολογικών δηλώσεων, είχε τα ΑΦΜ όσων εισέπρατταν ενισχύσεις, και δεν θορυβήθηκε να διενεργήσει έστω ένα δειγματοληπτικό έλεγχο για τιμολόγια, εισοδήματα, αγορές κλπ. **Η ΑΑΔΕ προτίμησε να παραμείνει βολικά και επιδεικτικά αδρανής.**

Επειδή πρέπει επίσης να **διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά η τέλεση αξιοποιώνων πράξεων από πολιτικά πρόσωπα πέραν των δύο κατονομαζομένων** ειδικώς στο διαβιβαστικό έγγραφο της ΕΡΡΟ, για τα οποία προκύπτουν στοιχεία από τις νόμιμες επισυνδέσεις που επισυνάπτονται στην διαβιβασθείσα δικογραφία,

Επειδή η Βουλή έχει την αρμοδιότητα διερεύνησης και διεύρυνσης τόσο του κατηγορητηρίου ως προς τις αξιόποινες πράξεις όσο και των ελεγχόμενων προσώπων.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Τη διερεύνηση πιθανής εκ μέρους του τέλεσης των εγκλημάτων της:

1. Απλής συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, τελουμένης δια παραλείψεως,

2. Πρέπει επίσης να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά η τέλεση και άλλων βαρύτερων αξιοποιώνων πράξεων, όπως ενδεικτικά

α) Συνέργεια σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ,

β) Ηθική αυτουργία σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, (άρθρ. 26^α, 27, 46(1), 47, 94, 98, 390(1)(β-α), του ΠΚ και 24(4), 26(1)(3) του ν.4689/2010.

γ) συγκρότηση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση (187 παρ.1 ΠΚ) κατά τα οριζόμενα στο ειδικό κεφάλαιο που παρατίθεται στο τέλος του παρόντος υπό τον τίτλο «Συγκρότηση Συμμορίας».

4) Κυριάκος Μητσοτάκης

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης διετέλεσε Πρωθυπουργός το χρονικό διάστημα από 8 Ιουλίου 2019 – 25 Μαΐου 2023 (μεσολάβησε η [υπηρεσιακή κυβέρνηση του Ιωάννη Σαρμά](#)), και από τον Ιούνιο του 2023 μέχρι και σήμερα.

A. Επιτελικό κράτος

Το **Επιτελικό κράτος** είναι ένα μοντέλο διακυβέρνησης που καθιερώθηκε από την [πρώτη κυβέρνηση Κυριάκου Μητσοτάκη](#), τον Αύγουστο του 2019 με το **Νόμο 4622/2019** «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».

Ως προς τις αρμοδιότητες Πρωθυπουργού

Σύμφωνα με τον άρθρ. 11 του ν. 4622/2019 («Επιτελικό Κράτος», ΦΕΚ Α' 133/07.08.2019) ορίζεται:

«Άρθρο 11

Πρωθυπουργός

1. Ο Πρωθυπουργός ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες: (α) εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και τις ενέργειες των δημόσιων γενικά υπηρεσιών, για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, (β) προσδιορίζει επακριβώς την κυβερνητική πολιτική στο πλαίσιο των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, (γ) συντονίζει την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, (δ) επιλύει τις διαφωνίες ανάμεσα στους Υπουργούς και εντός των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, (ε) εκπροσωπεί την Κυβέρνηση και προεδρεύει στο Υπουργικό Συμβούλιο, (στ) εποπτεύει για την εφαρμογή της νομοθεσίας από τις

υπηρεσίες του δημόσιου τομέα και για τη λειτουργία τους προς το συμφέρον του Κράτους και των πολιτών, (ζ) δίνει την άδεια για τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κάθε κειμένου, του οποίου η δημοσίευση σε αυτήν προβλέπεται από τον νόμο, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, (η) συνιστά για την υποβοήθηση του έργου του Επιτροπές ή ομάδες εργασίας, στις οποίες μπορεί να συμμετέχουν Υπουργοί, αναπληρωτές Υπουργοί, Υφυπουργοί, διοικητές τραπεζών ή άλλων νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα, δημόσιοι λειτουργοί ή υπάλληλοι του δημόσιου τομέα γενικά, καθώς και ιδιώτες, για τη μελέτη ειδικών θεμάτων, τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών, τη σύνταξη προγραμμάτων ή νομοσχεδίων, προς τις οποίες όλες οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα έχουν υποχρέωση να παρέχουν κάθε αναγκαίο στοιχείο, εκτός αν πρόκειται για θέμα που χαρακτηρίζεται απόρρητο ή εμπιστευτικό, οπότε εξαρτάται από την προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση του Πρωθυπουργού και (θ) ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπουν το Σύνταγμα και οι νόμοι.

2. Με απόφαση του Πρωθυπουργού μπορεί να ανατίθεται η άσκηση μέρους ή όλων των υπό στοιχεία (γ), (δ), (ε) και (στ) αρμοδιοτήτων της προηγούμενης παραγράφου κατά τομείς, σε Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης ή σε Υπουργό Επικρατείας. Με όμοια απόφαση, η άσκηση της υπό στοιχείο (ζ) αρμοδιότητας μπορεί να ανατεθεί στον Γενικό Γραμματέα Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων και, σε περίπτωση απουσίας του, σε υπάλληλο της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

3. Ο Πρωθυπουργός μπορεί να προΐσταται Υπουργείου ή Υπουργείων.

4. Ο Πρωθυπουργός δύναται με απόφασή του να ορίζει αναγνωρισμένης αξίας προσωπικότητες της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και πνευματικής ζωής της Χώρας, ως πρέσβεις εκ προσωπικοτήτων. Τα εν λόγω πρόσωπα ορίζονται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, είναι άμισθα και αναλαμβάνουν συγκεκριμένο έργο ειδικού σκοπού, το οποίο προσδιορίζεται με την απόφαση του Πρωθυπουργού.»

Βασικοί πυλώνες του επιτελικού κράτους είναι:

α) η [Εθνική Αρχή Διαφάνειας](#), στην οποία συγχωνεύθηκαν πέντε δημόσια ελεγκτικά σώματα και η Γ.Γ καταπολέμησης της διαφθοράς. Στα άρθρα 82-103 και 118-119 ορίζεται ειδικότερα το θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας της **Εθνικής Αρχής Διαφάνειας**. Η Αρχή αναλαμβάνει το σύνολο των αρμοδιοτήτων πέντε βασικών ελεγκτικών δημόσιων φορέων (Γραφείο Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων, το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών), καθώς και της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς.

β) η [Προεδρία της Κυβέρνησης](#), ένας αυτοτελής, απευθείας υπαγόμενος στον [Πρωθυπουργό](#) δημόσιος οργανισμός που απασχολεί 440 υπαλλήλους. Με τον Νόμο 4622/2019, υπό τον έλεγχο της Προεδρίας της Κυβέρνησης, δηλαδή **υπό τον άμεσο έλεγχο του Πρωθυπουργού**, τέθηκε η [Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών](#), η [Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση](#) και το [Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων](#).

Στην αιτιολογική έκθεση του νόμου δηλώνεται ότι: «Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιχειρείται μια σημαντική τομή στη λειτουργία του ελληνικού Κράτους, καθώς συστηματοποιείται και κωδικοποιείται σε ένα ενιαίο νομοθέτημα το σύνολο των διατάξεων που διέπουν την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης». Στην «κεντρική δημόσια διοίκηση» αναφέρονται μόλις τρία σύντομα και γενικόλογα άρθρα (18-20). Ο νόμος έχει συνεπώς ως **βασικό αντικείμενο την οργάνωση και λειτουργία της Κυβέρνησης, την οποία ταυτίζει με την έννοια του «επιτελικού κράτους»**. Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρ.21:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β`

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 21

Σύσταση και βασική διάρθρωση

της Προεδρίας της Κυβέρνησης

1. Συνιστάται **αυτοτελής, επιτελική, δημόσια υπηρεσία** με την ονομασία **Προεδρία της Κυβέρνησης, η οποία υπάγεται στον Πρωθυπουργό**.

2. Η Προεδρία της Κυβέρνησης αποτελείται από τις ακόλουθες Γενικές Γραμματείες οι οποίες συστήνονται με τον παρόντα νόμο σε αυτήν: (α) τη **Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού**, (β) τη **Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων**, (γ) τη **Γενική Γραμματεία Συντονισμού Εσωτερικών Πολιτικών**, (δ) τη **Γενική Γραμματεία Συντονισμού Οικονομικών και Αναπτυξιακών Πολιτικών**, (ε) την **Ειδική Γραμματεία Ο.Π.Σ. Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Κυβερνητικού Έργου** και (στ) τη **Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης**.

3. Οι γενικές διατάξεις των άρθρων 41 έως 48 του παρόντος νόμου για τους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς και τα ιδιαίτερα γραφεία τους, εφαρμόζονται και για τους αντίστοιχους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς της Προεδρίας της Κυβέρνησης, των οποίων οι θέσεις συνιστώνται διά του παρόντος.

4. Στην Προεδρία της Κυβέρνησης υπάγεται η **Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.)**.

5. Στην Προεδρία της Κυβέρνησης λειτουργούν, επίσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, Γραφείο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και Γραφείο Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

6. Μία ή περισσότερες οργανικές μονάδες της Προεδρίας της Κυβέρνησης μπορούν να υπάγονται σε Υπουργό Επικρατείας ή Υφυπουργό στον Πρωθυπουργό με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

7. Η οργάνωση και λειτουργία της Προεδρίας της Κυβέρνησης, καθορίζεται με τον Οργανισμό της, ο οποίος εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 20 του παρόντος νόμου.».

Ειδικότερα, η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης επιφορτίστηκε με την εποπτεία της ΕΡΤ και του ΑΠΕ-ΜΠΕ και η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών περιήλθε στην αποκλειστική δικαιοδοσία της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Άρθρο 22

Αποστολή της Προεδρίας

της Κυβέρνησης

1. **Αποστολή της Προεδρίας της Κυβέρνησης είναι η υποστήριξη του Πρωθυπουργού στην ενάσκηση των κατά το Σύνταγμα καθηκόντων του, ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή και η αποτελεσματικότητα του κυβερνητικού έργου.**

2. Στο πλαίσιο αυτό η **Προεδρία της Κυβέρνησης: (α) συντονίζει τον σχεδιασμό και παρακολουθεί την εφαρμογή του κυβερνητικού έργου**, επιλύοντας διαφορές μεταξύ συναρμοδίων υπηρεσιών, όπου αυτές αναφύονται, ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι της κυβερνητικής πολιτικής, (β) λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των αρχών και εργαλείων της Καλής Νομοθέτησης, (γ) σχεδιάζει και υλοποιεί την επικοινωνιακή στρατηγική της Κυβέρνησης και μεριμνά για την έγκαιρη ενημέρωση της κοινής γνώμης και (δ) υποστηρίζει το Υπουργικό Συμβούλιο, τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα και τις λοιπές διυπουργικές ομάδες κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Άρθρο 35

Αποστολή, λειτουργίες και

βασική διάρθρωση Υπουργείων

1. **Τα Υπουργεία έχουν ως βασική αποστολή την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στη βάση των αρχών καλής διακυβέρνησης και χρηστής διοίκησης του άρθρου 18 του παρόντος και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που τους αναθέτουν το Σύνταγμα και οι νόμοι.**

2. Τα Υπουργεία διαρθρώνονται ως εξής: (α) σε οριζόντιες επιτελικές υπηρεσίες, οι οποίες ασκούν ενδεικτικά αρμοδιότητες συντονισμού σε θέματα όπως ο σχεδιασμός και η παρακολούθηση δημοσίων πολιτικών, η νομοπαρασκευαστική διαδικασία, ο κοινοβουλευτικός έλεγχος, ο εσωτερικός έλεγχος, η επικοινωνία, και οι οποίες υπάγονται ή στον Υπουργό ή στον Υπηρεσιακό Γραμματέα του οικείου Υπουργείου, (β) σε οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες, ανεξαρτήτως επιπέδου, που προβλέπονται στις οικείες οργανικές διατάξεις και οι αρμοδιότητες των οποίων είναι όμοιες ή παρεμφερείς σε όλους τους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Υπαλλήλων, ιδίως υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού, διοικητικής υποστήριξης, οικονομικών και προϋπολογισμού, πληροφορικής, προμηθειών, οργάνωσης και μέριμνας, απλούστευσης διαδικασιών, ποιότητας και αποδοτικότητας και οι οποίες υπάγονται εξ ολοκλήρου στον Υπηρεσιακό Γραμματέα του Υπουργείου, (γ) σε Γενικές Γραμματείες, οι οποίες αποτελούν ενιαίο σύνολο υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου, ενός ή περισσότερων συναφών τομέων δραστηριότητας αυτού και υπάγονται απευθείας στο οικείο μέλος της Κυβέρνησης και στις οποίες προΐστανται Γενικοί Γραμματείς, (δ) σε Ειδικές Γραμματείες οι οποίες αποτελούν ενιαίο σύνολο υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου, για τη διαχείριση συγκεκριμένου έργου ιδιαίτερης εθνικής ή κυβερνητικής σημασίας, η οποία προσδιορίζεται στην απόφαση σύστασής τους, (ε) σε αποκεντρωμένες ή περιφερειακές

υπηρεσίες με συγκεκριμένη κατά τόπον ή καθ' ύλην αρμοδιότητα ως προς την εφαρμογή των αρμοδιοτήτων του οικείου Υπουργείου, οι οποίες διέπονται κάθε φορά από τις οικείες διατάξεις.

***** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 1 ΠΔ 8/2020, ΦΕΚ Α 7/15.1.2020:**

"Τα Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 35 και των άρθρων 36 και 37 του ν. 4622/2019".

3. Οι υπηρεσίες των περιπτώσεων (γ) έως (ε) δεν επιτρέπεται να ασκούν αρμοδιότητες που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου.

4. Με Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού δύναται: (α) να εξαιρούνται τα Υπουργεία στα οποία υπάγονται οι Ένοπλες Δυνάμεις ή τα σώματα ασφαλείας από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, (β) **να συστήνονται, καταργούνται, συγχωνεύονται, ανασυστήνονται και μετονομάζονται Υπουργεία, Γενικές ή Ειδικές Γραμματείες Υπουργείων**, καθώς και οι αντίστοιχες θέσεις Γενικών ή Ειδικών Γραμματέων καθώς και αναπληρωτών γραμματέων, (γ) να μεταφέρονται αρμοδιότητες μαζί με τις υπηρεσιακές μονάδες και τις θέσεις προσωπικού που ασκούν τις αρμοδιότητες αυτές μεταξύ Υπουργείων ή Γενικών και Ειδικών Γραμματειών, (δ) να συγκροτούνται ή ανασυγκροτούνται υφιστάμενες υπηρεσιακές μονάδες ή αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες σε νέο Υπουργείο, (ε) να μεταφέρεται η εποπτεία των νομικών προσώπων του δημοσίου τομέα, εκτός των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, των νομικών τους προσώπων και των συνδέσμων τους, από Υπουργείο σε Υπουργείο ή από Γενική Γραμματεία σε Γενική Γραμματεία και να καθορίζεται κατά τροποποίηση των ισχυουσών διατάξεων, ο βαθμός της εποπτείας, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία άσκησής της είτε για καθένα από αυτά είτε κατά ομάδες.

Μέσω του όρου «επιτελικό κράτος» ο νόμος αποδίδει την **πρωθυπουργοκεντρική και συγκεντρωτική λειτουργία της Κυβέρνησης**. Αυτό όμως αφορά απλώς τον τρόπο που ασκείται η πολιτική εξουσία, ουσιαστικά τις σχέσεις μεταξύ αρχηγού και βασικών στελεχών στο κυβερνητικό κόμμα, την απόλυτη υπαγωγή της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας στον αρχηγό της και πρωθυπουργό. **Μεταφέρει περισσότερες πολιτικές (αλλά και νομικές) ευθύνες απευθείας στον εκάστοτε πρωθυπουργό, χωρίς ενδιάμεσα πρόσωπα.**

Άρθρο 14

Ευθύνη μελών της Κυβέρνησης

και Υφυπουργών

1. Ο Πρωθυπουργός και οι Υπουργοί υπέχουν κοινοβουλευτική ευθύνη για τις πράξεις ή παραλείψεις τους, καθώς επίσης και για πράξεις ή παραλείψεις των Υφυπουργών του Υπουργείου στο οποίο προΐστανται, ακόμα και αν στους Υφυπουργούς αυτούς έχουν ανατεθεί κοινοβουλευτικές αρμοδιότητες και νομοθετική πρωτοβουλία.

2. Τα μέλη της Κυβέρνησης και οι Υφυπουργοί υπέχουν αστική και ποινική ευθύνη, σύμφωνα με το Σύνταγμα.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Άρθρο 35

Αποστολή, λειτουργίες και

βασική διάρθρωση Υπουργείων

1. Τα Υπουργεία έχουν ως **βασική αποστολή την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής** στη βάση των αρχών καλής διακυβέρνησης και χρηστής διοίκησης του άρθρου 18 του παρόντος και στο **πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που τους αναθέτουν το Σύνταγμα και οι νόμοι**.....

Η επίκριση στο επιτελικό κράτος επικεντρώνεται στους άξονες της συνταγματικότητας (υπερσυγκέντρωση εξουσιών στον πρωθυπουργό και υποβάθμιση των υπουργών), της διοικητικής αναποτελεσματικότητας (ενίσχυση της γραφειοκρατίας) και του ανεπαρκούς πολιτικού προσανατολισμού (υποβάθμιση της προγραμματικής λειτουργίας). Αξίζει να επισημανθεί:

* **Πρώτον**, η εσφαλμένη πεποίθηση πως για την αντιμετώπιση των οργανωτικών προβλημάτων του κράτους απαιτείται η δημιουργία νέων δομών ή η προσθήκη καινούργιων αρμοδιοτήτων και όχι ο εξορθολογισμός ή ο ανασχεδιασμός των διαδικασιών επίτευξης των αποτελεσμάτων.

* **Δεύτερον**, ότι υιοθετείται μια παρωχημένη ιεραρχική («από τα πάνω») λογική που αγνοεί ότι ο επιτελικός προγραμματισμός καθίσταται αποτελεσματικότερος εάν τροφοδοτείται με εμπειρίες και απόψεις των κοινωνικών ομάδων που βρίσκονται εγγύτερα προς τα πεδία πολιτικής.

Συμπερασματικά πρόκειται για ένα αμιγώς **πρωθυπουργοκεντρικό συγκεντρωτικό μοντέλο**, όπου σχεδόν **τίποτα δεν γίνεται χωρίς τη γνώση, εντολή του ίδιου του Πρωθυπουργού** τουλάχιστον στα **μείζονος σημασία θέματα και γεγονότα**. Τα μέλη της κυβέρνησης, είναι συνεργάτες του Πρωθυπουργού και όλα κινούνται γύρω από την προεδρία της κυβέρνησεως. Μια **πυραμίδα εξουσίας** στην κορυφή της οποίας είναι η Προεδρία της Κυβέρνησης και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός.

Ο Πρωθυπουργός αποκτά **χωρίς κάποιο θεσμικό αντίβαρο τον απόλυτο έλεγχο του κράτους, με μια «προσωποπαγή παράλληλη δομή»** (επισημαίνεται η απόλυτη διακριτική ευχέρεια του Πρωθυπουργού να αποφασίζει για τη στελέχωσή της), η οποία αποσκοπεί στον απόλυτο έλεγχο της πολιτικής δραστηριότητας υπό το «πρόσχημα του συντονισμού». Διαφαίνεται μια ανατροπή των συνταγματικών ισορροπιών, με εισαγωγή προεδρικών στοιχείων.

Το επιτελικό μοντέλο έχει υπερβολικά πολλές επικαλύψεις αρμοδιοτήτων, καθώς ειδικά στο συντονιστικό επίπεδο συνυπάρχουν πέντε δομές: η Προεδρία της Κυβέρνησης, η Υπηρεσία Συντονισμού κάθε Υπουργείου, η ειδική Γραμματεία Παρακολούθησης Κυβερνητικού Έργου, η Πολιτική Επιτροπή Παρακολούθησης και το εντός της Εθνικής Επιτροπής Διαφάνειας, Εθνικό Συντονιστικό Όργανο. Γύρω από τον Πρωθυπουργό είχε ήδη εγκατασταθεί ένα είδος μικρού «Λευκού Οίκου» («Κυβέρνηση της Κυβέρνησης»).

Ο Πρωθυπουργός επομένως κατά τα ανωτέρω προΐσταται ενός **συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης**, καθώς το Μέγαρο Μαξίμου και η

Προεδρία της κυβέρνησης, είναι η μικρή κεντρική κυβέρνηση, ο πυρήνας λειτουργίας του κράτους, που καθοδηγεί τη μεγάλη- ευρύτερη κυβέρνηση και τον κρατικό μηχανισμό, με επικεφαλής τον Πρωθυπουργό.

Β. Επιτελική ευθύνη

Το επιτελικό κράτος αυτονόητα, κατά λογική αλλά και νομική συνέπεια όπως θα διαφανεί κατωτέρω, συνεπάγεται και **αυξημένη ειδική επιτελική ευθύνη, ποινική και αστική**. Όταν υπεrusγκεντρώνεις αρμοδιότητες και ευθύνες σε ένα κεντρικό σύστημα εξουσίας, γύρω από τον Πρωθυπουργό, τον καθιστάς ευάλωτο και **άμεσα υπεύθυνο** για **πράξεις και παραλείψεις** που δρομολογούνται από τον πυρήνα του επιτελικού κράτους (του οποίου προΐσταται και συντονίζει), οι οποίες ως εντολές, αποφάσεις **διαχέονται προς τον κρατικό μηχανισμό και στους φυσικούς αυτοργούς, ενεργούντες** που υλοποιούν τις κεντρικές επιτελικές εντολές, αποφάσεις.

Οι βασικές αρμοδιότητες του Πρωθυπουργού κατά τα ανωτέρω είναι να: (α) **κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και τις ενέργειες των δημόσιων γενικά υπηρεσιών**, για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, (β) προσδιορίζει επακριβώς την κυβερνητική πολιτική, (γ) **συντονίζει την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής**, (δ) επιλύει τις διαφωνίες ανάμεσα στους Υπουργούς και εντός των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, (ε) εκπροσωπεί την Κυβέρνηση και προεδρεύει στο Υπουργικό Συμβούλιο, (στ) **εποπτεύει για την εφαρμογή της νομοθεσίας από τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα και για τη λειτουργία τους προς το συμφέρον του Κράτους και των πολιτών.**

Επομένως συντονίζει την πολιτική αλλά και τις ενέργειες της κυβέρνησης και των δημοσίων υπηρεσιών, εποπτεύει την **νομιμότητα των ενεργειών από τις υπηρεσίες του δημοσίου τομέα**. Είναι ο **εγγυητής αλλά και παράλληλα υπέγγυος και υπεύθυνος** για το **συντονισμό** και τη **σύννομη λειτουργία** του κράτους και της κυβέρνησης.

Σε όλο αυτό το πλέγμα θεμελιωδών αρμοδιοτήτων συνεπικουρείται από την Προεδρία της Κυβέρνησης. Το **Επιτελικό Κράτος εν τέλει δεν είναι ένα μοντέλο διακυβέρνησης** αλλά μια **κεντρική δομή μέσα στο κράτος**, που εποπτεύει και ελέγχει το κράτος και τις λειτουργίες του.

Κατά τα χρόνια της κυβερνητικής θητείας και Πρωθυπουργίας του κ. Κυριάκου Μητσοτάκη, παρατηρείται όμως ένα **παράδοξο, το οποίο σχετίζεται με το επιτελικό κράτος και τον ίδιο τον πρωθυπουργό**. Το παράδοξο αυτό έγκειται στο γεγονός ότι, παρόλο που ο χαρακτήρας του επιτελικού κράτους και οι λειτουργίες του διαπερνούν το σύνολο της κυβερνητικής πολιτικής, έχοντας σαφώς τον προπεριγραφέντα συγκεντρωτικό - πρωθυπουργοκεντρικό χαρακτήρα, **οι ευθύνες που απορρέουν από τις κυβερνητικές αστοχίες, αποτυχίες δεν αναλαμβάνονται από το επιτελικό κράτος, αλλά διαχέονται στον κρατικό μηχανισμό, ιδίως στα πιο χαμηλόβαθμα στελέχη του**, ακόμα σε απλούς υπαλλήλους της δημόσιας διοίκησης, υπηρεσιών και ενίοτε στους πολίτες.

Έτσι **οι ευθύνες από την κορυφή της κυβερνητικής πυραμίδας διαχέονται προς τη βάση αυτής**, σε υπηρεσιακούς παράγοντες, στελέχη, υπηρεσίες που **φιλτράρουν**

και παρεμποδίζουν την ευθύνη να προσεγγίσει έστω και κατ ελάχιστο την κυβέρνηση και ιδίως τον ίδιο τον Πρωθυπουργό.

Αυτό προφανώς είναι αποτέλεσμα της επικοινωνιακής διαχείρισης, της ισχυρής επιρροής στα ΜΜΕ αλλά και της **στρέβλωσης στην διάκριση των εξουσιών υπό την διαρκή πίεση του επιτελικού κράτους να καταλαμβάνει καθ υπέρβαση χώρο και αρμοδιότητες**, και όχι του ορθού νομικού χαρακτηρισμού και απόδοσης ευθυνών, που έπρεπε να γίνεται σε ένα ευνομούμενο κράτος δικαίου, με ισχυρές αντιστάσεις και δικλείδες.

Αυτό αποτυπώνεται ξεκάθαρα και στην περίπτωση του ΟΠΕΚΕΠΕ και της παράνομης διασπάθισης κοινοτικών ενισχύσεων σε ημετέρους μέσα από μηχανισμούς που ελέγχονταν και συντονίζονταν εντός της επιτελικής κρατικής δομής, καθώς πρόκειται ξεκάθαρα για μια παράνομη συντονισμένη δραστηριότητα, με εμπλεκόμενα πολιτικά και υπηρεσιακά πρόσωπα, με εσωτερική πληροφόρηση, μεθοδεύσεις, πυραμιδωτή δομή λειτουργίας, συνδρομή και κάλυψη.

Ιδίως δε στην υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ, που αφορά στην **διαχείριση κοινοτικών κονδυλίων** ο Πρωθυπουργός της χώρας είχε εκ της θέσεως του, και του ρόλου του στο επιτελικό κράτος που ο ίδιος θεσμοθέτησε, αυξημένη πολιτική, ηθική, νομική υποχρέωση:

- **να διαφυλάξει το διεθνές κύρος και εικόνα της χώρας**, ιδίως εντός της ΕΕ, κύρος που είχε ήδη πληγεί βάναυσα με την χρεοκοπία της Ελλάδας, τα παραποιημένα οικονομικά στοιχεία που αποστέλλονταν στις Βρυξέλλες, την επιβολή των μνημονίων, την τραγική υπόθεση των Τεμπών με τους 57 νεκρούς,

-**να διαφυλάξει την χώρα από νέες κυρώσεις και υπέρογκα πρόστιμα** που θέτουν σε διακινδύνευση την επιβίωση του πρωτογενή τομέα στην Ελλάδα,

-**να διαφυλάξει και εγγυηθεί με κάθε πρόσφορο μέσο τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, αξιοπιστία, στην λειτουργία του κράτους και των εποπτευομένων Οργανισμών** όπως ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Δυστυχώς δεν έπραξε απολύτως τίποτα σε αυτή την κατεύθυνση. Κανένα μέτρο, πρόνοια, παρέμβαση, διαδικασία δεν έλαβε ως επικεφαλής της κυβέρνησης και του επιτελικού κράτους προς άρση της κατάστασης πδιαρκούς και πολυεπίπεδης παρανομίας στον ΟΠΕΚΕΠΕ, προς αποκατάσταση της σύννομης και εύρυθμης λειτουργίας του. Αντίθετα όλοι «οι άνθρωποι του Προέδρου», ανακυκλώνονταν σε θέσεις ευθύνης στην κυβέρνηση και τον κρατικό μηχανισμό, συνεχίζοντας τα ρουσφέτια, τις διευκολύνσεις σε παράνομες πράξεις. Παρά τις αποκαλύψεις, τις καταγγελίες που γίνονταν δημόσια (βλπ Βάρρα, Σημανδαράκο, Τυχεροπούλου κκ).

«Δεν γίνεται τίποτα που να μην το ξέρει ο κ. Μητσοτάκης και να μην υποδεικνύεται από τον κ. Μητσοτάκη. Για τον τελευταίο διοικητή νοσοκομείου έχει άποψη το Μαξίμου. Τίποτε δεν γίνεται εάν δεν περάσει από το Μαξίμου», δήλωσε ο πρώην υπουργός της ΝΔ και νυν ανεξάρτητος βουλευτής, [Μάριος Σαλμάς](#) για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

«Τα είχα πει στην ΚΟ. Μέσα σε αυτά που του είχα πει ήταν οι αγροτικές επιδοτήσεις. Αντί να διορθώσει και να στρίψει το καράβι δεν έγινε τίποτα. Εάν δεν υπήρχε Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν θα ξέραμε τίποτα. Και το μεγάλο σκάνδαλο [ΟΠΕΚΕΠΕ](#) ανήκει σε μία σειρά θεμάτων που κακοδιαχειρίζεται αυτή η

κυβέρνηση. Δεν χρειάζεται καμία συζήτηση, έχουμε γίνει ρεζίλι διεθνώς. Πώς θα δει ο Μητσοτάκης τον Μακρόν και τον Στάρμερ; Αυτοί όλοι γνωρίζουν τι γίνεται στην Ελλάδα επί Μητσοτάκη: υποκλοπές, Τέμπη, παραβίαση προσωπικών δεδομένων, ΟΠΕΚΕΠΕ σήμερα, αύριο μπορεί να είναι συμβάσεις στο υπουργείο Μετανάστευσης για τη σίτιση. Δεν τελειώσαμε. Όσο παραμένει ο Κυριάκος Μητσοτάκης στην κυβέρνηση θα είμαστε θέμα, η Ελλάδα θα είναι μία απέραντη δικογραφία», ανέφερε σε συνέντευξή του στο Kontra.

Κατά τον Μάριο Σαλμά: «Θα έπρεπε να είχε παραιτηθεί ο κύριος Μητσοτάκης. Γνώριζε για όλα και γι' αυτό τον κ. Βορίδη δεν τον πήρε τυχαία από το υπουργείο Γεωργίας. Έχουμε έναν πρωθυπουργό που ορίζει σε 5 χρόνια 5 υπουργούς Γεωργίας και αυτοί με τη σειρά τους καθ' υπόδειξη Μαξίμου διορίζουν έξι διοικητές στον ΟΠΕΚΕΠΕ... Το Μαξίμου στο επιτελικό κράτος τα ελέγχει όλα».

«Όταν έχεις τόση συχνή αλλαγή υπουργών ή προέδρων οργανισμών σημαίνει είτε ότι είναι αποτυχημένοι άρα είσαι κακός διοικητής του κράτους, είτε είναι καλοί και για κάποιον λόγο τους αλλάζεις», πρόσθεσε.

Προσωπική σχέση με πρόσωπα κλειδιά στην απάτη- Απόλυτη γνώση

Είναι κοινό μυστικό στην Κρήτη ότι τίποτα στο νησί δεν κινείται χωρίς την γνώση και την έγκριση του Κ. Μητσοτάκη, του στενού του οικογενειακού κύκλου, των έμπιστων ανθρώπων και κομματάρχων του.

α) Ο Λευτέρης Αυγενάκης είναι άνθρωπος στενά συνδεδεμένος με την οικογένεια του Πρωθυπουργού, καθώς μάλιστα είχε πιστά πολιτικά ακολουθήσει την Ντόρα Μπακογιάννη όταν είχε αποχωρήσει από τη ΝΔ και είχε ιδρύσει το δικό της κόμμα (2010 ως το 2012 είχε προσχωρήσει στη Δημοκρατική Συμμαχία), όντας ένας από τους πιο έμπιστους ανθρώπους της στην Κρήτη, από το πολιτικό γραφείο του οποίου τακτοποιούνται σχεδόν όλα τα κομματικά ρουσφέτια και διευθετώνται τα δύσκολα θέματα. Στο Ηράκλειο το γνωρίζουν άπαντες.

Τον Απρίλιο 2016 εκλέχθηκε **Γραμματέας Πολιτικής Επιτροπής της ΝΔ**. Στο 12ο Συνέδριο της ΝΔ η οργανωτική επιτροπή εισηγήθηκε την ανανέωση της θητείας και στην πρώτη συνεδρίαση της νέας Πολιτικής Επιτροπής ο Λευτέρης Αυγενάκης επανεξελέγη Γραμματέας της ΝΔ. Τον Ιούλιο του 2019 ο Λευτέρης Αυγενάκης ανέλαβε καθήκοντα υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Διατέλεσε υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από τις 27 Ιουνίου 2023 έως τις 14 Ιουνίου 2024.

Ο Λ. Αυγενάκης, παρά τα πολλά παράπονα από το σύνολο σχεδόν του αθλητικού κόσμου, (σε διαμάχη με όλες τις μεγάλες ΠΑΕ και ΚΑΕ, με την ΕΠΟ για το αυτοδιοίκητο του ποδοσφαίρου, την UEFA. Ενδεικτικά υποθέσεις με τον Σαββίδη του ΠΑΟΚ, τον Γιαννακόπουλο της ΚΑΕ του Παναθηναϊκού. Τη σύγκρουση με τον Β. Μαρινάκη, πολλά προβλήματα με τις μικρότερες κατηγορίες, τις αποτυχημένες προσπάθειες να ελέγξει τις αθλητικές ομοσπονδίες) κατά τη θητεία του ως Υφυπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, **όχι μόνο δεν παραγκωνίστηκε αλλά αναβαθμίστηκε σε Υπουργό και το ΥΠΑΑΤ**. Επί της θητείας του ως Υφυπουργός Αθλητισμού δημιουργήθηκε η πρώτη μεγάλη κρίση στην κυβέρνηση όταν τινάχτηκε στον αέρα το ελληνικό

πρωτάθλημα. Παρ όλα αυτά, ως άνθρωπος της οικογένειας Μητσοτάκη διαχρονικά, για να διασωθεί πολιτικά μετακινήθηκε σε άλλο Υπουργείο.

Δεξί χέρι λοιπόν ως γραμματέας της ΝΔ με το νεοεκλεγμένο τότε πρόεδρο της, τον Κ.Μητσοτάκη, απ την περίοδο που ήταν ακόμα αξιωματική αντιπολίτευση, και δύο φορές υπουργός των κυβερνήσεων του (Κ. Μητσοτάκη). Ένας άνθρωπος με έντονη επαφή με το πρωθυπουργικό περιβάλλον και τον ίδιο τον Πρωθυπουργό.

Σύμφωνα με την «Καθημερινή», και όσον αφορά την κατάθεση του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, Βαγγέλη Σημανδαράκου, κατά πληροφορίες, ο ίδιος φέρεται να αναφέρει πως κατά τη διάρκεια της θητείας του «δεσμεύτηκαν κατόπιν ελέγχων 6.000 περίπου ΑΦΜ». Όπως φέρεται να αναφέρει ο κ. Σημανδαράκος, η πίεση για τους ΑΦΜ ήταν πολύ μεγάλη τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ:

*«Τον Οκτώβριο του 2023 η πίεση έγινε αφορητή από τον κ. Αυγενάκη επειδή **δεν πληρώθηκαν και πάλι οι 6.000 ΑΦΜ** και τη μετέφερε και σε άλλους στην κυβέρνηση. Είδα ότι πλέον δεν ήταν ασφαλές το περιβάλλον για να κάνω σωστά τη δουλειά μου και **ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε κινδύνους**»,* φέρεται πως κατέθεσε, ενώ σε άλλο σημείο αναφέρει:

*«Από τα μέσα Νοεμβρίου, η πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλει την παραίτησή τους **καθ' υπόδειξη και κατόπιν πίεσεως του Στρατάκου με εντολή Αυγενάκη**. Ο Στρατάκος μου έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις λέγοντάς μου **ότι πρέπει να παραιτηθώ**. Μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας, υπέβαλα την παραίτησή μου εξαναγκαζόμενος σε έξοδο από τον οργανισμό. Στη συνέχεια, **ο Μπαμπασίδης με νέους διευθυντές προχώρησε σε αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ. Ενώ τα ευρήματα ήταν ξεκάθαρα στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος, συνάντησα συντονισμένη αντίσταση απέναντι σε κάθε προσπάθεια να διερευνηθεί υπόθεση και να αναζητηθούν οι ευθύνες**».*

Ο Λ. Αυγενάκης δεν ενεργούσε αυτοβούλως στις παρατυπίες με τις ενισχύσεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ιδίως ως προς τα βοσκοτόπια και τις ενισχύσεις στην Κρήτη, την αποδέσμευση των ΑΦΜ. Ήταν σε γνώση του ίδιου του Πρωθυπουργού στο πλαίσιο του πολιτικού σχεδίου ελέγχου της γαλάζιας Κρήτης.

β) Ο **Μάκης Βορίδης** μετά τη νίκη της Νέας Δημοκρατίας στις βουλευτικές εκλογές του 2019 και τον σχηματισμό κυβέρνησης από τον Κυριάκο Μητσοτάκη, τοποθετήθηκε **Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Και Τροφίμων**. Με τον ανασχηματισμό της κυβέρνησης Μητσοτάκη τον Ιανουάριο του 2021, μετακινήθηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και διορίστηκε Υπουργός Εσωτερικών. Μετά τις εκλογές του Ιουνίου του 2023 διορίστηκε Υπουργός Επικρατείας στη νέα κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη. Του ανατέθηκε η εκπροσώπηση του πρωθυπουργού όταν εκείνος δεν μπορεί να παραστεί στη Βουλή. Τον Απρίλιο του 2024 ανέλαβε επίσης αρμοδιότητες σχετικές με τη ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας της κυβέρνησης και τον προγραμματισμό του νομοθετικού έργου. Με τον ανασχηματισμό του Μαρτίου του 2025 διορίστηκε Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου.

γ) Γρηγόριος Βάρρας. Με βάση το βιογραφικό του πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ **Γρηγόριου Βάρρα** από 19/11/2019 έως 10/11/2020 ορίστηκε **Πρόεδρος Δ.Σ. ΟΠΕΚΕΠΕ**. (ΦΕΚ 975 ΤΕΥΧΟΣ Υ.Ο.Δ.Δ 19 Νοεμβρίου 2019). Η θητεία ήταν με βάση το ανωτέρω ΦΕΚ ήταν τριετής. Παραιτήθηκε (ΦΕΚ 941 ΤΕΥΧΟΣ Υ.Ο.Δ.Δ 10

Νοεμβρίου 2020), από τη θέση αυτή. Στη συνέχεια ορίστηκε σύμβουλος του Πρωθυπουργού με καθήκοντα για το πρωτογενή τομέα και τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος. Μέλος της Επενδυτικής Επιτροπής του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΦΕΚ Β' Αρ. Φύλλου 4294 27 Νοεμβρίου 2019) 2.8. Στη Προεδρία της Κυβέρνησης ως σύμβουλος Πρωθυπουργού Από 11/11/2020 έως σήμερα ορίστηκε Σύμβουλος Πρωθυπουργού (ΦΕΚ 994 ΤΕΥΧΟΣ Υ.Ο.Δ.Δ.26/11/2020.) σε θέματα πρωτογενούς τομέα και τη διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος.

Για τον εξαναγκασμό του σε παραίτηση από την θέση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ δήλωσε στην ένορκη κατάθεση του: «Θεωρώ ότι οι λόγοι είναι επειδή μεριμνούσα αποκλειστικά για τα συμφέροντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, των αγροτών, τη νομιμότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών... Επειδή έδωσα εντολές ελέγχων για ενισχύσεις που δίνονταν χωρίς νόμιμες προϋποθέσεις.... Όλα αυτά ενόχλησαν και προκάλεσαν τις έντονες αντιδράσεις ενός συστήματος τόσο εντός όσο και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ που ήλεγχε τον οργανισμό και επεδίωκε την απομάκρυνση μου».

Τον Οκτώβριο του 2024, στον ιστότοπο Banking News, ο κ. Βάρρας δήλωνε: «ζήτησε τη παραίτησή μου (ο Μ.Βορίδης) για ένα πολύ απλό λόγο γιατί έκανα άριστα τη δουλειά μου και δεν ήμουν "πλαστικός, εύκαμπτος", αλλά πολύ τεχνοκράτης απέναντι σε αυτούς που ήθελαν να κάνουν τα "παιχνίδια"...».

Μετά την παραίτηση του όμως, άμεσα μετακινήθηκε δίπλα στον Πρωθυπουργό ως Σύμβουλος του. Και ο ίδιος ο Μ. Βορίδης μετά τον ανασχηματισμό του 2021 μετακινείται από το ΥΠΑΑΤ στο Υπουργείο Εσωτερικών και μετά τις εκλογές του 2023 τοποθετείται Υπουργός Επικρατείας και αποκτά ενισχυμένες αρμοδιότητες ως δεξί χέρι του Πρωθυπουργού.

Αλήθεια ο Πρωθυπουργός που πήρε ως σύμβουλο του τον κ. Βάρρα ευθύς μόλις τον είχε εξαναγκάσει σε παραίτηση ο Υπουργός ΑΑΤ κ. Βορίδης, δεν τον ρώτησε για τους λόγους που εκδιώχθηκε, τις καταστάσεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ, τους ελέγχους, τις παρατυπίες, όσα δημόσια κατήγγειλε; Ούτε ο ίδιος ως σύμβουλος του για θέματα πρωτογενούς τομέα δεν τον ενημέρωσε για τα όσα τραγελαφικά και παράτυπα είχε ο ίδιος εντοπίσει το προηγούμενο διάστημα ως Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ;

Και εν συνεχεία ούτε το δεξί του χέρι ο Υπουργός Επικρατείας τον ενημέρωσε για το τι είχε συμβεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ και για τις δημόσιες καταγγελίες και υπαινιγμούς του πρωθυπουργικού συμβούλου;

Είναι προφανές ότι όλο αυτό το διαμορφωμένο επί χρόνια πλαίσιο σχέσεων, θέσεων και διαδρομών δεν δικαιολογεί με την κοινή λογική του μέσου συνετού ανθρώπου την άγνοια του Πρωθυπουργού.

Γνώριζε απόλυτα τι γινόταν και μάλιστα αναβάθμιζε και αξιοποίησε και τον Μ. Βορίδη και τον Γ. Βάρρα, εγκρίνοντας προφανώς τα έργα και ημέρες τους. Κατ'ελάχιστον είναι προφανές ότι γνώριζε, ανεχόταν και επέτρεπε προς ψηφοθηρία τέτοιες παράνομες συμπεριφορές και μεθοδεύσεις. Όλα λειτουργούσαν στο πλαίσιο των πολιτικών επιλογών του, των θεμελιωμένων σχέσεων εμπιστοσύνης και μυστικότητας, και του πρωθυπουργοκεντρικού επιτελικού κράτους υπό την υψηλή επιστασία και οδηγίες του.

Μένει να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά το τυχόν μείζον, εφόσον προκύψουν αποδεικτικά στοιχεία από τις δικογραφίες που θα διερευνηθούν. Αν στην πραγματικότητα δεν γνώριζε απλά. Αν ο ίδιος ήταν ο επιτελικός νους και οι συνεργάτες του οι εκτελεστικοί του βραχίονες

Δ). Δέον επίσης να τονιστεί επί πλέον των όσων ανωτέρω επισημαίνω 'ότι ο πρωθυπουργός πλην των ως άνω και κατωτέρω καταγεγραμμένων είχε και έχει ως Υπουργό παρά τω πρωθυπουργώ και τον Γεώργιο Μυλωνάκη , ο οποίος , κατά τα κατατεθέντα από αυτόν στην Εξεταστική Επιτροπή ζήτησε από τον Γεώργιο Βάρρα , εξειδικευμένο συνεργάτη της Προεδρίας της Κυβερνήσεως να συντάξει «ένα απλό και άτυπο ενημερωτικό σημείωμα τεχνικής φύσεως» για όσα έχουν δημιουργηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Το ζήτησε από τον κ. Βάρρα που υπήρξε και υπάρχει μετά από όσο είχαν δημιουργηθεί μεταξύ αυτού και του πρώην Υπουργού κ. Βορίδη. Γι αυτό το υποτιθέμενο πρόχειρο άτυπο και απλό σημείωμα ο κ. Μυλωνάκης είχε αρνηθεί να το χορηγήσει τόσο στην κ. Ζωή Κωνσταντοπούλου όσο και στον κ. Καραμέρο, πρόεδρο κόμματος και βουλευτή αντίστοιχα, επειδή «προοριζόταν αποκλειστικά προς εσωτερική χρήση και το έλαβε μέσω διαδικτυακής εφαρμογής στον κινητό του τηλέφωνο την 15^η Ιουνίου.» Αυτό το κατά τα άλλα απλό και πρόχειρό σημείωμα αποτελείται από 40 φύλλα ήτοι 80 σελίδες , απολύτως δομημένο με πρόλογο, κυρίως θέμα και συμπεράσματα-προτάσεις. Αυτό το έγγραφο ο Υφυπουργός Μυλωνάκης το κράτησε για τον εαυτό του. Δεν το έδωσε στο πρωθυπουργό. Σας αντιγράφω την κατάθεση του κ. Μυλωνάκη ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής . Σας αντιγράφω εδώ τόσο την από 6-6-2025 ενημερωτικό σημείωμα που δεν καταγράφει τον αποδέκτη και δεν φέρει αριθμό πρωτοκόλλου. Επίσης σας αντιγράφω και το με αρθ. Πρωτ. 5/6-10-2025 έγγραφο του Υφυπουργού παρά τω πρωθυπουργώ κ. Μυλωνάκη με το οποίο απέστειλε στην Εξεταστική το παραπάνω «σημείωμα»- δημόσιο έγγραφο:

ΑΠ74 / 6.10.2025

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΡΑ ΤΩ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩ

Αθήνα, 06/10/2025

Α.Π.: 05

Προς τον Πρόεδρο
της Εξεταστικής Επιτροπής,
κ. Ανδρέα Νικολακόπουλο

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Σε συνέχεια του υπ' αριθμ. πρωτ. 15/25-09-2025 εγγράφου σας και των συνημμένων εγγράφων αυτού και δή του υπ' αριθμ. πρωτ. 23/24.09.2025 εγγράφου του Βουλευτή Επικρατείας της Πλεύσης Ελευθερίας, κ. Αλέξανδρου Καζαμιά.

Σε συνέχεια, επίσης, της υπ' αριθμ. πρωτ. 03/01.10.2025 επιστολής μου προς εσάς, με την οποία δήλωσα ότι τίθεται, αυτονόητα και ανεπιφύλακτα, στην διάθεση της Επιτροπής, προκειμένου να καταθέσω στο πλαίσιο του θεσμικού μου ρόλου, ως Υφυπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ, με πρωταρχικό σκοπό τη συνδρομή στην άσκηση του έργου της, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ. 9270/6530/11.09.2025 απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής (όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. 9435/6529/18.09.2025 απόφαση) «για τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί ένα αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας».

Μολονότι, όπως έχω επισημάνει κατ' επανάληψη ήδη την 1^η-09-2025 καθώς και την 22^η-09-2025, σε απαντήσεις που έδωσα στη Βουλή στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, (κατόπιν αφενός της με αριθμ. πρωτ. 1254/25.08.2025 επίκαιρης ερώτησης του Βουλευτή του Σύριζα-Προοδευτική Συμμαχία κ. Γεωργίου Καραμέρου και αφετέρου της με αριθμ. πρωτ. 1352/15-09-2025 επίκαιρης ερώτησης της Προέδρου της Κ.Ο. της Πλεύσης Ελευθερίας, κ. Ζωής Κωνσταντοπούλου), καθώς και σε δημόσιες αναρτήσεις μου, ουδέποτε έλαβα κάποιο «υπόμνημα» ή οιοδήποτε άλλο έγγραφο, αλλά ένα απλό και άτυπο ενημερωτικό σημείωμα τεχνικής φύσεως από εξειδικευμένο συνεργάτη της Προεδρίας της Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει αρκετά ζητήματα οργανωτικής φύσεως.

Επειδή, ωστόσο, κατά την άσκηση των καθηκόντων μου, παραμένω απόλυτα προσηλωμένος, όπως έπραττα πάντα, με συνέπεια, υψηλό αίσθημα ευθύνης και απόλυτο σεβασμό στην αρχή της διαφάνειας και με αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητά μου την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος.

Κατόπιν των ανωτέρω, σας διαβιβάζω, προκειμένου να τεθεί στη διάθεση των μελών της Επιτροπής, το άτυπο «Ενημερωτικό Σημείωμα για ΟΠΕΚΕΠΕ» που φέρει ημερομηνία 6.6.2025 του Καθηγητή Γεωπονικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Γρηγορίου Βάρρα, αποσπασμένου συνεργάτη στη Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το οποίο, όπως έχω επανειλημμένως επισημάνει σε όλες τις δημόσιες τοποθετήσεις μου, προοριζόταν αποκλειστικά προς εσωτερική χρήση και έλαβα μέσω διαδικτυακής εφαρμογής στο κινητό μου τηλέφωνο την 15^η Ιουνίου 2025.

Με εκτίμηση,

Γεώργιος Μυλωνάκης

Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ

Συνημμένα Φύλλα: (40)

Ενημερωτικό σημείωμα για ΟΠΕΚΕΠΕ

Γρηγόριος Νικ. Βάρρας
Καθηγητής Γεωπονικής Σχολής
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Αθήνα 6/6/2025

I. Ιστορικό

1. Με τις διατάξεις του άρθρου **13 παρ. 1** του **Ν. 2637/1998**, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 3508/2006, ιδρύθηκε ο **“Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων”** (εφεξής ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Γεωργίας (νυν Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων) και έχει ως σκοπό την διαχείριση των πιστώσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Αναπτύξεως και του Ευρωπαϊκού Αλιευτικού Ταμείου, την πρόληψη και την πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος των παραπάνω πιστώσεων και την ανάκτηση των χρηματικών ποσών, που καταβλήθηκαν παρανόμως ή αχρεωστήτως.
2. Με την υπ’ αριθ. **271562/2002** απόφαση του Υπουργού Γεωργίας εγκρίθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμός Πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων και με την υπ’ αριθ. 28125/2008 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων εγκρίθηκε ο Κανονισμός Διαδικασιών Ελέγχων, τους οποίους διενεργεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ κατά την διαχείριση των κοινοτικών ενισχύσεων.
3. Με τα άρθρα **67 παρ. 1** και **68 παρ. 1 και 2** του Κανονισμού (ΕΕ) **1306/2013** προβλέπεται ότι κάθε κράτος μέλος συγκροτεί και διαχειρίζεται ένα **Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχειρίσεως και Ελέγχου των Ενισχύσεων** (εφεξής **ΟΣΔΕ**), το οποίο περιλαμβάνει:
 - a) ηλεκτρονική βάση δεδομένων
 - b) σύστημα αναγνώρισεως αγροτεμαχίων,
 - c) σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής των δικαιωμάτων ενισχύσεως, (δ) αιτήσεις ενισχύσεως και αιτήσεις πληρωμής,

- d) ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου,
- e) ενιαίο σύστημα καταγραφής της ταυτότητας κάθε δικαιούχου, που υποβάλλει αίτηση ενισχύσεως ή πληρωμής, και, κατά περίπτωση, σύστημα αναγνωρίσεως και καταγραφής των ζώων.

Περαιτέρω, με τα άρθρα 68 παρ. 1 και 2, 72 και 74 του ιδίου Κανονισμού 1306/2013 προβλέπεται ότι ουσιώδη μέρη του ΟΣΔΕ είναι:

- i. το σύστημα υποδοχής των αιτήσεων των δικαιούχων ενισχύσεων και
- ii. το σύστημα ελέγχου των αιτήσεων

και με τα άρθρα 24 επ. του Κανονισμού 809/2014 προβλέπεται ότι η αρμοδία εθνική αρχή του ΟΣΔΕ, δηλαδή ο ΟΠΕΚΕΠΕ, διενεργεί όλους τους αναγκαίους ελέγχους (διοικητικούς, επιτοπίους, διασταυρωτικούς, οριζοντίους, κλπ), ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική επαλήθευση

- a) της ορθότητας και της πληρότητας των πληροφοριών, που παρέχονται στην αίτηση ενισχύσεως, στην αίτηση στηρίξεως ή στην αίτηση πληρωμής,
- b) της συμμόρφωσης σε όλα τα κριτήρια επιλεξιμότητας, στις δεσμεύσεις και σε άλλες υποχρεώσεις, που συνδέονται με το σχετικό καθεστώς ενισχύσεως και
- c) των απαιτήσεων και των προτύπων, που σχετίζονται με την πολλαπλή συμμόρφωση.

4. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει εκπονήσει ήδη από το έτος 2010 και διαχειρίζεται ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχειρίσεως των Ενισχύσεων, δηλαδή ένα πλήρες πληροφοριακό σύστημα εξοπλισμού και λογισμικού (hardware και software), μέσω του οποίου γίνονται η υποβολή των αιτήσεων ενισχύσεως των αγροτών, οι έλεγχοι, η αποσφαλμάτωση, η διόρθωση και η οριστικοποίηση των ενισχύσεων είτε απ' ευθείας από τους ιδίους τους αγρότες διαδικτυακά (online) είτε από φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), που έχουν πιστοποιηθεί ειδικώς προς τούτο από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και αρχικώς ονομάζοντο "Φορείς Α" και "Φορείς Β" και σήμερα ονομάζονται "Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων" (ΚΥΔ).

5. Μέχρι το 2013, το ΟΣΔΕ, μέσω του οποίου καταβάλλεται ετησίως ποσό 3 δισ. Ευρώ περίπου, λειτουργούσε μονοπωλιακώς μέσα από ένα απολύτως “κλειστό” σύστημα, που είχε δύο πυλώνες (α) την Κοινοπραξία ΠΑΣΕΓΕΣ - NEUROPUBLIC A.E., η οποία με απευθείας ανάθεση από το Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων και από τον ΟΠΕΚΕΠΕ εκτελούσε την τεχνική υποστήριξη του ΟΣΔΕ και (β) τις συνεταιριστικές οργανώσεις – μέλη της ΠΑΣΕΓΕΣ, μέσω των οποίων υπεβάλλοντο οι αιτήσεις ενισχύσεων.
6. Όπως ήταν φυσικό το εν λόγω “κλειστό” κύκλωμα προκάλεσε σοβαρές αντιδράσεις τόσο από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και από πολλούς φορείς του ιδιωτικού τομέως (γεωπόνους, μελετητικές εταιρίες, Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, Πανελλήνια Ομοσπονδία Γεωπόνων κλπ.), οι οποίοι ζητούσαν την απελευθέρωση της διαχείρισης του ΟΣΔΕ.

Περί τα τέλη του 2013 ο ΟΠΕΚΕΠΕ αποφάσισε να απελευθερώσει το σύστημα υποδοχής των αιτήσεων των αγροτών και να εφαρμόσει ένα νέο σύστημα, που θα προέβλεπε πιστοποίηση φορέων υποδοχής των αιτήσεων σε όλη την ελληνική επικράτεια. Τότε έγιναν πολλές συσκέψεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ και στο Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων, για τον τρόπο με τον οποίο θα εγένετο η απελευθέρωση του ΟΣΔΕ με την συμμετοχή φορέων του ιδιωτικού τομέως. Κατά τις συσκέψεις αυτές ο ΟΠΕΚΕΠΕ και η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων ορμώμενοι από ιδεολογικές αγκυλώσεις και από ίδια συμφέροντα, αναζητούσαν εναγωνίως τρόπους συμμετοχής στην διαχείριση του ΟΣΔΕ του διδύμου “NEUROPUBLIC ΑΕ” και ΠΑΣΕΓΕΣ, που μέχρι τότε μονοπωλούσαν το ΟΣΔΕ.

7. Τελικά, μετά από πολλές συσκέψεις, η τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων και οι παράγοντες του μέχρι τότε μονοπωλίου NEUROPUBLIC ΑΕ – ΠΑΣΕΓΕΣ κατέληξαν στο ακόλουθο σχήμα:

- α) Ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα απελευθερώνει μεν την διαχείριση του ΟΣΔΕ με την συμμετοχή των φορέων του ιδιωτικού τομέα αλλά θα ανέθετε την συντήρηση του ΟΣΔΕ στην NEUROPUBLIC ΑΕ και θα προσελάμβανε έναν “Φορέα Συντονισμού” όλων των φορέων του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος θα προήρχετο από τις συνεταιριστικές οργανώσεις, θα προσεδίδετο σ’ αυτόν ένας συντονιστικός ρόλος στο ΟΣΔΕ και αυτός θα εισέπραττε αμοιβές από τους άλλους φορείς.

- b) Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν θα κατέβαλε αμοιβές στον Φορέα Συντονισμού, ακόμη κι αν ο τελευταίος θα παρείχε υπηρεσίες στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά η αμοιβή αυτή θα μετετίθετο στους άλλους φορείς, οι οποίοι θα υπεχρεούντο να καταβάλλουν στον Φορέα Συντονισμού αμοιβές με βάση “συμβάσεις συνεργασίας” επταετούς διάρκειας, που θα συνήπταν υποχρεωτικώς μαζί του.
- c) Επειδή η ΠΑΣΕΓΕΣ κατέρρεε ως τριτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση και δεν μπορούσε να παίξει τον ρόλο του Φορέα Συντονισμού, θα ιδρύετο μία ανώνυμη εταιρία με την συμμετοχή μελών της ΠΑΣΕΓΕΣ, δηλαδή αγροτικών συνεταιρισμών, της Αγροτικής Τραπέζης και της NEUROPUBLIC ΑΕ, και η νέα αυτή εταιρία θα οριζότο Φορέας Συντονισμού του ΟΣΔΕ.
- d) Για να ελέγξουν την διαχείριση του ΟΣΔΕ συμφώνησαν ότι η σχετική πρόσκληση του ΟΠΕΚΕΠΕ θα διαχωρίζει τους φορείς υποδοχής των αιτήσεων σε Φορείς Α βαθμού, δηλαδή φορείς υποδοχής των αιτήσεων, και σε Φορείς Β βαθμού, δηλαδή φορείς υποδοχής των αιτήσεων και αποσφαλμάτωσης των αιτήσεων, και θα προβλέπει ότι οι Φορείς Β βαθμού θα αποτελούν μέλη ενός σχήματος, το οποίο θα καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επιφανείας, ότι οι Φορείς αυτοί θα διοικούνται και θα εκπροσωπούνται από τον Κεντρικό Φορέα Συντονισμού, με τον οποίο οι Φορείς Β βαθμού θα πρέπει να έχουν συνάψει υποχρεωτικώς συμβάσεις συνεργασίας επταετούς διάρκειας (2014-2020), και ότι ως Φορέας Συντονισμού θα πιστοποιηθή εκείνος που θα συνδέεται με τους περισσότερους πιστοποιημένους Φορείς Β που θα καλύπτουν το σύνολο της επικρατείας.
- e) Για να ελέγξουν τους Φορείς Α βαθμού συμφώνησαν ότι η σχετική πρόσκληση του ΟΠΕΚΕΠΕ θα προβλέπει ότι και οι φορείς αυτοί θα συνάψουν με τον Φορέα Συντονισμού υποχρεωτικώς “συμβάσεις συνεργασίας” επταετούς διάρκειας (2014-2020).
- f) Για να αποφύγουν κάθε κίνδυνο ελέγχου για τον σχεδιασμό αυτό συμφώνησαν ότι ο Φορέας Συντονισμού θα πληρώνεται από τους Φορείς Α βαθμού και τους Φορείς Β βαθμού με βάση τις εν λόγω συμβάσεις συνεργασίας, μολονότι ο Φορέας Συντονισμού υποτίθεται ότι προκρίθηκε για να διευκολύνει το έργο του ΟΠΕΚΕΠΕ και να προσφέρει υπηρεσίες σ’ αυτόν.

Για να δικαιολογήσουν δε την πληρωμή αμοιβών από τους Φορείς Α και Β βαθμού στον Φορέα Συντονισμού προέβλεψαν ότι δήθεν ο Φορέας Συντονισμού θα προσφέρει κάποιες υπηρεσίες στους Φορείς Α και Β βαθμού.

8. Με το ανωτέρω σχέδιο:

- a. Επιτυγχάνετο ο απόλυτος έλεγχος της διαχείρισης του ΟΣΔΕ από τις συνεταιριστικές οργανώσεις και τον όμιλο NEUROPUBLIC αφού αυτοί που θα μπορούσαν, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, να συγκροτήσουν ένα σχήμα Φορέων Β βαθμού, που να καλύπτει το σύνολο της επικρατείας, ήταν μόνον οι συνεταιριστικές οργανώσεις, οι οποίες είχαν έτοιμη την υποδομή, την άμεση διασύνδεση και την ετοιμότητα προς τούτο.
- b. Προσεδίδετο στον Φορέα Συντονισμού, που κατ' ανάγκην θα προήρχετο από τις συνεταιριστικές οργανώσεις, ένας συντονιστικός ρόλος στο ΟΣΔΕ και αυτός θα εισέπραττε αμοιβές από τους Φορείς Α βαθμού και από τους Φορείς Β βαθμού, και μάλιστα επί τη βάσει "συμβάσεων συνεργασίας" επταετούς διάρκειας, που υποχρεωτικώς αυτοί θα συνήπταν μαζί του χωρίς εν τοις πράγμασι αυτός να παρέχει σ' αυτούς καμία υπηρεσία.
- c. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν θα κατέβαλε αμοιβές στον Φορέα Συντονισμού ακόμη και αν ο τελευταίος θα παρείχε υπηρεσίες στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά η αμοιβή αυτή θα μετετίθετο στους Φορείς Α και Β βαθμού, οι οποίοι θα υπεχρεούντο να καταβάλλουν στον Φορέα Συντονισμού αμοιβές με βάση τις "συμβάσεις συνεργασίας" επταετούς διάρκειας, που υποχρεωτικώς θα συνήπταν μαζί του.
- d. Οι Φορείς Β βαθμού (δηλαδή οι συνεταιριστικές οργανώσεις) θα διεδραμάτιζαν τον σημαντικώτερο ρόλο στην διαχείριση του ΟΣΔΕ αφού θα συμμετείχαν τόσο στην υποδοχή των αιτήσεων ενισχύσεως όσο και στην αποσφαλμάτωσή τους και θα εισέπρατταν πολύ μεγαλύτερες αμοιβές από τους Φορείς Α βαθμού, ο ρόλος των οποίων περιοριζότο μόνον στη υποδοχή των αιτήσεων.
Τούτο δε γιατί:
 - i. οι Φορείς αυτοί ως συνεταιριστικές οργανώσεις είχαν εξασφαλισμένη πελατεία τα μέλη του,

- ii. οι αγρότες θα προσέτρεχαν στους Φορείς Β, που θα τους εξασφάλιζαν όχι μόνον την υποδοχή των αιτήσεών τους αλλά και την αποσφαλμάτωσή τους και την οριστικοποίησή τους, και
 - iii. οι ανωτέρω εργασίες απέδιδαν μεγαλύτερες αμοιβές από την υποδοχή των αιτήσεων.
- e. Οι Φορείς Α βαθμού (δηλαδή οι φορείς του ιδιωτικού τομέα) για να πιστοποιηθούν θα έπρεπε προηγουμένως να συνάψουν με τον Φορέα Συντονισμού υποχρεωτικώς "συμβάσεις συνεργασίας" επταετούς διάρκειας και να πληρώνουν σ' αυτόν αμοιβές για υπηρεσίες, που δεν θα προσέφερε σ' αυτούς.
- f. Οι Φορείς Β βαθμού (δηλαδή οι συνεταιριστικές οργανώσεις) για να πιστοποιηθούν θα έπρεπε προηγουμένως να συνάψουν με τον Φορέα Συντονισμού υποχρεωτικά "συμβάσεις συνεργασίας" επταετούς διάρκειας και να πληρώνουν σ' αυτόν αμοιβές για υπηρεσίες, που δεν θα παρείχε σ' αυτούς.
- g. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα απέφευγε την διενέργεια διεθνούς ανοικτού δημοσίου διαγωνισμού διότι, εάν πλήρωνε αυτός αμοιβές στον "Φορέα Συντονισμού", θα έπρεπε να συναφθή δημοσία σύμβαση παροχής υπηρεσιών η οποία, κατά νόμον, απαιτεί την προηγουμένη διενέργεια διαγωνισμού, κατά τα ανωτέρω, και μ' αυτό τον τρόπο ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα απέφευγε την εμπλοκή τρίτων στον ανωτέρω σχεδιασμό, που θα είχε ως συνέπεια την αναίρεση του σχεδίου.
9. Κατόπιν τούτου, στις 22.1.2014 ιδρύθηκε η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ", με μετόχους της την εταιρία "NEUROPUBLIC ΑΕ" (με ποσοστό συμμετοχής 45,001%), την εταιρία "ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΕ" η οποία ήταν αρχικά θυγατρική της Αγροτικής Τραπέζης και, εν συνεχεία, έγινε θυγατρική της Τραπέζης Πειραιώς (με ποσοστό συμμετοχής 30%), και 25 συνεταιριστικές οργανώσεις (με ποσοστό συμμετοχής 24,999%).
- Σκοπός της εν λόγω εταιρίας είναι:
- a) η παροχή και εμπορία ψηφιακών υπηρεσιών, εφαρμογών πληροφορικής και εξειδικευμένου λογισμικού και υλικού μέσω ψηφιακής πλατφόρμας σε αγροτικές

- δραστηριότητες σχετικές με την επιμόρφωση, την εκπαίδευση, την οργάνωση και την βελτίωση της παραγωγής και της αγροτικής οικονομίας,
- b) η εμπορία τεχνολογικών προϊόντων και προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών και η εμπορική εκμετάλλευση και η ανάπτυξη υποδομών τεχνολογικών,
- c) η παροχή, προώθηση, εκμετάλλευση, διαφήμιση και πώληση λογισμικού εφαρμογών τηλεματικής, υπηρεσιών και εμπορευμάτων πληροφορικής κλπ.
10. Την ίδια ημέρα, κατά την οποία ιδρύθηκε η εταιρία "GAIA EΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ", δηλαδή στις 22.1.2014, ο ΟΠΕΚΕΠΕ δημοσίευσε την υπ' αριθ. πρωτ. 8008/22.1.2014 Πρόσκληση Εκδηλώσεως Ενδιαφέροντος, με την οποία προσκάλεσε φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, αγροτικούς συνεταιρισμούς, ενώσεις προσώπων και ομάδες παραγωγών να πιστοποιηθούν ως "Φορείς Α βαθμού" (δηλαδή ως φορείς υποδοχής των αιτήσεων), ως "Φορείς Β βαθμού" (δηλαδή ως φορείς υποδοχής και αποσφαλματώσεως των αιτήσεων) και ως "Φορέας Συντονισμού".
11. Με την Πρόσκληση αυτή προβλέφθηκε, όπως είχε σχεδιασθεί, ότι οι Φορείς Β' θα αποτελούν μέλη ενός σχήματος, το οποίο θα καλύπτει το σύνολο της ελληνικής επικρατείας, και ότι οι Φορείς αυτοί θα "διοικούνται" και θα "εκπροσωπούνται" από τον Κεντρικό Φορέα Συντονισμού, με τον οποίο οι Φορείς Β' Βαθμού θα πρέπει να έχουν συνάψει σχετικές "συμβάσεις συνεργασίας" επταετούς διάρκειας, δηλαδή για την περίοδο 2014 – 2020, και ότι ως Φορέας Συντονισμού θα πιστοποιηθεί αυτός που θα συνδέεται με "τους περισσότερους πιστοποιημένους Φορείς Β' βαθμού, που θα καλύψουν το σύνολο της επικράτειας".
12. Παράλληλα, ο ΟΠΕΚΕΠΕ, παρά τις αντιδράσεις του προσωπικού του, ανέθεσε στην εταιρία "NEUROPUBLIC Α.Ε." την συντήρηση του ΟΣΔΕ με αμοιβή 1,2 εκ. Ευρώ ετησίως, μολονότι η συντήρηση του ΟΣΔΕ θα μπορούσε να γίνει από το προσωπικό του ΟΠΕΚΕΠΕ με πολύ μικρότερο κόστος.
13. Τριάντα (30) συνεταιριστικές οργανώσεις, που κάλυπταν ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, ανταποκρίθηκαν στην παραπάνω Πρόκληση και υπέβαλαν μαζί με την εταιρία "GAIA EΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" αίτηση για την πιστοποίησή τους ως Φορέων Β Βαθμού και για την πιστοποίηση της εταιρίας "GAIA EΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" ως "Κεντρικού Φορέως

Συντονισμού'', μεταξύ δε των άλλων δικαιολογητικών υπέβαλαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ και ένα Επιχειρησιακό Σχέδιο, με το οποίο πρότειναν σε αυτόν να εκπονήσουν και να θέσουν στην διάθεσή του ένα άλλο σύστημα υποδοχής και προσωρινής (επί τρίμηνο) αποθηκεύσεως των αιτήσεων σε ''νέφος'' (cloud), ώστε να διευκολύνεται η επεξεργασία αυτών.

Όμως, ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν αποδέχθηκε την πρόταση αυτή διότι το ΟΣΔΕ ήδη διέθετε ένα πλήρες σύστημα υποδοχής και αποθηκεύσεως των αιτήσεων και η πρόταση αυτή ουδέποτε υλοποιήθηκε.

14. Ακολούθως, με τις υπ' αριθ. 274/38602/27.3.2014 και 314/45951/9.4.2014 αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων έγινε η πιστοποίηση των Φορέων Α' Βαθμού, των Φορέων Β' Βαθμού και της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' ως Φορέας Συντονισμού, και ορίσθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως ''υπεύθυνος για το συντονισμό του έργου του ΟΣΔΕ όλων των πιστοποιημένων φορέων'', δηλαδή των Φορέων Α και Β βαθμού και του Φορέως Συντονισμού. Πουθενά στην υπ' αριθ. πρωτ. 274/38602/27.3.2014 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων, δεν αναφέρεται ότι έγινε δεκτό το Επιχειρησιακό Σχέδιο, που υποβλήθηκε κατά τα ανωτέρω, ή ότι έγινε δεκτή η πρόταση για την εκπόνηση και την διάθεση στον ΟΠΕΚΕΠΕ ενός νέου συστήματος υποδοχής και αποθηκεύσεως των αιτήσεων σε ''νέφος'' (cloud).

15. Εν συνεχεία, μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' υπεγράφη η από 9.4.2014 ''Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφαλείας Πληροφοριών'' (εφεξής ΣΔΕΠΥΑΠ), στην οποία περιγράφονται οι υποχρεώσεις, που ανέλαβε η ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.'' ως Φορέας Συντονισμού, έναντι του ΟΠΕΚΕΠΕ, και στην οποία δεν αναφέρεται πουθενά η υποχρέωση της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' να παρέχει στον ΟΠΕΚΕΠΕ υπηρεσίες υποδοχής και προσωρινής (επί τρίμηνο) αποθηκεύσεως των αιτήσεων σε ''νέφος'' (cloud).

Συγκεκριμένα με την εν λόγω σύμβαση η ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' ανέλαβε έναντι του ΟΠΕΚΕΠΕ και έναντι των Φορέων Β με υποχρεώσεις που περιγράφονται στις εν λόγω συμβάσεις. Όμως, όλες οι συμβατικές ως αναληφθείσες υποχρεώσεις της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'', που στην σχετική σύμβαση διατυπώνονταν με πομπώδη τρόπο, ήσαν απολύτως κενές περιεχομένου και παρειτίθεντο προσχηματικά και σε κάθε περίπτωση

ουδύλως αφορούσαν τους Φορείς. Μεταξύ των ''υποχρεώσεων'' της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.'' προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ περιλαμβάνετο απροκαλύπτως ότι ''οι εργασίες τις οποίες αυτή αναλαμβάνει από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, θα αμείβονται από τους αιτούντες παραγωγούς'' και ότι «ουδεμία πλέον αρμοδιότητα ή ευθύνη τυχόν συνεπειών έχουν ο ΟΠΕΚΕΠΕ και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων». Όμως, αυτό δεν συνιστά ''υποχρέωση'' της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.'' αλλά ''ομολογία'' αμφοτέρων ότι η ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.'' ακόμη και για υπηρεσίες που θα προσφέρει στον ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν θα πληρώνεται απ' αυτόν αλλά από τους ''αιτούντες παραγωγούς'', δηλαδή ''ομολογία'' παρανομίας και απάτης σε βάρος των παραγωγών.

16. Μετά ταύτα, η ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'', έχουσα ως Φορέας Συντονισμού αποκτήσει την ''σφραγίδα'' της εγκυρότητας και της νομιμότητας και την ''εulογία'' των Φορέων Β' βαθμού και του ΟΠΕΚΕΠΕ, απαίτησε από τους Φορείς Α' και Β' βαθμού εκβιαστικώς, και με την απειλή της άρσεως της πιστοποίησής τους, να συνάψουν μαζί της ''σύμβαση δικαιόχρησης παροχής υπηρεσιών'', δηλαδή μία σύμβαση franchising, με την οποία αυτή, που μόλις είχε ιδρυθεί και δεν είχε ακόμη αποκτήσει ούτε το αρχικό μετοχικό κεφάλαιό της ενεμφανίζετο απολύτως ψευδώς ότι ''χαρακτηρίζεται από πολύχρονη πείρα και διεθνή φήμη υψηλού επιπέδου στον τομέα της παροχής υπηρεσιών, που άπτονται με τον αγροτικό τομέα, καθώς και από γνώση αλλά και ικανότητα προσαρμογής των παρεχομένων υπηρεσιών στις απαιτήσεις του καταναλωτικού κοινού, έχει διαμορφώσει το σύστημα και την μέθοδο/διαδικασία που αφορούν την λειτουργία και την διεύθυνση ενός ''Κέντρου Εξυπηρέτησης Αγροτών ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' και, επίσης ότι διαθέτει ''ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ΚΕΑ το οποίο ενδεικτικά περιλαμβάνει: 1. Το λογότυπο της ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'', των ΚΕΑ, των υπηρεσιών και παραλλαγές αυτών καθώς επίσης και τους διακριτικούς τίτλους ''ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ'', ''Κέντρο Εξυπηρέτησης Αγροτών'' και ''ΚΕΑ'', 2. Διαδικασίες και διεργασίες διεκπεραίωσης ολοκληρωμένων υπηρεσιών, 3. Διασηματισμούς, χρώματα, συνθέσεις χρωμάτων για εσωτερική και εξωτερική δικαιόχρηση, 4. Άλλα δικαιώματα λεκτικά ή/και εικαστικά γνωρίσματα, εμβλήματα και διακριτικούς τίτλους, που θα απαιτήσει ή θα χρησιμοποιήσει ο δικαιοπάροχος στο μέλλον, 5. Τεχνογνωσία ανάλογη με το εκάστοτε στάδιο εξέλιξης, 6. Κανόνες λειτουργίας των ΚΕΑ, 7. Διαδικασίες ελέγχου

και απόδοσης, 8. Διαδικασίες πιστοποίησης στις Εφαρμογές της "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ", 9. Διαδικασίες χρήσης και διαχείρισης Εφαρμογών, 10. Ενιαία μέθοδο μάρκετινγκ και προώθησης υπηρεσιών".

Με την σύμβαση αυτή η "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" εφέρετο ως δήθεν δικαιούχος των ανωτέρω δικαιωμάτων, που παραχωρεί τα ανωτέρω ανύπαρκτα "δικαιώματα" στους "δικαιούχους" Φορείς Α και Β βαθμού και οι Φορείς αυτοί θα πληρώνουν στην "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." χρηματικά ανταλλάγματα, προεβλέπετο δε ότι η "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." θα τιμολογεί μέσω ενός εθνικού συστήματος τιμολογήσεως, ότι αυτή θα εκδίδει σχετικά παραστατικά και θα καταβάλλει στους Φορείς Β ως αμοιβή για τις παρεχόμενες υπηρεσίες ποσοστό επί τοις εκατό επί της καθαρής αξίας (προ ΦΠΑ) των υπηρεσιών, που οι Φορείς Β παρείχαν στους πελάτες τους με βάση σχετικό τιμοκατάλογο, και ότι η διάρκεια των εν λόγω συμβάσεων θα ήταν επταετής.

Όμως, στην πραγματικότητα η "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" δεν διέθετε τίποτα από τα παραπάνω και όλες οι ανωτέρω διαβεβαιώσεις της ήταν απολύτως απατηλές αφού η ίδια άρχισε την δραστηριότητα της, όπως στον ιστότοπο της ομολογεί, τον Μάρτιο του 2014, όλο δε το ανωτέρω "παραμύθι" εφευρέθηκε για να "νομιμοποιηθούν" οι "συμβάσεις δικαιοχρήσης", που καταναγκαστικώς συνήφθησαν με όλους τους Φορείς Β' βαθμού και ο παράνομος πλουτισμός της "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" σε βάρος των Φορέων Β' βαθμού και των παραγωγών, που από το 2014 μέχρι το 2017 πλήρωναν σ' αυτήν για αμοιβές "δικαιοχρήσεως" συνολικώς ποσό 8-9 εκατομ. Ευρώ κάθε χρόνο.

Σημειώνεται ότι κάποιοι εκ των Φορέων Β ήταν μέτοχοι της "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." από της ίδρυση της, όπως και άλλοι συνεταιριστικοί Φορείς Β' βαθμού, που επίσης ήταν μέτοχοι της, και γνώριζαν ότι όλα τα ανωτέρω ήταν ένα "παραμύθι", και για τον λόγο αυτό αρνήθηκαν να υπογράψουν τις εν λόγω "συμβάσεις δικαιοχρήσης" και εξήτησαν την υπογραφή με την "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" "συμβάσεων συνεργασίας", που προέβλεπε η σχετική υπ' αριθ. πρωτ. 8008/24.1.2014 Πρόσκληση του ΟΠΕΚΕΠΕ, και ταυτοχρόνως εξήτησαν της άμεση παρέμβαση του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Όμως, ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχοντας συμπτύξει κοινό μέτωπο με την εταιρία "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" και όντας μεταξύ των ενορχηστρωτών της απάτης, γιατί ήθελε να της δώσει οπωσδήποτε έναν "ρόλο" και να μεταθέσει την πληρωμή των αμοιβών της στους

παραγωγούς και επειδή κάποιοι εκ των Φορέων Β ήταν ταυτοχρόνως και μέτοχοι, εξήτησε από όλους τους Φορείς Β' Βαθμού να υπογράψουν μαζί της τις εν λόγω "συμβάσεις δικαιόχρησης" με την απειλή ότι, εάν δεν συναφθούν οι συμβάσεις αυτές, θα ανακαλείται η πιστοποίηση των Φορέων Β' Βαθμού. Παράλληλα, η Διοίκηση της εταιρίας "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" διαβεβαίωνε τους Φορείς Β ότι σύντομα θα αποκτήσει την δυνατότητα παροχής των ανωτέρω υπηρεσιών και ότι σύντομα θα παρέχει το "πακέτο" των υπηρεσιών αυτών, που θα δικαιολογούν την αμοιβή της.

17. Υπό το κράτος των ανωτέρω απειλών του ΟΠΕΚΕΠΕ και των ανωτέρω διαβεβαιώσεων της "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ", όλοι οι Φορείς Β υπέγραψαν πανομοιότυπες "συμβάσεις δικαιόχρησης", με τις οποίες προεβλέπετο ότι θα πρέπει να καταβάλλουν στην εταιρία "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." ως αμοιβή ποσοστό 20% επί των ακαθαρίστων εισπράξεών τους (!!!), ότι η εταιρία "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" θα τιμολογεί και θα εισπράττει το σύνολο των αμοιβών των Φορέων Β και στην συνέχεια θα παρακρατεί την δική της αμοιβή και θα αποδίδει στους Φορείς Β το υπόλοιπο (!!!).

Έτσι, οι Φορείς Β, που με το προσωπικό τους, με τις εγκαταστάσεις τους και τον εξοπλισμό τους έκαναν όλη την δουλειά της συμπληρώσεως και της υποβολής - υποδοχής των αιτήσεων, των διασταυρωτικών ελέγχων και της αποσφαλισματώσεως αυτών, και της ενημερώσεως των αγροτών κλπ, κατήντησαν να ζητιανεύουν την αμοιβή τους από την "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ", η οποία με την υποστήριξη και την ανοχή του ΟΠΕΚΕΠΕ εξελίχθηκε σε "κοινό προστάτη" των Φορέων Β βαθμού και των παραγωγών της χώρας.

18. Από τις αρχές του έτους 2016 οι Φορείς Β βαθμού διεπίστωσαν ότι οι εν λόγω "συμβάσεις δικαιόχρησης" ήταν απολύτως απατηλές, εναντιώθηκαν σε αυτές και με διαμαρτυρίες τους προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ ζητούσαν επιμόνως την κατάργηση του Φορέως Συντονισμού και την απαγκίστρωση των Φορέων Β από τις εν λόγω "Συμβάσεις Δικαιόχρησης".

Παρά δε τις συνεχείς διαμαρτυρίες των Φορέων Β η εταιρία "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" όχι μόνον δεν παρείχε καμία από τις αναφερόμενες στις εν λόγω συμβάσεις υπηρεσίες και δεν έδωσε το "πακέτο" υπηρεσιών, που είχε υποσχεθεί, αλλά ενεργώντας δολίως, αθεμίτως και παρανόμως, ίδρυσε σε όλη την Ελλάδα 88 δικά της παραρτήματα και

προσπάθησε αθεμίτως να ανταγωνισθή τους Φορείς Β και να υφαρπάξει τους πελάτες τους, πράγμα που από μόνο του επέβαλε την άμεση καταγγελία της συμβάσεώς της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ λόγω προδήλου συγκρούσεως συμφερόντων και αθεμίτου ανταγωνισμού.

Όλες δε οι υπηρεσίες του ΟΣΔΕ (υποδοχή αιτήσεων, επεξεργασία, διασταυρωτικοί έλεγχοι, αποσφαλμάτωση, διόρθωση, οριστικοποίηση των αιτήσεων, εκπαιδευτικά σεμινάρια και συνέδρια, ενημέρωση των αγροτών κλπ) προσεφέροντο (όπως μέχρι σήμερα προσφέρονται) από την πλατφόρμα του ΟΠΕΚΕΠΕ χωρίς ανάμειξη ή εμπλοκή τρίτου τινός ('GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.' ή άλλου) και χωρίς χρήση άλλων λογισμικών.

Όμως, ο ΟΠΕΚΕΠΕ και η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις και υποσχέσεις τους, ακόμη και με δηλώσεις τους προς τον τύπο, όχι μόνο δεν ελάμβαναν μέτρα αλλά απειλούσαν τους Φορείς Β ότι, εάν καταγγείλουν τις "συμβάσεις δικαιόχρησης" με την 'GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.', θα αρθή η πιστοποίησή τους ως Φορέων Β.

Ωστόσο, παρά τα ανωτέρω και παρά τις ανωτέρω απειλές και επειδή κάποιοι εκ των Φορέων Β ήταν ταυτοχρόνως και μέτοχοι της 'GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.', δεν οδηγήθηκαν τα πράγματα στα άκρα.

19. Στις αρχές του 2017 πολλά ΚΥΔ εναντιώθηκαν εγγράφως στην συνέχιση των ανωτέρω ακύρων 'συμβάσεων δικαιοχρήσεως', μη ανεχόμενοι να πληρώνουν στην 'GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.' αμοιβές αχρεωστήτως και με έγγραφά τους προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τον Υπουργό Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων και προς άλλους αποδέκτες, διαμαρτυρήθηκαν εντόνως αιτούμενοι την άμεση επανεξέταση του θέματος, την κατάργηση του Φορέως Συντονισμού και την άρση της 'υποχρεωτικότητας' (δηλαδή του εξαναγκασμού) υπογραφής συμβάσεων 'με έναν και μοναδικό φορέα συντονισμού'.
20. Η "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." για να τιμωρήσει τα ΚΥΔ, που αντιδρούσαν στις παραπάνω παράνομες μεθοδεύσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ και της "GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.", και για να τα 'εκδικηθή' για την "αυθάδειά" τους και για την αμφισβήτηση των κεκτημένων της, σταμάτησε να πληρώνει τις αμοιβές τους θέλοντας μ' αυτόν τον τρόπο να τους περιάγει σε δυσχερή θέση και έτσι να καταπνίξει την φωνή τους. Παράλληλα, σε συνεργασία με την Τράπεζα Πειραιώς, στην οποία, μετά την ανάκληση της αδείας λειτουργίας της

Αγροτικής Τραπέζης και την πώληση του ενεργητικού της, είχε περιέλθει η εταιρία "ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΕ", που είναι μέτοχος της "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ", άρχισαν να πιέζουν όλους τους Φορείς Β βαθμού, που είχαν δάνεια προς την Τράπεζα Πειραιώς, και με την απειλή καταγγελίας των δανείων αυτών, ζητούσαν να σταματήσουν να διαμαρτύρονται για την "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" και για τον παράνομο ρόλο της.

21. . Πολλοί από τους τότε διαμαρτυρομένους αναγκάστηκαν προ των εκβιασμών αυτών να σιωπήσουν και να σταματήσουν τις διαμαρτυρίες. Όμως, κάποια ΚΥΔ συνέχισαν την αντιπαράθεση με την "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" και τις έγγραφες διαμαρτυρίες, που οδήγησαν σε καταγγελίες των «συμβάσεων δικαιόχρησης» είτε από την πλευρά τους είτε από την πλευρά της "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ".
22. Προ των διαμαρτυριών και των αμφισβητήσεων αυτών ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, με την υπ' αριθ. πρωτ. 25418/15.3.2017 απόφασή του εξομοίωσε τους Φορείς Α και Β βαθμού και τους μετονόμασε σε Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων (ΚΥΔ), και απεφάσισε να συναφθούν μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και των ΚΥΔ νέες Συμβάσεις Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφαλείας Πληροφοριών και να συναφθούν μεταξύ των ΚΥΔ και της "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" νέες «συμβάσεις συνεργασίας». Στην σχετική δε από 27.3.2017 ανακοίνωση του ο ΟΠΕΚΕΠΕ ανέφερε ότι με τις νέες συμβάσεις θα αλλάξει ο τρόπος τιμολογήσεως των υπηρεσιών ΟΣΔΕ και ότι «οι ανωτέρω παρεμβάσεις θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για περαιτέρω μείωση του κόστους των αιτήσεων για τους αγρότες».
23. Όπως ήταν φυσικό, οι εξελίξεις αυτές πυροδότησαν νέο κύκλο διαμαρτυριών και παραστάσεων των ΚΥΔ προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Αναπτυξέως και Τροφίμων και την Διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η κατάσταση δε επιδεινώθηκε, όταν αποκαλύφθηκε ότι ο τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ την ίδια ημέρα (15.3.2017) που υπέγραψε την υπ' αριθ. πρωτ. 25418/15.3.2017 απόφασή του για αλλαγή του καθεστώτος του ΟΣΔΕ, υπέγραψε ταυτοχρόνως και την από 15.3.2017 «Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφαλείας πληροφοριών» με την "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ".

24. Με την ανωτέρω από 15.3.2017 σύμβαση, που συνήφθη μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'', ορίσθηκε Φορέας Συντονισμού του ΟΣΔΕ η 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' και προβλέφθηκε ότι αυτή θα υπογράψει ''σύμβαση συνεργασίας'' με κοινούς όρους με όλα τα πιστοποιημένα ΚΥΔ, ότι 'μη υπογραφή της εν λόγω σύμβασης συνεπάγεται την διακοπή της πρόσβασης των ΚΥΔ στο Πληροφοριακό Σύστημα των αιτήσεων κατόπιν αμέσων ενεργειών του Οργανισμού'' και ότι 'σε περίπτωση καταγγελίας'' της εν λόγω συμβάσεως συνεργασίας μεταξύ της 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' και των ΚΥΔ ''η διακοπή της πρόσβασης θα γίνεται μετά από εξέταση και έγκριση από τον Οργανισμό''.
- Περαιτέρω, με την ίδια ως άνω Σύμβαση, που συνήφθη μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'', προβλέφθηκε ότι η 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' θα παρέχει στον ΟΠΕΚΕΠΕ τις ακόλουθες επί λέξει υπηρεσίες όπως αναφέρονταν στη μεταξύ τους σύμβαση συνεργασίας.
25. Παράλληλα, άρχισαν και οι πιέσεις και οι απειλές από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και την 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' προς τα ΚΥΔ ότι, εάν δεν υπογραφούν οι νέες ''συμβάσεις συνεργασίας'', θα ανακληθεί η πιστοποίησή τους ως ΚΥΔ, και οι απειλές και οι εκβιασμοί της Τραπέζης Πειραιώς, προς όσους είχαν δάνεια, ότι εάν δεν υπογραφούν οι νέες ''συμβάσεις συνεργασίας'' θα καταγγελθούν τα δάνεια, ενώ η 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'' διαβεβαίωνε τα ΚΥΔ ότι θα αναλάβει ένα μεγάλο μέρος των δαπανών των ΚΥΔ παρέχοντας ορισμένες υπηρεσίες, που είχαν κόστος για τα ΚΥΔ, όπως η εκπαίδευση του προσωπικού τους, η ενημέρωση των αγροτών, η διοργάνωση σεμιναρίων, η έκδοση εντύπων κλπ.
26. Προ των πιέσεων αυτών και του σοβαρού κινδύνου να μείνουν τα ΚΥΔ εκτός ΟΣΔΕ, που για πολλά ΚΥΔ αποτελεί το μοναδικό έσοδο, και προ της επικείμενης ενάρξεως του ΟΣΔΕ, που είχε ορισθεί στις αρχές Απριλίου 2017, όλα τα ΚΥΔ υπέγραψαν κατά το διάστημα από 15.3.2017 μέχρι 15.4.2017 με τον ΟΠΕΚΕΠΕ πανομοιότυπες ''Συμβάσεις Διασφαλίσεως Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφάλειας Πληροφοριών'', με τις οποίες κάθε ΚΥΔ ανέλαβε έναντι του ΟΠΕΚΕΠΕ τις ακόλουθες επί λέξει υποχρεώσεις όπως αναφερόταν στη σύμβαση.
27. Εν συνεχεία, όλα τα ΚΥΔ της χώρας υπέγραψαν πανομοιότυπες ''συμβάσεις συνεργασίας'' με την εταιρία 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ'', στις οποίες προσαρτήθηκαν ως

αναπόσπαστα αυτών μέρη (Παραρτήματα Α' και Β' αντιστοίχως) η 'Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφαλείας Πληροφοριών', που συνήφθη μεταξύ του ΟΠΕΚΕΠΕ και της "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" και η "Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφαλείας Πληροφοριών", που συνήφθη μεταξύ εκάστου ΚΥΔ και του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Με τις εν λόγω 'συμβάσεις συνεργασίας' τα ΚΥΔ ανέλαβαν έναντι της εταιρίας "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." και του ΟΠΕΚΕΠΕ "όλες τις υποχρεώσεις, που απορρέουν από την Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφάλειας Πληροφοριών ανάμεσα στα ΚΥΔ και τον ΟΠΕΚΕΠΕ" και η εταιρία "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." ανέλαβε έναντι κάθε ΚΥΔ και του ΟΠΕΚΕΠΕ "όλες τις υποχρεώσεις, που απορρέουν από την Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφάλειας Πληροφοριών ανάμεσα του Φορέα και του ΟΠΕΚΕΠΕ".

Τέλος, με τις εν λόγω "συμβάσεις συνεργασίας" προβλέφθηκε ότι κάθε ΚΥΔ θα καταβάλλει στην εταιρία "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." ως αμοιβή ποσό 6,95 Ευρώ χωρίς ΦΠΑ για κάθε αίτηση ενισχύσεως.

28. Όμως, οι εν λόγω συμβάσεις (δηλαδή οι συμβάσεις διασφάλισης ποιότητας και οι συμβάσεις συνεργασίας) ήταν η νέα έκφανση του ιδίου αθεμίτου και παρανόμου σχεδίου, που είχε εξυφανθή παρανόμως και από κοινού από τις διοικήσεις του Υπουργείου Αγροτικής Αναπτύξεως και Τροφίμων, του ΟΠΕΚΕΠΕ και της εταιρίας "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε." από το 2014 καθ' όσον:

α) Από την από 15.3.2017 σύμβαση (ΣΔΕΠΥΑΠ), που συνήφθη μεταξύ της "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" και του ΟΠΕΚΕΠΕ, προκύπτει ότι για τις υπηρεσίες, που πρέπει να παρέχει η "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" στον ΟΠΕΚΕΠΕ, δεν θα εισπράττει αυτή αμοιβή και κατηγορηματικώς στην σύμβαση αυτή προβλέπεται ότι για τις υπηρεσίες, που θα παρέχει η "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" στον ΟΠΕΚΕΠΕ, θα αμείβεται από τους παραγωγούς μέσω των ΚΥΔ, ότι ουδεμία ευθύνη έχουν γι' αυτό ο ΟΠΕΚΕΠΕ και το Ελληνικό Δημόσιο και ότι η "ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ" θα συνάψει με όλα τα ΚΥΔ σύμβαση συνεργασίας με κοινούς όρους, που θα καθορίζουν και την αμοιβή, που αυτή θα εισπράττει για το έργο που θα εκτελεί και για τις υπηρεσίες, που θα παρέχει στον ΟΠΕΚΕΠΕ.....

b) Στην “Σύμβαση Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας Υπηρεσιών και Ασφάλειας Πληροφοριών” (ΣΔΕΠΥΑΠ), που υπεγράφη μεταξύ ΟΠΕΚΕΠΕ και “GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ”, περιγράφεται, με πομπώδη μάλιστα τρόπο, πλειάδα υπηρεσιών, που υποτίθεται ότι θα προσέφερε η “GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ”, ως Φορέας Συντονισμού του ΟΠΕΚΕΠΕ στα ΚΥΔ. Όμως, όλες αυτές οι περιγραφόμενες στις εν λόγω συμβάσεις υπηρεσίες είτε είναι ενσωματωμένες στο σύστημα ΟΣΔΕ του ΟΠΕΚΕΠΕ και προσφέρονται στα ΚΥΔ απ’ αυτόν (συλλογή, αποσφαλμάτωση, διόρθωση αιτήσεων, ενσωμάτωση των αιτήσεων στο σύστημα, παραγωγή και αναφορά λαθών, ενημέρωση του ΟΠΕΚΕΠΕ σε real time της τρεχούσης εικόνας των αιτήσεων, διασταυρωτικοί έλεγχοι, δημοσιότητα για την υποβολή της αιτήσεως, ενημέρωση των δικαιούχων μέσω ΚΥΔ για την έγκαιρη και εμπρόθεσμη υποβολή των αιτήσεων, υποστήριξη των ΚΥΔ στην ενημέρωση των δικαιούχων για τα αποτελέσματα των διασταυρωτικών ελέγχων, αποστολή οδηγιών και εγκυκλίων του ΟΠΕΚΕΠΕ, παροχή τεχνολογικής και διαδικτυακής υποδομής του συστήματος υποδοχής των αιτήσεων.....

c) Από όλες τις ανωτέρω υπηρεσίες, που ανέλαβε η “GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΑΕ”, μόνον μία αφορά τα ΚΥΔ και δη μόνον η παροχή πληροφοριακού συστήματος προετοιμασίας υποβολής της ενιαίας αιτήσεως ενισχύσεως, η οποία εν τοις πράγμασι ουδέποτε προσφέρθηκε, ενώ όλες οι άλλες υπηρεσίες (παροχή τεχνολογικής και διαδικτυακής υποδομής του συστήματος υποδοχής των αιτήσεων, αναβαθμισμένες υπηρεσίες αποσφαλμάτωσης των αιτήσεων, τεχνική υποστήριξη και εκπαίδευση) αποτελούν υποχρεώσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ προς τα ΚΥΔ και τους αγρότες και, συνεπώς, η παροχή των υπηρεσιών αυτών από την εταιρία “GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.” προς τα ΚΥΔ θα αποτελούσε εκτέλεση έργου για λογαριασμό του ΟΠΕΚΕΠΕ και η εταιρία “GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ Α.Ε.” θα έπρεπε να πληρώνεται για τις υπηρεσίες αυτές από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.....

Για να μη κουράζω άλλο με τις «κόντρες», αιτιάσεις Neutropublic. Gaia Επιχειρείν πλέον έως και το 2019 γίνεται αντιληπτό το παιχνίδι και πιθανά τη παγίδα που της έστηναν της νέας Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη, που προήλθε από εκλογές 2019.

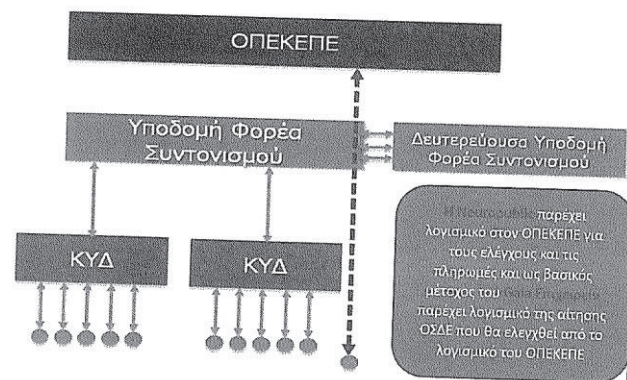
II. Ο ρόλος της Neuropublic και του Gaia Επιχειρείν στην κατάρρευση του ΟΠΕΚΕΠΕ

- a) Για αυτούς που γνωρίζουν πρόσωπα και πράγματα για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και τα βοσκοτόπια που ξεκίνησε από το 2017 κεντρικό ρόλο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχει παίξει η εταιρεία του τεχνικού συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ όλα αυτά τα χρόνια. Η εταιρεία αυτή είναι η Neuropublic μαζί με την παραφυάδα της το Gaia Επιχειρείν. Το γιατί είναι τελικά εύκολο να απαντηθεί. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ παράβλεψε από το 2014 και μετά την σύγκρουση συμφερόντων που υπήρχε. Εξάλλου έχουν αναλυθεί ανωτέρω
- b) Το Δίδυμο Neuropublic και Gaia Επιχειρείν ήλεγχε τα πάντα από την αίτηση, τους ελέγχους και τις πληρωμές με αποτέλεσμα να αποκτήσει δύναμη εντός και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ για όλα τα θέματα που αφορούσαν τις επιδοτήσεις και όχι μόνο.
- c) Η εταιρεία Neuropublic Α.Ε από το 2009 και μετά και μέχρι το 2024, η εταιρεία Neuropublic Α.Ε με μια μικρή εξαίρεση το 2022 αναλάμβανε μέσω ετήσιων διεθνών διαγωνισμών την υποστήριξη της διαδικασίας λειτουργίας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχων (ΟΣΔΕ) για την υπολογισμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης, υποβολή των Δηλώσεων ΟΣΔΕ, την κατασκευή του λογισμικού των αλγορίθμων για την διενέργεια των ελέγχων και τον υπολογισμό των αποτελεσμάτων και τέλος των ποσών πληρωμής και της δημιουργίας των καταστάσεων πληρωμής και της αποστολής των αρχείων στην Τράπεζα για κάθε δικαιούχο και στο σύνολο των καταστάσεων. Όλες λοιπόν οι διαδικασίες ήταν γνωστές στην Neuropublic Α.Ε καθώς και κάθε δικλείδα ασφαλείας των ελέγχων.
- d) Εκείνο που είναι αξιοσημείωτο ενώ το 2021 γίνεται διαγωνισμός και τα στον ΟΠΕΚΕΠΕ ανακηρύσσεται με απόφαση δικαστηρίου η «ΣΥΝΕΛΙΧΙΣ» το σύστημα ΓΑΙΑ και Neuropublic ασκεί πιέσεις στην ΣΥΝΕΛΙΧΙΣ και παραιτείται του έργου και γίνεται ξανά απευθείας ανάθεση στην Neuropublic. Υπουργός που δέχτηκε την πίεση ΛΙΒΑΝΟΣ. Την επόμενη χρονιά αρχές του 2022 ο κος ΛΙΒΑΝΟΣ αφού έχει προβλήματα με τις πληρωμές αποφασίζει να κάνει χρήση και άλλου ΤΣ (Τεχνικού Συμβούλου) πέραν της Neuropublic. Η Neuropublic κάνει με αργούς ρυθμούς την δουλειά του ΟΠΕΚΕΠΕ και τελικά ο κος ΛΙΒΑΝΟΣ φεύγει από υπαατ.

- e) Το διάστημα **2009-2014** τις αιτήσεις ΟΣΔΕ για ενίσχυση των αγροτών τις συγκεντρώναν οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και τις υπέβαλαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω της ΠΑΣΕΓΕΣ. Από το 2014 δημιουργείται το **Gaia Επιχειρείν** πιστοποιείται ως **Φορέας Συντονισμού των ΚΥΔ** που υποβάλλουν οι αγρότες τις αιτήσεις ΟΣΔΕ και αρχίζει να αυξάνεται η επιρροή του στα τεκτονόμενα του ΟΠΕΚΕΠΕ και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνδέεται στενά με διευθυντές του ΟΠΕΚΕΠΕ και από κοινού αποφασίζουν ή επηρεάζουν την τύχη προέδρων όπως ο Βάρρας. Όπως αναφέρουν υπουργοί που έζησαν και ζουν αυτοί την κατάσταση από κοντά οι ρυθμοί του ΟΠΕΚΕΠΕ για τις πληρωμές και τις αιτήσεις ΟΣΔΕ κάθε χρόνο υπακούουν στους ρυθμούς του δίδυμου **Gaia Επιχειρείν -Neuropublic**.

Το γιατί φαίνεται στο παρακάτω σχήμα με τις εμπλοκή και τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς Αγρότες και ΟΠΕΚΕΠΕ για την πληρωμή των επιδοτήσεων. Στην σύμβαση μεταξύ ΟΠΕΚΕΠΕ και Φορέα Συντονισμού που είναι το Gaia Επιχειρείν περιγράφονται οι ακόλουθες υπηρεσίες.

- i Παροχή της τεχνολογικής και διαδικτυακής υποδομής (cloud) του συστήματος υποδοχής των αιτήσεων στην οποία όφειλε να εγκαταστήσει το λογισμικό της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης που του παρείχε ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε..
- ii Παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών αποσφαλμάτωσης μέσω νέου λογισμικού (Σύστημα Διαχείρισης Αποσφαλμάτωσης – ΣΔΑ), σύμφωνα με τις προδιαγραφές που του παρείχε ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ενώ ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. έχει εποπτικό ρόλο στη χρήση και λειτουργία του συστήματος.
- iii Ελέγχους αποσφαλμάτωσης που θα διενεργούσε ανά τακτά χρονικά διαστήματα και θα κοινοποιούσε στα ΚΥΔ

α) Έτσι το **GAIA ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ** είχε πρόσβαση στα στοιχεία των Δηλώσεων ΟΣΔΕ καθώς και στο σύστημα καταγραφής αγροτεμαχίων σε όλη την χώρα. Κατανοεί κανείς ότι τα πάντα αντιγράφονται με την συνεργασία της Neuropublic στην δευτερεύουσα υποδομή και από εκεί και ύστερα η πληροφόρηση των ΚΥΔ για τα βοσκοτόπια και τις καταπατήσεις ήταν θέμα χρόνου να γίνει σκάνδαλο. Το σύστημα φαίνεται ότι το επιτηρούσαν μέσα από τις διαδικασίες αποσφαλμάτωσης οι οποίες γίνονταν μετά από γεωχωρικούς και αλφαριθμητικούς διασταυρωτικούς ελέγχους το Gaia Επιχειρείν και η Neuropublic. Όταν η μοναδική δικλείδα ασφαλείας οι Διευθυντές του ΟΠΕΚΕΠΕ θεωρούσαν θέσφατο ότι τους έδινε ο Τεχνικός Σύμβουλος χάθηκε η ταυτότητα του Οργανισμού και από ελέγχων και πληρωμών έγινε υπηρέτης του τεχνικού συμβούλου. Όταν μάλιστα ο Γεωργαντάς το 2022 δοκίμασε να αλλάξει τον Τεχνικό Σύμβουλο με διαδικασίες στο Γον μαζεύτηκαν οι Διευθυντές του ΟΠΕΚΕΠΕ και έβγαλαν ανακοίνωση ότι διαφωνούν να αλλάξει ο Τεχνικός Σύμβουλος. Τέτοια ήταν η επιρροή του στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Έτσι ήταν θέμα χρόνου η κατάρρευση του ΟΠΕΚΕΠΕ τον είχε εξαφανίσει ο αχόρταγος τεχνικός σύμβουλος και τα θέματα εκτεταμένων απατών που βγαίνουν στην φόρα.

Ο νεοεκλεγής Π.Θ. είχε προκρίνει από Ιούλιο 2019 για τη θέση του Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ τον αναπληρωτή τότε Καθηγητή Γρηγόρη Βάρρα. Η τοποθέτηση του άργησε να γίνει από τον τότε

υπαατ Βορίδη και έγινε περί τις 23/11/2019. Τον Σεπτέμβριο 2019 ο τότε Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ Καπρέλης συνυπέγραψε με υπαατ Βορίδη κατανομή τεχνικής λύσης, που σήμερα ο τότε υπαατ Βορίδης λόγω αυτής της πράξης που κλπ κλπ κλπ ελέγχεται πιθανά από ΕΡΡΟ.

III. Παράνομες και παράτυπες διαδικασίες απόσπασης σημαντικών ενισχύσεων μέσω της κατανομής του Εθνικού Αποθέματος από τον ΟΠΕΚΕΠΕ κυρίως με χρήση ενοικιαζόμενων ή φερόμενων ιδιόκτητων ιδιωτικών βοσκοτόπων. Συνέργεια εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων και στον ίδιο των Οργανισμό.

A. Πώς δημιουργήθηκε η μεθόδευση παράνομης απόσπασης επιδοτήσεων

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ κάθε χρόνο κατανέμει σε νεοεισερχόμενους στην γεωργία (όχι μόνο νέους σε ηλικία) δικαιώματα επιδοτήσεων ενίσχυσης με βάση καλλιεργούμενες εκτάσεις. Τα δικαιώματα αυτά άπαξ και κατανεμηθούν σε κάποιον συνεχίζει να τα έχει για πολλά χρόνια μετά. Τα ποσά με τα οποία ενισχύονται οι νεοεισερχόμενοι προέρχεται από την μείωση παρακράτηση των ενισχύσεων των παλαιών παραγωγών. Αυτός είναι και ο κύριος λόγος που με την παράνομη απόσπαση ενισχύσεων εξηγούνται οι παλιοί αφού μειώνεται το εισόδημά τους και βλέπουν άσχετους με την γεωργική δραστηριότητα να αποσπούν σημαντικά ποσά.

Τρεις λόγοι που κατά την γνώμη μου έχουν οδηγήσει στο σοβαρό πρόβλημα απόσπασης επιδοτήσεων :

A. Η εφαρμοζόμενη διαδικασία της τεχνικής λύσης δημόσιων βοσκοτόπων, δεν ήταν σταθερή ως προς την κατανομή κάθε έτος ιδίων εκτάσεων βοσκοτόπων σε κτηνοτρόφους, οι οποίοι δεν άλλαζαν ζωικό κεφάλαιο και την έδρα της εκμετάλλευσης, ώστε να υπάρχει μια κατά το δυνατόν ιστορικότητα στη χρήση τους και οι νέοι κτηνοτρόφοι να λαμβάνουν βοσκότοπους από τις υπόλοιπες διαθέσιμες εκτάσεις, όπως ίσχυε πριν με την κατανομή των εκτάσεων από τους δήμους και τις κοινότητες.

Από την στιγμή που μια δημόσια έκταση κατανεμήθηκε με κάποιο τρόπο με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ σε ένα κτηνοτρόφο και ο ΟΠΕΚΕΠΕ είχε την γεωχωρική πληροφορία, δεν έπρεπε να επιτρέπει σε αυτές τις περιοχές να σχεδιάζονται ιδιωτικοί βοσκότοποι, χωρίς να μαρκάρονται αυτά τα αγροτεμάχια ως επικαλυπτόμενα με δημόσιες εκτάσεις. Εάν μια τέτοια διαδικασία ιχνηλάτησης των αποδεικτικών ιδιοκτησίας είχε ακολουθηθεί από το 2017 δεν θα δημιουργούνταν κατά την γνώμη μου το πρόβλημα. Αποτελεί ερωτηματικό γιατί η ασυνήθιστη μετατροπή σημαντικών δημόσιων εκτάσεων βοσκοτόπων σε ιδιωτικούς από «επιτηδείς». Αυτή η συστημική αδυναμία της εφαρμογής της τεχνικής λύσης δημιούργησε και άλλη μια στρεβλή κατάσταση.

Από την στιγμή που η πληροφορία αυτή, δηλαδή, ότι οι αδήλωτες ιδιωτικές εκτάσεις, πέραν των δημόσιων βοσκοτόπων αντιμετωπίζονταν από την υπηρεσία ως εκτάσεις εν δυνάμει

δημοσίων βοσκοτόπων, έγινε κτήμα παραγωγών και ΚΥΔ ή άλλων παραγόντων, τέθηκε σε εφαρμογή δευιά στην αρχή μία άλλη παράλληλη διαδικασία οικειοποίησης αυτών των εκτάσεων από κλειστές ομάδες με την πατέντα της απάτης των τριγωνικών μισθώσεων. Συγκεντρωτικά αυτή την πληροφόρηση την έχει ο ΤΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ (Neuropublic) που αποτελεί κύριο μέτοχο της GAIA συντονιστή των ΚΥΔ.

Β. Το κίνητρο της απόσπασης σημαντικών κοινοτικών ενισχύσεων μέσω των αιτήσεων για κατανομή Εθνικού Αποθέματος για εκτάσεις βοσκοτόπων είτε με δήλωση ψευδούς αριθμού ζώων είτε με δήλωσή τους σε αγρανάπαυση, ως γης σε καλή γεωργική κατάσταση, δηλαδή με μηδενικό ή ελάχιστο κόστος λειτουργίας της εκμετάλλευσης.

Πώς γίνεται η παράνομη είσπραξη κοινοτικών επιδοτήσεων (κομπίνα):

- ✓ με την δήλωση μεγαλύτερου αριθμού ζώων, σε σχέση με αυτά που πραγματικά κατέχουν (οπότε λαμβάνουν μεγαλύτερες εκτάσεις από την τεχνική λύση και συμπληρωματική κατανομή από το ΕΑ, είτε εξαντλούν το όριο της καταβολής της εξισωτικής αποζημίωσης)
- ✓ με την δήλωση των εκτάσεων που δηλώνουν ως γη σε καλή γεωργική κατάσταση οπότε δεν προβαίνουν σε καμία καλλιεργητική δραστηριότητα
- ✓ με τη δήλωση ζώων συγγενών ή γνωστών στην ίδια περιοχή εν είδη άτυπης ομάδας
- ✓ με αναγραφή μηδενικών ή πολύ χαμηλών ενοικίων για αυτές τις εκτάσεις που ενοικιάζουν ώστε να μην υπάρχει και η παραμικρή φορολόγηση τέτοιων εισοδημάτων από τους εκμισθωτές της άτυπης ομάδας

Ο συνδυασμός των παραπάνω για να έχει μεγαλύτερη απόδοση (απόδοση οικονομικής κλίμακας) προϋποθέτει την λειτουργία κλειστών ομάδων ώστε τα συνολικά έσοδα να είναι αυξημένα και εξ αυτού του λόγου απαιτείται η τριγωνική μίσθωση, για έλεγχο και του κόστους μίσθωσης, δηλαδή μηδενικών ποσών ενοικίασης.

Ατελής σχεδιασμός των απλών και ειδικών διοικητικών ελέγχων μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του διασταυρωτικού γεωχωρικού ελέγχου.

Συμπέρασμα: Τα υψηλά ποσά ανά παραγωγό που αποσπώνται από το Εθνικό Απόθεμα αποτελούν όχι μόνο κίνητρο για τους νεοεισερχόμενους αλλά και για όσους έχουν θέαση στον ψηφιακό χάρτη και εμπλέκονται με τους ελέγχους.

Β. Λανθασμένες ενέργειες που επιβάρυναν το πρόβλημα

Β1. Αιτίες του προβλήματος

Β.1.1. Πρόβλημα ορισμού του βοσκοτόπου σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Β.1.2. Δεν υπήρχε ορισμός του βοσκοτόπου στην ελληνική νομοθεσία μέχρι το 2014 όπως υπήρχε στην κοινοτική νομοθεσία. Η ελληνική νομοθεσία θεωρούσε και τα βοσκοτόπια δασικές εκτάσεις και τις ονόμαζε βοσκήσιμες δασικές γαίες, γεγονός που αξιοποίησαν στην διένεξη τους με τις ελληνικές αρχές οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και επέβαλαν και τους υψηλούς καταλογισμούς.

B.1.3. Μείωση των εκτάσεων βοσκοτόπων που λάμβαναν ενισχύσεις. Ο προοδευτικός περιορισμός των επιλέξιμων για καταβολή ενισχύσεων βοσκοτόπων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ιδιαίτερα από το 2014 και μετά. Από 24 εκ στρέμματα το 2009-2013 να αναγνωρίζεται τελικά για καταβολή ενισχύσεων μόνο για 14-15 εκ στρέμματα με αποτέλεσμα πολλοί κτηνοτρόφοι να αντιμετωπίζουν θέμα με την καταβολή των επιδοτήσεων που τους αφορούν είτε στις άμεσες ενισχύσεις είτε στα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.

B.1.4. Η μη εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης για τους βοσκότοπους από το 2015 έως το 2019 που προέβλεπε η εθνική νομοθεσία του 2014 και είχε αποδεχθεί η ΕΕ, που δεν υλοποίησε όμως η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ.

B.1.5. Η εμπλοκή χωρίς ουσιαστικό λόγο από τις ελληνικές αρχές του θέματος της κύρωσης των δασικών χαρτών από το 2016 και μετά με αποτέλεσμα οι κτηνοτρόφοι να καλούνται να καταβάλλουν χωρίς λόγο σημαντικά ποσά εν μέσω κρίσης για να αγοράσουν δικούς τους βοσκότοπους ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε θέμα χαρακτηρισμού των βοσκήσιμων δασικών γαιών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αποκαλύφθηκε στη θητεία μου ότι δεν είχαν καταβληθεί ενισχύσεις σε πάνω από 60.000 ΑΦΜ αγροτών νούμερο εξόχως μεγάλο με τεράστιο πολιτικό αντίκτυπο, αφού οι κάτοχοι ή νόμιμοι χρήστες για χρόνια αυτών των εκτάσεων δεν έλαβαν τις ενισχύσεις που για τόσα χρόνια ελάμβαναν νόμιμα για τα έτη 2018 & 2019. Λύσαμε με τη συμμετοχή μου σε νομοθετικά άρθρα το πρόβλημα καθότι το 10% ατόμων που τους είχαν δεσμευμένους θα έχαναν για τα επόμενα έτη την επιλεξιμότητα. Σε απλά Ελληνικά. ΘΑ ΕΧΑΝΑΝ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ η κυβέρνηση Κυριάκου Μητσοτάκη νομοθετικά έλυσε το θέμα καθότι η προηγούμενη κυβέρνηση μοίραζε ελπίδες αμφίβολες όπως ενστάσεις, αγορά κλπ που ουσιαστικά ήταν μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία αυτό που συνέβη επι ΣΥΡΙΖΑ οι μελετητές όπως Χλύκας κλπ έστρωσαν τον δρόμο για να πάρουν πολλαπλάσια χρήματα από τους αγρότες και άλλους ιδιοκτήτες για να τους προετοιμάσουν την ένσταση. Αυτό αποτελεί και την απαρχή μιας κατάστασης για μελλοντική εμπλοκή τους στο επόμενο βήμα της αξιοποίησης για επιδοτήσεις εκτάσεων βοσκοτόπων που δεν δηλώνουν οι ιδιοκτήτες στο ΟΣΔΕ. Εξάλλου ο Χλύκας δικάζεται στο κακουργιοδικείο για καταπάτηση βοσκοτόπων..... Τα συμπεράσματα δικά σας.....

Γ. Η εξάρτηση του Οργανισμού από τον «Τεχνικό Σύμβουλο» δηλαδή την NEUROPUBLIC συμφερόντων Γαργαλάκου αλλά και GAIA Επιχειρείν.

Για να γίνει αντιληπτή η σχέση και πιο απλή θα απαντήσω με ερωτο-απαντήσεις κάτωθι:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Γιατί δεν αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ το ρόλο της Neupublic; ή πιο σωστά η ερώτηση: Γιατί δεν αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ τους ρόλους της Neupublic.

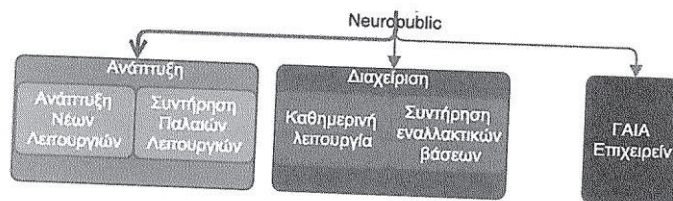
ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Γ1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

1. Συνεργασία τουλάχιστον από το 2006 και την ανάπτυξη του τότε πληροφοριακού συστήματος για τη διαχείριση των δικαιωμάτων της τότε ΚΑΠ
2. Η συνεργασία αυτή εξελίχθηκε με την:
 - I. Παροχή υπηρεσιών διαχείρισης
 - II. Παροχή υπηρεσιών συντήρησης
 - III. Παροχή υπηρεσιών data center (αποθήκευσης δεδομένων)
 - IV. Ανάπτυξη νέων πληροφοριακών συστημάτων

Γ2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΕΣΗΣ

1. Ο «Τεχνικός Σύμβουλος» ελέγχει
 - I. Την ανάπτυξη (τον κώδικα) των πληροφοριακών συστημάτων του Οργανισμού
 - II. τη λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων
 - III. Τη συλλογή των πληροφοριών προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ (δηλώσεις ΕΕ)
 - IV. Τα αντίγραφα ασφαλείας του Οργανισμού σε περίπτωση βλαβών στην Κεντρική Υπηρεσία
2. Τομείς που διαχειρίζεται ο «Τεχνικός Σύμβουλος»
Σχηματικά κάτωθι:

Γ3. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΠΟΥ ΚΑΙΕΙ

Γιατί δεν αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ το ρόλο της Neuropublic; ή πιο σωστά Γιατί δεν αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ τους ρόλους της Neuropublic

Μια αλήθεια για την ανάπτυξη λογισμικού

- I. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι εταιρία ανάπτυξης λογισμικού
- II. Ίσως μπορεί να γίνει, αλλά δεν είναι αυτή τη στιγμή, γιατί υπάρχουν τα ΔΕΝ
 - ✓ έχει το απαραίτητο προσωπικό
 - ✓ έχει την απαραίτητη εμπειρία

- ✓ έχει την απαραίτητη ευελιξία

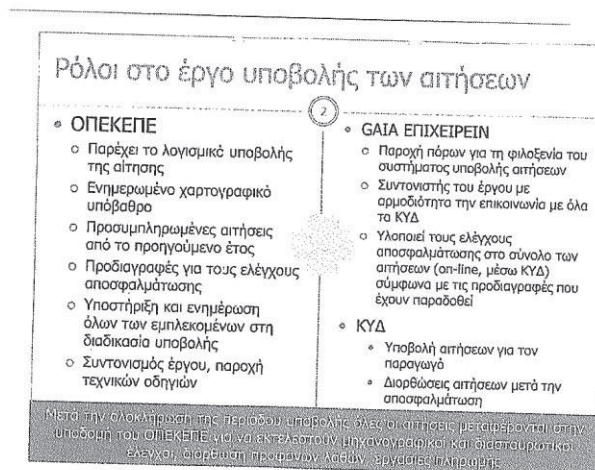
Ποιο είναι το πραγματικό πρόβλημα

- I. Το πρόβλημα, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη του λογισμικού, δεν πρέπει να επικεντρωθεί στο ότι γίνεται από εξωτερική εταιρία.
- II. Το πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι
 - ✓ δεν υπάρχει ανταγωνισμός σε αυτήν την εταιρία
 - ✓ ο Οργανισμός έχει ελάχιστη δυνατότητα να εμπλουτίσει το λογισμικό που παραλαμβάνει με νέες λειτουργίες

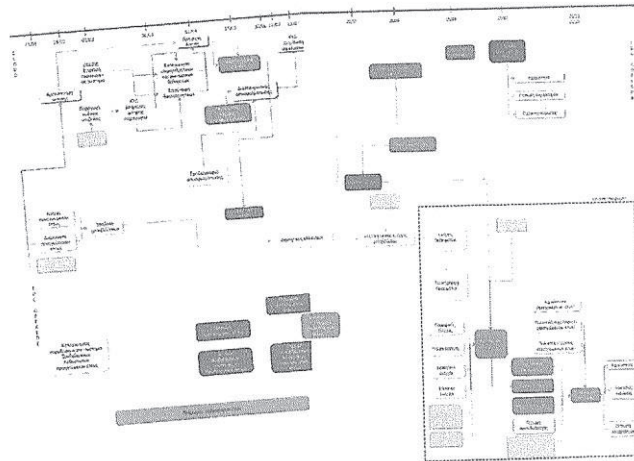
Γ4. ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

- I. Ο Οργανισμός πρέπει να αναλάβει το ρόλο του ρυθμιστή και ελεγκτή. Πρέπει να συμμετέχει στην ανάπτυξη
 - ✓ Ορίζοντας και επιβεβαιώνοντας προδιαγραφές αρχιτεκτονικής που να υποστηρίζουν τη διασύνδεση με τρίτα συστήματα
 - ✓ Επιβεβαιώνοντας ότι η παραμετροποίηση του λογισμικού (για παράδειγμα: κανόνες πληρωμής) μπορεί να γίνει και από μη τεχνικό προσωπικό
 - ✓ Αναπτύσσοντας περιφερειακές εφαρμογές
- II. Μια αλήθεια για τη διαχείριση
 - ✓ Η διαχείριση της λειτουργίας του λογισμικού από τόν Ανάδοχο είναι το ουσιαστικό πρόβλημα στη σχέση του ΟΠΕΚΕΠΕ μαζί του
 - ✓ Λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων του Οργανισμού από τρίτους σημαίνει ότι για οποιαδήποτε ενέργεια χρειάζεται πρώτα συνεννόηση μαζί τους
- III. Μπορεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ να αναλάβει τη διαχείριση
 - ✓ Όπως και στην ανάπτυξη λογισμικού, υπάρχουν περιορισμοί στο τι μπορεί να κάνει ο Οργανισμός
 - ✓ Σε αντίθεση, όμως, με την ανάπτυξη οι απαιτήσεις είναι μικρότερες. Επομένως η εκτίμηση είναι πως ναι, εφόσον
 - Αποδεχτούμε το κόστος αποκλειστικής ενασχόλησης των υπαλλήλων με το αντικείμενο
 - Γίνει εκπαίδευση, όχι με σκοπό την ενημέρωση, αλλά την ανάληψη καθηκόντων

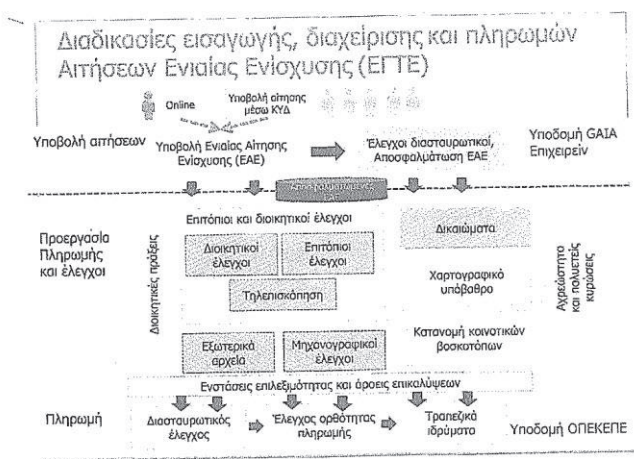
- Δοθούν ικανά κίνητρα στο προσωπικό
 - Παραδοθεί εύκολα παραμετροποίηση λογισμικό
3. Για να γίνει αντιληπτή η εξάρτηση και το «δέσιμο» ΟΠΕΚΕΠΕ με τον «Τεχνικό Σύμβουλο» δηλαδή την NEUROPUBLIC συμφερόντων Γαργαλάκου αλλά και GAIA Επιχειρείν . Σχηματικά κάτωθι παρατίθεται:

Η διαδικασία αίτησης ΟΣΔΕ ως ροή παρατίθεται κάτωθι:

Συνοπτικά η ροή στο κάτωθι σχήμα:

Δ. Εθνικό απόθεμα

- ✓ Το εθνικό απόθεμα του 2017 χορηγήθηκε τον Δεκέμβριο του 2017 και μετά από εξέταση ενστάσεων και συμπληρωματικών στοιχείων, τον Ιανουάριο, τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2018.
- ✓ Το εθνικό απόθεμα του 2018 χορηγήθηκε τον Δεκέμβριο του 2018 και μετά από εξέταση ενστάσεων και συμπληρωματικών στοιχείων, τον Απρίλιο, τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο του 2019.
- ✓ Το εθνικό απόθεμα του 2019 χορηγήθηκε πριν από τον Δεκέμβριο του 2019 και μετά από εξέταση ενστάσεων και συμπληρωματικών στοιχείων, τον Φεβρουάριο, τον Απρίλιο, τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο του 2020.

Στους παρακάτω πίνακες χορήγησης Εθνικού Αποθέματος (ΕΑ) των ετών 2017, 2018, 2019 αποτυπώνονται ανά περιφερειακή ενότητα, ο αριθμός των δικαιούχων, οι αξίες (σε €) των χορηγηθέντων δικαιωμάτων και της προσαύξησης της μοναδιαίας αξίας τους στον Περιφερειακό Μέσο Όρο του εθνικού αποθέματος 2017, 2018, 2019, ανά περιφέρεια (ΠΕ1: Βοσκοτόπων, ΠΕ2: Αρόσμων εκτάσεων και ΠΕ3: Μονίμων καλλιεργειών).

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΕΤΟΥΣ (ΕΑ) 2017									
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ1	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ2	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ3	ΑΞΙΑ σε € ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ1	ΑΞΙΑ σε € ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ2	ΑΞΙΑ σε € ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ3	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ σε €	
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	4065	1188,9	5509,7	523,84	337220,86	2543304,89	289044,87	3169570,62	
Κεντρική Μακεδονία	8203	1.780,80	9.145,23	2.694,42	467.309,45	3.620.975,30	1.942.177,17	5.430.461,92	
Δυτική Μακεδονία	2497	1.764,03	3.923,66	139,11	504.561,74	1.788.999,99	67.942,61	2.361.504,34	
Ηπείρος	1986	2.193,39	887,00	839,68	622.551,95	323.229,53	378.992,54	1.324.688,02	
Θεσσαλία	4907	5.759,02	4.252,52	1.185,92	1.499.904,18	1.728.115,76	616.728,24	3.838.738,18	
Ιόνια Νήσοι	804	664,16	145,33	556,83	257.393,08	48.446,78	264.626,43	580.466,29	
Δυτική Ελλάδα	4913	4.500,65	3.066,30	2.634,56	1.326.464,34	1.149.765,87	1.414.525,17	3.890.765,38	
Στερεά Ελλάδα	3662	1.461,19	2.307,08	1.905,27	409.353,29	923.809,73	1.049.550,32	2.382.713,34	
Αττική	711	424,40	146,99	719,31	111.949,28	56.557,91	321.750,78	493.257,99	
Πελοπόννησος	5964	1.463,66	821,62	3.963,99	495.170,81	320.721,21	2.523.545,99	3.339.437,51	
Βόρειο Αιγαίο	1674	2.668,21	323,34	1.880,15	775.760,94	122.827,49	863.994,26	1.762.522,69	
Νότιο Αιγαίο	1000	1.484,56	303,73	421,90	494.981,06	136.949,63	213.995,65	845.945,54	
Κρήνη	4736	21.673,48	237,27	2.184,64	5.429.276,71	85.805,08	1.237.725,42	6.762.808,16	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	49072	47.003,85	31.069,77	19.647,62	12.735.697,19	12.852.523,12	10.604.479,61	36.192.899,92	

ΧΟΡΗΓΗΤΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΕΤΟΥΣ 2018								
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ1	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ2	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ3	ΑΞΙΑ σε € ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ1	ΑΞΙΑ σε € ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ2	ΑΞΙΑ σε € ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ3	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ σε €
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	1811	166,54	1.320,91	155,64	1.663,19	69.781,02	746.238,67	920.304,52
Κεντρική Μακεδονία	3310	464,54	2.006,89	751,01	3.222,44	114.949,98	1.017.199,41	1.540.541,74
Δυτική Μακεδονία	916	395,11	943,16	18,33	1.356,60	126.124,57	566.082,26	706.038,68
Ηπείρος	1479	1.741,75	569,14	567,96	2.878,85	417.484,41	198.542,17	853.359,59
Θεσσαλία	2393	1.635,97	1.244,38	359,41	3.259,76	420.608,22	614.405,92	1.258.174,38
Ιόνιοι Νήσοι	680	280,39	71,59	297,43	649,51	74.036,41	23.575,72	263.446,59
Δυτική Ελλάδα	2847	1.254,22	1.344,14	1.111,92	3.710,28	371.356,67	489.883,08	1.458.881,49
Στερεά Ελλάδα	2926	969,83	1.168,69	1.186,40	3.333,12	261.715,64	536.996,66	1.445.772,35
Αττική	525	268,17	66,06	394,20	728,43	64.207,24	25.243,72	274.761,37
Παροπελοννησος	4370	451,19	350,17	1.573,61	2.774,97	147.844,32	142.893,35	1.645.917,19
Βόρειο Αιγαίο	931	424,99	139,84	522,33	1.087,16	144.051,81	61.536,31	450.333,63
Νότιο Αιγαίο	716	603,99	157,60	200,53	962,12	205.128,17	71.008,45	400.245,75
Κρήτη	3789	26.495,05	202,56	1.632,20	28.327,81	5.925.755,62	64.543,21	7.736.431,41
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	26694	35.181,84	9.601,43	9.470,97	53.954,24	8.343.044,18	4.563.142,95	18.014.228,88

ΧΟΡΗΓΗΤΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΕΤΟΥΣ 2019								
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ1	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ2	ΑΞΙΑ σε € ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ3	ΑΞΙΑ σε € ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ1	ΑΞΙΑ σε € ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ2	ΑΞΙΑ σε € ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΑΞΙΑΣ ΠΕ3	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ σε €
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	1.190	33.405,74	577.828,22	40.991,10	13.301,70	188.123,23	18.549,22	882.599,21
Κεντρική Μακεδονία	2.463	71.139,62	1.065.001,68	263.748,29	8.018,82	280.932,75	65.318,23	1.754.209,34
Δυτική Μακεδονία	717	153.279,13	507.324,63	11.155,25	12.014,30	151.895,90	4.643,69	840.319,10
Ηπείρος	908	198.983,38	122.694,37	164.367,88	32.466,46	16.440,43	27.567,33	562.519,85
Θεσσαλία	1.891	890.697,39	544.644,50	177.653,91	22.056,54	111.701,02	46.347,55	1.793.410,82
Ιόνιοι Νήσοι	361	28.673,44	10.219,66	82.730,26	18.213,34	1.307,99	29.389,07	166.539,69
Δυτική Ελλάδα	2.247	447.842,21	399.587,19	521.209,08	36.047,95	61.171,03	101.843,34	1.567.790,80
Στερεά Ελλάδα	1.761	302.064,63	350.052,73	476.532,63	22.692,16	66.864,53	65.760,29	1.304.166,97
Αττική	320	24.605,51	15.226,28	145.573,41	6.456,37	9.606,90	15.306,67	216.975,02
Παροπελοννησος	2.742	106.458,92	133.048,58	740.891,26	34.372,94	16.614,44	246.630,68	1.278.216,72
Βόρειο Αιγαίο	843	207.766,50	54.930,37	203.842,18	30.269,71	15.418,39	46.809,93	569.057,08
Νότιο Αιγαίο	422	88.991,55	25.783,73	66.238,66	28.842,17	9.729,04	21.838,82	247.503,47
Κρήτη	4.294	11.826.779,35	158.018,96	951.142,06	51.152,08	5.010,95	95.364,35	13.087.467,75
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	20.009	14.361.987,27	3.968.356,00	3.646.086,08	317.119,74	945.096,60	802.518,48	24.261.164,12

ΣΗΜΕΙΩΣΗ :

- 1) Τα ως άνω με πολύ δυσκολία κι αρνήσεις από τους του ΟΠΕΚΕΠΕ τα ανάρτησα στον ιστότοπο του ΟΠΕΚΕΠΕ <https://www.opekepe.gr/enimerosi/announcements/3874-anakoinwsh-statistikwn-pinakwn-dikaiwmatwn-vasikhs-enisxushs-ethniko-apothema>

- 2) Το εθνικό απόθεμα 2020 διατέθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 και τον Ιούνιο του 2021, πραγματοποιήθηκε την 01-10-2021 επεξεργασία χορήγησης δικαιωμάτων από το εθνικό απόθεμα 2020 κατόπιν της ολοκλήρωσης των ειδικών διοικητικών ελέγχων και το κλείσιμο του οικονομικού έτους.

Πίνακας Χορήγηση δικαιωμάτων βοσκής ενόχλησης από το εθνικό απόθεμα (ΕΑ) ΕΤΟΥΣ 2020 Πληρωμή Οκτωβρίου 2021								
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ1	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΝΥΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ2	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ3	ΕΑ ΕΑ σε € ΠΕ1	ΕΑ ΕΑ σε € ΠΕ2	ΕΑ ΕΑ σε € ΠΕ3	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΑ σε €
Δ. Μακεδονίας & Θράκης	928	329,09	3.033,08	209,69	77.464,21	957.502,89	79.616,66	1.114.583,76
Αττικής	380	1.163,16	96,89	350,62	236.255,73	29.146,83	131.241,27	395.643,83
Ποσειδών Αιγαίου	660	3.554,05	118,43	555,13	736.926,21	40.254,78	219.838,46	997.019,45
Αιτωλικός Ελλαδίας	2.478	2.216,35	2.405,76	2.389,46	474.677,57	724.369,86	895.393,58	2.094.441,11
Αιολικός Μεσσηνίας	785	1.347,67	2.616,61	93,26	285.781,09	848.323,83	36.835,07	1.170.939,99
Πατρικίου	953	1.876,28	878,93	648,08	398.307,77	250.185,37	239.168,01	887.661,15
Θεσσαλίας	1.793	5.351,56	2.770,38	629,53	1.703.873,90	849.829,60	248.017,94	2.801.721,44
Εύβοιας	287	367,32	36,42	261,94	78.626,03	10.875,26	107.844,06	197.345,35
Ευβοίας	2.140	1.191,38	4.225,66	842,35	227.303,05	1.370.235,91	372.235,01	1.969.773,97
Αρδίας	8.776	129.039,66	1.030,61	6.433,15	26.219.661,26	201.832,02	2.280.038,33	28.791.531,61
Νοτίου Αιγαίου	638	3.113,27	204,85	321,26	651.109,45	68.546,95	124.545,11	844.192,51
Πελοποννήσου	2.698	834,93	770,78	2.711,07	181.248,87	237.243,31	1.086.799,96	1.505.292,14
Πελοπόννησος	2.304	3.685,45	1.863,50	2.426,44	761.763,97	563.019,53	903.855,89	2.228.728,59
Ελλάδας	24.648	156.961,57	20.054,40	17.971,84	32.032.990,05	6.241.386,24	6.725.598,57	44.999.974,86

Η επεξεργασία χορήγησης με ημερομηνία 01-10-2021 απεικονίζεται στον κάτωθι πίνακα:

Η δημοσιοποίηση είχε και πολιτικό χαρακτήρα καθότι φάνηκε με εύστοχο τρόπο η κατανομή χωρίς να κάνω δηλώσεις.

- ❖ Το 2020 στη διάρκεια της θητείας μου ως Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ δεν κατένευμα εθνικό απόθεμα καθότι έπρεπε να δημ

3) **Η κατανομή του εθνικού αποθέματος 2020 έγινε μετά τη παραίτησή μου τον Δεκέμβριο 2020.**

Τα συμπεράσματα δικά σας.

Ε. ΤΕΧΝΙΚΗ ΛΥΣΗ

1. Μια μικρή ενημέρωση

Στη χώρα μας από Ε.Ε. λόγω μη μεθοδολογίας για τους βοσκότοπους και μετά από ελέγχους και μη σωστή τεκμηρίωση της αφαιρέθηκαν βοσκήσιμες γαίες με αποτέλεσμα να ελαττωθούν τα στέμματα βοσκήσιμης γης κατά χιλιάδες.

Το 2014 η χώρα θα έκανε τις επιδοτήσεις και ο τότε Υπατος Καρασμάνης με το υπ αριθμ 22171/12.12.2014 έγγραφο, που έφερε και την υπογραφή των δύο Γενικών του

Γραμματέων του Κορασίδη Μόσχου και Μελά Δημητρίου, έφερε μόνο για το έτος 2014 τη λεγόμενη ΤΕΧΝΙΚΗ ΛΥΣΗ.

2. Γιατί επιβλήθηκε η τεχνική λύση ήταν αναγκαία και για πόσο χρονικό διάστημα:

Η τεχνική λύση ως ανάγκη επιβλήθηκε μόνο για το 2014 ως ανάγκη καθότι θεωρήθηκε αναγκαία καθότι πολύ απλά θα το πώ. Από ΕΕ τα 24 εκατ στρ. ελαττώθηκαν σε περίπου 13 εκατ. Πιθανές εκλογές λόγω ΠτΔ. Επιδοτήσεις δε θα δίνονταν στους κτηνοτρόφους, συρρικνωμένο χρονικό διάστημα, ορισμός βοσκήσιμης γής και βοσκοϊκανότητας. Σε πολύ απλά λόγια και με παράδειγμα για να γίνει κατανοητό:

ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟ 2014 ΗΤΑΝ Η ΠΑΡΑΔΟΧΗ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ,. Θεωρητικά μεταφέρονταν σε άλλη περιοχή της χώρας τα ζώα ώστε να επαρκούν ζώα και βοσκήσιμη γη δηλαδή λογιστικά. Να το πώ απλά με παράδειγμα αν κάποιος είχε ζώα στη ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΔΕΝ ΕΠΑΡΚΟΥΣΑΝ ΟΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΤΕ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΖΟΤΑΝ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΕΝΩ ΤΑ ΖΩΑ ΚΡΗΤΗ ΑΠΟ ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΚΕΔΟΝΙΑ , ΝΗΣΙΑ κλπ

Το 2014 η χώρα θα έχανε τις επιδοτήσεις και ο τότε Υπατος Καρασμάνης με το υπ αριθμ 22171/12.12.2014 έγγραφο , που έφερε και την υπογραφή των δύο Γενικών του Γραμματέων του Κορασίδη Μόσχου και Μελά Δημητρίου, εξέδωσε υπουργική απόφαση ΜΟΝΟ για το έτος 2014 τη λεγόμενη ΤΕΧΝΙΚΗ ΛΥΣΗ. Η απόφαση αυτή έγινε σε γνώση της ΕΕ και επίσης δεν περιελάμβανε κατανομή – μεταφορά πλεοναζόντων βοσκοτόπων - μεταξύ νησιών και ηπειρωτικής Ελλάδας ούτε μεταξύ νησιών αφορούσε κατανομή πλεοναζόντων βοσκοτόπων μεταξύ δήμων και περιφερειακών ενοτήτων με βάση την λογική των μετακινούμενων κτηνοτρόφων. Επίσης η απόφαση έκανε την κεντρική κατανομή βοσκοτόπων και κάλυπτε και το κενό της κατανομής των βοσκοτόπων από τις κοινότητες μετά την κατάργηση των κοινοτήτων – Καλλικράτης. Αποτελούσε δε τα προσωρινά διαχειριστικά σχέδια βόσκησης που βασιζόταν στο άρθρο 60 του νόμου 4264/2014 και εξ αυτού του λόγου έγινε αποδεκτή από την ΕΕ. (2. Σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) έτους από την ισχύ του παρόντος νόμου οφείλεται να καταρτιστούν προσωρινά διαχειριστικά σχέδια βόσκησης των περιοχών της χώρας στις οποίες υφίσταται καθεστώς βοσκής.)

3. Τι έγινε μετά το 2014

Μετά το 2014 , το 2015 κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ το είδε καλό ως εφαρμογή και την εφάρμοσε όχι για κτηνοτροφία αλλά και για άλλα μέτρα επιδότησης ενώ κατήργησε τον νόμο του 2014

Το 2015 εξεδόθη εγκύκλιος, που χρειάστηκε πολύς χρόνος αποκρυπτογράφησης μετά την απομάκρυνσή μου από ΟΠΕΚΕΠΕ να την αποσαφηνίσω. Σε αυτή την επικαλούντο έως και υπατά Κυβέρνησης Κυριάκου. **Κακώς, κάκιστα.....** συν του ότι ως δικαιολογία έθεταν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, που παρεμπιπτόντως έως και σήμερα 2025 δεν έχουν καν προκηρυχθεί.

Σε όλα χρειάζεται γνώση κι όχι πρόταγμα εγώ κι εξουσία..... διότι ενίοτε δε φέρει ορθά αποτελέσματα όπως έως τα τώρα που τελικά θα προκύψει καταλογισμός υψηλός, που θα πληρωθεί από τις πάγιες δημόσιες δαπάνες δηλαδή από Έλληνες φορολογούμενους.

4. ΤΟ 2020 ΔΙΚΑΙΩΘΗΚΕ Η ΧΩΡΑ ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΚΕΡΔΙΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ ΠΟΥ ΤΗΣ ΕΙΧΑΝ ΑΠΟΚΟΨΕΙ. Κέρδισε 466 εκατ ευρώ.

Ο τότε Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ Καθηγητής Γρηγόρης Βάρρας σύστησε επιστημονική ομάδα, που δημιούργησε και καθόρισε μεθοδολογία για τον Μεσογειακό Βοσκότοπο, χρησιμοποιώντας πλείστα εργαλεία και από ΕΕ τις αποφάσεις από Ευρωπαϊκό Δικαστήριο που κερδήθηκαν.

Η μεθοδολογία τα ανήγαγε σε εκατ στρ. που ήταν κοντά στα 10 εκατ.

Η μεθοδολογία και τα στοιχεία ήταν έτοιμα κοντά στο Σεπτέμβριο 2020. Ο στόχος ήταν να τα εντάξει στο σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ στην εξόφληση τον Δεκέμβριο 2020, καθότι ο Καθηγητής Γρηγόρης Βάρρας τόσο ως πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ αλλά και ως Δασολόγος Περιβαλλοντολόγος ότι πλέον δεν έπρεπε να εφαρμοσθεί η τεχνική λύση.

Υπήρξε μεγάλη έκπληξη από τον τότε αντιπρόεδρο Α' Μελά Δημήτρη, όταν το διαπίστωσε και αγώντας ώστε να μη μπουν στο γεωυπόβαθρο ΟΠΕΚΕΠΕ, που έφερε εκτός των άλλων την απομάκρυνσή του καθότι ο Καθηγητής άρχισε να ξηλώνει ένα παγιωμένο φαύλο σύστημα αλληλοεξαρτώμενο.....Τα συμπεράσματα με τα σημερινά δεδομένα δικιά σας.

Ο καθηγητής Βάρρας Γρηγόρης προετοίμαζε τη προκαταβολή Οκτωβρίου και δεν υπήρχε λόγος αναστάτωσης του συστήματος, έλαβε ως δεδομένο τη κατανομή της τεχνικής λύσης 2019 καθότι είχε υπογράψει με την .. ότι ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ ο τότε υπαατ έγγραφο με υπογραφή Προέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, δε πρόκυπτε από καμία εγκύκλιο αυτή η υπογραφή . Δε μπήκα σε διαδικασία περαιτέρω εξηγήσεων καθότι δεν είχε νόημα και οι προκάτοχοι υπαατ οριζόμενοι από ΣΥΡΙΖΑ εφάρμοζαν την ίδια μέθοδο, που ήταν μη σαφές το προκύπτον.

Ο στόχος και σκοπός μου ήταν να εντασσόταν τα επιπλέον νέα στρ που ήταν κοντά στα 10 εκατ στο γεωυπόβαθρο και στην εξόφληση θα διορθώνονταν όποια λάθη και σφάλματα της προκαταβολής. Για αυτό εξάλλου είναι και η εξόφληση του επανομαζόμενου και τσεκ.

5. Ποιος ΈΚΑΝΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ.

Ο λόγος με τα επιπλέον βοσκοτόπια θα εντάσσονταν στο γεωυπόβαθρο και την κατάργηση έως τα τότε της τεχνικής λύσης θα καταργούσε αυτόματα καταστάσεις, που αν και προσπάθησα να δώω και πόσο και σε ποιο μέγεθος ήταν σύννομα δεν μπόρεσα να απαντήσω κι η μόνη λύση ήταν η απάντηση δια του έργου δηλαδή τα επιπλέον 10 εκατ στρ και κατάργηση της τεχνικής λύσης.

Η κατάργηση της τεχνικής που είχε παγιωθεί θα έδινε πολλαπλές λύσεις.

Διαπίστωσα τα κάτωθι που συν έβαιναν για την εφαρμογή τεχνικής λύσης:

- ✓ ΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Η ΝΕΥΡΟΠΥΛΙΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ Γαργαλάκου έκανε τη κατανομή και το μίσθωμα ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ. Δεν υπήρχε ούτε από ΟΠΕΚΕΠΕ ούτε από υπαατ απόφαση έργου

- παρά μόνο φιλικές σχέσεις αυτών και υπαατ, προηγούμενους προέδρους και υπονόμευση του έργου μου τόσο από την NEUROPVNLC/Γαργαλάκος όσο και από GAIA Επιχειρείν
- ✓ Σύμφωνη γνώμη και συνεργασία με Διοίκηση ΟΠΕΚΕΠΕ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ) και ΔΝΤΗ Τεχνικών Ελέγχων
 - ✓ Συνυπογραφή και σύμφωνη γνώμη του εκάστοτε υπαατ, που δε πρόκυπτε από πουθενά

Ως ανακεφαλαίωση της τεχνικής λύσης κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων από τον ΟΠΕΚΕΠΕ:

Η εφαρμοζόμενη διαδικασία της τεχνικής λύσης δημόσιων βοσκοτόπων, δεν ήταν σταθερή ως προς την κατανομή κάθε έτος ιδίων εκτάσεων βοσκοτόπων σε κτηνοτρόφους, οι οποίοι δεν άλλαζαν ζωικό κεφάλαιο και την έδρα της εκμετάλλευσής, ώστε να υπάρχει μια κατά το δυνατόν ιστορικότητα στη χρήση τους και οι νέοι κτηνοτρόφοι να λαμβάνουν βοσκότοπους από τις υπόλοιπες διαθέσιμες εκτάσεις, όπως ίσχυε πριν με την κατανομή των εκτάσεων από τους δήμους και τις κοινότητες. Το φαινόμενο αυτό δεν παρατηρείται με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις ετήσιες ή δενδρώδεις (πολυετείς). Μία έκταση που δηλώθηκε το 2019 από ένα παραγωγό ως ελαιοκαλλιέργεια και ψηφιοποιήθηκε και έγινε αποδεκτή και καταβλήθηκε ενίσχυση δεν μπορεί εύκολα την επόμενη χρονιά να δηλωθεί και να ψηφιοποιηθεί από άλλο παραγωγό γιατί προκύπτει επικάλυψη και δεν πληρώνεται ενίσχυση κανένας. Εάν είναι ιδιόκτητο αγρόκτημα ο ΟΠΕΚΕΠΕ τελικά αποδέχεται αυτόν που έχει συμβόλαιο ή αποδεικτικά νόμιμης κατοχής και άλλος υπόκειται στις σχετικές κυρώσεις και τελικά δεν λαμβάνει ενισχύσεις. Ο κάθε ιδιώτης λοιπόν δεν επιτρέπει τις εκτάσεις που κατέχει ή τις χρησιμοποιεί με εκμίσθωσή και τις δηλώνει να λάβει ενίσχυση να τις δηλώνει άλλος γιατί κατέχει αποδεικτικά χρήσης της γης. Εν συμβαίνει όμως αυτό, με τις δημόσιες εκτάσεις βοσκοτόπων, μόνο ο ΟΠΕΚΕΠΕ γνωρίζει ποιες είναι δημόσιες και μόνο αυτός μπορεί να αντιδρά και να προβάλει ενστάσεις και αντιρρήσεις για την δήλωσή τους με τον ισχυρισμό χρήσης τους ως ιδιόκτητες από ιδιώτες. Έτσι από την στιγμή που μια δημόσια έκταση βοσκοτόπων κατανεμήθηκε με κάποιο τρόπο με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ σε ένα κτηνοτρόφο μέσω της τεχνικής λύσης π.χ. το 2016 και ο ΟΠΕΚΕΠΕ είχε την γεωχωρική πληροφορία, δεν έπρεπε να επιτρέπει σε αυτές τις περιοχές να σχεδιάζονται ιδιωτικοί βοσκότοποι, τις επόμενες χρονιές π.χ. το 2018, χωρίς να μαρκάρονται αυτά τα αγροτεμάχια ως επικαλυπτόμενα με δημόσιες εκτάσεις. Εάν μια τέτοια διαδικασία ιχνηλάτησης των αποδεικτικών ιδιοκτησίας είχε ακολουθηθεί από το 2017 δεν θα δημιουργούνταν κατά την γνώμη μου το πρόβλημα. Αποτελεί ερωτηματικό γιατί η ασυνήθιστη μετατροπή σημαντικών δημόσιων εκτάσεων βοσκοτόπων σε ιδιωτικούς από «επιτήδειους, έμεινε εκτός ελέγχου από τις τεχνικές υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η εντύπωση που δημιουργείται από όσα ακολουθήσαν ειδικά με τις τροποποιήσεις των εγκυκλίων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι κάποιοι μέσα στον ΟΠΕΚΕΠΕ ενθάρρυναν ή συμμετείχαν σε αυτή την διαδικασία καταπάτησης των δημοσίων βοσκοτόπων δημιουργώντας ένα συμπαγές πλέγμα αποφυγής εντοπισμού τους και αποφυγής κυρώσεων. Αυτή η συστημική αδυναμία της εφαρμογής της τεχνικής λύσης δημιούργησε παράλληλα και άλλη μια στρεβλή κατάσταση. Οι ιδιωτικές εκτάσεις που δεν δηλώνονταν για διάφορους λόγους από τους ιδιοκτήτες τους, είτε γιατί δεν τις είχαν ανάγκη για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων

τους, είτε γιατί δεν είχαν σχέση με την γεωργία (ιδιόκτητες εκτάσεις κυρίως σε νησιά) ή δεν είχαν προχωρήσει στην αποδοχή κληρονομιάς, γίνονται αποδεκτά στην εφαρμοζόμενη τεχνική λύση, ως εν δυνάμει δημόσιες εκτάσεις χωρίς καμία συνεννόηση με τα δασαρχεία που είναι υπεύθυνα, το κτηματολόγιο όπου υπάρχει αλλά και με το εποικιστικό αρχείο που έχει στην διάθεσή του ο ΟΠΕΚΕΠΕ (το έχει παραλάβει από την ΑΓΡΟΓΗ) και στο οποίο θα έπρεπε να καταφύγει μετά το 2017, όπου το πρόβλημα άρχισε να εκδηλώνεται έντονα. Από την στιγμή που η πληροφορία αυτή, δηλαδή, ότι οι αδήλωτες ιδιωτικές εκτάσεις, πέραν των δημόσιων βοσκοτόπων αντιμετωπίζονταν από την υπηρεσία ως εκτάσεις εν δυνάμει δημοσίων βοσκοτόπων, έγινε κτήμα παραγωγών και ΚΥΔ ή άλλων παραγόντων, τέθηκε σε εφαρμογή δειλά στην αρχή μία άλλη παράλληλη διαδικασία οικειοποίησης αυτών των εκτάσεων από κλειστές ομάδες με την πατέντα της απάτης των τριγωνικών μισθώσεων. Συγκεντρωτικά αυτή την πληροφόρηση την έχει:

- ✓ Ο ΟΠΕΚΕΠΕ που κατέχει την πληροφορία μέσω του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων για όλες τις εκτάσεις της χώρας που βρίσκονται σε επιλέξιμες ενότητες
- ✓ Ο Τεχνικός Σύμβουλος - Neurorpublic (ΤΣ) του ΟΠΕΚΕΠΕ που εκ της ανάθεσης του έργου μοιράζεται τις ίδιες πληροφορίες με τον ΟΠΕΚΕΠΕ για όλες τις εκτάσεις της χώρας και που αποτελεί κύριο μέτοχο της GAIA Επιχειρείν συντονιστή των (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων ΚΥΔ)
- ✓ Τα ΚΥΔ που έχουν αμφίδρομη πληροφόρηση μέσω του GAIA Επιχειρείν για τις ελεύθερες εκτάσεις από δηλώσεις άλλων παραγωγών
- ✓ Η Neurorpublic ως ΤΣ του ΟΠΕΚΕΠΕ επίσης είχε αναπτύξει τον κώδικα εντοπισμού των δημοσίων αδήλωτων εκτάσεων βοσκοτόπων προς διανομή καθώς και των αδήλωτων ιδιωτικών, τις οποίες εντάσσει και χρησιμοποιεί στην εφαρμογή της τεχνικής λύσης κατανομής τους. Για την διαδικασία αυτή που υφίσταται μέχρι σήμερα επικρατεί πέπλο αδιαφάνειας.

Επίσης από τον έλεγχο που έκανα με ανάλυση κινδύνου διαπίστωσα ότι ορισμένα ΚΥΔ είχαν μεγαλύτερη ευχέρεια προσδιορισμού εν δυνάμει ελεύθερων εκτάσεων όχι σε συγκεκριμένη περιοχή της χώρας π.χ ένα νησί του Αιγαίου όπως η Κάρπαθος αλλά σε πολλές διαφορετικές περιοχές της χώρας Δυτική Μακεδονία και το Αιγαίο ταυτόχρονα, πράγμα που από πληροφορίες που περιήλθαν σε γνώση μου μετά την αποχώριση μου από πρόεδρος οφειλόταν στην κατοχή παράνομου λογισμικού που τους είχε δοθεί και εκτελούσε ανάλογες λειτουργίες με αυτή του λογισμικού της Τεχνικής Λύσης κατανομής δημοσίων βοσκοτόπων που μόνο ο ΟΠΕΚΕΠΕ και ο Τεχνικός του Σύμβουλος Neurorpublic γνώριζε την δομή και την λειτουργία του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Για να γίνει κατανοητό το μέγεθος του προβλήματος είναι πως μια Α.Ε. δύναται να διαχειρίζεται και κατανέμει περιουσιακά στοιχεία Οργανισμού χωρίς απόφαση. Τα συμπεράσματα δικά σας.

Επειδή έρχεται καταλογισμός για μη εφαρμογή ευρωπαϊκών οδηγιών κι αποφάσεων και ειδικά στη μη εφαρμογή της κατανομής των βοσκοτόπων κάτωθι παραθέτω αναλυτικά σημείωμα ώστε να γίνει πλήρως κατανοητό.

ΣΤ. ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ

A. Σύντομο ιστορικό – η αιτία

Στις 13.2.2020 και στις 20.4.2020 με Αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων επιστράφηκε στην Ελληνική Δημοκρατία το ποσό των 466 εκ ευρώ από καταλογισμούς για τα έτη 2009-2013, για το θέμα του ορισμού των βοσκοτόπων στην χώρα μας. Ενσωματώθηκε και η χαμηλή ξυλώδης βλάστηση πέρα από την πλώδη. Η μόνη υποχρέωση σύμφωνα με την απόφαση ήταν να προσδιορισθεί και το σφάλμα αυτής της νέας προσθήκης δηλαδή να αφαιρεθούν οι εκτάσεις με ξυλώδη βλάστηση που ήταν απροσπέλαστες από τα ζώα για βόσκηση δηλαδή η πυκνή κλειστή βλάστηση. Μετά τις αποφάσεις αυτές πρόβηκα σε δύο ενέργειες

α) Στην υποστήριξη των δύο αλλαγών της ελληνικής νομοθεσίας, που είχα ευθύνη στη συγγραφή τους και συγκεκριμένα

- I. το άρθρο 48 του νόμου 4685/2020 του ΥΠΕΝ, με το οποίο γίνεται απεμπλοκή της διαδικασίας κύρωση των δασικών χαρτών από την καταβολή των ενισχύσεων &
- II. το άρθρο 53 του νόμου 4711/2020 ΥΠΕΝ, με το οποίο επιλύθηκαν θέματα της χρήσης των εκτάσεων που είχαν γεωργική και κτηνοτροφική χρήση, με θέμα «Βοσκοτόπια - Διαδικασίες μετά τη δικαίωση της χώρας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τους βοσκότοπους και επιστροφή καταλογισμών, αλλαγές στην ελληνική νομοθεσία και προσαρμογή του χαρτογραφικού υποβάθρου για την προσθήκη επί πλέον επιλέξιμων στρεμμάτων για αξιοποίηση στα πλαίσια της ΚΑΠ και από τους κτηνοτρόφους»

β) Στην συγκρότηση ολιγομελούς ομάδας και υπό τη καθοδήγησή μου, ως γνώστη του θέματος από τον προπτυχιακό τίτλου σπουδών (Δασολόγος Περιβαλλοντολόγος), για την εφαρμογή των αποφάσεων Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων C-252/18 P – Απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2020 και C-797/18 P Απόφαση της 20ης Απριλίου 2020 ώστε να ενταχθούν οι εκτάσεις για τις οποίες δικαίωσε την Ελληνική Δημοκρατία για το θέμα των βοσκοτόπων και να προσδιορισθεί και το ζητούμενο σφάλμα και να λήξει η εκκρεμότητα με βάση τις Αποφάσεις του Δικαστηρίου.

B. Η επεξήγηση των ενεργειών μου και η ενημέρωση της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΑΑΤ

Στις 08-09-2020 με το Αρ. πρωτ.: 55940 και στην κατηγορία ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ, ενημέρωνα τον τότε Υπουργό ΑΑΤ **κο Βορίδη**, για μεθοδολογία που είχα εφαρμόσει για την ενσωμάτωση και ζητούσα να γίνει η εφαρμογή τους και να ενημερωθεί η ΕΕ και συγκεκριμένα:

Ανέφερα στο ενημερωτικό ότι η εξέλιξη αυτή δίνει τη δυνατότητα στους κτηνοτρόφους της χώρας, ειδικά των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, να τα αξιοποιήσουν για την απόκτηση εισοδήματος και την απρόσκοπτη καταβολή των ενισχύσεων, συνεχίζοντας την παραγωγική τους δραστηριότητα που αποτελεί την βάση για την παραγωγή του μόνου εθνικού ποιοτικού προϊόντος ΠΟΠ, της ελληνικής φέτα. Όπως αντιλαμβάνεστε έδινά στον τότε ΥΠΑΑΤ αφενός το προσωπικό, αφετέρου το αναπτυξιακό και προστατευτικό που έπρεπε να λάβει η Κυβέρνηση για τη φέτα.

Ανέφερα ουσιαστικά και λεπτομερώς τι ακριβώς γινόταν με τις δύο αποφάσεις από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, με δύο αποφάσεις του τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2020, δικαιώνει τις ελληνικές αρχές και υποχρεώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιστρέψει στη χώρα μας 466 εκ. ευρώ για τους καταλογισμούς μέχρι το 2013. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι η χώρα μας έχει δίκιο για τον ορισμό του μεσογειακού βοσκότοπου που αποτελείται και από ξυλώδη βλάστηση και όχι μόνο πλώδη.

Το ενημερωτικό σημείωμα λοιπόν προς τον τότε ΥΠΑΑΤ κ. Βορίδη ήταν πλήρες αφού περιείχε το είχε ένα ιστορικό, το πρόβλημα και οι συνέπειες αυτού χωριζόμενο σε υποομάδες, την επίλυση του προβλήματος ενέργειες και βήματα χωριζόμενο σε υποομάδες, καταλήγοντας με αποτελέσματα και αναπτυξιακές ευκαιρίες που δημιουργούνται.

Γ. Ανάλυση των ενεργειών μου που δεν έτυχαν αποδοχής από το ΥΠΑΑΤ και οδήγησαν στον σημερινό καταλογισμό και πάλι ύστερα από 5 χαμένα χρόνια

Σε αυτό το σημείο για να γίνω πολύ σαφής ώστε κάποιος που δε γνωρίζει να αντιληφθεί σε μέγεθος τι ακριβώς είχα δημιουργήσει υπέρ του κράτους, της Ελληνικής Δημοκρατίας υπέρ της Κυβέρνησης του Κυριάκου.

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή:

1. 2020: Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, με δύο αποφάσεις του τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2020, δικαιώνει τις ελληνικές αρχές και υποχρεώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιστρέψει στη χώρα μας 466 εκ. ευρώ για τους καταλογισμούς μέχρι το 2013. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι η χώρα μας έχει δίκιο για τον ορισμό του μεσογειακού βοσκότοπου που αποτελείται και από ξυλώδη βλάστηση και όχι μόνο πλώδη.
2. Σημείωσα 466 εκ. ευρώ : Ο αγροτοκτηνοτροφικός χώρος αναθάρρησε καθότι εκτίμησε ότι αφού κερδήθηκαν 466 εκ. ευρώ, αυτά θα γυρνούσαν στους δικαιούχους των επιδοτήσεων. Όμως η Πλάνη μεγάλη.

Η πραγματικότητα διαφορετική. Διαπίστωσα ότι λόγω παλαιότερων καταλογισμών κι ασαφών διαδικασιών από προηγούμενες διοικήσεις ΟΠΕΚΕΠΕ αυτό το ποσό άρχισε κι έφθινε. Τα 466 εκ. ευρώ είχαν μετατραπεί σε 220 εκατ ευρώ, μετά 180 εκατ. Ευρώ κι εγώ δε ξέρω πόσο θα

έφταναν πιθανά και θα μηδενιζότανε. Ουσιαστικά όλες οι προσπάθειες που διαχρονικά είχαν γίνει και με συμμετοχή προηγούμενων κυβερνήσεων και η τύχη έφερε να το πιστωθεί θετικά η Κυβέρνηση Κυριάκου, θα εξανεμιζόνταν.

Με την ιδιότητα του Δασολόγου Περιβαλλοντολόγου αλλά και τη γνώση του Καθηγητή Πανεπιστημίου, σκέφτηκα ότι αυτό που δεν εξανεμίζεται ότι κι αν συμβεί είναι η γή. Το έδαφος. Οπότε έπρεπε να γίνει αναγωγή αυτής της απόφασης, σε βοσκίσιμη γή δηλαδή πόσα επιπλέον στρέμματα αναλογεί.

Ως Καθηγητής Πανεπιστημίου αλλά κι ως Δασολόγος Περιβαλλοντολόγος το είδα ως πρόκληση. Ως ένα νέο project, που να έχει κάτι το καινοτόμο και προοπτικό.

Συνέστησα ολιγομελή ομάδα, υπαλλήλων ΟΠΕΚΕΠΕ. Δυο που τους ήξερα από την ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε. (καθότι υπήρξα Δνων Συμβουλός της) και έναν ακόμη τοπογράφο μηχανικό με master. Δεν έχουν σε αυτή τη φάση σημασία τα ονόματα. Σημασία έχει ο τρόπος δουλειάς αλλά και ο χρόνος που διέθεσα. Χρόνος πολύ σημαντικός για Πρόεδρο ΟΠΕΚΕΠΕ με τα τόσα θέματα που προκύπτανε αλλά και τη προετοιμασία πληρωμών για καθεστώς αλλά και προκαταβολή Οκτωβρίου 2020.

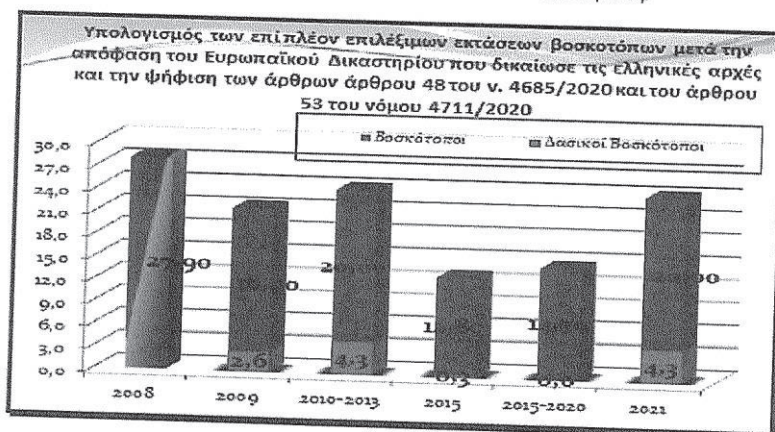
Δ. Αντιξοότητες και παρεμβάσεις από εξωγενείς παράγοντες που εμπόδισαν το έργο μου

Θα ήθελα να σημειώσω εδώ ότι έπρεπε να προσέχω πολύ γιατί μου την είχαν στημένη για πάσα αστοχία που θα πρόκυπτε και για αυτό το λόγο διοικούσα ορθολογικά και με σύνεση.

Η ομάδα χρησιμοποίησε ευρωπαϊκά εργαλεία μεθοδολογία κλπ γιατί τους είπα και κάναμε παραδοχή ότι δεν έχουμε διαχειριστικά σχέδια βόσκησης και η χώρα δε πρέπει να είναι έρμαιο σε κάθε ευρωπαϊό γραφειοκράτη που κάνει τη δουλειά του αλλά και η χώρα πρέπει να έχει συνέπεια.

Τους τόνισα ρητά ότι πρέπει να δημιουργήσουμε μεθοδολογία, που να τη συζητήσουμε με ευρωπαϊκά όργανα, να δούμε που υπάρχουν αντιρρήσεις, παρατηρήσεις κι ότι άλλο ώστε σε όποιους νέους ελέγχους να έχουμε συνέπεια κι όταν κι αν γίνουν τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης να είμαστε περήφανοι που θα επιβεβαιώσουν την ορθότητα της μεθοδολογίας που είναι επιστημονικά τεκμηριωμένη και με σαφήνεια.

Το αποτέλεσμα αυτής της μεθοδολογίας μας έδωσε επιπλέον 9,64 εκ. στρέμματα των επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων όπως φαίνεται στο επόμενο διάγραμμα και πίνακα και οι εκτάσεις αυτές ήταν σημαντικές να περιληφθούν στα αναθεωρημένα στοιχεία για το ΣΣΚΑΠ 2021-2027 ώστε να υπάρξει αξιοποίησή τους από τους κτηνοτρόφους πράγμα που δυστυχώς δεν έγινε με την απομάκρυνσή μου. Αντίθετα αυτές έγιναν αντικείμενο ιδιοποίησης από διάφορους επιτηδευούς για την κατανομή πλασματικού εθνικού αποθέματος.

Πίνακας επιπλέον επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων

Χρονική Περίοδος	Γενικό Σύνολο επιλέξιμων βοσκοτόπων σε στρέμματα
2008	27.900.000,0
2009	21.512.712,4
2010-13	24.361.531,4
2015	13.097.175,5
2015-2020	14.722.033,3
2020 - Εναρμόνιση	24.361.531,4
Επιπλέον αξιοποίηση στην νέα ΚΑΠ 2021 και μετά	9.639.498,1

Ενώ ο στόχος και ο σκοπός ήταν κατανοητός, όπως εξηγήθηκε στον κ. Βορίδη, καθότι είχα από προηγούμενες διοικήσεις ένα πρόβλημα τη «τεχνική λύση» που ήταν αναγκαίο να εφαρμοσθεί μόνο το 2014 για συγκεκριμένο λόγο κι ανάγκη αποκλειστικά και μόνο για κτηνοτρόφους, έβλεπα κατά κόρον να εφαρμόζεται και από τις κυβερνήσεις του ΣΥΡΙΖΑ και τη κατανομή να την κάνει ιδιωτική εταιρεία η Neugorpublic συμφερόντων Γαργαλάκου, χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανένα.

Με αυτό τον τρόπο, μεθοδολογία θα υπήρχε απεξάρτηση από αυτή την αδιαφανή διαδικασία.

Τονίζω δε ότι και ο τότε αντιπρόεδρος Μελάς Δημήτρης δεν είδε ούτε έβλεπε με καλό μάτι το όλο αυτό καλό που δημιουργούταν υπέρ των κτηνοτρόφων που κάτωθι θα καταθέσω κάποιες σκέψεις. Εξάλλου στο εμπιστευτικό υπηρεσιακό σημείωμα με τους άνω πίνακες που έχω στο

παρόν σημείωμα ανάφερα που έχει αξία και σημασία να το παρατηρήσουμε τα αποτελέσματα και αναπτυξιακές ευκαιρίες που δημιουργούνται

1. Αύξηση κατ'αρχήν κατά 9,6 εκ. στρέμματα των επιλέξιμων εκτάσεων βοσκοτόπων που θα είναι επιλέξιμες και διαθέσιμες στους κτηνοτρόφους άμεσα και με την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.
2. Τα 9,6 εκ. στρέμματα ενδέχεται να μειωθούν κατά περίπου 1 - 1,5 εκ. στρέμματα λόγω εφαρμογής της αναλογικότητας για τις περιπτώσεις που υπάρχουν βράχια, μικρές λίμνες, νέοι δρόμοι κλπ. Αυτό θα γίνει σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά το πρότυπο που έγινε η εφαρμογή για τα μεσογειακά βοσκοτόπια στη Γαλλία.

Με αυτόν τον τρόπο προσδιορισμού επιλεξιμότητας και χρήσης (Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης) οι νέες επιλέξιμες εκτάσεις των βοσκοτόπων θα κατανεμηθούν:

α) Στους κτηνοτρόφους των νομών - περιφερειακών ενότητων - που σήμερα αντιμετωπίζουν "τεχνητά" προβλήματα επάρκειας βοσκοτόπων λόγω της διαφοράς που υπήρχε με την ΕΕ, ώστε να συνεχίσουν να έχουν την ίδια χρήση από τους κτηνοτρόφους, δηλαδή αποκλειστικά για τη βόσκηση των ζώων ειδικά των αιγοπροβάτων για την παραγωγή της ελληνικής φέτας.

β) Σε νέους αγρότες ειδικά στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές για να μπορέσουν να πάρουν δικαιώματα ενισχύσεων και να ασχοληθούν με την κτηνοτροφία.

Αντιλαμβάνεται κανείς ότι ο τότε ΥΠΑΑΤ Βορίδης είχε στα χέρια του εκτός των άλλων σημείωμα που με μεθοδολογία του όριζε πλέον την κατάργηση την ουσιαστική της τεχνικής λύσης που.....μόνο προβλήματα και καταλογισμούς άφηνε στη χώρα μας.

Σχηματικά παραθέτω τα επιπλέον βοσκοτόπια που η μεθοδολογία εξήγαγε.

... και το άρθρο 55 του νόμου 4/11/2020 για όλες τις περιφέρειες σε στρέμματα

[illegible]

Τι έκανε ο τότε υπαατ Βορίδης ; Απλά ζήτησε τη παραίτηση μου γιατί έκανα καλά τη δουλεία μου και ξεκάρφωνα ανομίες ή άλλα που πιθανά του εισηγήθηκε ο τότε αντιπρόεδρος Μελάς Δημήτρης κι επιλογή του για τη θέση βλέποντας επιπλέον κοντά στα 10 εκατ. επιπλέον στρεμ, που θα μπορούσαν να κάνουν.....με εθνικό απόθεμα, εξυπηρετήσεις κλπ και δημιουργία ικανών κι άτυπων φίλων για ότι πρόκυπτε στο μέλλον.

Έτσι μέσα σε αυτό το περιβάλλον και με προσχήματα έωλων νομικών προσχημάτων το ΥΠΑΑΤ άφησε το θέμα σε αδικαιολόγητη εκκρεμότητα και σήμερα έδωσε το δικαίωμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην γραφειοκρατία της να ξαναπάρει τα 466 εκ ευρώ πίσω και να δικαιολογήσει την στοχοία της το 2009-13 και να δημιουργείται από τις αμέλειες του κ. Βορίδη η πρωτοφανής αρνητική εικόνα η χώρα να χάνει σε ένα χρόνο ότι προσπάθησε να κερδίσει και κέρδισε

σε 8 χρόνια. Είναι εξόχως πολιτική η ευθύνη μάλιστα από κάποιον που γνωρίζει τις νομικές διαδικασίες. Η κυβέρνηση χρεώνεται ότι έχασε 466 εκ ευρώ που είχαν κερδηθεί στα δικαστήρια. Η πολιτική αυτή ευθύνη δεν παραγράφεται .

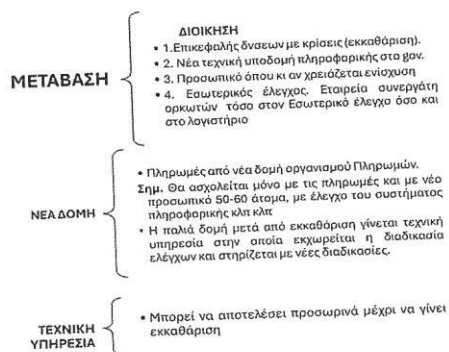
Η. Επόμενη ημέρα για τον ΟΠΕΚΕΠΕ

1. Από ανάλυση κινδύνου κι έχοντας υπόψη την 12 μηνι επιτήρηση από Ε.Ε., ποινές, καταλογισμοί από προηγούμενες χρήσεις και με το ενδεχόμενο ότι αίρεται η ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ του Οργανισμού, θα χρειαζόταν ένα πιστοποιημένο αξιόπιστο σύστημα ώστε να προβεί σε πληρωμές του 2,8 δις ευρώ κατ' έτος και να μη βρεθούν οι αγροτοκτηνοτρόφοι άνευ και με αποτέλεσμα κοινωνικό και πολιτικό κόστος. Ορθώς η Κυβέρνηση προέβη στη κίνηση ως Δ' τομέας στην ΑΑΔΕ με υποδιοικητή για ΟΠΕΚΕΠΕ. Θα επιλυθούν νομοθετικά διαδικαστικά και λοιπά ζητήματα.

Αυτό αρκεί;

➤ Ως άμεση ενέργεια ΝΑΙ

Ένα διάγραμμα ροής θα ήταν το ακόλουθο:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΣΑΦΗΣ: στη μετάβαση και στην ΑΑΔΕ ο ΟΠΕΚΕΠΕ δε μπορεί να έχει τα παλιά υλικά της NEURPUBLIC. Ούτε να ζει με πολιτική ανασφάλεια ότι αν δεν τους έχουμε τελειώσαμε. Πράγματι αυτοί επενδύουν στο πολιτικό άγχος και στο ΧΑΟΣ. Να βγει έκπτωτος ο διαγωνισμός 2023-2027 των 16 εκατομμυρίων. Εύκολη άσκηση λόγω ασυνέπειας στα παραδοτέα.

Διεύθυνση Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών

Από: Γραφείο - Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό Γεώργιου Μυλωνάκη
<depmin@primeminister.gr>
Αποστολή: Δευτέρα, 6 Οκτωβρίου 2025 11:31 πμ
Προς: Διεύθυνση Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών
Θέμα: ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε
Συνημμένα: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ_ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ.pdf; Συνημ. Ενημερωτικό για ΟΠΕΚΕΠΕ(Professor Gregory Nik. Varras PhD).pdf

Με εκτίμηση,

Προεδρία της Κυβέρνησης

Ιδιαίτερο Γραφείο Υφυπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ Γεώργιου Μυλωνάκη

Μέγαρο Μαξίμου, Ηρώδου Αττικού 19

ΤΚ: 10674, Αθήνα

Τηλ: 210 3385244 | e mail : depmin@primeminister.gr

Στο σημείο αυτό κρίνω σκόπιμο επειδή είναι και το σημαντικότερο στοιχείο της σχέσης του πρωθυπουργού με την όλη υπόθεση που έχει να κάνει με το αν γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει για τα τεκταινόμενα στον ΟΠΕΚΕΠΕ και ειδικά αν γνώρισε ότι έχουν τελεστεί παράνομες πράξεις και έχουν προκύψει ποινικές ή πειθαρχικές ευθύνες να παραθέσω αυτούσιο το κομμάτι της κατάθεσης σε εμένα του κ. Μόσχου Κορασίδη:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Τώρα, πέστε μου κάτι άλλο. Ένας διευθυντής ή ένας διευθυντής του Πολιτικού Γραφείου του Υπουργού και του Πρωθυπουργού και ας πάμε πρώτα στον Πρωθυπουργό, θέλω να μου πείτε ο Διευθυντής του Πρωθυπουργικού Γραφείου ή ο Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ έχει την υποχρέωση, κατ' αρμοδιότητα μιλάω τώρα, γιατί οι Υφυπουργοί έχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες, ας πούμε, ο Υφυπουργός ο οποίος είχε ως αρμοδιότητα τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., θα έπρεπε να ενημερώνεται από τον Γενικό Γραμματέα ή απευθείας, θα έλεγα, από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. για τη λειτουργία του; Και θα ήταν υποχρεωμένος να ενημερώσει και τον Πρωθυπουργό και εν ολίγοις και τον Γενικό Γραμματέα; Εν πολλοίς τον Πρωθυπουργό και εν ολίγοις τον Γενικό Γραμματέα. Αυτό συμβαδίζει με το οργανόγραμμα του Υπουργείου, με τη διοικητική πυραμίδα του Υπουργείου;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (ΜΑΡΤΥΣ): Κοιτάξτε. Είναι η προβολή αυτής της κατάστασης που έχουμε στο Υπουργείο αυτό που μου λέτε. Δηλαδή, σε υψηλότερο επίπεδο δεν ασχολείται με τις υπηρεσίες αυτός που συντονίζει τα του Πρωθυπουργού.

(Στο σημείο αυτό την Έδρα της Επιτροπής καταλαμβάνει ο Πρόεδρος αυτής κ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Εδώ σε αυτή την Εξεταστική Επιτροπή παρέλασαν...

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (ΜΑΡΤΥΣ): Εγώ να σας πω την εμπειρία μου. Όταν ήμουν Γραμματέας, είχα πάρα πολύ συχνά τηλεφωνήματα από τον αείμνηστο Σταμάτη, τον γνωρίζετε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Από τον Υπουργό Δικαιοσύνης;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (ΜΑΡΤΥΣ): Όχι. Ήταν στον Πρωθυπουργό τότε, τον κ. Σαμαρά. Και μας έλεγε, έχουμε το θέμα του ΦΠΑ, φωνάζουν οι αγρότες. Θέλω να συνεργαστείτε με τον κ. Θεοχάρη. Μας έδινε κατευθύνσεις για όλα τα θέματα. Αν θυμάστε τότε, ήταν ένα πολύ μεγάλο θέμα του υπολογισμού του ΕΝΦΙΑ στα αγροτικά ακίνητα, τεράστιο θέμα. Εκεί, λοιπόν, το επιμελείτο αυτός. Μας φώναζε και πέρα από την ενημέρωση των υπουργών, έφτιαχνε την τεχνική ομάδα για να κάνει τη εισήγηση. Δηλαδή, δεν υπάρχει περίπτωση σε θέματα τα οποία είναι έξω από τα τετριμμένα να μην υπάρχει ενημέρωση, γιατί αλλιώς υπάρχει διακοπή.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Έχουμε, λοιπόν, στην ιεραρχική τάξη του Υπουργείου, αμέσως μετά τον Πρωθυπουργό, είναι ο Υπουργός και αμέσως μετά τον Υπουργό είναι οι Υφυπουργοί. Από εδώ «παρέλασαν» οι Υπουργοί και «παρέλασαν» και οι Υφυπουργοί, Διευθυντές κλπ. Για πέστε μου, είναι λογικό να μη γνωρίζουν να καταθέσουν επί των συγκεκριμένων θεμάτων και όλοι να λένε ότι όλες οι ευθύνες είναι στον Πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και «απεταξάμεν» την ευθύνη; Έτσι τουλάχιστον εγώ το έκρινα, μπορεί να κάνω λάθος και να υπερβάλλω. Δεν θα έπρεπε,

παραδείγματος χάριν, ο κ. Μυλωνάκης, ο Διευθυντής του Γραφείου, να μην έχει μιλήσει ποτέ με τον Πρωθυπουργό όταν ζήτησε να συνταχθεί μία έκθεση και μάλιστα πολύ μεγάλη, νομίζω 42 σελίδες, φαντάζομαι το ξέρετε, η οποία ήταν για τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Το είχε ζητήσει από πρώην Πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και είπε ότι δεν έκρινα εγώ ότι θα πρέπει να ενημερώσω τον Πρωθυπουργό.

Θέλω να μου πείτε, σας ακούγεται καλά αυτή η ιστορία; Γιατί εμένα δεν μου ακούγεται. Δηλαδή, να έχουμε μία έκθεση για την οποία υπήρξε και μεγάλη αντιμαχία για το αν ήταν υπηρεσιακό υπόμνημα, αν έπρεπε να κυκλοφορήσει εσωτερικά και να μη βγει προς τα έξω. Ετούτος εδώ ο άνθρωπος ήρθε και είπε ότι δεν το έδωσε στον Πρωθυπουργό. Περιγράφει τα πάντα ο κ. Βάρρας, ο συντάκτης αυτού του υπομνήματος. Δεν θα έπρεπε να τη δώσει ή τουλάχιστον περιληπτικά να αναφέρει όσα συμβαίνουν στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.; Και ξέρετε τι συμβαίνει στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Μιλάμε ότι εκείνον τον καιρό, που συντάχθηκε και παραδόθηκε στον κ. Μυλωνάκη, όλη η κοινωνία είχε μάθει το σκάνδαλο και, μάλιστα, είχε αρνηθεί, αν θυμάστε, ο κ. Μυλωνάκης να τη δώσει

Εσείς τι συμπεράσματα βγάλατε, γιατί είδα ότι μελέτησε το θέμα, αναφέρεστε σε γεγονότα της επίδικης περιόδου, 2020, 2022 κ.λπ.. Για πέστε μου πώς το είδατε αυτό;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Κοιτάζτε, κύριε Αυλωνίτη, αυτό που είπα και την προηγούμενη φορά, την προηγούμενη κατάθεσή μου, είναι το εξής. Το τι καταθέτει ο καθένας δεν μπορεί να το υποδείξω και να το κρίνω. Όμως θεωρώ ότι μέσα στο κλίμα αυτό που έχει δημιουργηθεί γύρω από το σκάνδαλο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ο οποιοσδήποτε έχει μία εμπλοκή, δηλαδή εμπλοκή καθημερινή, διαδικαστική, βαφτίζεται διαπλεκόμενος. Ενώ το θέμα είναι ότι εμπλέκεσαι λόγω αρμοδιότητας.

Δεν μπορεί να έχει υπάρξει τέτοια εμπλοκή και ενώ, λοιπόν, αρνήθηκαν πολλοί ότι είχαν κάποια γνώση, από την άλλη μεριά εμφανίστηκαν επιχειρήματα ότι όλα αυτά συνέβησαν γιατί δεν λειτουργούσε το μητρώο, με το κτηματολόγιο, με την ΑΑΔΕ κ.λπ.. Άρα αντί να έχουμε διαλειτουργικούς, πρέπει, για να έχουμε διαλειτουργικές βάσεις, πρέπει να έχουμε διαλειτουργικούς υπεύθυνους πρώτα, Υπουργούς. Άρα το θεωρώ αδύνατο να μην -κατά τη γνώμη μου πάντα- είχαν πληροφορήσει, δεν υπάρχει τέτοια περίπτωση.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ο κ. Μυλωνάκης μας είπε, διαρκούς της φασαρίας αυτής που έχει γίνει με τη μορφή σκάνδαλο, εγώ πιστεύω ότι είναι σκάνδαλο. Δεν έδωσε το κείμενο αυτό στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας. Τώρα θέλω να μου πείτε κάτι άλλο. Ένας Υφυπουργός, ο οποίος έχει οριστεί να ελέγχει τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Ένας Γενικός Γραμματέας όπως εσείς, που είστε υποχρεωμένοι να συντονίζετε όλους τους οργανισμούς μεταξύ σας, δεν θα έπρεπε, τουλάχιστον, να συμβουλευέτε, να μαθαίνει, να πληροφορείται από τον εκάστοτε Πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. τα συμβαίνοντα στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., τα προβλήματα του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και σε κάθε περίπτωση στοιχεία...

Να σας πω χαρακτηριστικά, εσείς αναφερθήκατε προηγουμένως για τα δηλωθέντα βοσκοτόπια στην Ευρώπη, τα δηλωθέντα ζώα στην Ευρώπη. Μπορούσε να τα πληροφορηθεί ο Υπουργός, ακόμα και ο κάθε Πρωθυπουργός αν έκανε σωστά τη δουλειά του, να πληροφορηθεί ότι είχαμε εκτίναξη του αριθμού των βοσκοτόπων και των ζώων την περίοδο από το 2019 μέχρι το 2025 τέτοια, που αν κάποιος το έβλεπε και που δεν ήξερε τίποτα για το τι συμβαίνει, σου έλεγε «τι έγινε εδώ»; Και θέλω να

μου πείτε, σε συμπληρωματική ερώτηση, αν τα αριθμητικά στοιχεία αυτά έρχονταν αυτομάτως ή μπορούσε με έναν ηλεκτρονικό τρόπο ο εκάστοτε Γενικός Γραμματέας, ο εκάστοτε Υπουργός ή Υφυπουργός εν προκειμένω να τα δει;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Κοιτάζτε, όταν ήμουν, να σας το πιάω ανάποδα, όταν ήμουν Αντιπρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., οι ενημερώσεις προς τη Γενική Γραμματεία που ήταν τότε και τον Υπουργό ήταν τακτική. Δηλαδή, αν σας πω μια βδομάδα, θα σας πω λίγο και...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ήταν υποχρέωσή σας.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Είναι δηλαδή, δεν μπορεί να λειτουργήσει σε ένα περιβάλλον χωρίς να ενημερώνει. Αν θες τώρα να πας, να λες πηγή...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Όταν όμως ενημερώνεις, αξιολογείς. Η ενημέρωση... πρέπει να γνωρίζει ο Γενικός Γραμματέας τα δεδομένα, έτσι;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Και η ενημέρωση, κύριε Αυλωνίτη, Πρέπει να έχει και την αξιολόγηση. Δηλαδή, αυτό το εκτιμώ ότι είναι έτσι ή αλλιώς, ενημέρωση δεν είναι. Δεύτερο, το θέμα των ζώων ήταν γνωστό και το είπα πριν, ότι για την τεχνική λύση ειδικά με την απόφαση του 2015 έπρεπε κάποιος να μαζέψει όλα τα ζώα της χώρας και όλα τα βοσκοτόπια και να κάνει την κατανομή. Ε, δεν μπορεί να μην έβλεπε ότι μια χρονιά από την άλλη έχει απόσταση και σε ποιες.... Γιατί όλοι λέγανε ότι έχουμε σε μια περιοχή πρόβλημα. Φέτος πρόβλημα σε αυτή την περιοχή, στην ίδια περιοχή του χρόνου, την τρίτη χρονιά... Άρα, λοιπόν, τι συμβαίνει με την περιοχή;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Άρα έπρεπε να το ξέρει όλη η ιεραρχία.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Και εγώ το είπα και με έναν αφαιρετικό τρόπο. Δεν έχω δει καμία ανακοίνωση επίσημη του Υπουργείου που να λέει φέτος τα αιγοπρόβατα στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά ένα εκατομμύριο. Εδώ ο παραμικρός δείκτης να αυξηθεί στην πολιτική, βγαίνει μια ανακοίνωση και λέει «βελτιώσαμε τα σχέδια βελτίωσης, τόσα εκατομμύρια. Κάναμε νέους αγρότες, τόσους. Κάναμε εκείνο». Πουθενά δεν υπάρχει καμία ανακοίνωση να λέει ότι τα ζώα αυξήθηκαν στην Ελλάδα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Για πέστε μου κάτι άλλο. Εάν, ας πούμε, είναι δεδομένα τα στοιχεία που απορρέουν μέσα από τα έγγραφα της ποινικής δικογραφίας που σχημάτισε η εισαγγελία της Ευρώπης, ότι υπήρχαν περίπου στην Ελλάδα 5 εκατομμύρια ζώα, δηλώθηκαν προς την Ευρωπαϊκή Ένωση περίπου 8 εκατομμύρια και δηλωθέντα από τους δικαιούχους, 700 τόσες χιλιάδες ήταν οι δικαιούχοι, 18,5 εκατομμύρια. Για πέστε μου, αν αυτοί οι αριθμοί έρχονταν σε γνώση σας όταν ήσασταν Γενικός Γραμματέας, τι θα κάνατε;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Το πρώτο πράγμα, δεν θα τους υιοθετούσα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ναι. Αλλά όμως είχαμε ένα δεδομένο.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Το δεύτερο πράγμα ήταν να κάνουμε έλεγχο. Μείωσα έναν τέτοιο έλεγχο την προηγούμενη φορά που, στην περιοχή όχι της Κρήτης, της Θεσσαλίας. Είδαμε αυτή την περίπτωση και κάναμε σε συνδυασμό με το ΣΔΟΕ...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Πολύ καλά κάνατε.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Δηλαδή, επιλέγεις, ο έλεγχος να ξέρετε ότι έχει μία έννοια πάντα παραδείγματος. Πρέπει να τον οργανώσεις, να βρεις μερικούς...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Αυτά τα καταλαβαίνω. Δεν θα ήθελα να επεκταθείτε. Άρα λοιπόν...

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Θα επέλεγαν την περιοχή, συγγνώμη, θέλω να το πω, στην οποία έχει σημαντικό πρόβλημα και θα παρεμβαίναμε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Πολύ ωραία. Τώρα θα σας κάνω μια ερώτηση που νομίζω ότι είναι πολύ σημαντική. Άκουγα συνεχώς από τους Υπουργούς, τους Υφυπουργούς, Διευθυντές, ότι έπρεπε οπωσδήποτε να κλείσουμε, να καταθέσουμε τα έγγραφα μας ώστε να πάρουμε την πρώτη δόση το Νοέμβρη, την τελική δόση τον Δεκέμβρη. Ωραία, για να πάρουμε τις επιδοτήσεις, για να μη χάσουμε φράγκο. Η ερώτηση, αν είχατε αυτά τα δεδομένα τα αριθμητικά που σας ανέφερα προηγούμενα και είχατε αντιληφθεί ότι κάθε κομπίνα γίνεται σε όλη την Ελλάδα, σε όλη την επικράτεια, θα δίνате τα λεφτά όλα, δηλαδή θα ήτανε για εσάς τεράστια πολιτική επιτυχία, σε εσάς και την Κυβέρνησή σας αν τα δίνате όλα χωρίς να ελέγξουμε στοιχειωδώς, ότι δεν δικαιούμαστε, «βρε αδερφέ», να πάρουμε επιδοτήσεις για τόσα βοσκοτόπια και το ζώο, θα το κάνατε εσείς; Η ηθική πλευρά της υπόθεσης θέλω να μου πείτε και η ποινική της αξιολόγησης με ενδιαφέρει εμένα.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Κοιτάξτε, όχι. Και αυτό έκανα. Δηλαδή, σας είπα το 2009 όταν πήγα στην Υπουργό της είπα ότι δεν μπορείτε να πληρώσεις.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Το δεύτερο που θα σας πω είναι το εξής. Ότι αυτός ο μηχανισμός που προετοιμάζει να φέρει σε αδιέξοδο τον εκάστοτε Υπουργό λειτούργησε. Το είπε και κάποιος Υπουργός, νομίζω εδώ, «ότι αν δεν το υπέγραφα» μου είπαν δεν θα πληρωνόταν για την τεχνική λύση, νομίζω ότι δεν θα πληρωνόταν η παραγωγή. Η απάντηση όταν σου έρθει ένα τέτοιο, τέτοια επιχειρηματολογία, είναι, πρώτον, τι έχει κάνει αυτός που φέρει την πρόταση, δηλαδή ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. τι έκανε; Και το δεύτερο, πόσους πρέπει από αυτούς να εξαιρέσω για να πληρώσω τους άλλους σωστά; Ποτέ δεν πρέπει να μπεις στο «τρυπάκι», συγγνώμη για την έκφραση, ότι αν δεν κάνω αυτό θα καταρρεύσω. Τότε ο όμηρος και για αυτό πήγε μέχρι εκεί.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ωραία, θα σας πω κάτι εντελώς αφελές. Είναι μια σκέψη αφελής δική μου, που όταν ακούω από την τηλεόραση ότι επιδοτούνται άνθρωποι οι οποίοι δεν είχαν ούτε ζώα και ούτε βοσκοτόπια. Δηλαδή, νοίκιαζαν βοσκοτόπια πάνω ψηλά στην κορυφή της Πίνδου μας στα βουνά, που πήγαιναν τα ένδοξα παλικάρια μας και δεν είχανε καθόλου, μα καθόλου ασχοληθεί ποτέ. Ένας δικηγόρος, ένας μηχανικός και έπαιρνε τα λεφτά του. Ερώτηση αν σας ερχόταν μια τέτοια πληροφόρηση, τι θα κάνατε, θα βλέπατε την απόφαση του Προέδρου του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. που έλεγε ότι μπορεί ένας από την Κρήτη να πάει να νοικιάσει βοσκοτόπια στην Αλεξανδρούπολη; Πώς θα σας φαινόταν; Εμένα μου φάνηκε λοιπόν, αφενός σκεπτόμενος, ότι εδώ πρόκειται για κομπίνα, τι ακριβώς μπορεί ένας δικηγόρος να είναι αγρότης και να παίρνει λεφτά και μάλιστα υψηλές επιδοτήσεις, θα χτυπούσε καμπανάκι μέσα σας;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Σίγουρα. Το θέμα είναι το εξής. Ότι εδώ ειδικά στα βοσκοτόπια, ... Ζώα, έχουμε και παραβίαση του κανονισμού. Δηλαδή η ευρωπαϊκή επιτροπή λέει ότι, ο κανονισμός, ότι τα χρήματα τα δίνω σε ενεργό αγρότη. Ο ενεργός αγρότης, όπως καταλαβαίνετε -δεν χρειάζεται να είσαι νομικός-, σημαίνει δραστηριότητα, δηλαδή έσοδα - έξοδα. Δεν σημαίνει να απλώς να θεάς το βοσκοτόπι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Πολύ ωραία.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Εδώ, συγγνώμη, θέλω να πω το εξής. Η γεωργική δραστηριότητα είναι από τις δραστηριότητες που έχει τοπικό χαρακτήρα. Δεν μπορεί να έχεις δραστηριότητα από την Κρήτη και να επιβλέπει την εκμετάλλευση στην Κομοτηνή. Δεν γίνεται αυτό.

(SV)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ευχαριστώ πολύ.

Μια τελευταία ερώτηση, κύριε μάρτυς. Ένα άλλο πάλι που αφελώς σκέφτηκα είναι η υπόθεση της Gaia-ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ. Είναι μια εταιρεία που συμμετέχει σε μια πρόσκληση που έχει αντικείμενο -πρόσκληση εννοώ του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.-, συμμετείχε στην πρόσκληση αυτήν, ήταν η μοναδική και η πρόσκληση αυτή δεν είχε ουσιαστικά χρηματικό αντικείμενο και πιστοποιήθηκε ως τέτοια που μπορεί να κάνει αυτήν τη δουλειά εκ των υστέρων. Αυτά μας είπε ο Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., όχι Πρόεδρος. Δεν θυμάμαι τώρα. Αντιπρόεδρος ήταν;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Ο κ. Αποστολάκος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ναι.

Ερώτηση: Αυτή η Gaia-ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ που συναλλάσσεται με τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., αναλαμβάνει τον συντονισμό των ΚΥΔ, πιστοποιημένη ούσα, όπως είπα και προηγουμένως και δεν έχει κανένα μα κανένα αντάλλαγμα από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Απλώς αμείβεται από τα ΚΥΔ και με το κεφάλι μάλιστα. Όταν λέω με το κεφάλι, εννοώ πόσους πελάτες έχει το κάθε ΚΥΔ και παίρνει τόσο, 5 ευρώ, εφτά ευρώ. Υπολογίσαμε ότι μπορεί να έφτανε η αμοιβή της ετησίως στα 3-4 εκατομμύρια.

Ερώτηση: Το αντικείμενο το χρηματικό είναι δεδομένο. Θα έπαιρνε κάποια λεφτά από τα ΚΥΔ, τα οποία είναι και αυτά πιστοποιημένα στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Γιατί ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δεν έκανε μια πρόσκληση που να λέει ότι «εσείς θα αναλάβετε τον συντονισμό των ΚΥΔ και ως αμοιβή θα έχετε τόσα χρήματα, τουλάχιστον το έλασσον, το πιο μικρό ποσό ανά κεφάλι»; Και γιατί εμφανίστηκε μόνον αυτή; Δεν μπορούσε καμία άλλη εταιρεία στον κόσμο και στην οικουμένη να κάνει αυτήν τη δουλειά, βρε αδερφέ, να συντονίζει 400 ΚΥΔ, να τους στέλνει επιστολές, να πηγαίνει να τους λέει όποια πληροφόρηση καινούργια υπάρχει; Θα μπορούσε; Γιατί δεν υπάρχει χρηματικό αντικείμενο;

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Θα σας τα απαντήσω όλα.

Κατ' αρχάς η πρόσκληση δεν ήταν μόνο προς τη μία πλευρά, δηλαδή προς το Gaia. Να ξέρετε ότι τα προηγούμενα χρόνια, όταν ήταν η ΠΑΣΕΓΕΣ με το Υπουργείο σε σύμβαση, είχαμε έντονες δικαστικές διενέξεις με τους συλλόγους των γεωπόνων και το ΓΕΟΤΕΕ ότι ήταν μονοπώλιο και άρα θα έπρεπε να ανοίξει, γι' αυτό και έγινε και πρόσκληση. Ο Σύλλογος Επαγγελματιών Γεωτεχνικών εκείνη την περίοδο -ο εκπρόσωπός τους ήταν και ο μετέπειτα Γενικός Γραμματέας του ΥΠΑΑΤ κ. Αντώνογλου- είχε προετοιμαστεί για να κάνει προσφορά και ο στόχος ήταν να «σπάσει» η χώρα σε δύο-τρεις. Αυτό ήταν το αρχικό σκεπτικό του Υπουργείου. Όμως, δυστυχώς δεν ήλθαν για λόγους οικονομικούς ή για οτιδήποτε άλλο.

Έτσι, λοιπόν, αυτό που έπρεπε να γίνει είναι ότι το '15 έπρεπε να επαναληφθεί η προκήρυξη και να εμφανιστεί κάποιος, δηλαδή χρειαζόταν κάποιος να έχει μια

υποδομή, να μαζεύει τις αιτήσεις, να τις αποσφαλματώνει και να τις δίνει μετά στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Μετά οι γεωπόνοι πήγαν και ενσωματώθηκαν μέσα στο Gaia -ήλθαν εδώ οι εκπρόσωποι-, ενσωματώθηκαν μέσα στο Gaia, στα ΚΥΔ κι έτσι το Gaia απέκτησε μεγαλύτερη ισχύ. Θα μπορούσε να είναι τρεις-τέσσερις φορείς τέτοιοι.

Τώρα, γιατί δεν υπήρχε οικονομικό αντικείμενο; Διότι το μνημόνιο δεν είχε ούτε ένα ευρώ... Μάλλον περικοπές στα Υπουργεία και μάλιστα η σύμβαση της ΠΑΣΕΓΕΣ για να πληρωθεί μέχρι τέλους, κάναμε ολόκληρη σύσκεψη με την τρόικα ότι αυτή ήταν υποχρέωση κοινοτική.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Άρα, λοιπόν, αυτή είναι η αλήθεια.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Την ψάχνω τώρα σ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Υπήρχε δηλαδή ενδιαφέρον, αλλά δεν εκδηλώθηκε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Άρα υπάρχει μια εικονικότητα σ' ό,τι αφορά τη Gaia.

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι. Υπήρχαν γεωπόνοι που ήθελαν να μετέχουν, μετά θεώρησαν ότι δεν μπορούν να επενδύσουν και πήγαν και αυτοί και μπήκαν μέσα εκεί.

Ομοίως στο σημείο αυτό θα παραθέσω αυτολεξεί την κατάθεση που έδωσε σε μένα στην εξεταστική επιτροπή οκ. Λαφαζάνης, πρώην υπουργός στο χαρτοφυλάκιο του οποίου ήταν και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και ο οποίος συνυπέγραψε την ΚΥΑ που αφορούσε στην Τεχνική Λύση, για να έχετε μια άμεση ερμηνεία από τον συντάκτη της αλλά και τις ενέργειες του κ. Βορίδη και του τότε προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Κατρελη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Κύριε Λαφαζάνη, εγώ έχω πάρει την απόφαση να κάνω ερωτήσεις οι οποίες έχουν νομικό χαρακτήρα, γιατί νομίζω ότι είναι και η ουσία της υπόθεσης, διότι διαχρονικές αιτίες και τα λοιπά, αυτά θα τα δείξει η ιστορία. Ήδη έχει πάρει τις αποφάσεις της η Κυβέρνηση, πήγε τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. στην Ανεξάρτητη Αρχή, οπότε εμείς εδώ πέρα είμαστε, όπως έλεγε η μάνα μου η συγχωρεμένη, για το ονόρε.

Έτσι, λοιπόν, θέλω να σας ρωτήσω σε πρώτη φάση -εάν είναι ερώτηση που την έχετε ξανακούσει, θα σας παρακαλούσα να μου το πείτε γιατί απουσίαζα λίγο- εάν η απόφαση αυτή που πριν από λίγο διαβάζατε τμήματά της είναι Κοινή Υπουργική Απόφαση στην οποία συμμετέχετε εσείς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι, υπογράφεται από εμένα και από τον κ. Τσίπρα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Πολύ ωραία, άρα, καλά το είχα καταλάβει. Άρα, αφού είστε συνεκδότης αυτής της απόφασης, έχει τεθεί η υπογραφή σας σε αυτή, αποτυπώνεται και η θέση σας.

(ΕΣ)

(ΙΚ)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Αν, δηλαδή, έχουμε ένα πρόβλημα π.χ. στη Βουλή από ένα νόμο, έχει την αυθεντική δυνατότητα η Βουλή να τον κρίνει αυτόν το νόμο και να πει «Έτσι, αυτό εννοούσαμε». Γι' αυτό και υπάρχουν και Αιτιολογικές Εκθέσεις στα νομοσχέδια. Έτσι δεν είναι ή κάνω λάθος;

Άρα, λοιπόν, όπως εξηγείτε αυτές τις παραγράφους, αυτές τις προτάσεις από την ΚΥΑ, την Κοινή Υπουργική Απόφαση, απηχούν και την άποψη του άλλου υπογράψαντος την Κοινή Υπουργική Απόφαση Υπουργού, έτσι δεν είναι; Έχετε απόλυτη συμφωνία πάνω σε αυτό. Μάλιστα.

Ερώτηση, τώρα. Ο κ. Βορίδης, όπως πολλές φορές έχετε πει, έχει θέσει τη λέξη «Συμφωνώ» και υπογράφει κάτω από τη λέξη «Συμφωνώ», Απόφαση του Διοικητή του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., έτσι δεν είναι; Ωραία. Ο Διοικητής του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. υπογράφει έγγραφα, εκδίδει πράξεις -διοικητικές πράξεις- από μόνος του, έτσι δεν είναι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Σύννομες, όμως.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Σύννομες. Άρα η λέξη «Συμφωνώ» κάτω από μία απόφαση ενός ανεξάρτητου οργάνου, το οποίο όργανο είναι κατά νόμο αρμόδιο να εκδίδει τέτοιες αποφάσεις -τέτοιες διοικητικές πράξεις, θα έλεγα- η λέξη «Συμφωνώ» τι ρόλο νομικό έπαιζε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Αυτόν τον ρόλο τον νομικό, εγώ δεν μπορώ να τον αντιληφθώ. Αυτό που αντιλαμβάνομαι, όμως, είναι ότι, από την πλευρά του διοικητή του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε....

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ζητήθηκε μια κάλυψη πολιτική.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ζητείτο μια κάλυψη πολιτική, γιατί έβλεπε προφανώς ότι κάτι πήγαινε στραβά με αυτήν την απόφαση σε σύγκριση με το νομικό πλαίσιο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ή υπήρχε συνεννόηση μεταξύ τους.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ή επεβλήθη η απόφαση στον διοικητή του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Δηλαδή, υπάρχουν τρεις πιθανότητες, τρεις δρόμοι, έτσι δεν είναι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Άρα, ο κ. Βορίδης, από τη στιγμή κατά την οποία με το «Συμφωνώ» δίνει ας πούμε το «okay» στον διοικητή και αυτός ησυχάζει -σου λέει «έχω την πολιτική κάλυψη»- θα πρέπει να το ονοματίσουμε νομικά. Τι διάολο είναι αυτό; Γιατί δίνει την έγκριση, έτσι; Και σε όλες τις αποφάσεις που βγάζει ο διοικητής, ο Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ζητούσε το «Συμφωνώ» του Υπουργού; Όχι. Μόνο σε αυτήν ζητάει το «Συμφωνώ». Αλλά, μπορώ να ερμηνεύσω εγώ, σαν νομικός, ή το δικαστήριο αύριο να ερμηνεύσει ποικιλοτρόπως, όπως σας ρώτησα προηγουμένως. Ποιον διευκόλυνε κατά περιεχόμενο αυτή η απόφαση; Διευκόλυνε τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.; Είχε τη δυνατότητα Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. να μη δυσαρεστήσει τους δικαιούχους; Να βγάλει ακόμη και κάποια άλλη απόφαση και το εθνικό απόθεμα να μοιράζονταν δίκαια κ.τ.λ.; Ή μήπως, με την απόφαση αυτή, άνοιγε τον ασκό του

Αιόλου; Και ποιον βοηθούσε αν άνοιγε τον ασκό του Αιόλου που εκ του αποτελέσματος άνοιξε και ουσιαστικά πάνω σε αυτήν την απόφαση έγιναν τα αίσχη του κόσμου;

Αυτό που λέω, ως λογικό συμπέρασμα, ευσταθεί;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Βεβαίως, ευσταθεί. Ευσταθεί απολύτως. Ο κ. Βορίδης είναι νομικός και χειρίζεται άριστα τα νομικά. Γιατί και εγώ στη Βουλή όταν ήμουνα, ήταν Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας και έβλεπα. Εγώ, ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, τον είχα αντιμέτωπο και έβλεπα τις δυνατότητες τις νομικές που είχε. Δεν ήταν ένας άσχετος άνθρωπος. Έχει καταλάβει τι έκανε εκεί. Κατάλαβε ότι δεν λέει αυτό η Υπουργική Απόφαση. Θεώρησε, όμως, ότι ήταν αναγκαίο να την παρακάμψει και ότι θα ήταν στο απυρόβλητο κιόλας. Διότι σου λέει «ποιος θα ασχοληθεί με αυτήν την υπόθεση»; Και πράγματι δεν θα είχε ασχοληθεί κανένας, αν δεν υπήρχε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Αυτή ανακάτεψε τα χαρτιά με την κατάσταση αυτή και μπερδεύτηκαν και άρχισε να ψάχνεται η υπόθεση και έτσι βρέθηκε εκτεθειμένος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Αυτός ο Καπρέλης, κύριε Λαφαζάνη, ως Πρόεδρος του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., δεν πήγε εκεί και ως διά μαγείας απέκτησε τέτοιου είδους ικανότητες ερμηνείας της κοινής υπουργικής απόφασης. Έκανε διασπαστική ερμηνεία; Γραμματική; Δεν ξέρω τι διάολο έκανε και συνέταξε και υπέγραψε αυτήν την απόφαση. Έχω την εντύπωση, όμως, ότι η Ευρωπαϊά Εισαγγελέας δεν είναι ανόητη όταν βάζει στο κάδρο και τον κ. Βορίδη, για μία υπογραφή κάτω από μια λέξη «Συμφωνώ», που δεν ήταν αρμόδιος να το κάνει. Και εμένα μου έρχεται στο μυαλό «συναυτουργία στην απιστία», «ηθική αυτουργία στην απιστία». Νομικές, δηλαδή, εκφράσεις που έχουν να κάνουν ότι ο πολιτικός προϊστάμενος του Προέδρου του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. παίρνει εντολή από τον Υπουργό -γιατί αυτός είναι αρμόδιος- και συντάσσει ένα έγγραφο. Και του λέει: «Ρε φίλε, το έκανα αυτό που μου είπες, αλλά για να μοιραστούμε την ευθύνη». Είναι η σκέψη μου αυτή λαθεμένη ή όχι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Όχι, καθόλου λαθεμένη. Το αναλύετε πάρα πολύ σωστά και λογικά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ωραία. Ερχόμαστε, λοιπόν, στην Ολομέλεια της Βουλής, κύριε Λαφαζάνη. Μετά από λίγες μέρες από τον ερχομό της ποινικής δικογραφίας από την Ευρωπαϊά Εισαγγελέα, γίνεται συζήτηση και τίθεται η υπόθεση στο αρχείο για τον κ. Βορίδη και για τον κ. Αυγενάκη -αλλά δεν θέλω να σας ρωτήσω για τον κ. Αυγενάκη- για τα αδικήματα της απιστίας. Υπάρχει και το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας σε απιστία, αλλά δεν είναι in personam -δηλαδή, δεν προσδιορίζει το πρόσωπο- για τον κ. Βορίδη.

Ερωτώ, λοιπόν, αφού προηγουμένως ανοίξω μια παρένθεση. Ξέρετε, όταν μπει στο αρχείο από τη Βουλή των Ελλήνων, για να ξαναβγεί πρέπει να δημιουργηθούν νέα περιστατικά. Να υπάρξουν, δηλαδή, νέα δεδομένα. Για πείτε μου, αν γνώριζε η Βουλή, αν είχε μελετήσει η Βουλή όλα αυτά τα οποία εσείς είπατε σήμερα, αν τα γνωρίσει ξανά η Βουλή, τα διαβάσει αυτά που λέτε, που είστε ο συντάκτης της κοινής υπουργικής απόφασης, που δεν ρωτηθήκατε. Ρωτηθήκατε από κάποιον άλλον, εκτός από σήμερα;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Είστε ο πρώτος, λοιπόν, που λέτε ότι αυτά έτσι συμβαίνουν, ε; Μάλιστα. Αν είχε την κατάθεσή σας η Βουλή, που κάνετε αυθεντική ερμηνεία της κοινής υπουργικής απόφασης και εφόσον ξέρετε ότι μόνο αν υπάρχουν νέα στοιχεία μπορεί να επανέλθει η υπόθεση στην Ολομέλεια, πιστεύετε ότι θα μπορούσε να επανέλθει η υπόθεση του κ. Βορίδη στην Ολομέλεια με τα στοιχεία που δώσατε ως αυθεντικός ερμηνευτής της υπουργικής απόφασης αυτής;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Κατ' αρχάς, υπάρχει η έννοια του αυθεντικού ερμηνευτή, αλλά εδώ εγώ δεν κάνω ερμηνεία. Είναι ρητές οι αναφορές.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα. Και όχι μόνον ερμηνεία. Το διαβάσετε κιόλας. Γραμματική ερμηνεία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Και επομένως και ένας τρίτος να το διαβάσει, το ίδιο συμπέρασμα θα βγάλει, γιατί είναι η λογική. Από εκεί και πέρα βεβαίως, δεν νομίζω ότι η Βουλή «θα ίδρωνε το αυτί της» -με την έννοια της κυβερνητικής παράταξης- για αυτά που λέω εγώ τώρα και για την επίπτωση που έχουν. Βεβαίως ανησυχεί, βεβαίως δεν της αρέσει να καταγγέλλεις και να υποστηρίζεις την αλήθεια σε βάρος της Κυβέρνησης. Αυτό δεν τους αρέσει.

Αλλά, όμως, δεν φοβούνται, διότι σου λέει: «Εμείς έχουμε την πλειοψηφία. Εμείς θα φέρουμε κάτι στη Βουλή ή δεν θα φέρουμε και εμείς, εδώ στην Επιτροπή, θα βγάλουμε ένα πόρισμα πλειοψηφικό, διότι έχουμε την πλειοψηφία. Επομένως δεν διατρέχουμε νομικό και θεσμικό κίνδυνο από όλες αυτές τις καταστάσεις».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Αυτό είναι δυστυχώς το πρόβλημα και δυστυχώς είναι και η λεγόμενη «κομματοκρατία» στην Ελλάδα. Δηλαδή κάποιος, που είναι σε ένα κόμμα, θεωρεί υποχρέωσή του -ή και του επιβάλλεται καμιά φορά- να υποστηρίξει ό,τι λέει το κόμμα. Δηλαδή, λέει ο Βορίδης αυτό. Έχει δίκιο ο Βορίδης. Κάτσε, ρε φίλε, διάβασε τι λέει. Και αυτό δεν είναι θέμα ότι θα βλάψεις ή θα ωφελησεις τον Βορίδη. Βλάπτεις το κόμμα σου όταν μία αλήθεια τη διαστρεβλώνεις, όταν μία αλήθεια τη μετατρέπεις στο αντίθετό της.

Και φαίνεται ότι εσύ δεν εξυπηρετείς συμφέροντα του τόπου και του κόμματός σου με μια έννοια προοπτικής, αλλά συμφέροντα εφήμερα, ιδιοτέλειες και σκοπιμότητες. Όμως αυτό είναι ο πάτος. Πηγαίνεις στον πάτο έτσι. Δεν βγαίνεις πουθενά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Το λέω γιατί έχω διατελέσει σε κόμματα και ξέρω πώς λειτουργούν και πώς, ας πούμε, στραγγαλίζουν πολλές φορές την αλήθεια, προκειμένου να υπηρετήσουν το συμφέρον, και δεν βρίσκουν αντιστάσεις όμως από τα στελέχη, από τον κόσμο τους κ.λπ., να τους πουν «τι είναι αυτό που λέτε, δεν στέκει, βελτιώστε το, διορθώστε το, αλλάξτε το, πείτε κάτι άλλο».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα.

Πείτε μου κάτι άλλο τώρα. Δεν θυμάμαι ακριβώς και απευθύνομαι τώρα στο Προεδρείο. Τον κ. Καχριμάνη τον έχουμε εξετάσει ως μάρτυρα;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όχι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Τον κ. Καχριμάνη, ο οποίος είναι ο συνυπογράφων μαζί με εσάς;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ποιος είναι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Είναι ο Γιάννης Τσιρώνης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Α, ο Τσιρώνης, ναι. Συγνώμη τα μπέρδεψα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ο Καχριμάνης ήταν ο προηγούμενος Υπουργός.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ο προηγούμενος Υπουργός, ναι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ο οποίος έκανε και την τεχνική λύση σε υπουργική απόφαση.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ναι, ναι, συγνώμη. Εγώ τα μπέρδεψα λίγο και ζητώ συγνώμη.

Άρα θα έπρεπε ήδη να τον έχουμε εξετάσει τον κ. Τσιρώνη, αν θέλουμε να είμαστε σωστά στην κατεύθυνσή μας να βρούμε την αλήθεια.

Τώρα για πείτε μου κάτι άλλο. Αν υποθέσουμε, λοιπόν, τώρα ότι ο κ. Βορίδης το έκανε αυτό -υπόθεση κάνω δεν κατηγορώ κανέναν-, γνώριζε όλη αυτή την ιστορία απόλυτα, ήθελε να κάνει αυτό, υπέγραψε κάτι σε ένα χαρτί για το οποίο δεν είχε αρμοδιότητα, δηλαδή ήταν πέρα από τα καθήκοντά του, το να πας να υπογράψεις ένα χαρτί που δεν δικαιούσαι, που δεν έχεις προς τούτο αρμοδιότητα, αυτό έχω την εντύπωση ότι ξεφεύγει λίγο από τις ευθύνες και από το άρθρο 86 του Συντάγματος, αλλά αυτό είναι νομικό θέμα.

Είναι δυνατόν να γίνονται κάποιες ενέργειες τέτοιες από τον Υπουργό και να μην το γνωρίζει ο Πρωθυπουργός; Εσείς ως Υπουργός και μάλιστα τέτοιου βαθμού σημασίας -έτσι;- υπερυπουργός, δεν είχατε επαφή με τον κύριο Πρωθυπουργό τον τότε; Του γνωρίζατε ζητήματα τέτοια και όταν μάλιστα ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. μοιράζει ένα τεράστιο ποσό 3,4 δις; Ενδιαφέρει κάθε κυβέρνηση να πάει σωστά αυτό το ποσό στους αγρότες. Επενδύουν πολιτικά οι κυβερνήσεις στους αγρότες. Ο παραγωγικός τομέας έχει 740.000 δικαιούχους. Έτσι δεν είναι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Για πείτε μου. Δεν θα πρέπει, ας πούμε, εσείς -και αν το κάνατε- να πάτε να μιλήσετε με τον κ. Τσίπρα, να του πείτε «έχουμε αυτά, πρέπει να λύσουμε κάτι τέτοιο» κάτι εν πάση περιπτώσει, να τον ενημερώσετε. Το κάνατε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι, λοιπόν, κανονικά ο Πρωθυπουργός πρέπει να ενημερώνεται, αλλά δεν νομίζω ότι συμβαίνει σε όλες τις φορές. Στη συγκεκριμένη όμως εδώ περίπτωση ο κ. Βορίδης, επειδή ο κ. Βάρρας ήταν αυτός που διαδέχθηκε...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Που τον έδιωξε ουσιαστικά ο κ. Βορίδης, πήγε στο...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): ...τον κ. Καπρέλη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ναι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ο κ. Βάρρας δεν συμφωνούσε με την κατανομή των βοσκοτόπων, προφανώς γιατί έβλεπε ότι αυτή η κατανομή παραβίαζε αυτά που είπαμε προηγουμένως.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ναι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι και δεν ήθελε να υπογράψει την κατανομή.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Το ξέρουμε, η Επιτροπή το ξέρει αυτό, κύριε Λαφαζάνη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Τον έδιωξε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Και πήγε συνεργάτης του Πρωθυπουργού.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Και αναβαθμίστηκε, διότι ο συνεργάτης του Πρωθυπουργού είναι πιο αναβαθμισμένη θέση από τον διοικητή του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε..

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Σύμφωνα, σύμφωνα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Δηλαδή τον επιβράβευσε ο κ. Μητσοτάκης, διότι τον απέλυσε ο Βορίδης. Προς τι η επιβράβευση, λοιπόν;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Και προσέξτε κάτι άλλο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Προφανώς δεν θέλανε να ακουστεί.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Κύριε Λαφαζάνη, θέλω να συμπληρώσω το σκεπτικό σας. Ο κ. Μυλωνάκης, αν τον έχετε ακουστά, ...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Ναι βέβαια.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: ...είναι Διευθυντής του Γραφείου του Πρωθυπουργού και ήρθε και κατέθεσε και είπε ότι αυτός έδωσε εντολή εις τον κ. Βάρρα να συντάξει ένα σημείωμα υπηρεσιακό, το συνέταξε το σημείωμα το υπηρεσιακό ο κ. Βάρρας -42 σελίδες ήταν-, το παρέλαβε, το διάβασε και έκρινε ότι δεν πρέπει να ενημερώσει τον Πρωθυπουργό.

Εσείς το θεωρείτε πιστευτό αυτό το επιχείρημα;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Όχι, με τίποτα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Με τίποτα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Με τίποτα, γιατί έστω και προφορικά θα έπρεπε να του πει την ιστορία, ότι με επισκέφθηκε, τον απέλυσε ο κ. Βορίδης, είπε αυτά και αυτά και στα μεταφέρω περίπου χοντρικά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μάλιστα.

(Στο σημείο αυτό την Έδρα της Επιτροπής καταλαμβάνει το μέλος αυτής κ. ΤΣΑΜΠΙΚΑ ΙΑΤΡΙΔΗ)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Αν δεν το έκανε αυτό, δεν νομίζω ότι είναι κατάλληλος για αυτή τη θέση, αλλά είναι φαίνεται κατάλληλος και ενημερώνει για τα στοιχειώδη τουλάχιστον.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Εάν λοιπόν είναι έτσι όπως τα λέτε, ξεκινάει λοιπόν αυτή η ιστορία από τον κ. Βορίδη, έχουμε τον Πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., έχουμε ανθρώπους οι οποίοι διαφωνούν από τα διευθυντικά στελέχη του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., έχουμε τα ΚΥΔ που γνώριζαν και μάλιστα μερικοί εκ των ιδιοκτητών είναι ήδη στη φυλακή. Κάνω λοιπόν την αυθαίρετη και πονηρή ερώτηση -μην την πάρετε ότι τα έχω πιστέψει εγώ αυτά. Δεν βλέπετε κι εσείς ότι υπάρχει μια δομή, μια δομή που ξεκινάει από το Μέγαρο Μαξίμου και φτάνει μέχρι τα ΚΥΔ και τους απατεώνες τους παραγωγούς; Γιατί από τους παραγωγούς ήταν και οι απατεώνες ή από τους μη παραγωγούς που εκμεταλλεύθηκαν, που δεν είχαν ούτε ένα ζώο και πήραν και νοίκιασαν βοσκοτόπια στη Δυτική Μακεδονία ή απάνω εκεί στην Αλεξανδρούπολη που βάζανε βαμβάκι. Εκεί δεν βάζανε βαμβάκι;

Λοιπόν, πώς το βλέπετε; Είναι αυθαίρετη η εκτίμησή μας εδώ που ακούγεται και από άλλους συναδέλφους, ότι μια οργάνωση υπήρχε σε αυτή την ιστορία; Πιστεύετε ότι αυτό είναι σωστό;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ (Μάρτυς): Βεβαίως υπήρχε γενικότερη κατεύθυνση διαμόρφωσης πελατειακών δικτύων μέσα από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ισχυρών πελατειακών δικτύων που ευνοούντο από τις ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον κτηνοτροφικό και φοβάμαι και στον γεωργικό τομέα, ότι υπάρχουν αυτά τα δίχτυα.

Άλλωστε εγώ τουλάχιστον συνδέω και όχι αυθαίρετα εντελώς το εκλογικό αποτέλεσμα που είχε στην Κρήτη -γιατί την Κρήτη κυρίως ευνοούσαν αυτές οι διατάξεις- η Νέα Δημοκρατία, πρωτοφανές, διότι ουδέποτε στα χρονικά δεν είναι πρώτο κόμμα και με τόση διαφορά η Νέα Δημοκρατία, συνδέω ότι υπήρχε σχέση και με το θέμα των πελατειακών δικτύων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και των εξυπηρετήσεων που είχαν γίνει στην Κρήτη.

Τώρα βεβαίως, η απόδειξη καμιά φορά δεν είναι εύκολη, αλλά και η λογική είναι ισχυρός τρόπος, για να προσεγγίσεις την αλήθεια. Διότι τίποτα δεν γίνεται χωρίς να υπάρχει όφελος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Λαφαζάνη.

Εξ όλων των ανωτέρω συνάγεται ότι ο κ. Μητσοτάκης όφειλε να γνωρίζει και γνώριζε κατά τα ανωτέρω και όλα όσα ισχυρίζονται οι υπουργοί, υφυπουργοί και λοιπά κυβερνητικά στελέχη είναι απολύτως ψευδή. Οι καταθέσεις δε στην Εξεταστική Επιτροπή αποδεικνύουν του λόγου το αληθές.

Δ) Ο Φραπές και ο Κρεοπώλης. Με αυτά τα προσωνύμια αναφέρονται ο Γιώργος Ξυλούρης και ο Ανδρέας Στρατάκης. Δύο κομματάρχες της ΝΔ στο Ηράκλειο που με άνεση μπαινόβγαίνουν σε υπουργεία, φορείς, υπηρεσίες, τηλεφωνούσαν σε υπουργούς, τους οποίους ενίοτε απειλούσαν, είχαν επαφές και φωτογραφίες, με πολιτικά πρόσωπα, υψηλόβαθμους υπηρεσιακούς, τακτοποιούσαν θέματα επιδοτήσεων.

Ο “φραπές” και ο “χασάπης” δεν ήταν άγνωστα πρόσωπα για τον πρωθυπουργό αλλά άνθρωποι των Λ. Αυγενάκη και Μ. Βορίδη. Ο Γ. Ξυλούρης ή “φραπές” είναι γνωστός ως ο διαχρονικός κομματάρχης της ΝΔ στην Ανω Μεσαρά. Ο Ανδρέας Στρατάκης ή κρεοπώλης, ήταν υποψήφιος στις εκλογές του 2019 με την ΝΔ.

Όπως αποκάλυψε το iEidiseis.gr, «**τρία πρόσωπα**, ιδιαίτερα γνωστά στην Κρήτη και στον **κομματικό μηχανισμό της ΝΔ** φέρονται ως **εμπλεκόμενα σε κομβικούς ρόλους** για **παράνομες επιδοτήσεις σε αγρότες**».

- Ο ένας, είναι ο περιβόητος «**χασάπης**», κρεοπώλης στο επάγγελμα, πρόεδρος αγροτικών και κτηνοτροφικών ομοσπονδιών στην Κρήτη. Ο ίδιος είναι και σε άλλον ρόλο: Ως σύμβουλος υπουργού της κυβέρνησης της ΝΔ, από αυτούς που εξετάζονται αλλά και κουμπάρος του υπουργού.

- Ο άλλος, είναι επίσης ισχυρός παράγοντας της Κρήτης, κομματάρχης σε «τζάκια» δεξιών οικογενειών στην Κρήτη και φέρει το προσωνύμιο «**ο φραπές**».

- Ο τρίτος, είναι και αυτός **συνδικαλιστής στην Κρήτη** και έχει πάρει – δώσει με το κομματικό κατεστημένο στο νησί. Άλλωστε, δεν ήταν καθόλου τυχαίο ότι οι παράνομες επιδοτήσεις δόθηκαν κατά βάση σε αγρότες της Κρήτης.

Σύμφωνα με απόφασή που υπέγραψε στις **23 Οκτωβρίου 2019** ο τότε υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μάκης Βορίδης, ανακοινώθηκε ότι ο **Ανδρέας Στρατάκης** (ο κρεοπώλης) ανέλαβε καθήκοντα **άμισθου μετακλητού ειδικού συμβούλου στο υπουργικό γραφείο του κ. Βορίδη**. Βάσει όσων αναγράφονταν στην επίμαχη απόφαση, ο Ανδρέας Στρατάκης ανέλαβε **θέματα «ίδρυσης, λειτουργίας και εκκαθάρισης συλλογικών σχημάτων παραγόντων του αγροδιατροφικού τομέα**».

Βάσει δημοσιεύματος της ιστοσελίδας bankingnews.gr, που δημοσιεύθηκε τον περασμένο Απρίλιο ο Μάκης Βορίδης έγινε και νονός του εγγονού του κυρίου Ανδρέα Στρατάκη. Όπως φαίνεται από το ΓΕΜΗ συμμετείχε σε **ΚΥΔ** με συνεταίρο έτερο πρόσωπο, το **Γεώργιο Ξυλούρη («φραπές»)**.

Υπήρξε μέλος του διοικητικού συμβουλίου του ΚΥΔ (κέντρο υποδοχής δηλώσεων για επιδοτήσεις) Γαλακτοκομική Συνεργατική ΙΚΕ Κοφινά της κόρης του «Φραπέ». Πρόκειται για το ΚΥΔ που ελέγχεται για βαθιά εμπλοκή στις παράνομες επιδοτήσεις. Τέλος, ο «Χασάπης» πέρασε και από το ΔΣ της Γαίας Επιχειρείν, της εταιρείας των Neurorpublic, Τράπεζας Πειραιώς και αγροτοσυνεταιρισμών που ήταν μονοπωλιακός «φορέας μεσολάβησης» για τις επιδοτήσεις. (<https://www.documentonews.gr/article/o-pekepe-etsi-stithike-to-pliatsiko-to-vinteo-me-toys-xaroymenoys-mitsotaki-frape-kai-xasapi/>)

Σημειωτέον η ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ είναι σε αναστολή καταχώρισης από το ΓΕΜΗ καθώς δεν έχει δημοσιεύσει οικονομικές καταστάσεις. Η μετοχική συμμετοχή του ίδιου στην εταιρεία ξεκίνησε στις αρχές του 2021. (<https://www.bankingnews.gr/index.php?id=796160>).

Η «**ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΙΚΕ**», όντως εμφανίζεται σε λίστα με τα **ΚΥΔ που έχουν λάβει έγκριση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ**, προκειμένου να υποδέχονται και να ελέγχουν τις δηλώσεις των αγροτών για επιδοτήσεις. (<https://rethemnos.gr/o-chasapis-o-frapes-kai-to-parti-me/>)

Σύμφωνα με το δημοσίευμα και πληροφορίες που επικαλείται, ο κ. Στρατάκης ήταν ο τοποτηρητής στο γραφείο Βορίδη στην τριγωνική σχέση - Φραπέ- GAIA – Βορίδη αλλά και των παράτυπων επιδοτήσεων τις οποίες διερευνούσε ο ενοχλητικός τότε Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόρης Βάρρας, τον οποίο απέπεμψε με συνοπτικές διαδικασίες ο Μάκης Βορίδης όταν ήταν Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Αξίζει να αναφερθεί ότι η

σύζυγος του κυρίου Στρατάκη το 2018 αγοράζει 150 αρνιά με αριθμό ενωτίων από 8041 έως 8190 και 100 ερίφια με αριθμό ενωτίων από 8191 έως 8290 από τον «Φραπέ».

Ο «Φραπές» από το 2014 έως το 2021 μεταβίβασε για να πάρουν εθνικό απόθεμα φίλοι του 9.500 αιγοπρόβατα. (<https://www.bankingnews.gr/index.php?id=796160>)

Χαρακτηριστικός της στενής διασύνδεσης και της λειτουργίας της τριγωνικής αυτής σχέσης, είναι ο διάλογος που εμπεριέχεται στην δικογραφία που διαβιβάστηκε στη Βουλή για τον ΟΠΕΚΕΠΕ μεταξύ του κομματικού στελέχους της Νέας Δημοκρατίας Γεώργιου Ξυλούρη (φραπές) με τον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκο Μπαμπασίδη:

Γεώργιος Ξυλούρης σε Κ. Μπαμπασίδη:

«Έφ'όσον στέκει το Μαξίμου και στέκει και ο Μάκης είσαι βράχος που δεν πέφτει. Λοιπόν πάτα εκεί να τα γ@μήσεις όλα».

Ο Ανδρέας Καρασαρίνης, γραμματέας Αγροτικού Τομέα της Νέας Δημοκρατίας, πρώην μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΟΝΝΕΔ και πρώην μεγαλοστέλεχος της ΔΑΠ, που διορίστηκε μετακλητός το 2019 στο γραφείο του πρώην υπουργού Δικαιοσύνης Χαράλαμπου Αθανασίου όταν ήταν β' αντιπρόεδρος της Βουλής. Ο Καρασαρίνης παραδέχεται σε πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, ότι **«καλώς ή κακώς τα έχουν αφήσει όλα στο Βορίδη»**. Αναφέρει μάλιστα τον Γιώργο Γεραπετρίτη και τον Ακη Σκέρτσο ως τα πρόσωπα που, **μαζί με τον Βορίδη, είναι η τριάδα στο Μαξίμου με την οποία πρέπει να μιλά ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ**.

Ο «φραπές» φέρεται να λέει στον πρώην γενικό γραμματέα αναφερόμενος ευθέως στο Μητσοτάκη:

«Είκοσι, είκοσι ένα, είκοσι δύο και είκοσι τρία για άλλα τέσσερα χρόνια, άλλα διακόσια χιλιάδικα τη χρονιά, οκτακόσια έτσι; Οικονομήσαμε τώρα. Επήγε χθες η Ελένη με τον Βασίλη στου Αλεξόπουλου, δεν ήταν εκεί, ήταν αυτή που έκαμε τον έλεγχο, λέει άκουσε να δεις, μην παίζουμε τα μούτρα μας, αυτά τα έστειλε ο Ζερβός με την Τυχεροπούλου εδώ, ο Αλεξόπουλος τα χρέωσε σε εμάς, είπε να μην αναγνωρίσουμε επροσύμφωνα, να μην αναγνωρίσουμε Ε9. Ο Μανώλης ήτανε στην Αθήνα, ήταν να φύγει χθες το βράδυ, του λέω μην φύγεις πήγαινε το πρωί με τον Δημάκη, να δεις τον κουμπάρο σου τον Κυριάκο, δες γ@μησε τον Μπαμπασίδη, δες γ@μησε τον Τσιάρα, γ@μησε τζι όλους, πες τους την αλήθεια ήντα συμβαίν. Τυχεροπούλου, Ζερβός, ΟΠΕΚΕΠΕ το τι μας εσυμβαίνει στο σπίτι μας και να τελειώνουμε. (Ακατάληπτο περιεχόμενο) Του Μανώλη να πάει τώρα δώδεκα η ώρα στου Κυριάκου. Εδώ είναι ο Μητσοτάκης έτσι; Και θα γελάσουμε όλοι καλά. Ρε μαλάκα διακόσια χιλιάδικα επεριμέναμε να πληρωθούμε, επερίμενε ο Μανώλης, η Ελένη να πληρωθεί, ο Βασίλης το υπόλοιπο, η Κατερίνα και μου βάλανε διακόσιες χιλιάρες άχρεωστήτως καταβληθέντα. Για τεμάχια που τα χω ρε από του πέντε. Το καταλαβαίνει εσύ αυτό έτσι;».

<https://parallaximag.gr/epikairotita/greece/opekepe-oi-neoi-dialogoi-kai-i-dilosi-salmapoy-tha-syzitithei-o-mitsotakis-gnorize>

Σε άλλη συνομιλία του Γιώργου Ξυλούρη με τον πρώην πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, **Κυριάκο Μπαμπασίδη**, πάλι αναφέρεται σε ενημέρωση σε Μητσοτάκη, προκειμένου να παρέμβει για δικό του θέμα:

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Για ποια είκοσι τρία λέμε; Αφού ακόμα δεν έγινε, δεν ολοκληρώθηκε η πληρωμή. Γιώργος Ξυλούρης: Ο έλεγχος του Ηρακλείου.

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Ναι.

Γιώργος Ξυλούρης: Μου'βαλα τριάντα εμένα, πέντε της Ελένης, δέκα της Σόνιας και δώσ' του. Επειδή λοιπόν θα φτάσω τον Κέντρο και τον Ζερβό στου Μητσοτάκη του Κυριάκου ή Δευτέρα ή Τρίτη ή Τετάρτη.

Κυριάκος Μπαμπασίδης: Κάτσε ρε να καταλάβω, για ποιο έτος μιλάς τώρα; Θα τρελαθώ τώρα.

Γιώργος Ξυλούρης: Για του εικοσιτρία, οι έλεγχοι που γινίκανε προχθές. Έχω κάμει ενστάσεις, μου βγάλανε εμένα μόνο τριάντα..

<https://parallaximag.gr/epikairota/greece/opekepe-oi-neoi-dialogoi-kai-i-dilosi-salma-poy-tha-syzitithei-o-mitsotakis-gnorize>

Όλα τα ανωτέρω πρόσωπα γνωρίζονται πολύ καλά μεταξύ τους, ανήκουν στον ίδιο κομματικό χώρο με ενεργή δράση και διασυνδέσεις, συνεργάζονται και λειτουργούν μαζί σε διάφορα επίπεδα προκειμένου να διασφαλίσουν την παράτυπη διανομή ενισχύσεων σε πρόσωπα της επιλογής τους.

Είναι αξιοσημείωτο της κατάστασης διαπλοκής και πελατειακού κράτους που είχε στηθεί, ότι ακόμα και αυτούς τους δύο τοπικούς κομματάρχες (κρεοπώλη και φραππε) **τους γνώριζε ο ίδιος ο Πρωθυπουργός**, που είχε παρακαθήσει μάλιστα δίπλα τους σε τραπέζι μαζί με τον Λ. Αυγενάκη, σε πανηγυρικό κλίμα και διάθεση.

Πιο συγκεκριμένα, σε **βίντεο** που προέρχεται από **εκδήλωση του κομματικού μηχανισμού της ΝΔ στην Κρήτη το 2017**, φαίνονται ο Λευτέρης Αυγενάκης, δίπλα του ο Κυριάκος Μητσοτάκης και αμέσως μετά, στο πλευρό του πρωθυπουργού, βρίσκουμε τόσο τον Γιώργο Ξυλούρη ή Φραπέ όσο και τον Ανδρέα Στρατάκη ή Χασάπη, άτομα που έχουν άμεση εμπλοκή στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ένα χρόνο πριν, στις **21 Ιουνίου 2024**, ο πρωθυπουργός είχε επισκεφθεί το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπου είχε σύσκεψη με την ηγεσία του, δηλαδή τον υπουργό Κώστα Τσιάρα και τους υφυπουργούς Διονύση Σταμενίτη και Χρήστο Κέλλα.

Στην ομιλία του, ο Κυριάκος Μητσοτάκης αναφέρθηκε στον Οργανισμό με μια φράση, που μετά την αποκάλυψη των πολλών σκανδάλων, αποκαλύπτει ότι γνώριζε τι συνέβαινε στον ΟΠΕΚΕΠΕ:

Συγκεκριμένα είπε ο Κ. Μητσοτάκης: *«Υπάρχει ένας κανόνας ο οποίος είναι αδιαπραγμάτευτος γι' αυτή την κυβέρνηση: εισπράττουν στήριξη, **επιδοτήσεις αυτοί που πραγματικά τις δικαιούνται. Και ο νοών νοείτω**».*

(<https://www.documentonews.gr/article/opekepe-perysi-o-mitsotakis-gnorize-gia-paranomes-epidotiseis-video/>)

Επίσης με βάση όσα αποκαλύπτονται καθημερινά για το μείζον αυτό σκάνδαλο (documento):

- Δύο από τους υφυπουργούς που παραιτήθηκαν, τον Ιούνιο του 2024, περίμεναν να υπουργοποιηθούν στον κυβερνητικό ανασχηματισμό, πράγμα όμως που δεν έγινε (documento). Για την εξέλιξη αυτή, τους ενημέρωσε ο στενός συνεργάτης του κ. Μητσοτάκη, ο υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ, Γιώργος Μυλωνάκης, ότι δηλαδή δεν υπουργοποιήθηκαν γιατί υπάρχουν συνομιλίες καταγεγραμμένες από τον κοριό, που τους εμπλέκουν με σκάνδαλο στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Δηλαδή ένα χρόνο τουλάχιστον πριν, το Μαξίμου, γνώριζε το γεγονός ότι υπήρχαν επίσημες υποκλοπές για τον ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά και ότι εμπλέκονται μέσω αυτών στο σκάνδαλο, δύο υφυπουργοί. Το ένα θέμα είναι με ποια θεσμική αρμοδιότητα, ο Μυλωνάκης γνώριζε περί κοριού και επισυνδέσεων. Το δεύτερο θέμα είναι, πώς ενώ γνώριζε τα περί ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Μητσοτάκης υπουργοποίησε τον Μάκη Βορίδη, αλλά και τους δύο υφυπουργούς αργότερα;

«Το γνώριζα εδώ και αρκετό καιρό γιατί είναι μία υπόθεση που ελέγχθηκε και μπήκε στο αρχείο. Το είχα μάθει από κυβερνητικά στελέχη, εδώ και 16 μήνες, δεν είναι καινούρια υπόθεση», δήλωσε χαρακτηριστικά ο πρώην υφυπουργός, Χρήστος Μπουκώρος, στο Kontra24 σε ερώτηση για το εάν γνώριζε ότι όντως παρακολουθείτο. Ο ίδιος αποκάλυψε ότι κυβερνητικά στελέχη τον είχαν ενημερώσει εδώ και 1,5 χρόνο.

- Ο Γρηγόρης Βάρρας, φίλος και προσωπική επιλογή του ίδιου του Πρωθυπουργού ως Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, ανέλαβε ρόλο στο Μαξίμου αμέσως μετά την αποπομπή του, όπου ενημέρωσε και αυτός τον Γιώργο Μυλωνάκη για το σκάνδαλο, τις υπογραφές Βορίδη και τις κινήσεις Αυγενάκη. Δεν μπορεί λοιπόν να μην γνώριζε ο Κ. Μητσοτάκης τι συνέβαινε. Μάλιστα ο παραιτηθείς Πρόεδρος με δημόσιες δηλώσεις του είχε αφήσει ξεκάθαρες αιχμές για την πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΑΤ, το σκάνδαλο στον ΟΠΕΚΕΠΕ, το ρόλο Βορίδη στην παραίτηση του.

- Από τους κύκλους του Λευτέρη Αυγενάκη. Για τον Λ. Αυγενάκη υπάρχουν mail και βίντεο, που αποδεικνύουν ότι ήταν δική του απόφαση, να ξεμπλοκάρουν 5.300 ΑΦΜ στην Κρήτη. Ισχυρίζονται άνθρωποι από τον στενό του κύκλο ότι πριν τις εκλογές του 2023, επισκέφτηκε το Μέγαρο Μαξίμου, όπου παρουσία του Γιώργου Μυλωνάκη και του Μάκη Βορίδη, ενημέρωσε τον πρωθυπουργό για το μπλοκάρισμα των ΑΦΜ, που συνδεόταν με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Σε αυτή τη συνάντηση ο Λ. Αυγενάκης, ισχυρίζονται ότι με την φράση «προχώρα Λευτέρη», φέρεται να πήρε την άδεια να προβεί και να πράξει τα δέοντα, να ξεμπλοκάρει δηλαδή τα αμαρτωλά ΑΦΜ εν όψει εκλογών. Προσθέτουν μάλιστα οι «κύκλοι Αυγενάκη», ότι «γι αυτό ο υπουργός έκανε και δημόσιες δηλώσεις για τη διευθέτηση του θέματος. Γιατί δεν τον φώναξε ο πρωθυπουργός να του πει τι είναι αυτά;» (<https://www.documentonews.gr/article/o-mitsotakis-ixere-ta-panta-gia-to-skandalo-toy-opekepe/>)

Χαρακτηριστικό και ενδεικτικό της κατάστασης είναι το πρωτοσέλιδο ρεπορτάζ της εφημερίδας «ΕΣΤΙΑ» κάνει λόγο για απειλές από τον παραιτηθέντα πια υπουργό, Μάκη Βορίδη προς τον πρωθυπουργό, στον οποίο φαίνεται να είναι ότι ο επόμενος θα είναι ο ίδιος.

Όπως αναφέρει το ίδιο ρεπορτάζ ο Κυριάκος Μητσοτάκης ήταν ενήμερος για όλα όσα γίνονταν στον ΟΠΕΚΕΠΕ ενώ και υπάρχει και ευθεία εμπλοκή του σε διαλόγους ανάμεσα στον ΓΓ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και στον περίφημο «Φραπέ», ενός από τους βασικότερους πρωταγωνιστές του σκανδάλου.

Παράλληλα το **Μαξίμου** φέρεται να ήταν ενήμερο και για τις επισυνδέσεις στα τηλέφωνα υπουργών, βουλευτών και κρατικών στελεχών για την υπόθεση ΟΠΕΚΕΠΕ, όπως και για τα **sms Βόρρα** σε υπουργούς με τα οποία κατήγγειλε **άνομα συμφέροντα** που ήθελαν να συνεχίζονται οι απάτες στον ΟΠΕΚΕΠΕ με «κάλυψη υπουργών».

Σύμφωνα με τον αρθρογράφο της Εστίας Μανόλη Κοττάκη:

«Το κλίμα στο **Μέγαρο Μαξίμου**, μετά τις μεγάλες συγκεντρώσεις των **Τεμπών** και την διαβίβαση της δικογραφίας **Τριαντόπουλου** για το μπάζωμα, ήταν εξαιρετικά βαρύ. Η Κυβέρνηση έπρεπε να χαράξει υπερασπιστική γραμμή, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι αυτή θα αποτελέσει προηγούμενο και για **άλλες υποθέσεις που διαφαίνονταν στον ορίζοντα**, όπως η παραπομπή του πρώην υπουργού Μεταφορών Κώστα Καραμανλή και, πιθανώς, το σκάνδαλο του **ΟΠΕΚΕΠΕ**.

Γύρω από το τραπέζι της **συσκέψεως** ήταν ο Πρωθυπουργός **Κυριάκος Μητσοτάκης**, ο τότε υπουργός Επικρατείας **Μάκης Βορίδης**, ο υπουργός Επικρατείας **Άκης Σκέρτσος**, ο υφυπουργός παρά τω πρωθυπουργώ **Γιώργος Μυλωνάκης**, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος **Παύλος Μαρινάκης** κ.ά. Η απόφαση την οποία καλείτο να πάρει η ομήγυρη ήταν αν θα συσταθεί Προανακριτική Επιτροπή με πλήρεις εισαγγελικές αρμοδιότητες για τον υφυπουργό **Χρήστο Τριαντόπουλο** ή αν θα υιοθετηθεί η άποψη του συνταγματολόγου **Νίκου Αλιβιζάτου** να αποσταλεί απ' ευθείας ο φάκελος στον φυσικό δικαστή με παράκαμψη του Κοινοβουλίου.

..... Υποστηρικτής της αντίθετης άποψης ήταν ο τότε υπουργός Επικρατείας **Μάκης Βορίδης** με επιχειρήματα «θεσμικά». Αισθανόταν, πρώτον, ότι η Προανακριτική θα αθώωνε πανηγυρικά τον Τριαντόπουλο, ελλείψει στοιχείων (δεν είχε αποκαλυφθεί ακόμη από την «Εστία» το περίφημο e-mail του υφυπουργού, με αποδέκτες τους κ.κ. Γεραπετρίτη και Σκέρτσο) και, δεύτερον, ότι η **διαδικασία της κληήρωσης των δικαστών** που θα μετείχαν στο γνωμοδοτικό συμβούλιο, ενδεχομένως, να έκρυβε δυσάρεστες εκπλήξεις για το Μαξίμου. Υπό την έννοια ότι μπορεί να κληρώνονταν και δικαστές με μη φιλικές διαθέσεις για την Κυβέρνηση.

Πάνω στον οίστρο του να αποφύγει η Κυβέρνηση την λύση του φυσικού δικαστή και να «κλείσει» το παιχνίδι μέσα στις συνεδριάσεις της Προανακριτικής, ο κ. Βορίδης γύρισε και, σύμφωνα με μαρτυρίες που έχει στην διάθεσή της η «ΕτΚ», φέρεται να είπε, απευθυνόμενος στον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, το εξής απειλητικό: **«Αν πάμε στον φυσικό δικαστή, ο επόμενος θα είσαι εσύ!»**. Τότε κανείς δεν συνέδεσε την στάση αυτήν του κ. Βορίδη με τα προσωπικά του άγχη για δικές του υποθέσεις. Γι' αυτό και ο πρωθυπουργός υιοθέτησε αρχικώς την πρότασή του και απέρριψε την πρόταση του εξ απορρήτων του Γιώργου Μυλωνάκη, ο οποίος έμελλε να δικαιωθεί αργότερα.

Βεβαίως, τι δεδομένα για σκάνδαλα είχε στο μυαλό του ο υπουργός, για να πει στον πρωθυπουργό της χώρας «ο επόμενος θα είσαι εσύ!», άγνωστο. Όπως άγνωστο είναι γιατί «τσίμπησε» ο κ. Μητσοτάκης και δέχθηκε την πρόταση. **Άγχωνε κάτι και τον ίδιο;** (Όπως προκύπτει από την δικογραφία, ο **περίφημος «Φράπες»** εμπλέκει σε **δυο συνομιλίες του με τον τ. γ.γ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης τον ίδιο τον πρωθυπουργό!** **«Να βάλουμε τον Αυγενάκη να πάρει τηλέφωνο τον υπουργό και, αν δεν το κάνει, θα πω του Κυριάκου “πήγαινε μονάχος σου να δεις τις**

βρωμιές του Αυγενάκη, ποιους πλήρωσε”». Ο κ. Μητσοτάκης αναφέρεται ως «Μεγάλος».)

Το σχέδιο **Βορίδη** για πλήρη λειτουργία προανακριτικών επιτροπών θα στεφόταν από πλήρη επιτυχία, αν η εφημερίδα μας δεν αποκάλυπτε το e-mail Τριαντόπουλου, το οποίο ενέπλεκε το μισό Μαξίμου στην διαχείριση του «μπαζώματος» και ήγειρε θέμα κλήσης του κ. Μητσοτάκη στην Προανακριτική με την ιδιότητα του μάρτυρος. Από την αποκάλυψή του και μετά, και ενώ η Προανακριτική είχε συνεδριάσει μια φορά, έπεσε τέτοιος τρόμος, ώστε ο φυσικός δικαστής κατέστη μόνιμη τακτική. Το Μαξίμου έκανε στροφή 180 μοιρών.

Ωστόσο, όπως αποδεικνύεται από την πορεία των γεγονότων, το **Μαξίμου υποτίμησε** και πάλι την υπόθεση, όπως και με τα Τέμπη. Με συνέπεια να αναγκάσει εκόντα άκοντα τον υπουργό Μετανάστευσης Μάκη Βορίδη και τους υφυπουργούς **Τάσο Χατζηβασιλείου, Διονύση Σταμενίτη και Χρήστο Μπουκώρο να παραιτηθούν την εσχάτη ώρα**. Δεν συμπεριφέρθηκε όμως έτσι από την αρχή. Η στάθμισή του ήταν λάθος.

Όσο διαρκούσε η έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέως Κοβέσι και γίνονταν οι νόμιμες επισυνδέσεις (υποκλοπές) από την ΕΥΠ, το **Μαξίμου φέρεται πως ήταν πλήρως ενήμερο για τα πρόσωπα και το περιεχόμενο των συνδιαλέξεων**. Στην αρχή ανησύχησε. Γι’ αυτό και σε έναν από τους προηγούμενους ανασχηματισμούς που έγιναν ο υφυπουργός **Γιώργος Μυλωνάκης** φέρεται να εξήγησε στον **υφυπουργό και βουλευτή Ηρακλείου Μάξιμο Σενετάκη** ότι ο λόγος της εξόδου του από την **Κυβέρνηση**, στην οποία είχε εισέλθει ως υφυπουργός, ήταν ότι **υπήρχε συνομιλία του με στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ σε νόμιμες επισυνδέσεις**.

Το ίδιο επιχείρημα φέρεται ότι επικαλέστηκε από την ανάποδη στον **βουλευτή Μαγνησίας Χρήστο Μπουκώρο για την μη υπουργοποίησή του** (τότε). Ότι δεν αξιοποιήθηκε στην Κυβέρνηση **επειδή υπάρχει συνομιλία του με στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ στις νόμιμες επισυνδέσεις**. Σταδιακά όμως το Μαξίμου **χαλάρωσε**. **Θεώρησε ότι η υπόθεση για τα πολιτικά πρόσωπα θα οδηγηθεί στο... αρχείο**, ελλείψει στοιχείων· έτσι λέγεται ότι θεωρούσε ο κ. Μυλωνάκης –γιά αυτό και τρεις από τους εμπλεκόμενους βουλευτές στις επισυνδέσεις ήταν μέχρι προχθές υφυπουργοί του κ. Μητσοτάκη: Ο «αποστάτης» του Αντώνη Σαμαρά **Διονύσης Σταμενίτης**, ο **Χρήστος Μπουκώρος** και ο **Τάσος Χατζηβασιλείου**, στενότατος συνεργάτης του Πρωθυπουργού, εκ Σερρών (ο Χρήστος Κέλλας διασώθηκε).

Για τον κ. Βορίδη όμως δεν ήταν σίγουροι από τότε. Γι’ αυτό στον προηγούμενο ανασχηματισμό επελέγη η σολομώντειος λύση μέχρι νεωτέρας: Έξωση από το Μαξίμου, αλλά εντός Κυβέρνησης, για να είναι ελεγχόμενος. Γιατί; Ο υπουργός Μετανάστευσης φέρεται ότι συνδέεται με κουμπαριά με έναν εκ των εμπλεκόμενων κτηνοτρόφων, τον περίφημο «χασάπη». Ταυτόχρονα, όμως, γνωρίζει άριστα ότι έτερος εμπλεκόμενος που φέρει το επώνυμο ιστορικής οικογένειας της Κρήτης, με προσφορά στο νησί, έχει άρρηκτους δεσμούς με την οικογένεια Μητσοτάκη (όχι με τον Κυριάκο προσωπικώς).

Είναι, επίσης, κουμπάρος της. Και αν μιλήσει, θα... πάρουν φωτιά τα τόπια. Κάπως έτσι εξηγείται η αρχική στάση του κ. Βορίδη να αρνείται να παραιτηθεί (μολονότι κατηγορείται για κακουργηματική ηθική αυτοουργία σε απιστία άνω των 120.000 ευρώ) και να εξαρτά την αποχώρησή του από την στάση των βουλευτών της ΝΔ. **«Κλείνω**

φακέλους», έλεγε σε συναδέλφους του εδώ και μια εβδομάδα, «αλλά...». Αυτό το «αλλά» θα το δούμε προσεχώς.

Στην αρχική υποτίμηση της υπόθεσης από το Μαξίμου εντάσσεται και το ότι δεν εκτιμήθηκε σωστά το εκρηκτικό **ταμπεραμέντο** του καθηγητή **Γρηγόρη Βάρρα**, πρώην προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, τον οποίο παραδόξως ο κ. Μητσοτάκης έχρισε σύμβουλό του με ΦΕΚ, μετά την αποπομπή του από τον κ. Βορίδη, όταν ο τελευταίος ήταν υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και εκείνος μπλόκαρε την πληρωμή 5.000 παράνομων ΑΦΜ.

Ο κ. Βάρρας, που παραμένει **μέχρι σήμερα σύμβουλος του Πρωθυπουργού**, όχι μόνον **κατέθεσε στην έρευνα της Εισαγγελέως Κοβέσι**, αλλά κρατούσε **ενήμερο** διαρκώς σχεδόν **όλο το Υπουργικό Συμβούλιο για τις εξελίξεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Οι υπουργοί τον ονομάζουν χαϊδευτικά «Γρηγόρη (Τσε Γκε)Βάρρα»,** αλλά εκείνος, **απτόητος και επαναστάτης,** δεν θα ησύχαζε αν δεν τιμωρούσε όσους τον απέπεμψαν αιτωτικά επειδή προστάτεψε το δημόσιο συμφέρον.

Ο κ. Βάρρας ως σύμβουλος του Πρωθυπουργού είχε την συνήθεια να στέλνει **ενημερωτικά μηνύματα στα κινητά των υπουργών. Σε ένα από αυτά, τον Απρίλιο του 2025,** με αφορμή έρευνα που άρχισε η **Ευρωπαϊκή Εισαγγελία** στην Σλοβακία, καλούσε τους υπουργούς να διαβάσουν την είδηση στον σύνδεσμο που τους έστειλε, για να καταλάβουν ότι η ΕΡΡΟ δεν παίζει ούτε στην χώρα μας. Εκεί φέρεται πως αναφερόταν σε κάποιους που θεωρούσαν ότι στον ΟΠΕΚΕΠΕ μπορούσαν να συνεχίσουν τις απάτες με κάλυψη υπουργών, έκανε αναφορά στην αποπομπή του από τον Μάκη Βορίδη και φέρεται να ενημέρωνε τους υπουργούς ότι ο προϊστάμενός του υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, «καθ' υπόδειξιν ανόμων συμφερόντων», που ενοχλούνταν από την δράση του, του ζήτησε την παραίτηση.

Σύμφωνα με πληροφορίες της **«Εστίας της Κυριακής»,** ο καθηγητής Βάρρας ενημέρωνε τους υπουργούς ότι θα **«πληρώσουν το μάρμαρο»** οι υπαίτιοι και πανηγύριζε ότι σύντομα θα πέσει γέλιο με όλους τούς «κλαυσίγελους θρασύδελους». Δικαιώθηκε.

Εννοείται ότι **τα μηνύματα του κ. Βάρρα,** που έγιναν *viral* μεταξύ των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, **έφθασαν στα αυτιά του Πρωθυπουργού,** ο οποίος, ανεξαρτήτως συμπάθειας ή αντιπάθειας για τον κ. Βορίδη, πρέπει να αποφασίσει αν θα στείλει δυο ακόμη υπουργούς του στον «φυσικό δικαστή» του Αρείου Πάγου και αν θα καταστήσει την ΝΔ «κόμμα υποδίκων υπουργών». Τεσσάρων στο σύνολο: **Βορίδης. Αυγενάκης, Καραμανλής, Τριαντόπουλος.** Η απόφασή του, που σήμερα μοιάζει μονόδρομος, δεν ήταν εύκολη, γιατί η Ευρωπαϊά Εισαγγελέας караδοкеί και για τον **ΟΠΕΚΕΠΕ,** και για την σύμβαση τηλεδιοίκησης 717, και για την σύμβαση 635 της σιδηροδρομικής γραμμής «Τιθορέα – Δομοκός», και για άλλες υποθέσεις.

.....Στο αμέσως προσεχές διάστημα το **Μαξίμου** θα αντιληφθεί ότι στο **«κάδρο» των ποινικών ευθυνών ευρίσκεται και σχεδόν όλος ο κομματικός μηχανισμός της ΝΔ** ανά την επικράτεια. Οι παράγοντες εκείνοι οι οποίοι με ιδιωτικά συμφωνητικά, που θεωρούνταν τυπικά για το γνήσιο της υπογραφής από τα ΚΕΠ, παραχωρούσαν εικονικά εκτάσεις των Δήμων και του Δημοσίου σε **αγρότες** από την Κρήτη. Εκτάσεις που το Κτηματολόγιο δείχνει ότι ανήκουν στο Δημόσιο!

Η έρευνα στελεχών της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας σε Δήμους της Βορείου Ελλάδος, στους οποίους αθόρυβα είχαν εγκατασταθεί και έκαναν αντιπαραβολή στοιχείων, έχει ολοκληρωθεί....»

Σύμφωνα με δημοσίευμα της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ υπάρχει e-mail που απέστειλε, σύμφωνα με πληροφορίες, ο Ευάγγελος Σημανδράκος, που είχε διατελέσει πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ την περίοδο 2022-2023, στις 30 Ιουνίου προς την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Σύμφωνα με αυτό, στις πληρωμές του 2023 δεν εντάχθηκαν τελικά 9.309 ΑΦΜ, που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την επιδότηση, με το 63% μάλιστα να προέρχονται από την Κρήτη.

Στο e-mail περιλαμβάνονται, κατά τις ίδιες πληροφορίες, και **δύο επιστολές – ενημερωτικά σημειώματα προς τον τότε υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ Γ. Μπρατάκο**, που τις επόμενες ώρες αναμένεται να ενταχθούν επίσης στη δικογραφία της υπόθεσης (**παρατίθεται το περιεχόμενο τους κατωτέρω**).

Με αυτές ενημέρωνε εγγράφως τον Μπρατάκο για ζητήματα του ΟΠΕΚΕΠΕ λόγω και των τεταμένων σχέσεων του με τον αρμόδιο Υπουργό κ. Αυγενάκη την ίδια περίοδο. Μεταξύ αυτών ήταν και το συνολικό ποσό της προκαταβολής που είχε καταβάλλει ο ΟΠΕΚΕΠΕ, το οποίο όμως ήταν μειωμένο σε σχέση με το 2022.

Σύμφωνα με τις επιστολές, **μετά την πληρωμή της προκαταβολής ξεκίνησαν οι δημόσιες καταγγελίες του κ. Αυγενάκη**. Τελικά μετά από μια σύσκεψη που έγινε παρουσία των Μπρατάκου, Σημανδράκου, Μάκη Βορίδη και Σταύρου Παπασταύρου, η παραίτηση Σημανδράκου προσωρινά ματαιώθηκε. Στις 29 Δεκεμβρίου του 2023 ο κ. Σημανδράκος τελικά παραιτήθηκε, αφού είχε προηγηθεί «μεθόδευση» από την πλευρά του κ. Αυγενάκη.

Από το υλικό της αλληλογραφίας, το οποίο αναμένεται να διαβιβασθεί στη Βουλή, **προκύπτει λοιπόν ξεκάθαρα πως το Μέγαρο Μαξίμου γνώριζε ότι στις πληρωμές των ενισχύσεων του 2023 δεν εντάχθηκαν οι «δεσμευμένοι» ΑΦΜ**, δηλαδή εκείνοι οι «κόκκινοι» ΑΦΜ που **δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας του ΟΠΕΚΕΠΕ**.

Ο κ. Σημανδράκος είχε ενημερώσει δηλαδή το **πρωθυπουργικό γραφείο με διαδοχικά σημειώματα τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους**, κάτι που δείχνει πως το **Μαξίμου γνώριζε το θέμα των «κόκκινων» ΑΦΜ** και αφότου ενημερώθηκε συναίνεσε στο μπλοκάρισμα.

Συγκεκριμένα, στα ενημερωτικά σημειώματα προς τον κ. Μπρατάκο ο κ. Σημανδράκος φέρεται να είχε αναφερθεί στις πληρωμές του 2023, τονίζοντας ότι **«στην πληρωμή αυτή δεν καταβλήθηκαν ενισχύσεις σε 9.309 ΑΦΜ διότι δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, εκ των οποίων οι 5.586 ΑΦΜ, δηλαδή το 63%, προέρχονταν από τις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες Κρήτης»**.

Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, ο κ. Σημανδράκος αφού περιέγραψε συνολικά την κατάσταση του Οργανισμού και κυρίως τα ζητήματα εποπτείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, **ζήτησε από τον κ. Μπρατάκο «να υπάρξει μια μεσολάβηση, η οποία θα οδηγήσει σε αποκατάσταση της δημόσιας εικόνας του Οργανισμού προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προς το κύρος του και την εγκυρότητα του έργου του»**.

Κατόπιν ακολούθησαν δύο ενημερωτικού χαρακτήρα συναντήσεις του κ. Σημανδράκου, στις οποίες ο τότε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ ανέπτυξε αναλυτικά την κατάσταση του Οργανισμού.

Στο επίκεντρο των συναντήσεων είχε βρεθεί, μεταξύ άλλων, η αποκλιμάκωση της έντασης μεταξύ του τότε προέδρου του Οργανισμού και του τότε υπουργού Λευτέρη Αυγενάκη. Ουσιαστικά τότε το Μέγαρο Μαξίμου ανέλαβε έναν ρόλο «διαιτητή» για να πέσουν οι τόνοι προσώρας, καθώς η παραίτηση του κ. Σημανδράκου, λόγω της κόντρας του με τον υπουργό, ήταν τελικά θέμα χρόνου.

Οπερ και εγένετο. Στο e-mail περιγράφεται ότι ο κ. Σημανδράκος υπέβαλε την παραίτησή του από την προεδρία του ΟΠΕΚΕΠΕ στις 29 Δεκεμβρίου 2023 και αφού νωρίτερα είχε προηγηθεί συνάντηση στο Μαξίμου, στην οποία ενημέρωσε για την ομαλή ολοκλήρωση των πληρωμών, όπως ο ίδιος ακριβώς είχε αποφασίσει: να γίνουν οι καταβολές των ενισχύσεων, χωρίς τους «κόκκινους» ΑΦΜ να επηρεάσουν τις πληρωμές όσων είχαν τις προϋποθέσεις και ήταν απόλυτα νόμιμοι.

Συγκεκριμένα η πρώτη επιστολή όπως δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο data journalists ανέφερε:

«Αθήνα, 4/11/2023

Προς: Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργό & Δ/ντη του Γραφείου Πρωθυπουργού, κ. Γιάννη Μπρατάκο.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Οργανισμός του οποίου προϊστάμαι, είναι ο μόνος διαπιστευμένος Οργανισμός Πληρωμών της χώρας έχοντας την αρμοδιότητα του ελέγχου και των πληρωμών των ενωσιακών αγροτικών ενισχύσεων κατ' εφαρμογή του ενωσιακού και εθνικού νομοθετικού πλαισίου.

Η επιλογή και η τοποθέτησή μου, ως πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ έγινε μέσω ανοικτής προκήρυξης και διαγωνισμού του ΑΣΕΠ, με βάση τον νόμο 4735/2020 ο οποίος προβλέπει τόσο τη διαγνωστική διαδικασία, για την επιλογή και τοποθέτησή μου, όσο ορίζει επακριβώς και τη διακοπή της θητείας μου, η οποία λήγει τον Ιούλιο του 2025 (άρθρο 22 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα). Είμαι λοιπόν, πρώτα και πάνω από όλα, τεχνοκράτης, ο οποίος συστρατεύτηκε με τις εξαγγελίες του Πρωθυπουργού μας κ. Μητσοτάκη και επιδίωξε να υπηρετήσει το Επιτελικό Κράτος για να στηρίξει τον Αγροτικό Τομέα της χώρας, τομέα από τον οποίο προέρχομαι.

Ο Οργανισμός αλλά και εγώ προσωπικά βαλλόμαστε από έωλες καταγγελίες – δηλώσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μέσω των ΜΜΕ και για τον λόγο αυτό, με την παρούσα επιστολή, λαμβάνω την πρωτοβουλία να επικοινωνήσω μαζί σας, ώστε να σας ενημερώσω επί των πραγματικών γεγονότων και για να σας κοινοποιήσω τις σχετικές ανακοινώσεις και τις ανησυχίες του Πανελληνίου Συλλόγου Εργαζομένων στον ΟΠΕΚΕΠΕ πάνω στους οποίους εν τέλει βασίζεται η λειτουργία του Οργανισμού.

Αναλυτικότερα :

Την Παρασκευή, 27 Οκτωβρίου 2023, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ολοκλήρωσε με επιτυχία την πληρωμή της προκαταβολής της βασικής ενίσχυσης σε **538.768** δικαιούχους στην

προγραμματισμένη ημερομηνία που είχε ανακοινωθεί. Για την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας επικοινωνήσαν μαζί μου προσωπικά τόσο ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΑΑΤ κ. Γιώργος Στρατάκος όσο και ο Υφυπουργός κ. Σταύρος Κελέτης και μετέφεραν την ικανοποίηση και τα συγχαρητήρια του ΥΠΑΑΤ στον ΟΠΕΚΕΠΕ για την ολοκλήρωση της.

Η πληρωμή αυτή ήταν η πρώτη που βασίστηκε στο νέο εγκεκριμένο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ και για το λόγο αυτό είχε τρεις μεγάλες μεταβολές:

1. Η βασική ενίσχυση είχε μειωθεί από 1.068 εκ ευρώ σε 829 εκ ευρώ.
2. Την καθολική εφαρμογή του **monitoring**, δηλαδή τον έλεγχο όλων των αγροτεμαχίων της χώρας με τηλεπισκόπηση αντί ενός μικρού ποσοστού που γινόταν τα προηγούμενα χρόνια.
3. Την **μη καταβολή ενισχύσεων σε βοσκοτόπια** σε καλή γεωργική κατάσταση **εάν ο δικαιούχος δεν κατείχε για την αξιοποίησή τους ζώα.**

Αποτέλεσμα και των τριών παραγόντων ήταν η προκαταβολή να διαμορφωθεί σε 488, 5 εκατ. ευρώ το 2023 έναντι 657 εκατ. το 2022.

Ειδικότερα για το σημείο 3 – μη καταβολή ενισχύσεων σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα – σας πληροφορώ ότι από τους 9.309 που δεν καταβλήθηκαν ενισχύσεις γιατί δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας 5.586 (63%) προέρχονταν από τις τέσσερις περιφερειακές ενότητες Λασιθίου, Ηρακλείου, Ρεθύμνου και Χανίων.

Τη Δευτέρα, 30 Οκτωβρίου 2023, το πρωί στις 12.00 επικοινωνήσε μαζί μου πάλι ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΑΑΤ κ. Γιώργος Στρατάκος και μου ζήτησε εκ μέρους του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, για λόγους που έχουν σχέση με την πληρωμή της προκαταβολής, την υποβολή της παραίτησης όλων των μελών του ΔΣ και των εκλεγμένων από τους εργαζόμενους και το ΓΕΩΤΕΕ περιλαμβανομένων.

Αξιότιμε κ. Υπουργέ, έχοντας αίσθημα ευθύνης για το έργο που έχω οριστεί να επιτελέσω, για το σημαντικό έργο που ο Οργανισμός υλοποιεί, γνωρίζοντας τον αντίκτυπο που το έργο του έχει στο κοινωνικό σύνολο, στην αγροτικό κόσμο και εν τέλει στο Κυβερνητικό έργο, αρνήθηκα καθώς η παραίτησή μου τον μόνο που εξυπηρετεί είναι αυτόν που την απαίτησε, χωρίς να είναι γνωστοί οι λόγοι και οι σκοποί του.

Επισημαίνω ότι επί της Προεδρίας μου, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ολοκλήρωσε την εξόφληση των πληρωμών έτους αιτήσεων 2022 στις 12 Οκτωβρίου (Προθεσμία 15 Οκτωβρίου) ενώ συγκέντρωσε με επιτυχία στο γον τις αιτήσεις ΟΣΔΕ 2023. Σημειώνω δε, την επιτυχή ολοκλήρωση της μετάβασης του συστήματος πληρωμών του ΟΠΕΚΕΠΕ στο gov.gr αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων μου, τον Ιούλιο του 2022, που αποτέλεσε βασική κυβερνητική επιλογή.

Επισημαίνω δε ότι στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, ο Οργανισμός μας έχει να υλοποιήσει το έργο της εξόφλησης των πληρωμών των αγροτών για τις αιτήσεις του 2023 ενώ ταυτόχρονα **ελέγχεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** για το έργο που κάνει. Είναι προφανές πως δεν είναι εφικτό το έργο αυτό να διαβάλλεται και να υπονομεύεται από δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού, οι οποίες είναι **δεδομένο πως λαμβάνονται υπόψη** από τις ελεγκτικές υπηρεσίες της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής της οποίας αρμοδιότητα είναι να διασφαλίσει την σύννομη διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Επειδή ο αρμόδιος πολιτικός προϊστάμενός μου, ουδέποτε από την ημερομηνία ανάληψης των καθηκόντων του επιδίωξε θεσμικά να επικοινωνήσει μαζί μου, αλλά και επειδή η εν γένει δημόσια συμπεριφορά του και οι δηλώσεις του δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία του Οργανισμού, καθώς πλέον κινδυνεύει να αμφισβητηθεί η εγκυρότητα των πληρωμών και η διαφάνεια αυτών από τον αγροτικό κόσμο, σας ζητώ ακρόαση προκειμένου να σας δοθούν όλες οι πληροφορίες που χρειάζεστε ώστε να στηριχθεί το έργο του Οργανισμού το κύρος του οποίου εάν πληγεί ακόμη περισσότερο θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με κινδύνους για την συνέχιση της ομαλής καταβολής των ενισχύσεων που έχουν ανάγκη οι αγρότες και η εθνική οικονομία».

Μετά από την επιστολή, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη, στην οποία εκτός των κ.κ Σημανδράκου και Μπρατάκου, συμμετείχαν ο Σταύρος Παπασταύρου και ο Μάκης Βορίδης, ο οποίος είχε αποχωρήσει από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Σύμφωνα με ενημερωτικό που απέστειλε μέσω email στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ο κ. Σημανδράκος κατά τη σύσκεψη, αποφασίστηκε να μην παραιτηθεί ο κ. Σημανδράκος και να παραμείνει στη θέση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η δεύτερη επιστολή όπως δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο data journalists ανέφερε:

«Αθήνα **8/12/2023**

Προς: **Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργό & Δ/ντή του Γραφείου Πρωθυπουργού, κ. Γιάννη Μπρατάκο.**

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Στην τελευταία μου επικοινωνία, σας επισήμανα ότι στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, ο Οργανισμός μας **ελέγχεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** για το έργο που κάνει. Επισήμαινα δε πως είναι προφανές πως δεν είναι εφικτό το έργο αυτό να **διαβάλλεται και να υπονομεύεται από δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού**, οι οποίες είναι δεδομένο πως λαμβάνονται **υπόψη** από τις ελεγκτικές υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της οποίας έργο είναι να διασφαλίσει την σύννομη διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Σας γνωρίζω λοιπόν ότι στον πρόσφατο έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στον Οργανισμό μας από 4-6/12 για την τήρηση των κριτηρίων διαπίστευσης του, δηλαδή έλεγχο για το κατά πόσο ο Οργανισμός τηρεί όσα προβλέπονται για να είναι σε θέση να διαχειρίζεται τα κοινοτικά χρήματα, πραγματοποιώντας ελέγχους και πληρωμές, το εναρκτήριο θέμα που τέθηκε από τους ελεγκτές της Επιτροπής ήταν το κριτήριο των «ανθρώπινων πόρων».

Στην συζήτηση που ακολούθησε ζητήθηκαν, μεταξύ άλλων, ευθέως εξηγήσεις για την κατάσταση η οποία επικρατεί με το ΔΣ του Οργανισμού, σε σχέση με όσα αναφέρονται στον ελληνικό Τύπο για το αίτημα του κ. Υπουργού προς τα μέλη του ΔΣ για την παραίτησή τους και για τους λόγους που αυτή ζητήθηκε.

Έδωσα μια ισορροπημένη απάντηση προσπαθώντας να αποδώσω τις αναφορές των δημοσιευμάτων, για «δυσλειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ και λάθη στις πληρωμές», σε

υπερβολές του Τύπου, ενώ σε ότι αφορά την ουσία της ερώτησης σχετικά με το αίτημα του Υπουργού για την παραίτηση του ΔΣ εξήγησα πως δεν υπάρχει κάποιο αιτιολογημένο και τεκμηριωμένο αίτημα το οποίο να έχει υποβληθεί εγγράφως, συνεπώς συνεχίζω το έργο μου ως επικεφαλής του Οργανισμού και ο Οργανισμός ανεπηρέαστος από τα δημοσιεύματα συνεχίζει το έργο του επιτελώντας τον ρόλο που του έχει ανατεθεί. Τα υπόλοιπα μέλη του ΔΣ τα οποία έχουν υποβάλει παραιτήσεις και ήταν παρόντα στον έλεγχο δεν έκαναν κανένα σχόλιο.

Παρ' όλα αυτά, **την ίδια ημέρα**, που μαζί με την επιτροπή διαπίστευσης του Οργανισμού (η οποία αποτελείται από στελέχη του ΥΠΑΑΤ) και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούσαμε να δώσουμε την καλύτερη εντύπωση στους ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δίνοντας τεκμηριωμένες απαντήσεις στα ερωτήματά τους, υπήρχε **δημοσίευμα της εφημερίδας «ΝΕΑ ΚΡΗΤΗ» με δηλώσεις του κ. Υπουργού όπως :** «**Θέλουμε να δημιουργήσουμε από 'δω και πέρα έναν νέο ΟΠΕΚΕΠΕ, πέρα από τις αγκυλώσεις και τη σαπίλα που τον χαρακτηρίζει σε επίπεδο προέδρου και κεντρικών διοικητικών στελεχών του**». Επισημαίνω ότι το αντικείμενο και το πρόγραμμα ελέγχου των ελεγκτών της Ε.Ε. ήταν σε γνώση του κ. Υπουργού, καθώς όχι μόνο κοινοποιούνται τα έγγραφα αρμοδίως αλλά και η επιτροπή διαπίστευσης αναφέρεται απ' ευθείας στον ίδιο.

Θα ήθελα να καταστεί ξεκάθαρο πως το επόμενο χρονικό διάστημα, το αργότερο εντός δυο μηνών θα αποσταλεί το επίσημο πόρισμα της επιτροπής για τον εν λόγω έλεγχο ενώ εντός δμήνου θα αποφασιστεί η αναστολή ή όχι της διαπίστευσης του Οργανισμού μας. Επισημαίνω ότι τυχούσα αναστολή της διαπίστευσης του Οργανισμού σημαίνει παύση των πληρωμών που πραγματοποιεί (τουλάχιστον για τα Μέτρα ή τα Ταμεία που η Επιτροπή θα αποφασίσει) και η μη συμμόρφωση με τις υποδείξεις της Επιτροπής, στην πλήρη άρση της διαπίστευσης του Οργανισμού. Αντιλαμβάνεστε ότι οι οικονομικές συνέπειες για τον αγροτικό κόσμο και οι πολιτικές συνέπειες για την Κυβέρνηση σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι σημαντικές.

Σας διαβεβαιώ πως όλοι οι εμπλεκόμενοι υπηρεσιακοί παράγοντες, έχοντας γνώση της σημαντικότητας του ελέγχου, τόσο από τον ΟΠΕΚΕΠΕ όσο και από το ΥΠΑΑΤ, έκαναν το μέγιστο δυνατό για να ανταποκριθούν στα αιτήματα της Επιτροπής τόσο κατά τον πρόσφατο επιτόπιο έλεγχο όσο και την προηγούμενη περίοδο στα διάφορα στάδια της έρευνας.

Επειδή ο αρμόδιος πολιτικός προϊστάμενός μου, ουδέποτε από την ημερομηνία ανάληψης των καθηκόντων του επιδίωξε θεσμικά να επικοινωνήσει μαζί μου, αλλά και επειδή η εν γένη δημόσια συμπεριφορά του και οι δηλώσεις του δημιουργούν προβλήματα στην λειτουργία του Οργανισμού, καθώς πλέον κινδυνεύει να αμφισβητηθεί η δυνατότητα του Οργανισμού να υλοποιεί το έργο που έχει αναλάβει σας ζητώ να υπάρξει μια διαμεσολάβηση η οποία θα οδηγήσει σε αποκατάσταση της δημόσιας εικόνας του Οργανισμού προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προς το κύρος του και την εγκυρότητα του έργου του.

Αρα μόνο τυχαία δεν είναι η δημόσια επίθεση και διαπόμπευση που είχε εξαπολύσει εναντίον του κ. Σημανδαράκου, στα τέλη του 2023 ο Λ. Αυγενάκης. Ειδικότερα σύμφωνα με τη Ναυτεμπορική σε τηλεοπτική συνέντευξη που είχε παραχωρήσει στον τηλεοπτικό σταθμό «Θεσσαλία Τηλεόραση» στις 7/12/23 και σε ερώτηση του δημοσιογράφου για το εάν η εξόφληση της ΚΑΠ θα γίνει όπως και η προκαταβολή, είχε απαντήσει:

«Δυστυχώς, ναι. Και εύχομαι να μας αδειάσει την γωνιά αυτός ο αναξιόπιστος και αναποτελεσματικός και μη ικανός πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Σημανδράκος, μαζί με 3-4 κομβικά διοικητικά στελέχη, για να μπει μια σωστή διοίκηση, να στήσουμε έναν σωστό πληροφοριακό σύστημα για να γίνεται δουλειά με διαφάνεια, με συνέπεια, να διαχειριζόμαστε τους πόρους που διακινούνταν ήδη στους αγρότες μας με απόλυτα σωστό τρόπο. Αυτή τη στιγμή δεν είμαι ικανοποιημένος από το αποτέλεσμα, δεν κρύβομαι, γι' αυτό κι έχω ζητήσει και την παραίτηση όλων, που βεβαίως έθεσαν τις παραιτήσεις τους όλοι πλην του προέδρου, ο οποίος είπε ότι «εγώ είμαι από τον ΑΣΕΠ και δεν φεύγω». Φοβερό, έτσι; Δηλαδή η ανικανότητά σου καλύπτεται πίσω από τον ΑΣΕΠ. Δεν είναι έτσι. Καταλάβετε το ότι υπάρχει πρόβλημα....».

Σε επισήμανση του δημοσιογράφου πως ο κ. Σημανδράκος είχε δώσει εξηγήσεις, ο τότε υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, επέμεινε: «Καλά, εντάξει, εντάξει....Να πω κάτι που το ξέρουν όλοι. Ωραία, η νέα ΚΑΠ...ο πυλώνας Ι λόγω της διαπραγμάτευσης που έγινε, είναι 236 εκατ. λιγότερα πρώτη φορά. Πρώτη φορά, μάλιστα. Τα 88 εκατ. που δεν κατάφερε να απορροφήσει στις προκαταβολές, **ποιος τους φταίει;** Οι προηγούμενες διοικήσεις ή η νέα ΚΑΠ; Όχι, βέβαια. **Το μυαλό το τζούφιο και η κάκιστη προετοιμασία που έκανε. Παρά την προσπάθεια, παρά την πίεση, παρά την αγωνία να βοηθήσουμε. Κι όμως η ανικανότητα δεν κρύβεται. Εδώ λοιπόν υπάρχει θέμα ανικανότητας και ασυνέπειας και αυτό εγώ δεν το συγχωρώ.** Καθαρές κουβέντες, γι' αυτό και ζήτησα την παραίτησή του. Δεσμεύτηκε ότι μέχρι το τέλος του χρόνου θα παραιτηθεί, **να ξεκινήσει να στήνεται ένας σωστός Οργανισμός, όπως πρέπει,** συνεπής σε αυτά που η κοινότητα ζητά, δεν λένε παράλογα πράγματα. Αλλά πιο πολύ έναν Οργανισμό που θα δουλεύει για το συμφέρον των αγροτών και όχι για το συμφέρον κάποιων άλλων που δεν ξέρω ποιοι είναι και ποιοι κρύβονται πίσω από το μυαλό του κ. Σημανδράκου. Καθαρές κουβέντες. Δυστυχώς ο ΟΠΕΚΕΠΕ μυρίζει καμαρίλα. Μυρίζει σαπίλα. Δεν είναι αυτό που θέλει ο Έλληνας αγρότης (...)

(<https://www.naftemporiki.gr/politics/1976989/otan-o-aygenakis-stolize-ton-simandrako-poy-eiche-kataggeilei-ta-fainomena-apatiston-opেকেπε/>)

Ύστερα από τα όσα αποκαλύφθηκαν, σίγουρα όλη αυτή η επίθεση και χαρακτηρισμοί μπαίνουν σε άλλη διάσταση. Άλλωστε **τώρα ξέρουμε πια τι ήθελε να μπλοκάρει ο κ. Σημανδράκος. Τις παράτυπες πληρωμές. Επίσης είδαμε τι σωστό Οργανισμό έστησαν οι επόμενες διοικήσεις, πόσο σωστές διοικήσεις ήταν, με τις ευλογίες και τις οδηγίες του κ. Αυγενάκη.** Το βέβαιο είναι ότι το είδε και η Ε.Ε και η Ευρωπαϊά Εισαγγελέας.

Αναφέρει χαρακτηριστικά στην κατάθεση του ο κ. Σημανδράκος:

«Κατά τη διάρκεια της θητείας μου, δεσμεύτηκαν κατόπιν ελέγχων 6.000 περίπου ΑΦΜ. Η πίεση για τα ΑΦΜ ήταν πολύ μεγάλη, τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τον Οκτώβριο του 2023, η πίεση έγινε αφορητή από τον κύριο Αυγενάκη επειδή δεν πληρώθηκαν και πάλι τα 6.000 ΑΦΜ και τη μετέφερε και σε άλλους στην κυβέρνηση.

Είδα ότι πλέον δεν ήταν ασφαλές το περιβάλλον για να κάνω σωστά τη δουλειά μου και ήμουν συνεχώς εκτεθειμένος σε κινδύνους. Από τα μέσα Νοεμβρίου, η

πλειοψηφία των μελών της διοίκησης είχαν υποβάλλει την παραίτησή τους καθ' υπόδειξη και κατόπιν πίεσεως του Στρατάκου (σ.σ. είναι ο παραιτηθείς γενικός γραμματέας, Γιώργος Στρατάκος) με εντολή Αυγενάκη.

Ο Στρατάκος μού έκανε συχνά τηλεφωνικές κλήσεις, λέγοντάς μου ότι πρέπει να παραιτηθώ. Μην αντέχοντας τις πιέσεις της πολιτικής ηγεσίας, υπέβαλα την παραίτησή μου, εξαναγκαζόμενος σε έξοδο από τον Οργανισμό. Στη συνέχεια, ο Μπαμπασιδής με νέους διευθυντές προχώρησε σε αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ. Ενώ τα ευρήματα ήταν ξεκάθαρα στην υπόθεση του εθνικού αποθέματος, συνάντησα συντονισμένη αντίσταση απέναντι σε κάθε προσπάθεια να διερευνηθεί υπόθεση και να αναζητηθούν οι ευθύνες».

(workenter.gr - <https://workenter.gr/opekepe-foties-anavei-i-katathesi-simandrakou-804887>)

Ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Καχριμάνης, το όνομα του οποίου εμπλέκεται για παράνομες επιδοτήσεις σε μέλη της οικογένειας του για βαμβακοκαλλιέργειες στο Μέτσοβο, εμφανίστηκε στον τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΪ, για να δώσει διευκρινίσεις και να δικαιολογήσει όσα αποκαλύφθηκαν. Ουσιαστικά με όσα δήλωσε αναγνώρισε ότι ο πρωθυπουργός γνώριζε για το «πάρτι των επιδοτήσεων» στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

«Ο κ. Μπαρμπαγιάννης (σ.σ διευθύνοντας σύμβουλος της «Ύπαιθρος Χώρα ΑΕ» (εντύπου που συνδέεται επιχειρηματικά με τη Neurorpublic και σύμβουλο του ΟΠΕΚΕΠΕ το διάστημα 2013-2015), ο οποίος δεν είναι θεσμικός, έλεγε ότι το Μαξίμου θεωρεί τελειωμένο τον Καχριμάνη. Μιλάει με τον πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ ένας ιδιώτης, που στο βάθος είναι η Neurorpublic, και λέει κουβέντες για μένα; Κάποια στιγμή μού είπε ο πρωθυπουργός “αυτό το υπουργείο θέλει γκρέμισμα και ξαναχτίσιμο. Από το 2012 και πέρα όσοι άφησαν το σύστημα να μην το έχει το κράτος και έκοψαν τις ορεινές εκτάσεις. Αυτοί έκαναν την απάτη, αυτοί που δούλευαν το γεωγραφικό σύστημα. Όσοι δεν ήθελαν να προχωρήσουν οι χάρτες, το έκαναν επίτηδες. Ήταν όλα στημένα, το λέω ρητά».

Με τη συγκεκριμένη φράση που αποδίδει στον πρωθυπουργό: «θέλει γκρέμισμα και ξαναχτίσιμο» αποδομεί και αυτός πλήρως το αφήγημα ότι ο κ. Μητσοτάκης «δεν γνώριζε» τι γινόταν στο υπουργείο και κατ' επέκταση στον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο εκπρόσωπος Τύπου της Ενωτικής Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Νομού Λάρισας Σωκράτης Αλειφτήρας, μιλώντας στην τηλεόραση της Ναυτεμπορικής σημείωσε: **“Πολύ φοβάμαι ότι ο κ. Μητσοτάκης ήταν ενήμερος”** “Ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Γρ. Βάρρας είχε βάλει 5.500 ΑΦΜ στην άκρη για να ελεγχθούν, τα οποία δεν ελέγχθηκαν ποτέ και τα “πλήρωσε” ο κ. Λευτέρης Αυγενάκης στις εκλογές του 2023. **Η στάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης υπαγορεύτηκε από καθαρά ψηφοθηρικά κίνητρα. Είναι ηλίου φαεινότερον ότι ο κ. Μητσοτάκης δεν ήθελε να εξυγιάνει τον οργανισμό. Ήθελε να αποκρύψει το σκάνδαλο, να το συγκαλύψει.** Αλλά δυστυχώς για αυτόν ήρθε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέας και τα έβγαλε όλα στη φόρα».

Συμπερασματικά: Ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης όχι απλά γνωρίζει, συντηρεί, αλλά οικοδομεί και επεκτείνει διαρκώς το «βαθύ κράτος» και είναι ο ίδιος που επέτρεπε, ανεχόταν, κάλυπτε ουσιαστικά με την θεσμική και πολιτειακή του αδράνεια, πελατειακές σχέσεις και κάθε είδους ρουσφέτια και διαπλοκή.

Επιτελική ευθύνη για εποπτεία και νομιμότητα

Όφειλε η κυβέρνηση, δια των αρμοδίων Υπουργών, Υφυπουργών, ΓΓ και υπηρεσιακών στελεχών, διοικήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ να προβεί σε συγκεκριμένες αποφάσεις και ενέργειες, με σκοπό την **διασφάλιση της νόμιμης, ομαλής, και απρόσκοπτης κατανομής και καταβολής των ενισχύσεων στους πραγματικούς δικαιούχους**, διενεργώντας ενδελεχείς και ουσιαστικούς ελέγχους, ασκώντας πραγματική εποπτεία, τις οποίες όμως υπαιτίως παρέλειψαν οι καθ ύλην και κατά τόπον αρμόδιοι, **γνωρίζοντας και αποδεχόμενοι, ότι χωρίς τις ενέργειες αυτές, διατηρείται ένα καθεστώς παράτυπων επιδοτήσεων με πλασματικά, εικονικά στοιχεία σε μη πραγματικούς δικαιούχους, τα οποία γνώριζαν πολύ καλά όπως προκύπτει απ όλα τα ως άνω περιγραφόμενα.**

Εκ των στοιχείων της δικογραφίας προκύπτει ότι όχι μόνο δεν ήλεγχαν, δεν περιόρισαν, δεν παρεμπόδισαν, δεν τιμώρησαν διοικητικά τέτοια φαινόμενα κατασπατάλησης των ενισχύσεων αλλά του νατίον **επέτρεψαν, συνέδραμαν, κάλυψαν και διευκόλυναν τέτοιες παράνομες συμπεριφορές και τιμώρησαν υπαλληλικά όποιον ή όποιαν τόλμησε να διαταράξει το καθεστώς παρατυπίας που είχε εγκαθιδρυθεί.**

Η ιδιαίτερη νομική τους ευθύνη, προκύπτει εκ της ιδιότητας και της θέσης ευθύνης τους στην πυραμιδική δομή του επιτελικού κράτους.

Ο κ. Μ. Βορίδης ως πολιτικός προϊστάμενος, επικεφαλής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά την επίμαχη περίοδο, **όφειλε και υποχρεούνταν με αυξημένη νομική υποχρέωση, λόγω ακριβώς αυτής της θέσης, να γνωρίζει την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, για την οποία τον είχε ενημερώσει άλλωστε και ο Πρόεδρος του κ. Βάρρας τον οποίο απέπεμψε, και να λάβει άμεσα κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο για να διασφαλίσει τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και την πάταξη, τιμωρία τέτοιων παρανόμων συμπεριφορών.** Αντ' αυτού αδράνησε εγκληματικά, αδιαφόρησε για τις προειδοποιήσεις για την κατάσταση με τις παράνομα χορηγηθείσες επιδοτήσεις.

Ο κ. Λ. Αυγενάκης ως πολιτικός προϊστάμενος, επικεφαλής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά την επίμαχη περίοδο, **όφειλε και υποχρεούνταν με αυξημένη νομική υποχρέωση, λόγω ακριβώς αυτής της θέσης, να γνωρίζει την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, για την οποία τον είχε ενημερώσει άλλωστε και ο Πρόεδρος του κ. Σημαναδράκος τον οποίο απέπεμψε αλλά και διερευνούσε η κ. Τυχεροπούλου (που βρέθηκε πειθαρχικά διωκόμενη), και να λάβει άμεσα κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο για να διασφαλίσει τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και την πάταξη, τιμωρία τέτοιων παρανόμων συμπεριφορών.** Αντ' αυτού αδράνησε εγκληματικά, αδιαφόρησε για τις προειδοποιήσεις για την κατάσταση με τις παράνομα χορηγηθείσες επιδοτήσεις.

Όλοι αυτοί οι **Υπουργοί και Υφυπουργοί, ΓΓ, στελέχη** αν και λόγω ακριβώς της θέσης τους είχαν αυξημένη νομική υποχρέωση και ευθύνη, να προβούν σε όλες τις σύννομες ενέργειες για να τηρηθεί η νομιμότητα, να διενεργηθούν έλεγχοι, διασταυρώσεις πραγματικών στοιχείων, και να εντοπιστούν τυχόν παράνομες συμπεριφορές **ενήργησαν όλως αντίθετως. Ως ενιαίο, κεντρικό, οργανωμένο αποφασιστικό κέντρο, με κοινό σχέδιο και πρόθεση υπερβαίνοντας κάθε εξουσία και αρμοδιότητα που είχαν παρέκαμψαν κάθε ασφαλιστική δικλείδα και**

θεσμό. Έδρασαν απόλυτα συντεταγμένα με μόνο στόχο την θεμελίωση και διατήρηση ενός καθεστώτος ανομίας και παράνομης κατανομής κοινοτικών ενισχύσεων σε ημετέρους.

Ως προς τις ευθύνες του Πρωθυπουργού:

Είναι τελικά και αξιόποινη η Επιτελική Ευθύνη του Πρωθυπουργού για τον ΟΠΕΚΕΠΕ;

Σύμφωνα με το αρθρ. 85 του Συντάγματος:

«Άρθρο 85

*Τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και οι Υφυπουργοί είναι **συλλογικώς υπεύθυνοι για τη γενική πολιτική της Κυβέρνησης και καθένας από αυτούς για τις πράξεις ή παραλείψεις της αρμοδιότητάς του**, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων για την **ευθύνη των Υπουργών**. Σε καμία περίπτωση η έγγραφη ή προφορική εντολή του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν απαλλάσσει τους Υπουργούς και τους Υφυπουργούς από την ευθύνη τους.»*

Τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου αλλά και οι Υφυπουργοί απολαμβάνουν σύμφωνα με το Σύνταγμα ευθύνη για τις πράξεις ή παραλείψεις τους.

Η ευθύνη αυτή μπορεί να είναι:

α) Ατομική ή συλλογική σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 85 Σ. Ατομική για πράξεις ή παραλείψεις που αφορούν την αρμοδιότητά τους και συλλογική για αποφάσεις συλλογικές που έχει λάβει ολόκληρη η Κυβέρνηση.

β) Πολιτική ευθύνη, αφού η Κυβέρνηση αλλά και τα μέλη της κατευθύνουν την γενική πολιτική της χώρας. Η ευθύνη αυτή αναλαμβάνεται από τα μέλη της Κυβέρνησης ατομικά και ως σύνολο για τις πολιτικές τους επιλογές και πρακτικές που έχουν υιοθετήσει. Η πολιτική ευθύνη εξετάζεται με τα μέσα κοινοβουλευτικού ελέγχου που διαθέτει το Κοινοβούλιο (πχ. ερωτήσεις, επερωτήσεις, αναφορές, η ώρα του πρωθυπουργού, προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση) και τα οποία προβλέπονται στον Κανονισμό της Βουλής. Περαιτέρω εξετάζεται μέσα από την υποβολή ατομικής ή συλλογικής πρότασης δυσπιστίας, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην ατομική παραίτηση μέλους της Κυβέρνησης ή σε συλλογική παραίτηση ολόκληρου του Υπουργικού Συμβουλίου. Μέσο πολιτικού ελέγχου της ευθύνης των μελών της Κυβέρνησης είναι και η σύσταση εξεταστικών επιτροπών της Βουλής σύμφωνα με το άρθρο 68 § 2 Σ.

γ) Η ποινική ευθύνη. Η ποινική ευθύνη αφορά μέλη της Κυβέρνησης (υπουργούς, τον Πρωθυπουργό, αναπληρωτές ή υπουργούς επικρατείας) αλλά και υφυπουργούς για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

δ) Η αστική ευθύνη των μελών της Κυβέρνησης. Η αστική ευθύνη αυτή συνίσταται στην **αποκατάσταση των ζημιών που η ποινική ευθύνη των μελών της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί προκάλεσε**, ή της ζημιάς που προκαλείται από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η αστική ευθύνη εξετάζεται με αγωγή κατά του ελληνικού δημοσίου σύμφωνα με τα άρθρα 105/106 ΕισΝΑΚ, από τα διοικητικά δικαστήρια, ενώ υπαίτιο εις ολόκληρον είναι και το μέλος της Κυβέρνησης που προκάλεσε την ζημία.

Πολιτική ευθύνη υπάρχει σίγουρα.

Θεμελιώνεται σε όλα τα ανωτέρω περιγραφόμενα γεγονότα, και μάλιστα διαπερνά οριζόντια και κάθετα την λειτουργία της κυβέρνησης και του επιτελικού κράτους.

Η **πολιτική** ευθύνη καταλογίζεται καταρχάς από τη Βουλή: τα μέλη της Κυβέρνησης λογοδοτούν ενώπιον της Βουλής ως προς τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους (**κοινοβουλευτικός έλεγχος**). Ως έσχατο μέσο κοινοβουλευτικού ελέγχου, η Βουλή είναι δυνατόν, να εκφράσει τη δυσπιστία της προς την Κυβέρνηση ή προς συγκεκριμένο μέλος της, οπότε, αντιστοίχως, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεωτικά απαλλάσσει την Κυβέρνηση από τα καθήκοντά της ή ο Πρωθυπουργός υποχρεούται να προτείνει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την παύση του συγκεκριμένου Υπουργού και το διορισμό άλλου στη θέση του.

Την πολιτική ευθύνη άλλωστε την ανέλαβε ήδη ο Πρωθυπουργός με την δήλωση-κυριακάτικη καθιερωμένη ανάρτηση του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, του για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ:

«Καλημέρα! Είμαστε εδώ όχι μόνο για να λέμε όσα καλά γίνονται, αλλά για να μιλάμε και για τα πιο δύσκολα. Να αναλαμβάνουμε τις ευθύνες μας και κυρίως, να δείχνουμε τι κάνουμε για να δώσουμε λύσεις. Γι' αυτό και ξεκινώ τη σημερινή ανασκόπηση με το θέμα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Για να ξεκαθαρίσω εξαρχής ότι από εμένα δεν πρόκειται να ακούσετε κανένα συμψηφισμό με το παρελθόν -στη λογική "και οι άλλοι τα ίδια έκαναν"- που να δικαιολογεί αδράνεια για το παρόν και για το μέλλον.

*Γνωρίζω ότι μας εμπιστευτήκατε για να αλλάξουμε τα κακώς κείμενα και όχι για να τα δαιωνίσουμε. Όσο δύσκολη κι αν είναι η μάχη με το βαθύ κράτος. Όπως αποδεικνύεται, οι διαχρονικές αδυναμίες του ΟΠΕΚΕΠΕ επέτρεπαν **πελατειακές συμπεριφορές ρουσφετολογικού χαρακτήρα. Δυστυχώς και από τη δική μας παράταξη.** Έγιναν σημαντικές προσπάθειες εξυγίανσης. Όμως ας είμαστε ειλικρινείς. Αποτύχαμε. Οι διάλογοι που έρχονται στο φως προκαλούν αγανάκτηση και οργή.*

Έφτασε, λοιπόν, η ώρα το απόστημα να σπάσει. Η απόφασή μας να καταργήσουμε τον ΟΠΕΚΕΠΕ εντάσσοντας τις λειτουργίες του στην ΑΑΔΕ, αυτό καταδεικνύει. Έχουμε κάνει, άλλωστε, πολλές πετυχημένες μεταρρυθμίσεις σε κρίσιμους τομείς. Έτσι θα κάνουμε και τώρα, με την ίδια αποφασιστικότητα και αποτελεσματικότητα.

Όποιος αποδεδειγμένα έλαβε ευρωπαϊκούς πόρους που δεν δικαιούται θα κληθεί να τους επιστρέψει. Οι πολλοί αγρότες και κτηνοτρόφοι μας που μοχθούν και παράγουν ποιοτικά προϊόντα, αλλά και όλοι οι νομοταγείς πολίτες, δεν ανέχονται απατεώνες που δηλώνουν ανύπαρκτα βοσκοτόπια και κοπάδια, ούτε εκείνους που τους διευκόλυναν να το κάνουν...»

Άρα αναγνωρίζει δημόσια, εκ των υστέρων:

- ύπαρξη σκανδάλου,
- εμπλοκή της παράταξης του,
- πελατειακές σχέσεις και ρουσφέτια,
- αποτυχία της κυβέρνησης να πατάξει τέτοια φαινόμενα,
- χαρακτηρίζει απατεώνες όσους δήλωναν ανύπαρκτα κοπάδια και βοσκοτόπια, και στην ίδια μοίρα εντάσσει και όσους τους διευκόλυναν

Δυστυχώς όμως όλα αυτά ήταν εν γνώσει του και πριν ξεσκεπαστεί, δημοσιοποιηθεί το σκάνδαλο από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, έρθει η πρώτη δικογραφία στη Βουλή (έπονται και άλλες) και εμφανιστούν οι διάλογοι που προκαλούν αγανάκτηση και οργή, όπως αναφέρει.

Παρά ταύτα δεν έπραξε τίποτα ως όφειλε εκ της ιδιαιτέρας θέσεως του, της αυξημένης νομικής του υποχρέωσης, και του κεντρικού του ρόλου στην πυραμίδα του επιτελικού κράτους, για να διασφαλίσει τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, την πάταξη τέτοιων συμπεριφορών και φαινομένων.

Κατ ελάχιστο ανέχθηκε, επέτρεψε δια της αδράνειας του να επέμβει και να προβεί σε δέουσες ενέργειες και μέτρα για την αποκατάσταση της νομιμότητας και της τάξης και την διασφάλιση του διεθνούς κύρους της χώρας αλλά και προκειμένου να προφυλάξει την χώρα από πρόστιμα και κυρώσεις απ την ΕΕ, όλα αυτό το πολυεπίπεδο σκάνδαλο προσδοκώντας εκλογικά οφέλη, ιδίως στην Κρήτη.

Μόνος στόχος του Πρωθυπουργού με κάθε μέσο η απόκτηση και αύξηση της πολιτικής επιρροής, ειδικά στην Κρήτη. Ο κ. Μητσοτάκης, λίγες μέρες πριν την μεγάλη μάχη ενόψει των Εθνικών εκλογών της 7ης Ιουλίου του 2019, επισκέπτεται το Ηράκλειο. Σε δηλώσεις του στο Εκλογικό Κέντρο της ΝΔ επί της οδού Αβέρωφ, ο πρόεδρος της ΝΔ ανέφερε χαρακτηριστικά: “Στις 26 Μαΐου άνοιξε ο δρόμος για τη μεγάλη πολιτική επικράτηση. Σας μεταφέρω τον παλμό της νίκης που εισπράττω σε όλη την Ελλάδα. Η Κρήτη μας θα βαφτεί γαλάζια από άκρη σε άκρη, από τα Χανιά ως το Λασίθι”

Ο ίδιος τόνισε ότι έχει φιλόδοξους στόχους για την Κρήτη, να εκλέξει η ΝΔ 10 βουλευτές στο νησί. Όπως είπε “ο άνεμος πολιτικής αλλαγής φυσάει παρα πολύ. Η κάλπη είναι άδεια και πρέπει να γεμίσει από την αρχή με γαλάζια ψηφοδέλτια”.
(<https://agonaskritis.gr/%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%83%CE%BF%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82-%CE%B7-%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%84%CE%B7-%CE%B8%CE%B1-%CE%B3%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%8C%CE%BB%CE%B7-%CE%BC%CF%80%CE%BB%CE%B5-%CE%B8/>)

Ο στόχος δεν επιτεύχθηκε το 2019, οπότε εν συνεχεία έπεσαν όλα τα όπλα στη μάχη. Ο πρωθυπουργός, σε προεκλογική ομιλία του στα Χανιά το 2023, δήλωσε με αισιοδοξία, αναφορικά με την πορεία της Νέας Δημοκρατίας στις εκλογές, πως **δεν θα είναι μόνο η Κρήτη, αλλά όλη η χώρα μπλέ,** «γιατί ο λαός δεν θέλει δεύτερη φορά συμφορά, αλλά προκοπή».

(<https://www.tovima.gr/2023/04/22/politics/kyriakos-mitsotakis-live-i-proti-episimi-proeklogiki-omilia-apo-ta-xania/>)

Η ποινική ευθύνη

Αυτό που ο συνταγματικός νομοθέτης προφανώς θέλησε υπαγάγει στο άρθρ. 86 Σ, προστατεύοντας έτσι το εκάστοτε μέλος της κυβέρνησης από ανεύθυνες και συνεχείς διώξεις, ήταν όλες οι πράξεις που συνδέονται με την άσκηση πολιτικής εκτελεστικής λειτουργίας την οποία το ίδιο το Σύνταγμα χορηγεί στα μέλη της κυβέρνησης τόσο ατομικά όσο και συλλογικά. Μάλιστα, τα καθήκοντα αυτά λαμβάνονται υπόψη με μια ευρύτητα και περιλαμβάνονται και οι δραστηριότητες και τυχόν αδικήματα που τελούνται κατά την παρουσία του Υπουργού στη Βουλή ή στις

κοινοβουλευτικές επιτροπές ή ακόμη και κατά τη δημόσια προβολή των θέσεων της κυβέρνησης.

Έτσι, εδώ μπορούν να ενταχθούν **αξιόποινες πράξεις που πραγματώνονται με την ίδια την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων**. Τέτοιες πράξεις ενδεικτικά αποτελούν η έκδοση διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων με τα οποία αναστέλλεται παράνομα η ισχύς των (συνταγματικών) ατομικών δικαιωμάτων ή διαλύεται παράνομα η Βουλή, η σύναψη συμβάσεων δανειοδότησης της χώρας με εξαιρετικά επαχθείς όρους χωρίς διαπραγμάτευση και προς βλάβη εν τέλει του δημοσίου συμφέροντος, η **σύναψη δημοσίων συμβάσεων (με ανάθεση έργων ή προμηθειών) που ζημιώνουν το δημόσιο, η παράνομη διαχείριση πιστώσεων** που ο νόμος (ο προϋπολογισμός) χορηγεί στο Υπουργείο τους, ή και η πώληση δημοσίων επιχειρήσεων και εν γένει ιδιωτικοποιήσεων σε τιμές πολύ κατώτερες της πραγματικής αξίας τους. Εξυπακούεται βεβαίως ότι όλες οι εν λόγω πράξεις θα **πρέπει να τελούνται με πρόθεση** από την πλευρά του Υπουργού κι όχι να είναι απλά το προϊόν της πολιτικής του εκτίμησης τη δεδομένη στιγμή. Είναι προφανές ότι όλες οι ανωτέρω πράξεις έχουν ως κοινό παρονομαστή ότι **αποτελούν άσκηση καθηκόντων με έντονο το στοιχείο της πολιτικής επιλογής, η οποία όμως ταυτόχρονα είναι πλημμελής και εμπίπτει στην αντικειμενική υπόσταση κάποιας ή κάποιων ποινικών διατάξεων**.

Επομένως υπουργικό αδίκημα δεν μπορεί να είναι το οποιοδήποτε αδίκημα προβλέπεται στο Ποινικό Κώδικα ή τους ειδικούς ποινικούς νόμους, αλλά μόνο το αδίκημα αυτό το οποίο διαπράττεται από πρόσωπο φέροντα την ιδιότητα του υπουργού της κυβέρνησης και στο πλαίσιο της υπουργικής ιδιότητας κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Ο έλεγχος της συνδρομής των προϋποθέσεων της αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης διάπραξης ενός ποινικού αδικήματος από έναν υπουργό, κατά συνέπεια **δεν είναι πολιτικό ζήτημα, είναι ζήτημα ποινικής αξιολόγησης από τον Δικαστή**, γίνεται πολιτικό επειδή εμπλέκεται ένα πολιτικό όργανο, η Βουλή. Σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου δεν καθιερώνεται για τους Υπουργούς ένα ιδιαίτερο ποινικό δίκαιο αλλά ισχύει και για τους τελευταίους το κοινό ποινικό δίκαιο.

Το υποκείμενο τέλεσης του εγκλήματος στη ρύθμιση του θεσμού της ποινικής ευθύνης υπουργών προσδιορίζεται καταρχάς από το άρθρο 86 του Συντάγματος. Στο άρθρο 86 παρ.1 Συντ. ορίζεται ότι «Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει.»

Από την στιγμή που ο Πρωθυπουργός, τα μέλη της κυβέρνησης και οι Υφυπουργοί δίδουν τον όρκο ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας αναλαμβάνουν ταυτόχρονα καθήκοντα που αντιστοιχούν στην ανωτέρω ιδιότητά τους. Από την ώρα που **αναλαμβάνουν τα καθήκοντα τους υπέχουν νομική ευθύνη για την ορθή εκτέλεση αυτών, τα οποία ασκούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος και του νόμου**.

Η ευθύνη του Πρωθυπουργού ειδικότερα ξεκινά ακόμη και πριν το διορισμό των υπουργών και το σχηματισμό της Κυβέρνησης εφόσον υπάρχει ανάληψη καθηκόντων.

Οι υποθέσεις που άγονται προς εκδίκαση ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου αποτελούν πράξεις **“ενάσκησης δημόσιας εξουσίας”** όταν με αυτές πραγματώνεται η νομοτυπική μορφή κάποιου κυρωτικού κανόνα και όχι πράξεις που απλά σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του υπουργού ούτε βέβαια πράξεις που τελούνται εξ αφορμής της υπουργικής ιδιότητας και των ωφελημάτων που αυτή προσφέρει.

Επομένως η έννοια της “κατά την άσκηση των καθηκόντων” τέλεση αξιοποιήσιμου τυχόν πράξεως από πρόσωπο που φέρει την υπουργική ιδιότητα ή την ιδιότητα του μέλους της κυβέρνησης **αφορά αποκλειστικά και μόνο σε πράξεις με τις οποίες πληρώνεται η λειτουργική αρμοδιότητα του τελευταίου**. Οι πράξεις αυτές οι οποίες συνιστούν εκδήλωση της λειτουργικής τους αρμοδιότητας **είναι οι εξής**: πράξεις που τελούν τα μέλη της κυβέρνησης με την ιδιότητα τους ως Υπουργοί α) ως **μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου** ή άλλων συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, β) ως **μονομελή διοικητικά όργανα**, ασκώντας τις αρμοδιότητες που ορίζει ο νόμος αα) **κατά τη διεύθυνση των υπηρεσιών του Υπουργείου τους**, ββ) **κατά τη διαμόρφωση των σχεδίων-νόμων αρμοδιότητάς τους ή συναρμοδιότητας του Υπουργείου τους**, γγ) **κατά τη διάθεση των πιστώσεων** που ο προϋπολογισμός απονέμει στο Υπουργείο το οποίο διευθύνουν, δδ) **κατά την άσκηση της εποπτείας στα υπαγόμενα στο Υπουργείο τους νομικά πρόσωπα**, εε) **αδικήματα που τελούνται κατά τη παρουσία του Υπουργού στη Βουλή ή τις επιτροπές της, κατά τη δημόσια υποστήριξη ή προβολή των θέσεων της Κυβέρνησης**.

Όταν τα μέλη της κυβέρνησης είναι **Υφυπουργοί πράξεις που συνιστούν εκδήλωση της λειτουργικής τους αρμοδιότητας** είναι αυτές που τελούν **εκπληρώνοντας τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί και έχει καθορίσει ο Πρωθυπουργός και ο αρμόδιος Υπουργός** κατ' άρθρο 83 παρ.2 Συντ. τα μέλη της Κυβέρνησης και οι Υφυπουργοί έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου κατ' άρθρ. 13α' Π.Κ.

Όταν τέλος είναι **Πρωθυπουργοί δύνανται να διαπράττουν υπουργικά αδικήματα ως Πρόεδροι του Υπουργικού Συμβουλίου και άλλων κυβερνητικών οργάνων ,ως συντονιστών της κυβερνητικής πολιτικής και ως προισταμένων αυτοτελών διοικητικών υπηρεσιών** (π.χ. Ε.Υ.Π., Κ.Ε.Ν.Ε., Επιτελικό Κράτος-Προεδρία της Κυβέρνησης κλπ).

Αυτουργός του εγκλήματος είναι εκείνος που τελεί ιδιόχειρα την αξιόποινη πράξη δηλαδή αυτός που με τη πράξη του πραγματώνει την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος ή τμήμα αυτής.

Η **ηθική αυτουργία** (αρ. 46 παρ.1α Π.Κ.) αποτελεί την πνευματική πατρότητα του εγκλήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ 1α Π.Κ. **με τη ποινή του αυτουργού τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε**. Κατά συνέπεια ως ηθικός αυτουργός της πράξεως πρέπει να θεωρηθεί εκείνος που κατευθύνει βουλευτικά τον φυσικό αυτουργό προς τη διάπραξη του εγκλήματος.

Ο εκάστοτε Πρωθυπουργός επομένως δεν είναι άμοιρος ευθυνών, ούτε διαθέτει το αλάθητο και το ποινικά ανεύθυνο για πράξεις και παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Οι βασικές αρμοδιότητες του Πρωθυπουργού κατά τα προλεχθέντα είναι να: **(α) κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και τις ενέργειες των δημόσιων γενικά υπηρεσιών**, για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, (β) προσδιορίζει

επακριβώς την κυβερνητική πολιτική, (γ) **συντονίζει την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής**, (δ) επιλύει τις διαφωνίες ανάμεσα στους Υπουργούς και εντός των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, (ε) εκπροσωπεί την Κυβέρνηση και προεδρεύει στο Υπουργικό Συμβούλιο, (στ) **εποπτεύει για την εφαρμογή της νομοθεσίας από τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα και για τη λειτουργία τους προς το συμφέρον του Κράτους και των πολιτών.**

Επομένως **συντονίζει την πολιτική αλλά και τις ενέργειες της κυβέρνησης και των δημοσίων υπηρεσιών, εποπτεύει την νομιμότητα των ενεργειών των μελών της κυβέρνησης** αλλά και από τις **υπηρεσίες του δημοσίου τομέα**. Είναι ο **εγγυητής αλλά και παράλληλα υπέγγυος και υπεύθυνος** για το συντονισμό και τη σύννομη λειτουργία του κράτους και της κυβέρνησης.

Ο Πρωθυπουργός προΐσταται της δομής του Επιτελικού Κράτους και της Προεδρίας της κυβέρνησης. Μιας πρωθυπουργοκεντρικής δομής, ενός κέντρου εξουσίας που λειτουργεί ως ένα μικρό κράτος, που κατευθύνει το κράτος.

Επειδή ο εκάστοτε Πρωθυπουργός οφείλει να ελέγχει την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, ιδίως σε κρίσιμα θέματα δημοσίας ασφαλείας, να επιβλέπει και να συντονίζει το κυβερνητικό έργο, την **τήρηση της νομιμότητας**, να **παρεμβαίνει με θετικές ενέργειες κάθε φορά που διαπιστώνει δυσλειτουργίες και ελλείψεις, ιδίως όταν του γνωστοποιούνται με κάθε τρόπο τέτοια ζητήματα**, από τους αρμόδιους φορείς, από τους εποπτευόμενους από αυτόν φορείς, από τους εκπροσώπους των εργαζομένων,

Επειδή ο Κυριάκος Μητσοτάκης γνώριζε τι συνέβαινε με τις παράνομες επιδοτήσεις στον ΟΠΕΚΕΠΕ,

Επειδή ενώ γνώριζε το καθεστώς ανομίας που κυριαρχούσε σε διάφορα επίπεδα στην κατανομή των κοινοτικών ενισχύσεων στον ΟΠΕΚΕΠΕ και ενώ είχε θέσει ως στόχο την μεταρρύθμιση και εξυγίανση του κράτους ήδη από την εκλογή του το 2019, δεν έπραξε τίποτα.

Επειδή αν και δημόσια αναγνωρίζει την εμπλοκή της παράταξης του στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, το προηγούμενο διάστημα επέδειξε παντελή αδιαφορία και χαρακτηριστική αδράνεια να ελέγξει τους Υπουργούς του και να εκκινήσει διαδικασίες ελέγχου και στις εποπτευόμενες υπηρεσίες και οργανισμούς,

Επειδή η κυβέρνηση Μητσοτάκη ακόμα δεν έχει κάνει το παραμικρό για την εξυγίανση του ΟΠΕΚΕΠΕ απλά επεδίωξε την διάλυση του και την ενσωμάτωση, απορρόφηση του από την ΑΑΔΕ για να χαθούν ίχνη και ευθύνες.

Επειδή ενώ α) είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, απορρέουσα από το νόμο, την ιδιότητά του και τις εξ αυτής αρμοδιότητες, και β) ενώ γνώριζε την πραγματική κατάσταση στον ΟΠΕΚΕΠΕ και τον τρόπο κατανομής των κοινοτικών ενισχύσεων με αδιαφανείς και παράτυπες μεθόδους, και όφειλε να προβεί σε συγκεκριμένες αποφάσεις και ενέργειες, με σκοπό την διασφάλιση της ομαλής, νόμιμης, διαφανούς ασφαλούς και απρόσκοπτης λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ και των ελεγκτικών μηχανισμών, **εντούτοις, παρέλειψε να προβεί στις αναμενόμενες από το μέσο συνετό πολίτη ενέργειες, γνωρίζοντας και αποδεχόμενος, ότι χωρίς τις ενέργειες αυτές, εξακολουθεί η παράνομη καταβολή ενισχύσεων σε απατεώνες**

όπως ο ίδιος τους χαρακτηρίζει στην δημόσια ανάρτηση του, και τίθεται σε κίνδυνο κυρώσεων και προστίμων απ την ΕΕ η χώρα.

Επειδή καμία παρέμβαση του ως Πρωθυπουργός, καμία εντολή στους αρμοδίους Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για εξυγίανση των διαδικασιών, πραγματικούς ελέγχους, πλήρη και θεσμική αντιμετώπιση της κατάστασης, αποκατάσταση πλήρως της νομιμότητας ως προς την καταβολή των ενισχύσεων.

Επειδή όχι μόνο δεν μερίμνησε αλλά αντίθετα παρέλειψε να πράξει οτιδήποτε προς την κατεύθυνση αυτή αποκατάστασης της νόμιμης λειτουργίας του κράτους και του Οργανισμού.

Επειδή επί της δική του διακυβέρνησης οι αρμόδιοι Υπουργοί Μ.Βορίδης και Λ. Αυγενάκης φέρονται άμεσα εμπλεκόμενοι στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ με βαρύτατες κακουργηματικές πράξεις από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία,

Επειδή κατόπιν όλων αυτών των παραλείψεων του, που βρίσκονται σε πλήρη και προφανή δυσαρμονία με τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες και την θέση του ως Πρωθυπουργού, όφειλε, όπως κάθε μέσος συνετός πολίτης που θα βρισκόταν σε μια ανάλογη θέση επαυξημένης ευθύνης για την απόλυτη και άνευ όρων τήρηση της νομιμότητας και ιδίως στην διαχείριση υπέρογκων ποσών από κοινοτικά κονδύλια, για τα οποία ελέγχεται η χώρα, να προβλέπει και να θεωρεί ως ενδεχόμενο ένα υψηλότατο πρόστιμο, κυρώσεις,

Επειδή παρά ταύτα δεν έλαβε κανένα πρόσθετο μέτρο, αλλά εμφανώς αποδέχθηκε τις πράξεις, παραλείψεις και το ενδεχόμενο προστίμων και κυρώσεων σε βάρος της Ελλάδας,

Επειδή, χρήζει διερεύνησης η διάπραξη εκ μέρους του τυχόν βαρυτέρων ποινικών αδικημάτων, όπως η ηθική αυτουργία σε απιστία, εάν προκύψει από τα αποδεικτικά στοιχεία και διαπιστωθεί ότι όχι απλά γνώριζε και επέτρεπε αλλά προσέτι ο ίδιος καθοδηγούσε, έδινε εντολές.

Επειδή κατ ελάχιστο ανέχθηκε, επέτρεψε δια της αδράνειας του να επέμβει και να προβεί σε δέουσες ενέργειες και μέτρα για την αποκατάσταση της νομιμότητας και της τάξης και την διασφάλιση του διεθνούς κύρους της χώρας αλλά και προκειμένου να προφυλάξει την χώρα από πρόστιμα και κυρώσεις απ την ΕΕ, όλα αυτό το πολυεπίπεδο σκάνδαλο προσδοκώντας εκλογικά οφέλη, ιδίως στην Κρήτη. Είναι προφανές ότι γνώριζε, ανεχόταν και επέτρεπε προς ψηφοθηρία τέτοιες παράνομες συμπεριφορές και μεθοδεύσεις. Όλα λειτουργούσαν στο πλαίσιο των πολιτικών επιλογών του, των θεμελιωμένων σχέσεων εμπιστοσύνης και μυστικότητας, και του πρωθυπουργοκεντρικού επιτελικού κράτους υπό την υψηλή επιστασία και οδηγίες του.

Επειδή γνώριζε απόλυτα τι γινόταν και μάλιστα αναβάθμισε και αξιοποίησε και τον Μ. Βορίδη και τον Γ. Βάρρα, εγκρίνοντας προφανώς τα έργα και ημέρες τους.

Επειδή μένει να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά το τυχόν μείζων, εφόσον προκύψουν αποδεικτικά στοιχεία από τις δικογραφίες που θα διερευνηθούν. Αν στην πραγματικότητα δεν γνώριζε απλά. Αν ο ίδιος ήταν ο επιτελικός νους και οι συνεργάτες του οι εκτελεστικοί του βραχίονες.

Επειδή ως Πρωθυπουργός είχε την ευθύνη συντονισμού της κυβέρνησης, τήρησης της νομοθεσίας, εφαρμογής της κυβερνητικής πολιτικής,

Επειδή ήταν υπό τις εντολές του όλοι οι συνακόλουθοι οργανισμοί και φορείς, υπηρεσίες, κυβερνητικά στελέχη,

Επειδή χρήζει ποινικής αξιολόγησης η συμπεριφορά των πολιτικών προσώπων, που εμπλέκονται στις παράνομες επιδοτήσεις που χορηγήθηκαν απ' τον ΟΠΕΚΕΠΕ,

Επειδή αν και όφειλε να προβεί σε συγκεκριμένες αποφάσεις και ενέργειες, με σκοπό τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, την διαφύλαξη των συμφερόντων της χώρας και προστασία από πρόστιμα και κυρώσεις, και δεν το έπραξε,

Επειδή ο σκοπός του ήταν η απόκτηση πολιτικού οφέλους με ψηφοθηρία

Επειδή η εκτελεστική εξουσία υπόκειται στο Σύνταγμα στους νόμους, που θέτουν το πλαίσιο και το όριο άσκηση τους. Η εκτελεστική εξουσία, **δεν είναι απεριόριστη, ανεύθυνη, ανεξέλεγκτη ούτε μπορεί να παρακάμπτει, να αλλοιώνει, να καταστρατηγεί την διάκριση των εξουσιών, την λειτουργία των θεμελιωδών αρχών** του πολιτεύματος.

Επειδή κατά τα ανωτέρω είχε ιδιαίτερη, ειδική θεσμικά, αυξημένη νομική υποχρέωση όχι μόνο να απέχει ο ίδιος από ενέργειες που διαταράσσουν τη νόμιμη λειτουργία του κράτους, των οργανισμών του αλλά και να παρεμποδίσει τους υπουργούς του να το πράξουν,

Επειδή ως Πρωθυπουργός και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και του κεντρικού αποφασιστικού και ελεγκτικού του ρόλου στο επιτελικό κράτος είχε ιδιαίτερη θεσμική νομική ευθύνη για την διαφύλαξη της σύννομης και απρόσκοπτης λειτουργίας του κράτους, την εφαρμογή της νομοθεσίας,

Επειδή γνώριζε λοιπόν πολύ καλά τι συνέβαινε στο πεδίο, τι αποφάσεις λήφθηκαν, (από τον Βάρρα, τον Βορίδη, τον Αυγενάκη κλπ) και ιδίως ήξερε για τις παράνομες επιδοτήσεις που δίνονταν ειδικά στην Κρήτη,

Επειδή πρέπει να **διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά η τέλεση αξιοποιώνων πράξεων από πολιτικά πρόσωπα πέραν των δύο κατονομαζομένων** ειδικώς στο διαβιβαστικό έγγραφο της ΕΡΡΟ, για τα οποία προκύπτουν στοιχεία από τις νόμιμες επισυνδέσεις που επισυνάπτονται στην διαβιβασθείσα δικογραφία,

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Τη διερεύνηση πιθανής εκ μέρους του τέλεσης των εγκλημάτων της:

1.Απλής συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, **τελουμένης δια παραλείψεως**,

2.Πρέπει επίσης να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά η τέλεση και άλλων βαρύτερων αξιοποιώνων πράξεων, όπως ενδεικτικά

α) Συνέργεια σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ,

β) Ηθική αυτοουργία σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, (αρθρ. 26^α, 27, 46(1), 47, 94, 98, 390(1)(β-α), του ΠΚ και 24(4), 26(1)(3) του ν.4689/2010.

γ) συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης και διεύθυνση της (187 παρ.1 και 2 ΠΚ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο κατωτέρω κεφάλαιο.

5. Ειδικό Κεφάλαιο

Συγκρότηση Εγκληματικής οργάνωσης

Η συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης προβλέπεται από το αρθρ. 187 ΠΚ:

Άρθρο 187

Εγκληματική οργάνωση

1. Όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε επιχειρησιακά δομημένη και με διαρκή εγκληματική δράση οργάνωση τριών ή περισσότερων προσώπων, που επιδιώκει την τέλεση περισσότερων κακούργημάτων τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή.

2. Αυτός που διευθύνει την εγκληματική οργάνωση τιμωρείται με κάθειρξη.

«3. Όποιος, εκτός από την περίπτωση της πρώτης παραγράφου, οργανώνεται με άλλον ή άλλους για να διαπράξουν κακούργημα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με φυλάκιση έως τρία έτη τιμωρείται ο υπαίτιος αν η κατά το προηγούμενο εδάφιο ένωση έγινε για τη διάπραξη πλημμελήματος με το οποίο επιδιώκεται οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος ή η προσβολή της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας, της ανηλικότητας, της προσωπικής ελευθερίας, της ιδιοκτησίας ή της περιουσίας.»

«4. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος με οποιονδήποτε τρόπο παρέχει σε άλλον κάθε είδους περιουσιακά στοιχεία, υλικά ή άυλα, κινητά ή ακίνητα ή κάθε είδους χρηματοοικονομικά μέσα ή οδηγίες, πληροφορίες ή κατευθύνσεις ή στρατολογεί νέα μέλη, γνωρίζοντας ότι με τον τρόπο αυτό διευκολύνει ή υποβοηθά την τέλεση των εγκληματικών δραστηριοτήτων της οργάνωσης της παραγράφου 1.»

«5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1,2 και 4 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και όταν οι προβλεπόμενες σε αυτό αξιόποινες πράξεις τελέσθηκαν στην αλλοδαπή από ημεδαπό ή στρέφονταν κατά Έλληνα πολίτη ή κατά νομικού προσώπου που εδρεύει στην ημεδαπή ή κατά του Ελληνικού Κράτους, ακόμη και αν αυτές δεν είναι αξιόποινες κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέσθηκαν.»

«6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα συναφή αδικήματα που συνεκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, τυχόν ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν το δικαστήριο, σε περίπτωση καταδίκης για το πλημμέλημα της παρ. 3 και τα συναφή πλημμελήματα ή κακούργηματα τα οποία επισύρουν πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι πρέπει να χορηγηθεί η ανασταλτική δύναμη της έφεσης. Στην τελευταία περίπτωση επιβάλλονται υποχρεωτικά οι κατάλληλοι περιοριστικοί όροι.»

Σύμφωνα με την Απόφαση ΑΠ 607 / 2023 (Ε, ΠΟΙΝΙΚΕΣ):

«Εγκληματική οργάνωση είναι αυτή που συγκροτείται με **διάρκεια δράσης, με τη συναπόφαση τουλάχιστον τριών προσώπων**, τα οποία, με την **υποταγή της βούλησης τους, στη βούληση της ολότητας, επιδιώκουν κοινό σκοπό και μεταξύ τους τελούν σε τέτοια σχέση, ώστε αυτά να αισθάνονται έναντι αλλήλων ως ενιαία μονάδα**. Η απαιτούμενη ως αναγκαία προϋπόθεση για την συγκρότηση του εγκλήματος από την ως άνω διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 187 του ισχύοντος από 1-7-2019 Π.Κ., **ύπαρξη επιχειρησιακά δομημένης οργάνωσης** έχει την έννοια **ότι η ομάδα πρέπει να έχει εσωτερική διάρθρωση και ιεραρχική δομή**, με την έννοια **ότι τα νεότερα ή κατώτερα μέλη υποτάσσουν τη βούλησή τους στα παλιότερα ή ανώτερα και όλοι μαζί, αδιαφόρως αν αυτό επιτυγχάνεται ελεύθερα ή με την καλλιέργεια σχέσεων επιβολής - υποταγής, διαμορφώνουν μια νέα, ενιαία βούληση, αυτή της οργάνωσης, που κατευθύνεται στην επίτευξη ενός κοινού σκοπού**. Η χρονική διάρκεια δράσης της εγκληματικής ομάδας δεν μπορεί να είναι εκ των προτέρων καθορισμένη, **μπορεί να είναι αόριστης διάρκειας ή η διάρκεια αυτής να μην έχει επακριβώς υπολογιστεί, αρκεί να εκτείνεται σε βάθος χρόνου και αντιδιαστέλλεται από τις περιστασιακές οργανώσεις προς διάπραξη εγκλημάτων**. **Δομημένη ομάδα, είναι εκείνη που δεν σχηματίζεται περιστασιακά για την άμεση διάπραξη ενός εγκλήματος και η οποία δεν απαιτείται να έχει τυπικά καθορισμένους ρόλους για τα μέλη της ή ανεπτυγμένη δομή, ούτε απαιτείται η ιδιότητα του μέλους να εμφανίζεται ως συνεχής**. **Μέλος της οργάνωσης, είναι εκείνος που υποτάσσει τη βούληση του στην οργάνωση, χωρίς να είναι αναγκαία και η προσωπική συμμετοχή του μέλους στις κατ' ιδίαν πράξεις της οργάνωσης**. Απλή όμως υποστήριξη των σκοπών της οργάνωσης από έναν "extraneus" δεν τον καθιστά μέλος. **Το έγκλημα που προβλέπεται από την ανωτέρω διάταξη είναι πραγματοπαγές, για το λόγο αυτό τα μέλη μπορούν να αντικατασταθούν ή να εναλλαχθούν μεταξύ τους**. Για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος συγκρότησης ή ένταξης σε εγκληματική ομάδα απαιτείται να υφίσταται μεταξύ των μελών πειθαρχία και ενεργός δράση, χωρίς να είναι αναγκαία και επικοινωνία των μελών μεταξύ τους αρκεί τα μέλη να εκτελούν ανατιθέμενα σ' αυτά καθήκοντα χωρίς να απαιτείται το κάθε μέλος να συμμετέχει και στον σχηματισμό της εγκληματικής δράσης. Η απλή συμφωνία των μελών δηλαδή η σύμπτωση των βουλήσεων των μελών για την τέλεση ορισμένων κακουργημάτων δεν αρκεί, γιατί τότε κάθε μορφή συναυτουργίας θα μπορούσε να αναχθεί και στο ιδιώνυμο έγκλημα της συγκρότησης ή ένταξης σε δομημένη εγκληματική ομάδα. Σκοπός των δραστών των παραπάνω εγκλημάτων είναι η **συστηματική διάπραξη επιλεγμένων αξιοποιώνων πράξεων, που διακρίνονται για την αυξημένη απαξία και αντικοινωνικότητά τους και βάλλουν κατά της οργανωμένης κοινωνίας**. Οι δράστες των ανωτέρω εγκλημάτων πρέπει να έχουν σκοπό να τελέσουν απερίοριστο αριθμό κακουργημάτων. Η δραστηριότητα των μελών της εγκληματικής ομάδας δεν είναι αναγκαίο να περιορίζεται εντός εθνικών ορίων αλλά μπορεί να εκτείνεται και πέραν αυτών προσβάλλοντας την κοινωνία, και τα θεμέλια της οργανωμένης πολιτείας και οικονομικής ζωής των μελών αυτής (πολιτείας). Για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της συγκρότησης και ένταξης σε εγκληματική ομάδα με διαρκή δράση, δεν είναι αναγκαία και η πραγμάτωση των επιδιωκόμενων να τελεστούν εγκλημάτων, αρκεί να αποδεικνύεται η βεβαιότητα του σκοπού της τελέσεως αυτών. Το έγκλημα στοιχειοθετείται πλήρως, μόλις επιτευχθεί το αποτέλεσμα της συγκρότησης της οργάνωσης ή της ένταξης κάποιου ως μέλους της, έστω και αν δεν τελέσθηκε τελικώς

ούτε έγινε απόπειρα των σχεδιαζόμενων αξιόποινων πράξεων. Στην περίπτωση αυτή τιμωρείται η βούληση των μελών της εγκληματικής ομάδας, η οποία προέβη στον σχεδιασμό της διάπραξης ενός εγκλήματος ή εγκλημάτων που αναφέρονται στην παραπάνω διάταξη. Το έγκλημα της κατά το άρθρο 187 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα εγκληματικής οργάνωσης, **τελεί σε αληθινή πραγματική συρροή με τα λοιπά εγκλήματα που διαπράττουν τα μέλη της εγκληματικής ομάδας για υλοποίηση των σκοπών της, αφού στο έγκλημα αυτό τιμωρείται, όπως αναφέρθηκε, μόνη η συγκρότηση ή η ένταξη κάποιου ως μέλους σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα** τριών και άνω ατόμων (οργάνωση), ενώ η διάπραξη των (περισσότερων) κακουργημάτων συνιστά το περιεχόμενο του **άμεσου δόλου α' βαθμού (επιδίωξη)**, ως στοιχείου της υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης του εν λόγω εγκλήματος. Ο **άμεσος αυτός δόλος, πρέπει να νοηθεί ως γενικός και ενιαίος μεταξύ των μελών.** Τα μέλη δηλαδή, πρέπει να έχουν αποφασίσει ήδη κατά την ίδρυση της οργάνωσης ή την ένταξή τους σ' αυτή, ότι η δράση τους θα εκδηλωθεί με την τέλεση περισσότερων κακουργημάτων, χωρίς όμως να είναι απαραίτητο να έχουν καταστρωθεί σχέδια ή να έχουν αποφασισθεί οι λεπτομέρειες κλπ. (ΑΠ 1058/2022). Η συνδρομή του δόλου, κατ' αρχήν, δεν απαιτεί ιδιαίτερη αιτιολογία, διότι **αυτός ενυπάρχει στη θέληση παραγωγής των πραγματικών περιστατικών που συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος** και αποδεικνύεται, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, από την πραγμάτωση των περιστατικών αυτών και η σχετική με αυτόν αιτιολογία εμπεριέχεται στην κύρια επί της ενοχής αιτιολογία, μόνο δε όταν αξιώνονται πρόσθετα στοιχεία για την υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος και συγκεκριμένα είτε η εν γνώσει ορισμένου περιστατικού τέλεση της πράξης (άμεσος δόλος), είτε η επιδίωξη ορισμένου περαιτέρω σκοπού (έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης), ο δόλος απαιτεί ιδιαίτερη αιτιολογία.»

Σύμφωνα με την Απόφαση ΑΠ 978 / 2019 (Ε. ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Από τη διάταξη αυτή συνάγεται, ότι για τη στοιχειοθέτηση του παραπάνω εγκλήματος, που είναι **υπαλλακτικώς μικτό**, απαιτούνται:

- α) Η εξ αρχής **δημιουργία** (για την εγκληματική μορφή της "συγκρότησης") ή η **προηγούμενη ύπαρξη** (για την εγκληματική μορφή της "ένταξης") **ομάδας με δράση διαρκή, ήτοι ενός συνόλου προσώπων, που έχει ως σκοπό την ανάπτυξη δραστηριότητας σε βάθος χρόνου και όχι με τρόπο ευκαιριακό ή παροδικό,**
- β) Η **συμμετοχή κάποιου στην ίδρυση της ομάδας ή η εκ των υστέρων ένταξή του σ' αυτήν, ως μέλους.**
- γ) Τα μέλη της ομάδας να είναι τουλάχιστον τρία,
- δ) Η ομάδα να έχει **εσωτερική διάρθρωση και ιεραρχική δομή, ...**
- ε) Ο **κοινός σκοπός**, που μπορεί να έχει **οποιοδήποτε κίνητρο (οικονομικό, ιδεολογικό ή άλλο), και**
- στ) Τα **κακουργήματα αυτά, που δεν χρειάζεται να είναι εκ των προτέρων καθορισμένα** ως προς το είδος ή τις λεπτομέρειες και, κυρίως, ως προς το αντικείμενο κάθε πράξης, να προβλέπονται με τρόπο, που η αφηρημένη επιδίωξή τους, αφ' ενός χαρακτηρίζει τη συγκρότηση ή τη λειτουργία της ομάδας και αφ' ετέρου εμπίπτει στη γνώση και στη θέληση ενός εκάστου από αυτούς, που τη συγκροτούν ή εντάσσονται σ'

αυτήν. Ακόμη, από την ίδια διάταξη συνάγεται, ότι για να γίνει ή να παραμείνει κάποιος μέλος της ομάδας απαιτείται και αρκεί η εκ μέρους του αποδοχή του σκοπού της, χωρίς να είναι αναγκαία και η προσωπική συμμετοχή του σε επί μέρους πράξεις, οι οποίες άγουν στην επίτευξη του σκοπού. Από την ανωτέρω διάταξη προκύπτει, ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της συγκρότησης και ένταξης σε εγκληματική οργάνωση πρέπει να πληρούνται **τρία κριτήρια** (εννοιολογικά γνωρίσματα), που συνθέτουν την εικόνα της εγκληματικής οργάνωσης, ήτοι ένα ποιοτικό (δομημένη ομάδα), ένα ποσοτικό (τρία ή περισσότερα πρόσωπα) και ένα χρονικό (διάρκεια δράσης). Τα τρία αυτά εννοιολογικά στοιχεία της εγκληματικής οργάνωσης αποτελούν συγχρόνως και τα στοιχεία διαφοροποίησής της, καθόσον αν δεν πρόκειται περί δομημένης και με διαρκή δράση ομάδας από τρία ή περισσότερα άτομα δεν στοιχειοθετείται η αξιόποινη πράξη της εγκληματικής οργάνωσης αλλά πρόκειται περί απλής συμμορίας που τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος (άρθρο 187 παρ.3 ΠΚ) και έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού. **Συγκρότηση της εγκληματικής οργάνωσης είναι η καθοδηγητική και κατευθυντήρια συμβολή στη δημιουργία της. Μέλος της οργάνωσης αυτής είναι εκείνος, που υποτάσσει τη βούλησή του στην οργάνωση χωρίς να είναι αναγκαία και η προσωπική συμμετοχή του στις κατ' ιδίαν πράξεις της οργάνωσης.** Δομημένη ομάδα είναι εκείνη, που δεν σχηματίζεται περιστασιακά για τη διάπραξη ενός εγκλήματος αλλά συγκροτείται, για να έχει διαρκή δράση. Από τη παραπάνω διάταξη προκύπτει ακόμη ότι προβλέπονται δύο αδικήματα: η συγκρότηση εγκληματικής ομάδας, που σημαίνει πρωτοβουλία και αρχικές κινήσεις για τη δημιουργία της ομάδας (στιγμιαίο έγκλημα) και η ένταξη σε ήδη δομημένη εγκληματική ομάδα, που σημαίνει την ενεργητική συμμετοχή στην ομάδα (διαρκές έγκλημα). **Η συγκρότηση ή η ένταξη σε εγκληματική οργάνωση αποτελούν έγκλημα κατά της δημόσιας τάξης αλλά και κατά αόριστου αριθμού εννόμων αγαθών**, τα οποία είναι υποψήφια προσβολής σε περίπτωση που θα πραγματοποιηθούν οι στόχοι της ομάδας και υπαλλακτικά μεικτό, αφού η συγκρότηση ή η ένταξη μπορούν να εναλλαχθούν ως τρόποι τέλεσης, χωρίς να δημιουργείται νέα εγκληματική μονάδα. Υποκειμενικά απαιτείται δόλος κάθε μέλους να θέλει την ένταξή του στην εγκληματική οργάνωση, ήτοι απαιτείται κάθε μέλος να έχει ως σκοπό τη διάπραξη περισσότερων από ένα κακούργημάτων, (έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης), ο ειδικός δε αυτός δόλος νοείται **συνολικός (ενιαίος), δηλ. τα μέλη να έχουν προαποφασίσει, ότι η δράση τους θα εκδηλωθεί σε βάθος χρόνου με την τέλεση περισσότερων κακούργημάτων και χωρίς να έχουν καταστρωθεί οι λεπτομέρειες κλπ των εγκλημάτων τούτων.** Το έγκλημα του άρθρου 187 παρ.1 ΠΚ διώκεται αυτεπάγγελτα, ενώ παράσταση πολιτικής αγωγής δεν επιτρέπεται, αφού το προσβαλλόμενο έννομο αγαθό (η δημόσια τάξη) δεν έχει συγκεκριμένο φορέα. Η συγκρότηση ή η ένταξη σε εγκληματική οργάνωση, ως αυτοτελές έγκλημα, **συρρέει αληθινά πραγματικά με το κακούργημα που τελέστηκε από τον ίδιο το δράστη (της συγκρότησης ή η ένταξης).**

Σύμφωνα δε με την ΑΠ 166/2021: «... Ως επιχειρησιακή δε νοείται η δομή της ομάδας, της οποίας τα μέλη αναλαμβάνουν διακριτούς και αλληλοϋποστηριζόμενους ή αυτοτελείς ρόλους, ή διακριτούς και συνδυασμένους ή ανεξάρτητους στόχους, με σκοπό να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους είτε ατομικά είτε στο πλαίσιο της συλλογικής τους δράσης.....».

Μάλιστα, κατά την κρατούσα θέση στη νομολογία η διαφορά μεταξύ του «πραγματοπαγούς» χαρακτήρα της εγκληματικής οργάνωσης σε αντιπαράβολή με το «προσωπαπαγή» της συμμορίας έγκειται στο γεγονός ότι «στην συμμορία το ενδιαφέρον επικεντρώνεται περισσότερο στους ίδιους τους δράστες και στα χαρακτηριστικά της ένωσής τους, ενώ στην **εγκληματική οργάνωση το στοιχείο αυτό παίζει εντελώς δευτερεύοντα ρόλο και πρωτίστως ενδιαφέρει ο τρόπος οργάνωσης της δραστηριότητάς τους**», με άλλα λόγια λοιπόν, η εγκληματική οργάνωση πρέπει είναι με τέτοιο τρόπο δομημένη ώστε να είναι ανεξάρτητη από τα μέλη της, τα οποία έχουν δευτερεύουσα σημασία. (Μπακέλα Βάγια Μαρία - chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/<https://ikee.lib.auth.gr/record/345303/files/GRI-2023-38202.pdf>).

Η δόμηση μάλιστα συνίσταται, «**είτε σε κάθετο ιεραρχικό σχήμα (σχέση ανώτερων προς κατώτερους) και μάλιστα διαβαθμισμένο σε επίπεδα** στις μεγάλες οργανώσεις, με πειθαρχία, μέριμνα για την ασφάλεια των μελών, εσωτερικούς κανόνες και κυρώσεις για τα μέλη-παραβάτες, **είτε σε οριζόντιο σχήμα με χαλαρή ηγεσία, όπως συμβαίνει στις δικτυώσεις (κυκλώματα) εγκληματιών, όπου υπάρχει ένα χαλαρό δίκτυο άτυπων σχέσεων και γνωριμιών μεταξύ ομάδων στενά εξαρτώμενων μεταξύ τους** που κάθε μία ειδικεύεται στην διάπραξη συγκεκριμένου εγκλήματος και αναθέτει σε άλλη συνεργαζόμενη ομάδα την περαιτέρω έκβαση της εγκληματικής δραστηριότητας (λ.χ. μία ομάδα κλέβει αυτοκίνητα, η δεύτερη τα μεταποιεί, η τρίτη τα πωλεί κ.λπ.)». (ΣυμβΕφΘεσ 1177/2008 ΠοινΧρ 2010, σελ. 765.)

Επιπλέον, **νοείται και ηθική αυτοουργία στο άρθρο 187 ΠΚ με τη μορφή της υπόδειξης του στόχου κάποιας εγκληματικής ενέργειας σε μέλος της οργάνωσης**, εφόσον διαπιστώνεται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς του φερομένου ως ηθικού αυτοουργού και της άδικης πράξης που φέρεται ότι τέλεσε ο φυσικός αυτοργός. **Υπό διαφορετική εκδοχή, θα έμενε ατιμώρητη η συμπεριφορά εκείνων, που χωρίς να έχουν ποτέ εμφανή συμμετοχή, δίνουν εκ του ασφαλούς εντολές για τη διάπραξη αξιόποινων πράξεων σε άλλους. (ΑΠ 1413/2010 ΠοινΧρ 2010, σελ. 643.)**

Ο **διευθύνων την εγκληματική οργάνωση είναι εκείνος που κατευθύνει με εντολές και οδηγίες και καθορίζει τις ειδικότερες ενέργειες και τους στόχους**, τις κινήσεις και τις εργασίες όλων των μελών της εγκληματικής οργάνωσης, που είναι υπόλογοι σε αυτόν, προκειμένου να υλοποιηθεί ο εγκληματικός της σκοπός της, που χρηματοδοτεί ο ίδιος τη δραστηριότητα και λειτουργία της οργάνωσης είτε με χρήματα από προηγούμενες παράνομες δραστηριότητές του είτε από χρηματοδότες και λαμβάνει κάθε απόφαση για τη λειτουργία και δράση της οργάνωσης. (ΑΠ 1024/2019). Ενέργειες, όπως οι **εντολές τέλεσης** των επιδιωκόμενων από την οργάνωση εγκλημάτων ή η **καθοδήγηση ή η εποπτεία** των μελών της οργάνωσης, έχει γίνει δεκτό ότι αρκούν για να χαρακτηριστεί κάποιος ως ο «αρχηγός» που διευθύνει την οργάνωση.

Σύμφωνα με το υπ' αριθ. **215/2015 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών (παραπομπή μελών Χ.Α)** «Η διάταξη του άρ. 187 ΠΚ είναι σύμφωνη με τις σχετικές ρυθμίσεις της Σύμβασης του Παλέρμο κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος· ο Έλληνας νομοθέτης επέλεξε την επί το αυστηρότερον προσαρμογή της εθνικής ποινικής νομοθεσίας στις αντίστοιχες διατάξεις της Σύμβασης, αφού για την κατάφαση, λοιπόν, του συγκεκριμένου εγκλήματος **δεν απαιτείται, ως στοιχείο της**

υποκειμενικής του υπόστασης, η επιδίωξη πορισμού οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους, το οποίο αποτελεί, σε περίπτωση συνδρομής του, επιβαρυντική περίπτωση. Με το παραπάνω περιεχόμενο, **διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης (του Πατέρμου), αφού καθώς οι προτεινόμενες ρυθμίσεις επεκτάθηκαν σε κάθε είδους οργανωμένη εγκληματικότητα, ανεξάρτητα από τους ποικίλους στόχους που μπορεί να έχει.**»
(https://www.poinikachronika.gr/Epikaira_focus.asp?id=947)

«... Το **οργανωμένο έγκλημα συνιστά**, κατά ταύτα, σε αντίθεση με την κοινή εγκληματική συμμορία, μια **επιχειρηματικού χαρακτήρα εγκληματική οργάνωση**, της οποίας τα μέλη έχουν συγκροτήσει **ένα εγκληματικό δίκτυο**, δεν απαιτείται δε τα μέλη της οργάνωσης να γνωρίζονται και να έχουν προσωπική επικοινωνία μεταξύ τους (σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με την απλή ένωση προσώπων, τη συμμορία), ούτε απαιτείται να συμμετέχουν επίσης όλα στην τέλεση των σχεδιαζόμενων κακουργημάτων. Αρκεί να γνωρίζουν ότι η συμβολή τους αφορά την δραστηριότητα της οργάνωσης και εξυπηρετεί τους εγκληματικούς σκοπούς αυτής....» (ΣυμβΕφΠατρ - βούλευμα 110/2011)

Σύμφωνα με πληροφορίες που μετέδωσε ο ΣΚΑΪ, από την δικογραφία και τις καταγγελίες προκύπτει ότι για τις επιδοτήσεις έως 5.000 ευρώ, το κύκλωμα ζητούσε ως προμήθεια το πρώτο έτος 60%.

Για επιδοτήσεις από 5.000-15.000 ευρώ, το κύκλωμα αντίστοιχα ζητούσε προμήθεια που έφτανε έως και το 70% για το πρώτο έτος.

Επιπλέον, για τις επιδοτήσεις που υπερέβαιναν τις 15.000 ευρώ η προμήθεια κατά το πρώτο έτος μπορεί να έφτανε το 80%.

Όσον αφορά τους κτηνοτρόφους, υπήρχε μια επιπλέον «ταρίφα» 5€/κεφάλι, όπως αναφέρεται στην καταγγελία. Δηλαδή για κάθε πλασματικό/ανύπαρκτο ζώο το κύκλωμα χρέωνε 5€ και εισέπραττε 5€ από τον δικαιούχο.

Μάλιστα, με βάση τις καταγγελίες που έχουν συμπεριληφθεί στην δικογραφία, **στην Κρήτη υπήρχε ο «ταμίας» του κυκλώματος και ήταν παρών την ώρα που έκαναν ανάληψη οι δικαιούχοι στα ΑΤΜ**, έτσι ώστε να παίρνει επί τόπου του ποσό που αναλογούσε στο κύκλωμα, δηλαδή να μην έχει περιθώριο ο αγρότης ή ο κτηνοτρόφος να επιστρέψει με τα χρήματα στίπτι του.

(<https://www.naftemporiki.gr/finance/economy/1975299/skandalo-opekepe-oi-tarifes-ton-kyklomaton/>)

Σύμφωνα με τον **Μανούσο Σταυριανουδάκη**, επί χρόνια πρόεδρο της Ενωτικής Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλογών Νομού Χανίων:

«Αυτά τα 7.500 ΑΦΜ ήταν από όλους τους πολιτικούς χώρους αλλά πρέπει να το καταλάβετε, η συντριπτική πλειοψηφία όλων αυτών καρπωνόταν 1 με 2 χιλιάρικά ευρώ. Αλλά για να παίρνουν κάποιοι άλλοι πάρα πολλά και να μη διαμαρτύρονται χιλιάδες, έδιναν και κάτι δίφραγκα στους χιλιάδες για να σιωπούν! **Υπάρχει ένα ολόκληρο κύκλωμα που έχει φάει από την ιστορία** όμως πετροβολούν μόνο τους αγρότες και τους κτηνοτρόφους».

(<https://www.news247.gr/magazine/reportage/opekepe-to-skandalo-me-ta-xilia-afm-kai-tis-evropaikes-rizes/>)

Μεταξύ των συχνότερων μεθόδων καταστρατήγησης εντοπίζονται:

- Μίσθωση γεωργικής γης αποκλειστικά και μόνο για την είσπραξη επιδοτήσεων, χωρίς καμία πρόθεση καλλιέργειας ή παραγωγής. Αφού εξασφαλιστεί η επιδότηση, η γη εγκαταλείπεται.
- Χρήση εταιρειών-κελύφη (shell companies) για την τεχνητή κατανομή της ιδιοκτησίας, με σκοπό τη μεγιστοποίηση των επιλέξιμων εκτάσεων και των επιδοτήσεων.
- Πλασματικές δηλώσεις σε απομονωμένες και δυσπρόσιτες περιοχές, όπου η φυσική επιτόπια επιθεώρηση από τις αρχές είναι σπάνια ή ανύπαρκτη.

Είναι προφανές ότι όλο αυτό το διαμορφωμένο επί χρόνια πλαίσιο σχέσεων, θέσεων και διαδρομών **που εξιστορείται αναλυτικά δεν δικαιολογεί με την κοινή λογική του μέσου συνετού ανθρώπου την άγνοια του Πρωθυπουργού.**

Γνώριζε απόλυτα τι γινόταν και μάλιστα αναβάθμισε και αξιοποίησε και τον Μ. Βορίδη και τον Γ. Βάρρα, εγκρίνοντας προφανώς τα έργα και ημέρες τους. **Κατ'ελάχιστον είναι προφανές ότι γνώριζε, ανεχόταν και επέτρεπε προς ψηφοθηρία τέτοιες παράνομες συμπεριφορές και μεθοδεύσεις.** Όλα λειτουργούσαν στο πλαίσιο των πολιτικών επιλογών του, των θεμελιωμένων σχέσεων εμπιστοσύνης και μυστικότητας, και του πρωθυπουργοκεντρικού επιτελικού κράτους υπό την υψηλή επιστασία και οδηγίες του.

Μένει να διερευνηθεί και αξιολογηθεί ποινικά το τυχόν μείζων, εφόσον προκύψουν αποδεικτικά στοιχεία από τις δικογραφίες που θα διερευνηθούν. Αν στην πραγματικότητα δεν γνώριζε απλά. Αν ο ίδιος ήταν ο επιτελικός νους και οι συνεργάτες του οι εκτελεστικοί του βραχίονες.

Αν λειτουργούσαν ως συγκροτημένη ομάδα με ιθύνοντα νου στο Μαξίμου, άλλωστε αυτό είναι και το επιτελικό κράτος, με επιχειρησιακό βραχίονα σε κάθε επίπεδο από τα υπουργεία, τους οργανισμούς, μέχρι τα ΚΥΔ και τους τοπικούς κομματάρχες, με κατανομή ρόλων και εναλλαγή στις κυβερνητικές θέσεις, αλλά σταθερά στην κοινή διπλή στόχευση την χειραγώγηση του οργανισμού και των κονδυλίων: α) για αύξηση της πολιτικής επιρροής ώστε να εδραιώσουν και διαιωνίσουν την εξουσία του και β) αφετέρου τον προσπορισμό οφέλους σε ανθρώπους δικούς τους που υλοποιούσαν τις κατευθύνσεις σε περιφερειακό επίπεδο.

Όλα τα ανωτέρω πρόσωπα άλλωστε γνωρίζονται πολύ καλά μεταξύ τους, ανήκουν στον ίδιο κομματικό χώρο με ενεργή δράση και διασυνδέσεις, συνεργάζονται και λειτουργούν μαζί σε διάφορα επίπεδα προκειμένου να διασφαλίσουν την παράτυπη διανομή ενισχύσεων σε πρόσωπα της επιλογής τους.

Είναι αξιοσημείωτο της κατάστασης διαπλοκής και πελατειακού κράτους που είχε στηθεί, ότι ακόμα και αυτούς τους δύο τοπικούς κομματάρχες (κρεοπώλη και φραππε) **τους γνώριζε ο ίδιος ο Πρωθυπουργός,** που είχε παρακαθήσει μάλιστα δίπλα τους σε τραπέζι μαζί με τον Λ. Αυγενάκη, σε πανηγυρικό κλίμα και διάθεση.

Ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης όχι απλά συντηρεί, αλλά οικοδομεί και επεκτείνει διαρκώς το «βαθύ κράτος» και είναι ο ίδιος που επέτρεπε, ανεχόταν, κάλυπτε ουσιαστικά με την

θεσμική και πολιτειακή του αδράνεια, πελατειακές σχέσεις και κάθε είδους ρουσφέτια και διαπλοκή.

Μόνος στόχος του Πρωθυπουργού με κάθε μέσο η απόκτηση και αύξηση της πολιτικής επιρροής, ειδικά στην Κρήτη. Ο κ. Μητσοτάκης, λίγες μέρες πριν την μεγάλη μάχη ενόψει των Εθνικών εκλογών της 7ης Ιουλίου του 2019, επισκέπτεται το Ηράκλειο. Σε δηλώσεις του στο Εκλογικό Κέντρο της ΝΔ επί της οδού Αβέρωφ, ο πρόεδρος της ΝΔ ανέφερε χαρακτηριστικά: “Στις 26 Μαΐου άνοιξε ο δρόμος για τη μεγάλη πολιτική επικράτηση. Σας μεταφέρω τον παλμό της νίκης που εισπράττω σε όλη την Ελλάδα. Η Κρήτη μας θα βαφτεί γαλάζια από άκρη σε άκρη, από τα Χανιά ως το Λασίθι”

Ο ίδιος τόνισε ότι έχει φιλόδοξους στόχους για την Κρήτη, να εκλέξει η ΝΔ 10 βουλευτές στο νησί. Όπως είπε “ο άνεμος πολιτικής αλλαγής φυσάει παρα πολύ. Η κάλπη είναι άδεια και πρέπει να γεμίσει από την αρχή με γαλάζια ψηφοδέλτια”.
(<https://agonaskritis.gr/%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%83%CE%BF%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82-%CE%B7-%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%84%CE%B7-%CE%B8%CE%B1-%CE%B3%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%8C%CE%BB%CE%B7-%CE%BC%CF%80%CE%BB%CE%B5-%CE%B8/>)

Ο στόχος δεν επιτεύχθηκε το 2019, οπότε εν συνεχεία έπεσαν όλα τα όπλα στη μάχη. Ο πρωθυπουργός, σε προεκλογική ομιλία του στα Χανιά το 2023, δήλωσε με αισιοδοξία, αναφορικά με την πορεία της Νέας Δημοκρατίας στις εκλογές, πως δεν θα είναι μόνο η Κρήτη, αλλά όλη η χώρα μπλέ, «γιατί ο λαός δεν θέλει δεύτερη φορά συμφορά, αλλά προκοπή».

(<https://www.tovima.gr/2023/04/22/politics/kyriakos-mitsotakis-live-i-proti-episimi-proeklogiki-omilia-apo-ta-xania/>)

Ο κ. Μ. Βορίδης ως πολιτικός προϊστάμενος, επικεφαλής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά την επίμαχη περίοδο, όφειλε και υποχρεούνταν με αυξημένη νομική υποχρέωση, λόγω ακριβώς αυτής της θέσης, να γνωρίζει την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, για την οποία τον είχε ενημερώσει άλλωστε και ο Πρόεδρος του κ. Βάρρας τον οποίο απέπεμψε, και να λάβει άμεσα κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο για να διασφαλίσει τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και την πάταξη, τιμωρία τέτοιων παρανόμων συμπεριφορών. Αντ' αυτού αδράνησε εγκληματικά, αδιαφόρησε για τις προειδοποιήσεις για την κατάσταση με τις παράνομα χορηγηθείσες επιδοτήσεις.

Ο κ. Λ. Αυγενάκης ως πολιτικός προϊστάμενος, επικεφαλής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά την επίμαχη περίοδο, όφειλε και υποχρεούνταν με αυξημένη νομική υποχρέωση, λόγω ακριβώς αυτής της θέσης, να γνωρίζει την πραγματική κατάσταση που επικρατούσε στον ΟΠΕΚΕΠΕ, για την οποία τον είχε ενημερώσει άλλωστε και ο Πρόεδρος του κ. Σημαναδράκος τον οποίο απέπεμψε αλλά και διερευνούσε η κ. Τυχεροπούλου (που βρέθηκε πειθαρχικά διωκόμενη), και να λάβει άμεσα κάθε πρόσφορο και επιβεβλημένο μέτρο για να διασφαλίσει τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και την πάταξη, τιμωρία τέτοιων παρανόμων συμπεριφορών. Αντ' αυτού αδράνησε εγκληματικά, αδιαφόρησε για τις προειδοποιήσεις για την κατάσταση με τις παράνομα χορηγηθείσες επιδοτήσεις.

Όλοι αυτοί οι Υπουργοί και Υφυπουργοί, ΓΓ, στελέχη αν και λόγω ακριβώς της θέσης τους είχαν αυξημένη νομική υποχρέωση και ευθύνη, να προβούν σε όλες τις

σύννομες ενέργειες για να τηρηθεί η νομιμότητα, να διενεργηθούν έλεγχοι, διασταυρώσεις πραγματικών στοιχείων, και να εντοπιστούν τυχόν παράνομες συμπεριφορές **ενήργησαν όλως αντίθετως. Ως ενιαίο, κεντρικό, οργανωμένο αποφασιστικό κέντρο, με κοινό σχέδιο και πρόθεση υπερβαίνοντας κάθε εξουσία και αρμοδιότητα που είχαν παρέκαμψαν κάθε ασφαλιστική δικλείδα και θεσμό.** Έδρασαν απόλυτα συντεταγμένα με μόνο στόχο την θεμελίωση και διατήρηση ενός καθεστώτος ανομίας και παράνομης κατανομής κοινοτικών ενισχύσεων σε ημετέρους.

«Δεν γίνεται τίποτα που να μην το ξέρει ο κ. Μητσοτάκης και να μην υποδεικνύεται από τον κ. Μητσοτάκη. Για τον τελευταίο διοικητή νοσοκομείου έχει άποψη το Μαξίμου. Τίποτε δεν γίνεται εάν δεν περάσει από το Μαξίμου», δήλωσε ο πρώην υπουργός της ΝΔ και νυν ανεξάρτητος βουλευτής, [Μάριος Σαλμάς](#) για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

«Τα είχα πει στην ΚΟ. Μέσα σε αυτά που του είχα πει ήταν οι αγροτικές επιδοτήσεις. Αντί να διορθώσει και να στρίψει το καράβι δεν έγινε τίποτα. Εάν δεν υπήρχε Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν θα ξέραμε τίποτα. Και το μεγάλο σκάνδαλο [ΟΠΕΚΕΠΕ](#) ανήκει σε μία σειρά θεμάτων που κακοδιαχειρίζεται αυτή η κυβέρνηση. Δεν χρειάζεται καμία συζήτηση, έχουμε γίνει ρεζίλι διεθνώς. Πώς θα δει ο Μητσοτάκης τον Μακρόν και τον Στάρμερ; Αυτοί όλοι γνωρίζουν τι γίνεται στην Ελλάδα επί Μητσοτάκη: υποκλοπές, Τέμπη, παραβίαση προσωπικών δεδομένων, ΟΠΕΚΕΠΕ σήμερα, αύριο μπορεί να είναι συμβάσεις στο υπουργείο Μετανάστευσης για τη σίτιση. Δεν τελειώσαμε. Όσο παραμένει ο Κυριάκος Μητσοτάκης στην κυβέρνηση θα είμαστε θέμα, η Ελλάδα θα είναι μία απέραντη **δικογραφία»**, ανέφερε σε συνέντευξή του στο Kontra.

Κατά τον Μάριο Σαλμά: **«Θα έπρεπε να είχε παραιτηθεί ο κύριος Μητσοτάκης. Γνώριζε για όλα και γι' αυτό τον κ. Βορίδη δεν τον πήρε τυχαία από το υπουργείο Γεωργίας. Έχουμε έναν πρωθυπουργό που ορίζει σε 5 χρόνια 5 υπουργούς Γεωργίας και αυτοί με τη σειρά τους καθ' υπόδειξη Μαξίμου διορίζουν έξι διοικητές στον ΟΠΕΚΕΠΕ... Το Μαξίμου στο επιτελικό κράτος τα ελέγχει όλα»**

«Όταν έχεις τόσο συχνή αλλαγή υπουργών ή προέδρων οργανισμών σημαίνει είτε ότι είναι αποτυχημένοι άρα είσαι κακός διοικητής του κράτους, είτε είναι καλοί και για κάποιον λόγο τους αλλάζεις», πρόσθεσε.

Ενδεικτικός πως λειτουργούσαν ως συγκροτημένη ομάδα, με δομή, ιεραρχία. Κοινό πλαίσιο στόχων, με το Μαξίμου στην κορυφή προκύπτει και από τα εξής χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τους διαλόγους του Γιώργου Ξυλούρη (φραπέ):

-«Μου είπε ο Μάκης (εννοεί τον Βορίδη προφανώς), “στείλτον σε μένα αύριο, σήμερα δηλαδή. Και **πήρε και τον Φλωρίδη. Αν δεν ξεκωλώσουν τώρα την Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα Παπανδρέου από εκεί έχουμε θέμα**». Κατάλαβες;».

- Γεώργιος Ξυλούρης σε Κυριάκο Μπαμπασιδή: **«Εφόσον στέκει το Μαξίμου και στέκει και ο Μάκης είσαι βράχος που δεν πέφτει. Λοιπόν πάτα εκεί να τα γ@-@σεις όλα**».

Καρατομούν δικαστικούς που ενοχλούν, ή τουλάχιστον το επιχειρούν, με τη συνδρομή στο αντίστοιχο πεδίο του αρμοδίου Υπουργού, και διαβεβαιώνει ο κομματάρχης και τοπικός στην Κρήτη βραχίονας εκτέλεσης του κυκλώματος με τις

επιδοτήσεις πως όσο **στέκει το Μαξίμου, δηλαδή ο Μητσοτάκης και ο Βορίδης** δεν φοβούνται τίποτα και κανέναν.

Ο παρακάτω διάλογος προέρχεται από τηλεφωνική συνομιλία στις **8 Ιανουαρίου 2025** και ώρα 21:31 μεταξύ του Ανδρέα Καρασαρίνη, γραμματέα αγροτικού τομέα της “Νέας Δημοκρατίας” με τον Κυριάκο Μπαμπασίδη, ο οποίος εξαναγκάστηκε σε παραίτηση από τον υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, Κώστα Τσιάρα στα τέλη Νοεμβρίου του 2024, στον απόηχο ευρημάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αδυναμίες στο σύστημα ελέγχου του Οργανισμού, με αποτέλεσμα να τεθεί υπό ευρωπαϊκή επιτήρηση.

ΚΑ: Λοιπόν εγώ σου είπα μόνο με ΜΑΞΙΜΟΥ να μιλάς γιατί αυτοί τα κανονίζουνε, δεν υπάρχει κάτι η τριάδα εκεί ΣΚΕΡΤΣΟΣ, ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΒΟΡΙΔΗΣ.

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Και πρόεδρος δεν, κανένας άλλος

ΜΚ: Ναι

ΚΑ: Δηλαδή θεωρώ ούτε λίγο ο ΝΕΖΗΣ και μέχρι εκεί η μπο... και από το κόμμα, δεν νομίζω ότι αυτή τη στιγμή ούτε η Μαρία, ούτε ο ΣΜΥΡΛΗΣ μπορούνε να πατήσουνε πόδι.

ΜΚ: Ναι, ναι

ΚΑ: Κατάλαβες να πούνε ότι θα γίνει αυτό και θα γίνει. Καλώς ή κακώς, τ'χουν αφήσει όλα στο ΒΟΡΙΔΗ.

Υπάρχει μια τριανδρία στο Μαξίμου που υπό την επιστασία του επιτελικού κράτους, δηλαδή του ίδιου του Μητσοτάκη, χειρίζεται τα πάντα και λογοδοτεί σε αυτόν απευθείας. Στον καταμερισμό αρμοδιοτήτων της συγκροτημένης ομάδας ο Μ. Βορίδης είχε αναλάβει να χειρίζεται τα θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ, αν και είχε πάψει να είναι υπουργός. Διότι σημασία δεν είχαν τα πρόσωπα αλλά να υλοποιείται το κεντρικό σχέδιο. Η πολιτική χειραγώγηση και αύξηση της επιρροής μέσω διανομής παρανόμων επιδοτήσεων σε ημετέρους αφενός και αφετέρου ο παράνομος πλουτισμός μέσα από τις επιδοτήσεις και τις μίζες που δίνονταν «για να γίνει η δουλειά».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι ενώ ο Μ. Βορίδης, αποπέμπει τον πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ κ. Βάρρα, αυτός αφήνοντας αιχμές για παρανομίες και κύκλωμα στον ΟΠΕΚΕΠΕ, μετακομίζει στο Μαξίμου ως σύμβουλος του Πρωθυπουργού (που προφανώς γνωρίζει τα πάντα και κινεί τα νήματα), ενώ και ο κ. Βορίδης μετακινείται στη συνέχεια στο Υπουργείο Εσωτερικών αρχικά και Επικρατείας μετέπειτα **αναβαθμιζόμενος πολιτικά, αλλά εξακολουθώντας να ρυθμίζει θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ άσχετα με τα υπουργικά του καθήκοντα. Ο κ. Πιερακάκης ομοίως εμπλέκεται σε παρέμβαση στον Υπουργό κ. Τσιάρα υπέρ διακεκριμένου μέλους της ομάδας και κομματάρχη (φραπες),** αν και ουδεμία σχέση έχει το χαρτοφυλάκιο του ή με την εκλογική του περιφέρεια. Στις επισυνδεδεσεις υπουργοί και βουλευτές, τόσο οι ίδιοι όσο και τα γραφεία και συνεργάτες τους, εμπλέκονται γνωρίζοντας πολύ καλά τι συμβαίνει για να τακτοποιήσουν παράτυπες απαιτήσεις από ημετέρους, εκλογική πελατεία και προκειμένου να καλύψουν παρατυπίες ημετέρων. Δικών τους ανθρώπων, με οικονομική ζημία σε βάρος των κοινοτικών κονδυλίων.

Επίσης χαρακτηριστικό είναι ότι **προεκλογικά το 2023, ο κ. Αυγενάκης είχε μεταβεί στο Μαξίμου, όπου έλαβε το πράσινο φως για το ξεμπλοκάρισμα των**

παγωμένων ΑΦΜ, αν και δεν ήταν τότε ο ίδιος αρμόδιος υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Αφού προφανώς καρπώθηκε προεκλογικά πολιτικά σε σταυρούς την μεσολάβηση και τη μετεκλογική διευθέτηση «αφού κερδίσουν», μετεκλογικά ορίστηκε ΥΠΑΑΤ, αποδέσμευσε ΑΦΜ και μάλιστα με δημόσιες δηλώσεις επιχαίρωντας και δρέποντας πολιτικές μικροκομματικές δάφνες.

Άρα πληρούνται όλα τα κριτήρια για συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης :

Το αριθμητικό: είναι πολλοί περισσότεροι από 3 οι συμμετέχοντες στην ομάδα. Υπουργοί, υφυπουργοί, ΓΓ, διοικητές του ΟΠΕΚΕ, υπηρεσιακοί. Μόνο από τις επισυνδεδεσείς διαβάζουμε για την εμπλοκή Βορίδη, Αυγενάκη αλλά και Κεφαλογιάννη, Πιερακάκη, προέδρων ΟΠΕΚΕΠΕ, αντιπροέδρων κοκ

Ποιοτικό (δομημένη ομάδα): Εξέχοντα ρόλο στον καθοδηγητικό πυρήνα της ομάδας έχει ο επικεφαλής Κυριάκος Μητσοτάκης και η τριανδρία του Μαξίμου, ιδίως δε ο Μάκης Βορίδης. Υπάρχει λοιπόν **πολυεπίπεδη οργάνωση και ιεραρχία**. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι η ιεραρχία στην ομάδα δεν έχει να κάνει με την διοικητική κρατική, κυβερνητική ιεραρχία καθώς είναι μια ομάδα αυτονομημένη από τη νομιμότητα, την διοικητική δομή του κράτους, την κυβέρνηση και λειτουργεί με παράνομες μεθόδους, εκμεταλλευόμενη την κρατική εξουσία και τις θέσεις ευθύνης των μελών της. Χαρακτηριστικά δε αυτής της διάρθρωσης και λειτουργίας είναι πρόσωπα όπως ο Γ. Ξυλούρης και ο Στρατάκης, τοπικοί δηλαδή κομματάρχες με στενές σχέσεις με τον Βορίδη, τον Αυγενάκη, την οικογένεια Μητσοτάκη, μπαινοβγαίνουν άνετα όποτε θέλουν, σε υπουργεία, υπηρεσίες, έχουν τηλεφωνικές επαφές, **ενίοτε απειλούν υπουργούς** μάλιστα ευθέως πχ ο Ξυλούρης τον Τσιάρα.

Χρονικό: Δεν υπάρχει χρονικό όριο στην δράση και λειτουργία. Όσο κατέχουν την εξουσία και μπορούν να εκμεταλλευθούν την κυβερνητική θητεία θα συνεχίζουν ενεργώντας υπόγεια, κάτω απ τα ραντάρ του κοινοβουλευτικού και δικαστικού ελέγχου. Αν τυχόν κάποιος βουλευτής αντιδράσει και δεν συμμορφωθεί αποπέμπεται αν δε υπάρξει θέμα στη δικαιοσύνη επεμβαίνει ο αρμόδιος κ. Φλωρίδης για να το διευθετήσει όπως ισχυρίζεται ο Γ. Ξυλούρης για την κ. Παπανδρέου.

Κοινός στόχος και λόγος συγκρότησης αυτής της ομάδας που λειτουργεί κάτω και πέρα απ το μανδύα της κυβέρνησης είναι η **διατήρηση, συνέχιση νομής της εξουσίας και των προνομίων της**, με κάθε τρόπο ιδίως με διανομή άφθονου χρήματος εκεί που χρειάζεται κατά **πλήρη καταστρατήγηση κάθε έννοιας νομιμότητας και κράτους δικαίου, (με τέλεση δια πράξεων αλλά και παραλείψεων επαναλαμβανομένων αξιοποιώνων κακουργηματικών πράξεων όπως απάτη, απιστία, παράβαση καθήκοντος σε βαθμό κακουργήματος)**, όπως πχ για να γίνει μπλε η Κρήτη και ο **παράνομος πλουτισμός παραγόντων με μίζες αλλά και κομματικών φίλων και κομματαρχών μέσα από τις παράνομες επιδοτήσεις**. Και όλα αυτά παρά την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση τους εκ της θέσεως τους να πράττουν το αντίθετο.

Σημασία δεν έχουν τα πρόσωπα αλλά να υλοποιείται αποτελεσματικά ο οριοθετημένος στόχος: Εξουσία και χρήμα. Έτσι αλλάζουν 6 υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε 6 χρόνια και 6 διοικητές του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά το σκάνδαλο και η διασπάθιση κονδυλίων συνεχίζεται με αυξανόμενο ρυθμό.

Ο επικεφαλής και ιδρυτής της οργάνωσης δεν είναι άλλος από τον ίδιο τον Κ. Μητσοτάκη. Άπαντες ομολογούν ότι δεν γίνεται τίποτα, ακόμα και από τα πιο απλά θέματα αν δεν περάσει απ το Μαξίμου και χωρίς να το ξέρει και να το εγκρίνει ο ίδιος ο Μητσοτάκης. Εκεί στο Μαξίμου αναλαμβάνει έργο η στενή του ηγετική ομάδα.

Με την ίδρυση του επιτελικού κράτους, ένα απ τα πρώτα νομοθετήματα της πρώτης κυβέρνησης Μητσοτάκη, δημιούργησε το κατάλληλο πολιτικό, θεσμικό, διοικητικό περιβάλλον για να ευδοκιμήσει η δημιουργία μιας ομάδας που θα λειτουργούσε πέρα και πάνω απ την κυβέρνηση προς ίδιον πολιτικό και οικονομικό όφελος. Με το επιτελικό κράτος μπήκε ένας μανδύας προκάλυψης, μια ομίχλη για να θαμπώνει τα φώτα της δημοσιότητας και να κινούνται ελεύθερα αλλά ταυτόχρονα παράτυπα εκτός των καθηκόντων τους βάσει του Συντάγματος και των νόμων, αν και ορκίστηκαν στην πιστή τήρηση και διαφύλαξη τους.

Η εγκληματική ομάδα προφανώς δεν ταυτίζεται με το κόμμα της ΝΔ. Δεν είναι η ΝΔ εγκληματική οργάνωση. Δεν ταυτίζεται ούτε με όλη την κυβέρνηση. Είναι μια μεγάλη μεν ομάδα, πολυεπίπεδη και χωρικά και διοικητικά, απόλυτα όμως αυτονομημένη από το θεσμικό, διοικητικό, κομματικό πλαίσιο. Δεν υλοποιεί κυβερνητικές, κομματικές αποφάσεις. Υπαγορεύει η ίδια αποφάσεις, δράσεις και παραλείψεις αξιόποινες, που λήφθηκαν από μια κλειστή ομάδα με επικεφαλής τον Κυριάκο Μητσοτάκη.

Οι θεματοφύλακες της τήρησης του Συντάγματος και της νομιμότητας αυτονομήθηκαν και εργαλειοποίησαν το κράτος για αλλότριους σκοπούς.

Σύμφωνα με το άρθρ. 86 Συντάγματος:

«Άρθρο 86

1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων.

2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3.

Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση.

****3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής, η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία.

4. Αρμόδιο για την εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων σε πρώτο και τελευταίο βαθμό είναι, ως ανώτατο δικαστήριο, Ειδικό Δικαστήριο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από έξι μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και επτά μέλη του Αρείου Πάγου. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου κληρώνονται, μετά την άσκηση δίωξης, από τον Πρόεδρο της Βουλής σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής, μεταξύ των μελών των δύο ανώτατων αυτών δικαστηρίων, που έχουν διορισθεί ή προαχθεί στο βαθμό που κατέχουν πριν από την υποβολή πρότασης για άσκηση δίωξης. Του Ειδικού Δικαστηρίου προεδρεύει ο ανώτερος σε βαθμό από τα μέλη του Αρείου Πάγου που κληρώθηκαν και μεταξύ ομοιόβαθμων ο αρχαιότερος.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Δικαστηρίου της παραγράφου αυτής λειτουργεί Δικαστικό Συμβούλιο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από δύο μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και τρία μέλη του Αρείου Πάγου. Τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι και μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου. Με απόφαση του Δικαστικού Συμβουλίου ορίζεται ένα από τα μέλη του που ανήκει στον Άρειο Πάγο ως ανακριτής. Η προδικασία λήγει με την έκδοση βουλεύματος.

Καθήκοντα εισαγγελέα στο Ειδικό Δικαστήριο και στο Δικαστικό Συμβούλιο της παραγράφου αυτής ασκεί μέλος της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου που κληρώνεται μαζί με τον αναπληρωτή του. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και για τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου ενώ το δεύτερο εδάφιο και για τον εισαγγελέα.

Σε περίπτωση παραπομπής προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου συμπαραπέμπονται και οι τυχόν συμμέτοχοι, όπως νόμος ορίζει.

5. Αν για οποιονδήποτε άλλο λόγο, στον οποίο περιλαμβάνεται και η παραγραφή, δεν περατωθεί η διαδικασία που αφορά δίωξη κατά προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, η Βουλή μπορεί, ύστερα από αίτηση του ίδιου ή των κληρονόμων του, να συστήσει ειδική επιτροπή στην οποία μπορούν να μετέχουν και ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί για τον έλεγχο της κατηγορίας.»

Ο εφαρμοστικός ειδικός νόμος του άρθρου 86 Σ, ήτοι ο **ν. 3863/2003 περί ευθύνης Υπουργών** προβλέπει:

«Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής του νόμου

1. Πλημμελήματα ή κακουργήματα, που τελούνται από Υπουργό, **κατά την άσκηση των καθηκόντων του**, εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από το κατ' άρθρο 86 του Συντάγματος Ειδικό Δικαστήριο, ακόμη και αν ο Υπουργός έχει παύσει να έχει την ιδιότητα αυτή.

2. Τυχόν Συμμέτοχοι συμπαραπέμπονται και δικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

3. Οι αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1, οι οποίες δεν τελέσθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού, δικάζονται από τα αρμόδια δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, των ειδικών ποινικών νόμων και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

Επαναλαμβάνω ότι ορίζεται τόσο από το Σύνταγμα όσο και στον εφαρμοστικό νόμο, ότι οι πράξεις που δεν τελέσθηκαν 'κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού δεν αποτελούν υπουργικά αδικήματα που υπάγονται στην ειδική διαδικασία του νόμου περί ευθύνης υπουργών. Αρά γι αυτά τα αδικήματα υπάρχει ο φυσικός δικαστής και τα τακτικά Δικαστήρια της χώρας.

Η αιτιολογική έκθεση του νόμου 3126/2003 αναφέρει ως γενεσιουργό λόγο της ψήφισής του τη **προσπάθεια εξάλειψης των υπαρχουσών διακρίσεων υπέρ των Υπουργών**, που δεν επιβάλλονται από το Σύνταγμα και στην πρόβλεψη δικονομικών μέτρων που διευκολύνουν το ανακριτικό έργο. Στο προοίμιο της δε τονίζει ότι το **ειδικό συνταγματικό καθεστώς, το σχετικό με την ποινική ευθύνη των Υπουργών, υπάρχει προς όφελος της καλής λειτουργίας του πολιτεύματος και όχι για την αυξημένη προστασία των φυσικών προσώπων των Υπουργών**. Επισημαίνεται δε ότι η εφαρμογή του έως τότε ισχύοντος νόμου κατέδειξε την ανάγκη μιας ευρύτερης αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου για την ευθύνη των Υπουργών επί τω τέλει των διαπιστώσεων που αναφέρθηκαν στην αρχή.

Ένα έγκλημα **τελείται από το Υπουργό κατά την άσκηση των καθηκόντων του** 'μόνον όταν βρίσκεται σε ουσιαστική σχέση με την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων και όχι όταν διαπράττεται απλά κατά το χρόνο ασκήσεως των καθηκόντων του ή κτήσης της υπουργικής ιδιότητας.

Έτσι γίνεται δεκτό κατ αρχάς ότι εγκλήματα παντελώς άσχετα προς την άσκηση υπουργικών καθηκόντων όπως είναι για παράδειγμα μία ανθρωποκτονία(αρ. 299 Π.Κ.), ή μία ληστεία(αρ.380 Π.Κ.) δεν μπορούν να υπαχθούν στη διάταξη του άρθρου 86 Συντάγματος.

Η επιλογή του νομοθέτη να προκρίνει την χρήση του όρου 'κατά την άσκηση των καθηκόντων τους' αποτυπώνει την σαφή βούληση αυτού προς το σκοπό αποκάθαρσης της έννοιας του υπουργικού αδικήματος από οποιαδήποτε συσχέτιση του με παράνομες πράξεις που τελεί πρόσωπο που **φέρει την υπουργική ιδιότητα καταχρώμενος αυτήν εξ αφορμής των πλεονεκτημάτων που αυτή προσφέρει ή απλώς σχετιζόμενες με το λειτούργημα του**. Στην αιτιολογική έκθεση του νόμου 3126/2003 **τονίζεται η αναγκαιότητα της εξάλειψης των υπαρχουσών διακρίσεων υπέρ των Υπουργών**, που δεν επιβάλλονται από το Σύνταγμα και στην πρόβλεψη δικονομικών μέτρων που διευκολύνουν το ανακριτικό έργο. Στο προοίμιο της δε διευκρινίζεται ότι το ειδικό συνταγματικό καθεστώς, το σχετικό με την ποινική ευθύνη των Υπουργών, **υπάρχει προς όφελος της καλής λειτουργίας του πολιτεύματος και όχι για την αυξημένη προστασία των φυσικών προσώπων των Υπουργών** και επισημαίνεται ότι η εφαρμογή του έως τότε ισχύοντος νόμου κατέδειξε την ανάγκη μιας ευρύτερης αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου για την ευθύνη των υπουργών.

Η έννοια της 'κατά την άσκηση των καθηκόντων' τέλεση αξιοποιήνουν τυχόν πράξεως από πρόσωπο που φέρει την υπουργική ιδιότητα ή την ιδιότητα του μέλους της κυβέρνησης **αφορά αποκλειστικά και μόνο σε πράξεις με τις οποίες πληρώνεται η λειτουργική αρμοδιότητα του τελευταίου**.

Υπουργικό αδίκημα είναι αυτό που τελεί πρόσωπο που φέρει την υπουργική ιδιότητα-ιδιότητα του μέλους της Κυβέρνησης ή του Υφυπουργού- (οργανικό κριτήριο) κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης(χρονικό κριτήριο) και υπό την ιδιότητα του και **στα πλαίσια**

αυτής (λειτουργικό κριτήριο). (chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcglclefindmkaj/https://repo.lib.duth.gr/jspui/bitstream/123456789/15363/1/DaglisI_2019.pdf).

Το γεγονός ότι το Σύνταγμα, υιοθετεί την έκφραση «κατά την άσκηση» και όχι «κατά τη διάρκεια» άσκησης, καθιστά εμφανές ότι **δεν αρκείται στο χρονικό κριτήριο** (γεγονός που θα οδηγούσε στην συμπερίληψη τυχόν αδικημάτων ακόμη και άσχετων με την υπουργική ιδιότητα όπως πχ ενός φόνου). Το κριτήριο που είναι εξίσου βασικό, αλλά πολλαπλάσια δύσκολο να οριστεί – σε σχέση με το χρονικό- είναι το ουσιαστικό. Ποια είναι δηλαδή τα αδικήματα εκείνα τα οποία συνιστούν πράξεις άσκησης της δημόσιας εξουσίας που το Σύνταγμα έχει παραχωρήσει σε ορισμένα πρόσωπα για ορισμένο χρονικό διάστημα. Στην προσπάθεια αναζήτησης των αδικημάτων που σχετίζονται, ανάγονται, συνάπτονται με την εκτέλεση των καθηκόντων του υπουργού και επομένως είναι σχετικά με τη λειτουργική αρμοδιότητα του υπουργού, επιχειρήθηκαν διάφορες ερμηνευτικές εκδοχές.

Θα λέγαμε ότι κρίσιμα είναι δύο στοιχεία. Πρώτον, το πλέον ουσιαστικό κριτήριο πρέπει να θεωρείται η ύπαρξη ενός **αιτιώδους συνδέσμου ανάμεσα στο τελεσθέν αδίκημα και στο προνομιακό καθεστώς που απορρέει από την άσκηση της δημόσιας εξουσίας** μέσω της υπουργικής ιδιότητας. Δεύτερον, ως εξαιρετική ρύθμιση, φαίνεται ότι **πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο στενό**. Αυτό προκύπτει και από το βούλευμα 1/2011 του Δικαστικού Συμβουλίου **«Κατά γενική του δικαίου αρχή, διατάξεις εξαιρετικού δικαίου πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Ο περί ευθύνης υπουργών νόμος συνιστά εξαιρετικό δίκαιο»**.

Εξάλλου, και το **ΕΔΔΑ**, στην πρόσφατη απόφασή του Μπακογιάννη κατά Ελλάδας, φαίνεται να τοποθετήθηκε **υπέρ ενός στενού πεδίου εφαρμογής, όχι μόνο των βουλευτικών αλλά και των υπουργικών αδικημάτων**, καθώς έκρινε ότι στην περίπτωση βουλευτή που ήταν και Υπουργός τα εικαζόμενα αδικήματα της εξύβρισης της δυσφήμισης και της συκοφαντικής δυσφήμισης μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, στοιχειοθετούν μία επίδικη συμπεριφορά η οποία δεν συνδέεται με την άσκηση των κοινοβουλευτικών ή υπουργικών καθηκόντων του.

(<https://nomarchia.gr/%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CF%89%CE%BA%CF%84%CE%BF-%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B5%CF%85%CF%84%CF%8E%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%85/>).

Το διαβιβαστικό της δικογραφίας από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αναφέρει:

«Συγκεκριμένα εξετάζονται τα **αδικήματα σε ευρωπαϊκή βάση**.

- i) Υπεξαίρεση σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ii) Συνδρομή σε υπεξαίρεση κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ
- iii) Υποκίνηση στη διάπραξη των παραπάνω αναφερόμενων αδικημάτων –

iv) **Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση** με στόχευση στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ

Και με βάση την **ελληνική νομοθεσία**

1. Απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, τελούμενη από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ
2. Συνεργεία στην απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
3. Υποκίνηση στην απιστία, με τα ίδια χαρακτηριστικά.
4. **Εγκληματική οργάνωση** με σκοπό τη διάπραξη των παραπάνω αδικημάτων – Άρθρα 26α, 27, 187(1) ΠΚ.»

Συνεπώς η ίδια η **Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θεωρεί ότι υπάρχουν ενδείξεις και διερευνά την τέλεση του εγκλήματος της συγκρότησης εγκληματικής οργάνωσης**, αλλά **προφανώς αξιολογεί ότι αυτό θα ερευνηθεί κατ' ουσίαν με την ενεργοποίηση του άρθρου 86 του Σ και του νόμου περί ευθύνης υπουργών**. Κατά την παρατεθείσα όμως νομολογία η θέση αυτή είναι εξ' υπαρχής λάθος και θα έπρεπε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να συνεχίσει την προανακριτική διαδικασία και να μην αποστείλει την υπό κρίση δικογραφία στη Βουλή δυνάμει του άρθρου 86 του Σ. κλπ.

Η αιτιολογική έκθεση του νόμου 3126/2003 αναφέρει ως γενεσιουργό λόγο της ψήφισής του τη **προσπάθεια εξάλειψης των υπαρχουσών διακρίσεων υπέρ των Υπουργών**, που δεν επιβάλλονται από το Σύνταγμα και στην πρόβλεψη δικονομικών μέτρων που διευκολύνουν το ανακριτικό έργο. Στο προοίμιο της δε τονίζει ότι το **ειδικό συνταγματικό καθεστώς, το σχετικό με την ποινική ευθύνη των Υπουργών, υπάρχει προς όφελος της καλής λειτουργίας του πολιτεύματος και όχι για την αυξημένη προστασία των φυσικών προσώπων των Υπουργών**.

Δεν μπορεί κατά τα ανωτέρω να νοηθεί η συγκρότηση, συμμετοχή, διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης ως διαρκής αξιόποινη πράξη κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων. Υπερβαίνει όπως αναλύθηκε υπουργικές αρμοδιότητες, θέσεις, κρατική και κυβερνητική ιεραρχία, ως μια πολυεπίπεδη ομάδα αυτονομημένη απ' το κράτος, το κόμμα, την κυβέρνηση δρώσα με δικούς της σκοπούς πέρα και εκτός κάθε κυβερνητικής αρμοδιότητας. Επομένως εκφεύγει του άρθρου 86 Σ και του νόμου περί ευθύνης Υπουργών και ανήκει στην τακτική δικαιοσύνη η τυχόν διερεύνηση των σχετικών κακουρηγηματικών αδικημάτων.

Επομένως η Βουλή **δεν έχει την αρμοδιότητα κατ' άρθρο 86 να εξετάσει την δικογραφία επί της ουσίας, να αξιολογήσει τις αποδιδόμενες αξιόποινες πράξεις, τα εμπλεκόμενα πρόσωπα, να εκτιμήσει το αποδεικτικό υλικό, να συγκροτήσει ή απορρίψει αίτημα για προανακριτική επιτροπή, ούτε να αχθεί σε κρίση για παραπομπή ή όχι σε Ειδικό Δικαστήριο με βάση το νόμο περί ευθύνης Υπουργών, ούτε να συντάξει προς τούτο κατηγορητήριο, καθόσον οι πράξεις αυτές δεν ανήκουν ούτε πραγματοποιούνται κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων.**

Αποκλειστική αρμοδιότητα ανήκει συνολικά στην Τακτική Δικαιοσύνη και εν προκειμένω στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, καθόσον αφορά κοινοτικά κονδύλια.

Επειδή προκύπτει η συγκρότηση και λειτουργία εγκληματικής οργάνωσης με δομή, διάρκεια, στόχους, που κατέτειναν στην διάπραξη βαρυτάτων κακουρηγηματικών πράξεων με οικονομικό αντικείμενο,

Επειδή στην κορυφή της ασκεί την διεύθυνση της ο Κυριάκος Μητσοτάκης,

Επειδή υπάρχει στενή ηγετική ομάδα με έδρα το Μαξίμου,

Επειδή είναι μια μεγάλη μεν ομάδα, πολυεπίπεδη και χωρικά και διοικητικά, απόλυτα όμως αυτονομημένη από το θεσμικό, διοικητικό, κομματικό πλαίσιο. Επειδή δεν υλοποιεί κυβερνητικές, κομματικές αποφάσεις. Υπαγορεύει η ίδια και επιβάλλει αποφάσεις, δράσεις και παραλείψεις αξιόποινες, που λήφθηκαν από μια κλειστή ομάδα με επικεφαλής τον Κυριάκο Μητσοτάκη, ακόμα και παρακάμπτοντας πλήρως τις τυπικές διαδικασίες, τον απαιτούμενο εξωτερικά τύπο για τη νομιμοφάνεια,

Επειδή οι **Υπουργοί και Υφυπουργοί, ΓΓ, στελέχη** αν και λόγω ακριβώς της θέσης τους είχαν αυξημένη νομική υποχρέωση και ευθύνη, να προβούν σε όλες τις σύννομες ενέργειες για να τηρηθεί η νομιμότητα, να διενεργηθούν έλεγχοι, διασταυρώσεις πραγματικών στοιχείων, και να εντοπιστούν τυχόν παράνομες συμπεριφορές **ενήργησαν όλως αντιθέτως. Ως ενιαίο, κεντρικό, οργανωμένο αποφασιστικό κέντρο, με κοινό σχέδιο και πρόθεση υπερβαίνοντας κάθε εξουσία και αρμοδιότητα που είχαν παρέκαμψαν κάθε ασφαλιστική δικλείδα και θεσμό.** Έδρασαν απόλυτα συντεταγμένα με μόνο στόχο την θεμελίωση και διατήρηση ενός καθεστώτος ανομίας και παράνομης κατανομής κοινοτικών ενισχύσεων σε ημετέρους.

Επειδή λειτουργούσαν ως συγκροτημένη ομάδα με ιθύνοντα νου στο Μαξίμου, με επιχειρησιακό βραχίονα σε κάθε επίπεδο από τα υπουργεία, τους οργανισμούς, μέχρι τα ΚΥΔ και τους τοπικούς κομματάρχες, με κατανομή ρόλων και εναλλαγή στις κυβερνητικές θέσεις, αλλά σταθερά στην κοινή διπλή στόχευση την χειραγώγηση του οργανισμού και των κονδυλίων: α) για **αύξηση της πολιτικής επιρροής ώστε να εδραιώσουν και διαιωνίσουν την εξουσία** τους και τα προνόμια αυτής και β) αφετέρου τον **προσπορισμό παρανόμου οικονομικού οφέλους σε ανθρώπους δικούς τους που υλοποιούσαν τις κατευθύνσεις σε περιφερειακό επίπεδο.**

Επειδή όλα τα ανωτέρω πρόσωπα άλλωστε γνωρίζονται πολύ καλά μεταξύ τους, ανήκουν στον ίδιο κομματικό χώρο με ενεργή δράση και διασυνδέσεις, συνεργάζονται και λειτουργούν μαζί σε διάφορα επίπεδα προκειμένου να διασφαλίσουν την παράτυπη διανομή ενισχύσεων σε πρόσωπα της επιλογής τους.

Επειδή δεν μπορεί να νοηθεί η συγκρότηση, συμμετοχή, διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης ως διαρκής αξιόποινη πράξη κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων.

Επειδή υπερβαίνει όπως αναλύθηκε υπουργικές αρμοδιότητες, θέσεις, κρατική και κυβερνητική ιεραρχία, ως μια πολυεπίπεδη ομάδα αυτονομημένη απ το κράτος, το κόμμα, την κυβέρνηση δρώσα με δικούς της σκοπούς πέρα και εκτός κάθε κυβερνητικής αρμοδιότητας.

Επειδή η δομή, οργάνωση, και διαρκής χαρακτήρας- δράση, λειτουργία από κοινού σε συνεννόηση πολιτικών προσώπων, Υπουργών, Υφυπουργών, ΓΓ, διοικήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, υπηρεσιακών στελεχών, τοπικών κομματάρχων της ΝΔ με στόχο αφενός α) την διαιώνιση με κάθε τρόπο της διατήρησης της νομής της εξουσίας και των προνομίων της και αφετέρου β) τον παράνομο πλουτισμό ημετέρων με παράνομες επιδοτήσεις προσιδιάζει στη συγκρότηση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση.

Επειδή η συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τελείται κατά την άσκηση των καθηκόντων, ως εκ τούτου ανήκει η διερεύνηση της, δίωξη και δικαστική εκτίμηση στο φυσικό Δικαστή.

Επειδή συμπαρασύρει δε, ευρισκόμενη σε αληθινή συρροή και όλες τις άλλες πράξεις που τυχόν τελέστηκαν στο πλαίσιο και στο σκοπό δράσης της από τους συμμετέχοντες, όπως ενδεικτικά απιστία, απάτη, δωροδοκία, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και ως ενιαία υπόθεση ανήκει στον φυσικό δικαστή.

Αιτούμαστε λοιπόν την παραπομπή όλου του φακέλου της υπόθεσης, για την πλήρη διερεύνηση της στην αρμόδια αποκλειστικά Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για τη διερεύνηση τυχόν εγκλημάτων που έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, από τους:

Επειδή επομένως εκφεύγει του άρθρου 86 Σ και του νόμου περί ευθύνης Υπουργών και ανήκει στην τακτική δικαιοσύνη η τυχόν διερεύνηση των σχετικών κακουργηματικών αδικημάτων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Όπως, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα να μην εφαρμοστεί το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί της «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», ως ισχύουν και να μη συσταθεί Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης αλλά η σχετική **δικογραφία που διαβιβάστηκε στη Βουλή να αναπεμφθεί συνολικά απευθείας στην Τακτική Δικαιοσύνη, ως αποκλειστικά αρμόδια για την ποινική της αξιολόγηση και διερεύνηση**, τέλεσης των εγκλημάτων από τους:

Προτείνουμε για τα εξής πολιτικά πρόσωπα:

- 1.Κυριάκο Μητσοτάκη, Πρωθυπουργό,
2. Μάκη Βορίδη, βουλευτή, πρώην Υπουργό
3. Λευτέρη Αυγενάκη, βουλευτή, πρώην υπουργό
4. Κυριάκο Πιερρακάκη, βουλευτή, Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,

Καθώς και **για οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο προκύψουν ενδείξεις ενοχής** από στοιχεία που θα προσκομισθούν περαιτέρω, για τη διερεύνηση πιθανής εκ μέρους του τέλεσης των εγκλημάτων της και όποιων άλλων τυχόν αξιοποιώνων πράξεων προκύψουν από την δικογραφία:

Α) συγκρότησης και συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση (187ΠΚ),

Β) διεύθυνση της εγκληματικής οργάνωσης (187 παρ.1 και 2 ΠΚ) ειδικά ως προς τον Κυριάκο Μητσοτάκη,

Γ) Συνέργεια σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ,

Δ) Ηθική αυτουργία σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, (άρθρ. 26^α, 27, 46(1), 47, 94, 98, 390(1)(β-α), του ΠΚ και 24(4), 26(1)(3) του ν.4689/2010.

Ε) Απλής συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ.

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΑ

Α) Και μόνο, και εφόσον κριθεί από την Εξεταστική Επιτροπή ότι πρέπει να γίνει εφαρμογή, ακόμα και με την ευρεία έννοια, της παραγράφου 2 και 3 του άρθρου 86Σ να διαβιβαστούν όλα τα στοιχεία και ο φάκελος της παρούσης Εξεταστικής Επιτροπής αμελλητί στη Βουλή, καθώς κατά τα ανωτέρω προέκυψαν αξιόποινες πράξεις και από νεότερα στοιχεία, για τις οποίες θα πρέπει να σχηματισθεί Προκαταρκτική Επιτροπή σύμφωνα και με το άρθρο 154 του Κανονισμού της Βουλής για την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση των υπευθύνων.

Β) Επιπλέον, κατά τις εργασίες της παρούσας Εξεταστικής Επιτροπής, προέκυψε πως υπάρχει και άλλη η άλλες δικογραφίες που αφορούν το ίδιο ιστορικό, και τα ίδια πραγματικά περιστατικά. Συνεπώς είναι αναγκαία η αναβολή της προθεσμίας σύνταξης και κατάθεσης πορισμάτων/γνωμών, καθώς και για την παράταση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, προκειμένου να εξεταστούν πλήρως και ουσιαστικά τα στοιχεία που προκύπτουν από τη δεύτερη δικογραφία η οποία εισέρχεται προς αξιολόγηση. Προσθέτω επίσης ότι με βεβαιότητα θα διαβιβαστούν από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα, έτερη η και άλλες συναφείς δικογραφίες, οι οποίες αποτελούν συνέχεια της εξετασθείσας, και περιέχουν απομαγνητοφωνήσεις που αφορούν ιστορικά στοιχεία που ξεκινούν από την εξετασθείσα δικογραφία. Το διαβιβαστικό δε της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αναφέρει ότι ο διαχωρισμός έγινε για πρακτικούς λόγους. Αυτό το νεότερο υλικό, και η σύνδεσή του με πρόσθετα πρόσωπα και πραγματικά περιστατικά καθιστούν προφανές ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να προχωρήσει σε τελικές κρίσεις χωρίς προηγούμενη πλήρη μελέτη και συνεκτίμηση του νέου αποδεικτικού σώματος. Αν η Επιτροπή οδηγηθεί τώρα σε σύνταξη και κατάθεση πορισμάτων, με ανοικτή και ενεργή εκκρεμότητα νέας δικογραφίας, ο κίνδυνος ελλιπούς θεμελίωσης συμπερασμάτων είναι πραγματικός και θεσμικά μη αποδεκτός.

Η ανάγκη αυτή απολύτως αιτιολογημένη καθώς ήδη από τη διαβίβαση της παρούσας δικογραφίας στη Βουλή, στις 25.06.2025, είχαν ανακύψει σοβαρά ζητήματα ως προς την πληρότητα του αποδεικτικού υλικού, καθώς στην εν λόγω δικογραφία περιλαμβάνονταν εκθέσεις απομαγνητοφώνησης τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, από τις οποίες προέκυπτε ότι είχαν αποτυπωθεί μόνο συνομιλίες που, κατά την κρίση των αρμόδιων οργάνων, θεωρήθηκαν συναφείς με την υπό έρευνα υπόθεση. Ακριβώς για τον λόγο αυτό, ήδη από τις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής, είχε τεθεί αίτημα να προσκομιστεί το πλήρες αρχείο επισυνδέσεων και να συμπεριληφθεί στη δικογραφία το σύνολο των συνομιλιών, ώστε να μην υπάρξει αποσπασματική αξιολόγηση κρίσιμων στοιχείων.

Συνεπώς θα πρέπει να δοθεί άμεσα αναβολή της κατάθεσης πορισμάτων και γνωμών και ταυτόχρονα η παράταση των εργασιών της Επιτροπής για εύλογο χρόνο, ώστε να

καταστεί δυνατή η εξέταση της δεύτερης η και άλλων δικογραφιών, η επανεκτίμηση κρίσιμων πτυχών της υπόθεσης υπό το φως των νέων στοιχείων, η συμπληρωματική αξιολόγηση υφιστάμενων καταθέσεων και, εφόσον απαιτηθεί, η κλήση επιπλέον μαρτύρων και η αναζήτηση πρόσθετων εγγράφων.

Γ) Ταυτόχρονα, η ύπαρξη δεύτερης η και άλλων συναφών δικογραφιών που εξετάζουν και ερευνούν το ίδιο πραγματικό αντικείμενο, με συμπληρωματικές απομαγνητοφωνήσεις και πρόσθετα πραγματικά περιστατικά, καθιστά νομικά και θεσμικά επισφαλής οποιαδήποτε οριστική κοινοβουλευτική αποτίμηση στο παρόν στάδιο. Έκδοση πορίσματος με ανοικτή, ενεργή και ουσιωδώς συναφή εκκρεμότητα συνεπάγεται σοβαρό κίνδυνο αποσπασματικών συμπερασμάτων.

Συνεπώς, η ουσιαστική ποινική διερεύνηση πρέπει να αφεθεί στον φυσικό δικαστή και στην αρμόδια ευρωπαϊκή εισαγγελική αρχή, ΑΛΛΩΣ η Επιτροπή οφείλει, κατ' ελάχιστον, να αναβάλει οριστική κρίση μέχρι να ενσωματωθεί και συνεκτιμηθεί το νέο αποδεικτικό υλικό.

Επειδή από το σύνολο των στοιχείων ανακύπτουν σοβαρές ενδείξεις ύπαρξης οργανωμένου σχήματος με εσωτερική διάρθρωση, χρονική συνέχεια και σαφή προσανατολισμό σε κακουργηματικές πράξεις με οικονομικό αντικείμενο.

Επειδή δεν πρόκειται για εκτέλεση θεσμικών κυβερνητικών αποφάσεων, αλλά για μηχανισμό που παράγει και επιβάλλει κατευθύνσεις, πράξεις και παραλείψεις με αξιόποιο περιεχόμενο, και με παράκαμψη των τυπικών διαδικασιών που απαιτούνται για τη νομιμότητα των διοικητικών ενεργειών.

Επειδή πρόσωπα που κατείχαν θέσεις αυξημένης θεσμικής ευθύνης (Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς και λοιπά στελέχη) όφειλαν να ενεργοποιήσουν τους νόμιμους ελεγκτικούς μηχανισμούς, να διασφαλίσουν διασταυρώσεις στοιχείων και να αποτρέψουν παρατυπίες, πλην όμως, κατά τις ενδείξεις που προέκυψαν από τη Δικογραφία, αλλά και από τη εξέταση των μαρτύρων στην Εξεταστική Επιτροπή, ενήργησαν προς αντίθετη κατεύθυνση, συγκροτώντας ενιαίο και συντονισμένο πυρήνα λήψης αποφάσεων που παρέκαμψε θεσμικές δικλίδες και διαδικαστικές εγγυήσεις.

Επειδή η συνεργασία των εμπλεκόμενων εμφανίζεται σταθερή, με κοινό δίκτυο πολιτικών και οργανωτικών διασυνδέσεων και με συντονισμένη παρουσία σε διακριτά επίπεδα διοίκησης, προς επίτευξη παράτυπης κατανομής ενισχύσεων σε πρόσωπα επιλογής τους.

Επειδή η συγκρότηση, η ένταξη και η διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης δεν μπορούν, κατά τη φύση τους, να υπαχθούν στην έννοια της πράξης που τελείται «κατά την άσκηση υπουργικών καθηκόντων».

Επειδή η ως άνω δράση, όπως περιγράφεται, υπερβαίνει τον θεσμικό πυρήνα αρμοδιοτήτων των κυβερνητικών οργάνων και εκδηλώνεται εκτός της νόμιμης κρατικής και διοικητικής ιεραρχίας, με αυτοτελή σκοπό και επιχειρησιακή αυτονομία.

Επειδή τα χαρακτηριστικά δομής, διάρκειας, κατανομής ρόλων και συντονισμένης δράσης πολιτικών προσώπων, διοικήσεων, υπηρεσιακών παραγόντων και τοπικών διαμεσολαβητών, με επιδιωκόμενα αποτελέσματα αφενός τη διατήρηση πολιτικής κυριαρχίας μέσω παράτυπων παρεμβάσεων και αφετέρου τον προσπορισμό παράνομου οικονομικού οφέλους μέσω παράνομων ενισχύσεων, συνάδουν με το πραγματικό της συγκρότησης και συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση.

Επειδή η διερεύνηση πράξεων συγκρότησης συμμορίας/εγκληματικής οργάνωσης υπάγεται στον φυσικό ποινικό δικαστή και στις αρμόδιες τακτικές εισαγγελικές αρχές, καθόσον δεν πρόκειται για πράξεις τελεσθείσες κατά την άσκηση υπουργικού λειτουργήματος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Να διαβιβαστεί/αναπεμφθεί ο φάκελος στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, ως αρμόδια για την πλήρη διερεύνηση πράξεων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να κινηθούν οι νόμιμες ποινικές διαδικασίες και να ασκηθούν οι προσήκουσες ποινικές διώξεις, όπου συντρέχει περίπτωση.

Να μην εφαρμοστεί περαιτέρω το άρθρο 86 Σ και η ειδική διαδικασία του νόμου περί ευθύνης Υπουργών ως προς την ουσιαστική ποινική αξιολόγηση των ερευνώμενων πράξεων της παρούσας υπόθεσης, καθόσον αυτές δεν συνιστούν πράξεις τελεσθείσες «κατά την άσκηση των καθηκόντων» υπό τη στενή λειτουργική έννοια του Συντάγματος και του εφαρμοστικού νόμου.

ΑΛΛΩΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΑ

Να διαβιβαστεί/αναπεμφθεί ο φάκελος στην Βουλή για την συγκρότηση Προανακριτικής Επιτροπής κατ'άρθρον 86 παρ.2 και 3 του Συντάγματος και κατ'άρθρο 154 του Κανονισμού της Βουλής, για τη διερεύνηση πιθανής τέλεσης των ως άνω εγκλημάτων ήτοι α) συγκρότησης και συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση (187ΠΚ), β) διεύθυνση της εγκληματικής οργάνωσης (187 παρ.1 και 2 ΠΚ) ειδικά ως προς τον Κυριάκο Μητσοτάκη, γ) συνέργεια σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, δ) ηθική αυτοουργία σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ, ν(αρθρ. 26α, 27, 46(1), 47, 94, 98, 390(1)(β-α), του ΠΚ και 24(4), 26(1)(3) του ν.4689/2010. ε) απλής συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε, τελεσθείσα από κοινού και κατ επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000,00 ευρώ. (και οποιοδήποτε άλλου τυχόν αδικήματος που συρρέει αληθώς με αυτό) από τους:

- 1) Τον πρωθυπουργό της Ελλάδος Κυριάκο Μητσοτάκη
 - 2) Τον Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη, βουλευτή, πρώην Υπουργό,
 - 3) Τον Ελευθέριο Αυγενάκη, βουλευτή, πρώην Υπουργό,
 - 4) Τον Πιερακάκη Κυριάκο, βουλευτή, Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,
- και για οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο προκύψουν στοιχεία από την παρούσα δικογραφία ή μελλοντική.

ΑΛΛΩΣ

Να αναβληθεί η έκδοση πορίσματος από την Επιτροπή και να παραταθούν οι εργασίες της, έως ότου διαβιβαστεί, εισαχθεί, μελετηθεί και συνεκτιμηθεί πλήρως η συναφής με την παρούσα δικογραφία και το σύνολο του αποδεικτικού υλικού (συμπεριλαμβανομένου του πλήρους αρχείου επισυνδέσεων), ώστε οποιαδήποτε

τελική κρίση να εδράζεται σε πλήρες, ενιαίο και μη αποσπασματικό αποδεικτικό σώμα. Η συνέχιση της διαδικασίας με ελλιπές ή κατακερματισμένο υλικό αντιβαίνει στις αρχές της πληρότητας της έρευνας, της θεσμικής αξιοπιστίας και της αποτελεσματικής απονομής δικαιοσύνης.

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου 2026

Αλέξανδρος-Χρήστος Αυλωνίτης,
βουλευτής Κερκύρας, Ανεξάρτητος βουλευτής

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Η Εξεταστική Επιτροπή «για τη διερεύνηση όλων των ζητημάτων που έχουν ανακύψει σχετικά με τη λειτουργία του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), με γνώμονα την ανάδειξη τυχόν ευθυνών και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του συστήματος πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων, ώστε να αποτελεί έναν αξιόπιστο, αποτελεσματικό και δίκαιο μηχανισμό για όλους τους παραγωγούς της χώρας», συνήλθε σε τελευταία συνεδρίαση την 26η Φεβρουαρίου 2026, κατά την οποία εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, το Πόρισμα, στο οποίο καταχωρίζονται και οι γνώμες της Μειοψηφίας.

Το παρόν αποτελεί ενιαίο κείμενο προς υποβολή στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων.

Αθήνα, 26 Φεβρουαρίου 2026

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΣΥΡΕΓΓΕΛΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΛΥΤΡΙΒΗ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ακτύπης Διονύσιος Αυγερινοπούλου Διονυσία-Θεοδώρα Βλαχάκος Νικόλαος Βρεττάκος Γεώργιος Γκολιδάκης Διαμαντής Δεληκάρη Αγγελική Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα) Καππάτος Παναγής Κουλκουδίνας Σπυρίδων Λαζαρίδης Μακάριος Λιάκος Ευάγγελος Λιβανός Μιχαήλ Μάνη-Παπαδημητρίου Άννα Φόρτωμας Φίλιππος	Αποστολάκη Ελένη - Μαρία (Μιλένα) Λιακούλη Ευαγγελία Μουλκιώτης Γεώργιος Πουλάς Ανδρέας Κόκκαλης Βασίλειος Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος Μπάρκας Κωνσταντίνος Καραθανασόπουλος Νικόλαος Μανωλάκου Διαμάντω Ζεϊμπέκ Χουσεϊν Μπούμπας Κωνσταντίνος Ρούντας Γεώργιος Καζαμίας Αλέξανδρος Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

